

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ

ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ.

FLAVII JOSEPHI

OPERA.

PARISIS. —EXCUEBANT FIRMIN DIDOT FRATRES, VIA JACOB, 56.

ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ
ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ.

FLAVII JOSEPHI
OPERA.

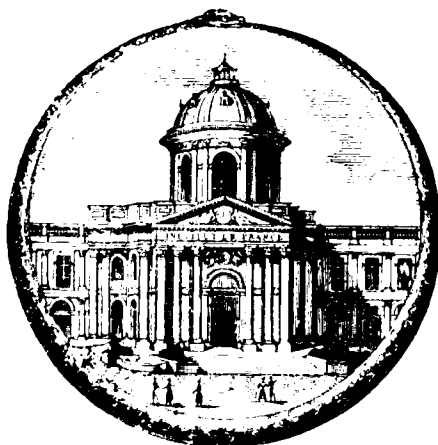
GRÆCE ET LATINE.

RECOGNOVIT
GUILIELMUS DINDORFIUS.

VOLUMEN SECUNDUM.

ACCEDUNT ECLOGÆ PROTIANÆ QUÆ PERTINENT AD HISTORIAM JUDÆORUM.

SUBJECTI SUNT INDICES PLENISSIMI ET FRAGMENTA NOVA
POLYBII, DIONYSII, DEXIPPI, EUSEBII.

PARISIIS,
EDITORE AMBROSIO FIRMIN DIDOT,
INSTITUTI REGII FRANCÆ TYPOGRAPHO.
M DCCC XLVII.

PRÆFATIO G. DINDORFII.

Josephi opera postquam proximis post inventam artem typographicam temporibus plusquam vices Latine edita essent, Græce primum prodierunt Basileæ a. 1544 opera Arnoldi Peraxyli Arlenii, codicibus ex quibus ederentur non prudenter delectis, sed, ut ferebat illorum temporum in arte critica infantia, omnium prope qui adhuc innotuerunt nequissimis arreptis. Ea editio postquam aliquoties alibi repetita esset, levissimis factis mutationibus, primus qui paullo diligentiores in hoc scriptore operam poneret Joannes Hudsonus exstitit, qui non solum novam interpretationem Latinam confecit, sed etiam melioris notæ exemplaria manuscripta, inter quæ eminent Vossiana Leidensia, conquirere cœpit, quorum ope innumera quidem priorum editionum vitia correxit in editione Oxoniensi a. 1720, sed longe plurima tamen aliis agenda reliquit. Quibus perficiendis prorsus imparem se gessit qui editionem Hudsonianam utilibus inutilibusque accessionibus auctam sex annis post Lugduni Batavorum repetivit Sigbertus Havercampus, licet non solum eadem omnes quæ Hudsono præsto ei essent librorum Mss. copię, sed novæ etiam et eximiæ suppeterent. Post Havercampum qui Josephi opera attigerunt duos tantum invenio quos hoc loco memorem clari nominis viros, alterum Jo. Aug. Ernestium, qui in Antiquitatum Jûdaicarum libris multa egregie emendavit in Observationibus post mortem ejus editis a. 1795, alterum Ed. Cardwellum, qui Belli Jûdaici historiam longe quam adhuc ferebatur emendatiorem cum amplo vetustiorum codicum apparatu Oxonii edidit a. 1837. Eo igitur in loco quum rem esse videret eruditissimus hujus Bibliothecæ editor, Ambr. F. Didot, nullamque quæ repeti posset editionem omnia Josephi scripta complectentem inveniret, ego exemplar Hudsonianum ei concessi, cujus in marginibus plurima vulgatæ lectionis vitia ex codicibus emendaveram, alia ex conjecturis vel aliorum vel meis correxeram, licet bene sentirem quam longe hæc omnia ab ea absint perfectione

PRÆFATIO.

quam non poterit attingere nisi qui præstantiores quosdam codices denuo accuratius quam adhuc factum examinare diuturnamque in scriptore gravissimo et emendando et explanando operam ponere volet. Præterea spem feceram Didotio fore ut alteri huic volumini præfationem præmitterem ejusdem fere ambitus qualem Pausaniæ in alio hujus Bibliothecæ volumine nuper ab se edito præfixit L. Dindorfius. Verum quum post volumen prius aliquo abhinc tempore editum multorum, inprimis theologorum, desiderio satisfactum commodisque melius consultum iri cognovisset Didotius, si grandia nec parvo parabilia Havercampi volumina in posterum etiam adeundi necessitate illos liberaret, mutato consilio tertium, mediocri illud ambitu futurum, addere decrevit volumen, quo quæ ad emendationem et interpretationem utilia vel allata essent (*) vel nova conferri possent breviter exposita complecteretur, addito etiam qui pridem ab me confectus est exquisitioris Græcitatæ indice, certiore consilio quam Hudsonianus, quem Havercampus repetivit, instituto.

Scr. Lipsiæ Kal. Dec. 1846.

(*) [Præter edita delectus haberi poterit ex ineditis observationibus *Joannis Boivin*, quibus narratio *Josephi* multis locis vel explicatur docte vel aliis ex documentis corrigitur. Spes etiam facta nobis est excerptorum ex antiqua translatione Armeniaca, quæ codicum hodie deperditorum locum utilissime supplebit.]

Ἀνεγνώσθη **ΙΟΥΣΤΟΥ ΤΙΒΕΡΙΕΩΣ** χρονικόν, οὗ ἡ ἐπιγραφή Ἰούστου Τιβεριέως Ἰουδαίων βασιλέων τῶν ἐν τοῖς στέμμασιν. οὗτος ἀπὸ πόλεως τῆς ἐν Γαλιλαίᾳ Τιβεριάδος ὠρμητο. ἀρχεται δὲ τῆς ἱστορίας ἀπὸ Μωϋσέως, καταλήγει δὲ ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα τοῦ ἐβδόμου μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρώδου, ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίων βασιλεῦσιν, ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ Κλαυδίου, ἠδὲ ἐπὶ Νέρωνος καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ, τελευτᾷ δὲ ἔτει τρίτῳ Τραϊανοῦ, οὗ καὶ ἡ ἱστορία κατέληξεν. ἔστι δὲ τὴν φράσιν συντομωτάτος τε, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀναγκασιότατων παρατρέχων. ὥς δὲ τὰ Ἰουδαίων νοσῶν, Ἰουδαῖος καὶ αὐτὸς ὑπάρχων τὸ γένος, τῆς Χριστοῦ παρουσίας καὶ τῶν περὶ αὐτὸν τελεσθέντων καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ τερατουργηθέντων οὐδενὸς ὁλως μνήμην ἐποιήσατο. οὗτος παῖς μὲν ἦν Ἰουδαίου τινὸς ὄνομα Πίστο, ἀνθρώπων δέ, ὥς φησιν Ἰώσηπος, κακουργέτατος, χρημάτων τε καὶ ἡδονῶν ἤτιον. ἀντεπολιτεύετο δὲ Ἰωσήπῳ, καὶ πολλὰς κατ' ἐκεῖνον λέγεται ἐπιβουλὰς ῥάψαι· ἀλλὰ τὸν γε Ἰώσηπον, καίτοι ὑπὸ χεῖρα πολλὰς λαβόντα τὸν ἐχθρόν, λόγοις μόνον ὀνειδίσαντα ἀπαθῆ κακῶν ἀφείναι. καὶ τὴν ἱστορίαν δέ, ἣν ἐκεῖνος ἔγραψε, πεπλασμένην τὰ πλεῖστά φασι τυγχάνειν, καὶ μάλιστα οἷς τὸν Ῥωμαϊκὸν πρὸς Ἰουδαίους διέξεισι πόλεμον καὶ τὴν Ἱεροσολύμων ἄλωσιν.

Ἀνεγνώσθη **ΙΩΣΗΠΟΥ** Ἰουδαίου τὰ κατὰ Ἰουδαίους πάθη, ἐν οἷς ἡ τε τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τέλει τῶν λόγων ἄλωσις καὶ ἡ τῆς Μασάδας πολίχνης, πρὸ δὲ τούτων ἡ τῶν Ἰωταπάτων, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς Ἰώσηπος ἦλθω, ἔτι δὲ Γισχάλων ἄλωσις καὶ ἄλλων Ἰουδαϊκῶν φρουρίων ἐρημία. ἔστι δὲ αὐτῷ τὸ σύνταγμα ἐν λόγοις ἑπτὰ. καθαρὸς τὴν φράσιν, καὶ ἀξίωμα λόγου μετὰ εὐκρινείας καὶ ἡδονῆς δεινὸς ἐκφῆναι, πιθανὸς τε ταῖς δημηγορίαις καὶ ἐπίχαρις, ἅν' ἐπὶ θάνατῳ οὗ καὶ καλῇ χρῆσασθαι τῷ λόγῳ, δεξιὸς καὶ γόνιμος ἐνθυμημάτων ἐφ' ἑκάτερα, καὶ γνωμολογικὸς δὲ ὥς εἰ τις ἄλλος, καὶ πάθη τῷ λόγῳ παραστήσαι ἱκανώτατος, καὶ ἐγχεῖραι πάθος καὶ πραῦσαι δοκιμώτατος. πολλὰ δὲ συμβόλα καὶ σημεία λέγει προὔπάρχει τῆς Ἱερουσαλὴμ ἄλώσεως· βούν τε γὰρ ἐπὶ θυσιᾷ ἀγομένην ἄρνα τεκεῖν, καὶ φῶς ἀναλάμψαι ἐν τῷ ναῷ, καὶ φωνῆς ἐκείθεν ἐπακοῦσαι « μεταβαίνομεν ἐντεῦθεν, » καὶ τὰς τοῦ ἱεροῦ πύλας οὐδ' ὑπὸ ἀνδρῶν εἰκοσιν ἀνοιγομένας αὐτομάτως ἀνεῖσθαι, καὶ στρατὸν ἐσπερας ἐπιφαίνεσθαι ὅπλοις περιπεφραγμένον, καὶ ἀνθρωπῶν τινα (ὄνομα

Lectum est Justi Tiberiensis Chronicon, cujus inscriptio : Justi Tiberiensis regum Judæorum, qui coronati fuerunt. Hic e Tiberiade Galiliæ oppido ortum nomenque traxit. Auspicatur historiam a Moyse, perduciturque ad exitum usque Agrippæ, septimi e familia Herodis, et Judaicorum regum postremi : qui regnum sub Claudio accepit, crevit sub Nerone, ampliusque dein sub Vespasiano ; obiit autem tertio Trajani anno, quo et historiæ finis ducitur. Stylus huic maxime concisus, et pleraque relatu cumprimis necessaria prætermittit. Communi autem Hebræorum vitio laborans, Judæus genere quum esset, de Christi adventu, deque iis quæ ipsi acciderunt, aut de miraculis ab illo patrat, nullam prorsus fecit mentionem. Parentem Hebræum quendam habuit, cui Pisto nomen : mortalium ipse, ut Josephus ait, nequissimus, et pecuniæ cupiditati ac libidini serviens. Contendit idem in republica cum Josepho, cui multas struxisse insidias fertur ; Josephus tamen, etsi sæpenumero hostem comprehendisset, verbis duntaxat castigatum, impune abire permisisset. Historiam vero, quam texuit, magnam partem confictam aiunt, eaque potissimum, quibus Romanorum adversus Judæos bellum et Hierosolymorum eversionem persequitur.

Legi Josephum Judæum, De Judæicæ gentis calamitate atque interitu. Quo in libro extremo Hierosolymorum excidium narrat et Masadæ oppidi ; et ante hæc Iotapatorum, in quo et ipse Josephus captus ; præterea Gischalorum eversionem, et aliorum Judaicorum munimentorum desolationem. Sunt autem hujus operis libri septem. Candidus illi sermo, qui rationum pondus atque momentum cum puritate ac jucunditate exprimere possit. In concionibus persuadendi vi præditus est, ac graciosus, tum etiam quum suadet opportunitas orationem in contrariam partem flectere. Dextre quoque et copiose enthymematis in utramque partem utitur sententiasque, si quis alius, adhibet. Orationi insuper affectum imprimendi, et concitandi motus eodemque mox leniendi, est peritissimus.

Multa verosigna atque prodigia Hierosolymorum excidium præcessisse commemorat : bovem ad sacrificium ductam agnum peperisse ; lucem in templo splenduisse ; vocem exinde auditam : « Hinc abimus ; » templi portas, quas ne viginti quidem viri aperire poterant, sponte patuisse ; exercitum vesperi visum armis indutum ; virum, cui nomen

αὐτῷ δ τοῦ Ἀνανίου Ἰησοῦς) μηδὲν ἄλλο ἐπιφθέγγεσθαι ἐπὶ ἑτ' ε' καὶ μῆνας γ', ὥσπερ βεβαχχυμένον ὄντα ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, ἥ τὸ αἰ τῇ Ἱερουσαλήμ· ὅς καὶ ὑπὲρ τοῦτου αἰκισθεὶς πλὴν ταύτης τῆς φωνῆς οὐδὲν ἄλλο ἀπεκρίνατο, ἐν αὐτῇ τε τῇ ἀλώσει παρῶν καὶ ἑαυτῷ τὴν τοιαύτην φωνὴν ἐπειπὼν, λίθω βληθεὶς ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἐτελεύτησε. τὰ μὲν οὖν προδειχθέντα τῆς ἀλώσεως σημεῖα ταῦτα· ἡ στάσις δὲ τῶν ἑμφυλίων ἣ οἱ πολέμιοι τὴν πόλιν ἐπόρθησαν. εἰς ζηλωτὰς γὰρ ἑαυτοὺς καὶ σκαρλοῦς διαστήσαντες ἀλλήλους τε ἐφθείρον, καὶ τὸ κοινὸν σῶμα ὁ δῆμος ὅπ' ἀμφοῖν πικρῶς τε καὶ ἀνηλεῶς ἐσπαράττετο. λιμός τε οὕτω κατέσχευεν ὥς καὶ εἰς ἄλλα μὲν παράνομα τοὺς ἀνθρώπους ἐκδαιτηθῆναι, καὶ γυναῖκα δὲ τὸ οἰκεῖον τέκνον θοιήσασθαι. καὶ τῷ λιμῷ δ λοιμὸς συνεπιλαβόμενος ἐδείκνυ πᾶσιν ἐμφανῶς θεομηνίας ἔργον καὶ τῆς δεσποτικῆς προρρησεως καὶ ἀπειλῆς τὴν τῆς πόλεως ὑπάρξει πανωλεθρίαν καὶ ἀλωσιν.

48.

Ἀνεγνώσθη ἸΩΣΗΠΟΥ περὶ τοῦ παντός, ὃ ἐν ἀλλοῖς ἀνέγνων ἐπιγραφόμενον περὶ τῆς τοῦ παντός αἰτίας, ἐν ἄλλοις δὲ περὶ τῆς τοῦ παντός οὐσίας. ἔστι δὲ ἐν δυοῖς λογείοις. δείκνυσιν δὲ ἐν αὐτοῖς πρὸς ἑαυτὸν στασιάζοντα Πλάτωνα, ἐλέγχει δὲ καὶ περὶ ψυχῆς καὶ ὕλης καὶ ἀναστάσεως Ἀλκίονον ἀλόγως τε καὶ ψευδῶς εἰπόντα, ἀντεισάγει δὲ τὰς οἰκείας περὶ τούτων τῶν ὑποθέσεων δόξας, δείκνυσιν τε πρεσβύτερον Ἑλλήνων πολλῶν τὸ Ἰουδαίων γένος. δοξάζει δὲ συγκεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον ἐκ πυρὸς καὶ γῆς καὶ ὕδατος, καὶ εἶ ἐκ πνεύματος, ὃ καὶ ψυχὴν ὀνομάζει. περὶ οὗ πνεύματος αὐταῖς λέξεσιν οὕτω φησί. « τοῦτο τὸ κυριώτερον ἀνελόμενος ἅμα τῷ σώματι ἐπλασε, καὶ διὰ παντὸς μέλους καὶ ἄρθρου πορσεῖαν αὐτῷ κατεσκεύασεν· ὃ τῷ σώματι συμπλασθέν καὶ διὰ παντὸς διικνούμενον τῷ αὐτῷ εἶδει τοῦ βλεπομένου σώματος τετύπνται, τὴν οὐσίαν δὲ ψυχρότερον ὑπάρχει πρὸς τὰ τρία, δι' ὧν τὸ σῶμα συνήρμωσται. » οὕτω μὲν οὖν ἀναξίως τῆς τε τῶν Ἰουδαίων περὶ ἀνθρώπου φυσιολογίας ταῦτα εἰπὼν καὶ τῆς ἄλλης αὐτοῦ περὶ τοὺς λόγους ἀσκήσεως, διέξεισι καὶ περὶ τῆς κοσμογονίας κεφαλαιωδῶς. περὶ μέντοι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ὡς ἔγγιστα θεολογεῖ, κλησὶν τε αὐτὴν ἀναφθεγγόμενος Χριστοῦ, καὶ τὴν ἐκ πατρὸς ἄφραστον γέννησιν ἀμέμπτως ἀναγράφων. ὃ τινὰς ἴσως καὶ ἀμφιδόξειν, ὥς Ἰωσήπου εἴη τὸ συνταγματίον, ἀναπαίσειεν. οὐδὲν δὲ τὸ τῆς φράσεως αὐτῷ πρὸς τὰ ὑπολοιπα τοῦ ἀνδρὸς ἀποδεῖ. εὖρον δὲ ἐν παραγραφαῖς ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ λόγος Ἰωσήπου, ἀλλὰ ΓΑΙΟΥ τινὸς πρεσβυτέρου ἐν Ῥώμῃ διατρίβοντος, ὃν φασὶ συντάξαι καὶ τὸν λαβύρινθον· οὗ καὶ διάλογος φέρεται πρὸς Πρόκλον τινὰ ὑπέρμαχον τῆς τῶν Μοντανιστῶν αἱρέσεως. ἀνεπιγράφου δὲ καταλειφθέντος τοῦ λόγου φασὶ τοὺς μὲν Ἰωσήπου ἐπιγράψαι, τοὺς δὲ Ἰουστίνου τοῦ μάρτυρος, ἄλλους δὲ Εἰρηναίου, ὥσπερ καὶ τὴν

Jesus Ananias, nihil aliud annis sex et mensibus tribus tenuisse, tanquam furore percitum, quam identidem : Vae, vae, Hierusalem ! eundemque quum ea de causa verberibus quoque caderetur, præter hanc unam vocem, nullam emisisse aliam. Hunc item, urbis excidio quum interesset, eandemque apud se vocem ingeminaret, lapidis ictu ab hoste occisum esse.

Atque hæc quidem ante urbem captam signa monstrata fuere, intestini vero belli seditio et hostes urbem everterunt. In zelotarum enim factionem et scariorum divisi se multo Judæi interfecerunt, ipsumque adeo reipublicæ corpus, vulgus, ab utrisque acerbè est atque crudeliter dilaniatum. Fames item sic urbem invasit, ut et ad alia flagitia homines impulsæ fuerint, et mulier suum ipsa filium comederit. Pestis ad hæc famem excipiens, satis omnibus clare ostendit, divinæ id iræ opus esse ac Dominicæ denuntiationis minarumque, fore nimirum ut urbs funditus eversa periret.

48.

Lectus est Josephus De universo, qui liber alibi inscriptus legitur, De Universi causa : in aliis vero libris, De Universal natura. Suntque libelli duo, quibus secum pugnare Platonem docet. De anima quoque, materia et resurrectione Alcinoum, ut absurde ac falso disserentem, reprehendit, suas vero ipse de his thesibus opiniones opponit ; docetque Judæorum nationem longe esse quam Græcorum antiquiorem. Putat compositum hominem ex igne, terra, aqua ac præterea e spiritu, quem Animam appellat. De quo spiritu hisce verbis usus est : « Hujus principem partem apprehendens, una cum corpore formavit, et per omnia membra artusque viam ipsi patefecit. Qui spiritus corpori conformatus, totumque pervadens, eadem forma, qua corpus hoc spectatur, insignitus est : naturam vero frigidiorè habet ad tria illa, per quæ corpus compactum est. » Hæc ille, non satis apte ad Hebræorum de hominis natura doctrinam, neque satis e dignitate reliquorum a se diserte scriptorum elocutus. De mundi quoque generatione per compendium disserit. De Christo autem vero Deo aptissime loquitur, quando et ipsam Christi appellationem illi attribuit, et inenarrabilem ex Patre generationem citra reprehensionem describit. Quæ res ambigendi fortasse cuiquam causam præbeat, sitne hoc Josephi opusculum : etai nihil dicendi genere a reliquis ejusdem scriptis discedit. Comperi annotatum fuisse, non esse Josephi hoc opus, sed Caii cujusdam presbyteri Romæ agentis, quem et auctorem faciunt Labyrinthi : cujus etiam dialogus est adversus Proclum quendam, heresis Montanistarum defensorem. Quum enim sine titulo opus relictum esset, alii quidem Josepho inscriptum referunt, alii Justino Martyri, nonnulli Irenæo : quemadmodum et Labyrinthum

λαβύρινθον τινες ἐπέγραψαν Ὀριγένους. ἐπὶ Γαίου ἐστὶ πόνημα τῇ ἀληθείᾳ τοῦ συντεταχότος τὸν λαβύρινθον, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τῷ τελει τοῦ λαβύρινθου διεμαρτύρατο ἑαυτοῦ εἶναι τὸν περὶ τῆς τοῦ παντὸς οὐσίας λόγον. εἰ δ' ἕτερος καὶ οὐχ οὗτός ἐστιν, οὐπω μοι γέγονεν εὐδελον. τοῦτον τὸν Γάιον πρεσβύτερόν φασι γεγενῆσθαι τῆς κατὰ Ῥώμην ἐκκλησίας ἐπὶ Οὐίκτηρος καὶ Ζεφυρίνου τῶν ἀρχιερέων, χειροτονηθῆναι δὲ αὐτὸν καὶ ἐθνῶν ἐπίσκοπον. συντάξει δὲ καὶ ἕτερον λόγον ἰδίως κατὰ τῆς Ἀρτέμιωνος αἰρέσεως, καὶ κατὰ Πρόκλου δὲ σπουδαστοῦ Μοντανοῦ σπουδαίαν διάλεξιν συντεταχέναι, ἐν ᾗ τρισκαίδεκα μόνας ἐπιστολάς ἀριθμεῖται Παύλου, οὐκ ἐγκρίνων τὴν πρὸς Ἑβραίους.

76.

Ἀνεγνώσθη ΦΛΑΒΙΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας, ἐν λόγοις κ'. ἀρχεται ἀπὸ τῆς Μωυσέως κοσμογονίας, τὰ πολλὰ συνάδων τῇ Μωυσέως συγγραφῇ, ἐστὶ δὲ ἐνθα ἀλλοιότερον συγγραφόμενος. κάτεισι δὲ μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ πρὸς Ῥωμαίους Ἰουδαίων πολέμου ἐβασίλευε δὲ τότε τῶν Ἰουδαίων Ἀγρίππας ὁ τοῦ Ἀγρίππα τοῦ μεγάλου παῖς, ὃς Ἰησοῦν τὸν τοῦ Γαμαλιὴλ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀφελόμενος δίδωσι Ματθίᾳ τῇ Θεοφίλου. πρῶτος δὲ Ἀντίοχος καὶ ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ Λυσίας, ἀφ' οὗ τοῖς Ἰουδαίοις ἀρχιερωσύνης ἐγνώσθη ἀξίωμα, εἰς ταύτην τὴν τολημρὰν κατέστη ἐγγχείρησιν τὸν γὰρ Ὀνίαν, ᾧ Μενέλαος ἐπὶ κλην, τὴν ἀρχιερωσύνην ἀφελόμενοι καὶ ἀνελόντες, εἶτα καὶ τὸν παῖδα τῆς διαδοχῆς ἀπαλάσαντες, καθιστᾶσιν Ἰακίμων, γένους μὲν τοῦ Ἀαρῶνος, οὐκ ὄντα δὲ τῆς οἰκίας ταύτης. πρὸ δὲ τούτου διὰ βίου ἀρχιερατεύειν νενόμιστο ἀπὸ Ἀαρῶνος ἀρξάμενος, καὶ παῖς παρὰ πατρός τὴν τιμὴν διεδέχετο. τελευταῖσαντος δὲ Ἰακίμου, τρισὶν ἐνιαυτοῖς ἀρχιερατεύσαντος, ἔμεινεν ἡ πόλις ἐνιαυτοῦς ἑπτὰ χωρὶς ἀρχιερέως. ὁ δὲ τοῦ Ἀσαμωναίου ἑγγονος Ματθίας καὶ οἱ τούτου παῖδες, τὴν προστασίαν τοῦ ἔθνους πιστευθέντες καὶ πολεμήσαντες Μακεδόσιν, Ἰωνάθην ἀρχιερέα καθιστῶσιν. ἐξ ἧς γενεᾶς ἦν καὶ Ἰούδας ὁ ἐπικληθεὶς Ἀριστόβουλος, ὃς καὶ πρῶτος διάδημα περιέθετο, ἀρχιερεὺς ὁ αὐτὸς ἄμα καὶ βασιλεὺς χρηματίσας. καὶ ἐπιβιούς ἐνιαυτὸν ἕνα, διάδοχον ἔσχε καὶ τῆς βασιλείας καὶ τῆς ἱερατικῆς ἀρχῆς τὸν ἀδελφόν, Ἀλέξανδρος αὐτῷ ὄνομα, ὃς ἐπεβίω τῇ ἀρχῇ ἔτη κζ'. καὶ διέδραμεν ἡ βασιλεία μετὰ τῆς ἀρχιερωσύνης τοῖς ἀπὸ Ἀσαμωναίου σωζομένῃ μέχρις Ὑρκανοῦ, ὃν Πομπήιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, πορθήσας τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν μὲν βασιλείαν ἀφείλατο, ἀρχιερατεύειν δὲ τοῦ ἔθνους κατέλιπεν· ἀρξας δὲ τὰ πάντα ἔτη τριάκοντα καὶ τρία, αἰχμάλωτος ὑπὸ Φαρναβάζου καὶ Πακόρου τῶν τῆς Παρθυηνῆς δυναστῶν γίνεται, καὶ καθίσταται ὑπ' αὐτῶν ὁ τοῦ Ἀριστοβούλου ἀδελφοῦ υἱὸς Ἀντίγονος βασιλεὺς. ὃν τρεῖς μῆνας καὶ τρία ἔτη ἀρξάντα Σόσιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός καὶ Ἡρώδης ὁ πρῶτος, ὁ τοῦ Ἀντιπάτρου τοῦ Ἀσκαλωνίτου τοῦ ἱεροδούλου καὶ τῆς Κύ-

Origeni quidam tribuerunt. Alioqui Caii est opus ejusdem revera qui Labyrinthum composuit, quando ille ipse in extremo Labyrinthi testatum reliquit, esse se libri De Universi natura auctorem. Verum hicne liber ille sit, de quo agitur, an alius, nondum mihi liquet.

Hunc Caium presbyterum Romanæ ecclesiæ fuisse affirmant sub Victore et Zephyrino pontificibus, ordinatumque et gentium episcopum, scripsisse quoque peculiarem alium librum contra Artemonis hæresim, et adversus Proclum, Montani studiosum, accuratam disputationem, in qua tredecim duntaxat S. Pauli epistolas enumeret, non recepta in censum ea quæ est ad Hebræos.

76.

Legimus Flavii Josephi Judaicæ antiquitatis libros XX. A mundi creatione apud Moysen initium ducit, quocum etsi magnam partem concinit, interdum tamen diversus abit, pergitque usque ad bellum cum Romanis Judaicum. Judæis tum rex imperabat Agrippa, Agrippæ Magni F., qui Jesum Gamalielis F. pontificatu dejecit, suffecitque Matthiam Theophili filium. Quo audaciæ post cognitam Hebræis sacerdotii dignitatem primus omnium Antiochus ejusque dux Lysias conando progressus est. Oniam enim illi, cui Menelao cognomentum fuit, pontificio submoverunt, necaruntque: quin et filium paternæ dignitatis successionem privarunt, subrogato Iacimo, e genere quidem Aaronis, sed alterius familiæ. Olim vero per omnem vitam pontificatum gerere, jam inde ab Aaronis temporibus, et filium in demortui patris dignitatem succedere lex jubebat. Mortuo autem post triennii pontificatum Iacimo, septennio deinde civitas pontifice caruit. Quare quum ex Asamonæi stirpe Matthiæ hujusque filii gentis Judaicæ esset credita præfectura, bellumque iidem cum Macedonibus gessissent, Jonathan pontificem creant. Ex qua stirpe et Judas cognomento Aristobulus fuit, qui et diadema capiti primus imposuit. Regis ergo idem hic jure simul et sacerdotii usus, anno uno superstes, successorem reliquit regni simul et pontificatus fratrem, cui Alexandro nomen. Gessit hic imperium annos septem et viginti. Ab hoc pervenit deinceps regnum cum sacerdotio, Asamonæi posteris servatum, ad Hyrcanum usque, quem Romanorum dux Pompeius, captis Hierosolymis, regno quidem spoliavit, sacerdotium tamen summum Judaicæ gentis gerere permisit. Præfuit in universum annos tres et triginta, quum sub Pharnabazo et Pacoro Parthorum præfectis captus est, suffectusque ab illis rex Aristobuli fratris filius Antigonus. Hunc ipsum, quum annos tres totidemque menses imperasset, Sossius quidem Romanorum dux, et Herodes primus (is qui Antipatri Ascalonitæ sacerdotis, et Cypridis Arabicæ filius fuit) debellarunt. Antonius

πριδος τῆς Ἀραβίσης παῖς, ἐξεπολιόρχησαν, Ἀντώνιος δὲ εἰς Ἀντιόχειαν ἀναχθέντα ἀνέειλε. καὶ παύεται τὸ Ἀσαμωναίων γένος, καὶ λαμβάνει τὴν τῶν Ἰουδαίων βασιλείαν παρὰ Ῥωμαίων Ἡρώδης· ὃς τοῖς τυχοῦσι νέμων τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ τὸ αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν ἀρχὴν γέγονε καὶ παράδειγμα. κάτεισιν οὖν, ὥσπερ εἴρηται, ὁ συγγραφεὺς ἐν τοῖς εἰκοσι βιβλίοις, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς κοσμογονίας, μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ τελευταίου πρὸς Ῥωμαίους Ἰουδαίων πολέμου, καθ' ὃν καιρὸν Ἰουδαίων μὲν ἐδασίλευεν ὑπὸ Ῥωμαίων καταστάς Ἀγρίππας δὲ τοῦ Ἀγρίππα, ἐπετρόπευε δὲ τῆς Συρίας καὶ Ἰουδαίας Γέσιος Φλώρος, Ἀλβίνου διάδοχος· οὗ τὴν κακουργίαν καὶ ὠμότητα τὸ Ἰουδαίων ἔθνος οὐ φέροντες ἐστασίασαν, κρείσσον ἡγήσασθαι ἀθρόον καὶ σὺν ἐλευθερίᾳ ἢ κατ' ὀλίγον καὶ σὺν δουλείᾳ ἀπολέσθαι. δευτέρον δ' ἦν ἔτος τῆς Φλώρου ἐπιτροπῆς, δωδέκατον δὲ τῆς Νέρωνος ἀρχῆς, ὅτε ὁ πόλεμος ἐλάμβανε κίνησιν ἐν οἷς καὶ τῆς ἱστορίας τὸ πέρας, οἷος δὲ τὴν φράσιν ἐστίν, ἐμπροσθεν εἴρηται.

Ἔστι δὲ ὁ Ἰώσηπος γένος μὲν Ἰουδαῖος, ἱερεὺς καὶ ἐξ ἱερῶν τὰ πρὸς πατρός ἀνοθεν καταγόμενος, ἐκ βρασιλείου δὲ φυλῆς ἀπὸ τῆς μητρός· τῶν γὰρ Ἀσαμωναίου παιδῶν, οἱ ἐπὶ μακρότατον τῶν μομφῶν ἱεράτευσάν τε καὶ ἐδασίλευσαν, ἡ γεννησαμένη ἀπόγονος· γίνεται δὲ ἐξ αὐτῆς καὶ Μαθθίου κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Γαίου Ῥωμαίων ἡγεμονίας Ἰώσηπος, ἐκ νέας μὲν φιλολογῶν· περὶ δὲ τὸ ἑκατιδέκατον ἔτος γεγονώς ἐπέβαλε καὶ ταῖς παρὰ Ἰουδαίους αἱρέσεις (τρεῖς δ' εἰσὶ) καὶ πάσας εὐτόνως μετῆι ὑπὲρ τοῦ πασῶν πείραν εἰληφότα ἐλέσθαι τὴν ἀμείνω. εἰσὶ δ' αἱ αἱρέσεις Φαρισαῖοι, Σαδδουκαῖοι καὶ Ἑσσηνοί· ὃς διελθὼν ἔξεισιν ἐπὶ τὴν ἔρημον, καὶ συνδιατρίβει ἀνθρώπων τινὲς τὸν ἐρημικὸν ἀθλοῦντι βίον ἐπὶ ἔτη τρία, ἣν δὲ τῶ ἀνθρώπῳ ἐσθῆς μὲν ἐκ δένδρων, καὶ τροφὴ τῶν αὐτοφυῶν αἱ βοτάναι, καὶ ψυχροῦ ὕδατος λουτρὸν πολλάκις καὶ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς πρὸς ἀγνείαν. ἔκειθεν περὶ τὸ ἑννεακαίδεκατον ἔτος ἐπάνεισι πρὸς τὴν πόλιν, τὴν Φαρισαίων αἵρεσιν στέργων, ἣν καὶ τῇ παρ' Ἑλλήσι φασιν οἰκέναι ἐπιλεγομένη Στωικῇ· εἶτα περὶ τὸ τριακοστὸν ἔτος πέμπεται παρὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν τῶν ἐν Γαλιλαίᾳ προνοήσων ἀρχὴν γὰρ ταραχῆς ἐδέχετο τὰ Ἰουδαίων, πολλὰς ἀταξίας ἤδη συναλλοιουμένων, εἶτα καὶ στρατηγὸς τῶν περὶ τὴν Γαλιλαίαν χειροτονηθεὶς εὐ τε προύστη τοῦ ἔθνους, καὶ μυρίας καὶ ποικιλωτάτας ὑπὸ τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐπιβουλὰς ὑποστάς πάσας ἐξέφυγε, καὶ μετρίως τοῖς ἐχθροῖς ἔχων ὑπεξουσίους πολλάκις ἐχρήσατο. καὶ τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἄκων ἀναδείχμενος καὶ ἀνδρείως διενεγκών, ἐν Ἰωταπάτοις θύμας ζωγρεῖα Οὐεσπασιανῶ Ῥωμαίων τότε στρατηγούντι ἀλίσκεται. εἶτα τυγχάνει λαὸν εὐμενοῦς αὐτοῦ τότε τε καὶ ἐπὶ πλείον Ῥωμαίων ἀρξάντος, οὐκ αὐτοῦ δὲ μόνου, ἀλλὰ καὶ τῶν παιδῶν Τίτου καὶ Δομετιανοῦ ἐκ διαδοχῆς βεβασιλευκότων, ὥς καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς τυχεῖν πολιτείας καὶ πάντων ἐν ἀφρονίᾳ καταστῆναι. ἀπηρτίσθη

autem Antiochiam perductum necavit. Ita finem Asamonæa soboles habuit, et imperium Judæorum a Romanis Herodes sumpsit. Ille cuivis pontificatum præbens, successoribus, ut idem auderent, caput exstitit atque exemplum. Pertinigit itaque (ut supra diximus) hic scriptor libris viginti, ab orbe condito aspicatus, ad initium usque belli ultimi Judæorum cum Romanis: qua tempestate in Judæa regnavit, auctoritate Romanorum, Agrippa, Agrippæ filius. Syriæ vero ac Judææ præfectus fuit Gessius Florus, is qui Albino successit, cujus impotentem dominatum crudelitatemque Judæorum natio non ferens tumultuari cœpit, melius esse rata multos simul et in libertate, quam lente ac paulatim et in servitute exstingui. Altero certe præfecturæ Flori, Neronis vero decimo anno, bellum agitari cœptum, finisque est Josephi historiæ: de cujus stylo supra dicere memini.

Genus illi Judaicum, et sacerdos ipse, patris quoque stirpem e sacerdotibus longa majorum serie ducebat: nam mater regii sanguinis fuit ex Asamonæorum illa sobole, quæ diutissime inter contribules sacerdotio potita summo et regno. Natus ergo Josephus ex illa matre, et Matthis, anno primo Caii Romanorum Imperatoris, jam inde a teneris unguiculis philosophiæ studiis sese dedit. Annum deinde attingens sextum decimum, animum quoque ad Judæorum sectas appulit (tres autem numerantur), omnesque magno animi studio persecutus est, ut omnium capto experimento, optimam tandem amplecteretur. Atque hæc fere sectæ illæ: Pharisei, Sadducei, et Esseni. Quas quum percurrisset, in solitudinem secedit, ibique viro tres annos utitur, qui solitariam erat vitam austere pridem complexus, cui vestimentum arborum folia, alimentum vero herbæ sponte natæ præbebant; et frigida insuper sæpius interdiu noctuque lavabat, puritatis continentiaque gratia. Hinc ad undevicesimum ætatis annum urbem repetiit, Phariseorum potissimum hæresim secutus, quam ei fere similem faciunt, quæ apud gentes Stoica est appellata.

Annum agens postea tricesimum, ab Hierosolymitanis ad Galileam procurandam mittitur. Jam enim turbare res cuperant Judæorum, multisque ipsi agitati tumultibus. Dein Galilæorum ductor creatus, rempublicam bene gessit, et multas variasque æmulorum in republica administranda insidias evitavit. Cum inimicis enim moderatus agendo, non raro eos in suam redegit potestatem. Bellum item, quod adversus Romanos invitus suscepit, fortiter sustinuit. Iotapatris tamen in Vespasiani, Romanorum coplis præfecti, potestatem venit. Quem in se humanum sensit, ac perbenignum jam tum, et vero amplius postquam Romanorum obtinuit imperium. Neque solum illum talem expertus est, sed etiam liberos ejus Titum ac Domitianum, qui parentis imperium ordine exceperunt, ut et Romana sit civitate donatus, multisque opibus auctus. Absoluta ab eo

ἡ ἱστορία καὶ ἄγοντι ἐνιαυτὸν, Ῥωμαίων Δομετιανῷ ἔτος τῆς ἀρχῆς ἄγοντος τρισκαίδέκατον.

238.

Ἀνεγνώσθη **ΙΩΣΗΠΟΥ** ἡ ἀρχαιολογία· ἥς ἡ ἐκλογή, ὅσα τε ἱστορεῖ περὶ Ἡρώδου, καταλέγει, τὴν τε ἀνοικοδομήν τοῦ ναοῦ, ὅπως τε τὴν Ἰουδαϊκὴν ὑπειστήλασε βασιλείαν, καὶ ὅπως αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν οἱ ἐκ γένους διεδέξαντο, ὅπως τε αὕτη εἰς ἀριστοκρατίαν καταλέλυται, τὴν προστασίαν τοῦ ἔθνους τῶν ἀρχιερέων ἀναδείξαντων, καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις συνδιαπλέκεται.

Ὅτι Ἰώσηπος πρὸς τῷ τέλει τῆς ιε' κατὰ τὴν ἀρχαιολογίαν ἱστορίας, ὀκτωικαίδέκατον ἔτος τῆς βασιλείας Ἡρώδου ἀνύοντα τὸν ἐν Ἱερουσολύμοις νεῶν, ὃν ἔκτισε Σολομὼν ὁ βασιλεὺς, καταστραφέντα δὲ πάλιν οἱ ἐκ Βαβυλῶνος ἀναχθέντες αἰχμάλωτοι Δαρείου τοῦ Περσῶν βασιλέως συναρμύνομενοι αὐτοῖς ἀνέστησαν ἐν ε' ἔτει καὶ μ', τοῦτόν φησι τὸν περιώνυμον νεὼν μετὰ ἑτῆ ἑξακόσια, ἀνελόντα μὲν τοὺς ἀρχαίους θεμελίους, ἐτέρους δὲ καταβαλόντα ἐπ' αὐτῶν τὸν Ἡρώδην διπλάσιον τοῦ προτέρου ἀναστήσαι· λείπεσθαι γὰρ τὸν ὑπὸ τῶν αἰχμαλώτων τοῦ Σολομωνίου μέτροις κατὰ τὸ ὕψος τισίν. ἔῃχε δὲ ὁ Ἡρώδης νεὼς μῆκος μὲν πηχεὶς ρ', ὕψος δὲ κ' περιτοῖς, οὗς καὶ ὑπέβη τῷ χρόνῳ τῶν θεμελίων συνιζήσαντων· ὁ καὶ κατὰ τοὺς Νέρωνος καιροὺς Ἰουδαῖοι ἐγνώκεισαν ἐπεγεῖρην. οἰκοδομηθῆναι δ' Ἡρώδην τὸν ναὸν Ἰώσηπος φησιν ἐνιαυτῷ ἐνὶ καὶ μηνὶ ς', τῶν δὲ περὶ τὸν νεῶν οἰκῶν καὶ περιβόλων ἔτεσιν ὀλοῖς ἢ· λίθους δ', ἐξ ὧν ἡγείρετο ὁ νεὼς, λευκοὺς μὲν εἶναι καὶ κραταιοῦς, ἔχειν δ' ἕκαστον αὐτῶν μῆκους μὲν πηχεὶς κ' καὶ ε', ὕψους δὲ ἡ' καὶ εὐρους περὶ ιβ'. τελεσθῆναι δὲ τὸ ἔργον φησιν ἐπινοία τοιαύτη. Ἡρώδης πολλή τις ἐγένετο περὶ τὸ ἔργον φιλοτιμία· ἀγείρει οὖν πρότερον ἅπασαν ὕλην, καὶ χίλια αὐτῷ ἄμαξαι λίθους ἀγειν εὐτερπεῖς ἦσαν, ἐργάται δὲ ἄλλοι μὲν μύριοι, τῶν δὲ ἱερέων, οἱ τῶν ἀδύτων ἔργων ἐμελλον ἀπτεσθαι, χίλιοι· τοσοῦτους γὰρ οἰκοδομεῖν καὶ ξυλουργεῖν ἐξεπαίδευσεν, ἱερατικὰς αὐτοῖς ἅπασιν ὠνησάμενος στολὰς. καὶ ἥδε ἡ παρασκευὴ θᾶπτον μὲν ἑλπίδος εἰς πέρας τὸ βούλημα ἤγαγε, μεγάλας δὲ καὶ πολλὰς ἀπὸ τοῦ πλήθους τὰς εὐχαριστίας ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀχθομένου Ἡρώδης προύξενε. οὕτως δ' Ἡρώδης ἅμα τοῦ συντελεῖσαι τὸν νεῶν βοῦς τριακοσίας· τῶν δ' ἄλλων Ἰουδαίων ὅσα θύσειαν, οὐδ' ἐγένετο λαβεῖν ἀριθμῷ.

Οὗτος Ἡρώδης ἐστὶν ὁ Ἀντιπάτρου τοῦ Ἰδουμαίου καὶ τῆς Ἀραβίσης (Κύπρις δ' ὄνομα αὐτῇ) παῖς, ἐφ' οὗ καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ ἡμετέρου γένους παρθενικῆς ἀποτίκτεται μῆτρας καθ' οὗ καὶ μανεῖς Ἡρώδης τοῦ μὲν δεσπότης διήμαρτε, φονεὺς δὲ πολλῶν νηπίων γίνεται. εἰς ὁμότητα δὲ καὶ μισαιφονίαν πάντας ὅσοι τύραννοι ὑπερβαλέσθαι ἱστέον. καὶ γυναικὶς δὲ τῆς Μαριάμνης (Θυγάτηρ δ' ἦν αὕτη Ἀλεξάνδρας τῆς Ὑρκανοῦ τοῦ ἀρχιερέως παιδός, ὥρα σὺ-

historia scriptio sexto et quinquagesimo ætatis anno, imperii vero Domitiani Romanorum Augusti tertio decimo.

238.

Legi Josephi Antiquitates, quarum Excerpta, quæ de Herode narrat, describunt, instaurationem templi, ut Judæorum occupaverit dominium, utque ejus stirps imperium adepta sit, ut denique in optatium regnum verterit, principatum summis pontificibus invadentibus, et alia quæ his adjunguntur.

Josephus ad finem libri quinti decimi Antiquitatum tradit, octavo decimo regni Herodis anno perfectum templum Hierosolymis : quod Solomon rex exædificavit, quod eversum iterum captivi e Babylone reducti Persarum rege Dario adjuvante erexerunt sex et quadraginta annis. Hunc Herodem refert, auferentem fundamenta antiqua, alia vero contra illa jacentem duplo priore majus fecisse. Superavit enim altitudine templum quod captivi erexere templum Solomonis mensuris quibusdam. Continebat templum Herodis centum cubitos longitudine : altitudo cubitorum viginti, quos etiam transcendit, tempore fundamentis subsidentibus, quam etiam Neronis imperio Judæi attollere cogitarunt. Ædificatum vero templum ab Herode uno anno et sex mensibus Josephus refert, et domus, et monumenta quæ circum erant octo integris annis. Lapides quibus templum ædificatum candidos ac firmos, singulos fuisse longitudine cubitorum viginti quinque, altitudine octo, latitudine duodecim ; finitum vero hac industria. Eo in opere magna Herodis emittit diligentia : advexit prius omnem materiam, erantque illi plaustra mille lapides vehere consueta, decem millia opificum, sacerdotum, qui in adytis servirent, mille. His enim ædificare lignaque cædere instituit, sacras illis omnibus vestes coemens, et apparatus, voluntatem, opinione citius ad exitum perduxit et magnam gratiam apud populum conciliavit sibi. Sacrificat autem Herodes absoluto templo trecentas vaccas ; quantum vero alii Judæi sacrificarint, dici non potest.

Hic vero Herodes filius fuit Antipatri Idumæi, et Arabissæ cui nomen Cypris, quo regnante Christus e virgine ad rediendum genus humanum natus est. In quem sacriens peccavit, et contrucidatis tot infantibus, qua crudelitate ac cæde omnes retro tyrannos superasse fertur. Ejus uxoris Mariamnes (quæ Alexandræ pontificis Hyrcani filia filia fuit) venustus corporis tanta fuit, ut nulla unquam

ματος οὐδενὶ χρόνῳ λιποῦσα δαίξει ταύτης ἐφάμιλλον), ταύτης οὖν καὶ δύο τῶν ἐξ αὐτῆς αὐτῷ γεννηθέντων παίδων, Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου, οἱ κάλλει τε καὶ λόγων ἀσκήσει καὶ χειρῶν ἔργοις οὐδὲν ἥττον ἢ ὅτι βασιλέως ἦσαν παῖδες ἀνὰ πάντων ἐφέροντο στόμασι, τούτων συμπάντων διαβολαῖς Ἀντιπάτρου μανείς δήμεος γίνεται, πρῶτον μὲν τῆς γαμετῆς, εἴτα καὶ τῶν παίδων, καὶ τελευταῖον Ἀντιπάτρου καὶ αὐτοῦ, παιδὸς ἐκ προτέρας γυναικός· νόσῳ δὲ πικρᾷ παραδοθείς (ἐλκυσίς γὰρ ἐντέρων εἶχε τὸν δύστηνον ὀρθιὸν τε ἀσθμα καὶ ποδῶν λευκοῦ φλέγματος οἰδημα, δειναὶ τε τοῦ κώλου ἀλγηδόνες, καὶ αἰδοῖτο σῆψις σκώληκας ἐμποιῶσα, καὶ μυρία ἄλλα) μετὰ πέμπτην [δ'] ἡμέραν τῆς Ἀντιπάτρου σφαγῆς τοῦ παιδὸς καὶ αὐτὸς τὸν βίον κατέστρεψε, διαβίου μὲν ἔτη σύμπαντα ὁ, βασιλεύσας δ' ἐξ αὐτῶν ζ' καὶ λ'. βασιλεῦσι δ' οὗτος παρὰ νόμους τε καὶ παρ' ἐλπίδας καὶ αὐτοῦ ἐκείνου, σπουδῇ μὲν Ἀντωνίου τοῦ στρατηγοῦ Ῥωμαίων, χρήμασιν ὑπηρετούντος, καὶ Αὐγούστου κατανέσει, ψήφῳ δὲ πρὸς ἀφροσύνης καὶ τῆς βουλῆς Ῥωμαίων.

Ὅτι Ἡρώδου τοῦδε, τοῦ πρώτου ἐξ ἀλλοφύλων παρὰ τοὺς νόμους βασιλεύσαντος Ἰουδαίων, τούτου πατὴρ ἦν Ἰδουμαῖος γένος ἐξ Ἀσκάλωνος πόλεως, παῖς Ἀντίπα, Ἀντίπας καὶ αὐτὸς ἐπικαλούμενος πρότερον, Ἀντίπατρος δ' ἔπειτα. οὗτος πολλῶν μὲν χρημάτων εὐπορῶν, δραστήριος δὲ τὴν φύσιν καὶ στασιастῆς τυγχάνων, Ὑρκανῷ τῷ Ἰουδαίων ἀρχιερεῖ δι' εὐνοίας ἐτύχχανεν, Ἀριστοβούλῳ δὲ τᾷ ἀδελφῷ Ὑρκανοῦ διάφορος διὰ πείθει Ὑρκανόν, πολλάκις ἐνοχλήσας, τὴν βασιλείαν πάλιν ἀναζητεῖν ἅπασιν τρόποις, ἣν ἐκείνου συγχωρήσαντος ἀφελόμενος Ἀριστόβουλος εἶχεν ὁ ἀδελφός. αὕτη τῶν ἀδελφῶν ἡ στάσις μεγάλων κακῶν αἰτία αὐτοῖς τε καὶ γένει καὶ τῷ Ἰουδαίων ἔθνεϊ κατέστη, καὶ τῆς εἰς ἀλλοφύλους τῆς βασιλείας μεταπτώσεως. Ἐν τῇ στάσει ταύτῃ πολλὰ φαίνεται Ἀντίπατρος ὑπὲρ Ὑρκανοῦ κατ' Ἀριστοβούλου πράξας. τέλος δ' Ἀριστόβουλος μὲν εἰς Ῥώμην ἅμα παισὶν αἰχμάλωτος ἄγεται, ἐκεῖθεν δὲ φυγὼν πάλιν εἰς τὰ περὶ τὴν Ἰουδαίαν παραγίνεται, πάλιν τε πολιορκηθεὶς ὑπὸ Ῥωμαίων ἅμα τῷ παιδί Ἀντιγόνῳ (οὗτος γὰρ ἔτυχεν ἐκ Ῥώμης τῷ πατρὶ συμφυγὼν) ἀλίσκεται, καὶ εἰς Ῥώμην ἀναπέμπεται, καὶ δεθεὶς κατείχεται, βασιλεύσας μὲν καὶ ἀρχιερατεύσας ἔτη γ' μηνάς ε', λαμπρὸς δὲ καὶ μεγαλόψυχος ἐν τῇ ἀρχῇ γεγυνώς. Ὑρκανῷ δ' ἡ μὲν ἀρχιερωσύνη δίδεται, οὐκέτι δ' ἡ βασιλεία· ἀλλ' ἦν τὸ ἔθνος αὐτονομούμενον, ἐθνάρχης δ' ὅμως ἀντὶ βασιλέως τῆς δεδομένης αὐτῷ ἐξουσίας εἶχεν ὄνομα. Ἀντιπάτρῳ δ' Ὑρκανοῦ ἀρχιερατεύοντος ἐπὶ πλείστον τὰ τῆς δυναστείας ἤξετο· Ῥωμαίων τε γὰρ τοῖς στρατηγοῖς κατὰ τῶν ἀνθισταμένων συνεμάχει, καὶ τὰ Ἰουδαίων διὰ χειρός, τῇ ἀπραγμοσύνῃ καὶ τῷ συγκεχωρηκότι Ὑρκανοῦ, αὐτὸς εἶχε πράγματα. Ἀριστόβουλον δὲ Ἰούλιος ὁ Καῖσαρ, λύσας τῶν δεσμῶν, εἰς Συρίαν κατὰ τῶν Πομπηίου

illi par fuisse videretur. Ex hac igitur duo nati filii, Aristobulus et Alexander, qui pulchritudine orationisque gratia, manuumque promptitudine, nihil non regium habere, omnium ore ferebantur. Contra hos omnes calumniis Antipatri efferatus est. Primo quidem in uxorem, deinde filios, et demum Antipatrum e priore natum uxore. Acerbo morbo vexatus (vexabatur enim intestinorum exulceratione) non nisi erectus anhelabat, pedes tumebant phlegmate albo, et graves coli passiones, verenda putrefacta scatebant vermibus, et alia multa. Et quinto post caedem Antipatri filii die etiam vitam finivit, postquam vixerat annos omnino septuaginta, imperans ex illis septem et triginta. Regnat vero illegitime, et præter spem suam studio Antonii ducis Romanorum pecunia corrupti, et Augusti commendatione, decreto ad confirmationem senatus Romani.

Herodis huius, qui primus externorum Judæis imperavit, pater fuit Idumæus natione ex Ascalone, filius Antipæ, etiam Antipas prius vocatus, deinde Antipater. Hic multis pecuniis abundans, factiosus ingenio et seditiosus, cum Hyrcano Judæorum pontifice, eo quod faveret Aristobulo fratri Hyrcani, inimicitias gessit. Quare quum multas sæpe conciret turbas, eo permovet Hyrcanum, ut regnum iterum requirat omnibus modis, quod illo donante habuerat Aristobulus frater interfectus. Hæc fratrum discordia magna malorum causa ipsis et cognationi gentique Judæorum fuit, et cur regnum ad externos delaberetur. In hac discordia multa Antipater pro Hyrcano contra Aristobulum visus est fecisse. Tandem Aristobulus una cum liberis captivus ducitur. Inde fuga creptus, ad rem Judæorum iterum se convertit, iterumque obsessus a Romanis cum filio Antigono (hic enim cum patre una captivus fuit) capitur, Romamque mittitur, et ligatus comprehensus est, quum regalem et pontificalem dignitatem annos tres et sex menses gessisset: illustris et magnanimus in regno factus. Hyrcano quidem pontificatus tributus est, nondum vero regnum: sed populus propriis legibus vivebat, populi præfectus pro rege data sibi potestate dictus est. Antipater autem, pontificatum gerente Hyrcano, ad magnam potentiam pervenerat. Nam cum Romanis ducibus contra rebellantes auxiliando pugnabat, regnumque Judæorum propter robur injuste, et concedente Hyrcano, adeptus est. Julius vero Cæsar Aristobulum carcere solvens in Syriam contra

πέμπειν ἐγνώκει. ἀλλ' αὐτὸν φθάσαντες οἱ τὰ Πομπηίου φρονούμεντοι φαρμάκῳ φθείρουσι. καὶ Σκιπίων δὲ, ἐπιστελλαντος αὐτῷ Πομπηίου τὸν Ἀριστοβούλου παῖδα Ἀλέξανδρον, ἐπικαλοῦντος αὐτὸν πρότερον εἰς Ῥωμαίους ἀμάρτοι, πελέκει διεχρήσατο.

Ἀποδείκνυται δὲ ὑπὸ Ἰουλίου Καίσαρος Ἀντίπατρος μετὰ τὴν κατὰ Πομπηίου νίκην καὶ ἐπίτροπος Ἰουδαίας. ὃς ἐπὶ ταύτην παραγεγονὸς Φασαήλῳ μὲν τῷ παιδί Ἱεροσολυμιτῶν καὶ τῶν περὶ τὴν στρατηγίδα ἀρχὴν δίδωσι, τὸν δὲ μετ' αὐτὸν Ἡρώδην νέον ὄντα κομιδῇ (πεντακαίδεκα γὰρ αὐτῷ ἀπὸ γενέσεως ἔτη ἦν) τῆς Γαλιλαίας ἀποφαίνει ἐπίτροπον, οὐδὲν ὑπὸ τῆς νεότητος τοῦ μὴ οὐχὶ τὸ δεινὸν αὐτῷ καὶ γενναῖον ἐκφῆναι κωλυόμενον. καὶ ταῦτα πράττων Ἀντίπατρος, καὶ θαυμαζόμενος οὐδὲν ἤττον ὑπὸ τοῦ ἔθνους ἢ κατὰ βασιλέα, ὅμως τῆς πρὸς Ὑρκανὸν τὸν ἀρχιερέα εὐνοίας καὶ πίστεως οὐδὲν ὁλοῦσεν. ἀναιρεῖται δὲ Ἀντίπατρος, εὖρου καὶ λαμπρὸν διὰ παντὸς ἀναφαίνων βίον, ἐξ ἐπιβουλῆς φαρμάκῳ, Μαλίχῳ τὸν οἰνοχόον χρήμασι πείσαντος στάζει τῷ πόματι τοῦ φαρμάκου. Μάλιχος δ' οὗτος Ἰουδαῖος μὲν ἦν, δεινὸς δὲ δόλον ῥάψαι καὶ δοθείσης ὑπονοίας ὄρκους τὴν ὑπόνοιαν θεραπεῦσαι καὶ ὑποκρίσει φιλίας. ἀλλ' οὐδὲν ἤττον, ὥς ἰοικεν, Ἡρώδῃ τοιαῦτα μηχανᾶσθαι φύσιν λαχόντι ἢ καὶ δεινότερῳ περὶ τυχῶν, δίκην εἰσπραττομένῳ τοῦ πατρῷου φόνου, ξιφιδίοις κατακεντούμενος κτείννυται.

Ἀντίγονος δ' ὁ Ἀριστοβούλου παῖς, Φαβίου χρήμασι θεραπευθέντος, καὶ Πτολεμαίου τοῦ Μεναίου διὰ τὸ κηδεύμα (ἀδελφῇ γὰρ αὐτοῦ ἐγγάμητο) συλλαμβανόμενου καὶ ἐτέρων τινῶν, ἐπεχείρησε κατὰγεσθαι ἐπὶ Ἰουδαίαν. ἀλλ' Ἡρώδης μάχῃ συμπλακεῖς νικᾷ καὶ τῆς Ἰουδαίας γῆς ἀπελαύνει, καὶ ὑπὸ Ἱεροσολύμων καὶ αὐτοῦ Ὑρκανοῦ λαμπρῶς ἐπὶ τῇ νίκῃ ἐδέχθη παραγεγονῶς. καὶ Ἀντώνιος χρήμασιν, ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, Ἡρώδῃ καὶ τῷ ἀδελφῷ Φασαήλῳ τὰς τῶν Ἰουδαίων τετραρχίας δίδωσιν, οὐδὲν πρὸς ταῦτα δυσχεραίνοντος Ὑρκανοῦ. τοῦ δὲ πλήθους τῶν περὶ Ἡρώδην κατηγορούντων οὐδὲν πλέον τὴν τοῦ τιμωρίαν ὑπέχειν ἀντὶ τοῦ λαβεῖν ὧν ἐπεκάλουν ἐγένετο διὰ τὸ χρήμασιν Ἀντώνιον διεφθάρθαι καὶ Ὑρκανὸν τοῖς περὶ Ἡρώδην τίθεσθαι· ἥδη γὰρ καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ παιδα Μαριάμμην Ἡρώδης ἐγγεγύητο.

Πτολεμαίου δὲ τοῦ Μεναίου τὸν βίον λιπόντος ὁ παῖς λαμβάνει τὴν ἀρχὴν Λυσανίας. καὶ Πάκορος δὲ ὁ βασιλεὺς παῖς καὶ Βαζαφαρμάνης σατράπης Πάρθους κατέσχον τὴν Συρίαν. Λυσανίας δὲ τὸν σατράπην ἔχων σὺν αὐτῷ ποιεῖται πρὸς Ἀντίγονον τὸν Ἀριστοβούλου φίλον· καὶ Ἀντίγονος ὑπισχνέται Πάρθοις χίλια τάλαντα δώσειν καὶ πεντακοσίας γυναῖκας, εἰ τὴν πατρῶαν ἀρχὴν ἀποδώσουσιν Ὑρκανὸν ἀφελόμενοι καὶ τοὺς περὶ Ἡρώδην ἀνέλοιεν. διὸ Πάκορος καὶ Βαζαφαρμάνης κατὰγουσιν Ἀντίγονον, καὶ πολέμου αὐτοῖς ὑπὸ τῶν περὶ Ἡρώδην συστάντος πολλοὶ ἀφ' ἐκατέρων κτείνονται, εὐδοκιοῦντος μάλιστα τοῖς πό-

Pompeianos mittere decrevit. Sed illum praevenientes Pompeiani veneno corrumpunt. Et Scipio, mittente Pompeio illi Aristobuli puerum Alexandrum, accusante quae prius in Romanos peccaverat, securi percussit.

Declaratur vero a Julio Cesare Antipater post victoriam contra Pompeium praefectus Judaeae: qui in Judaeam veniens Phasaelo filio Hierosolymorum vicinorumque imperium dedit. Post se vero Herodem admodum juvenem, decimo quinto aetatis anno Galilaeae principem declarat, nihil a juventute prohibitum magnum quid et virile praestare. Haecque faciens Antipater, et nihilo minus a populo cultus, quam si rex esset, nihil tamen prorsus a fide et benevolentia erga Hyrcanum pontificem maximum alienatus est. Finit Antipater splendidam et claram omnino vitam, occulte veneno, Malcho pincernam pecunia corrumpente, ut veneno potum inficeret. Malchus hic quidam Judaeus erat, neclendorum dolorum peritus, et data suspitione, juramento suspicionem lenire et fictione amicitiae. Sed nihilo minus, ut videbatur, in Herodem haec ingenio machinantem facere, aut etiam calliditorem ipso, incidens, poenam postulantem paternae caedis, pugionibus confossus interficitur.

Antigonus vero filius Aristobuli, Fabio pecuniis corrupto, et Ptolemaeo Menae filio propter matrimonium (soror enim ejus nupserat illi) et aliis nonnullis, aggressus est descendere in Judaeam. Sed Herodes pugna congressus vicit, et Judaea expellit, et ab Hierosolymis et ipso Hyrcano honorifice, parta victoria, susceptus est. Antonius vero dux Romanorum, pecuniis excacatus, Herodi et fratri Phasaelo Judaeorum tetrarchias dedit, Hyrcano contra haec non indignante, populum vero accusantibus Herodianis, nihil amplius erat quam ut supplicium subirent, loco poenae sumendae, ob quae accusaverant: quia Antonius corruptus fuerat auro, et Hyrcanus cum Herodianis sentiret. Jam enim filiae filiam Mariamnem Herodes desponsam habebat.

Ptolemaeo vero filio Menae vita defuncto, Lysanias filius accipit imperium, et Pacorus regis filius, et Basapharmanes satrapa Parthus, occuparunt Syriam. Lysanias vero habens secum satrapam, init amicitiam cum Antigone Aristobuli filio, et Antigonus promittit Parthis mille talenta se daturum, et quingentas mulieres, si paternum imperium darent, interfecto Hyrcano et Herodianis. Propterea Pacorus et Basapharmanes adducunt Antigonom, et illato ab Herodianis bello, multi utrimque caeduntur, multum

νοις Ἡρώδου. τέλος Ὑρκανὸς καὶ Φασάηλος δόλῳ συλλαμβάνεται ὑπὸ Πάρθων· καὶ ὁ μὲν Φασάηλος τῶν ἐχθρῶν προφθάσας τὴν σφαγὴν, πέτραν τὴν κεφαλὴν προσαράξας ἐξείσι τοῦ βίου, Ὑρκανὸς δὲ δέσμιος εἵχεται. καὶ οἱ Πάρθοι λοιπὸν τὰ Ἱεροσόλυμα λαβόντες, μόλις αὐτοὺς Ἡρώδου δεινότητι γνῶμης καὶ τάχει τοῦ προμηθοῦς καὶ χειρῶν ἀρετῇ σὺν τῇ γενεᾷ διαφυγόντος, τὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν διήρπαζον χρήματα πλὴν τῶν Ὑρκανοῦ (π' δ' ἦν τάλαντα) καὶ οὕτως εἰς τὴν πατρίαν ἀρχὴν Ἀντίγονον ἐγκαθιστῶσιν. Ἀντίγονος δ' Ὑρκανοῦ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τοῦ μὴ πάλιν ἀναλαβεῖν τὴν ἱεροσύνην (τὸ γὰρ σεσινωμένον κατὰ τι τοῦ σώματος μέρος ἀπείρηται Ἰουδαίοις ἱερᾶσθαι) περιτέμνει τὰ ὦτα, καὶ Πάρθοις ἀγειν σὺν αὐτοῖς δίδωσιν.

Ἡρώδης δ' οὐδαμῶς ἡρέμει, ἀλλὰ πρῶτον μὲν εἰς Μάλιχον τὸν Ἀράβων ἀπῆγε βασιλεία, ἐπικουρίαν κατὰ πατρίαν φιλιάν ἐλπίδας ἔχων εὐρεῖν ἀποτυχὼν δὲ ἐπὶ Βρεντήσιον πρὸς Ἀντώνιον τὸν Ῥωμαίων στρατηγόν, καθεῖθεν εἰς Ῥώμην σὺν αὐτῷ ἀνάγεται, ἀπολοφυράμενος τὰ συνεγενέοντα καὶ τὸν τᾶδελοφῶ θάνατον. ἐποιεῖτο δὲ γνῶμην τῷ τῆς γαμετῆς ἀδελφῷ, Ὑρκανοῦ δὲ θυγατρὸς παιδί, εἰ πως δύναίτο, τὴν βασιλείαν καταπράξασθαι· αὐτῷ γὰρ ἀνέλπιστον ἦν παντάπασιν αὐτὴν περιελθεῖν ἀλλοφύλῳ ὄντι. ἀλλ' Ἀντώνιος καὶ Αὐγουστος, σύμφηρον λαβόντες τὴν βουλὴν, καὶ βασιλεῖα Ἰουδαίων ἀποφαίνουσι, καὶ κατὰ Ἀντιγόνου πολλὰς αὐτῷ συμμαχήσαντες μετὰ πολλὰς σφαγὰς καὶ πολέμους Ἀντίγονον μὲν αἰχμάλωτον ἄγουσι, Σοσίου στρατηγοῦ Ῥωμαίων τέλος τοῦτο τοῖς πολέμοις ἐπιθεμένου, αὐτῷ δὲ τὰ τῆς ἀρχῆς ἐπὶ μᾶλλον κρατύνουσιν. Ἀντώνιος δὲ ὁ στρατηγὸς λαβὼν αἰχμάλωτον τὸν Ἀντίγονον, δέσμιον ἔργω μέχρι τοῦ θριάμβου φυλάττειν μαθὼν δὲ νειωτέρειζεν τὸ Ἰουδαίων ἔθνος ἐκ τοῦ πρὸς Ἡρώδην μίσους, τοῦτον ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐπελέκισεν· Ὑρκανὸς δ' ἐπεὶ Ἡρώδην βασιλεύειν ἤκουσεν, ἐδέσθη Φραάτου βασιλείας, καὶ συνδεσθέντος Ἡρώδου ἀφίεται εἰς τὴν πατρίδα, πολλῶν ἐλπίσας παρ' Ἡρώδῃ τυχεῖν. Ἡρώδης δὲ σχέματα μὲν εὐνοίας καὶ τιμῆς τῆς πρωτεύουσας πολλὰ εἰς αὐτὸν ἐδείκνυ, ἐν ὑστέρῳ δὲ διαβολὰς ἐπενεγκὼν δωροδοκίας καὶ τῆς πρὸς Ἀραβίας προδοσίας ἀνείλεν ἄνδρα ὑπὲρ τὰ π' ἔτη ἐνιαυτῷ ἐνὶ μετὰ πολλῆς καὶ ἀφάτου τῆς ἐπιχειρίας καὶ ἀπραγμοσύνης βεβωκότα. καὶ Ἀριστόβουλον δὲ τὸν υἱὸν μὲν Ὑρκανοῦ, Μαρίας μὲν τῆς γαμετῆς ἀδελφόν, ἐνοχλήσας Ἀλεξάνδρας τῆς τῶν παιδῶν μητρός καὶ αὐτῆς Μαρίας, ἀρχιερέα μὲν καθίστησιν ἰς ἔτος ἄγοντα, καὶ μετ' ὀλίγον ἐν Ἱεριχοῦντι ταῖς ἐκεῖσε κολυμβήθραις ἐναποπνιγῆναι κατεπράξατο. ἀλλ' Ἡρώδης μὲν τοιοῦτος, καὶ οἷος εἶναι προεῖρηται.

Ὅτι τελευτῶν Ἡρώδης Ἀρχέλαον τὸν υἱὸν διατίθεται, Καίσαρος διδοῦντος, τῆς βασιλείας γενέσθαι διάδοχον. Καίσαρ δὲ (ὁ Αὐγουστος δ' ἦν) τῆς ἡμισείας Ἀρχέλαον ἀποφῆνας κύριον, καὶ βασιλεῖα τιμῆσιν εἶπεν,

Herode laboribus celebrato. Tandem Hyrcanus et Phasaelus dolo capiuntur a Parthis, et Phasaelus hostium cadem prævertens, illis ad petram capite finivit vitam; captivus vero tenebatur Hyrcanus. Et denique Parthi Hierosolyma occupantes, vix illos Herode, animi præstantia et celeritate consilii manuumque robore cum familia fugiente, pecunias Hierosolymitanorum rapuerunt, præter eas quæ erant Hyrcani; octoginta vero erant talenta, et sic in patrium regnum Antigoni constituerunt. Antigonus vero Hyrcano, ne amplius sacerdotium gereret (nam qui aliqua parte corporis mutili sunt, non sunt apti ad sacerdotia apud Judæos), aures incidit, et Parthis secum ut ducant committit.

Herodes nequaquam quiescebat: sed primum quidem ad Malichum Arabum regem vadit, auxilium juxta paternam amicitiam inventurum se sperans: frustratus vero Brundisium ad Antonium ducem Romanorum, inde cum illo Romam contendit, deplorans ea quæ accidissent fratrique mortem. Cogitaverat vero fratri uxoris, filio filiæ Hyrcani, si quo modo posset regnum tradere; diffidebat enim omnibus modis sibi externo id posse contingere. Sed Augustus et Antonius eodem usi consilio regem Judæorum creant, et contra Antigoni sæpe cum illo pugnantes, post multas ciades et bella, Antigoni captivum ducunt, Sosio Romanorum duce finem huic bello imponente; illum vero magis in imperio confirmant. Antonius dux accipiens captivum Antigoni, victum triumpho servare decrevit. Cognito autem Judæorum populum odio in Herodem nova moliri, illum Antiochiæ securi percussit. Hyrcanus autem, quum Herodem regnare intellexit, imploravit Phraatem regem: et simul postulante Herode in patriam mittitur, multa se sperans ab Herode consecuturum. Herodes vero speciem benevolentiae et primi honoris in eum magnam ostendit; deinde vero ei corruptionem largitionum obiciens et prodicionem apud Arabes, hominem interfecit annum octogesimum primum agentem cum magna et ineffabili clementia et incuriositate. Quin et Aristobulum Hyrcani filium, Mariam uxoris fratrem, adnitente Alexandra puerorum matre et Mariamna, summum pontificem decimo septimo ætatis anno creat, et deinde Hierichunte in piscina illic suffocari jussit. Sed Herodes quidem talis, qualis esse jam dictus est.

Moriens Herodes Archelaum filium Cæsare permittente successorem regni constituit. Cæsar vero Augustus dimidia regni partis Archelaum creans dominum, et regis titulo ornaturum se dixit, si clementer et juste regnum admini-

εἰ ἐπιεικῶς καὶ δικαίως τὴν ἀρχὴν μάθοι χειρίζοντα· τὴν δ' ἄλλην μοῖραν διελὼν τετράρχας Φίλιππον καὶ Ἀντίπατρον, καὶ αὐτοὺς Ἡρώδου παῖδας ὄντας, καθίστησιν. ἀλλ' Ἀρχέλαος ἐπεὶ ὠμῶς καὶ κατὰ τὸν πατέρα Ἰουδαίων ἤρχε, Καίσαρος δεηθέντων τῶν τυραννομένων, δεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἐκπέπτωκε, καὶ Βιένναν οἰκεῖν τῆς Ἰαλλίας καταδικάζεται, καὶ μεταπίπτει ἐντεῦθεν ἡ Ἰουδαία ἐκ βασιλείας εἰς ἐπαρχίαν.

Ὅτι Ἡρώδης ὁ τετράρχης Γαλιλαίας καὶ Περαιάς, παῖς Ἡρώδου τοῦ μεγάλου, ἡράσθη (ὡς Ἰωσήπος φησιν) ἀδελφοῦ Ἡρώδου γυναῖκα ὄνομα Ἡρωδιάδα· ἀπογοῖνος δ' ἦν αὐτῇ τοῦ μεγάλου Ἡρώδου, Ἀριστοβούλου τῶν παιδῶν, ὃν ἐκείνος ἀνείλε, γεγεννημένη· ἦν δ' αὐτῇ καὶ ὁ ἀδελφὸς Ἀγρίππας. ταύτην Ἡρώδης τὰνδρὸς διαστήσας ἡγάγετο γυναῖκα. οὗτος ἐστὶν ὁ τὸν μέγαν ἀνελὼν Ἰωάννην τὸν πρόδρομον, δεδιώς (Ἰωσήπος φησὶ) μὴ τὸ ἔθνος αὐτοῦ διαστήσει· πάντες γὰρ δι' ὑπερβολὴν ἀρετῆς τοῖς Ἰωάννου λόγοις εἰποντο. κατὰ τοῦτον καὶ τὸ σωτήριον ἐγεγόνει πάθος.

Ὅτι Ἀγρίππας ὁ Ἡρώδου μὲν ἀπόγονος τοῦ πρώτου, Ἀριστοβούλου δὲ τοῦ ἀνηρημένου παῖς, ἀδελφὸς δ' Ἡρωδιάδος, μυρίαὶ τύχαι καὶ μεταβολαῖς περιπεσὼν ὅμως ἐκ φυλακῆς καὶ δεσμῶν, οἷς αὐτὸν κατεχόμενον Τιθέριος Καίσαρ τελευτῶν ἀπολελοῖπει, ἐκ τούτων ἀπαλλαγείς Γαίῳ Καίσαρος προνοίᾳ καὶ βασιλεὺς χειροτονεῖται τετράρχης Φιλιπποῦ (Ἡρώδου δ' ἦν οὗτος ἀδελφὸς τοῦ πρώτου), προσλαμβάνει δὲ καὶ τὴν Λυσανίου τετταρχίαν, καὶ ἀποπλεῖ πρὸς τὴν Ἰουδαίαν, πάντων ἐν ἐκπλήξει καὶ θαύματι τὸ τῆς μεταβολῆς ἀθρόον ποιουμένων. μεθ' ὧν καὶ Ἡρωδιάς ἐκτεπληγμένη καιρίαν δέχεται πληρὴν ἐκ φθόνου, καὶ οὐκ ἀνίει διανοχοῦσα τὸν ἄνδρα, ἕως κατειργάσατο ἀνελθεῖν εἰς Ῥώμην καὶ βασιλείαν ἑαυτῇ σπουδῇ ποιῆσθαι καταπράξασθαι. ἀλλ' ὁ μὲν ἀνήκει σὺν αὐτῇ, εἶπετο δ' Ἀγρίππας, καὶ καταλαμβάνει ἄρτι κατάραντας. κατηγορήσας δ' Ἡρώδην παρὰ Γαίῳ Καίσαρι ὡς δύσνους εἶη Ῥωμαίοις αἰεὶ (Τιθερίου μὲν γὰρ ἔτι περιόντος πρὸς Ἰανὸν ἐχθρὸν ὄντα Ῥωμαίων θέσθαι φίλιον, καὶ νῦν δὲ πρὸς Ἀρτάβανον τὸν Πάρθων βασιλέα τὰ αὐτὰ φρονεῖν κατὰ Ῥωμαίων), παρασκευάζει ἀντὶ τῆς δνειροποληθείσης βασιλείας τῆς τε οἰκείας ἐκπεσεῖν τετταρχίας καὶ εἰς Λουγδούνων αἰδία φυγῇ ζημιωθέντα ἐλαθῆναι. καὶ Ἡρωδιάς δ' ἐκοῦσα τῷ ἀνδρὶ συμφυγαδεύεται· τὴν δὲ τετταρχίαν αὐτοῦ Γαίος Ἀγρίππα προστίθησι. τοῦτον τὸν Ἀγρίππαν πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ υἱοῦ καὶ μέγαν Ἀγρίππαν καλοῦσι, καὶ εἰς τὸ μάλιστα κεχαρισμένον Ἰωσήπος φησιν Ἰουδαίων ἀρξαι. οὗτος ἐκείνους, ὡς ἔοικε, χαρίζομενος καὶ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρᾳ ἀνείλε, καὶ τὸν κορυφαῖον τῶν μαθητῶν Πέτρον ἐπεχείρησεν, εἰ καὶ διήμαρτεν, ἀνελθεῖν. οὗτος ἐσθῆτα ἀργύρου πεποιημένην περιθέμενος καὶ τῷ πλήθει δημηγορήσας, ἐπεὶ φωνὰς παρ' αὐτῶν μετὰ τὸ ὑπερβολὴν κολακείας ἔχειν καὶ ἀσθεῖας εἰς ἔσχατον ἤκειν ἀκούων οὐκ ἐπετίμησε, παραυτίκα δίκην δίδωσιν·

strantem cognovisset. Alteram vero partem dividens, Philippum et Antipatrum tetrarchas, Herodis et ipsos filios, constituit. Sed Archelaus quum violenter more paterno Judæos regeret, Cæsari supplicante populo tyrannide oppresso, decimo anno regno excidit, et condemnatur ut habitaret Viennam Gallie urbem, et inde recidit Judæa e regno in præfecturam.

Herodes tetrarcha Galilææ et Perææ, filius magni Herodis, amavit, ut scribit Josephus, fratris sui Herodis uxorem Herodiadem, quæ et ipsa e magno Herode oriunda, nata e filio Aristobulo, quem ipse interfecit. Erat huic frater Agrippa. Hanc Herodes a viro disjungens, uxorem duxit. Hic est qui magnum Joannem Præcursorem interfecit, ut ait Josephus, ne populum ad seditionem concitaret. Omnes enim ob excellentiam virtutibus, Joannis vocem sequebantur. Sub illo et Salvator est passus.

Agrippa primi Herodis nepos, Aristobuli ejus qui interemptus est filius, frater Herodiadis, sexcentis casibus et mutationibus obnoxius, tamen ex custodia et vinculis, quibus illum comprehensum Tiberius moriens reliquerat, C. Cæsaris providentia, rex tetrarchiæ Philippi renuntiat. Hic erat prioris Herodis frater: adeptus est et Lysaniæ tetrarchiam, et in Judæam navigat, omnibus obstupescens et tam subitam mutationem admirantibus. Cum quibus et Herodias percussa letale vulnus accipit invidia: nec desit virum turbare, donec Romam ire coegit et regnum sibi parare studere. Sed ille eam comitatus est, secutusque Agrippa, et assecutus est jam solventes. Accusans Herodem apud Caium Cæsarem, quod Romanis semper infestus fuerit (Tiberio enim adhuc superstite, cum Iano adversario Romanorum amicitiam iniisse, et nunc apud Artabanum regem Parthorum eadem contra Romanos moliri), obtinet ut loco regni, quod somniaverat, propria tetrarchia excidat, et Lugdunum turpi exilio mulctatus abeat. Herodias vero lubens cum marito in exilium vadit. Tetrarchiam ipsius Caius Agrippæ tradit. Hunc Agrippam ad discrimen filii etiam Magnum Agrippam vocant, et gratiosum hunc Josephus ait Judæis imperasse. Hic Judæis, ut videbatur, gratum faciens, Jacobum Joannis fratrem gladio percussit, et Apostolorum caput Petram voluit, licet aberraverit, occidere. Hic ex argento contextam vestem indutus, et plebem allocutus, quum voces [sc. plebis dicentis Dei vocem se audire, non hominis] ejus (postquam assentionis modum excessisset, et ad summam impietatem pervenisset) audiens, non increpans statim poenas dedit.

ἀλγήματος γὰρ αὐτῷ κατὰ γαστέρα σφοδρῶς γεγονότος δι' ἡμερῶν ἐ' τὸν βίον κατέστρεψεν, ἄγων ἀπὸ γενέσεως ἔτος δ' καὶ ν', τῆς δὲ βασιλείας ζ', ὣν δ' Γαίου βασιλεύοντος ἦρξε, τὰ μὲν γ' τὴν Φιλίππου ἔχων τετραρχίαν, τῷ δ' δὲ προσλαβὼν καὶ τὴν Ἡρώδου, τὰ δὲ λοιπὰ γ' ἐπὶ Κλαυδίου, ἐν οἷς Ἰουδαίαν τε καὶ Σαμαρείαν καὶ Καισάρειαν Καίσαρος δόντος προσεκτήσατο. οὕτως Ἀγρίππας τελευτᾷ, τοῦ βουδῶνος (τοῦ πτηνοῦ δὲ γένους παρὰ Ῥωμαίοις ἐστὶν οὕτω καλούμενον ζῶον) πρὸ πέντε τῆς τελευτῆς ἡμερῶν ὑπὲρ κεφαλῆς φανέντος, ᾧ καὶ τὴν βασιλείαν προσαγγεῖλαι νομίζει Ἰώσηπος. τελευτᾷ δ' οὖν παῖδας λιπὼν δ', ἄρρενα μὲν Ἀγρίππαν, ἱε' ἔτος ἄγοντα, θηλείας δὲ γ', Βερενίκην, Μαριάμμην καὶ Δρουσίαν. ὧν ἡ μὲν ἔτος ἄγουσα ἰς Ἡρώδη πατρὸς ἀδελφῷ ἐγεγάμητο· Μαριάμμη δ' ἡνύετο δέκατον καὶ Δρουσίαν ἔκτον· ἃς οἱ Σεβαστηνοὶ κατ' οὐδεμίαν ἄλλην πρόφασιν πλὴν τοῦ μανῆναι ἀρπάσαντες ἄβρόον καὶ πορνείοις ἐγκαταστήσαντες, πᾶσαν αὐταῖς ὕβριν ῥητὴν καὶ ἄρρητον ἐπεδείξαντο. οἷς χαλεπήνας Κλαύδιος ὁμοῦ οὐδὲν ἄξιον τῆς παρανομίας εἰσεπράξατο.

Ὅτι Ἀγρίππας δ' τοῦ Ἀγρίππου παῖς τελευτήσαντος αὐτῷ τοῦ πατρὸς εἰς Ῥώμην ἀπαίρει· Κλαύδιος δ' αὐτῷ τὴν πατρῶαν ἀρχὴν ἐγνώκει χειρίζειν, ἀνακοπεῖς δ' ἐνίων βουλαῖς τὸ νέον τῆς ἡλικίας Ἀγρίππα αἰτιασάμενον, Φάδον μὲν ἐπίτροπον ἐκπέμπει τῆς Ἰουδαίας, Ἀγρίππαν δὲ Χαλκίδας, Ἡρώδου τελευτήσαντος τοῦ ταύτης ἔχοντος τὴν βασιλείαν, εἰς βασιλέα καθίστησι. μετὰ δὲ τέταρτον ἔτος δωρεῖται αὐτὸν τῇ τε Φιλίππου τετραρχίᾳ καὶ Βατανάῃ, προσθεὶς αὐτῷ καὶ τὴν Τραχωνίτιν Λυσανίου δ' αὐτῇ τετραρχία ἐγεγόνει. καὶ ταῦτα δοὺς ἀφαιρεῖται τὴν Χαλκίδα. Ἀγρίππας δὲ Δρουσίαν τὴν ἀδελφὴν Ἀζίζῃ τῷ Ἐμέσων βασιλεῖ περιτμηθέντι δίδωσι γυναῖκα· Ἐπιφάνης γὰρ Ἀντιόχου, καίτοι ἑποσχόμενος, οὐκ ἔδεχeto τὴν περιτομήν, ἐξ οὗ καὶ ἡ τῆς ἐγγυθήσεως διαλύσις ἠκολούθει. Δρουσίαν δὲ καὶ Ἀζίζου διαλύεται, καὶ Φήλικι τῷ τῆς Ἰουδαίας ἐπιτρόπῳ, πολλὰ σπουδάζαντος ἐκείνου διὰ τὸ κάλλος, γαμίζεται. καὶ Μαριάμμην δὲ δίδωσιν Ἀρχελάῳ παιδί τῷ Ἐλκιῷ, ᾧ καὶ ζῶν δ' πατὴρ ἡρμόσατο· ἐξ ὧν τίκεται Βερενίκη. Κλαυδίου δὲ τελευτήσαντος Νέρων καταστάς διάδοχος δωρεῖται Ἀγρίππαν μοῖρα τινὶ τῆς Γαλιλαίας, Τιβερίαν καὶ Ταριχαίαν καλεῦσας αὐτῷ ὑπακούειν, προστίθει δὲ καὶ Ἰουλιάναν πόλιν τῆς Παλαιάς, καὶ κώμας τὰς περὶ αὐτὴν δέκα. οὗτός ἐστιν Ἀγρίππας, ἐφ' οὗ δ' ὁ θεὸς Παῦλος Φῆστου συνεδριάζοντος ἐδημηγόρησεν.

Ὅτι μετὰ Φάδον ἐπίτροπον Ἰουδαίας Κουμανὸς πέμπεται· μεθ' ὃν εἰς Ῥώμην ἀναχθέντα ἐπ' αἰτίαις Φήλιξ πέμπεται· μεθ' ὃν Φῆστος, εἴτα Ἀλβίνος, λοιπὸς Φλώρος. οὗ δευτέρῳ ἔτει διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν παρ' αὐτῷ κακῶν ὁ πρὸς Ῥωμαίους Ἰουδαίων πόλεμος ἀρχὴν δέχεται, Νέρωνος ἔτος δωδέκατον ἐν τῇ ἀρχῇ διανύοντος.

Ὅτι Ἀνανὸς δ' Ἀνάνου παῖς τὴν ἀρχιερωσύνην πα-

Ingenti enim circa ventrem dolore nato, post quinque dies absumptus est, ætatis annum agens quinquagesimum quartum, regni septimum. Quorum quattuor Caio Romæ imperante, regnavit; tribus ceteris Philippi tenuit tetrarchiam, quarto anno insuper accipiens Herodis tetrarchiam: reliquos tres sub Claudio, quibus Judæam, Samariam et Cæsaream, permittente Cæsare, possedit. Sic obiit Agrippa, bubone (avis genus sic apud Romanos vocatum est) quinque ante mortem diebus super capite apparente, cui et regnum prænuntiasse putat Josephus. Moritur quattuor relictis liberis, filio Agrippa decimum septimum ætatis annum agente; tribus vero filiabus, Berenice, Mariamne et Drusilla; quacum illa sexto decimo ætatis anno Herodi patris fratri nupsit. Mariamne decimum, Drusilla septimum annum absoverat. Quas Sebasteni, nulla de causa nisi ob suam dementia violententer rapientes et in lupanaribus collocantes, omnem in illas injuriam fandam atque infandam ostenderunt. Quibus infensus Claudius, nihil tamen dignum hac insolentia effecit.

Agrippa Agrippæ filius, mortuo patre, Romam navigat. Claudius vero illi paternum imperium dare statuerat, sed retentus nonnullorum sententiis, qui ætatem juvenilem Agrippæ causarentur, Fadum Judææ prætorem mittit, Agrippam vero Chalcidis, cui ante Herodes mortuus præfuerat, regem creat. Quarto post anno donat illi et Philippi tetrarchiam et Batanæam, adjungens et Trachonitin, quæ antea Lysaniæ fuit, et illa dando ademit illi Chalcidem. Agrippa sororem Drusillam Azizo Emesorum regi circumciso uxorem dedit. Epiphanes enim Antiochi quanquam pollicitus circumcisionem non accepit. Inde sponsalia soluta sunt. Solvitur et Drusilla ab Azizo, et Felici Judææ præfecto quum multa ob pulcritudinem ejus moliretur, nubuit. Mariamnen vero dat Archelao filio Helciæ, cui et vivens pater eam destinaverat. Et ex illis nascitur Berenice. Claudio defuncto succedens Nero donat Agrippæ partem quandam Galilææ Tiberiadem et Tarichæam, imperans ut ipsi obediret. Addit et Juliadem urbem Perææ, et decem circum oppida. Hic est Agrippa, apud quem S. Paulus, presidente Festo, peroravit.

Post Fadum Judææ prætorem mittitur Cumanus, post quem Romam ob crimina evocatum Felix mittitur; post quem Festus, deinde Albinus, postremo Florus. Cujus secundo anno propter mala quæ ab illo supra modum fiebant, Judaicum bellum contra Romanos duxit initium, duodecimo anno imperii Neronis.

Ananus Anani filius pontificatum adeptus, quo privatur

ραλαβών, ἀφαιρεθέντος αὐτὴν Ἰωσήπου, θρασὺς ἦν καὶ τολμητὴς διαφερόντως· ἀφρῆσιν γὰρ τὴν Σαδδουκαίων μετῆι. οὗτοι γὰρ ὡμοί τε περὶ τὰς κρίσεις καὶ πρὸς πᾶσαν αὐθάδειαν ἔτοιμοι. οὗτος οὖν ὁ Ἄνανος Φῆστου μὲν ἐν Ἰουδαίᾳ τελευτήσας, Ἀλβίνου δὲ οὕτω καταλαβόντος, αὐθεντήσας καθίζει συνέδριον, καὶ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου σὺν ἑτέροις, παρανομίαν αἰτιασάμενος, λίθοις ἀναιρεθῆναι παρασκευάζει. ἐφ' ᾧ τῶν Ἰουδαίων ὑπεραλγῆσαντες οἱ ἐπιεικέστεροι, καὶ αὐτὸς Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς, ἐκβάλλουσιν ἄρξαντα μησι γ', Ἰησοῦν δ' ἀντ' αὐτοῦ τὸν Δάμνεον ἐγκατέστησαν.

Ὅτι Ἀαρὼν τελευτήσας, Μωϋσεὺς ἀδελφοῦ, οἱ παῖδες ἐκδέχονται τὴν ἀρχιερωσύνην, εἴτα ἐξῆς οἱ τούτων ἔκγονοι νόμος γὰρ μηδένα ἢ τὸν ἐξ αἵματος Ἀαρὼν τὴν ἀρχιερωσύνην εἰσδέχεσθαι πάτριος ἐκράτει. ἐγένοντο οὖν ἀπὸ Ἀαρῶνος μέχρι Φανάσου τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον ὑπὸ τῶν στασιαστῶν ἀναδειχθέντος ἀρχιερέως πγ' ἔτη. ἐκ τούτων ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ διαγωγῆς, ἐν ἧ καὶ ἡ σκηνὴ ἐπήγνυτο, μέχρι τοῦ νεῶν δὲ ἡγείρεν ὁ βασιλεὺς Σολομών, ἀρχιεράτευσαν δεκατρεῖς, τὴν ἀρχιερωσύνην διὰ βίου κατασχόντες ἕκαστος. ἐγένετο δὲ αὐτῶν ἀριστοκρατορικὴ μὲν ἡ πρώτη πολιτεία, εἴτα μοναρχία, εἴτα βασιλείων ἡ τρίτη. ἀπὸ γοῦν τῆς ἀπ' Αἰγύπτου ἐξόδου ἕως τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις νεῶ τῆς οἰκοδομῆς ἔτη γίνεται εἴς' καὶ χ'. μετὰ δὲ τοὺς ιγ' ἀρχιερεῖς καὶ τὴν οἰκοδομήν τοῦ νεῶ ι' καὶ ἡ τὴν ἀρχιερωσύνην ἔσχον ἀπὸ Σολομῶνος βασιλείως ἐν τῷ ναφ' ἱερούμενοι, ἕως Ναβουχοδονόσορ ὁ Βαβυλωνίων βασιλεὺς τὸν νεῶν ἐμπρήσας αἰχμαλώτους τὸ Ἰουδαίων ἔθνος εἰς Βαβυλῶνα μετήνεγκεν ἄμα Ἰωσεδέκ τοῦ ἀρχιερέως. τούτων χρόνος ἐστὶ τῆς ἀρχιερωσύνης τῆς', μῆνες 5', ἡμέραι ι'. μετὰ δὲ τὴν ὀλῶσιν ἐτῶν ο' διελθόντων Κῦρος ὁ Περσῶν βασιλεὺς τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέλυσεν εἰς τὴν ἰδίαν ἑλθεῖν πατρίδα. εἰς οὖν τῶν ἀναρχθέντων αἰχμαλώτων λαμβάνει τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ ἐκείθεν οἱ ἐξ αὐτοῦ ἔκγονοι ιε' μέχρις Ἀντιόχου τοῦ Εὐπάτορος, πολιτείας οὗσης ἐν αὐτοῖς δημοκρατορικῆς. καὶ τούτων δὲ χρόνος ἔτη υἱδ', πρῶτος δ' οὗτος Ἀντίοχος καὶ ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ Λυσίας τὸν Ὀνίαν, ᾧ Μενέλαος ἐπὶ κλην, παύουσι τῆς ἀρχιερωσύνης, ἀνελόντες αὐτὸν ἐν Βεροίᾳ, καὶ ἀντικαθιστῶσιν Ἰάκιμον, γένους μὲν τοῦ Ἀαρῶνος, οὗ τῆς αὐτῆς δ' οἰκίας. διὰ τούτου καὶ Ἀνανίας ὁ τοῦ τελευτήσας Ὀνίου ἐξάδελφος, εἰς Αἴγυπτον ἀφικόμενος καὶ Πτολεμαίῳ τῷ Φιλομήτορι καὶ Κλεοπάτρᾳ τῇ γυναικὶ διὰ φιλίας ἑλθὼν, πείθει τούτους κατὰ τὸν Ἡλίου-πολίτην νομὸν δειμάμενος τῷ θεῷ παραπλήσιον τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις αὐτὸν ἀρχιερέα καταστήσαι. δ μέντοι Ἰάκιμος ἔτη γ' ἀρχιερατεύσας τελευτᾷ· οὗ διάδοχος οὐδεὶς κατέστη ἐπὶ ἑτεσιν ἑπτὰ· πάλιν δὲ οἱ τῶν Ἀσαμωναίου παίδων ἔκγονοι τὴν προστασίαν τοῦ ἔθνους πιστευθέντες, καὶ Μακεδόσι πολεμήσαντες, Ἰωάννην ἀρχιερέα καθιστῶσιν, ὃς ἄρξας ἐνιαυτοὺς ἑπτὰ τελευτᾷ, Γρύφωνος ἐπιβουλῆς διαμνηχανθῆσας αὐτῷ τῆς τελευτῆς· οὗ διάδοχος Σίμων καθίσταται ὁ ἀδελφός. καὶ

Josephus, audax fuit, et supra modum temerarius. Erat enim sectæ Sadducæorum qui crudeles sunt in iudiciis et ad omnem arrogantiam inclinantes. Hic igitur Ananus, Festo in Judæa defuncto, et Albino nondum obtinente officium, auctoritate sua præses fuit, et Jacobum fratrem Domini cum aliis condemnans ut legis violatores lapidibus occidi jussit : unde Judæorum mitissimi indignati, et ipse Agrippa rex, ejiciunt eum, quum tribus mensibus imperasset, et loco illius Jesum Damneum collocarunt.

Mortuo Aarone fratre Mosis, filii ejus in sacerdotium succedunt, et deinceps omnes ex ejus stirpe. Invaluerat enim lex patria, ne quis nisi e sanguine Aaron sacerdotium gereret. Fuerunt igitur ab Aarone usque ad Phanassum, qui tempore belli a tumultuantibus pontificatum accepit, anni octoginta tres. Inde a deductione e deserto, ubi et tabernaculum fabricatum est, usque ad templum quod Solomon exstruxit, tredecim pontificatum gesserunt; qui singuli eum per totam vitam obtinuerunt. Fuit illorum dominatio prima aristocratica sive optimatum; deinde ad unum redacta est, ad reges tertio. Igitur ab exitu ex Ægypto atque ad ædificationem templi Hierosolymitani, anni sunt sexcenti et duodecim. Post hos vero tredecim pontifices, et post ædificationem templi octodecim pontificatum gesserunt a Solomone rege, in templo sacrati, donec Nabuchodonosor Babylonis rex templo incenso Judæos captivos in Babyloniam avexit una cum Josedec pontifice. Horum tempus pontificatus sunt anni trecenti sexaginta sex, menses sex, decem dies. Post captivitatem vero septuaginta elapsis annis Cyrus Persarum rex captivos in patriam suam abire permisit. Unus igitur e reductis captivis pontificatum accipit, et inde quindecim ejus posterii usque ad Antiochum Eupatoris filium populo imperante, et horum tempus anni quadringenti et quattuordecim. Primus hic Antiochus et dux ejus Lysias, Onian, Menelaum cognomento, pontificatu abdicant, interficientes illum in Beroea, et contra substituunt Jacinum, e stirpe quidem Aaronis, sed non e recta linea. Ideo et Ananias mortui Onis patrui in Ægyptum profectus in Ptolemæi Philometoris et Cleopatras uxoris amicitiam veniens, persuadet illis, condens in Heliopoli templum Deo simile ei quod est in Hierusalem, ut se pontificem crearent. Jacinus annos tres sacerdotium quum rexisset, moritur : cui intra septem annos nemo succedit. Rursum vero posterii filiorum Asamonæi imperium populi nacti, et cum Macedonibus pugnantos Joannem pontificem creant; qui quum septem annis præfuisset, moritur, Tryphone illi necem moliente, cui succedit Simon frater : ve-

τοῦτον δὲ δόλῳ παρὰ τὸ συμπόσιον διαφθαρέντα ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ διαδέχεται παῖς Ὑρκανὸς ὄνομα· ὃς τελευταῖον Ἰούδα τῷ καὶ Ἀριστοβούλῳ κληθέντι καταλείπει τὴν ἀρχήν. κληρονομεῖ δὲ καὶ τοῦτον ἀδελφὸς Ἀλέξανδρος, ὑπὸ νόσου μὲν τελευτήσαντα, τὴν ἱερωσύνην δὲ κατασχόντα μετὰ τῆς βασιλείας (καὶ γὰρ διάδημα περιέθετο πρῶτος Ἰούδας) ἐνιαυτὸν ἕνα. βασιλεύσας δ' ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἱερατεύσας ἔτη κζ' καταστρέφει τὸν βίον, Ἀλεξάνδρῳ [δὲ] τῇ γυναικὶ καταστῆσαι τὸν ἀρχιερατευσόμενον ἐπιτρέψας. ἡ δὲ τὴν μὲν ἀρχιερωσύνην Ὑρκανῷ δίδωσι τῶν υἱῶν τῷ πρεσβυτέρῳ, αὐτὴ δὲ τὴν βασιλείαν ἔτη θ' κατασχούσα τελευτᾷ· τὸν ἴσον δὲ χρόνον ἀρχιερατεύει καὶ Ὑρκανός. μετὰ γὰρ τὸν ἐκείνης θάνατον ὁ νεώτερος παῖς πρὸς τὸν ἀδελφὸν πολεμήσας (Ἀριστοβούλος αὐτῷ ὄνομα) καὶ ἀφελὼν τὴν ἀρχιερωσύνην, ταύτην τε καὶ τὴν τῆς μητρὸς βασιλείαν αὐτὸς περιβάλλεται. ἔπει δὲ τῆς ἀρχῆς τρίτῳ, καὶ πρὸς μὴσὶ τοῖς ἰσοῖς, Πομπήιος ἐλθὼν καὶ τὴν πόλιν κατ' ἄρας ἐλὼν αὐτὸν μὲν εἰς Ῥώμην μετὰ τῶν τέκνων δῆσας ἐπεμψε, τῷ δὲ Ὑρκανῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀποδοῦς τὴν μὲν τοῦ ἔθους προστασίαν ἐπέτρεψε, διάδημα δὲ φορεῖν ἐκώλυσεν. ἤρξε δὲ πρὸς τοῖς θ' τοῖς πρῶτοις ἔτη τέσσαρα καὶ εἴκοσι. Βασιφαρμάνης δὲ καὶ Πάκορος, οἱ τῆς Παρθυηνῆς δυνάσται, πολεμήσαντες Ὑρκανῷ αὐτὸν μὲν ζωγρίᾳ ἐλαβον, Ἀντίγονον δὲ τὸν Ἀριστοβούλου υἱὸν βασιλέα κατέστησαν. γ' δὲ ἔτη καὶ μῆνας γ' ἄρξαντα τοῦτον Σόσσιος καὶ Ἡρώδης ἐξεπολιόρχησαν, Ἀντώνιος δ' ἀναχθέντα ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐπελέχισεν. τὴν δὲ βασιλείαν Ἡρώδης παρὰ Ῥωμαίων ἐγγχειρισθεὶς οὐκ ἐτι ἐκ τοῦ Ἀσαμωναίου γένους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἀσήμεους δὲ τινὰς καὶ μόνον ἐξ ἱερέων ὄντας, πλὴν ἑνός. Ἀριστοβούλος δ' ἦν οὗτος, υἱὸν δ' ἦν οὗτος ἐκ θυγατρὸς Ὑρκανοῦ τοῦ ὑπὸ Πάρθων ληφθέντος, ὃς καὶ τῇ ἀδελφῇ συνώκει Μαριάμμην. τοῦτον δὲ τὸν Ἀριστοβούλου δεδιὼς ἔτε γένους ὄντα λάμπροῦ καὶ αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν περιέλεπτον, μὴ τὸ πλῆθος νεύσῃ πρὸς αὐτόν, ἐν Ἱεριχοῖ κολυμβῶντα πνιγῆναι διεμηχανήσατο. περὶ δὲ τῆς τῶν ἱερέων καταστάσεως ὁμοία διεπράξατο Ἀρχελαός τε ὁ παῖς αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν οἱ τὴν ἀρχὴν παραλαβόντες Ῥωμαῖοι. εἰσὶν οὖν ἀπὸ τῶν Ἡρώδου χρόνων ἀρχιερατεύσαντες μέχρι τῆς ἡμέρας, ἥ τὸν ναὸν καὶ τὴν πόλιν ἐλὼν ἐπυρπόλησεν, κ' καὶ ἡ· χρόνος δ' αὐτῶν ἔτη πρὸς τοῖς ρζ'. καὶ τινὲς μὲν ἐπολιτεύσαντο ἐπὶ τῇ Ἡρώδου δηλονότι καὶ Ἀρχελαοῦ βασιλείᾳ· μετὰ δὲ τοῦτο ἀριστοκρατεία μὲν ἦν ἡ πολιτεία, τὴν δὲ προστασίαν τοῦ ἔθνους οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιστεύοντο.

rum et hunc dolo in convivio interfectum a genere sequitur filius nomine Hyrcanus. Hic moriens, Judæ qui et Aristobulus nominabatur relinquit regnum. Sequitur hunc frater Alexander, morbo quidem extinctum, sed sacerdotium cum regno obtinentem; nam et diadema habuit primus Judas uno anno. Regnans vero Alexander et pontificatum gerens, annos septem et viginti natus vitam finit, Alexandræ uxori permittens constituere pontificatum gerentem. Ibi illa pontificatum Hyrcano dat filio natu majori, ipsa regnum novem annos quum gubernasset, moritur: totidem annis sacerdotium gerit Hyrcanus. Post hujus mortem junior filius contra fratrem bellum gerens, nomine Aristobulus, et auferens pontificatum, tam hoc quam matris regno potitur. Tertio anno imperii et mensibus totidem Pompeius veniens, et urbem vi capiens, ipsum Romam cum filiis captivum misit. Hyrcanus vero pontificem designans populi imperium ei permisit, sed coronam eum ferre noluit. Imperavit vero, præter novem primos, annis quattuor et viginti. Basapharmanes et Pacorus dynastæ Parthorum, cum Hyrcano bellum gerentes, eum vivum ceperunt, Antigonum vero Aristobuli filium regem constituerunt. Tres vero annos et tres menses illum imperantem Sosius et Herodes expugnarunt. Antonius vero captum Antiochiæ securi percussit. Regnum autem Herodes a Romanis adeptus, non amplius e genere Asamoneo pontifices constituit, obscuros vero aliquos, et solum e sacerdotibus oriundos, præter unum Aristobulum, nepotem e filia Hyrcani a Parthis capti, cujus soror cum Mariamne vixit. Hunc Aristobulum metuens tanquam nobilem et per se conspicuum, ne populus ad eum inclinaret, Hierichunte in piscina suffocari jussit. De sacerdotum constitutione similia molitus filius ejus Archelaus, et post illum Romani, qui imperium invaserunt. Sunt igitur ab Herodis temporibus qui pontificatum gesserunt, usque ad diem quo templum et urbem capiendo vastavit flammis, viginti octo: tempus illorum, anni ad centum et septem. Et aliqui scilicet administrarunt sub Herodis et Archelai imperio. Post hæc ad optimates devoluta est administratio, populi vero curam sacerdotes summi gerebant.

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,

Η

ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ

ΛΟΓΟΣ Α'.

(p. 949, 950, ed. Huds.)

- α'. Προοίμιον· ὅπως καὶ δι' ἣν αἰτίαν ὁ συγγραφεὺς ἦλθεν ἐπὶ τὸ γράφαι τὴν παρούσαν ἱστορίαν. Ἐκθεσις κεφαλαιώδης τῶν ὑποθέσεων τῆς πάσης πραγματείας.
- β'. Ὅπως διὰ στάσιν τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς τῆς τε πόλεως ἑγκαταστήσας καὶ κακῶς τοὺς Ἰουδαίους διέθηκε, καὶ ὡς Ὀνίας πρὸς Πτολεμαῖον διέφυγεν.
- γ'. Ὅπως Βακχίδην, ὠμότατα διακείμενον κατὰ τὸν Ἐλεάζαρον, Μαθθίας ὁ ἱερεὺς ἀποκτείνας τὸ πλῆθος ἐπαγαγόμενος τὸν τε Ἀντίοχον ἐπολέμησε καὶ τελευτῶν Ἰούδα τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν παίδων τὴν ἀρχὴν καταλείπει· καὶ ὅπως αὐτὸς ἐκείνους κατάρθρωσε πολεμῶν.
- δ'. Ὅπως τοῦ Ἐπιφανοῦς τελευτήσαντος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀντίοχος, διαδεξάμενος τὸν πατέρα, κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων ἐστράτευσε καὶ τὴν πόλιν κατέσχε, καὶ ὡς Ἐλεάζαρος ὁ ἀδελφὸς Ἰούδα ἀπέθανεν ὑπὸ τοῦ ἑλεφάντος, μηδὲν μέγα δράσας· καὶ ὡς αὐτὸς τε Ἰούδας καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ἀνῆρθη.
- ε'. Ὅπως Ἰωνάθου τοῦ ἀδελφοῦ διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν δόλῳ συλλαμβάνεται παρὰ Τρύφωνος τοῦ ἐπιτρόπου Ἀντιόχου καὶ κτείνεται.
- ς'. Ὅπως ὁ Σίμων ὁ ἱσχυρὸς διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, καὶ γενναίως μὲν ἀπηγγασάμενος τῶν πραγμάτων, ἐλευθερώσας δὲ καὶ τοὺς Ἰουδαίους μετὰ ῥοῆς τῆς τῶν Μακεδόνων ἐπικρατείας, καὶ ἀποδείχῃς διὰ τοῦ πλῆθους ἀρχιερεῖς, ἐπιβουλεύεται ἐν συμποσίῳ ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ γαμβροῦ.
- ζ'. Ὅπως Ἰωάννης, ὁ καὶ Ὑρκανὸς, ὁ υἱὸς Σίμωνος, τὸν πατέρα διαδεξάμενος, τὸν τε Πτολεμαῖον ἐξέφυγε καὶ τὸν Ἀντίοχον ἀπέσπασε, καὶ ὅσα κατάρθρωσε διὰ τὴν αὐτοῦ καὶ τῶν παίδων Ἀριστοβούλου καὶ Ἀντιγόνου· καὶ ὡς ἐν τριάκοντα τρισὶν ἔτεσιν καλῶς ἀπηγγασάμενος τῶν πραγμάτων τελευτᾷ ἐπὶ πάντεσιν υἱοῖς, ἀρχῶν τε τοῦ ἔθνους καὶ ἀρχιερεῖς καὶ προφήτας ὧν.
- η'. Ὅπως Ἀριστόβουλος ὁ πρεσβύτατος τῶν Ὑρκανοῦ παίδων μετὰ τετρακοσιοστὸν οὗ ἔτος τῆς ἀπὸ Βαβυλωνίας ἀνακλήσεως, διάδημα περιθέμενος καὶ τυραννικῶς ἀρχας, τελευτᾷ, οὐ πλεον ἐνιαυτοῦ βασιλεύσας.
- θ'. Ὅπως ὁ ἀδελφὸς Ἀριστοβούλου Ἀλέξανδρος βασιλεύει, καὶ ὅσα ἐπραξεν ἐν πάσῃ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ· καὶ ὅπως ἐμισήθη ὑπὸ τῶν ἰδίων διὰ πολλὴν ὠμότητα, καὶ ὡς ἀπῆλλάγη βασιλεύσας ἔτη κζ'.
- ι'. Ὅπως ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρα καλῶς ἤρξε, καὶ τῶν υἱῶν τὸν μὲν πρεσβύτερον Ὑρκανὸν ἀρχιερέα δεικνύσι, τὸν δὲ Ἀριστόβουλον ἰδιώτην κατέειχε· καὶ ὡς διὰ τὴν τῶν Φαρισαίων ἐξουσίαν ἐκινδύνευσεν.
- ικ'. Ὅπως Ἀριστόβουλος, τῆς μητρὸς μετὰ ὃ ἔτος τελευτήσας, τὸν Ὑρκανὸν παραγωνισάμενος, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς· ἔπειτα δὲ διαλλάττεται, καὶ ὁ μὲν τὴν βασιλείαν, Ὑρκανὸς δὲ τὴν ἀρχιερωσύνην λαμβάνει.

JOSEPHUS. II.

FLAVII JOSEPHI

DE

BELLO JUDAICO,

SIVE

JUDAICÆ HISTORIÆ DE EXCIDIO

LIBER I.

(Vol. II, p. 43, 44, ed. Hav.)

1. Proœmium : quomodo et quam ob causam auctor hujus historiæ animum ad eam scribendam appulit. Summaria totius operis argumentorum expositio.
2. Quomodo Antiochus Epiphanes ob Hierosolymitarum seditiōnem urbem illorum cepit, et Judæos male tractavit : utque Onias ad Ptolemæum perfugit.
3. Qualiter Bacchiden, in Eleazarum crudeliter sævientem, Matthias pontifex, populo ad se coacto, interfecit ; dein bellum gessit adversus Antiochum, moriensque Judæ filiorum natu maximo imperium reliquit : et quomodo ille, bello suscepto, feliciter res restituit.
4. Quomodo, post mortem Epiphanis, filius ejus Antiochus, qui patri successit, contra Hierosolyma exercitum duxit, et urbem occupavit ; et qualiter Eleazarus, Judæ frater, ab elephante oppressus interit, nulla re memorabili gesta : utque Judas et Joannes frater ejus interempti sunt.
5. Quomodo Jonathas Judæ frater, imperio suscepto, dolis a Tryphone Antiochi tutore capitur et occiditur.
6. Quomodo Simon fratrum natu minimus, quum imperium suscepisset, et rebus strenue administratis Judæos post CLXX annos a dominatione Macedonum liberasset, et a populo pontifex factus fuisset, Ptolemæi generi sui insidiis in convivio appellitur.
7. Quomodo Joannes, qui et Hyrcanus dictus est, Simonis filius patriisque successor, Ptolemæum effugit, et Antiochum repulit ; et quæ præclare gessit, tam per se quam per filios suos Aristobulum et Antigonom : utque rebus per triginta tres annos pulchre administratis, et filiis quinque relictis, moritur, quum et gentis princeps et pontifex exstisset, simulque propheta.
8. Quomodo Aristobulus, filiorum Hyrcani natu maximus, annis CCCLXXI elapsis post revocationem e Babylonis, diadema sumpsit, quumque tyrannorum more imperasset, vitam finivit, anno et non amplius in imperio exacto.
9. Quomodo Alexander Aristobuli frater post eum regnavit, et quas res gessit dum imperaret : qualique odio sui eum prosequuti sunt propter crudelitatem ejus, utque e vita discessit quum regnasset annos XXVII.
10. Quemadmodum uxor ejus Alexandra præclare res imperii gessit, et Hyrcanum filiorum natu maximum pontificem constituit, atque Aristobulum vitam privatam agere voluit : et quomodo in periculis erat ex Phariseorum potentia.
11. Quomodo Aristobulus, mortua matre postquam per novennium regnaverat, imperium obtinuit, fratre a rerum gubernaculis repulso : postea vero cum eo in concordiam rediit, ita ut ille imperaret, et Hyrcanus pontificatum teneret.

- ιβ'. Ὅπως κρατήσαντος Ἀριστοβούλου, δεισαντες οἱ διάφοροι, καὶ μάλιστα ὁ Ἰδουμαῖος Ἀντίπατρος, ἐπεισεν Ὑρκανὸν φυγεῖν πρὸς Ἀρέταν τῶν Ἀράβων βασιλέα· καὶ ὅπως κατήγαγεν αὐτὸν μετὰ πλῆθους στρατοῦ πρὸς τὴν πατρίδα· κἂν ἐκράτησεν, εἰ μὴ Σκαῦρος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, δῶρα λαβὼν παρὰ Ἀριστοβούλου, τὴν πολιορκίαν ἔλυσεν.
- ιγ'. Ὅπως, Ὑρκανοῦ καὶ Ἀντιπάτρου δεηθέντων, Πομπήιος ὀργισθεὶς Ἀριστοβούλῳ, ἐπεὶ περ ὑπερῆρξεν μέχρι παντὸς ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῶν δικαίων, ἐπολιόρκησέ τε καὶ ἔλαβεν Ἱερσόλυμα, καὶ τῷ Ὑρκανῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀποκατέστησεν.
- ιδ'. Ὅπως τὸν Ἀριστοβούλου μετὰ τῆς γενεᾶς λαβὼν εἰς Ῥώμην ἦεν ὁ Πομπήιος, ἐξ ὧν Ἀλέξανδρος διαδιδράσκει ὁ Ἀριστοβούλου ἐκ τῆς οδοῦ. Καὶ ὅπως Σκαῦρος εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐνέβαλε, καὶ αὖθις ἀπέστη· καὶ ὅσα ὁ ἀποδράς Ἀλέξανδρος ἔδρασε τε καὶ ἔπαθεν.
- ιε'. Ὅπως ἀφελόμενος τὰ προκτεθέντα πάλαι ἐκ τῆς Συρίας τῶν Ἰουδαίων παρὰ τῶν Μακκαβαίων, αὐτῶν τε καὶ τῆς ἄλλης Συρίας Σκαῦρον ἐπίτροπον κατέστησεν· ἔνθα καὶ περὶ τῆς τοῦ βασιλείου φησὶν ἐργασίας, καὶ περὶ ὧν ὁ Πομπήιος εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ὅσοι ἀμφοτέρωθεν ἀπώλοντο.
- ις'. Ὅπως Γαβίνιος, Σκαῦρον πεμφθεὶς διάδοχος, καταγωνισάμενος Ἀλέξανδρον, καὶ συγγνώμην δοὺς αἰτησαμένῳ, πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος εἰς πέντε συνόδους διέδιεν.
- ιζ'. Ὅπως καὶ Ἀριστοβούλου ἀποδράς ἐκ Ῥώμης, καὶ πολέμῳ ἦσας Γαβίνιον, τέλος ἡττάται, καὶ ἐν Ῥώμῃ δέσμιος πάλιν ἀγεται.
- ιη'. Ὅπως ὀρμήσας κατὰ Πάρθων Γαβίνιος ἐμποδίζεται ὑπὸ Πτολεμαίου καὶ ὡς πάλιν τοὺς Ἰουδαίους ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἀναστατωθέντας ἐπελθὼν κατεστήσατο.
- ιθ'. Ὅπως Κράσσης, ἐλθὼν αὐτῷ διάδοχος, ὑπὸ Πάρθων κτείνεται· καὶ ὅσα Κάσσιος μετ' αὐτοῦ φυγῶν διεπράξατο.
- κ'. Περὶ Ἀντιπάτρου καὶ τῆς αὐτοῦ γενεᾶς.
- κα'. Ὅπως Καῖσαρ ἀνείκε τῶν δεσμῶν Ἀριστοβούλου εἰς Ἱερσόλυμα ἐπεμψε· κἀκεῖνος ἀπελθὼν ἐκεῖσε, οἷα αὐτὸς τε καὶ παῖδες παρὰ τῶν Πομπηίου πεπνύσθαι.
- κβ'. Ὅπως Ἀντίπατρος ἐπὶ θεραπείᾳ Καίσαρος συμμαχήσας Μιθριδάτῃ Πηλοῦσιον πολιορκοῦντι, καὶ γενναῖος κατὰ τὴν μάχην φανεῖς, πολιτείᾳ τε τῇ Ῥωμαίων καὶ ἀτελείᾳ παρ' αὐτῷ τετίμηται· καὶ ὡς κατηγορηθεὶς παρ' Ἀντιγόνου τοῦ Ἀριστοβούλου παιδὸς ἐπὶ Καίσαρος, κρατεῖ ταῖς δικαιολογίαις, καὶ Ὑρκανῷ βεβηχὸς τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ αὐτὸς ἐπίτροπος τῆς ὅλης Ἰουδαίας γίνεται.
- κγ'. Ὅπως Ἀντίπατρος τὰ τε κατεστραμμένα ὑπὸ Πομπηίου πρότερον ἐτεγχίσαστο, καὶ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ θορύβους κατέσπελλε· καὶ τῶν υἱῶν τὸν μὲν Φασαῆλλον Ἱερουσολύμων καὶ τῶν περὶ στρατηγόν, τὸν δὲ Ἡρώδην τῆς Γαλιλαίας κατεστήσατο.
- κδ'. Ὅπως Ὑρκανὸς ὑπὸ τε βασιάνων ἐρεθιζόμενος, καὶ αὐτοῖς ἐν τοῖς κατορθώμασι βασικίων τὸν Ἡρώδην εἰς κρίσιν ἐκάλεσε, καὶ αὖθις ἀπέλυσε· καὶ ὡς Ἡρώδης ἐπὶ τοῦτο μηχανικῶν ἐπεστράτει τῷ Ὑρκανῷ, καὶ αὖθις ἀνίησι παρακληθεὶς ὑπὸ τε τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Φασαῆλου.
- κε'. Περὶ τοῦ γενομένου ἐμφυλίου πολέμου Ῥωμαίοις πρὸς Ἀπάμειαν.
- κς'. Ὅπως Βρούτος καὶ Κάσσιος ἐδόλοφόντησαν Καίσαρα, καὶ οἷα Κάσσιος ἐν Ἰουδαίᾳ ἐπραξε· καὶ ὡς, ὑποσχόμενος μεγάλα Ἀντιπάτρῳ εἰ κρατήσκειν, αἷτις αὐτῷ διὰ ταῦτα τοῦ καὶ ἀπολέσθαι ὑπὸ Μαλίου φαρμάκοις ἐγένετο.
- κζ'. Ὅπως Ἡρώδης ἐτιμωρήσατο Μάλιχον Κασίου συνεργίαν· καὶ ὡς Ἐλιὲς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Μαλίου ἐπαναστάς Φασαῆλῳ, καὶ ἡττηθεὶς πρότερον παρ' ἐκείνου, ἐπειτα δὲ καὶ παρ' Ἡρώδην ἱκέτης ἀφίεται. Καὶ ὡς Μαρῶν ὁ τύραννος ἀπὸ γαλιλαίας ὑπ' Ἡρώδου.
- κη'. Ὅπως Ἡρώδης μετὰ τὴν πρώτην γυναῖκα, καὶ δευτέραν τὴν Μαρίας, τὴν Ὑρκανοῦ μὲν θυγατρίδα, Ἀριστοβούλου δὲ θυγατέρα, ἡγάγετο.
12. Quomodo Aristobulo dominante inimici ejus prae metu illius, maximeque Antipater Idumaeus, persuaserunt Hyrcano ut ad Aretam Arabum regem fugeret: et qualiter in patriam cum ingenti exercitu reducitur, fratrique praevallisset, nisi Scaurus dux Romanorum, muneribus ab Aristobulo acceptis, Hierosolymorum obsidionem solvisset.
13. Quomodo Pompejus, dum precibus eum fatigaret Hyrcanus et Antipater, iratus Aristobulo, quod prae superbia omnino noluerit juris sui rationem reddere, oppugnavit cepitque Hierosolyma, et pontificatum Hyrcano restituit.
14. Quomodo Pompejus, capto Aristobulo cum ejus prole, Romam se contulit; utque Alexander, unus e filiis Aristobuli, in itinere elapsus est. Et qualiter Scaurus in Arabiam impressionem fecit, et ex ea recessit: quaeque Alexander profugus gessit et perpassus est.
15. Quomodo Syriae urbes, quas olim Judaeis acquisiverant Maccabaei, eis abstulit, et illarum ceteraque Syriae procuratorem fecit Scaurum: ubi etiam agitur de modo quo balsamum nascitur et conficitur, et de his quae Pompejus in templo invenit, deque numero occisorum ex utraque parte.
16. Quomodo Gabinus, missus in Syriam ut Scauro succederet, quum Alexandrum vicisset veniamque petenti dedisset, Judaeam omnem in conventus quinque divisit.
17. Quomodo et Aristobulus, qui Roma profugerat et Gabinio bellum intulerat, tandem victus est, iterumque Romae in vinculis vitam agit.
18. Qualiter Gabinus, contra Parthos profectus, a Ptolemaeo impeditur: utque Judaeos, iterum in seditionem concitatos, adortus compescuit.
19. Quomodo Crassus, successor Gabinii, a Parthis occisus est: et quemnam Cassius, qui cum eo fugerat, in Syria gessit.
20. De Antipatro ejusque progenie.
21. Quomodo Caesar Aristobulum vinculis solutum Hierosolyma misit; quaeque ille eo profectus Iherique ipsius a Pompejanis passi sunt.
22. Quomodo Antipater, quum Mithridati Pelusium obsident, ut Caesarem demereretur, auxillum tulisset, seque in praelio strenuum ostendisset, civitate Romana simul et immunitate donatus est a Caesare: utque ab Antigono Aristobuli filio accusatus apud Caesarem in causae disceptatione superior evasit; idque obtinuit ut Hyrcanus in pontificatu confirmaretur, et ipse totius Judaeae procurator fieret.
23. Quomodo Antipater et moenia a Pompejo antea eversa instauravit, et tumultus in provincia sedavit; atque e filiis suis Phasaetum quidem natu maximum Hierosolymis et regioni vicinae praefecit, Herodem vero Galilaeae.
24. Quomodo Hyrcanus ab obrectatoribus Herodis irritatus, atque ipse Herodi ob res praeclare gestas invidens, eum in judicium vocavit, ac deinde absolvit: utque Herodes injuriae memor exercitum ducebat contra Hyrcanum; ac mox eum demittit ex consilio patris et Phasaeli fratris.
25. De bello civili inter Romanos orto circa Apameam.
26. Qualiter Brutus et Cassius dolo interficiunt Caesarem, et quemnam Cassius in Judaea gessit: utque magna Antipatro promittendo si victoriam obtineret, inde causa erat cur ille a Malicho fuerit veneno peremptus.
27. Qualiter Herodes adjutore Cassio ultus est Malichum: et quomodo Felix ut Malichi fratris necem vindicaret, insurrexit in Phasaetum, et quum ab illo prius vinceretur, postea etiam ab Herode supplex dimittitur. Utque Marion tyrannus e Galilaea pulsus est ab Herode.
28. Quomodo Herodes post primam uxorem alteram duxit, Mariamnam scilicet, Myrcan quidem neplem ex filia, Aristobuli vero filiam.

- κθ'. Ὅπως μετὰ τὴν Κασσίου ἀνάβρεσιν Ἀντώνιος εἰς Ἀσίαν ἔλθων, κατηγορηθέντας τοὺς περὶ τὸν Ἡρώδην οὐ μόνον οὐ παρέλυσεν τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ τετράρχας κατέστησεν.
- λ'. Ὅσα ἐπράχθη παρὰ Βαρζαφάρνου καὶ Πακόρου τῶν Πάρθων, βουλομένων καταγαγεῖν τὸν Ἀντίγονον ἐπὶ τὴν βασιλείαν· καὶ ὅπως δ' ἐτε Φασάελος ἀπώλετο καὶ Ἡρώδης ἐπιβουλευθεὶς ἐξέφυγεν, ὁ δὲ Ἰρκανὸς τὰ ὅσα λωδοθεὶς εἰς Παρθυνην ἀπηνέχθη, καὶ Ἀντίγονος τὴν βασιλείαν κατέσχεν.
- λα'. Ὅπως Ἡρώδης ἀπελθὼν πρὸς τὸν Ἀράβων βασιλέα, λαβεῖν χρήματα πρὸς τὸ λυτρώσασθαι τὸν ἀδελφόν, ἀποτυχὼν δὲ τῆς ἐλπίδος, δι' Ἀλεξανδρείας εἰς Ῥώμην παραγίνεται, καὶ Ἀντωνίῳ καὶ Καίσαρι τὰς συμφορὰς ἀποδυράμενος, καὶ διηγησάμενος πᾶς Ἀντίγονος διὰ Πάρθων τῆς βασιλείας ἐγκρατὴς γέγονε, βασιλεὺς αὐτὸς παρ' αὐτῶν τῆς συγκλήτου συμφημισαμένης ἀποδείκνυται.
- לב'. Ὅπως Ἀντίγονος τοὺς ἐν Μασσάδᾳ τῷ Ἡρώδῃ προσήκοντας ἐπολιόρκει.
- λγ'. Ὅπως Ἡρώδης ἀπὸ Ῥώμης ἐπανελθὼν τὸν πρὸς Ἀντίγονον διήνεγκε πόλεμον· καὶ ὅπως τοὺς περὶ αὐτὸν εἰς τὴν κατὰ Πάρθων ἐπέμψας μάχην, αὐτὸς τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις ληστὰς ἐκπολεμήσας ἐχειρώσατο.
- λδ'. Ὅπως Ἡρώδου ἐπὶ Ἀντίγονον ὁρμήσαντος εἰς Σαμάρειαν ἐκινίστανται Γαλιλαῖοι, καὶ ὡς ὑποστρέψας πάλιν αὐτοὺς κατέστησεν· καὶ ὡς μετὰ τὴν Πάρθων ἦταν λαβὼν συμμάχους παρ' Ἀντωνίου ἐπὶ τὸν Ἀντίγονον, ἐπειδὴ ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Μαχαίρᾳς οὐ κατὰ σύμμαχον πρὸς αὐτὸν διετέθη, πάλιν πρὸς Ἀντώνιον ὑπέστρεψε, καὶ τὰ Σαμώσατα πολιορκοῦντι συνεξεπόριζεν, ἥνικα καὶ Ἰώσηπος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπόντος συμβαλὼν Ἀντιγόνῳ αὐτὸς σφάττεται, καὶ τὸ στρατιωτικὸν πᾶν διαφθείρεται, καὶ τὰ ὑπὸ αὐτοῦ ἐκινίσταται.
- λε'. Ὅπως ὑπανελθὼν Ἡρώδης ἀπὸ Ἀντωνίου, καὶ συμβαλὼν τοῖς τοῦ Ἀντιγόνου, ἄλλας τε πολίχνας αἰρεῖ καὶ τὴν Ἱερικουῖνταν· καρατομεῖ δὲ καὶ Πάππον τὸν στρατηγὸν Ἀντιγόνου, τὸν φονεῖ τὸν ἰδίου ἀδελφοῦ Ἰωσήπου.
- λς'. Ὅπως ἐπολιόρκει τὰ Ἱεροσόλυμα, ἥδη τρίτου ἔτους αὐτῷ τῆς βασιλείας ἀνοσιμένου, καὶ ὅλα μὲν μετὰ τὴν ὀλιωσιν Ἱεροσολυμαίτας ἀπῆντησεν· οἷον δὲ τέλει καὶ Ἀντίγονος ἐχρῆσατο.
- λζ'. Ὅλα διὰ τὸν Κλεοπάτρας Ἰρωτὰ Ἀντώνιος ἐπραττεν.
- λη'. Ὅπως τοῦ Ἀκτιακοῦ συστήσαντος πολέμου, ἐπέμψθη Ἡρώδης πρὸς Ἀντωνίου Ἀραβίας πολεμήσαι, καὶ πολεμήσας ἡττᾷ κατὰ κράτος· ἔνθα καὶ δεδοικότες τοὺς ἰδίους διὰ τοὺς συμβάντας ἀλεπαλλήλους σεισμούς δημηγορίᾳ πρὸς θάρσος παρακροτεῖ.
- λθ'. Ὅπως μετὰ τὴν περὶ Ἀκτίαν νίκην προσῆλθε Καίσαρι· καὶ ὅλα πρὸς αὐτὸν εἶπε, καὶ παρ' αὐτοῦ ἤκουσε, καὶ ὅπως αὐτὸν δωρεαῖς Καίσαρ ἐτίμησεν.
- μ'. Περὶ ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ, καὶ τῶν γενομένων κτισμάτων παρ' Ἡρώδου· καὶ ὅποιος ἦν τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν.
- μα'. Περὶ τῶν κατ' οἶκον δυστυχῶν γενομένων αὐτῷ διὰ Μαρίας τὴν γυναῖκα, αἱ συνέβησαν ὅτι τὸ κάλει αἰχμαλωτισθέντα Ἰρκανὸν Ἡρώδης ἀπέκτεινε, πάππον αὐτῆς ὄντα, καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰώσηπον· καὶ ὅπως καὶ αὐτὴν ἀπέκτεινεν.
- μβ'. Ὅπως ὑπὸ Ἀντιπάτρου τοῦ υἱοῦ κατὰ τῶν παίδων Μαρίας τὴν διαβολῶν πλησθεὶς· εἰκει μετ' αὐτοῦ μὲν Ἀλέξανδρον ἐπὶ Ῥώμης, δίκας ἀπαιτήσεων αὐτὸν ἐπὶ Καίσαρος, ἀκολουθόντα δὲ ἀναλαβὼν, καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα γενόμενος, ἀπολογεῖται ὑπὲρ πάντων πρὸς τὸ πλῆθος.
- μγ'. Περὶ τοῦ ἥδους Ἀντιπάτρου καὶ τῶν Μαρίας τὴν παίδων.
- μδ'. Περὶ Φερώρα τοῦ ἀδελφοῦ Ἡρώδου, καὶ ὅπως αὐτῷ διάφορος γέγονεν.
29. Quomodo post Cassii eadem Antonius, quum in Asiam venisset, Herodem fratremque a Judæis accusatos non solum non imperio privavit, sed et tetrarchas ambos constituit.
30. Quænam gesta erant a Barzapharne et Pacoro Parthis, dum studerent Antigoni in regnum reducere: qualiterque et Phasaëlus interit et Herodes insidiis petitus effugit, atque Hyrcanus auribus mutilatus in Parthiam abductus est, et Antigonus regnum obtinuit.
31. Quomodo Herodes, quum se contulisset ad Arabum regem, ut pecunias ab eo acciperet quibus fratrem redimeret, spe vero de sua excidisset, via Alexandria Romam proficiscitur, quumque apud Antonium et Cæsarem (Augustum) calamitates suas deplorasset, narrassetque quo pacto Antigonus Parthorum ope regnum ductus esset, ipse rex ab illis ex consensu senatus declaratur.
32. Qualiter Antigonus Herodis necessarios Masadæ inclusos obsidebat.
33. Quomodo Herodes Roma reversus bellum agitavit contra Antigoni; utque suis ad bellum contra Parthos persequendum missis, ipse latrones in spelunca debellatos in potestatem suam redegit.
34. Quomodo, Herode contra Antigoni profecto, Galilæi in Samaria seditionem movent, utque reversus motus eorum composuit: qualiterque post Parthos devictos, quum supplicias ab Antonio impetrasset contra Antigoni, duce illorum Machæra se pro socio idoneo minime gerente, reversus est ad Antonium, eique Samosata obsidenti subministrabat, quando et Josephus frater, ejus in absentia, cum Antigono commissus occiditur ipse, et omnem exercitum amisit; quique subditi erant iterum rebellant.
35. Quomodo Herodes ab Antonio reversus, congressusque cum Antigoni, præter alia oppidula capit Hierichuntem: atque etiam caput amputat Pappo copiarum Antigoni duci, qui Josephum fratrem suum occiderat.
36. Qualiter Hierosolyma oppugnavit, quum tertium jam annum ageret; et quænam Hierosolymitis post urbem captam acciderunt; utque vitam finivit Antigonus.
37. Quænam propter Cleopatras amorem gessit Antonius.
38. Quomodo, bello Actiaco conflato, missus est Herodes ab Antonio contra Arabas, et prælio conserto eos superat profligatque: dein et suos continuis terre motibus perterritos oratione adhortatur ut animos sumerent.
39. Quomodo Herodes post victoriam apud Actium Cæsarem adiit: et quænam ad eum loquutus est, vicissimque ab eo audivit; et quibus muneribus eum honoravit Cæsar.
40. De instauratione templi, et ædificiis ab Herode conditis; et qualis erat tam animi quam corporis dotibus.
41. De malis et infortunis in familiam ejus grassantibus propter uxorem ejus Mariamnen; quæ omnia ei acciderunt, quoniam Hyrcanum olim captivum factum, Mariamnes avum, interfecerat, fratremque Josephum: et quomodo Mariamnen occidit.
42. Quomodo Herodes, ex Antipatri filii sui calumniis odio incensus in Mariamnes filios, Alexandrum secum Romam perduct, pœnas ab ipso exacturus apud Cæsarem; ipso autem quum absolutus esset assumpto, ubi Hierosolyma pervenit, rerum omnium rationem reddit populo.
43. De moribus Antipatri et filiorum Mariamnes.
44. De Pherora Herodis fratre, et quo pacto Herodi cum ipso intercesserunt inimicitia.

- με'. Περὶ τῶν εὐνούχων Ἡρώδου· καὶ ὡς δι' αὐτῶν οἱ περὶ Ἀλέξανδρον ἐκινδύνευσαν.
- μς'. Ὡς Ἀρχέλαος ὁ πενθερὸς Ἀλεξάνδρου, ἔλθων ἐκ Καππαδοκίας, διήλλαξε τὰ μεираκία πρὸς τὸν πατέρα.
- μζ'. Περὶ τῆς κακοηθείας τοῦ Λάκωνος Εὐρυκλέους· καὶ ὡς πάλιν ἐξηγρίωσε τὸν Ἡρώδην πρὸς τοὺς υἱούς.
- μη'. Ὅπως Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστοδούλον δεσμῆσας ὁ πατὴρ ταῖς διαβολαῖς Σαλώμης, Καίσαρι περὶ τούτων μὲνυει, καὶ δεξάμενος τὴν ἐξουσίαν παρ' αὐτοῦ κτείνει τοὺς υἱούς.
- μθ'. Ὅπως Ἀντίπατρος ἐμισήθη παρὰ πάντων· καὶ ὡς τοὺς υἱούς τῶν ἀνερημένων κατηγορήσας τοῖς ἑαυτοῦ συγγενέσιν ὁ βασιλεὺς.
- ν'. Ὡς ἡ Φερώρα γυνὴ καὶ ἡ μήτηρ Ἀντιπάτρου, διάφοροι γεγονούσαι Σαλώμης, αἰτίοι κατέστησαν ἀπωλείας Ἀντιπάτρου τε καὶ ἑαυτῶν· καὶ ὅπως Ἀντίπατρος, ὑπεκκλίνων αὐτὸν ἐκ τοῦ πατρὸς, εἰς Ῥώμην πρὸς Καίσαρα λαμπρῶς παρεγένετο. Καὶ περὶ Συλλαίου τοῦ Ἀραβος, καὶ τῆς Φερῶρα τελευτῆς.
- να'. Ὅπως ἡ τελευτὴ Φερῶρα τῆς Ἀντιπάτρου ἀπωλείας αἰτία γέγονεν.
- νβ'. Ὅπως ἡ γυνὴ Φερῶρα, ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ τείχους βίψασα, θεοῦ προνοίᾳ διεσώθη μετιόντος Ἀντιπάτρου.
- νγ'. Περὶ τῆς ἀπὸ Ῥώμης ἐπανόδου τοῦ Ἀντιπάτρου· καὶ ὅτι διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν μῖσος οὐδεὶς αὐτῷ τὰ εἰς τὴν Ἰουδαίαν συμβάντα ἀπήγγειλεν.
- νδ'. Ὅπως συνέβηον ὁ βασιλεὺς συναθροίσας κατήγορον Ἀντιπάτρου, παρόντος Οὐσιάρχου, Νικώλαον παρεστήσατο· καὶ ὡς Ἀντίπατρος ἀπελοήσατο.
- νε'. Ὡς καὶ Σαλώμη Ἀντιπάτρος ἐπιβουλεύων ἐφωρᾷ ὑπὸ τῶν τῆς Ἀκμῆς τῆς θεραπαινῆς Ἰουλίας κρατηθέντων γραμμάτων.
- νς'. Περὶ τῶν σοφιστῶν Ἰούδα τε καὶ Μαθίου, καὶ περὶ τοῦ χρυσοῦ ἀετοῦ.
- νζ'. Περὶ τῆς νόσου τοῦ βασιλέως· καὶ ὡς πρὸς τὴν τελευτὴν γενόμενος, πλῆθος Ἰουδαίων ἐπισήμων ἀπὸ πάσης Ἰουδαίας συναγαγὼν, ἀναireθῆναι τούτους μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν παρηγγύησεν.
- νη'. Ὅπως ἀνέειπεν Ἀντίπατρον τὸν υἱὸν, καὶ ἐπιβίους ἡμέρας πέντε τελευτᾷ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

- Ἐπειδὴ τὸν Ἰουδαίων πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον συστάντα μέγιστον οὐ μόνον τῶν καθ' ἡμᾶς, σχεδὸν δὲ καὶ ὧν ἀκοῇ παρειλήφαμεν, ἢ πόλεων πρὸς πόλεις ἢ ἐθνῶν ἔθνεσι συρραγόντων, οἱ μὲν οὐ παρατυχόντες τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἀκοῇ συλλέγοντες εἰκαῖα καὶ ἀσύμφωνα διηγήματα, σοφιστικῶς ἀναγράφουσιν, οἱ παραγενόμενοι δὲ ἡ κολακεία τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἢ μίσει τῇ πρὸς Ἰουδαίους καταψεύδονται τῶν πραγμάτων, περιέχει δὲ αὐτοῖς ὅπου μὲν κατηγορίαν, ὅπου δὲ ἐγκώμιον τὰ συγγράμματα, τὸ δ' ἀκριβὲς τῆς ἱστορίας οὐδαμοῦ, προϋθέμην ἐγὼ τοῖς κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν Ἑλλάδι γλώσσει μεταβαλὼν ἀ τοῖς ἀνω βαρβάροις τῇ πατρίῳ συντάξας ἀνέπεμψα πρότερον, ἀγγήσασθαι, Ἰώσηπος Μαθίου παῖς, γένει Ἑβραῖος ἐξ Ἱεροσολύμων, ἱερεὺς, αὐτὸς τε Ῥωμαίοις πολέμησας τὰ πρῶτα καὶ τοῖς ὑστερον παρατυχὼν ἐξ ἀνάγκης.
- β'. Γενομένου γάρ, ὡς ἔφη, μεγίστου τοῦδε τοῦ κινήματος, ἐν Ῥωμαίοις μὲν ἐνόσει τὰ οἰκτεῖα, Ἰουδαίων

45. De eunuchis Herodis; et quomodo illi in causa erant cur Alexander in periculum fuerit adductus.
46. Quomodo Archelaus socer Alexandri, quum e Cappadocia venisset, juvenes patri reconciliavit.
47. De maligno Euryclis Laconis ingenio; qualiterque Herodem iterum exacerbavit in filios.
48. Quomodo pater, Salomes calumniis irritatus, Alexandrum et Aristobulum in vincula conjecit, et de illis querelas ad Cesarem mittit; acceptaque ab eo potestate filios interfecit.
49. Qualiter omnium odio flagravat Antipater: et quomodo rex occisorum liberos consanguineis suis despondit.
50. Qualiter uxor Pheroræ materque Antipatri, inter se discordantes, Antipatro suisque exilio erant: et quomodo Antipater, ut semet e patris conspectu subduceret, Romam ad Cesarem cum splendido apparatu se confert. Deque Syllæo Arabe, et Pheroræ obitu.
51. Quomodo Pheroræ mors Antipatro causa erat interitus.
52. Qualiter uxor Pheroræ, semet e tecto præcipitana, providentia Dei, poenas ab Antipatro repentis, servata est.
53. De Antipatri a Roma reversione: quodque nemo ei, utpote ab omnibus odio habito, quæ acciderant in Judæa unciarit.
54. Quomodo rex, concilio convocato, Nicolaum Antipatri accusatorem Varo præsentē exhibuit: utque semet defendit Antipater.
55. Qualiter et Salomæ insidias intendens Antipater deprehensus est literis Acmes Julæ ancillæ forte interceptis.
56. De sophistis Juda et Matthia, et de aquila aurea.
57. De regis morbo; utque moriturus multos e Judæis nobilibus ex omni Judæa congregatos, interfici præcepit, postquam ipse animam efflasset.
58. Qualiter Antipatrum filium occidit; et quinto post die ipse moritur.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

- Quoniam bellum quod cum Romanis gessere Judæi, idque maximum omnium, non modo quæ nostra ætas vidit, sed propemodum etiam eorum quæ auditione accepimus, aut civitatum cum civitatibus aut gentium cum gentibus confligentium, quidam qui rebus non intererant, verum narrationes futes interque se dissidentes ex rumoribus colligunt, sophistarum more scribendum suscipiunt, alii vero qui præsentēs aderant, aut studio assentandi Romanis aut odio Judæorum, rerum veritatem ementiantur, scriptisque illorum partim accusationes partim laudationes reperiuntur, nusquam vero exacta historiæ fides, idcirco ego proposui, quæ mediterraneis barbaris jam ante miseram patriam lingua conscripta, Græcæ versa in gratiam illorum qui sub Romano degunt imperio, eadem narrare, ego Josephus Matthiæ filius, Hebræus genere, ex Hierosolymis, sacerdos, qui et ipse cum Romanis initio proliis dimicavi, et rebus deinceps gestis necessitate adactus interfui.
2. Quum enim obortus esset, quemadmodum dixi, motus hic gravissimus, Romani quidem ex domesticis labo-

τε τὸ νεωτερίζον τότε τεταραγμένοις ἐπανάστη τοῖς καιροῖς, ἀκμάζον κατὰ τε γείρα καὶ χρήμασιν, ὥς δι' ὑπερβολὴν θορύβων, τοῖς μὲν ἐν ἐλπίδι κτήσεως, τοῖς δ' ἐν ἀφαιρέσεως δέει γίνεσθαι τὰ πρὸς τὴν ἀνατολήν, 5 ἐπειδὴ Ἰουδαῖοι μὲν ἅπαν τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον συνεπαρθήσεσθαι σφίσιν ἤλπισαν, Ῥωμαίους δὲ οἱ τε γείτονες Γαλάται παρεκίνουν καὶ τὸ Κελτικὸν οὐκ ἤρμαι, μεστὰ δὲ ἦν πάντα θορύβων μετὰ Νέρωνα, καὶ πολλοὺς μὲν βασιλεῖα ὁ καιρὸς ἀνέπειθε, τὰ στρατιω- 10 τικὰ δὲ ἦρα μεταβολῆς ἐλπίδι λημμάτων. Ἄστοπον οὖν ἡγήσασθαι περιιδεῖν πλαζομένην ἐπὶ τηλικούτοις πράγμασι τὴν ἀλήθειαν, καὶ Πάρθους μὲν καὶ Βαβυλωνίους Ἀράβων τε τοὺς πορρωτάτω καὶ τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν, Ἀδιαβηνοὺς τε γινώσκειν διὰ 15 τῆς ἐμῆς ἐπιμελείας ἀκριβῶς ὅθεν τε ἤρξατο καὶ δι' ὧν ἐχώρησε παθὼν ὁ πόλεμος καὶ ὅπως κατέστρεψεν, ἀγνοεῖν δὲ Ἑλλήνας ταῦτα καὶ Ῥωμαίων τοὺς μὴ ἐπιστρατευσαμένους, ἐντυγχάνοντας ἢ κολαχείαις ἢ πλάσμασι.

30 γ'. Καίτοι γε ἱστορίας αὐτὰς ἐπιγράφειν τολμῶσιν, ἐν αἷς πρὸς τῶ μηδὲν ὑγιὲς δηλοῦν καὶ τοῦ σκοποῦ δοκοῦσιν ἐμοίγε διαμαρτάνειν. Βούλονται γὰρ μεγάλους μὲν τοὺς Ῥωμαίους ἀποδεικνύειν, καταβάλλουσι δὲ αἰ τὰ Ἰουδαίων καὶ ταπεινοῦσιν· οὐχ ὁρῶ δὲ πῶς ἂν 25 εἶναι μεγάλοι δοκοῖεν οἱ μικροὺς νενικηκότας· καὶ οὐτε τὸ μῆκος αἰδοῦνται τοῦ πολέμου οὐτε τὴν πληθύν τῆς καμουσίης Ῥωμαίων στρατιᾶς οὐτε τὸ μέγεθος τῶν στρατηγῶν, οἱ πολλὰ περὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἰδρῶσαντες, οἶμαι, ταπεινουμένου τοῦ κατορθώματος αὐ- 30 τοῖς, ἀδοξοῦσιν.

δ'. Οὐ μὴν ἐγὼ τοῖς ἐπαίρουσι τὰ Ῥωμαίων ἀντι- φιλονεικῶν αὐξέειν τὰ τῶν ὁμοφύλων διέγνων, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα μετ' ἀκριβείας ἐκατέρων διέξιμι, τοὺς δ' ἐπὶ τοῖς πράγμασι λόγους ἀνατίθημι τῇ διαθέσει, καὶ τοῖς 35 ἐμαυτοῦ πάθει διδοὺς ἐπολοφύρεσθαι ταῖς τῆς πατρίδος συμφοραῖς. Ὅτι γὰρ αὐτὴν στάσις οἰκεία καθεῖλε, καὶ τὰς Ῥωμαίων χεῖρας ἀκούσας καὶ τὸ πῦρ ἐπὶ τὸν ἅγιον ναὸν ἐλκυσαν οἱ Ἰουδαίων τύραννοι, μάρτυς αὐτὸς ὁ πορθήσας Τίτος Καῖσαρ· ἐν παντὶ τῷ 40 πολέμῳ τὸν μὲν δῆμον ἐλεήσας ὑπὸ τῶν σταδιαστῶν φρουρούμενον, πολλάκις δὲ ἐκὼν τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως ὑπερτιθέμενος, καὶ διδοὺς τῇ πολιορκίᾳ χρόνον εἰς μετάνοιαν τῶν αἰτίων. Εἰ δέ τις ὅσα πρὸς τοὺς τυράννους ἢ τὸ ληστρικὸν αὐτῶν κατηγορικῶς λέγομεν 45 τοῖς ἀτυχήμασι τῆς πατρίδος ἐπιστένοντες συκοφαντοίῃ, διδότην παρὰ τὸν τῆς ἱστορίας νόμον συγγνώμην τῶ πάθει· πόλιν γὰρ δὴ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους πασῶν τὴν ἡμετέραν ἐπὶ πλεῖστον τε εὐδαιμονίας συνέβη προελ- 50 θεῖν καὶ πρὸς ἔσχατον συμφορῶν αὐθις καταπεσεῖν. Τὰ γούν πάντων ἀπ' αἰῶνος ἀτυχήματα πρὸς τὰ Ἰουδαίων ἡττησθαι μοι δοκεῖ κατὰ σύγχρισιν, καὶ τούτων αἰτίας οὐδεὶς ἀλλόφυλος, ὥστε ἀμήχανον ἦν ὁδυρμῶν ἐπικρατεῖν. Εἰ δέ τις οἴκτου σκληρότερος εἴη δικαστῆς, τὰ μὲν

rabant, Judæique, quotquot res novas tunc moliebantur, quum tempora essent turbulenta, seditionem moverunt, viribus pariter ac opibus florentes, adeo ut, propter tumultuum magnitudinem, hi quidem partium Orientis possiden- 5 darum spe tenerentur, illos vero earundem amittendarum metus invaderet, quoniam Judæi quidem universos, qui trans Euphraten essent, gentiles secum arma capturos esse crediderant, Romani vero a Gallis finitimis subinde agita- rentur, nec Celtæ quiescerent, sed plena essent omnia per- turbationum mortuo Nerone, et multi quidem opportuni- tate arrepta imperium affectarent, militesque luci cupidine rebus novis studerent. Itaque indignum esse duxi, ut 10 tantarum rerum veritas sineretur in inconstantia versari; et Parthi quidem et Babylonii, Arabumque remotissimi, et populares nostri ultra Euphraten, itemque Adiabeni, mea diligentia satis accurate cognoscerent quibus ab initiis pro- fectum, quantisque cum cladibus gestum fuerit bellum, et quo tandem modo desierit; Græci vero et Romanorum quotquot militiam secuti non essent, ista nescirent, li- 15 gentes quæ ab aliis aut adulandi gratia aut mentiendi libidine conficta sunt.

3. Atqui hujusmodi scripta historias non verentur inscribere, in quibus, præterquam quod nihil sani afferant, etiam de proposito suo mihi videntur excidere. Nam illis quidem in animo est Romanos amplificare, resque Judæo- rum extenuant et deprimunt: quanquam non video qui fieri possit ut pro magnis habeantur, qui pusillos supera- 20 verint. Accedit quod neque belli diuturnitatem respiciant, neque multitudinem militum Romanorum qui eo delassati erant, neque imperatorum magnitudinem, quorum pro- fecto gloria minuitur, si, quum multum sudoris propter He- rosolyma pertulissent, rebus ab eis præclare gestis aliquid derogetur.

4. Neque tamen ego is sum qui cum iis qui res Roma- norum extollunt vicissim contendens, quæ a popularibus meis gesta erant in majus augere decreverim, sed facta utriusque populi accurate persequor, in iis vero enarrandis animi affectioni aliquid tribuo, dum dolori meo in deflendis patriæ calamitatibus nonnihil indulgeo. Nam quod eam domesticæ dissensiones everterint, et in templum sacro- sanctum invitas Romanorum manus atque ignem traxerint Judæorum tyranni, testis est ille a quo facta est vastatio, 35 Titus Cæsar: qui per omne bellum populum quidem miseratus est, quod a seditiosis custodiretur; sæpe autem consulto differri passus est urbis excidium, morasque obsidioni interposuit, ut belli auctores resipiscerent. Quod- si quis nos calumniatur ob ea quæ in tyrannos eorumque latrocinium accusatorie dicimus, patriæ miseriis ingemi- 40 scentes, dolori, etiamsi historiæ legem transgrediatur, veniam concedat. Nam ex omnibus civitatibus, quæ Roma- norum jugum subierunt, nostræ sane contigit ad summum felicitatis pervenisse, ac deinde in extremam calamitatem incidisse. Namque omnium ab omnis ævi memoria res adversæ, si cum iis conferantur quæ Judæis acciderunt, longe ab illis superari mihi videntur: atque nemo ex alie- 45 nigenis eorum auctor exstitit. Quo magis difficile erat ut a questibus et lamentis temperarem. Si quis autem durior

πράγματα τῇ ἱστορίᾳ προσκρινέτω, τὰς δ' ὁλοφύρσει τῷ γράφοντι.

ε'. Καίτοι γε ἐπιτιμήσαιμ' ἐν αὐτὸς δικαίως τοῖς Ἑλλήνων λογίοις, οἱ τηλικούτων κατ' αὐτοὺς πραγμάτων γεγεννημένων, ἃ κατὰ σύγκρισιν ἐλαχίστους ἀποδείκνυσι τοὺς πάλαι πολέμους, τούτων μὲν κάθηται κριταὶ τοῖς φιλοτιμουμένοις ἐπηρεάζοντες, ὧν εἰ καὶ τῷ λόγῳ πλεονεκτοῦσι, λείπονται τῇ προκίρσει, αὐτοὶ δὲ τὰ Ἀσσυρίων ἢ τὰ Μήδων συγγράφουσιν, ὥσπερ
10 ἦττον καλῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀπηγγελέμενα· καίτοι τοσούτῳ τῆς ἐκείνων ἡττώνται δυνάμεως ἐν τῷ γράφειν ὅσω καὶ τῆς γνώμης. Τὰ γὰρ καθ' αὐτοὺς ἐσπούδαζον ἕκαστοι γράφειν, ὅπου καὶ τὸ παρτυγεῖν τοῖς πράγμασιν ἐποίει τὴν ἀπαγγελίαν ἐναργῆ
15 καὶ τὸ ψεύδεσθαι παρ' εἰδόσιν αἰσχρὸν ἦν. Τό γε μὴν μνήμη τὰ προϊστορηθέντα διδόναι καὶ τὰ κατὰ τὸν ἴδιον χρόνον τοῖς μετ' αὐτὸν συνιστάνειν, ἐπαίνου καὶ μαρτυρίας ἄξιον· φιλόπονος δὲ οὐχ ὁ μεταποιῶν οἰκονομίαν καὶ τάξιν ἀλλοτρίαν, ἀλλ' ὁ μετὰ τοῦ καινὰ
20 λέγειν καὶ τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας κατασκευάζων ἴδιον. Κἀγὼ μὲν ἀναλώμασι καὶ πόνοις μεγίστοις ἀλλόφυλος ὢν Ἑλλησὶ τε καὶ Ῥωμαίοις τὴν μνήμην τῶν κατορθωμάτων ἀνατίθημι· τοῖς δὲ γησίοις πρὸς μὲν τὰ λήμματα καὶ τὰς δίκας κέχνηεν εὐθέως τὸ στόμα καὶ ἡ
25 γλῶσσα λελυται, πρὸς δὲ τὴν ἱστορίαν, ἐνθα χρὴ τὰ ληθῆ λέγειν καὶ μετὰ πολλοῦ πόνου τὰ πράγματα συλλέγειν, πεφύμωται, παρέντες τοῖς ἀσθενεστέροις καὶ μὴδὲ γινώσκουσι τὰς πράξεις τῶν ἡγεμόνων γράφειν. Τιμάσθω δὴ παρ' ἡμῖν τὸ τῆς ἱστορίας ἀληθές, ἐπεὶ
30 παρ' Ἑλλησιν ἀμελεῖται.

ς'. Ἀρχαιολογεῖν μὲν δὴ τὰ Ἰουδαίων, τίνες τε ὄντες καὶ ὅπως ἀπενέστησαν Αἰγυπτίων, χώραν τε ὅσῃν ἐπῆλθον ἀλώμενοι καὶ πόσα ἐξῆς κατέλαβον, καὶ πῶς μετανέστησαν, νῦν ἀκαιρον ᾤησθαι εἶναι καὶ ἄλλως
35 περιττὸν, ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαίων πολλοὶ πρὸ ἐμοῦ τὰ τῶν προγόνων συνετάξαντο μετ' ἀκριβείας, καὶ τινες Ἑλλήνων ἐκεῖνα τῇ πατρίῳ φωνῇ μεταβαλόντες οὐ πολλὸ τῆς ἀληθείας διήμαρτον. Ὅπου δὲ οἱ τε τούτων συγγραφεῖς ἐπαύσαντο καὶ οἱ ἡμέτεροι προφῆται, τὴν
40 ἀρχὴν ἐκεῖθεν ποιήσομαι τῆς συντάξεως. Τούτων δὲ τὰ μὲν τοῦ κατ' ἐμαυτὸν πολέμου διεξοδικώτερον καὶ μεθ' ὅσης ἂν ἐξερργασίας δύνωμαι διείμι, τὰ δὲ προγενέστερα τῆς ἐμῆς ἡλικίας ἐπιδραμῶ συντόμως.

ζ'. Ὡς Ἀντίοχος ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς ἐλὼν κατὰ
45 κράτος Ἱεροσόλυμα καὶ κατασχὼν ἔτισι τρισὶ καὶ μῆσιν ἐξ ὑπὸ τῶν Ἀσασμοναίων παίδων ἐκβάλλεται τῆς χώρας, ἐπειὶ ὥς οἱ τούτων ἔκγονοι περὶ τῆς βασιλείας διαστασιάζαντες ἐίλυσαν εἰς τὰ πράγματα Ῥωμαίους καὶ Πομπήιον, καὶ ὥς Ἡρώδης ὁ Ἀντιπάτρου κατέλυσε
50 τὴν δυναστείαν αὐτῶν ἐπαγαγὼν Σόσσιον· ὅπως τε ὁ λαὸς μετὰ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν κατεστασίασεν, Αὐγούστου μὲν Ῥωμαίων ἡγεμονεύοντος, Κουϊντίλιου δὲ Οὐάρου κατὰ τὴν χώραν ὄντος· καὶ ὥς ἔτει δωδεκάτῳ

quam ut misericordia flectatur iudex adsit, res quidem historiarum velim assignet, lamentationes vero scriptori tribuat.

5. Verumtamen ego Graecorum disertis jure meritoque increpaverim, qui tantis sua aetate actis, quae, si contentio et comparatio fiat, bella olim gesta exigua admodum reddunt, in illa quidem judices sedent aliorum studiis detractantes, a quibus, licet eos facundia superent, proposito tamen vincuntur: isti vero Assyriorum Medorumve res scribendas suscipiunt, quasi minus recte ab antiquis scriptoribus relatae fuerint; quanquam tantum illis cedunt scribendi facultate quantum consilio et voluntate. Erat enim unicuique studium, quae sua memoria facta erant literis consignare, quum et rebus interfuisse fecerit ut dilucida esset narratio, et mentiri apud scientes dedecori verteretur. Enimvero quae ante memorata erant memoriae tradere suique temporis res commendare posteris, laudis testimonio dignum est: atqui huic negotio cum studio et cura non incumbit qui alterius ordinem et dispositionem inmutat, sed qui nova dicendo integram de suo componit historiam. At ego quidem, quippe alienigena, nulli sumptui aut labori pepercui, ut Graecis et Romanis bellicorum facinorum memoriam commendarem. Istis autem qui indigenae sunt, ad quæstum quidem et lites, aperta protinus sunt ora et solutæ linguæ, ad historiam vero, in qua verum dicendum est, multoque cum labore res colligendæ, os illis occlusum est, concessa imbecillioribus rerumque negarum quidem licentia scribendi res a principibus gestas. Colatur itaque a nobis historiae veritas, quandoquidem a Graecis negligitur.

6. Judæorum quidem res ab origine repetere, et qui fuerint, et quo pacto ab Aegyptiis discesserint, quasque regiones errando peragraverint, et quot loca occupaverint, et quemadmodum inde migraverint, ab hoc tempore alienum esse, et præterea supervacaneum existimavi, quoniam et multi ante me Judæi res majorum suorum satis accurate conscripserunt, et nonnulli e Graecis easdem res patria lingua prosequentes non multum a veritate aberrarunt. Ubi autem et isti scriptores et prophetae nostri desierunt, inde historiae initium sumam. Et ista quidem quæ ad bellum attinent meo tempore gestum, uberius fusiusque et qua potero diligentia referam; quæ vero aetate mea sunt antiquiora, ea summatim breviterque percurram.

7. Quomodo Antiochus, qui Epiphanes vocitatus est, quum Hierosolyma expugnasset et per triennium et sex menses ea tenuisset, ab Asamonæi filii e regione ejicitur; deinde ut eorum posterum, orta inter eos de regno dissensione, Romanos et Pompejum ad res disceptandas attraxerunt, utque Herodes Antipatri filius, Sossio in auxilium adducto, eorum principatui finem imposuit: tum, quemadmodum populus, mortuo Herode, seditionem concitarunt, Augusto quidem Romanis imperante, Quintilio autem Varo Judæorum regioni præsidente; et quomodo bellum anno

τῆς Νέρωνος ἀρχῆς ὁ πόλεμος ἀνερράγη, τὰ τε συμβάντα κατὰ Κέστιον, καὶ ὅσα παρὰ τὰς πρώτας ὁρμὰς ἐπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς ὅπλοις.

η'. Ὅπως τε τὰς περιοίκους ἐτειχίσαντο· καὶ ὡς Νέρων ἐπὶ τοῖς Κεστίου πταίσμασι δέσας περὶ τῶν ὧλων Οὐεσπασιανὸν ἐφίστησι τῷ πολέμῳ, καὶ ὡς οὗτος μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν παιδῶν εἰς τὴν Ἰουδαίων χώραν ἐνέβαλεν, ὅση τε χρώμενος Ῥωμαίων στρατιᾷ, καὶ ὅσοι σύμμαχοι ἐκόπησαν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν·
10 καὶ ὡς τῶν πόλεων αὐτῆς ἅς μὲν [ὀλοσχεροῦς καὶ] κατὰ κράτος, ἅς δὲ δι' ὁμολογίας εἰλαβεν. Ἐνθα δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐν πολέμοις εὐταξίας καὶ τὴν ἀσκήσιν τῶν ταγμάτων, τῆς τε Γαλιλαίας ἑκατέρας τὰ διαστήματα, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τοὺς τῆς Ἰουδαίας δρους, 15 ἔτι τε τῆς χώρας τὴν ιδιότητα, λίμνας τε καὶ πηγὰς τὰς ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ περὶ ἑκάστην πόλιν τῶν ἀλίσκομένων πάθη μετ' ἀκριθείας, ὡς εἶδον ἢ ἔπαθον, διαίμι· οὐδὲ γὰρ τῶν ἑμαυτοῦ τι συμφορῶν ἀποκρύβομαι, μέλλων γὰρ πρὸς εἰδότες εἶπειν.

θ'. Ἐπειθ' ὡς ἤδη καμνόντων Ἰουδαίους τῶν πραγμάτων ὀνήσκει μὲν Νέρων, Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὠρμημένος ὑπὸ τῆς ἡγεμονίας ἀνθέλκεται· τὰ τε γενόμενα περὶ ταύτης αὐτῷ σημεῖα, καὶ τὰς ἐπὶ Ῥώμης καταβάσεις, καὶ ὡς αὐτὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν 25 ἄκων αὐτοκράτωρ ἀποδείκνυται· καὶ ὡς τούτου ἀποχωρήσαντος ἐπὶ διοικήσει τῶν ὧλων εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐτασιάζοι τὰ Ἰουδαίων· ὅπως τε ἐπανέστησαν αὐτοῖς οἱ τύραννοι, καὶ τὰς τούτων πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς.

30 ι'. Καὶ ὡς ἄρας ἀπὸ τῆς Αἴγυπτου Τίτος δεύτερον εἰς τὴν χώραν ἐνέβαλεν· ὅπως τε τὰς δυνάμεις καὶ ὅπου καὶ πόσας συνήγαγε καὶ ὅπως ἐκ τῆς στάσεως ἢ πόλις διέκευτο παρόντος αὐτοῦ, προσβολὰς τε ὅσας ἐποίησατο καὶ πόσα χώματα, περιδόλους τε τῶν τριῶν τειχῶν 35 καὶ τὰ μέτρα τούτων, τὴν τε τῆς πόλεως ὀχυρότητα καὶ τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ ναοῦ τὴν διάβειν· ἔτι δὲ καὶ τούτων καὶ τοῦ βωμοῦ τὰ μέτρα, πάντα μετ' ἀκριθείας, ἔθθη τε ἐορτῶν ἔνια καὶ τὰς ἑπτὰ ἀγνείας καὶ τὰς τῶν ἱερέων λειτουργίας· ἔτι δὲ τὰς ἐσθῆτας τῶν ἱερέων 40 καὶ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ὅσον ἦν τοῦ ναοῦ τὸ ἅγιον, οὐδὲν οὔτε ἀποκρυπτόμενος οὔτε προστιθεὶς τοῖς πεφωραμένοις.

ια'. Ἐπειτα διέξειμι τὴν τε τῶν τυράννων πρὸς τοὺς ὁμοφύλους ὁμότητα καὶ τὴν Ῥωμαίων φειδῶ πρὸς 45 τοὺς ἄλλοφύλους· καὶ ὅσας Τίτος σῶσαι τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν ἐπιθυμῶν ἐπὶ δεξιὰς τοὺς στασιάζοντας προὐκαλέσατο· διακρινῶ δὲ τὰ πάθη τοῦ δήμου καὶ τὰς συμφορὰς, ὅσα τε ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ ὅσα ὑπὸ τῆς στάσεως καὶ ὅσα ὑπὸ τοῦ λιμοῦ κακωθέντες ἐάλωσαν.
50 Παραλείψω δὲ οὐδὲ τὰς τῶν αὐτομόλων ἀτυχίας, οὐδὲ τὰς τῶν αἰχμαλώτων κολάσεις, ὅπως τε ὁ ναὸς ἄκοντος ἐνεπρήσθη Καίσαρος, καὶ ὅσα τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἐκ τοῦ πυρὸς ἡρπάγη, τὴν τε τῆς ὅλης πόλεως ἄλωσιν, καὶ τὰ πρὸ ταύτης σημεῖα καὶ τέρατα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν

duodecimo imperii Neronis erupit, quæque sub Cestio præside acciderunt, et quot in loca Judæi sub primos belli motus armis invaserunt.

8. Item quomodo urbes finitimas communierunt; et ut Nero, post clades Cestii ductu acceptas summæ rerum metuens, Vespasianum bello præfecit, utque ille cum filio nato majore Judæorum in regionem ingreusus est; et quantum ille Romanorum exercitum duxit, et auxilium quotquot per Galilæam omnem caesi erant; atque ut urbium ejus regionis alias quidem vi [penitusque] expugnavit, alias vero ad deditionem adegit. Ac ubi eo venero, quænam sit Romanorum in acie ordinum conservatio, et legionum disciplina, et quanta sit utriusque Galilææ amplitudo, et quod soli ingenium, et quinam Judææ fines limitesque, insuper quæ regionis propria sint, et qui lacus fontesque in ea, quæque per singulas urbes captis acciderint, summa cum fide, ex iis quæ ipse vidi aut pertuli, enarrabo: neque enim quidquam de meis calamitatibus reticebo, ut qui ad scientes dicturus sim.

9. Deinde ut, quum jam res Judæorum labefactarentur, Nero quidem diem supremum obit, Vespasianus autem, maturato in Hierosolyma itinere, imperii gratia retrahitur; quæque ei signa de eo data erant, et quæ Romæ factæ mutationes; utque is invitatus a militibus Imperator declaratus erat: et quomodo, eo in Ægyptum ad res universas administrandas digresso, Judæorum status seditionibus agitatus erat; quoque modo tyranni in eos insurrexerunt, moxque ut illi inter se dissenserunt.

10. Quemadmodum etiam Titus, ex Ægypto reversus, iterum in Judæam irrupit: qualiterque copias et quo in loco et quantas coegit: et quomodo seditionibus laboravit urbs, quum ipse illic adesset; et quot fecit impressiones, et quantos aggeres erexit; triumque murorum ambitum, et illorum magnitudinem, urbisque munitionum firmitatem, et fani templique dispositionem; ac præterea illorum aræque dimensiones, accurateque omnia *describam*; festorum quoque dierum consuetudines aliquot, septemque lustrationes et sacerdotum munia, itemque illorum simul ac pontificis vestes, et quale erat templi sacrarium, nihil dissimulans compertisve adjiciens.

11. Narrabo deinde tyrannorum in suos gentiles crudelitatem, Romanorumque in alienigenas indulgentiam; et quoties Titus, civitatem pariter ac templum servare cupiens, ad concordie fœdera seditiosos provocavit: distincte etiam exponam populi clades et calamitates, quotque mala bello, quot seditione, et quot fame perpassi, capti sunt. Neque vero aut perfugarum infortunia, aut captivorum supplicia prætermittam, qualiterque templum invito Casare conflagravit, et quantum sacræ suppellectilis e flammis ereptum erat; atque totius civitatis excidium, quæque præcesserant signa et prodigia; tyrannorumque captivita-

τυράννων, τῶν τε ἀνδραποδισθέντων τὸ πλῆθος, καὶ εἰς ἣν ἕκαστοι τύχην διενεμήθησαν· καὶ ὡς Ῥωμαῖοι μὲν ἐπεξῆλθον τὰ λείψανα τοῦ πολέμου καὶ τὰ ἐρύματα τῶν χωρίων καθέilon, Τίτος δὲ πᾶσαν ἐπελθὼν τὴν χώραν κατεστήσατο· τὴν τε ὑποστροφὴν αὐτοῦ τὴν εἰς Ἰταλίαν καὶ τὸν θρίαμβον.

16'. Ταῦτα πάντα περιλαβὼν ἐν ἑπτὰ βιβλίοις καὶ μηδεμίαν τοῖς ἐπισταμένοις τὰ πράγματα καὶ παρατυχοῦσι τῷ πολέμῳ καταλιπὼν ἢ μέμψους ἀφορμὴν ἢ κατηγορίας, τοῖς γε τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἡδονήν, ἀνέγραψα. Ποιήσονται δὲ ταύτης τῆς ἐξηγήσεως ἀρχήν, ἣν καὶ τῶν κεφαλαίων ἐποίησάμην.

ΚΕΦ. Α'.

Στάσεως τοῖς δυνατοῖς Ἰουδαίων ἐμπεισούσης, καθ' ὃν καιρὸν Ἀντίοχος ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς διεφέρετο περὶ 15 ὅλης Συρίας πρὸς Πτολεμαῖον τὸν ἔκτον (ἢ φιλοτιμία δ' ἦν αὐτοῖς περὶ δυναστείας, ἑκάστου τῶν ἐν ἀξιώματι μὴ φέροντος τοῖς ὁμοίοις ὑποτετάχθαι), Ὀνίας μὲν εἰς τῶν ἀρχιερέων ἐπικρατήσας ἐξέβαλε τῆς πόλεως τοὺς Τωβία υἱοῦς. Οἱ δὲ καταφυγόντες πρὸς Ἀντίοχον ἰκέ- 20 τευσαν αὐτοῖς ἡγεμόσι χρώμενον εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰσβαλεῖν. Πείθεται δὲ ὁ βασιλεὺς ὠρμημένος πάλαι, καὶ μετὰ πλείστου δυνάμεως αὐτὸς ὁρμήσας τὴν τε πόλιν αἰρεῖ κατὰ κράτος καὶ πολὺ τι πλῆθος τῶν Πτο- 25 λεμαίων προσεχόντων ἀνέειλε, ταῖς τε ἀρπαγαῖς ἀνέδην ἐπαρείς τοὺς στρατιώτας, αὐτὸς καὶ τὸν ναὸν ἐσύλησε, καὶ τὸν ἐνδεδεγμένον τῶν καθ' ἡμέραν ἐναγισμῶν ἔπαυσεν ἐπ' ἑτὴ τρία καὶ μῆνας ἕξ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ὀνίας πρὸς Πτολεμαῖον διαφυγὼν καὶ παρ' αὐτοῦ λαβὼν τό- 30 πον ἐν τῇ Ἡλιοπολίτῃ νομῇ πολέην τινε τῶν Ἱεροσολύμοις εἰκασμένην καὶ ναὸν ἔκτισεν ὁμοιον· περὶ οὗ αὖθις κατὰ χώραν δηλώσομεν.

β'. Ἀντίῳ γε μὴν οὔτε τὸ παρ' ἐλπίδα κρατῆσαι τῆς πόλεως οὐδ' αἱ ἀρπαγαὶ καὶ ὁ τοσοῦτος φόνος ἤρκε- 35 σεν, ὑπὸ δὲ ἀκρασίας παθῶν καὶ κατὰ μνήμην ὧν περὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθεν ἡγάχαζεν Ἰουδαίους, καταλύσαντας τὰ πάτρια, βρέφῃ τε αὐτῶν φυλάττειν ἀπερί- τητα καὶ σὺς ἐπιθύνειν τῷ βωμῷ· πρὸς δ' ἅπαντες μὲν ἡπείθουν, ἐσφάττοντο δὲ οἱ δοκιμώτατοι. Καὶ Βακχί- 40 δης, ὁ πεμφθεὶς ὑπ' Ἀντίῳ φρουράρχος, τῇ φυσικῇ προσλαβὼν ὡμότητι τὰ ἀσεβῆ παραγγέλματα, παρανομίας οὐδεμίαν παρέλιπεν ὑπερβολήν, καὶ κατ' ἄνδρα τοὺς ἀξιολόγους αἰκίζόμενος, καὶ κοινῇ καθ' ἡμέραν ἐνδεικνύμενος ὅψιν ἀλώσεως τῇ πόλει, μέχρι ταῖς ὑπερ- 45 βολαῖς τῶν ἀδικημάτων τοὺς πάσχοντας εἰς ἀμύνην τὸλμαν ἡρέθισε.

γ'. Ματθίας γοῦν υἱὸς Ἀσαμωναίου, τῶν ἱερέων εἰς, ἀπὸ κώμης Μωδεεῖν ὄνομα, συνασπίσας μετὰ χειρὸς οἰκειάς (πέντε γὰρ υἱεῖς ἦσαν αὐτῷ), κοπίσιν ἀναιρεῖ τὸν Βακχίδην· καὶ παραχρῆμα μὲν δέισας τὸ πλῆθος 50 τῶν φρουρῶν εἰς τὰ ὄρη καταφεύγει· προσγενομένων δὲ ἀπὸ τοῦ δήμου πολλῶν αὐτῷ, ἀναθαρρήσας κάτεισι, καὶ συμβαλὼν μάχῃ νικᾷ τοὺς Ἀντίῳ στρατηγούς

tem, et multitudinem abductorum in servitium, et quænam cuique sorte obtigerunt; utque Romani persequuti sunt belli reliquias, et loca munita funditus everterunt, Titusque regionem omnem a se peragratam constituit: neque silebo reditum ejus in Italiam et triumphum.

12. Ista universa septem libris complexus adnexusque ut omnes querelarum aut accusationum causas iis præciderem, qui res norint belloque interfuerint, studiosis veritatis, non iis qui voluptatis gratia legunt, perscripsi. Idem autem narrationis hujusce quod et capitulorum initium faciam.

CAP. I.

Quum inter Judæorum potentes commota esset seditio, quo tempore Antiochus Epiphanes dictus cum Ptolemæo sexto de Syria omni contendebat (erat autem Judæis inter se de principatu certamen, singulis eorum qui in dignitate erant ægre ferentibus ut sui similibus subicerentur), Onias quidem, unus e pontificibus, postquam prævaluerat, Tobias filios civitate expulit. Illi vero ad Antiochum confugerunt, eique supplicarunt ut ipsis ducibus in Judæam irrumperet. Idque regi persuasum est, jam pridem sic animato, adeoque is, cum ingenti exercitu impressione facta in Judæam, et urbem vi cepit, et eorum qui favebant Ptolemæo magnam multitudinem interfecit; dataque militibus promissæ omnia rapiendi licentia, ipse et templum spoliavit et quotidiani sacrificii consuetudinem cessare fecit per tres annos et menses sex. Pontifex autem Onias, quum ad Ptolemæum per fugisset, et ab eo locum in præfectura Heliopolitana accepisset, ibi urbem ad instar Hierosolymorum et simile templum extruxit: de quo iterum suo in loco memorabimus.

2. Verum Antiocho neque satisfaciebat urbis præter spem expugnatio, neque direptio, neque tanta hominum strages, sed vehementiori animi motu abreptus, memorque eorum quæ in obsidione pertulerat, Judæos cogebat, contra leges patrias, infantes suos incircumcisos servare, suesque super aram immolare. Quibus omnes quidem obnitebantur, optimus vero quisque trucidabatur. Et Bacchides, ab Antiocho missus ut præsidiorum esset præfectus, impiis mandatis naturæ suæ immanitati adjunctis, nullam iniquitatis prætermisit exsuperantiam, in viros alicujus dignitatis singulos tormentis sæviens, et civibus quotidie universis excidium minitans et ob oculos ponens; donec ex summa atrocitate injuriarum illis affectos adeo irritavit, ut sese ulcisci ausi fuerint.

3. Nam Matthias Asamonæi filius, unus e sacerdotibus, ex vico cui Modein nomen, cum suorum manum armis instruxisset (filios enim quinque habebat) sicis Bacchidem interficit: et continuo quidem, veritus custodiarum multitudinem, in montes se recipit. Verum quum ad eum multi Judæorum convenissent, sumpto animo descendit, commissoque prælio Antiochi duces superat, et e Judææ sinibus

καὶ τῆς Ἰουδαίας ἐξελαύνει. Παρελθὼν δὲ ἀπὸ τῆς εὐπραγίας εἰς δυναστείαν, καὶ διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀλλοφύλων ἄρξας, τῶν σφετέρων ἐκόντων, τελευτᾷ, Ἰούδα τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν παιδῶν καταλιπὼν τὴν ἀρ-

5 χὴν.

δ'. Ὁ δὲ (οὐδὲ γὰρ ἡρεμήσειν Ἀντίοχον ὑπελάμβανε) τὰς τε ἐπιχωρίους συνεκρότει δυνάμεις καὶ πρὸς Ῥωμαίους πρῶτος ἐποίησατο φίλαν, καὶ τὸν Ἐπιφανῆ πάλιν εἰς τὴν χώραν εἰσβαλόντα μετὰ καρτερᾶς 10 πληγῆς ἀνέστειλεν. Ἀπὸ δὲ θερμοῦ τοῦ κατορθώματος ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ἐν τῇ πόλει φρουράν (οὐπω γὰρ ἐκέκοπτο), καὶ ἐκβαλὼν ἀπὸ τῆς ἀνω πόλεως συνωθεῖ τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν κάτω (τοῦτο δὲ τοῦ ἄστεως τὸ μέρος Ἀκρα κέκληται), κυριεύσας δὲ τοῦ ἱεροῦ, τὸν τε 15 γῶρον ἐκάθηρε πάντα καὶ περιτείχισε, καὶ τὰ πρὸς τὰς λειτουργίας σκευὴ καὶνὰ κατασκευάσας εἰς τὸν ναὸν εἰσήνεγκεν, ὥς τῶν προτέρων μεμισασμένων, βωμόν τε ὠκοδόμησεν ἔτερον καὶ τῶν ἐναγισμῶν ἤρξατο. Αἰμβανούσης δὲ ἄρτι τὸ ἱερὸν κατὰστημα τῆς πόλεως, τε- 20 λευτᾷ μὲν Ἀντίοχος, κληρονόμος δὲ τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τῆς πρὸς Ἰουδαίους ἀπεχθείας οὐδὲς Ἀντίοχος γίνεται.

ε'. Συναγαγὼν οὖν πεζῶν μυριάδας πέντε, ἵππεις δὲ εἰς πεντακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ ὀγδοήκοντα, ἐμβάλλει διὰ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν ὀρεινήν. Βηθσουρὰν 25 μὲν οὖν πολίχνην αἰρεῖ, κατὰ δὲ τὸν τόπον δὲ καλεῖται Βεθζαχαρίας, στενῆς οὐσῆς τῆς παρόδου, Ἰούδας ὑπήντα μετὰ τῆς δυνάμεως. Πρὶν δὲ συνάψαι τὰς φάλαγγας, Ἐλεάζαρος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, προῖδὼν τὸν ὑψηλότατον τῶν ἐλεφάντων πύργῳ τε μεγάλῳ καὶ περιχύρσοις προ- 30 τεύχεσσι κεκοσμημένον, ὑπολαβὼν ἐπ' αὐτοῦ τὸν Ἀντίοχον εἶναι, τὸν τε ἰδὼν ἐκτρέχει πολὺ καὶ διακόψας τὸ σῆφος τῶν πολεμίων ἐπὶ τὸν ἐλέφαντα διήνυσεν. Ἐφικέσθαι μὲν οὖν τοῦ δοκοῦντος εἶναι βασιλέως οὐχ οἷός τις ἦν διὰ τὸ ὕψος, δὲ δὲ τὸ θηρίον ὑπὸ τὴν γα- 35 στέρα πλήξας ἐπικατέσεισεν ἑαυτῷ, καὶ συντριβείς ἐτελεύτησε, μὴδὲν πλέον δράσας τοῦ μεγάλῳ ἐπιβαλέσθαι, θέμενος εὐκλείας ἐν δευτέρῳ τὸ ζῆν. Ὁ γε μὴν κυβερνῶν τὸν ἐλέφαντα ἰδιώτης ἦν· καὶ εἰ συνέβη δὲ εἶναι τὸν Ἀντίοχον, οὐδὲν πλέον ἤνυσεν ἢ ὁ τολμήσας 40 τοῦ δοκεῖν ἐπ' ἐλπίδι μόνῃ λαμπροῦ κατορθώματος ἐλέσθαι τὸν θάνατον. Γίνεται δὲ καὶ κληδὼν τᾶδελεφῶ τῆς ὅλης παρατάξεως. Καρτερῶς μὲν γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ μέχρι πολλοῦ διηγωνίσαντο, πληθθεὶ δὲ ὑπερέχοντες οἱ βασιλικοὶ καὶ δεξιᾷ χρησάμενοι τύχῃ κρατοῦσι. Καὶ 45 πολλῶν ἀναιρεθέντων τοὺς λοιποὺς ἔχων Ἰούδας εἰς τὴν Γοφνιτικὴν τοπαρχίαν φεύγει. Ἀντίοχος δὲ παρελθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ καθίσας ὀλίγας ἡμέρας ἐν αὐτῇ, κατὰ σπάνιν τῶν ἐπιτηδείων ἀπανίσταται, καταλιπὼν μὲν φρουράν, ὅσην ἀποχρήσειν ὑπελάμβανε, τὴν δὲ 50 λοιπὴν δύναμιν ἀπαγαγὼν χειμεριοῦσαν εἰς τὴν Συρίαν.

ς'. Πρὸς δὲ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ βασιλέως Ἰούδας οὐκ ἡρέμει· προσγενομένων δ' ἐκ τοῦ ἔθνους πολλῶν, καὶ τοὺς διασωθέντας ἐκ τῆς μάχης ἐπισυγκροτήσας, κατὰ κόμην Ἀδασάν συμβάλλει τοῖς Ἀντιόχου στρα-

expellit. Prospero autem rerum successu ad potentiam proventus, suisque volentibus principatum nactus, quod ab alienigenis eos liberasset, moritur, imperio Judæ relicto, filiorum natu maximo.

4. Ille vero (neque enim Antiochum quiescere posse existimabat) et e popularibus suis exercitum coegit, et cum Romanis primus amicitiam fecit, Epiphanemque in regionem iterum ingredientem gravi percussus plaga propulsa- vit. Recenti autem victoria elatus, protenus praesidia in urbe adortus est (necdum enim deleta erant), illisque ex urbe superiore ejectis, milites in inferiorem compellit (ista autem civitatis pars Acra [arx] dicta est), fanoque potitus, et locum omnem perpurgavit, et murum ei circumdedit, quumque in sacrorum ministeria nova vasa fabricari curasset, in templum ea intulit, quasi polluta fuissent priora : aramque aliam extruxit, et sacris faciundis operam dare instituit. Religionis autem ritibus vix civitati restitutis, moritur quidem Antiochus; ei vero in regnum successit odiumque in Judæos suscepit filius ejus Antiochus.

5. Quo factum est ut coactis peditum millibus quinquaginta, equitum autem prope quinque millibus, octoginta vero elephantis, per Judææ partes in regionem montanam irruerit. Et Bethsuram quidem urbuculam capit : in loco vero cui nomen Bethzacharias, qua transitus erat angustior, Judas cum suis copiis occurrit. At antequam congregerentur agmina, Eleazarus frater ejus, quum prospexisset elephantem ceteris excelsiorem, turrique magna et aureis munimentis ornatum, ratus Antiochum illi insidere, suos longe præcurrit, perruptaque hostium turma ad elephantem usque pervenit. Sed ad illum quidem, qui rex esse putabatur, utpote in sublimi positum, pertingere non potuit, bellum vero in alvo vulneratam in se dejecit, ejusque pondere oppressus periit, nulla re alia gesta quam quod magna fuerit aggressus, gloriæ posthabita vita. Nam et is qui regebat elephantem privatus erat, et si forte Antiochus fuisset, illud ipsum ausus nihilo magis perfectisset, quam ut sola spe præclari facinoris edendi mortem optasse videretur. Verum id fratri totius prælii præsagium habebatur. Nam fortiter quidem Judæi et diu multumque repugnarunt; regii autem numero superiores et prospera fortuna usi victoriam reportant. Quumque multi interfecti essent, Judas cum reliquis in Gophniticam toparchiam fugit. Antiochus autem Hierosolyma profectus, ibique dies aliquot commoratus, necessariorum inopia discedit, relicto quidem illic praesidio, quantum satis esse arbitraretur, ceteris vero copiis ad hiemandum deductis in Syriam.

6. Quum autem rex discederet, Judas non quiescebat. Sed postquam multi e popularibus suis ad ipsum accessissent, aggregatis etiam ad se quotquot e prælio evaserant, apud vicum Adasan cum Antiochi duclibus congregitur;

τηγοῦς, καὶ φανεῖς ἀριστος κατὰ τὴν μάχην πολλοὺς τε τῶν πολεμίων ἀποκτείνας ἀναιρεῖται, καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάννης ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τῶν τὰ Ἀντίοχου φρονούντων τελευτᾷ.

ΚΕΦ. Β'.

6 Διαδεξάμενος δὲ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς Ἰωνάθης τὰ τε ἄλλα πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους διὰ φυλακῆς ἤγεν ἑαυτὸν καὶ τῇ πρὸς Ῥωμαίους φιλίᾳ τὴν ἀρχὴν ἐκρατύνατο, πρὸς τε τὸν Ἀντίοχον παῖδα διαλλαγὰς ἐποιήσατο. Οὐ μὴν τι τούτων ἤρκεσεν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν. Τρύφω¹⁰ν γὰρ ὁ τύραννος, ἐπίτροπος μὲν ὢν τοῦ Ἀντίοχου παιδὸς, ἐπιβουλεύων δ' αὐτῷ καὶ πρόσθεν ἀποσκευάζεσθαι τοὺς φίλους αὐτοῦ πειρώμενος, ἤκοντα τὸν Ἰωνάθην σὺν ὀλίγοις εἰς Πτολεμαῖδα πρὸς Ἀντίοχον δόλῳ συλλαμβάνει, καὶ δῆσας ἐπὶ Ἰουδαίων στρατεύει· εἴτ'¹⁵ ἀπελαθεὶς ὑπὸ τοῦ Σίμωνος, ὃς ἦν ἀδελφὸς τοῦ Ἰωνάθου, καὶ πρὸς τὴν ἤτταν ὠργισμένος, κτείνει τὸν Ἰωνάθην.

β'. Σίμων δὲ γενναῖος ἀφηγούμενος τῶν πραγμάτων αἰρεῖ μὲν Γάζαρά τε καὶ Ἰόπην καὶ Ἰάμνειαν τῶν²⁰ προσοίκων, κατέσκαψε δὲ καὶ τὴν Ἀκράν τῶν φρουρῶν κρατήσας. Αὐθις δὲ γίνεται καὶ Ἀντίοχῳ σύμμαχος κατὰ Τρύφωνος, ὃν ἐν Δώροις πρὸ τῆς ἐπὶ Μήδους στρατείας ἐπολιόρκει. Ἄλλ' οὐκ ἐδυσώπησε τὴν τοῦ βασιλέως πλεονεξίαν, συνεξελὼν Τρύφωνα.²⁵ Μετ' οὐ πολὺ γὰρ Ἀντίοχος Κενδεβαῖον τὸν αὐτοῦ στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως δηώσοντα τὴν Ἰουδαίαν ἀνέπεμψε καὶ καταδουλώσμενον Σίμωνα. Ὁ δὲ, καίτοι γηραιὸς ὢν, νεανικώτερον ἀφηγήσατο τοῦ πολέμου· τοὺς μέντοι γε υἱεῖς ἐπ' αὐτὸν μετὰ τῶν ἑρρωμενεστάτων προσκ-³⁰πέμπει, αὐτὸς δὲ μοῖραν τῆς δυνάμεως ἀναλαβὼν, ἐπῆει κατ' ἄλλο μέρος. Πολλοὺς δὲ πολλοῦ καὶ τοῖς ὅρεσι προλοχίσας πάσαις κρατεῖ ταῖς ἐπιβολαῖς. Καὶ νικήσας λαμπρῶς ἀρχιερεὺς ἀποδείκνυται, καὶ τῆς τῶν Μακεδόνων ἐπικρατείας μετὰ ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα³⁵ ἔτη Ἰουδαίους ἀπαλλάττει.

γ'. Θνήσκει δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιβουλευθεὶς ἐν συμποσίῳ ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ γαμβροῦ, ὃς αὐτοῦ τὴν τε γυναῖκα καὶ τοὺς δύο παῖδας ἐγκαθεύρας ἐπὶ τὸν τρίτον Ἰωάννην, ὃς καὶ Ὑρκανὸς ἑκαλεῖτο, τοὺς ἀναιρήσοντας⁴⁰ ἐπέμψε. Προγνοὺς δὲ τὴν ἔφοδον ὁ νεανίσκος παραγενέσθαι εἰς τὴν πόλιν ἠπείγετο, πλεῖστον τῷ λαῷ πεποιθὼς κατὰ τε μνήμην τῶν πατρίων κατορθωμάτων καὶ μίσος τῆς Πτολεμαίου παρανομίας. Ὁρμήσε δὲ καὶ Πτολεμαῖος εἰσελθεῖν καθ' ἑτέραν πύλην, ἐξη-⁴⁵χρούσθη γε μὴν ὑπὸ τοῦ δήμου ταχέως, δεδεγμένων ἤδη τὸν Ὑρκανόν. Καὶ ὁ μὲν παραχρῆμα ἀνεχώρησεν ἐπὶ τι τῶν ὑπὲρ Ἱερικούντος ἐρυμάτων, ὃ Δαγὼν καλεῖται. Κομισάμενος δὲ τὴν πατρίαν ἀρχιερωσύνην Ὑρκανὸς καὶ θύσας τῷ Θεῷ μετὰ τάχους ἐπὶ⁵⁰ Πτολεμαῖον διωρῆσε, τιμωρήσων τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς.

δ'. Προσβαλὼν δὲ τῷ φρουρίῳ τὰ μὲν ἄλλα χρει-

quumque pugna præ ceteris claruisset, et multam hostium stragem edidisset, interfectus est, et paucis post diebus frater ejus Joannes ex insidiis eorum qui Antiocho favebant, moritur.

CAP. II.

Jonathas autem frater quum ei successisset, et in aliis quæ ad indigenas spectarent, caute admodum se gerebat, et imperium amicitia cum Romanis inita firmabat: insuper et facta est ei cum Antiocho puero reconciliatio. Non tamen horum ei quicquam satis momenti habebat ad securitatem. Nam Tryphon tyrannus, Antiochi quidem pueri tutor, illi vero insidias struens, porroque id agens ut amicos ejus e medio tolleret, Jonathan, quum ad Antiochum paucis comitatus Ptolemaidem venisset, dolo comprehendit, eoque victo contra Judæos exercitum ducit: deinde repulsus a Simone, Jonathæ fratre, quodque ab eo superatus esset iratus, Jonathan interficit.

2. Simon autem, dum in rebus administrandis fortiter se gerit, Gazara quidem et Jopen et Jamniam capit, populorum vicinorum urbes, Acram vero insuper evertit subactis præsidiiis. Posteaque Antiocho etiam adversus Tryphonem se socium adjungit, quem Doris ante expeditionem in Medos obsidebat. Sed regis aviditatem satiare non potuit, quamvis neci Tryphonis suam operam adhibuisset. Nam haud multo post Antiochus emisit exercitus sui ducem Cendebæum cum copiis ad vastandam Judæam et ad Simonem servituti subjiciendum. Atque ille, quanquam ætatis provectionis, bellum tamen juveniliter administravit; et filios quidem suos cum validissimorum manu adversus eum præmittit, ipse vero, exercitus parte assumpta, alio latere eum aggreditur: et multis per multa loca insidiis etiam in montibus dispositis aditus et transitus omnes occupat. Quumque præclaram retulisset victoriam, pontifex creatus est, et Judæos, post centum et septuaginta annos, a Macedonum dominatione liberat.

3. Sed et ipse interiit in convivio ex insidiis Ptolemæi generi sui, qui, uxore etiam ejus duobusque filiis in custodiam conclusis, certos homines misit qui tertium, Joannem, cui etiam Hyrcanus nomen erat, interficerent. Verum adolescens, quum jam ante de adventu illorum aliquid intellexisset, in urbem properabat, populo plurimum fisus, et propter memoriam rerum a patre prospere gestarum et quod cunctis invisa esset Ptolemæi iniquitas. Quin et Ptolemæus tentavit alia porta in urbem ingredi: verumtamen e vestigio repulsus est a populo qui Hyrcanum jam receperat. Et is quidem continuo discessit in quoddam ultra Hierichuntum munimentum, quod Dagon appellatur. Hyrcanus autem, paternum pontificatum assecutus, sacrisque Deo factis, celeriter contra Ptolemæum profectus est, matri simul et fratribus auxilium laturus.

4. Quum autem in castellum invaderet, aliis quidem re-

των ἦν, ἤττατο δὲ δικαίους πάθους. Ὁ γὰρ Πτολεμαῖος, ὅποτε καταπονοίτο, τὴν τε μήτέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ προανάγων ἐπὶ τοῦ τείχους εἰς εὐσύνοπτον ἤκλίζετο, καὶ διακρημνίζειν, εἰ μὴ θάττον ἀπανασταίη, διηπειλεῖ. Πρὸς δὲ τὸν μὲν Ὑρκανὸν ὀργῆς πλείων ὄκτος εἰσῆει καὶ δέος, ἡ δὲ μήτηρ οὐδὲν οὔτε πρὸς τὰς αἰκίας οὔτε πρὸς τὸν ἀπειλούμενον αὐτῇ θάνατον ἐν-
 6 διδοῦσα χεῖρας ὥρεγε, καὶ κατηντιβόλει τὸν παῖδα μὴ πρὸς τὴν αὐτῆς ὕβριν ἐπικλασθέντα φείσασθαι τοῦ δυσ-
 10 σεβοῦς, ὡς αὐτῇ γε κρείττονα τὸν ἐκ Πτολεμαίου θάνατον ἀθανασίας εἶναι, διδόντος δίκας ἐπ' οἷς εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν παρενόμηνεν. Ὁ δὲ Ἰωάννης, ὅποτε μὲν ἐνθυμηθεῖ τὸ παράστημα τῆς μητρὸς καὶ κατα-
 15 κούσειε τῆς ἱκεσίας, ὥρμητο προσθαλεῖν ἐπεί δὲ κατὰ δόλιον τυπτομένην τε καὶ σπαρattoμένην, ἐθελώνετο καὶ τοῦ πάθους βλος ἦν. Τριβομένης δὲ διὰ ταῦτα τῆς πολιορκίας, ἐπέστη τὸ ἀργὸν ἔτος, δὲ κατὰ ἑπταετίαν ἀργεῖται παρὰ Ἰουδαίοις ὁμοίως ταῖς ἐβδομάσιν ἡμέ-
 20 ραις. Κὰν τούτῳ Πτολεμαῖος ἀνεθεῖς τῆς πολιορκίας ἀναίρει τοὺς ἀδελφοὺς Ἰωάννου σὺν τῇ μητρὶ καὶ φεύγει πρὸς Ζήνωνα τὸν ἐπικληθέντα Κοτυλᾶν· Φιλαδελφείας δ' ἦν τύραννος.

ε'. Ἀντίοχος δὲ κατ' ὀργὴν ὧν ὑπὸ Σίμωνος ἔπαθε στρατεύσας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπολιόρχει τὸν Ὑρκανὸν
 25 προσκαθεζόμενος τοῖς Ἱεροσολύμοις. Ὁ δὲ τὸν Δαυὶδ τὸν τάφον ἀνοίξας, δὲ δὴ πλουσιώτατος βασιλεὺς ἐγένετο, καὶ ὑφελόμενος ὑπὲρ τρισχίλια τάλαντα χρημάτων, τὸν τε Ἀντίοχον ἀπανίστησι τῆς πολιορκίας πείσας τριακοσίοις τάλαντοις, καὶ δὴ καὶ ξενотро-
 30 φεῖν πρῶτος Ἰουδαίων ἐκ τῆς περιουσίας ἤρξατο.

ς'. Αὐθὺς γε μὴν ὡς Ἀντίοχος ἐπὶ Μήδους στρατεύ-
 35 σας καιρὸν αἰμῆνης αὐτῷ παρῆχεν, εὐθὺς ὥρμησεν ἐπὶ τὰς ἐν Συρίᾳ πόλεις, κενὰς, ὅπερ ἦν, τῶν μαχιμωτέρων ὑπολαμβάνων εὐρήσειν. Μηδάζην μὲν οὖν καὶ Σαμαίαν ἅμα ταῖς πλησίον, ἐτι δὲ Σικίμα καὶ
 40 Γαριζὴν αὐτὸς αἰρεῖ· πρὸς αἷς τὸ Χουθαίων ἔθνος, οἱ περιώκουν τὸ εἰκασθὲν τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερῷ. Αἰρεῖ δὲ καὶ τῆς Ἰδουμαίας ἄλλας τε οὐκ ὀλίγας καὶ Ἀδωρεὸν καὶ Μάρισσαν.

ζ'. Προελθὼν δὲ καὶ μέχρι Σαμαρείας, ἐθα δὴ νῦν
 45 ἐστὶ Σεβαστὴ πόλις ὑφ' Ἡρώδου κτισθεῖσα τοῦ βασιλέως, καὶ πάντοθεν αὐτὴν ἀποτείχισας, τοὺς υἱεῖς ἐπέστησε τῇ πολιορκίᾳ, Ἀριστόβουλον καὶ Ἀντίγονον· ὧν οὐδὲν ἀνιέντων, λιμοῦ μὲν εἰς τοσοῦτον προήλθον
 50 οἱ κατὰ τὴν πόλιν, ὡς ἀψαθαι καὶ τῶν ἀθηεστάτων. Ἐπεκαλοῦντο δὲ βοηθὸν Ἀντίοχον τὸν ἐπικληθέντα Ἀσπένδιον· κάκεινος ἐτοίμως ὑπακούσας, ὑπὸ τῶν περὶ Ἀριστόβουλον ἤτταται. Καὶ ὁ μὲν μέχρι Σκυ-
 55 θοπόλεως διωχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἐκφεύγει, οἱ δ' ἐπὶ τῆς Σαμαρείας ὑποστρέψαντες τὸ τε πλῆθος πάλιν εἰς τὸ τεῖχος συγχλείουσι καὶ τὴν πόλιν ἐλόντες αὐτὴν τε κατασκάπτουσι καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξηνδραποδίσαντο. Προχωρούντων δὲ τῶν κατορθωμάτων, τὴν ὁρμὴν οὐ κατέμειξαν, ἀλλὰ προελθόντες ἅμα τῇ δυνά-

bus superior erat, justo vero dolori cessit. Nam Ptolemæus, quoties premeretur, matrem ejus fratresque in murum productos, palam ut possent conspici, verberabat, et præcipites dare minitabatur, nisi quam primum discederet. Ex quibus Hyrcanum quidem subiti iracundiâ major misericordia et timor, mater vero ejus nihil plagis necive sibi intentatæ cedens manus protendebat, filiumque precabatur ne parceret impio fractus injuriis matris, ut quæ immortalitate potiorum duceret Ptolemæi mortem, modo is pœnas lueret pro flagitiis in domum ipsorum admissis. At Joannes, quum matrem animadvertebat tanta esse animi præsentia et fortitudine, precesque illius exaudiebat, incitatus est ad impressionem faciendam: ubi vero ipsam verberari et lacerari conspiciebat, emolliri cœpit, totusque plenus erat doloris. Ob hæc autem tracta aliquamdiu obsidione, instabat annus feriatius, quo apud Judæos quolibet septennio similiter ac septimo quoque die otium agitur. Et in hoc Ptolemæus, obsidione solutus, fratres Joannis una cum matre interfecit, et ad Zenonem confugit, qui Cotylas cognominatus est: erat autem Philadelphię tyrannus.

5. Atqui Antiochus, ob ea quæ a Simone passus fuerat iratus, ducto in Judæam exercitu, Hierosolymis assidens Hyrcanum obsidebat. Ille vero, patefacto sepulcro Davidis, utpote qui regum ditissimus fuerat, ablatisque inde plus quam tribus millibus talentorum, facit ut Antiochus ab obsidione discederet, id quod ei datis trecentis talentis persuasit: atque adeo primus Judæorum suis sumptibus cœpit peregrina alere auxilia.

6. Rursusque tamen, quum Antiochus, bello contra Medos suscepto, tempus vindictæ idoneum ei suppeditaret, confestim adversus Syriæ civitates profectus est, vacuas hominibus validioribus, id quod erat, reperturum esse existimans. Et Medabam quidem et Samæam cum iis quæ in vicinia erant, necnon et Sicima et Gazirin ipse cepit, ac præterea Chuthæorum posteror, qui sanum ad instar Hierosolymitani ædificatum circumhabitabant. Quin et alias Idumææ urbes non paucas capit, insuper et Adoreon et Marissam.

7. Quum autem et Samariam usque processisset, ubi nunc est Sebaste urbs ab Herode rege condita, eamque vallo undique circumdedit, filios suos, Aristobulum et Antigonom, obsidioni præfecit: quibus nihil remittentibus, adeo fame premebantur qui in urbe erant, ut etiam insuetissimis vescerentur. Qua re fiebat ut Antiochum, cognomine Aspendium, in auxilium sibi advocarent; atque is, quum prompte eis parvisset, ab Aristobulo et Antigono speratur. Et ille quidem, postquam eum persecuti erant fratres ad Scythopolin usque, effugit: hi vero in Samariam reversi et multitudinem iterum intra murum concludunt, et, quum urbem cepissent, eam diruunt et incolas in captivitatem abduxerunt. Quum autem res illis ita ex animi sententia succederent, suam passi non sunt alacritatem

μει μέχρι τῆς Σκυθοπόλεως, ταύτην τε κατέδραμον
καὶ τὴν ἐντὸς Καρμῆλου τοῦ ὄρους χώραν ἅπασαν
κατενείμαντο.

(Γ'.) η'. Πρὸς δὲ τὰς εὐπραγίας αὐτοῦ τε Ἰωάννου καὶ
5 τῶν παίδων φθόνος ἐγείρει στάσιν τῶν ἐπιχωρίων, καὶ
πολλοὶ κατ' αὐτῶν συνελθόντες οὐκ ἠρέμουν, μέχρι
καὶ πρὸς φανερόν πολεμον ἐκριπισθέντες ἤττωνται. Τὸ
λοιπὸν δ' ἐπιβίους ἐν εὐδαιμονίᾳ Ἰωάννης, καὶ τὰ
κατὰ τὴν ἀρχὴν ἀλλοῖστα διοικήσας, ἐν τρισὶ καὶ
10 τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν, ἐπὶ πέντε υἱεῖσι τελευτᾷ, μα-
καριστότατος ὄντως καὶ κατὰ μηδὲν ἑάσας ἐφ' ἑαυτῷ
μεμψῆναι τὴν τύχην. Τρία γοῦν τὰ κρατιστεύοντα
μόνος εἶχε, τὴν τε ἀρχὴν τοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἀρχιερω-
σύνην καὶ προφητείαν· ὥμιλει γάρ αὐτῷ τὸ δαιμόνιον,
15 ὥς μηδὲν τῶν μελλόντων ἀγνοεῖν, ὃς γε καὶ περὶ δύο
τῶν πρεσβυτάτων υἱῶν, ὅτι μὴ διαμενοῦσι κύριοι τῶν
πραγμάτων, προεῖδὲ τε καὶ προεφήτευσεν· ὧν τὴν
καταστροφὴν ἀξίον ἀφηγήσασθαι, παρόσον τῆς πα-
τρῶας εὐδαιμονίας ἀπέκλιναν.

ΚΕΦ. Γ'.

20 Μετὰ γάρ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ὁ πρεσβύτερος
αὐτῶν Ἀριστόβουλος, τὴν ἀρχὴν εἰς βασιλείαν μετα-
θείς, περιτίθεται μὲν διάδημα πρῶτος, μετὰ τετρα-
κοσιοστὸν καὶ ἑβδομηκοστὸν πρῶτον ἔτος, πρὸς δὲ
μήνας τρεῖς, ἐξ οὗ κατήλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν χώραν
25 ἀπαλλαγείς τῆς ἐν Βαβυλῶνι δουλείας· τῶν δὲ ἀδελφῶν
τὸν μὲν μεθ' αὐτὸν Ἀντίγονον (ἐδόκει γὰρ ἀγαπᾶν)
ἤγειν ἰσοτίμως, τοὺς δ' ἄλλους εἰργνυσι δῆσας· δεσμεῖ
δὲ καὶ τὴν μητέρα διενεγχεῖσαν περὶ τῆς ἐξουσίας
(ταύτην γὰρ δὴ κυρίαν τῶν ὄλων ὁ Ἰωάννης ἀπολε-
30 λοῖπει) καὶ μέχρι τοσαύτης ὁμότητος προῆλθεν ὥστε
καὶ λιμῷ διαφθεῖραι δεδεμένην.

β'. Περιέρχεται δὲ αὐτῷ ἡ τίσις εἰς τὸν ἀδελφὸν
Ἀντίγονον, ὃν ἠγάπα τε καὶ τῆς βασιλείας κοινῶν
εἶχε· κτείνει γὰρ καὶ τοῦτον ἐκ διαβολῶν, ἃς οἱ πονη-
35 ροὶ τῶν κατὰ τὸ βασιλεῖον ἐνεσχευάσαντο. Τὰ μὲν
δὴ πρῶτα διηπίστει τοῖς λεγομένοις ὁ Ἀριστόβουλος,
ἥτε δὴ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀγαπῶν καὶ διδοὺς φθόνῳ τὰ
πολλὰ τῶν λογοποιουμένων· ὥς δ' ὁ Ἀντίγονος λαμ-
πρὸς ἀπὸ τῆς στρατείας ἦλθεν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἐν ᾗ σκηνο-
40 ποιεῖσθαι πάτριον τῷ Θεῷ, συνέβη μὲν κατ' ἐκείνας τὰς
ἡμέρας νόσῳ χρῆσασθαι τὸν Ἀριστόβουλον, τὸν δὲ
Ἀντίγονον ἐπὶ τέλει τῆς ἑορτῆς ἀναβάντα μετὰ τῶν
περὶ αὐτὸν ὀπλιτῶν, ὥς ἐνῆν μάλιστα κεκοσμημένον,
προσχυρῆσαι τὸ πλέον ὑπὲρ τὰδελφοῦ. Κἀν τούτῳ
45 προσιόντες οἱ πονηροὶ τῷ βασιλεῖ τὴν τε πομπὴν τῶν
ὀπλιτῶν ἐδήλουν καὶ τὸ παράστημα τὸ Ἀντιγόνοῦ,
μειζον ἢ κατ' ἰδιώτην, ὅτι τε παρῆι μετὰ μεγίστων
συνταγμάτων ἀναίρησάν αὐτόν· οὐ γὰρ ἀνέχεσθαι
τιμὴν μόνον ἐκ βασιλείας ἔχειν, παρὸν αὐτὴν κατα-
50 σχεῖν.

γ'. Τούτοις κατὰ μικρὸν ἄκων ἐπίστευσεν Ἀριστό-
βουλος, καὶ προνοῶν τοῦ μήθ' ὑποπτέειν φανερός γε-

refrigescere; sed cum exercitu Scythopolim usque progressi,
et eam incursibus vastarunt et agros intra montem Carme-
lum omnes depopulati sunt.

(III.) 8. Verum invidia ex rebus Joannis ipsius filiorumque
prosperis conflata popularium seditionem concitat : mul-
tique, conspiratione in eos facta, non quiescebant donec
in bellum apertum exsuscitati vincuntur. Quum autem re-
liquum vitæ felicissime degisset Joannes, resque imperii
per tres et triginta annos integros administrasset, quinque
filiis relictis, moritur; vir plane beatissimus, et qui nulla in
re fortunam sui causa accusari passus est. Denique tria
vel maxima solus obtinuit, nempe et gentis principatum,
et summum sacerdotium, et vaticinandi potestatem : nam
cum eo ita versatus est Deus, ut futurorum nihil ignoraret,
adeo ut de duobus filiis suis natu majoribus et præviderit et
prædixerit quod non diu mansuri essent rerum domini :
quorum vitæ quis fuerit exitus, operæ pretium erit narrare,
quatenus de paterna felicitate deciderint.

CAP. III.

Nam mortuo patre, Aristobulus e filiis natu major, quum
principatum in regnum commutasset, primus quidem dia-
dema sumpsit, post annos quadringentos septuaginta et
unum mensesque tres, quam populus, servitute quam
Babylone serviit liberatus, in eam regionem descenderat :
Antigonum vero fratrum a se secundum (namque illum
amare videbatur) sibi honore æquavit, ceteros autem vin-
ctos in custodias dat; itemque matrem, quod ea cum ipso
de potestate contenderit (nam ipsam rerum dominam
Joannes reliquerat), in vincula conjicit, eoque crudelitatis
processit, ut vinctam fame necarit.

2. Verum pænæ ab eo repetitæ sunt in fratre Antigono,
quem et amabat et regni socium habebat. Nam et hunc ex
calumniis interemit, quas improbi in aula regia versantes
in eum conflixerant. Itaque primo quidem dictis diffide-
bat Aristobulus, scilicet et ex amore fratris et quod plera-
que rumore disseminata invidiæ imputaret. Sed quum
Antigonus splendide ab expeditione veniret ad festum, quo
ex more patrio tabernacula Deo eriguntur, accidit quidem
illis in diebus ut morbo laborarit Aristobulus, Antigonus
vero sub festi exitu ascenderit suis militibus stipatus, et
quam maxime fieri potuit ornatus, ut pro fratre magis accu-
rate adoraret. Tumque viri scelerati regem adeuntes et
armatorum pompam ei indicabant, et elatum Antigoni
animum, majorem quam qui privato conveniret, quodque
cum turma maxima adesset ipsum interfectorus : neque
enim nudum regni ferre posse honorem, quum regnum
ipsum sibi liceat occupare.

3. His fere invitus credidit Aristobulus, idque agens ne
vel suspicari quidquam videretur, seque contra incerta

νέσθαι καὶ προησφαλίσθαι πρὸς τὸ ἄδελον, δίστησι
 μὲν τοὺς σωματοφυλάκας ἐν τινι τῶν ὑπογαίων ἀλαμ-
 πεῖ, κατέκειτο δ' ἐν τῇ βάρει πρότερον καλουμένη,
 αὐθις δ' Ἀντωνία μετονομασθεῖσι, προστάξας ἀνόπλου
 5 μὲν ἀπέχεσθαι, κτείνειν δὲ τὸν Ἀντίγονον, εἰ μετὰ
 θπλων προσίοι. Καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπεμψε τοὺς προε-
 ροῦντας ἀνόπλου ἔλθειν. Πρὸς τοῦτο πάνυ πανούργως
 ἡ βασίλισσα συντάσσεται μετὰ τῶν ἐπιβούλων. Τοὺς
 10 σιωπῆσαι, λέγειν δὲ πρὸς τὸν Ἀντίγονον ὡς ὁ ἀδελφὸς
 ἀκούσας ὅπλα τε αὐτῷ κατεσκευακέναι καλλίστα καὶ
 πολυμικρὸν κόσμον ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, διὰ μὲν τὴν ἀσθένειαν
 αὐτὸς ἐπιθεῖν ἕκαστα καλυφθεῖν, νῦν δ' ἐπεὶ καὶ
 15 χωρίζεσθαι μέλλοις, θεάσαιτ' ἂν ἡδιστά σε ἐν τοῖς
 θπλοις.

δ. Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Ἀντίγονος (ἐνῆγε δ' ἡ τοῦ
 ἀδελφοῦ διάθεσις μηδὲν ὑποπτέειν πονηρὸν) ἐχώρει
 μετὰ τῶν θπλων ὡς πρὸς ἐπιδείξειν. Γενόμενος δὲ
 20 κατὰ τὴν σκοτεινὴν παράδοον, ἡ Στράτωνος ἐκαλεῖτο
 πύργος, ἐπὶ τῶν σωματοφυλάκων ἀναιρεῖται, βέβαιον
 ἀποδείξας ὅτι πᾶσαν εὐνοίαν καὶ φύσιν κόπτει διαβολῇ,
 καὶ οὐδὲν οὕτω τῶν ἀγαθῶν παθῶν ἰσχυρὸν ὅ τῷ φθόνῳ
 μέχρι παντὸς ἀντέγει.

ε'. Θαυμάσαι δ' ἂν τις ἐν τούτῳ καὶ Ἰουδαν (Ἐσ-
 25 σαῖος ἦν γένος, οὐκ ἔστιν ὅτε πταίσας ἢ ψευθεῖς ἐν
 προαγγελμασιν), ὅς ἐπειδὴ καὶ τότε τὸν Ἀντίγονον
 ἐθεάσατο παριόντα διὰ τοῦ ἱεροῦ, πρὸς τοὺς γνωρίμους
 ἀνέκραγεν (ἦσαν δ' οὐκ ὀλίγοι παρεδρεύοντες αὐτῷ
 τῶν μανθανόντων) « Παπαῖ· νῦν ἐμοὶ καλὸν, ἔφη, τὸ
 30 « θανεῖν, ὅτε μοι προτέθηκεν ἡ ἀλήθεια καὶ τι τῶν
 « ὑπ' ἐμοῦ προρηθέντων διέψευσται. Ζῇ γὰρ Ἀντί-
 « γονος οὗτος! σήμερον ὀφείλων ἀποθανεῖν· χωρίον δ'
 « αὐτῷ πρὸς σφαγὴν Στράτωνος πύργος εἴμαρτο· καὶ
 « τοῦτο μὲν ἄρ' ἐξακοσίων σταδίων ἐντεῦθεν ἔστιν·
 35 « ὥραι δὲ τῆς ἡμέρας ἦδη τέσσαρες· ὁ δὲ χρόνος ἐκ-
 « κροῦει τὸ μάντευμα. » Ταῦτ' εἰπὼν συθρωπὸς ἐπὶ
 συνοίας ὁ γέρων διεκαρτέρει, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνρη-
 μένος Ἀντίγονος ἠγγέλλετο κατὰ τὸ ὑπόγειον χωρίον,
 40 ὃ δὲ καὶ αὐτὸ Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, ὁμωνύμως
 τῇ παραλίῳ Καισαρείᾳ· τοῦτο γοῦν τὸν μάντιν διε-
 τάραξεν.

ς'. Ἀριστοβούλῳ γε μὴν εὐθὺς ἡ περὶ τοῦ μύσου
 μεταμέλεια νόσον ἐνοχλήπει, καὶ πρὸς ἐννοίαις τοῦ
 φόνου τὴν ψυχὴν ἔχων αἰεταραγμένην συνετήκετο,
 45 μέχρι τῶν σπλάγχων ὑπ' ἀκράτου τῆς λύπης σπα-
 ραττομένων ἀθρόον αἷμα ἀναβάλλει. Τοῦτό τις τῶν
 ἐν τῇ θεραπείᾳ παίδων ἐκφέρων, δαιμονίῳ προνοίᾳ
 σφάλλεται, καθ' ὃν τόπον ὁ Ἀντίγονος ἔσφακτο, καὶ
 φαινομένοις ἔτι τοῖς ἀπὸ τοῦ φόνου σπλοῖς τὸ αἷμα
 60 τοῦ κτείναντος ἐπεξέχεεν. Ἥρθη δ' εὐθὺς οἰμωγῇ τῶν
 θεασαμένων, ὥσπερ ἐπίτηδες τοῦ παιδὸς ἐκεῖ ἐπικατα-
 σπείσαντος τὸ αἷμα· τῆς δὲ βοῆς ἀκούσας ὁ βασιλεὺς
 τὴν αἰτίαν ἐπυνθάνετο, καὶ μηδενὸς τολμῶντος εἰπεῖν
 μᾶλλον ἐνέκειτο μαθεῖν ἐθέλων. Τέλος δ' ἀπειλοῦντι

præmuniret, suos quidem satellites in quodam loco sub-
 terraneo et tenebricoso disposuit (ipse autem in turri de-
 cumbat quæ prius Baris dicta est, postea vero mutato
 nomine Antonia) cum mandatis ut ab inermi quidem ma-
 nus abstinere, occiderent vero Antigonum, si armatus
 accederet. Misit etiam qui illud Antigono prædicerent, ut
 sine armis veniret. Ad hoc regina callide admodum cum
 insidiatoribus rem constituit. Persuadent enim iis qui
 missi erant ut mandata quidem regis tacerent, Antigono
 vero dicerent quod frater, audito eum sibi arma pulcher-
 rima in ornatum bellicum in Galilæa comparasse, morbo
 impeditus esset quominus ipse singula inspiceret, nunc
 vero quum alio discessurus sis, armis inditum videre quam
 maxime desideret.

4. His auditis Antigonus (ne quid enim mali suspicare-
 tur, suadebat fratris affectus) armatus incedebat, quasi
 semet ostensurus. Sed ubi ad obscurum transitum, qui
 Stratonis turris vocabatur, perventum est, a satellitibus
 interficitur, edito certo documento, quod omnia benevo-
 lentiae naturæque vincula discindant calumniæ, quodque
 ex melioribus animi affectionibus nulla adeo valida est,
 ut invidiæ perpetuo possit obsistere.

5. Subeat autem alicui et Judam hac in re mirari — Es-
 seus erat genere, qui in prædictionibus nunquam lapsus
 est aut mentitus — qui postquam et Antigonum tunc tem-
 plum forte prætereuntem viderat, ad familiares exclamabat
 (erant autem non pauci e discipulis ei assidentes), « Papæ!
 « nunc æquum, dicebat, ut ipse moriar, quando ante me
 « veritas interiit, et falsum est certum quiddam a me præ-
 « dictum. Vivit enim iste Antigonus, qui hodie mori de-
 « buit. Locus autem neci ejus fato destinatus erat Stratonis
 « turris, et ille quidem sexcentorum abhinc stadiorum in-
 « tervallo distat, jam vero quarta est diei hora: adeoque
 « tempus irritum reddit vaticinium. » Ista loquutus tacita
 cogitatione mestoque vultu defixus hærebat senex, paul-
 loque post interfectum esse Antigonum nunciatur in loco
 subterraneo, qui et ipse Stratonis turris appellabatur, eo-
 dem nomine quo maritima Cæsarea: quippe hæc res
 vatem perturbavit.

6. Ceterum poenitudo ex scelere statim fecit ut Aristobulo
 morbus ingravesceret, dumque animum eadem secum
 reputando perturbatum haberet, contabescebat, donec
 immodico dolore laceratis visceribus, sanguinem multum
 emitteret. Hunc dum quidam puerorum qui ei ministra-
 bant foras effert, divina providentia prolapsus cadit eo
 in loco quo Antigonus erat occisus, et super exstantes
 cædis maculas interfectoris cruorem effudit. Mox autem
 sublatus est ululatus ab iis qui id conspexerant, tanquam
 puer de industria sanguinem illic libasset: et quum rex
 clamore audito causam sciscitaretur, eamque nemo prodere
 ausus esset, eo magis instabat discendi desiderio. Tandem

καὶ βιαζομένῳ τᾷ ληθὲς εἶπον. Ὁ δὲ τοὺς τε ὀφθαλμοὺς ἐμπέπλησι δακρύων καὶ στενάξας, ὅσον ἦν αὐτῷ δύναμις, εἶπεν, « οὐκ ἄρα Θεοῦ μέγαν ὀφθαλμὸν ἐπ' ἐργοῖς ἀθεμίτοις λήσειν ἐμελλον, ἀλλὰ με ταχεῖα μέ-
 5 « τεισι δίκη φόνου συγγενούς. Μέχρι ποῦ μοι, σῶμα « ἀναιδέστατον, τὴν ἀδελφῷ καὶ μητρὶ κατάκριτον ψυ-
 « χὴν καθέξεις; μέχρι ποῦ δ' αὐτὸς ἐπιπείσω κατὰ « μέρος τοῦ μὲν αἷμα; λαβέτωσαν ἄθρόον τοῦτο, καὶ
 10 « μηκέτι ταῖς ἐκ τῶν ἐμῶν σπλάγχνων χοαῖς ἐπειρω-
 « νευέσθω τὸ δαιμόνιον. » Ταῦτ' εἰπὼν εὐθέως τε-
 λευτῇ, βασιλεύσας οὐ πλέον ἔνιαυτοῦ.

ΚΕΦ. Δ'.

Λύσασα δ' ἡ γυνὴ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ βασιλέα κα-
 θίστησιν Ἀλέξανδρον, τὸν καὶ καθ' ἡλικίαν καὶ μετριό-
 τητα προὔχειν δοκοῦντα. Ὁ δὲ παρελθὼν εἰς τὴν
 15 ἔξουσίαν τὸν ἕτερον μὲν τῶν ἀδελφῶν βασιλειῶντα
 κτείνει, τὸν δὲ καταλειπόμενον, ἀγαπῶντα τὸ ζῆν δίχρα
 πραγμάτων, εἶχεν ἐν τιμῇ.

β'. Γίνεται δ' αὐτῷ καὶ πρὸς τὸν Λάθουρον ἐπικλη-
 θέντα Πτολεμαῖον συμβολῇ, πόλιν Ἀσωχιν ἡρηκότα·
 20 καὶ πολλοὺς μὲν ἀνέλε τῶν πολεμίων, ἡ δὲ νίκη πρὸς
 Πτολεμαῖον ἔρρεψεν. Ἐπεὶ δ' οὗτος ὑπὸ τῆς μητρὸς
 Κλεοπάτρας διωχθεὶς εἰς Αἴγυπτον ἀνεχώρησεν, Ἀλέ-
 ξανδρος Γαδάρων τε πολιορκίᾳ κρατεῖ καὶ Ἀμαθοῦντος,
 δὲ δὴ μέγιστον μὲν ἦν ἔρμα τῶν ὑπὲρ Ἰορδάνην, τὰ
 25 τιμωτάτα δὲ τῶν Θεοδώρου τοῦ Ζήνωνος κτημάτων
 ἦν ἐν αὐτῷ. Ἐπελθὼν δ' ἐξαίφνης ὁ Θεόδωρος τὰ τε
 σφέτερα καὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἀποσκευὴν αἰρεῖ, τῶν
 τε Ἰουδαίων εἰς μυρίους κτείνει. Γίνεται δ' ἐπάνω τῆς
 πληγῆς Ἀλέξανδρος, καὶ τραπόμενος εἰς τὴν παράλιον,
 30 αἰρεῖ Παφίαν τε καὶ Γάζαν καὶ Ἀνθηδόνα, τὴν αὖθις
 ὑφ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως Ἀγριππιάδα ἐπικληθεῖσαν.

γ'. Ἐξανδραποδισαμένῳ δὲ ταύτας ἐπανίσταται τὸ
 Ἰουδαϊκὸν ἐν τῇ ἐορτῇ· μάλιστα γὰρ ἐν ταῖς εὐχαῖς
 αὐτῶν στάσις ἄπτεται. Καὶ ἐδόκει μὴ ἂν κρείττων
 35 γενέσθαι τῆς ἐπιβουλῆς, εἰ μὴ τὸ ξενικὸν αὐτῷ παρε-
 βοῇται· Πισίδαι καὶ Κίλικες ἦσαν· Σύρους γὰρ οὐκ ἐδέ-
 χετο μισθοφόρους, διὰ τὴν ἐμφυτον αὐτῶν πρὸς τὸ
 ἔθνος ἀπέχθειαν. Κτείνας δὲ τῶν ἐπαναστάντων ὑπὲρ
 ἐξακισχιλίου Ἀραβίας ἤπτετο, καὶ ταύτης ἐλὼν Γαλαα-
 40 δίκας τε καὶ Μωαβίτας, φόρον τε αὐτοῖς ἐπιτάξας,
 ἀνέστρεψεν ἐπὶ Ἀμαθοῦντα. Θεοδώρου δὲ πρὸς τὰς
 εὐπραγίας αὐτοῦ καταπλαγέντος, ἔρημον λαβὼν τὸ
 φρούριον κατέσκαψεν.

δ'. Ἐπειτα συμβαλὼν Ὀβίδα τῷ Ἀράβων βασιλεῖ
 45 προλογίσαντι κατὰ τὴν Γαυλάνην, ἐνέδρας αὐτῷ γενο-
 μένης, πᾶσαν ἀποβάλλει τὴν στρατιάν, συνωστθεῖσαν
 κατὰ βαθείας φάραγγος καὶ πληθεὶ καμηλῶν συντρι-
 βείσαν. Διαφυγὼν δ' αὐτὸς εἰς Ἱερουσόλυμα, τῷ με-
 γέθει τῆς συμφορᾶς πάλαι μισοῦν τὸ ἔθνος ἠρέθισεν
 50 εἰς ἐπανάστασιν. Γίνεται δὲ καὶ τότε κρείττων,
 καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις οὐκ ἑλαττον πεντακισμυρίων
 Ἰουδαίων ἀνέλεν ἐν ἑξ ἔτεσιν· οὐ μὴν ἠύφραίνετό γε

vero, quum minas intentaret eosque cogeret, verum quod
 erat ei indicaverunt. At ille, quum lacrimis opplesset oculo-
 los, quantumque poterat ingemisset, dicebat, « haud
 « utique erat ut magnum Dei oculum ob facta nefaria effu-
 « gerem, sed me celeris poena persequitur ob cognati car-
 « dem. Quousque, o corpus impudentissimum, matri
 « fratrique damnatam animam delinebis? quam diu et ipse
 « paullatim illis sanguinem meum libabo? simul totum acci-
 « piant; ne amplius inferias ex meis visceribus factas deri-
 « deat numen. » His dictis illico moritur, cum non plus
 anno regnum tenuisset.

CAP. IV.

Uxor autem Aristobuli, quum fratres vinculis exemisset,
 regem constituit Alexandrum, qui et ætate et morum mo-
 destia præstare videbatur. Verum is, ad potestatis fasti-
 gium proventus, e fratribus quidem alterum regnum affe-
 ctantem occidit, alterum vero, vita quieti contentum, in
 honore habuit.

2. Accidit autem ut is prælio congrediretur cum Ptole-
 mæo cognomine Lathuro, qui urbem Asochim ceperat: in
 quo multos quidem hostium peremit, sed victoria in Ptole-
 mæum propendebat. Postea vero quam ille a matre Cleo-
 patra fugatus in Ægyptum discesserat, Alexander et Gadara
 obsidione in potestatem suam redigit, et castellum Ama-
 thuntis, munitionem omnium quæ super Jordanen sitæ
 erant maximam, ubi et pretiosissima quæque bonorum
 Theodori filii Zenonis adservabantur. At Theodorus, quum
 repente supervenisset, et res suas capit et regis impedi-
 menta, et Judæorum decem circiter millia interficit. Ale-
 xander autem ab ista plaga revalescit, et in maritimam re-
 gionem versus Raphiam capit et Gazam, itemque Anthedo-
 nem, quæ postea a rege Herode Agrippias nominata est.

3. Quum autem urbes istas subjugasset, insurrectio fit
 populi Judaici in festo. Tum enim maxime, quum festa ce-
 lebrantur, excitatur seditio. Nec apparebat quo pacto ex
 insidiis evadere potuerit, nisi auxilium tulissent copiæ pere-
 grinæ, Pisidæ nempe et Cilices: Syros quippe in merce-
 narios non admittebat, propter ingentem illis erga gentem
 Judæorum odium. Quum autem supra sex millia eorum
 qui in eum insurrexerant occidisset, in Arabiam incursio-
 nem facit: quumque ibi Galaaditas et Moabitas subegisset,
 tributumque illis imperasset, ad Amathuntem reversus est.
 Theodoro etiam ex rebus ejus prospere gestis metu perculso,
 quum castellum præsidio vacuum reperisset, funditus
 everlit.

4. Mox autem congressus cum Obeda rege Arabum, qui
 locum juxta Gaulanam prior insidiis occupaverat, illis ca-
 pus totum amisit exercitum, in vallem profundam com-
 pulsum atque camelorum multitudine contritum. Ille
 vero fuga dilapsus in Hierosolyma, gentem olim sibi infen-
 sam calamitatis magnitudine in seditionem excitavit. Fit
 autem etiam tunc superior, crebrisque præliis non paucio-
 res quinquaginta Judæorum millibus interfecit, sex annu-
 rum spatio: nequaquam tamen victoriis lætatur, ut qui

ταῖς νίκαις, τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ἀναλίσκων· ὅθεν παυσάμενος τῶν ὅπλων λόγους ἐπεχείρει διαλύεσθαι πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους. Οἱ δὲ μᾶλλον ἐμίσουν τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ καὶ τοῦ τρόπου τὸ ἀνώμαλον. Πυν-
 5 θανομένων δὲ τὸ αἷτιον καὶ τί ἂν ποιήσας καταστείλειεν αὐτούς, « ἀποθανὼν » ἔλεγον· νεκρῷ γὰρ ἂν διαλλαγῇ-
 ναι μολις τῷ τσαῦτα δρᾶσαντι. Ἄμα δὲ καὶ τὸν Εὐκαίριον ἐπικληθέντα Δημήτριον ἐπεκαλοῦντο. Ῥα-
 δίδως δ' ὑπακούσαντος κατ' ἐλπίδα μειζόνων καὶ μετὰ
 10 στρατιᾶς ἤκοντος, συνέμισγον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς συμμά-
 χους περὶ Σίκιμα.

ε'. Δέχεται δ' ἑκατέρους Ἀλέξανδρος, ἱππεῦσι μὲν χίλοις, μισθοφόροις δὲ περὶ οὓς ὀκτακισχίλοις· παρῆν δὲ αὐτῷ καὶ τὸ εὐνοῦν Ἰουδαϊκὸν εἰς μυρίους. Τῶν δ'
 15 ἐναντιῶν ἱππεῖς μὲν ἦσαν τρισχίλιοι, πεζῶν δὲ μύριοι τετρακισχίλιοι. Καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν διακηρύσ-
 σοντες οἱ βασιλεῖς ἐπειρῶντο τῶν παρ' ἄλλοις ἀπο-
 στάσεων, Δημήτριος μὲν τοὺς Ἀλεξάνδρου μισθοφό-
 ρους, Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ἄμα Δημητρίῳ Ἰουδαίους
 20 μεταπεισεῖν ἐλπίσας. Ὡς δ' οὔτε οἱ Ἰουδαῖοι θυμῶν οὐθ' οἱ Ἕλληνες ἐπαύοντο πίστεως, διεκρίνοντο ἡδὴ τοῖς ὅπλοις συμπεσόντες. Κρατεῖ δὲ τῇ μάχῃ Δημή-
 τριος, καίπερ πολλὰ τῶν Ἀλεξάνδρου μισθοφόρων καὶ
 ψυχῆς ἔργα καὶ χειρὸς ἐπιδείξαντων. Χωρεῖ δὲ τὸ
 25 τέλος τῆς παρατάξεως παρὰ ὅσων ἀμφοτέρους· οὔτε γὰρ Δημητρίῳ παρέμειναν νικῶντι οἱ καλέσαντες, καὶ
 κατ' οἶκτον τῆς μεταβολῆς Ἀλεξάνδρῳ προσεχώρησαν
 εἰς τὰ ὄρη καταφυγόντι Ἰουδαίῳ ἐξακισχίλιοι. Ταύ-
 την τὴν βοήθην οὐκ ἤνεγκε Δημήτριος, ἀλλ' ὑπολαβὼν
 30 ἡδὴ μὲν ἀξιώμαχον εἶναι πάλιν Ἀλέξανδρον, μεταρρεῖν
 δὲ καὶ πᾶν τὸ ἔθνος εἰς αὐτόν, ἀνεχώρησεν.

ς'. Οὐ μὴν τό γε λοιπὸν πλῆθος, ἀναχωρησάντων τῶν συμμάχων, κατέθεντο τὰς διαφορὰς, συνεχῆς δὲ
 πρὸς Ἀλέξανδρον ἦν αὐτοῖς ὁ πόλεμος, μέχρι πλείστους
 35 ἀποκτείνας τοὺς λοιποὺς ἀπῆλθεν εἰς Βεμέσелиν πό-
 λιν, καὶ ταύτην καταστρεφάμενος αἰχμαλώτους ἀνή-
 γαγεν εἰς Ἱερσόλυμα. Προὔκοιψε δ' αὐτῷ δι' ὑπερ-
 βολὴν ὀργῆς εἰς ἀσέβειαν τὸ τῆς ὀμότητος. Τῶν γὰρ
 ληφθέντων εἰς ὀκτακοσίους ἀνασταυρώσας ἐν μέσῃ τῇ
 40 πόλει, γυναῖκάς τε καὶ τέκνα αὐτῶν ἀπέσφαξε ταῖς
 ὀψεσι, καὶ ταῦτα πίνων καὶ συγκατακείμενος ταῖς παλ-
 λακίσιν ἀπείρω. Τσαύτῃ δὲ κατάπληξις ἔσχε τὸν
 δῆμον, ὥστε τῶν ἀντιστασιαστῶν κατὰ τὴν ἐπιούσαν
 νύκτα φυγεῖν ὀκτακισχίλους ἐξ Ἰουδαίας ὅλης, ὅς
 45 ὁρος τῆς φυγῆς ὁ Ἀλεξάνδρου θάνατος κατέστη. Τοιού-
 τος ἔργος ὅψι καὶ μολις ἡσυχίαν τῇ βασιλείᾳ πορίσας,
 ἀνεπαύσατο τῶν ὅπλων.

ζ'. Γίνεται δὲ αὐτῷ πάλιν ἀρχὴ βορῶν Ἀντίοχος,
 ὁ καὶ Διδόνυσος ἐπικληθεὶς, Δημητρίου μὲν ἀδελφός ὢν,
 50 τελευταῖος δὲ τῶν ἀπὸ Σελεύκου. Τοῦτον γὰρ δίδας
 στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς Ἀραβας ὠρμημένον, τὸ μὲν
 μεταξὺ τῆς ὑπὲρ Ἀντιπατρίδος παροραίου καὶ τῶν Ἰό-
 πης αἰγιαλῶν διαταφραεῖ φάραγγι βαθείᾳ· πρὸ δὲ
 τῆς τάφρου τείχος ἤγειρεν ὑψηλόν, καὶ ξυλίνους πύρ-

regni sui vires consumeret, adeo ut armis omissis adnitere-
 tur verbis bellum cum subditiis componere. Illi autem eo
 magis odio habebant ejus resipiscentiam morumque varie-
 tatem. Quumque percontaretur quid causae esset et quid ipsi
 faciendum ut eos placatum iret, « ut moreretur, » dicebant :
 nam cum eo, qui tam multa nefaria patrasset, etiam mor-
 tuo vix redituros esse in gratiam. Simul etiam Demetrium
 cognomine Eucærum in auxilium vocabant. Quumque ille
 majorum spe eis haud ægre obsecutus esset et cum exer-
 citu venisset, sese cum auxiliis ejus circa Sicima conjun-
 xerunt Judæi.

5. Attamen utrosque excipit Alexander mille quidem
 equitibus, peditum vero mercenariorum octo millibus :
 aderant etiam ipsi ex Judæis qui ei bene volebant ad decem
 millia. Erant autem ex adversa parte equitum quidem tria
 millia, peditum vero quadraginta millia. Et, priusquam
 manus consererent, tentabant præcones reges utrimque an
 adversos ad defectionem sollicitare possent ; Demetrius qui-
 dem Alexandri mercenarios, Alexander vero Judæos qui
 cum Demetrio erant, ad se pertrahere sperans. Sed quum
 neque Judæi iram remitterent neque fidem Græci desere-
 rent, armis jam cominus decernebant. Ceterum pugna
 superior erat Demetrius, quanquam Alexandri mercenarii
 multa magno animo fortique manu facta ostenderunt. Even-
 tus autem pugnae utrique præter opinionem cessit. Nam
 neque Demetrio victori adhæserē qui eum acciverant, et
 fortunæ mutatae misericordia sex Judæorum millia ad Ale-
 xandrum, qui in montes confugerat, se contulerunt. Hanc
 rerum inclinationem ferre non potuit Demetrius, sed Ale-
 xandrum jam quidem ratus iterum pugnando esse, gen-
 temque universam ad ipsum transire, mox inde digressus
 est.

6. Non tamen reliqua multitudo ex militis auxiliiarii dis-
 cessu simultates deposuit, sed bello continuo tam diu cum
 Alexandro decertabat, donec is plerisque interfectis ceteros
 in urbem Bemeselin compulsi, eaque eversa in Hieroso-
 lyma captivos abduxit. Verum immoderata fecit iracun-
 dia ut crudelitas ejus ad impietatem usque procederet.
 Nam captorum octingentis in media civitate cruci suffixis,
 mulieres et liberos eorum in conspectu necavit : atque
 ista inter potandum et cum concubinis suis recubans
 aspiciebat. Tantus autem populum terror invasit, ut ad-
 versæ partis homines usque ad octo millia nocte sequente
 extra Judææ fines se proriperent, quibus exilii finem at-
 tulit mors Alexandri. Quum ejusmodi factis sero ægreque
 regno tranquillitatem dedisset, ab armis requievit.

7. Rursus autem ei turbas creavit Antiochus, qui etiam
 Dionysus dictus est, Demetrii quidem frater, Seleucidarum
 vero ultimus. Hunc enim veritus, qui in Arabas expedi-
 tionem fecerat, totum quidem super Antipatridem montibus
 proximum et inter Jopes littora spatium fossa profunda
 dissecuit : ante fossam vero murum arduum erexit, tur-
 resque ligneas, ut faciles aditus obstrueret, fabricandas

γους ἐνετεκτήνατο, τὰς εὐμαρεῖς ἐμβολὰς ἀποφράττων. Οὐ μὴν εἶρξαι γὰρ τὸν Ἀντίοχον ἰσχυσεν· ἐμπρήσας γὰρ τοὺς πύργους καὶ τὴν τάφρον χώσας διήλαυσε μετὰ τῆς δυνάμεως. Θέμενος δ' ἐν δευτέρῳ τὴν πρὸς τὸν κωλύ-
 5 σαντα ἄμυναν εὐθὺς ἐπὶ τοὺς Ἀραβας ῥηι. Τῶν δὲ ὁ βασιλεὺς, ἀναχωρῶν εἰς τὰ χρησιμώτερα τῆς χώρας πρὸς τὴν μάχην, ἔπειτα τὴν ἵππον ἐξαίφνης ἐπιστρέψας (μυρία δ' ἦν τὸν ἀριθμὸν), ἀτάκτοις ἐπιπίπτει τοῖς περὶ τὸν Ἀντίοχον. Καρτερᾶς δὲ μάχης γενομένης,
 10 ἕως μὲν περιῆν Ἀντίοχος, ἀντείχεν ἡ δύναμις αὐτοῦ, καί περ ἀνέδην ὑπὸ τῶν Ἀράβων φονευόμενοι· πεσόντος δὲ (καὶ γὰρ προεκινδύνευεν αἰ τοῖς ἡττωμένοις παραβοηθῶν) ἐκκλίνουσι πάντες, καὶ τὸ μὲν πλεῖστον αὐτῶν ἐπὶ τῆς παρατάξεως κἀν τῇ φυγῇ διαφθείρεται, τοὺς
 15 δὲ λοιποὺς καταφυγόντας εἰς Κανὰ κόμην σπάνει τῶν ἐπιτηδεύων ἀναλωθῆναι συνέβη πλὴν ὀλίγων ἄπαντας. ἡ'. Ἐκ τούτου Δαμασκηνοὶ διὰ τὸ πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Μενναίου μῖσος Ἀρέταν ἐπάγονται, καὶ καθιστῶσι Κοίλης Συρίας βασιλεῖα. Στρατεύεται δ' οὗτος ἐπὶ
 20 τὴν Ἰουδαίαν, καὶ μάχην νικήσας Ἀλέξανδρον κατὰ συνθήκας ἀνεχώρησεν. Ἀλέξανδρος δὲ Πέλλαν ἐλὼν ἐπὶ Γέρασαν ῥηι πόλιν, τῶν Θεοδώρου κτημάτων γλιχόμενος, καὶ τρισὶ τοὺς φρουροὺς περιβόλοις ἀποτείχισας, διὰ μάχης τὸ χωρίον παραλαμβάνει. Καταστρέ-
 25 φεται δὲ καὶ Γαυλάνην καὶ Σελεύκειαν καὶ τὴν Ἀντίοχου φάραγγα καλουμένην· πρὸς οἷς Γάμαλα φρούριον καρτερόν ἐλὼν, τὸν ἀρχοντα Δημήτριον ἐν αὐτῷ περιούσας ἐκ πολλῶν ἐγκλημάτων, ἐπ'ἀνείσιν εἰς Ἰουδαίαν, τρία πληρώσας ἔτη τῆς στρατείας. Ἀσμένως δ' ὑπὸ
 30 τοῦ ἔθνους προσεδέχθη διὰ τὴν εὐπραγίαν, καὶ λαμβάνει τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ πολεμεῖν, ἀρχὴν νόσου. Τεταρταίαις δὲ περιόδοις πυρετῶν ἐνοχλούμενος ᾤθη διακρούσσεσθαι τὴν ἀρρωστίαν πάλιν ἀψάμενος πραγμάτων. Διὸ δὴ στρατείαις ἀκαίροις ἑαυτὸν ἐπιιδίους καὶ βιαζόμενος παρὰ δύναμιν τὸ σῶμα πρὸς τὰς ἐνεργείας ἀπῆλ-
 35 λαξε. Τελευτᾷ γοῦν ἐν μέσοις τοῖς θορύβοις στραφόμενος, βασιλεύσας ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἔτη.

ΚΕΦ. Ε'.

Καταλείπει δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάνδρῳ τῇ γυναικί, πεπεισμένος ταύτῃ μάλιστα· ἂν ὑπακοῦσαι τοὺς Ἰου-
 40 δαίους, ἐπειδὴ τῆς ὁμότητος αὐτοῦ μακρὰν ἀποδέουσα καὶ ταῖς παρανομίαις ἐνισταμένη τὸν δῆμον εἰς εὐνοίαν προσηγάγετο. Καὶ οὐ διήμαρτε τῆς ἐλπίδος· ἐκράτησε γὰρ τῆς ἀρχῆς τὸ γύναιον διὰ δόξαν εὐσεβείας· ἡχρί-
 45 βου γὰρ δὴ τοῦ ἔθνους μάλιστα τὰ πάτρια, καὶ τοὺς πλημμελοῦντας εἰς τοὺς ἱεροὺς νόμους ἐξ ἀρχῆς ἀπεβάλλετο. Δύο δ' αὕτῃ παίδων ὄντων ἐξ Ἀλεξάνδρου, τὸν μὲν πρεσβύτερον Ἰρκανὸν διὰ τὴν ἡλικίαν ἀποδείκνυσιν ἀρχιερέα, καὶ ἄλλως ὄντα νεώτερον ἤ
 50 βουλον διὰ θερμότητα κατεῖχεν ιδιώτην.

β'. Παραφύονται δὲ αὕτῃ εἰς τὴν ἑξουσίαν Φαρισαῖοι, σύνταγμα τι Ἰουδαίων, δοκοῦν εὐσεβέστερον

curavit. Non tamen Antiochum arcere valuit : nam turribus exustis fossaque repleta, cum copiis transiit. Nulla autem ratione habita eum a quo prohibitus fuerat ulciscendi, protenus in Arabas contendit. Horum autem rex, abscedens in regionis loca pugnae commodiora, dein cum equitibus derepente conversus (numero autem erant ad decem millia), Antiochi milites, priusquam in ordinem cogerentur, adoritur. Verum acri praelio commisso, quam diu quidem supererat Antiochus, impetum sustinebat ejus exercitus, quamvis magnam in eo stragem ediderint Arabes : ubi vero cecidit (nam et periculis semper se objiciebat, ut victis succurreret), terga dant omnes, et ex illis quidem plerique partim in acie, partim in fuga absumuntur, reliquis vero, in vicum Cana dilapsis, necessariorum inopia perire contingit, praeter admodum paucos.

8. Deinde Damasceni, ex suo erga Ptolemæum Mennæi filium odio, Aretam sibi adsciscunt, et Coeles Syriae regem constituunt. Iste autem expeditionem facit in Judæam, quumque praelio vicisset Alexandrum, ex pactatione discessit. Ceterum Alexander Pella capta Gerasam urbem petit, Theodori divitiarum cupiditate : quumque triplici muro valloque custodes cinxisset, locum vi expugnat. Porro Gaulanam et Seleuciam subvertit, et Antiochi vallem quæ appellatur : insuper ubi Gamala validum castellum ceperat, et Demetrio in eo imperanti multa ob crimina provinciam ademerat, in Judæam revertitur, triennio in expeditione consumpto. Libenter autem a gente exceptus est ob res prospere gestas, et quum primum a bello requievit, in morbum incidit. Et quoniam febri quartana laboravit, depulsum iri morbum credidit, si rursus negotiis sese admove-ret. Qua re fiebat ut, quum intempestivæ militiæ sese daret et ultra vires corpus laboribus vexaret, diem supremum obierit. Moritur itaque mediis in tumultibus, quum septem et viginti annos regnasset.

CAP. V. (IV.)

Regnum autem Alexandræ conjugi suæ reliquit, Judæos ei vel maxime dicto audientes fore non dubitans, quod, quum longe ab ejus crudelitate abesset et legum violationi obsisteret, populi benevolentiam sibi conciliavit. Neque spes eum fefellit. Namque muliercula, ex opinione quam de pietate præbuerat, principatum obtinuit : quippe quæ mores gentis patrios accurate observabat, et quotquot leges sacras temerassent potestate exuebat. Quum autem duos filios ex Alexandro haberet, natu quidem majorem Hyrcanum et propter ætatem pontificem facit, et quod præterea se-
 2. Ei autem sese ad potestatem adiungunt Pharisei, factio quædam Judæorum, qui præter alios pietatem colere

εἶναι τῶν ἄλλων καὶ τοὺς νόμους ἀκριβέστερον ἀφ-
γεῖσθαι. Τούτοις περισσὸν δὴ τι προσεῖχεν ἡ Ἀλεξάν-
δρα, σεβομένη [περὶ] τὸ θεῖον. Οἱ δὲ τὴν ἀπλότητα
τῆς ἀνθρώπου κατὰ μικρὸν ὑπνόντες ἤδη καὶ διοικηταὶ
5 τῶν ὧν ἐγένοντο, διώκειν τε καὶ κατὰγειν οὓς ἐθέλοιεν,
λύειν τε καὶ δεσμεῖν. Καθόλου δ' αἱ μὲν ἀπολαύσεις
τῆς βασιλείας ἐκείνων ἦσαν, τὰ δὲ ἀναλώματα καὶ αἱ
δυσχέρειαί τῆς Ἀλεξάνδρας. Δεινὴ δ' ἦν τὰ μείζω
διοικεῖν, δύναμιν τε αἰεὶ συγχροτοῦσα διπλασίονα κατέ-
10 στας καὶ ξενικὴν συνήγαγεν οὐκ ὀλίγην, ὥς μὴ μόνον
κρατύνασθαι τὸ οἰκεῖον ἔθνος, ἀλλὰ καὶ φοβεράν τοῖς
ἐξωθεν εἶναι δυνάσταις. Ἐκράτει δὲ τῶν μὲν ἄλλων
αὕτη, Φαρισαῖοι δ' αὐτῆς.

γ'. Διογένην γοῦν τινα τῶν ἐπισήμων, φίλον Ἀλεξάν-
15 δρῳ γεγεννημένον, κτείνουσιν αὐτοὶ, σύμβουλον ἐγκα-
λοῦντες γεγονέναι περὶ τῶν ἀνασταυρωθέντων ὑπὸ τοῦ
βασιλέως ὀκτακοσίω. Ἐνῆγον δὲ τὴν Ἀλεξάνδραν εἰς
τὸ καὶ τοὺς ἄλλους διαχειρίσασθαι τῶν προξυνάντων
ἐπ' ἐκείνους τὸν Ἀλεξάνδρον. Ἐνδοιδοῦσης δ' ὑπὸ δει-
20 σιδαμονίας, ἀνήρουν οὓς ἐθέλοιεν αὐτοί. Προσπεύγουσι
δ' Ἀριστοβούλῳ τῶν κινδυνεύόντων οἱ προὔχον δοκοῦν-
τες. Κἀκεῖνος πείθει τὴν μητέρα φείσασθαι μὲν διὰ
τὸ ἀξίωμα τῶν ἀνδρῶν, ἐκπέμψαι δ' αὐτοὺς, εἰ μὴ
καθαροὺς ὑπείληφεν, ἐκ τῆς πόλεως. Οἱ μὲν οὖν δοθεί-
25 σης ἀδείας ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὴν γῶραν. Ἀλεξάνδρα
δὲ ἐκπέμψασα ἐπὶ Δαμασκὸν στρατιάν (πρόρασις δ' ἦν
Πτολεμαῖος αἰεὶ θλίβων τὴν πόλιν), ταύτην μὲν ἀπεδέ-
ξατο μηδὲν ἀξιόλογον ἐργασαμένην, Τιγράνην δὲ τὸν
Ἀρμενίων βασιλέα προσκαθεζόμενον Πτολεμαῖδι καὶ
30 πολιορκοῦντα Κλεοπάτραν συνθήκαις καὶ δώροις ὑπη-
γάγετο. Φθάνει δ' ἐκεῖνος ἀπαναστάς διὰ τὰς οἰκοὶ
ταραχὰς, ἐμβεβληκὸς εἰς τὴν Ἀρμενίαν Λευκούλλου.

δ'. Κὰν τούτῳ νοσοῦσης Ἀλεξάνδρας ὁ νεώτερος τῶν
παίδων Ἀριστόβουλος τὸν καιρὸν ἀρπάσας μετὰ τῶν
35 οἰκετῶν (εἶχε δὲ πολλοὺς καὶ πάντας εὐνοὺς διὰ τὴν
θερμότητα) κρατεῖ μὲν τῶν ἐρυμάτων ἀπάντων τοῖς
δ' ἐκ τούτων χρήμασι μισθοφόρους ἀθροίσας, ἑαυτὸν
ἀποδείκνυσαι βασιλέα. Πρὸς ταῦτα ὀδυρόμενον τὸν
Ὑρκανὸν ἡ μήτηρ οἰκτεῖρσα, τὴν τε γυναῖκα καὶ
40 τοὺς παῖδας τοὺς Ἀριστοβούλου καθεύργουσιν εἰς τὴν
Ἀντωνίαν· φρούριον δ' ἦν τῷ βορείῳ κλίματι τοῦ
ιεροῦ προσκείμενον, πάλαι μὲν, ὡς ἔφην, Βἄρις ὀνομα-
ζόμενον, αὐθις δὲ ταύτης τυχὸν τῆς προσηγορίας, ἐπι-
κρατήσαντος Ἀντωνίου, καθάπερ ἀπὸ τοῦ Σεβαστοῦ
45 καὶ Ἀγρίππα Σεβαστῆ καὶ Ἀγριππιάς πόλεις ἕτεραι
μετωνομάσθησαν. Πρὶν δ' ἐπελθεῖν Ἀλεξάνδραν
τὸν Ἀριστόβουλον τῆς τοῦ ἀδελφοῦ καταλύσεως, τε-
λευτᾷ, διοικήσασα τὴν ἀρχὴν ἑτέσιν ἐννέα.

ΚΕΦ. Γ'.

60 Καὶ κληρονόμος μὲν ἦν τῶν ὧν Ὑρκανός, ᾧ καὶ
ζῶσα τὴν βασιλείαν ἐνεχείρισεν· δυνάμει δὲ καὶ φονή-
ματι προεῖχεν ὁ Ἀριστόβουλος. Γενομένης δὲ αὐτοῖς
περὶ τῶν ὧν συμβολῆς περὶ Ἰσχυοῦντα, καταλι-

JOSEPHUS. II.

putantur, et peritius leges interpretari. His igitur ma-
xime auscultabat Alexandra, utpote religiosa erga Deum.
Illi autem se in feminæ simplicis consuetudinem paul-
latim insinuant, statim res omnes gubernant et moderan-
tur, ita ut quosvis pro libidine in exilium pellant et ab eo
revocent, solvant ligentque. In universum illi regni
quidem commodis fruebantur, expensas vero et difficulta-
tes Alexandra perferebat. Eadem autem artis gnara erat
res arduas administrandi; atque copiis colligendis semper
intenta, duplo majorem constituit exercitum, et non pauca
sibi comparavit auxilia peregrina, adeo ut gentis suæ vires
auxerit, seque dynastis exteris metuendam reddiderit. In
alios autem imperium ipsa quidem habebat, in ipsam vero
Pharisæi.

3. Quare Diogenem, virum quendam illustrem, qui Ale-
xandro fuerat amicus, illi interficiunt, ejus consilio factum
criminati quod octingenti regis jussu in crucem fuerint
sublati. Induxerunt etiam Alexandram ut et alios, quibus
auctoribus Alexander in eos concitatus erat, occideret.
Quumque illis præ religione totam se dederet regina, quos
ipsi vellent trucidabant. Ad Aristobulum autem confugiunt
ex periclitantibus qui visi sunt eminentissimi. Atque ille
matri persuadet ut viris quidem propter dignitatem par-
ceret, civitate autem eos pelleret, si culpæ non immunes
esse crederet. Et illi quidem, data sibi impunitate, per
regionem dispersi sunt. Alexandra vero, misso in Dama-
scum exercitu, prætexens Ptolemæum sine intermissione
civitatem premere, illum quidem nulla re memorabili gesta
recepit; Tigranem vero Armeniorum regem, qui admoto
Ptolemaidi milite Cleopatram obsidebat, pactionibus do-
nisque sollicitat: atqui ille prior inde movit domesticarum
turbarum metu, quod in Armeniam incursionem fecerat
Lucullus.

4. Interea egrotante Alexandra, minor ejus filius Aristo-
bulus, opportunitate arrepta, cum famulis suis (multos
enim habebat, et omnes ex ætatis fervore ei benevolos)
universa quidem castella occupat; pecunia vero, quam ibi
reperit, conductis auxiliis, regem se declarat. Ad hæc
miserata querelas Hyrcani mater conjugem Aristobuli cum
filiis inclusam dedit in Antoniam: castellum autem erat
a septemtrione fano adjacens, olim quidem, ut dixi, Baris
appellatum, postea vero hoc nomen sortitum est, imperante
Antonio, quemadmodum ab Augusto et Agrippa Sebaste
et Agrippias, aliæ civitates, mutato nomine dictæ erant.
Ante tamen, quam in Aristobulum fratris ejus, quem de-
jici regno curaverat, contumeliæ vindicarentur, moritur
Alexandra, quum per novennium regnasset.

CAP. VI. (IV.)

Et hæres quidem omnium erat Hyrcanus, cui regnum etiam
viva commiserat mater: verum Aristobulus viribus atque
animo præstabat. Quum autem de rerum summa apud Hie-
richuntem prælio congredierentur, plerique Hyrcano deserto

πόντες οἱ πλεῖστοι τὸν Ὑρκανὸν, μεταβαίνουσι πρὸς τὸν Ἀριστόβουλον. Ὁ δὲ μετὰ τῶν συμμεινάντων φθάνει συμφυγὼν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, καὶ κυριεύσας τῶν πρὸς σωτηρίαν δμηρῶν (ταῦτα δ' ἦν ἡ Ἀριστοβούλου γυνὴ μετὰ τῶν τέκνων) ἀμέλει πρὶν ἀνηκέστου πάθους διελεύθῃσαν, ὥστε βασιλεύειν μὲν Ἀριστόβουλον, Ὑρκανὸν δ' ἐκστάντα τῆς ἄλλης ἀπολαύειν τιμῆς, ὥσπερ ἀδελφὸν βασιλέως. Ἐπὶ τούτοις διαλλαγέντες ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τοῦ λαοῦ περιστώτος φιλοφρόνως ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, διήμευσαν τὰς οἰκίας. Ἀριστόβουλος μὲν γὰρ εἰς τὰ βασιλεία, Ὑρκανὸς δ' ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀριστοβούλου οἰκίαν.

(Ε'.) β'. Δεὸς δὲ τοῖς τε ἄλλοις τῶν Ἀριστοβούλου διαφύρων ἐμπίπτει παρ' ἑλπίδα κρατήσαντος, καὶ μάλιστα Ἀντιπάτρω πάλαι διαμισουμένῳ. Γένος δ' ἦν Ἰδουμαῖος, προγόνων τε ἕνεκα καὶ πλούτου καὶ τῆς ἄλλης ἰσχύος πρωτεύων τοῦ ἔθνους. Οὗτος ἄμα καὶ τὸν Ὑρκανόν, Ἀρέτα προσφυγόντα τῷ βασιλεῖ τῆς Ἀραβίας, ἀνακτήσασθαι τὴν βασιλείαν ἐπειθε, καὶ τὸν Ἀρέταν δέξασθαι τε τὸν Ὑρκανόν καὶ καταγαγεῖν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, πολλὰ μὲν τὸν Ἀριστόβουλον εἰς τὸ ἦθος διαβάλλων, πολλὰ δ' ἐπαινῶν τὸν Ὑρκανόν [παρῆναι δέξασθαι], καὶ ὡς πρέπον εἶη τὸν οὕτω λαμπρὰς προεστώτα βασιλείας, ὑπερέχειν χεῖρα τῷ ἀδικουμένῳ. ἀδικεῖσθαι δὲ Ὑρκανὸν στερηθέντα τῆς κατὰ τὸ πρεσβεῖον αὐτῷ προσηκούσης ἀρχῆς. Προκατασκευάσας δὲ ἀμφοτέρους, νύκτωρ ἀναλαδὼν τὸν Ὑρκανόν, ἐκ τῆς πόλεως ἀποδιδράσκει καὶ συντόνῳ φυγῇ χρώμενος, εἰς τὴν καλουμένην Πέτραν διασώζεται· βασιλεῖον αὐτῇ τῆς Ἀραβίας ἐστίν. Ἐνθα τῷ Ἀρέτῃ τὸν Ὑρκανόν ἐγχειρίσας, καὶ πολλὰ μὲν καθομιλήσας, πολλοῖς δὲ δώροις ὑπελθὼν, δοῦναι δύναμιν αὐτῷ πείθει τὴν κατέξουσιν αὐτόν. Ἦν δ' αὕτη πεζῶν τε καὶ ἵππέων πέντε μυριάδες, πρὸς ἣν οὐκ ἀντέσχεν Ἀριστόβουλος, ἀλλ' ἐν τῇ πρώτῃ συμβολῇ λειφθεὶς εἰς Ἱεροσόλυμα συνελάνυνται· κἂν ἐφθῇ κατὰ κράτος ληφθεὶς, εἰ μὴ Σκαῦρος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, ἐπαναστὰς αὐτῶν τοῖς καιροῖς, ἔλυσεν τὴν πολιορκίαν· ὅς ἐπέμψθη μὲν εἰς Συρίαν ἀπὸ Ἀρμενίας ὑπὸ Πομπηίου Μάγνου πολεμοῦντος πρὸς Τιγράνην. Παρκαγνόμενος δὲ εἰς Δαμασκὸν, ἐλθὼν προσφάτως ὑπὸ Μετέλλου καὶ Λολλίου, καὶ τούτους μεταστήσας, ἐπειδὴ τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ἐπύθετο, καθάπερ ἐφ' ἔρμαιον ἠπείχθη.

γ'. Παρελθόντος γοῦν εἰς τὴν γῶραν, πρέσβεις εὐθέως ἦκον παρὰ τῶν ἀδελφῶν, ἑκατέρου βοηθεῖν αὐτῷ δεομένου. Γίνεται δ' ἐπίπροσθεν τοῦ δικαίου τὰ παρὰ Ἀριστοβούλου τριακόσια τάλαντα. Τοσοῦτον γὰρ λαβὼν Σκαῦρος ἐπικηρυκεῖται πρὸς τε Ὑρκανόν καὶ τοὺς Ἀραβας, ἀπειλῶν Ῥωμαίους καὶ Πομπήιον, εἰ μὴ λύσειαν τὴν πολιορκίαν. Ἀνεχώρησε δ' ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς Φιλαδέλφειαν Ἀρέτας καταπλαγείς καὶ πάλιν εἰς Δαμασκὸν Σκαῦρος. Ἀριστοβούλῳ δ' οὐκ ἀπέχρησε τὸ μὴ ἀλῶναι, πᾶσαν δὲ τὴν δύναμιν ἐπισυλλέξας εἶπετο τοῖς πολεμοῖς, καὶ περὶ τὸν καλούμενον

ad Aristobulum transeunt. Ille vero cum iis qui secum manserant fugiens occupat Antoniam : ibique salutis obsides nactus (isti autem erant Aristobuli conjux et liberi), priusquam scilicet gravius aliquid accideret, ea lege cum fratre reconciliatus est, ut regnum quidem Aristobulus haberet, Hyrcanus vero eo cederet, aliisque ut frater regis honoribus frueretur. His conditionibus in gratiam redeuntibus, et invicem circumstante multitudine amicissime complexi, domos permutant : et Aristobulus quidem in regiam discedit, Hyrcanus in Aristobuli domum.

(V.) 2. Metus vero et alios inimicos Aristobuli præter spem dominantis occupat, et maxime Antipatrum olim illi invisum. Erat autem genere Idumæus, et nobilitate et opibus et alia potestate gentis suæ princeps. Idemque ille et Hyrcano, ut ad Aretam regem Arabiæ perfugeret et regnum sibi vindicaret, suadebat ; et Aretæ, ut et susciperet Hyrcanum et in regnum reduceret, multis quidem Aristobuli moribus obtrectans, multis vero Hyrcanum laudibus extollens [ut hospitio exciperet hortabatur], addens decere eum qui tam amplo præsit imperio, manum porrigere injuria affecto : atque Hyrcanum injuriam pati, qui principatu, ætatis prærogativa sibi debito, exciderit. Quum autem ambos ita præparasset, nocturnum cum Hyrcano ex civitate profugit, cursuque citato in oppidum quod Petra dicitur salvus evasit : ea est autem Arabiæ regia. Ibi quum Hyrcanum Aretæ in manus tradidisset, et multa quidem verba fecisset, multis vero muneribus eum subiisset, persuadet ei suppeditare copias quibus in regnum restitueretur. Erant autem istæ peditum equitumque quinquaginta millia : quibus nequaquam restitit Aristobulus, sed primo in congressu superatus Hierosolyma se recipit ; et procul dubio vi captus fuisset, nisi dux Romanorum Scaurus adversis horum temporibus imminens obsidionem solvisset. Namque is ex Armenia quidem in Syriam missus erat a Pompejo Magno, qui cum Tigrahe bellum gererat. Quum autem Damascum venisset, nuper admodum a Metello et Lollio captam, et illos inde abduxisset, audito quo in statu res Judæorum essent, veluti ad certum quæstum properabat.

3. Denique mox ut regionem ingressus est, legati ad eum veniunt a fratribus, utroque orante ut sibi opem ferret et auxilium. Sed plus apud eum valebant trecenta talenta ab Aristobulo missa quam jus et æquum. Tot enim acceptis ad Hyrcanum et Arabas legatos mittit Scaurus, Romanorum et Pompeji nomine minas illis intentans, nisi ab obsidione desisterent. Itaque Aretas metu percussus ex Judæa in Philadelphiam recessit, et Scaurus Damascum repetit. Aristobulo autem non sufficit quod captus non fuerit, sed copiis omnibus coactis hostes persequatur, prælioque ad

Παπυρώνᾳ συμβαλὼν αὐτοῖς ὑπὲρ ἑξακισχιλίου κτείνει, μεθ' ὧν καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν Ἀντίπατρον, Φαλλίωνα.

δ'. Ὑρκανὸς δὲ καὶ Ἀντίπατρος, τῶν Ἀράδων ἀφαιρεθέντες, μετέφερον ἐπὶ τοὺς ἐναντίους τὴν ἐλπίδα. Καὶ ἐπειδὴ Πομπήιος ἐπιὼν τὴν Συρίαν εἰς Δαμασκὸν ἦκεν, ἐπ' αὐτὸν καταφεύγουσι· καὶ δίχα δώρων, αἷς καὶ πρὸς Ἀρέταν δικαιολογίαις χρώμενοι κατηντιδόλουν, μισῆσαι μὲν τὴν Ἀριστοδούλου βίαν, κατάγειν δ' ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὸν καὶ τῷ τρόπῳ καὶ καθ' ἡλικίαν προσήκοντα. Οὐ μὴν οὐδ' ὁ Ἀριστοδούλος ὑστέρει, πεποιθὼς τῇ Σκαύρου δωροδοκίᾳ, παρῆν δὲ καὶ αὐτὸς ὡς οἶόν τε ἦν βασιλικώτατα κεκοσμηκῶς ἑαυτόν. Ἀδοξήσας δὲ πρὸς τὰς θεραπειάς, καὶ μὴ φέρων δουλεύειν ταῖς χρεαῖς ταπεινότερον τοῦ σχήματος, ἀπὸ Δίου πόλεως χωρίζεται.

ε'. Πρὸς ταῦτ' ἀγανακτήσας Πομπήιος, πολλὰ καὶ τῶν περὶ Ὑρκανὸν ἰκτευνόντων, ὥρμησεν ἐπ' Ἀριστοδούλου, ἀναλαβὼν τὴν τε Ῥωμαϊκὴν δύναμιν καὶ πολλοὺς ἐκ τῆς Συρίας συμμάχους. Ἐπεὶ δὲ παρελθόντων Πέλλαν καὶ Σκυθόπολιν ἦκεν εἰς Κορέας, θθεν ἡ Ἰουδαίων ἀρχεται χώρα κατὰ τὴν μεσόγειον ἀνιόντων, ἀκούσας συμπεφευγῆναι τὸν Ἀριστοδούλου εἰς Ἀλεξάνδρειον (τοῦτο δὲ ἐστὶ φρούριον τῶν πάντων φιλοτιμῶς ἐξήσχημένων, ὑπὲρ ὁροῦς ὑψηλοῦ κείμενον), πέμψας καταβῆναι αὐτὸν ἐκέλευσε. Τῷ δὲ ἦν μὲν ὁρμῇ, καλομένην δεσποτικώτερον, διακινδυνεύειν μᾶλλον ἢ ὑπακούσαι, καθεώρα δὲ τὸ πλῆθος ὁρῶντων καὶ παρῆντων οἱ φίλοι σκέπτεσθαι τὴν Ῥωμαίων ἰσχύν, οὕσαν ἀνυπόστατον. Οἷς πεισθεὶς κάτεισι πρὸς Πομπήιον, καὶ πολλὰ περὶ τοῦ δικαίως ἀρχεῖν ἀπολογηθεὶς ὑπέστρεψε πρὸς τὸ ἔρμα. Πάλιν τε τῷ ἀδελφοῦ προκαλούμενον καταβὰς, καὶ διαλεγθεὶς περὶ τῶν δικαίων, ἀπεισι μὴ κωλύοντος τοῦ Πομπηίου. Μέσος δ' ἦν ἐλπίδος καὶ δέους, καὶ κατῆι μὲν ὡς δυσωπήσων Πομπήιον πάντ' ἐπιτρέπειν αὐτῷ, πάλιν δ' ἀνέβαινε εἰς τὴν ἄκραν, ὡς μὴ προκαταλύειν δοξῇεν ἑαυτόν. Ἐπεὶ μέντοι Πομπήιος ἐξίστασθαι τε τῶν φρουρῶν ἐκέλευσεν αὐτῷ καὶ παράγγελμα τῶν φρουράρχων ἔχόντων μόναις πειθαρχεῖν ταῖς αὐτογράφοις ἐπιστολαῖς, ἡνάγκαζεν αὐτὸν ἐκάστοις γράφειν ἐκχωρεῖν, ποιεῖ μὲν τὸ προσταχθὲν, ἀγανακτήσας δὲ ἀνεχώρησεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ παρεσκευάζετο πολεμεῖν πρὸς Πομπήιον.

ς'. Ὁ δ' (οὗ γὰρ ἐδίδου χρόνον ταῖς παρασκευαῖς) εὐθέως εἶπετο, καὶ προσετέρωσε τὴν ὁρμὴν ὁ Μιθραδάτου θάνατος, ἀγγελθεὶς αὐτῷ περὶ Ἱερικυῶντα, ἔνθα τὸ τῆς Ἰουδαίας πιότατον φοινικὰ τε πᾶμπολον καὶ βάλασμον τρέφει· τοῦτο λίθοις ὀξέσιν ἐπιτέμνοντες τὰ πρέμνα συλλέγουσι κατὰ τὰς τομὰς ἐκδακρῶν. Καὶ στρατοπεδευσάμενος ἐν τῷ χωρίῳ μίαν ἑσπέραν, ἔωθεν ἡπείγετο πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. Καταπλαγείς δὲ τὴν ἐφοδὸν Ἀριστοδούλος ἰκέτης ὑπαντᾷ, χρημάτων τε ὑποσχέσει καὶ τῷ μετὰ τῆς πόλεως ἐπιτρέπειν καὶ ἑαυτὸν χαλεπαίνοντα καταστῆλλαι τὸν Πομπήιον. Οὗ

Papyronem qui vocatur commisso, supra sex eorum millia occidit; in quibus erat et Phallion Antipatri frater.

4. Hyrcanus vero et Antipater, Arabum privati auxilio, spem in adversarios transtulerunt. Et postquam Pompejus Syria peragrata Damascus pervenerat, ad ipsum confugunt: et præter munera, in juris sui defensionem eadem, quibus ad Aretam usi sunt, afferentes, ei supplicarunt ut, Aristobuli vi odio habita, regno Hyrcanum restitueret, cui tam ætate quam moribus deberetur. Sed nec Aristobulus sibi deerat, Scauro fretus quem muneribus corruperat: nam et ipse aderat, cultu regio, quoad ejus fieri poterat, splendidissime ornatus. Verum indignum ratus ut obsequiis niteretur, ægreque ferens abjectius quam habitum ejus deceret utilitati servire, ab urbe Dio digreditur.

5. De istis indignatus Pompejus, Hyrcano etiam qui cum eo erant magnopere ipsum obsecrantibus, adversus Aristobulum profectus est et cum exercitu Romano et multis e Syria auxiliis. Quum autem Pellam et Scythopolin prætervectus Coreas pervenisset, unde Judæorum regio initium capit qua ascenditur per mediterranea, audito Aristobulum in Alexandrium confugisse (hoc autem castellum est magnifice admodum exornatum, in monte præcelso situm), misit qui eum descendere juberent. Illi autem in animo quidem erat, utpote quod nimis imperiose vocaretur, vel quodvis discrimen adire potius quam parere: multitudinem vero in metu esse animadvertēbat, et hortabantur amici ut secum reputaret Romanorum vires, quas sustinendo non esset. Quibus obsequutus descendit ad Pompejum, et quum multa pro jure regni sui apud eum dixisset, in munimentum reversus est. Et quum iterum a fratre provocatus descendisset, ac de suo jure cum eo disciplasset, regreditur, non vetante Pompejo. Erat autem inter spem metumque medius, et descendebat quidem Pompejum exoraturus ut ei cuncta permitteret, in arcem vero rursus ascendebat, ne vires ante tempus dimittere videretur. Ceterum posteaquam Pompejus jusserat eum et castellis cedere, et singulos præsidiorum præfectos, quibus mandatum erat ut non nisi manu sua scriptis epistolis obsequerentur, eum coegerat literis monere ut inde migrarent, imperata quidem fecit, sed cum indignatione Hierosolyma concessit, seque ad bellandum cum Pompejo præparavit.

6. Ille autem (nam tempus ei non concedebat ad bellicos apparatus) statim eum insequēbatur, multumque ejus impetum acceleravit Mithridatis mors, ei nunciata apud Hierichuntē, ubi pinguiissima Judææ regio palmas plurimas et balsamum nutrit, quod, stipites lapide acuto incidentes, ex incisuris destillans colligunt. Quumque in eo loco per unam noctem castra posuisset, mane Hierosolyma contendebat. Aristobolus autem, ad ejus adventum perterritus, simplex occurrit, et pecuniam promittendo spondendoque semetipsum cum urbe ei permittere, succensentem mitigat Pompejum. Non tamen quidquam eorum fa-

μήν τι τῶν ὁμολογημένων ἔπραττε· τὸν γὰρ ἐπὶ τῇ κομιδῇ τῶν χρημάτων πεμφέντα Γαβίνιον οἱ τὰ Ἀριστοβούλου φρονούντες οὐδὲ τῇ πόλει δέχονται.

ΚΕΦ. Ζ'.

Πρὸς ταῦτα ἀγανακτήσας Πομπήσιος Ἀριστόβουλον
6 μὲν ἐφρούρει, πρὸς δὲ τὴν πόλιν ἑλθὼν περιεσκόπει
ποῖ προσβαλεῖ· τὴν τε γὰρ ὀχυρότητα τῶν τειχῶν δυσ-
μεταχείριστον ἑώρα καὶ τὴν πρὸ τούτων φάραγγα
φοβεράν, τό τε ἱερὸν ἐντὸς τῆς φάραγγος ὀχυρώτατα
τετεχισμένον, ὥστε τοῦ ἀστεος ἀλίσκομένου δευτέραν
10 εἶναι καταφυγὴν τοῦτο τοῖς πολεμίοις.

β'. Διαπορούντος δ' ἐπὶ πολλὸν χρόνον, στάσις τοῖς
ἐνδον ἐμπίπτει, τῶν μὲν Ἀριστοβούλου πολεμεῖν ἀξιούν-
των καὶ βῦσθαι τὸν βασιλέα, τῶν δὲ τὰ Ὑρκανοῦ
φρονούντων ἀνοίγειν Πομπήσιω τὰς πύλας· πολλοὺς δὲ
15 τούτους ἐποίει τὸ δέος, ἀφορῶντας εἰς τὴν τῶν Ῥω-
μαίων εὐταξίαν. Ἡττώμενον δὲ τὸ Ἀριστοβούλου
μέρος εἰς τὸ ἱερὸν ἀνεχώρει, καὶ τὴν συνάπτουσιν ἀπ'
αὐτοῦ τῇ πόλει γέφυραν ἀποκόψαντες ἀντισχεῖν εἰς
ἔσχατον παρεσκευάζοντο. Τῶν δὲ ἐτέρων δεχομένων
20 Ῥωμαίους τῇ πόλει, καὶ τὰ βασιλεία παραδιδόντων,
ἐπὶ μὲν ταῦτα Πομπήσιος ἕνα τῶν ὑφ' ἑαυτὸν στρατη-
γῶν Πείσωνα εἰσπέμπει μετὰ στρατιᾶς· ὃς διαλαβὼν
φρουρᾷ τὴν πόλιν, ἐπειδὴ τῶν εἰς τὸ ἱερὸν καταπεφευ-
γόντων οὐδένα λόγους ἐπειθε συμβῆναι, τὰ περίε εἰς
25 προσβολὰς ἡτρέπειεν, ἔχων τοὺς περὶ τὸν Ὑρκανὸν
εἰς τε τὰς ἐπινοίας καὶ τὰς ὑπηρεσίας προθύμους.

γ'. Αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ προσάρκτιον κλίμα τὴν τε
τάφρον ἔχου καὶ τὴν φάραγγα πᾶσαν, ὕλην συμφο-
ροῦσης τῆς δυναμείας. Χαλεπὸν δ' ἦν τὸ ἀναπληρῶν
30 διὰ βάρους ἀπειρον, καὶ τῶν Ἰουδαίων πάντα τρόπον
εἰργόντων ἄνωθεν. Κἂν ἀτέλεστος ἔμεινε τοῖς Ῥω-
μαίοις ὁ πόνος, εἰ μὴ τὰς ἐβδομάδας ἐπιτηρῶν ὁ Πομ-
πήσιος, ἐν αἷς παντὸς ἔργου διὰ τὴν θρησκείαν χεῖρας
ἀπέσχουσιν Ἰουδαῖοι, τὸ χῶμα ὕψου, τῆς κατὰ χεῖρα
35 συμβολῆς εἰργῶν τοὺς στρατιώτας. Ὑπὲρ μόνου γὰρ
τοῦ σώματος ἀμύνονται καὶ τοῖς σαββάτοις. Ἡδὲ δ'
ἀναπεπληρωμένης τῆς φάραγγος, πύργους ὑψηλοὺς
ἐπιστήσας τῷ χώματι, καὶ προσαγαγὼν τὰς ἐκ Τύρου
κομισθείσας μηχανὰς, ἐπειρεῖτο τοῦ τείχους. Ἀνέ-
40 στελλον δὲ οἱ πετροβολοὶ τοὺς καθύπερθε κωλύοντας·
ἀντειχόν δ' ἐπὶ πλείστον οἱ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος πύρ-
γοι, μεγέθει τε καὶ κάλλει διαφέροντες.

δ'. Ἐνθα δὲ, τῶν Ῥωμαίων πολλὰ κακοπαθούν-
των, ὁ Πομπήσιος τὰ τε ἄλλα τῆς καρτερίας τοὺς Ἰου-
45 δαίους ἀπεθαύμασε, καὶ μάλιστα τοῦ μηδὲν παραλῦσαι
τῆς θρησκείας ἐν μέσοις τοῖς βέλεσιν ἀνειλουμένων.
Ὡσπερ γὰρ εἰρήνης βαθείας κατεχούσης τὴν πόλιν, αἶ-
τε θυσαῖαι καθ' ἡμέραν καὶ οἱ ἐναγισμοὶ, καὶ πᾶσα θε-
ραπεία κατὰ τὰ χριδὲς ἐξετελεῖτο τῷ Θεῷ· καὶ οὐδὲ κατ'
50 αὐτὴν τὴν ἄλωσιν, περὶ τῷ βοιωμῷ φονευόμενοι καθ'
ἡμέραν, τῶν νομιμῶν εἰς τὴν θρησκείαν ἀπέστησαν.
Τρίτῃ γὰρ μηνὶ τῆς πολιορκίας μόλις ἕνα τῶν πύργων

ciebat quæ promiserat : nam Gabinium, qui ad pecuniam accipiendam missus erat, ne in urbem quidem recipiunt qui ab Aristobulo stabant.

CAP. VII. (V.)

De istis cum indignatione iratus Pompejus Aristobulum inclusum dabat in custodiam, atque ad urbem profectus, circumspiciebat qua ex parte eam invaderet; nam et muniturum ejus firmitatem expugnatum difficilem videbat, et vallem pro mœnibus horribilem, fanumque intra ipsam quam munitissimum, adeo ut capta urbe illud alterum hostibus esset perfugium.

2. Dum autem diu multumque secum dubitaret incidit civitati seditio, Aristobuli quidem factione bellum geri postulante regemque liberari, qui vero Hyrcano favebant, Pompejo portas aperiri. Metus autem horum numerum augebat, præsertim cum respicerent ad Romanorum in rebus suo loco agendis peritiam. Denique victa pars Aristobuli concessit in templum, et, ponte quo civitati jungebatur abscisso, sese pararunt ut vim ad extremum sustinerent. Ceteris autem Romanos in urbem recipientibus, eisque regiam tradentibus, ad eam unum e ducibus suis Pisonem mittit Pompejus cum militibus : qui præsidis per civitatem dispositis, postquam nemini eorum qui in fanum confugerant pacem persuadere poterat, quæcunque circum erant oppugnationi parabat, Hyrcanum habens sociosque ejus consilia et ministeria studiose ei subservientes.

3. Ipse vero a parte septemtrionali fossam vallemque omnem complebat, materia a militibus comportata. Facile autem erat replere, quum ob immensam profunditatem, tum quod Judæi desuper modis omnibus eos repellerent. Nec Romanis labor successisset, nisi Pompejus septimis diebus observatis, quibus ab omni opere religionis ergo manus abstinent Judæi, aggerem ad fastigium perduxisset, militibus a pugna conserenda inhibitis. Nam a solo corpore etiam sabbatis vim propulsant. Igitur jam valle repleta, quum turres excelsas aggeri imposuisset, et admo-visset machinas a Tyro allatas, mœnia tentabat. Lapidum autem jaculatores eos repellebant, qui in alto positi Romanos a conatu prohiberent : turres vero ad eam partem quam diutissime resistebant, magnitudine pariter ac pulchritudine insignes.

4. Tum scilicet Pompejo, quum multum defatigarentur Romani, subiit mirari inter alia Judæorum animi fortitudinem, et præcipue quod nihil de sacro cultu media inter tela versantes remiserint. Nam, ac si in pace profunda fuisset civitas, et quotidiana sacrificia et lustrationes, omnisque cultus accurate admodum peractus erat, nec, quum capto fano ad aram quotidie trucidarentur, legitimis religionis muneribus abstinerunt. Nam obsidionis mense tertio, quum vix unam de turribus dejecissent, in fanum

καταρρίψαντες εἰσέπιπτον εἰς τὸ ἱερὸν. Ὁ δὲ πρῶτος ὑπερβῆναι τομῆσας τὸ τεῖχος Σύλλα παῖς ἦν Φαῦστος Κορνήλιος· καὶ μετ' αὐτὸν ἑκατοντάρχαι δύο, Φούριος καὶ Φάβιος. Εἵπετο δὲ ἑκάστῳ τὸ ἴδιον στίφος, καὶ 6 περισχόντες πανταχῇ τοὺς Ἰουδαίους, ἔκτεινον, οὓς μὲν τῷ ναῷ προσφεύγοντας, οὓς δὲ ἀμυνομένους πρὸς ὀλίγον.

ε'. Ἐνθα πολλοὶ τῶν ἱερέων, ξιφῆρεις τοὺς πολεμίους ἐπιόντας βλέποντες, ἀθορύβως ἐπὶ τῆς θρησκείας 10 ἔμειναν· σπένδοντες δὲ καὶ θυμιῶντες ἀπεσφάττοντο, καὶ τῆς πρὸς τὸ θεῖον θεραπείας ἐν δευτέρῳ τὴν σωτηρίαν τιθέμενοι. Πλείστοι δ' ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων ἀντιστασιαστῶν ἀνηροῦντο, καὶ κατὰ τῶν κρημνῶν ἐρρίπτουν ἑαυτοὺς ἄπειροι· καὶ τὰ περὶ τὸ τεῖχος δ' ἐνιοι, μανιῶντες 15 ἐν ταῖς ἀμυχαναῖς, ὑπέπρησαν καὶ συγκαταφλέγονται. Ἰουδαίων μὲν οὖν ἀνῆρέθησαν μύριοι καὶ δισχιλιοι, Ῥωμαίων δὲ ὀλίγοι μὲν πάνυ νεκροί, τραυματῖαι δ' ἐγένοντο πλείους.

ς'. Οὐδὲν δ' οὕτως ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς καθή- 20 ψατο τοῦ ἔθνους, ὥς τὸ τέως ἀόρατον ἅγιον ἐκκαλυφθὲν ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων. Παρελθὼν γοῦν σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὁ Πομπήσιος εἰς τὸν ναὸν, ἔνθα μόνῳ θεμιτὸν ἦν παρίεναι τῷ ἀρχιερεῖ, τὰ ἔνδον ἐθεάσατο, λυχνίαν τε καὶ λύχνους καὶ τράπεζαν καὶ σπονδεῖα καὶ 25 θυμιατήρια, ὀλόχρυσα πάντα, πλῆθος τε ἀρωμάτων σεσωρευμένων, καὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων εἰς τάλαντα δισχιλία. Οὐτε δὲ τούτων οὐτ' ἄλλου τινὸς τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἤψατο, ἀλλὰ καὶ μετὰ μίαν τῆς ἀλώσεως ἡμέραν καθάραι τε τὸ ἱερὸν τοῖς νεωκόροις ἐκέλευσε 30 καὶ τὰς ἐξ ἔθνους ἐπιτελεῖν θυσίας, αὐτῆς ἀποδείξας Ἰρκανὸν ἀρχιερέα, τὰ τε ἄλλα προθυμότερον ἑαυτὸν ἐν τῇ πολιορκίᾳ παρασχόντα, καὶ διότι τὸ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος ἀπέστησεν Ἀριστοδοῦλου συμπολεμεῖν ὠρμη- 35 μένον. Ἐκ τούτου, ὅπερ ἦν προσήκον ἀγαθῷ στρατηγῷ, τὸν λαὸν εὐνοία πλεόν ἢ δεῖε προσήγαγετο. Ἐν δὲ τοῖς αἰχμαλώτοις ἐλήφθη καὶ ὁ Ἀριστοδοῦλου πενθερός, ὁ δ' αὐτὸς ἦν καὶ θεῖος αὐτῷ. Καὶ τοὺς μὲν αἰτιωτάτους τοῦ πολέμου πελέκει κολάζει· Φαῦστον δὲ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ γενναίως ἀγωνισαμένους λαμπροῖς 40 ἀριστείοις δωρησάμενος, τῇ τε χώρᾳ καὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπιτάττει φόρον.

ζ'. Ἀφελόμενος δὲ τοῦ ἔθνους καὶ τὰς ἐν Κοίλῃ Συρίᾳ πόλεις ὅσας εἶλεν, ὑπέταξε τῷ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ Ῥωμαίων στρατηγῷ κατατεταγμένῳ καὶ τοῖς ἰδίους 45 ὁροῖς περιέκλεισεν. Ἀνακτίζει δὲ καὶ Γάδαρᾳ, ὑπὸ Ἰουδαίων κατεστραμμένην, Γαδαρίτῃ τινὶ τῶν ἰδίων ἀπελευθέρων Δημητρίῳ χαριζόμενος. Ἠλευθέρωσε δ' ἀπ' αὐτῶν καὶ τὰς ἐν τῇ μεσογείῳ πόλεις, ὅσας μὴ φθάσαντες κατέσκαψαν, Ἴππον, Σχυθόπολιν τε καὶ 50 Πέλλαν, καὶ Σαμάρειαν καὶ Μάρισσαν, πρὸς αἷς Ἀζιων, καὶ Ἰάμνειαν καὶ Ἀρέθουσιν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς παραλίους, Γάζαν, Ἰόππην, Δῶρᾳ, καὶ τὴν πάλαι μὲν Στράτωνος πύργον καλουμένην, ὕστερον δὲ μετακτισθεῖσαν ὑπ' Ἡρώδου βασιλέως λαμπροτάτοις κατα-

irruptum eat. Primus autem murum transilire ausus est Faustus Cornelius Sullae filius, et post eum centuriones duo, Furius et Fabius. Singulos autem sequebatur sua militum cohors, et Judaeos undique conclusos occidebant, alios quidem ad sanum confugientes, alios vero paullisper resistentes.

5. Tum multi sacerdotum, quum hostes strictis gladiis irruentes viderent, intrepide in sacris peragendis manserunt; et, dum libarent thusque adolerent, mactabantur, suae etiam salutis praeferebant religionem erga Deum. Plurimi autem e gentilibus suis partis adversae interempti erant, et innumeri sese per praecipitia dejiciebant; nonnullique, ex difficultatibus in insaniam acti, quae circa murum erant succenderunt, ipsique combusti sunt. Atque Judaeorum quidem ad duodecim millia occubuerunt, Romanorum vero perpauci, aliquamulti tamen sauciati erant.

6. Nihil autem gravius in illa clade Judaeorum genti accidit quam quod locus sanctus antea oculis inaccessus ab alienigenis patefactus esset. Pompejus quippe cum iis quos secum habuit, templum ingressus, quo soli pontifici penetrare fas est, quae intus erant, candelabrum cum lychnis et mensam et vasa libatoria et thuribula, ex auro omnia, spectavit, et multitudinem aromatum congestorum, et sacram pecuniam ad duo millia talentorum. Neque tamen ista vel aliud quicquam de sacra suppellectile attigit, sed et sanum postridie quam captum esset, purgare jussit aedituos, et sacra solennia celebrare, quum Hyrcanum iterum pontificem declarasset, quod tum ad alia semet in obsidione promptissimum praestitisset, tum magnam regionis incolarum multitudinem ad defectionem ab Aristobulo perpulisset, quae una cum illo militatum ire properaret. Qua re fiebat ut, sicuti bonum imperatorem deceret, populum benevolentia potius quam timore sibi conciliarit. Comprehen- sus autem est inter captivos etiam Aristobuli socer, qui et ipse ei patruus. Et illos quidem, qui maxime belli auctores exstiterant, securi percussit: Fausto vero iisque qui una cum eo fortiter pugnauerant, praecleara praemia persolvit, regionique et Hierosolymis tributum imperat.

7. Quum autem genti abstulisset etiam quas in Coele-Syria ceperat civitates, illi, qui tunc temporis constitutus erat Romanorum legatus, eam subjecit, intraque suos fines conclusit. Instauravit autem, in gratiam cujusdam e libertis suis Demetrii Gadarensis, etiam Gadara, a Judaeis eversa. Mediterraneas praeterea civitates ab eorum imperio liberavit, quotquot jam ante non exciderant, Hippum, Scythopolimque et Pellam et Samariam et Mariassam, itemque Azotum et Iamniam, et Arethusam, similiter et maritimas, Gazam, Jopen, Dora, et quae olim quidem Stratonis turris vocabatur, postea vero, alium in modum splendide et magnifice ab Herode rege aedificata, mutato nomine

σευάζμασι καὶ μετονομασθεῖσαν Καισάρειαν. Ἀς
πάσας τοὺς γνησίοις ἀποδοὺς πολίταις κατέταξεν εἰς
τὴν Συριακὴν ἐπαρχίαν. Παραδοὺς δὲ ταύτην τε καὶ
τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὰ μέχρις Αἰγύπτου καὶ Εὐφράτου
6 Σκαῦρος διέπειν, καὶ δύο τῶν ταγμάτων, αὐτὸς δὲ
Κιλικίας εἰς Ῥώμην ἡπείγετο, τὸν Ἀριστόβουλον
ἔχων μετὰ τῆς γενεᾶς αἰχμάλωτον. Δύο δ' ἦσαν
αὐτῷ θυγατέρες καὶ δύο υἱεῖς, ὧν ὁ ἕτερος μὲν Ἀλέξαν-
δρος ἐκ τῆς οδοῦ διαδιδράσκει, σὺν δὲ ταῖς ἀδελφαῖς
10 ὁ νεώτερος Ἀντίγονος εἰς Ῥώμην ἐκομίζεται.

ΚΕΦ. Η'.

Κάν τούτῳ Σκαῦρος εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐμβαλὼν, τῆς
μὲν Πέτρας εἰργετο ταῖς δυσχωρίαις ἐπόρθει δὲ καὶ τὰ
περὶ Πέλλαν, κἀν τούτῳ δὲ κακοπαθῶν. Ἐλπίωττε
γὰρ ἡ στρατιὰ, καὶ πρὸς τοῦτο Ὑρκανὸς ἐπεβοήθει δι'
15 Ἀντιπάτρου τάπιτῆδεα πέμπων, ὃν καὶ καθήσει
Σκαῦρος ὄντα συνήθη πρὸς Ἀρέταν, ὅπως ἐπὶ χρήμασι
διαλύσαιοτο τὸν πόλεμον. Πείθεται δ' ὁ Ἀραψ τρια-
κόσια δοῦναι τάλαντα, κατὰ τούτοις Σκαῦρος ἐξῆγε
τῆς Ἀραβίας δύναμιν.

20 β'. Ὁ δ' ἀποδράς τῶν Ἀριστοβούλου παίδων Πομ-
πήιον Ἀλέξανδρος, χρόνῳ συναγαγὼν χεῖρα συχὴν,
βαρὺς ἦν Ὑρκανῷ, καὶ τὴν Ἰουδαίαν κατέτρεχεν·
ἐδόκει δ' ἂν ταχέως καταλύσαι αὐτὸν, ὅς γε ἤδη καὶ τὸ
καταρριφθὲν ὑπὸ Πομπηίου τείχος ἐν Ἱεροσολύμοις
25 ἀνακτιζεῖν ἐθάρρει προσελθὼν, εἰ μὴ Γαβίνιος εἰς Συ-
ρίαν πεμφθεὶς Σκαῦρος διάδοχος τὰ τε ἄλλα γενναῖον
ἀπέδειξεν ἑαυτὸν ἐν πολλοῖς καὶ ἐπ' Ἀλέξανδρον ὤρμη-
σεν. Ὁ δὲ δέσας πρὸς τὴν ἐφοδὸν δύναμιν τε πλείω
συνέλεγεν, ὥς γενέσθαι μυρίους μὲν ὀπλίτας, χιλίους
30 δὲ καὶ πεντακοσίους ἱππεῖς, καὶ τὰ ἐπιτήδεα τῶν χω-
ρίων ἐτείχιζεν, Ἀλεξάνδρειον τε καὶ Ὑρκανεῖον καὶ
Μαχαιρούντα πρὸς τοὺς Ἀραβίους ὄρεσι.

γ'. Γαβίνιος δὲ μετὰ μέρους τῆς στρατιᾶς Μάρκον
Ἀντώνιον προπέμφας αὐτὸς εἴπετο τὴν ὅλην ἔχων δύ-
35 ναμιν. Οἱ δὲ περὶ Ἀντιπάτρου ἐπιλεκτοὶ, καὶ τὸ ἄλλο
τάγμα τῶν Ἰουδαίων, ὧν Μάλθας ἤρχε καὶ Πειθό-
λαος, συμμείναντες τοῖς περὶ Μάρκον Ἀντώνιον ἡγεμό-
σιν, ὑπήντων Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆν
ἅμα τῇ φάλαγγι Γαβίνιος. Ἐνουμένην δὲ τὴν τῶν
40 πολεμίων δύναμιν οὐχ ὑπομείνας Ἀλέξανδρος ἀνεχώρει,
καὶ πλησίον ἤδη Ἱεροσολύμων γενόμενος ἀναγκάζεται
συμβαλεῖν, καὶ κατὰ τὴν μάχην ἐξακισχιλίου ἀποβα-
λὼν, ὧν τρισχilioι μὲν ἔπεσον, τρισχilioι δὲ ἐζωγράφθη-
σαν, φεύγει σὺν ταῖς καταλειφθεῖσιν εἰς Ἀλεξάν-
45 δρειον.

δ'. Γαβίνιος δὲ πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον ἐλθὼν, ἐπει-
δὴ πολλοὺς εὗρεν ἐστρατοπεδευμένους, ἐπειρᾶτο συγ-
γνώμης ὑποσχέσει περὶ τῶν ἡμαρτημένων πρὸ μάχης
αὐτοὺς προσαγαγέσθαι. Μηδὲν δὲ μέτριον φρονού-
50 των ἀποκτείνας πολλοὺς, τοὺς λοιποὺς κατέκλεισεν εἰς
τὸ ἔρυμα. Κατὰ ταύτην ἀριστεύει τὴν μάχην ὁ ἡγε-
μὼν Μάρκος Ἀντώνιος, πανταχοῦ μὲν γενναῖος αἰ

Cæsarea appellata est. Quas omnes, civibus indigenis red-
ditas, provinciae Syriæ attribuit. Quum autem et istam et
Judæam, et cuncta ad Ægyptum usque et Euphratem
Scauro, qui eas regeret, tradidisset, cum duabus legioni-
bus ipse via Ciliciæ Romam contendebat, captivum ducens
Aristobulum cum sua prole. Erant autem ei filiae duæ, toti-
demque filii : quorum alter quidem Alexander, dum iter
faceret, aufugit ; junior vero Antigonus cum suis sororibus
Romam deportabatur.

CAP. VIII.

Interea Scaurus, in Arabiam ingressus, Petram quidem
ne accederet locorum difficultate prohibetur : quæ vero
circa Pellam erant depopulabantur ; in hoc tamen malis
conflictatur. Nam exercitus fame laborabat : atque ad
eam levandam conferebat Hyrcanus, per Antipatrum mit-
tens necessaria ; quem etiam ad Aretam, quasi familiarem,
delegat Scaurus, ut pecunia ille pacem ab ipso redimeret.
Atque persuasum est Arabi, ut trecenta daret talenta : et
his conditionibus Scaurus ex Arabia exercitum educebat.

2. Alexander autem, qui ex Aristobuli liberis e Pompeji
manibus elapsus erat, progressu temporis magno exercitu
coacto, infestus erat Hyrcano, et Judæam incursabat ; et
celeriter eum deturbaturus esse videbatur, qui jam Hie-
rosolyma accedens dejectum a Pompejo murum instaurare
audebat, nisi Gabinius, Scauri successor missus in Sy-
riam, tum in multis aliis rebus præclare se fortiterque ges-
sisset, tum in Alexandrum expeditionem fecisset. Hujus
autem adventu ille porterritus, militum etiam numerum
ita augebat, ut facti essent decies mille pedites, et mille
quingenti equites ; et loca opportuna muris muniebat,
Alexandriumque et Hyrcanium, et Machærunta apud mon-
tes Arabiæ.

3. Atqui Gabinius, Antonio cum parte copiarum parte
præmisso, ipse cum toto exercitu sequebatur. Delecti
autem Antipatri comites, aliaque Judæorum manus, qui-
bus præerant Malichus et Pitholaus, quum sese Marci An-
tonii ducibus junxissent, obviam ibant Alexandro ; et non
multo post una cum gravi armatura aderat Gabinius. Ve-
rum Alexander, quod hostium copias in unum collatas
sustinere non poterat, discedit ; quumque Hierosolymis
appropinquaret, coactus est prælio decertare, acieque sex
millibus amissis, quorum tria quidem millia ceciderunt.
tria vero millia capta sunt, cum reliquis fugit in Alexan-
drium.

4. Gabinius autem ubi Alexandrium venit, quum multos
castra metatos esse deprehendisset, promissa delictorum
venia conabatur eos ante prælium ad se pertrahere. Quum
autem illi nihil mediocre sentirent, plerisque interfectis,
reliquos in castellum conclusit. In hoc prælio strenue se
gessit dux Marcus Antonius, qui quidem ubique fortis ap-

φανείς, οὐδαμοῦ δ' οὕτως. Γαβίνιος δέ, τοὺς ἐξαιρή-
 σοντας τὸ φρούριον καταλιπὼν, αὐτὸς ἀπῆει, τὰς
 μὲν ἀπορρήτους πόλεις καθιστάμενος, τὰς δὲ κατε-
 στραμμένας ἀνακτιζών. Συνεπολιόθησαν γοῦν, τούτου
 5 κελεύσαντος, Σκυθόπολις τε καὶ Σαμάρεια καὶ Ἀνθη-
 δὼν καὶ Ἀπολλωνία καὶ Ἰάμνεια καὶ Ῥαφία καὶ
 Μάρισα τε καὶ Ἀδώρεος, καὶ Γάμαλα καὶ Ἀζωτος,
 ἅλλαι τε πολλαί, τῶν οἰκητόρων ἀσμένως ἐφ' ἐκάστην
 συνθεόντων.

10 ε'. Μετὰ δὲ τὴν τούτων ἐπιμέλειαν ἐπανελθὼν
 πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον, ἐπέβρωσε τὴν πολιορκίαν·
 ὥστε Ἀλέξανδρος, ἀπογνοὺς περὶ τῶν ὧν, ἐπικηρυ-
 κέυεται πρὸς αὐτὸν, συγγνωσθῆναι τε τῶν ἀμαρτημένων
 δεόμενος καὶ τὰ συμμένοντα φρούρια παραδίδου,
 15 Ὑρκάνειον καὶ Μαχαιρούντα· αὐθις δὲ καὶ τὸ Ἀλεξάν-
 δρειον ἐνεχείρισεν. Ἄ πάντα Γαβίνιος, ἐναγούσης
 τῆς Ἀλεξάνδρου μητρὸς, κατέσκαψεν, ὡς μὴ πάλιν δρ-
 μητήριον γένοιτο δευτέρου πολέμου. Παρῆν δὲ μελίσ-
 σομένη τὸν Γαβίνιον κατὰ δέος τῶν ἐπὶ τῆς Ῥώμης
 20 αἰχμαλώτων, τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῶν ἄλλων τέκνων.
 Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς Ἱεροσολύμα Γαβίνιος Ὑρκάνον
 καταγαγὼν, καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ παραδοῦς κηδεμονίαν
 αὐτῷ, καθίστησι τὴν ἄλλην πολιτείαν ἐπὶ προστασίᾳ
 τῶν ἀρίστων· διεῖλε δὲ πᾶν τὸ ἔθνος εἰς πέντε συνόδους
 25 τὸ μὲν Ἱεροσολύμοις προσταξάς, τὸ δὲ Γαδάραις, οἱ δ'
 ἵνα συντελώσιν εἰς Ἀμαθούντα, τὸ δὲ τέταρτον εἰς
 Ἱεριχοῦντα κεκληρωτο, καὶ τῷ πέμπτῳ Σέπρωρις ἀπε-
 δείχθη πόλις τῆς Γαλιλαίας. Ἀσμένως δὲ τῆς ἐξ ἐνὸς
 ἐπικρατείας ἐλευθερωθέντες, τὸ λοιπὸν ἀριστοκρατίᾳ
 30 διακοῦντο.

ζ'. Μετ' οὐ πολὺ γέ μὴν αὐτοῖς ἀρχὴ γίνεται θυρόδων
 Ἀριστόβουλος, ἀποδράς ἐκ Ῥώμης, δὲ αὐθις πολλοὺς
 Ἰουδαίων ἐπισυνίστη, τοὺς μὲν ἐπιθυμοῦντας μεταβο-
 λῆς, τοὺς δ' ἀγαπῶντας αὐτὸν πάλαι. Καὶ τὸ μὲν
 35 πρῶτον καταλαβόμενος τὸ Ἀλεξάνδρειον ἀνατερίζει
 ἐπιπράττον. Ὡς δὲ Γαβίνιος ὑπὸ Σισέννᾳ καὶ Ἀντωνίῳ
 καὶ Σερουιλίῳ στρατιὰν ἐπέμφεν ἐπ' αὐτὸν, γνοὺς ἀνε-
 χύρει ἐπὶ Μαχαιρούντος· καὶ τὸν μὲν ἄχρηστον ὄχλον
 ἀπεφορτίσατο, μόνους δ' ἐπήγετο τοὺς ὠπλισμένους,
 40 ὄντας εἰς ὀκτακισχιλίους, ἐν οἷς καὶ Πιθόλαος ἦν ὁ ἐξ
 Ἱεροσολύμων ὑποστράτηγος αὐτομολήσας μετὰ χιλίων·
 Ῥωμαῖοι δ' ἐπηκολούθουν, καὶ γενομένης συμβολῆς
 μέχρι πολλοῦ μὲν οἱ περὶ τὸν Ἀριστόβουλον διακατέ-
 ρουν γενναίως ἀγωνιζόμενοι· τέλος δὲ βιασθέντες ὑπὸ
 45 τῶν Ῥωμαίων πίπτουσι μὲν πεντακισχιλιοι, περὶ δὲ
 διςχιλίους ἀνέφυγον εἰς τινα λόφον, οἱ δὲ λοιποὶ χίλιοι
 σὺν Ἀριστοβούλῳ, διακόφαντες τὴν φάλαγγα τῶν
 Ῥωμαίων, εἰς Μαχαιρούντα συναλαύνονται. Ἐνθα δὲ
 τὴν πρώτην ἐσπέραν ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐρείπιοις ἐναυλισά-
 50 μενος, ἐν ἐλπίσι μὲν ἦν ἄλλην συναθροίσαι δύναμιν,
 ἀνοχὴν τοῦ πολέμου δίδοντας, καὶ τὸ φρούριον κακῶς
 ὠχύρου. Προσπεσόντων δὲ Ῥωμαίων, ἐπὶ δύο ἡμέρας
 ἀντιστῶν ὑπὲρ δύναμιν, ἀλίσκεται, καὶ μετ' Ἀντιγόνου
 τοῦ παιδὸς, δὲ ἀπὸ Ῥώμης αὐτῷ συναπέδρα, δεσμώ-

paruit, ita vero nusquam. Tum Gabinius, relictis qui
 castellum expugnarent, ipse discessit, et urbes quidem non
 vastatas in meliorem statum redigit, subversas vero in-
 staurat. Itaque jussu ejus habitari coeperunt Scythopolis-
 que et Samaria, et Anthedon, et Apollonia, et Iamnia, et
 Raphia, itemque Marissa et Adoreus, et Gamala, et Azo-
 tus, aliaque multae, incolis libenter admodum in eas con-
 fluentibus.

5. Postquam vero ista ita curaverat, reversus ad Alexan-
 drium urgebat obsidionem, adeo ut Alexander, desperans
 rebus suis omnibus, legatos ad eum mitteret, et peccato-
 rum veniam petens, et de castellis quae permanebant tra-
 dens Hyrcanium et Machaeruntem. Postea etiam Alexan-
 drium ei dedit. Quae omnia Gabinius funditus eruit, id
 suadente Alexandri matre, ne iterum sedes alterius belli
 fierent. Aderat autem, ut Gabinium obsequiis emolliret,
 viro suo ceterisque liberis Romae captivis metuens. At
 post haec Gabinius, Hyrcano Hierosolyma deducto, eique
 fani cura mandata, reliquum reipublicae ita constituit, ut
 optimates rebus praesent: omnemque gentem in conven-
 tus divisit, edixitque ut una pars Hierosolymis, Gadaris
 altera, alique ad Amathuntem convenirent, quarta vero pars
 Hierichuntem sortita est, quintaeque Sepphoris Galilaeae civi-
 tas assignata est. Atque libenter unius dominatione libe-
 rati in posterum ab optimatibus regebantur.

6. Ceterum non multo post illis tumultus creat Aristobu-
 latus, Roma elapsus, qui multos Judaeorum rursus coe-
 git, partim quidem qui mutationis cupidi erant, partim
 vero qui illum olim dilexerant. Et primum quidem Ale-
 xandrio occupato, id rescire tentabat. Ubi autem Gabi-
 nius adversus eum misit exercitum, ducibus Sisenna et
 Antonio et Servilio, ea re cognita in Machaeruntem concedit:
 et turbam quidem inutilem excussit, solos vero armatos
 secum ducebat, ad octo fere millia, in quibus et Pitholaus
 erat, qui Hierosolymis legatus cum mille hominibus ad
 eum perfugit. Romani autem sequebantur, commissoque
 praelio, aliquamdiu cum suis Aristobulus fortiter dimicando
 perseverabat: at tandem vi Romanorum subacti ad quin-
 que millia ceciderunt, et duo circiter millia in tumultum
 quendam confugerunt; mille vero reliqui cum Aristobulo,
 perrupta Romanorum acie, in Machaeruntem se recipere
 coacti sunt. Ubi rex, quum in ruinis prima vespera teten-
 disset, fore sperabat ut alias copias, cessante aliquantisper
 bello, contraheret; et castellum male muniebat. Impres-
 sionem vero facientibus Romanis, quum duos dies supra
 vires restitisset, captus, et cum Antigono filio, qui si-
 mul Roma profugerat, vinctus ad Gabinium adductus est,

της ἐπὶ Γαβίνιον ἀνήχθη, καὶ ἀπὸ Γαβίνιου πάλιν εἰς Ῥώμην. Τούτων μὲν οὖν ἡ σύγκλητος εἶρε, τὰ τέκνα δ' αὐτοῦ διήγεν εἰς Ἰουδαίαν, Γαβίνιου δ' ἐπιστολῶν δηλώσαντος τῇ Ἀριστοβούλου γυναικὶ τοῦτο ἀντὶ τῆς

παράδοσεως τῶν ἐρυμάτων ὠμολογηθέναι.

ζ'. Γαβίνιῳ δ' ἐπὶ Πάρθους ὠρμημένῳ στρατεύειν γίνεται Πτολεμαῖος ἐμπόδιον· ὃν, ὑποστρέψας ἀπ' Εὐφράτου, κατήγεν εἰς Αἴγυπτον, ἐπιτηδεύειν εἰς ἅπαντα χρώμενος κατὰ τὴν στρατιάν Ὑρκανῶ καὶ Ἀντίπατρω.

10 Καὶ γὰρ χρήματα καὶ δπλα καὶ σίτον καὶ ἐπικούρους δ' Ἀντίπατρος προσῆγε· καὶ τοὺς ταύτῃ Ἰουδαίους, φρουροῦντας τὰς κατὰ τὸ Πηλούσιον ἐμβολὰς, παρεᾶσαι Γαβίνιον ἔπεισε.

Τῆς δ' ἄλλης Συρίας πρὸς τὸν Γαβίνιου χωρισμὸν κινηθείσης, καὶ Ἰουδαίους πάλιν ἀπέστησεν Ἀλέξανδρος δ' Ἀριστοβούλου· μεγίστην δὲ συκροτήσας δύναμιν ὥρμητο πάντας τοὺς κατὰ τὴν χώραν Ῥωμαίους ἀνελεῖν. Πρὸς δ' Γαβίνιος δέσας (ἥδη δὲ παρὴν ἀπ' Αἰγύπτου τοῖς τῆδε θορύβοις ἡπειγμένος) ἐπὶ τινὰς μὲν τῶν ἀφεστώτων Ἀντίπατρον

20 προτέμψας μετέπεισε. Συνέμενον δὲ Ἀλεξάνδρῳ τρεῖς μυριάδες, κάκεινος ὥρμητο πολεμεῖν· οὕτως ἔξεισι πρὸς μάχην· ὑπήντων δ' οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ συμβαλόντων περὶ τὸ Ἰταθύριον ὄρος, μύριοι μὲν ἀναιρούνται, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐσκεδάσθη φυγῇ. Καὶ Γαβίνιος ἔλθων εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τὸ Ἀντίπατρου βούλημα κατεστήσατο τὴν πολιτείαν. Ἐνθεν ὁρμήσας Ναβαταίων τε μάχῃ κρατεῖ καὶ Μιθραδάτην καὶ Ὀρσάνην φυγόντας ἐκ Πάρθων κρύφα μὲν ἀπέπειμψε, παρὰ δὲ τοῖς στρατιώταις ἔλεγεν ἀποδρᾶναι.

30 η'. Κἀν τούτῳ Κράσσος αὐτῷ διάδοχος ἔλθων παραλαμβάνει Συρίαν. Οὗτος εἰς τὴν ἐπὶ Πάρθους στρατείαν τὸν τε ἄλλον τοῦ ἐν Ἱεροσαλύμοις ναοῦ χρυσὸν πάντα περιεῖλε, καὶ τὰ δισχίλια τάλαντα ἤρεν, ὧν ἀπέσχετο Πομπήιος. Διαβάς δὲ τὸν Εὐφράτην αὐτός

35 τε ἀπώλετο καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ. Περὶ ὧν οὐ νῦν καιρὸς λέγειν.

θ'. Πάρθους δὲ μετὰ τὸν Κράσσον ἐπιδιαισχύνειν εἰς Συρίαν ὠρμημένους ἀνέκοπτε Κάσσιος εἰς τὴν ἐπαρχίαν διαφυγών. Περιποιησάμενος δ' αὐτὴν ἐπὶ Ἰουδαίαν

40 ἡπείγετο· καὶ Ταριχέας μὲν ἔλθων, εἰς τρισμύριους Ἰουδαίων ἀνδραποδίζεται. Κτείνει δὲ καὶ Πειθόλαον, τοὺς Ἀριστοβούλου στασιαστὰς ἐπισυνιστάντα· τοῦ χρόνου δὲ ἦν σύμβουλος Ἀντίπατρος. Τούτῳ γήμαντι γυναῖκα τῶν ἐπισήμων ἐξ Ἀραβίας, Κύπρον τοῦνομα,

45 τέσσαρες μὲν υἱεῖς γίνονται, Φασαήλος, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῆς Ἡρώδης, πρὸς οἷς Ἰώσηπος καὶ Φερώρας καὶ Σαλώμη θυγάτηρ. Ἐξοικειούμενος δὲ τοὺς πανταχοῦ δυνατοὺς φιλαῖς τε καὶ ξενίαις, μάλιστα προσηγάγετο τὸν Ἀράβων βασιλέα διὰ τὴν ἐπιγαμίαν·

50 καπειδὴ τὸν πρὸς Ἀριστοβούλου ἀνέλετο πόλεμον, ἐκείνῳ παρακαταθήκην ἔπειμψε τὰ τέκνα. Κάσσιος δὲ, κατὰ συνθήκας ἡσυχάζειν Ἀλέξανδρον ἀναγκάσας, ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ὑπέστρεψε, Πάρθους διαβαίνειν ἀνείρξων· περὶ ὧν ἐν ἑτέροις ἐροῦμεν.

iterumque Romam a Gabinio. Et hunc quidem senatus in carcerem inclusit, ejus vero liberos in Judæam trans-mittebat, propterea quod Gabinus literis significarat, id se Aristobuli conjugi pro traditione castellorum spon-disse.

7. Gabinio autem, quum bellum Parthis inferre prope-aret, impedimento erat Ptolemæus; quem, reversus ab Euphrate, in Ægyptum reducebat, Hyrcano et Antipatro usus ad necessaria omnia in expeditionem suppeditanda. Nam et pecunias et arma et frumentum et auxilia ad eum adducebat Antipater: et Judæis in ea parte, qui custodes erant adituum juxta Pelusium, transmittere Gabinium persuasit. Quum autem reliqua Syria ad discessum Gabinii commota esset, Judæos etiam iterum ad defectionem im-pulsi Alexander Aristobuli filius, maximisque conflatis copiis, omnes in ea regione Romanos perimendi impetum cepit. Quam rem Gabinus veritus (jam enim ex Ægypto redierat eo turbis istis impulsus) ad quosdam e defectori-bus præmisso Antipatro, in contrariam sententiam eos ad-duxit. Verum cum Alexandro manserunt triginta millia, et ille bellandi desiderio tenebatur: adeoque ad pugnam egreditur. Atque obviam ibant Judæi, et apud montem Itabyrium congressi ad decem quidem millia sternuntur; cetera vero multitudo fuga dissipata erat. Et Gabinus Hierosolyma profectus ex Antipatri sententia rerum statu ordinavit. Hinc digressus et Nabatæos prælio supe-rat, et Mithradatem et Orsanen Parthorum perfugas clam quidem dimittit, militibus vero dicebat quod aufugerint.

8. Interea Crassus, qui venerat ut ei succederet, Syriam regendam suscipit. Ille in Parthicam expeditionem et omne aliud aurum in templo Hierosolymitano abstulit, et duo millia talentorum, a quibus abstinerat Pompejus. Euphraten vero quum trajecisset, et ipse periit et exercitus ejus. De quibus nunc non est narrandi tempus.

9. Post Crassum autem Parthos in Syriam transgredi pro-perantes inhibuit Cassius, qui in istam provinciam se fuga receperat. Ea autem occupata in Judæam festinabat; quumque Taricheas cepisset, Judæorum triginta circiter millia in servitium abducit. Etiam Pitholaum interficit, seditionis cum Aristobulo participes colligentem: necis vero ejus suasor erat Antipater. Huic autem, qui uxorem duxerat ex nobili quadam Arabiæ familia, nomine Cypron, quattuor nascuntur liberi, Phasaëlus, et Herodes, postea rex, et præter hos Josephus et Pheroras et filia Salome. Quum autem omnes, qui ubique potentes essent, sibi conciliaret amicitia et hospitalitate, potissimum affinitate de-vinxit Arabum regem; et postquam adversus Aristobulum bellum susceperat, liberos ei, apud quem deponerentur, misit. At Cassius, quum Alexandrum pactionibus ad quiescendum adegisset, ad Euphraten reversus est, Par-thos transitu prohibiturus: de quibus alibi dicemus.

ΚΕΦ. Θ'.

CAP. IX. (VII.)

Καῖσαρ δὲ Πομπηίου καὶ τῆς συγχλήπου φυγόντων ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον, Ῥώμης καὶ τῶν θλίων κρατήσας, ἀνήσει μὲν τῶν δεσμῶν τὸν Ἀριστόβουλον· παραδοὺς δ' αὐτῷ δύο τάγματα, κατὰ τάχος ἐπειψεν εἰς Συρίαν, ταύτην δὲ βραδίως ἐλπίσας καὶ τὰ περὶ τὴν Ἰουδαίαν δι' αὐτοῦ προσάξεσθαι. Φθάνει δὲ ὁ φθόνος καὶ τὴν Ἀριστοβούλου προθυμίαν καὶ τὰς Καίσαρος ἐλπίδας. Φαρμάκω γοῦν ἀναιρεθείς ὑπὸ τῶν τὰ Πομπηίου φρονούντων, μέχρι πολλοῦ μὲν οὐδὲ ταφῆς ἐν τῇ πατρῷᾳ χώρᾳ μετέ-
 10 χεν· ἔκειτο δ' ἐν μέλειτι συντηρούμενος ὁ νεκρὸς αὐτοῦ, ἕως ὅπ' Ἀντωνίου Ἰουδαίους ἐπέμψθη, τοῖς βασιλικοῖς μνημείοις ἐνταφισόμενος.

β'. Ἀναίρεῖται δὲ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος πε-
 15 λέκει ὑπὸ Σχιπίωνος ἐν Ἀντιοχείᾳ, Πομπηίου τοῦτ' ἐπιστελλαντος καὶ γενομένης κατηγορίας πρὸ τοῦ βήματος ὧν Ῥωμαῖοις ἐβλάψε. Τοὺς δ' ἀδελφούς αὐτοῦ Πτολεμαῖος ὁ Μενναίου παραλαβὼν, ὃς ἐκράτει τῆς ὑπὸ τῷ Λιβάνῳ Χαλκίδος, Φιλippiῶνα τὸν υἱὸν ἐπ' αὐτοὺς εἰς Ἀσκάλωνα πέμπει. Κάκεινος ἀποσπᾶσας
 20 τῆς Ἀριστοβούλου γυναικὸς Ἀντίγονον, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα ἀνήγαγεν. Ἄλους δ' ἔρωτι γαμῇ τὴν νεωτέραν, καὶ μετὰ ταῦθ' ὑπὸ τοῦ πατρὸς δι' αὐτὴν κτείνεται· γαμῇ γάρ Πτολεμαῖος τὴν Ἀλεξάνδραν, ἀνελὼν τὸν υἱὸν, καὶ διὰ τὸν γάμον κηδεμῶνι-
 25 κώτερος ἦν πρὸς τοὺς αὐτῆς ἀδελφούς.

γ'. Ἀντίπατρος δὲ μετὰ τὴν Πομπηίου τελευταίην μεταβὰς ἐθεράπευε Καίσαρα· κάπειδ' ἔπερ Μιθραδάτης ὁ Περγαμηνὸς, μεθ' ἧς ἦγεν ἐπ' Αἰγυπτίον δυνάμειος, εἰργόμενος τῶν κατὰ τὸν Πηλοῦσιον ἐμβολῶν, ἐν Ἀσκά-
 30 λωνι κατείχετο, τοὺς τε Ἀραβας ξένος ὧν ἔπεισεν ἐπι-
 35 κουρηῆσαι, καὶ αὐτοὺς ἤκεν ἄγων Ἰουδαίων εἰς τρισχίλους δπλίτας. Παρώρυμσε δὲ καὶ τοὺς ἐν Συρίᾳ δυνατοὺς ἐπὶ τὴν βοήθειαν, τῶν τ' ἐποίκων τοῦ Λιβάνου Πτολεμαῖον, καὶ Ἰάμβλιχον· δι' οὗς αἱ ταύτη πόλεις ἐτοίμως
 35 συνεφύψαντο τοῦ πολέμου. Καὶ θαρρῶν ἤδη Μιθραδάτης τῇ προσγενομένῃ δι' Ἀντίπατρον ἰσχύϊ, πρὸς τὸ Πηλοῦσιον ἐξελαύνει, κωλυόμενος τε διεξελθεῖν, ἐπο-
 40 λιώρει τὴν πόλιν. Γίνεται δὲ κἀν τῇ προσβολῇ διαση-
 45 μότατος Ἀντίπατρος· τὸ γὰρ καθ' αὐτὸν μέρος τοῦ
 40 τείχους διαρρήξας πρῶτος εἰσепήδησεν εἰς τὴν πόλιν μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ.

δ'. Καὶ Πηλοῦσιον μὲν ἐάλω· πρόσω δ' αὐτοὺς Ἰόν-
 45 τας εἶργον αὖθις οἱ τὴν Ὀνίῳ προσαγορευομένην χώραν κατέχοντες Ἰουδαῖοι Αἰγύπτιοι. Τούτους δὲ Ἀντίπα-
 45 τρος οὐ μόνον μὴ κωλύειν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπι-
 50 τήδεια τῇ δυνάμει παρασχεῖν. Ὅθεν οὐδ' οἱ κατὰ τὴν Μέμφιν ἔτι εἰς χεῖρας ἦλθον, ἐκούσιοι δὲ προσέθεντο Μιθραδάτῃ. Κάκεινος ἤδη τὸ Δέλτα περιελθὼν συνέ-
 50 βάλλε τοῖς λοιποῖς Αἰγυπτίοις εἰς μάχην κατὰ χῶρον
 50 ὃς Ἰουδαίων στρατόπεδον καλεῖται. Κινδυνεύοντα δὲ αὐτὸν ἐν τῇ παρατάξει σὺν θλῷ τῷ δεξιῷ κέρατι ρύεται περιελθὼν Ἀντίπατρος παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ ποταμοῦ·

Cæsar autem, quum Pompejus et senatus trans mare Io-
 nium fugissent, Roma rerumque summa potitus, Aristobulum vinctulis solvit; traditisque ei duabus legionibus celeriter in Syriam misit, spei plenus et hanc facillime et cuncta Judææ proxima per illum subjici posse. Verum et promptam Aristobuli voluntatem et Cæsaris spem irritam reddidit invidia. Nam veneno peremptus a Pompejanis, aliquamdiu etiam sepultura in solo patrio carebat; corpusque ejus melle conservatum jacebat, donec ab Antonio misum est Judæis, in patriis monumentis sepeliendum.

2. Porroque filius ejus Alexander a Scipione securi trucidatur Antiochiæ, idque jussu Pompeji, instituta etiam in eum accusatione pro tribunali ob ea quibus Romanos læserat. Ejus fratres ad se recepit Ptolemæus Mennæi filius, qui Chalcidem sub Libano imperio regebat, Ascalonem ad eos misso Philippione filio suo. Atque ille Antigonum ab Aristobuli conjuge abstractum, et sorores ejus ad patrem adducebat. Captus autem amore juniorem uxorem duxit, et postea a patre propter ipsam occiditur. Nam Ptolemæus, filio interfecto, Alexandram in matrimonium accipit, et nuptiarum gratia majori cura dignatus est ejus fratres.

3. Antipater autem, post obitum Pompeji, mutatis partibus Cæsari studebat: et quia Mithradates Pergamenus cum copiis quas ducebat in Ægyptum, prohibitus ab aditibus juxta Pelusium, apud Ascalonem detinebatur, et Arabibus, apud quos hospes erat, persuasit ut suppetias ei ferrent, et ipse secum habens Judæorum peditum tria circiter millia subsidio profectus est. Præterea viros in Syria potentes ad auxilium suppeditandum excitavit, et ex Libani incolis Ptolemæum et Iamblichum: quibus factum est ut illius regionis civitates alacriter belli societatem coirent. Jamque Mithradates, copiis fretus ab Antipatro adductis, Pelusium ire festinat; quumque pertransire tractu prohiberetur, urbem obsidebat. At Antipater in hac oppugnatione gloriam insignissimam adeptus est: nam quum muri, qua is erat, partem diffregisset, primus in urbem cum suis insiluit.

4. Et Pelusium quidem captam est: eos vero ulterius euntes rursus prohibebant Ægyptii Judæi, regionem quæ Oniæ dicebatur incolentes. Verum iis persuasit Antipater non modo ne obstarent, sed etiam ut copiis necessaria præberent. Unde factum est ut nec ii qui circa Memphin erant manus consererent, sed ultro sese traderent Mithradati. Atque ille, quum Delta circumvisset, pugnam cum ceteris Ægyptiis commisit, in loco qui Judæorum Castra appellatur: quumque in periculo esset in acie cum omni dextro cornu, Antipater, fluminis ripam circumgressus, eum li-

τῶν γὰρ καθ' ἑαυτὸν ἐκράτει τὸ λαὶὸν ἔχων κέρασ.
Ἐπειτα προσπεσὼν τοῖς διώκουσι Μιθραδάτην, ἀπέκτεινέ
τε πολλοὺς, καὶ μέχρι τοσοῦτου τοὺς καταλειπομένους
ἐδίωξεν, ὥς καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἔλιν· ὀγδοή-
5 κοντα δὲ μόνους τῶν ἰδίων ἀπέβαλε, καὶ Μιθραδάτης
ἐν τῇ τροπῇ περὶ ὀκτακοσίους. Σωθεὶς δ' αὐτὸς παρ'
ἐλλίπα, μάρτυς ἀδάσκανος γίνεται πρὸς Καίσαρα τῶν
Ἀντιπάτρου κατορθωμάτων.

ε'. Ὁ δὲ τότε μὲν τὸν ἄνδρα τοῖς ἐπαίνους καὶ ταῖς
10 ἐλλίσιν εἰς τοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ κινδύνους ἐπέρρωσεν. Ἐν
οἷς πᾶσι παραβολώτατος ἀγωνιστὴς γενόμενος, καὶ
πολλὰ τρωθεὶς καθόλου σχεδὸν τοῦ σώματος, εἶχε τὰ
σημεῖα τῆς ἀρετῆς. Αὐθις δὲ καταστησάμενος τὰ κατὰ
τὴν Αἴγυπτον, ὥς ἐπανήκεν εἰς Συρίαν, πολιτείᾳ τε
15 αὐτὸν τῇ Ῥωμαίων ἐτίμησε καὶ ἀτελείᾳ, τῆς τε ἄλλης
τιμῆς καὶ φιλοφρονήσεως ἕνεκεν ζηλωτὸν ἐποίησε, καὶ
τὴν ἀρχιερωσύνην δὲ δι' αὐτὸν ἐπεκύρωσεν Ὑρκανῷ.

ΚΕΦ. Ι'.

Κατ' αὐτὸ δὲ καὶ Ἀντίγονος δ' Ἀριστοβούλου, πρὸς
τὸν Καίσαρα παρών, γίνεται παραδόξως Ἀντιπάτρω
20 μείζονος προκοπῆς αἴτιος. Δέον γοῦν ἀποδύρεσθαι περὶ
τοῦ πατρὸς πεφαρμάχθαι δοκοῦντος ἐκ τῶν πρὸς Πομπή-
ριον διαφορῶν, καὶ περὶ τὰδελφοῦ τὴν Σκιπίωνος ὁμό-
τητα μέμφεσθαι, καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἔλεον παραμίζει
φθονερὸν πάθος, δ' ἐπὶ τούτοις Ὑρκανοῦ καὶ Ἀντι-
25 πάτρου κατηγορεῖ παρελθόν, ὥς παρανομώτατα μὲν
αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν πάσης ἀπελαύνουεν τῆς πα-
τρίου γῆς, πολλὰ δ' εἰς τὸ ἔθνος αὐτοὶ διὰ κόρον ἐξυ-
βρίζοιεν· καὶ ὅτι τὴν εἰς Αἴγυπτον συμμαχίαν οὐκ ἐπ'
εὐνοίᾳ αὐτῷ πέμψειαν, ἀλλὰ κατὰ δέος τῶν παλαι δια-
30 φορῶν, καὶ τὴν πρὸς τὸν Πομπήριον φιλίαν ἀποσκευαζό-
μενοι.

β'. Πρὸς ταῦθ' δ' Ἀντίπατρος ἀπορρήφας τὴν ἐσθῆτα
τὸ πλῆθος ἐπεδείκνυε τῶν τραυμάτων, καὶ περὶ μὲν τῆς
εἰς Καίσαρα εὐνοίας οὐκ ἔφη λόγου δεῖν αὐτῷ, κεκρα-
35 γέναι γὰρ τὸ σῶμα σωπώντος Ἀντιγόνου δὲ θαυμάζειν
τὴν τόλμαν, εἰ πολεμίου Ῥωμαίων υἱὸς ὢν καὶ Ῥω-
μαίων δραπετεύου, καὶ τὸ νεωτεροποιὸς εἶναι καὶ στασιώ-
δης αὐτὸς πατρῶν ἔχων, παρὰ τῷ Ῥωμαίων ἡγεμόνι
κατηγορεῖν ἐπικεχέρηκεν ἐτέρων, καὶ πειρᾶται τυχεῖν
40 ἀγαθοῦ τινος, δέον ἀγαπᾶν ὅτι ζῇ· καὶ γὰρ νῦν ἐφίε-
σθαι πραγμάτων οὐ τοσοῦτον δι' ἀπορίαν, ἀλλ' ἵνα
Ἰουδαίους διαστασίῳ παρελθόν, καὶ χρῆσθαι κατὰ
τῶν δόντων ταῖς ἀφορμαῖς.

γ'. Τούτων Καίσαρ ἀκούσας Ὑρκανὸν μὲν ἀξιώτερον
45 τῆς ἀρχιερωσύνης ἀπεφάνετο, Ἀντιπάτρω δὲ δυναστείας
αἵρεσιν ἔδωκεν. Ὁ δ' ἐπὶ τῷ τιμῆσαντι τὸ μέτρον τῆς
τιμῆς θέμενος πάσης ἐπίτροπος Ἰουδαίας ἀποδείκνυται,
καὶ προσπιτυγχάνει τὰ τεύχη τῆς πατρίδος ἀνακτίσαι
κατεστραμμένα. Τὰς μὲν δὴ τιμὰς ταύτας Καίσαρ
50 ἀπέστελλεν ἐν τῷ Καπετωλίῳ χαραχθῆναι, τῆς τε
αὐτοῦ δικαιοσύνης σημεῖον καὶ τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς
ἐσόμενον.

beravit : nam secum habens laevum cornu oppositos sibi su-
peraverat. Dein facto in eos impetu, qui Mithradatem perse-
querentur, et multos occidit et reliquos eousque fugientes
egit, donec castra illorum cepit : de suis autem octoginta
tantum amisit, at Mithradates dum fugeret octingentos.
Ille vero, praeter spem servatus, testimonium apud Cae-
sarem absque omni invidia perhibet de rebus ab Antipatro
praeclare gestis.

5. Unde ille tunc quidem Antipatrum et spe et laudibus
ad subeunda pro se pericula promptiorem reddidit. In
quibus omnibus quum bellator fuerit audacissimus, et multa
toto fere corpore vulnera acceperit, habebat quibus forti-
tudinem ostentaret. Post autem quum res in Aegypto ordi-
nasset Caesar, in Syriam reversus eum et Romana civitate
donavit et immunitate, fecitque, et aliis honoribus eum
augendo et amicissime tractando, ut ipsi invideretur, atque
ejus insuper gratia pontificatum confirmavit Hyrcano.

CAPUT X. (VIII.)

Sub idem autem tempus et Antigonus Aristobuli filius,
quum ad Caesarem venisset, in causa erat praeter opinionem
quod Antipater plus auctoritate valeret. Nam quum opor-
tuerit eum patris fortunam deplorare, qui veneno sublatus
videbatur ob inimicitias quae illi cum Pompejo intercesse-
rant, et queri de Scipionis in fratrem crudelitate, nihilque
quod invidiam moveret adhibere dum misericordiam im-
ploraret, ille in medium prodiens praeterea Hyrcanum et
Antipatrum accusabat, ac si ipsum quidem iniquissime cum
fratribus suis omni de terra patria abegissent, multisque
ipsi gentem injuriis ex petulantia affecissent; quodque in
Aegyptum auxilia ei non ex benevolentia miserint, sed metu
veterum inimiciarum, et ut amicitiam cum Pompejo in-
stitutam deprecarentur.

2. Ad haec Antipater veste abjecta vulnorum multitudi-
nem palam faciebat, et de sua quidem in Caesarem benevo-
lentia non opus esse sibi dicebat verba facere; nam corpus
etiam se tacente clamare : Antigoni vero audaciam mirari,
qui, quum hostis Romanorum sit filius et fugitivi Romano-
rum, et novarum rerum studiosus seditiosusque patrem
imitetur, apud Romanorum praesidem contra alios accusa-
tionem instituerit, et emolumentum aliquid comparare studeat,
quum isto contentus esse deberet quod vivat : nam et nunc
non propter inopiam rebus interesse adeo desiderare, sed
ut inter Judaeos seditionem concitet, et facultatibus contra
largiores utatur.

3. Quum ista Caesar audisset, Hyrcanum quidem pontifi-
catu digniorem esse pronuntiavit, Antipatro autem potesta-
tis quam vellet optionem dedit. Ille vero, honoris modum
et mensuram dantis arbitrio permittens, totius Judaeae
procurator declaratus est, et praeter hoc impetravit ut sub-
versa patriae mœnia instaurare sibi daretur. Et hos quidem
honores Caesar misit tabulis incidendos in Capitolio, in per-
petuum suaeque justitiae et Antipatri virtutis monumentum.

δ'. Ἀντίπατρος δὲ Καίσαρα προπέμψας ἐκ τῆς Συρίας εἰς Ἰουδαίαν ὑπέστρεψεν. Καὶ πρῶτον μὲν τὸ τεῖχος ἀνεδείματο τῆς πατρίδος ὑπὸ Πομπηίου κατεστραμμένον, καὶ τοὺς ἀνὰ τὴν χώραν θορύβους ἐπιῶν κατέσπελλεν, ἀπειλητῆς ἅμα καὶ σύμβουλος ὧν ἐκάστοις, ὅτι τὰ μὲν Ὑρκανοῦ φρονούντες ἐν ὀλίῳ καὶ καθ' ἡσυχίαν βιώσονται, τῶν τε ἰδίων κτημάτων καὶ κοινῆς εἰρήνης ἀπολαύοντες· εἰ δὲ πείθοιντο ταῖς ψυχραῖς ἐλπίσι τῶν νεωτερίζειν ἐπὶ κέρδεσιν οἰκειοῖς ἐθελόντων, αὐτὸν τε πειράσουσιν ἀντὶ κηδεμόνος δεσπότην καὶ Ὑρκανὸν ἀντὶ βασιλέως τύραννον, Ῥωμαίους γε μὴν καὶ Καίσαρα πολεμίους ἀνθ' ἡγεμόνων καὶ φίλων· οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι μετακινούμενον ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὃν αὐτοὶ κατέστησαν. Ἄμα δὲ ταῦτα λέγων δι' ἑαυτοῦ καθίστατο τὴν χώραν, ὁρῶν τὸν Ὑρκανὸν νωθῇ τε καὶ βασιλείας ἀτονώτερον. Φασάηλον μὲν δὴ, τῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον, Ἱεροσολύμων καὶ τῶν περίεξ στρατηγὸν καθίστησι· τὸν δὲ μετ' αὐτὸν Ἡρώδην, ἐπὶ τοῖς ἴσοις ἐστειλεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν κομιδῇ νέον.

ε'. Ὁ δὲ, ὧν φύσει δραστήριος, ὕλην εὐθέως εὕρισκε τῷ φρονήματι. Καταλαβὼν οὖν Ἐρεκίαν τὸν ἀρχιληστήν, τὰ προσελθὼν τῇ Συρίᾳ κατατρέχοντα μετὰ μεγίστου στίφους, αὐτόν τε συλλαβὼν ἀποκτείνει καὶ πολλοὺς τῶν ληστῶν· ὃ δὴ μάλιστα τοῖς Σύροις κατ' ὀφθαλμοὺς ὤκνε. Ὑμνεῖτο γοῶν ἀνά τε τὰς κώμας καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ἡρώδης, ὡς εἰς εἰρήνην αὐτοῖς παρὼν καὶ τὰς κτήσεις ἀνασσεσώκως. Γίνεται δ' ἐκ τούτου καὶ Σέξτω Καίσαρι γινώριμος, ὅντι συγγενεὶ τοῦ μεγάλου Καίσαρος, καὶ διοικούντι τὴν Συρίαν. Πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν εὐδοκίμοῦντα καὶ Φασάηλος ἐφιλοτιμεῖτο τὴν ἀγαθὴν ἔριν, τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις εὐνουστέρους καθιστάμενος, καὶ δι' αὐτοῦ μὲν ἔχων τὴν πόλιν, μηδὲν δ' ἀπειροκαλῶς εἰς τὴν ἔξουσίαν ἐξυθρίζων. Ἐνθεν Ἀντιπάτρω θεραπεία τε ἦν ἐκ τοῦ ἔθνους βασιλικῇ, καὶ τιμαὶ παρὰ πάντων ὡς δεσπότη τῶν ὅλων· οὐ μὴν αὐτὸς τῆς πρὸς Ὑρκανὸν εὐνοίας ἢ πίστεώς τι μετεκίνησεν.

ς'. Ἀμύχανον δ' ἐν εὐπραγίαις φθόνον διαφυγεῖν. Ὑρκανὸς γοῶν ἤδη μὲν καὶ καθ' ἑαυτὸν ἡσυχῇ πρὸς τὸ κλέος τῶν νεανίσκων ἐδάκνετο, μάλιστα δ' ἔλπει τὰ Ἡρώδου κατορθώματα· καὶ κήρυκες ἐπάλληλοι τῆς καθ' ἑκάστον εὐδοκίας προστρέχοντες, πολλοὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις βασκάνων ἡρέβιζον, οἷς ἢ τὸ τῶν παίδων ἢ τὸ Ἀντιπάτρου σωφρονικὸν προσίστατο, λέγοντες ὡς Ἀντιπάτρω καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ παραχωρήσας τῶν πραγμάτων, καθέζοιτο τοῦνομα μόνον βασιλέως ἔχων ἔρημον ἔξουσίαν· καὶ μέχρι πού πλανηθήσεται καθ' ἑαυτοῦ βασιλεῖς ἐπιτρέφων· οὐδὲ γὰρ εἰρηνεύεσθαι τὴν ἐπιτροπὴν αὐτοῦς ἐτι, φανεροῦς δ' εἶναι δεσπότης παρ' ὅσων βασιλευσάντων, εἰ γε μήτε ἐντολὰς δόντος μήτε ἐπιστείλαντος αὐτοῦ, τοσοῦτους παρὰ τὸν Ἰουδαίων νόμον ἀνήρκεεν Ἡρώδης· ὃν, εἰ μὴ βασιλεὺς ἐστίν, ἀλλ' ἐτι ἰδιώτης, δεῖν ἐπὶ δίκην ἤκειν, ἀποδύσαντα λόγον

4. Antipater vero, deducto e Syria Cæsare, in Judæam reversus est. Et primum quidem patriæ muros a Pompejæ dirutos refecit, et regionem obiens tumultus qui in ea erant compescebat, partim minando, partim singulis consulendo, fore, si ab Hyrcano starent, ut feliciter et quiete vitam agerent, suisque bonis et pace communi fruentes; sin vero spe vana ab iis ducerentur, qui privati quæstus gratia res novas moliri studeant, ipsum experturos esse pro curatore dominum, et Hyrcanum pro rege tyrannum, itemque Romanos et Cæsarem pro ducibus et amicis hostes: non enim passuros eum ab imperio summoferi, quem constituisset ipsi. Atque simul ac ista diceret, res regionis solus ordinavit, quod Hyrcanum et segniorem et remissionem videret quam regnum posceret. Et Phasaëlium quidem, filiorum natu maximum, Hierosolymorum agrique finitimi præfectum constituit: Herodem vero, illi ætate proximum, cum pari potestate misit in Galilæam, adolescentulum admodum.

5. Ille vero, natura factus ad res gerendas, statim invenit materiam animi magnitudini. Itaque quum offendisset Ezechiam latronum ducem, magna manu finitima Syriæ incursantem, et illum nactus interfecit multosque latronum: quod sane maxime Syris gratum præstitit, adeoque omnium sermone per vicos et in urbibus celebratus erat Herodes, ut qui præsentia sua pacem illis dederit et omnes facultates in tuto collocarit. Quo factum est ut etiam Sexto Cæsari innotesceret, cognato magni Cæsaris et Syriam administranti. Phasaëlo autem cum fratre gloriam adepto pulchra erat contentio, dum Hierosolymitarum erga se benevolentiam augere studet, ut qui urbem quidem per se regeret, sed ita ut nihil inhoneste faceret potestate sua ad aliorum injuriam abutendo. Hinc Antipater a gente more regio colebatur, et ab universis, quasi omnium dominus exstitisset, habebatur in honore. Nec tamen vel minimum discessit a sua erga Hyrcanum fide et benevolentia.

6. Verum fieri non potest ut invidiam quisquam in secundis rebus effugiat. Nam Hyrcanum quidem ipsum jam ante tacite mordebat juvenum gloria, maximeque animum ejus sollicitabant res ab Herode præclare gestæ: insuper et crebri nuncii bonæ utriusque famæ unus alium præcurrentes, multi etiam in regia invidi et obtrectatores stimulos subiciebant, quibus aut Antipatri aut filiorum ejus obestabat prudentia, dicentes quod Antipatro ejusque filiis cedens rerum administratione, sederet regis solum nomen habens, idque sine omni potestate: et quousque in errore sit vertaturus, reges in sui perniciem nutriendos? nec enim eos amplius simulare procurationem, sed manifestos esse dominos, ipsa deturbato, si quidem Herodes, neque suis mandatis neque literis fretus, tantam multitudinem contra legem Judæorum interfecerit; eumque, si jam regnum non teneat, sed adhuc privatus sit, ad judicium venire debere, rationem et ipsi et

αὐτῷ τε καὶ τοῖς πατέροις νόμοις, οἱ κτείνειν ἀκρίτως οὐκ ἀφίεσι.

ζ'. Τούτοις κατὰ μικρὸν Ἵρχανὸς ἐξεκαίετο, καὶ τὴν ὀργὴν τελευταῖον ἐκρήξας ἐκάλει κρηθρόμενον τὸν Ἡρώδην. Ὁ δὲ καὶ τοῦ πατρὸς παρινοῦντος καὶ τῶν πραγμάτων διδόντων παρρησίαν ἀνῆει, φρουραῖς διαλαβὼν πρότερον τὴν Γαλιλαίαν. Ἡεὶ δὲ μετὰ καρτεροῦ στίφους, ὥς μήτε καταλύειν δοξείεν Ἵρχανὸν ἀδρανῶς ἄγων δύναμιν, μήτε γυμνὸς ἐμπέσοι τῷ φόβῳ. 10 Σέξτος δὲ Καίσαρ δείσας περὶ τῷ νεανίᾳ, μή τι παρὰ τοῖς ἐχθροῖς ἀποληφθεὶς πάθῃ, πέμπει πρὸς τὸν Ἵρχανὸν τοὺς παραγγελοῦντας διαρρήδην ἀπολύειν Ἡρώδην τῆς φονικῆς δίκης. Ὁ δὲ καὶ ἄλλως ὠρμημένος (ἡγάπα γὰρ Ἡρώδην) ἀποληφίζεται.

15 η'. Καὶ ὁς, ὑπολαμβάνων ἀκοντος τοῦ βασιλέως διαφυγεῖν, εἰς Δαμασκὸν ἀνεχώρησε πρὸς Σέξτον, παρασκευαζόμενος οὐδ' αὐθις ὑπακοῦσαι καλοῦντι. Καὶ πάλιν οἱ πονηροὶ παρώξυνον Ἵρχανὸν, κατ' ὀργὴν τε οἰχεσθαι τὸν Ἡρώδην λέγοντες καὶ παρεσκευασμένον κατ' αὐτοῦ. 20 Πιστεύων δ' ὁ βασιλεὺς οὐκ εἶχεν ὅ,τι χρὴ δρᾶν, ὥς ἑώρα μείζονα τὸν διάφορον. Ἐπεὶ δὲ ὑπὸ Σέξτου Καίσαρος στρατηγὸς ἀνεδείχθη Κοίλης Συρίας καὶ Σαμαρείας, οὐ μόνον τε κατ' εὐνοίαν τὴν ἐκ τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ὅτι δυνάμει φοβερὸς ἦν, εἰς ἔσχατον δέους κατέπε- 25 σεν, ὅσον οὕτω προσδοκῶν ἐπ' αὐτὸν ὁρμήσειν μετὰ στρατιᾶς.

θ'. Καὶ οὐ διήμαρτε τῆς οἰήσεως. Ὁ γὰρ Ἡρώδης, κατ' ὀργὴν τῆς περὶ τὴν δίκην ἀπειλῆς στρατιᾶν ἀθροίσας, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἦγε, καταλύσων τὸν Ἵρχανόν. 30 Κἀν ἔφθη τοῦτο ποιήσας, εἰ μὴ προξεληθόντες ὁ τε πατήρ καὶ ἀδελφὸς ἔκλασαν αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, παρακαλῶντες αὐτὸν ἀπειλῇ καὶ ἀνατάσει μόνῃ μετῆσαι τὴν ἄμυναν, φείσασθαι δὲ τοῦ βασιλέως, ὅφ' ὃ μέχρι τοσαύτης δυνάμεως προῆλθε· δεῖν τε, εἰ κληθεὶς ἐπὶ δίκην 35 παρωξύνεται, καὶ περὶ τῆς ἀφέσεως εὐχαριστεῖν, μὴ πρὸς μὲν τὸ σκυθρωπὸν ἀπαντᾶν, περὶ δὲ τῆς σωτηρίας ἀχάριστον εἶναι. Εἰ δὲ δὴ λογιστέον εἴη καὶ πολέμου βροτὰς βραβεύεσθαι τῷ Θεῷ, πλείον εἶναι τῆς στρατιᾶς τὸ ἀδικον. Διὸ δὴ καὶ περὶ τῆς νίκης οὐ χρῆναι κατὰ πᾶν 40 εὐελπιν εἶναι, μέλλοντά τε συμβᾶλλειν βασιλεῖ καὶ συντρόφῳ, καὶ πολλάκις μὲν εὐεργέτῃ, χαλεπῷ δὲ οὐδέποτε, πλὴν ὅσον πονηροῖς συμβούλοις χρώμενος ἐπισείσειεν αὐτῷ σκιὰν ἀδικήματος. Πείθεται δὲ τούτοις Ἡρώδης, ὑπολαβὼν εἰς τὰς ἐλπίδας αὐταρχεῖν εἶναι καὶ 45 τὸ τὴν ἰσχὺν ἐπιδειξάσθαι τῷ ἔθνει.

ι'. Κἀν τούτῳ γίνεται περὶ Ἀπάμειαν ταραχὴ Ῥωμαίων καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, Καικιλίου μὲν Βάσσου διὰ τὴν εἰς Πομπήιον εὐνοίαν δολοφονήσαντος Σέξτον Καίσαρα, καὶ τὴν ἐκεῖνον δύναμιν παραλαβόντος, τῶν δ' ἄλ- 50 λων Καίσαρος στρατηγῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ φόνου Βάσσου συμβαλόντων μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. Οἷς καὶ διὰ τὸν ἀνηρημένον καὶ διὰ τὸν περιόντα Καίσαρα, φίλους ὄντας ἀμφοτέρους, ὁ Ἀντίπατρος διὰ τῶν παίδων ἐπεμψε

legibus patriis redditurum, quæ homines non condemnatos occidi prohibeant.

7. His paulatim accendebatur Hyrcanus, tandemque ira exardescens Herodem ad causam dicendam accersit. Ille vero et patris monitu, et quod fiduciam ei adderent res gestæ, ascendebat, firmata prius præsidii Galilæa. Ibat autem valida manu stipatus, ut nec Hyrcanum deturbaturus videretur magnis adductis copiis, neque in invidos nudus armis incideret. Sextus autem Cæsar adolescenti metuens, ne ab inimicis interceptus mali aliquid pateretur, ad Hyrcanum mittit qui ei expresse denunciarent, ut Herodem sententia capitali liberaret. Hyrcanus autem, per se quoque id cupiens (nam Herodem diligebat), eum absolvit.

8. Atque is, invito rege evasisse ratus, Damascus se contulit ad Sextum, ita comparatus, ut nequaquam obtineretur, si denuo accitus esset. Rursumque ab improbis irritabatur Hyrcanus, qui dicerent et Herodem iratum abiisse, et paratum esse contra ipsum. Rex autem his fidem habens quid agendum esset nesciebat, ut qui inimicum se potentiorum esse viderit. Postquam vero a Sexto Cæsare Coeles-Syriæ et Samaritæ præses fuerat declaratus, non solum ex gentis in eum benevolentia, sed quod et potentia terribilis esset, in timorem extremum incidit, jamjamque illum contra se expectans cum exercitu esse venturum.

9. Neque opinione falsus est. Namque Herodes, iratus ei ob intentatam sibi accusationem, quum exercitum coegisset, Hierosolyma eum ducebat, Hyrcanum regno deturbaturus: idque facere occupasset, nisi pater et frater prius ei obviam profecti impetum ejus fregissent, ipsum obsecrantes ut ultra minas et terrorem in vindicta non procederet, sed regi parceret, sub quo ad tantam potentiam provectus sit: atque debere, si indignaretur quod in iudicium vocatus esset, et gratias agere quod fuerit absolutus, non ad severiora se recipere, et pro salute accepta ingratum semet ostendere. Quodsi vero reputandum sit Deum belli casus regere et moderari, plus valitum esse iniquitatem quam exercitum: quocirca non oportere ipsum etiam de victoria omnino bene sperare, qui congressurus esset et cum rege, et socio, deque se quidem sæpenumero bene merito, difficili autem nunquam, nisi in quantum malis usus consiliariis videretur eum injuria affecisse. Istis autem flectitur Herodes, ratus sufficere sibi ad futuras spes quod potentiam suam genti demonstrasset.

10. Atque interea tumultus inter Romanos oritur apud Apameam, et bellum civile, ex eo quidem quod Cæcilius Bassus, ex sua in Pompejum benevolentia, Sextum Cæsarem dolo necaverit, ejusque militem occupaverit; alii vero Cæsaris duces, ut Sexti necem ulciscerentur, cum omnibus copiis suis Bassum adorti fuerint. Quibus tam interempti quam superstitis Cæsaris causa, amborum sui amicorum, subsidium per filios suos misit Antipater. Quum autem

συμμαχίαν. Μηχνομένου δὲ τοῦ πολέμου, Μοῦρκος μὲν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Σέξτου παραγίνεται διάδοχος.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

Συνίσταται δὲ Ῥωμαῖοις κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὁ μέγας πόλεμος, Κασσίου καὶ Βρούτου ἄφνω κτεινάντων ὁ δὲ Καίσαρα, κατασχόντα τὴν ἀρχὴν ἐπ' ἑπτὰ, τρία καὶ μῆνας ἐπτά. Μεγίστου δὲ ἐπὶ τῷ φόνῳ γενομένου κινήματος, καὶ διαστασιασθέντων τῶν δυνατῶν, ἕκαστος ἐπίσιν οἰκείαις ἐχώρει πρὸς ὁ συμφέρειν ὑπελάμβανε. Καὶ δὴ ἤκε Κάσσιος εἰς Συρίαν, καταληφόμενος τὰς 10 περὶ Ἀπάμειαν δυνάμεις. Ἐνθα Βάσσω τε Μοῦρκον καὶ τὰ διεστώτα τάγματα διαλλάξας, ἐλευθεροὶ μὲν Ἀπάμειαν τῆς πολιορκίας, ἡγούμενος δ' αὐτὸς τῆς στρατιᾶς ἐπήγει φορολογῶν τὰς πόλεις, καὶ παρὰ δύνανται τὰς εἰσπράξεις ποιούμενος.

15 β'. Κελευσθέν δὲ καὶ Ἰουδαῖοις εἰσενεγκεῖν ἑπτακόσια τάλαντα, δέσας Ἀντίπατρος τὴν ἀπειλὴν τοῦ Κασσίου, τοῖς τε υἱοῖς διεῖλεν εἰσπράττειν τὰ χρήματα καὶ τισιν ἄλλοις τῶν ἐπιτηδείων κατὰ τάχος, ἐν οἷς καὶ Μάλιχῳ τινὶ τῶν διαφόρων. Οὕτως ἤπειγεν ἡ ἀνάγκη.

20 Πρῶτος δ' ἀπεμειλίχιστο Κάσσιον Ἡρώδης, τὴν ἑαυτοῦ μοῖραν ἐκ τῆς Γαλιλαίας κομίσας ἑκατὸν τάλαντα, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τοῖς μάλιστα φίλος ἦν. Τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς βραδυτῆτα καχίσας, αὐταῖς ἐθυμοῦτο ταῖς πόλεσι. Γόφῃν γοῦν καὶ Ἀμμαοῦν καὶ δύο ἐτέρας τῶν 25 ταπεινοτέρων ἐξανδραποδισάμενος, ἐχώρει μὲν ὡς καὶ Μάλιχον ἀναίρησιν, ὅτι μὴ σπύσας εἰσέπραξεν· ἐπέσχε δὲ τὴν τε τούτου καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ἀπώλειαν Ἀντίπατρος, ταχέως ἑκατὸν τάλαντοις θεραπεύσας Κάσσιον.

30 γ'. Οὐ μὴν Μάλιχος, ἀναχωρήσαντος Κασσίου, τῆς χάριτος ἀπεμνημόνευσεν Ἀντίπατρω· κατὰ δὲ τοῦ πολέμου σωτήρος ἐπιβουλὴν ἀνεσκευάζετο, σπεύδων ἀνελεῖν τὸν ἐμπόδιον αὐτοῦ τοῖς ἀδικήμασιν ὄντα. Ἀντίπατρος δὲ τὴν τε ἰσχύϊν καὶ τὸ πανοῦργον ἀνδρὸς 35 ὑποδέσας, διαβαίνει τὸν Ἰορδάνην, στρατὸν ἀθροίσων εἰς τὴν τῆς ἐπιβουλῆς ἄμυναν. Φωραθεὶς δὲ Μάλιχος ἀναιδείᾳ τῶν Ἀντίπατρου παίδων περιγίνεται. Τὸν τε γὰρ Ἱεροσολύμων φρουρὸν Φασάηλον καὶ Ἡρώδην πεπιστευμένον τὰ ὅπλα, πολλὰς ἀπολογίας καὶ ὅρκους 40 ἐκγοητεύσας, διαλλακτὰς αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα πείθει γενέσθαι. Πάλιν γοῦν ὑπ' Ἀντίπατρον σώζεται, πείσαντος Μοῦρκον τὸν τότε στρατηγοῦντα Συρίας, ὅς ὤρμητο κτείνειν Μάλιχον ἐφ' οἷς ἐνεωτέρισα.

δ'. Συστάντος δὲ τοῦ πρὸς Κάσσιον καὶ Βρούτον πό- 45 λέμου Καίσαρ τε τῷ νέῳ καὶ Ἀντωνίῳ, Κάσσιος καὶ Μοῦρκος στρατιὰν ἀθροίσαντες ἐκ τῆς Συρίας, ἐπειδὴ μέγα μέρος εἰς τὰς χρεῖας Ἡρώδης ἔδοξε συμβεβλησθαι, τότε μὲν αὐτὸν Συρίας ἀπάσης ἐπιμελητὴν καθιστᾶσι, δύνανται πεζὴν τε καὶ ἵππικὴν δόντας· μετὰ δὲ τὴν τοῦ 50 πολέμου κατάλυσιν ἀποδείξειν Κάσσιος ὑπέσχετο καὶ Ἰουδαίας βασιλέα. Συνέθη δ' Ἀντίπατρω τὴν τε ἰσχύϊν τοῦ παιδὸς καὶ τὴν ἐλπίδα αἰτίαν ἀπωλείας γενέσθαι.

bellum traheretur, Murcus ex Italia venit, qui Sexto succederet.

CAP. XI. (IX.)

Sub idem autem tempus Romanis magnum bellum conflatum est, quod Cassius et Brutus derepente Cæsarem dolo occidissent, postquam annos tres et sex menses imperium tenerat. Maximo deinde ex illa cæde motu concitato, virisque primariis inter se dissidentibus, ad id propria quisque spe ducebatur, quod maxime in rem suam facere existimabat. Adeoque Cassius in Syriam veniebat, copias occupaturus quæ ad Apameam erant. Ubi quum et Murcum Basso et legiones, quæ ab eo dissenserant, conciliasset, obsidione quidem liberat Apameam, ipse vero exercitum ductans urbes peragrabat tributa colligens, et exigens etiam plus quam solvendo erant.

2. Quum autem Judæis quoque imperasset septingenta talenta asferre, Antipater, Cassii minas veritus, pecuniæ exactionem, ut illico fieret, inter filios dividit et quosdam alios e necessariis suis, in quibus erat et Malichus quidam ipsi parum amicus. Ita eum urgebat necessitas. Primus autem Cassium demulsit Herodes, qui centum talenta sibi mandata ex Galilæa attulit, adeoque inter præcipuos ejus amicos habebatur. At vero quum ceteris tarditatem vitio vertisset et exprobrasset, ipsis civitatibus irascebatur. Itaque, Gophna et Ammaunte et aliis duabus inferioris notæ in servitutem redactis, eo quidem processit ac si et Malichum etiam interfectorus esset, quod in exigendo pecuniam parum properasset. Verum quominus et hunc et alias civitates perditum iret, obstitit Antipater, qui protenus Cassium centum talentis delinivit.

3. Nequaquam tamen Malichus, post Cassii discessum, gratiam Antipatro referebat; sed ei, qui sæpiusculum ipsum conservaverat, insidias moliebat, eum e medio tollere festinans, qui ipsius iniquitati impedimento erat. Atqui Antipater, hominis et potentiam et calliditatem subveritus, ultra Jordanem se recipit, exercitum ad ulciscendas insidias collecturus. Malichus autem deprehensus impudentia Antipatri filii imposuit. Quum enim tam Phasaelum Hierosolymorum custodem, quam Herodem armis præfectum, et multum semet excusando crebroque jurejurando adhibito, decepisset, persuadet eis patrem ipsi reconciliare. Atque ita denuo ab Antipatro salvatur, Murco tunc Syriæ præside ab eo exorato, qui Malichum occidere statuerat, quod novis rebus studuisset.

4. Cum autem bellum juveni Cæsari et Antonio ortum esset cum Cassio et Bruto, Cassius et Murcus, exercitu in Syria coacto, quandoquidem magnam partem eorum quibus illis opus erat visus erat Herodes contulisse, tunc quidem ipsum Syriæ omnis procuratorem constituunt, equitum illi manu peditumque attributa: quum autem bellum confectum esset, promittebat Cassius fore ut etiam Judææ regem declararet. Verum accidit ut Antipatro filii potentia et spes de eo concepta exitii causa essent. Nam harum

Ταῦτα γὰρ δέσας ὁ Μάλιχος διαφθείρει τινὰ τῶν βασιλικῶν οἰνογῶν χρήμασι, δοῦναι φάρμακον Ἀντιπάτρω· καὶ ὁ μὲν ἀγώνισμα τῆς Μαλίου παρανομίας γενομένος κατὰ τὸ συμπόσιον θνήσκει, τὰ τε ἄλλα δραστήριος ἀνὴρ ἐν ἀφηγήσει πραγμάτων καὶ τὴν ἀρχὴν ἀνακτῆσάμενός τε Ὑρκανῶ καὶ διαφυλάξας.

ε'. Μάλιχος δὲ καθ' ὑπόνοιαν τῆς φαρμακείας ὀργιζόμενον τὸ πλῆθος ἀρνούμενος ἐπειθεν· καὶ δυνατότερον ἑαυτὸν κατεσκεύαζεν, δολίτας συγκροτῶν. Οὐ γὰρ ἡρεμήσειεν Ἡρώδης ὑπελάμβανεν ὅς δὴ καὶ παρὴν αὐτίκα στρατὸν ἄγων, ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ πατρός. Φασαήλου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ συμβουλευσάντος αὐτῷ μὴ φανερώς τὸν ἄνδρα μετιέναι (διαστασιάσειν γὰρ τὸ πλῆθος), τότε μὲν ἀπολογούμενός τε προσίεται τὸν Μάλιχον, καὶ τῆς ὑπονομίας ἀπολύειν ὁμολογεῖ, λαμπρὰν δὲ πομπὴν ἐπὶ τῷ πατρὶ κηδείας ἐτέλεσεν.

ς'. Τραπεῖς δ' ἐπὶ Σαμαρείαν στάσει τεταραγμένην κατεστήσατο τὴν πόλιν· ἐπειτα καθ' ἑορτὴν ὑπέστρεφεν εἰς Ἱεροσόλυμα, τοὺς δολίτας ἄγων. Καὶ πέμπων Ὑρκανὸς (ἐνήγχε γὰρ δεδοικώς τὴν ἐφοδὸν Μάλιχος) ἐκώλυε τοὺς ἀλλοφύλους εἰσαγαγεῖν ἐφ' ἀγνεύοντας τοὺς ἐπιχωρίους. Ὁ δὲ τῆς προφάσεως καταφρονήσας καὶ τοῦ προστάσσοντος, εἰσέρχεται διὰ νυκτός. Καὶ πάλιν Μάλιχος προσίειν ἔλκειεν Ἀντίπατρον· ἀνθυπεκρίνατο δὲ μόλις Ἡρώδης τὸν θυμὸν ἐπέχων, καὶ Κασσίω δι' ἐπιστολῶν τὴν τοῦ πατρὸς ἀναίρεσιν ἀπαδύρετο, καὶ ἄλλως μισοῦντι Μάλιχον. Ὁ δ' αὐτῷ μετιέναι τὸν φονέα τοῦ πατρὸς ἀντεπεστείλας, καὶ τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν χιλιάρχοις λάθρα προσέταξεν Ἡρώδῃ βοηθεῖν εἰς πρᾶξιν δικαίαν.

ζ'. Κάπειδῃ Λαοδίκειαν ἐλόντος αὐτοῦ συνήσαν οἱ πανταχόθεν δυνατοί, δωρεάς τε καὶ στεφάνους φέροντες, Ἡρώδης μὲν τοῦτον τῇ τιμωρίᾳ τὸν καιρὸν ἀφώρισε. Μάλιχος δ' ὑποπτεύσας, ὡς ἐν Τύρῳ γίνεται, τὸν τε υἱὸν δημεύοντα παρὰ τοῖς Τυρίοις ὑπεξαγαγεῖν ἔγνω λάθρα, καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀποδρᾶναι παρεσκευάζετο. Παρώλυνε δ' αὐτὸν ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις, ἐνθυμεισθαι καὶ μελίζονα· τότε γὰρ ἔθνος ἐπαναστήσειεν Ῥωμαίοις ἥλιπσε, Κασσίου τῷ πρὸς Ἀντώνιον πολέμῳ περισπωμένου, καὶ βασιλεύσειεν αὐτὸς Ὑρκανὸν καταλύσας εὐμαρῶς.

η'. Ἐπεγέλα δὲ ἄρα τὸ χρεὼν αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν. Ὁ γοῦν Ἡρώδης, προῖδόμενος αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, τὸν τε Ὑρκανὸν κάκεινον ἐπὶ δεῖπνον καλεῖ. Παρεστῶτα δ' ἐπειτα τῶν οἰκετῶν τινὰ πρὸς ἑαυτὸν καλέσας, ἐξέπεμψεν ὡς ἐπὶ τὴν τοῦ δεῖπνου παρασκευὴν, τῷ δὲ ὄντι προειπεῖν τοῖς χιλιάρχοις ἐξελθεῖν ἐπὶ τὴν ἐνέδραν. Κάκεινοι τῶν Κασσίου προσταγμάτων ἀναμνησθέντες ἐπὶ τὸν πρὸ τῆς πόλεως αἰγιαλὸν ἐξήσαν ἐπιφθρείς. Ἐνθα περιστάντες τὸν Μάλιχον, πολλοῖς τραύμασιν ἀναιροῦσιν· Ὑρκανὸς δὲ παραχρῆμα μὲν ἐκλυθεὶς ὑπ' ἐκπλήξεως ἔπεσε, μόλις δ' ἀνενεγκὼν Ἡρώδῃ διηρώτα τίς ὁ κτείνας εἶη Μάλιχον. Ἀποκριναμένου δὲ τινος τῶν χιλιάρχων, « τοῦ Κασσίου πρόσταγμα », « Κάσσιος ἄρα,

rerum metu Malichus quendam e pocillatoribus regis pecunia corrumpit, ut venenum daret Antipatro. Atque ille quidem, quum is esset adversus quem contendebat Malichi iniquitas, in convivio moritur, vir alioqui strenuus et acer in rebus gerendis, et qui regnum recuperavit Hyrcano eique conservavit.

5. Ceterum Malichus, quum populum sibi iratum haberet propter veneni suspicionem, infitiando eos placabat, et milites colligendo se ipsum potentiores reddebat. Non enim Herodem quieturum esse arbitrabatur: qui etiam mox eum exercitu aderat, ut patrem ulcisceretur. Sed quum Phasaelus frater ei consulisset, ne virum palam persequeretur (nam in multitudo seditionem concitaturum esse), tunc quidem et Malichum semet excusantem admittit, et se suspicionem eum liberare fatetur, patris vero funus splendidis coonestavit exsequiis.

6. Quum autem in Samariam transisset seditione perturbatam, civitatem composuit et constituit. Deinde Hierosolyma, quum festum ageretur, reversus est, ducens armatos. Hyrcanus autem mittens nuncium (ita enim suadebat Malichus Herodis adventum veritus) prohibebat eum ab introductione alienigenarum in caetum gentilium Iustralium. Ille vero, insuper habens et praetextum adhibitum et eum qui ita ei edixerat, nocte ingreditur. Iterumque Malichus ad eum veniens Antipatrum plorabat: vicissim vero simulabat Herodes, licet vix iram potuit cohibere, literisque ad Cassium (qui et propter alia Malichum oderat) de patri nece graviter conquirebatur. Ille non modo Herodi rescripsit ut patris mortem ulcisceretur, sed etiam tribunis, quibus praecerat, clam praecipit ut Herodem in facinore justo adjuvarent.

7. Et quoniam, capta a Cassio Laodicea, omnes ubique optimates ad eum convenerant, munera et coronas ferentes, hoc quidem ultioni tempus constituit Herodes. Malichus autem, suspicione ei injecta, quum Tyri esset, et filium suum tunc apud Tyrios obsidem clam subducere statuit, et ipse fugam in Judaeam parabat. Porro salutis desperatio eum ad majora etiam cogitanda incitabat: nam et gentem ad defectionem a Romanis perducendum esse speravit, Cassio in bello contra Antonium occupato, ipsumque regnaturum esse, Hyrcano facillime deturbato.

8. Verum spem ab eo conceptam irridebant fata. Etenim Herodes, quum praevideret quo ferret ejus animus, et Hyrcanum et ipsum ad convivium invitat. Deinde vero servorum quendam sibi adstantem ad se vocavit, misitque specie ad parandam coenam, re autem vera antedicturum tribunis, ut ad insidias egredierentur. Atque illi, quum mandata Cassii in memoriam revocassent, in litus ante urbem cum gladiis exierunt, ubi Malichum circumseptum, multis datis vulneribus, interficiunt. Hyrcanus autem statim, animo defectus praestupore, concidit: quumque aegre ad se rediisset, quaerit ab Herode, quisnam Malichum occidisset. Et cum unus e tribunis respondisset, « Cassius, qui id imperaverat », « Cassius igitur, inquit, et me et patriam meam

ἔφη, καὶ μετὰ τὴν πατρίδα μου σώζει, τὸν ἀμφοτέρων ἐπίβουλον ἀνελών· » εἶπε δὲ φρονῶν Ὑρκανὸς οὕτως εἶθ' ὑπὸ δέους ὁμώσε τῇ γε πράξει χωρῶν εἶπεν, ἀδελόν ἦν. Ἀλλὰ γὰρ Μαλίχον μὲν οὕτως Ἡρώδης με-

ΚΕΦ. ΙΒ'.

Κασσίου δὲ ἀναχωρήσαντος ἐκ τῆς Συρίας, πάλιν στάσις ἐν Ἱεροσολύμοις γίνεται, Ἑλικὸς μετὰ στρατιᾶς ἐπαναστάντος Φασαήλῳ, καὶ κατὰ τὴν ὑπὲρ Μαλίχου τιμωρίαν αἰνέσθαι θέλοντος Ἡρώδην εἰς τὸν ἀδελφόν. Ἡρώδης δὲ ἔτυχε μὲν ὧν παρὰ Φαβίῳ τῷ στρατηγῷ κατὰ Δαμασκὸν, ὥρμημένος δὲ βοηθεῖν ὑπὸ νόσου κατείχετο. Κἂν τούτῳ Φασαήλος, καθ' ἑαυτὸν Ἑλικὸς περιγεγόμενος, Ὑρκανὸν ὠνείδιζεν εἰς ἀχαριστίαν, ὧν τε Ἑλικὶ συμπαρέξει, καὶ οἱ περιορῶν τὸν ἀδελφόν τὸν Μαλίχου τὰ φρούρια καταλαμβάνοντα· πολλὰ γὰρ ἤδη κατεῖληπτο, καὶ τὸ πάντων ὀχυρώτατον, Μασάδα.

β'. Οὐ μὴν αὐτῷ τι πρὸς τὴν Ἡρώδου βίαν ἤρκεσαν, δὲ ἀναρρωσθεὶς τὰ τε ἄλλα παραλαμβάνει, καὶ κείνῳ ἐκ τῆς Μασάδας ἱκέτην ἀφῆκεν. Ἐξήλασε δὲ καὶ ἐκ τῆς Γαλιλαίας Μαρίωνα τὸν Τυρίων τύραννον, ἤδη τρία κατεσχηκότα τῶν ἐρμμάτων· τοὺς δὲ ληφθέντας Τυρίους ἔσωσε μὲν πάντας, ἔστι δ' οὐδὲ καὶ δωρησάμενος ἀπέπεμψεν, εὐνοίαν ἑαυτῷ παρὰ τῆς πόλεως καὶ τῷ τυράννῳ μῖστος παρασκευάζομενος. Ὁ δὲ Μαρίων ἤλιωτο μὲν τῆς τυραννίδος ὑπὸ Κασσίου, τυραννίσι πᾶσαν διαλαβόντος τὴν Συρίαν· κατὰ δὲ τὸ πρὸς Ἡρώδην ἔχθος συγκατήγαγεν Ἀντίγονον τὸν Ἀριστοβούλου, καὶ τὸ πλέον διὰ Φαβίον, δὲ Ἀντίγονος χρήμασι προσποιησάμενος βοηθὸν εἶχε τῆς καθόδου. Χορηγὸς δ' ἦν ἀπάντων ὁ κηδεστὴς Πτολεμαῖος Ἀντιόχῳ.

γ'. Πρὸς οὐδὲ Ἡρώδης ἀντιταζόμενος ἐπὶ τῶν ἐμβολῶν τῆς Ἰουδαίας, κρατεῖ τῇ μάχῃ, καὶ τὸν Ἀντίγονον ἐξέλασας, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα πᾶσιν ἀγαπητὸς ὧν ἐπὶ τῷ κατορθώματι. Καὶ γὰρ οἱ μὴ προσέχοντες πάλαι τότε ὤκειοντο διὰ τὴν πρὸς Ὑρκανὸν ἐπιγαμίαν αὐτῷ. Πρότερον μὲν γὰρ ἦτο γυναικα τῶν ἐπιχωρίων, οὐκ ἄσσημον (Δωρὶς ἐκαλεῖτο), ἐξ ἧς ἐγέννησεν Ἀντίπατρον· τότε δὲ γήμας τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστοβούλου θυγατέρα, θυγατρίδῃν τε Ὑρκανοῦ Μαριάμην, οἰκίους τῷ βασιλεῖ γίνεται.

δ'. Ἐπεὶ δὲ Κάσσιον περὶ Φιλίππους ἀνελόντες ἀνεχώρησαν, εἰς μὲν Ἰταλίαν Καῖσαρ, ἐπὶ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀντώνιος, πρεσβευσόμενων τῶν ἄλλων πόλεων πρὸς Ἀντώνιον εἰς Βιθυνίαν, ἦκον καὶ Ἰουδαῖων οἱ δυνατοί, κατηγοροῦντες Φασαήλου τε καὶ Ἡρώδου, βίᾳ μὲν αὐτοὺς κρατεῖν τῶν πραγμάτων, ὄνομα δὲ μόνον περιεῖναι Ὑρκανῷ τιμίον. Πρὸς δὲ παρῶν Ἡρώδης καὶ θεραπευτικῶς οὐκ ὀλίγοις Ἀντωνίων χρήμασιν οὕτω διέθηκεν, ὥς μηδὲ λόγου τῶν ἐχθρῶν ἀνέχεσθαι. Καὶ τότε μὲν οὕτω διελύθησαν.

ε'. Αὖθις δὲ οἱ ἐν τέλει Ἰουδαίων ἑκατὸν ἄνδρες

servat incolumem, qui amborum insidiatorem peremit : » utrum autem ex animo ista dixerit, an quod præ timore facinus probaret, incertum est. Sed enim Malichum hoc modo ultus est Herodes.

CAP. XII. (X.)

At postquam Cassius e Syria discessit, iterum Hierosolymis orta est seditio, facto in Phasaelum impetu a Felice cum exercitu, ut qui vellet Malichi necem ulcisci Herodis culpam in fratrem persequendo. Erat autem Herodes quidem Damasci, apud Fabium ducem ; quumque magno desiderio teneretur auxilium ferendi, adversa valetudine impediabatur. Interea Phasaelus etiam suis copiis superavit Felicem, probrumque ingrati obiciebat Hyrcano, et ob ea quibus Felici studuisset, quodque Malichi fratrem castella occupare sivilisset : jam enim multa tenuerat, omniumque validissimum, Masadam.

2. Non tamen ei quicquam satis praesidii fuit contra Herodis vim ; qui mox, ut convaleuit, et alia recepit, et illum ex Masada supplicem dimisit. Praeterea Marionem Tyrionum tyrannum, tribus jam castellis potitum, ex Galilaea pepulit : Tyriisque, quos ceperat, vitam concessit omnibus, nonnullis etiam dona dedit et abire permisit, et sibimet civitatis benevolentiam concilians, ejusdemque odium in tyrannum concitans. Marion autem a Cassio quidem obtinuerat tyrannidem, qui Syriam omnem tyrannidibus occupaverat : ex suo vero in Herodem odio Antigono Aristobuli filio opem ferebat, eoque magis propter Fabium, quem Antigonus sibi pecunia conciliatum reditus adiutorem habebat. Cuncta vero Antigono suppeditabat Ptolemæus affinis.

3. Adversus istos quum aciem in ipso aditu Judææ instruxisset Herodes, pugna sit superior, fugatoque Antigono reversus est Hierosolyma, ex re præclare gesta omnibus gratius acceptusque. Etenim qui antea ei parum favebant, tunc sese ei adjunxerunt propter illius cum Hyrcano affinitatem. Nam prius quidem ex indigenis habuerat uxorem, non ignobilem, quæ Doris vocabatur ; ex qua susceperat Antipatrum : tunc autem, in matrimonium ducta Mariamne, filia Alexandri Aristobuli filii, Hyrcanique ex filia nepte, regi necessitudine conjungitur.

4. Sed ubi, Cassio circa Philippos interfecto, discesserunt, Cæsar quidem in Italiam, Antonius vero in Asiam, quum legati ab aliis civitatibus ad Antonium missi essent in Bithyniam, veniebant etiam Judæorum primates, qui Phasaelum et Herodem accusarent, dicentes illos quidem rerum summam vi tenere, Hyrcano vero tantum superesse nomen honorificum. Istis quum interesset Herodes et magna pecunia Antonium sibi conciliasset, ita eum affecit, ut inimicis ne dicendi quidem potestatem faceret. Et tunc quidem ita dimissi sunt.

5. Denuo autem e Judæorum primariis centum viri An-

ἦγον εἰς τὴν πρὸς Ἀντιόχειαν Δάφνην ἐπ' Ἀντώνιον, ἥδη τῷ Κλεοπάτρᾳ ἔρωτι δεδολωμένον· οἱ, προσθησάμενοι τοὺς ἀξιώματι καὶ λόγῳ σφῶν δυνατωτάτους, κατηγόρουσαν τῶν ἀδελφῶν. Ὑπήντα δὲ Μεσσάλας ἀπολογούμενος, συμπαρεστῶτος Ὑρκανοῦ διὰ τὸ κῆδος. Καὶ Ἀντώνιος ἀκούσας ἐκατέρων Ὑρκανοῦ διεπυνθάνετο τοὺς ἐπιτηδαιοτέρους ὄντας ἄρχειν. Τοῦ δὲ τοὺς περὶ τὸν Ἡρώδην προκρίναντος, ἡσθεὶς (ἦν γὰρ ἤδη καὶ ξένος αὐτοῖς πατρὸς δεχθεὶς ὑπ' Ἀντιπάτρου φιλόφρονος, ὅτε εἰς τὴν Ἰουδαίαν σὺν Γαβινίῳ παρέβαλε) τετράρχας ἀποδείκνυσι τοὺς ἀδελφούς, πᾶσαν διοικεῖν τὴν Ἰουδαίαν ἐπιτρέπων.

ζ'. Προσαγανακτούντων δὲ τῶν πρέσβειων, πεντεκαίδεκα μὲν συλλαβῶν εἰργνυσιν, οὓς καὶ ἀνελεῖν ὤρμησε· τοὺς δὲ λοιποὺς μεθ' ὕβρεως ἀπῆλασε. Πρὸς δὲ μέζων ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις γίνεται ταραχή. Χιλίους γοῦν πάντων ἐπεμψαν πρέσβεις εἰς Τύρον, ἔνθα διέτριβεν Ἀντώνιος ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὠρμημένος· ἐπὶ τούτους κεκραγότας ἐκπέμπει τὸν ἄρχοντα τῶν Τυρίων, κολάζειν προστάξας οὓς ἂν λάβῃ, συγκατασκευάζειν τε τὴν ἀρχὴν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ κατασταθεῖσι τετράρχαις.

ζ'. Πρὸ δὲ τούτου πολλὰ παρήνει προελθὼν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν Ἡρώδης σὺν Ὑρκανῷ, μήθ' ἑαυτοῖς ἀπωλείας αἰτίους, μήτε τῇ πατρίδι πολέμου γίνεσθαι φιλονεικούντας ἀκρίτους. Τῶν δὲ ἐτι μᾶλλον ἀγανακτούντων, Ἀντώνιος ἐκπέμψας ὀπλίτας, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε, πολλοὺς δὲ ἔτρωσεν· ὧν οἱ τε πεισθέντες ταῖς καὶ οἱ τραυματαῖαι θεραπείας ἡξιώθησαν ὑπὸ Ὑρκανοῦ· οὐ μὴν οἱ διαφυγόντες ἡρέμουν, ἀλλὰ τὰ μετὰ τὴν πόλιν συνταράσσοντες, παρῶζοναν τὸν Ἀντώνιον, ὥστε καὶ τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνειν.

ΚΕΦ. ΙΓ'.

Μετὰ δὲ ἔτι δύο Βαρζαφάρνου τοῦ Πάρθων σατράπου σὺν Πακόρῳ τῷ βασιλείᾳ υἱῷ Συρίαν κατασχόντος Λυσανίας διαδεδεγμένος ἤδη τὴν ἀρχὴν, τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος (Πτολεμαῖος δ' ἦν οὗτος ὁ Μενναίου), πείθει τὸν σατράπην ὑποσχέσει χιλίων ταλάντων καὶ πεντακοσίων γυναικῶν καταγαγεῖν ἐπὶ βασιλείᾳ τὸν Ἀντίγονον, καταλύσαι δὲ τὸν Ὑρκανόν. Τούτοις ὑπαρχθεὶς Πάκορος αὐτὸς μὲν ἔχει κατὰ τὴν παράλιον, Βαρζαφάρνην δὲ διὰ τῆς μεσογείου προσέταξεν ἐμβαλεῖν. Τῶν δ' ἐπιβαλαττίων Τύριοι Πάκορον οὐκ ἐδέξαντο, καίτοι Πτολεμαίων καὶ Σιδωνίων δεδεγμένων. Ὁ δὲ οἰνοχόῳ τινὶ τῶν βασιλικῶν ὁμωνύμῳ μοῖραν τῆς ἵππου παραδοὺς, ἐμβαλεῖν ἐκέλευσεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, κατασφαιρόμενόν τε τὰ τῶν πολεμίων, καὶ πρὸς ἃ δέοι βοηθῆσονται Ἀντιγόνῳ.

β'. Τῶν δὲ ληϊζομένων τὸν Κάριον, πολλοὶ Ἰουδαῖοι συνδραμόντες πρὸς Ἀντίγονον προθύμους ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν εἰσβολὴν παρήχον. Ὁ δ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸν καλούμενον Δρυμὸν προέπεμψε, τὸ χωρίον καταλαβεῖν ἐν ᾧ γενομένης συμβολῆς, ὥσάμενοι τοὺς πολεμίους καὶ διώξαντες ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔθρον· γενόμενοι δὲ

tonium, Cleopatrac amoris mancipatum, ad Daphnen Antiochie convenerunt : qui, factis sibi ductoribus e suis dignitate et eloquentia plurimum valentibus, in fratres accusationem instituunt. Occurrebat autem eis Messala juvenum causam agens, Hyrcano adstante propter affinitatem. Auditis deinde utrisque ab Hyrcano quaesivit Antonius, utri ad imperandum magis essent idonei. Quumque is Herodem et suos praetulisset, laetatus (nam cum patre illorum jam olim hospitium fecerat, summa cum humanitate ab Antipatro exceptus, eo tempore quo in Judaeam cum Gabinio trajecerat) fratres tetrarchas constituit, illis permittens Judaeam omnem imperio regere.

6. Legatis autem id aegre ferentibus, quindecim eorum comprehensos in custodiam dedit, quos etiam occidere voluit : reliquos vero cum contumelia abegit. Unde major tumultus Hierosolymis excitatur. Denique mille legatos iterum Tyrum miserunt ; ubi commorabatur Antonius, quum vellet in Hierosolyma irruere. Adversus hos, quum clamorem sustulissent, mittit Tyriorum administratorem, eique praecipit, ut de iis quos caperet supplicium sumeret, et illis principatum confirmaret qui ab ipso tetrarchae erant constituti.

7. Ante haec autem Herodes, usque ad littus cum Hyrcano progressus, multis eos hortabatur, ne aut sibi exitii auctores fierent, aut patriae belli, dum temere et inconsulto ad contentionem venirent. Illis autem magis adhuc indignantibus, Antonius, missis armatis, multos occidit, multosque vulneravit : quorum et mortuos sepultura et saucios curatione dignatus est Hyrcanus. Non tamen ii qui fuga dilapsi sunt quietos se tenebant, sed civitatem conturbando adeo Antonium exacerbarunt, ut etiam viuclos interfecerit.

CAP. XIII. (XI.)

Biennio autem post, quum Barzapharnes Parthorum satrapa et Pacorus regis filius Syriam occupassent, Lysanias qui in principatum successerat post mortem patris (ille autem Ptolemaeus erat Menuae filius), satrapae persuadet, ipsi mille talenta et quingentas mulieres pollicendo, Antigoni in regnum reducere et Hyrcanum deturbare. His inductus Pacorus ipse quidem per oram maritimam profectus est, Barzapharni vero praecipit per mediterraneam impressionem facere. Sed maritimorum Tyrii Pacorum excluserunt, quamvis Ptolemaidenses et Sidonii eum admiserint. Ille vero, quum pocillatori cuidam regio, ipsi cognomini, equitatus partem tradidisset, jussit irruptionem facere in Judaeam, ut et res hostium specularetur, et Antigoni, si quidem opus esset, adjuvaret.

2. Illis autem Carmelum populantibus, multi Judaei ad Antigoni confluebant, seque paratos esse ostendebant una cum eo irrumperere. Ille vero ad locum qui Drymus appellatur eos praemisit, ut regionem occuparent ; ubi pugna commissa, depulsisque hostibus et fugatis, Hierosolyma cursu petebant ; auctique plurimum accessione usque ad re-

πλείους μέχρι τῶν βασιλείων προῆλθον. Ὑρκανοῦ δὲ καὶ Φασαήλου δεξαμένων αὐτοὺς κρατερῶς σφίρει, μάχῃ κατὰ τὴν ἀγρὰν συρρήγνυται, καθ' ἣν τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους οἱ περὶ Ἡρώδην κατακλείουσιν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ φρουροὺς αὐτῶν ἀνδρας ἐξήκοντα ταῖς πλησίον οἰκίαις ἐγκατέστησαν. Τοὺτους μὲν οὖν ὁ στασιάζων πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς λαὸς ἐπελθὼν ἐμπέπηρσιν. Ἡρώδης δὲ τοῦ δήμου πολλοὺς κατ' ὄργην τῶν ἀπολωλότων ἀναιρεῖ συμβαλὼν· καὶ καθ' ἡμέραν ἐπεκθόντων ἀλλή-
 10 λους κατὰ λόχους φόνος ἦν ἀδιάλειπτος.

γ'. Ἐνστάσης δὲ ἑορτῆς, ἡ Πεντηκοστὴ καλεῖται, τὰ τε περὶ τὸ ἱερὸν πάντα καὶ ἡ πόλις ὅλη πληθεύει τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἀναπληπταται τὸ πλεόν ὄπλιτων. Καὶ Φασάηλος μὲν τὸ τεῖχος, Ἡρώδης δὲ μετ' οὐ πολλῶν
 15 ἐφρούρει τὰ βασίλεια, καὶ τοῖς πολεμίους ἐπιδραμῶν ἀσυντάκτους κατὰ τὸ προσάρακτιον, πλείστους μὲν ἀναιρεῖ, τρέπεται δὲ πάντας· καὶ τοὺς μὲν εἰς τὴν πόλιν, τοὺς δὲ εἰς τὸ ἱερὸν, τοὺς δὲ εἰς τὸ ἔξω χαράκωμα συγκαλεῖ. Κἂν τούτῳ διαλλακτὴν μὲν Ἀντίγονος παρα-
 20 καλεῖ Πάχορον εἰσαφεῖναι. Φασάηλος δὲ πεισθεὶς τῇ τε πόλει καὶ ξενίᾳ τὸν Πάρθον εἰσδέχεται μετὰ πεντακοσίων ἱππέων, προφάσει μὲν ἥκοντα τοῦ παῦσαι τὴν στάσιν, τὸ δ' ἀληθές Ἀντιγόνῳ βοηθόν. Τὸν γοῦν Φασάηλον ἐνεδρεύων ἀνέπεισε πρὸς Βαρζαφάρην πρε-
 25 σβεῦσασθαι περὶ καταλύσεως, καίτοι γε πολλὰ ἀποτρέποντος Ἡρώδου καὶ παραινούντος ἀνελεῖν τὸν ἐπιβουλον, ἀλλὰ μὴ ταῖς ἐπιβουλαῖς ἑαυτὸν ἐκδιδόναι· φύσει γὰρ πάντες εἶναι τοὺς βαρβάρους. Ἐξεῖσι δ' Ὑρκανὸν παραλαβὼν καὶ Πάχορος, ὡς ἤττον ὑποπτεύοιτο, καὶ
 30 καταλιπὼν παρ' Ἡρώδῃ τινὰς τῶν ἐλευθέρων καλουμένων ἱππέων, τοῖς λοιποῖς προέπεμπε Φασάηλον.

δ'. Ὡς δ' ἐγένοντο κατὰ τὴν Γαλιλαίαν, τοὺς μὲν ἐπιχωρίους ἀφαστῶτας καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας κατα-
 35 λαμβάνουσι, τῷ σατράπῃ δ' ἐνετύγχανον πανούργως σφόδρα, καὶ ταῖς φιλοφρονήσεσι τὴν ἐπιβουλήν καλύπτειν ἐνεκαλεῖοντο. Δῶρα γοῦν δοὺς αὐτοῖς, ἔπειτ' ἀναχωροῦντας ἐλόχευε. Τοῖς δὲ αἰσθησις γίνεται τῆς ἐπιβουλῆς, κατασχεθεῖσιν εἰς τι τῶν παραθαλασσίων χωρίων, ὃ καλεῖται Ἐκδιππων. Ἐκεῖ γὰρ τὴν τε ὑπόσχεσιν ἤκουσαν
 40 τῶν χιλιῶν ταλάντων, καὶ ὡς Ἀντίγονος τὰς πλείστας τῶν παρ' αὐτοῖς γυναικῶν ἐν ταῖς πεντακοσίαις καθώσισε Πάρθοις, ὅτι τε προλογίζοντο μὲν αὐτοῖς αἱ νύκτες ὑπὸ τῶν βαρβάρων αἰεὶ, πάσαι δ' ἂν καὶ συνελήφθησαν, εἰ μὴ περιέμενον ἐν Ἱεροσολύμοις Ἡρώδην
 45 πρότερον λαβεῖν, ὡς μὴ προπυθόμενος τὰ κατ' αὐτοὺς φυλάσσαιτο. Ταῦτ' οὐκέτι λόγος ἦν μόνον, ἀλλὰ καὶ φύλακας ἤδη πόρρωθεν αὐτῶν ἔβλεπον.

ε'. Οὐ μὴν Φασάηλος, καίτοι πολλὰ παραινούντος Ὁφελίου φεύγειν (πέπυστο γὰρ οὗτος παρὰ Σαρα-
 50 μάλλα τοῦ πλουσιωτάτου τότε Σύρων τὴν σύνταξιν τῆς ἐπιβουλῆς ὄλην), καταλιπεῖν Ὑρκανὸν ὑπέμεινε, ἀλλὰ τῷ σατράπῃ προσελθὼν ἀντικρυς ὠνειδίξε τὴν ἐπιβουλήν, καὶ μάλισθ' ὅτι γένοιτο τοιοῦτος χρημάτων ἐνεκεν. Πλείω γε μὴν αὐτὸς ὑπὲρ σωτηρίας ὑπισχνεῖται δώσειν

quam procedebant. Quum autem eos valida manu excepissent Hyrcanus et Phasaelus, in foro praelio configitur: in quo hostibus vi Herodianorum in fugam versis, eos in fanum concludunt, virosque sexaginta, qui illos custodirent, in vicinis domibus collocarunt. Ceterum populus, seditionem in fratres faciens, illos aggressus concremavit. Herodes autem, ob peremptos ira exandescens, pugna populo conserata, multos illorum interficit: et aliis quotidie in alios turmatim incursantibus, continua facta est caedes.

3. At festo instante, quod Pentecoste appellatur, loca omnia circa templum et tota urbs plebe rustica repleta est et pleraque armata. Et Phasaelus quidem muros, Herodes vero cum paucis regiam tutabatur, factoque in hostes inordinatos incursu ad urbis partem borealem, complures quidem perimit, universos vero in fugam vertit, et alios in urbem, alios in fanum, rursus alios in vallum exterius concludit. Interea supplex petit Antigonus ut Pacorus pacis arbiter in urbem admittatur. Atque Phasaelus exoratus urbe et hospitio Parthum cum equitibus quingentis excipit, specie quidem ad seditionem componendam venientem, re autem vera ad opem Antigono ferendam. Denique Phasaelum fraude doloque perpulit ut ad Barzapharnem legatus de bello finiando proficisceretur, quamvis multum dissuadente Herode et hortante ut insidiatorem e medio tolleret, sed non se ipsum ejus insidiis capi pateretur; natura quippe barbaros esse perfidos. Exiit autem Pacorus cum Hyrcano, quo minus suspectus esset, relictisque apud Herodem nonnullis equitibus, qui Eleutheri (*liberi*) vocantur, cum ceteris Phasaelum deducebat.

4. Sed ubi ad Galileam venerunt, indigenas quidem ad defectionem perductos atque armatos offendunt, satrapam vero callide admodum adeunt, et adhortantur ut amicissime eos tractando insidias tegeret. Itaque primum eos muneribus donavit, deinde discedentibus insidiabatur. Illi autem, in maritimum quendam locum deducti, cui nomen Ecdippion, fraudem intelligunt. Ibi enim de mille talentis promissis audierunt, et quod Antigonus quingentarum mulierum maximam partem e suis devovisset Parthis, quodque sibi semper a barbaris noctu praestruerentur insidiae, et jam diu comprehensi fuissent, nisi exspectassent donec Hierosolymis captus foret Herodes, ne, si praescivisset quid de illis fieret, sibi cavere in mentem ei veniret. Neque tum verba istaec erant, sed jam custodes procul ab ipsis conspiciebant.

5. Non tamen Phasaelus, quamvis eum multis moneret Ofellius ut aufugeret, (nam ille a Saramalla, qui tum erat Syrorum locupletissimus, omnia de compositis insidiis audiverat,) Hyrcanum deserere sustinuit, sed ad satrapam profectus, ei in os exprobrabat insidias, et maxime quod pecuniae gratia tam perfidus exstisset. Atqui ipse plus pro salute daturum esse promittebat quam Antigonus pro

ὧν Ἀντίγονος ὑπὲρ βασιλείας ὑπέσχηται. Πρὸς ταῦτα πανούργως ὁ Πάρθος ἀπολογίαις τε καὶ ὄρκοις ἀποσκευασάμενος τὴν ὑπόψιν ὤχετο πρὸς Πάκορον. Εὐθέως δὲ τῶν καταλειφθέντων Πάρθων οἷς προστετάκτο 5 Φασάηλόν τε καὶ Ὑρκανὸν συνελάμβανον, τὰ τε ἄλλα πρὸς τῇ ἐπιτορκίᾳ καὶ τὸ ἀπίστον αὐτοῖς καταρωμένων.

ζ'. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὸν Ἡρώδην ὁ πεμφθεὶς οἰνόχρος ἐπεβούλευε συλλαβεῖν, ἔξω τοῦ τείχους ἀπατήσας 10 προελθεῖν, ὥσπερ ἐντολὰς εἶχεν. Ὁ δ' ἀπ' ἀρχῆς ὑποπτεύων τοὺς βαρβάρους, καὶ τότε πεπυσμένος εἰς τοὺς πολεμίους ἐμπειπτωκέναι τὰ μηνύοντα τὴν ἐπιβουλήν αὐτῷ γράμματα, προελθεῖν οὐκ ἐβούλετο, καίτοι μάλα ἀξιοπίστως τοῦ Πακόρου φάσκοντος δεῖν αὐτὸν ὑπαν- 15 τῆσαι τοῖς τὰς ἐπιτολὰς κομίζουσιν· οὔτε γὰρ ἐάλωκέναι τοῖς πολεμίοις αὐτάς, καὶ περιέχειν οὐκ ἐπιβουλήν, ἀλλ' ὅποσα διεπραΐζατο Φασάηλος. Ἐτυχε δὲ παρ' ἄλλων προακηκῶς τὸν ἀδελφὸν συνειλημμένον, καὶ προσφεῖ Ὑρκανοῦ θυγάτηρ Μαριάμμη, συνετωτάτῃ 20 γυναικῶν, καταντιβολοῦσα μὴ προῖέναι, μὴδ' ἐμπιστεύειν ἑαυτὸν ἤδη φανερώς ἐπιχειροῦσι τοῖς βαρβάροις.

ζ'. Ἐτι δὲ τῶν περὶ Πάκορον σχεπτομένων πῶς ἂν κρύφα τὴν ἐπιβουλήν ἀπαρτίσειαν (οὐ γὰρ ἐκ τοῦ φανε- 25 ροῦ οἶόντε ἦν ἀνδρὸς οὕτω συνετοῦ περιγενέσθαι), προλαβὼν Ἡρώδης μετὰ τῶν οἰκειοτάτων προσώπων, νύκτωρ ἐπὶ Ἰδουμαίας ἐχώρει λάθρα τῶν πολεμίων. Αἰσθόμενοι δ' οἱ Πάρθοι κατεδίωκον. Κἀκεῖνος τὴν μὲν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν καθωμολογημένην 30 παῖδα μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ νεωτάτου τῶν ἀδελφῶν προστάξας ὁδεύειν, αὐτὰς ἀσφαλῶς μετὰ τῶν θεραπόντων ἀνέκοπτε τοὺς βαρβάρους, καὶ πολλοὺς κατὰ πᾶσαν προσβολὴν ἀποκτείνας εἰς Μασάδαν τὸ φρούριον ἀφίκετο.

35 η'. Καὶ βαρυτέρους κατὰ τὴν φυγὴν Πάρθων Ἰουδαίους ἐπείρασεν, ἐνοχλήσαντας μὲν διηνεκῶς, ἀπὸ δ' ἐξήκοντα τῆς πόλεως σταδίων καὶ παραταξαμένους ἐπεικῶς πολλὸν χρόνον. Ἐνθα κρατήσας Ἡρώδης καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀποκτείνας, αὐθις εἰς μνήμην τοῦ κα- 40 τορθώματος ἔκτισε τὸ χωρίον καὶ βασιλείοις πολυτελεστάτοις ἐκόσμησε, καὶ ἀκρόπολιν δχυρωτάτην ἀνεδείματο, Ἡρώδειόν τε ἐκάλεσεν ἀπ' ἑαυτοῦ. Τηνικαῦτα γε μὴν φεύγοντες, καθ' ἡμέραν αὐτῷ προσεγίνοντο πολλοί· καὶ κατὰ Θρηῆσαν γενομένη τῆς Ἰδουμαίας Ἰού- 45 σσηπος ἀδελφὸς ὑπαντήσας, συνεβούλευε τοὺς πολλοὺς τῶν ἐπομένων ἀποφορτίσασθαι· μὴ γὰρ ἂν τοσοῦτον ὄχλον δεξασθαι τὴν Μασάδαν. Ἦσαν δ' ὑπὲρ ἑννακισχιλίους. Πεισθεὶς οὖν Ἡρώδης τοὺς μὲν βαρυτέρους τῆς γρείας διαφῆκεν ἀνὰ τὴν Ἰδουμαίαν, δούς ἐφόδια· 50 μετὰ δὲ τῶν ἀναγκαιοτάτων τοὺς ἀλκιμωτάτους κατασχὼν εἰς τὸ φρούριον διασώζεται. Καταλιπὼν δ' ἐνταῦθα ταῖς γυναιξὶν ὀκτακοσίους φύλακας, καὶ διαρκῆ τὰπι- τῆδεῖα πρὸς πολιορκίαν, αὐτὸς εἰς τὴν Ἀραβικὴν Πέ- τραν ἡπείγετο.

regno promiserit. Ad hæc Parthus astute admodum se gerit, quumque id egisset ut excusationibus et crebro jurejurando omnem a se suspicionem dinoveret, ad Pacorum ibat. Ac statim Parthorum qui remanserant quidam, quibus jussum erat, Phasaelum atque Hyrcanum comprehendunt, et ob alia præter perjurium et ob perfidiam eos detestantes.

6. Interea autem et Herodem pocillator, qui missus erat, per insidias capere moliebatur, extra murum fraude ipsum deducendo, prout in mandatis habebat. Ille vero, ut qui jam inde a principio barbaros suspicaretur, et tunc audisset in hostium manus incidisse literas quæ insidias ei indica- rent, prodire nolebat, quanquam causam satis idoneam Pacorus obtenderet, oportere eum literas afferentibus obviam ire : non enim eas ab hostibus esse interceptas, aut quicquam de insidiis, sed quæ Phasaclus gessisset, illis contineri. Jam dudum autem ab aliis acceperat Herodes, fratrem esse comprehensum, ipsumque adierat Hyrcani filia Ma- riamne, mulierum sapientissima, orans atque obsecrans ut nec prodiret, neque barbaris se crederet jam palam ipsi perniciem machinantibus.

7. Adhuc autem Pacoro suisque deliberantibus, quonam tandem pacto insidias adornarent (nec enim fieri poterat ut tantæ sapientiæ vir ex aperto circumveniretur), nocte Herodes assumptis sibi propinquis in Idumæam inactis hostibus se conferebat. Quod quum rescirent Parthi, persequen- bantur. Et ille quidem, quum matrem et sororem despon- satamque puellam cum matre et fratre suo natu minimo via incedere jussisset, ipse cum famulis caute arcebat barbaros, multisque, quoties impetum in eum facerent, inter- emptis, ad Masadam castellum perveniebat.

8. Judæos autem in fuga Parthis infestiores expertus est, qui ei quidem molestias perpetuo crearunt, sexagesimo vero ab urbe stadio cum eo aliquamdiu justa acie dimica- runt : ubi Herodes, quum eos superasset multosque interfecisset, postea in memoriam rei præclare gestæ locum ædificavit et regia magnificentissima exornavit, arcemque mun- titissimam condidit, ac de suo nomine Herodeum appellavit. Et tunc quidem quam fugerent, quotidie ei multi se adjun- gebant, quumque ad Thresam Idumææ venisset, occurrit ei frater ejus Josephus, et consilium dedit ut turbæ sequen- tium majorem partem dimitteret : haud enim posse Masa- dam tantam multitudinem capere. Erant autem supra no- vem millia. Ei obsecutus Herodes, annis graviore quam ut usui esse possent per Idumæam dimisit, dato illis viatico ; et cum maxime necessariis et robustissimis, quos secum retinuit, in castellum salvus evasit. Deinde octoginta ibi relictis in mulierum custodiam, itemque rerum omnium ad obsidionem necessariarum copia, ipse in Petram Arabiæ ire contendebat.

θ'. Πάρθοι δ' ἐν Ἱεροσολύμοις ἐφ' ἄρπαγην τραπό-
μενοι, τῶν φυγόντων εἰς τὰς οἰκίας εἰσέπιπτον καὶ τὸ
βασίλειον, ἀπερχόμενοι μόνον τῶν Ὑρκανοῦ χρημάτων
ἦν δ' οὐ πλείω τριακοσίαν ταλάντων. Ἐπετύγχανον
δὲ καὶ τῶν ἄλλων οὐχ ὅσοις ἤλπισαν· ὁ γὰρ Ἡρώδης
ἐκ πολλοῦ τὴν ἀπιστίαν τῶν βαρβάρων ὑφορώμενος,
εἰς τὴν Ἰδουμαίαν τὰ λαμπρότατα τῶν κειμηλίων προ-
ανέσχευαστο, καὶ τῶν αὐτῶ προσεχόντων ὁμοίως ἐκα-
στος. Πάρθοι δὲ μετὰ τὰς ἄρπαγὰς ἐπὶ τοσούτων ὕδρευς
10 ἐχώρησαν, ὥς ἐμπλήσαι μὲν ἀκηρύκτου πολέμου τὴν
χωρὰν ἔπασαν, ἀνάστατον δὲ ποιῆσαι τὴν Μαρισσαίων
πόλιν, μὴ μόνον τε καταστῆσαι βασιλεία Ἀντίγονον,
ἀλλὰ καὶ παραδοῦναι αὐτῷ Φασάηλον καὶ Ὑρκανὸν
δεσμώτας αἰκισασθαι. Ὁ δὲ Ὑρκανοῦ μὲν προσπε-
15 σόντος αὐτὸς τὰ ὅτα λωβᾶται τοῖς ὁδοῦσιν, ὥς μὴ δὲ
αὐθὺς ἐν μεταβολῇ ποτὲ δύναιτο τὴν ἀρχιερωσύνην ἀνα-
λαβεῖν· δεῖ γὰρ ὁλοκλήρους ἀρχιερεῖσθαι.

ι'. Τῆς Φασαήλου δὲ ἀρετῆς ὑστερίζει, φθάσαντος
πέτρα προσαραῖαι τὴν κεφαλὴν, ὥς γε σιδήρου καὶ χει-
20 ρῶν εἴργετο. Κάκεινος μὲν, Ἡρώδου γνήσιον ἑαυτὸν
ἀποδείξας ἀδελφόν, καὶ Ὑρκανὸν ἀγενέστατον, ἀνδρει-
ότατα θνήσκει, ποιησάμενος τὴν καταστροφὴν τοῖς
κατὰ τὸν βίον ἔργοις πρέπουσαν. Κατέχει δὲ καὶ ἄλλος
λόγος, ὥς ἀνενέγκαι μὲν ἐκ τῆς τότε πληγῆς, πεμφθεὶς
20 δ' ἱατρὸς ὑπ' Ἀντιγόνου, θεραπεῦσαι δῆθεν αὐτὸν, ἐμ-
πλήσειε τὸ τραῦμα δηλητηρίων φαρμάκων, καὶ δια-
φθεῖρειεν αὐτόν. Ὅπότερον δ' ἂν ἀληθὲς ᾖ, τὴν ἀρχὴν
ἔχει λαμπράν. Φασὶ γοῦν αὐτόν, καὶ πρὶν ἐκπνεῦσαι,
πυθόμενον παρὰ γυναίου τινὸς ὥς Ἡρώδης διαφύγοι,
30 « νῦν » εἰπεῖν « εὐθυμος ἀπείμι, τὸν μετελευσόμενον
τοὺς ἐχθροὺς ζῶντα καταλιπών. »

ια'. Ὁ μὲν οὖν οὕτω τελευτᾷ. Πάρθοι δὲ, καίτοι
διημαρτηχότες ὢν μάλιστα ἐπεθύμουν γυναικῶν, κα-
θιστάσι μὲν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀντιγόνῳ τὰ πρᾶ-
35 γματα, δεσμώτην δ' Ὑρκανὸν ἀνάγουσιν εἰς τὴν Παρ-
θυνην.

ΚΕΦ. ΙΔ'.

Ἡρώδης δὲ συντονώτερον ἤλαυνεν εἰς τὴν Ἀραβίαν,
ὥς ἔτι τᾶδελφοῦ ζώντος ἐπειγόμενος χρήματα παρὰ
τοῦ βασιλέως λαβεῖν, οἷς μόνους πείσειν ὑπὲρ Φασαή-
40 λου τὴν τῶν βαρβάρων ἤλπισε πλεονεξίαν. Ἐλογίζετο
γὰρ, εἰ τῆς πατρῴας φιλίας ἀμνημονέστερος ὁ Ἀραψ
γένοιτο καὶ τοῦ δοῦναι δωρεὰν μικρολογώτερος, δα-
νείσασθαι παρ' αὐτοῦ τὰ λύτρα ῥύσιον θεὸς τὸν τοῦ λυ-
τρουμένου παῖδα· καὶ γὰρ ἐπῆγετο τὸν ἀδελφιδοῦν ὄντα
45 ἐστὼν ἑπτά· τέλαντα δὲ ἦν ἔτοιμος τριακόσια δοῦναι,
προσθησάμενος Τυρίους παρακαλοῦντας. Τὸ χρεὼν δ'
ἄρα τὴν αὐτοῦ σπουδὴν ἐφθάκει, καὶ Φασαήλου τεθνη-
κός τις εἰς κενὸν Ἡρώδης φιλάδελφος ἦν. Οὐ μὴν οὐδὲ
παρὰ Ἀραβὴν ἠῆρισκε φίλαν μένουσαν. Ὁ γοῦν βα-
50 σίλεις αὐτῶν Μάλιχος προπέμφας κατὰ τάχος ἐκ τῆς
χώρας προσέτασεν ἀναστρέφειν, προσάσει μὲν χρώμε-
νος Πάρθοις (ἐπιτηρυχεύεσθαι γὰρ αὐτοὺς ἐχθαλεῖν

9. Parthi autem, Hierosolymis ad direptionem versi, in
fugientium domos irruerant, itidemque in regiam, tantum
ab Hyrcani pecuniis abstinentes; erant autem non supra
talenta trecenta. Quin et ceterorum res offenderunt spe sua
minores: nam Herodes jam pridem barbarorum perfidiam
auspicans, e supellectile sua splendidissima quæque antea
in Idumæam deportanda curaverat; atque affinium ejus
quisque similiter fecerat. Ceterum Parthi post istam di-
reptionem eo injuriarum processerunt, ut regionem omnem
bello acri et non indicto compleverint, et Marissæorum ur-
bem funditus everterint, atque non solum Antigoni re-
gem constituerint, verum etiam Phasaëum et Hyrcanum
vinctos ei tradiderint ut cruciarentur. At ille Hyrcani qui-
dem, genibus ejus advoluti, aurículas ipsemet mordicis
abstulit, ut nunquam in posterum, si rerum mutatio acci-
deret, possit pontificatum recipere: nam integros esse oportet
qui isto munere funguntur.

10. Verum Antigoni prævenit virtus Phasaëi, qui ca-
put ad saxum allidere occupaverat, quum nec ferri copiam
nec manus liberas haberet. Atque ille quidem, quum sese
fratrem Herodis germanum ostendisset, et Hyrcanum abje-
ctissimum, viriliter admodum magnoque animo moritur,
exitu facto convenienter illis quæ in vita gesserat. Alii autem
ferunt quod ex illa quidam plaga melius se habuerit, sed
medicus missus ab Antigono, specie eum curandi, venena-
tis medicamentis vulnus impleverit, ipsumque premerit.
Utrum autem horum verum sit, præclarum habet initium.
Denique aiunt ipsum, priusquam animam efflaret, audito a
quadam muliercula quod Herodes evaserit, dixisse, « nunc
lubenti animo discedo, qui ullorem inimicorum in vivis
reliquerim. »

11. Et ille quidem hunc exitum habuit. Parthi autem,
quamvis mulierum, quas maxime cupiebant, spes eos fru-
strata esset, res tamen Hierosolymis in Antigoni gratiam
constituunt, vinctumque in Parthiam Hyrcanum abducunt.

CAP. XIV. (XI.)

Herodes autem eo magis properabat in Arabiam, quasi
adhuc vivo fratre suo festinans ut pecunias a rege acciperet,
quibus solis pro Phasaëo exoratum iri sperabat Parthorum
avaritiam. Etenim cogitabat, si Arabs minus memor esset
paternæ amicitiae, animoque illiberaliori quam ut aliquid
dono daret, fore ut mutuum ab eo sumeret redemptionis
pretium, ipsius filio quem vellet redimere pignori oppo-
sito: nam et fratris filium septennem secum ducebat, tre-
centaque talenta dare decreverat, Tyriis interpositis qui
pro eo intercederent. Sed studium ejus prævenerat falli
decretum, et mortuo Phasaëo nequicquam fratrem amore
prosequeretur Herodes. Non tamen vel apud Arabas ami-
citiam sibi manentem reperiebat. Namque rex eorum Ma-
lichus nunciis præmissis quamprimum e regione reverti
jubebat Parthos quidem in causa esse simulans (illos quip-
3.

Ἡρώδην τῆς Ἀραβίας), τῷ δὲ ὄντι προαιρούμενος κατασχεῖν τὰ Ἀντιπάτρου χρέα, καὶ μηδὲν εἰς τὰς ἐκείνου δωρεὰς ἀντιπαρασχεῖν χρήζουσι τοῖς τέκνοις δυσωπεῖσθαι. Συμβούλοις δ' ἐχρήτο τῆς ἀναιδείας τοῖς ὁμοίως ἀποστερεῖν τὰς Ἀντιπάτρου παρακαταθήκας ἐθέλουσιν ἦσαν δὲ περὶ αὐτὸν οἱ δυνατώτατοι.

β'. Ἡρώδης μὲν δὴ πολεμίους τοὺς Ἀραβας εὐρὺν δι' αὐτὰς φιλάτους ἤλπισε, καὶ τοῖς ἀγγέλοις ἀποκρινάμενος ὡς ὑπηγόρευε τὸ πάθος, ὑπέστρεψεν ἐπ' Αἴγυπτον. 10 Καὶ τὴν μὲν πρώτην ἐσπέραν κατὰ τι τῶν ἐπιχωρίων ἱερῶν αὐλίζεται, τοὺς ἀπολειφθέντας ἀναλαβὼν τῇ δ' ἔξης εἰς Ῥινοκούρουραν προσελθόντι τὰ περὶ τὴν τὰ δελφοῦ τελευταίαν ἀπαγγέλλεται. Προσλαβὼν δὲ πένθους ὅσον ἦν, ὡς ἀπεθήκατο φροντίδας, ἦει προσωτέρω. Καὶ 15 δὴ βραδείως ὁ Ἀραβὶς μετανοήσας ἐπεμψε διὰ τάχους τοὺς ἀνακαλέοντας τὸν ὕδρισμόν. Ἐφθανε δὲ καὶ τοὺς τοὺς Ἡρώδης εἰς Πηλούσιον ἀφικόμενος, ἐνθα τῆς παρόδου μὴ τυγχάνων ὑπὸ τῶν ἐφορμούντων τοῖς ἡγεμόσιν ἐντυγχάνει. Κάκτεινοι, τὴν τε φήμην καὶ τὸ ἀζῶμα 20 μα τὰνδρὸς αἰδεδθέντες, προπέμπουσιν αὐτὸν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ὁ δὲ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν ἐδέχθη μὲν λαμπρῶς ὑπὸ Κλεοπάτρας, στρατηγὸν ἐλπίζούσης ἔξειν εἰς αὐτὴν παρεσκευάζετο· διακρουσάμενος δὲ τὰς παρακλήσεις τῆς βασιλίδος, καὶ μήτε τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος 25 ὑποδείσας μήτε τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν θορύβους, ἐπὶ Ῥώμης ἐπλει.

γ'. Κινδυνεύσας δὲ περὶ τὴν Παμφυλίαν, καὶ τοῦ φόρου τοῦ πλείον ἐκβαλὼν, μόλις εἰς Ῥόδον διασώζεται, σφόδρα τῷ πρὸς Κάσιον πολέμῳ τετραχωμένην. Δε- 30 χθεὶς δὲ ὑπὸ Πτολεμαίου καὶ Σαππινίου τῶν φίλων, καίπερ ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων ὢν, ναυπηγεῖται τριήρη μεγίστην. Ἐν ἡ μετὰ τῶν φίλων εἰς Βρεντέσιον καταπλεύσας, κακείθεν εἰς Ῥώμην ἐπειχθεὶς, πρῶτον διὰ τὴν πατρῴαν φιλίαν ἐνετύχχανεν Ἀντωνίῳ, καὶ τὰς τε 35 αὐτοῦ καὶ τοῦ γένους συμφοράς ἐκδιηγείται· ὅτι τε τοὺς οἰκειοτάτους ἐν φρουρίᾳ καταλιπὼν πολιορκουμένους διὰ χειμῶνος πλεύσειεν ἐπ' αὐτὸν ἰκέτης.

δ'. Ἀντωνίου δὲ ἤπτετο πρὸς τὴν μεταβολὴν οἶκτος, καὶ κατὰ μνήμην μὲν τῆς Ἀντιπάτρου ξενίας, τὸ δὲ 40 ὄλον καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ παρόντος ἀρετὴν ἔγνωκε τότε βασιλεῖα καθιστᾶν Ἰουδαίων, ὃν πρότερον αὐτὸς ἐποίησε τετράρχην. Ἐνῆγε δ' οὐκ ἔλαττον τῆς εἰς Ἡρώδην φιλοτιμίας ἡ πρὸς Ἀντίγονον διαφορά· τοῦτον γὰρ δὴ στασιώδη τε καὶ Ῥωμαίων ἐχθρὸν ὑπελάμβανε. 45 Καίσαρα μὲν οὖν εἶχεν ἐτοιμότερον αὐτοῦ, τὰς Ἀντιπάτρου στρατείας ἀνανεοῦμενον, ἃς κατ' Αἴγυπτον αὐτοῦ τῷ πατρὶ συνδίδνεγκε, τὴν τε ξενίαν, καὶ τὴν ἐν ἅπασιν εὐνοίαν, ὁρῶντὰ γε μὴν καὶ τὸ Ἡρώδου δραστήριον. Συνῆγε δὲ καὶ τὴν βουλὴν, ἐν ἡ Μεσσάλας 50 καὶ μετ' αὐτὸν Ἀτρατῖνος, παραστυσάμενοι τὸν Ἡρώδην, τὰς τε πατρῴας εὐεργεσίας καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς Ῥωμαίους εὐνοίαν διεξέσαν, ἀποδεικνύντες ἅμα καὶ πολέμιον τὸν Ἀντίγονον, ἐξ ὧν οὐ μόνον διηνέχθη τάχιον, ἀλλ' ὅτι καὶ τότε διὰ Πάρθων λάβοι τὴν ἀρχήν,

pe per legatos petiisse ut Herodem Arabia pelleret), re autem vera secum statuens quæ debita erant Antipatro nequaquam persolvere, et nihil omnino flecti ad gratiam aliquam liberis ejus ad inopiam reductis pro beneficiis acceptis referendam. Impudentiæ vero suasores habebat quibus in animo erat similiter Antipatri depositum intervertere: erant autem isti primates.

2. Proinde Herodes ubi Arabas ex ea sibi causa hostes esse deprehendit, unde amicissimos fore existimabat, atque tale responsum nunciis dederat quale dolor ei suggessit, iter convertit in *Aegyptum*. Et prima quidem vespera in fanum quoddam rusticarum divertit, ut reciperet quos reliquerat. Postero autem die quum Rhinocururam pervenisset, fratris mors ei nunciatur: et quum justo dolori indulgisset, deposita cura perrexit. At vero, quum Arabem sero facti penitusset, quam celerrime misit qui revocarent eum quem contumeliose tractaverat. Herodes autem eos etiam longe præcurrens in Pelusium pervenerat, ubi transitu prohibitus ab iis qui in statione erant, loci rectores convenit. Atque illi famam viri et dignitatem reveriti Alexandriam eum deducunt. Ingressus autem civitatem splendide a Cleopatra exceptus est, spei plena fore ut ducem haberet ad ea quæ paraverat; verum quum reginæ preces rejecisset, nihilque subveritus esset aut tempestatis asperitatem aut tumultus in Italia, Romam navigabat.

3. Circa Pamphyliam vero periclitatus, et majori parte oneris ejecta, ægre in Rhodum, bello adversus Cassium vehementer vexatam, evadit incolumis. Ab amicis vero Ptolemæo et Sappinio exceptus, licet pecuniæ inops fuerit, triremem maximam ædificat. Qua consensu inde cum amicis solvit et Brundisium appulit, atque inde continuo Romam profectus Antonium, propter amicitiam quæ ei cum patre intercessit, primum adibat, eique tam suas quam familiæ suæ calamitates exponit, quodque, suis maxime necessariis in castello obsidione cincto relictis, per medias tempestates supplex ad eum navigasset.

4. Tantæ autem mutationis misericordia commovetur Antonius, Antipatri quidem recordatione cujus usus fuerat hospitio, maxime vero propter ipsius etiam qui præsens aderat virtutem, tunc proponit eum Judæorum regem constituere, quem ipse tetrarcham antea fecerat. Ceterum non minus quam suo erga Herodem studio, odio in Antigonom pertrahebatur: namque hunc et seditiosum et Romanis inimicum esse suspicabatur. Immo vero Cæsarem *Augustum* illo etiam multo paratiorem habebat, memoria repentem Antipatri militiam, qua in *Aegypto* cum ipsius patre functus fuerat, ejusque hospitium, et in omnibus benevolentiam, quum et præter hæc Herodis quoque strenuitatem cerneret. Porro senatum convocabat, in quo Messala et post eum Atratinus, producto Herode, et patris ipsius beneficia erga Romanos et benevolentiam narrando percensuerunt, simulque hostem Antigonom demonstrantes, non solum quod intra breve tempus is dissidere cœpisset, sed etiam quod tunc

Ῥωμαίους ὑπεριδών. Τῆς δὲ συγκλήτου πρὸς ταῦτα κε-
κινημένης, ὡς παρελθὼν Ἀντώνιος καὶ πρὸς τὸν κατὰ
Πάρθων πόλεμον βασιλεύειν Ἡρώδην συμφέρειν ἐλε-
γεν, ἐπιψηφίζονται πάντες. Λυθείσης δὲ τῆς βουλῆς,
6 Ἀντώνιος μὲν καὶ Καῖσαρ μέσον ἔχοντες Ἡρώδην ἐξή-
σαν· προῆγον δὲ σὺν ταῖς ἄλλαις ἀρχαῖς οἱ ὑπατοί,
θύσοντές τε καὶ τὸ δόγμα ἀναθήσοντες εἰς τὸ Καπε-
τώλιον. Τὴν δὲ πρώτην Ἡρώδου τῆς βασιλείας ἡμέ-
ραν, Ἀντώνιος εἰσίαί αὐτόν.

ΚΕΦ. ΙΕ'.

10 Παρὰ δὲ τὸν χρόνον τούτων Ἀντίγονος ἐπολιόρχει
τοὺς ἐν Μασάδα, τοῖς μὲν ἄλλοις ἐπιτηδείους διαρκου-
μένους, σπανίζοντας δὲ ὕδατος. Διὸ καὶ Ἰώσηπος, ὁ
ἀδελφὸς Ἡρώδου, σὺν διακοσίοις τῶν οἰκείων δρασμὸν
ἐβουλεύετο εἰς Ἀραβας, ἀκηκοὺς τῶν εἰς Ἡρώδην
15 ἁμαρτημάτων Μαλίχῳ μεταμελεῖν. Κἂν ἔφθη κατα-
λιπὼν τὸ φρούριον, εἰ μὴ περὶ τὴν νύκτα τῆς ἐξόδου
συνέθῃ πλείστον ὕσαι· τῶν γὰρ ἐκδογέων ὕδατος ἀνα-
πλησθέντων οὐκέτ' ἔχρηξε φυγῆς, ἀλλ' ἐπεξήσαν ἤδη
τοῖς περὶ Ἀντίγονον· καὶ τὰ μὲν φανερώς συμπελο-
20 μένοι, τὰ δὲ λοχῶντες συχνοὺς διέφθειρον. Οὐ μὴν
ἐν ἅπασιν εὐστόχουν, ἔστι δ' ὅπη καὶ αὐτοὶ πταίνοντες
ἀνέστρεφον.

β'. Κἂν τούτῳ Βεντίδιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός,
πεμφθεὶς ἐκ Συρίας Πάρθους ἀνείργειν, μετ' ἐκείνους
25 εἰς Ἰουδαίαν παρέβαλε, λόγῳ μὲν ὡς βοηθήσων τοῖς
περὶ Ἰώσηπον, ἔργῳ δ' Ἀντίγονον ἀργυριούμενος.
Ἐγγιστα γοῦν Ἱεροσολύμων αὐλισάμενος, ὡς ἐνεπλή-
σθη χρημάτων, αὐτὸς μὲν ἀνεχώρει μετὰ τῆς πλεί-
στης δυνάμεως· Σίλωνα δὲ σὺν μέρει καταλείπειν,
30 ὡς μὴ κατάφωρον τὸ λῆμμα ποιήσῃε πάντας ἀπα-
ναστήσας. Ἀντίγονος δὲ πάλιν ἐπιζῶν Πάρθους ἐπα-
μύνειν αὐτῷ, καὶ Σίλωνα τῶς θεράπευσεν, ὡς μηδὲν
ἐνοχλοῖη πρὸς τὰς ἐλπίδας.

γ'. Ἦδη δὲ Ἡρώδης καταπεπλευκὺς ἐκ τῆς Ἰτα-
35 λίας εἰς Πτολεμαίδα, καὶ συναγγοῦχος δύναμιν οὐκ
ὀλίγην ξένων τε καὶ ὁμοφύλων, ἔλαυνε διὰ τῆς Γαλι-
λαίας ἐπ' Ἀντίγονον, συλλαμβανόντων Βεντιδίου τε
καὶ Σίλωνος, οὓς Δέλλιος, ὅπ' Ἀντωνίου πεμφθεὶς,
Ἡρώδην συγκατάγειν ἔπεισεν. Ἐτύγχανε δὲ Βεντί-
40 διος μὲν ἐν ταῖς πόλεσι τὰς διὰ Πάρθους ταραχὰς κα-
θιστάμενος, Σίλων δ' ἐν Ἰουδαίᾳ, χρήμασιν ὅπ' Ἀντι-
γόνου διεφθαρμένος. Οὐ μὴν Ἡρώδης ἰσχύος ἡπόρει,
προϊόντι δὲ αὐτῷ καθ' ἡμέραν ἡύξετο τὰ τῆς δυνάμεως,
καὶ πλὴν ὀλίγων, πᾶσα ἡ Γαλιλαία προσέθετο. Προῦ-
45 κειτο μὲν οὖν τὸ ἀναγκαϊότατον ἀγώνισμα Μασάδα,
καὶ τὸ ρύσασθαι πρῶτον τοὺς οἰκείους ἐκ τῆς πολιορ-
χίας. Γίνεται δ' ἐμπόδιον Ἰόπη· ταύτην γὰρ ἐχρῆν
πολεμίαν οὖσαν ἐξελεῖν πρότερον, ὡς μὴ χωροῦντος ἐπὶ
Ἱεροσολύμων κατὰ νότον τι τοῖς ἐχθροῖς ἔρυμα κατα-
50 λείποιτο. Συνῆπτε δὲ καὶ Σίλων ἀσμένως τῆς ἀπα-
ναστάσεως πρόφασιν εὐρών. Ὡς δὲ προσέεικντο Ἰουδαῖοι
διώκοντες, ἐπὶ τούτους Ἡρώδης ἐκδραμὼν μετ' ὀλίγου

contemptis Romanis a Parthis regnum accepisset. His autem commoto senatu, quum Antonius in medium progressus dixisset quod etiam ad Parthicum bellum expediret ut rex fiat Herodes, omnes assentiunt. Dimisso autem senatu, medium Herodem stipantes Antonius et Cæsar exierunt, consules vero eos deducebant, una cum aliis magistratibus, ad sacrificandum et decretum in Capitolio reponendum. Ac primo regni Herodis die convivio eum excipiebat Ant-
ninus.

CAP. XV. (XII.)

Toto autem hoc tempore Antigonus eos qui in Masadam inclusi erant, oppugnabat, ceteris quidem victui necessariis abundantes, sed aquæ penuria laborantes. Quare etiam Josephus frater Herodis cum ducentis suorum ad Arabas fugere decrevit, quod audierat Malichum commis-
sorum in Herodem pœnitere. Et proteus castellum reliquisset, nisi nocte, qua exiturus erat, largiter plueret contigisset: nam cisternis aqua repletis, illi non amplius opus erat fuga; sed in Antigonianos eruptionem fecerunt, et partim prælio aperto, partimque insidiis multos occiderunt. Non tamen illis omnia ad votum cedebant, sed et ipsi aliquando victi pedem referebant.

2. Interea Ventidius Romanorum dux, missus ad Parthos Syria arcendos, post illos in Judæam venit, verbo quidem ut Josepho et sociis ejus auxilium ferret, ro autem vera ut Antigonum pecunia mulcicaret. Itaque quum proxime Hierosolyma tetendisset, ubi primum affatim pecuniæ acceperat, ipse quidem cum copiarum parte majori discessit, Silonem vero cum parte reliquit, ne quæstum sordidum palam faceret, si omnes abduxisset. Antigonus autem sperans iterum Parthos sibi succurrere, Silonem etiam interea coluit, ne qua re spem suam turbaret et impediret.

3. Jam vero Herodes, quum ab Italia Ptolemaidem navigasset, et copias non mediocres partim externorum, partim popularium contraxisset, properabat per Galilæam adversus Antigonum, adjuvantibus Ventidio et Silone, quibus Del-
lius ab Antonio missus persuasit ut Herodi reducendo ope-
ram darent. Et Ventidius quidem in eo erat ut excitatas propter Parthos in urbibus turbas componeret, Silo vero in Judæa manebat, pecuniis ab Antigono corruptus. Non tamen Herodes virium egebat, sed ipsi progredienti quotidie copię augebantur, omnisque Galilæa, paucis excep-
tis, stabat ab ejus partibus. Et ei quidem maxime incumbebat ut Masada potiri contenderet, et ante omnia af-
fines suos obsidione liberaret. Sed impedimento erat Jope: nam illa, quum hostis esset, prius capienda erat, ne qua a tergo relinqueretur hostibus munitio, dum Hierosolyma peteret. Atque his Silo se libenter adjunxit, cur exercitum moveret causam nactus. Quum autem illi persequentes

στίφους τρέπεται ταχέως, καὶ Σίλωνα διασώζει κακῶς ἀμυνόμενον.

δ'. Ἐπειτα Ἰόπην ἐλὼν πρὸς τὴν Μασάδαν βυσόμενος τοὺς οἰκείους ἠπείγετο. Καὶ τῶν ἐπιχωρίων οὓς μὲν πατρώα φίλτα προσῆγεν, οὓς δὲ τὸ αὐτοῦ κλέος, οὓς δὲ τῆς ἐξ ἀμφοῖν εὐεργεσίας ἀμοιβή, πλείστους γε μὴν ἐλπὶς, ὡς ἐκ βασιλείας βεβαίου. Δυσκίνητος δὲ ἤδη δύναμις ἤθροιστο. Προϊόντα δ' Ἀντίγονος ἐνῆδρευε, τὰπιτῆδεια τῶν παρόδων προλοχίζων, ἐν οἷς οὐδὲν ἢ μικρὰ τοὺς πολεμίους ἔδραπτεν. Ἡρώδης δὲ τοὺς τε ἐκ Μασάδας οἰκείους παραλαβὼν βραδίως καὶ Ῥῆσαν τὸ φρούριον, ἦει πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. Συνῆπτε δὲ αὐτῷ τὸ μετὰ Σίλωνος στρατιωτικόν, καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως τὴν ἰσχὺν καταπλαγέντες.

ε'. Στρατοπεδευσάμενον δὲ κατὰ τὸ πρὸς δύσιν κλίμα τοῦ ἀστέος, οἱ ταύτη φύλακες ἐτόξευον τε καὶ ἐξηκόντιζον αὐτούς· ἄλλοι δὲ, κατὰ στίφος ἐκθέοντες ἀπεπειρῶντο τῶν προτεταγμένων. Ἡρώδης δὲ τὸ μὲν πρῶτον κηρύσσειν περὶ τὸ τεῖχος ἐκέλευεν, ὡς ἐπ' ἀγαθῷ τε παρήκῃ τοῦ δήμου καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως, μηδὲν μῆτε τοὺς φανεροὺς ἐχθροὺς ἀμυνόμενος, δώσων δὲ καὶ τοῖς διαφορωτάτοις ἀμνηστίαν. Ἐπεὶ δὲ ἀντιπαρηγορῶντες οἱ περὶ τὸν Ἀντίγονον οὐτε κατακούειν τῶν κηρυγμάτων εἶων τινὰς οὐτε μεταβάλλεσθαι, τὸ λοιπὸν ἀμύνεσθαι τοὺς ἀπὸ τοῦ τεύχους ἐπέτρεπε τοῖς σφετέροις· οἱ δὲ ταχέως ἅπαντας ἀπὸ τῶν πύργων ἐτρέψαντο τοῖς βέλεσιν.

ς'. Ἐνθα δὴ καὶ Σίλων ἀπεκαλύψατο τὴν δωροδοκίαν. Ἐπισκευασάμενος γὰρ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν, σπάνιν ἐπιτηδεῖων ἀναβοᾶν, καὶ χρήματά τε εἰς τροφὰς ἀπαιτεῖν, ἀπάγειν τε σφᾶς χειμεριούοντας εἰς τοὺς ἐπιτηδείους τόπους, ἐπειδὴ τὰ περὶ τὴν πόλιν ἦν ἔρημα, πάντα τῶν περὶ Ἀντίγονον προανασκευασαμένων, ἐκίνει τε τὸ στρατόπεδον καὶ ἀναχωρεῖν ἐπειράτο.

35 Ἡρώδης δ' ἐντυγχάνων τοῖς τε ὑπὸ τὸν Σίλωνα ἡγεμόσι, καὶ κατὰ πλῆθος τοῖς στρατιώταις, ἰδεῖτο μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν, ὑπὸ τε Καίσαρος καὶ Ἀντωνίου καὶ τῆς συγκλήτου προπεμφθέντα· λύσειν γὰρ αὐθημερὸν αὐτῶν τὰς ἀπορίας. Καὶ μετὰ τὴν δέησιν εὐθέως δρμάσας αὐτὸς εἰς τὴν χώραν, τσαυτὴν αὐτοῖς ἐπιτηδεῖων ἀφθονίαν ἐκόμισεν, ὡς πάσας ἀποκόψαι τὰς Σίλωνος προφάσεις. Εἰς τε τὰς ἐξῆς ἡμέρας μὴ διαλιπεῖν τὴν χορηγίαν προνοούμενος, ἐπέστελλε τοῖς περὶ Σαμαρείαν (ὥκειωτο δὲ ἡ πόλις αὐτῇ) σίτον καὶ οἶνον

45 καὶ ἔλαιον καὶ βοσκήματα κατὰγειν εἰς Ἱεριχοῦντα. Ταῦτ' ἀκούσας Ἀντίγονος διέπεμψε περὶ τὴν χώραν, εἰργεῖν καὶ λοχᾶν τοὺς σιτηγούς καλεῶν. Οἱ δ' ὑπήκουον καὶ πολλοὶ πλῆθος ὀπλιτῶν ὑπὸ τὴν Ἱεριχοῦντα συνηθροίσθη· διεκαθέζοντο δ' ἐπὶ τῶν ὀρέων παραφυλάσσοντες τοὺς τὰπιτῆδεια ἐκκομίζοντας. Οὐ μὴν Ἡρώδης ἡρέμει, δέκα δὲ σπειράς ἀναλαβὼν, ὧν πέντε μὲν Ῥωμαϊκαί, πέντε δ' Ἰουδαῖον ἦσαν, ἔχουσαι καὶ μισθοφόρους μιγάδας, πρὸς οἷς ὀλίγους τῶν ἱππέων, ἐπὶ τὴν Ἱεριχοῦντα παραγίνεται. Καὶ τὴν μὲν πό-

instarent Judæi, hos excurrens Herodes cum parva manu cito in fugam vertit, et Silonem servat ægre se defendentem.

4. Deinde capta Jope, suos liberaturus ad Masadam festinabat. Et ex indigenis alii quidem propter paternam amicitiam illi se adjungebant, alii vero propter ipsius gloriam, et nonnulli ut utrique ob beneficia gratiam referrent: plurimi vero propter spes, quas in eo, ut in rege deinceps certo futuro, habebant. Jamque validissimæ coactæ erant copiæ. Sed quum procederet, ei insidiabatur Antigonus, loca opportuna occultis militibus occupans, quibus nihil aut parum admodum hostibus nocebat. Herodes autem, et suis ex Masada facile receptis et Resa castello capto, Hierosolyma adibat. Ipsi vero sese junxerunt Silonis milites, cum multis ex civitate tanta potentia perterritis.

5. Quum autem ad urbis partem occidentalem castra fecisset, qui illac dispositi erant custodes sagittis eos et missilibus impetebant, alii vero turmatim excurrentes exercitus in acie positos tentabant. Herodes autem primum quidem proclamari jussit circa mœnia, sese et propter populi commodum et civitatis salutem adesse, ne ab apertis quidem adversariis poenas repetitum, sed etiam inimicissimorum in se peccata oblivioni daturum. Deinde vero quum vociferationibus ex adverso obstarent Antigoniiani, quominus aut præcones exaudire aut sententiam mutare quispiam posset, quod reliquum erat, suis imperat Antigonus hostes a mœnibus arcere: atque illi statim sagittis cunctos e turribus in fugam verterunt.

6. Ibi sane et Silo palam fecit se pecunia corruptum esse. Nam quum multos e militibus instruxisset, qui et clamitarent commeatus esse penuriam, et pecuniam ad alimoniam peterent, seque in idem loca ad hibernandum deduci postularent, quandoquidem vastati erant agri circa urbem, cunctis ab Antigoni militibus antea sublati, et exercitum movebat et discedere conabatur. Verum Herodes et duces Siloni subjectos conveniens et milites in magna multitudine, rogabat ne se derelinquerent, paulo ante missum a Cæsare et Antonio et senatu: se enim eo ipso die ab inopia eos liberaturum esse. Ac post eas preces in agros profectus, tantam eis commeatus copiam apportavit, ut omnes Siloni prætextus occluderet. Atque providens ne deinceps cibariis milites deficerentur, imperabat Samaritæ civibus (nam ei sese adjunxerat urbs ista) ut frumentum et vinum et oleum et pecudes Hierichuntem deportarent. Hæc ubi audivit Antigonus, per agros dimisit qui frumentatores prohibendos et circumveniendos esse juberent. Atque istis obtemperatum est, ac ingens armorum multitudo ad Hierichuntem coacta est, et hinc inde montibus insidebant, ut illos observarent qui commeatus exportabant. Non tamen Herodes quietem agebat, sed assumptis decem cohortibus, quarum quinquæ Romanorum, alteræ Judæorum erant, quibus permiscebantur etiam aliquot mercede conducti, ac præterea equites nonnulli, Hierichuntem pervenit. Et urbem quidem vacuum reperit,

λιν καταλειμμένην εὑρίσκει, πεντακοσίους δὲ τὰ ἄρα κατειληφτότας σὺν γυναίξιν καὶ γενεαῖς, αὐτοὺς μὲν οὖν ἀπολύει λαθῶν· Ῥωμαῖοι δ' εἰσπεσόντες, τὸ λοιπὸν ἄστὶ διήρπασαν, πλήρεις καταλαμβάνοντες τὰς οἰκίας παντοίων χειμηλίων. Ἰεριχοῦντος μὲν οὖν φρουρὰν ὁ βασιλεὺς καταλιπὼν ὑπέστρεψε, καὶ χειμεριοῦσαν τὴν Ῥωμαίων στρατιάν εἰς τὰς προσκεχωρηκυίας διαζῆκεν Ἰδουμαίαν καὶ Γαλιλαίαν καὶ Σαμάρειαν. Ἐπέτυχε δὲ καὶ Ἀντίγονος παρὰ τῆς Σίλωνος δωροδοκίας, ὑπο-
10 δέξασθαι τοῦ στρατοῦ μοῖραν ἐν Λύδδοις, θεραπεύων Ἀντώνιον.

ΚΕΦ. ΙΓ'.

Καὶ Ῥωμαῖοι μὲν ἐν ἀφρόνοις διῆγον, ἀναιμένοι τῶν ὅπλων. Ἡρώδης δ' οὐκ ἡρέμει, ἀλλὰ τὴν μὲν Ἰδουμαίαν διασχίλοις πεζοῖς καὶ τετρακοσίοις ἵππευσαι
15 διελάμβανε, πέμψας τὸν ἀδελφὸν Ἰώσηπον, ὡς μὴ τι νεωτερισθεῖη πρὸς Ἀντιγόνου· αὐτὸς δὲ τὴν μητέρα, καὶ ὄσους ἐκ Μασάδας οἰκείους ἐξήγαγε, μεταγαγὼν εἰς Σαμάρειαν, καὶ καταστησάμενος ἀσφαλῶς, ἦει τὰ λοιπὰ τῆς Γαλιλαίας καταστρεφόμενος καὶ τὰς Ἀντι-
20 γόου φρουρὰς ἐξέλασεν.

β'. Πρὸς δὲ τὴν Σέπφωριν ἐν νιρετῷ σφοδροτάτῳ διανύσας, ἀκηγῆτι παραλαμβάνει τὴν πόλιν, πρὸ τῆς ἐφόδου τῶν φυλάκων ἐκφυγόντων. Ἐνθα τοὺς ἐπο-
25 μένους ὑπὸ τοῦ χειμῶνος κακωθέντας ἀναλαβὼν (πολλὴ δ' ἦν ἀφθονία τῶν ἐπιτηδείων) ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς σπη-
λαιῖς ὄρμητο ληστὰς, οἱ πολλὴν τῆς χώρας κατατρέ-
γοντες οὐκ ἐλάττω κακὰ πολέμου διέτιθεσαν τοὺς ἐπι-
χωρίους. Προπέμψας δὲ πεζῶν τρία τέλη καὶ μίαν ὁλὴν ἱππέων πρὸς Ἀρβηλα κώμην, αὐτὸς μετὰ τεσσα-
30 ράκοντα ἡμέρας ἐπῆλθε μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως. Οὐ μὴν πρὸς τὴν ἐφοδὸν ἔδεισαν οἱ πολέμιοι, μετὰ δὲ τῶν ὅπλων ἀπήντησαν, τὴν μὲν ἐμπειρίαν πολεμικὴν ἔχοντες, τὸ δὲ θράσος ληστρικόν. Συμβαλόντες γοῦν τῷ σφε-
τέρῳ δεξιῷ τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Ἡρώδου τρέπονται.
35 Περιελθὼν δὲ ταχέως Ἡρώδης ἐκ τοῦ καθ' ἑαυτὸν δεξιοῦ, προσεδοῇται, καὶ τὸ μὲν οἰκεῖον ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς φυγῆς, τοῖς δὲ διώκουσιν ἐμπίπτων, ἀνέκοπτε τὴν ὁρμὴν, μέχρι τὰς κατὰ στόμα προσβολὰς μὴ φέροντες ἐνέκλιναν.

γ'. Ὁ δὲ ἕως Ἰορδάνου κτείνων εἶπετο, καὶ πολὺ μὲν αὐτῶν μέρος διέφθειρεν, οἱ λοιποὶ δ' ὑπὲρ τὸν πο-
ταμὸν ἐσκεδάσθησαν, ὥστε τὴν Γαλιλαίαν κακαῶς φέδων, πλὴν καθόσον οἱ τοῖς σπηλαίοις ἐμφωλεύοντες ὑπελείποντο, καὶ ἐπὶ τούτοις ἔδει διατριβῆς. Διὸ δὴ
45 πρῶτον τοῖς στρατιώταις τὰς ἐκ τῶν πεπονημένων ἐπι-
καρκίας ἀπεδίδου, διανέμων ἐκάστῳ δραχμὰς ἐκατὸν πεντήκοντα ἀργυρίου, καὶ τοῖς ἡγεμόσι πολυπλασίονα διέπεμψεν εἰς ὅς ἐχειμέριζον σταθμούς. Φερώρα δὲ τῷ νεωτάτῳ τῶν ἀδελφῶν ἐπέσταλλε τῆς τε ἀγορᾶς
50 αὐτοῖς ποιεῖσθαι πρόνοιαν καὶ τειγίζειν Ἀλεξάνδριον. Κάκτεινος ἀμφοτέρων ἐπεμελήθη.

δ'. Ἐν δὲ τούτῳ περὶ μὲν Ἀθήνας διῆγεν Ἀντώνιος·

quingentos vero homines cum uxoribus et liberis arces occupasse : et ipsos quidem captos dimittit, Romani vero, facto in reliquam urbem impetu, eam diripuerunt, domos omnigenis opibus refertas deprehendentes. Et rex quidem, relicto Hierichunte praesidio, reversus est, Romanumque exercitum in civitates, quas deditionem fecerant, Idumææ et Galilææ et Samariæ hiematurum dimisit. Etiam Antigonus a Silone impetravit pecuniis corrupto, ut partem exercitus intra Lydda acciperet, captans Antonii gratiam.

CAP. XVI. (XII.)

Et Romani quidem in magna rerum abundantia vivebant, dum ab armis quiescerent. At Herodes otium non agebat, sed Idumæam peditibus bis mille et equitibus quadringentis occupabat, misso illuc fratre Josepho, ne quid novi ab Antigono tentaretur. Ipse autem, matre cum aliis quos ex Masada liberaverat affinis suis in Samariam translata, ibique in tuto collocata, in Galilæam contendit, ut cetera ejus expugnaret, atque Antigoni praesidia inde abigeret.

2. Quumque Sepphorin, licet vehementissime ningeret, pervenisset, facillime civitatem accipit, custodibus ejus, antequam in eam impressionem faceret, fuga dilapsis. Ibi-
que suis militibus, quos hiems affligerat, recreatis (nam summa erat commeatus copia), adversus latrones in speluncis degentes profectus est, qui, magnam regionis partem incursionibus vexantes, non minoribus quam si bellum grassaretur cladibus incolas afficiebant. Praemissis autem tribus peditum cohortibus et equitum turma in vicum Arbelam, ipse quadragesimo die cum reliquis copiis supervenit. Nec tamen ejus incursum hostes extimuerunt, sed armati obviam ibant, bellica peritia freti et latrociniali ferocitate. Praelio autem commisso, dextra ipsorum aciei pars in fugam vertit Herodis sinistram. At Herodes, quum e dextro suo cornu celeriter hostes circumvisset, opem ferebat, et non solum suos e fuga revocabat, sed in persequentes irruendo impetus illorum repressit, usque dum plagas cominus illatas non sustinentes terga darent.

3. Atque ille eos ad Jordanem usque cædendo persequabatur, et magnam illorum partem perimebat, reliqui vero fluvio trajecto diversis viis dilapsi sunt : quare contigit Galilæam omni metu liberari, nisi ab iis qui relictis erant in speluncis latitantes, eorumque causa necesse erat ut diutius ibi moraretur. Quamobrem primum militibus ex laboribus suis fructum reddebat, centum et quinquaginta argenti drachmas singulis dividendo, ducibusque multo plures misit in stationes ubi hiemabant. Pheroræ autem, fratrum suorum natu minimo, mandabat ut, quod ad rerum venalium copiam attineret, illis prospiceret et consuleret, et Alexandrium communiret. Atque ille rem utramque curabat.

4. Eodem autem tempore Athenis quidem commorabatur

Βεντίδιος δ' ἐπὶ τὸν πρὸς Πάρθους πόλεμον Σιλωνά τε καὶ Ἡρώδην μετεπέμπετο, καταστήσασθαι πρότερον ἐπιστελλάν τὰ περὶ Ἰουδαίαν. Ἡρώδης μὲν ἀσμένως Σιλωνα πρὸς Βεντίδιον ἀπολύσας, αὐτὸς ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις ἐστράτευσεν. Τὰ δὲ σπήλαια ταῦτα πρὸς ἀποκρήμους ὄρεσιν ἦν οὐδαμῶθεν προσιτὰ, πλαγίας δὲ ἀνόδους μόνον ἔχοντα στενωτάτας· ἡ δὲ κατὰ μέτωπον αὐτῶν πέτρα κατέτεινεν εἰς βαθυτάτας φάραγας, ὁρθὸς ἐπιρρέπουσα ταῖς χαράδραις, ὥστε τὸν βασιλέα μέχρι πολλοῦ μὲν ἀπορεῖν πρὸς τὸ ἀμύχανον τοῦ τόπου, τελευταῖον δ' ἐπινοῖα χρήσασθαι σφαλερωτάτῃ. Τοὺς γοῦν ἀλκίμους καθιμῶν ἐν λάρναξιν ἐνίει τοῖς στομίοις· οἱ δὲ ἀπέσφαττον τε αὐτοὺς σὺν γενεαῖς καὶ πῦρ ἐνίσταν τοῖς ἀμυνομένοις. Βουλευθεὶς δ' ἐξ αὐτῶν καὶ περισῶσαι τινὰς Ἡρώδης, ἐκέρυξεν ἀποχωρεῖν πρὸς αὐτόν. Τῶν δὲ ἐβελούσιος μὲν οὐδεὶς προσέθετο, καὶ τῶν βιαζομένων δὲ πολλοὶ τῆς αἰχμαλωσίας προελθόντο θάνατον. Ἐνθα καὶ τῶν γηραιῶν τις ἐπὶ τὰ παῖδων πατὴρ μετὰ τῆς μητρὸς δεομένου τοὺς παῖδας ἐπιτρέψαι σφίσιν ἐξελθεῖν ἐπὶ δεξιᾷ, κτείνει τρώπῳ τοιῷδε· καθ' ἓνα προϊέναι κελεύσας αὐτὸς ἴστατο παρὰ τὸ στόμιον, καὶ τὸν αἰεὶ προϊόντα τῶν υἱῶν ἀπέσφαττεν. Ἐξ ἀπόπτου δὲ Ἡρώδης ἀποδλέπων τῷ τε πάθει συνεχέιτο καὶ τῷ πρεσβύτῃ δεξιᾷ ὥρεγε, φείσασθαι τῶν τέκνων παρακαλῶν. Ὁ δὲ, πρὸς οὐδὲν ἐνδούς τῶν λεγομένων, ἀλλὰ καὶ προσονειδίσας τὸν Ἡρώδην εἰς ταπεινότητα, ἐπὶ τοῖς παισὶν ἀναιρεῖ καὶ τὴν γυναικα, καὶ καταβαλὼν κατὰ τοῦ κρημοῦ τοὺς νεκροὺς τὸ τελευταῖον καὶ ἑαυτὸν ἔρριψεν.

ε'. Χειροῦται μὲν οὕτω τὰ σπήλαια καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς Ἡρώδης· καταλιπὼν δὲ τοῦ στρατοῦ μοῖραν ὅσῃν ἀποχρήσειν ὑπελάμβανε πρὸς τὰς ἐπαναστάσεις, καὶ Πτολεμαῖον ἐπ' αὐτῆς, ἐπὶ Σαμαρείαν ὑπέστρεφεν, ὁπλίτας μὲν τρισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ἄγων ἑξαχθσίους ἐπ' Ἀντίγονον. Ἐνθα πρὸς τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ λαβόντες ἄδειαν, οἷς ἔθος ἦν θορυβεῖν τὴν Γαλιλαίαν, κτείνουσι μὲν Πτολεμαῖον τὸν στρατηγὸν ἀδοκῆτως προσπεσόντες, ἐπὶ τὴν χώραν ποιοῦμενοι τὰς ἀναφυγὰς εἰς τὰ ἔλη καὶ τὰ δυσερεύνητα τῶν χωρίων.

Πυθόμενος δὲ Ἡρώδης τὴν ἐπανάστασιν, διὰ τάχους ἐπεσθῆκε, καὶ πολλὴ μὲν αὐτῶν πλῆθος διέφθειρε, τὰ φρούρια δὲ πάντα πολιορκίας ἐξελών, ἐπιτίμιον τῆς μεταβολῆς εἰσεπράξατο παρὰ τῶν πολεμίων ἑκατὸν τάλαντα.

ς'. Ἦδη δὲ Πάρθων μὲν ἐξεληλαμένων, ἀνηρημένου δὲ Πακόρου, Βεντίδιος, ἐπιστελλάντος Ἀντωνίου συμμάχους, πέμπει Ἡρώδῃ κατὰ Ἀντιγόνου χιλίους ἱππεῖς καὶ δύο τάγματα. Τούτων τὸν στρατηγὸν Μαχαίρᾱν Ἀντίγονος ἰκέτευε δι' ἐπιστολῶν ἑαυτῷ βοηθὸν ἀφικέσθαι, πολλὰ περὶ τῆς Ἡρώδου βίας καὶ ἐπηρείας τῆς βασιλείας ἀποδυρόμενος, καὶ χρήματα δώσσειν ὑπισχυόμενος. Ὁ δὲ (οὐ γὰρ κατεφρόνει τοῦ πέμψαντος, ἀλλως τε καὶ πλεῖον Ἡρώδου διδόντος) εἰς μὲν τὴν προδοσίαν οὐχ ὑπήκουσεν, ὑποκρινόμενος

Antonius : Ventidius vero Silonem et Herodem ad bellum contra Parthos accersebat, illis imperans ut prius Judææ res componerent. Herodes quidem libenter Silonem Ventidio dimisit, ipse vero adversus latrones speluncas tenentes expeditionem fecit. Istæ autem speluncæ in montibus erant præruptis, undique inaccessæ, et obliquas tantum et perangustas quibus ascenditur vias habentes : rupesque ab earum fronte in valles profundissimas se porrigebat, recta et confragosa declivitate, ut aliquamdiu quidem rex propter loci difficultatem quid agendum esset dubitaret, tandemque strategemate uteretur admodum periculoso. Nam robustissimos arculis demissos in speluncarum ostia immittit : atque illi latrones cum familiis mactabant, ignemque repugnantibus injiciebant. Quumque ex illis nonnullos conservare vellet Herodes, ut ad se accederent per præconem jussit. Eorum autem nemo ultro se tradidit, et multi, qui vi coacti id fecerant, servituti mortem prætulērunt. Ubi etiam e senibus quidam, septem natorum pater, orantes cum matre liberos, ut sibi fide dextraque data egredi permitteret, hoc modo occidit : quum singulos exire jussisset, ipse in ostio stabat, et ut filiorum quisque progressus est, eum jugulabat. Herodes autem e specula hæc prospiciens, dolore affliciebatur, senique dextram porrigebat, orans obsecransque ut liberis parceret. Ille vero, quum nihil precibus ejus concessisset, sed et convicia jecisset in Herodem ob generis humilitatem, post liberos etiam uxorem interficit, quumque corpora mortuorum in præceps devolvisset, postremo et semetipsum dejecit.

5. Ita quidem speluncas et qui in illis erant subigit Herodes, quumque exercitus partem tantam reliquisset, quantam ad seditionem comprimendam satis esse arbitraretur, eique Ptolemæum præfecisset, in Samariam reversus est, peditum tria millia et equites sexcentos adversus Antigonum ducens. Jam post ejus discessum licentiam nacti, qui Galileam turbare consueverunt, Ptolemæum quidem ducem ex improviso adorti interficiunt, agros autem vastabant, fuga se recipientes in paludes et loca scrutatu difficilia. Herodes autem, quum motus istos et tumultus inaudivisset, ad auxilium ferendum properabat, et magnam seditiosorum multitudinem peremit ; ubi vero castella omnia obsidione liberaverat, ob hanc rerum perturbationem hostibus centum talentorum mulctam irrogavit.

6. Interim, Parthis jam expulsi et Pacoro occiso, Ventidius jussu Antonii equites mille duasque legiones in auxilium mittit Herodi. Eorum autem ducem Machæram, ut se adjutum veniret, per epistolas rogabat Antigonus, multa et de Herodis violentia et de injuriis regno allatis conquerens, et pecuniam se ei daturum esse promittens. Ille vero (haud enim eum qui ad ipsum miserat contemnendum putabat, præsertim quum et plura daret Herodes) in proditiōne quidem ei non paruit, simulata vero amicitia

δὲ φίλιαν κατάσκοπος ἦει τῶν Ἀντιγόνου πραγμάτων, Ἡρώδῃ μὴ πεισθεὶς ἀποτρέποντι. Προαισθόμενος δὲ αὐτοῦ τὴν διάνοιαν Ἀντίγονος τὴν τε πόλιν ἀπέκλεισε καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν ὡς πολέμιον ἡμύνατο, μέχρις αἰ-
 6 δούμενος Μαχαιρᾶς εἰς Ἀμμαοῦντα πρὸς Ἡρώδην ἐχώ-
 ρει, καὶ πρὸς τὴν διαμαρτίαν τεθυμωμένος, ὅσους ἐπε-
 τύγγανεν Ἰουδαίους ἀνῆρει, μηδεμίαν τῶν Ἡρωδείων
 φειδῶ ποιοῦμενος, ἀλλ' ὡς Ἀντιγονεῖος χρώμενος ἔπα-
 σιν.

10 ζ'. Ἐφ' οἷς χαλεπήνας Ἡρώδης ὄρμησε μὲν ἀμύ-
 νασθαι Μαχαιρᾶν ὡς πολέμιον· κρατήσας δὲ τῆς ὀργῆς
 ἤλαυνε πρὸς Ἀντώνιον κατηγορήσων τῆς Μαχαιρᾶ πα-
 ρανομίας. Ὁ δὲ ἐν διαλογισμῷ τῶν ἡμαρτημένων
 γινόμενος ταχέως μεταδύοικε τε τὸν βασιλέα καὶ πολλὰ
 15 δεσθεὶς ἑαυτῷ διαλλάττει. Οὐ μὴν Ἡρώδης ἐπαύ-
 σατο τῆς πρὸς Ἀντώνιον ὀργῆς· ἀκηκοὺς δὲ αὐτὸν μετὰ
 πολλῆς δυνάμεως προσπολεμοῦντα Σαμοσάτοις (πόλις
 δὲ ἔστιν Εὐφράτου πλησίον καρτερὰ), θάπτον ἡλείγετο,
 τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον ὁρῶν πρὸς τε ἐπίδειξιν ἀνδρείας
 20 καὶ τοῦ μᾶλλον ἀρέσασθαι τὸν Ἀντώνιον. Γίνεται
 γοῦν ἐπελθὼν τέλος αὐτοῖς τῆς πολιορκίας, πολλοὺς
 μὲν τῶν βαρβάρων ἀποκτείνας, πολλὰ δὲ ἀποτεμόμε-
 νος λείαν· ὥστε τὸν μὲν Ἀντώνιον, θαυμάζοντα καὶ
 πάλαι τῆς ἀρετῆς αὐτὸν, τότε μᾶλλον οὕτως ἔχειν,
 25 καὶ πολὺ προσθεῖναι ταῖς τε ἄλλαις τιμαῖς αὐτοῦ καὶ
 ταῖς εἰς τὴν βασιλείαν ἱλπίσιν, Ἀντίοχον δὲ τὸν βασι-
 λέα ἀναγκασθῆναι τὰ Σαμόσατα παραδοῦναι.

ΚΕΦ. ΙΖ'.

Κάν τούτῳ θραύεται τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν Ἡρώ-
 δου πράγματα. Κατελείπει μὲν γὰρ Ἰώσηπον τὸν
 30 ἀδελφὸν ἐπὶ τῶν θύων, παραγγέλλας μὴδὲν μέχρι τῆς
 ἡποστρωφῆς αὐτοῦ παρακινεῖν πρὸς Ἀντίγονον· οὐ γὰρ
 δὴ βέβαιον εἶναι Μαχαιρᾶν σύμμαχον ἐξ ὧν ἔδρασεν.
 Ὁ δὲ ὡς ἤκουσεν ὄντα πορρωτάτω τὸν ἀδελφόν, ἀμε-
 λήσας τῶν παραγγελλμάτων ἐπὶ Ἱερικοῦντος ἐχώρει
 35 μετὰ πέντε σπειρῶν, ἃς συνέπεμψε Μαχαιρᾶς· ἦει δὲ
 τὸν σίτον ἀρπάσων ἐν ἀκμῇ τοῦ θέρους. Ἐπιθεμένων
 δ' ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς δυσχωρίαις τῶν ἐναντίων,
 αὐτὸς τε θνήσκει, μάλα γενναῖος ἐν τῇ μάχῃ φανείς,
 καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν πᾶν διαφθείρεται. Νεοσύλλεκτοι
 40 γὰρ ἐκ τῆς Συρίας ἦσαν αἱ σπεῖραι, καὶ οὐδὲν αὐταῖς
 ἀνεκράτο τῶν πάλαι στρατιωτῶν καλουμένων, ἐπα-
 μύνειν τοῖς ἀπείροις πολέμου δυνάμενον.

β'. Ἀντιγόνῳ δὲ οὐκ ἀπέχρησεν ἡ νίκη, προῆλθε δὲ
 εἰς τοσοῦτον ὀργῆς, ὥστε καὶ νεκρὸν αἰχίσασθαι τὸν Ἰώ-
 45 σηπον. Κρατήσας γοῦν τῶν σωματῶν ἀποτεμένει τὴν
 κεφαλὴν αὐτοῦ, καί τοι πενήντην τάλαντα λύτρον
 αὐτῆς Φερύρα τᾶδελφῷ διδόντος. Τὰ δὲ τῆς Γαλι-
 λαίας μετὰ τὴν Ἀντιγόνου νίκην ἐνεωτερίσθη πρὸς
 τοσοῦτον ὥστε τοὺς τὰ Ἡρώδου φρονούντας τῶν δυ-
 50 νατῶν προσάγοντες εἰς τὴν λίμνην κατέδυσαν οἱ προσέ-
 χοντες Ἀντιγόνῳ. Μετεβάλλετο δὲ πολλὰ καὶ τῆς
 Ἰδομαίας, ἐνθα Μαχαιρᾶς ἀντελίζε τι τῶν ἐρυμά-

res Antigoni exploratum ivit, Herodi id dissuadenti nihil obsequutus. Antigonus autem, qui praesensit quo animo veniret, et civitate eum exclusit, et tanquam hostem a mo-
 nibus propulsavit, usque adeo ut Machæram puderet et in Ammauntem ad Herodem se reciperet: iratusque quod res tam male ceciderint, in quoscunque Judæos incurrebat, illos occidebat, ne Herodianis quidem vel minimum par-
 cens, sed in omnes, tanquam Antigoni essent, saeviens.

7. Ista quum ægre tulisset Herodes, voluit quidem Machæram tanquam hostem propellere: iracundia vero cohibita ad Antonium properabat, Machæræ iniquitatem accusaturus. At ille, quum sua secum reputasset delicta, et regem celeriter insequeretur, multisque precibus effecit ut secum in gratiam rediret. Non tamen Herodes ad Antonium velle ire destitit. Sed quum audisset eum magnis vi-
 ribus oppugnare Samosata (urbs autem est juxta Euphratem valida), eo magis accelerabat, tempus idoneum esse ani-
 madvertens quo et fortitudinem demonstraret et Antonio impensius placeret. Denique ubi primum ad eum venit, finem attulit obsidioni, multis barbaris interfectis amplaque præda ablata, ut Antonius quidem, quanquam ejus virtutem antea miraretur, tunc tamen magis eum suspiceret, mul-
 tumque et ad alios ejus honores et ad spem regni adderet, rex vero Antiochus Samosatorum deditionem facere coactus esset.

CAP. XVII. (XIII.)

Dum hæc gerebantur, res Herodis in Judæa fractæ sunt. Reliquerat quidem Josephum fratrem suum, qui omnia procuraret, cui mandaverat ut ante ipsius reditum nihil quicquam adversus Antigoneum moveret. Machæram enim nequaquam firmum habiturum esse socium, quod intelligi possit ex iis quæ fecerit. Ille vero, ubi fratrem longissime abesse rescivit, mandatorum immemor, cum quinque co-
 hortibus, quas cum aliis miserat Machæras, Hierichuntem proficisceretur. Ibat enim, quum æstas esset adulta, segetes direpturus. Adversariis autem in montibus et locis diffi-
 cilibus eum adortis, et ipse, quum se in prælio strenuum fortemque admodum ostendisset, occumbit, Romanique ad unum omnes occiduntur. Nam cohortes erant ex Syria non ita pridem collectæ, nec veteranos ullos secum permi-
 stos habebant, qui belli imperitis opitulari possent.

2. Antigonus autem victoria minime contentus fuit, sed eo iracundiæ processit, ut Josephum etiam mortuum indigne tractaret. Corporibus enim potius illius caput abscidit, quamvis frater ejus Pheroras id quinquaginta talentis redimere voluerit. Adeo autem novatæ sunt res Galilææ post Antigoni victoriam, ut primates qui ab Herode stabant ad lacum productos demergerent qui Antigono favebant. Mul-
 ta etiam in Idumæa mutabantur, ubi Machæras cujusdam castelli, cui nomen est Githa, moenia instaurabat.

των· Γιτθᾶ καλεῖται. Τούτων δὲ οὐδέπω πέπυστο Ἡρώδης. Μετὰ γὰρ τὴν Σαμοσάτων ἄλωσιν Ἀντώνιος μὲν καταστήσας ἐπὶ τῆς Συρίας Σόσιον, καὶ προστάξας Ἡρώδῃ βοηθεῖν ἐπ' Ἀντίγονον, αὐτὸς εἰς Ἀίγυπτον ἀνεχώρησε, Σόσιος δὲ δύο μὲν τάγματα προαπέστειλεν εἰς Ἰουδαίαν Ἡρώδῃ συμμαχῶν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ἠκολούθει σχεδόν.

γ'. Ὅντι δὲ Ἡρώδῃ κατὰ τὴν πρὸς Ἀντιόχειαν Δάφνην, δνειροὶ σαφεῖς τὸν τοῦ ἀδελφοῦ θάνατον προσημαίνουσι, καὶ μετὰ ταραχῆς ἐκθορόντι τῆς κοίτης εἰσῆσαν ἄγγελοι τῆς συμφορᾶς. Ὁ δὲ ὀλίγον μὲν προσοιμώζας τῷ πάθει, τὸ πλεῖον δὲ τοῦ πένθους ὑπερθέμενος, ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἠπείγετο. Ποιούμενος δὲ τὴν πορείαν ὑπὲρ δύναμιν, καὶ διανύσας ἐπὶ τὸν Λίβανον, ὀκτακοσίους μὲν τῶν περὶ τὸ ὄρος προσλαμβάνει συμμάχους, Ῥωμαίων δὲ ἐν τάγμα ταύτῃ συνῆψε. Μεθ' ὧν οὐ περιμείνας ἡμέραν εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐνέβαλε, τοὺς τε πολέμιους ὑπαντίσσαντας εἰς ὃ καταλελοίπεσαν χωρὶον τρέπεται. Καὶ προσέβαλλε μὲν συνεχῶς τῷ φρουρίῳ, πρὶν δὲ εἰλῆν, χειμῶνι βιασθεὶς χαλεπωτάτῳ, ταῖς πλησίον ἐνστρατοπεδεύεται κώμαις. Ἐπεὶ δ' αὐτῷ μετ' ὀλίγας μὲν ἡμέρας καὶ τὸ δεύτερον παρ' Ἀντωνίῳ τάγμα συνέμειξε, δεισαντες τὴν ἰσχὺν οἱ πολέμοι διὰ νυκτὸς ἐξέλιπον τὸ ἔρμα.

δ'. Καὶ τὸ λοιπὸν ἦει διὰ Ἱερικοῦντος σπεύδων ἡ τάχιστα τοὺς ἀδελφοῦ φονεῖς μετελθεῖν. Ἐνθα καὶ δαιμόνιον αὐτῷ συμβαίνει τέρας, ἐξ οὗ παρ' ἐλπίδα σωθεὶς ἀνδρὸς θεοφιλεστάτου δόξαν ἀπηνέγκατο. Πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ τῶν ἐν τέλει κατ' ἐκείνην συνειστιάθησαν τὴν ἐσπέραν· διαλυθέντος δὲ τοῦ συμποσίου, μετὰ τὸ πάντας ἐξελθεῖν εὐθὺς ὁ οἶκος συνέπεσεν. Τοῦτο καὶ κινδύνων καὶ σωτηρίας κοινὸν ἐπὶ τῷ μέλλοντι πολέμῳ κρίνας εἶναι σημεῖον, ὑπὸ τὴν ἑω διεκίνησε τὴν στρατιάν· καὶ τῶν ἐναντίων εἰς ἐξακισχιλίους ἀπὸ τῶν ὄρων κατὰ τετράχοντες ἀπεπειρῶντο τῶν προτεταγμένων, κατὰ χεῖρα μὲν συμπλέκεσθαι τοῖς Ῥωμαίοις οὐ σφόδρα θαρροῦντες, πόρρωθεν δὲ χερμάσι καὶ παλτοῖς ἔβαλλον, ὥστε συχνούς κατατιτρώσκειν. Ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς Ἡρώδης παρελαύνων παλτῷ κατὰ τὴν πλευρὰν ἐκοντί-
40 ζεται.

ε'. Βουλόμενος δὲ ὁ Ἀντίγονος μὴ μόνον τόλμῃ τῶν σφετέρων, ἀλλὰ καὶ πλήθει περιεῖναι δοκεῖν, Πάππον τινὰ τῶν ἐταίρων μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Σαμάρειαν ἐπιπέμπει. Τούτων μὲν οὖν ἦν Μαχαίρας ἀγώνισμα. Ἡρώδης δὲ τὴν πολεμίαν καταδραμὼν πέντε μὲν πολίχνας καταστρέφεται, δισχιλίους δὲ τῶν ἐν αὐταῖς διασφείρει, καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσας ὑπέστρεψεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· ἡλίστο δὲ περὶ τὴν καλουμένην Κανὰ κώμην.

ς'. Προσγίνετο δ' αὐτῷ καθ' ἡμέραν πολλὴ πλῆθος Ἰουδαίων ἐκ τε αὐτῆς Ἱερικοῦντος καὶ τῆς ἄλλης χώρας, οἱ μὲν διὰ μῖσος τὸ πρὸς Ἀντίγονον, οἱ δ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ κατορθώμασι κεκινημένοι. Τούτους γὰρ μὴ πολλοὺς ἐνῆγεν ἐπιθυμία μεταβολῆς ἄλογος. Καὶ ὁ

Ista autem nondum audierat Herodes. Captis enim Samosatis Antonius, quum Syriæ præfecisset Sossium, eique mandasset ut Herodem adjuvaret contra Antigonum, ipse discessit in Ægyptum, Sossius vero duas legiones Herodi auxiliares præmisit in Judæam, ipseque cum reliquis copiis e vestigio subsequebatur.

3. Ceterum Herodi, quum apud Daphnen Antiochiæ esset somnia manifesta fratris mortem præsignificant; quumque turbatus e lecto exsiluisset, ingressi sunt calamitatis nuncii. Ille vero, quum paululum quidem lamentis ob id quod acciderat induluisset, luctus vero partem maiorem distulisset, in hostes properabat. Itinere autem ultra vires accelerato, ubi ad Libanum pervenit, octingentos quidem montis accolæ in auxilium assumit, quum unam Romanorum legionem illic collegisset. Cum quibus, non exspectata luce, irruptionem in Galilæam faciebat, hostesque obviam progressos in locum quem reliquerant avertit. Et continuo quidem castellum oppugnabat, prius vero quam id caperet, gravissima tempestate adactus in proximis pagis castra metatur. Quum autem paucis post diebus et altera legio ab Antonio missa sese ei adjunxisset, hostes viribus ejus perterriti munimentum nocte deserebant.

4. Postea per Hierichuntem ire contendebat, ut quamprimum fratris interfectores ulcisci posset. Ubi ei mirabile quiddam et prodigiosum accidit, ex quo præter spem ereptus atque servatus passim credebatur esse vir Deo carus dilectusque. Nam vespera quidem illa multos e primatibus ad cenam adhibuit, finitoque convivio, quum omnes exiissent, cœnaculum concidit. Hoc ipsum salutis pariter ac periculorum in bello quod gerendum erat indicium esse ratus, prima luce exercitum educit: atque hostium sex circiter millia, qui de montibus decurrebant, prima agmina lacescebant, ad manus quidem cum Romanis conserendas non satis audaces, sed lapides ac tela in eos eminus jacentes, quibus aliquammulti vulnerati erant. Qua velitatione et ipsi Herodi inter obequitandum latus jaculo transfigitur.

5. Antigonus autem, se non solum suorum audacia, sed etiam numero superiorem videri volens, Pappum e sociis unum cum manu militum in Samariam mittit. Et iatis quidem id negotii erat, ut cum Machæra contenderent. At Herodes, quum hostium regionem incursionibus vexasset, urbiculas quinque subjngat, duoque hominem millia ex habitantibus interficit, domibusque incensis in castra revertitur. Stativa autem habuit ad vicum Cana appellatum.

6. In dies autem singulos magna multitudo Judæorum tam ex ipsa Hierichunte quam ex cetera regione ei accedebat, partim pro odio in Antigonum, partim vero rebus ab Herode præclare gestis eo adducti. Ceterum maiorem partem impellebat rerum mutandarum cupiditas iusana. Atque

μὲν ἡπαίετο συμβαλεῖν, οἱ δὲ περὶ Πάππον οὕτε
 πρὸς τὸ πλῆθος οὕτε περὶ τὴν ὁρμὴν ὑποδείσαντες
 αὐτοῦ προθύμως ἀντεπεξῆλθον. Γενομένης δὲ τῆς
 παρατάξεως, τὰ μὲν ἄλλα μέρη πρὸς ὀλίγον ἀντέσχον,
 5 Ἡρώδης δὲ κατὰ μῆνιν τοῦ φονευθέντος ἀδελφοῦ παρα-
 βαλλόμενος, ὡς ἂν τίσαιτο τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου,
 ταχέως τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐκράτει, καὶ μετ' ἐκείνους ἐπὶ
 τὸ συνεστὸς αἰὲν τρεπόμενος ἅπαντας διώκει. Φόνος
 τε ἦν πολὺς, τῶν μὲν εἰς τὴν κώμην συνεξωθυμένων ἐξ
 10 ἧς ὠρμηντο, τοῦ δὲ προσκαίμενου τοῖς ὑστάτοις καὶ
 κτείνοντος ἀπείρους. Συνεισπίπτει δὲ τοῖς πολεμίοις
 εἶσω, καὶ πᾶσα μὲν ὀπίκτων οἰκία νένακτο, τὰ τέγη
 δὲ ἦν ὑπερβεν ἀμυνομένων καταπλεα. Κάπειδ' ἡ κε-
 ριτὴν τῶν ἐξωθεν, τὰς οἰκήσεις σπαράττων εἴλκε τοὺς
 15 ἐνδοθεν· καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς ἐπικατασεύων τοὺς ὀρό-
 φους ἀθρόως ἀνήρει, τοὺς ὑποφυγόντας δὲ τῶν ἐρείπειων
 οἱ στρατιῶται ξιφήρεις ἀνεδέχοντο, καὶ τοσοῦτον ἐσω-
 ρεύθη νεκρῶν πλῆθος, ὥστε τὰς ὁδοὺς ἀποφραγῆναι
 τοῖς κρατούσι. Ταύτην τὴν πληγὴν οὐκ ἠνεγκαν οἱ
 20 πολέμιοι· τὸ γοῦν ἐπισυλλαγόμενον αὐτῶν πλῆθος ὡς
 ἐθεάσατο τοὺς ἀνὰ τὴν κώμην διεφθαρμένους, εἰς φυγὴν
 διεσκαδάσθη. Κἂν εὐθέως τῇ νίκῃ τεθαρρηκώς Ἡρώ-
 δης ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἤλασεν, εἰ μὴ χειμῶνι διεκω-
 λύθη σφοδροτάτῃ. Τοῦτο τὸ ἐμπόδιον ἐκείνῳ τε παν-
 25 τελοῦς κατορθώματος καὶ ἡττης τῷ Ἀντιγόνῳ κατέστη,
 βουλευομένῳ καταλιπεῖν ἤδη τὴν πόλιν.

Ζ'. Ἡρώδης δὲ πρὸς ἐσπέραν ἤδη τοὺς φίλους κα-
 κημηκότας ἐπὶ θαρραλίᾳ τοῦ σώματος διαφεῖς, καὶ αὐ-
 τὸς ὡς ἦν εἰ θερμοὺς ἐκ τῶν ὀπλων λουσόμενος ἦει
 30 στρατιωτικώτερον· εἰς γοῦν αὐτῷ παῖς εἶπετο. Καὶ
 πρὶν εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσελθεῖν, ἐναντίον αὐτοῦ τις
 ἐκτρέχει τῶν πολεμίων ξιφήρης, ἔπειτα δεύτερος καὶ
 τρίτος καὶ ἐξῆς πλείους. Οὗτοι καταπαρεύσαντες μὲν
 ἐκ τῆς παρατάξεως εἰς τὸ βαλανεῖον ὠπλισμένοι· τέως
 35 δὲ ὑποπατηκότες καὶ διαλανθάνοντες, ὡς ἐθεάσαντο
 τὸν βασιλέα, λυθέντες ὑπ' ἐκπλήξεως αὐτῶν μὲν παρό-
 τρεχον γυμνὸν ὄντα τρέμοντες, ἐπὶ δὲ τὰς ἐξόδους ἐγώ-
 ρουν. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδεὶς παρῆν κατὰ τύχην
 ὁ συλληψόμενος τοὺς ἀνδρας, Ἡρώδῃ δὲ ἀπέχρη τὸ
 40 μηδὲν παθεῖν, ὥστε διαφεύγουσι πάντες.

η'. Τῇ δ' ὕστεραίᾳ Πάππον μὲν τὸν Ἀντιγόνου στρα-
 τηγὸν καρατομήσας (ἀνήρτητο δὲ ἐπὶ τῆς παρατάξεως),
 πέμπει τὴν κεφαλὴν Φερῳρᾷ τῷ ἀδελφῷ, ποινὴν τοῦ
 φονευθέντος αὐτῶν ἀδελφοῦ· καὶ γὰρ οὗτος ἦν ὁ τὸν
 45 Ἰωσήφον ἀνελών. Λωφήσαντος δὲ τοῦ χειμῶνος ἤλαυνεν
 ἐπὶ Ἱεροσολύμων, καὶ μέχρι τοῦ ταύχους ἀγαγὼν τὴν
 δύναμιν (συνήγετο δὲ αὐτῷ τρίτον ἔτος ἐξ οὗ βασιλεὺς
 ἐν Ρώμῃ ἀπεδέδεικτο) πρὸ τοῦ ἱεροῦ στρατοπεδεύεται·
 ταύτη γὰρ ἦν ἐπίμαχος, καθ' ἣν καὶ πρὶν εἰς Πομ-
 50 πῆναι τὴν πόλιν. Διελὼν δὲ εἰς ἔργα τὴν στρατιάν
 καὶ ταμὼν τὰ προσόστεια, τρία μὲν ἐγείρει χώματα,
 καὶ πύργους ἐποικοδομεῖν αὐτοῖς κελεύσας, καταλι-
 πὼν τοὺς ἀνυποτακτικώτατους τῶν ἑταίρων ἐπὶ τῶν ἔργων,
 αὐτὸς εἰς Σαμαρείαν ἦει τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστο-

ille quidem, ut congredieretur, festinabat, Pappus vero
 ejusque milites, neque multitudine neque impetu perterriti,
 alacriter obviam prodierunt. Pugna autem commissa,
 aciei quidem pars altera paulisper resistebat, at Herodes
 ex fraternæ necis recordatione intrepide se periculo obji-
 ciens, ac si ipsos necis auctores ulciscatur, sibi oppositos
 illico superat, ac deinde post illos continuo integros ad-
 ortus, omnes in fugam versos persequitur. Et multa erat
 caedes, illis in vicum unde exierant compulsis, ipso
 novissimis instante et innumeros occidente. Postremo
 autem una cum hostibus intro irrumpit, erantque domus
 quidem omnes armatis refertæ, sed tecta superiora eorum
 plena qui se defendebant. Et quum foris deprehensos supe-
 rasset, ædibus dilaceratis, abditos in iis extrahebat : atque
 tecta quidem in plurimam dejiciens magnam stragem edi-
 dit, quotquot vero ruinam subterfugerant milites gladiis
 excipiebant ; et tanta mortuorum multitudo in cumulos
 congesta erat, ut ipsis victoribus viæ obstruerentur. Hanc
 plagam non tulerunt hostes, adeo ut vulgus illorum con-
 fluens, ubi cæsorum numerum in vico conspexerunt, in
 fugam se disjecerint. Statimque Herodes, sumpto ex
 victoria animo, ad Hierosolyma perrexisset, nisi hiems
 asperissima eum prohibuisset. Hæc ei quominus victoria
 perficeretur obstitit, et ne penitus opprimeretur Antigonus,
 qui de civitate jam deserenda cogitabat.

7. Herodes autem ad vesperam, quum jam defatigatos
 amicos corporis reficiendi gratia dimisisset, et ipse, ut erat
 ab arinis calidus, instar militis gregarii lavatum ibat,
 adeoque unus tantum puer eum sequebatur. Et priusquam
 balneum intraret, ejus in conspectu quidam ex hostibus
 stricto gladio se proripiebat, deinde alter, itidemque ter-
 tius, et deinceps plures. Et isti quidem ex acie in bal-
 neum armati confugerant : tum autem metu percussi et
 latitantes, ubi regem viderunt, animo defecti præ stupore,
 ipsum quidem inermem tremantes prætereunt, exitus vero
 curam petebant. Porro quum ita ceciderit ut ex aliis nemo
 adesset qui homines comprehenderet, eoque contentus
 esset Herodes, quod nihil mali pateretur, fiebat ut omnes
 salvi effugerent.

8. Postero autem die Pappi Antigoni ducis (in prælio
 autem sublati erat), caput amputat, idque Pheroræ
 fratri suo mittit, poenam et piaculum ob fratris ipsorum
 caedem : nam et is erat qui Josephum interfecerat. Quum
 autem hiems mitior esse cœpisset, Hierosolyma ire pro-
 perabat, murisque admoto milite (annus autem tertius ver-
 tebatur ex quo Romæ rex declaratus fuerat), ante fanum
 castra collocat : nam hac parte facilius erat expugnatio,
 quasque antea urbem ceperat Pompejus. Exercitum autem
 divisio suisque operibus cuique parti assignatis, et excisis in
 suburbii arboribus, tres quidem aggeres erigit : quumque
 turres super eos ædificari jussisset, relictis qui operibus
 instarent commilitonum impigerrimis, ipse Samariam adi-
 bat, sibi uxorem ut acciperet Alexandri filii Aristobuli filiam,

βούλου μετιών θυγατέρα, καθωμολογημένην, ὡς ἔφα-
μεν, αὐτῷ, καὶ πάρεργον ποιεῖται τῆς πολιορκίας τὸν
γάμον· ἤδη γὰρ ὑπερῆφάνει τοὺς πολεμίους.

θ'. Γήμας δὲ ὑπέστρεψεν ἐπὶ Ἱεροσολύμων μετὰ
5 μείζονος δυνάμεως· συνῆπτε δὲ αὐτῷ καὶ Σόσσιος μετὰ
πλείστης στρατιᾶς, ἰππέων τε καὶ πεζῶν, ἣν προεκπέ-
ψας διὰ τῆς μεσογείου, τὴν πορείαν αὐτὸς διὰ Φοινί-
κης ἐποίησατο. Συναθροισθείσης δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως,
εἰς ἑνδεκα μὲν τέλη πεζῶν, ἰππεῖς δὲ ἑξακισχιλίου
10 δίχα τῶν ἀπὸ Συρίας συμμαχῶν, οἱ μέρος οὐκ ὀλίγον
ἦσαν, καταστρατοπεδεύονται τοῦ βορείου τείχους πλη-
σίον, αὐτὸς μὲν πεποιθὼς τοῖς τῆς συγκλήτου δόγμασι,
δι' ὧν βασιλεὺς ἀπεδέδεικτο, Σόσσιος δὲ Ἀντωνίῳ τῷ
πέμψαντι τὴν ὑπ' αὐτῷ στρατιὰν Ἡρώδῃ σύμμαχον.

ΚΕΦ. ΙΗ'.

15 Τῶν δὲ ἀνὰ τὴν πόλιν Ἰουδαίων τὸ πλῆθος τοικίως
ἐτετάρακτο. Καὶ γὰρ περὶ τὸν ναὸν ἀθροιζόμενον τὸ
ἀσθενέστερον εὐδαίμονα καὶ πολλῷ θεωδέστερον τὸν
ταλευτήσαντα πρὸς τοὺς καιροὺς ἐλογοποιεῖ· καὶ τῶν
τολμηροτέρων κατὰ στίφος ἦσαν ληστεῖαι πολύτροποι,
20 καὶ μάλιστα περὶ τὴν πόλιν ἀρπαζόντων, ἐπειδὴ μήτε
ἵπποις μήτε ἀνδράσιν ὑπελλεῖτο τροφή. Τοῦ γε μὴν
μαχίμου τὸ εὐτακτότερον ἐτέτακτο πρὸς ἀμυναν τῆς
πολιορκίας, τοὺς τε χωνύνοντας εἶργον ἀπὸ τοῦ τείχους,
καὶ τοῖς ὀργάνοις ἀντιμυχανόμενον αἰεὶ τι κώλυμα και-
25 νότερον. Ἐν οὐδενὶ δὲ οὕτως ὡς ἐν ταῖς μεταλλείαις
περιῆσαν τῶν πολέμων.

β'. Τῷ δὲ βασιλεῖ πρὸς μὲν τὰς ληστείας ἀντεπε-
νόησαν λόγοι, δι' ὧν ἀνέστελλε τὰς διακδρομάς· πρὸς
δὲ τὴν τῶν ἐπιτηδείων ἀπορίαν, αἱ πόρρωθεν συχο-
30 μιδαί. Τῶν δὲ μαχομένων περὶ τὴν Ῥωμαίων ἐμπει-
ρίαν, καίτοι τολμῆς οὐδεμίαν καταλιπόντων ὑπερβολήν.
Φανερώς μὲν οὖν οὐ συνερρήγνυντο τοῖς Ῥωμαίοις
ἐπὶ προὔπτῳ τῷ θανάτῳ, διὰ δὲ τῶν ὑπονόμων ἐν μέ-
σοις αὐτοῖς ἐξαπίνης ἐφαίνοντο, καὶ πρὶν κατασεισθῆναι
35 τι τοῦ τείχους, ἕτερον ἀνταγύρουν καθόλου τε εἰπεῖν
οὔτε χερσὶν οὔτε ἐπινοαίαις ἔκαμνον, εἰς ἔσχατον ἀντισχεῖν
διεγνωκότες. Ἀμείλει τηλικαύτης δυνάμεως περικα-
θεζομένης πέντε μῆσι διήνεγκαν τὴν πολιορκίαν, ἕως
τῶν Ἡρώδου τινὲς ἐπιλέκτων ἐπιθῆναι τοῦ τείχους θαρ-
40 ρήσαντες, εἰσπίπτουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐφ' οἷς ἑκατοντάρ-
χαι Σοσσίου. Πρῶτα δὲ τὰ περὶ τὸ ἱερὸν ἤλσικετο,
καὶ τῆς δυνάμεως ἐπιθυθείσης πανταχοῦ φόνος ἦν μυ-
ρίος, τῶν μὲν Ῥωμαίων ἐπὶ τῇ τριβῇ τῆς πολιορκίας
διωγνυμένων, τοῦ δὲ περὶ Ἡρώδην Ἰουδαϊκοῦ μηδένα
45 ὑπολιπέσθαι σπεύδοντας ἀντίπαλον. Ἐσφάττοντο δὲ
παμπληθεῖς, ἐν τε τοῖς στενωποῖς καὶ κατὰ τὰς οἰκίας
συνωθούμενοι, καὶ τῷ ναῷ προσφεύγοντες· ἦν δὲ οὔτε
νηπίων οὔτε γηραιῶν ἕλεος, οὔτε ἀσθενείας γυναικῶν
ἀλλὰ καίτοι γε περιπέμποντος τοῦ βασιλέως καὶ φεί-
50 δεσθαι παρακαλοῦντος, οὐδεὶς ἐκράτησε τῆς δεξιᾶς,
ἀλλ' ὥσπερ μαμνόντες πᾶσαν ἡλικίαν ἐπέζησαν.
Ἐνθα καὶ Ἀντίγονος, μήτε τῆς πάλαι μήτε τῆς τότε

ei, uti diximus, desponsatam; et præter susceptum obai-
dionis opus nuptias agitatur, quippe jam hostes despiciebat.

9. Ubi autem eam duxit, Hierosolyma reversus est, mili-
tibus auctus; eique se conjungebat Sossius eum magna equi-
tatum peditumque manu; quibus per mediterranea præmis-
sis, ipse per Phœnicen iter fecit. Universis autem copiis
congregatis, ad peditum legiones undecim, equitumque sex
millia, præter alia e Syria auxilia, quæ pars erant exerci-
tus non exigua, prope murum septentrionalem castra me-
tantur: ipse quidem Herodes senatusconsulto fretus quo
rex fuerat declaratus, Sossius vero Antonii mandato, qui
ipsum cum militibus quibus præerat Herodi in auxilium
miserat.

CAP. XVIII. (XIII.)

Judeorum autem, qui in urbe erant, multitudo varie
perturbata fuit. Nam circa templum congregati imbel-
liores prædicabant, si temporum ratio habeatur, felicem
esse qui mortem oppeteret, longeque diviniore mente præ-
ditum: et qui audaciores erant, in turmas collecti, multis
modis latrocinia exercebant, maximeque loca urbi propin-
qua diripiunt, postquam nec equis nec hominibus supererant
alimenta. Verum ex iis qui in aciem prodirent magis exer-
citali ad obsessores depellendos erant constituti, aggres-
que excitantes a mœnibus arcebant, machinis eorum quod
obstaret semper novi aliquid excogitando. In nulla autem
re æque ac cuniculis hostibus superiores erant.

2. Ceterum rex ad latrocinia quidem tollenda occultas
adhibuit insidias, quibus excursus reprimebat; ad necessa-
riorum vero inopiam levandam res e longinquo compor-
tandas curavit. Pugnantes autem superabat Romanorum
peritia, quamvis nihil summa audacia non tentatum reli-
querint. Et quidem aperte cum Romanis, quippe certo
perituri, non confligebant; verum ex improvise per cunicu-
los in medio illorum sese ostendebant: et priusquam muri
aliqua pars everteretur, alteram ejus vice in munimentum
erigebant. In summa neque manibus operando neque
machinas excogitando defatigabantur, ut qui usque ad ulti-
mum resistere decreverint. Denique, tanto exercitu cir-
cumsedente, per quinque menses obsidium toleraverunt,
donec quidam ex Herodianis lecti homines, muros conscen-
dere ausi, in urbem irrumperent, et deinde Sossii centurio-
nes. Primo autem ea quæ fano proxima capta erant, in-
fusoque exercitu plurima ubique facta est cædes, Romanis
quidem ob obsidionis moram iratis, Herodianis vero Judæis
nullum adversarium relinquere studentibus. Ita quam-
plurimi in angustioribus, et in domos constipati, et in tem-
plo refugium quærentes jugulabantur. Nec parvulorum
nec senum misertum est; nec mulieribus, quanquam viribus
imbecillis, parcebant: ac quamvis rex undique mitteret,
et ut parceretur oraret, nemo dextram continuit, sed lan-
quam rabiosi in omnem ætatem severiunt. Adeoque Anti-
gionus, neque prioris neque præsentis fortunæ memor, ex

τύχης ἔννοιαν λαβὼν, κάτεισι μὲν ἀπὸ τῆς βάρους, προσπίπτει δὲ τοῖς Σοσίου ποσὶ. Κάκεινος, μὴδὲν αὐτὸν οἰκτείρας πρὸς τὴν μεταβολὴν, ἐπεγέλασέ τε ἀκρατῶς καὶ Ἀντιγόνην ἐκάλεσεν· οὐ μὴν ὡς γυναικᾶ 5 γὰρ καὶ φρουρᾶς ἐλεύθερον ἀφῆκεν, ἀλλ' ὁ μὲν δεθεὶς ἐφυλάττετο.

γ'. Πρόνοια δὲ ἦν Ἡρώδης κρατοῦντι τῶν πολεμίων τότε κρατῆσαι καὶ τῶν ἀλλοφύλων συμμάχων ὥρμητο γὰρ τὸ ξενικὸν πλῆθος ἐπὶ θέαν τε τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν 10 κατὰ τὸν ναὸν ἁγίων. Ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν παρακαλῶν, τοὺς δὲ ἀπειλούμενος, ἔστι δὲ οὐδὲ καὶ τοῖς δούλοις ἀνέστελλεν, ἥτις χαλεπωτέραν τὴν νίκην ὑπολαμβά- νων, εἴ τι τῶν ἀθεάτων παρ' αὐτῶν ὀφθεῖν. Διεκώλυσε δὲ ἤδη καὶ τὰς κατὰ τὴν πόλιν ἀρπαγὰς, πολλὰ διατει- 15 νάμενος πρὸς Σόσιον, εἰ χρημάτων τε καὶ ἀνδρῶν τὴν πόλιν Ῥωμαῖοι κενώσαντες, καταλείψουσιν αὐτὸν ἐρη- μίας βασιλέα, καὶ ὡς ἐπὶ τοσούτων πολιτῶν φόνω, βραχὺ καὶ τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ἀντάλλαγμα κρίνοι. Τοῦ δὲ ἀντὶ τῆς πολιορκίας τὰς ἀρπαγὰς 20 δικαίως τοῖς στρατιώταις ἐπιτρέπειν φαμένου, αὐτὸς ἔφη διανεμῆν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων τοὺς μισθοὺς ἑκάστοις. Οὕτω τε τὴν λοιπὴν ἐξωνησάμενος πατρί- δα, τὰς ὑποσχέσεις ἐπλήρωσε. Λαμπρῶς μὲν γὰρ ἑκαστον στρατιώτην, ἀναλόγως δὲ τοὺς ἡγεμόνας, βασι- 25 λικώτατα δὲ αὐτὸν ἐδωρήσατο Σόσιον, ὡς μηδὲνα χρη- μάτων ἀπελθεῖν δεόμενον. Σόσιος δὲ, χρυσοῦν ἀνα- θείς τῷ Θεῷ στέφανον, ἀνέβευξεν ἀπὸ Ἱεροσολύμων, ἄγων δεσμώτην Ἀντίγονον Ἀντωνίῳ. Τοῦτον μὲν οὖν, φιλοψυχήσαντα μέχρις ἑσχάτου διὰ ψυχρᾶς ἐλπίδος, 30 ἀξίος τῆς ἀγενείας πέλεκος ἐκδέχεται.

δ'. Βασιλεὺς δὲ Ἡρώδης, διακρίνας τὸ κατὰ τὴν πόλιν πλῆθος, τοὺς μὲν τὰ αὐτοῦ προνήσαντας εὐνουστέ- ρους ταῖς τιμαῖς καθίστατο, τοὺς δὲ Ἀντιγονέους ἀνή- ρει· καὶ κατὰ σπᾶνιν ἤδη χρημάτων ὅσον εἶχε κόσμον 25 κατανομιστεύσας, Ἀντωνίῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνέπεμ- ψεν. Οὐ μὴν εἰσάπαξ ἐξωνήσατο τὸ μὴδὲν παθεῖν· ἤδη γὰρ Ἀντώνιος τῷ Κλεοπάτρᾳ ἔρωτι διεφαρμένος ἦττων ἦν ἐν πᾶσι τῆς ἐπιθυμίας. Κλεοπάτρα δὲ διεξελοῦσα τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῆς, ὡς μηδὲνα τῶν ἀφ' 40 αἵματος ὑπολείπεσθαι, τὸ λοιπὸν περὶ τοὺς ἔξωθεν ἐφόνα· καὶ τοὺς ἐν τέλει Σύρων διαβάλλουσα πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἀναιρεῖν ἔπειθεν, ὡς ἂν τῶν κτήσεων ἑκάστου βραδίως γενομένη δεσπότις. Ἐτι δὲ ἐκτείνουσα τὴν πλεονεξίαν ἐπὶ Ἰουδαίους καὶ Ἀραβας, ὑπειργάζετο 45 τοὺς ἑκατέρων βασιλεῖς Ἡρώδην καὶ Μάλιχον ἀναιρε- θῆναι.

ε'. Μέχρι γοῦν τῶν προσταγμάτων ἐπινεύσας Ἀν- τώνιος τὸ κτεῖναι μὲν ἀνδρας ἀγαθοὺς καὶ βασιλεῖς τηλικούτους ἀνόσιον ἡγήτο, τὸ δὲ τούτων ἔγγιον φίλος 50 εἶναι διακρούσατο. Πολλὰ δὲ τῆς χώρας αὐτῶν ἀπο- τειρόμενος, καὶ δὴ καὶ τὸν ἐν Ἰεριχούντι φοινικῶνα, ἐν ᾧ γεννᾶται τὸ βάλαμον, δίδωσιν αὐτῇ, πόλεις τε, πλὴν Τύρου καὶ Σιδῶνος, τὰς ἐντὸς Ἐλευθέρου ποταμοῦ πά- σας. Ὡν γενομένη κυρία, καὶ προπέμψασα μέχρις

turri descendit, Sossioque ad pedes accidit. Atque ille nihil miseratus mutata ejus fortunam, intemperanter eum derisit, et Antigonom appellavit : non tamen ut feminam o custodia liberum emisit, sed in vinculis quidem ipsum ad- servabat.

3. Herodi autem curæ erat, postquam hostes superave- rat, alienigenarum auxilium vim coercere et moderari : cum impetu enim ferebatur peregrinorum militum vulgus ad templum sacrasque templi res aspiciendas. Verum rex partim precibus, partim minis, nonnullos etiam armis re- pressit, victoriam clade graviores existimans, si quid eorum quæ aspici fas non est, ab illis cerneretur. Mox autem et urbem diripi prohibuit, quum Sossium etiam atque etiam interrogasset, utrum Romani, urbe pecunia virisque exina- nita, regem se solitudinis essent relicturi : quippe se vel totius orbis imperium tam multorum civium cæde non emendum esse putare. Quumque ille pro obsidionis labore prædam se militibus merito concedere dixisset, respondit Herodes, se sua pecunia mercedem singulis numeraturum. Atque ita patria reliqua redempta, promissum præstitit. Nam et singulos milites magnifice, et duces pro rata parte, et ipsum Sossium plane regie muneratus est, ut nemo divitia- rum egens discederet. Post hæc Sossius, corona aurea Deo consecrata, Hierosolyma reliquit, Antigonom victum du- cens ad Antonium. Et illum quidem, ex vana spe ad extremum usque nimium vitæ cupidum, securis, quam meruit illa animi abjectio, excipit.

4. Rex autem Herodes, quum civium multitudinem discre- visset, suarum quidem partium studiosos sibi magis bene- volos reddidit, honoribus eos augendo ; verum Antigonia- nos e medio sustulit : quumque jam pecuniæ inopia laboraret, ex omnibus quæ habebat ornamentis nummos confecit, eosque Antonio et ejus familiaribus misit. Non tamen semel duntaxat pretio impetravit ne quid paterentur : jam enim Antonius perditæ amans Cleopatram, in omnibus cupiditatis impotens erat. Cleopatra autem quum in suam familiam sæviisset, ut nemo superesset ei sanguine conjunctus, postea in externos cæde grassabatur ; Syriæque primates apud Antonium criminando, ei persuadebat ut eos interfice- ret, quo facilius cujusque possessionum fieret domina. Præ- terea quum in Judæos et Arabas cupiditatem extendisset, occulte moliebatur ut utriusque gentis reges Herodes et Ma- lichus de medio tollerentur.

5. Denique quum in omnibus ei, nisi quod mandata non dedisset, obsequutus esset Antonius, viros quidem bonos tantosque reges occidere nefas ducebat, propemodum vero ab amicitia cum illis inita depulsus est : quippe quum mul- tum terræ ex illorum regione abscidisset, atque etiam quod erat in Hierichunte palmetum, in quo balsamum gignitur, Cleopatrar tribuit, urbesque, præter Tyrum et Sidonem, universas intra flumen Eleutherum sitas. Quorum quum

Εὐφράτου τὸν Ἀντώνιον ἐπιστρατεύοντα Πάρθοις, ἦεν
εἰς Ἰουδαίαν δι' Ἀπαμείας καὶ Δαμασκοῦ. Κάνταῦθα
μεγάλαις μὲν αὐτῆς τὴν δυσμένειαν δωρεαῖς Ἡρώδης
ἐκμειλίσσεται, μισθοῦται δὲ καὶ τὰ τῆς βασιλείας ἀπορ-
6 ραγέντα χωρία διακοσίων ταλάντων εἰς ἑκαστον ἐνιαυ-
τόν. Προπέμπει δὲ αὐτὴν μέχρι Πηλουσίου, πάσῃ
θεραπείᾳ καταχρώμενος. Καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆν ἐκ
Πάρθων Ἀντώνιος, ἄγων αἰχμάλωτον Ἀρταβάζην τὸν
Τιγράνου παῖδα, δῶρον Κλεοπάτρας. Μετὰ γὰρ τῶν
10 χρημάτων καὶ τῆς λείας ἀπάσης ὁ Πάρθος εὐθύς αὐτῇ
ἐχαρίσθη.

ΚΕΦ. ΙΘ'.

Τοῦ δὲ Ἀκτιακοῦ πολέμου συνερωγότεος παρεσκευά-
στο μὲν Ἡρώδης Ἀντωνίῳ συνεξορμαῖν, ὡς ἤδη τῶν τε
ἄλλων τῶν κατὰ Ἰουδαίαν ἀπληλαγμένους θορύβων, καὶ
15 κεκρατηκώς Ὑκρανίας, ὃ δὴ χωρίον ἦ Ἀντιγόνου κα-
τεῖχεν ἀδελφῇ. Διεκλείσθη γε μὴν πανούργως ὑπὸ τῆς
Κλεοπάτρας συμμετασχέιν τῶν κινδύνων Ἀντωνίῳ·
τοῖς γὰρ βασιλεῦσιν, ὡς ἔφαμεν, ἐπιβουλεύουσα, παί-
θει τὸν Ἀντώνιον Ἡρώδῃ ἐμπιστεῦσαι τὸν πρὸς Ἀρα-
20 βασ πόλεμον, ἣν ἡ κρατήσαντος, Ἀραβίας, ἡ κρατη-
θέντος, Ἰουδαίας γένηται δεσποτίας, καὶ θατέρω τῶν
δυναστῶν καταλύσῃ τὸν ἕτερον.

β'. Ἐρρεψε μέντοι καθ' Ἡρώδην τὸ βούλευμα.
Πρῶτον μὲν γὰρ βύσια πολέμιων ἄγων καὶ πολὺ συγ-
25 κροτήσας ἱππικὸν ἐπαφίχιν αὐτοῖς περὶ Διόσπολιν,
ἐκράτῃς τε καὶ τοῖς καρτερῶς ἀντιπαταξαμένων. Πρὸς
δὲ τὴν ἤτταν γίνεται μέγα κίνημα τῶν Ἀράβων καὶ
συναθροισθέντες εἰς Κανάθα τῆς Κοίτης Συρίας ἀπειροὶ
τὸ πλῆθος τοὺς Ἰουδαίους ἔμενον. Ἐνθα μετὰ τῆς
30 δυνάμεως Ἡρώδης ἐπελθὼν ἐπειράτο προμηθέστερον
ἀφηγεῖσθαι τοῦ πολέμου, καὶ στρατόπεδον ἐκέλευσε
τείχίζειν. Οὐ μὴν ὑπήκουσε τὸ πλῆθος, ἀλλὰ τῇ προ-
τέρᾳ νίκῃ τελαρρηκότες ὤρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἀραβας καὶ
πρὸς τὴν πρώτην ἐμβολὴν τραπέντας ἐδίωκον. Ἐπι-
35 βουλεύεται δὲ Ἡρώδης ἐν τῇ διώξει τοὺς ἐν τῶν Κα-
νάθων ἐπιχωρίους ἀνέντος Ἀθηνίωνος, ὃς ἦν αὐτῶ τῶν
Κλεοπάτρας στρατηγῶν ἀεὶ διάφορος. Πρὸς γὰρ τὴν
τούτων ἐπίθεσιν ἀναθαρρήσαντες οἱ Ἀραβες ἐπιστρέ-
φονται, καὶ συνάψαντες τὸ πλῆθος περὶ πετρώδῃ καὶ
40 δύσβατα χωρία τρέπονται τοὺς Ἡρώδου, πλεῖστον τε
αὐτῶν φόνον εἰργάσαντο. Οἱ δὲ διασωθέντες ἐκ τῆς
μάχης εἰς Ὀρμιζα καταφεύγουσιν, ὅπου καὶ τὸ
στρατόπεδον αὐτῶν περισχόντες αὐτανδρον εἶλον οἱ
Ἀραβες.

γ'. Μετ' οὐ πολὺ δὲ τῆς συμφορᾶς βοήθειαν ἄγων
Ἡρώδης παρῆν τῆς χρείας ὕστερος. Ταύτης τῆς πλη-
γῆς αἴτιον αὐτῷ τὸ τῶν ταξιαρχῶν ἀπειθές κατέστη·
μὴ γὰρ ἐξαπιναιῖοι τῆς συμβολῆς γενομένης, οὐκ ἂν
Ἀθηνίων εἴρε καιρὸν ἐπιβουλῆς. Ἐτιμωρήσατο μὲν-
60 τὸς τοὺς Ἀραβας αὐθὺς ἀεὶ τὴν χώραν κατατρέχων, ὡς
ἀνακαλέσασθαι τὴν μίαν αὐτοῖς νίκην πολλάκις. Ἀμυ-
νομένῳ δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἐπιπίπτει συμφορὰ δαιμόνιος

facta esset domina, et Antonium expeditionem in Parthos
facientem usque ad Euphraten deduxisset, per Apameam
et Damascus in Judæam venit. Atque hic Herodes magnis
muneribus infensum ejus animum mitigavit; quin et loca
e regno suo abrupta ducentis talentis annuis sibi locanda
esse impetravit: ipsamque omnibus obsequiis demul-
cens, Pelusium usque deducebat. Ac non multo post ex
Parthis aderat Antonius, captivum ducens Artabazen Ti-
granis filium, donum Cleopatraz daudum. Nam cum pecuniis
omnique præda Parthus illi statim donatus est.

CAP. XIX. (XIV.)

Concitato autem bello Acliaco, paratus quidem erat He-
rodes cum Antonio proficisci, ut qui jam et ceteris per Ju-
dæam turbis liberatus esset, et Hyrcania potitus, quod sane
castellum Antigoni soror tenebat. Verum callide admodum
eum prohibuit Cleopatra, quominus in partem periculorum
cum Antonio veniret. Nam regibus, ut diximus, insidias
tendens, Antonio persuadet Herodi committere bellum con-
tra Arabas, ut, si vinceret, ipsa Arabiæ; si victus esset,
Judææ domina fieret, alterumque dynastarum alterius viri-
bus conficeret.

2. Sed hoc consilium Herodi feliciter cessit. Nam primo
quidem vindicias ex hostibus agens, multos equites, quos
collegerat, circa Diospolin in eos immittit, et quamvis fortiter
resistentes, superavit. Post hanc autem cladem motus
ingens inter Arabas exstitit, qui multitudine infiniti ad Ca-
natha Cœles-Syriæ congregati exspectabant Judæos. Ubi
cum exercitu superveniens Herodes id agebat ut majori
providentia bellum administraret, castraque muro cingi
præcipiebat. Non tamen ei paruit multitudo, sed ex vi-
ctoria priori sumpta audacia, in Arabas impetum fecerunt,
et prima aggressione in fugam versos persequiebantur.
Herodi vero, dum in eos invehitur, struuntur insidiæ, indi-
genis e Canathis immissis ab Athenione, qui ex Cleopatraz
ducibus semper ei fuerat inimicus. Nam ad horum incur-
sum Arabes animis resumptis conversi sunt, junctisque
agminibus ad loca petrosa et transitu difficilia Herodianos
in fugam conjiciunt, et magnam eorum stragem ediderunt.
Qui vero ex prælio evaserunt, Ormiza se recipiunt, ubi Ara-
bes, quum castra eorum circumdedissent, ea cum ipsis
hominibus ceperunt.

3. Non multo autem post hanc calamitatem Herodes cum
auxiliis aderat, serius quam necessitas posebat. Hujus
cladis causa erant ordinum ductores, qui ei non paruerunt:
nisi enim repente prælium fuisset commissum, occasio-
nem insidiarum non habuisset Athenio. Rursus tamen
ultus est Arabas crebris incursionibus fines eorum infe-
stans, adeo ut victoriam unam de se reportatam sæpius re-
penderit. Sed dum inimicos persequitur, alia fatalis incidit

ἄλλη, κατ' ἔτος μὲν τῆς βασιλείας ἑβδόμον, ἀκμάζον-
 5 τος δὲ τοῦ περὶ Ἀκτίου πολέμου. Ἀρχομένου γὰρ
 ἔαρος ἡ γῆ σεισθεῖσα βοσκημάτων μὲν πλῆθος ἄπειρον,
 ἀνθρώπων δὲ τρεῖς διέφθειρε μυριάδας, τὸ δὲ στρατιω-
 10 τικὸν ἔμεινεν ἀδολαβές· ὑπαιθρον γὰρ ἠϋλίζετο. Κἂν
 τούτῳ τοὺς Ἀραβας ἐπὶ μείζον θάρσος ἦρεν ἡ φήμη,
 προσλογοποιοῦσα τοῖς συυθρωποῖς αἰεὶ τι χαλεπώτερον,
 ὥς πάσης Ἰουδαίας κατερριμμένης. Οἰηθέντες γοῦν
 ἐρήμου τῆς χώρας κρατήσιν ὥρμησαν εἰς αὐτὴν προ-
 15 θυσάμενοι τοὺς πρέσβεις, οἱ παρὰ Ἰουδαίων ἔτυχον
 ἤκοντες πρὸς αὐτοὺς. Πρὸς δὲ τὴν ἐμβολὴν καταπλα-
 γέν τὸ ἔθνος καὶ μεγέθει συμφορῶν ἐπαλλήλων ἐκλυτον
 συναγαγὼν Ἡρώδης ἐπειράτο παρορμαῖν ἐπὶ τὴν ἄμυ-
 ναν, λέγων τοιαύδε·

15 δ'. « Παραλογώτατά μοι δοκεῖ τὸ παρὸν ὑμῶν καθά-
 « πτεσθαι δέος. Πρὸς μὲν γε τὰς δαιμονίους πληγὰς
 « ἀθυμεῖν εἰκὸς ἦν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρὸς ἀνθρωπίνην
 « ἔρπον πάσχειν ἀνάνδρων. Ἐγὼ γὰρ τοσοῦτον ἀπο-
 « δέω κατεπιτηχῆναι τοὺς πολεμίους μετὰ τὸν σεισμόν,
 20 « ὥσθ' ὑπολαμβάνειν τὸν Θεὸν Ἀραβὶ δέλεαρ τοῦτο
 « καθεῖναι τοῦ δοῦναι δίκας ἡμῖν· οὐ γὰρ τοσοῦτον
 « ἔπλοισι ἡ χερσὶ πεποιθότες, ὅσον ταῖς αὐτομάτοις ἡμῶν
 « συμφοραῖς ἤκον· σφαλὲρ δὲ ἐλπίς οὐκ ἐξ ἰδίας ἰσχύος,
 « ἀλλ' ἐξ ἀλλοτρίας ἡσθημένη κακοπραγίας. Οὔτε δὲ
 25 « τὸ δυστυχεῖν οὔτε τὸ ἐναντίον ἐν ἀνθρώποις βέβαιον,
 « ἀλλ' ἔστιν ἰδεῖν ἐπαμειβομένην εἰς ἑκάτερον τὴν τύ-
 « χην. Καὶ τοῦτο μάθοιτε ἂν ἐξ οἰκείων ὑποδειγμά-
 « των. Τῇ γοῦν προτέρᾳ μάχῃ κρατούντων ἐκράτησαν
 « ἡμῶν οἱ πολέμοι, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς νῦν ἀλώσονται
 30 « κρατήσιν δοκοῦντες. Τὸ μὲν γὰρ ἄγαν πεποιθὸς
 « ἀφύλακτον· οἱ φόβοι δὲ διδάσκουσι προμῆθειαν· ὥστε
 « ἔμοιγε κακὰ τοῦ δεδοκίματος ὑμῶν παρίστασθαι θαρρεῖν.
 « Ὅτε γὰρ ἐθρασύνεσθε πέρα τοῦ δέοντος κατὰ τῶν
 « ἐχθρῶν, καὶ παρὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἐξωρμήσατε,
 35 « καιρὸν ἔσχεν ἡ Ἀθηνίωνος ἐνέδρα· νυνὶ δὲ ὁ ὄκνος
 « ὑμῶν καὶ τὸ δοκοῦν ἀθυμον ἀσφάλειαν ἐμοὶ νίκης
 « ἐγγυᾶται. Χρὴ μέντοι μέχρι τοῦ μάλλιν οὕτως
 « ἔχειν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις ἐγείραι τε τὰ φρονήματα καὶ
 « πείσαι τοὺς ἀσεβεστάτους, ὥς οὔτε ἀνθρώπιόν τι
 40 « κακὸν, οὔτε δαιμόνιον ποτε ταπεινώσει τὴν Ἰουδαίων
 « ἀνδραγαθίαν, ἐφ' ὅσον τὰς ψυχὰς ἔχουσιν, οὐδὲ περιό-
 « ψεται τις Ἀραβὰ τῶν ἑαυτοῦ ἀγαθῶν δεσπότην γενό-
 « μενον, ὃν παρ' ὀλίγον πολλὰς αἰχμαλώτων ἔλαβεν.
 « Μηδὲ ὑμᾶς παραστέτω τὰ τῶν ἀψύχων κινήματα,
 45 « μηδὲ ὑπολαμβάνετε τὸν σεισμόν ἐτέρας συμφορᾶς
 « ἕτερον γεγονέναι σημεῖον· φυσικὰ γὰρ τὰ τῶν στοι-
 « χείων πάθη, καὶ οὐδὲν ἀνθρώποις πλέον ἢ τὴν ἐν αὐ-
 « τοῖς βλάβῃ ἐπιφέρει. Λοιμοῦ μὲν γὰρ καὶ λιμοῦ καὶ
 « τῶν χθονίων βρασμῶν προγένοντο ἂν τι σημεῖον βρα-
 50 « χύτερον· αὐτὰ δὲ ταῦτα περιγραφὴν ἔχει τὸ μέγεθος.
 « Ἐπεὶ τί δύναται τοῦ σεισμοῦ μείζον ἡμᾶς βλάψαι καὶ
 « κρατήσας ὁ πόλεμος; Τέρας μέντοι μέγιστον ἀλώσεως
 « γέγονε τοῖς ἐχθροῖς, οὐκ αὐτομάτως οὐδὲ διὰ χειρὸς
 « ἀλλοτρίας, οἱ πρέσβεις ἡμετέρους παρὰ τὸν πάντων

calamitas, anno regni ipsius septimo, quum jam arderet
 bellum Actiacum. Nam vere ineunte terra concussa exitio
 dedit pecora quidem innumera, hominesque ad triginta
 millia, exercitus vero illæsus mansit; nam sub dio stativa
 habebat. Hic ea Arabas in maiorem audaciam extulit fama,
 tristibus nunciis gravius semper aliquid affingens, ac si
 Judæa omnis penitus esset eversa. Igitur quum existimas-
 sent se terram vacuum et desertam occupaturos esse, in
 eam irruptionem fecerunt, legalis prius interfectis, qui ad
 ipsos venerant a Judæis. Quum autem Herodes gentem hac
 impressione perterritam et calamitatum frequentium magni-
 tudine fractam congregasset, ad defensionem incitare tenta-
 bat, hujusmodi oratione.

4. « Mihi absurdissimum videtur ut in præsentia vos
 « formido percellat. Nam fatales quidem plagas vobis
 « anxietati esse minime mirandum; idem autem pati ad
 « hostium adventum, plane timidorum est. Ego enim tan-
 « tum absum ab ejusmodi hostium metu post terræ motum,
 « ut existimem Deum hanc Arabibus escam objecisse, ut
 « pœnas nobis persolverent. Non enim tantum manibus
 « armisque freti quantum calamitatibus nostris fortuitis
 « veniunt. Fallax autem spes est, quæ non in suas vires
 « recumbit, sed in aliorum infortunia. Neque vero vel se-
 « cundæ res vel adversæ apud homines permanent, sed
 « fortunam in partem utramque mutatam videre est. Cujus
 « rei exempla vobis licet domo petere. Nempe qui præ-
 « lio superiore victoriam reportavimus, postea ab hosti-
 « bus victi fuimus: et nunc verisimile est nos illos debella-
 « tuos esse, qui se victores fore sibi persuadent. Nam
 « magna quidem confidentia homines facit incautos, metus
 « vero docet eos sibi providere et prospicere, adeo ut hoc
 « ipsum, quod timeatis, mihi fiduciam suggerat. Nam quum
 « ferociiores quam opus erat adversus hostes fueritis, et im-
 « petum in eos contra voluntatem meam feceritis, Athenion
 « insidiandi occasionem invenit: nunc autem quod cuncte-
 « mini, animoque dejici videamini, certam mihi victoriam
 « æquodet. Convenit vero militibus, usque dum congressuri
 « sint, ita se habere, in ipso autem opere animo esse erecto
 « et elato, hostesque sceleratissimos in eam adducere sen-
 « tentiam, neque malum ab hominibus illatum, neque quod
 « fato debeatur, unquam posse Judæorum fortitudinem
 « deprimere, quam diu iis vita suppetat; neque quenquam
 « patienter laturum esse Arabem in suis bonis dominari,
 « quem sæpiusculæ pæne captivum egerit. Nihil autem vos
 « terreat rerum anima carentium motus neque arbitremini
 « terræ concussionem existitisse diversæ etiam calamitatis
 « signum. Quæ enim per elementa accidunt, ab ipsa natura
 « sunt, nihilque præterea damni afferunt hominibus nisi
 « quod eis insitum est. Nam pestilentia quidem vel famis vel
 « terræ agitationis fortasse signum aliquod paulo ante præ-
 « cesserit: hæc vero ipsa definitam habent certamque ma-
 « gnitudinem. Ceterum quid nobis amplius quam terræ
 « concussio bellum nocere poterit etiam victis? Immo enim
 « vero, quod maxime futurum portendit excidium, inimicis
 « accidit, idque non sua sponte, neque alienis manibus:

« ἀνθρώπων νόμον ὡμῶς ἀπέκτειναν, καὶ τοιαῦτα τῷ
 « Θεῷ θύματα περὶ τοῦ πολέμου κατέστεψαν. Ἄλλ’
 « οὐ διαφεύζονται τὸν μέγαν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ καὶ τὴν
 « ἀνίκητον δεξιάν· δώσουσι δὲ ἡμῖν αὐτίκα δίκας ἂν τι
 5 « τοῦ πατρίου φρονήματος ἥδη ἔχοντες τιμωροὶ τῶν
 « παρεσπονδημένων ἀναστῶμεν. Ἴτω τις οὐχ ὑπὲρ
 « γυναικὸς, οὐδὲ τέκνων, οὐδ’ ὑπὲρ κινδυνεύουσης πα-
 « τρός, ἀλλ’ ὑπὲρ τῶν πρέσβειων ἀμυνόμενος. Ἐκεῖ-
 « νοι στρατηγούσι τοῦ πολέμου τῶν ζώντων ἡμῶν ἀμει-
 10 « νον. Προκινδυνεύω δὲ καγὼ χρώμενος ὑμῖν πει-
 « θηνίους. Εὖ γάρ ἴστε τὴν ἑαυτῶν ἀνδρείαν ἀνυπόστα-
 « τον, ἐὰν μὴ προπετεῖα τινὶ βλαβῇτε. »

ε’. Τούτοις παρακροτήσας τὸν στρατὸν, ὡς ἑώρα
 προθύμους, ἔθυσεν τῷ Θεῷ, καὶ μετὰ τὴν θυσίαν διέβαινε
 15 τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν μετὰ τῆς δυνάμεως. Στρατο-
 πεδευσάμενος δὲ περὶ Φιλαδέλφειαν, ἐγγὺς τῶν πολε-
 μίων, περὶ τοῦ μεταξὺ φρουρίου πρὸς αὐτοὺς ἠκροβο-
 λίζετο, βουλόμενος ἐν τάχει συμβαλεῖν· ἔτυχον γὰρ
 καὶ αὐτοὶ τινὰς προπεπομπότες τοὺς καταληφόμενους τὸ
 20 ἔρμα. Τούτους μὲν οὖν ἀπεκρούσαντο ταχέως οἱ
 πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τὸν λόφον κατέσχον·
 αὐτὸς δὲ καθ’ ἡμέραν προάγων τὴν δύναμιν εἰς μάχην
 παρτάσσει καὶ προῦκαλεῖτο τοὺς Ἀραβας. Ὡς δὲ
 οὐδεὶς ἐπέτρεξε (δεινὴ γάρ τις αὐτοὺς κατάπληξις εἶχε,
 25 καὶ πρὸ τοῦ πλήθους ὁ στρατηγὸς Ἐλθεμος αὐὸς ἦν τῷ
 δέει), προσελθὼν ἐπαράσσειεν αὐτῶν τὸ χαράκωμα.
 Ἐὰν τούτῳ συναναγκασθέντες ἐξίσαιεν ἐπὶ τὴν μάχην
 ἄτακτοι καὶ πεφυρμένοι τοῖς ἵππευσιν οἱ πεζοὶ· πλήθει
 μὲν οὖν τῶν Ἰουδαίων περιῆσαν, εἰλπόντο δὲ ταῖς
 30 προθυμίαις, καίτοι διὰ τὴν ἀπόγνωσιν τῆς νίκης ἦσαν
 καὶ αὐτοὶ παράβολοι.

ς’. Διὸ μέχρι μὲν ἀντεῖχον, οὐ πολλὸς ἦν αὐτῶν
 φόνος· ὡς δὲ ὑπέδειξαν αὐτῶν τὰ νῶτα, πολλοὶ μὲν
 ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, πολλοὶ δὲ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν συμπα-
 35 τούμενοι διεφθείροντο. Πεντακισχίλιοι γοῦν ἔπεσον
 ἐν τῇ τροπῇ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐφθη συνωσθὲν εἰς
 τὸ χαράκωμα. Τούτους περισχῶν ἐπολιόρχει· καὶ
 μέλλοντας ἀλώσεσθαι τοῖς ὅπλοις προκατήπειγεν ἡ
 δίψα, τῶν ὑδάτων ἐπιλιπόντων. Ὑπερηφάνει δὲ
 40 πρεσβευομένους ὁ βασιλεὺς, καὶ λύτρα διδόντων πεν-
 τακόσια τάλαντα μάλλον ἐνέκειτο. Τοῦ δὲ δίψους
 ἔκκαλοντος, ἐξιώντες κατὰ πλῆθος ἐνεχειρίζον σφᾶς αὐ-
 τοὺς τοῖς Ἰουδαίοις ἐκόντες· ὡς πέντε μὲν ἡμέραις τε-
 τρακισχιλίους δεθῆναι, τῇ δὲ ἕκτῃ τὸ λειπόμενον
 45 πλῆθος ὑπ’ ἀπογνώσεως ἐξελεῖν ἐπὶ μάχην. Οἷς
 συμβαλὼν Ἡρώδης πάλιν εἰς ἑπτακισχιλίους κτείνει.
 Τηλικαύτῃ δὲ πληγῇ τὴν Ἀραβίαν ἀμυνόμενος καὶ
 σβέσας τῶν ἀνδρῶν τὰ φρονήματα προῦκοψεν ὥστε καὶ
 προστάτης ὑπὸ τοῦ ἔθνους αἰρεθῆναι.

ΚΕΦ. Κ’.

50 Μεταλαμβάνει δὲ αὐτὸν εὐθέως ἡ περὶ τῶν ὄλων
 πραγμάτων φρονίτις διὰ τὴν πρὸς Ἀντώνιον φιλίαν,
 Καίσαρος ἥδη περὶ Ἀκτίον νενικηκότος. Παρεῖχε μέντοι

« qui legatos nostros contra omnium hominum leges cru-
 « deliter mactaverunt, talesque Deo pro belli eventu ho-
 « stias immolandas coronarunt. Sed eum, cujus ante
 « oculos omnia versantur et cui dextra est invicta, non
 « effugient. Nobis autem continuo poenas persolvent, si
 « quid patris animi adhuc gerentes in foederis violati vindi-
 « ctam consurgamus. Eat quisque non pro conjugibus,
 « neque pro liberis, neque pro patria periclitante pugnaturi,
 « sed legatorum caedem ulturi. Illi melius quam nos qui
 « vivimus bellum administrabunt. Ego quoque, si vos dicto
 « audientes habuerim, primus memet periculis objiciam.
 « Nam certo sciat fortitudinem vestram esse insuperabi-
 « lem, nisi temerarie aliquid audendo laedatur. »

5. His verbis milites adhortatus, ubi eos alacres vidit,
 sacra Deo faciebat, factaque re divina Jordanem fluvium
 cum exercitu transibat. Castris autem circa Philadelphiam
 positis, haud procul ab hostibus, de castello in medio po-
 sito levi velitatione eos lacescebat, quamprimum cupiens
 congredi : nam hostes aliquos praemisierant, qui muni-
 mentum istud occuparent. Et hos quidem cito repulerunt
 regii qui missi erant, et collem occupabant. Ipse vero
 quotidie ad praelium milites educens aciem instruebat, et
 Arabas provocabat. Et quum nemo ex adverso egrederetur
 (nam vehementi metu perculsi erant, et in conspectu mul-
 titudinis dux Elthemos timore obriguerat), propius ad eos
 accessit et vallum ab ipsis aggestum divellebat. Atque ita
 simul omnes vi compulsu nullo ordine mixtique cum
 equitibus pedites ad pugnam exierunt : et multitudo qui-
 dem superiores erant Judaeis, verum alacritate impares,
 quam vis desperatio victoriae eos etiam paullo audaciores fe-
 cerit.

6. Ob quam potissimum causam, quam diu quidem re-
 stiterunt, non magna eorum facta est caedes : ubi vero terga
 verterant, multi ab Judaeis, multi etiam a suis conculcati
 perierunt. Denique millia quinque in fuga ceciderunt,
 reliqua vero turba intra vallum compulsu evasit. Eos
 circumdedit et obsidebat Herodes : quumque necesse esset
 ut simul cum armis caperentur, eos tamen jam ante urge-
 bat sitis, aqua eos deficiente. Missis autem legatis, eos
 arroganter excipiebat rex ; quumque talenta quinquaginta in
 redemptionis pretium ei offerrent, magis illis instalat. De-
 nique ardente siti catervatim exeuntes ultro se Judaeis
 tradebant, adeo ut quinque quidem diebus quater mille in
 vincula darentur, sexto vero die reliqua multitudo, salute
 desperata, ad pugnam prodiret. Quibus congressus Hero-
 des iterum septem circiter millia interfecit. Tam magna
 autem clade Arabiam ultus, extinctoque virorum spiritu,
 tantum profecit ut ab illa gente patronus adoptaretur.

CAP. XX. (XV.)

Mox autem illum, post victoriam Caesaris Augusti apud
 Actium, excepit de summa rerum sollicitudo, propter ami-
 citiam quae ipsi cum Antonio intercessit. Plus tamen ab eo

δέους πλέον ἢ ἔπασγεν. Οὕτω γάρ ἐαλωικέαι Καῖσαρ Ἀντώνιον ἔκρινεν, Ἡρώδου συμμένοτος. Ὅ γε μὴν βασιλεὺς ὁμοσε χωρῆσαι τῷ κινδύνῳ διένγω· καὶ πλεύσας εἰς Ῥόδον, ἐνθα διέτριβε Καῖσαρ, πρόσεισιν αὐτῷ δῖχα διαδήματος, τὴν μὲν ἐσθῆτα καὶ τὸ σχῆμα ἰδιώτης, τὸ δὲ φρόνημα βασιλεὺς. Μηδὲν γοῦν τῆς ἀληθείας ὑποστειλάμενος ἀντικρυς εἶπεν, « Ἐγὼ, Καῖσαρ, ἐπ' Ἀντωνίου τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς γεγόμενος, ἐν πᾶσιν ὁμολογῶ γεγονέναι βασιλεὺς χρήσιμος Ἀντωνίῳ. Καὶ οὐδὲ τοῦτο ἂν ὑπεστειλάμην εἰπεῖν, ὅτι πάντως ἂν με μετὰ τῶν θπλων ἐπειράσας, εἰ μὴ διεκώλυσαν Ἄραδες. Καὶ συμμαχίαν μέντοι γε αὐτῷ κατὰ τὸ δυνατόν καὶ σίτου πολλὰς ἐπεμψα μυριάδας· ἄλλ' οὐδὲ μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ πληγὴν κατέλειπον τὸν εὐεργέτην. Ἐγὼ μὴν δὲ σύμβουλος ἀρίστος, ὥς οὐκέτι χρήσιμος ἦμην σύμμαχος, μίαν εἶναι λέγων τῶν πταισθέντων διόρθωσιν, τὸν Κλεοπάτρας θάνατον· ἣν ἀνελόντι καὶ χρήματα καὶ τεῖχη πρὸς ἀσφάλειαν καὶ στρατιάν καὶ ἑαυτὸν ὑπισχνούμην κοινονὸν τοῦ πρὸς σέ πο-λέμου. Τοῦ δὲ ἄρα τὰς ἀκοὰς ἀπέφραξαν οἱ Κλεοπάτρας ἱμεροὶ, καὶ Θεὸς δ' οἱ τὸ κρατεῖν χαρισάμενος. Συνήττηται δὲ Ἀντωνίῳ, καὶ τέθεικα μετὰ τῆς ἐκείνου τύχης τὸ διάδημα. Πρὸς σέ δὲ ἦλθον, ἔγων τὴν ἀρετὴν τῆς σωτηρίας ἐλπίδα, καὶ προὔλαβον ἐξετασθῆσεσθαι ποταπὸς φίλος, οὐ τίνος ἐγεγόμεν. » β'. Πρὸς ταῦτα Καῖσαρ, « Ἀλλὰ σὺ ζου γε, ἔφη, καὶ βασιλευε νῦν βεβαιώτερον· ἀξιος γὰρ εἰ πολλῶν ἀρχεῖν, οὕτω φιλίας προϊστάμενος. Πειρῶ δὲ καὶ τοῖς εὐτυχεστέροις διαμένειν πιστός· ὥς ἔγωγε λαμ-protάτας ὑπὲρ τοῦ σου φρονήματος ἐλπίδας ἔχω. » Καλῶς μέντοι γε ἐποίησεν Ἀντώνιος Κλεοπάτραν πεισθεὶς μάλλον ἢ σοί· καὶ γὰρ σέ κεκερδήκαμεν ἐκ τῆς ἀνοίας αὐτοῦ. Κατάρχεις δὲ, ὥς ἔοικεν, εὐποιίας· διό μοι γράφει Κύντιος Δίδιος, συμμαχίαν σε πεπομφέναι πρὸς τοὺς μονομάχους αὐτῷ. Νῦν μὲν οὖν δόγματι τὸ βέβαιον σου τῆς βασιλείας ἐξαγγέλλω· πειράσσομαι δὲ καὶ αὐθις ἀγαθὸν σέ τι ποιεῖν ὥς μὴ ζητοῖς Ἀντώνιον. » γ'. Τοῦτοις φιλοφρονεσάμενος τὸν βασιλέα, καὶ περιθεὶς αὐτῷ τὸ διάδημα, δόγματι διστήμαινε τὴν δωρεάν, ἐν ᾗ πολλὰ μεγαλοφρόνως εἰς ἔπαινον τοῦ ἀνδρός ἐφθέγγετο. Ὁ δὲ δώροις ἐπιμελιζάμενος αὐτὸν ἐξητεῖτό τινα τῶν Ἀντωνίου φίλων Ἀλέξανδρον, ἱκέτην γεγόμενον. Ἐνίκα δὲ ἡ Καίσαρος ὀργή, πολλὰ καὶ χαλεπὰ μεμφομένου τὸν ἐξαιτούμενον, οἷς διεκρούσατο τὴν δέησιν. Μετὰ δὲ ταῦτα πορευόμενον ἐπ' Αἰγύπτου διὰ Συρίας Καίσαρα παντὶ τῷ βασιλικῷ πλούτῳ δεξάμενος Ἡρώδης, τότε πρῶτον καὶ συνιππάσατο ποιουμένων περὶ Πτολεμαίδα τῆς δυνάμεως ἐξέτασιν, εἰστιάσας τε σὺν ἅπασιν τοῖς φίλοις· μεθ' οὓς καὶ τῇ λοιπῇ στρατιᾷ πρὸς εὐωχίαν πάντα δίδωκε. Προνόησε δὲ καὶ διὰ τῆς ἀνύδρου πορευομένοις μέχρι Πηλουσίου παρασχεῖν ὕδωρ ἀφρονον, ἐπανιοῦσί τε ἑαυτοῖς· οὐδὲ ἔστιν ὅ τι τῶν ἐπιτηδείων ἐνεδέχθησε τῇ δυνάμει.

metuebat quam patiebatur. Nondum enim Cæsar victum esse Antonium putabat, dum ei conjunctus maneret Herodes. Cæterum rex secum statuebat periculosese offerre : quumque Rhodum navigasset, ubi Cæsar morabatur, adiit eum sine diademate, veste quidem cultuque privato, sed animo regio. Adeoque nihil de veritate subducendo coram ista dicebat : « Ego, Cæsar, ab Antonio factus Judæorum rex, « fateor me eum exstitisse regem, qui in omnibus stude-rem Antonii commodis inservire. Neque est ut vel hoc « dicere refugiam, quod omnimodo armis quoque me gra- « veni expertus esses, nisi obstitissent Arabes. Atque « auxilia ei pro mea virili parte multasque frumenti co- « rorum myriadas misi; imo neque post cladem Actii « acceptam bene de me merito deserui. Verum optimum ei « consilium dedi, quum copiis eum adjuvare non potui, non « alia dicens via res lapsas posse restitui, quam morte « Cleopatæ : qua perempta, et pecunias ei et muros in « securitatem et exercitum et me ipsum belli adversus te « socium fore promittebam. Aures autem ei obstruxerunt « Cleopatæ amores, et Deus, cujus munere tibi concessum « est victoriam reportare. Una ergo cum Antonio victus « sum, et in eodem cum fortuna ejus discrimine constitutus « deposui diadema. Ad te autem veni, spem salutis in « tua virtute collocans, ea quidem præsumptione fore ut « dispiciatur qualis amicus, non cujus, fuerim. »

2. Ad hæc Cæsar respondit : « Imo vero salvus esto, « et nunc regna majori cum securitate : nam dignus es « qui multis imperes, quum amicitiam tanta fide tuearis. « Operam autem dea velim, ut etiam paullo fortunatioribus « fidus permanes : id quod ego non obscura spe fretus ex « animi tui magnitudine exspecto. Verumtamen recto « fecit Antonius, qui Cleopatæ potius quam tibi paruit : « namque te ex ejus lucrati sumus amentia. Prior autem, « ut apparet, benefacere cepisti : quo factum est ut ad me « scriberet Q. Didius, te adversus gladiatores auxilia ei « misisse. Et nunc quidem te certiorum facio, me tibi « regnum decreto confirmatum ire; atque enitar posterius « ut aliqua in re tibi beneficiam, adeo ut Antonium non « desideres. »

3. Quum istis regem benigne alloquutus esset, et diadema ei imposuisset, decreto donum promulgavit, in quo multa in ejus laudem magnifice dixit. Ille vero, quum muneribus magis adhuc Cæsarem demulsisset, pro Alexandro, quodam ex amicis Antonii, qui supplex ad ipsum venerat, deprecabatur. Sed vicit Cæsaris iracundia, multa et gravia ei, pro quo deprecabatur Herodes, exprobrantis, adeo ut petitionem repulerit. Postea vero quum Cæsarem, in Ægyptum per Syriam iter facientem, omni opum regiarum apparatu excepsisset Herodes, tunc primum cum eo, apud Ptolemaidem milites lustrante, obsequitavit, et convivium ei cum amicis suis omnibus præbuit : ac deinde reliquo exercitui omnia ad epulas necessaria distribuit. Insuperque curavit ut per regionem aridam usque ad Pelusium proficiens, similiterque redeuntibus, aquarum copia suppeditaret : neque quidquam erat commestus quod exer-

Λόξα γοῦν αὐτῶν τε Καίσαρι καὶ τοῖς στρατιώταις παρέστη, πολλῶν βραχυτέραν Ἡρώδῃ περιεῖναι βασιλείαν, πρὸς δὲ παρέσθεν. Διὰ τοῦτο, ὡς ἤκεν εἰς Αἴγυπτον, ἤδη Κλεοπάτρας καὶ Ἀντωνίου θεθνεωτῶν, οὐ μόνον αὐτοῦ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς, ἀλλὰ καὶ τῇ βασιλείᾳ προσέθηκε τήν τε ὑπὸ Κλεοπάτρας ἀποτμηθεῖσαν χώραν, καὶ ἔξωθεν Γάδαρα καὶ Ἴππον καὶ Σαμάρειαν, πρὸς δὲ τούτοις τῶν παραλίων Γάζαν καὶ Ἀνθηδόνα καὶ Ἰόππην καὶ πύργον Στράτωνος. Ἐδωρήσατο δὲ αὐτῶν καὶ πρὸς φυλακὴν τοῦ σώματος τετρακοσίους Γαλάτας, οἱ πρότερον ἐδορυφόρου Κλεοπάτρων. Οὐδὲν δὲ οὕτως ἐνήγεν αὐτὸν εἰς τὰς δωρεὰς ὡς τὸ μεγαλόφρον τοῦ λαμβάνοντος.

δ'. Μετὰ δὲ τὴν πρώτην Ἀκτιάδα προστίθησιν αὐτοῦ τῇ βασιλείᾳ τὸν τε Τράχωνα καλούμενον καὶ τὴν προσεχῇ Βαταναίαν τε καὶ Αὐρανίτιν χώραν ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Ζηνόδορος δὲ τὸν Λυσανίου μεμισθωμένος οἶκον οὐ διελέπειν ἐπαρεῖς τοὺς ἐκ τοῦ Τράχωνος ληστὰς Δαμασκηνοίς. Οἱ δὲ ἐπὶ Οὐάρρωνα τὸν ἡγεμόνα τῆς Συρίας καταφυγόντες ἐδεήθησαν δηλώσαι τὴν συμφορὰν αὐτῶν Καίσαρι. Καῖσαρ δὲ γνοὺς ἀντεπέστελλεν ἐξαιρεθῆναι τὸ ληστήριον. Στρατεύσας οὖν Οὐάρρων ἐκάθηρέ τε τῶν ἀνδρῶν τὴν γῆν καὶ ἀφαιρεῖται Ζηνόδωρον, ἦν ὕστερον Καῖσαρ, ὡς μὴ γένοιτο, πάλιν ὀρμητήριον τοῖς λησταῖς ἐπὶ τὴν Δαμασκὸν, Ἡρώδῃ δίδωσιν. Κατέστησε δὲ αὐτὸν καὶ Συρίας ὅλης ἐπίτροπον, ἔτει δεκάτῳ πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὡς μὴδὲν ἐξείη δῖχα τῆς ἐκείνου συμβουλίας τοῖς ἐπιτρόποις διοικεῖν. Ἐπεὶ δὲ τελευτᾷ Ζηνόδορος, προσένειμεν αὐτῶν καὶ τὴν μεταξὺ Τράχωνος καὶ τῆς Γαλιλαίας γῆν ἅπασαν. Ὁ δὲ τούτων Ἡρώδῃ μείζον ἦν, ὑπὸ μὲν Καίσαρος ἐφιλείτο μετ' Ἀγρίππαν, ὑπ' Ἀγρίππα δὲ μετὰ Καίσαρα. Ἐνθεν ἐπὶ πλείστον μὲν εὐδαιμονίας προὔκοιεν, εἰς μείζον δὲ ἐξήρθη φρόνημα, καὶ τὸ πλέον τῆς μεγαλονοίας ἐπέτεινεν εἰς εὐσέβειαν.

ΚΕΦ. ΚΑ'.

Πεντεκαίδεκάτῳ γοῦν ἔτει τῆς βασιλείας αὐτόν τε τὸν ναὸν ἐπεσκεύασε καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἀνετείχιστο χώραν, τῆς οὔσης διπλασίαν, ἀμέτροις μὲν χρησάμενος τοῖς ἀναλώμασιν, ἀνυπερβλήτῳ δὲ τῇ πολυτελείᾳ. Τεχμήριον δὲ ἦσαν αἱ μεγάλαι στοαὶ περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸ βόρειον ἐπ' αὐτῶν φρούριον· ἃς μὲν γὰρ ἀνωκοδόμησεν ἐκ θεμελίων, τὸ δὲ ἐπεσκεύασε πλούτῳ θαυσιεῖ, κατ' οὐδὲν τῶν βασιλείων ἐλαττον· δ' Ἀντωνίαν ἐκάλεσεν εἰς τὴν Ἀντωνίου τιμὴν. Τό γε μὴν ἑαυτοῦ βασιλεῖον κατὰ τὴν αὐὰν δειμάμενος πόλιν, δύο τοὺς μεγίστους καὶ περικαλλεστάτους οἰκούς, οἷς οὐδὲ νῶς πη συνεχρίνετο, προσηγόρευσεν ἀπὸ τῶν φίλων, τὸν μὲν Καισάρειον, τὸν δὲ Ἀγρίππειον.

β'. Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἴχοις μόνον τὴν μνήμην αὐτῶν καὶ τὰς ἐπικλήσεις περιέγραψε, διότι δὲ εἰς ὅλας πόλεις αὐτῶν τὸ φιλότιμον. Ἐν μὲν γε τῇ Σαμαρείδι

citui defuerit. Fecit denique ut et ipse Cæsar militesque existimarent Herodi, si eorum quæ dederit ratio haberetur, justo tenuius esse regnum et angustius. Quo factum est ut Cæsar, postquam in Ægyptum venerat, quom jam mortui essent Antonius et Cleopatra, non solum ceteros ejus honores auxerit, verum etiam regno ejus addiderit regionem a Cleopatra abscissam, et extra eam Gadara et Hippon et Samariam, atque ad hæc in ora maritima Gazam, et Anthedonem, et Jopen, et Stratonis turrim. Prætereaque ei in corporis custodiam dono dedit quadringentos Gallos, qui antea Cleopatraræ stipatores erant. Nulla autem res magis liberalitatem Cæsaris incitabat, quam magnus animus accipientis.

4. Post primam Actiadem Trachonem qui appellatur Herodis regno adjecit, eique finitimam Batanæam, itemque regionem Auranitidem, hujusmodi de causa. Zenodorus, qui Lysaniæ domum conduxerat, nihil sibi ad latrones e Trachone Damascenis immittendos reliqui faciebat. Illi vero ad Varronem Syriæ præsidem confugiebant, orabantque ut suam calamitatem Cæsari notam faceret. Qua re cognita, rescripsit Cæsar, dandam esse operam ut tolleretur latrocinium. Varro igitur, ducto exercitu, et regionem latronibus purgabat, et Zenodoro eam aufert, quam postea Cæsar, ne latronum contra Damascus receptaculum fieret, Herodi largitur. Anno autem decimo in provinciam reversus totius Syriæ Herodem procuratorem constituit, ut nihil procuratoribus liceret eo inconsulto administrare. Postquam vero mortuus erat Zenodorus, etiam terram omnem, inter Trachonem et Galilæam positam, eidem attribuit. Quod autem istis majus Herodi videbatur, a Cæsare quidem secundum Agrippam maxime diligebatur, ab Agrippa vero secundum Cæsarem. Hinc ad magnam felicitatem processit, animo vero magis elatus est, et cogitationes magnas maxima ex parte pietati impertiit.

CAP. XXI. (XVI.)

Anno igitur regni decimo quinto et templum ipsum instauravit, et terræ spatium altero tanto majus, quam fuerat circa ipsum, muro amplexus est, sumptibus immensis atque insuperabili munificentia. Indicio autem erant magnæ circa fanum porticus, fanoque junctum a septemtrione castellum. Has quidem a fundamentis exstruxit, illud vero largis opibus instauravit, non secus ac si regia exstisset; quod Antoniam nominavit, in honorem Antonii. Porro quum regiam sibi in urbe superiori exstruxisset, duos in ea maximos atque pulcherrimos œcos, quibus ne templum quidem ipsum ullatenus conferri posset, de amicorum nominibus appellavit, unum quidem Cæsareum, alterum vero Agrippeum.

2. Verum enimvero non solis tectis memoriam eorum et cognomina circumscripsit, sed in totas civitates suum erga illos studium sese exporrexil. Quippe in regione Samari-

πόλιν καλλίστῃ περιβολῇ τευχισάμενος ἐπὶ σταδίους εἴκοσι, καὶ καταγαγὼν ἐξακισχίλους εἰς αὐτὴν οἰκιστορας, γῆν τε τούτοις προσνεύμας λιπαρωτάτην, καὶ ἐν μέσῳ τῷ κτίσματι ναόν τε ἐνδρυσάμενος τῷ Καίσαρι μέγιστον, καὶ περὶ αὐτὸν τέμενος ἀποδείξας τριῶν ἡμισταδίων, τὸ ἄστυ Σεβαστὴν ἐκάλεσεν. Ἐξαίρετον δὲ τοῖς ἐν αὐτῇ παρέσχεον εὐνομίαν.

γ'. Ἐπὶ τούτοις δωρησαμένου τοῦ Καίσαρος αὐτὸν ἐτέρας προσθέσει χώρας, ὅδε καὶ ταύτῃ ναὸν αὐτῷ λευκῆς μαρμάρου καθιδρύσατο παρὰ τὰς Ἰορδάνου πηγὰς· καλεῖται δὲ Πάνειον ὁ τόπος. Ἐνθα καὶ κορυφῇ μὲν τις θρύος εἰς ἄπειρον ὕψος ἀνατείνεται, παρὰ δὲ τὴν ὑπώρειον λαγόνᾳ συνηρεφὲς ἄντρον ὑπανοίγει, δι' οὗ βαρὰ θρωδὴς κρημνὸς εἰς ἀμέτρητον ἀπορροῶγα βαθύνεται, πλήθει τε ὕδατος ἀσαλεύτου, καὶ τοῖς καθιμῶσι τι πρὸς ἔρευναν γῆς οὐδὲν μῆκος ἐξαρκεῖ. Τοῦ δὲ ἄντρου κατὰ τὰς ἐξωθεν ρίζας ἀνατέλλουσιν αἱ πηγαί· καὶ γένεσις μὲν, ὡς ἐνιοὶ δοκοῦσιν, ἐνθεν Ἰορδάνου. Τὸ δὲ ἀκριβὲς ἐν τοῖς ἐξῆς δηλώσομεν.

δ'. Ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ἐν Ἱεριχοῖ μεταξὺ Κύπρου τοῦ φρουρίου καὶ τῶν προτέρων βασιλείων, ἀλλὰ κατασκευασάμενος ἀμείνω καὶ χρησιμώτερα πρὸς τὰς ἐπιδημίας, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὠνόμασε φιλων. Καθόλου τε εἰπεῖν, οὐκ ἔστιν ὅτινα τῆς βασιλείας ἐπιτήδειον τόπον τῆς πρὸς Καίσαρα τιμῆς γυμνὸν εἶασεν. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἰδίαν χώραν ἐπλήρωσε ναῶν, εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ τὰς τιμὰς ὑπερέχευε, καὶ πολλὰς πόλεις ἐνιδρύσατο Καισάρεια.

ε'. Κατιδὼν δὲ καὶ τὰς παραλίους πόλιν ἤδη μὲν καίμνουσαν (στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος), διὰ δὲ εὐφυΐαν τοῦ χωρίου δεῖξασθαι δυναμένην τὸ φιλότιμον αὐτοῦ, πᾶσαν ἀνέκτισε λευκῇ λίθῳ, καὶ λαμπροτάτοις ἐκόσμησε βασιλείοις, ἐν ᾗ μάλιστα τὸ φύσει μεγαλόνονον ἐπεδείξατο. Μεταξὺ γὰρ Δώρων καὶ Ἰόπης, ὧν ἡ πόλις μέση κεῖται, πᾶσαν εἶναι συμβέβηκε τὴν παραλίαν ἀλίμενον, ὡς πάντα τὸν τὴν Φοινίκην ἐπ' Αἰγυπτὸν παραπλέοντα σαλεύειν ἐν πελάγει, διὰ τὴν ἐκ λιθὸς ἀπειλὴν· ὃ καὶ μετρίως ἐπαυρίζοντι τηλικούτον ἐγείρεται κύμα πρὸς ταῖς πέτραις, ὥστε τὴν ὑποστροφὴν τοῦ κύματος ἐπὶ πλεῖστον ἐξαγριοῦν τὴν θάλασσαν. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τοῖς ἀναλώμασι καὶ τῇ φιλοτιμίᾳ νικήσας τὴν φύσιν μείζονα μὲν τοῦ Πειραιέως λιμένα κατεσκεύασεν, ἐν δὲ τοῖς μυχοῖς αὐτοῦ βαθεῖς ὁρμούς ἐτέρους.

ς'. Καθάπαν δὲ ἔχων ἀντιπράσσοντα τὸν τόπον, ἐφιλονεῖχε πρὸς τὴν δυσχέρειαν, ὡς τὴν μὲν ὀχυρότητα τῆς δομήσεως δυσάλωτον εἶναι τῇ θαλάσῃ, τὸ δὲ κάλλος ὡς ἐπὶ μηδενὶ δυσκόλῳ κεκοσμηθῆναι. Συμμετρησάμενος γὰρ ὅσον εἰρήχαμεν τῷ λιμένι μέγεθος, καθιερὶ λίθους ἐπ' ὀργυῖας εἴκοσιν εἰς τὸ πέλαγος, ὧν ἦσαν οἱ πλεῖστοι μῆκος ποδῶν πεντήκοντα, βάθος ἐννέα, εὖρος δέκα, τινὲς δὲ καὶ μείζους. Ἐπεὶ δὲ ἀνεπληρώθη τὸ βάθος, οὕτως ἤδη τὸ ὑπερέχον τοῦ πελάγους τεῖχος ἐπὶ διακοσίους πόδας ὑψύνητο. Ὡν οἱ

tide urbem muro pulcherrimo per viginti stadia circumdedit, et deductis eo sex millibus colonorum, terraque fecundissima his attributa, in loci conditi meditullio templum Cæsari exstruxit maximum, et circa illud area sesquistadii relicta, urbem Sebasten (*Augustam*) nominavit. Exquisitam vero habitantibus in ea dedit legum constitutionem.

3. Post hæc, quum Cæsaris munificentia Herodi adjecta fuisset altera regio, ille etiam in ipsa templum ei ex candido marmore ad Jordanis fontes posuit: locus autem iste Pannium appellatur; ubi montis quidam vertex in altitudinem immensam attollitur, et in latere ei subjecto specus opacum sese aperit, per quod præcipitium profundum in liatum abruptum infinitum deprimitur, adeo ut in vasto aquarum stagnantium abyso etiam demittentibus aliquid ad terram explorandam nulla longitudo sufficiat. Speluncæ autem ad radices exteriores scaturiunt fontes: atque hinc, ut quidam putant, oritur Jordanes. Verum hac de re accurate in sequentibus dicemus.

4. Rex autem quum apud Hierichantem inter castellum Cyprom et priores domos regias, alias exstruxisset meliores et advenientibus commodiores, de amicorum nominibus eas appellavit. In summa, non erat idoneus regni locus, quem honore Cæsaris vacuum reliquerit. Postea vero quam regionem suam templis repleverat, in provinciam quoque honores ejus effudit, et in multis civitatibus Cæsarea constituit.

5. Quum autem et inter maritimas civitates unam tum quidem laborantem animadvertisset, quæ Stratonis turris vocabatur, pro loci vero ex natura commoditate munificentia suæ capacem, totam candido lapide reparavit, et splendidissimis ornavit palatiis, qua in re maxime innatam sibi animi magnitudinem demonstravit. Nam Dora inter et Jopen, quibus interjecta et media est hæc urbs, universam oram maritimam contigit adeo importuosam esse, ut omnes qui secundum Phœnices loca Ægyptum versus navigarent, in salo fluctuare cogerentur, minas Africi metuentes: cujus flatus etiam mediocris tantos ad scopulos fluctus excitat, ut mare undarum refluxu per aliquantum spatii vehementius agigaretur. Sed rex, quum sumptibus et liberalitate naturam vicisset, portum Pirææ majorem fecit, ejusque in recessibus alias navibus stationes profundas.

6. Et quamquam totus ei locus adversabatur, tamen ita cum difficultate colluctatus est, ut structuræ quidem firmitas mari esset inexpugnabilis, pulchritudo vero tanta quasi in opere ornando nihil arduum fuisset et impeditum. Commensus enim quantum diximus portui spatium, saxa in viginti ulnarum pelagus demittit, quorum pleraque ad pedes quinquaginta longitudine, altitudine novem, latitudine decem, nonnulla vero etiam majora. Postquam autem profundum adimpletum erat, tum murum jam supra mare exstantem in ducentos pedes dilatavit: quorum centum

μέν εκατὸν προῦδεδόμητο πρὸς τὴν ἀνακοπὴν τοῦ κύματος (προκυμία γοῦν ἐκλήθη), τὸ δὲ λοιπὸν ὑπόκειται τῷ περιέοντι λιθίνῳ τείχει. Τοῦτο δὲ πύργους διείληπται μεγίστοις, ὧν ὁ προῦχων καὶ περικαλλέ-
6 στατος ἀπὸ τοῦ Καίσαρος προγόνου Δρούσιον κέκληται.

ζ'. Ψαλίδες δὲ πυκναὶ πρὸς καταγωγὴν τῶν ἐνορμιζομένων· καὶ τὸ πρὸ αὐτῶν πᾶν κύκλῳ νάγμα τοῖς ἀποβαίνουσι πλατὺς περίπατος. Ὁ δὲ εἰσπλους βόρειος (αἰθριώτατος γὰρ ἀνέμων τῷ τόπῳ βορέας), καὶ
10 ἐπὶ τοῦ στόματος κολοσσοὶ τρεῖς ἐκατέρωθεν ὑπεστηριγμένοι κίονιν, ὧν τοὺς μὲν ἐκ λαϊᾶς χειρὸς εἰσπλέοντος πύργος ναστὸς ἀνέχει, τοὺς δὲ ἐκ δεξιῶν δύο ὄρθοι λίθοι συνευγμένον, τοῦ κατὰ θάτερον χεῖλος πύργου μίζονες. Προσεχεῖς δὲ οἰκίαι τῷ λιμένι, λευκοῦ καὶ
15 αὐταὶ λίθου, καὶ κατατείνοντες ἐπ' αὐτὸν οἱ στενωποὶ τοῦ ἄσπετος, πρὸς ἐν διάστημα μεμετρημένοι. Καὶ τοῦ στόματος ἀντικρυς ναὸς Καίσαρος ἐπὶ γηλόφῳ, κάλλει καὶ μεγέθει διάφορος· ἐν δὲ αὐτῷ κολοσσὸς Καίσαρος, οὐκ ἀποδέων τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ᾧ καὶ προσ-
20 εῖκασται, Ῥώμης δὲ Ἰσος Ἦρα τῇ κατ' Ἄργος. Ἀνέθηκε δὲ τῇ μὲν ἐπαρχίᾳ τὴν πόλιν, τοῖς ταύτῃ δὲ πλοιζομένοις τὸν λιμένα, Καίσαρι δὲ τὴν τιμὴν τοῦ κτίσματος· Καισάριαν γοῦν ὠνόμασεν αὐτήν.

η'. Τὰ γε μὴν λοιπὰ τῶν ἔργων, ἀμφιθέατρον καὶ
25 θέατρον καὶ ἀγορὰν, ἅζια τῆς προσηγορίας ἐνιδρύσατο. Καὶ πενταετηρικοὺς ἀγῶνας καταστησάμενος, ὁμοίως ἐκάλεσεν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος, πρῶτος αὐτὸς ἄθλα μέγιστα προθεὶς ἐπὶ τῆς ἐκατοστῆς ἐνενηχοστῆς καὶ δευτέρας Ὀλυμπιάδος, ἐν οἷς οὐ μόνον οἱ νικῶντες, ἀλλὰ
30 καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς καὶ οἱ τρίτοι τοῦ βασιλικῆς πλούτου μετελάμβανον. Ἀνακτίσας δὲ καὶ Ἀνθηδόνα τὴν παρὰ λίον καταρριφθεῖσαν ἐν πολέμοις, Ἀγρίππειον προσηγόρευσεν· τοῦ δὲ αὐτοῦ φίλου δι' ὑπερβολὴν εὐνοίας καὶ ἐπὶ τῆς πύλης ἐχάραξε τὸ ὄνομα, ἣν αὐτὸς ἐν τῷ ναυ
35 κατεσκεύασεν.

θ'. Φιλοπάτωρ γε μὴν, εἰ καὶ τις ἕτερος. Καὶ γὰρ τῷ πατρὶ μνημεῖον κατέστησε πόλιν, ἣν ἐν τῷ καλλίστῳ τῆς βασιλείας πεδίῳ κτίσας ποταμοῖς τε καὶ δένδροις πλουσίαν ὠνόμασεν Ἀντιπατρίδα. Καὶ τὸ ὑπὲρ Ἱερι-
40 χούντος φρούριον ὀχυρότητι καὶ κάλλει διάφορον τεχνίσας, ἀνέθηκε τῇ μητρὶ προσειπὼν Κύπρον· Φασαήλῳ δὲ τῷ ἀδελφῷ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις δμῶνυμον πύργον, οὗ τό τε σγῆμα καὶ τὴν ἐν τῷ μεγέθει πολυτέλειαν διὰ τῶν ἐξῆς δηλώσομεν. Καὶ πόλιν ἄλλην κτίσας
45 κατὰ τὸν ἀπὸ Ἱεριχοῦς ἰόντων αὐλῶνα πρὸς βορρᾶν Φασαηλίδα ὠνόμασεν.

ι'. Παραδοὺς δὲ αἰῶνι τοὺς τε οἰκίους καὶ φίλους, οὐδὲ τῆς αὐτοῦ μνήμης ἡμέλησεν, ἀλλὰ φρούριον ἐπιτεχνίσας τῷ πρὸς Ἀραβίαν ὄρει προσηγόρευσεν Ἡρώ-
50 δειον ἀφ' ἑαυτοῦ. Τὸν δὲ μαστοειδῇ κολωνὸν ὄντα χειροποίητον, ἐξήκοντα σταδίῳ ἀποθεν Ἱεροσολύμων, ἐκάλεσε μὲν ὁμοίως, ἐξήσκησε δὲ φιλοτιμότερον. Στρογγύλους μὲν γὰρ τὴν ἄκραν πύργους περιέσχεν, ἐπλήρωσε δὲ τὸν περίβολον βασιλείους πολυτελεστά-

quidem ad fluctus frangendos repellendosque praestructi erant, unde procymia dicebatur; reliquum vero subjectum erat muro lapideo portui circumdato. Hoc autem turribus maximis distinctum erat, quarum quae eminebat et speciosissima erat, a Druso privigno Caesaris Drusium cognominata est.

7. Crebri autem fornices erant, appellentibus diversoria; praeterea illis omnis in circuitu planities exscendentibus locus erat amplius ad inambulandum. Aditus etiam borealis erat (ventorum enim pro situ loci placidissimus est boreas), atque ad ostium colossi tres ex utraque parte, suffulti columnis, quos a sinistra quidem portum intrantibus solida turris sustinet, a dextra vero duo recti lapides conjuncti, turri ex adverso labro majores. Portui autem aedes connexae erant, et ipsae e saxo candido, et in eum tendebant civitatis angiportus pari intervallo a se invicem disjuncti. Contra ostium vero in tumultu Caesaris templum, pulchritudine simul et magnitudine excellens; atque in eo Caesaris colossus, non minor Jovis apud Olympiam, cujus ad exemplar factus est, Romae vero alter par Junoni quae Argis est. Urbem autem provinciae dedicavit, portum vero illac navigantibus, Caesari autem structurae honorem; unde urbem ipsam Caesaream appellavit.

8. Ceterum reliqua ex operibus, amphitheatrum et theatrum et forum, nomine quo appellantur non indigna posuit: et, ludis quinquennialibus institutis, itidem a Caesare eos denominavit, quum primus ipse maxima praemia proposuisset Olympiade centesima nonagesima et secunda; in quibus ludis non solum victores, sed et illis proximi, et tertii regiarum divitiarum participes fiebant. Porroque quum Anthedonem in maritimis grassante bello eversum restituisset, Agrippem nominavit; ejusdemque amici, ex abundanti sua benevolentia, nomen etiam portae inscripsit, quam ipse in templo aedificavit.

9. Quin et patris amator erat, si quisquam alius. Nam et patri monumentum constituit urbem, quam in pulcherrima regni planitie conditam, fluviisque et arboribus decoratam, Antipatridem nuncupavit. Quumque supra Hierichuntem castellum firmitate et pulchritudine excellens muro cinxisset, matris suae nomine Cypron appellatum ei dedicavit; et Phasaelo fratri turrim cognominem Hierosolymis: cujus et formam et in amplitudine magnificentiam in sequentibus declarabimus. Aliamque urbem juxta vallem qua ab Hierichunte versus boream itur conditam Phasaclidem nominavit.

10. Quum autem domesticos et amicos aeo tradidisset, ne sui quidem memoriam insuper habuit, sed castellum in monte quodam Arabiae communium de suo nomine Herodeum appellavit. Tumulum etiam in mammæ formam manu factum, qui ab Hierosolymis abest sexaginta stadia, eodem quidem nomine vocavit, verum ambitiosius instruxit. Etenim rotundis quidem turribus summum com-
plexus est, ambitum vero occupavit palatiis sumptuosissime

τοὺς, ὡς μὴ μόνον τὴν ἐνδον τῶν οἰκημάτων ὄψιν εἶναι λαμπράν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἔξωθεν τοίχοις καὶ θριγκοῖς καὶ στέγαις περιχεῦσθαι τὸν πλοῦτον δαψιλῇ. Πόρρωθεν δὲ μεγίστοις ἀναλώμασιν ὑδάτων πλήθος εἰσήγαγε, καὶ
 5 βαθμοὺς διακόσιοις λευκοτάτης μαρμάρου τὴν ἀνοδὸν διαλαβέν· ἦν γὰρ δὴ τὸ γεώλορον ἐπιεικῶς ὑψηλὸν καὶ πᾶν χειροποίητον. Κατασκευάσας δὲ καὶ περὶ τὰς ῥίζας ἄλλα βασίλεια, τὴν τε ἀποσκευὴν καὶ τοὺς φίλους δέξασθαι δυνάμενα· ὥστε τῷ μὲν πάντα ἔχειν πόλιν
 10 εἶναι δοκεῖν τὸ ἔρμα, τῇ περιγραφῇ δὲ βασιλεῖον.

ια'. Τοσαῦτα δ' οὖν κτίσας πλείσταις καὶ τῶν ἔξω πόλεων τὸ μεγαλόψυχον ἐπέδειξατο. Τριπόλει μὲν γὰρ καὶ Ἀμασκήν καὶ Πτολεμαῖδι γυμνάσιον, Βύβλῳ δὲ τεῖχος, ἐξέδρας τε καὶ στοὰς καὶ ναοὺς καὶ ἀγοράς
 15 Βηρυτῷ κατασκευάσας καὶ Τύρῳ, Σιδῶνι γε μὴν καὶ Ἀμασκήν θέατρα, Λαοδικεῦσι δὲ τοῖς παραλίοις ὑδάτων εἰσαγωγῇ, Ἀσκαλωνίταις δὲ βαλανεῖα καὶ κρήνας πολυτελεῖς, πρὸς δὲ περίστυλα θαυμαστά τὴν τε ἐργασίαν καὶ τὸ μέγεθος· εἰσὶ δὲ οἷς ἄλσιν καὶ λειμῶνας ἀνέθη-
 20 κεν. Πολλὰ δὲ πόλεις, ὥσπερ κοινῶν τῆς βασιλείας, καὶ χώραν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ· γυμνασιαρχίας δὲ ἄλλας ἐπιτησίους τε καὶ διηνεκῶν ἐδωρήσατο προσόδοις, κατατάξας, ὥσπερ Κώοις, ἵνα μηδέποτε ἐκλείπῃ τὸ γέρας. Σιτὸν γε μὴν πᾶσιν ἐχορήγησε τοῖς δεομένοις,
 25 καὶ τῇ Ῥόδῳ χρήματα μὲν εἰς ναυτικοῦ κατασκευὴν παρέσχε πολλὰ χροῦ καὶ πολλάκις· ἐμπρησθέν δὲ τὸ Πύθιον ἰδίῳι ἀναλώμασιν ἄμεινον ἀνδείματο. Τί δ' εἰ λέγειν τὰς εἰς Λυκίους ἢ Σαμίους δωρεάς, ἢ τὴν δι' ἄλσιν τῆς Ἰωνίας, ἐν οἷς ἐδεήθησαν ἑκαστοί, δαψίλειαν;
 30 ἀλλὰ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, Νικοπολίται τε καὶ τὸ κατὰ Μυσίαν Πέργαμον, οὐ τῶν Ἡρώδου γέμουσιν ἀναθημάτων· τὴν δὲ Ἀντιόχων τῶν ἐν Συρίᾳ πλατείαν, οὐ φευκτὴν οὖσαν ὑπὸ βορβορῷ κατέστρωσέ τε σταδίων ἑξοκοτὸ μῆκος οὖσαν ἑξαττὴ μαρμάρῳ, καὶ
 35 πρὸς τὰς ὑετῶν ἀποφυγὰς ἐκόσμησεν ἱσομήκει στοᾷ;

ιβ'. Ταῦτα μὲν ἂν τις εἰποὶ ἴδια τῶν εὐ παθόντων δῆμων ἑκάστου· τὸ δὲ Ἠλείοις χαρισθὲν οὐ μόνον κοινὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὅλης τῆς οἰκουμένης δῶρον, εἰς ἣν ἡ δόξα τῶν ἐν Ὀλυμπίαισιν ἀγώνων διικνεῖται· τοῦ-
 40 τοὺς γὰρ δὴ καταλυομένους ἀπορία χρημάτων δρῶν, καὶ τὸ μόνον λείψανον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὑπορρέον, οὐ μόνον ἀγωνοθέτης ἥς ἐπέτυχε πενταετηρίδος εἰς Ῥώμην παραπλέων ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ διηνεκῶς πόρους χρημάτων ὑπέδειξεν, ὡς μηδέποτε ἀγνωθε-
 45 τῶσαν τὴν μνήμην αὐτοῦ ἐπιλιπεῖν. Ἀνήνυτον δ' ἂν εἶη χρῆν διαλύσεις ἢ φόρων ἐπεξίεναι, καθάπερ Φασαηλίταις καὶ Βαλανεώταις καὶ τοῖς περὶ τὴν Κιλικίαν πολιχνίοις τὰς ἐτησίους εἰσφοράς ἐπεξεκούρισεν. Πλείστον γε μὴν αὐτοῦ τῆς μεγαλοψυχίας ἔθραυσεν ὁ
 50 φόβος, ὡς μὴ δόξειεν ἐπιφθονος ἢ τι θηρᾶσθαι μεῖζον, εὐεργετῶν τὰς πόλεις πλεον τῶν ἐχόντων.

ιγ'. Ἐχρήσατο δὲ καὶ σώματι πρὸς τὴν ψυχὴν ἀναλόγῳ, κυνηγέτης μὲν ἀριστος αἰετὸν ἐκόμενος, ἐν ᾧ μάλιστα δι' ἐμπειρίας ἱππικῆς ἐπετύγχανε· μετ' γούν

exstructis, ut ædificia non solum intus essent aspectu splendida, sed et exteriores parietes et maceræ et tecta pretiosis largiter circumfusa essent ornamentis. Magnam etiam aquæ copiam ingenti impensa e longinquo induxit, et ducentis gradibus e marmore candidissimo ascensum distinxit. Erat enim tumulus modice excelsus, totusque manu factus. Denique alia ad inum ejus palatia edificavit, quæ et impedimenta et amicos recipere possent, adeo ut pro rerum omnium copia castellum civitas esse videretur, circuitu vero domus regia.

11. Quum autem tanta exstruxisset, plerisque etiam exterarum civitatum animi sui magnitudinem patefecit. Namque apud Tripolim et Damascus et Ptolemaidem gymnasia, Bybli autem murum, exedras vero et porticus templa et fora Beryti ac Tyri edificavit, nec non apud Sidonem et Damascus theatra, maritimis etiam Laodicensibus aqueductum fecit, atque Ascalonitis balneas et fontes magnificos, prætereaque peristylia tam opere quam magnitudine suspicienda: nonnullis etiam lucos et loca irrigua dicavit. Multæ autem civitates, quasi ad regnum ejus pertinerent, etiam agros ab eo acceperunt; alias vero gymnasiorum præfecturas redditibus annuis et perpetuis dotavit, constituens, quemadmodum Cois, ut nunquam præmia decessent. Porro frumentum egenis omnibus suppeditavit; et Rhodiis ad classem parandam instruendamque pecunias sæpe multisque in locis præbuit: quumque incensum esset Pythium templum, in melius suis sumptibus denuo edificavit. Quid opus est ejus in Lyeios et Samios liberalitatem memorare, aut largitionem per Ioniam omnem, pro cuiusque necessitate ab eo factam? Nonne etiam Athenienses et Lacedæmonii, Nicopolitani et in Mysia Pergamus Herodis sunt plena donarii? nonne Antiochensium in Syria plateam, quum cæno oppleta ab omnibus vitaretur, per viginti stadia in longitudinem stravit polito marmore, et ad effugiendos imbres porticum ejusdem longitudinis eam ornavit?

12. Sed hæc propria quis dixerit illorum, quibus ea contulit, populorum: quod autem Eleis donavit, munus erat non solum Græciæ commune, sed et toti terrarum orbi, in quem ludorum Olympicorum gloria pervasit. Nam quum istos propter pecuniæ inopiam fere interiisse videret, et quod reliquum erat veteris Græciæ in nihilum delabi, non solum agonotheia ipse factus est eo lustro, in quod, quum Romam navigaret, incidit, sed etiam in perpetuum pecuniarum redditus suppeditavit, ut nunquam ejus memoria agonotheiæ munere fungi desineret. Infinitum autem foret debitorum tributorumve remissiones percensere, quemadmodum Phasaelitas et Balaneotas, aliaque circa Ciliciam municipia annuis pensionibus levavit. Ceterum animi ejus magnitudinem non paululum fregit timor, ne quam haberet invidiam, aut majus aliquid aucupari videretur, quod beneficiis amplioribus civitates affecerit, quam qui illarum essent domini.

13. Quin et ea corporis exercitatione usus est, quæ maxime animæ conveniret, in venatione quidem semper optime se gerens, quod ob equitandi peritiam res ei suc-

ἡμέρᾳ ποτὶ τεσσαράκοντα θηρίων ἐκράτησεν. Ἔστι δὲ καὶ συοτρόφος μὲν ἡ χώρα, τὸ πλεόν δ' ἑλάφων καὶ ὄνων ἀγρίων εὐπορος. Πολεμιστῆς δὲ ἀνυπόστατος· πολλοὶ γοῦν κἀν ταῖς γυμνασίαις αὐτὸν κατεπλάγγσαν, ἀκοντιστὴν τε ἰθυβολώτατον καὶ τοξότην εὐστοχώτατον ἰδόντες. Πρὸς δὲ τοῖς ψυχικοῖς καὶ τοῖς σωματικοῖς προτερήμασιν, ἐχρήσατο δεξιᾷ καὶ τύχῃ. Καὶ γὰρ σπανίως ἐπταίσειν ἐν πολέμῳ, καὶ τῶν πταισμάτων οὐκ αὐτὸς αἴτιος, ἀλλ' ἡ προδοσία τινῶν, ἡ πρό-
10 πέτεια στρατιωτῶν ἐγένετο.

ΚΕΦ. ΚΒ'.

Τὰς γε μὴν ὑπαίθρους εὐπραγίας ἡ τύχη τοῖς κατ' οἶκον ἀνιαιροῖς ἐνεμέσθησε, καὶ κακοδαίμονεσιν ἐκ γυναικὸς ἤρξατο, περὶ ἣν μάλιστα ἐσπούδασεν. Ἐπειδὴ γὰρ εἰς τὴν ἀρχὴν παρῆλθεν, ἀποπειμώμενος ἦν ἰδιώτης
15 ὢν ἦτο γαμέτην, ἡ γένος ἦν ἐξ Ἱεροσολύμων, Δωρὶς ὄνομα, γαμέτῃ Μαριάμην τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστοβούλου θυγατέρα, δι' ἣν αὐτῇ στασιασθῆναι συνέβη τὸν οἶκον, καὶ τάχον μὲν, μάλιστα δὲ μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης ἀφίειν. Πρώτον μὲν γὰρ τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος υἱὸν
20 Ἀντίπατρον διὰ τοὺς ἐκ Μαριάμης ἐφυγάδευσεν τῆς πόλεως, μόναις ταῖς ἑορταῖς ἀφελὲς κατένειναι. Ἐπειτα τὸν πάππον τῆς γυναικὸς Ὑρκανόν, ἐκ Πάρθων πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα, δι' ὑπόνοιαν ἐπιβουλῆς ἀνείλεν, ὃν ἡχμαλωτίσατο μὲν Βαρζαφάρνης καταδραμῶν Συρίαν, ἐξη-
25 τήσαντο δὲ κατ' οἶκτον οἱ ὑπὲρ Εὐφράτης δημοσθνεῖς. Καὶ εἰ γε τούτοις ἐπέισθη, παραινῶσι μὴ διαθῆναι πρὸς Ἡρώδην, οὐκ ἂν παραπώλετο. Δέλεαρ δὲ αὐτῷ θανάτου τῆς υἱωνῆς ὁ γάμος κατέστη. Τούτῳ γὰρ πεποιθὼς καὶ περισσόν τι τῆς πατρίδος ἐπιέμενος ἦκε.
30 Παρώξυνε δὲ Ἡρώδην, οὐκ αὐτὸς ἀντιποιούμενος βασιλείας, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ βασιλεύειν ἐπέβαλλεν αὐτῷ.

β'. Τῶν δὲ ἐκ Μαριάμης πέντε τέκνων αὐτῷ γενομένων δύο μὲν θυγατέρες, τρεῖς δὲ ἦσαν υἱεῖς. Καὶ τούτων ὁ νεώτατος μὲν ἐν Ῥώμῃ παιδεύόμενος τελευτᾷ·
35 δύο δὲ τοὺς πρεσβυτέρους βασιλικῶς ἔγχε, διὰ τὴν μητρῴαν εὐγένειαν καὶ ὅτι βασιλεύοντι γεγόνεισαν αὐτῷ. Τὸ δὲ τούτων ἰσχυρότερον, ὁ Μαριάμης ἔρως συνήργει, καὶ ἡμέραν ἐκκαίων Ἡρώδην λαβρότερον, ὥς μηδεὸς τῶν διὰ τὴν στεργομένην λυπηρῶν αἰσθά-
40 νεσθαι· τοσοῦτον δὲ ἦν μῖσος εἰς αὐτὸν τῆς Μαριάμης, ὅσος ἐκείνου πρὸς αὐτὴν ἔρως. Ἐχουσα δὲ τὴν μὲν ἀπέχθειαν ἐκ τῶν πραγμάτων εὐλογον, τὴν δὲ παρρησίαν ἐκ τοῦ φιλεῖσθαι, φανερώς ὠνειδίξεν αὐτῷ τὰ κατὰ τὸν πάππον Ὑρκανόν καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀριστό-
45 βουλόν. Οὐδὲ γὰρ τούτου καίπερ ὄντος παιδὸς ἐφέλατο, δοὺς μὲν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἐπτακαίδεκα-
τει, μετὰ δὲ τὴν τιμὴν κτείνας εὐθέως, ἐπειδὴ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα λαβόντι καὶ τῷ βωμῷ προσελθόντι καθ' ἑορτὴν αἶθρου ἐπεδάχρυσε τὸ πλῆθος· πέμπεται μὲν οὖν ὁ παῖς
50 διὰ νυκτὸς εἰς Ἱερικεῖον, ἐκεῖ δὲ, κατ' ἐντολὴν ὑπὸ τῶν Γαλατῶν βαπτιζόμενος ἐν κολυμβήθρᾳ τελευτᾷ.

γ'. Διὰ ταῦτα Ἡρώδην τε ὠνειδίξεν ἡ Μαριάμη,

cesserit : uno quippe die aliquando feras quadraginta subegit. Est autem aprorum altrix illa regio, magis vero cervis et onagris abundat. Bellator vero erat cui nemo esset resistendo : adeo ut in gymnasiorum exercitiis eum pertimescerent, quum ipsum vidissent maxime omnium recta jaculari, et sagittando quam minime a scopo aberrare. Præter animi autem corporisque virtutem præcellentem, fortuna quoque usus est secunda. Nam et raro male ei res ceciderunt in bello, et si quando acie victus fuerit, non ipsius culpa, sed aut proditiōne quorundam aut temeritate militum factum est.

CAP. XXII. (XVII.)

Celerum dum foris res ei succederent, domesticis molestiis eum persequuta est fortuna, quodque adversis casibus conflictaretur, in causa erat mulier, quam maxime dilexerat. Nam postquam adeptus est imperium, dimissa quam privatus uxorem duxerat, quæ genere erat Hierosolymitana, nomine Doris, Mariamnen sibi matrimonio jungit, filiam Alexandri, Aristobuli filii : unde contigit domum ejus seditionibus agitari, et antea quidem, maxime vero post ejus a Roma reditum. Nam primum quidem Antipatrum, filium quem e Doride susceperat, civitate expulit, in gratiam illorum quos e Mariamne genuerat, solis festis diebus eo commeandi potestate concessa. Deinde Hyrcanum, avum conjugis, ex Parthis ad ipsum reversum, propter insidiarum suspicionem sustulit, quem captum quidem occupata Syria Barzapharnes abduxerat, gentiles vero Transeuphratenses, sortem ejus miserati, sibi dari petierant. Et si horum monitis paruiisset, ne ad Herodem transiret hortantium, nequaquam periisset. Verum mortis ejus incitamentum fuit neptis matrimonium. Nam hoc fretus, multoque magis patriam desiderans, veniebat. Herodem autem commovit, non quod regnum sibi vindicaret, sed quod regnare ipsi jure deberetur.

2. Quinque autem liberorum, quos ex Mariamne susceperat, duo quidem feminae, tres vero mares erant. Atque horum natu minimus dum educatur Romæ moritur : duos autem grandiores, et propter matris nobilitatem, et quod ipsi in imperio geniti essent, regie instituebat. Verum, quod istis fortius erat, ad hoc conferebat amor Mariamnes, qui in dies Herodem vehementius urebat, ut eorum nihil sentiret quæ propter dilectam ipsi dolerent : tantum autem in eum Mariamnes erat odium, quantus illius erga ipsam amor. Illa igitur ex rebus quidem ipsis probabiles habens inimicitiarum causas, ex eo vero quod amaretur loquendi libertatem, coram ei obiciebat quæ in avum suum Hyrcanum fratremque Aristobulum perpetraverat. Nec enim huic, quanquam puer erat, pepercit Herodes, dato quidem ipsi, quum annorum esset septemdecim, pontificatu, eo vero post honorem acceptum statim occiso, quoniam populus ei sacra veste induto, quum ad aram festo die ascendisset, frequens illacrimavit. Noctu igitur mittitur puer Hierichuntem, atque ibi a Gallis, quibus id negotii mandatum erat, in piscinam immersus interit.

3. Ob ista Mariamne probra in Herodem jaciebat, soro-

καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα δαιναις ἐξύβριζε
λοιδορίαις. Ἄλλ' ὁ μὲν πεφίμωτο τοῖς ἡμέροις. Δαίη
δὲ τὰς γυναῖκας ἀγανάκτησις εἰσέει, καὶ πρὸς δὲ μάλιστα
κινήσαν τὸν Ἡρώδην ἐμελλον, εἰς μοιχείαν διέβαλλον
5 αὐτήν· ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τὸ πιθανὸν ἐνσκευαζόμεναι
καὶ κατηγοροῦσαι, διότι τὴν εἰκόνα τὴν αὐτῆς πέμψειεν
εἰς Αἴγυπτον Ἀντωνίῳ, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας
ἀποῦσαν δεῖξειεν αὐτὴν ἀνθρώπῳ γυναικομανοῦντι καὶ
βιάζεσθαι ἐνναμένῳ. Τοῦτο ὥσπερ σκηπτὸς ἐμπεσὼν
10 ἐτάραξεν Ἡρώδην, μάλιστα μὲν διὰ τὸν ἔρωτα ζηλο-
τύπως ἔχοντα, λογιζόμενον δὲ καὶ τὴν Κλεοπάτρας
δεινότητα, δι' ἣν Λυσανίας τε ὁ βασιλεὺς ἀνήρητο καὶ
Μάλιχος ὁ Ἀραβ. Οὐ γὰρ ἀφαιρέσει γαμετῆς ἐμέτρει
τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ θανάτῳ.
15 δ'. Μέλλων οὖν ἀποδημήσειν Ἰωσήφῳ τῷ ἀνδρὶ
Σαλώμης τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ (πιστὸς δὲ ἦν καὶ διὰ τὸ
κῆδος εὐνοῦς) παρατίθεται τὴν γυναῖκα, κρύφα δούς
ἐντολαὶς ἀναιρεῖν αὐτήν εἰ κάκεινον Ἀντώνιος. Ὁ δὲ
Ἰώσηπος οὐ τι κακοήθως, ἀλλὰ τὸν ἔρωτα τοῦ βασι-
20 λέως παραστῆσαι τῇ γυναικὶ βουλόμενος, ὥς οὐδὲ ἀπο-
θανῶν αὐτῆς ὑπομένει διαχειρῆσθαι, τὸ ἀπόρρητον ἐκ-
φέρει. Κάκεινῃ πρὸς ἐπανάκοντα τὸν Ἡρώδην, πολλὰ
τε περὶ τοῦ πρὸς αὐτὴν πόθου ἐν ταῖς διμυλῖαις ἐπομνύ-
μενον καὶ ὥς οὐδὲν ἐρασθεῖν ποτὲ γυναικὸς ἄλλης, « πάν-
25 γοῦν, εἴπε, ταῖς πρὸς Ἰώσηπον ἐντολαῖς ἐπεδείξω τὸν
εἰς ἡμᾶς ἔρωτα, κτεῖναι μὲ προστάξας. »
ε'. Ἐκφρων εὐθέως ἀκούσας τὸ ἀπόρρητον ἦν, καὶ
οὐκ ἂν ποτὲ τὸν Ἰώσηπον ἐξαγγεῖλαι τὴν ἐντολὴν φά-
μενος, εἰ μὴ διαφθερίειεν αὐτήν, ἐνεθουσία τῷ πάθει,
30 καὶ τῆς κοίτης ἐξαλλόμενος, ἀνέδην ἐν τοῖς βασιλείοις
ἀνειλεῖτο. Κὰν τούτῳ Σαλώμῃ ἡ ἀδελφὴ τὸν καιρὸν
εἰς τὰς διαβολὰς ἀρπάσασα τὴν εἰς τὸν Ἰώσηπον ἐθε-
βαίωσεν ὑποψίαν. Ὁ δὲ, ὑπ' ἀκράτου ζηλοτυπίας
ἐκμανεῖς, παραχρῆμα κτείνειν προσέταξεν ἀμφοτέρους.
35 Μετάνοια δ' εὐθέως εἴπετο τῷ πάθει, καὶ τοῦ θυμοῦ
πεσόντος ὁ ἔρως πάλιν ἀνεγκυρεῖτο. Τοσαύτῃ δὲ ἦν
φλεγμονὴ τῆς ἐπιθυμίας, ὥς μηδὲ τεθνάναι δοκεῖν αὐ-
τήν, ὑπὸ δὲ κακώσεως ὥς ζώσῃ προσλαλεῖν, μέχρι τῷ
χρόνῳ διδαχθεὶς τὸ πένθος ἀνάλογον [τὴν λύπην] ἔσχε
40 τῇ πρὸς περιούσαν διαθέσει.

ΚΕΦ. ΚΓ'.

Κληρονομοῦσι δὲ τῆς μητρώας οἱ παῖδες ὀργῆς, καὶ
τοῦ μύσους ἐννοίαν λαμβάνοντες ὥς πολέμιον ὑφείρων
τὸν πατέρα, καὶ πρότερον μὲν ἐπὶ Ῥώμης παιδευόμε-
νοι, πλέον δὲ ὥς εἰς Ἰουδαίαν ὑπέστρεψαν. Συνην-
45 δροῦτο δ' αὐτῶν ταῖς ἡλικίαις ἡ διάθεσις. Ἐπεὶ δὲ
γάμῳ ἔχοντες ὄραν, ὁ μὲν τῆς τηθίδος Σαλώμης, ἡ
τῆς μητρὸς αὐτῶν κατηγόρησεν, ὁ δὲ ἐξημεν Ἀρχελαίου
τοῦ Καππαδοκῶν βασιλέως θυγατέρα, προσελάμβανον
ἥδῃ τῷ μίσει καὶ παρρησίαν. Ἐκ δὲ τοῦ θράσους αὐ-
50 τῶν ἀπορμῶς οἱ διαβάλλοντες ἐλάμβανον, καὶ φανερώ-
τερον ἥδῃ τῷ βασιλεὶ διελέγοντό τινες, ὥς ἐπιβουλεύοιτο
μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν υἱῶν, ὁ δὲ Ἀρχελαίῳ κηδεύσας

remque ejus et matrem atrocibus conviciis proscindebat. Sed illi quidem prae amore os erat occlusum. Gravis autem indignatio mulieres subit, et, quo maxime Herodiam concitarent, insinulabant eam adulterii, et alia multa ad fidem faciendam instruentes, eamque accusantes, quod in Aegyptum imaginem suam misisset Antonio, et ex immoderata libidine semet absentem viro ostendi curasset, mulierum desiderio furenti et qui vim posset adhibere. Hoc ipsum veluti fulmen emissum perturbavit Herodem, maxime quidem amoris causa zelotypia inflammatum, insuperque secum reputantem Cleopatras aevitiam, cujus gratia et Lysanias rex et Malichius Arabs erant perempti. Non enim ex eo quod futurum esset ut conjux sibi eriperetur, sed quod mortis discrimen adiret, periculum metiebatur.

4. Itaque peregre profecturus Josepho, Salomes sororis suae marito, quem fidum habebat et ex affinitate benevolum, uxorem commendat, mandato ei clam ut illam interficeret, si modo ipsum occideret Antonius. Verum Josephus non maligne, sed regis amore mulieri demonstrare volens, quomodo ille ab ea semet ne mortuum quidem disjungi pateretur, arcanum enunciat. Atque illa, quum reversus esset Herodes, multaque inter colloquendum de suo illius desiderio juraret, quodque nunquam aliam mulierem adeo deamaret, « valde, inquit, tuum erga nos amorem patefecisti mandatis Josepho datis, quibus ut me occideret praecipisti. »

5. Herodes, quum arcanum audisset, illi mentis impos erat, dicensque Josephum sua mandata non fuisse proditum, nisi eam stuprasset, prae dolore insaniebat, atque stratis exsiliens ultro citroque cursabat in regia. Interea soror ejus Salome, arrepto tempore ad criminandum suspicionem de Josepho confirmavit. Ille vero ex immoderata zelotypia in furorem actus e vestigio utrumque necari jussit. At continuo insaniam excipiebat poenitentia, ira quae residente amor iterum exsuscitatur. Tanta autem ejus cupiditate ardebat, ut mortuam vix aut ne vix quidem esse crederet, sed prae aegritudine eam, quasi adhuc viveret, alloqueretur; donec tempore edoctus, luctus [meroris] magnitudine eum, quo superstitem dilexerat, aequavit affectum.

CAP. XXIII. (XVII.)

Maternae autem iracundiae haeredes succedunt filii, et immanitatem sceleris reputantes non aliter patrem quam si hostis esset suspectum habebant, idque et antea quum Romae in studiis versarentur, et multo magis postquam in Judaeam erant reversi. Atque una cum aetatibus illorum adolevit affectus. Posteaquam vero conjugio maturi, unus amita Salomes, quae matrem eorum accusavit, alter Archelai Cappadocum regis filiam duxerat, tum odio etiam loquendi libertatem adjungebant. Ex illa autem audacia calumniandi ansa arrepta est, et mox apertius quidam apud regem dicebant quod ei a filio quidem utroque struerentur insidiae; ille vero, qui Archelai gener erat, socero fretus etiam fugam

καὶ φεύγειν παρασκευάζοιτο, τῷ πενθερῷ πεποιθώς, ἵνα ἐπὶ Καίσαρος αὐτοῦ κατηγορήσῃ. Ἀναπλησθεὶς δὲ τῶν διαβολῶν Ἡρώδης ὥσπερ ἐπιτείχισμα τοῖς υἱοῖς κατάγει τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος Ἀντίπατρον, καὶ
 6 πάντα τρόπον προτιμᾷν ἄρχεται.

β'. Τοῖς δὲ ἀφόρητος ἦν ἡ μεταβολή, καὶ τὸν ἐξ ιδιῶτιδος μητρὸς ὄρωντες προκόπτοντα, διὰ τὴν αὐτῶν εὐγένειαν οὐκ ἐκράτουν τῆς ἀγανακτήσεως· ἐφ' ἐκαστοῦ δὲ τῶν ἀνιερῶν τὴν ὀργὴν ἐξέφαινον. Ὡς δὲ οἱ μὲν
 10 καθ' ἡμέραν προσίσταντο μᾶλλον, ὃ δὲ Ἀντίπατρος ἦδη καὶ δι' αὐτὸν ἐσπουδάζετο, δεινότετος μὲν ὢν ἐν ταῖς πρὸς τὸν πατέρα κολακείαις, διαβολὰς δὲ κατὰ τῶν ἀδελφῶν ποικίλας ἐνσκευαζόμενος, καὶ τὰ μὲν αὐτὸς λογοποιῶν, τὰ δὲ τοὺς ἐπιτηδεῖους φημίζειν καθίει,
 16 μέγρι παντάπασι τοὺς ἀδελφούς ἀπέρρηξε τῆς βασιλικῆς ἐλπίδος. Καὶ γὰρ ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ φανερώς αὐτὸς ἦν ἡδὴ διάδοχος· ὡς βασιλεὺς γοῦν ἐπέμψθη καὶ πρὸς Καίσαρα, τῷ τε κόσμῳ καὶ ταῖς ἄλλαις θεραπαίαις, πλὴν διαδήματος, χρώμενος. Χρόνῳ δὲ ἐξίσχυσεν εἰς
 20 ἀγαγεῖν ἐπὶ τὴν Μαριάμνης κόιτην τὴν μητέρα· δυοὶ δὲ ὄπλοις κατὰ τῶν ἀδελφῶν χρώμενος, κολακεία καὶ διαβολῇ, τὸν βασιλέα καὶ περὶ θανάτου τῶν υἱῶν ὑπειργάσατο.

γ'. Τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον σύρας μέχρι Ῥώμης ὁ πα-
 25 τὴρ τῆς ἐφ' αὐτῷ φαρμακείας ἔκρινεν ἐπὶ Καίσαρος. Ὁ δὲ εὐρών μόλις ὀλοφυρμού παρρησίαν, καὶ δικαστὴν ἑλμπεριότερον Ἀντίπατρον καὶ Ἡρώδου φρονιμώτερον, τὰ μὲν ἁμαρτήματα τοῦ πατρὸς αἰδημόνως ὑπεστείλατο, τὰς δὲ αὐτοῦ διαβολὰς ἰσχυρῶς ἀπεδύσατο· καθαρὸν δὲ
 30 καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀποδείξας κοινωνοῦντα τῶν κινδύνων, οὕτως ἦδη τὸ τε Ἀντίπατρον πανοῦργον καὶ τὴν αὐτῶν ἀτιμίαν ἀπωδύρετο. Συνήργει δὲ αὐτῷ μετὰ καθαρῶ τοῦ συνειδότος ἡ περὶ λόγους ἰσχύς· ἦν γὰρ δὴ δεινότητος εἰπεῖν. Καὶ τὸ τελευταῖον φάμενος ὡς τῷ πατρὶ κτε-
 35 νειν αὐτοὺς ἔστιν, εἰ δὴ προτίθεται τὸ ἐγκλημα, προσήγαγε μὲν εἰς δάκρυα πάντας, τὸν δὲ Καίσαρα διέθηκεν οὕτως ὡς ἀπογνῶναι μὲν αὐτῶν τὰ κατηγορημένα, διζαλλᾶσαι δὲ Ἡρώδην εὐθέως. Αἱ διαλλαγαὶ δὲ ἐπὶ τοῦτοις ἦσαν, ὥστε ἐκείνους μὲν τῷ πατρὶ πάντα πειθα-
 40 γεῖν, τὸ δὲ τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν ᾧ βούλεται.

δ'. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀπὸ Ῥώμης ὑπέστρεφεν ὁ βασι-
 45 λεὺς, τῶν μὲν ἐγκλημάτων ἀφεικνέαι τοὺς υἱεῖς δοκῶν, τῆς δὲ ὑπονοίας οὐκ ἀπηλλαγμένος. Παρηκολούθει γὰρ Ἀντίπατρος, ἡ τοῦ μίσους ὑπόθεσις, ἀλλ' εἰς γε τὸ
 50 φανερὸν τὴν ἀπέχθειαν οὐκ ἐξέφερε, τὸν διαλλακτὴν αἰδοῦμενος. Ὡς δὲ τὴν Κιλικίαν παραπλέων κατῆρεν εἰς Ἑλεῦσαν, εἰστία μὲν αὐτοὺς φιλοφρόνως Ἀρχέλαος, ὑπὲρ τῆς τοῦ γαμβροῦ σωτηρίας εὐχαριστῶν, καὶ ταῖς διαλλαγαῖς ἐφηδόμενος, ὡς ἂν καὶ τάχιον γε-
 55 γραφῶς τοῖς ἐπὶ Ῥώμης φίλοις, συλλαμβάνεσθαι περὶ τὴν δίκην Ἀλεξάνδρου. Προπέμπει δὲ μέχρι Ζεφυρίου, δῶρα δούς μέχρι τριάκοντα ταλάντων.

ε'. Ὡς δὲ εἰς Ἱερουσόλυμα Ἡρώδης ἀφικνεῖται, συναγαγὼν τὸν λαόν, καὶ τοὺς τρεῖς υἱεῖς παραστήσμε-

pararet, ipsum apud Caesarem accusaturus. Herodes autem, quum criminationum satis superque accepisset, Antipatrum ex Doride susceptum, veluti propugnaculo sibi futurum adversus filios, ad se adducit, ejusque rationem modis omnibus habere coepit.

2. Illis autem intoleranda erat haec rerum mutatio; quumque viderent matre privata natum adeo proficere, tantos eis sua nobilitas stimulos subdidit, ut indignationem cohibere non possent; sed ob quodcunque grave illis et molestum iram suam palam faciebant. At quum illi in dies magis infesto et inimico essent animo, Antipater jam studiose omnia ipse agebat, ut qui optime norit patrem adulari, et varias in fratres suos calumnias pararet, quasdam ipsemet spargens, alias vero necessariis suis divulgandas submittens: donec spem regni omnem fratribus praeciderit. Nam et in testamento et aperte quoque jam ipse erat successor: denique tanquam rex etiam ad Caesarem missus est, et ornato et cetero praeter diadema cultu instructus. Tempore autem brevi tantum gratia vult, ut matrem suam in lecto Mariamnes collocaret: geminisque armis contra fratres usus, blanditiis et calumniis, clam effecit ut rex etiam de filiorum nece cogitaret.

3. Quapropter pater quum Alexandrum secum Romam duxisset, veneni sibi parati reum apud Caesarem postulavit. Ille autem, quum aegre eo confidentiae devenisset ut calamitatem deploraret, et judicem habens Antipatro peritiorum et Herode prudentiorum, delicta quidem patris verecunde suppressit, jactas vero in ipsum criminationes fortiter diluit: quumque fratrem periculorum consortem sceleris purum demonstrasset, tum mox de Antipatri calliditate et de contumeliis et injuriis sibi illatis questus est. Non solum autem ipsum adjuvabat conscientia intemerala, sed et verborum vis: nam acerrimus erat in dicendo. Postremo quum dixisset, patri licere occidere ipsos, si scilicet crimen objiceret, fecit ut omnes lacrimas profunderent; Caesar vero ita affectus est, ut accusationem in eos institutam rejecerit et Herodem illis reconciliaret. Ea autem lega facta est reconciliatio, ut adolescentes quidem patri in omnibus obsequerentur, illi vero liberum esset regnum relinquere cui vellet.

4. Post haec igitur rex Roma reversus est, ita ut videtur filiis quidem criminationes remisisse, haud vero ab omni suspicione liber. Eum enim comitatus est Antipater, odii causa et fundamentum; sed reconciliatorem veritus palam proferre inimicitias non audebat. Ceterum quum juxta Ciliciam navigans ad Eleusam appulerit, eos quidem Archelaus convivio perhumaniter excipiebat, pro incolumitate generi gratias referens, et ob concordiam redintegratam hilaritatem suam ostendens: quippe nihil moratus amicis Romae scripserat ut in judicio Alexandrum adjuvarent. Quin et Zephyrium usque deduxit, talentis etiam triginta donatum.

5. Postea vero quam Hierosolyma pervenit Herodes, populo convocato, tribusque filiis ipsi adstantibus, pro-

νος, ἀπελογεῖτο περὶ τῆς ἀποδημίας· καὶ πολλὰ μὲν
 ἡγχαρίσται τῷ Θεῷ, πολλὰ δὲ Καίσαρι καταστησαμένῳ
 τὸν οἶκον αὐτοῦ τεταραγμένον, καὶ μεῖζον τι τοῖς υἱοῖς
 παρασχόντι τῆς βασιλείας τὴν ἑμόνειαν, « ἦν αὐτὸς, ἔφη,
 5 « συναρμόσω μᾶλλον. Ὁ μὲν γὰρ κύριον ἐμὲ τῆς ἀρ-
 « χῆς καὶ δικαστὴν τοῦ διαδόχου κατέστησεν, ἐγὼ δὲ,
 « μετὰ τοῦ συμφέροντος ἑμαυτῷ ἀκακίῳ ἀμειβόμενος,
 « τοῖσδε τοῖς τρεῖς παῖδας ἀποδείκνυμι βασιλέας, καὶ
 « τῆς γνώμης πρῶτον τὸν Θεὸν σύμφηρον, ἔπειτα καὶ
 10 « ὑμᾶς παρακαλῶ γενέσθαι. Τῷ μὲν γὰρ ἡλικία,
 « τοῖς δὲ εὐγένεια τὴν διαδοχὴν προξενεῖ. Τό γε μὴν
 « μέγεθος τῆς βασιλείας ἀρκεῖ καὶ πλείουσιν. Οὗς δὲ
 « Καίσαρ μὲν ἤνωσε, καθίστασι δὲ πατὴρ, ὑμεῖς τη-
 « ρῶσατε, μήτε ἀδίκους μήτε ἀνωμάλους τὰς τιμὰς
 15 « διδόντες, ἐκάστῳ δὲ κατὰ πρεσβείον. Οὐ γὰρ το-
 « σούτων εὐφρανεῖ τις τὸν παρ' ἡλικίαν θεραπευόμενον,
 « ὅσον δδυνήσει τὸν ἀτιμούμενον. Οὗς γε μὴν ἐκάστῳ
 « συνεῖναι δεήσει συγγενεῖς καὶ φίλους, ἐγὼ διανεμῶ,
 « καὶ τῆς ἑμονοίας ἐκείνους ἐγγυητὰς καταστήσομαι,
 20 « σαφῶς ἐπιστάμενος ὅτι τὰς στάσεις καὶ τὰς φιλονει-
 « κίας γεννώσιν αἱ τῶν συνδιατριβόντων κακοήθειαι· καὶ
 « ὥσιν οὗτοι χρηστοί, τηροῦσι τὰς στοργάς. Ἄξιόν δὲ
 « οὐ μόνον τούτους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ στρατιᾷ μου
 « ταξιάρχους, ἐν ἐμοὶ μόνῳ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἐπὶ τοῦ
 25 « παρόντος. Οὐ γὰρ βασιλείαν, ἀλλὰ τιμὴν βασιλείας
 « τοῖς υἱοῖς παραδίδωμι· καὶ τῶν μὲν ἡδέων ὡς ἄρχον-
 « τες ἀπολαύσουσι, τὸ βάρος δὲ τῶν πραγμάτων ἐμὸν
 « ἔστι, καὶ μὴ θέλω. Σκεπτέσθω δὲ ἕκαστος τὴν τε
 « ἡλικίαν μου καὶ τὴν ἀγωγὴν τοῦ βίου, καὶ τὴν εὐσε-
 30 « βειαν. Οὕτε γὰρ οὕτως εἰμὶ γέρον ὥστ' ἂν ἀπελπι-
 « σθῇεν ταχέως, οὕτε εἰς τρυφὴν ἐκδαισιώμενος, ἢ καὶ
 « νέους ἐπιτίμηνται τό τε θεῖον οὕτω τεθεραπεύκαμεν
 « ὥστε ἂν ἐπὶ μήκιστον βίου προελθεῖν. Ὁ δὲ τοὺς
 « ἐμοὺς παῖδας θεραπεύων ἐπὶ τῇ ἐμῇ καταλύσει, δώ-
 35 « σει μοι καὶ περὶ ἐκείνων δίκας. Οὐ γὰρ ἐγὼ φθονῶν
 « τοῖς ἐξ ἐμοῦ γεγεννημένοις ἀνακόπτω τὴν εἰς αὐτοὺς
 « φιλοτιμίαν, ἐπιστάμενος δὲ τοῖς νέοις γίνεσθαι τὰς
 « σπουδὰς θράσους ἐφόδιον. Εἰ γε μὴν ἕκαστος ἐνθυ-
 « μηθεῖται τῶν προσιόντων ὅτι χρηστὸς μὲν ὢν παρ' ἐμοῦ
 40 « λήψεται τὴν ἀμοιβήν, στασιάζων δὲ καὶ παρὰ τῷ θε-
 « rapeυομένῳ τὸ κακὸς ἀνόνητον ἔξει, πάντας οἶμαι
 « τὰ ἐμὰ φρονήσιν, τουτέστι τὰ τῶν ἐμῶν υἱῶν· καὶ
 « γὰρ τούτοις συμφέρει κρατεῖν ἐμὲ καὶ μὲν τούτοις ἑμο-
 « νοεῖν. Ὑμεῖς δὲ, ὡς παῖδες ἀγαθοί, πρῶτον μὲν ἐνθυ-
 45 « μόμενοι τὴν ἱερὰν φύσιν, ἧς καὶ παρὰ θηρίοις αἱ στορ-
 « γαὶ μένουσιν, ἔπειτα τὸν ποιησάμενον ἡμῶν τὰς διαλ-
 « λγάς Καίσαρα, τρίτον ἐμὲ τὸν ἐν οἷς ἔξεστιν ἐπιτάσ-
 « σιν παρακαλοῦντα, μέναιτε ἀδελφοί. Δίδωμι δὲ
 « ὑμῖν ἐσθλὰ τε ἥδη καὶ θεραπείαν βασιλικήν· ἐπεύ-
 50 « χομαι δὲ καὶ τῷ Θεῷ τηρῆσαι τὴν ἐμὴν κρίσιν, ἂν
 « ἑμονοῇτε. Ταῦτα εἰπόν, καὶ φιλορρόνως ἕκαστον
 κατασπασάμενος τῶν υἱῶν, διέλυσε τὸ πλῆθος, τοὺς μὲν
 συνευχομένους τοῖς εἰρημένοις, ὅσοι δὲ ἐπεθύμουν με-
 ταβολῆς, μηδὲ ἀκηχοῦναι προσποιουμένους.

sectionis suae rationem reddit : et multas quidem Deo gra-
 tias agebat, multas vero Caesari, qui domus suae perturba-
 tionem sedaverit atque restinxerit ; et, quod regno majus,
 filiis auctor fuerit concordiae, « quam ego, inquit, arctius
 « adhuc coagmentare studebo. Nam is quidem me regni
 « dominum et de successore judicem constituit, ego vero,
 « quod mei intersit, illi etiam gratias referens, hos tres
 « filios reges designo, atque huic sententiae primum Deum
 « suffragatorem fieri precor, deinde et vos. Namque huic
 « aetas, illis generis nobilitas successionem conciliat. Porro
 « regni ea magnitudo est, ut etiam pluribus sufficiat. Quos
 « autem Caesar conjunxit et pater constituit, vos velim
 « observare, neque injustis neque disparibus eos colentes
 « honoribus, sed quemque pro nascendi ordine. Non enim
 « tanta quis afficiet eum laetitia qui praeter aetatis praeroga-
 « tivam colitur, quantum ei, quem despicit, doloris affa-
 « ret. Ceterum ex consanguineis et amicis, quos oportet
 « bit cum singulis versari, ego illis adjungam, et concordiae
 « sponsores constituam, ut qui probe norim, dissidia et
 « contentiones ex malignis ingeniis eorum quibuscum agunt
 « proficisci : hosque, si boni fuerint, mutuum amorem
 « tueri. Non istos autem tantum oro et obtestor, sed et
 « ordinum ductores in exercitu meo, ut in me solo spem
 « habeant in praesentia. Non enim regnum, sed regni
 « honorem filiis trado : et jucundis quidem, quasi in im-
 « perio essent, perfuerunt, rerum vero onus, tametsi
 « nolim, meum erit. Consideret autem quisque aetatem
 « meam, vitaeque institutum, necnon pietatem. Nam ne-
 « que senex adeo sum, ut de me vita desperari debeat, ne-
 « que voluptatibus assuetus, quae et juvenum poplites suc-
 « cidunt : quin et Deum ita coluimus, ut vita quam longis-
 « sima frui non dubitemus. Quotus vero quisque filios meos
 « observabit vitae meae exitum exspectans, sciat is se pro-
 « plerea mihi poenas daturum esse. Ego enim nequaquam,
 « ac si inviderem ex me genitis, inpedio quominus alii eos
 « honore prosequantur, sed quod norim, ejusmodi studia
 « in adolescentibus ferociam alere. Itaque si cogitare velint
 « qui ad eos se conferunt, quod, quicunque bene se gesse-
 « rit, gratiam a me relatum habebit, dissidia vero serenit
 « nihil profuturam esse malitiam, etiam apud eum cui leno-
 « cinatur, omnes profecto meis, hoc est filiorum meorum,
 « rebus studebunt. Nam et ipsis expedit me regnare, me-
 « que cum illis concordare. Vos autem, o boni filii, vo-
 « biscum cogitantes sacra naturae vincula, quibus etiam
 « feræ invicem conciliantur et amore continentur, deinde
 « Caesarem, qui gratiae redintegrandae auctor erat, tertio
 « me ipsum, qui rogare malo quum possim jubere, manete
 « fratres. Jam inde autem vobis do vestem et cultum re-
 « gium : Deumque obsecro ut meum tueatur conservetque
 « judicium, si concordēs eritis. » Ista loquutus unumquem-
 « que filiorum peramanter complexus est, et populum di-
 « misit, alios quidem precantes ut dictis respondeat eventus,
 alios vero, qui mutationis cupidi erant, ne audisset quidem
 se quicquam simulantē.

ΚΕΦ. ΚΔ'.

CAP. XXIV. (XVII.)

Συναπτήει δὲ τοῖς ἀδελφοῖς ἡ στάσις, καὶ χείρους
 τὰς ἐπ' ἀλλήλοις ὑπονοίας ἔχοντες ἀπηλλάγησαν,
 Ἀλέξανδρος μὲν καὶ Ἀριστόβουλος ὀδυνώμενοι κεκυρω-
 μένον Ἀντιπάτρω τὸ πρεσβεῖον, Ἀντίπατρος δὲ καὶ
 5 τοῦ δευτερεύειν νεμεσῶν τοῖς ἀδελφοῖς. Ἄλλ' ὁ μὲν,
 ποικιλώτατος ὢν τὸ ἦθος, ἐγχευθεῖν τε ἤδει καὶ πολλῶ
 τῷ πανούργῳ χρώμενος τὸ πρὸς αὐτοὺς ἐκάλυπτε μῆ-
 σος· τοῖς δὲ δι' εὐγένειαν πᾶν τὸ νοσην ἦν ἐπὶ γλώσσης.
 Καὶ παροξύνοντες μὲν ἐνέκεινον πολλοὶ, πλείους δὲ
 10 τῶν φίλων παρεδύνοντο κατάσκοποι. Πᾶν δὲ τὸ παρ'
 Ἀλεξάνδρῳ λαληθὲν εὐθέως ἦν παρ' Ἀντιπάτρω, καὶ
 μετὰ προσθήκης μετέβαινεν ἀπὸ Ἀντιπάτρου πρὸς
 Ἡρώδην. Οὗτε δ' ἁπλῶς φθεγγάμενος ὁ νεανίας ἀνυ-
 πεύθυνος ἦν, ἀλλ' εἰς διαβολὴν τὸ ῥηθὲν ἐστρέφετο,
 15 καὶ μετρίως παρρησιασασμένου μέγιστα τοῖς ἐλαχίστοις
 προσεπλάττετο. Καθίει δὲ Ἀντίπατρος αἰ τοὺς ἐρεθί-
 ζοντας, σπῶς αὐτὸ τὸ ψεύδος ἔχοι τὰς ἀφορμὰς ἀληθεῖς·
 καὶ τῶν φημιζομένων ἐν τῇ διελεγχθὲν ἅπασι πίστιν
 ἐπετίθει. Καὶ τῶν μὲν αὐτοῦ φίλων ἡ φύσει στεγα-
 20 νώτατος ἦν ἕκαστος, ἡ κατεσκευάζετο δωρεαῖς, ὡς
 μὴδὲν ἐκφέρεισθαι τῶν ἀπορρήτων· καὶ τὸν Ἀντιπά-
 τρου βίον οὐκ ἂν ἀμάρτοι τις εἰπὼν κακίας μυστήριον.
 Τοὺς γὰρ Ἀλεξάνδρῳ συνόντας χρήμασι διαφθείρων,
 ἡ κολακείαις ὑπὸν, αἷς πάντα κατειργάσατο, ἐπε-
 25 ποιῆκει προδότας, καὶ τῶν πραττομένων ἡ λαλουμένων
 φῶρας. Πάντα δὲ πρὶς κεκαυμένως δραματουργῶν
 τὰς πρὸς Ἡρώδην ὁδοὺς ταῖς διαβολαῖς ἐποιεῖτο τεχνι-
 κωτάτας, αὐτὸς μὲν ἀδελφοῦ προσωπεῖον ἐπικείμενος,
 καθιέει δὲ μηνυτὰς ἑτέρους. Κάπειδ' ἀπαγγεληθεῖ
 30 τι κατὰ Ἀλεξάνδρου, παρελθὼν ὑπεκρίνετο, καὶ δια-
 σῦρειν τὸ ῥηθὲν ἀρξάμενος, ἐπειτα κατεσκευάζεν ἡσυ-
 χῇ, καὶ πρὸς ἀγανάκτησιν ἐξῆγε τὸν βασιλέα. Πάντα
 δ' εἰς ἐπιβουλὴν ἀνήγετο, καὶ τὸ δοκεῖν τῇ σφαγῇ τοῦ
 πατρὸς ἐφεδρεύειν Ἀλεξάνδρῳ· οὐδὲν γὰρ οὕτω πίστιν
 35 ἐχορήγει ταῖς διαβολαῖς ὡς ἀπολογούμενος Ἀντίπατρος
 ὑπὲρ αὐτοῦ.

β'. Τούτοις Ἡρώδης ἐξαγριούμενος, ὅσον ὑφῆρει
 καθ' ἡμέραν τῆς πρὸς τὰ μεираκία στοργῆς, τοσοῦτον
 Ἀντιπάτρω προσετίθει. Συναπέκλιναν δὲ καὶ τῶν κατὰ
 40 τὸ βασιλεῖον οἱ μὲν ἐκόντες, οἱ δὲ ἐξ ἐπιτάγματος, ὥσπερ
 Πτολεμαῖος ὁ τιμιώτατος τῶν φίλων, οἱ τε ἀδελφοὶ
 τοῦ βασιλέως, καὶ πᾶσα ἡ γενεά. Πάντα γὰρ Ἀντί-
 πατρος ἦν καὶ, τὸ πικρότατον Ἀλεξάνδρῳ, πάντα ἦν
 ἡ Ἀντιπάτρου μήτηρ, σύμβουλος κατ' αὐτῶν, μη-
 45 τριῖς χαλεπωτέρα, καὶ πλείον τι προγόνων μισοῦσα
 τοὺς ἐκ βασιλίδος. Πάντες μὲν οὖν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν
 ἐθεράπεον Ἀντίπατρον ἵδη, συναφίστα δὲ ἕκαστον τὰ
 τοῦ βασιλέως προστάγματα, παραγγελλαντος τοῖς τι-
 μιωτάτοις μήτε προσεῖναι μήτε προσέχειν τοῖς περὶ
 50 Ἀλεξάνδρου. Φοβερός δὲ ἦν οὐ μόνον τοῖς ἐκ τῆς
 βασιλείας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξωθεν φίλοις· οὐδενὶ γὰρ βα-
 σιλέων τσασύτην Καῖσαρ ἔδωκε τιμὴν, ὥστε τὸν ἀπ'

Fratribus autem comes adhæsit dissensio, et pejora su-
 spicantes alius de alio digressi sunt, Alexander quidem et
 Aristobulus ægre ferentes confirmatum esse Antipatro
 primogenituræ honorem, Antipater vero fratribus succen-
 sens quod ipsi proximi essent. Verum is quidem moribus
 varius et secreta novit reticere, et quum versutus admodum
 esset, suum in eos odium dissimulabat; illis vero ex sua
 nobilitate familiare erat loqui quod sentirent. Et multi qui-
 dem satagebant eos irritare, pluresque ex amicis Antipatri
 ad res explorandas sese in familiaritatem eorum insinuabant.
 Itaque ne verbum quidem ab Alexandro emissum erat, quin
 statim apud Antipatrum esset, et ab Antipatro ad Herodem
 quibusdam ei adsutis deferretur. Neque, si simpliciter ali-
 quid diceret adolescens, culpa immunis erat, sed quicquid
 diceretur ei crimini vertebatur, et sicubi paullo liberior
 esset, maxima mininis affingebantur. Semper autem
 qui eum provocarent submittebat Antipater, ut mendacia
 sua non de nihilo orta viderentur, multisque divulgatis,
 unum quid, de quo compertum erat, fidem omnibus faceret.
 Et hujus quidem amicorum quisque aut natura ita compa-
 ratus erat ut res taceret, aut de eo ita cautum erat muneri-
 bus, ut nihil arcani enunciaret: nec erraret aliquis, si Anti-
 patri vitam sceleris mysterium appellaret. Alexandri
 enim familiares pecunia corrupens, aut blanditiis subiens,
 quibus omnia expugnare consuevit, proditores fecerat,
 furesque eorum quæ gererentur dicerentur. Quum autem
 sollerter omnia histronis more ageret, calumniis usus via
 astutissima Herodem aggressus est, ipse quidem fratris per-
 sonam sustinens, aliis vero subornatis qui indices fierent.
 Quumque aliquid nunciatum esset in Alexandrum, casu in-
 tervenire simulabat; atque initio ei quod dictum erat ob-
 trectans, postea per otium finem ei adstruebat, et regem
 ad indignationem incitabat. Cuncta autem ad insidias
 referebantur, utque neci patris imminere videretur Alexan-
 der. Nihil enim majorem fidem calumniis tribuebat quam
 ut Antipater eum purgaret.

2. Istis efferatus Herodes, quantum in dies suo in ado-
 lescentes affectu detrahebat, tantum adjiciebat Antipatro.
 Eodem inclinabant etiam aulici, alii quidem sponte sua, alii
 vero jussu et imperio, sicut Ptolemæus amicorum honoratis-
 simus, regisque fratres, et universa progenies. Omnia nam-
 que erat Antipater, et, quod Alexandro fuit acerbissimum,
 omnia erat Antipatri mater, quæ in eo consulebat, novercæ
 difficilior, multoque plus quam privignos odio habens eos
 qui a regina nati erant. Sed quamquam omnes ut Antipatrum
 jam magis observarent spes inducebat, non minus tamen
 singuli desciscabant jussu regis, qui carissimis edixerat ne
 quis ad Alexandrum ejusque fratrem accederet, aut se ad
 eos applicaret. Terrori autem erat non solum domesticis ad
 regiam spectantibus, verum etiam externis amicis. Nulli
 enim regum tantum imperium dederat Cæsar, ut fugitivos

αὐτοῦ φεύγοντα καὶ μὴ προσηκούσης πόλεως ἐξαγαγεῖν. Τὰ δὲ μειράκια τὰς μὲν διαβολὰς ἡγνοεῖ παρ' ὃ καὶ μᾶλλον ἀφυλάκτους ἐνέπιπτον αὐταῖς (οὐδενὶ γὰρ ὁ πατὴρ φανερώς ἀπειμέμετο), συνίει δὲ κατὰ μικρὸν ἐκ τοῦ ψύγματος καὶ ὅτι πρὸς τὸ λυποῦν μᾶλλον ἐτραχύνετο. Διέθηκε δὲ πρὸς αὐτὰ καὶ τὸν θεῖον Φερῶραν Ἀντίπατρος ἐχθρῶδώς, καὶ τὴν τηρίδα Σαλώμην, ὡς ἂν γαμετὴν οὖσαν, καθομιλῶν αἰεὶ καὶ παροξύνων. Συνήργει δὲ καὶ πρὸς τὴν ταύτης ἀπέχθειαν ἡ Ἀλεξάνδρου γυνὴ Γλαφύρα, γενεαλογοῦσα τὴν αὐτῆς εὐγένειαν, καὶ ὡς πατρῶν τῶν κατὰ τὸ βασιλεῖον εἴη δεσπότις, κατὰ πατέρα μὲν ἀπὸ Ἰημένου, κατὰ μητέρα δὲ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεως οὖσα· πολλὰ δὲ ὠνείδιζεν εἰς δυσγένειαν τὴν τε ἀδελφὴν τὴν Ἡρώδου καὶ τὰς

15 γυναικας, ὧν ἐκάστη δι' εὐμορρίαν, οὐκ ἀπὸ γένους ἡρέθη· πολλὰ δὲ ἦσαν, ὡς ἂν ἐφευμένου τε πατρὶως Ἰουδαίοις γαμεῖν πλείους, καὶ τοῦ βασιλέως ἡδομένου πλείοσιν, αἱ πᾶσαι διὰ τὸ μέγαλαυχον τῆς Γλαφύρας καὶ τὰς λοιδορίας ἐμίσουν Ἀλέξανδρον.

20 γ'. Τὴν δὲ δὴ Σαλώμην, καίτοι πενθερὰν οὖσαν, αὐτὸς Ἀριστόβουλος ἑαυτῷ διεστασίασεν, ὠργισμένην καὶ πρότερον ἐπὶ ταῖς ἐκ Γλαφύρας βλασφημίαις. ὠνείδιζε γὰρ τῇ γυναικὶ συνεχῶς τὴν ταπεινότητα, καὶ ὡς αὐτὸς μὴ ἰδῶτιν, ὃ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος γῆμαι βασιλίδα. Τοῦτο κλαίουσα τῇ Σαλώμῃ διήγγειλεν ἡ θυγάτηρ. Προσετίθει δὲ ὅτι καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν τὰς μὲν μητέρας ἀπειλοῖεν οἱ περὶ Ἀλέξανδρον, ἐπειδὴν παραλάβωσι τὴν βασιλείαν, ἰσχυροῦν

25 ἄμα ἅμα ταῖς δούλαις ποιήσιν, αὐτοὺς δὲ χωμῶν γραμματεῖς ἐπισκώπτοντες ὡς παιδευομένους ἐπιμελῶς. Πρὸς ἃ τὴν ὀργὴν οὐ κατέχουσα Σαλώμη πάντα διήγγειλεν Ἡρώδῃ· σφόδρα δ' ἦν ἀξιώπιστος κατὰ γαμβροῦ λέγουσα. Καὶ τις ἑτέρα διαβολὴ συνέδραμεν ἡ τὸν θυμὸν ὑπεκκαύσασα τοῦ βασιλέως.

30 Ἦκουσε γὰρ αὐτοὺς συνεχῶς ἀνακαλεῖσθαι μὲν τὴν μητέρα, καὶ κατοικωῖν δὲ ἐπαρωμένους αὐτῷ, πολλὰς δὲ αὐτοῦ διαδιδόντος τῶν Μαριάμης ἐσθῆτων τινὰ ταῖς μεταγενεστέραις γυναιξίν, ἀπειλεῖν ὡς ἀντὶ τῶν βασιλικῶν ἐν τάχει περιθήσουσιν ἑαυταῖς ἐκ

40 τριγῶν πεποιημένας.

δ'. Διὰ ταῦτα καίτοι τὸ φρόνημα τῶν νεανίσκων ὑποδείσας, ὅμως οὐκ ἀπέκοπτε τὴν ἐλπίδα τῆς διορθώσεως, ἀλλὰ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς (καὶ γὰρ εἰς Ῥώμην ἐκπέλυσεν ἑμελλε), βραχέα μὲν ἠπεύλησεν ὡς βασιλεὺς, τὰ πολλὰ δὲ ἐνουθέτησεν ὡς πατὴρ, καὶ φιλεῖν τοὺς ἀδελφοὺς παρακάλει, διδοὺς τῶν προσημαρτημένων ἄρεσιν, εἰ πρὸς τὸ μέλλον ἀμείνους γένοιτο. Οἱ δὲ τὰς μὲν διαβολὰς ἀπεσκευάζοντο, ψευδεῖς εἶναι λέγοντες, πιστώσασθαι δὲ τὴν ἀπολογίαν τοῖς ἔργοις

50 ἔλασκον· δεῖν μόντοι κἀκείνων ἀποφράττειν τὰς λογοποιίας, τῷ μὴ πιστεύειν ῥαδίως· οὐ γὰρ ἐπιλείψιν τοὺς καταφευσομένους αὐτῶν, ἕως ἂν ὁ παιδόμενος ᾗ.

ε'. Τούτοις ὡς πατέρα πείσαντες ταχέως τὸν μὲν ἐν χερσὶ φόβον διεκρούσαντο, τὴν δὲ εἰς τὰ μέλλοντα λύ-

suos ex civitatibus etiam non subjectis ei liceret educere. Adolescentes autem quæ crimini sibi data erant ignorabant : proptereaque incaute magis in ea incidebant. Nam pater de nemine aperte conquestus erat, sed ex illius frigore paulatim intellexerant, et ex eo quod ad omne quod doleret magis exasperabatur. Porro Pheroram quoque patrum inimicum illis infestumque reddidit Antipater, ut et Salomen amitam, cum ea tanquam cum uxore assidue sermones miscens et in eos instigans. Conferebat ad hujus inimicitias etiam Alexandri uxor Glaphyra, multa de nobilitate sua commemorans, cunctarumque se quæ in regia versarentur dominam esse dictitans ut quæ paternum quidem genus a Temeno, maternum vero a Dario Hystaspis filio duceret. Multa etiam de ignobilitate exprobat et Herodis sorori et uxoris, quarum quæque propter formæ venustatem, non generis nobilitatem delecta erat. Multæ autem fuerunt, utpote quod liceret Judæis patrio more plures habere, quodque rex pluribus delectaretur. Istis omnibus propter Glaphyræ superbiam et contumelias invisus erat Alexander.

3. Porro autem Aristobulus inter se et Salomen, ipsius licet socrum, dissidium creavit, antea etiam ex Glaphyræ maledictis ira accensam. Frequenter enim uxori objiciebat generis humilitatem, quodque ipse quidem privatam, frater vero ejus Alexander reginam duxerat : id quod Salomæ cum fletu nunciavit filia. Adiciebat etiam quod idem Alexander et Aristobulus minitarentur se regnum adeptos aliorum fratrum matres similiter aque ancillas textrices esse facturos, fratres vero scribas paganos, eos irritantes, quod diligenter literis instituti fuerint. Quibus irritata Salome quum iram cohibere non potuisset, cuncta Herodi renunciavit. Fide autem digna admodum videbatur, præsertim in iis quæ contra generum diceret. Quin et alia accessit criminatio, quæ faces subiecit animo regis. Audivit enim, ipsos crebro matrem inclamare, et ejulantes diras ei imprecari : sæpe etiam, quum ille quædam ex Mariannes vestimentis nuperioribus divideret conjugibus, minari solitos esse quod cito ciliciis pro vestibus regiis induerentur.

4. Propter ista Herodes elatum licet juvenum animum subvereretur, non tamen spem sibi abscondit, de illis ad bonam frugem reducendis. Verum eis ad se vocatis (etenim Romam navigaturus erat) pauca quidem illis minatus est ut rex, multa vero eos monuit ut pater, atque ad fratres diligendos hortabatur, illis delicta præterita condonans, ea lege ut in posterum meliores evaderent. Illi autem sese quidem a criminibus sibi objectis purgabant, ea mentita et falsa esse dicentes, suæ vero defensionis fidem ex rebus ipsis constare aiebant, atque ipsum sane debere viam obsepire fictis sermonibus, illis haud temere credendo : nunquam enim defuturos esse mendacia in ipsos conficturos quam diu sint quibus ea persuadeant.

5. Quum istis eum, utpote patrem, cito placavissent, præsentem quidem metum depulerunt, de futuris vero

πην προσέλαβον· ἔγνωσαν γὰρ τὴν τε Σαλώμην
ἐχθρὰν καὶ τὸν θεῖον Φερώραν. Ἦσαν δὲ βαρεῖς μὲν
ἀμφοτέρω καὶ χαλεποί, Φερώρας δὲ μείζων, ὃς πάσης
μὲν ἐκoinώνει τῆς βασιλείας πλὴν διαδήματος, προσό-
δου δὲ ἰδίας ἑκατὸν εἶχε τάλαντα, τὴν δὲ πέραν Ἰορ-
δάνου πᾶσαν ἑκαρποῦτο χώραν, λαβὼν παρὰ τὰ δελ-
φοῦ δώρον· ὃς αὐτὸν ἱποίησε καὶ τετράρχην, αἰτησά-
μενος παρὰ Καίσαρος, βασιλικῶν τε γάμων ἡξίωσε
συνουκίᾳς ἀδελφῆν τῆς ἰδίας γυναῖκος, μετὰ δὲ τὴν
10 ἐκείνης τελευτῆν καθωσίωσε τὴν πρεσβυτάτην τῶν αὐ-
τοῦ θυγατέρων, ἐπὶ προικῇ τριακοσίοις τάλαντοισι.
Ἄλλ' ἀπέδρα Φερώρας τὸν βασιλικὸν γάμον πρὸς
ἔρωτα δούλης. Ἐφ' ᾧ χαλεπήνας Ἡρώδης τὴν μὲν
θυγατέρα τῇ πρὸς Πάρθων ὑπερον ἀναιρεθέντι συνέ-
15 ζευξεν ἀδελφιδῷ, Φερώρα δὲ μετ' οὐ πολὺ τὴν ὀργὴν
ἀνίει, διδοὺς συγγνώμην τῇ νόσῳ.

ζ'. Διεβάλλετο δὲ καὶ πάλαι μὲν, ἔτι ζώσης τῆς βα-
σιλίδος, ἐπιβουλεύειν αὐτῇ φαρμάκοις. Τότε δὲ πλεί-
στοι μηνυταὶ προσήεσαν, ὥς καίπερ φιλαδελφότατον
20 ὄντα Ἡρώδην εἰς πίστιν ὑπαχθῆναι τῶν λεγομένων καὶ
δέος. Πολλοὺς δὲ τῶν ἐν ὑπονοίᾳ βασανίσας τελευ-
ταῖον ἦλθεν ἐπὶ τοὺς Φερώρα φίλους, ὧν ἐπιβουλήν
μὲν ἀντικρυς ὠμολόγησεν οὐδεὶς, ὅτι δὲ τὴν ἐρωμένην
ἀρπασάμενος εἰς Πάρθους ἀποδράναι παρεσκευάζετο,
25 συμμέτοχος δὲ τοῦ σκέμματος αὐτῷ καὶ τῆς φυγῆς Κο-
στόβαρος ὁ Σαλώμης ἀνὴρ, ᾧ συνώκισεν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς
ἐπὶ μοιχείᾳ τοῦ προτέρου διαφθαρέντος. Ἦν δὲ ἐλευθέρᾳ
διαβολῆς οὐδὲ Σαλώμῃ. Καὶ γὰρ αὐτῆς Φερώρας ὁ ἀδελ-
φὸς κατηγορεῖ, συνθήκας περὶ γάμου ποιουμένης πρὸς
30 Συλλαῖον τὸν Ὀδόδα τοῦ Ἀράβων βασιλέως ἐπίτρο-
πον, ὃς ἦν ἐχθρότατος Ἡρώδῃ. Διελεγχθεῖσα δὲ καὶ
τοῦτο καὶ πάντα ὅσα Φερώρας ἐνεχάλει, συγγινώσκε-
ται· καὶ αὐτὸν δὲ Φερώραν ὁ βασιλεὺς ἀπέλυσε τῶν
ἐγκλημάτων.

ζ'. Μετέβαινε δὲ ἐπ' Ἀλέξανδρον ὁ χειμὼν τῆς οἰ-
κίας, καὶ περὶ τὴν ἐκείνου κεφαλὴν ὄλος ἀπηρεῖσται.
Τρεῖς ἦσαν εὐνοῦχοι τῷ βασιλεῖ τιμιώτατοι, καὶ ὅλῳ
εἰς ὧν ἐλειτούργουν· τῷ μὲν γὰρ οἰνοχοεῖν προσετέτακτο,
τῷ δὲ δεῖπνον προσφέρειν, ὁ δὲ αὐτὸν κατεκοίμιζε τε
40 καὶ συγκατεκλίνετο. Τούτους εἰς τὰ παιδικὰ δώροις
μεγάλοις ὑπήγετο ὁ Ἀλέξανδρος. Μηνυθέν δὲ τῷ βα-
σιλεῖ, διηλέγοντο βασάνοις, καὶ τὴν μὲν συνουσίαν εὐ-
θέως ὠμολόγουν· ἐξέφερον δὲ καὶ τὰς εἰς αὐτὴν ὑποσχέ-
σεις, ὃν τρόπον ἀπατηθεῖεν ὑπ' Ἀλεξάνδρου, λέγοντος
45 ὡς οὐκ ἐν Ἡρώδῃ δέοι τὰς ἐλπίδας ἔχειν, ἀνατιθεῖ γέ-
ροντι καὶ βαπτομένῳ τὰς κόμας, εἰ μὴ διὰ τοῦτο αὐ-
τὸν οἴονται καὶ νέον, αὐτῷ δὲ προσέγειν, ὃς καὶ παρὰ
ἄκοντος διαδέχεται τὴν βασιλείαν, οὐκ εἰς μακράν τε
τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἀμυνεῖται, τοὺς φίλους δ' εὐδαίμονας
50 ποιήσει καὶ μακαρίους, πρὸ πάντων δ' αὐτοὺς εἶναι δὲ
καὶ θεραπείαν τῶν δυνατῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον λα-
θραῖαν, τοὺς τε ἡγεμόνας τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ τοὺς
ταξίαρχους κρύφα πρὸς αὐτὸν συνίεναι.

ἦ. Ταῦτα τὸν Ἡρώδην οὕτως ἐξερόβησεν ὥς μηδὲ

mæsti et solliciti esse cœperunt. Etenim cognovere Salo-
men sibi esse infensam et patrum Pheroram : ambo autem
erant graves et difficiles, præsertim vero Pheroras, quippe
qui omnium in regno præter diadema particeps erat, et
centum talentorum redditum de suo habebat, totiusque
trans Jordanem regionis fructum percipiebat, ex fratris in
ipsum munificentia ; qui et tetrarcham eum fecit, quod a Cæ-
sare petierat, regalique conjugio dignatus est, in matri-
monium data uxoris suæ sorore, cujus post obitum de-
spondit ei filiarum suarum natu maximam, cum trecento-
rum talentorum dote. Sed regale matrimonium Pheroras
ancillæ amore captus refugiebat. Quam ob rem iratus
Herodes filiam nuptum dedit fratris filio, qui postea a
Parthis occisus erat : non multo autem post iracundiam
in Pheroram remittit, data morbo ejus venia.

6. Quin et crimini ei jam olim vertebatur quod, dum
viveret regina, voluisset eum veneno tollere. Tunc autem
indices plurimi rem ad eum detulerunt, ut, quamvis fratris
amantissimus esset Herodes, crederet iis quæ dicerentur
et metueret. Quumque de multis, qui suspecti erant,
quæstionem habuisset, postremo ad Pheroræ amicos ve-
niebat : quorum nemo de insidiis aperte aliquid confessus
est, sed quod ea quam deperit correpta in Parthos se fuga
recipere parasset, quodque hujus consilii et fugæ conscius
fuisset Costobarus Salomes maritus, cui hanc in matrimo-
nium collocaverat rex, priore marito adulterii causa per-
empto. Sed nec Salome ab omni criminatione libera erat.
Namque eam Pheroras frater accusabat, quod nuptias pacta
esset cum Syllæo, Obodæ regis Arabum procuratore,
quem inimicissimum habebat Herodes. Quum autem et ea
de re et ceteris omnibus quæ Pheroras ei objecerat, con-
victa esset, ei ignoscitur : atque ipsum etiam Pheroram
de criminibus absolvit rex.

7. Domus vero tempestas in Alexandrum delata est,
totaque capiti ejus incubuit. Tres erant spadones regi ca-
rissimi, idque clarum ex eorum ministeriis : nam uni
quidem mandatum erat vinum ei ministrare, alteri vero
cenam apponere, tertius autem eum sopiebat et cum eo
concombebat. Istos magnis muneribus amasios sibi fieri
pellexit Alexander. Quum autem regi hoc indicatum esset
quæstione habita convicti sunt : et se cum eo consuetudi-
nem habere statim confitebantur, et quibus ad eam rem
inducti essent promissis aperiebant, quo modo decepti
essent ab Alexandro, dicente quod in Herode spem reponere
non oporteret, sene impudente quique capillos tingeret,
nisi hac de causa ipsum etiam pro juvene haberent ; ejus
vero partes sequi, qui et invito illo regnum adepturus esset
et brevi quidem ab inimicis prenas repetiturus, amicos vero
felices facturos beatosque, ac præ ceteris ipsos : quin et opti-
mates clam Alexandrum colere et observare, ducesque
exercitus et ordinum ductores occulte eum convenire.

8. Ista Herodem adeo perterruerunt, ut non auderet sta-

παραχρῆμα τολμῆσαι τὰς μηνύσεις ἐκφέρειν, ἀλλὰ κατασκόπους ὑποπέμπων νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, ἕκαστα τῶν πραττομένων ἢ λεγομένων διηρεύνα, καὶ τοὺς ἐν ταῖς ὑποψίαις εὐθέως ἀνῆρει. Δεινῆς δὲ ἀνομίας ἐπλήσθη τὸ βασίλειον. Κατὰ γὰρ ἔχθραν ἢ μίσος ἴδιον ἕκαστος ἐπλάσσε τὰς διαβολὰς, καὶ πολλοὶ πρὸς τοὺς διαφόρους φωνῶντι τῷ βασιλικῷ θυμῷ καταχρῶντο. Καὶ τὸ μὲν ψεῦδος εἶχε παραχρῆμα πίστιν, αἱ κολάσεις δὲ τῶν διαβολῶν ἦσαν ὠκύτεραι. Κατηγόρητο γοῦν τις ἄρτι κατηγορήσας καὶ τῷ πρὸς αὐτοῦ διελεγχθέντι συναπήγετο. Τὰς γὰρ ἐξετάσεις τοῦ βασιλέως ὁ περὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνος ὑπετέμενετο. Προῦθι δὲ εἰς τοσοῦτον πικρίας ὥς μὴδὲ τῶν ἀκαταίτητων τι πρὸςβλέπειν ἡμέρας, εἶναι δὲ καὶ τοῖς φίλοις ἀπηνέστατος. Πολλοῖς γοῦν αὐτῶν ἀπεῖπε τὸ βασίλειον· καὶ πρὸς οὓς οὐκ εἶχε χειρὸς ἐξουσίαν, τῷ λόγῳ χαλεπὸς ἦν. Ἐπανεβῆ δὲ Ἀντίπατρος ἐν ταῖς συμφοραῖς Ἀλέξανδρον, καὶ στίφος ποιήσας τῶν συγγενῶν οὐκ ἔστιν ἦντινα διαβολὴν παρέλιπε. Προήχθη γέ τοι πρὸς τοσοῦτον δέους ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς τερατείας αὐτοῦ καὶ τῶν συνταγμάτων, ὅστε ἐφιστάναι δοκεῖν αὐτῷ τὸν Ἀλέξανδρον ξιφῆρη. Συλλαβῶν γοῦν αὐτὸν ἐδῆγεν ἐξαπίνης, καὶ πρὸς βάσανον ἐχώρει τῶν φίλων αὐτοῦ. Σιγῶντες δὲ ἀπέθνησκον οἱ πολλοὶ καὶ μὴδὲν ὑπὲρ τὸ συνεῖδὸς εἰπόντες· οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἀληθόνων ψεύσασθαι βιασθέντες ἔλεγον ὡς ἐπιβουλεύει τε αὐτῷ μετὰ Ἀριστοβούλου τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ παραφυλάττοι κυνηγοῦντα κτείνας εἰς Ῥώμην ἀποδρᾶναι. Τούτοις, καίπερ οὐ πιθανοῖς οὖσιν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐσχε-
30 διασμένοις, ὁ βασιλεὺς ἐπίστευεν ἡδέως, παραμυθίαν λαμβάνων τοῦ δῆσαι τὸν υἱὸν τὸ μὴ δοκεῖν ἀδίκως.

ΚΕΦ. ΚΕ'.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἐπεὶ τὸν πατέρα μεταπεῖθειν ἀμύχανον ἑώρα, τοῖς δεινοῖς ὁμόσε χωρεῖν διέγνω· καὶ τέσσαρας κατὰ τῶν ἐχθρῶν βίβλους συνταξάμενος προσ-
35 ωμολόγει μὲν τὴν ἐπιβουλὴν, κοινωνοὺς δὲ ἀπεδείκνυε τοὺς πλείστους αὐτῶν, πρὸ δὲ πάντων Φερῶραν καὶ Σαλώμην· ταύτην γὰρ δὴ καὶ μιγῆναι ποτε αὐτῷ μὴ θέλοντι, νύκτωρ εἰσβιασάμενην. Αἶ τε οὖν βίβλοι παρήσαν εἰς χεῖρας Ἡρώδῃ, πολλὰ καὶ δεινὰ κατὰ
40 τῶν δυνατῶν βοῶσαι, καὶ διὰ τάχους εἰς Ἰουδαίαν Ἀρχέλαος ἀφικνεῖται, περὶ τῷ γαμβρῷ καὶ τῇ θυγατρὶ δέισας. Γίνεται δὲ βοηθὸς αὐτοῖς μάλα προμηθῆς, καὶ τέχνη τὴν τοῦ βασιλέως ἀπειλὴν διεκρούσασα. Συμβαλὼν γὰρ εὐθέως αὐτῷ, « ποῦ ποτὲ ἔστιν ὁ ἀλι-
45 « τήριός μου γαμβρός; ἐβόα· ποῦ δὲ τὴν πατροσκό-
« νον ὀφομαι κεφαλὴν, ἣν ταῖς ἑμαυτοῦ χερεὶ διασπα-
« ράξω; προσθήσω δὲ καὶ τὴν θυγατέρα μου τῷ καλῷ
« νυμφίῳ· καὶ γὰρ εἰ μὴ κεκοινώνηκε τοῦ σκέμμα-
« τος, ὅτι τοιοῦτου γέγονε γυνή, μεμῖανται. Θαυ-
50 « μάζω δὲ καὶ σὲ τὸν ἐπιβουλευθέντα τῆς ἀνεξικαχίας,
« εἰ ζῇ μέχρι νῦν Ἀλέξανδρος. Ἐγὼ γὰρ ἡπειρόμην
« ἀπὸ Καππαδοκίας, ὡς τὸν μὲν εὐρήσων πάλοι δε-

tim indicia in medium proferre, sed exploratores nocte die-
que submittens, singula quæ facta erant dictave perscruta-
batur, eosque sine mora perimebat in quos caderet ulla
suspicio. Itaque iniquitate acerbissima repleta est regia.
Nam pro suis quisque inimicitii vel odio calumnias fin-
xere, multique regis iracundia cædis cupida contra adver-
sarios abutebantur. Et mendaciis quidem facile credebatur, supplicia vero celerius luebant quam factæ erant criminationes. Denique accusabatur qui modo accusaverat, et cum eo qui ab ipso convictus erat ad pœnam ducebatur : nam quominus quæstiones accurate haberentur impedi-
bat vitæ discrimen quod rex se adire putabat. Eo autem acerb-
tatis processit, ut neminem vel vacuum culpa placida vultu intueretur, imo et amicis crudelis esset et inhumanus. Itaque illorum multis regia interdixit, et quos manu ferendi potestatem non habebat, eos verbis petebat. Alexandro autem in malis instabat Antipater, factoque agmine ex consanguineis, nihil reliqui faciebat quod crimini vertere potuit. Atqui eo timoris perductus est rex ex prodigiosis Antipatri sociorumque ejus mendaciis, ut videre videretur Alexandrum stricto gladio sibi imminere. Quo factum est ut comprehensum statim in vincula conjiceret et ad quæstionem in ejus amicos tormentis habendam procederet. Plurimi autem taciti moriebantur et nihil contra conscientiam eloquenti : alii vero præ doloribus mentiri coacti dicebant patri ab eo cum fratre Aristobulo insidias fieri, eosque tempus observare ut, illo inter venandum occiso, Romam profugerent. Istis, quanquam parum verisimilia erant, sed necessitate cogente effusa, lubenti tamen animo rex credebat, semet consolans in vinculis filii, quod id non injuste fecisse videretur.

CAP. XXV. (XVII.)

Alexander autem, quoniam nullo modo fieri posse videbat ut patri persuaderet animum mutare, malis obviam ire decrevit : quumque libros quattuor adversus inimicos composuisset, de insidiis confitebatur, et illorum plerosque secum earundem participes esse declarabat, ante omnes autem Pheroram et Salomen : nam hanc etiam nocte quondam per vim secum invito concubuisse dicebat. Jamque libri in manibus erant Herodis, multa et gravia de optimatibus clamantes, et maturato itinere in Judæam venit Archelans, de genere simul ac filia sollicitus : illisque provide admodum opem tulit et auxilium, et astutia regis minas a cervicibus illorum depulit. Statim enim ac cum eo congressus est, « ubinam est, clamabat, sceleratus
« gener meus? aut ubi parricidale caput in conspectum
« meum veniet, quod manibus meis dilacerabo? imo et
« filiam meam bono sponso adjiciam : nam etsi consilii
« particeps non fuerit, ejusmodi tamen viri conjux facta,
« inquinata est. Miror autem tui patientiam, cui paratæ
« erant insidiæ, si adhuc vivit Alexander. Ego enim e
« Cappadocia properabam, illum jam pridem pœnas dedisse

« δωκότα δίκας, μετὰ δὲ σοῦ περὶ τῆς θυγατρὸς ἐξετά-
 « σων, ἣν κακέϊνω, σὲ καὶ τὸ σὸν ἀξίωμα βλέπων,
 « ἐνηγγύησα. Νῦν δὲ περὶ ἀμφοῖν ἡμῖν βουλευτέον.
 « Ἐὰν ᾗς λίαν πατὴρ τοῦ κολάζειν υἱὸν ἐπίβουλον
 5 « ἀτονώτερος, ἀμελῆσωμεν τὰς δεξιὰς καὶ γενώμεθα τῆς
 « ἀλλήλων ὀργῆς διάδοχοι. »

β'. Τούτοις περικομπήσας καίπερ παραταταγμένον
 Ἡρώδην ὑπάγειται. Δίδωσι γοῦν αὐτῷ τὰς συντα-
 γθείσας ὑπ' Ἀλεξάνδρου βίβλους ἀναγνῶναι, καὶ καθ'
 10 ἕκαστον ἐφιστὰς κεφάλαιον, συνεσκέπτετο. Λαμβά-
 νει δὲ ὁ Ἀρχέλαος ἀφορμὴν τοῦ στρατηγήματος, καὶ
 κατὰ μικρὸν εἰς τοὺς ἐγγεγραμμένους καὶ Φερώραν
 μετῆγε τὴν αἰτίαν. Ὡς δὲ ἑώρα πιστεύοντα τὸν βασι-
 λέα, « σκεπτεόν, ἔφη, μήποτε τὸ μεираκίον ὑπὸ το-
 15 « σούτων εἴη πονηρῶν ἐπιβουλεύμενον, οὐχ ὑπὸ τοῦ
 « μεираκίου σύ. Καὶ γὰρ οὐδὲ ὄρᾱν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἂν
 « εἰς τηλικούτων μύσος προσέπεσεν, ἀπολαῦον μὲν ἤδη
 « βασιλείας, ἐλπίζον δὲ καὶ διαδοχῆς, εἰ μὴ τινες ᾗσαν
 « ἀναπειθόντες καὶ τὸ τῆς ἡλικίας εὐκόλον ἐπὶ κακῷ
 20 « μεταχειρίζομενοι. » διὰ γὰρ τῶν τοιούτων ἐξαπα-
 τᾶσθαι μὲν οὐ νέους μόνον, ἀλλὰ καὶ γέροντας, οἴ-
 κους δὲ λαμπροτάτους καὶ βασιλείας θλας ἀνατρέπε-
 σθαι.

γ'. Συνήνει τοῖς λεγομένοις Ἡρώδης, καὶ τὴν μὲν
 25 πρὸς Ἀλέξανδρον ὀργὴν ἐπανάει κατ' ὀλίγον, πρὸς δὲ
 Φερῶραν παρωξύνετο· τῶν γὰρ τεσσάρων βιβλίων
 οὕτως ἦν ἡ ὑπόθεσις. Ὅς κατιδὼν τό τε τοῦ βασιλέως
 δέσποτον καὶ τὴν Ἀρχελαῶ φίλιαν παρ' αὐτῷ πάν-
 των κρατοῦσαν, ὡς οὐκ ἐνὴν εὐσχημῶν σωτηρίᾳ, τὴν
 30 δι' ἀναιδείας ἐπορίζετο. Καταλείψας γοῦν Ἀλέξαν-
 δρον προσέφυγεν Ἀρχελαῷ. Κάκεϊνος οὐχ ὄρᾱν ἔφη
 πῶς ἂν αὐτὸν ἐξαιτησάτο, τοσούτοις ἐνεχόμενον ἐγ-
 κλήμασιν, ἐξ ὧν σαφῶς ἀποδείκνυται τοῦ βασιλέως ἐπί-
 βουλος, καὶ τῶν παρόντων τῷ μεираκίῳ κακῶν αἰτίας
 35 γεγνονός, εἰ μὴ βούληται τὸ πανούργον καὶ τὰς ἀρνῆ-
 σεις ἀφ' αἷς προσομολογῆσαι μὲν τὰ κατηγορημένα, συγ-
 γνώμην δὲ αἰτήσασθαι παρὰ τᾶδελοφῶ καὶ φιλοῦντος·
 εἰς γὰρ τοῦτο πάντα τρόπον αὐτῷ συνεργήσιν.

δ'. Πείθεται Φερῶρας, καὶ κατασκευάσας αὐτὸν, ὡς
 40 ἂν οἰκτροτάτος φανείη, μελαίνῃ τε ἐσθῆτι καὶ δακρύοις,
 προσπίπτει τοῖς Ἡρώδου ποσὶν, ὡς πολλὰκις ἔτυχε,
 συγγνώμην αἰτούμενος, καὶ μικρὸν μὲν ἑαυτὸν ἡμολο-
 γῶν (δεδρακέναι γὰρ πάντα ὅσα κατηγορήτο), παρα-
 κοπὴν δὲ φρενῶν καὶ μανίαν ὀδυρόμενος, ἧς αἴτιον εἴ-
 45 ναι τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς ἔλεγε. Παραστήσας δὲ
 κατηγοροῦν καὶ μάρτυν αὐτοῦ Φερῶραν Ἀρχελαος οὕτως
 ἤδη παρητεῖτο, καὶ τὴν Ἡρώδου κατέστελλεν ὀργὴν,
 χρώμενος οικείους ὑποδείγμασι· « καὶ γὰρ αὐτὸς,
 πολλῶ χαλεπώτερα πάσχων ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, τῆς
 50 ἀμύνης ἐπὶπροσθεν τίθεσθαι τὸ τῆς φύσεως δίκαιον.
 Ἐν γὰρ ταῖς βασιλείαις, ὥσπερ ἐν μεγάλοις σώμασιν
 αἰεὶ τι μέρος φλεγμαίνειν ὑπὸ τοῦ βάρους, ὅπερ ἀπο-
 κόπτειν μὲν οὐ χρῆναι, θεραπεύειν δὲ πραότερον. »

ε'. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων Ἡρώδην μὲν ἐπὶ Φερῶ-

« comperturus, et de filia quaestionem tecum habiturus,
 « quam illi, te tuamque dignitatem spectans, despondi.
 « At nunc de utroque nobis deliberandum est. Et si admo-
 « dum pater sis et ad puniendum filium insidiatorem mi-
 « nus fortis, dexteras permutemus, atque in ira exsequenda
 « alter in alterius vicem succedamus. »

2. Ista magnifice loquutus Herodem, quamvis propositi ex
 adverso tenacem, aliquantulum inde deducit. Itaque li-
 bros ab Alexandro compositos ei legendos tradit, singulis-
 que capitulis insistens, cum eo dispiciebat. Unde callidi
 consilii occasionem arripit Archelaus, paulatimque culpam
 in eos quorum nomina scripta erant in libris, et in Pheroram
 transtulit. Quum autem sibi credere regem videret, « con-
 « siderandum est, inquit, ne forte adolescens tot scele-
 « ratorum insidiis impetatur, non tu ab adolescente. Haud
 « enim constat quid causae esset cur in scelus adeo ma-
 « gnum inciderit (qui et nunc regno tantum non potitur,
 « spemque habet succedendi), nisi quidam suasores existi-
 « tissent, qui aetatis facilitate abuterentur : » nam ab ejus-
 modi hominibus non solum juvenes deceptos esse, ve-
 rum etiam senes, domosque clarissimas et integra regna
 subverti.

3. Consentiebat his dictis Herodes, et nonnihil de sua in
 Alexandrum ira paulatim remittebat, et in Pheroram exas-
 perabatur : nam ille erat quattuor librorum argumentum.
 Qui quum vidisset quo propenderet regis animus, et in
 omnibus apud eum praevalere Archelai amicitiam, quam
 honeste non potuit, ex impudentia quaesivit salutem. Ita-
 que relicto Alexandro confugit ad Archelaum. Atque ille
 non se videre aiebat quo modo periculo eum eximat, qui
 tot criminibus se obstrinxerit, ex quibus clare demonstre-
 tur ipsum regi insidiatum esse, omniumque malorum,
 quibus juvenis conflictetur, causam et auctorem exstitisse,
 nisi vellet infitendi versutia deposita omnia de quibus in-
 simularetur confiteri, et a fratre ipsum etiam diligente veni-
 am petere : ad hoc enim se quoque modis omnibus
 auxilium ei laturum.

4. Paruit Pheroras, et quum ita se comparasset ut quam
 miserrimus appareret, et veste atra et lacrimis, Herodi ad
 genua accidit, id quod saepinscule potuit, sibi ignosci po-
 stulans, et se quidem sceleratum esse confitens, ut qui
 omnia quae sibi objicerentur patrarit, mentis vero aliena-
 tionem et insaniam deplorans, cujus causam in mulieris
 amorem conferebat. Quum autem Pheroram suimet accu-
 satores et testes stitisset Archelaus, tum ita Herodem
 exorabat, ejusque iracundiam mitigabat, familiari usus
 exemplo : « nam et ego a fratre multo graviora perpessus,
 naturae jus ante vindictam posui : quippe in regnis, ve-
 luti in magnis corporibus, partem aliquam semper intu-
 mescere praee gravitate, quam amputare quidem non oportet,
 leniter vero curare. »

5. Quum multa ejusmodi diceret, Herodis quidem ani-

ραν μειλίσσεται, δίδμενε δ' αὐτὸς ἀγανακτῶν πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ τὴν θυγατέρα διαζεύξας ἀπάξειν ἔφασκεν, ἕως περιέστησεν Ἡρώδην ἀντιπαρακαλεῖν ὑπὲρ τοῦ μειρακίου, καὶ πάλιν αὐτῷ μνηστεύεσθαι τὴν θυγατέρα. Σφόδρα δὲ ἀξιοπίστως Ἀρχέλαος ᾧ βούλεται συνοικίζειν αὐτὴν ἐπέτρεπε, πλὴν Ἀλεξάνδρου· περὶ πλείστου γὰρ ποιεῖσθαι τηρεῖν πρὸς αὐτὸν τὰ τῆς ἐπιγαμίας δίκαια. Φαμένου δὲ τοῦ βασιλέως δῶρον ἔξεν παρ' αὐτοῦ τὸν υἱὸν, εἰ μὴ λύσειε τὸν γάμον, ὄντων μὲν αὐτοῖς ἡδὴ καὶ τέκνων, στεργομένης δ' οὕτως ὑπὸ τοῦ μειρακίου τῆς γυναίκος, ἣν παραμένουσιν μὲν ἔασθαι δυσώπημα τῶν ἡμαρτημένων, ἀπορραγεῖσαν δὲ αἰτίαν τῆς εἰς ἅπαντα ἀπογνώσεως (μαλῶς γὰρ γίνεσθαι τὰς τολμας πάθειν οἰκείους περισπωμένους), κατανεύσας μόλις Ἀρχέλαος διαλλάσσεται τε καὶ διαλλάσσει τῷ νεανίσκῳ τὸν πατέρα. Δεῖν μέντοι πάντως ἔφη πέμπειν αὐτὸν εἰς Ῥώμην, Καίσαρι διαλεζόμενον· γεγραφέναι γὰρ αὐτὸς ἐκείνῳ περὶ πάντων.

ζ'. Τὸ μὲν οὖν Ἀρχελάου στρατήγημα, δι' οὗ τὸν γαμβρὸν ἐρρύσατο, πέρας εἶχε· μετὰ δὲ τὰς διαλλαγὰς ἐν εὐωχίαις καὶ φιλοφρονήσεσι διήγον. Ἀπιόντα δὲ αὐτὸν Ἡρώδης δωρεῖται ταλάντων ἑβδομήκοντα δώροις, θρόνῳ τε χρυσῷ διαλθῶ καὶ εὐνούχοις καὶ παλλακίδι, ἥτις ἑκαλεῖτο Παννυχίς, τῶν τε φίλων ἐτίμησεν ἕκαστον κατ' ἀξίαν. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ συγγενεῖς, προστάξαντος τοῦ βασιλέως, πάντες Ἀρχελάῳ λαμπρὰ δῶρα ἔδωκαν. Προεπέμφθη δὲ ὑπὸ τῆς Ἡρώδου καὶ τῶν δυνατῶν μέχρις Ἀντιοχείας.

ΚΕΦ. ΚΖ'.

Μετ' οὐ πολὺ δὲ εἰς τὴν Ἰουδαίαν παρέβαλεν ἀνὴρ πολὺ τῶν Ἀρχελάου στρατηγημάτων δυνατώτερος, ὃς οὐ μόνον τὰς ὑπ' ἐκείνῳ πολιτευθείσας Ἀλεξάνδρῳ διαλλαγὰς ἀνέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ ἀπωλείας αἴτιος αὐτῷ κατέστη. Ὅς ἦν Λάκων, Εὐρυκλῆς τοῦνομα, πόθῳ χρημάτων εἰς τὴν βασιλείαν προσφθαρεῖς· οὐ γὰρ ἀντίχεν ἔτι ἡ Ἑλλάς αὐτοῦ τῇ πολυτελείᾳ. Λαμπρὰ δὲ Ἡρώδῃ δῶρα προσενεγκὼν, δέλεαρ ὧν ἔθρῃτο, καὶ παραχρῆμα πολλαπλασίῳ λαβὼν, οὐδὲν ἡγεῖτο τὴν καθαρὰν δόσιν, εἰ μὴ δι' αἵματος ἐμπορεύσαιτο τὴν βασιλείαν. Περιέρχεται γοῦν τὸν βασιλέα κολακείᾳ καὶ δεινότητι λόγων καὶ περὶ αὐτοῦ ψευδέσιν ἐγκωμίοις. Ταχέως δὲ συνιδὼν τὸν Ἡρώδου τρόπον, καὶ πάντα λέγων τε καὶ πράττων τὰ πρὸς ἡδονὴν αὐτῷ, φίλος ἐν τοῖς πρώτοις γίνεται. Καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν πατρίδα καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν ἡδέως προετίμων τὸν Σπαρτιάτην.

β'. Ὁ δὲ, ἐπεὶ τὰ σαθρὰ τῆς οἰκίας κατέμαθε, τὰς τε τῶν ἀδελφῶν διαφορὰς, καὶ ὅπως διέκειτο πρὸς ἕκαστον ὁ πατήρ, Ἀντιπάτρου μὲν ξενίᾳ προκατεῖληπτο, φίλῃ δὲ Ἀλεξάνδρον ὑπεκρίνετο, ψευδόμενος ἑταῖρον αὐτὸν εἶναι καὶ Ἀρχελάου πάλαι. Διὸ δὴ καὶ ταχέως ὡς δεδοκιμασμένος ἐδέχθη· συνίστα δὲ ἑαυτὸν

num erga Pheroram placatiorem reddidit, ipse vero Alexandro succensere non destitit, filiamque ab eo disjunctam abducturum aiebat, donec eo redegerit Herodem, ut contra pro adolescente eum deprecaretur, ut iterum ei filiam desponderet. Archelaus autem probabilitate magna simulavit se velle permittere ut ea cuivis collocaretur, præterquam Alexandro: sibi enim nihil prius et antiquius esse quam ut jura affinitatis adversus illum conserventur. Rege autem sibi filium ab eo donatum iri affirmante, si matrimonium non dirimeret, quod et liberos jam haberent, et uxor ab adolescente impense diligeretur; quæ, si diutius maneat, delictis remedium afferret; sin divelleretur, in causa futura esset cur de omnibus desperetur (molliorem namque fieri audaciam, si animus a domesticis affectibus occupetur), vix tandem Archelaus inflexus reconciliatur, facitque ut pater cum adolescente in gratiam redeat. Omnino tamen eum Romam mitti debere adjicit, cum Cæsare collocaturum; de omnibus enim sese literas ad eum dedisse.

6. Atque ita quidem vafro Archelai consilio, quo generum periculo liberavit, finis aderat, et redintegrata concordia, tempus aliquod convivii et lætitiis impendebant. Ipsi autem, quum discederet, dono dedit Herodes talenta septuaginta, et solium aureum gemmis distinctum, et eunuchos, et concubinam, cui nomen erat Pannychis, item amicorum ejus quemque pro cuiusque merito honoravit. Similiter etiam cognati omnes, jussu illius, Archelao splendida donarunt munera. Eumque tam Herodes quam optimates ad Antiochiam usque prosequuti sunt.

CAP. XXVI. (XVII.)

Non multo autem post in Judæam vir se conferebat consiliorum vafritie longe potentior Archelao, qui non solum gratiæ reconciliationem ab ipso impetratam irritam fecit, sed et Alexandro causa exitii fuit. Ille Laco erat genere, nomine Eurycles, desiderio pecuniæ eo redactus ut in regno vivere jam expeteret: non amplius enim luxum ejus tolerare potuit Græcia. Quum autem Herodi splendida attulisset munera, escam ad ea quæ veniretur captanda, ac statim multiplicata acceperet, puram liberalitatem nihil esse ducebat, nisi sanguine mercaturam faceret regni. Itaque regem adulatione et eloquentiæ vi falsisque laudibus eum efferendo circumvenit; quumque cito Herodis ingenium perspexisset, atque omnia diceret faceretque ad ejus voluntatem, inter amicorum primos numeratur. Nam et rex et qui circa eum erant omnes ejus, utpote Spartani, patriæ gratia rationem non vulgarem libenter habuerunt.

2. Ille vero, ubi domus vitia didicit, fratrumque inimicitias, et quemadmodum pater in singulos esset animatus, Antipatri quidem hospitio primum usus fuerat, simulata vero amicitia colebat Alexandrum, se et Archelai jam olim socium esse mentitus. Quo factum est ut tanquam spectatæ fidei vir sine mora exciperetur, moxque semet fratri

εὐθέως καὶ Ἀριστοβούλῳ τῷ ἀδελφῷ. Πάντων δὲ ἀπο-
 πειραθεὶς τῶν προσώπων ἄλλον ἄλλως ὑπῆκει. Γίνεται
 δὲ προηγουμένως μισθωτὸς Ἀντιπάτρου, καὶ προδότης
 Ἀλεξάνδρου, τῷ μὲν οὐκ οὐκιδίζων, εἰ πρεσβύτατος ὢν πε-
 5 ριόφεται τοὺς ἐφεδρεύοντας αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν, Ἀλε-
 ξάνδρῳ δὲ, εἰ γεγεννημένος ἐκ βασιλίδος, καὶ βασιλίδι
 συνοικῶν, ἔασει διαδέχεσθαι τὴν ἀρχὴν τὸν ἐξ ἰδιώτι-
 δος, καὶ ταῦτα μεγίστην ἀφορμὴν ἔχων Ἀρχέλαον. Ἦν
 δὲ πιστὸς τῷ μειρακίῳ σύμβουλος, τὴν Ἀρχέλαου φι-
 10 λαν πλάσας. Δι' ὃ μὴδὲν ὑποστειλλόμενος Ἀλέ-
 ξάνδρος τὰ τε κατὰ Ἀντιπάτρων ἀπωδύρετο πρὸς αὐτὸν
 καὶ ὡς Ἡρώδης αὐτῶν τὴν μνητέρα κτείνας οὐ παρά-
 δοξον εἰ καὶ αὐτοὺς ἀφαιρεῖται τὴν ἐκείνης βασιλείαν.
 Ἐφ' οἷς ὁ Εὐρυκλῆς οἰκτερεῖ τε καὶ συναλγεῖν ὑπεκρί-
 15 νετο. Τὰ δὲ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀριστοβούλου εἰπεῖν δελεά-
 σας, καὶ ταῖς κατὰ τοῦ πατρὸς μέμψεσιν ἐνδυσάμενος
 ἀμφοτέρους, ὅχρετο φέρων Ἀντιπάτρῳ τὰ ἀπόρητα.
 Προσέψευδετο δ' ἐπιβουλήν, ὡς ἐνεδρευόντων αὐτὸν
 τῶν ἀδελφῶν, καὶ μόνον οὐκ ἐπιτερόντων ἤδη τὰ ζήφῃ.
 20 Λαβὼν δὲ ἐπὶ τούτοις χρημάτων πλῆθος, ἐπαινέτης ἦν
 Ἀντιπάτρου πρὸς τὸν πατέρα. Τὸ δὲ τελευταῖον ἐργο-
 λαθῆσας τὸν Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου θάνατον,
 κατήγορος αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πατρὸς γίνεται. Καὶ προσ-
 ελθὼν ἀντιδιδόναι τὸ ζῆν ἔρασκεν Ἡρώδῃ τῶν εἰς αὐ-
 25 τὸν εὐεργεσιῶν, καὶ τὸ φῶς ἀμοιβῇ τῆς ξενίας ἀντι-
 πάτρει. Πάλαι γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἤκοντ' ἕξαι, καὶ
 τὴν Ἀλεξάνδρου τετονῶσθαι δεξιάν, ἐμποδῶν δὲ αὐτὸς
 γεγονέναι τῷ τάχει, συνεργεῖν ὑποκριθεὶς· φάναι γὰρ
 τὸν Ἀλέξανδρον ὡς οὐκ ἀγαπᾷ βασιλεύσας αὐτὸς Ἡρώ-
 30 δης ἐν ἀλλοτρίοις, καὶ μετὰ τὸν τῆς μητρὸς αὐτῶν φόν-
 νον τὴν ἐκείνης ἀρχὴν σπαθήσας· ἀλλ' ἔτι καὶ νόθον
 εἰσάγει διάδογον, Ἀντιπάτρῳ τῷ φθόρῳ τὴν παππῶν
 αὐτῶν βασιλείαν προτείνων. Τιμωρήσιν γε μὴν αὐ-
 τὸν τοῖς Ὑρκανοῦ καὶ Μαριάμνης δαίμοσιν· οὐδὲ γὰρ
 35 πρέπειν αὐτὸν διαδέξασθαι παρὰ τοιούτου πατρὸς τὴν
 ἀρχὴν δίχα φόνου. Πολλὰ δὲ εἶναι τὰ παροξύνοντα
 καὶ ἡμέραν, ὥστε μὴδὲ λαλίαις τινὰ τρόπον ἀσυκο-
 φάντητον καταλελεῖσθαι. Περὶ μὲν γὰρ εὐγενείας
 ἐτέρων μνείας γινομένης, αὐτὸς ἀλόγως ὑβρίζεσθαι, τοῦ
 40 πατρὸς λέγοντος, ὁ μόνος εὐγενὴς Ἀλέξανδρος, καὶ τὸν
 πατέρα διὰ ἀγένειαν ἀδοξῶν. Κατὰ δὲ τὰς θήρας
 προσκρούειν μὲν σιωπῶν, ἐπαινέσας δὲ προσακούειν
 εἰρων· πανταχοῦ δὲ ἀμελιεῖτον εὐρίσκειν τὸν πα-
 45 τέρα, καὶ μόνῳ φιλόστοργον Ἀντιπάτρῳ· δι' ὃν ἡδέως
 καὶ τευνῆζεσθαι, μὴ κρατήσας τῆς ἐπιβουλῆς· κτείναντι
 δὲ εἶναι σωτηρίας ἀφορμὴν, πρῶτον μὲν Ἀρχέλαον
 ὄντα κηδεστὴν, πρὸς ὃν διαφεύγεσθαι βραδίως, ἔπειτα
 Καίσαρα, μέχρι νῦν ἀγνοοῦντα τὸν Ἡρώδου τρόπον.
 Οὐ γὰρ ὡς πρότερον αὐτῷ παραστήσεσθαι πεφοβηκός
 50 τὸν ἐφεστὼτα πατέρα, οὐδὲ φθέγγεσθαι περὶ τῶν αὐ-
 τοῦ μόνον ἐγκλημάτων, ἀλλὰ πρῶτον μὲν κηρύττειν τὰς
 τοῦ ἔθνους συμφοράς, καὶ τοὺς μέχρι ψυχῆς φορολο-
 γουμένους, ἔπειτα εἰς οἷας τρυφὰς καὶ πράξεις τὰ δι'
 αἵματος πορισθέντα χρήματα ἀναλωθεῖν, τοὺς τε ἐξ

etiam Aristobulo commendari curabat. Pertentatis autem
 personis omnibus, aliam alio modo subibat. Verum ante
 omnia fit mercenarius Antipatri et proditor Alexandri, illi
 quidem exprobrans quod natu maximus eos insuper habeat,
 qui insidiis id agant ut ipsum spe sua deturbent; Alexan-
 dro vero, quod a regina natus et regiae vir conjugis privatae
 mulieris filium in regnum succedere patiat, praesertim
 quum Archelaum habeat, qui maximo ipsi futurus sit subsi-
 dio. Itaque ab adolescente pro fideli habitus est consiliario,
 Archelai amicitiam mentitus. Qua re fiebat ut Alexander
 nihil dissimulans et in sinum ejus quae haberet contra Anti-
 patrum effunderet, et minime mirandum esse diceret, si
 Herodes, quum matrem ipsorum interemisset, ipsis quoque
 regnum illius iret ereptum. Quorum causa Eurycles et
 misericordia commoveri et condolare simulabat. Quumque
 Aristobulum ad eadem dicenda illexisset et utrumque
 querimoniae laqueis irretivisset, discedebat secreta ad An-
 tipatrum deferens. Verum insuper affinxit ejusmodi com-
 mentum, ac si fratres ei parassent insidias, et jam fere in
 eo essent ut strictis gladiis irruerent. Ob hanc autem multa
 pecunia donatus ab Antipatro, eum apud patrem egregie
 laudabat: et ad extremum, quum necem Aristobuli et
 Alexandri patranda suscepisset, coram patre accusatio-
 nem in eos instituit. Ipsoque adito, vitam se Herodot pro be-
 neficiis rependere dicebat, lucisque gratia pro hospitio eum
 remunerare. Jam pridem enim Alexandrum in eum exa-
 cuisse gladium, dextramque intendisse: ipsum vero ne
 ocus moveret impediisse, ut qui se adiutorem fore simu-
 lasset. Alexandrum enim dicere quod non contentus sit
 Herodes ut ipse regnum alienum occuparit, et post ma-
 tris ipsorum caedem principatum ejus dilacerarit; sed et
 insuper spurium sibi successorum faciat, avitum ipsorum
 regnum pesti Antipatro tradens. Proinde semet Hyrcani
 manes et Mariamnes ultum ire. Nec enim decere ut ipse
 successionem ab hujusmodi patre sine caede suscipiat.
 Multis autem rebus se ad hoc excitari quotidie, ut cui nihil
 omnino loqui liceat quod non in calumniam vertatur. Nam
 si de nobilitate aliorum fiat mentio, sine ratione se contu-
 meliis affici, patre dicente solum Alexandrum nobilem esse,
 cui et pater ob generis humilitatem male audiat. Inter ve-
 nandum etiam in offensionem incurrere, si taceat; sin lauda-
 verit, cavillatorem appellari. Patrem autem sibi in omni re
 immitem inveniri, solique Antipatro indulgentem: ob quem
 se libenter moriturum esse, si parum succedant insidiar;
 sin ipsum occiderit, sibi ad salutem praesidia fore, primum
 Archelanm socerum suum, deinde Caesarem, lucusque
 Herodis mores ignorantem. Non enim ut antea se ei ad-
 stitutum, patris praesentiam horrentem et reformidantem,
 neque verba facturum de iis quas suo tantum nomine asse-
 rat criminationibus, sed primum quidem totius gentis mi-
 series se prolaturum, et quod ad necem usque tributis
 ab ipsa exactis vexarentur; deinde quam luxuriose et
 facinorose pecunias etiam sanguine partas profuderit; et

ἡμῶν πλουτήσαντας, οἷοι, καὶ τὰς θεραπευθείσας πόλεις, ἐπὶ τίσιν· ζητήσιν δὲ καὶ τὸν πάππον ἐκεῖ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὰ τῆς βασιλείας μύση πάντα κηρύξιν· ἐφ' οἷς οὐ κηρύσσεσθαι πατροκτόνος.

γ'. Τοιαῦτα κατὰ Ἀλεξάνδρου τερατευσάμενος ὁ Εὐρυκλῆς ἐπῆναι πολλὰ τὸν Ἀντίπατρον, ὡς ἄρα μόνος τε εἴη φιλοπάτωρ καὶ διὰ τοῦτο μέχρι νῦν τῆς ἐπιβουλῆς ἐμπόδιον. Μῆψω δὲ καλῶς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς πρώτοις κατεσταλμένος εἰς ἀντήκεστον ὁργὴν ἐξαγριούται.
 10 Καὶ πάλιν λαβὼν καιρὸν Ἀντίπατρος ἐτέρους κατὰ τῶν ἀδελφῶν ἐπέπεμπε κατηγοροῦν, λέγειν ὅτι Ἰουκοῦνδω καὶ Τυράννῳ λάθρα διαλέγοντο, τοῖς ἱππάρχοις μὲν ποτε τοῦ βασιλέως γενομένοις, τότε δ' ἐκ τινων προσκρουσμάτων ἀποπεπτωκόσι τῆς τάξεως. Ἐφ' οἷς
 15 Ἡρώδης ὑπεραγανακτήσας εὐθέως ἐβασάνισε τοὺς ἀνδρας. Ἀλλ' οἱ μὲν οὐδὲν τῶν διαβληθέντων ὠμολόγουν. Προσεκομισθὴ δὲ τις πρὸς τὸν Ἡρώδου φρούραρχον ἐπιστολὴ παρὰ Ἀλεξάνδρου, παρακαλοῦντος ἵνα αὐτὸν δέξηται τῷ φρουρίῳ μετὰ Ἀριστοβούλου τοῦ
 20 ἀδελφοῦ κτείναντα τὸν πατέρα, καὶ παράσχῃ τοῖς ὅπλοις χρῆσασθαι καὶ ταῖς ἄλλαις ἀφορμαῖς. Ταύτην Ἀλέξανδρος μὲν ἔλεγε τέχνασμα εἶναι Διοφάντου. Γραμματεὺς δ' ἦν ὁ Διοφάντος τοῦ βασιλέως, τολμηρὸς ἀνὴρ καὶ δεινὸς μιμήσασθαι πάσης χειρὸς γράμματα· πολλὰ γοῦν παραχαράξας τελευταῖον ἐπὶ
 25 τούτῳ καὶ κτείνεται. Βασάνισας δὲ τὸν φρούραρχον Ἡρώδης οὐδὲν ἤκουσεν οὐδὲ παρ' ἐκείνου τῶν διαβεβλημένων.

δ'. Ἀλλὰ, καίτοι τοὺς ἐλέγχους εὐρίσκων ἀσθενεῖς, 30 τοὺς υἱοὺς ἐκέλευσε τηρεῖν, ἔτι μέντοι λευμένους· τὸν δὲ λυμῶνα τῆς οἰκίας καὶ δραματοῦργον ὄλου τοῦ μύσους Εὐρυκλέα, σωτήρα καὶ εὐεργέτην καλῶν, πεντήκοντα δωρεῖται ταλάντοις. Ὁ δὲ τὴν ἀκριβῆ φήμην φθάσας εἰς Καππαδοκίαν ἀργυρίζεται καὶ παρὰ Ἀρχελάου, 35 τολμήσας εἰπεῖν ὅτι καὶ διαλλάξειεν Ἡρώδην Ἀλεξάνδρῳ. Διάρας δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῖς ἐκ κακῶν κτηθεῖσιν εἰς ὅμοια κατεχρήσατο. Δις γοῦν ἐπὶ Καίσαρος κατηγορηθεὶς ἐπὶ τῷ στάσεως ἐμπλήσαι τὴν Ἀχαΐαν καὶ περιδύειν τὰς πόλεις φυγαδεύεται. Κά- 40 κείνον μὲν οὕτως ἡ Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου ποινὴ περιῆλθεν.

ε'. Ἄξιον δὲ ἀντιθεῖναι τὸν Κῶρον Εὐάρατον τῷ Σπαρτιάτῃ. Καὶ γὰρ οὗτος ὢν ἐν τοῖς μάλιστα φίλος Ἀλεξάνδρῳ, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν Εὐρυκλεῖ καιρὸν 45 ἐπιδημήσας, πυνθανομένῳ τῷ βασιλεῖ περὶ ὧν ἐκεῖνος διέβαλλεν ὄρκους μηδὲν ἀκηκοέναι παρὰ τῶν μεираκίων ἐπιστώσας. Οὐ μὴν ὤνησε γέ τι τοὺς ἀθλόους· μόνων γὰρ ἦν τῶν κακῶν ἀχροατῆς ἐτοιμότητος Ἡρώδης, καὶ κεχαρισμένος αὐτῷ πᾶς ὁ συμπιστεύων καὶ συναγα- 50 νακτῶν.

ΚΕΦ. ΚΖ'.

Παρώξυνε δὲ αὐτοῦ καὶ Σαλώμῃ τὴν ἐπὶ τοῖς τέκνοις ὠμότητα. Ταύτην γὰρ συνόψασθαι τοῖς κιν-

JOSEPHUS. II.

qui e nobis divitias comparavere, quales sint, et quæ quibus ad diripiendum permissæ sint civitates: tandem vero se requisitum ibi et avum et matrem, regique flagitia omnia palam prolaturum: quibus cognitis non fore ut parricida judicaretur.

3. Postquam verba ejusmodi portentosa in Alexandrum fecerat Eurycles, multus erat in Antipatri laudibus, ac si is solus patrem diligeret, adeoque etiam nunc obstaret quominus insidiæ fierent. Rex autem, quum nondum se ex superioribus bene recuperasset, in iram insanabilem efferatur. Atque aliam adhuc opportunitatem nactus Antipater alios accusatores fratribus subornabat, qui dicerent eos cum Jucundo et Tyranno clam sermones habere, qui olim quidem regis equitum præfecti erant, tunc vero ob quasdam offensiones ordinibus suis exciderant. Quibus Herodes vehementer iratus viros statim in quæstionem vocavit. Sed illi quidem nihil eorum confitebantur, quorum insimulati erant. Allata est autem epistola ad quendam ab Herode castello præfectum scripta ab Alexandro, obsecrante ut ipsum cum Aristobulo fratre in castellum reciperet, patre interfecto, ipsisque tam armis quam aliis instrumentis uti permitteret. Has literas Alexander Diophanti commentum esse dicebat. Diophantus autem regis erat notarius, homo audax et literarum cujuscunque manus assimulandarum peritus: multas certe quum simulasset, tandem ob hoc facinus morte plectitur. Quum autem de castelli præfecto quæstionem habuisset Herodes, ne ab illo quidem quicquam eorum rescivit, quæ eis objecta erant.

4. Sed quamvis criminationes infirmas admodum esse deprehenderet, filios custodiri jussit, nondum tamen vinculis constrictos. Domus autem suæ perniciem ac totius sceleris machinatorem Euryclem, servatorem et benefactorem appellans, talentis quinquaginta donavit. Ille vero, priusquam certa nunciaret fama, Cappadociam attigit, aususque dicere quod Herodem reconciliasset Alexandro, ab Archelao etiam pecunias capit. Atque inde in Græciam digressus, per scelera quæsitis abusus est ad similia. Apud Cæsarem itaque bis accusatus, quod dissensionibus replevisset Achaiam et civitates spoliaret, in exilium mittitur. Atque ita quidem pœnas Aristobulo et Alexandro pendebat.

5. Convenit autem ut Exaratum Coum huic Spartano conferamus. Namque is quum amicissimus esset Alexandro, eodemque tempore quo Eurycles eo migravit, percontanti regi de iis quorum ille eos insimulabat, jurejurando fidem fecit, nihil se ab adolescentibus auditu accepisse. Non tamen id miseris quicquam profuit: nam maledictorum duntaxat Herodes auditor erat attentissimus, et quotus quisque secum iisdem crederet et iisdem moveretur, apud eum gratus erat.

CAP. XXVII. (XVII.)

Porro et Salome crudelitatem ejus in filios exasperabat. Nam et hanc volens Aristobulus secum periculis involvere,

δύνοις ὁ Ἀριστόβουλος θέλων, οὖσαν ἐκυρὰν καὶ τηρίδα, διαπέμπεται σώζειν αὐτὴν παραινῶν· παρεσκευάσθαι γὰρ βασιλέα κτείνειν αὐτὴν διαβληθεῖσαν ἐφ' οἷς καὶ πρότερον, ὅτι Συλλαίῳ τῷ Ἀραβὶ γήμασθαι σπουδαίζουσα, λάθρα τὰ τοῦ βασιλέως ἀπόρρητα διαγγέλλοι πρὸς αὐτὸν ἐχθρὸν ὄντα. Τοῦθ' ὥσπερ τελευταία θύελλα χειμαζομένους τοὺς νεανίσκους ἐπεβάπτισεν· ἡ γὰρ Σαλώμη δραμοῦσα πρὸς βασιλέα τὴν παραίνεσιν ἐμήνυσε. Κάκεινος μηκέτι καρτερήσας δεσμεῖ μὲν ἀμφοτέρους τοὺς υἱεῖς, καὶ διαχωρίζει ἀπ' ἀλλήλων, πέμπει δὲ πρὸς Καίσαρα διὰ τὰχους Οὐλοῦμνιον τε τὸν στρατοπεδάρχην καὶ τὸν φίλον Ὀλυμπον, ἐγγράφως τὰς μηνύσεις φέροντας. Οἱ δὲ ὡς εἰς Ῥώμην πλεύσαντες ἀπέδωκαν τὰ ἀπὸ τοῦ βασιλέως γράμματα, σφόδρα μὲν ἠχθέσθη Καίσαρ ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις, οὐ μὴν ᾤετο δεῖν ἀφελῆσθαι τὸν κατέρα τὴν κατὰ τῶν υἱῶν ἐξουσίαν. Ἀντιγράφει γοῦν κύριον μὲν αὐτὸν καθιστὰς, εὖ μέντοι ποιήσειν λέγων, εἰ μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τῶν τε ἰδίων συγγενῶν καὶ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἡγεμόνων ἐξετάσειε τὴν ἐπιβουλὴν· κἂν μὲν ἐνέχωνται, κτείνειν, ἂν δὲ μόνον ὥσι δρασμὸν βεβουλευμένοι, κολάσειν μετριώτερον.

β'. Τούτοις Ἡρώδης πείθεται, καὶ παραγενόμενος εἰς Βηρυτὸν, ἐνθα προσέταξε Καίσαρ, συνήγαγε τὸ δι-
25 καστήριον. Προκαθίζονται δὲ οἱ ἡγεμόνες, γραφὴν αὐτοῖς ὑπὸ Καίσαρος, Σατορνίνος τε καὶ οἱ περὶ Πεδάνιον πρέσβεις· σὺν οἷς καὶ Οὐλοῦμνιος ὁ ἐπίτροπος, ἔπειτα οἱ τοῦ βασιλέως συγγενεῖς καὶ φίλοι, Σαλώμη τε καὶ Φερώρας, μεθ' οὓς οἱ πάσης Συρίας ἀριστοί, πλὴν Ἀρχελαοῦ τοῦ βασιλέως· τοῦτον γὰρ, ὄντα κη-
30 δεστὴν Ἀλεξάνδρου, δι' ὑποφίας εἶχεν Ἡρώδης. Τούς γε μὴν υἱεῖς οὐ προήγαγεν εἰς τὴν δίκην μάλα προμηθῶς. Ἦδει γὰρ ὅτι καὶ μόνον ὀφθέντες ἐλεηθήσονται πάντως· εἰ δὲ δὴ καὶ λόγου μεταλάβοιεν, ῥαδίως Ἀλέξανδρον
35 ἀπολύσεσθαι τὰς αἰτίας. Ἄλλ' οἱ μὲν ἐν Πλατάνῃ, κώμῃ Σιδωνίων, ἐφρουροῦντο.

γ'. Καταστάς δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς πρὸς παρόντας διε-
τείνετο. Κατηγόρει τε τὴν μὲν ἐπιβουλὴν ἀσθενῶς, ὡς ἂν ἀπορούμενος εἰς αὐτὴν ἐλέγχων, λοιδορίας τε καὶ
40 σκώμματα καὶ ὕβρεις καὶ πλημμελείας μυρίας εἰς αὐτὸν, δ καὶ θανάτου χαλεπώτερα, τοῖς συνέδροις ἀπέφαινε. Ἐπειτα μηδενὸς ἀντιλέγοντος ἐποικτισσάμενος ὡς αὐτὸς ἀλίσκοιτο, καὶ νικῶν νίκην πικρὰν κατὰ τέκνων, ἐπηρώτα τὴν γνώμην ἑκαστον. Καὶ πρῶτος Σατορνίνος ἀπε-
45 φήνατο κατακρίνειν μὲν τῶν νεανίσκων, ἀλλ' οὐ θάνατον· οὐ γὰρ εἶναι θεμιτὸν αὐτῷ, τριῶν παρεστῶτων τέκνων· ἑτέρου τέκνοις ἀπώλειαν ἐπιψηφίσασθαι. Σύμφηφοι δὲ αὐτῷ καὶ οἱ δύο πρεσβευταὶ γίνονται, καὶ τούτοις ἕτεροί τινες ἠκολούθησαν. Οὐλοῦμνιος δὲ τῆς σκυθρωπῆς
50 ἀποφάσεως ἤρξατο καὶ μετ' αὐτὸν πάντες θάνατον κατακρίνουσι τῶν μειρακίων, οἱ μὲν κολακεύοντες, οἱ δὲ μισοῦντες Ἡρώδην, καὶ οὐδεὶς δι' ἀγανάκτησιν. Ἐνθα δὴ μετέωρος ἦ τε Συρία πᾶσα καὶ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἦν, ἐκδεχομένη τὸ τέλος τοῦ δράματος· οὐδεὶς μὲντοι ὑπε-

quam et socrum habebat et amitam, ad eam monitum mit-
tit ut saluti suae consularet : quippe regem paratum esse
ipsam occidere, eorundem quorum et antea accusatam,
quod scilicet Syllaeo Arabi nubere cupiens, occulte illi,
cum quo regi intercedebant inimicitiae, secreta ejus nun-
ciarit. Hoc tanquam extrema procella juvenes obruit tem-
pestate vexatos. Salome enim protinus contendit ad regem,
monitionem quam acceperat ei indicans. Atque ille, ut
qui non amplius semet cohibere potuerit, filium utrumque
constringi, et locis diversis custodiri jubet. Deinde ad
Caesarem e vestigio mittit Volumnium militis praefectum
et amicum suum Olympum, in scriptis ferentes indicia.
Isti vero quum Romam appulsi regis literas tradidissent, ve-
hementer quidem Cesar juvenum vicem dolebat, verum ut
patri auferretur potestas in filios haud faciendum censebat.
Denique rescribit ei, per se licere ut ipse suorum dominus
esset, bene tamen facturum dicens, si in communi concilio
et cognatorum suorum et provinciae praesidum de insidiis
quaereret ; et, si convicti fuerint, morte plecti debere ;
si fugam tantum meditati sint, leviori poena affici.

2. Istis morem gerit Herodes, quumque Berytum, ubi
jussu erat Caesar, pervenisset, cogit judicium. Primum au-
tem locum tenebant praesides provinciarum, quibus a Cae-
sare scriptum fuerat, Saturninus, et Pedanius, quique cum
eo legati erant, et cum his Volumnius procurator, deinde
cognati amique regis, et Salome etiam et Pheroras, post
quos Syriae omnis optimates, praeter Archelaum regem :
hunc enim, quod Alexandri socer esset, suspectum habebat
Herodes. Ceterum filios, provido admodum consilio, in
judicium non produxit. Probe enim norat, si tantummodo
aspicerentur, misericordiam omnino emerituros esse : si
vero etiam dicendi copiam nacti essent, facile Alexandrum
objecta diluturum. At illi quidem in Platane, Sidoniorum
vico, custodiebantur.

3. Exorsus autem rex in eos, tanquam praesentes fuissent,
invehebatur. Et insidias quidem illis languide objiciebat,
ut qui probationibus earumque indicis egeret, sed convicia,
et dicteria, et contumelias, et delicta innumera in se ad-
missa, quae et morte graviora, assessoribus palam faciebat.
Deinde quum nemo contradiceret, miserabiliter questus, ac
si ipse damnatus esset, qui tam acerbam vinceret contra
filios victoriam, rogabat singulos sententiam. Et primus
Saturninus protulit, se quidem condemnare adolescentulos,
sed non capitis : non enim ipsi fas esse, quum tres adstantes
habeat filios, exitium alterius filii decernere. Idem duo-
bus etiam legatis visum est, eosque nonnulli alii sequuti
sunt. At tristem sententiam primus Volumnius dixit ; cum-
ctique post eum morte damnabant adolescentes, aut Herodis
adulatione, aut odio, nemo autem ex indignatione. Tum
vero Syria omnis et Judea suspensis animis tantae tragediae
exitum exspectabat ; nullus tamen suspicabatur Herodis

λάμβανεν ἔσεσθαι μέχρι τεκνοκτονίας ὧμόν Ἡρώδην. Ὁ δὲ σύρας τοὺς υἱεῖς εἰς Τύρον, κάκειθεν διαπλεύσας εἰς Καισάρειαν, τρόπον ἀναίρεσως τοῖς μεираκίοις ἐσκέπτετο.

δ'. Παλαιὸς δὲ τις τοῦ βασιλέως στρατιώτης ὄνομα Τήρων, ἔχων υἱὸν σφοδρὰ συνήθη καὶ φίλον Ἀλεξάνδρῳ, καὶ αὐτὸς ἡγαπηκῶς ἰδίᾳ τὰ μεираκία, δι' ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως ἐκφρων ἐγένετο, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐβόα περιῶν πεπατῆσθαι τὸ δίκαιον, ἀπολωλέναι τὴν ἀλήθειαν, συγκεχύσθαι τὴν φύσιν, ἀνομίᾳς γέμειν τὸν βίον, καὶ πάντ' ὅσα μὴ φειδομένῳ τοῦ ζῆν ὑπηγόρευε τὸ πάθος. Τέλος δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ τοιμήσας προσελθεῖν, « ἄλλ' ἐμοὶ μὲν, ἔφη, κακοδαίμονέστατος εἶναι δοκεῖς, « ὅστις κατὰ τῶν φιλάτων πείθη τοῖς πονηροτάτοις, « εἰ γε Φερῶρα καὶ Σαλώμης καταγνοὺς πολλάκις θά-
10 « νατον, πιστεύεις τούτοις κατὰ τῶν τέκνων, οἱ σε τῶν « γνησίων περικύπτοντες διαδόχων ἐπ' Ἀντιπάτρῳ κα- « ταλείπουσι μόνῳ, τὸν αὐτοῖς εὐμεταχείριστον αἰρού- « μενοι βασιλέα. Σκέψαι μέντοι γε μὴ ποτε κάκεινῳ
20 « γένηται μῖσος ἐν τοῖς στρατιώταις, ὃ τῶν ἀδελφῶν « θάνατος. Οὐ γὰρ ἔστιν ὅστις οὐκ ἔλπει τὰ μεираκία, « τῶν δὲ ἡγεμόνων καὶ φανερώς ἀγανακτοῦσι πολλοί. » Ταῦθ' ἅμα λέγων ὠνόμαζε τοὺς ἀγανακτοῦντας. Ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθέως ἐκείνους τε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν
25 αὐτοῦ συνελάμβανεν.

ε'. Ἐφ' ᾧ τῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τις κουρέων, Τρύφων ὄνομα, προεκπηδήσας ἐκ τινος φρενοβλαθείας, ἐαυτοῦ μνητῆς γίνεταί· « κάμῃ γάρ, ἔφη, Τήρων οὗτος ἀνέπειθεν, « ὅταν θεραπεύω τῷ ξυρῷ σε διαχρήσασθαι, μεγάλας
30 « τέ μοι παρὰ Ἀλεξάνδρου δωρεὰς ὑπισχνεῖτο. » Ταῦτα ἀκούσας Ἡρώδης τὸν τε Τήρωνα σὺν τῷ παιδί καὶ τὸν κουρέα βασάνους διήλεγχε. Καὶ τῶν μὲν ἀρνούμενων, τοῦ δὲ μηδὲν πλέον λέγοντος, στρεβλοῦν ἐκέλευσε τὸν Τήρωνα σφοδρότερον. Ὁ δὲ υἱὸς οἰκτεῖρας ὑπέσχετο
35 τῷ βασιλεῖ πάντα μνηύσειν, εἰ χάρις αὐτῷ τὸν πατέρα αὐτοῦ. Κάκεινῳ δόντος εἶπεν ὡς ὁ πατήρ αὐτοῦ, πεισθεὶς Ἀλεξάνδρῳ, θελήσειεν αὐτὸν ἀνελεῖν. Τούτο οἱ μὲν εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς τοῦ πατρὸς αἰκίας πεπλάσθαι, τινὲς δὲ ἀληθὲς ἔλεγον.

ς'. Ἡρώδης γε μὴν ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν τε ἡγεμόνων καὶ Τήρωνος κατηγορήσας, τὸν λαὸν ἐπ' αὐτοὺς ἐστρατολόγησεν· αὐτοὶ γοῦν ἀναιροῦνται μετὰ τοῦ κουρέως, ξύλοις βαλλόμενοι καὶ λίθοις. Πέμψας δὲ καὶ τοὺς υἱεῖς εἰς Σεβαστὴν, οὗσαν οὐ πόρρω τῆς Καισα-
45 ρείας, προσέταξεν ἀποπνίξαι. Καὶ τελεσθέντος αὐτῷ ταχέως τοῦ προστάγματος, τοὺς νεκροὺς εἰς Ἀλεξάνδρειον ἐκέλευσεν ἀνακομισθῆναι τὸ φρούριον, συσταφισμένους Ἀλεξάνδρῳ τῷ μητροπάτρῳ. Τὸ μὲν οὖν Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου τέλος τοιοῦτον.

ΚΕΦ. ΚΗ'.

60 Ἀντιπάτρῳ δὲ ἀδύρῃτον ἔχοντι τὴν διαδοχὴν μῖσος ἀφόρητον ἐκ τοῦ ἔθνους ἐπεγείρεται, πάντων ἐπιστα-
μένων ὅτι τὰς διαβολὰς τοῖς ἀδελφοῖς πάσας ἐπισυντά-

crudelitatem ad filiorum caedem processuram. Verum ille filios Tyrum traxit, quumque inde Caesaream navigasset, quo mortis genere perimeret adolescentes, deliberabat.

4. Interea vetus quidam regis miles, Tero nomine, qui filium habebat Alexandro valde familiarem et amicum, et ipse adolescentes privatim dilexerat, prae nimia indignatione mente excidit; et primo quidem circumcursans clamitabat conculcatam esse justitiam, interiisse veritatem, naturam confusam esse, vitam iniquitatis esse plenam, et alia omnia quae dolor vitam contemptui habenti suggereret. Tandem vero regem ipsum adire ausus, « at mihi, inquit, miserrimus esse videris, qui adversus carissimos nequissimis
« credis, si quidem contra filios tuos Pherorae et Salomae
« fidem habeas, quos saepe damnandos judicasti; qui te le-
« gitimis successoribus spoliantes Antipatro soli relinquunt,
« regem sibi maxime obnoxium optantes. Atqui certe tua
« interest dispicere annon forsitan ipse militibus invisus sis
« futurus ex nece fratrum. Nullus est enim qui non adole-
« scentium misereatur, ducum autem plurimi etiam palam
« indignantur. » Simul atque ista dicebat, nominabat eos quibus mota erat indignatio. Rex autem statim illos ipsumque cum filio comprehendi jubet.

5. Quo facto aulicus quidam e regis tonsoribus, Trypho nomine, nescio qua exagitatus insania, prosiliens sui indicium facit, « ac mihi quoque, inquit, Tero iste persuadere
« voluit ut quando te tondeam occiderem: et magna inde
« Alexandrum daturum munera pollicebatur. » His auditis Herodes et Teronem ejusque filium et tonsorem quaestioni subdidit. Quumque illi pernegarent, et tonsor nihil amplius diceret, Teronem vehementius torqueri jussit. Filius autem misertus regi promisit se patefacturum omnia, si patrem sibi condonare vellet. Quumque ille fidem dedisset, ipsius occidendi patrem suum habuisse voluntatem aiebat, ab Alexandro impulsus. Hoc quidem nonnulli, ut patrem tormentis eriperet, fictum, alii autem verum esse affirmabant.

6. Ceterum Herodes, et ducibus et Terone pro concione accusatis, populum congregatum in eos incitavit, adeoque ibidem una cum tonsore lignorum et lapidum ictibus interficiuntur. Quum autem filios misisset Sebasten, quae non longe aberat a Caesarea, eos strangulari praecipit; factoque sine mora quod imperaverat, mortuos in Alexandreum castellum asportari jussit, cum Alexandro materno avo sepehendos. Et vitae quidem finem ejusmodi habuere Alexander et Aristobulus.

CAP. XXVIII. (XVIII.)

In Antipatrum vero, quum jam successionis jus non controversum haberet, exortum est gentis odium intolerabile, utpote quod norint omnes istum omnium in fratres suos

ξειεν οὗτος. Ὑποικουρεὶ δὲ καὶ δέος οὐ μέτριον, αὐ-
ξανομένην δρῶντι τὴν τῶν ἀνηρημένων γενεάν. Ἦσαν
γὰρ Ἀλεξάνδρῳ μὲν ἐκ Γλαφύρας υἱεὶς δύο, Τιγράνης
καὶ Ἀλέξανδρος· Ἀριστοβούλῳ δὲ ἐκ Βερενίκης τῆς Σα-
15 λώμης θυγατρὸς Ἡρώδης μὲν καὶ Ἀγρίππας καὶ Ἀρι-
στόβουλος υἱοὶ, θυγατέρες δὲ Ἡρωδίας καὶ Μαριάμμη.
Τὴν μὲν οὖν Γλαφύραν Ἡρώδης μετὰ τῆς προικὸς ἀπέ-
πέμφεν εἰς Καππαδοκίαν, ὡς ἀνεῖλεν Ἀλέξανδρον, τὴν
Ἀριστοβούλου δὲ Βερενίκην συνώκισε θείῳ πρὸς μητροῦς
10 Ἀντιπάτρου. Τὴν γὰρ Σαλώμην οὖσαν διάφορον ἐξοι-
κειούμενος ὁ Ἀντίπατρος τοῦτον ἐπραγματεύσατο τὸν
γάμον. Περιέθει δὲ καὶ Φερῶραν δώροις τε καὶ ταῖς
ἄλλαις θεραπείαις, καὶ τοὺς Καίσαρος φίλους, οὐκ ὀλίγα
πέμπων εἰς τὴν Ῥώμην χρήματα. Οἱ γέ μιν περὶ
15 Σατουρνίνον ἐν Συρίᾳ πάντες ἐπλήσθησαν τῶν ἀπ' αὐτοῦ
δωρεῶν· ἐμισεῖτο δὲ διδοὺς πλεῖον, ὥς ἂν οὐκ ἐκ τοῦ
μεγαλοψύχου χαρίζομενος, ἀλλὰ ἀναλίσκων κατὰ δέος.
Συνέβαινε δὲ τοὺς μὲν λαμβάνοντας οὐδὲν μάλλον εὖ-
νους γίνεσθαι, γαλεπωτέρους δὲ ἐχθροὺς οἷς μὴ διδῶν.
20 Λαμπροτέρως δὲ κατ' ἡμέραν ἐποιεῖτο τὰς διαδόσεις,
δρῶν τὸν βασιλέα, παρ' οὗ αὐτὸς ἐλπίδας εἶχεν, ἐπι-
μελούμενον τῶν ὀρφανῶν, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀνηρημέ-
νοις μετάνοιαν ἐμφαίνοντα, δι' ὧν ἡλέει τοὺς ἐξ ἐκεί-
νων.
25 β'. Συναγαγὼν γὰρ ποτὲ Ἡρώδης συγγενεῖς τε καὶ
τοὺς φίλους, παραστειάμενός τε τὰ παῖδια, καὶ δα-
κρύων ἐμπλήσας τοὺς ὀφθαλμούς, εἶπεν, « ἐμέ τε
« πατέρας τούτων σκυθρωπὸς ἀφείλετο δαίμων, ταῦτα
« δέ μοι μετὰ τῆς φύσεως συνίστησιν ἔλεος ὀρφανῶν.
30 « Πειρώμαι δὲ, εἰ καὶ πατὴρ ἐγενόμην ἀτυχέστατος,
« πάππος γοῦν φανῆναι μετριώτερος, καὶ μετ' ἐμέ
« κηδεμόνας αὐτοῖς καταλιπεῖν τοὺς ἐμοὶ φιλάτους.
« Ἐγγὺ δὲ τὴν μὲν σὴν, Φερῶρα, θυγατέρα τῷ πρε-
« σβυτέρῳ τῶν ἀδελφῶν Ἀλεξάνδρου παῖδων, ἵνα ᾗς
35 « αὐτῷ κηδεμὼν ἀναγκαῖος, τῷ σὴ δὲ παιδί, Ἀντί-
« πατρε, τὴν Ἀριστοβούλου θυγατέρα· γένοιο γὰρ ἂν
« οὗτος πατὴρ τῆς ὀρφανῆς καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς ὁ
« ἐμὸς Ἡρώδης λήψεται, πρὸς μητρὸς ὧν ἀρχιερέως
« πάππου. Ὁ ἀγαπῶν μὲν οὖν ἐμέ ταύτην ἐχέτω τὴν
40 « γνώμην, ἣν διακόψει μηδεὶς ἐμέ φιλῶν. Ἐπεύχομαι
« δὲ καὶ τῷ Θεῷ συναρμόσασθαι τοὺς γάμους ἐπὶ συμ-
« φέροντι τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ τῶν ἐμῶν ἐκγόνων,
« τὰ τε παῖδια ταυτὶ γαληνοτέροις ἐπιθεῖν ὀμμασιν
« ἢ τοὺς πατέρας αὐτῶν. »
45 γ'. Ἐτι ταῦτα εἰπὼν ἐδάκρυσε τε καὶ τῶν παῶν
συνήρμωσε τὰς δεξιὰς· ἔπειτα κατασπασάμενος ἕκαστον
φιλοφρόνως διέλυσε τὸν σύλλογον. Ἐπαχνώθη δ' εὐθύς
Ἀντίπατρος καὶ δῆλος ᾗ ἅπασιν ὀδυνώμενος. Ὑπε-
λάμβανε γὰρ εἶναι καὶ παρὰ τῷ πατρὶ τὴν τῶν ὀρφανῶν
50 τιμὴν ἑαυτοῦ καταλύσιν· αὐτὸς τε κινδυνεύσειεν περὶ τῶν
βίων, εἰ πρὸς Ἀρχελαῦ καὶ Φερῶραν ὄντα τετράρχην
βοηθὸν ἔχοιεν οἱ Ἀλεξάνδρου παῖδες. Συνελογίζετο δὲ
τὸ ἑαυτοῦ μῖσος καὶ τὸν τῶν ὀρφανῶν ἔλεον ἐκ τοῦ ἔθνους,
ὅση τε σπουδὴ ζώντων, καὶ ὅση μνήμη παρὰ Ἰουδαίους

calumniarum auctorem exstilissee. Quin et timor subibat non mediocris, quum videret interfectorum sobolem in dies adolescere. Erant enim Alexandro quidem ex Glaphyra filii duo, Tigranes et Alexander; Aristobulo vero ex Berenice Salomes filia, Herodes et Agrippa et Aristobulus filii, filiaeque Herodias et Mariamne. Et Glaphyram quidem cum dote sua in Cappadociam dimisit Herodes, postquam Alexandrum interfecerat; Berenicen autem Aristobuli conjugem fratri matris Antipatri matrimonio junxit. Ut enim Salomen, quam infensam habebat, sibi reconciliaret Antipater, nuptias istas excogitavit. Insuper Pheroram muneribus aliisque obsequiis atque amicos praeterea Caesaris ambiebat, magnam pecuniae viam Romam mittendo. Porro Saturninum et qui cum eo erant in Syria omnes donis explevit. Eo autem magis invisus erat, quo plura donabat, ut qui non ex munificentia largiretur, sed ex metu prodigeret. Adeoque eveniebat ut accipientes quidem nihilo magis benevoli fierent, acerbiores vero inimici quibus nihil dederat. In munerum autem distributione quotidie largior erat et profusior, quum, praeter spem quam ipse conceperat, videret regem pueros curare parentibus orbatos, et ex prolis eorum miseratione palam praese ferre quod caedis peremptorum eum poenituerit.

2. Quum enim Herodes, cognatis aliquando et amicis congregatis, pueros in conspectum dedisset et lacrimis opplesset oculos, dicebat, « horum quidem patres mihi tristic « fortuna eripuit, at istos orbitatis misratio simulque na- « tura ipsa mihi commendat. Jam vero operam do ut, si « quidem pater fuerim infelicissimus, avum tamen memet « ostendam commodiorem, illisque post me relinquam cu- « ratores mihi amicissimos. Despondeo igitur tuam quidem « filiam, Pherora, natu maximo fratrum Alexandri pue- « rorum, ut ei curator sis necessitudine conjunctus; tuo « vero, Antipater, filio Aristobuli filiam, ut qui hoc modo « fias pupillae pater; ejusque sororem meus Herodes acci- « piet, ex matre pontificem pro avo habens. Et me quidem « quotusquisque amat meam eat in sententiam, quam nemo « me diligens irritam reddet. Insuper et Deum precor ut « una mecum has faciat prosperetque nuptias, in regni « mei meorumque nepotum emolumentum; atque hos pue- « ros vultu sereniori quam patres ipsorum aspiat.

3. Dum ista diceret, lacrimavit, et liberorum dexteras conjunxit: deinde singulos benigne admodum complexus, concilium dimisit. Statim autem dirigit Antipater, omnibusque manifestum erat quod ei dolebat. Pupillorum namque honore sibi aliquid etiam apud patrem derogatum esse existimabat: iterumque de summa rerum in periculo fore, si Alexandri filii praeter Archelaum etiam Pheroram tetra-archam adiutorem haberent. Ad haec secum reputabat quantum gens ipsius odio et pupillorum misericordia esset commota. quantoque studio in eos ferrentur omnes, quamque penitus

τῶν δι' αὐτὸν ἀπολωλότων ἦν ἀδελφῶν. Ἔγνω δὲ πάντα τρόπον διακόπτειν τὰς ἐγγύας.

δ'. Καὶ τὸ μὲν ὑπέναι πανούργως ἔδεισε τὸν πατέρα χαλεπὸν ὄντα καὶ πρὸς τὰς ὑποφίας κινούμενον εὐθείας. Ἐτόλμησε δὲ προσελθὼν ἱκετεύειν ἀντικρυς μὴ στερίσκειν αὐτὸν ἥς ἡξίωσε τιμῆς, μηδὲ αὐτῷ μὲν ὄνομα βασιλείας, δύναμιν δὲ ὑπάρχειν ἄλλοις· οὐ γὰρ κρατήσιν τῶν πραγμάτων, εἰ πρὸς Ἀρχελάῳ πάππῳ καὶ Φερῶραν κηδεστὴν ὁ Ἀλεξάνδρου παῖς προσλάβοι. Κατηντιβόλει δὲ πολλῆς οὔσης γενεᾶς κατὰ τὸ βασιλεῖον μεταθεῖναι τοὺς γάμους. Ἦσαν γὰρ δὴ τῷ βασιλεῖ γυναῖκες μὲν ἑνέα, τέκνα δὲ ἐκ τῶν ἑπτὰ αὐτὸς μὲν Ἀντίπατρος ἐκ Δωρίδος, Ἡρώδης δὲ ἐκ Μαρίας τῆς τοῦ ἀρχιερέως θυγατρὸς, Ἀντίπας δὲ καὶ Ἀρχέλαος ἐκ Μαλθάκης τῆς Σαμαρείτιδος, καὶ θυγάτηρ Ὀλυμπιάς, ἣν ὁ ἀδελφιδεὺς αὐτοῦ Ἰωσήπος εἶχεν, ἐκ δὲ τῆς Ἱεροσολυμίτιδος Κλεοπάτρας Ἡρώδης καὶ Φίλιππος, ἐκ δὲ Παλλάδος Φασάηλος. Ἐγένοντο δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλαι θυγατέρες, Ῥωξάνη τε καὶ Σαλώμη, ἣ μὲν ἐκ Φαίδρας, ἣ δὲ ἐξ Ἑλπίδος. Δύο δὲ εἶχεν ἀτέκνους, ἀνεψιὰν τε καὶ ἀδελφιδὴν χωρὶς δὲ τούτων δύο ἀδελφὰς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοδοῦλου τὰς ἐκ Μαρίας. Οὔσης δὲ πολυπρῶπου τῆς γενεᾶς ὁ Ἀντίπατρος ἐδεῖτο μετατεθεῖναι τοὺς γάμους.

ε'. Χαλεπῶς δὲ ὁ βασιλεὺς ἠγανάκτησε, καταμαθὼν αὐτοῦ τὸ πρὸς τοὺς ὀρφανούς ἦθος, ἐνόησεν αὐτῷ παρεῖσθαι περὶ τῶν ἀνηρημένων, μὴ ποτε κακείνοι γένοιτο τῶν Ἀντιπάτρου διαβολῶν ἀγώνισμα. Τότε μὲν οὖν πολλὰ πρὸς ὄργην ἀποκρινάμενος ἀπελάυνει τὸν Ἀντίπατρον. Αὐθις δ' ὑπαχθεὶς αὐτοῦ ταῖς κολαχαιαῖς μεθιρμόσατο· καὶ αὐτῷ μὲν τὴν Ἀριστοδοῦλου συνώκισε θυγατέρα, τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ τῇ Φερῶρα θυγατρί.

ς'. Καταμάθοι δ' ἂν τις ὅσον ἰσχυρὸν ἐν τούτῳ κολακῶν Ἀντίπατρος, ἐκ τοῦ Σαλώμην ἐν ὁμοίᾳ οὔσαν ἀποτυχεῖν. Ταύτην γὰρ δὴ, καίπερ οὔσαν ἀδελφὴν καὶ πολλὰ διὰ Ἰουλίας τῆς Καίσαρος γυναικὸς ἱκετεύουσαν γαμῆθῃν τῷ Ἀραβὶ Συλλάῳ, διωμόσατο μὲν ἐχθροτάτην εἶναι, εἰ μὴ παύσαιτο τῆς σπουδῆς, τὸ δὲ τελευταῖον ἀκουσαν Ἀλεξᾶ τινι τῶν φίλων συνώκισε, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς, τὴν μὲν τῷ Ἀλεξᾷ παιδί, τὴν δὲ ἑτέραν τῷ πρὸς μητρὸς Ἀντιπάτρου θείῳ. Τῶν δὲ ἐκ Μαρίας θυγατέρων ἣ μὲν ἀδελφῆς υἱὸν Ἀντίπατρον εἶχεν, ἣ δὲ ἀδελφῷ Φασάηλον.

ΚΕΦ. ΚΘ'.

Διακόψας δὲ τὰς τῶν ὀρφανῶν ἐλπίδας ὁ Ἀντίπατρος καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῷ τὰς ἐπιγαμίας ποιησάμενος, ὥς ἐπὶ βεβαίᾳ μὲν ὥρμαινε ταῖς ἐλπίσι, προσβαλὼν δὲ τῇ κακίᾳ τὸ πεπονηδὸς ἀφόρητος ἦν. Τὸ γὰρ ἐκάστου μίσος ἀποσκευάσασθαι μὴ δυνάμενος ἐκ τοῦ φοβεροῦ εἶναι τὴν ἀσφάλειαν ἐπορίζετο. Συνήργει δὲ καὶ Φερῶρας ὥς ἂν ἤδη βασιλεῖ βεβαίῳ. Γίνεται δὲ καὶ γυναικῶν σύνταγμα κατὰ τὴν αὐλήν, ὃ νεωτέρους ἐκίνησε θυρόδους. Ἡ γὰρ Φερῶρα γυνή, μετὰ τῆς

Judæorum memorie insoderint fratres propter ipsum exitio dati. Itaque modis omnibus statuebat sponsalia dirimere.

4. Et quidem ut callide in patris gratiam se insinueret veritus est, ut qui difficilis esset, et statim levissima suspicione moveretur. Eum vero adire ausus coram supplicavit ne se honore privaret quo ipsum dignatus esset; neque se quidem nudum regni nomen habere, penes alios vero potestatem esse sineret: laud enim posse se rerum potiri, si Alexandri filius præter avum Archelaum etiam Pheroram socerum accipiat. Enixe itaque orabat ut nuptias mutatum iret, præsertim quum tam numerosa esset in regia progenies. Nam regi uxores quidem novem erant, liberi vero ex septem illarum suscepti: Antipater quidem ipse ex Doride, Herodes vero ex Mariamne pontificis filia, Antipas et Archelaus ex Malthace Samaritide, filiaque Olympias, quam fratris ejus filius Josephus habebat; Herodes vero et Philippus ex Cleopatra Hierosolymitide, necnon Phasaëlus ex Pallade. Ei etiam natæ erant aliæ filiæ, Roxane et Salome, una quidem ex Phædra, altera vero ex Elpide. Duas autem uxores habebat quæ steriles erant, consobrinam et fratris filiam; et præterea duas Alexandri et Aristobuli sorores ex Mariamne. Quum igitur multiplex adeo soboles superesset, obsecrabat Antipater ut alio modo fierent nuptiæ.

5. Rex autem, ubi perspexit ejus erga pupillos ingenii indolem, vehementer indignatus est, ipsumque sublit cogitatio de occisis, ne forte id etiam omni studio contenderit Antipater, ut illi calumniis obruerentur. Et tunc quidem, quum multa iracunde respondisset, Antipatro repulsam dedit. Postea vero, blanditiis illius mollis victusque, nuptiarum pactionem mutavit: ac ipsi quidem Aristobuli filiam collocavit, ejus vero filium Pheroræ filiae.

6. Inde autem licet animadvertere, quantum in hoc Antipater valuit adulando, quod idem in simili causa impetrare non potuit Salome. Hanc enim, quamvis soror esset et multis precibus, intercedente Julia uxore Caesaris, contenderet ut Syllæo Arabi nupta daretur, pro inimicissima habiturum esse juravit, nisi ab hoc studio desisteret: tandemque invitam Alexæ cuidam ex amicis suis matrimonio junxit, ejusque filiarum unam Alexæ filio, alteram materno Antipatri avunculo. Filiarum autem ex Mariamne una quidem nupta erat Antipatro sororis filio, altera vero fratris filio Phasaëlo.

CAP. XXIX. (XVIII.)

Quum autem pupillis spem omnem præcidisset Antipater, et affinitates prout maxime in rem facerent suam junxisset, quasi firma stabiliqve spe nitebatur, adjectaque malitiæ fiducia intolerabilis evadebat. Nam quum singulorum odium excutere non posset, securitatem sibi ex terrore querebat. Etiam Pheroras ipsi, tanquam regi certo futuro, operam suam commodabat. Porro conflatum est in aula mulierum quoque sodalitiū, quod novas excitavit turbas. Etenim Pheroræ uxor, cum matre ac sorore sua, necnon et

μητρός καὶ τῆς ἀδελφῆς προσλαβοῦσα τὴν Ἀντίπατρου
μητέρα, πολλὰ μὲν ἡσέλγαινε κατὰ τὸ βασιλεῖον,
ἐτόλμησε δὲ καὶ τοῦ βασιλέως ὑβρίσαι δύο θυγατέρας·
διὸ μάλιστα αὐτὴν ἐκείνος προέβλητο· μισούμεναί γε
μὴν ὑπ' αὐτοῦ τῶν ἄλλων ἐπεκράτουν. Μόνη δὲ τῆς
ὁμοιοῦς αὐτῶν ἀντίπαλος ἦν Σαλώμη, καὶ βασιλεῖ
διέβαλλε τὴν σύνοδον, ὡς οὐκ ἐπ' ἀγαθῶ τῶν αὐτοῦ
πραγμάτων εἴη. Ἰννοῦσαι δὲ ἐκεῖναι τὴν διαβολὴν,
καὶ ὡς ἀναγκάστειεν Ἡρώδης, τῆς μὲν φανερᾶς συνό-
δου καὶ τῶν φιλοφρονήσεων ἐπαύσαντο, τούναντίον δὲ
ὑπεκρίνοντο καὶ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλας ἀκούοντος
βασιλέως, αἷς συνυπεκρίντο καὶ Ἀντίπατρος, ἐν τῷ
φανερῷ προσκρούων Φερῶρα· συνοῦσαι δὲ ἦσαν
αὐτῶν λάθρα καὶ κῶμοι νυκτερινοί, τὴν τε ὁμόνοιαν
ἢ παρατήρησις ἐπέτεινεν. Ἡγνόει δὲ οὐδὲν Σαλώμη
τῶν πραττομένων καὶ πάντῃ Ἡρώδῃ διήγγελλεν.

β'. Ἐξεκαίετο δ' ἐκείνος εἰς ὀργὴν, καὶ μάλιστα δ'
ἐπὶ τὴν Φερῶρα γυναῖκα· ταύτην γὰρ πλέον ἢ Σαλώμῃ
διέβαλλεν. Ἀθροίσας γοῦν συνέδριον τῶν τε φίλων
καὶ συγγενῶν, ἅλλα τε πολλὰ τῆς ἀνθρώπου κατηγορεῖ
καὶ τὴν εἰς τὰς αὐτοῦ θυγατέρας ὕβριν, ὅτι τε Φαρι-
σαίοις μὲν χορηγῆσαι μισθοῦς κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν
ἀδελφὸν αὐτῷ κατασκευάσειε πολέμιον, ἐνδουσαμένην
φαρμάκοις. Τελευταῖον δὲ εἰς Φερῶραν ἀπέστρεψε
τὸν λόγον, δυοῖν θάτερον εἰλίσθαι λέγων, ἢ αὐτὸν ἀδελ-
φόν, ἢ τὴν γυναῖκα. Τοῦ δὲ θᾶπτον ἀπολείπειν τὸ
ζῆν ἢ τὴν γυναῖκα φήσαντας, οὐκ ἔχων ὅ τι χρὴ δρᾶν,
μετέβαιεν ἐπ' Ἀντίπατρον, ὃ παρήγγειλε μῆτε τῇ
Φερῶρα γυναίκε μῆτε αὐτῷ μῆτε ἄλλῳ τινὶ τῶν ἐκεί-
νης διαλέγεσθαι. Ὁ δὲ φανερώς μὲν οὐ μετέβαινε τὸ
πρόσταγμα, λάθρα δὲ διενυχτέρευε σὺν ἐκείνοις· καὶ
δεδοικώς ἐπιτηροῦσαν τὴν Σαλώμην πραγματεύεται διὰ
τῶν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας φίλων τὴν εἰς Ῥώμην ἀποδημῶσαν
αὐτῇ. Γραφάντων γὰρ ἐκείνων δεῖν Ἀντίπατρον
πεμφθῆναι διὰ χρόνου πρὸς Καίσαρα, ὃ δὲ οὐ τι μελ-
λήσας ἐξέπεμψε, θεραπείαν τε λαμπράν καὶ πλεῖστα
δοῦς χρήματα, τὴν τε διαθήκην κομίζει· ἐν ἣ βασιλεὺς
μὲν Ἀντίπατρος ἐγγέγραπτο, Ἀντίπατρου δὲ Ἡρώδης
διάδοχος ὃ ἐκ Μαρίας τῆς τοῦ ἀρχιερέως θυγατρὸς
γεγονώς.

γ'. Ἐπλευσε δὲ καὶ Συλλαῖος ὃ Ἀραψ ἐπὶ Ῥώμῃς,
ἡμελικῶς μὲν τῶν Καίσαρος προσταγμάτων, ἀγωνιού-
μενος δὲ πρὸς Ἀντίπατρον, περὶ ᾧν ἐδεδίκαστο Νικολάω
τάχιον. Οὐ μικρὸς δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς Ἀρέταν ἦν ἀγὼν
τὸν αὐτοῦ βασιλεία. Τούτου γὰρ ἄλλους τε φίλους
ἀνηρέκει καὶ Σόεμον, τῶν ἐν Πέτρα τὸν δυνατώτατον.
Πείσας δὲ πολλοῖς χρήμασι Φαβάτον τὸν Καίσαρος
διοικητὴν, ἐχρήτο βοηθῷ καὶ καθ' Ἡρώδου. Πλείονα
δὲ δοὺς Ἡρώδης ἀφίστησι τε ἀπὸ Συλλαίου Φαβάτον
καὶ δι' αὐτοῦ τὰ κελευσθέντα ὑπὸ Καίσαρος εἰσέπρατ-
τεν. Ὁ δὲ μὴδὲν ἀποδοὺς ἔτι καὶ κατηγορεῖ Φαβάτου
πρὸς Καίσαρα, διοικητὴν εἶναι λέγων οὐ τῶν ἐκείνου,
τῶν δὲ Ἡρώδου συμφερόντων. Ἐρ' οἷς ὀργισθεὶς
Φαβάτος (ἦν δὲ ἔτι παρ' Ἡρώδῃ μάλιστα τιμώμενος)

matre Antipatri, multa quidem in regia insolenter agebat :
duas vero regis filias contumeliose tractare ausa est. Quare
illam præcipue aversatus est. Ceterum odio habitæ ab illo
ceteris dominabantur. Sola vero Salome earum concordie
adversabatur, congressusque apud regem accusabat, ut qui
rebus illius in damnum cederent. Illæ autem, ubi intel-
lexerant delationem, quamque ægre rem tulisset Herodes,
cessarunt quidem palam convenire et in familiaritate ver-
sari; contrarium vero simulabant, atque discordare ab in-
vicem audiente rege. Cum quibus eadem etiam præ se
ferebat Antipater, in conspectu omnium Pheroram lace-
sens : congressus vero occultos habebant, et nocturnas
comessationes agebant, et ad earum concordiam firmandam
conferebat observatio. Nihil autem eorum quæ agerent
molirenturve ignorabat Salome, et Herodi cuncta nuncia-
bat.

2. Ille vero iracundia exardebat, maximeque adversus
Pheroræ conjugem : nam hanc magis accusabat Salome.
Advocatis igitur amicis cognatisque in concilium, et alia
multa mulieri objiciebat et injurias filiabus suis illatas,
quodque Pharisæis præmia, ut ipsi adversarentur, dedisset,
fratremque ipsi hostem fecisset, veneficiis suis irretitum.
Tandem vero se ad Pheroram convertit, dicens se ei alterum
e duobus eligendi optionem dare, aut ut fratrem sibi habe-
ret, aut uxorem. Quumque ille se vitam citius amissu-
rum esse quam uxorem dixisset, incertus quid ageret, ser-
monem ad Antipatrum transfert, eique denunciavit ut ne-
que cum Pheroræ uxore, neque cum ipso, neque alio quo-
piam ad eam pertinente colloqueretur. Ille palam quidem
nihil faciebat contra quam præceptum erat, clam vero cum
illis pernoctabat; atque veritus ne ipsum observaret Sa-
lome, enititur efficitque per amicos in Italia degentes ut
Romam proficisceretur. Etenim, quum illi scripsissent
mitti oportere Antipatrum aliquanto post tempore ad Cæ-
sarem, ille nihil moratus eum misit, dato ipsi et splendido
famulitio et plurima pecunia, et testamento deferendo, in
quo scriptum erat ut Antipater quidem regnaret, Antipatro
vero in regnum succederet Herodes, ex Mariamne ponti-
ficis filia procreatus.

3. Etiam Syllaëus Arabs Romam navigavit, quum quidem
nihil eorum curasset quæ Cæsar imperaverat; de iis vero
adversus Antipatrum disceptaturus, ob quæ antea a Nico-
lao in iudicium vocatus fuerat. Porroque causam non
levem dicturus erat contra Aretam regem suum. Hujus
enim et amicos alios interfecerat et Soemum, omnium in
Petra potentissimum. Quumque grandi pecunia Fabato per-
suasisset Cæsaris procuratori, operam illius adhibuit etiam
contra Herodem. Plus autem largitus Herodes et Fabatum
a Syllaëo alienat, et per eum exigebat quicquid Cæsar im-
peraverat. At quum ille nihil reddidisset, Fabatum apud
Cæsarem accusabat, procuratorem esse dicens qui majorem
Herodis quam ipsius rationem habebat. Quibus commotus
ad iracundiam Fabatus (adhuc enim maximo in honore erat

γίνεται προδότης Συλλαίου τῶν ἀπορρήτων, τῷ τε βασιλεῖ φησὶν ὅτι Συλλαῖος διαφθείρειεν αὐτοῦ τὸν σωματοφύλακα Κόρινθον χρήμασιν, ὃν δεῖ φυλάττεσθαι. Πείθεται δ' ὁ βασιλεὺς· καὶ γὰρ ἐτέθραπτο μὲν ὁ Κόρινθος ἐν τῇ βασιλείᾳ, γένος δ' ἦν Ἀραψ. Συλλαμβάνει δ' εὐθέως οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ δύο ἑτέρους Ἀραβας, εὐρὼν παρ' αὐτῷ τὸν μὲν φίλον Συλλαίου, τὸν δὲ φύλαρχον. Οἱ δὲ βασανιζόμενοι πείσαι Κόρινθον ὡμολόγησαν ἐπὶ πολλοῖς χρήμασιν Ἡρώδην ἀναλεῖν. Οὗτοι μὲν οὖν ἀνακρίθεντες καὶ παρὰ Σατορνίνῳ τῷ διέποντι τὴν Συρίαν ἀνεπέμφθησαν εἰς Ῥώμην.

(ΙΘ'). δ'. Ἡρώδης δ' οὐκ ἀνείει Φερύωραν, βιαζόμενος ἀπαλαγῆναι τῆς γυναικός· οὐδ' ἐπενόει μηχανήν, δι' ἧς ἂν τιμωρήσαιο τὴν ἀνθρωπον, πολλὰς τοῦ μίσους ἔχων αἰτίας, ὥς ὑπεραλγῆσας σὺν αὐτῇ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐκβάλλει. Φερύωρας δὲ, ἀγαπήσας τὴν ὕβριν, ἀπαλλάσσεται μὲν εἰς τὴν ἑαυτοῦ τετραρχίαν, ὁμόσας ἔξειεν ἓνα τῆς φυγῆς ὅρον, τὸν Ἡρώδης θάνατον, καὶ μηδέποτε πρὸς ζῶντα ὑποστρέψειν· ἐπανῆλθε δὲ οὐδὲ πρὸς νοσοῦντα τὸν ἀδελφόν, καίτοι λιπαρῶς μεταπεμπόμενον. Ἐβούλετο γὰρ αὐτῷ τινὰς ἐντολὰς καταλείψειν ὥς τεθνηῖσκέμενος. Ἄλλ' ὁ μὲν παρ' ἐλπίδα σώζεται. Μετ' οὐ πολὺ δὲ νοσεὶ Φερύωρας, εὗρίσκεται δὲ Ἡρώδης μετριώτερος· καὶ γὰρ ἤκει πρὸς αὐτὸν καὶ συμπαθῶς ἰθεράπευεν· οὐ μὴν ὑπερίσχυσε τοῦ πάθους. Μετὰ γὰρ ἡμέρας ὀλίγας ἀποθνήσκει Φερύωρας, ὃν καίπερ ἀγαπήσας Ἡρώδης μέγχι τελευταίας ἡμέρας, ὅμως καὶ αὐτὸν ἀναλεῖν ἐφημίσθη φαρμάκῳ. Τὸν γε μὴν νεκρὸν εἰς Ἱεροσόλυμα κομίσας πένθος τε μέγιστον ὄλω τῷ ἔθνει κατήγγειλε, καὶ κηδείας ἡΐωσε λαμπροτάτης. Ἐνα μὲν δὴ τῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου φονέων τοιοῦτον περιέρχεται τέλος.

ΚΕΦ. Α'.

Μετέβαινε δ' ἐπὶ τὸν αὐθέντην Ἀντιπάτρον ἡ ποιητὴς, τὸν Φερύωρα θάνατον ἀρχὴν λαβοῦσα. Τῶν τούτου γὰρ τινες ἀπελευθέρων, κατηφεῖς τῷ βασιλεῖ προσελθόντες, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διεφθάρθαι φαρμάκοις ἔλεγον· προσενεγκεῖν μὲν γὰρ αὐτῷ τι τὴν γυναῖκα τῶν οὐ συνήθως ἐσκευασμένων, φαγόντα δὲ εὐθέως εἰς τὴν νόσον καταπεσεῖν· ἀγχοῦναι τε πρὸ δυοῖν ἡμερῶν τὴν μητέρα ταύτης καὶ τὴν ἀδελφὴν γύναιον ἐκ τῆς Ἀραβίας φαρμάκων ἔμπειρον, ὅπως φίλτρον σκευάσῃ τῷ Φερύωρᾳ, δεδωκέναι δὲ ἀντὶ τούτου θανάσιμον, Συλλαίου πραγματευσαμένου· τοῦτω γὰρ ἦν γνώριμον.

β'. Πληγεῖς οὖν ὁ βασιλεὺς ὑποφίαις πλείοσι, θεαπαίνας τε καὶ τινὰς τῶν ἐλευθέρων ἐβασάνιζεν. Ἐβόα δὲ τις ἐν ταῖς ἀλγηδόσι, «Θεός, ὁ γῆν καὶ οὐρανὸν διέπων, μετέλθοι τὴν τούτων ἡμῖν τῶν κακῶν αἰτίαν, τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα.» Ταύτης τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς λαβόμενος ἐπεξῆει πρόσω τὴν ἀλήθειαν ἐπιζητῶν. Ἦ δὲ γυνὴ, τὴν τε φίλιν τῆς Ἀντιπάτρου

apud Herodem) Syllae secreta enunciat, regique indicat quod Syllaus Corinthum ejus satellitem pecunia corrupisset, quem in custodiam dari oporteat. Neque rex id facere dubitavit: nam Corinthus quidem in regia educatus fuerat, genere autem Arabs erat. Mox igitur illum comprehendit, ac praeterea duos alios Arabas apud ipsum deprehensos, unum quidem Syllae amicum, alterum vero tribus praefectum. Qui quaestioni subditi, confessi sunt se magna pecunia Corintho persuasisse ut Herodem occideret. Et illi quidem, de istis a Saturnino interrogati, Romam missi sunt.

(XIX.) 4. At Herodes non dimittit Pheroram, volens eum compellere ad uxorem repudiandam; neque quo modo mulierem plecteret inveniebat, licet in eam odii causas haberet, donec gravi dolore percitus fratrem etiam ipsum cum ea ejicit. Pheroras autem, injuria aequo animo accepta, in suam quidem tetrarchiam discedit, juravitque unum sibi exilii finem fore mortem Herodis, et nequaquam ad eum dum viveret reversurum esse: atque ad fratrem aegrotantem noluit se recipere, multis licet precibus accersitus. Illi quippe tanquam morituro in animo erat nonnulla ei in mandatis relinquere. Sed ille quidem praeter spem revalescit. Non multo autem post in morbum incidit Pheroras, animoque mitiori esse Herodem comperit. Etenim ad eum venit, vicemque ejus dolens operam dabat ut curaretur, sed morbum superare non valuit: nam paucos post dies moritur Pheroras. Quem licet ad extremum usque diem dilexisset Herodes, tamen quod illum veneno peremisisset fama vulgatum est. Ceterum quum mortuum Hierosolyma deportasset, et luctu maximo a tota gente prosequendum edixit, et splendidissima dignatus est sepultura. A deoque unus quidem de intersectoribus Alexandri et Aristobuli hunc videt exitum sortitus est

CAP. XXX. (XIX.)

Exorsa autem a Pherorae interitu in Antipatrum sceleris auctorem transiit poena. Quidam enim ex hujus libertis, quum regem fristes adiissent, fratrem ipsius veneno interfectum esse dicebant. Nam ipsi quidem uxorem comedendum attulisse edulium modo insolito paratum; isto vero comeso illico in morbum incidisse; matremque et sororem illius biduo ante mulierculam ex Arabia adduxisse, veneficiorum bene peritam, ut philtrum Pherorae conficeret, ipsamque ei dedisse venenum mortiferum ex Syllae consilio: illi quippe nota erat et familiaris.

2. Percussus igitur plurimis suspicionibus rex ancillas quaestioni subiciebat et nonnullas liberatas. Quaedam autem inter cruciatus exclamabat, «Deus, coeli terraque rector, in matrem Antipatri, horum nobis malorum causam, vindicet.» Rex, sumpto inde initio, persequabatur ulterius indaginem veritatis. Mulier vero et matris Antipatri familiari-

μητρός πρὸς Φερώραν καὶ τὰς ἐκείνου γυναῖκας ἐδήλου, καὶ τὰς λαθραίας αὐτῶν συνόδους, ὅτι τε Φερώρας καὶ Ἀντίπατρος σὺν ἐκείναις πίνουσιν, ὑποστρέφοντες ἀπὸ τοῦ βασιλέως, δι' ὅλης νυκτός, μηδένα μήτε οἰκέτην μήτε θεράπειναν δῶντες παρατυγχάνειν. Μία δὲ τῶν ἐλευθέρων ταῦτα μηνύει.

γ'. Τὰς δὲ δούλας χωρὶς ἐκάστην Ἡρώδης ἐβασάνειν. Ἐρρήθη δὲ παρὰ πάσαις τὰ προειρημένα συμφώνως, καὶ διότι κατὰ συνθήκην Ἀντίπατρος μὲν εἰς Ῥώμην, Φερώρας δὲ ὑποχωρήσειεν εἰς τὴν Περσίαν. Πολλάκις γὰρ αὐτοὺς διαλαλεῖν ὡς μετὰ Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστοβούλου ἐπ' αὐτοὺς Ἡρώδης διαδίσσεται καὶ τὰς αὐτῶν γυναῖκας· οὐ γὰρ φείσασθαι, μετὰ Μαριάμην καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνης, ἐτέρου τινός· ὥστε αἰμεῖνον εἶναι ὡς πορρωτάτω φυγεῖν τοῦ θηρίου. Πολλάκις δὲ ἀποδυρόμενον πρὸς τὴν μητέρα τὸν Ἀντίπατρον εἰπεῖν ὡς αὐτὸς μὲν εἴη πολὺς ἤδη, νεᾶζοι δὲ καθ' ἡμέραν ὁ πατήρ, φθᾶσαι δ' ἂν τάχα καὶ τελευτήσας, πρὶν ἀρξασθαι βασιλείας ἀληθοῦς· εἰ δὲ καὶ ποτε ἐκείνος τελευτήσας, (πότε δ' ἂν γενέσθαι τοῦτο;) παντάπασιν αὐτῷ τὴν ἀπολαυσιν τῆς διαδοχῆς γενέσθαι σύντομον. Ὑποβλαστάνειν δὲ τὰς τῆς ὕδρας κεφαλὰς, τοὺς Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου παῖδας· ἀνηρῆσαι δὲ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τὴν ἐπὶ τέκνοις ἐλπίδα. Διαδοχὸν γὰρ οὐ τῶν αὐτοῦ τινα παίδων μετὰ τὴν τελευτήν, ἀλλὰ τὸν Μαριάμης Ἡρώδην γεγραφέναι. Καὶ κατὰ τοῦτο γε παντάπασιν παραγερᾶν οἰόμενον αὐτοῦ καὶ διαθήκας μενεῖν κυρίας· αὐτὸν γὰρ προνοήσειν μηδένα τῆς γενεᾶς ἀπολιπεῖν. Ὅντα γε μὲν τῶν πύποτε πατέρων μισοτεκνότατον Ἡρώδην, πολλῷ μᾶλλον εἶναι μισάδελφον. Δοῦναι γοῦν αὐτῷ πρῶτην ἑκατὸν τάλαντα ἐπὶ τῷ μὴ διαλέγεσθαι Φερώρα. Τοῦ δὲ εἰπόντος, τί γὰρ αὐτὸν ἐβλάπτομεν; ἀποκρίνασθαι τὸν Ἀντίπατρον, « εἴθε πάντ' ἡμᾶς ἀφελόμενος γυμνοὺς ἐάσεις ζῶντας. Ἀλλὰ ἀμήχανον ἐκφυγεῖν οὕτω φονικὸν θῆριον, παρ' ᾧ μηδὲ φιλεῖν τινας ἔξεστι φανερώς. Λάθρα γοῦν ἀλλήλοις σύνεσμεν, ἔξεσται δὲ φανερώς, ἐὰν σχῶμεν ποτε ἀνδρῶν φρόνημα καὶ χεῖρας. »

δ'. Ταῦτα ἔλεγον αἱ βασανιζόμεναι, καὶ ὅτι Φερώρας βουλεύσαιο φεύγειν μετ' αὐτῶν εἰς Περσίαν. Ἐπίστευσε δὲ πᾶσιν Ἡρώδης τοῖς λεγομένοις ἐκ τῶν ἑκατὸν τάλαντων· μόνῃ γὰρ Ἀντίπατρω διείλεκτο περὶ αὐτῶν. Ἀποσκήπτει δὲ εἰς τὴν πρώτην ὁ θυμὸς Δωρίδα, τὴν Ἀντίπατρου μητέρα· καὶ γυμνώσας αὐτὴν παντὸς οὗ ἐδεδωρῆτο κόσμου (πολλῶν δ' ἦν τάλαντων) ἐκβάλλει δεύτερον. Τὰς δὲ Φερώρα γυναῖκας ἀπὸ τῶν βασάνων ἐτημέλει διηλλαγμένους. Ἐπτόητο δὲ τῷ φόβῳ καὶ πρὸς πᾶσαν ὑπόνοιαν ἐξερριπίζετο, πολλοὺς τε τῶν οὐκ αἰτίων εἴλκεν εἰς βασάνους, δεδοικώς μὲν τὰ τῶν αἰτίων παραλίπη.

ε'. Κἀν τοῦτω τρέπεται πρὸς τὸν Σαμαρείτην Ἀντίπατρον, ὃς ἦν ἐπίτροπος Ἀντίπατρου βασανίζων δὲ αὐτὸν ἤκουσεν ὅτι μεταπέμψαιτο μὲν Ἀντίπατρος

talem cum Pherora ejusque mulieribus, et occisos eorum conventus aperuit, quodque Pheroras et Antipater, redeuntes a rege, totam noctem cum illis potarint, servis omnibus et ancillis exclusis. Una igitur liberarum hæc indicat.

3. Servas autem singulas seorsum torquebat rex. Quæ vero modo dicta sunt, ab omnibus uno consensu aperiebantur, et qua de causa Romam Antipater ex composito peteret, in Peræam vero Pheroras secederet. Nam sæpe istos in sermone dixisse quod post Alexandrum et Aristobulum in ipsos eorumque conjuges sæviturus esset Herodes. Non enim alteri alicui parsurum esse, qui Mariamne et ex ea genitis non pepercisset: adeoque satius esse ab hac bellua quam longissime fugere. Sæpe autem Antipatrum apud matrem querentem dixisse quod ipse quidem jam incanesceret, pater vero in dies juvenesceret, seque fortasse prius moriturum quam vere regnare incipiat; ac si unquam ille discesserit, (quando autem istud futurum?) successionis voluptatem sibi fore brevissimam. Subpullulare autem hydræ capita. Alexandri atque Aristobuli filios, sibique spem, quam de liberis haberet, a patre præcisam esse. Quippe non suorum puerorum quenquam post mortem suam, sed Mariannes filium ab Herode hæredem scriptum esse. Atque hac in re prorsus illum præ senectute delirare, si testamento suo standum arbitraretur: se namque ut ex ejus progenie nemo superesset curaturum. Quin etiam quum omnes patres, quibus invisus unquam filii fuerunt, odio vincat Herodes, multo tamen magis eum fratres odisse. Quo factum ut nuper sibi centum dederit talenta, ne cum Pherora colloquia misceret. Quum autem ille diceret, quam in re eum læsimus? respondisse Antipatrum, « utinam cunctis ablatis nos nudos, dummodo vivos, relinqueret. Verum fieri non potest ut bestiam cordis adeo avidam quisquam effugiat, per quam ne amore quidem licet palam aliquos prosequi. Itaque nunc occulte convenimus, licebit autem omnium in conspectu, si unquam viriles animos manusque habuerimus. »

4. Hæc tortæ cruciatæque dicebant feminae, quodque Pheroras cum illis in Peræam fugere cogitasset. Ut vero Herodes cunctis quæ dicta erant fidem haberet, fecit centum talentorum mentio: nam de istis soli Antipatro quidquam dixerat. Igitur ante alios in Doridem Antipatri matrem furor ejus invasit; eamque omni ornata, quem ei donaverat quique multorum erat talentorum, spoliata, foras iterum eiecit. Deinde Pheroræ mulieres ex tormentis recreabat jam reconciliatus. Metu autem consternatus erat, et ad omnem suspicionis auram excitabatur: multosque innocentes in tormenta trahebat, veritus ne quem nocentem prætermitteret.

5. Hinc ad Antipatrum Samaritanum se convertit, qui procurator erat Antipatri, et ex ipso in questionem dato audivit, Antipatrum quidem ex Ægypto accersivisse vene-

ἐξ Αἰγύπτου δηλητήριον φάρμακον ἐπ' αὐτὸν διὰ τινος
τῶν ἐταίρων Ἀντιφίλου, λάβοι δὲ παρ' ἐκείνου Θεοδίων
ὁ θεῖος Ἀντιπάτρου, καὶ παραδοῖη Φερῶρα. Τούτῃ
γὰρ ἐντελεσθαι τὸν Ἀντιπάτρον Ἡρώδης ἀνελεῖν, ἕως
6 αὐτὸς ἐστὶν ἐν Ῥώμῃ τῆς ὑπονοίας κευχωρισμένος.
Φερῶραν δὲ παραθέσθαι τῇ γυναικὶ τὸ φάρμακον.
Ταύτην ὁ βασιλεὺς μεταπεμφάμενος αὐτίκα τὸ ληφθὲν
ἐκέλευσε κομίζειν. Ἡ δὲ ἔξεισιν ὡς κομιοῦσα, ῥίπτει δ'
ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ τέγους, τὸν τε ἐλεγχον καὶ τὴν ἐκ τοῦ
10 βασιλέως αἰκίαν φθάνουσα, προνοία δὲ, ὡς εἴοικε, Θεοῦ
μετιόντος Ἀντιπάτρον οὐκ ἐπὶ κεφαλῇ, ἀλλ' ἐπὶ θάτερα
πεσοῦσα διασώζεται. Κομισθεῖσαν δὲ αὐτὴν ὁ βασι-
λεὺς ἀνακτησάμενος (κεκάρωτο γὰρ ἐκ τοῦ πτώματος)
ἡρώτα δι' ἣν αἰτίαν ῥίψειεν ἑαυτὴν, εἰ μὲν εἴποιτο
15 τἀληθὲς ἀφήσειν πάσης τιμωρίας ἐπομνύμενος, εἰ δὲ
ὑποτεταίητο, δαπανήσειν αὐτῆς ἐν βασάνοις τὸ σῶμα,
καὶ μὴδὲ τάφῳ καταλείψειν.

ζ'. Πρὸς ταῦτα ἡ γυνὴ διαλιπούσα μικρὸν, « καὶ
« τί γὰρ, εἶπεν, εἴ τι φείδομαι τῶν ἀπορρητῶν, Φερῶρα
20 « τεθνεώτος, ἡ σώζουσα τὸν ἀπολέσαντα πάντας ἡμᾶς
« Ἀντιπάτρον; Ἄκουε, βασιλεῦ, καὶ μετὰ σοῦ Θεός,
« μάρτυς ἐμοὶ τῆς ἀληθείας, πλανηθῆναι μὴ δυνάμενος.
« Ὅτε ἀποδνήσκοντι Φερῶρα παρεκαθέζου δεδακρυ-
« μένος, τότε με προσκαλεσάμενος ἐκεῖνος, ἡ πολὺ γέ,
25 « ἔφη, γύναι, τῆς εἰς ἑμαυτὸν διανοίας τοῦ ἀδελφοῦ
« διήμαρτον, τὸν οὕτω στέργοντα μισήσας, καὶ κτείνειν
« βουλευσάμενος τὸν οὕτως ἐπ' ἐμοὶ μὴδὲ τεθνεώτί πω
« συγγεγόμενον. Ἄλλ' ἐγὼ μὲν ἀπέγω τῆς ἀσεθείας τὸ
« ἐπιτίμιον· σὺ δὲ ὁ φυλάτεις κατ' αὐτοῦ φάρμακον
30 « ὑπ' Ἀντιπάτρου καταλειφθὲν ἡμῖν φέρε, καὶ βλέπον-
« τός μου ταχέως ἀφάνισον, ἵνα μὴ καὶ καθ' Ἄδου
« φέροιμι τὸν ἀλάστορα. Κελεύσαντος ἐκόμενα, καὶ
« πλείστον μὲν εἰς τὸ πῦρ δρωῖντος αὐτοῦ κατεκένωσα,
« βραχὺ δὲ ἑμαυτῇ πρὸς τὰ δόγηλα καὶ τὸν ἐκ σοῦ φόβον
35 « ἐτήρησα. »

ζ'. Ταῦτα εἰπούσα προσκομίζει τὴν πυξίδα, βραχὺ
παντάπασιν ἔχουσαν τοῦ φαρμάκου. Βασιλεὺς δ' ἐπὶ
τὴν μητέρα τὴν Ἀντιφίλου καὶ τὸν ἀδελφὸν τὰς βασά-
νους μετέφερε. Κάκεινοι τὸν Ἀντιφίλον κομίσαι τε ἀπ'
40 Αἰγύπτου τὴν πυξίδα ὡμολόγουν, καὶ λαβεῖν παρ' ἀδελ-
φοῦ τὸ φάρμακον ἔφασκον, λατρεύοντες ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.
Περιμόντες δ' οἱ Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου δαίμο-
νες ἅπαν τὸ βασίλειον, ἐρευνηταὶ τε καὶ μηνυταὶ τῶν
ἀδελφῶν ἐγένοντο, τοὺς τε πορρωτάτω τῆς ὑποψίας ὄν-
45 τας ἔσυρον εἰς τοὺς ἐλέγχους. Εὐρίσκεται γοῦν καὶ ἡ
τοῦ ἀρχιερέως θυγάτηρ Μαριάμη τῆς ἐπιβουλῆς συνί-
στωρ· βασανιζόμενοι τοῦτο ἀπέδειξαν καὶ αὐτῆς οἱ
ἀδελφοί. Βασιλεὺς δὲ τῆς μητρὸς τολμῆς τὸν υἱὸν
ἡμύνατο. Τὸν γοῦν ἐξ αὐτῆς Ἡρώδης, ὄντα διάδοχον
60 Ἀντιπάτρου, τῆς διαθήκης ἐξήλειψεν.

ΚΕΦ. ΑΑ'.

Ἐπὶ τούτοις καὶ Βάθυλλος εἰς τοὺς ἐλέγχους συνέ-
δραμαν, ἡ τελευταία πίστις τῶν Ἀντιπάρων βεβουλευ-

num ad patrem necandum, per amicum quendam Antiphi-
lum, idque ab eo Antipatri avunculum accepisse Theodio-
nem, ac Pheroræ tradidisse. Huic enim mandasse Antipa-
trum ut Herodem occideret, dum ipse Romæ esset procul
ab omni suspitione: Pheroram vero venenum uxori suæ
dedit servandum. Hanc rex quum accivisset, statim
quod acceperat alferre jubet. Illa vero quasi allatura egre-
ditur, et se ipsam de tecto præcipitat, ut rei indicium et
cruciatu a rege infligendos præveniret. Sed providentia
Dei, ut apparuit, repetentis pœnas ab Antipatro, non in
caput, sed in alias partes delata, mortem effugit. Quum au-
tem ad regem apportata recrearetur (nam ex alto deci-
dens marcore correpta erat), interrogabat qua de causa se
ipsam dejecisset, juratque se vera dicenti omne supplicium
remissurum; sin aliquid celaret, corpus ejus tormentis ab-
sumpturum esse, neque sepulturæ quidquam relicturum.

6. Ad hæc mulier, quum paulisper tacuisset, « quid,
« inquit, abstinere a secretis prodendis, Pherora jam mor-
« tuo, aut ut servarem Antipatrum, qui nos omnes perdi-
« tum ivit? Audi rex, et tecum Deus, testis mihi veritatis,
« qui falli non potest. Quum in lacrimas effusus morienti
« assideres, tunc ille mihi ad se vocatæ dicebat. Næ ego, o
« conjux, vehementer errabam de fratris erga me animo,
« qui eum ita me amantem oderim, et necare cogitaverim
« adeo ob mei necdum mortui vicem conturbatum. Sed
« ego quidem impietatis pretium fero: tu vero quod ei
« paratum servas, nobis ab Antipatro relictum, venenum,
« age affer, et me spectante continuo absume, ne apud in-
« feros quoque feram conscientiam sceleris vindicem. Quum
« jussisset, attuli, et maxima quidem ex parte ejus in
« conspectu in ignem exinanivi, ipsa vero modi cum in in-
« certa vitæ et quia te metuerem mihimet reservavi. »

7. Ista loquuta, pyxidem affert, et in ea paululum admo-
dum veneni. Rex autem matri fratrique Antiphili quæ-
stionem adhibuit. Atque illi Antiphilum et ex Ægypto
pyxidem attulisse fatebantur, et venenum a fratre, Alexan-
driæ medicinam exercente, accepisse dicebant. Regiam
autem omnem circumeuntes Alexandri et Aristobuli manes
rerum incertarum inquisitores facti sunt et indices, atque
eos qui a suspitione longissime aberant, ad examen voca-
bant. Adeoque Mariamne pontificis filia deprehensa est insi-
diarum conscia: id quod fratres ipsius torti declararunt. Rex
autem etiam in filio vindicavit matris audaciam. Quippe
Herodem ex ea genitum, patrisque successorem factum,
e testamento expunxit.

CAP. XXXI. (XX.)

Post hæc etiam Bathyllus in ista indicia concurrebat,
qui postremus ea confirmabat quæ animo agitaverat Anti-

μένων. Ἦν μὲν γὰρ ἀπελευθερος αὐτοῦ, κομίζων δὲ ἤκεν ἄλλο δηλητήριον, ἰοὺς ἀσπίδων καὶ χυλοὺς ἐτέρων ἐρπετῶν, ἵν' εἰ τὸ πρῶτον ἀσθενήσῃσι φάρμακον, τούτῳ Φερώρας μετὰ τῆς γυναικὸς ὀπλίσαιτο κατὰ τοῦ βασι-
 5 λέως. Πάρεργον δὲ τῆς ἐπὶ τὸν πατέρα τὸλμης ἐκό-
 μισε τὰς κατὰ τῶν ἀδελφῶν ἐσκευωρημένας ἐπιστολάς ὑπ' Ἀντίπατρου. Ἦσαν δὲ Ἀρχέλαος καὶ Φίλιππος βασιλῆως παῖδες ἐπὶ Ῥώμης παιδεύομενοι, μεираία τε ἡδὴ καὶ φρονήματος μεστοί. Τούτους ἐπανακύπτοντας
 10 αὐτοῦ ταῖς ἐπιστολαῖς ἀποσκαυάσασθαι σπεύδων Ἀντίπα-
 τρος, ἃς μὲν πλάσσειται κατ' αὐτῶν ἐπιστολάς ἐξ ὀνό-
 ματος τῶν ἐπὶ Ῥώμης φίλων, οὓς δὲ πείθει γράφαι διαφθείρας χρήμασιν, ὥς πολλὰ μὲν βλασφημοῖεν τὸν
 15 πατέρα, φανερώς δὲ Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον
 ὀδύρουντο, πρὸς τε τὴν μετέκλησιν ἀγανακτοῖεν. Ἦδη δὲ αὐτοὺς ὁ πατὴρ μετεπέμπετο, καὶ τοῦτο ἦν μάλιστα
 ταρασσόν Ἀντίπατρον.

β'. Ἐτι δὲ καὶ πρὸ τῆς ἀποδημίας, ἐν Ἰουδαίᾳ
 μένων, τοιαύτας κατ' αὐτῶν ἀπὸ Ῥώμης ἠγόραζεν
 20 ἐπιστολάς, καὶ προσῶν τέως ἀνύποπτος ἦν τῷ πατρὶ,
 περὶ τῶν ἀδελφῶν δὲ ἀπελογεῖτο, τὰ μὲν ψευδῇ λέγων
 εἶναι τῶν γραφομένων, τὰ δὲ νεότητος ἁμαρτήματα.
 Ἐτηνικαῦτά γε μὴν τοῖς γράφουσι κατὰ τῶν ἀδελφῶν
 25 πλεῖστα δοὺς χρήματα, συμφύρειν ἐπειρᾶτο τὸν Ἐλεγ-
 χον, ἐσθῆτας πολυτελεῖς καὶ στρωμνάς ποικίλας, ἐκπώ-
 ματά τε ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ συννοούμενος, ἄλλα τε
 πολλὰ τῶν κειμηλίων, ἵνα τῷ πλήθει τῆς εἰς ταῦτα
 30 διαπάνης τοὺς εἰς ἐκεῖνα μισθοὺς ἐγκατακρύψῃ. Διακό-
 σια γοῦν ἀναλώματος ἀνήνεγκε τέλαντα, καὶ τούτων
 35 μεγίστη πρόφασις ἦν ἡ πρὸς Συλλαῖον δίχη. Πάντων
 δὲ αὐτοῦ τότε καὶ τῶν βραχυτέρων ἐν τῷ μίζονι κακῶ
 διακαλυφθέντων, ὅτε αἱ μὲν βάσανοι πᾶσαι τὴν πατρο-
 κτονίαν, αἱ δὲ ἐπιστολαὶ δευτέρας ἀδελφοκτονίας κεκρά-
 40 γεσαν, ὅμως οὐδεὶς τῶν εἰς Ῥώμην ἀφικνουμένων
 ἀπήγγειλεν αὐτῷ τὰς ἐν Ἰουδαίᾳ τύχας, καίτοι μεταξὺ
 τῶν ἐλέγχων καὶ τῆς ἐπανόδου διελθόντων ἐπὶ τὰ μηνῶν
 τοσοῦτον πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων μίσος ἦν. Τάχα δὲ
 καὶ τοὺς ἀπαγγέλλειν προαιρουμένους οἱ τῶν ἀνηρημέ-
 45 νων· δαίμονες ἀδελφῶν ἐφίμουν. Γράφει γοῦν ἀπὸ
 Ῥώμης ἀφιξὶν αὐτοῦ ταχέϊαν εὐαγγελιζόμενος, καὶ ὥς
 ὑπὸ Καίσαρος μετὰ τιμῆς ἀπολυθεῖν.

γ'. Βασιλεὺς δὲ εἰς χειρας λαθεῖν σπεύδων τὸν ἐπί-
 50 βουλον, καὶ δεδοικὸς μὴ ποτε προγνοὺς φυλάξῃται, δι'
 ἐπιστολῶν ἀνθυπεκρίνεται, τὰ τε ἄλλα φιλοφρονούμενος
 καὶ σπεύδειν παρακαλῶν· θήσεσθαι γὰρ αὐτοῦ καὶ
 55 τὰς πρὸς τὴν μητέρα μέμψεις ἐπειχθέντος. Οὐ γὰρ
 ἠγνόει τὴν ἐκβολὴν τῆς μητρὸς Ἀντίπατρος. Πρότε-
 ρον μὲν οὖν εἰλήφει τὴν περὶ τῆς Φερώρας τελευτῆς
 ἐπιστολὴν ἐν Τάραντι, καὶ μέγιστον ἐποίησατο πένθος,
 60 δὲ καὶ τινες ὥς ἐπὶ θεῷ καθύμνου. Ἦν δὲ, ὥς ἔοικεν,
 ἐπὶ διαμαρτίᾳ τῆς ἐπιβουλῆς ἡ σύγχυσις, καὶ οὐ Φερώ-
 ραν κλαίνοντος, ἀλλὰ τὸν ὑπρέτην. Ἦδη δὲ καὶ φό-
 βος ἐπῆγει τὶς αὐτὸν τῶν τετελεσμένων, μὴ ποτε φωρα-
 θεῖν τὸ φάρμακον. Τότε δὲ ἐν Κιλικίᾳ λαβὼν ἦν

pater. Namque is erat quidem libertus ejus : veniebat autem et aliud secum venenum adducens, virus aspidum aliorumque serpentum succos, ut, si prius parum valuerit pharmacum, hoc se Pheroras cum sua conjuge in regem armaret. Verum præter hoc quicquid erat audaciæ in pa- trem, secum afferebat epistolas adversum fratres ab Anti- patro compositas. Erant autem Archelaus et Philippus regis filii qui Romæ instituebantur, jam adolescentuli magnique animi. Istos, quod ultra spem suam sese erigerent, tollere festinans Antipater, quasdam in eos literas ipse quidem comminiscitur, amicorum nomine Romæ degentium : aliis autem pecunia corruptis scribere persuadet, quod multis patrem maledictis carperent, palamque Alexandrum et Aristobulum lamentarentur, seque revocatos esse graviter ferrent. Jamenim pater eos accersiverat : id quod maxime Antipatrum perturbabat.

2. Quin etiam priusquam proficisceretur, quum in Judæa adhuc esset, Antipater ejusmodi literas Roma contra eos mittendas esse pecunia procurabat : aditque patre, qui tunc nullam de eo suspicionem habebat, fratres etiam ex- cusabat, nonnulla quidem ex iis quæ scripta erant falsa esse dicens, alia vero adolescentiæ peccata. Ceterum, quum eodem tempore scriptoribus epistolarum adversus fratres plurima donasset, confundere tentabat sumptuum indicia, vestes pretiosas et stragula varia, poculaque argen- tea et aurea coemendo, aliaque quamplurima instrumenta, ut magnitudine pecuniarum in ea impensarum mercedem falsariis erogatam celaret. Denique ducenta talenta retulit expensa, atque eo præcipue nomine sumptus factos simula- bat, quod causam adversus Syllaem agendam haberet. Universis autem quæ patrauerat, etiam minoribus, ex ma- jori facinore tunc patefactis, quum omnes quidem quæstio- nes habitæ de parricidio, epistolæ vero de iteratis fratri- diis clamarent, nemo tamen eorum qui Romam advene- rant, ei nunciavit quam calamitosæ res ejus in Judæa es- sent, quamvis inter indicia facta ejusque reditum septem menses effluerint : tanto quippe omnium odio flagrabat. Fortasse autem etiam quibus in animo erat eum de istis certiores facere, os illis obturarent fratrum interfectorum manes. Scribit itaque ab urbe Roma, continuo se ventu- rum esse nuncios, quodque honorifice admodum dimissus esset a Cæsare.

3. Rex autem, ardens cupiens sibi in manus dari insi- diatorem, veritusque ne, si quid præscisset, sibi met ab ipso caveret, vicissim literis simulatorem agebat, cetera bene- volentiam præ se ferens, utque reditum maturaret orans atque obsecrans : fore enim ut itinere accelerato missas faciat etiam querelas adversus matrem. Nam matrem suam ejectam esse non ignorabat Antipater. Et prius quidem Tarenti literas acceperat de morte Pheroræ, et maximum edidit luctum, id quod nonnulli quasi ob patrum factum laudabant. Verum, quantum conjicere datum est, causa conturbationis erat, quod insidiæ pro voto non cesserant, neque tam Pheroram lugebat quam ministrum. Præterea ob ea quæ confecerat metus eum occupabat, ne forte de- prenderetur venenum. Tunc autem in Cilicia literis a

προειρήκαμεν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐπιστολὴν, παραχρῆμα μὲν ἔσπευδεν· ὥς δὲ εἰς Κελένδεριν κατέπλει, λαμβάνει τις αὐτὸν ἔννοια τῶν περὶ τὴν μητέρα κακῶν, προμαντευομένης ἤδη καθ' ἑαυτὴν τῆς ψυχῆς. Οἱ μὲν οὖν
 5 προμηθέστεροι τῶν φίλων συνεβούλευον μὴ πρότερον ἐμπίπτειν τῷ πατρὶ πρὶν πυθέσθαι σαφῶς δι' ἧς αἰτίας ἐξέβαλεν αὐτοῦ τὴν μητέρα· δεδιέναι γὰρ μὴ ποτε προσθήκη γένοιτο τῶν κατ' ἐκείνης διαβολῶν. Οἱ δὲ ἁσπετότεροι καὶ τὴν πατρίδα σπεύδοντες ἰδεῖν μᾶλλον
 10 ἢ τὸ συμφέρον Ἀντιπάτρω σκοποῦντες ἐπέλγεσθαι παρήνουν, καὶ μὴ τῇ μελλήσει παρασχεῖν τῷ πατρὶ μὲν ὑποψίαν φάλην, τοῖς διαβάλλουσι δ' ἀφορμὴν· καὶ γὰρ νῦν εἴ τι κεκίνηται κατ' αὐτοῦ, παρὰ τὴν ἀπουσίαν γεγονέναι· μὴδὲ γὰρ ἂν τολμῆσαι, παρόντος. Ἄτο-
 15 πον δὲ εἶναι δι' ἀδελφούς ὑποψίας προδῆλων ἀγαθῶν στερίσκεσθαι, καὶ μὴ θάπτον ἀποδοῦναι μὲν ἑαυτὸν τῷ πατρὶ, κομίσασθαι δὲ τὴν βασιλείαν, ἐπ' αὐτῷ μόνῳ σαλεύουσιν. Πείθεται τούτοις (ἐνῆγε γὰρ τὸ δαιμόνιον), καὶ διαπεράσας εἰς τὸν Σεβαστὸν τὸν λιμένα τῆς
 20 Καισαρείας κατάρχεται.

δ'. Παρρηγήνησε δὲ αὐτῷ παρὰ δόξαν ἐρημία πολλή, πάντων ἐκτρεπομένων καὶ μηδενὸς προσίεναι τολμῶντος· ἐμισεῖτο μὲν γὰρ ἐπίσης, καὶ τότε φανῆναι τὸ μῖσος ἔσχε παρρησίαν. Πολλοὺς δὲ ὁ ἐκ τοῦ βα-
 25 σιλέως φόβος ἀπέστρεφεν, ἐπειδὴ πᾶσα πόλις ἤδη τῆς κατὰ Ἀντιπάτρου φήμης πεπλήρωτο, καὶ μόνος ἠγνόει τὰ καθ' ἑαυτὸν Ἀντίπατρος. Οὕτε γὰρ προεπέμφθη λαμπρότερόν τις ἐκείνου πλέοντος ἐπὶ Ῥώμῃς, οὔτε ἀτιμότερον ὑπεδέχθη. Ὁ δὲ ἤδη μὲν ὑπενόει τὰς οἰκοι
 30 συμφορὰς, ἔτι δὲ πανουργία ὑπεκρύπτετο· καὶ τῷ δέει τεθνηκῶς ἔνδοθεν σοδαρὸς εἶναι τὸ πρόσωπον ἐβιάζετο. Φυγὴ δ' ἦν οὐκέτι, οὐδὲ ἐκ τῶν περιεχόντων ἀνάδυσις, καὶ σαφὲς μὲν οὐδὲ ἐκεῖ τι τῶν οἰκοθεν ἀπηγγέλλετο διὰ τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως ἀπειλήν, ὑπελείπετο δ' ἐλπίς
 35 Ἰαρωτέρη, τάχα μὲν μηδὲν πεφωρᾶσθαι, τάχα δ' εἴ τι καὶ πεφώραται, διασκεδάσειν ἀναιδέα καὶ δόλοισι, ἅπερ ἦν αὐτῷ μόνα τῆς σωτηρίας ἐφόδια.

ε'. Φραζάμενος οὖν αὐτοῖς ἤκεν εἰς τὸ βασιλεῖον δῖχα τῶν φίλων· οὗτοι γὰρ ὕβρισθέντες ἐπὶ τοῦ πρώτου
 40 πυλῶνος εἰρχθησαν. Ἐτυχε δὲ ἔνδον ὧν ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν Οὐάρος. Ὁ δὲ εἰσεῖσι πρὸς τὸν πατέρα, καὶ τῇ τόλμῃ παρακρατήσας ἑαυτὸν ἤγγισεν ὥς ἀσπασόμενος. Κάκεινος, τὰς χεῖρας προβαλὼν καὶ τὴν κεφαλὴν παρακλίνας, « ἔστιν, ἐξεβόησε, καὶ τοῦτο πατροκτόνου,
 45 « τὸ περιπλέκεσθαι μοι ὀλέειν ἐν τηλικαύταις αἰτίαις « ὄντα. Φθείρου, δυσσεβιστάτη κεφαλὴ, μηδέ μου « ψεύσης, πρὶν ἀποσκευάσασθαι τὰ ἐγκλήματα. Δί- « δωμι δὲ σοὶ δικαστήριον καὶ δικαστὴν εὐκαίρως ἤκον- « τα, Οὐάρων. Ἴθι, καὶ σκέπτου τὴν ἀπολογίαν εἰς
 50 « αὐρίων· παρέχω γὰρ σοι καιρὸν τοῖς πανουργήμα- « σι. » Πρὸς ταῦτα μὴδὲν ὑπ' ἐκπλήξεως ἀποκρίνασθαι δυνηθεὶς αὐτὸς ἐπέστρεψε. Πραγεγνόμενα δὲ πρὸς αὐτὸν διηγέσαντο πάντας τοὺς ἐλέγχους ἧ τε μή-

patre, ut jam ante diximus, acceptis, statim quidem festinabat : ubi vero in Celenderim navi advectus erat, sublit eum quædam de matris calamitate cogitatio, anima ex se ipsa præsentiente. Et amicorum quidem prudentiores consulebant ne prius patrem conveniret quam pro certo cognoverit quibus ex causis matrem ejus pepulisset : quippe in metu esse ne fiat accessio ad crimina matri objecta. Qui vero minus providi erant parumque cauti, et patriæ visendæ cupidi magis quam quid Antipatro in rem esset considerantes, hortabantur ut properaret, et non ex cunctatione patri quidem pravæ suspicionis causam præberet, ausam vero calumniantibus daret. Etenim nunc si quid contra eum motum fuerit, ex absentia ejus ortum cepisse; neque quinquam id ausurum fuisse eo præsentē. Absurdum autem videri propter suspiciones incertas certis exui bonis, neque mature se patri reddere, ab eoque regnum accipere, in ipso solo fluctuans. Paruit his Antipater, impellente Dei numine; quumque mare transiisset, in Sebastum Cæsareæ portum vehitur.

4. Illic autem præter opinionem offendit maximam solitudinem, utpote quod omnes eum devitarent, nec quisquam auderet ad eum accedere : nam similiter omnibus erat invisus, et tunc nemo veritus est suum prodere odium. Multos autem avertebat metus a rege incussus : quoniam omnes jam civitates impleverat fama Antipatro adversa, solusque de se quid ageretur ignorabat Antipater. Nec enim vel clarius eo quisquam deductus est quum Romam navigaret, vel minus honorifice inde susceptus est. Ceterum ille quum jam aliquid suspicaretur de calamitate ipsum domi manente, adhuc tamen omnia callide dissimulabat; quumque interius fere mortuus esset præ metu, vultu tamen confidentiam simulabat. Nulla autem fugæ via patebat, nec potuit e malis quibus circumdatus erat evadere : et nihil quidem certi de domo etiam illic nunciabatur propter minas a rege intentatas; spei vero aliquid lætioris relictum erat, aut nihil forsân deprehensum esse, aut si quid fuerit deprehensum, se illud discussurum esse impudentia et astutia, quæ solæ in salutem cedere poterant.

5. Itaque istis instructus munitusque in regiam intrabat absque amicis : nam illi ad primam januam contumeliose repulsi erant. Intus autem aderat Varus Syriæ præses. Ceterum ad patrem ingreditur Antipater, confirmatusque audacia, velut ejus salutandi causa, propius accedebat. Atqui ille protensis manibus et capite averso exclamavit, « et hoc parricidæ est, qui me amplexari velit, tot criminibus implicitus! Dispercas, nequissimum caput, et ne me « tange, priusquam tibi objecta diluas. Dabo tibi forum « judiciale, et judicem, qui opportune præsens adest, Va- « rum. Abi, et de tui defensione in diem crastinum cogita : « Nam tibi ad versutias tempus concedo. » Ad ista ille animo consternatus, quia nihil respondere potuit, foras se recepit. Quum autem ad eum venissent mater et uxor, ei

τηρ καὶ ἡ γυνή. Καὶ τότε μὲν ἀνανήψας ἐν σκέψει
τῆς ἀπολογίας ἦν.

ΚΕΦ. ΑΒ'.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ συνέδριον μὲν ὁ βασιλεὺς ἀθροίζει τῶν
συγγενῶν καὶ φίλων, εἰσκαλεῖ δὲ καὶ τοὺς Ἀντίπατρου
6 φίλους. Προκαθίσταται δ' αὐτὸς ἅμα Οὐάρῳ, καὶ τοὺς
μηνυτὰς ἅπαντας ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν ἐν οἷς εἰσῆ-
χθησαν καὶ τῆς Ἀντίπατρου μητρὸς οἰκέται τινὲς οὐ
πρὸ πολλοῦ συνεληγμένοι, γράμματα κομίζοντες ἀπ'
αὐτῆς πρὸς τὸν υἱὸν τοιαῦτα· « Ἐπειπερ πεφύρωται
10 « πάντα ἐκείνα παρὰ τῷ πατρὶ σου, μὴ παραγίνου πρὸς
« αὐτὸν, ἀν μὴ τινα πορίσῃ παρὰ Καίσαρος δύναμιν. »
Τούτων σὺν τοῖς ἄλλοις εἰσηγμένων, Ἀντίπατρος εἰσέρ-
χεται, καὶ πεσὼν πρηνὴς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρὸς,
« ἰκετεύω, πάτερ, μηδὲν μου προκατεγνωκέ-
15 « ναι, παρασχεῖν δέ μοι τὰς ἀκοὰς ἀκεραίους εἰς τὴν
« ἀπολογίαν· ἀποδείξω γὰρ ἑμαυτὸν καθαρὸν, ἀν σὺ
« θέλῃς. »

β'. Ὁ δ' αὐτῷ σιγᾶν ἐγκραγὼν πρὸς τὸν Οὐάρου
εἶπεν, « ἄλλ' ὅτι μὲν καὶ σὺ, Οὐάρε, καὶ πᾶς δικα-
20 « στὴς δαίος, Ἀντίπατρον ἐξώλῃ κρινεῖ πέπεισμαι.
« Δέδοικα δὲ μὴ καμῶ μισήσης τὴν τύχην, καὶ με κρί-
« νης πάσης ἔξιον συμφορᾶς, τοιούτους υἱοὺς γεγεννη-
« κότα. Χρὴ δέ με διὰ τοῦτο ἐλεῖσθαι μᾶλλον, ὅτι
« πρὸς οὕτω μιαιρούς καὶ φιλοστοργότατος πατὴρ ἐγε-
25 « νόμην. Τοὺς μὲν γὰρ προτέρους βασιλείας τε ἔτι
« νέους ἀξιώσας καὶ πρὸς ταῖς ἐν Ῥώμῃ τροφείαις
« φίλους Καίσαρος ζηλωτοὺς τε ποιήσας βασιλεῦσιν
« ἑτέροις, ἡῦρον ἐπιβούλους, οἱ τεθνήχασιν τὸ πλῆθος
« Ἀντίπατρου. Νῆρ γὰρ ὄντι καὶ διαδόχῳ, τούτῳ μά-
30 « λιστα τὴν ἀσφάλειαν ἐπορίζομαι. Τὸ δὲ μιαιρὸν
« τοῦτο θηρίον, τῆς ἐμῆς ὑπερμπλησθὲν ἀνεξικακίας,
« ἤνεγκε κατ' ἐμοῦ τὸν κόρον. Ἐδοξα γὰρ αὐτῷ πο-
« λὺν ζῆν χρόνον, καὶ τὸ ἐμὸν γῆρας ἐβαρύνθη, βασι-
« λεύς τ' οὐχ ὑπέμενεν, εἰ μὴ διὰ πατροκτονίας, γενέ-
35 « σθαι· δίκαιά τε βουλευσάμενος, ὅτι καταγαγὼν
« αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας ἀπερριμμένον, καὶ παρωσάμενος
« τοὺς ἐκ βασιλίδος μοι γεγεννημένους, ἀπέδειξα τῆς
« ἀρχῆς διάδοχον. Ἐξομολογοῦμαι σοι, Οὐάρε, τὴν
« ἑμαυτοῦ φρενοβλάβειαν. Ἐγὼ τοὺς υἱοὺς ἐκείνους
40 « κατ' ἑμαυτοῦ παρώξυνα, δικαίως αὐτῶν ἀποκόψας
« ἐλπίδας δι' Ἀντίπατρον. Καὶ τί μὲν ἐκείνους ἡῦερ-
« γέτησα τηλικαῦτον, ἡλικίον τοῦτον; ὅ γε ζῶν μὲν
« ὀλίγου δεῖν παρεχώρησα τῆς ἐξουσίας, φανερώς δὲ
« ταῖς διαθήκαις ἐνέγραψα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, καὶ
45 « πρόσδοτον μὲν ἰδίᾳ πεντήκοντα ταλάντων ἔνευμα,
« τῶν δὲ ἐμῶν ἐχορήγησα χρημάτων ἀνέδην, πλέοντι
« δὲ νῦν εἰς Ῥώμην ἔδωκα τριακόσια τάλαντα, Καί-
« σари δὲ ἐξ ὅλης τῆς γενεᾶς μόνον ὡς σωτήρα τοῦ πα-
« τρὸς παρεβέβηκα. Τί δὲ ἐκείνοι τοιοῦτον ἡσέβησαν, οἷον
50 « Ἀντίπατρος; ἥ τίς ἐλαγχος ἡνέχθη κατ' αὐτῶν, ἡλικός
« ἀποδείκνυσιν τοῦτον ἐπίβουλον; Ἀλλὰ φθέγγεσθαι τι

omnia exposuerunt indicia. Et tunc quidem recepta mente
cogitare cepit quo pacto sese defenderet.

CAP. XXXII. (XX.)

Die autem sequente concilium cogit rex cognatorum et
amicorum, insuper et Antipatri amicos advocat. Ipse au-
tem una cum Varo praesidet, et indices cunctos adduci jus-
sit; in quibus adducti erant etiam servi quidam matris
Antipatri non multo ante comprehensi, ab ea ad filium de-
portantes hujusmodi literas : « Quandoquidem ista
« omnia patri tuo comperta sunt, cave ad eum venias, nisi
« auxilium a Caesare impetraveris. » His simul cum aliis
introducitis, ingreditur Antipater : quumque pronus ante
pedes patris cecidisset, « oro, inquit, pater, ne me ante
« tempus condemnatum habeas, sed aures integras et in-
« corruptas meae defensioni adhibeas. Nam memet, si tu
« velis, purum demonstrobo. »

2. Herodes autem, cum alta voce Antipatro silentium
imperasset, ad Varum dicebat : « at enim nullus dubito quin
« et tu quidem, Vare, et quisvis justus iudex, Antipatrum
« hominem perditissimum pronunciaturus sis. Nonnihil
« tamen veritus sum ne mea quoque tibi invisa sit fortuna,
« omni que calamitate me dignum censeas, qui ejusmodi
« filios genuerim. Verum ob hoc mei potius miseratione
« commoveri debes, quod liberorum adeo scelestorum pa-
« ter amantissimus fuerim. Nam filios priores, quos,
« dum adhuc essent adolescentuli, meos in regno successo-
« res constitueram, et quos, ne quid dicam de praemiis
« educationis Romae persolutis, Caesaris amicos aliisque
« regibus invidendos feceram, quum mei insidiatores inve-
« nissem, e medio sustuli in Antipatri gratiam. Huic enim,
« utpote juveni et successori, securitatem praestare volui.
« At nefaria haec bellua, mea patientia supra modum exple-
« ta, in me satietatem suam profudit. Nam ipsi diu
« vivere visus sum, meamque graviter tulit senectutem,
« seque regnum adipisci nisi parricidio non passus est. Quae
« non immerito in me statuit, quod eum rejectaneum ex
« agro accersiverim, et exclusis quos mihi regina pepererat
« filiis regni successorem declaraverim. Tibi, Vare, men-
« tis meae errorem confiteor. Ego filios istos in memet irri-
« tavi, quod spes illis justas per Antipatri gratiam praeciderim.
« Ecquid beneficii in eos contuli, quod non in istum cumu-
« latius effudi? cui vivus etiam potestatem meam paene con-
« cessi, plane et aperte in testamento regni successorem
« scripsi, et seorsum quidem redditum quinquaginta talen-
« torum ei attribui, abunde vero pecuniarum ex meis sup-
« peditiavi; et nunc quum Romam navigaret, trecenta talenta
« dedi, solumque ex omni familia mea, tanquam patris
« servatorem, Caesari commendatum esse volui. Ecquid
« vero illi sceleris ejusmodi admiserunt, quantum Antipa-
« ter? ecquidve probationis contra eos prolatum, quale
« hunc insidiatorem esse arguit? Verum aliquid proloqui

« τετόλμηκεν ὁ πατροκτόνος, καὶ ἄλιν δόλοισι τὴν
 « ἀλήθειαν ἐπικαλύψειν ἐλπίζει. Οὐαρε, σοὶ φυλα-
 « κτέον· ἐγὼ γὰρ οἶδα τὸ θηρίον, καὶ προορῶμαι τὴν
 « μέλλουσαν ἀξιοπιστίαν καὶ τὸν ἐπίπλαστον ὀλοφυρ-
 5 « μόν. Οὗτός ἐστιν ὁ παραινῶν ἐμοὶ ποτε φυλάττε-
 « σθαι ζῶντα Ἀλέξανδρον, καὶ μὴ πᾶσι πιστεύειν τὸ
 « σῶμα· οὗτος ὁ μέχρι τῆς κοίτης εἰσάγων, καὶ μὴ μέ-
 « τις ἐνεδρεύει περιδιδέπων· οὗτος ὁ ταμίης τῶν ὑπνῶν,
 « καὶ χορηγὸς τῆς ἀμεριμνίας, ὁ παραμιθούμενος τὴν
 10 « ἐπὶ τοῖς ἀνηρημένοις λύπην, καὶ διακρίνων τὴν τῶν
 « ζώντων εὐνοίαν ἀδελφῶν, ὁ υπερασπιστὴς ὁ ἐμὸς, ὁ
 « σωματοφύλαξ. Ὅταν ἀναμνησθῶ, Οὐαρε, τὸ παν-
 « οῦργον ἐν ἐκάστῳ καὶ τὴν ὑπόκρισιν, ἀπιστία με
 « τοῦ ζῆν εἰέρχεται, καὶ θαυμάζω πῶς οὕτω βαθύν
 15 « ἐπίβουλον διέφυγον. Ἄλλ' ἐπεὶ δαίμων τις ἐξερημοῖ
 « τὸν ἐμὸν οἶκον, καὶ μοι τοὺς φιλάτους ἐπανάστησιν
 « ἀεὶ, κλαύσομαι μὲν ἐγὼ τὴν ἀδικον εἰκαρμένην, καὶ
 « κατ' ἐμαυτὸν στεναῶ τὴν ἐρημίαν, διαφεύζεται δ'
 « οὐδεὶς διψήσας τοῦ μὲν αἵμα, καὶ διὰ πάντων μου τῶν
 20 « τέκνων ὁ ἐλεγχος ἔλθῃ. »

γ'. Τοιαῦτα λέγων αὐτὸς μὲν ὑπὸ συγχύσεως ἐνεκό-
 « πη· Νικολᾶν δὲ, ἐνὶ τῶν φίλων, λέγειν τὰς ἀποδεί-
 « ξεις ἐκέλευε. Μεταξὺ δὲ ὁ Ἀντίπατρος ἐπάρας τὴν
 « κεφαλὴν (ἔμενε γὰρ δὴ βεδλημένος πρὸ τῶν ποδῶν
 25 « τοῦ πατρὸς) ἔβδα, « σὺ, πάτερ, ὑπὲρ ἐμοῦ ποιοῖσαι
 « τὴν ἀπολογία. Πῶς γὰρ ἐγὼ πατροκτόνος, ὅν
 « δμολογεῖς αὐτὸς φύλακα διὰ παντὸς ἐσχέκεναι; Τερα-
 « τείαν δέ μου καὶ ὑπόκρισιν λέγεις τὴν εὐσέβειαν.
 « Πῶς οὖν ὁ πανοῦργος οὕτως ἐν τοῖς ἄλλοις ἄφρων
 30 « ἐγενόμην, ὥς μὴ νοεῖν, ὅτι λαθεῖν οὐδὲ ἀνθρώπους
 « ῥᾶδιον τηλικούτου μύσος ἐνσκευαζόμενον, τὸν δὲ ἀπ'
 « οὐρανοῦ δικαστὴν ἀμήχανον, ὃς ἐφορᾷ πάντα καὶ
 « πανταχοῦ πάρεστιν; ἢ τὸ τῶν ἀδελφῶν τέλος ἡγνούσης,
 « οὗς ὁ Θεὸς οὕτω μετέτληε τῆς εἰς σὲ κακοβουλίας; Τί
 35 « δέ με καὶ παρώξυνε κατὰ σοῦ; βασιλείας ἑλπίς; ἄλλ'
 « ἔδρασιν. Ὑπόνοια μίσους; οὐ γὰρ ἐστεργόμην;
 « Φόβος ἐκ σοῦ τις ἄλλος; ἀλλὰ μὴν σὲ τῆρῶν ἑτέροις
 « φοβερός ἤμην. Ἐνδεῖα χρημάτων; καὶ τί νῦν μᾶλλον
 « ἔξῃ ἀναλίσκειν; Εἰ δ' ἐξωλέστατος πάντων ἀνθρώ-
 40 « πων ἐγενόμην καὶ θηρίου ψυχὴν εἶχον ἀνημέρου,
 « πάτερ, οὐκ ἂν ταῖς σαῖς εὐεργεσίαις ἐνικήθην, ὅν κα-
 « τήγαγες μὲν, ὥς ἐφης αὐτὸς, προέκρινας δὲ τοσοῦτων
 « τέκνων, ἀπέδειξας δὲ ζῶν βασιλέα, δι' ὑπερβολὴν δὲ
 « τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐποίησας ἐπίφθονον; Ὡ τάλαι ἐγὼ
 45 « τῆς πικρᾶς ἀποδημίας ὥς πολὺν ἔδωκα καιρὸν τῷ
 « φθόνῳ, καὶ μακρὰν τοῖς ἐπίβουλεύουσι διωρίαν. Σοὶ
 « δέ, πάτερ, καὶ τοῖς σβίς ἀγῶσιν ἀπεδήμουν, ἵνα μὴ
 « Συλλαῖος τοῦ σοῦ γήρως καταφρονήσῃ. Πρώμη μοι
 « μάρτυς τῆς εὐσεβείας, καὶ ὁ τῆς οἰκουμένης προστά-
 50 « τὴς Καίσαρ, ὁ φιλοπατόρ· μέγα μοι πολλάκις εἰπών.
 « Ἀδελφε, τὰ παρ' αὐτοῦ γράμματα. Ταῦτα τῶν
 « ἐνθάδε διαβολῶν πιστότερα, ταῦτα ἀπολογία μοι
 « μόνη, τοῦτοίς τῆς εἰς σὲ φιλοστοργίας τεκμηρίοις
 « γρῶμαι. Μέμνησο δὲ ὡς οὐχ ἐκὼν ἐπλεον, ἐπιστά-

« ausus est parricida, speratque fore ut verborum praestigis
 « rursum occulat veritatem. Tibi, Vare, cavendum: nam
 « ego bellum novi, et quam sit verisimilia dicturus jam
 « nunc prospicio, nectusque simulatos. Hic est qui me
 « quondam monebat ut Alexandrum, quum in vivis esset,
 « caverem, neque corpus omnibus crederem: hic est qui
 « usque ad cubile meum ingredi solebat, et circumspicere
 « ne quis mihi forte parasset insidias: hic est qui somnos
 « meos curabat, et mihi securitatem praestabat, et qui mi-
 « hi occisorum vicem dolenti consolationem adhibebat, et
 « de fratrum viventium benevolentia dijudicabat, mei pro-
 « puginator, et corporis custos. Quum, Vare, in mentem
 « revoco, quantus in unaquaque re sit veterator, et quam
 « egregius simulator, vix me credo vivere, et mirari subit
 « quo pacto summum adeo insidiatorem effugerim. Quan-
 « doquidem vero deus aliquis domum meam desolare vide-
 « tur, mihi que dilectissimos contra me semper incitare,
 « ego quidem fatum lugebo, meamque solitudinem gemitu-
 « bus prosequare: nemo autem qui sanguinem meum sitie-
 « rit e manibus elabatur, etiamsi adversus omnes filios meos
 « exstiterint probationes. »

3. Dum ista diceret, illi quidem ex animi perturbatione
 abruptus est sermo: Nicolaum vero, unum ex amicis,
 probationes persequi iussit. Interea autem Antipater, sub-
 lato capite (ad patris enim pedes prostratus jacebat) clama-
 bat: « tu, pater, causam meam egisti. Nam quomodo ego
 « parricida, qui te confitentem habeam quod semper custos
 « tibi adfuerim? Pietatem meam appellas prodigiosa menda-
 « cia et simulationem. Quomodo itaque aliis in rebus tan-
 « tae calliditatis, adeo bardus et insipiens eram, ut non
 « intelligerem facile non esse homines latere tantum sceleris
 « machinantem, coelestem vero latere iudicem omnino
 « non posse, qui omnia aspicit et ubique praesens adest?
 « An fratrum exitum ignorabam, quorum penas Deus adeo
 « persequutus est, quod tibi necem machinati fuerint? Quid
 « autem erat quod me contra te incitaret? num regni cupi-
 « do? Sed regnabam. Num odii suspicio? Nonne diligebam?
 « Praeterea aliquis ex te metus? Quin te incolumem ser-
 « vans, aliis tremendus eram. Num pecuniae inopia? Et
 « cui adeo licebat quantum vellet expendere? Sin vero
 « omnium hominum perditissimus evaserim et immanis bel-
 « luae animam nactus fuerim, pater, an non tuis vincendus
 « essem beneficiis, quem, ut ipse dixisti, reduxeris, et tot
 « filiis praetuleris, et vivus regem declaraveris, aliorumque
 « bonorum ingenti magnitudine invidendum reddideris? O
 « me miserum, ex acerba peregrinatione mea! quam multum
 « temporis livori, et quam longum insidiantibus spatium
 « dedi! Verum tui gratia, pater, et ad tuas causas agen-
 « das peregre proficiscebam, ne Sylla tuam contemptui ha-
 « beret senectutem. Roma mihi testis est pietatis, et qui
 « orbi terrarum praestitit Caesar, qui me patris amatorem
 « saepiuscule vocabat. Accipe, pater, has ab eo literas.
 « Istae plus fidei merentur quam criminationes, istae sola
 « mei defensio, istis mei erga te affectus argumentis utor.
 « Memento quod invitatus hinc navigaverim, ut qui probe

«μενος τὴν ἐμφωλεύουσαν τῆς βασιλείας κατ' ἐμοῦ
 «δυσμένειαν. Σὺ δέ με, πάτερ, ἄκων ἀπώλεσας, ἀνα-
 «γάσας καιρὸν διαβολῆς δοῦναι τῷ φθόνῳ. Πάρεμι
 «δὲ, ἐπὶ τοὺς ἐλέγχους πάρεμι, διὰ γῆς καὶ θαλάσσης
 5 «οὐδὲν οὐδαμῇ παθὼν ὁ πατροκτόνος· ἀλλὰ μήπω τού-
 «τῳ ὠφέληται τῷ τεκμηρίῳ. Κατέγνωσμαι γάρ καὶ
 «παρὰ Θεῷ καὶ παρὰ σοί, πάτερ· κατεγνωσμένος δὲ
 «δέομαι μὴ ταῖς ἄλλων βασάνοις πιστεύειν, ἀλλὰ κατ'
 «ἐμοῦ φερέσθω τὸ πῦρ, ὁδεύετω διὰ τῶν ἐμῶν σπλάγ-
 10 «χνων τὰ ὄργανα. Μὴ φείδεσθε ὀλοφυρμοῦ τοῦ μισροῦ
 «σώματος. Εἰ γάρ εἰμι πατροκτόνος, οὐκ ὀφείλω
 «θνήσκειν ἀδασανίστως. » Τοιαῦτα μετὰ ὀλοφυρμοῦ
 καὶ δακρύων ἐκβοῶν τοὺς τε ἄλλους ἅπαντας καὶ τὸν
 Οὐάρον εἰς οἶκτον προῦκαλέσατο. Μόνον δὲ ὁ θυμὸς
 15 Ἡρώδην ἀδακρυν διεκράτει, τοὺς ἐλέγχους ἀληθεῖς
 ἐπιστάμενον.

δ'. Ἐν τούτῳ, τοῦ βασιλέως κελεύσαντος, Νικόλαος,
 πολλὰ πρὸς τὸ πανοῦργον τὸ Ἀντίπατρου προειπὼν καὶ
 τὸν ἐπ' αὐτῷ διαχέας ἔλεον, ἔπειτα πικρὰν κατηγορίαν
 20 κατετίνατο, πάντα μὲν τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν κακουρ-
 γήματα περιτιθεὶς αὐτῷ, μάλιστα δὲ τὴν ἀναίρεσιν
 τῶν ἀδελφῶν, ἀποδεικνύς ταῖς ἐκείνου διαβολαῖς ἀπο-
 λωλότας. Ἐπιβουλεύειν δὲ αὐτὸν ἔλεγε καὶ τοῖς πε-
 ριοῦσιν, ὡς ἐφέδρους τῆς διαδοχῆς. Τὸν γὰρ παρασκευά-
 25 σαντα πατρὶ φάρμακον, πότῃ ἂν ἀδελφῶν ἀποσχέσθαι;
 Προελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν ἔλεγχον τῆς φαρμακείας, τὰς τε
 μνησείας ἐξῆς ἀπεδείκνυς καὶ περὶ Φερώρα κατεσχε-
 τλίζων, ὅτι κάκεινον Ἀντίπατρος ποιήσειεν ἀδελφοκτό-
 νον, καὶ τοὺς φιλάτους τῷ βασιλεῖ διαφθείρας, ὅλον
 30 τοῦ μύσου ἀναπλήσει τὸν οἶκον. Ἄλλα τε πολλὰ
 πρὸς τούτοις εἰπὼν καὶ ἀποδείξας καταπαύει τὸν λόγον.

ε'. Οὐάρος δὲ κελεύσας ἀπολογεῖσθαι τὸν Ἀντίπα-
 τρον, ὡς οὐδὲν πλὴν ἐκείνος εἰπὼν ἡ «Θεὸς ἐστὶ μοι τοῦ
 «μηδὲν ἀδικεῖν μάρτυς, » ἔκειτο σιγῶν, αἰτήσας τὸ
 35 φάρμακον, δίδωσι τινὲς τῶν ἐπὶ θανάτῳ κατακρίτων δε-
 σμῶτι πειν. Τοῦ δὲ παραχρῆμα τελευτήσαντος, ὁ
 μὲν Οὐάρος, ἀπορρήτους ποιήσας τὰς πρὸς Ἡρώδην
 ὁμιλίας, καὶ τὰ περὶ τὸ συνέδριον Καίσαρι γράψας,
 μετὰ μίαν ἡμέραν χωρίζεται. Δεσμεῖ δ' ὁ βασιλεὺς
 40 Ἀντίπατρον καὶ πρὸς Καίσαρα τοὺς δηλώσοντας τὴν
 συμφορὰν ἐξέπεμψεν.

ς'. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ κατὰ Σαλώμης ἐπιβούλος
 Ἀντίπατρος εὑρίσκεται. Τῶν γὰρ Ἀντιφίλου τις οἰκε-
 τὼν ἦκεν ἐπιστολὰς κομίζων ἀπὸ Ῥώμης παρὰ Ἰου-
 45 λίας θεραπαινίδος, Ἀκμῆς τούνομα. Καὶ παρὰ μὲν
 ταύτης ἐπέσταλτο βασιλεῖ τὰς παρὰ Σαλώμης ἐπι-
 στολὰς ἐν τοῖς Ἰουλίαις ὑβρηκῆναι γράμμασι· πεπομ-
 φέναι τε αὐτῷ λάθρα δι' εὐνοίαν. Αἱ δὲ τῆς Σαλώμης
 λοιδορίας τε τοῦ βασιλέως περιεῖχον πικροτάτας καὶ
 50 κατηγορίαν μεγίστην. Ταύτας δὲ πλάσας ὁ Ἀντίπα-
 τρος καὶ τὴν Ἀκμὴν διαφθείρας ἐπεισεν Ἡρώδην πέμ-
 ψαι. Δηλέγχθη δὲ ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς. Καὶ
 γὰρ ἐκείνῳ τὸ γύναιον ἔγραψεν, «ὡς ἡβουλῆθης,
 «ἔγραψά σου τῷ πατρὶ, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἐκείνας

«norim latentes in regno contra me inimicitias. Tu me,
 «pater, præter voluntatem tuam perdidisti, qui me accu-
 «sandi tempus invidiæ dare compulisti. Verum præsens
 «adsum, adsum adversus indicia, terra marique nihil
 «omnino ut parricida perpeussus; quanquam nihil mihi pro-
 «futurum est hoc argumentum. Nam et apud Deum et
 «apud te, pater, sum condemnatus: condemnatus autem
 «precor ne aliorum tormentis fidem habeas, sed in me fe-
 «ratur ignis, per viscera mea pergant quæstionum fiduci-
 «æ. Ne mihi parcite lamentationis ergo a scelesto corpore
 «profectæ. Nam si parricida sum, mori non debeo crucia-
 «tuum expers». Talia cum ejulatu et lacrimis vociferans
 et alios omnes et Varum ad misericordiam alliciebat.
 Solum autem Herodem a lacrimis continebat iracundia,
 utpote quod probationes veras esse cognoverit.

4. Tum Nicolaus jussu regis multa de Antipatri callidi-
 tate præfatus, discussaque illius misericordia, mox atro-
 cissimam accusationem instituit, cuncta quidem in regnum
 admissa maleficia ei adscribens, maxime vero fratrum inter-
 itum, quos ipsius calumniis periisse demonstrabat. Quin
 et superstitibus eum insidiari dicebat, ut qui id agerent ut
 successionem interciperent. Quomodo enim a fratribus
 abstinerit, qui patri venenum paraverit? Quum autem
 ad veneni probationem venisset, et ordine proferebat indi-
 cia, et de Pherora valde indignabatur, quod et ipsum Anti-
 pater fratricidam fecisset, illisque qui regi amicissimi erant
 corruptis, regiam omnem scelere complevisset. Atque ita
 aliis insuper multis dictis et probatis finem dicendi facit.

5. Varus autem quum respondere jussisset Antipatrum,
 et ille nihil amplius loquutus quam «Deus testis est innocen-
 tiæ meæ», tacitus jaceret, petiit ut venenum afferretur, et
 vincto cuidam capitis damnato ebibendum dedit. Quumque
 ille statim moreretur, Varus quidem, nonnulla in occulto
 cum Herode colloquutus, quæ gesta erant in concilio ad Cæ-
 sarem scripsit, posteroque die discedit. Rex autem in vin-
 cula conjicit Antipatrum, et ad Cæsarem misit qui suam
 illi calamitatem nunciarent.

6. Post hæc autem Salomen insidiis appetiisse arguebatur
 Antipater. Quidam enim e domesticis Antiphili venerat,
 literas ferens ab ancillula Juliæ, cui nomen erat Acme.
 Atque ab ipsa quidem scriptum erat regi, inter literas Ju-
 liæ quasdam a Salome datas se reperisse, eique clam bene-
 volentiæ ergo misisse. In Salomes autem literis contu-
 meliæ erant in regem acerbissimæ et accusatio gravissima.
 Istæ vero ab Antipatro fictæ erant, quumque is Acmen pecu-
 nia corrupisset, ei persuasit ut literas ad Herodem mitte-
 ret. Res autem comperta est ex ejus ad illum literis.
 Nam muliercula ei scripserat, «sicut voluisti, patri tuo
 «scripsi, literasque istas misi, persuasum habens, regem

« ἐπεμψα, πεπεισμένη τὸν βασιλέα μὴ φείσασθαι τῆς
« ἀδελφῆς, ὅταν ἀναγνῶ. Καλῶς δὲ ποιήσεις, ἐπειδὴν
« ἀπαρτισθῇ πάντα, μνημονεύσας ὧν ὑπέσχεο. »

ζ'. Ταύτης φωραθείσης τῆς ἐπιστολῆς καὶ τῶν κατὰ
5 Σαλώμης ἐνσκευασθεισῶν, ἔννοια μὲν ἐμπίπτει τῷ βα-
σιλεῖ τάχα καὶ κατὰ Ἀλεξάνδρου πλάσθῃναι γράμματα.
Περιαλγῆς δὲ ἦν ὑπὸ τοῦ πάθους, ὥς παρ' ὀλίγον καὶ
τὴν ἀδελφὴν ἀποκτείνας δι' Ἀντίπατρον. Οὐκέτι οὖν
ἀνεβάλλετο λαβεῖν τιμωρίαν ὑπὲρ πάντων. Ὀρμη-
10 μένος δὲ ἐπὶ τὸν Ἀντίπατρον ἐπεσχέθη νόσω χαλεπῇ.
Περὶ μέντοι τῆς Ἀκμῆς καὶ τῶν κατὰ Σαλώμης ἐσκευω-
ρημένων ἐπέστευε Καίσαρι, τὴν τε διαθήκην αἰτήσας
μετέγραψε, καὶ βασιλέα μὲν ἀπεδείκνυνεν Ἀντίπαν,
ἀμελῶν τῶν πρεσβυτάτων, Ἀρχελαῦ καὶ Φιλίππου
15 (διεβεδλήκει γὰρ καὶ τούτους Ἀντίπατρος), Καίσαρι δὲ,
σὺν τοῖς διὰ χρημάτων ὄμοις, κατέλιπε χίλια τά-
λαντα, τῇ τε γυναικὶ καὶ τέκνοις αὐτοῦ καὶ φίλοις καὶ
ἀπελευθέρους περὶ πενταχόσια· ἀπένειμε δὲ καὶ τοῖς
ἄλλοις ἅπασι τῆς τε χώρας οὐκ ὀλίγα τῶν χρημάτων,
20 λαμπροτάταις τε δωρεαῖς ἐτίμα Σαλώμην τὴν ἀδελ-
φήν. Ἐν μὲν οὖν ταῖς διαθήκαις ταῦτα διωρθώ-
σατο.

ΚΕΦ. ΛΓ'.

Προῆι δ' αὐτῷ πρὸς τὸ χαλεπώτερον ἢ νόσος,
ἅτε δὴ τῶν ἀρρωστημάτων ἐν γήρα καὶ ἀθυμίᾳ ἐπι-
25 πεισόντων· ἦν μὲν γὰρ ἡδὴ σχεδὸν ἑτῶν ἑβδομήκοντα,
τεταπεινῶτο δὲ τὴν ψυχὴν ταῖς περὶ τῶν τέκνων συμ-
φοραῖς, ὥς μηδὲ ἐν ὑγίᾳ τι τῶν ἡδέων προσίσθαι.
Τῆς νόσου δὲ ἦν ἐπίτασις ζῶν Ἀντίπατρος, ὃν οὐκ ἐν
παρέργῳ, βράσας δὲ προήρητο ἀνελεῖν.

30 β'. Γίνεται δ' ἐν ταῖς συμφοραῖς αὐτοῦ καὶ δημο-
τικὴ τις ἐπανάστασις. Δύο ἦσαν σοφισταὶ κατὰ τὴν
πόλιν, μάλιστα δοκοῦντες ἀκριβοῦν τὰ πάτρια, καὶ
διὰ τοῦτο ἐν ἅπαντι τῷ ἔθνει μεγίστης ἡξιωμένοι δόξης,
Ἰούδας τε υἱὸς Σεπφωραίου, καὶ Ματθίας ἕτερος Μαρ-
35 γάλου. Τούτοις οὐκ ὀλίγοι προσήεσαν τῶν νέων ἐξη-
γουμένους τοὺς νόμους, καὶ συνῆγον ὁσμήραι τῶν
ἡδύντων στρατόπεδον. Οἱ τότε τὸν βασιλέα πυνθανό-
μενοι ταῖς ἀθυμίαις ὑπεκρίνοντα καὶ τῇ νόσῳ, λόγον κα-
θίσαν εἰς τοὺς γνωρίμους, ὥς ἄρα καιρὸς ἐπιτηδειότα-
40 τος εἶναι τιμωρεῖν ἡδὴ τῷ Θεῷ καὶ τὰ κατασκευασθέντα
παρὰ τοὺς πατέριους νόμους ἔργα κατασπᾶν. Ἀθέμιτον
γὰρ εἶναι κατὰ τὸν ναὸν ἢ εἰκόνας, ἢ προτομάς, ἢ ζώου
τινὸς ἐπώνυμον ἔργον εἶναι· κατεσκευάκει δὲ ὁ βασιλεὺς
ὑπὲρ τὴν μεγάλην πύλιν αὐτὸν χρυσοῦν, ὃν δὴ τότε
45 παρήκουν ἐκκόπτειν οἱ σοφισταί, καλὸν εἶναι λέγοντες,
εἰ καὶ τις γένοιτο κίνδυνος, ὑπὲρ τοῦ πατρὸς νόμου
θνήσκειν. Τοῖς γὰρ οὕτω τελευτῶσιν ἀθάνατόν τε τὴν
ψυχὴν καὶ τὴν ἐν ἀγαθοῖς αἰσθησιν αἰώνιον παραμένειν·
τοὺς δὲ ἀγεννεῖς καὶ τῆς αὐτῶν σοφίας ἀπείρους ἀγνοοῦν-
50 τας φιλοψυχεῖν, καὶ πρὸ τοῦ δι' ἀρετῆς τὸν ἐκ νόσου
θάνατον αἰρεῖσθαι.

γ'. Ἀμα δὲ τοῖς ἐκείνων λόγοις διεφρήσθη καὶ θνή-

« sorori suae nequaquam parsurum, quum eas legerit. Bene
« autem facies, si, rebus omnibus perfectis, promissorum
« tuorum memor fueris. »

7. Hicce literis et iis quae in Salomen compositae erant, de-
prehensis, regem subiit cogitatio, forsan et illas contra
Alexandrum fictas fuisse : et vehementer perturbatus erat ex
animi motu, quod parum abfuerit quin sororem quoque pro-
pter Antipatrum occidisset. Itaque non amplius cunctatus
est omnia ejus crimina in eum persequi : sed, dum in An-
tipatrum incitatur, morbo difficili corripitur. Verumtamen
de Acme et accusatione in Salomen conficta literas ad Cae-
sarem dedit : quumque testamentum afferri jussisset, mu-
abat, regemque declarabat Antipam, praeteritis Archelao
et Philippo natu grandioribus (nam et illos calumniatus
fuerat Antipater), Caesari autem, praeter vasa aliaque ei
donata, mille talenta reliquit, itemque uxori ejus et liberis
et amicis et libertis circiter quingenta ; ceterisque omnibus
agrorum et pecuniarum non parum distribuit ; ac sororem
Salomen donis luculentissimis honoravit. Et in testa-
mento igitur ista correxuit.

CAP. XXXIII. (XXI.)

Morbus autem ei ingravescebat, quod invaliditatem ur-
geret senectus pariter ac moeror : jam enim annos ferme
septuaginta natus erat, et ex calamitatibus quas ei intulerant
liberi adeo animo erat dejectus, ut nec quum bene valeret
quicquam jucunditatis admitteret. Aegritudinem autem
acriorem faciebat quod Antipater viveret, quem non obiter
et aliud agens, sed quum convaluisse, occidere decreverat.

2. At dum in istis versaretur calamitatibus, oritur po-
puli quidam tumultus. In civitate erant duo sophistae,
qui accurate leges patrias scire videbantur, et per totam
gentem in maxima erant apud omnes gloria, Judas filius
Sepphorae, et alter Margali Matthias. Ad istos, dum leges
exponerent, adolescentium non pauci se conferebant, et
quotidie puberum exercitum colligebant. Qui, quum re-
gem audiissent moerore ac morbo tabescere, ad discipulos
verba faciebant, quod jam tempus opportunum esset ut
Deus vindicaretur, fabricataque adversus leges patrias
opera detraherentur. Quippe nefas esse in templo haberi
aut imagines, aut vultus, opusve quodcunque animantium
alicui cognomine. Fecerat enim rex et supra magnam
templi portam collocaverat aquilam auream. Hanc ut
exscinderent suadebant sophistae, pulchrum esse dicentes,
aliquid licet inde periculi instaret, pro lege patria mori.
Eos enim qui ita diem supremum obeant, et animae im-
mortalitatem et aeternam bonorum fruitionem inanere :
mius autem generosos, rudesque in ipsorum sapientia,
animamque amare nescientes, per morbum quam per vir-
tutem emori malle.

3. Dum hos illi sermones sererent, rumor erat regem in

σκειν ὁ βασιλεὺς, ὥστε θαρραλεώτερον ἤπτοντο τῆς ἐπιχειρήσεως οἱ νέοι. Μέσης γοῦν ἡμέρας, καὶ πολλῶν κατὰ τὸ ἱερὸν ἀναστρεφόμενων, σχοίνοις παχylaίαις καθιμήσαντες σφᾶς αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τέγους, τὸν χρυσοῦν ἐκείνον ἀετὸν ἐξέκοπτον πελέκεσιν. Ἠγγέλθη δὲ εὐθέως τῷ βασιλεῶς στρατηγῷ, κάκεινος μετὰ χειρὸς οὐκ ὀλίγης ἀνδραμῶν περὶ τεσσαράκοντα νεανίας συλλαμβάνει καὶ κατήγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. Πυνθανομένη δὲ αὐτῷ πρῶτον εἰ τολμήσειαν τὸν χρυσοῦν ἀετὸν ἐκκόπειν, ὡμολόγουν· ἔπειτα, τίνος κελεύσαντος, ἀπεκρίναντο τοῦ πατρίου νόμου. Τί δὲ οὕτω γεγήθασι διερωτήσαντος, ἀναιρεῖσθαι μέλλοντες ἔλεγον, ὅτι πλείονων ἀγαθῶν ἀπολαύσουσι μετὰ τὴν τελευτήν.

δ'. Ἐπὶ τούτοις ὁ βασιλεὺς, δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς κρείττων τῆς νόσου γενόμενος, πρόεισιν εἰς ἐκκλησίαν, καὶ πολλὰ τῶν ἀνδρῶν κατηγορήσας ὡς ἱεροσύλων, καὶ προφάσει τοῦ νόμου πειραζόντων τι μῆζον, κολάζειν ἤξiou ὡς ἀσεβεῖς. Ὁ δὲ δῆμος, δέισας μὴ διὰ πολλῶν τοῦ ἐλεγχος ἔλθῃ, παρεκάλει πρῶτον μὲν τοὺς ὑποθεμένους τὴν πρᾶξιν, ἔπειτα τοὺς ἐν αὐτῇ συλληφθέντας κολάσαντα, τοῖς λοιποῖς τὴν ὀργὴν ἀφείναι. Πείθεται μολις ὁ βασιλεὺς, καὶ τοὺς μὲν καθιμήσαντας ἑαυτοὺς ἅμα τοῖς σοφισταῖς κατέκαυσε ζῶντας, τοὺς λοιποὺς δὲ τῶν συλληφθέντων παρέδωκε τοῖς ὑπερέταις ἀνελεῖν.

ε'. Ἐνθεν αὐτοῦ τὸ σῶμα πᾶν ἡ νόσος διαλαβοῦσα, ποικίλοις πάθεσι διεμερίζετο. Πυρετὸς μὲν γὰρ ἦν οὐ λάβρος, κνησμός δ' ἀφόρητος τῆς ἐπιφανείας ὅλης, καὶ κώλου συνεχεῖς ἀλγυδόνες, περὶ τε τοὺς πόδας ὥσπερ ὑδρωπικῶντος οἰδήματα, τοῦ τε ἥτρου φλεγμονή, καὶ δι' αἰδοίου σπηπεδῶν σκώληκας γεννώσα. Πρὸς τούτοις ὀρθόπνοια καὶ δύσπνοια καὶ σπασμοὶ ἀπάντων τῶν μελῶν, ὥστε τοὺς ἐπιθειάζοντας ποιῶν ἵνα τῶν σφοδρῶν τὰ νοσήματα λέγειν. Ὁ δὲ, παλαιῶν τοσοῦτοις πάθεσιν, θμῶς τοῦ ζῆν ἀντείχετο, σωτηρίαν τε ἡλπίζε καὶ θεραπείας ἐπενόει. Διαβάς γοῦν τὸν Ἰορδάνην, τοῖς κατὰ Καλλιρρόην θερμοῖς ἐκέχρητο. Ταῦτα δὲ ἔξεισι μὲν εἰς τὴν Ἀσφαλιτίνην λίμνην, ὑπὸ γλυκύτητος δ' ἐστὶ καὶ πότιμα. Δόξαν δ' ἐνταῦθα τοῖς ἰατροῖς ἐλαίῳ θερμῷ πᾶν ἀναθάψαι τὸ σῶμα, χαλασθὲν εἰς ἐλαίου πλήρη πύelon, ἐκλύει δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὡς τεθνεὺς ἀνέστρεψε. Θορύβου δὲ τῶν θεραπόντων γενομένου πρὸς μὲν τὴν φωνὴν ἀνήνεγκεν, εἰς δὲ τὸ λοιπὸν ἀπογνοὺς τὴν σωτηρίαν, τοῖς τε στρατιώταις ἀνὰ δραχμάς πεντήκοντα ἐκέλευσε διανεῖμαι καὶ πολλὰ χρήματα τοῖς ἡγεμόσι καὶ τοῖς φίλοις.

ς'. Αὐτὸς δὲ ὑποστρέφων ὡς εἰς Ἱερουσόταν παραγίνεται, μελαγχολῶν ἤδη, καὶ μονονουχὶ αὐτῷ τι τῷ θανάτῳ ἀπειλῶν προέκοιεν εἰς ἐπιβολὴν ἀθεμίτου πράξεως. Τοὺς γὰρ ἅφ' ἐκάστης κώμης ἐπιστήμους ἀνδράς ἐξ ὅλης Ἰουδαίας συναγαγὼν εἰς τὸν καλούμενον Ἰππόδρομον ἐκέλευσε συγχλεῖσθαι. Προσκαλεσάμενος δὲ Σαλωμὴν τὴν ἀδελφὴν καὶ τὸν ἀνδρα ταύτης Ἀλεξάν,

ipso decessu esse, adeo ut juvenes ad rem aggrediendam facti essent audaciores. Itaque meridie, dum multi in templo versarentur, quum semet crassis funibus e tecto demisissent, auream illam aquilam securibus excindunt. Quod statim praetori regis nunciabatur, atque ille multa cum manu eo accurrebat, et captos circiter quadraginta juvenes ad regem adducebat. Quumque ille primum eos interrogaret an aquilam auream excindere ausi fuissent, confitebantur. Deinde cujus jussu, Legis patriae, responderunt. Quum vero ab iis quaesivisset quid ita gaudio exsultarent mox interficiendi, dicebant quod post mortem bonis pluribus fruituri essent.

4. Istis rex commotus iracundiae vehementia morbum superat, adeoque in concionem procedit, atque multum in eos ut sacrilegos invectus, quodque legis praetextu majus quiddam aggredierentur, æquum censebat et supplicio eos addicere ut impios. Populus autem veritus ne multi ex indicibus convincerentur, rogabat ut quum primum quidem facinoris suasores, ac deinde in eo deprehensos poenae subjecisset, iram in ceteros missam faceret. Vix persuadetur rex, et qui funibus se demiserant una cum sophistis vivos cremavit, reliquos vero qui comprehensi erant ministris interficiendos tradidit.

5. Post hæc morbi vis per universum ejus corpus diffusa variis doloribus distrahebat. Nam febris quidem erat non vehemens, pruritus vero per totam corporis superficiem intolerabilis, coli quoque dolores continui, et circa pedes tumores quasi aqua intercute laborantis, atque inflatio abdominis, et in pudendis putredo vermes generans. Ad hæc non potuit nisi quum erectus esset respirare, et tum respirandi difficultate laborabat, et membrorum omnium convulsione cruciabatur, adeo ut harioli morbos poenam esse dicerent ob cædem sophistis irrogatam. Ille vero, quamvis tot cruciatibus conflictaretur, vivendi tamen desiderio tenebatur, et salutis spem retinebat, ac de curationibus cogitabat. Itaque trajecto Jordane, aquis calidis, quæ juxta Callirrhoen sunt, usus est. Hæc influunt quidem in Asphaltiten lacum, adeo tamen sunt dulces, ut etiam potui commodæ sint. Ibi quum medicis visum esset ut totum corpus demissum in solium calidi olei plenum foveretur, oculi enervantur, eosque morientis ad instar reciprocavit. Quum autem in tumultu essent ministri, clamore excitatus ad se quidem rediit: salutis autem spe in posterum abjecta, et quinquaginta drachmas militibus viritim, et ingentem pecuniam ducibus atque amicis distribui jussit.

6. Quum autem revertens ad Hierichuntem usque perveniret, jam atra bile correptus, et ipsi quodammodo morti aliquid minitans, progressus est ad facinus terribissimum perpetrandum. Nam illustres totius Judææ viros ex singulis vicis collectos in locum qui Hippodromus vocabatur concludi jussit. Tum accersita sorore Salome viroque ejus Alexa,

« οἶδα, ἔφη, Ἰουδαίους τὸν μὲν ἔμὸν ἑορτάσσοντας θάνατον, δύναμαι δὲ πενθεῖσθαι δι' ἐτέρων, καὶ λαμπρὸν ἐπιτάφιον σχεῖν, ἂν ὑμεῖς θελήσητε ταῖς ἐμαῖς ἐντολαῖς ὑπουργῆσαι. Τοὺς δὲ τοὺς φρουρουμένους ἀνδρας, ἐπειδὴν ἐκπνεύσω, τάχιστα κτείνετε περιστῆσαντες τοὺς στρατιώτας, ἵνα πᾶσα Ἰουδαία καὶ πᾶς οἶκος ἄκων ἐπ' ἐμοὶ δακρύσῃ. »

Ζ'. Ταῦτα ἐνετέλλετο, καὶ παρὰ τῶν ἐν Ῥώμῃ πρέσβειων ἦκον ἐπιστολαὶ, δι' ὧν Ἀχμὴ μὲν ἀνηρημένη κελεύσαντος Καίσαρος ἐδηλοῦτο, θανάτῳ δὲ Ἀντίπατρος κατακρίτος· ἔγραψεν γὰρ κατὰ τὴν ἐντολὴν αὐτὸν ἐθελήσειεν ὁ πατήρ, ἐπιτρέπει Καίσαρ. Ὁ δὲ βραχὺ μὲν πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ἀνήνεγκεν. Αὐθις δὲ (καὶ γὰρ ἐνδεῖα τροφῆς καὶ βηλὶ σπασμῷ διετείνετο) τῶν ἀλγυδόνων ἡττηθεὶς φθάσαι τὴν εἰμαρμένην ἐπέβαλλετο. Λαθὼν δὲ μῆλον ἤττησε καὶ μαχαίριον (εἰσθῆναι γὰρ ἀποτέμνων ἐσθίειν), ἔπειτα περιθρησάς μὴ τὸ ἐκωλύων εἶη, ἐπῆρε τὴν δεξιὰν ὡς πληξὺν ἑαυτόν. Προσδραμὼν δὲ ἐκώλυσε Ἀχιάδος ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ τὴν χεῖρα κατασχών. Οἰμωγὴ δ' αὐθις ἤρθη μεγίστη κατὰ τὸ βασιλεῖον ὡς οἰχομένου τοῦ βασιλέως· καὶ ταχέως ἀκούσας Ἀντίπατρος, ἀνεθάρρει τε καὶ γεγηθώς τοὺς φύλακας ἰκέτευεν ἐπὶ χρήμασιν ἐξαφιέναι λύσαντας αὐτόν. Ὁ δὲ ἡγεμὼν οὐ μόνον ἐκώλυσε, ἀλλὰ καὶ βασιλεὶ δραμὼν ἀνήγγειλε τὴν ἐπιβουλὴν. Ἀνέκραγε δὲ ἐκείνος ἰσχυρότερον τῆς νόσου καὶ παραχρῆμα πέμψας τοὺς δορυφόρους ἀπέκτεινε τὸν Ἀντίπατρον. Θάψαι δὲ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ προστάξας ἐν Ἰρκανείῳ, πάλιν τὰς διαθήκας ἐπανορθοῦται, καὶ διάδοχον μὲν Ἀρχέλαον, τὸν πρεσβύτατον υἱὸν, ἀδελφὸν δὲ Ἀντίπα, γράφει, τετράρχην δὲ Ἀντίπαν.

Η'. Μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ παιδὸς ἐπιβιόους πέντε ἡμέρας τελευτᾷ, βασιλεύσας ἄφ' οὗ μὲν ἀποκτείνας Ἀντίγονον ἐκράτησε τῶν πραγμάτων ἔτη τέσσαρα καὶ τριάκοντα, ἄφ' οὗ δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπεδείχθη βασιλεύς, ἑπτὰ καὶ τριάκοντα. Καὶ κατὰ μὲν τὰ ἄλλα πάντα τύχῃ δεξιᾷ χρησάμενος, εἰ καὶ τις ἕτερος, ὅστις γε κατεκτήσατο βασιλείαν ἰδιώτης ὢν, καὶ, τοσούτῳ χρόνῳ φυλάξας, ἰδίῳ τέχνῳ κατέλιπεν· ἐν δὲ τοῖς κατ' οἶκον, ἀτυχεύσας. Πρὶν δὲ γνῶναι τὴν τελευτὴν αὐτοῦ τὸ στρατιωτικόν, προελθοῦσα μετ' ἀνδρὸς ἡ Σαλώμῃ διαφῆκε τοὺς δεσμῶνας οὓς κτείνειν ὁ βασιλεὺς ἐνετέλλετο, μεταπεισθῆναι αὐτὸν λέγουσα, καὶ πάλιν ἀναπέμπειν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια. Τούτων δὲ οἰχομένων, ἐδήλου ἤδη τοῖς στρατιώταις, καὶ συνῆγεν αὐτοὺς εἰς ἐκκλησίαν μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους ἐν τῷ καθ' Ἱερουσόλῃς ἀμφιθεάτρῳ. Ἐνθα παρελθὼν Πτολεμαῖος, ὁ καὶ τὸν σημαντήρα δακτύλιον παρὰ τοῦ βασιλέως πεπιστευμένος, τὸν τε βασιλέα κατευδαίμονε νῖζει, καὶ τὸ πλῆθος παρακαλεῖ, τὴν τε ἀπολειφθεῖσαν τοῖς στρατιώταις ἀνεγίνωσκεν ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ πολλὰ περὶ τῆς εἰς τὸν διάδοχον εὐνοίας παρεκάλει. Μετὰ δὲ τὴν ἐπιστολὴν λύσας τὰς διαθήκας ἀνεγίνωσκεν, ἐν αἷς Φίλιππος μὲν τοῦ Τράχωνος καὶ τῶν γει-

JOSEPHUS. II.

« novi, inquit, Judæos morte quidem mea festos dies acturos; aliorum vero causa lugeri possum et funus splendidum consequi, dummodo meis mandatis obsequi velitis. Hos autem viros in custodia clausos, simulatque animam exhalavero, omnes interficite, quo et universa Judæa et singulæ domus vel invitæ mea morte illacrimentur. »

7. Ista mandabat, et a legatis qui Romæ erant veniebant literæ, quibus significabatur Acmon jussu Cæsaris interfectum esse, et Antipatrum morte damnatum. Scriptum vero erat, si pater eum in exsilium dare mallet, id quoque permisisse Cæsarem. Atqui ille paululum quidem ad vitæ cupiditatem rediit. Rursus vero (nam et inedia et tussi convulsiva distinebatur) victus doloribus fatum antevertere statuit. Sumpto igitur pomo, cultellum etiam poposcit (solitus enim erat sectum comedere), deinde circumspiciens ne quis esset qui ei obstaret, tanquam se percussurus dextram levavit. Verum Achiabius ejus sobrinus accurrens, manu illius prehensa, impediit. Ululatus autem maximus statim sublatus est in regia, ac si rex mortuus fuisset. Quem simul atque audiverat Antipater, fiduciam resumit, lætatasque custodes obsecrabat ut ipsum promissa pecunia solutum dimitterent. Dux vero illorum non tantum prohibuit, sed et regi insidias renunciatum currebat: atque ille fortius exclamavit quam morbus commode pateretur, continuoque missis satellitibus Antipatrum occidit. Quum autem in mandatis dedisset ut cadaver ejus in Hyrcaneo sepeliretur, rursus testamentum corrigit, et successorem quidem scripsit Archelaum filium natu maximum, Antipæ fratrem, Antipam vero tetrarcham.

8. Postquam autem a filii cæde quinque dies vixerat, mortem obiit, quum scilicet regnasset annos quidem triginta quattuor, ex quo Antigono interfecto rerum potitus est, triginta vero septem, ex quo rex a Romanis declaratus est. Et in ceteris quidem omnibus secunda fortuna usus est, si quis unquam alius, qui quidem regnum, quod privatus adeptus erat, tantoque conservavit tempore, filiis suis reliquit: in rebus vero domesticis infelicissimus fuit. Salome autem, antequam regis mortem resciret exercitus, cum marito progressa, dimisit eos qui in custodia erant, quos occidi jusserat rex; ipsum dicens mutasse consilium, et suam quemque domum remittere. Atquum isti abiissent, tum militibus rem indicabat, eosque cum cetera multitudine in concionem coegit in amphitheatro Hierichuntino: ubi Ptolemæus, cui creditus erat a rege annulus signatorius, prodrens et regis fortunam prædicat et populo consolationem adhibet, et relictas militibus literas legebat, in quibus multis hortabatur ut benevolos se præstarent successori. Deinde post literas istas testamentum resignabat et recitabat, in quo Philippus quidem Trachonis et vicinarum re-

τνειώντων χωρίων κληρονόμος, τετράρχης δέ, ὅς προείπομεν, Ἀντίπας, βασιλεὺς δὲ Ἀρχέλαος ἀπεδείκνυτο. Τούτῳ δὲ τὸν τε δακτύλιον τὸν ἑαυτοῦ Καίσαρι φέρειν ἐνετέλλετο, καὶ τὰς διοικήσεις τῆς βασιλείας σεσημασμένας· κύριον γὰρ ἀπάντων ὧν διατάζει καὶ βεβαιωτὴν τῶν διαθηκῶν εἶναι Καίσαρα· τὰ γε μὴν λοιπὰ κατὰ τὰς προτέρας διαθήκας φυλάττειν.

θ'. Βοή δὲ εὐθὺς ἐγένετο τῶν Ἀρχελαῶ συνηδομένων, καὶ κατὰ στίφος οἱ στρατιῶται μετὰ τοῦ πλήθους περιούντες ὑπισχνούντο μὲν τὴν ἑαυτῶν εὐνοίαν, συνήχοντο δὲ καὶ τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ. Μετὰ ταῦτα πρὸς ταφὴν ἐτράποντο τοῦ βασιλέως. Παρέλιπε δὲ οὐδὲν ὁ Ἀρχέλαος εἰς πολυτέλειαν, ἀλλὰ πάντα τὸν βασιλεῖον κόσμον προήνεγκε συμπομπεύσοντα τῷ νεκρῷ. Κλίνῃ μὲν δλόχρυσος ἦν διαλθιος, στρωμνὴ δὲ ἀλουργῆς ποικίλη, τὸ σῶμα δὲ ἐπ' αὐτῆς πορφύρα κεκαλυμμένον, καὶ διάδημα μὲν ἐπέκειτο τῇ κεφαλῇ, στέφανος δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ χρυσοῦς, τὸ δὲ σκήπτρον παρὰ τὴν δεξιάν. Καὶ περὶ μὲν τὴν κλίνην οἱ τε υἱεῖς καὶ τὸ πλήθος τῶν συγγενῶν, ἐφ' οἷς οἱ δορυφόροι, καὶ τὸ Θράκιον στίφος, Γερμανοὶ τε καὶ Γαλάται, διεσκευασμένοι πάντες ὡς εἰς πόλεμον. Προῆγε δὲ ἡ λοιπὴ δύναμις, ὠπλισμένοι τοῖς ἡγεμόσι καὶ ταξιάρχοις ἀκολουθοῦντες ἐν κόσμῳ· πεντακόσιοι δὲ ὑπ' αὐτοῖς τῶν οἰκετῶν καὶ ἀπελευθέρων ἀρωματοφόροι. Σταδίου δὲ ἑκομίσθῃ τὸ σῶμα διακοσίους εἰς Ἡρώδειον, ὅπου κατὰ τὰς ἐντολὰς ἐτάφη. Καὶ τὰ μὲν περὶ Ἡρώδην τοιοῦτον ἔσχε πέρας.

ΑΛΟΓΟΣ Β'.

- α'. Ὅπως Ἀρχέλαος, πενήθσας τὸν πατέρα καὶ τὸ πλήθος ἐστίασας, ἐθεράπευσεν ἐφ' οἷς ᾔπουντο.
- β'. Ὅπως οὐκ ὀλίγους τῶν πενθούτων τοὺς διὰ αἰτὸν ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου ἀποκτανθέντας σοφιστάς, καὶ στάσιν κατ' αὐτοῦ ἐγείροντων, ἀπέκτεινε καὶ μάλιστα τῶν συνελθόντων ἐν τῷ Πάσχα.
- γ'. Ὅπως, ἀπερχομένου Ἀρχελαοῦ εἰς Ῥώμην, Σαβίνος ἀνίων εἰς Ἱεροσόλυμα ὑπήντα, καὶ τότε μὲν παρακληθεὶς ὑπὸ Οὐάρου ἀποστρέφεται, ὅπειτα ἀπελθόντος Ἀρχελαοῦ πάλιν ἀελθὼν τὰ τε βασιλεία παραλαμβάνειν ἐπειράτο καὶ τὰ χρήματα πάντα κομίζεσθαι, εἰ καὶ μὴ ἐδυνήθη.
- δ'. Ὅπως Ἀντίπας ἡμισηθῆκε τῆς βασιλείας τῷ Ἀρχελαῶ, καὶ οἱ ἑκάτερος εἶπεν ἑαυτῷ συνιστάμενος.
- ε'. Ὅπως Σαβίνου ἐπελθόντος Ἱεροσολύμοις, καὶ βιαζομένου τε τοὺς φόρους λαμβάνειν καὶ τὰ βασιλικά χρήματα διερευνῶντος, συστραφὲν τὸ πλήθος πόλεμον κατ' αὐτοῦ συνεστήσατο, ἐκ δὲ τούτου καὶ ἡ πᾶσα χώρα ἐστασίασθη.
- ς'. Περὶ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων ἐπαναστάντων, καὶ σχῆμα βασιλείας αὐτοῖς περιθεμένων.
- ζ'. Ὅπως Οὐάρος ἐπελθὼν τὴν τε στάσιν κατέπαυσεν καὶ τοὺς αἰτίους ἐκόλασεν.
- η'. Ὅπως Ἰουδαίον παραγεγονότες πρὸς Καίσαρα κατηγορήσαν Ἡρώδου καὶ τῶν αὐτοῦ παίδων, ἀξιούντας μὴκέτι βασιλεύεσθαι· καὶ ὡς Ἀρχέλαος ἀντέθηκε τὰς αἰτίας ἀποσκευαζόμενος.
- θ'. Ὅπως Καίσαρ τὸ μὲν ἡμῖν τῆς βασιλείας Ἀρχελαῶ δοὺς ἐθνάρχην προσεῖπεν, τὸ δὲ λοιπὸν εἰς δύο διελὼν τετραρχίας,

glionum hæres declarabatur, Antipas vero, ut jam ante diximus, tetrarcha, rex vero Archelaus. Huic autem et annulum ad Cæsarem ferre mandabat et administrationis rationes sigillo munitas: omnium enim quæ constitueret dominum et testamenti confirmatorem esse Cæsarem, reliqua vero juxta superius testamentum servari.

9. Confestim autem clamor sublatus est Archelao congratulantium, militesque turmatim cum populo eum stipantes, et suam quidem ei promittebant, Deique benevolentiam ei comprecabantur. Post hæc ad regem sepeliendum se convertebant. Nihil autem quod ad magnificentiam faceret omisit Archelaus, sed omnem ornatum regium protulit, ut cum pompa efferretur mortuus. Lectus quidem erat totus ex auro, gemmis distinctus, stragula vero murice vario refulgens, superque ea corpus purpura coopertum; et capiti quidem impositum erat diadema, corona vero desuper aurea, et dextra sceptrum habebat. Ac lectum stipabant et filii et cognatorum multitudo, quibus proximi satellites, et agmen Thracium, et Germani et Galli, similiter ornati ac si in bellum iretur. Ceteri vero milites præibant, armis instructi, duces suos ordinumque ductores modeste decenterque sequentes: atque post hos quingenti famuli et liberti aromata ferentes. Corpus autem per ducenta stadia delatum est in Herodeum, ubi, prout fuerat mandatum, sepultum est. Et quæ ad Herodem quidem spectant hujusmodi finem habebant.

LIBER II.

1. Quomodo Archelaus, quum patrem luxisset et populum convivio excepiasset, in his quæ postulabant illis gratificatus est.
2. Quomodo multos ex illis, qui sophistas ob aquilam revulsam occisos ab Herode lugebant, et seditionem contra ipsum movebant, interfecit, præsertimque eos qui Paschalis tempore convenerant.
3. Quomodo Sabinus, Archelao Romam abeunte, quum Hierosolyma ascenderet, ei in via occurrebat, et tunc quidem hortatu Vari reversus est: deinde, quum Varus abisset, rursus illuc ascendens, et regiam occupare studebat, et pecuniam omnem auferre, quanquam frustra id tentavit.
4. Quomodo Antipas cum Archelao de regno contenderit, quæque uterque in sui defensionem dixerit.
5. Quomodo, postquam Hierosolyma venerat Sabinus, vimque adhibebat ad tributa capienda, et regias pecunias exquirebat, populus factis agminibus bellum in eum concitavit, atque inde per totam Judæam orta est seditio.
6. De his qui in Judæa insurrectionem fecerant, et regni insigne sibi imposerunt.
7. Quomodo Varus, postquam eo venerat, et seditionem composuit et in ejus auctores animadvertit.
8. Quomodo Judæi, quum ad Cæsarem pervenissent, Herodem ejusque filios accusarunt, postulantes ut non amplius regibus subjiciantur: et quomodo Archelaus semet eis opposuit et accusationes diluit.
9. Quomodo Cæsar, quum regni quidem dimidium Archelao dedisset, ethnarcham eum appellavit; reliquum vero in duas

- τὴν μὲν Φιλίππῳ, τὴν δὲ Ἀντιπάτῳ, τῇ καὶ Ἀντίπῃ καὶ Ἡρώδῃ, δίδωκε, καὶ ὅση ἐκάστῳ πρόσδος γένοιτο, καὶ τίνα καὶ τῇ λοιπῇ τοῦ Ἡρώδου γενεᾷ Καίσαρ ἀπένειμεν.
- ι'. Περὶ τοῦ ψευσαμένου ἑαυτὸν Ἀλέξανδρον εἶναι καὶ ὅπως ἀνγνωρίσθη.
- ια'. Ὅπως Ἀρχέλαος, ἐνάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας καὶ τῆς οὐσίας ἀπαυρεθείς, αἰδῶν φυγῇ ζημιούται, οἷους τε θνείρους αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ εἶδον· καὶ ὅπως ἡ αὐτοῦ ἀρχή, εἰς ἐπαρχίαν περιγραφείσα, ἐπίτροπον ἰδέατο.
- ιβ'. Περὶ τοῦ Γαλιλαίου Ἰούδα τοῦ τοὺς ἐπιχωρίους εἰς ἀποστασιν ἐνάγοντος, καὶ τῶν τριῶν παρὰ Ἰουδαίους αἰρέσεων, Σαδδουκαίων, Φαρισαίων, καὶ Ἑσσηνῶν.
- ιγ'. Θάνατος Σαλώμης τῆς ἀδελφῆς Ἡρώδου καὶ Αὐγούστου Καίσαρος, καὶ Τιβερίου ἀναγόμεναις, καὶ ποίας πόλεις ἐκτισαν Ἡρώδης τε καὶ Φιλίππος οἱ τετράρχαι.
- ιδ'. Ὅπως Πίλατος, ἐπίτροπος παμφορέας Ἰουδαίας, καὶ τὰς Καίσαρος εἰκόνας εἰσπαγών εἰς Ἱερουσόλυμα, παρακληθείς τε ὑπὸ τοῦ πλήθους αὐτὰς ἐξήγαγεν, καὶ ὅπως πάλιν τὸν ἱερὸν θησαυρὸν, ἦτοι τὸν Κορβανᾶν, πρὸς καταγωγὴν ὑδάτων ἐξανάλισκων, εἰς στάσιν αὐτοῦς ἤρθε, καὶ οὐκ ὀλίγους ἀπέκτεινε.
- ιε'. Ὅπως καθήγορος Ἡρώδου πρὸς Τιθέριον Ἀγρίππας ὁ Ἀριστοβούλου, τοῦ ἀνακερθέντος ὑπὸ τοῦ πατρὸς σὺν τὰ δελφῶ, πᾶσι ἀρικόμενος, οὐ προσεδέχθη, ἰδὲθι δὲ μᾶλλον καὶ προστήκεται, διὰ τὸ ἐπεύξασθαι Γαίῳ τὴν βασιλείαν.
- ις'. Ὅπως, ἀποθανόντος Τιβερίου καὶ Γαίου κρατήσαντος, τῶν τε δεσμῶν ἀπολύεται καὶ τὴν Φιλίππου τετραρχίαν ἀποθανόντος ᾗδ' λαμβάνει· ἔπειτα καὶ τὴν ἀδελφοῦ ἐκείνου Ἡρώδου, φυγαδευθέντος μετὰ τῆς γυναῖκος Ἡρωδιάδος εἰς Ἰσπανίαν, διὰ τε τὴν πλεονεξίαν καὶ τὸ κατηγορηθῆναι ὑπὸ Ἀγρίππα.
- ιζ'. Ὅπως Γάιος Πετρώμων ἀπέστειλεν ἀναθεῖναι τὰς αὐτοῦ εἰκόνας ἐν τῷ ναφῇ, καὶ ὡς Ἰουδαῖοι παγγενεῖ ἐν Πτολεμαίδι αὐτῷ προσηύτησαν, δεόμενοι μὴ τοῦτο ποιῆσαι· ἐν ᾧ καὶ Πτολεμαίδος ἐκφρασις καὶ Βηλείου ποταμοῦ, καὶ τοῦ Μήμνονος τάφου, καὶ τῆς θαλίνης φάμμου. Καὶ ὅπως πεισθείς Πετρώμων ἀνῆγεν τὴν τῶν εἰκόνων ἀνάθεσιν.
- ιη'. Ὅπως ἀποθανόντος Γαίου Κλαύδιος ἐκράτησεν ὅλην, Ἀγρίππα συμβουλῇ διαλλαγίσσης τῆς συγλήτου πρὸς αὐτὸν· καὶ ὅπως Κλαύδιος δωρεῖται αὐτὸν τῇ πατρὶκι βασιλείᾳ πάσῃ, ἔτι δὲ καὶ ἐτέρων προσθήκη, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφόν, τὸν καὶ ἐπὶ θυγατρὶ τῇ Βερενίκῃ γαμβρόν, βασιλεὺς τῆς Χαλκίδος.
- ιθ'. Ὅπως ἀρέσμενος Ἀγρίππας τευχίζειν Ἱερουσόλυμα τελευτᾷ, καὶ ἡ βασιλεία πάλιν ἐπαρχία γίνεται, καὶ ἐπίτροπος ἀποστέλλεται· ἔπειτα καὶ Ἡρώδης ὁ τῆς Χαλκίδος βασιλεύων τελευτᾷ, καὶ καθίστησιν εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν Κλαύδιος τὸν ἀδελφιδοῦν Ἀγρίππαν, τὸν τοῦ Ἀγρίππα υἱόν. Καὶ ὅτι οἱ μὲν ἦσαν Ἀριστοβούλου, ἡ δὲ Ἀλεξάνδρου γενεὰ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἐβασίλευσεν.
- κ'. Ὅπως ἐπίτροπος Κουμάνου ἐν τῇ ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ σταλέντος, θόρυβος καὶ φοβὰ τὴν πόλιν κατέσχεν, τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς τοῦ στρατιώτου ἀσχημοσύνης λαβοῦσα, καὶ περὶ μυρίους ἀπέθανον. Καὶ ὡς τούτου παυθέντος ἑτέρα στάσις γίνεται πάλιν, διὰ τὸ πυρκαυστὸν ποιῆσαι τὸν νόμον τινὰ στρατιώτην ἐν Σαμαρείᾳ.
- κα'. Ὅπως διὰ τὸν ἀνακερθέντα Γαλιλαῖον παρὰ τῶν ἐν Σαμαρείᾳ Ἰουδαίων πολὺς πάλιν πόλεμος γέγονεν, καὶ ὅλα ἐδίκασε Κλαύδιος περὶ τῶν αὐτῶν· καὶ ὅπως ἐκ τῆς Χαλκίδος εἰς μείζονα βασιλείαν μετέθηκε Κλαύδιος τὸν Ἀγρίππαν.
- κβ'. Ὅπως τελευτήσαντος Κλαυδίου Νέρων κρατεῖ, καὶ δίδωσι μὲν βασιλεύειν τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν τῷ Ἡρώδῳ Ἀριστοβούλῳ, τῷ δὲ Ἀγρίππᾳ προστιθεὶς τέσσαρας πόλεις σὺν ταῖς τοπαρχίαις· εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν ἐπίτροπον ἀποστέλλει Φήλικα, δὲ ἄλλους τε πολλοὺς κρατήσας ἀνσταύριον καὶ τὸν ἀρχιλεγετὴν Ἑλεάζαρον, εἰκόσιν ἔπειτα τὴν χώραν ὀρῶντα, ζωρήσας ἀνέπεμψεν εἰς Ῥώμην.

- tetrarchias quam divisisset, unam Philippo, alteram vero Antipatro, qui et Antipas et Herodes vocabatur, donavit : et quantus erat uniuscujusque redditus ; et quænam ceteris ex Herodis stirpe Cæsar distribuit.
10. De eo qui sese pro Alexandro gessit, et quomodo patefactus est.
11. Quomodo Archelaus, nono anno et regno et facultatibus privatus, perpetuo exsilio mulctatur, et quænam somnia ipse et uxor somniantur ; et quomodo ejus principatus, in provinciæ formam redactus, procuratorem accepit.
12. De Juda Galilæo qui populares suos ad defectionem impellebat ; et de tribus Judæorum sectis, Sadducæis, Phariseis, et Essenis.
13. Obitus Salomes sororis Herodis et Augusti Cæsaris, et Tiberii Imperatoris inauguratio ; et quales urbes condiderunt Herodes et Philippus tetrarchæ.
14. Quomodo Pilatus, ad Judæam procurandam missus, quum Cæsaris effigies in Hierosolyma intulisset, a populo multis precibus interpellatus rursus eas educebat ; et quomodo sacrum thesaurum, scilicet Corbanam, ad aquam in urbem derivandam consumens, populum ad seditionem concitavit, et multos occidit.
15. Quomodo Agrippas, filius Aristobuli una cum fratre a patre occis, ad Tiberium veniens Herodem accusaturus, ab eo non solum repulsam tulit, sed et in vincula conjectus est et male habitus, quod precatus esset ut Calus regnaret.
16. Quomodo, mortuo Tiberio et Calo Imperium adepti, vinculis solvitur, et Philippi jam mortui tetrarchiam obtinet ; deinde illam Herodis ejus fratris, regebat cum uxore Herodiade in Hispaniam, et ob avaritiam et quod ab Agrippa fuerat accusatus.
17. Quomodo Calus in Judæam misit Petronium, ut ipsius imagines in templo dedicaret, utque Judæi fere universi ei usque ad Ptolemaidem obvium processerunt, ut istud non faceret obsecrantes : ubi et Ptolemaidis descriptio, et Belei fluvii, et Memnonis sepulchri, et arenarum vitrearum. Et quomodo Petronius eo adductus est ut desisteret ab imaginum dedicatione.
18. Quomodo, Calo mortuo, rerum potitur Claudius, senatu ipsi reconciliato ab Agrippæ consilio : et quomodo Claudius protinus eum donat regno paterno universo, cum aliorum quorundam accessione ; insuper et fratrem, qui et gener ei erat filius Berenice nuptiis, regno Chalcidæ.
19. Quomodo Agrippa, quum Hierosolyma muris circumdari cœpisset, moritur ; et regnum iterum sit provincia, misso in illud procuratore : deinde et Herodes, Chalcidæ rex, moritur, et Claudius Agrippam ex fratre nepotem, Agrippæ filium, in ejus regno constituit. Quodque illi quidem erant ex Aristobulo, Alexandri autem posterii in Armenia majori regnaverunt.
20. Quomodo, Cumano ad alteram provinciam procurandam misso, tumultus et cædes in urbe facta est, orta ex eo quod indecore se gesserit miles ; et ciceret mille perierunt. Ulque sedato hoc tumultu, iterum alla oritur seditio, eo quod milles quidam in Samaria legem igne cremaverit.
21. Quomodo, propter Galliam a Judæis Samaritanis occisum, grave rursus ortum est bellum, et quale de istis iudicium tulit Claudius ; et quomodo de Chalcide in regnum majus Agrippam transtulit Claudius.
22. Quomodo, Claudio vita defuncto, Nero Imperat, et Armeniam quidem minorem regnandam dedit Aristobulo Herodis filio, Agrippæ vero adjicit quatuor urbes cum toparchis illarum : in reliquam autem Judæam procuratorem mittit Felicem, qui et alios comprehensos in crucem sustulit, et latronum principem Eleazarum, per annos viginti regionem populantem, vivum captum Romam misit.

- κγ'. Περὶ τῶν καλουμένων Σικαρίων, ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν ἀπατησάντων ψευδοπροφητῶν, καὶ τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ τῶν ἀναπειδόντων μὴ ὑποκείσθαι Ῥωμαίοις, καὶ περὶ τῆς γενομένης ἐν Καισαρείᾳ μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων στάσεως περὶ τῆς πόλεως· καὶ ὅπως ἀφίκοντο πρὸς Νέρωνα ἐξ ἐκατέρου μέρους, δικασόμενοι περὶ αὐτῆς.
- κδ'. Περὶ τοῦ ἐπιτρόπου Ἀλβίνου τοῦ μετὰ Φῆστον, ὅτι τὸν τρόπον κακοήθης ἦν, καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Φλώρος πολὺ χεῖρων φανείς ἀγαυώτατον ἐκείνῳ ἀπέδειξεν.
- κε'. Ὅπως καὶ οἱ Καισαρέων Ἑλλήνες ἐνίκησαν παρὰ Νέρωνι τῆς πόλεως ἀρχὴν, καὶ ὁ Ἰουδαϊκὸς πόλεμος τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν, διὰ τε τὴν του Καισαρέως ἐν τῇ γάστρᾳ τῶν ὀρνέων θυσίαν, καὶ διὰ τὸ ἐκ τοῦ ἱεροῦ θησαυροῦ ἑπτακαίδεκα τάλαντα τὸν Φλώρον λαβεῖν.
- κς'. Περὶ Βερενίκης τῆς ἀδελφῆς Ἀγρίππα, ὅτι τε πέπονθεν.
- κζ'. Ὅπως σθεσθείσης τῆς στάσεως πάλιν ὁ Φλώρος ἀνῆλθεν αὐτὴν, τῷ παραγγεῖλαι μὲν τοῖς Ἰουδαίοις ὑπαντῆσαι τοῖς στρατιώταις καὶ ἀσπάζεσθαι, ἀντιπαραγγεῖλαι δὲ τοῖς στρατιώταις μὴ ἀντασπάζεσθαι, καὶ εἰ τι τοιμήσαιεν εἰπεῖν χρῆσθαι κατ' αὐτῶν τοῖς ὁποῖοις.
- κη'. Ὅπως ἐξελθὼν τῆς πόλεως Φλώρος Κεστίῳ ἔγραψεν ὡς Ἰουδαῖοι ἀπέστησαν, ὁ δὲ Νεαπολιτάνων χιλιάρχον ἐπέμψεν μαθησόμενον τὰ κατ' αὐτοὺς· καὶ ὡς αὐτὸς, σὺν Ἀγρίππᾳ εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν, εὗρεν εἰρηνεύουσαν μὲν πρὸς Ῥωμαίους, καταβῶσαν δὲ τοῦ Φλώρου· καὶ ὁ μὲν ὑποστρέφει πρὸς τὸν πέμψαντα, ὁ δὲ βασιλεὺς συμβουλεύει περὶ εἰρήνης τῷ ἔθνει θαυμασιωτάτην συμβουλίην.
- κβ'. Ὅπως, τοῦ Ἀγρίππα καταπαύσαντος τὴν στάσιν, ἔπειτα πειρωμένου καὶ πρὸς τὸν Φλώρον καταλλάσσειν αὐτοὺς, θυμωθέντες αὐτὸν τε τῆς πόλεως ἐξεκέρυξαν, καὶ τὸ φρούριον Μασάδαν ὠχυρώσαντο, τοὺς ἐν αὐτῷ Ῥωμαίους κατασφάζαντες.
- λ'. Ὅπως, Ἐλεάζρου υἱοῦ Ἀνανίου τοῦ ἀρχιερέως στρατηγούντος, τὰς ὑπὲρ τοῦ Καίσαρος θυσίας ἀπέριψαν, καὶ μᾶλλον ἀνῆλθῃ ὁ πόλεμος.
- λα'. Ὅπως οἱ δυνατοὶ, προσβέβηκτες πρὸς Ἀγρίππαν, ἔλαβον παρ' αὐτοῦ στρατιώτας, οἱς ἐχρήσαντο κατὰ Ἐλεάζρου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ στασιαστῶν· ἐν ᾧ καὶ περὶ τῶν Ξυλοφωρίων ἐορτῆς, καὶ περὶ τῶν Σικαρίων.
- לב'. Ὅπως Μανάιμος υἱὸς Ἰούδα τοῦ Γαλιλαίου, τοῦ ἐπὶ Κυρηνίου στασιάζαντος, ἐπανάστῃ τῷ Ἐλεάζρῳ· καὶ ὁ τι ποιήσας ἀπώλετο, αὐτὸς τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ βασιλικοὶ παρὰ τῶν σὺν Ἐλεάζρῳ.
- λγ'. Ὅπως, Καισαρέων τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους διαχρησάμενων, ἐπανάστῃ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἄπαν, καὶ πολλὰ δεινὰ καὶ τραγυδίας μεστὰ τοῖς τε Σύροις καὶ τοῖς προσχωροῦσι ἐνεδείξαντο.
- λδ'. Ὅτι καὶ Σκυθοπολίται, καίτοι συμμαχήσαντας αὐτοῖς, τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους ἀπέκτειναν· ἐν ᾧ καὶ τὸ περὶ Σίμωνος διήγημα τοῦ ἑαυτὸν τε καὶ τὴν γενεάν διαχρησάμενου, καὶ ὅπως πανταχοῦ Ἰουδαῖοι παρὰ τῶν Ἑλλήνων κατεργάζοντο.
- λε'. Περὶ τῶν φεισαμένων τῶν παρ' αὐτοῖς μετοικούντων Ἰουδαίων, καὶ περὶ τῶν φονευθέντων ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἀγρίππα παρὰ γνώμην αὐτοῦ.
- λς'. Ὅπως οἱ τε ἄλλοι τοὺς παρ' αὐτοῖς ἀπειδῶς ἀπέκτειναν, καὶ οἱ Ἀλεξανδρεῖς πέντε μυριάδας διεχρήσαντο.
- λζ'. Ὅσα Κέστιος ἀπὸ Ἀντιοχείας ἔλθων εἰς Ἱερσόλυμα ἐπραξεν, καὶ ὅσας πόλεις εἰλεν, καὶ ὅσους ἀπέκτεινεν· καὶ ὅπως πλησιάζοντος τῇ πόλει ἐπεξελθόντες Ἰουδαῖοι πολλοὺς μὲν ἀνέκλειον, ἔπειτα δὲ ἡττηθέντες εἰς τὴν πόλιν ἀνέστρεψαν· καὶ ὅπως ὁ τοῦ Γιώρα Σίμων, συμπλακείς αὐτοῖς, πολλοὺς ἀπέκτεινεν.
- λη'. Ὅπως πρεσβευσάμενος Ἀγρίππας περὶ εἰρήνης οὐδὲν ἤνυσε, τῶν στασιαστῶν ἐναντιωθέντων.
- λθ'. Ὅπως Κέστιος, ἐξαίφνης ἐπισπεύων αὐτοῖς, εἰς τε τὴν ἐνδοτέρω πόλιν καὶ τὸ ἱερὸν συνήλασε· καὶ ὡς, δυνάμενος καὶ

23. De illis qui Sicarii appellati erant, ut et de pseudoprophetis qui multos deciperant, et de Aegypto quodam, illisque qui populo persuadebant ne Romanis subditi manerent; et de seditione Caesareae inter Judaeos et Graecos de jure civitatis orta; et ut quidam ex utraque parte ad Neronem se conferebant, ea de re disceptaturi.
24. De Albino procuratore post Festum, quod maligno fuerit ingenio; quodque Florus ejus successor, eo multo pejor visus, fecerit ut ille pro optimo haberetur.
25. Quomodo Graeci Caesareenses a Nerone obtinuerunt ut civitatis Imperium haberent; ortumque est bellum Judaicum, partim ex Caesareensi quodam in vase Samio avibus sacra faciente, partim ex eo quod Florus septemdecim talenta e sacro thesauro abstulerit.
26. De Berenice sorore Agrippae, et quoniam passa est.
27. Quomodo Florus extinctam seditionem resuscitavit, Judaeis quidem imperando ut militibus obviam irent eosque salutarent, contra vero militibus suis praecipiendo ut non resalutarent Judaeos, et si quid petulanter isti loqui audent, statim adversus eos armis uterentur.
28. Quomodo Florus, urbe egressus, Cestio scripsit de Judaeorum defectione; atque ille tribunum Neapolitanum misit, quoniam apud ipsos facta essent cognitum: utque is, cum Agrippa in urbem ingressus, invenit eam pacem cum Romanis colentem, Florumque clamoribus insectantem: atque ille quidem revertitur ad eum qui ipsum miserat, rex vero genti consilium dat de pace admiratione dignissimum.
29. Quomodo seditione ab Agrippa sedata, quum mox tentaret Judaeos Floro reconciliare, illi, ira incensi, et ipsi voces praconis ut urbe exiret denunciarunt, et Masadum castellum; Romanis qui in eo erant occisis, munierunt.
30. Quomodo, Eleazar Ananiae pontificis filio exercitum ducente, sacra pro Caesare fieri solita rejecerunt, atque inde magis accenditur bellum.
31. Quomodo primores, missa ad Agrippam legatione, ab ipso acceperunt milites, quibus usi sunt contra Eleazarum et qui ab eo stabant seditiosos: ubi etiam de festo Ligniferi agitur, et de Sicariis.
32. Quomodo Manahem filius Judae Galilaei, qui contra Quirinum seditionem moverat, insurgens contra Eleazarum: et quoniam facto perlit, et ipse et qui cum eo erant, et regni omnes per eos qui Eleazar favebant.
33. Quomodo, postquam Caesareenses Judaeos apud ipsos omnes interfecerant, gens universa Judaeorum insurgens, et multa horrenda et facinoribus tragicis plena in Syros illisque finitimos ediderunt.
34. Quomodo et Scythopolitae Judaeos qui apud ipsos erant, licet auxillarios suos, occiderunt: ubi narratio de Simone, qui et semet familiamque suam interfecit, atque ut passim Judaei a Graecis cedebantur.
35. De illis qui Judaeis apud ipsos degentibus parcebant, et de Judaeis in regno Agrippae praeter ipsius sententiam trucidatis.
36. Quomodo et alii Judaeos qui apud ipsos erant, interemerunt, nemini parentes; et Alexandrini milia quinquaginta mactarunt.
37. Quae Cestius Antiochia profectus Hierosolyma gessit, et quot urbes cepit, et quot homines peremit: et quomodo Judaei, quum ad urbem appropinquaret, impetu in eum facio multos quidem occiderunt; postea vero superati, in urbem se receperunt: et quomodo Simon Giorae filius, cum illis conflictatus, multos necavit.
38. Quomodo factum est ut Agrippa, legatione pro pace suscepta, nihil profecerit, seditiosis ipsi adversantibus.
39. Quomodo Cestius, ex improvviso eos adortus, in urbem interioriorem et templum impressionem fecit: et quomodo, quum

τὴν πόλιν λαίῃν, ἀπεστράφη, τοῦ Φλώρου χρήμασι τὸν τε στρατοπεδάρχην καὶ τοὺς ἱπάρχους πείσαντος μεταπέμψαι αὐτόν· καὶ ὡς αὖθις ἐπιχειρήσας συντόμως ἀνεχώρησεν.
 μ'. Ὅπως Κέστιος ἀπροσάσιστος τῆς πόλεως ἀνέβη, καὶ οἱ κατὰ τὴν ὑποστρόφην παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπαθεν.
 μα'. Ὅπως Δαμασκηνοὶ τοὺς παρ' ἑαυτοῖς Ἰουδαίους ἀνέκλινον, καὶ ὑποστρέψαντες Ἰουδαῖοι τὰ τε κατὰ τὴν πόλιν παρεσκευάσαντο, καὶ στρατηγούς προεβάλλοντο ἄλλους, καὶ αὐτὸν τὸν συγγραφέα.
 μβ'. Περὶ Ἰωσήπου, ὅπως τὰ κατὰ τὴν στρατηγίαν διώκησεν.
 μγ'. Περὶ Ἰωάννου τοῦ ὑστερον τυραννήσαντος· καὶ ὅσα εἰς τὸν ἰώσπον διεπράξατο.
 μδ'. Ὅπως τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις διέκειτο Ἀνάνου διοικοῦντος· καὶ ὅσα ἐν τῇ Ἀκραβατηγῇ Σίμων ὁ τοῦ Γιώρα ἐπραττεν.

ΚΕΦ. Α'.

Ἀρχελάω δὲ νέων ἤρξε θυρόδων ἡ τῆς ἐπὶ Ῥώμην ἀποδημίας ἀνάγκη. Πενθήσας γὰρ ἡμέρας ἑπτὰ τὸν πατέρα, καὶ τὴν ἐπιτάφιον ἐστίασιν πολυτελεῖ τῷ πληθει παρασχών (ἔθος δὲ τοῦτο παρὰ Ἰουδαίους πολλοῖς
 6 πενίας αἷτιον, διὰ τὸ πλῆθος ἐστῆν οὐκ ἀνευ ἀνάγκης, εἰ γὰρ παραλίποι τις οὐχ ὅσιος), μεταλαμβάνει μὲν ἐσθῆτα λευκὴν, πρόεισι δὲ εἰς τὸ ἱερὸν, ἐνθα ποικιλαῖς αὐτὸν εὐφημίασι δ' λαὸς ἐκδέχεται. Κάκεινος τὸ πλῆθος ἀφ' ὑψηλοῦ βήματος καὶ χρυσοῦ θρόνου δεξιωσά-
 10 μενος, τῆς τε σπουδῆς ἣν ἐνεδείξαντο περὶ τὴν κηδείαν τοῦ πατρὸς εὐχαριστεῖ, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν θεραπείας ὡς πρὸς βέβαιον ἤδη βασιλέα. Φεῖδεσθαί γε μὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐ μόνον ἔφη τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀνομάτων, ἕως ἂν αὐτῷ Καῖσαρ ἐπικυρώσῃ τὴν δια-
 15 δοχὴν, ὃ κατὰ τὰς διαθήκας τῶν ὁλων δεσπότης· οὐδὲ γὰρ ἐν Ἱερουζούμ τῆς στρατιᾶς τὸ διάδημα περιεπτύσσει αὐτῷ δέχεσθαι. Τοῦ μέντοι προθύμου καὶ τῆς εὐνοίας, ὅσπερ τοῖς στρατιώταις, οὕτω καὶ τῷ δήμῳ πλήρεις ἀποδώσει τὰς ἀμοιβὰς, ὅπότε ἂν ὑπὸ τῶν
 20 κρατούντων βασιλεὺς ἀποδειγθῇ βέβαιος· σπουδάσει γὰρ ἐν πᾶσι πρὸς αὐτοὺς φανῆναι τοῦ πατρὸς ἀμείνων.
 β'. Ἐπὶ τούτοις ἡδόμενον τὸ πλῆθος εὐθέως ἀπειράτο τῆς διανοίας αὐτοῦ μεγάλους αἰτήμασιν. Οἱ μὲν γὰρ ἐβόων ἐπικουφίζειν τὰς εἰσφοράς, οἱ δὲ ἀναιρεῖν
 25 τὰ τέλη, τινὲς δὲ ἀπολύειν τοὺς δεσμώτας. Ἐπένευε δ' ἐτοίμως ἅπασι, θεραπεύων τὸ πλῆθος. Ἐπειτα θύσας μετὰ τῶν φίλων ἐν εὐχαρίᾳ ἦν. (Β'). Ἐνθα δὲ περὶ δεῖλιν ἀθροισθέντες οὐκ ὀλίγοι τῶν νεωτερίζειν προαιρουμένων ἤρξαντο τοῦ ἰδίου πένθους, ὅτε τὸ κοινὸν ἐπὶ
 30 τῇ βασιλεὶ πέπαυτο, καταλοφυρόμενοι τοὺς κολασθέντας ὑφ' Ἡρώδου διὰ τὸν ἐκκοπέντα χρυσοῦν αἰτὸν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ. Ἦν δὲ τὸ πένθος οὐχ ὑπεσταλμένον, ἀλλ' οἰμωγαὶ διαπρύσιοι, καὶ θρήνος ἐγκέλευστος, κοπετοὶ τε περιηχοῦντες ὅλην τὴν πόλιν, ὡς ἂν ἐπ' ἀν-
 35 δράσιν οὐς ἔρασκον ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων καὶ τοῦ ναοῦ παραπολέσθαι. Τιμωρεῖν δὲ αὐτοῖς ἀνεβόων ἐκ τῶν ὑφ' Ἡρώδου τετιμημένων χρῆναι, καὶ πρῶτον τὸν ὑπ' ἐκείνου κατασταθέντα παύειν ἀρχιερέα· προσή-

urbem capere potuisset, retrocessit, utpote quod Florus pecunia eo adduxisset castrorum praefectum et equitum magistros, ut ei id ipsi persuaderent: utque rursus oppugnationem aggressus brevi recessit.

40. Quomodo Cestius temere castra movit ab urbe, et quænam, dum revertitur, a Judæis passus est.
 41. Quomodo Damasceni Judæos apud ipsos degentes interfecerunt, et Judæi a persequendo Cestio reversi quæ ad urbem spectabant præpararunt, et alios crearunt duces, interque eos hunc ipsum scriptorem.
 42. De Josepho, quomodo quæ hujus gubernationis erant ordinavit.
 43. De Joanne, qui postea pro tyranno se gessit: et quænam in Josephum machinatus est.
 44. Quomodo se res Hierosolymorum habebant sub Anani administratione: et quænam in Acrabatena a Simone (ioris filio) gesta erant.

CAP. I.

Archelao autem turbarum novarum initium attulit Romam proficiscendi necessitas. Quum enim per dies septem patrem luxisset, epulasque funebres magnificas populo dedisset (hic autem mos multos apud Judæos ad inopiam redegit, quod necessitate tenerentur populum convivio adhibendi; nam qui omitteret, pro impio habebatur), vestem candidam induit, et procedit in templum, ubi variis lactisque acclamationibus populus eum excepit. Atque ille ex alto tribunali solioque aureo multitudinem comiter alloquutus, et gratias illis agit pro studio quod in patris funere curando ostenderunt, proque ea, quam ipsi tribuerunt, observantia, quasi jam certus constitutus fuisset rex. Ceterum se in præsentia abstinere dicebat non solum a potestate, sed etiam a nominibus, donec ei successionem confirmatum iverit Caesar, qui ex testamento rerum omnium dominus sit: neque enim apud Hierichuntem, quum exercitus ipsi diadema impositurus esset, illud accipere voluisse. Verumtamen alacritatis ergo et benevolentiae, sicuti militibus, ita et populo, plenas se relaturum esse gratias, quando a rerum potentibus certus declaratus sit rex: operam enim daturum esse ut erga ipsos in omnibus se patre meliorem ostendat.

2. Istit lætata multitudo statim animi ejus periculum faciebat, magna ab illo postulando. Namque alii clamabant, oportere tributa levare, alii vectigalia tolli, quidam vero vinctos solvi debere. Cunctis autem, ut a populo gratiam iniret, prompte annuebat. Deinde, re divina facta, cum amicis convivia inibat. (II.) Ibi igitur sub vesperam non pauci ex illis qui novis rebus studebant congregati, quando pro rege in communi luctu esse desierunt, vicem suam lamentare cœperunt, eos lugentes quos supplicio affecerat Herodes propter aquilam auream e templi porta excisam. Erat autem luctus non occultus, sed magni ejulatus, fletus consulto excitatus, et planctus quibus tota personabat civitas, utpote virorum causa quos pro legibus patriis ac templo interiisse dicebant. Eorum autem mortis pœnas ab illis, quos habuerat Herodes in pretio, repetendas esse clamitabant, atque inprimis pontificem abdicandum

καιν γάρ αὐτοῖς εὐσεβέστερον αἰρεῖσθαι καὶ καθαρώ-
τερον.

γ'. Πρὸς δ' παρωζύμετο μὲν Ἀρχέλαος, ἐπαίχτο δὲ
τὴν ἀμυναν ὑπὸ τῆς περὶ τὴν ἐξοδὸν ἐπιείκως, δεδοικώς
μήποτε τὸ πλῆθος ἐκπολεμώσας κατεσχεθεῖν τῷ κινή-
ματι. Διὸ πειθοῖ μᾶλλον ἢ βίᾳ καταστέλλειν ἐπει-
ρᾶτο τοὺς νεωτερίζοντας, καὶ τὸν στρατηγὸν ὑποπέμ-
ψας παύσασθαι παρεκάλει. Τοῦτον εἰς τὸ ἱερὸν παρελ-
θόντα, πρὶν φθέγασθαι τι, λίθοις ἀπήλυνον οἱ στα-
σιασταί, καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν ἐπὶ σωφρονισμῶν προσ-
ιοῦσιν (ἐνίει δὲ πολλοὺς Ἀρχέλαος) πάντα πρὸς ὀρ-
γὴν ἀπεκρίναντο, ὅσῳ τε ἦσαν οὐκ ἡρεμήσοντες εἰ
πλήθους ἀπολάβοιεντο. Καὶ δὴ τῆς τῶν ἀζύμων ἐνστά-
σης ἑορτῆς (Πάσχα παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καλεῖται,
πολύ τι θυμάτων πλῆθος ἐκδεχομένη), κάτεισι μὲν ἀπει-
ρος ἐκ τῆς χώρας λεὼς ἐπὶ τὴν ὀρησκειαν. Οἱ δὲ τοὺς
σοριστάς πενθοῦντες ἐν τῷ ἱερῷ συνειστήκεισαν, τροφὴν
τῇ στάσει ποριζόμενοι. Πρὸς δ' εἰσάσας Ἀρχέλαος, πρὶν
δὲ ὄλου τοῦ πλήθους δραμεῖν τὴν νόσον, ὑποπέμπει
μετὰ σπείρας χιλιάρχον, προστάξας βίᾳ τοὺς ἐξάρχον-
τας τῆς στάσεως κατασχεῖν. Πρὸς οὗς τὸ πλῆθος ἄπαν
παροξύνεται, καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς τῆς σπείρας βαλ-
λόντες λίθοις διέφθειραν, δὲ χιλιάρχος ἐκφεύγει τραυ-
ματίας μόλις. Ἐπειθ' οἱ μὲν ὡς μηδενὸς δαιμονίου γε-
γονότος ἐτράποντο πρὸς τὴν θυσίαν, οὐ μὴν Ἀρχελάω
δίχα φόνου καθεκτὸν ἐπὶ τὸ πλῆθος ἐφαίνετο. Τὴν δὲ
στρατιάν ἐπαφίησιν αὐτοῖς ὄλην, τοὺς μὲν πεζοὺς διὰ
τῆς πόλεως ἀθρόους, τοὺς δὲ ἵππεις ἀνὰ τὸ πεδίον· οἱ,
θύουσιν ἐκάστοις ἐξαίφνης προσπεσόντες, διαφθερούσι
μὲν περὶ τρισχιλίους, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος εἰς τὰ πλη-
σίον ὄρη διεσκέδασαν. Ἐῖποντο δὲ κήρυκες Ἀρχελάου,
κελεύοντες ἕκαστον ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου, καὶ πάντες
ὄρχοντο τὴν ἑορτὴν ἀπολιπόντες.

ΚΕΦ. Β'.

Αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν φίλων Ποπλᾶ
καὶ Πτολεμαίου καὶ Νικολάου κατήγει πρὸς θάλασσαν,
καταλιπὼν ἐπίτροπόν τε τῶν βασιλείων καὶ κηδεμόνα
τῶν οἰκείων, Φίλιππον. Συνεξήγει δὲ ἅμα τοῖς τέκνοις
Σαλώμην, καὶ οἱ τοῦ βασιλέως ἀδελφοί τε καὶ γαμβροί,
τὸ μὲν δοκεῖν, συναγωνιούμενοι περὶ τῆς διαδοχῆς
Ἀρχελάω, τὸ δ' ἀληθές, κατηγορήσαντες περὶ τῶν
κατὰ τὸ ἱερὸν παρανομηθέντων.

(Γ'). β'. Συναντᾷ δ' αὐτοῖς κατὰ Καισάρειαν Σαβίνος
δὲ τῆς Συρίας ἐπίτροπος εἰς Ἰουδαίαν ἀνιὼν ἐπὶ φυλακῇ
τῶν Ἡρώδου χρημάτων. Τοῦτον ἐπέσχε προσωτέρω
χωρεῖν Οὐάρος ἐπελθὼν, ὃν διὰ Πτολεμαίου πολλὰ
δεηθεὶς Ἀρχέλαος μετεπέμψατο. Τότε μὲν οὖν Σαβί-
νος Οὐάρῳ χαριζόμενος οὐτ' ἐπὶ τὰς ἀκρας ἴσπευσεν
οὔτε τὰ ταμεία τῶν πατρῶων χρημάτων ἀπέκλεισεν
Ἀρχελάω· μέχρι δὲ τῆς Καισάρως διαγνώσεως ἡρεμή-
σειν ὑπέσχετο. Διέτριβε δὲ ἐπὶ τῆς Καισαρείας. Ὡς
δὲ τῶν ἐμποδίζοντων δὲ μὲν εἰς Ἀντιόχειαν ἀπῆρεν,
Ἀρχέλαος δὲ εἰς Ῥώμην ἀνήχθη, διὰ τάχους ἐπὶ Ἱε-
-

esse ab eo constitutum: æquum enim esse ut eligerent pie-
tate præstantiorem et puriorem.

3. Quibus valde quidem irritabatur Archelaus, verum,
quod proficisci omni festinatione pararet, ab ultione absti-
nebat, veritus ne, multitudine ipsi infesta reddita, ejus
motu a protectione impediretur. Quamobrem persua-
sione magis quam vi tentabat res novas molientes sedare,
et per exercitus ducem, quem submiserat, eos ut quiesce-
rent orabat et obsecrabat. Hunc autem seditionis auctores,
ubi ad templum venit, priusquam verbum faceret, inde
lapidibus repellebant; at aliis post eum, ut ad sanam men-
tem eos perducerent, illos adeuntibus (multos enim emitte-
bat Archelaus) iracunde omnia responderunt: atque man-
ifestum erat haud fore ut quiescerent, si numero aucti
fuissent. Itaque quum instaret Azymorum festum (Pascha
apud Judæos appellatur, quo victimarum magna vis im-
molatur), ingens quidem ad templum hominum multitudo
ex regione religionis ergo descendit. Qui vero sophistas
lugebant, in sano cælus habuerunt, nutrimenta seditioni
querentes. Unde metu percussus Archelaus, antequam
in populum omnem invaderet morbus, clam mittit tribu-
num et militum cohortem, mandato ut seditionis auctores
vi cohiberent. In hos universa irritatur multitudo, et
magnam quidem cohortis partem jactis in eos lapidibus
interfecit, verum centurio vulneratus, ægre licet, effu-
git. Deinde illi quidem, quasi nihil mali actum esset, ad
hostias mactandas se convertebant, sed Archelao sine cæde
jam multitudo comprimi non posse videbatur. Quam-
obrem totum illis immisit exercitum, pedites per civitatem
simul omnes, equitesque per campum: qui, singulos dum
sacra facerent adorti, circiter tria hominum millia perimunt,
reliquam vero multitudinem per montes proximos dissiparunt.
Præcones autem Archelai sequebantur, jubentes ut
domum quisque suam se reciperent, adeoque omnes festi-
vitate omissa discedebant.

CAP. II.

Ipse autem cum matre, necnon et Popla et Ptolemæo
et Nicolao amicis, ad mare descendit, relicto Philippo, ut
simul et regiam tueretur, et domum ipsius curaret. Una
cum filiis suis egressa est etiam Salome, simulque regis
fratres et generi, specie quidem Archelao de successionem
in regnum adjumento futuri, re autem vera accusationem
instituturi de iis quæ contra leges in templum admissa
erant.

(III.) 2. Illis autem Cæsareæ obviam fit Sabinus Syriæ præ-
ses, in Judæam ascendens ad pecunias Herodis custodiendas.
Huic ne ulterius progrediretur obstitit Varus, qui tum su-
pervenerat, multis accitus Archelai precibus, misso ad eum
Ptolemæo. Et tunc quidem Sabinus, in gratiam Vari, neque
ad arces properavit, neque patris æraria Archelao occlusit,
sed, usque dum Cæsar de rebus judicaret, se quieturum
esse pollicitus est. Cæsareæ autem morabatur. Postea
vero quam sibi obstantium unus Antiochiam petiit, atque
Archelaus Romam versus navigavit, is illico Hierosolyma

ροσολύμων δρμήσας, παραλαμβάνει τὰ βασίλεια. Καὶ μεταπεμπόμενος τοὺς τε φρουράρχους καὶ διοικητὰς ἐπειρᾶτο διερευνᾶν τοὺς τῶν χρημάτων ἀναλογισμοὺς τὰς τε ἀκρας παραλαμβάνειν. Οὐ μὴν οἱ φρουράρχοι τῶν Ἀρχελαῦ κατημέλουν ἐντολῶν, ἀνέμενον δὲ φρουροῦντας ἕκαστα καὶ τὴν φρουρὰν ἀνατιθέντες Καίσαρι μᾶλλον ἢ Ἀρχελαῷ.

(Δ.) γ'. Κὰν τούτῳ πάλιν Ἀντίπας ἀμφισθητῶν περὶ τῆς βασιλείας ἐπέειπεν, ἀξίων τῆς ἐπιδιαθήκης τὴν διαθήκην εἶναι κυριωτέραν, ἐν ἧ βασιλεὺς αὐτὸς ἐγγραπτο. Συλλήψεσθαι δ' αὐτῷ προὔπτεσχε Σαλώμη, καὶ πολλοὶ τῶν σὺν Ἀρχελαῷ πλεόντων συγγενῶν. Ἐπήγετο δὲ τὴν μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν Νικολάου Πτολεμαῖον, ῥοπήν εἶναι δοκοῦντα διὰ τὴν παρ' Ἡρώδῃ πίστιν· γέγονε γὰρ δὴ τῶν φίλων τιμιώτατος ἐκείνῳ. Πλείστον μὲντοι πεποίθει διὰ δεινότητα λόγων Εἰρηναῖον τῷ ῥήτορι· δι' ὃν καὶ τοὺς νοθευομένους εἰκειν Ἀρχελαῷ κατὰ τὸ πρεσβεῖον καὶ τὰς ἐπιδιαθήκας διεκρούσατο. Μεθίστατο δὲ ἐν Ῥώμῃ πάντων πρὸς αὐτὸν ἡ σπουδὴ τῶν συγγενῶν, οἷς διὰ μίσους ἦν Ἀρχέλαος. Καὶ προηγουμένως μὲν ἕκαστος αὐτονομίας ἐπεθύμει, στρατηγῶ Ῥωμαίων διοικουμένης· εἰ δὲ τούτου διαμαρτάνοιεν, βασιλεύειν Ἀντίπαν ἤθελον.

δ'. Συνήργει δὲ αὐτοῖς εἰς τοῦτο καὶ Σαβίνος δι' ἐπιστολῶν, κατηγορήσας μὲν Ἀρχελαῦ παρὰ Καίσαρι, πολλὰ δ' ἐπαινέσας Ἀντίπαν. Συντάξαντες δὴ τὰ ἐγκλήματα οἱ περὶ Σαλώμην ἐνεγέρισαν Καίσαρι· καὶ μετ' αὐτοὺς Ἀρχέλαος τὰ τε κεφάλαια τῶν ἑαυτοῦ δικαίων γράψας καὶ τὸν δακτύλιον τοῦ πατρὸς καὶ τοὺς λόγους εἰσπέμπει διὰ Πτολεμαίου. Προσχεφόμενος δὲ ὁ Καίσαρ τὰ παρὰ ἀμφοῖν κατ' ἰδίαν, τὸ τε μέγεθος τῆς βασιλείας καὶ τὸ πλῆθος τῆς προσόδου, πρὸς οἷς τὸν ἀριθμὸν τῆς Ἡρώδου γενεᾶς, προσαναγνοὺς δὲ καὶ τὰ παρὰ Οὐάρου καὶ Σαβίνου περὶ τούτων ἐπεσταλμένα, συνέδριον μὲν ἀθροίζει τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων, ἐν ᾧ καὶ τὸν ἐξ Ἀγρίππα καὶ Ἰουλίας τῆς θυγατρὸς θετὸν παῖδα Γάϊον πρῶτον ἐκάθισεν· ἀποδίδωσι δὲ λόγον αὐτοῖς.

ε'. Ἐνθα καταστὰς ὁ Σαλώμης υἱὸς Ἀντίπατρος (ἦν δὲ τῶν ἐναντιουμένων Ἀρχελαῷ δεινότητος εἰπεῖν) κατηγορεῖ φάσκων, τοῖς μὲν λόγοις ἀμφισθετεῖν ἄρτι περὶ βασιλείας Ἀρχέλαον, τοῖς δ' ἔργοις πάλαι γεγόνειναι βασιλεῖα, κατεριωνεύεσθαι δὲ νῦν τῶν Καίσαρος ἀκοῶν· ὃν δικαστὴν τῆς διαδοχῆς οὐ περιέμεινεν, εἰ γε μετὰ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν ἐγκαθέτους μὲν ὑποπέμψας τοὺς περιθήσοντας αὐτῷ τὸ διάδημα, προκαθίσας δὲ ἐπὶ θρόνου καὶ χρηματίσας ὡς βασιλεὺς, τάξεις τε τῆς στρατιᾶς ἀμείψας καὶ προκοπὰς χαρισάμενος, ἐτι δὲ τῷ δήμῳ πάντα κατανύσσας δοῦν ὡς παρὰ βασιλέως τυχεῖν ἡξίου, καὶ τοὺς ἐπὶ μεγίσταις αἰτίαις ὑπὸ τοῦ πατρὸς δεδεμένους λύσας, νῦν ἤκει παρὰ τοῦ δεσπότη οὐκ αἰτησόμενος βασιλείας, ἧς ἥρπασεν ἑαυτῷ τὸ σῶμα, καὶ ποιῶν οὐ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ τῶν ὀνομάτων κύριον Καίσαρα. Προσωνείδιζε δὲ ὡς καὶ τὸ

contendit, et regiam occupat. Quumque accivisset custodiarum praefectos et dispensatores, pecuniarum rationes exquirere conabatur, atque arces in potestatem suam redigere. Non tamen Archelai mandatorum immemores erant praesidiorum praefecti, sed in singulis servandis tuendisque perseverabant, cnstodiam magis ad Caesarem quam ad Archelaum referentes.

(IV.) 3. Item eo tempore Antipas quoque ut de regno disceptaret proficiscitur, volens prius testamentum, in quo ipse rex scriptus erat, potiores partes habere quam posterius. Salome autem jam ante promiserat se ei auxilio fore, et multi ex cognatis, Archelao navigationis socii. Una etiam secum ducebat matrem, fratremque Nicolai Ptolemæum, qui magni momenti esse videbatur, quod ei fidebat Herodes: namque illi fuerat amicorum carissimus. Verumtamen in Irenæo oratore, propter dicendi vim, plurimum spei reposuerat: per quem eos redarguit qui movebant ut Archelao cederet, id ipsum postulante ætatis prærogativa et secundo testamento. Romæ autem cognati omnes, quibus invisus erat Archelaus, ejus partibus magno studio accedebant. Et ex professo quidem omnes suis legibus vivere expetebant, sub Romani prætoris administratione; aut, si hoc non impetrarent, ab Antipa imperio regi volebant.

4. Cum his autem una faciebat et Sabinus, literis in hunc finem missis, quibus Archelaum quidem apud Caesarem accusavit, multis vero Antipam laudavit. Itaque quum criminationes in Archelaum digessissent Salome et qui cum ea erant, eas Caesari tradiderunt: et post eos Archelaus juris sui capitula in scriptis ei mittit per Ptolemæum, patrisque annulum et regni rationes. Caesar autem, quum mature secum de iis cogitasset quæ ab utraque parte dicebantur, deque regni magnitudine, et ingenti redituum numero, ac præterea de multiplici Herodis sobole, quumque insuper Vari et Sabini literas perlegisset istis de rebus missas, summæ dignitatis Romanos in concilium congregat, in quo Caio ex Agrippa et Julia filia sua nato, quem ipse adoptaverat, primum locum tribuit: atque illis facit dicendū potestatem.

5. Ibi Antipater Salomes filius (erat autem ex Archelai adversariis in dicendo acerrimus) surrexit, eumque accusabat, dicens Archelaum verbis quidem de regno contendere, re autem vera jam ante factum esse regem, et nunc vanis ludibriis Caesaris aures implere: quem successioneis judicem non exspectet, ut qui post Herodis mortem nonnullos quidem mittendos subornarit diadema sibi imposituros, in solio vero præsederit, et responsa dederit tanquam rex, et ordines exercitus permutarit, novasque dignitates donaverit, et qui, quum populo omnia annuisset quæ velut a rege impetrare volebat, et ob maxima crimina a patre vinctos solvisset, nunc veniat umbram regni a domino petiturus, cujus ad se arripuerat corpus, Caesarem non rerum, sed nominum dominum faciens. Quin et hoc ei in opprobrium vertebat, quod patris luctui illuserit dissi-

πένθος κατειρωνεύσατο τοῦ πατρὸς, μεθ' ἡμέραν μὲν ἐπισηματίζων τὸ πρόσωπον εἰς λύπην, νύκτωρ δὲ μέγχι κώμων μεθυσκόμενος, ἐν ᾧ καὶ τὴν παραχρὴν τοῦ πληθους ἐκ τῆς ἐπὶ τούτοις ἀγανακτήσεως ἔλεγε γεγενῆσθαι· καὶ τὸν ἀγῶνα παντὸς τοῦ λόγου ἐναπηρείσατο τῷ πληθει τῶν περὶ τὸν ναὸν φονευθέντων· οὓς ἐηλυθῆναι μὲν ἐφ' ἑορτῇ, παρὰ δὲ ταῖς ἰδίαις θυσίαις ὡμῶς ἀπεσφάχθαι· καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ ἱερῷ σεσωρευθῆναι νεκρῶν πληθος, ὅσον οὐδ' ἂν ἀλλόφυλος ἐσωρευσέτο πολέμος ἐπελθὼν ἀκήρυκτος. Ταύτην μέντοι τὴν ὁμότητα προσκεψάμενον αὐτοῦ καὶ τὸν πατέρα μηδ' ἐλπίδος αὐτὸν ἀξίως ποτὲ βασιλικῆς, ἢ ὅτε χεῖρον τὴν ψυχὴν κάμνων τοῦ σώματος ἀκρατῆς ἦν ὑγιαίνοντος λογισμοῦ, καὶ οὔτε ὃν ἔγραψεν ἐν ταῖς ἐπιδιαθήκαις ἤδεις διάδοχον, καὶ ταῦτα μηδὲν τὸν ἐν ταῖς διαθήκαις μέμψασθαι δυνάμενος, ὃν ἔγραψεν ὑγιαίνων μὲν τὸ σῶμα, καθαρὰν δὲ τὴν ψυχὴν ἔχων πάθους παντός. Εἰ μὲντοι καὶ κυριωτέραν τὴν τοῦ κάμνοντος κρίσιν τιθεῖ τις, ἀποκεχειροτονῆσθαι βασιλείας Ἀρχελαὸν 20 ὅφ' ἑαυτοῦ τοῖς εἰς αὐτὴν παρανομηθεῖσιν· ποταπὸν γὰρ ἂν γενέσθαι λαβόντα τὴν ἀρχὴν παρὰ Καίσαρος, τὸν πρὶν λαβεῖν τοσοῦτους ἀνηρηκότα;

ζ'. Πολλὰ τοιαῦτα διεξελθὼν Ἀντίπατρος καὶ τοὺς πλείστους τῶν συγγενῶν παραστησάμενος ἐφ' ἑκάστῳ 25 τῶν κατηγορημένων μάρτυρας, καταπαύει τὸν λόγον. Ἀνίσταται δὲ Νικόλαος ὑπὲρ Ἀρχελαίου, καὶ τὸν μὲν ἐν τῷ ἱερῷ φόνον ἀναγκαῖον ἀπέφαινε (πολεμίους γὰρ γεγενῆσθαι τοὺς ἀνηρημένους οὐ τῆς βασιλείας μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ δικάζοντος αὐτὸν Καίσαρος), τῶν δὲ ἄλλων ἐγκλημάτων συμβούλους ἀπεδείκνυν αὐτοὺς τοὺς κατηγοροὺς γεγενῆσθαι. Τὴν γε μὴν ἐπιδιαθήκην ἡξίου διὰ τοῦτο μάλιστα εἶναι κυρίαν, ὅτι βεβαιωτὴν ἐν αὐτῇ Καίσαρα καθίστατο τοῦ διαδόχου. Ὅ γὰρ σωφρονῶν ὥστε τῷ δεσπότῃ τῶν ὧν παραχωρεῖν τῆς ἐξουσίας, οὐ δῆ- 35 που περὶ ἀληρονόμου κρίσιν ἐσφάλλετο. Σωφρονῶν δὲ ἥρετο καὶ τὸν καθιστάμενον ὃ γινώσκων τὸν καθιστάνα.

ζ'. Διεξελθόντος δὲ πάντα καὶ Νικολάου παρελθὼν ὃ Ἀρχελαὸς προπίπτει τῶν Καίσαρος γονάτων ἡσυχῇ. 40 Κάκεῖνος αὐτὸν μάλα φιλοφρόνως ἀναστήσας, ἐνέφηνε μὲν ὡς ἄξιός ἐστι τῆς πατρίδος διαδοχῆς, οὐ μὴν τι βέλαιον ἀπεφῆνατο· διαλύσας δὲ τοὺς συνέδρους ἐκείνης τῆς ἡμέρας, καθ' ἑαυτὸν περὶ ὧν διήκουσεν ἐσχέπτετο, εἴτε χρὴ τῶν ἐν ταῖς διαθήκαις καταστήσασθαι τινὰ διάδο- 45 χον, εἴτε καὶ πάσῃ τῇ γενεᾷ διανεῖμαι τὴν ἀρχήν· ἐδόκει γὰρ ἐπικουρίας χρῆζειν τὸ πλῆθος τῶν προσώπων.

ΚΕΦ. Γ'.

Πρὶν δ' ὀρίσαι τι περὶ τούτων Καίσαρα, τελευτᾷ μὲν ἡ Ἀρχελαίου μήτηρ Μalthace νοσήσασα, παρὰ Οὐάρου δ' ἐκοιμήθησαν ἐκ Συρίας ἐπιστολαὶ περὶ τῆς Ἰουδαίων ἀποστάσεως. Ὅν προιδόμενος Οὐάρος (ἀνέβη γὰρ δὴ μετὰ τὸν Ἀρχελαίου πλοῦν εἰς Ἱεροσόλυμα τοὺς

mulando, quum interdiu quidem vultum ad maerorem componeret, noctu sese inebrians usque dum saltaret; unde vulgi tumultum ex ejus hanc ob rem indignatione ortum esse dicebat: totiusque orationis contentio et certamen in eo erat et innitebatur, quod tantam populi caedem fecerit in templo: quos quidem ad festum venisse, ad hostias vero quas ipsi mactarint crudeliter esse jugulatos; et in templo tam multa cadavera in acervos congesta esse, quanta nullum alienigenarum bellum congesserit etiam sine denunciatione illatum. Hanc sane crudelitatem illius patrem quoque animo prospexisse, neque ei spem regni facere unquam voluisse, nisi quum animo pejus quam corpore aegrotans haud sanæ mentis compos esset; et quem in secundo testamento scripserit successorem nescivisse, idque nihil quidquam habentem quod de eo queri posset quem in superiori testamento scripserit, quum corpore quidem valeret et animum ab omni perturbatione liberum purumque gereret. Verumtamen, si quis etiam concedat majoris auctoritatis esse morbo laborantis iudicium, ipsum se Archelaum regno abdicasse, ex iis quæ in illud contra leges admisit: qualem enim futurum esse regem quum a Cesare acceperit imperium, qui antequam illud acciperet, tantam stragem ediderit?

6. Quum hujusmodi multa persequutus esset Antipater et plurimos ex cognatis ad singula, quorum eum accusabat testanda stitisset, finem dicendi facit. Surrexit autem Nicolaus pro Archelao, et caedem in templo factam necessariam fuisse ostendebat; cæsos quippe non solum regum, sed et Cæsaris, ipsius iudicis, hostes exstitisse: ipsos vero, qui accusationem instituerint, ad cetera eum crimina consilio suo impulsisse. Porro, secundum testamentum maxime ob hanc causam ratum haberi postulabat, quod in eo successorem suum a Cesare confirmandum esse constituit. Nam qui ita sapuerit ut rerum domino sua cederet potestate, non utique in suo de hærede iudicio erraturum fuisse. Sana autem mente eligere hæredem constituendum, qui non ignoraverit eum per quem constitui deberet.

7. Quum autem et Nicolaus omnia dicendo percurrisset, Archelaus progressus ante genua Cæsaris leniter procidit. Atque ille, quum ipsum benigne admodum excitasset, dignum quidem esse ostendit qui patri succederet, nihil tamen certi pronuntiavit: consiliariis vero, quos eo die acciverat, dimissis, de iis quæ audiverat secum ipse dispiciebat, utrum horum aliquem qui in testamentis scripti erant successorem constituere deberet, an vero omnibus liberis communiter divideret principatum: nam quum tam multi essent, subsidio egere videbantur.

CAP. III. (V.)

Antequam vero aliquid de istis statueret Cæsar, morbo correpta obiit Malthace, mater Archelai, et e Syria a Varo allatae sunt literæ de Judæorum defectione. Quam Varus prospiciens (nam postquam ora solverat Archelaus, Hierosolyma ascendit seditionem moventes cohibiturus, utpote

παρὰκινουῦντας καθέξων, ἐπειδὴ πρόδηλον ἦν τὸ ἔθνος οὐκ ἠρεμῆσον), ἐν τι τῶν τριῶν ἀπὸ Συρίας ταγμάτων, ὅπου ἦσαν ἄγων, ἐν τῇ πόλει καταλείπει, καὶ αὐτὸς μὲν ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν, ἐπελθὼν δὲ Σαβίνος ἀφορμὴν αὐτοῖς παρέσχε νειωτεροποιίας. Τούτους γὰρ φρουροὺς παραδιδόναι τὰς ἀκρας ἐδιάζετο καὶ πικρῶς τὰ βασιλείᾳ χρήματα διηρεῖνα, πεποιθὼς οὐ μόνον τοῖς ὑπὸ Οὐάρου καταλειφθεῖσι στρατιώταις, ἀλλὰ καὶ πλήθει δούλων ἰδίων, οὓς ἅπαντας ὀπλίσας ὑπηρέταις ἐχρηστοῦ τῆς πλεονεξίας. Ἐνστάσης δὲ Πεντηκοστῆς (οὕτω καλοῦσι τινὰ ἑορτὴν Ἰουδαῖοι παρ' ἑπτὰ γινομένην ἐβδομάδας, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν προσηγορίαν ἔχουσιν) οὐχ ἡ συνήθης ὀρησκεία συνήγαγε τὸν ὄχλον, ἀλλὰ ἀγανάκτισις. Συνέδραμε γοῶν πλήθος ἀπειρον
15 ἕκ τε τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰδουμαίας, Ἰεριχοῦντός τε καὶ τῆς ὑπὲρ Ἰορδάνην Περαιάς. Ὑπερείχε δὲ πλήθει καὶ προθυμίαις ἀνδρῶν ὁ γνήσιος ἐξ αὐτῆς Ἰουδαίας λαός. Διανείμεντες δὲ σφᾶς αὐτοὺς εἰς τρία μέρη, τριχῇ στρατοπεδεύονται, πρὸς τὴν βορείῳ τοῦ ἱεροῦ κλίματι, καὶ πρὸς τῷ μεσημβριῶν κατὰ τὸν Ἰππόδρομον, ἡ δὲ τρίτῃ μοῖρᾳ πρὸς τοῖς βασιλείοις κατὰ δύσιν περικυβεζόμενοι δὲ πάντοθεν τοὺς Ῥωμαίους ἐπολιόρουν.

β'. Ὁ δὲ Σαβίνος πρὸς τὴν τὴν πλήθος αὐτῶν ὑποδείσας καὶ τὰ φρονήματα συνεχεῖς μὲν ἀγγέλους ἐπέμπε παρὰ Οὐάρου, ἐπαμύνειν ἐν τάχει δεόμενος, ὥς εἰ βραδύνοι κατακοπῆσομένου τοῦ τάγματος· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν ὑψηλότατον τοῦ φρουρίου πύργον ἀναβὰς, ὃς ἑκαλεῖτο Φασάηλος, ἐπώνυμον ἔχων ἀδελφὸν Ἡρώδου
30 διαφθαρέντα ὑπὸ Πάρθων, ἐντεῦθεν κατέσειε τοῖς ἐν τῷ τάγματι στρατιώταις ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις· δι' ἐκπλήξιν γὰρ οὐδὲ εἰς τοὺς σφετέρους καταβαίνειν ἐθάρρει. Παραπεισθέντες δὲ οἱ στρατιῶται προπηδῶσιν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ μάχην καρτερὰν τοῖς Ἰουδαίοις συνάπτουσιν.
35 Ἐν ἧ μὲχρι μὲν οὐδεὶς καθύπερθεν ἐπήμυνε, περιῆσαν ἐμπειρία πολέμου τῶν ἀπειρῶν· ἐπεὶ δὲ πολλοὶ Ἰουδαίων ἀναβάντες ἐπὶ τὰς στοὰς κατὰ κεφαλῆς αὐτῶν ἤφρισαν τὰ βέλη, συνετρίβοντο πολλοὶ, καὶ οὔτε τοὺς ἀνῶθεν βάλλοντας ἀμύνασθαι βῆδιον ἦν, οὔτε τοὺς συ-
40 στάδην μαχομένους ὑπομένειν.

γ'. Καταπονούμενοι δὲ πρὸς ἀμφοτέρων ὑπεμπίπτουσιν τὰς στοὰς, ἔργα θαυμάσια μεγέθους τε καὶ πολυτελείας ἐνεκεν. Οἱ δὲ ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ τῆς φλογὸς ἐξαίφνης περισχεθέντες πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ διεφθέροντο,
45 πολλοὶ δ' ὑπὸ τῶν πολεμίων, πηδῶντες εἰς αὐτοὺς, τινὲς δ' εἰς τοῦπίσω κατὰ τοῦ τείχους κατεκρημνίζοντο, ἐνίοι δ' ὑπ' ἀμηχανίας τοῖς ἰδίοις ξίφεσι τὸ πῦρ ἔφθανον. Ὅσοι δὲ καθερπύσαντες ἀπὸ τῶν ταυχῶν ἤξαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, εὐμεταχείριστοι διὰ τὴν ἐκπλήξιν ἦσαν,
50 μὲχρι τῶν μὲν ἀπολωλότων, τῶν δ' ὑπὸ τοῦ θεοῦ σκεδασθέντων, ἐρήμῳ τῷ τῷ Θεοῦ θησαυρῷ προσπεσόντες οἱ στρατιῶται περὶ τετρακόσια τάλαντα διήρπασαν· ὧν ὅσα μὴ διεκλάπη Σαβίνος ἤθροισεν.

δ'. Ἰουδαίους δὲ ἡ τε τῶν ἔργων καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν

quod manifestum erat non quieturam esse gentem), trium e Syria legionum, quas secum ducebat, unam in urbe relinquit, et ipse quidem Antiochiam reversus est; quum autem postea venisset Sabinus, novi quid molendi occasionem præbuit Judæis. Nam et custodibus vim adhibebat ut arces sibi traderent, et cum acerbitate regis pecunias exquirebat, fretus non solum militibus a Varo relictis, sed et servorum suorum non parva manu; quibus omnibus, quum armis eos instruxisset, usus est tanquam avaritiæ suæ ministris. Instante autem Pentecoste (ita festum quoddam appellant Judæi post septem hebdomadas a paschate celebratum, ex dierum numero appellationem sortitum) congregatus est populus non ex religionis solemnitate, sed ex indignatione. Itaque multitudinis infinitæ factus est concursus ex Galilæa et Idumæa et Hierichunte et Peræa trans Jordanem. Hominum autem numero et animorum alacritate præstabant indigenæ ex ipsa Judæa. Quumque semetipsos in tres turmas divisissent, tribus in locis castra metantur, ad septemtrionalem templi regionem, et ad meridionalem juxta Hippodromum, tertia autem pars ad occidentem prope regiam; et Romanos undique circumsessos oppugnabant.

2. Sabinus autem, ut qui et multitudinem eorum formidaret et spiritus hominum elatos, frequentes ad Varum nuncios mittebat, orans atque obsecrans ut sibi quam oclosime auxilium ferret, quasi futurum esset ut concideretur legio, si moras neceret: ipse vero quum in excelsissimam arcis turrim ascendisset, quæ Phasaelus vocabatur, ita denominata a fratre Herodis quem Parthi occiderant, inde legionis militibus signum dedit ut in hostes impetum facerent: nam metu percussus ne ad suos quidem descendere audebat. At milites, persuasionem victi, prosiliunt prope-rantque ad templum, et pugnam acrem cum Judæis committunt. In qua, dum nemo quidem desuper propelleret, imperitos belli peritia superabant: postquam vero multi Judæorum, conscensis porticibus, in verticem illorum tela dejiciebant, plurimi conterebantur, et neque ex alto ferientes facile ulcisci, neque cominus pugnantes sustinere poterant.

3. Quum autem ab utrisque affligerentur, porticibus ignem subjiciunt, operibus magnitudine et ornatu ambizioso mirandis. Atque illorum qui super istis erant, multi quidem a flammis subito comprehensi in his perierunt, multi vero ab hostibus, in eos desilientes; quidam autem de mœnibus sese præcipitarunt, nonnullique rebus desperatis suis se gladiis conficientes ignem præveniebant. At quotquot per muros reptando descenderunt et in Romanos irruerunt, obstupefacti nullo negotio subigebantur; donec alii quidem interemptis, aliis vero præ metu disiectis, in Dei thesaurum desertum inciderint milites, et quadringenta circiter talenta diripuerint: quorum quæ furto non sublata erant, conquirit Sabinus.

4. Itaque Judæorum plures, eosque pugnaciores, contra

φθορά πολλὴ πλείους καὶ μαχηματέρους ἐπισυνέστησε
 Ῥωμαίους· καὶ περισφόντες τὰ βασιλεία ἅπαντας ἡπεί-
 λουν διαφθείρειν, εἰ μὴ θάπτον ἀπίοιεν. Ὑπισχνοῦντο
 γὰρ ἄδειαν τῷ Σαβίνῳ, βουλομένῳ μετὰ τοῦ τάγματος
 5 ἐξίναί. Συνελάμβανον δ' αὐτοῖς οἱ πλείστοι τῶν βασι-
 λικῶν αὐτομολήσαντες. Τὸ μέντοι πολεμικώτατον μέ-
 ρος, Σεβαστηνοὶ τρισχilioι, Ῥοῦφός τε καὶ Γρᾶτος ἐπὶ
 τούτοις, ὁ μὲν τοὺς πεζοὺς τῶν βασιλικῶν ἔχων ὑφ' ἑαυ-
 τὸν, Ῥοῦφος δὲ τοὺς ἵππεις, ὃν ἐκάτερος καὶ χωρὶς
 10 ὑπηκόου δυνάμεως δι' ἄλλην καὶ σύνεσιν ἦν πολέμου
 ῥοπή, προσέθεντο Ῥωμαίοις. Ἰουδαῖοι μὲν οὖν ἐνέ-
 κειντο τῇ πολιτοκρίᾳ, τῶν τειχέων ἅμα πειρώμενοι τοῦ
 φρουρίου καὶ τοῖς περὶ τὸν Σαβῖνον ἐμβόωντες ἀπίεσαι,
 μηδ' ἐμποδῶν αὐτοῖς γίνεσθαι, διὰ χρόνου πολλοῦ κο-
 15 μίζομενοι τὴν πατρίον αὐτονομίαν. Σαβῖνός δὲ ἀγα-
 πητὸν μὲν ἦν ὑπεξελθεῖν, ἥπισται δὲ ταῖς ὑποσχέσεσι,
 καὶ τὸ πρῶτον αὐτῶν δέλεαρ εἰς ἐνέδραν ὑπόπτειεν, ἅμα
 δὲ καὶ τὴν ἐξ Οὐάρου βοήθειαν ἐλπίζων διέφερε τὴν
 πολιτοκρίαν.

ΚΕΦ. Δ'.

30 Ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν πολλὰ γέγονεν
 ἐταράσσειτο καὶ συχνὸς βασιλεῖαν ὁ καιρὸς ἀνέπειθε.
 Κατὰ μὲν γε τὴν Ἰδουμαίαν δισχilioι τῶν ὑφ' Ἡρώδῃ
 πάλαι στρατευσαμένων συστάντες ἑνοπλοὶ διεμάχοντο
 τοῖς βασιλικοῖς, οἷς Ἀχιλθεός, ὁ ἀνεψιὸς βασιλέως, ἀπὸ
 25 τῶν ἐρυμνοτάτων χωρίων ἐπολέμει, ἀποφεύγων τὴν ἐν
 τοῖς πεδίοις συμπλοκήν. Ἐν δὲ Σεπφώρει τῆς Γαλι-
 λαίας Ἰούδας, υἱὸς Ἐζεχίου τοῦ κατατρέχοντός ποτε τὴν
 χώραν ἀρχιληστοῦ καὶ χειρωθέντος ὑφ' Ἡρώδου τοῦ
 βασιλέως, συστήσας πλῆθος οὐκ ὀλίγον ἀναρρήγνυσι τὰς
 30 βασιλικὰς ὀπλοθήκας, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ὀπλίτας τοῖς
 τὴν δυναστείαν ζηλοῦσιν ἐπιχειρεῖ.

β'. Κατὰ δὲ τὴν Περαιάν Σίμων τις τῶν βασιλικῶν
 δούλων εὐμορφία σώματος καὶ μεγέθει πεποιθὼς περι-
 τήθησι μὲν ἑαυτῷ καὶ διάδημα, περιῶν δὲ μεθ' ὃν
 35 ἥθροισε ληστοῦν τὰ τε ἐν Ἱεριχοὶ βασιλεία καταπί-
 πρησι καὶ πολλὰς ἐτέρας τῶν πολυτελῶν ἐπαύλεις, ἀρ-
 παγὰς ῥαδίου ἐκ τοῦ πυρὸς ποριζόμενος ἑαυτῷ. Κἂν
 ἐφθῇ πᾶσαν οἰκισιν εὐπρεπῇ καταφλέξας, εἰ μὴ Γρᾶ-
 τος, ὁ τῶν βασιλικῶν πεζῶν ἡγεμὼν, τοὺς τε Τραχωνί-
 40 τας τοξότας καὶ τὸ μαχημώτατον τῶν Σεβαστηνῶν ἀνα-
 λαβὼν ὑπηντίασε τὸν ἄνδρα. Τῶν μὲν οὖν πεζῶν συγχοὶ
 διεσθάρησαν ἐν τῇ μάχῃ, τὸν Σίμωνα δ' αὐτὸν, ἀνα-
 φεύγοντα δι' ὀρθίου φάραγγος, ὁ Γρᾶτος ὑποτέμνεται,
 καὶ φεύγοντος ἐκ πλαγίου τὸν αὐχένα πλῆξας ἀπέρραξε.
 45 Κατεφλέγη δὲ καὶ τὰ πλῆσιον Ἰορδάνου βασιλεία κατὰ
 Βηθαράμαθον, στασιασάντων ἐτέρων τινῶν ἐκ τῆς Περ-
 ραίας.

γ'. Τότε καὶ ποιμὴν τις ἀντιποιήσασθαι βασιλείας
 ἐτόλμησεν· Ἀθρογγαῖος ἐκαλεῖτο. Προῦξίνει δ' αὐτῷ
 50 τὴν ἐλπίδα σώματος ἰσχύος καὶ ψυχῇ θανάτου καταφρο-
 νοῦσα, πρὸς δὲ τούτοις ἀδελφοὶ τέσσαρες ὁμοιοὶ. Τού-
 των ἐκάστῳ λόγον ὑποζεύξας ἑνοπλον ὥσπερ στρατηγούς

Romanos excitavit partim operum ruina, partim hominum
 strages : quumque regiam obsedissent, omnibus minitabantur
 exitium, nisi quam primum discederent. Nam Sabino se-
 curitatem praestare pollicebantur, si cum legione exire vellet.
 Quin et ipsis opulabantur regionum quamplurimi, qui ad
 eos transfugerant. Verum pars bellicosissima, Sebastenorum
 tria millia, illisque praefecti Rufus et Gratus, hic quidem
 peditibus regis, Rufus vero equitibus (quorum in utroque
 etiam sine copiis illos secutis propter strenuitatem et scien-
 tiam vertebatur belli fortuna), Romanis se adjuungebant. Et
 Judaei quidem obsidioni instabant, simul et castelli mœnia
 oppugnantes, et ad Sabinum clamantes ut discederet, neque
 ipsos impediret, tam diu patriis viventes legibus. Sabino
 quidem non displicebat ut clam abiret, haud vero fidebat
 promissis, et eorum lenitatem insidiarum esse illecebram
 suspicabatur; quodque Varum etiam in auxilium venturum
 exspectaret, obsidionem perferebat.

CAP. IV. (VI.)

Eodem autem tempore per Judæam plurimis in locis facti
 erant tumultus, multosque ad regnum affectandum tempus
 impellebat. Sane in Idumæa duo millia veteranorum qui sub
 Herode militaverant, sumptis armis conspirarunt et cum re-
 gis dimicabant; adversus quos praeliabatur Achiabus, regis
 sobrinus, ex locis editis munitissimisque, quod conflictum in
 campestribus vitaret. In Sepphori autem Galilææ Judas,
 filius Ezechiae latronum principis (qui regionem olim incur-
 sibus vastaverat et ab Herode rege captus erat), non parva
 multitudo coacta, in regia armamentaria irrumpit, quum-
 que suos armis instruxisset, potentiae appetentes adoritur.

2. In Peræa etiam Simon quidam e servis regis, pulchri-
 tudine simul et amplitudine corporis fretus, sibi met etiam
 diadema imponit; cum latronibus vero, quos congrega-
 verat, regionem peragrans, et regias apud Hierichuntem
 et multa alia magnifica deversoria incendit, facilem sibi
 prædam ex igne comparans. Omnesque domus ornatu de-
 coratas cremare occupasset, nisi Gratus, regionum peditum
 dux, assumptis ex Trachone sagittariis et Sebastenorum pu-
 gnacissimis, ei obviam ivisset. Et peditum quidem multi in
 pugna interierunt, Simonem vero ipsum, per vallem arduam
 fugientem, succidit Gratus, illique dum fugeret cervicem ictu
 transverso amputavit. Incensa autem est et Jordani vi-
 cina regia apud Betharamathum, quum alii nonnulli ex Pe-
 ræa seditionem movissent.

3. Tunc et pastor quidam regnum affectare ausus est.
 Athrongæus vocabatur. Ei autem spem faciebant corporis
 vires, animaue mortem despiciens, ac præterea fratres
 quatuor ejus non dissimiles. Horum unicuique quum arma-
 torum cohortem subjunxisset, illis tanquam ducibus et satra-

ἐχρῆτο καὶ στρατῶν ἐπὶ τὰς καταδρομὰς, αὐτὸς δὲ, καθάπερ βασιλεὺς, τῶν σεμνοτέρων ἤπτετο πραγμάτων. Τότε μὲν οὖν ἑαυτῷ περιτίθῃσι διάδημα, διέμεινε δ' ὕστερον οὐκ ὀλίγῳ χρόνῳ τὴν χώραν κατατρέχων σὺν τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ τὸ κτείνειν αὐτοῖς προηγούμενον μὲν ἦν Ῥωμαίους τε καὶ τοὺς βασιλικούς, διέφυγε δ' οὕτε Ἰουδαίων εἰ τις εἰς χεῖρας ἔλθοι φέρων κέρδος. Ἐτόλμησε δὲ ποτε Ῥωμαίων λόγον ἄθρουν περισχεῖν κατ' Ἐμμαοῦντα. Σίτα δὲ οὗτοι καὶ ὅπλα διεκόμενον τῷ τάγματι. Τὸν μὲν οὖν ἑκατοντάρχην αὐτῶν Ἀρειον καὶ τεσσαράκοντα τοὺς γεννασιότατους κατηκόντισαν· οἱ δὲ λοιποὶ κινδυνεύοντες τὸ αὐτὸ παθεῖν, Γράτου σὺν τοῖς Σεβαστηνοῖς ἐπιβοηθήσαντος, ἐξέφυγον. Πολλὰ τοιαῦτα τοὺς ἐπιχωρίους καὶ τοὺς ἀλλοφύλους παρ' ὅλον τὸν πόλεμον ἐργασάμενοι μετὰ χρόνον οἱ μὲν τρεῖς ἐχειρώθησαν, ὑπ' Ἀρχελαίου μὲν ὁ πρεσβύτατος, οἱ δὲ ἐξῆς δύο Γράτῳ καὶ Πτολεμαίῳ περιπεσόντες· ὁ δὲ τέταρτος Ἀρχελαίῳ προσεχώρησε κατὰ δεξιάν. Τοῦτο μὲν δὴ τὸ τέλος αὐτοῦς ὕστερον ἐξεδέχετο· τότε δὲ ληστρικοῦ πολέμου τὴν Ἰουδαίαν πᾶσαν ἐνέπλησαν.

ΚΕΦ. Ε'.

Οὐάρῳ δὲ δεξαμένῳ τὰ παρὰ Σαβίνου καὶ τῶν ἡγεμόνων γράμματα δεῖσαι τε περὶ τοῦ τάγματος ὅλου παρέστη καὶ σπεύδειν ἐπὶ τὴν βοήθειαν. Ἀναλαβὼν δὴ τὰ λοιπὰ δύο τάγματα καὶ τὰς σὺν αὐτοῖς τέσσαρας ἱλίας ἱππέων ἐπὶ Πτολεμαίδος ἦει, προστάξας ἐκεί καὶ τοὺς παρὰ τῶν βασιλέων καὶ δυναστῶν ἐπικούρους συνελθεῖν. Προσέλαβε δὲ καὶ παρὰ Βηρυτιῶν, διερχόμενος τὴν πόλιν, χιλίους καὶ πεντακοσίους ὀπλίτας. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Πτολεμαίδα τό τε ἄλλο συμμαχικὸν πλῆθος αὐτῷ παρῆν, καὶ κατὰ τὸ πρὸς Ἡρώδην ἔχθος Ἀρέτας ὁ Ἀραβὺς οὐκ ὀλίγην ἄγων δύναμιν ἱππικὴν τε καὶ πεζικὴν, μέρος τε τῆς στρατιᾶς εὐθέως ἐπεμπεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν γειννώσαν τῇ Πτολεμαίδι καὶ Γαῖον ἡγεμόνα τῶν αὐτοῦ φίλων, δς τοὺς τε ὑπαντιάσαντας τρέπεται καὶ Σέπφωριν πόλιν ἑλὼν αὐτὴν μὲν ἐμπύρῃσι, τοὺς δὲ ἐνοικοῦντας ἀνδραποδίζειται. Μετὰ δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως αὐτὸς Οὐάρως εἰς Σαμάρειαν ἐλάσας, τῆς μὲν πόλεως ἀπέσχετο, μηδὲν ἐν τοῖς τῶν ἄλλων θορύβοις παρακεκινηκυῖαν εὐρών, αὐλίζεται δὲ περὶ τινὰ κώμην Ἀρου καλουμένην. Κτήμα δὲ ἦν Πτολεμαίου, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν Ἀράβων διηρπάσθη, μνηνόντων καὶ τοῖς Ἡρώδου φίλοις. Ἐνθεν εἰς Σαμῶν πρόεισι, κώμην ἐτέραν ἐρυμνὴν, ἣν ὁμοίως διήρπασαν, τὰς τε προσόδους πάσας ὅσας ἐπετύγχανον. Πυρὸς δὲ καὶ φόνου πεπλήρωτο πάντα καὶ πρὸς τὰς ἀρπαγὰς τῶν Ἀράβων οὐδὲν ἀντεῖχε. Κατεφλέγη δὲ καὶ Ἐμμαοῦς φυγόντων τῶν οἰκητόρων, Οὐάρου δὲ ὄργην τῶν περὶ Ἀρειον ἀποσφαγόντων κελεύσαντος.

β'. Ἐνθεν εἰς Ἱεροσόλυμα προελθὼν, ὁφθαλμοὺς τε μόλον μετὰ τῆς δυνάμεως τὰ στρατόπεδα τῶν Ἰουδαίων διεσκέδασε. Καὶ οἱ μὲν ὄχλοντες φυγόντες ἀνὰ τὴν χώραν δεξάμενοι δὲ αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἀπεσκευά-

pis ad incursus faciendos utebatur, ipse vero veluti rex graviora negotia obibat. Et tunc quidem sibi met imponit diadema; postea vero, tempore laud exiguo regionem excursibus una cum fratribus populans, et ipsis praebat ad Romanos itemque regios occidendos, neque Judaeorum quisquam effugiebat, qui lucri aliquid ferens in manus veniret. Imo ausus est aliquando Romanorum cohortem simul omnem circumdare apud Emmauntem. Illi autem frumentum et arma legioni ferebant. Et Arium quidem centurionem qui illos ducebat, et ex fortissimis quadraginta missilibus confixerunt; ceteri vero, idem patiendi discrimen adeuntes, postquam Gratus cum Sebastenis auxilio advenerat, evadebant. Quum multa ejusmodi durante bello contra populares suos et alienigenas patrassent, post aliquod tempus tres illorum subacti sunt, ab Archelao quidem natu maximus; duo vero aetate proximi in Grati et Ptolemaei manus inciderunt; quartus autem fide data acceptaque Archelao se dedit. Et ista quidem illis postea acciderunt: tunc autem bello latrociniali Judaeam omnem compleverunt.

CAP. V. (VII.)

Varus autem, quum literas a Sabino et ducibus accepisset, coepit toti legioni metuere et in auxilium properare. Itaque reliquis duabus legionibus assumptis et quattuor equitum qui cum illis erant turmis, in Ptolemaidem proficiscebatur, regum et dynastarum auxiliariis eo convenire jussis. Etiam a Berytiis, quum per urbem eorum iret, mille et quingentos accipiebat armatos. Postquam vero ad Ptolemaidem et cetera auxilium manus ei aderat, et Aretas Arabs ex suo in Herodem odio non exiguas adducens copias equitum pedilumque, statim exercitus partem in Galileam mittebat, quae in vicinia erat Ptolemaidis, et pro duce Caium ex amicis suis unum, qui et eos qui contra ipsam egressi erant in fugam vertit, et Sepphori civitate capta, ipsam quidem incendit, ejus vero incolas in servitium abducit. Varus autem ipse cum universo exercitu Samariam profectus a civitate quidem manus abstinuit, quod, dum turbae ab aliis excitarentur, nihil eam movisse deprehenderit: sed castra ponit ad vicum quandam, cui nomen Arus. Is in ditione erat Ptolemaei: ideoque diripiebatur ab Arabibus, qui Herodis etiam amicis infensi erant. Inde progreditur ad Sampho, vicum alterum bene munitum, quem similiter diripuerant Arabes, et omnes fructus in quos inciderant. In universum flammis et caedibus plena erant omnia, nec quidquam erat quod in praedam non cessit Arabibus. Etiam Emmaus, incolis in fugam coniectis, exusta est, jussu Vari necem Arit ejusque militum indigne ferentis.

2. Inde quum ad Hierosolyma processisset et in conspectum venisset cum exercitu, protinus Judaeorum castra disiecit. Et illi quidem fuga dispersi erant per regionem: qui vero in urbe erant, quum eum recepissent, sese de causis

ζοντο τὰς αἰτίας τῆς ἀποστάσεως, αὐτοὶ μὲν μηδὲν πα-
ρακινήσαι λέγοντες, διὰ δὲ τὴν ἐορτὴν ἀναγκαιῶς δε-
ξάμενοι τὸ πλῆθος, συμπολιορκηθῆναι μᾶλλον Ῥωμαίους
ἢ συμπολεμῆσαι τοῖς ἀποστάται. Προὔπηγνῃσαν δὲ
5 αὐτῷ Ἰώσηπος τε ὁ ἀνεψιὸς Ἀρχελαίου καὶ σὺν Ῥούφῳ
Γράτῳ, ἀγόντες ἅμα τῷ βασιλικῷ στρατῷ καὶ τοὺς
Σεβαστηνοὺς, οἱ τε ἀπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τάγματος τὸν
συνήθη τρόπον κεκοσμημένοι. Σαβῖνος γὰρ οὐδ' εἰς
ὄψιν ὑπομείνας ἔλθειν Οὐάρῳ προσεγγίλῃ τῆς πόλεως ἐπὶ
10 θάλασσαν. Οὐάρος δὲ μοῖραν τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τοὺς
αἰτίους τοῦ κινήματος ἔπεμπε περὶ τὴν χώραν· καὶ
πολλῶν ἀγομένων, τοὺς μὲν ἤττον θορυβώδεις φανέντας
ἐφρούρει, τοὺς δ' αἰτωτάτους ἀνεσταύρωσε περὶ δισχι-
λίου.

15 γ'. Ἠγγέλη δ' αὐτῷ περὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἔτι συμ-
μένειν μυρίους ὀπλίτας. Ὁ δὲ τοὺς μὲν Ἀραβας εὐρὼν
οὐδ' ἀπομάχων ἦθος ἔχοντας, ἀλλ' ἰδίῳ πάθει στρατευο-
μένους, καὶ πέρα τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως τὴν χώραν
κακοῦντας ἔχει τῷ πρὸς Ἡρώδην, ἀποπέμπεται, μετὰ
20 δὲ τῶν ἰδίων ταγματῶν ἐπὶ τοὺς ἀφεστῶτας ἡγείετο.
Κάκεινοι, πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν, Ἀγιάδου συμβουλευ-
σαντος, σφᾶς αὐτοὺς παρέδωκαν. Οὐάρος δὲ τῷ πλῆθει
μὲν ἠφέλει τὰς αἰτίας, τοὺς δὲ ἡγεμόνας ἐξετασθησομέ-
νους ἔπεμψεν ἐπὶ Καίσαρα. Καίσαρ δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις
25 συνέγνω, τινὰς δὲ τῶν τοῦ βασιλέως συγγενῶν (ἦσαν
γὰρ σὺν αὐτοῖς ἐνιοὶ προσήκοντες Ἡρώδῃ κατὰ γένος)
κολάσαι προσέταξεν, ὅτι κατ' οἰκείου βασιλέως ἐστρα-
τεύσαντο. Οὐάρος μὲν οὖν, τοῦτον τὸν τρόπον κατα-
στησάμενος τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ φρουρὰν καταλι-
30 πὼν τὸ καὶ πρότερον τάγμα, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπάνεισιν.

ΚΕΦ. Ζ'.

Ἀρχελαῷ δ' ἐπὶ Ῥώμῃς πάλιν ἄλλη συνίστατο δίκη
πρὸς Ἰουδαίους, οἱ πρὸ τῆς ἀποστάσεως, ἐπιτρέψαντος
Οὐάρου, πρέσβεις ἐξεληλύθεισαν περὶ τῆς τοῦ ἔθνους
αὐτονομίας. Ἦσαν δὲ πεντήκοντα μὲν οἱ παρόντες,
35 συμπαρίσταντο δὲ αὐτοῖς τῶν ἐπὶ Ῥώμῃς Ἰουδαίων
ὑπὲρ ὀκτακισχιλίου. Ἀθροίσαντος δὲ Καίσαρος συνέ-
δριον τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων καὶ τῶν φίλων ἐν τῷ κατὰ
τὸ Παλάτιον Ἀπόλλωνος ἱερῷ (κτίσμα δ' ἦν ἰδίον αὐ-
τοῦ θαυμασίῳ πολυτελεῖα κεκοσμημένον), μετὰ μὲν τῶν
40 πρεσβευτῶν τὸ Ἰουδαϊκὸν πλῆθος ἔστη, σὺν δὲ τοῖς
φίλοις ἀντιχρὺς Ἀρχελαος, τῶν δὲ τούτου συγγενῶν οἱ
φίλοι παρ' οὐδετέροις, συμπαρίστασθαι μὲν Ἀρχελαῷ
διὰ μῖσος καὶ φθόνον οὐχ ὑπομένοντες, δοθῆναι δὲ μετὰ
τῶν κατηγορῶν ὑπὸ Καίσαρος αἰδοῦμενοι. Ἐπὶ τού-
45 τοις παρῆν καὶ Φίλιππος ὁ ἀδελφὸς Ἀρχελαίου, προ-
πεμφθεὶς κατ' εὐνοίαν ὑπὸ Οὐάρου, δυοῖν ἕνεκα, Ἀρχε-
λαῷ τε συναγωνισασθαι, καὶ διανεμῆν τὸν Ἡρώδου Καί-
σαρ οἶκον πᾶσι τοῖς ἐκγόνοις, κληρῶν τινὸς ἀξιώσθηναι.
β'. Ἐπιτραπὴν δὲ λέγειν τοῖς κατηγοροῖς τὰς Ἡρώ-
50 δου παρανομίας πρῶτον διεξήσαν, οὐ βασιλέα λέγοντες,
ἀλλὰ τῶν πώποτε τυραννησάντων ὀμώτατον ἐνηνοχῆναι
τύραννον. Πλείστων γοῦν ἀνηρημένων ὑπ' αὐτοῦ,

defectionis purgarunt, nihil se quidem ejusmodi movisse
dicentes, sed propter festum multitudine ex necessitate in
urbem admissa, in ea potius cum Romanis obsessos fuisse
quam ad bellum movendum cum illis conspirasse qui ab
eis desciverant. Ante vero obviam ei venerant Josephus
Archelai sobrinus et Rufus Gratusque cum regio exercitu
et Sebastenis, atque Romani e legione more suo ornati ar-
matique. Nam Sabinus, non ausus sese Varo vel in conspec-
tum dare, jam ante ex urbe exierat et ad mare profectus.
Varus autem per regionem copiarum suarum partem ad
seditionis auctores conquirendos mittebat, multisque ad-
ductis, minus quidem turbulentos visos custodiæ mandabat,
eorum vero qui maxime in culpa erant ad duo millia cruci
suffixit.

3. Ei autem nunciatum erat adhuc circa Idumæam su-
peresse decem graviter armatorum millia. Ille vero, ut vidit
Arabas non ita se gerentes ut auxiliares deceret, sed pro
sua libidine militia utentes, et contra quam ipse vellet re-
gionem vastantes ex suo in Herodem odio, domum dimittit
et cum suis legionibus adversus eos qui defecerant ire con-
tendebat. Atque illi, antequam manus consererent, suasu
Achiabi sese dederunt. Varus autem plebeiis quidem
culpæ veniam dabat, eorum vero duces ad Cæsarem misit,
ut ad interrogata responderent. At aliis quidem Cæsar
ignovit, de nonnullis vero regis cognatis (erant enim qui-
dam ex Herodis consanguineis qui se eis adjunxerant) sup-
plicium sumi jubet, quod contra regem suum arma tulerant.
Et Varus quidem, rebus Hierosolymitanis hoc modo com-
positis, relictaque ad præsidium priore legione, Antiochiam
revertitur.

CAP. VI. (VIII.)

Archelao autem Romæ alia exstitit causa contra Judæos
agenda, qui ante defectionem legati exierant, ejusmodi
potestatem faciente Varo, ad postulandum suis legibus vi-
vendi libertatem. Erant autem quinquaginta qui aderant,
eisque se adjunxerunt supra octo millia Judæorum Romæ
degentium. Itaque quum Cæsar concilium tam amicorum
quam primorum Romanorum convocasset in templum Apol-
linis in Palatio (quod ab ipso erat exstructum et laute ad-
modum mirumque in modum exornatum), cum legatis
quidem multi e Judæis stabant, contra vero Archelaus cum
amicis, at qui hujus consanguineorum amici erant, a neutra
parte stabant, Archelao quidem adesse non sustinentes ex
odio atque invidia, cum accusatoribus vero conspici propter
Cæsarem veriti. Præterea aderat etiam Philippus frater
Archelai, animo benevolus a Varo præmissus duabus de
causis, ut et Archelai partes adjuvaret, et, si forte Cæsar
Herodis facultates universæ ejus progeniei distribueret,
partem aliquam obtineret.

2. Data autem accusantibus dicendi venia, primum ea
prosequuti sunt quæ contra leges fecisset Herodes, non se
regem dicentes, sed tyrannum pertulisse omnium qui un-
quam tyrannidem exercuerint crudelissimum. Multis quippe

τοιαῦτα πεπονθέναι τοὺς καταλειφθέντας ὥστε μακα-
 ρίζεσθαι τοὺς ἀπολωλότας· βεβασανικέναι γὰρ οὐ μόν-
 ον τὰ σώματα τῶν ὑποτεταγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς πό-
 λεις. Τὰς μὲν γὰρ ἰδίας λελωθῆσθαι, τὰς δὲ τῶν
 5 ἀλλοφύλων κεκοσμηκέναι, καὶ τὸ τῆς Ἰουδαίας αἷμα
 κεχαρίσθαι τοῖς ἔξωθεν δήμοις· ἀντὶ δὲ τῆς παλᾶϊας
 εὐδαιμονίας καὶ τῶν πατρίων νόμων πενίας τὸ ἔθνος
 καὶ παρανομίας ἐσχάτης πεπληρωκέναι. Καθόλου τε
 πλείους ὑπομεμενηκέναι τὰς ἐξ Ἡρώδου συμφορὰς ἐν
 10 ὀλίγοις ἔτεσιν Ἰουδαίους ὣν ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ μετὰ
 τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἀναχώρησιν ἔπαθον οἱ πρόγονοι,
 Ξέρξης βασιλεύοντος ἑπαναστραφέντες. Εἰς τοσοῦτον
 μέντοι ταπεινότητος ἐκ τοῦ δυστυχεῖν ἔθους προσελθὲν
 ὥστε ὑπομείναι τῆς πικρᾶς δουλείας καὶ διαδοχὴν αὐ-
 15 θάρτερον. Ἀρχέλαον γοῦν τὸν τηλικούτου τυράννου
 παῖδα, μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν, βασιλέα τε προ-
 σειπεῖν ἐτοίμως καὶ συμπενήσθαι τὸν Ἡρώδου θάνατον
 αὐτῷ, καὶ συνεῦξασθαι περὶ τῆς διαδοχῆς. Τὸν δὲ,
 ὥσπερ ἀγωνιάσαντα μὴ νόθος υἱὸς δόξειεν Ἡρώδου,
 20 προοιμιάσασθαι τὴν βασιλείαν τρισχιλίων πολιτῶν φόνῳ,
 καὶ τοσαῦτα μὲν παρεστακέναι θύματα περὶ τῆς ἀρχῆς
 τῷ Θεῷ, τοσούτοις δὲ ἐμπεπληκέναι νεκροῖς τὸ ἱερὸν
 ἐν ἑορτῇ. Τούτοις μέντοι περιλειφθέντας ἐκ τοσοῦτων
 κακῶν εἰκότως ἐπεστράφηαι ἤδη ποτὶ πρὸς τὰς συμφορὰς,
 25 καὶ πολέμου νόμῳ ἐθέλειν τὰς πληγὰς κατὰ προσώπου
 δέχεσθαι, δεῖσθαι δὲ Ῥωμαίων ἐλεῆσαι τε τὰ τῆς Ἰου-
 δαίας λείψανα καὶ μὴ τὸ περισσὸν αὐτῆς ἀπορριψαί
 τοῖς ὠμῶς σπαράσσουσι, συνάψαντας δὲ τῇ Συρίᾳ τὴν
 χώραν αὐτῶν διοικεῖν ὑπὸ ἰδίοις ἡγεμόσιν. Ἐπιδεί-
 30 ξασθαι γὰρ ὡς οἱ νῦν στασιώδεις διαβαλλόμενοι καὶ
 πολεμικοὶ φέρειν οἶδασιν μετρίους ἡγεμόνας. Ἰουδαῖοι
 μὲν οὖν ἐκ τῆς κατηγορίας κατέληξαν εἰς τοιαύτην
 ἀξίωσιν. Ἀναστάς δὲ Νικόλαος ἀπελύσατο μὲν τὰς
 εἰς τοὺς βασιλεῖς αἰτίας, κατηγορεῖ δὲ τοῦ ἔθνους τό τε
 35 δύσαρχτον καὶ τὸ δυσπειθὲς φύσει πρὸς τοὺς βασιλεῖς,
 συνδιέβαλλε δὲ καὶ τοὺς Ἀρχελάου συγγενεῖς, ὅσοι πρὸς
 τοὺς κατηγορούς ἀφειστήκεσαν.

(Θ.) ε'. Τότε μὲν οὖν Καῖσαρ ἀκούσας ἐκατέρων διέ-
 λυσε τὸ συνέδριον. Μετὰ δὲ ἡμέρας ὀλίγας τὸ μὲν ἥμισυ
 40 τῆς βασιλείας Ἀρχελάῳ δίδωσιν, ἐθνάρχην προσειπὼν,
 ὑποσχόμενος δὲ καὶ βασιλέα ποιήσιν, ἐὰν ἄξιον ἑαυτὸν
 παράσχη, τὸ δὲ λοιπὸν ἥμισυ διελὼν εἰς δύο τετράρχιας
 δυσὶν ἑτέροις παισιν Ἡρώδου δίδωσι, τὴν μὲν Φιλίππῳ,
 τὴν δὲ Ἀντίπᾳ τῷ πρὸς Ἀρχέλαον ἀμφισθετοῦντι περὶ
 45 τῆς βασιλείας. Ἐγένετο δὲ ὑπὸ τούτῳ μὲν ἦ τε Περαιὰ
 καὶ Γαλιλαία, πρόσδοδος διακοσίων ταλάντων, Βαταναία
 τε καὶ Τράχων, Αὐρανίτις τε καὶ μέρη τινὰ τοῦ Ζήνωνος
 οἴκου τὰ περὶ Ἰάμνειαν, πρόσδοον ἔχοντα ταλάντων
 ἑκατὸν, ὑπὸ Φιλίππῳ τέτακτο. Τῆς Ἀρχελάου δ'
 50 ἐθναρχίας Ἰδουμαία τε καὶ Ἰουδαία πᾶσα καὶ Σαμα-
 ρεῖτις ἦν, κεκουφισμένη τετάρτῳ μέρει τῶν φόρων εἰς
 τιμὴν τοῦ μὴ μετὰ τῶν ἄλλων ἀποστήναι. Πόλεις δὲ
 ὑπηκόους παρέλαβε Στράτωνος τε πύργον καὶ Σεβαστὴν
 καὶ Ἰόπην καὶ Ἱεροσόλυμα· τὰς γὰρ Ἑλληνίδας,

ab eo occisis, talia passos esse superstites, ut etiam mortuos
 beatos prædicarent. Nec solum subditorum corporibus
 quæstionem eum adhibuisse, sed et civitatibus. Nam suæ
 quidem gentis urbes dilaniasse, alienigenarum vero ornas-
 se, et externis populis Judææ sanguinem condonasse.
 Pro antiqua autem felicitate ac patriis legibus gentem ege-
 state implevisse simul et iniquitate. In summa, Judæos
 paucis quidem annis plures ab Herode calamitates tolerasse,
 quam in omni ævo perpassi sint majores sui, postquam ex
 Babylone discesserint et Xerxe regnante fuerint reversi.
 Attamen assuescendo dura pati et adversa animos adeo
 demissos humilesque gerere, ut ultro eum pro successore
 acciperent sub quo acerbam servituri essent servitutem.
 Archelaum quippe, tanti tyranni filium, patre mortuo re-
 gem sine mora appellasse, et una cum eo mortem Herodis
 luxisse, simulque ut is succederet vota nuncupasse. Illum
 vero, quasi veritus esset ne germanus Herodis filius non
 haberetur, civium trium millium cæde regno præluisse; et
 tot quidem victimas pro regno immolasse, tot vero cadave-
 ribus in festo solenni templum implevisse. Recte igitur
 eos, qui e tantis malis evasisent, aliquando ad calamitates
 suas respexisse, et belli lege cupere vulneribus excipiendis
 ora præbere, atque ab Romanis precari ut Judææ reliquias
 misericordia dignarentur, et quod ex illis supersit, crudeliter
 ipsos lacerantibus non objicerent, sed regionem suam Syriæ
 contributam, a præsidibus Romanis regi sinerent. Ita enim
 perspicuum fore, quos nunc seditiosos esse ac belli cupidos
 calumnientur, nosse moderatum ferre imperium. Et hu-
 jusmodi quidem petitione accusationem clausurunt Judæi.
 Quum autem surrexisset Nicolaus, quæ regibus objecerant
 diluit, gentem vero accusabat, quod difficulter imperio
 regeretur, atque ita a natura facta esset, ut ægre regibus
 obsequium præstaret: porroque Archelai propinquos, qui-
 cunque ad accusatores defecerant, criminis insinulabat.

(IX.) 3. Et tunc quidem Cæsar, auditis quæ utrinque dice-
 rentur, dimisit concilium. Paucis autem post diebus Archelao
 quidem dat regni dimidium cum ethnarchæ nomine, ipsum
 etiam regem, si se dignum eo honore præstitisset, facturum
 esse pollicitus, reliquum vero dimidium, in duas tetrarchias
 divisum, duobus aliis Herodis filiis tribuit, unam Philippo,
 alteram Antipæ, qui cum Archelao de regno contendebat.
 Et huic quidem in ditionem cedebat Peræa et Galilæa, qua-
 rum reditus ducenta talenta: at Philippo subijciebantur
 Batanæa et Trachon, et Auranitis, et partes quædam domus
 Zenonis circa Jamniam, quæ talenta centum reddebant.
 Archelai vero ad ethnarchiam pertinebant et Idumæa et
 Judæa omnis et Samaria, quarta tributorum parte levata,
 honoris ergo quod cum aliis non defecerat. Civitates etiam,
 quibus imperaret, accipiebat, et Stratonis turrim et Seba-
 sten et Iopen et Hierosolyma. Nam Græcas, Gazam et

Γάζαν και Γάδαρα και Ἴππον, ἀποτεταμένους τῆς βασιλείας, προσέθηκε Συρίαν. Πρόσδοτος δὲ ἦν τῆς Ἀρχελάου δοθείσης χώρας τετρακοσίων ταλάντων. Σαλώμη δὲ, πρὸς οἷς ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς διαθήκαις κατέλιπεν, 5 Ἰαμνείας τε καὶ Ἀζώτου καὶ Φασαελίδος ἀποδείκνυται δεσπότις· χαρίζεται δὲ αὐτῇ Καῖσαρ καὶ τὰ ἐν Ἀσχάλωνι βασίλεια. Συνήγετο δὲ ἐκ πάντων ἐξήκοντα προσόδου τάλαντα. Τὸν δὲ οἶκον αὐτῆς ὑπὸ τὴν Ἀρχελάου ἐθναρχίαν ἔταξε. Τῆς δὲ ἄλλης Ἡρώδου γενεᾶς 10 ἕκαστος τὸ καταλειφθὲν ἐν ταῖς διαθήκαις ἐκομίζετο. Δυοὶ δὲ αὐτοῦ θυγατράσι παρθένους Καῖσαρ ἔξωθεν χαρίζεται πεντήκοντα μυριάδας ἀργυρίου, καὶ συνώκησεν αὐτάς τοις Φερώρα παισὶ. Μετὰ δὲ τὸν οἶκον ἐπιδιέ- νειμεν αὐτοῖς τὴν αὐτῷ καταλειφθεῖσαν ὑφ' Ἡρώδου 15 δωρεάν, οὖσαν χιλίων ταλάντων, εὐτελῆ τινα τῶν κειμηλίων εἰς τὴν τοῦ κατοικοῦμένου τιμὴν ἐξελόμενος.

ΚΕΦ. Ζ'.

Κάν τούτῳ νεανίας τις Ἰουδαῖος μὲν τὸ γένος, τραπεῖς δ' ἐν Σιδῶνι παρὰ τινι τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀπελευθέρων, δι' ὁμοίωσιν μορφῆς ψευδόμενος ἑαυτὸν Ἀλέξανδρον 20 ὄρον τὸν ἀναιρεθέντα ὑφ' Ἡρώδου, κατ' ἐλπίδα τοῦ λήσειν ἤκεν εἰς Ῥώμην. Συνεργὸς δ' ἦν τις δομόφυλος αὐτῷ πάντα τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν ἐπιστάμενος, ὑφ' οὗ διδαχθεὶς ἔλεγεν ὡς οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ τε καὶ Ἀριστοβούλου δι' οἶκτον ἐκκλέψαιαν 25 αὐτοὺς ὁμοίων ὑποβολῇ σωμάτων. Τούτοις γοῦν τοὺς ἐν Κρήτῃ Ἰουδαίους ἐξαπατήσας καὶ λαμπρῶς ἐφοδιασθεὶς διέπλευσεν εἰς Μῆλον· ἐνθα συναγείρας πολλῶν πλὸν δι' ὑπερβολὴν ἀξιοπιστίας ἀνέπεισε καὶ τοὺς ἰδιοξένους εἰς Ῥώμην αὐτῷ συνεκπλεῦσαι. Καταχθεὶς 30 δὲ εἰς Δικαιάρχειαν, δῶρά τε παμπληθῆ παρὰ τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων λαμβάνει καὶ καθάπερ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν πατρῶων προεπέμψθη φίλων. Προεληλύθει δ' εἰς τοσοῦτον πίστεις τὸ τῆς μορφῆς ὁμοιον, ὥστε τοὺς ἐορακότας Ἀλέξανδρον καὶ σαφῶς ἐπισταμένους δόμινυσθαι τοῦτον 35 εἶναι. Τό γε μὴν Ἰουδαῖκον ἐν Ῥώμῃ πᾶν ἐξεχύθη πρὸς τὴν θέαν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος ἄπειρον ἦν περὶ τοὺς στενωπούς, δι' ὧν κομίζοιτο. Καὶ γὰρ δὴ προῆλθον εἰς τοσοῦτον φρενοβλαθείας οἱ Μήλιοι, ὥστε φορεῖν τε αὐτὸν κομίζειν καὶ θεραπεῖαν βασιλικὴν ἰδίους παρασχεῖν 40 ἀναλώμασι.

β'. Καῖσαρ δὲ γινώσκων ἄκριβῶς τοὺς Ἀλεξάνδρου χαρακτῆρας (κατηγόρητο γὰρ ὑφ' Ἡρώδου παρ' αὐτῷ), συνεώρα μὲν καὶ πρὶν ἰδεῖν τὸν ἄνθρωπον τὴν τῆς ὁμοιότητος ἀπάτην, διδοὺς δὲ τι καὶ πίστει ταῖς ἱλαρωτέ- 45 ραῖς ἐλπίσι, Κέλαδόν τινα πέμψει τῶν σαφῶς ἐπισταμένων Ἀλέξανδρον, κελύσας ἀγαγεῖν αὐτῷ τὸν νεανίσκον. Ὁ δὲ, ὡς εἶδεν, ἐτεκμήρατο μὲν τάχιστα καὶ τὰς διαφορὰς τοῦ προσώπου· τὸ δὲ θλον σῶμα σκληρότερόν τε καὶ δουλοπαγνὲς καταμαθὼν ἐνόησε πᾶν τὸ 50 σύνταγμα. Πάνυ δὲ αὐτὸν παρώξυνεν ἡ τόλμα τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων. Τοῖς γὰρ πυθθανομένοις περὶ Ἀριστοβούλου σῶσθαι μὲν κἀκεῖνον ἔλεγεν, ἀπολελεῖ-

Gadara et Hippon, regno avulsas, Syriæ adjunxit. Archelao autem ex regione sibi data redibant quadringenta talenta. At Salome, præter illa quæ rex testamento suo ei legaverat, et Jamniæ et Azoti et Phasaelidis domina facta est; eidemque regiam quoque quæ Ascalone est largitur Cæsar. Ex quibus omnibus sexaginta talentorum redditus colligebantur. Domum vero ejus Archelai ethnarchiæ subdidit. Jam ceteris ex Herodis progenie reddebantur legata, prout testamento relicta erant. Duabus autem filiabus ejus virginibus dat Cæsar, extra ea quæ pater legaverat, quingenta millia argenti; easque nuptum collocavit Pheroræ filiis. Denique, diviso patrimonio, eis distribuit mille talenta ipsi ab Herode dono relicta parvi pretii nonnullis ex regia suppellectile sibimet reservatis, in honorem defuncti.

CAP. VII. (X.)

Interea juvenis quidam, genere Judæus, Sidone educatus apud quendam Romani civis libertum, formæ similitudine semet Alexandrum esse mentitus ab Herode occisum Romam veniebat, fore sperans ut non detegeretur. Ipsi autem adjutor erat homo ejusdem tribus, sciens omnium quæ ad regnum pertinerent, a quo instructus asseverabat quod ii qui missi erant ad se et Aristobulum occidendum misericordia commoti ipsos surripuerint, similibus subditis corporibus. Itaque quum istis decepisset Judæos in Creta degentes, et splendidum nactus esset commeatum, in Melum navigavit: ubi quum multo plus in viaticum collegisset, quod res admodum credibilis videretur, hospitibus etiam suis persuasit ut Romam secum navigarent. Quum autem impulsus esset Dicæarchiam, et dona quamplurima ab istius loci Judæis accipit, et tanquam rex a paternis amicis deducebatur. Tantum enim fidel conciliaverat formæ similitudo, ut qui Alexandrum viderant planeque noverant, hunc eum esse jurarent. Porro Judæi Romæ degentes omnes ad eum visendum se effuderunt, et ingens hominum multitudo vias, per quas ferebatur, obsidebat. Nam eo quidem dementia processerant Melii, ut illum et sella portarent, suisque sumptibus cultum et apparatus regium suppeditarent.

2. Cæsar autem, ut qui perfecte norit Alexandri oris lineamenta (accusatus enim apud eum fuerat ab Herode), perspiciebat quidem, etiam prius quam hominem videret, similitudinis fallaciam, aliquid vero fidei tribuere volens lætiori de eo conceptæ spel, Celadum quendam, unum ex iis qui Alexandrum probe nosset, mitti jubet, ut Alexandrum sibi adduceret. Atque ille, eo viso, statim quidem conjectura deprehendit personæ diversitatem: at quum totum corpus animadvertisset, rigidius illud et servili quodam habitu, commentum omne intellexit. Valde autem eum commoverunt quæ tanta cum fiducia dicere ausus est. Nam quum de Aristobulo interrogaretur, salivum quidem

φθαι δ' ἐπιτήδες ἐν Κύπρῳ τὰς ἐπιβουλὰς φυλασσόμενον·
 ἦττον γὰρ ἐπιχειρεῖσθαι διεzeugμένους. Ἀπολαβόμε-
 νος δὲ αὐτὸν κατ' ἰδίαν, « μισθὸν, ἔφη, παρὰ Καίσα-
 ρος ἔχεις τὸ ζῆν τοῦ μηνῦσαι τὸν ἀναπεύσαντά σε πλά-
 5 σασθαι τηλικαῦτα. » Κάκεινός αὐτῷ δηλώσειν εἰπὼν
 ἔπειτα πρὸς Καίσαρα, καὶ τὸν Ἰουδαῖον ἐνδείκνυται
 καταχρησάμενον αὐτοῦ τῇ ὁμοιότητι πρὸς ἐργασίαν·
 τοσαῦτα γὰρ εἰληφέναι δῶρα καθ' ἑκάστην πόλιν, ὅσα
 ζῶν Ἀλέξανδρος οὐκ ἔλαβε. Γελάσας δὲ Καῖσαρ ἐπὶ
 10 τούτοις τὸν μὲν ψευδαλέξανδρον δι' εὐεξίαν σώματος
 ἐγκατέταξε τοῖς ἐρέταις, τὸν ἀναπεύσαντα δὲ ἐκέλευσεν
 ἀναιρεῖσθαι. Μηλοῖς δὲ ἤρκεσεν ἐπιτίμιον τῆς ἀνοίας
 τὰ ἀναλώματα.

(ΙΑ.) γ'. Παραλαβὼν δὲ τὴν ἐθνάρχίαν Ἀρχέλαος, καὶ
 15 κατὰ μνήμην τῶν πάλαι διαφορῶν οὐ μόνον Ἰουδαίους,
 ἀλλὰ καὶ Σαμαρεῦσι χρησάμενος ὡμῶς, πρεσβευσά-
 μένων ἑκατέρων κατ' αὐτοῦ πρὸς Καίσαρα, ἔτει τῆς
 ἀρχῆς ἐνάντιον φυγαδεύεται μὲν εἰς Βιένναν πόλιν τῆς
 Γαλατίας αὐτὸς, ἡ οὐσία δ' αὐτοῦ τοῖς Καίσαρος θη-
 20 σαυροῖς ἐγκατατάσσεται. Πρὶν κληθῆναι δὲ αὐτὸν ὑπὸ
 τοῦ Καίσαρος, ὄναρ ἰδεῖν φασὶ τοῖόνδε. Ἔδοξεν ὄρα
 στάχους ἐννέα, πλήρεις καὶ μεγάλους, ὑπὸ βοῶν κατα-
 βιβρωσκομένους. Μεταπεμψάμενος δὲ τοὺς μάντεις
 καὶ τῶν Χαλδαίων τινὰς, ἐπυνθάνετο τί σημαίνειν δο-
 25 κοῖεν. Ἄλλων δὲ ἄλλως ἐξηγουμένων, Σίμων τις Ἑσ-
 σαῖος τὸ γένος ἔφη τοὺς μὲν στάχους ἐνιαυτοὺς νομίζειν,
 τοὺς δὲ βοῦς μεταβολὰς πραγμάτων, διὰ τὸ τὴν χώραν
 ἀροτριῶντας ἀλλάσσειν· ὥστε βασιλεύσειν μὲν αὐτὸν
 τὸν τῶν σταχυῶν ἀριθμὸν, ἐν ποικιλίαις δὲ πραγμάτων
 30 μεταβολαῖς γενόμενον τελευτήσειν. Ταῦτα ἀκούσας
 Ἀρχέλαος μετὰ πέντε ἡμέρας ἐπὶ τὴν δίκην μετακλήθη.

δ'. Ἄξιον δὲ μνήμης ἡγησάμην καὶ τὸ τῆς γυναικὸς
 αὐτοῦ Γλαφύρας ὄναρ, ἥπερ ἦν θυγάτηρ μὲν Ἀρχελάου
 τοῦ Καππαδοκῶν βασιλέως, γυνὴ δ' Ἀλεξάνδρου γε-
 35 γονοῦα τὸ πρῶτον, ὃς ἦν ἀδελφὸς μὲν Ἀρχελάου, περὶ
 οὗ διεζητειμεν, υἱὸς δ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ὃν οὐ
 καὶ ἀνιρέθη, καθάπερ προδεδηλώκαμεν, μετὰ δὲ τὸν
 ἐκείνου θάνατον συνήκhsεν Ἰόβᾳ τῷ βασιλεύοντι Λι-
 βύης, οὗ τελευτήσαντος ἐπανελθοῦσαν αὐτὴν καὶ χη-
 40 ρεύουσαν παρὰ τῷ πατρὶ θεασάμενος ὁ ἐθνάρχης Ἀρ-
 χέλαος ἐπὶ τοσοῦτον ἔρωτος ἦλθεν, ὥστε παραχρῆμα
 τὴν συνοικοῦσαν αὐτῷ Μαριάμην ἀποπεμψάμενος
 ἐκείνην ἀγαγέσθαι. Παραγενομένη τοίνυν εἰς Ἰουδαίαν,
 μετ' ὀλίγον τοῦ ἀφίξεως χρόνον, ἔδοξεν ἐπιστάντα τὸν
 45 Ἀλέξανδρον αὐτῇ λέγειν, « ἀπέχρη μὲν ὁ κατὰ Λιβύην
 « σοι γάμος, σὺ δὲ οὐκ ἀρκεσθεῖσα τούτῳ, πάλιν ἐπὶ τὴν
 « ἐμὴν ἐστὶαν ἀνακάμπτεις, τρίτον ἄνδρα, καὶ ταῦτα
 « τὸν ἀδελφόν, ὃ τολμηρὰ, τὸν ἐμὸν ἡρημένη. Πλὴν
 « οὐ περιόψομαι τὴν ἔβριν, ἀπολήψομαι δὲ σε καὶ μὴ
 50 « θέλουςαν. » Τοῦτο διηγησαμένη τὸ ὄναρ δύο μόλις
 ἡμέρας ἐβίω.

ΚΕΦ. Η'.

Τῆς δὲ Ἀρχελάου χώρας εἰς ἐπαρχίαν περιγραφείσης

illum esse respondebat, Cypri vero de industria relictum
 esse, ut sibi ab insidiis caveret : difficilior enim disjunctos
 posse apprehendi. Quum autem eum paululum seduxisset,
 ei dixit vitam præmium fore ipsi a Cæsare si illius indicium
 fecerit, qui ei persuaserit ejusmodi res comminisci. Atque
 ille se indicaturum pollicitus Celadum ad Cæsarem sequi-
 tur, atque Judæum ostendit, qui formæ ipsius similitudine
 ad quæstum abusus erat : tanta enim eum dona per singu-
 las urbes accepisse, quanta vivus Alexander non esset
 consequutus. Quum autem risisset ad hæc Cæsar, Pseu-
 dalexandrum quidem propter habitudinem corporis inter
 remiges ablegavit, sed commenti auctorem occidi jussit.
 Cæterum Melii, sumptibus quos fecerant, stultitiæ poenarum
 satis dedisse visi sunt.

(XI.) 3. Quum autem Archelaus, ethnarchia suscepta, sup-
 prioris discordiæ memor non solum Judæos, sed etiam Sa-
 marienses crudeliter tractaret, ab utriusque populi legatis
 accusatus apud Cæsarem, anno regni nono in exilium pel-
 litur Viennam, quæ Galliæ urbs est, et ejus patrimonium
 fisco Cæsaris adjudicatur. Verum priusquam a Cæsare ac-
 cerseretur, hujuscemodi somnium dicitur vidisse. Sibi visus
 est ob oculos habere novem spicas, plenas et magnas, quas
 boves depascebant. Quumque conjectores accivisset et
 Chaldæorum nonnullos, eos interrogabat, quidnam signifi-
 cari putarent. Aliis autem aliter interpretantibus, Simon
 quidam, genere Essenus, dicebat, spicas quidem sibi videri
 esse annos, boves vero rerum mutationes indicare, eo quod
 dum ararent, terram mutarent, adeoque totidem annos re-
 gnaturum, quot numero essent spicæ, tandem vero in variis
 rerum vicissitudinibus vitam esse finitum. Istis auditis,
 post quinque dies Archelaus ad causam dicendam accitus
 est.

4. Dignum etiam est quod memoretur Glaphyræ som-
 nium, quæ filia erat Archelai Cappadocum regis, primum-
 que uxor Alexandri (qui frater quidem erat Archelai, de
 quo loquimur, filius vero regis Herodis, a quo interfectus
 est, ut jam ante memoravimus) et ejus post decessum nupta
 Jubæ regi Libyæ; quo defuncto, quum ipsam reversam et
 apud patrem in viduitate degentem conspexisset Archelaus
 ethnarcha, adeo amore accensus est, ut statim, repudiata
 conjuge sua Mariamne, eam duceret. Hæc igitur, quum in
 Judæam rediisset, brevi post tempore quam eo veniret, cer-
 nere visa est Alexandrum adstantem sibi dicere : « satis
 « fuisset tibi Libycum matrimonium; sed tu illo non contenta
 « rursum ad meos penates reverteris, tertio marito, ipsoque
 « fratre meo, o audacissima, libi adscito. Verum non inau-
 « per habeo contumeliam, sed te, licet invitam, ad me
 « recipiam. » Postquam hoc somnium narraverat, vix ultra
 biduum vixit.

CAP. VIII. (XII.)

Archelai autem regione in provinciam redacta, procurator

ἐπίτροπός τις ἱππικῆς παρὰ Ῥωμαίοις τάξεως Κωπώνιος πέμπεται, μέχρι τοῦ κτείνειν λαβὼν παρὰ τοῦ Καίσαρος ἐξουσίαν. Ἐπὶ τούτου τις ἀνὴρ Γαλιλαῖος Ἰούδας ὄνομα εἰς ἀπόστασιν ἐνῆγε τοὺς ἐπιχωρίους, 5 κακίζων, εἰ φόρον τε Ῥωμαίοις τελεῖν ὑπομένουσι, καὶ μετὰ τὸν Θεὸν αἰσουςι θνητοὺς δεσπότας. Ἦν δὲ οὗτος σοφιστὴς ἰδίᾳ αἰρέσεως, οὐδὲν τοῖς ἄλλοις προσεοικώς.

β'. Τρία γὰρ παρὰ Ἰουδαίους εἶδη φιλοσοφεῖται, καὶ 10 τοῦ μὲν αἱρετισταὶ Φαρισαῖοι, τοῦ δὲ Σαδδουκαῖοι, τρίτον δὲ 8 δὴ καὶ δοκεῖ σεμνότητά ἀσκεῖν, Ἑσσηνοὶ καλοῦνται, Ἰουδαῖοι μὲν γένος ὄντες, φιλάλληλοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων πλέον. Οὗτοι τὰς μὲν ἡδονὰς ὡς κακίαν ἀποστρέφονται, τὴν δὲ ἐγκράτειαν καὶ τὸ μὴ τοῖς 15 πάθειν ὑποπίπτειν ἀρετὴν ὑπολαμβάνουσι. Καὶ γὰρ μου μὲν ὑπεροψία παρ' αὐτοῖς, τοὺς δ' ἄλλοτρίους παῖδας ἐκλαμβάνοντες, ἀπαλοὺς ἐτι πρὸς τὰ μαθήματα, συγγενεῖς ἡγοῦνται, καὶ τοῖς ἡθεσι τοῖς ἑαυτῶν ἐντυποῦσι, τὸν μὲν γάμον καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ διαδοχὴν οὐκ ἀναι- 20 ροῦντες, τὰς δὲ τῶν γυναικῶν ἀσελγείας φυλασσόμενοι, καὶ μηδεμίαν τηρεῖν πεπεισμένοι τὴν πρὸς ἓνα πίστιν.

γ'. Καταφρονῆται δὲ πλούτου, καὶ θαυμάσιον παρ' αὐτοῖς τὸ κοινωνικόν, οὐδὲ ἔστιν εὐρεῖν κτήσει τίνα παρ' αὐτοῖς ὑπερέχοντά. Νόμος γὰρ τοὺς εἰς τὴν αἵρεσιν 25 εἰσιόντας δημεύειν τῷ τάγματι τὴν οὐσίαν· ὥστε ἐν ἅπασιν μήτε πενίας ταπεινότητά φαίνεσθαι, μηδ' ὑπεροχὴν πλούτου, τῶν δὲ ἐκάστου κτημάτων ἀναμειγμένον μίαν ὥσπερ ἀδελφοῖς ἅπασιν οὐσίαν εἶναι. Κηλῖδα δὲ ὑπολαμβάνουσι τὸ ἔλαιον, κἂν ἀλειφθῇ τις ἄκων, σμή- 30 χεται τὸ σῶμα· τὸ γὰρ αὐχμεῖν ἐν καλῷ τίθενται, λευχειμονεῖν τε διὰ παντός. Χειροτονητοὶ δὲ οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμελῆται, καὶ ἀδιάρητοι πρὸς ἀπάντων εἰς τὰς λρείας ἕκαστοι.

δ'. Μία δὲ οὐκ ἔστιν αὐτῶν πόλις, ἀλλ' ἐν ἐκάστῃ 35 κατοικοῦσι πολλοί· καὶ τοῖς ἐτέρωθεν ἤκουσιν αἱρετισταῖς ἀναπέμπεται τὰ παρ' αὐτοῖς ὁμοίως ὥσπερ ἴδια, καὶ πρὸς οὓς οὐ πρότερον εἶδον εἰσίσαιν ὡς συνηθεστάτους· διὸ καὶ ποιοῦνται τὰς ἀποδημίας, οὐδὲν μὲν ὅλως ἐπι- κομιζόμενοι, διὰ δὲ τοὺς ληστὰς ἐνοπλοὶ. Κηδεμῶν δὲ 40 ἐν ἐκάστῃ πόλει τοῦ τάγματος ἐξαιρέτως τῶν ξένων ἀποδείκνυται, ταμιεύων ἐσθῆτα καὶ τὰ ἐπιτήδεια. Καταστολὴ δὲ καὶ σχῆμα σώματος ὅμοιον τοῖς μετὰ φόβου παιδαγωγουμένοις παισίν. Οὔτε δὲ ἐσθῆτας οὔτε ὑποδήματα ἀμείβουσι πρὶν ἢ διαρραγῆναι τὸ πρότερον 45 παντάπασιν, ἢ δαπανηθῆναι τῷ χρόνῳ. Οὐδὲν δὲ ἐν ἀλλήλοις οὔτε ἀγοράζουσιν οὔτε πωλοῦσιν, ἀλλὰ τῷ χρῆζοντι διδοὺς ἕκαστος τὰ παρ' αὐτοῦ τὸ παρ' ἐκείνου χρήσιμον ἀντικομίζεται· καὶ χωρὶς δὲ τῆς ἀντιδόσεως ἀκώλυτος ἢ μετὰ λήψιν αὐτοῖς περὶ ὧν ἂν ἐβελήσωσι.

50 ε'. Πρὸς γε μὴν τὸ θεῖον ἰδίως εὐσεβεῖς· πρὶν γὰρ ἀνασχεῖν τὸν ἥλιον, οὐδὲν φθέγγονται τῶν βεβήλων, πατρῷους δὲ τίνας εἰς αὐτὸν εὐχὰς, ὥσπερ ἱκετεύοντες ἀνατελλαι. Μετὰ ταῦτα πρὸς ἃς ἕκαστοι τέχνας ἴσασιν ὑπὸ τῶν ἐπιμελητῶν διαφένται, καὶ μέχρι πέμπτης

quidam, ordinis apud Romanos equestris, Coponius, mit- titur, summa a Cæsare potestate accepta. Eo provinciam administrante, vir quidam Galilæus, cui nomen erat Judas, ad defectionem indigenas excitabat, ignavos dicens, si Ro- manis tributum pendere sustinerent, et post Deum mortales dominos agnoscerent. Erat autem hic propriæ sectæ so- phista, nulla in re aliis similis.

2. Nam tria hominum genera apud Judæos philosophan- tur, et unus quidem assectæ sunt Pharisei, alterius vero Sadducei, tertium vero, quod sane vitam severiorem exer- cere videtur, Esseni appellantur, gente quidem Judæi, at mutuo sese amore magis quam alii complectentes. Isti a voluptatibus tanquam a scelere abhorrent, continentiam vero et cupiditatibus non succumbere pro virtute ducunt. Et ipsis quidem despectui habentur nuptiæ, alienos vero liberos, dum ad disciplinas molles adhuc sunt, suscipientes, pro cognatis suis reputant, suisque moribus informant, non tamen matrimonium et ex eo successionem tollentes, sed sibimet a procaci mulierum petulantia caventes, nul- lamque uni viro fidem servare persuasum habentes.

3. Etiam divitias contemnaunt, et admiranda plane inter eos obtinet honorum communio, neque quisquam apud eos inveniri potest qui plura aliis possideat. Legesancitur enim ut qui isti sectæ nomen suum dare velint, facultates suas so- dalitio communes faciant : adeo ut inter omnes neque egestatis humilitas, nec opum vis immodica appareat, sed permixtis singulorum facultatibus, unum omnium sit tan- quam fratrum patrimonium. Labis autem instar oleum habent, et si quis vel invitatus unctus fuerit, corpus abster- git. Nam squalere honori ducunt, et veste candida semper indui. Designatos autem communium rerum procuratores habent, et ad usus omnium singulos indiscretos.

4. Illis non est una civitas certa, sed domicilia habent multi in singulis : ac suæ sectæ hominibus aliunde adven- tientibus quicquid habent æque patet ac si proprium esset, et ad eos quos nunquam viderant, quasi maxime familiares ingrediundur. Quare cum peregre proficiscuntur, nihil omnino in victum tollunt, contra latrones tamen arma ge- stant. In singulis vero civitatibus unus hospitem curator constituitur, qui vestes aliaque necessaria suppeditet. Amic- tus autem cultusque corporis qualis puerorum in metu et sub cura magistri agentiam esse solet. Imo nec vestem nec calceos mutant, donec priora vel discissa omnino fuerint vel vetustate detrita. Nihil inter se emunt, nec vendunt quicquam ; sed egenti unusquisque e suis largiens, vicissim ab eo, quod sibi usui sit, accipit : et si nihil mutuo repen- dant, eos tamen a quibuscunque velint, accipere nihil vetat.

5. Ceterum erga Deum pietate sunt singulari : nihil enim profani ante solis ortum loquuntur, sed patria quædam vota ei nuncupant, quasi ut illucescat obsecrantes. Tum ad eam quam quisque novit artem a curatoribus dimittuntur, in qua perpetuo et continenti ad quintam horam labore ver-

ώρας ἐργασάμενοι συντόνων, ἔπειτα πάλιν εἰς ἐν ἀθροίζονται χωρίον, ζωσάμενοι τε σκεπάσμασι λινοῖς οὕτως ἀπολούονται τὸ σῶμα ψυχροῖς ὕδασι· καὶ μετὰ ταύτην τὴν ἀγνείαν εἰς ἴδιον οἶκημα συνίσασιν, ἐνθα μηδενὶ τῶν ἑτεροδόξων ἐπιτέτραπται παρελθεῖν· αὐτοὶ τε καθαροὶ καθάπερ εἰς ἅγιόν τι τέμενος παραγίνονται τὸ δειπνητήριον. Καὶ καθισάντων μεθ' ἡσυχίας, ὁ μὲν σιτοποιὸς ἐν τάξει παρατίθῃσιν ἄρτους, ὁ δὲ μάγειρος ἐν ἀγγεῖον ἐξ ἐνὸς ἐδέσματος ἐκάστῳ παρατίθῃσι. Προκατεύχεται δὲ ὁ ἱερεὺς τῆς τροφῆς, καὶ γεύσασθαι τινα πρὶν τῆς εὐχῆς ἀθέμιτον. Ἀριστοποιησάμενος δὲ ἐπεύχεται πάλιν· ἀρχόμενοι τε καὶ παύόμενοι γεραίρουσι τὸν Θεόν, ὡς χορηγὸν τῆς τροφῆς. Ἐπειτα ὡς ἱερὰς καταθέμενοι τὰς ἐσθῆτας πάλιν ἐπ' ἔργα μέχρι δειλῆς τρέπονται.

Δειπνοῦσι δὲ ὑποστρέφαντες ὁμοίως συγκαθεζομένων τῶν ξένων, οἱ τύχοιεν αὐτοῖς παρόντες. Οὐδὲ κραυγὴ ποτε τὸν οἶκον οὐδὲ θόρυβος μολύνει, τὰς δὲ λαλιάς ἐν τάξει παραχωροῦσιν ἀλλήλοις, καὶ τοῖς ἐξωθεν ὡς μυστήριον τι φρικτὸν ἢ τῶν ἐνδον σιωπῇ καταφαίνεται.

Τούτου δὲ αἴτιον ἡ διηνεκὴς νῆψις καὶ τὸ μετρεῖσθαι παρ' αὐτοῖς τροφὴν καὶ ποτὸν μέχρι κόρου.

Ζ'. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐκ ἔστιν ὁ τι μὴ τῶν ἐπιμελητῶν προστάξαντων ἐνεργῶσι· δύο δὲ ταῦτα παρ' αὐτοῖς αὐτεξούσιζ, ἐπικουρία καὶ ἔλεος. Βοηθεῖν τε γὰρ τοῖς ἀξίοις, ὅπῃ ταν δύνανται, καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐφίεται καὶ τροφὰς ἀπορουμένους ὀρέγειν, τὰς δὲ εἰς τοὺς συγγενεῖς μεταδόσεις οὐκ ἔχει ποιεῖσθαι δίχα τῶν ἐπιτρόπων. Ὅργῃς ταμίαι δίκαιοι, θυμοῦ καθεκτικοί, πίστειως προστάται, εἰρήνης ὑπουργοί. Καὶ πᾶν μὲν τὸ βῆθ' ἐπ' αὐτῶν ἰσχυρότερον ὄρκου, τὸ δὲ ὁμνῶν περιίστανται, χειρόν τι τῆς ἐπιτορίας ὑπολαμβάνοντες· ἤδη γὰρ κατεγνωσθαί φασι τὸ ἀπιστούμενον, δίχα Θεοῦ. Σπουδαῖουσι δὲ ἐκτόπως περὶ τὰ τῶν παλαιῶν συγγράμματα, μάλιστα τὰ πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς καὶ σώματος ἐκλέγοντες. Ἐνθεν αὐτοῖς πρὸς θεραπείαν παθῶν ρίξαι τε ἀλεξήτῃριοι καὶ λίθων ιδιότητες ἀνερευνῶνται.

Ζ'. Τῶν δὲ ζηλοῦντι τὴν ἀρεσιν αὐτῶν οὐκ εὐθὺς ἡ πάροδος, ἀλλ' ἐπ' ἐνιαυτὸν ἔξω μένουσι τὴν αὐτὴν ὑποτίθενται δίκαιαν, ἀξινάριον τε καὶ τὸ προσηρημένον περιζῶμα καὶ λευκὴν ἐσθῆτα δόντες. Ἐπειδὴν δὲ τούτῳ τῇ χρόνῳ πείραν ἐγκρατείας δῶν, πρόσσεισι μὲν ἑγγιον τῇ διαίτῃ καὶ καθαρωτέρων τῶν πρὸς ἀγνείαν ὑδάτων μεταλαμβάνει, παραλαμβάνεται δὲ εἰς τὰς συμβιώσεις οὐδέπω. Μετὰ γὰρ τὴν τῆς καρτερίας ἐπίδειξιν δυσὶν ἄλλοις ἔτεσι τὸ ἥθος δοκιμάζεται, καὶ φανεῖς ἀξιοσύτως εἰς τὸν ὁμίλον ἐγκρίνεται. Πρὶν δὲ τῆς κοινῆς ἀφασθαι τροφῆς, ὄρκους αὐτοῖς ὁμνυσι φρικώδεις, πρῶτον μὲν εὐσεβήσιν τὸ θεῖον, ἔπειτα τὰ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια φυλάξιν, καὶ μήτε κατὰ γνώμην βλάψιν τινα μήτε ἐξ ἐπιτάγματος, μισήσιν δὲ αἰεὶ τοὺς ἀδίκους καὶ συναγωνισθαι τοῖς δικαίοις, τὸ πιστὸν αἰεὶ παρῆξιν πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς κρατοῦσιν· οὐ γὰρ δίχα Θεοῦ περιγίνεσθαι τι τὸ ἄρχιν· κἂν αὐτὸς ἄρχῃ, μηδέ ποτ'

sati, eundem simul in locum denuo conveniunt, ac lineis præcincti velaminibus, ita corpus frigida ablunt: moxque ab ea lustratione proprium in domicilium, quo alterius sectæ nemini pedem inferre licet, una omnes confluunt; ipsique ab omni labe puri, non aliter ad cœnaculum, quam ad delubrum quoddam sanctius, accedunt. Atque ubi placide ac quiete consederint, pistor quidem panes suo cuique ordine apponit, coquus vero singulis unum pulmenti ejusdem vasculum apponit. Sacerdos autem antequam cibum capiunt preces adhibet, nec ulli ante precationem quicquam gustare fas est. Finito prandio iterum precatur; et quum incipiunt et desinunt, Deum venerantur, ut qui omnia ad victum largiatur. Tunc vestibus quasi sacris depositis, rursus ad opera sua redeunt usque ad vespertinum crepusculum: atque inde reversi cœnam eodem ritu sumunt, considentibus simul hospitibus, si qui forte advenerint. Neque vero clamor unquam aut tumultus domum contaminat, sed loquendi vices ordine alii aliis concedunt: illisque qui foris sunt horrendi instar mysterii videtur silentium eorum qui intus sunt. Hujus autem rei causa est perpetua sobrietas, et cibi et potionis ad satietatem dimensio.

6. Et ceterorum quidem nihil est quod sine curatorum mandato faciunt: duo vero ista in ipsorum potestate sunt, alios juvare, eorumque misereri. Nam dignis, quando-cunque aliquid ab iis peterent, suo arbitrio cuique licet, ut et egentibus alimenta porrigere: sed cognatis aliquid donare nisi jussu curatorum non permissum est. Iræ dispensatores justis sunt, iracundiæ coercitores, fidei antistites, pacis administri. Et quicquid ab ipsis quidem dictum est, firmitus est jurejurando: jurare autem vitant ita ut perjurio pejor æstiment. Jamjam enim cum damnatum dicunt, cui absque deo nequaquam creditur. Mirabile autem studium collocant in veterum scriptis, ex quibus ea maxime deligunt, quæ animæ corporique conducant. Hinc diligenter investigant et radices remediis afferendis idoneas et lapidum proprietates quibus medicinam morbis faciant.

7. Porro ei qui hujus sectæ studio tenetur, non continuo patet ingressus, sed foris annum integrum manenti genus idem vitæ præscribunt, et dolabellam et cingulum prædictum et vestem candidam tradunt. Postquam vero hoc temporis intervallo continentis suæ documenta dederit, propius quidem ad instituti communionem accedit, ac purioribus aquis una cum ceteris lustrari incipit: necdum tamen ad convictum admittitur. Nam per duos ulterius annos, postquam tolerantiam suam palam fecerit, mores ejus explorant; et si dignus apparuerit, tum demum in consortium admittitur. Priusquam vero communem cibum attingat, horrendis semet illis juramentis adstringit, primum quidem, pie se culturum Deum; deinde et jus servaturum cum hominibus; et neque se læsurum quenquam sive sponte sive ex imperato; injuriosos vero omnes odio perpetuo habiturum et justis adiutorem fore. Fidem se semper omnibus servaturum, maximeque iis qui imperant, quod nemini sine Deo obveniat imperandi potestas. Quodsi ipse imperium

ἐξουρίσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν· μηδὲ ἐσθῆτι ἢ τινι πλεονί
κόσμῳ τοὺς ὑποτεταγμένους ὑπερλαμπρύνεσθαι. Τὴν
ἀλήθειαν ἀγαπᾷν αἰεὶ καὶ τοὺς ψευδομένους ἐλέγχειν
προβάλλεσθαι· χεῖρας κλοπῆς καὶ ψυχὴν ἀνοσίου κέρ-
δους καθαρὰν φυλάξιν. Καὶ μήτε κρύψαν τι τοὺς
αἵρετιστάς μήτε ἑτέροις αὐτῶν τι μηνύσιν, ἂν μέχρι
θανάτου τις βιάζεται. Πρὸς τοῦτοις ὁμνύουσι μηδὲν
μὲν μεταδοῦναι τῶν δογμάτων ἑτέρως ἢ ὡς αὐτοὶ μετέ-
λαβεν· ἀφεῖσθαι δὲ ληστείας, καὶ συντηρήσιν ὁμοίως
10 τὰ τε τῆς αἵρέσεως αὐτῶν βιβλία καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων
δνόματα. Τοιοῦτοις μὲν ὅροις τοὺς προσιόντας ἐξα-
σφαλίζονται.

η'. Τοὺς δὲ ἐπ' ἀξιοχρέους ἀμαρτήμασιν ἁλόντας
ἐκβάλλουσι τοῦ τάγματος· ὃ δὲ ἐκκριθεὶς οἰκτίστω πολ-
15 λάκις μόρῳ διαφθείρεται. Τοῖς γὰρ ὅροις καὶ τοῖς ἐθε-
σιν ἐνδεδεμένος, οὐδὲ τῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις τροφῆς
δύναται μεταλαμβάνειν, ποηπαγῶν δὲ καὶ λιμῶ τὸ
σῶμα τηκόμενος διαφθείρεται. Διὸ δὴ πολλοὺς ἐλεή-
σαντες ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀναπνοαῖς ἀνέλαβον, ἱκανὴν
20 ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν αὐτῶν τὴν μέχρι θανάτου βάσα-
νον ἡγοῦμενοι.

θ'. Περὶ δὲ τὰς κρίσεις ἀκριβέστατοι καὶ δίκαιοι·
καὶ δικάζουσι μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν ἑκατὸν συνελθόν-
τες. Τὸ δὲ ὀρισθῆν ὑπ' αὐτῶν ἀκίνητον. Σέβας δὲ
25 μέγιστον παρ' αὐτοῖς μετὰ τὸν Θεὸν τὸ ὄνομα τοῦ νο-
μοθέτου· ἂν βλασφημῇ τις εἰς τοῦτον, κολάζεται
θανάτῳ. Τοῖς δὲ πρεσβυτέροις ὑπακούειν καὶ τοῖς
πλείοσιν ἐν καλῶ τίθενται· δέκα γοῦν συγκαθεζομένων,
οὐκ ἂν λαλήσειε τις ἀκόντων τῶν ἑνῶν. Καὶ τὸ πτύ-
30 σαι δὲ εἰς μέσους ἢ τὸ δεξιὸν μέρος φυλάσσονται, καὶ
ταῖς ἐβδόμασιν ἔργων ἐφάπτεσθαι, διαφορώτατα Ἰου-
δαίων ἀπάντων. Οὐ μόνον γὰρ τροφὰς ἑαυτοῖς πρὸ
ἡμέρας μιᾶς παρασκευάζουσιν, ὡς μηδὲ πῦρ ἐναύοιεν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀλλ' οὐδὲ σκευῶς τι μετακινήσαι θαρ-
35 ροῦσιν οὐδὲ ἀποπατεῖν. Ταῖς δὲ ἄλλαις ἡμέραις βό-
θρον ὀρύσσοντες βάθος ποδιαίων τῇ σκαλίδι (τοιοῦτον
γὰρ ἐστὶ τὸ διδόμενον ὑπ' αὐτῶν ἀξινίδιον τοῖς νεοσυ-
στάτοις) καὶ περικαλύψαντες ἱμάτιον, ὡς μὴ τὰς αὐγὰς
ὑδρίζοιεν τοῦ Θεοῦ, θακεύουσιν εἰς αὐτὸν, ἔπειτα τὴν
40 ποιοῦσι τοὺς ἐρημωτέρους τόπους ἐκλεγόμενοι. Καίπερ
δὲ φυσικῆς οὐσης τῆς τῶν σωματικῶν λυμάτων ἐκκρί-
σεως, ἀπολούεσθαι μετ' αὐτὴν, καθάπερ μεριαμμέ-
νοις, ἔθιμον.

ι'. Διήρηνται δὲ κατὰ χρόνον τῆς ἀσχέσεως εἰς μοί-
ρας τέσσαρας, καὶ τοσοῦτον οἱ μεταγενέστεροι τῶν
προγενεστέρων ἐλαττοῦνται, ὥστε, εἰ ψαύσειαν αὐτῶν,
ἐκείνου ἀπολούεσθαι, καθάπερ ἄλλοφύλῳ συμφορύντας.
Καὶ μακρόβιοι μὲν, ὡς τοὺς πολλοὺς ὑπὲρ ἑκατὸν πα-
50 ρατείνειν ἔτη, διὰ τὴν ἀπλότητα τῆς διαίτης, ἔμοιγε
δοκεῖν, καὶ τὴν εὐταξίαν. Καταφρονηταὶ δὲ τῶν
δεινῶν, καὶ τὰς μὲν ἀληθδόνας νικῶντες τοῖς φρονή-
μασι, τὸν δὲ θάνατον, εἰ μετ' εὐκλείας προσίοι, νομί-
ζοντες ἀθανάσιος ἀμείνω. Διήλεγξε δ' αὐτῶν ἐν

fuerit adeptus, non superbe et petulanter uti potestate,
neque vestitu aut ornatu ceteros subditos exsuperare. Ve-
ritatem semper amare, propositumque habere mentientes
redarguere. Manus a furto et animum ab iniquo quæstu
purum custoditurum. Nihil se celaturum sodales, neque
aliis aliquid indicaturum, nec si ad mortem cogatur. Præ-
terea jurant quisque nemini quidem se aliter dogmata pro-
diturum quam ipse acceperit: se vero abstenturum latro-
ciniis, parique reverentia servaturum sectæ suæ libros et
angelorum nomina. Hujusmodi quidem juramentis ad
cætum suum venientes sibimet devinciunt.

8. Deprehensos vero in peccatis graviorebus ex ordine
suo ejiciunt, isque cui contigit e cætu ejici, non raro mor-
tem obit miserrimam. Nam juramentis et ritibus obliga-
tus ne aliorum quidem escia uti potest, sed dum herbas
comedit, corpus fame tabescit, atque ita interit. Quam ob
rem etiam ipsi plurimos miserati, extremum jam agentes
spiritum receperunt, pro peccatis satis poenarum, quod
ad mortem usque fuerint cruciati, dedisse existimantes.

9. Judicia autem accuratissime exercent et juste: et ju-
dicant quidem centeni ad minimum congregati. Quod vero
ab iis decretum fuerit, fixum manet et immobile. Vene-
rationem post Deum maximam apud eos habet legislatoris
nomen: et morte mulctatur quicumque ei maledixerit.
Ætate grandioribus numeroque pluribus obtemperare pul-
chrum esse ducunt, adeo ut quum decem consederint, non
loquatur aliquis, si id novem invitis fuerit. Caveat etiam
in medium eorum vel in dextram sui partem exspuere,
et sabbatis manum operi admovere fugiunt maxime
omnium Judæorum. Nam non solum pridie ejus diei ci-
bum sibi præparant, ut illo die ignem non accendant, sed
neque vas ullum loco movere audent, nec alvum exone-
rare. Aliis autem diebus scrobem ad unius pedis altitudi-
nem sarculo excavantes (datur enim ejusmodi securicula
iis qui recens admissi sunt) et circumtegentes amiculo, ne
Dei radiis injuriam facerent, in eam excernunt, deinde ef-
fossam terram in scrobem retrahunt, idque faciunt loca se-
cretiora diligentes. Et quamvis a natura sit ista sordium
corporis excretio, illis tamen solenne est ut post eam ab-
luantur, haud secus ac si polluti fuissent.

10. Distincti autem sunt juxta tempus, quo sese exercue-
runt, in quatuor classes: atque juniores adeo senioribus
inferiores habentur, ut, si aliquos eorum forte contigerint,
illi, ac si alienigenæ sese commiscuisent, semet abluant.
Et longævi quidem, ita ut multi ultra centesimum annum
extendant ætatem, propter victus simplicitatem, ut mihi
videtur, et adhibitam in omnibus moderationem. Rerum
vero adversarum contemptores et dolores vincunt animi ma-
gnitudine, mortemque, si cum gloria accedat, etiam immor-
talitati præferendam ducunt. Imo, quali in omnibus animi

ἅπασιν τὰς ψυχὰς ὁ πρὸς Ῥωμαίους πόλεμος· ἐν ᾧ
στρεβλοῦμενοι καὶ λυγίζομενοι, καίόμενοι τε καὶ κλώ-
μενοι, καὶ διὰ πάντων δεδυνάστευτες τῶν βασιανιστηρίων
ὀργάνων, ἵνα ἡ βλασφημία σὺν τῷ νομοθέτῃ, ἡ φά-
γωσί τι τῶν ἀσυνήθων, οὐδέτερόν τι ὑπέμειναν παθεῖν,
ἀλλ' οὐδὲ κολακεῦσθαι ποτε τοὺς αἰκίζομένους, ἡ δα-
κρύσαι· μειδιῶντες δὲ ἐν ταῖς ἀλγηδόσι καὶ κατειρω-
νεύομενοι τῶν τὰς βασάνους προσφερόντων εὐθυμοὶ τὰς
ψυχὰς ἠφέσαν, ὥς πάλιν κοιμιοῦμενοι.

10 ια'. Καὶ γὰρ ἔρρωται παρ' αὐτοῖς ἡδε ἡ δόξα, φηρ-
τὰ μὲν εἶναι τὰ σώματα καὶ τὴν ὕλην οὐ μόνιμον αὐ-
τοῖς, τὰς δὲ ψυχὰς ἀθάνατους αἰεὶ διαμένειν, καὶ συμ-
πλέεσθαι μὲν, ἐκ τοῦ λεπτοτάτου φοιτῶσας αἰθέρος,
ὥσπερ εἰρκταῖς τοῖς σώμασιν ὕγρῃ τινι φυσικῇ κατα-
15 σπωμέναις. Ἐπειδὴν δὲ ἀνεβῶσι τῶν κατὰ σάρκα δε-
σμῶν, οἷον δὴ μακρὰς δουλείας ἀπηλλαγμέναις, τότε
χαίρειν καὶ μετεώρους φέρεσθαι. Καὶ ταῖς μὲν ἀγα-
θαῖς, ὁμοδοξοῦντες πασι· Ἑλλήνων, ἀποφαίνονται τὴν
ὑπὲρ ὠκεανὸν δαίταν ἀποκείσθαι, καὶ χώρον οὔτε δι-
20 βροῖς οὔτε νιφετοῖς οὔτε καύμασι βαρυνόμενον, ἀλλ' ὅν
ἐξ ὠκεανοῦ πραῦς αἰεὶ ζέφυρος ἐπιπνέων ἀναψύχει·
ταῖς δὲ φαύλαις ζοφώδῃ καὶ χειμέριον ἀφορίζονται μυ-
χρὸν, γέμοντα τιμωριῶν ἀδιαλείπτων. Δοκοῦσι δέ
μοι κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν Ἑλλήνες τοῖς τε ἀνδρείοις
25 αὐτῶν, οὓς ἥρωας καὶ ἡμίθεους καλοῦσι, τὰς μακάρων
νήσους ἀνατεθεικέναι, ταῖς δὲ τῶν πονηρῶν ψυχαῖς
καθ' ἑδου τὸν ἀσεβῶν χώρον, ἐνθα καὶ κολαζομένους
τινάς μυθολογοῦσι, Σισύφους καὶ Ταντάλους καὶ Ἰξί-
ονα καὶ Τυτσοῦς, πρῶτος μὲν αἰδίους ὑφιστάμενοι τὰς
30 ψυχὰς, ἔπειτα εἰς προτροπὴν ἀρετῆς καὶ κακίας ἀπο-
τροπὴν τοὺς τε γὰρ ἀγαθοὺς γίνεσθαι κατὰ τὸν βίον
ἀμείνους, ἐλπίδι τιμῆς καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν, τῶν
τε κακῶν ἐμποδίζεσθαι τὰς δρᾶς δέει, προσδοκῶντων,
εἰ καὶ λάθοιν ἐν τῷ ζῆν. μετὰ τὴν διάλυσιν ἀθάνατον
35 τιμωρίαν ὑφίστανται. Τὰς μὲν οὖν Ἑσσηνοὶ περὶ ψυχῆς
θεολογοῦσιν, ἀφυκτον δέλεαρ τοῖς ἀπαξ γευσάμενοις τῆς
σοφίας αὐτῶν ἐγκαθιέντες.

16' Εἰσὶ δὲ ἐν αὐτοῖς οἱ καὶ τὰ μέλλοντα προγινώ-
σκειν ὑπισχνοῦνται, βίβλοις ἱεραῖς καὶ διαφόροις ἀγνεῖαις
40 καὶ προφητῶν ἀπορρήγμασιν ἐμπαιδοτριβοῦμενοι· σπά-
νιον δὲ εἰ ποτε ἐν ταῖς προαγορεύσειν ἀστοχῆσουσιν.

17' Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον Ἑσσηνῶν τάγμα, ὃ δαίταν
μὲν καὶ εἶθι καὶ νόμιμα τοῖς ἄλλοις ὁμοφρονοῦν, δι-
εστὸς δὲ τῇ κατὰ γάμον δόξῃ. Μέγιστον γὰρ ἀποκό-
45 πτειν οἶονται τοῦ βίου μέρος, τὴν διαδοχὴν, τοὺς μὴ
γαμοῦντας, μᾶλλον δὲ, εἰ πάντες τὸ αὐτὸ φρονήσειαν,
ἐκλιπεῖν ἅπαν τὸ γένος τάχιστα. Δοκιμάζοντες μὲν-
τοι τριετία τὰς γαμετὰς, ἔπειτα τρεῖς καθαρῶσιν εἰς
πεῖραν τοῦ δύνασθαι τικτεῖν, οὕτως ἀγονται. Ταῖς δὲ
50 ἐγκύμοσιν οὐχ ὁμιλοῦσιν, ἐδεικνύμενοι τὸ μὴ δι' ἡδο-
νῆν, ἀλλὰ τέκνων χρεῖαν γαμεῖν. Λουτρά δὲ ταῖς
γυναῖξιν ἀμπεχομέναις ἐνδύματα, καθάπερ τοῖς ἀνδρά-
σιν ἐν περιζώματι. Τοιαῦτα μὲν εἶθι τοῦδε τοῦ τά-
γματος.

fuerint, egregio documento erat bellum cum Romanis ge-
stum : in quo torti et distracti, flammisque usti et fracti, et
ceteris omnibus cruciatuum machinis tentati, ut vel legum
suarum auctori maledicerent, vel cibi aliquid inconsueti
comederent, alterutrum ut facerent induci non potuerunt,
nedum ut tortores suos blandius alloquerentur, aut unani
effunderent lacrimulam, sed in mediis tormentorum do-
loribus subridentes ipsosque carnifices irrisione excipientes
animas alacriter dimiserunt, tanquam denuo eas recepturi.

11. Nam et ista apud eos obtinuit opinio, corpora qui-
dem esse interitui obnoxia, nec materiam eorum perma-
nere, animas vero immortales in omne ævum durare, et
ex æthere subtilissimo prodeuntes in corporum complexum
tanquam in custodiam includi, illecebra naturali istuc at-
tractas. Postquam vero carnis vinculis solutæ fuerint, quasi
de longa servitute liberatas, tum vero letari et in sublime
evolare : et pias quidem, convenienter iis quæ Græci sen-
tiunt, vitam ultra oceanum manere dicunt, locumque nec
nive nec imbris nec æstu gravem, sed quem placidus
jugiter ab oceano spirans temperet zephyrus; impias vero
sub terram in obscurum gelidumque antrum relegant,
æternorum cruciatuum plenum. Videntur autem mihi juxta
eandem sententiam Græci suis etiam viris fortibus et
magnis, quos heroas appellant et semideos, beatorum in-
sulas attribuisse, improborum vero animabus locum apud
inferos impiorum proprium, ubi et quosdam tormentis
vexari fabulantur, Sisypnos et Tantalos et Ixiones et Tityos,
primo quidem immortales esse animas ponentes, deinde
ad exhortandum homines ad virtutis studium et dehortan-
dum a vitio : nam et bonos inde in hac vita meliores fieri,
spe præmii etiam post mortem ; et malorum impetus colli-
beri meto, ut qui exspectent, etiam si lateant dum vivunt,
fore ut post obitum æternos subeant cruciatus. Atque
ista quidem sunt quæ Esseni de anima divinitus philoso-
phantur, ejusmodi demittentes escam, quæ captos usque
teneat qui semel eorum degustarunt sapientiam.

12. Sunt autem inter eos, qui etiam futura prænoscendi
spem faciunt, ut qui a pueritia quum sacris libris, tum variis
lustrationibus, prophetarumque dictis assidue versati fue-
rint, raroque admodum suis in prædictionibus a vero
aberrant.

13. Est et alius porro Essenorum ordo, qui cum priori-
bus quidem, quoad rationem vivendi moresque et instituta,
consentit, sed in una de nuptiis opinione ab ipsis discrepat.
Maximam enim vitæ partem, quæ a successione pendet, eos
amputare arbitrantur qui a nuptiis abstineant, multo vero
magis desitutum humanum genus quam citissime, si omnes
in eandem de istis ire velint sententiam. Verumtamen spon-
sas per triennium probant. Quum autem ter purificatæ fue-
rint, ad explorandum possintne parere, tum eas uxores
ducunt. At cum gravidis non coeunt, ostendentes quod
nuptias non voluptatis ergo, sed liberorum causa fece-
rint. Feminae autem lavantur, indusiis circumamictæ, quem-
admodum viri quum subligacula induerint. Hujus quidem
mores sunt huiusmodi.

15 ἰδ'. Δύο δὲ τῶν προτέρων Φαρισαῖοι μὲν, οἱ δοκοῦν-
τες μετὰ ἀκριθείας ἐξηγεῖσθαι τὰ νόμιμα καὶ τὴν πρῶ-
την ἐπάγοντες αἵρεσιν, εἰμαρμένην τε καὶ Θεῷ προσά-
πτουσι πάντα, καὶ τὸ μὲν πράττειν τὰ δίκαια καὶ μὴ,
κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις κείσθαι, βοηθεῖν
δὲ εἰς ἕκαστον καὶ τὴν εἰμαρμένην· ψυχὴν δὲ πᾶσαν
μὲν ἀφθαρτον, μεταβαίνειν δὲ εἰς ἕτερον σῶμα τὴν τῶν
ἀγαθῶν μόνην, τὴν δὲ τῶν φαύλων αἰδίδω τιμωρίαν· κο-
λάζεσθαι. Σαδδουκαῖοι δὲ, τὸ δεύτερον τάγμα, τὴν
10 μὲν εἰμαρμένην παντάπασιν ἀναιροῦσι, καὶ τὸν Θεὸν
ἔξω τοῦ ὄραν τι κακὸν ἢ μὴ ὄραν τίθενται· φασὶ δὲ ἐπ'
ἀνθρώπων ἐκλογῇ τό τε καλὸν καὶ τὸ κακὸν προκείσθαι
καὶ τὸ κατὰ γνώμην ἑκάστω τούτων ἑκατέρω προσιέ-
ναι. Ψυχῆς τε τὴν διαμονὴν καὶ τὰς καθ' ἑξὺς τιμω-
15 ρίας καὶ τιμὰς ἀναιροῦσι. Καὶ Φαρισαῖοι μὲν φιλάλ-
ληλοι τε καὶ τὴν εἰς τὸ κοινὸν ὁμόνοιαν ἀσχοῦντες, Σαδ-
δουκαῖων δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους τὸ ἥθος ἀγριώτερον,
αἱ τε ἐπιμιξίαι πρὸς τοὺς ὁμοίους ἀπηνεῖς ὡς πρὸς ἄλλο-
τέρους. Τοιαῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν Ἰουδαίῳ φιλοσοφούν-
20 των εἶχον εἰπεῖν.

ΚΕΦ. Θ'.

Τῆς Ἀρχελαΐου δὲ ἐθναρχίας μεταπεσούσης εἰς ἐπαρ-
χίαν οἱ λοιποὶ, Φίλιππος τε καὶ Ἡρώδης δ' κληθεὶς
Ἀντίπας, διώκουν τὰς ἑαυτῶν τετραρχίας. Σαλώμη
γὰρ τελευταῖσα Ἰουλίᾳ τῇ τοῦ Σεβαστοῦ γυναικὶ τὴν τε
25 αὐτῆς τοπαρχίαν καὶ Ἰάμνειαν καὶ τοὺς ἐν Φασσηλίδι
φοινικῶνας κατέλιπεν. Μεταβάσης δὲ εἰς Τιβέριον
τὸν Ἰουλίαν υἱὸν τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας μετὰ τὴν
Αὐγούστου τελευτὴν, ἀφηγησάμενου τῶν πραγμάτων
ἔτεσιν ἑπτὰ καὶ πενήκοντα, πρὸς δὲ μηνὶν ἑξ καὶ
30 ἡμέραις δυοῖν, διαμείναντες ἐν ταῖς τετραρχίαις δ' τε
Ἡρώδης καὶ Φίλιππος, ὁ μὲν πρὸς ταῖς Ἰορδάνου πη-
γαῖς ἐν Παναδίᾳ πόλιν κτίζει Καισάρειαν, κἀν τῇ κάτω
Γαυλαντικῇ Ἰουλιάδα, Ἡρώδης δὲ ἐν μὲν τῇ Γαλι-
λαίᾳ Τιβεριάδα, ἐν δὲ τῇ Περαιᾷ φερώνυμον Ἰουλίαν.
35 (ΙΔ'.) β'. Περφθεις δὲ εἰς Ἰουδαίαν ἐπίτροπος ὑπὸ
Τιβερίου Πιλάτος, νύκτωρ κεκαλυμμένης εἰς Ἱεροσό-
λυμα παρεισχομίζει τὰς Καισάρως εἰκόνας, αἱ σημαῖαι
καλοῦνται. Τοῦτο μεθ' ἡμέραν μεγίστην ταραχὴν
ἤγειρεν Ἰουδαίων. Οἱ τε γὰρ ἐγγὺς πρὸς τὴν ὄψιν
40 ἐξεπλάγησαν, ὡς πεπατημένων αὐτοῖς τῶν νόμων
(οὐδὲν γὰρ ἀξιούσιν ἐν τῇ πόλει δείκῃλον τίθεσθαι), καὶ
πρὸς τὴν ἀγανάκτησιν τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἄθρους ἐκ
τῆς χώρας λαὸς συνέρρευσεν. Ὁρμήσαντες δὲ πρὸς
τὸν Πιλάτον εἰς Καισάρειαν ἰκέτευον ἐξενεγκεῖν Ἱερο-
45 σόλυμων τὰς σημαίας καὶ τηρεῖν αὐτοῖς τὰ πάτρια.
Πιλάτου δ' ἀρνούμενου περὶ τὴν ἱκεσίαν, πρηνεῖς κα-
ταπεσόντες, ἐπὶ πέντε ἡμέρας καὶ νύκτας Ἰσας ἀκίνητοι
διεκαρτέρουν.

γ'. Τῇ δὲ ἑξῆς ὁ Πιλάτος καθίσας ἐπὶ βήματος ἐν
10 τῷ μεγάλῳ σταδίῳ, καὶ προσκαλεσάμενος τὸ πλῆθος,
ὡς ἀποκρίνεσθαι ὅθην αὐτοῖς θέλων, δίδωσι τοῖς στρα-
τιώταις σημείον, ἐκ συντάγματος κυκλώσασθαι τοὺς

14. Ex duobus vero ordinibus prioribus, Pharisei qui-
dem, qui in accuratioribus legum interpretibus habentur,
et primæ sectæ auctores erant, fato et Deo omnia attri-
buunt, et honeste agere aut non agere magna ex parte
in hominibus situm esse aiunt, cooperari autem in sin-
gulis fatum : animam autem omnem quidem esse im-
mortalem, solas vero bonorum animas in alia transire cor-
pora, at malorum æterno supplicio puniri. Sadducei au-
tem, qui alter est ordo, fatum omnino tollunt, Deumque
negant auctorem esse ut quis vel male agat vel a malo
abstineat, et in electione hominis positum aiunt tum bo-
num, tum etiam malum, et unumquemque pro arbitrio suo
ad utrumlibet accedere. Quin et animas permanere, sup-
pliciaque et præmia apud inferos negant. Et Pharisei
quidem sui invicem amantes sunt, et in communem utili-
tatem concordiam colunt : Sadduceorum vero mores et er-
ga se mutuo magis feri, et cum sui similibus versantur
quemadmodum cum alienis. Ejuscemodi sunt quæ de iis
qui apud Judæos philosophantur dicenda habui.

CAP. IX. (XIII.)

Archelai autem ethnarchia in provinciam redacta, reliqui,
Philippus et Herodes cognomine Antipas, tetrarchias suas
administabant. Salome enim moriens Julię Augusti con-
jugi toparchiam suam et Iamnam et palmata in Phasaelide
reliquit. Delato autem ad Tiberium Julię filium Romano
imperio, post mortem Augusti, qui rerum summæ præfuit
annis septem et quinquaginta, prætereaque mensibus sex,
et duobus diebus, Herodes ac Philippus, qui in suis adhuc
erant tetrarchiis, hic quidem juxta Jordanis fontes in Pa-
neado urbem Cæsaream condit et in inferiore Gaulanitide
Juliadem, Herodes vero in Galilæa Tiberiadem et in Pe-
ræa cognominem Julię.

XIV.) 2. Pilatus autem a Tiberio procurator in Judæam
missus velatas Cæsaris imagines (signa appellantur) noctu
infert Hierosolymis. Hæc res, simulatque dies illuxit, maxi-
mum tumultum excitavit Judæorum. Nam qui in próximo
erant novo spectaculo attoniti obstupere, quasi patriæ le-
ges violatæ et conculcatæ essent : nefas quippe illis est
simulacrum ullum in urbe statuere. Dumque illi indigna-
rentur qui in urbe erant, ingens hominum multitudo e re-
gione confluit; subitoque Cæsaream ad Pilatum profecti,
supplicabant ut imagines ex urbe Hierosolymorum auferen-
das curaret, ipsisque jura patria conservaret. Quumque
Pilatus petitioni illorum non concederet, humi prostrati
quinque diebus totidemque noctibus immobiles perman-
serunt.

3. Postridie autem Pilatus, quum in suggesto in magno
stadio consedisset, populumque ad se advocasset, ut qui
eis respondere vellet, signum dat militibus ut ex constituto
Judæos armati circumvenirent. Quumque eos circumdaret

Ἰουδαίους τοῖς ὅπλοις. Περιστάσης δὲ τριστοιχέι τῆς
φάλαγγος, οἱ Ἰουδαῖοι μὲν ἀγανέει ἦσαν πρὸς τὸ ἀδό-
κητον τῆς ὀφείας, Πιλάτος δὲ κατακόψει εἰπὼν αὐ-
τοῦς, εἰ μὴ προσδέξαιτο τὰς Καίσαρος εἰκόνας, γυμνοῦν
5 τὰ ἱερὰ τοῖς στρατιώταις ἐνεῦεν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κα-
θάπερ ἐκ συνθήματος ἀθρόοι καταπεσόντες καὶ τοὺς αὐ-
χένους παρακλίναντες ἐτοιμοὺς εἰς ἀναίρεσιν σφᾶς ἐβόων
μᾶλλον ἢ τὸν νόμον παραδῆναι. Ὑπερθαυμάσας δ'
ὁ Πιλάτος τὸ τῆς δεισιδαιμονίας ἄκρατον, ἐκκομίσαι
10 μὲν αὐτίκα τὰς σημαίας Ἱεροσολύμων κελεύει.

δ'. Μετὰ δὲ ταῦτα ταραχὴν ἐτέραν ἐκίνει τὸν ἱερὸν
θησαυρὸν (καλεῖται δὲ Κορβανᾶς) εἰς καταγωγὴν ὑδά-
των ἐξαελαίσκων. Κατῆγε δὲ ἀπὸ τετρακοσίων σταδίων.
Πρὸς τοῦτο τοῦ πλήθους ἀγανάκτησις ἦν, καὶ τοῦ Πι-
15 λάτου παρόντος εἰς Ἱεροσόλυμα περιστάντες τὸ βῆμα
κατεβόων. Ὁ δὲ (προῆδει γὰρ αὐτῶν τὴν ταραχὴν) τῷ
πλήθει τοὺς στρατιώτας ἐνόησεν ἰδιωτικαῖς
κεκαλυμμένους ἐγκαταμίξας, καὶ ἕξει μὲν χρῆσασθαι
κωλύσας, ξύλοις δὲ καίειν τοὺς κεκραγότες ἐγκελευσά-
20 μένος, σύνθημα δίδωσιν ἀπὸ τοῦ βήματος, τυπτόμενοι
δ' οἱ Ἰουδαῖοι πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν πλητῶν, πολλοὶ δ'
ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ καταπατηθέντες ἀπώ-
λονται. Πρὸς δὲ τὴν συμφορὰν τῶν ἀνηρημένων κατα-
πλαγὲν τὸ πλῆθος ἐσώπησε.

25 (ΙΕ'). ε'. Κάν τούτῳ κατήγορος Ἡρώδου τοῦ τετραρ-
χοῦντος Ἀγρίππας υἱὸς Ἀριστοβούλου, ὃν ὁ πατὴρ
Ἡρώδης ἀπέκτεινε, παραγίνεται πρὸς Τιδέριον. Τοῦ
δὲ μὴ προσδεξαμένου τὴν κατηγορίαν, μένων ἐπὶ Ῥώμης
τούς τε ἄλλους τῶν γνωρίμων ἐθεράπευε, καὶ μάλιστα
30 τὸν Γερμανικοῦ παῖδα Γάϊον, ἰδιώτην ἔτι ὄντα. Καὶ
δή ποτε ἐστὶν αὐτὸν τὰ τε ἄλλα ποικίλως ἐφιλορρο-
νεῖτο καὶ τελευταῖον τὰς χεῖρας ἀνατείνας φανερώς ἡψ-
ετο θάπτον αὐτὸν θεάσασθαι τῶν ὄλων δεσπότην, ἀπο-
θανόντος Τιβερίου. Τοῦτό τις τῶν οικειῶν αὐτοῦ διαγ-
35 γέλλει Τιβερῶν, καὶ ὅς ἀγανακτήσας εἰργνυσὶ τὸν
Ἀγρίππαν καὶ μετ' αἰκίας εἶχεν ἐπὶ μῆνας ἑξ ἐν δε-
σμωτηρίῳ, μέχρις αὐτὸς ἐτελεύτησεν ἡγεμονεύσας ἔτη
δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι καὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπὶ μηνὶν ἑξ.

(ΙΓ'). ς'. Ἀποδείχθεις δὲ Γάϊος Καῖσαρ ἀνίσταται
40 τῶν δεσμῶν τὸν Ἀγρίππαν καὶ τῆς Φιλίππου τετραρχίας
(ἐτεθνήκει γὰρ οὗτος) καθίστησι βασιλέα. Παραγε-
νόμενος δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν Ἀγρίππας φθόνῳ τὰς Ἡρώ-
δου τοῦ τετράρχου διήγειρεν ἐπιθυμίας. Ἐνῆγε δὲ μάλ-
ιστα τοῦτον εἰς ἐλπίδα βασιλείας Ἡρωδιάς ἡ γυνή,
45 κατονειδίζουσα τὴν ἀργίαν, καὶ φαιμένη παρὰ τὸ μὴ
βούλεσθαι πλεῖν ἐπὶ Καίσαρα στερίσκεσθαι μείζονος
ἀρχῆς· ὅπου γὰρ Ἀγρίππαν ἑξ ἰδιώτου βασιλέα πε-
ποίηκεν, ᾧ πού γε ἀν' ἐκεῖνον διαναστήσειεν ἐκ τετράρ-
χου. Τούτοις ἀναπεισθεὶς Ἡρώδης ἦκε πρὸς Γάϊον, ὅφ'
50 οὐ τῆς πλεονεξίας ἐπιτιμᾶται φυγῇ εἰς Ἰσπανίαν.
Ἠκολούθησε γὰρ αὐτῷ κατήγορος Ἀγρίππας, ᾧ καὶ
τὴν τετραρχίαν τὴν ἐκεῖνον προσέθηκε Γάϊος. Καὶ
Ἡρώδης μὲν ἐν Ἰσπανίᾳ, συμφυγούσης αὐτῷ καὶ τῆς
γυναικὸς, τελευτᾷ.

phalanx triplique ordine, Judæi quidem animis consternati
erant ad spectaculum quod præter opinionem acciderat ;
Pilatus vero, illos se trucidatum ire minatus, nisi Cæsaris
imaginibus locum darent, significabat militibus ut gladios
educerent. Judæi autem quasi uno consilio omnes concide-
runt, et reclinatis cervicibus vociferabantur, se longe mori
malle quam contra legem aliquid facere. Tunc Pilatus,
quum valde admiratus esset vehemens populi erga religio-
nem studium, e vestigio quidem signa Hierosolymis expor-
tari jubet.

4. At post hæc alium tumultum excitavit sacrum the-
saurum (isque Corbanas appellabatur) in constructionem
aquæductus impendens. Per quadringenta autem stadia eum
deducebat. Hoc ipsum ægre admodum ferebat plebs, quum-
que Pilatus præsens adesset Hierosolymis, circumfusi sug-
gesto adversus eum inclamabant. Ille vero (præviderat
enim tumultum illorum futurum) quum armatos milites
plebeio habitu multitudini immiscuisset, eisque præcepis-
set ut vociferantes non gladiis, sed fustibus ferirent, si-
gnum illis e suggesto dedit. Qua re fiebat ut Judæorum
multi verberati, partim ab ictibus, partim a se ipsis dum
fugerent obtriti, perierint. Ita plebs peremptorum calami-
tate delerita a clamoribus abstinuit.

(XV.) 5. Interea Agrippa filius Aristobuli, quem pater
Herodes interfecerat, ad Tiberium se confert, ut Herodem
tetrarcham accusaret. Quum autem Tiberius accusationem
rejecisset, Agrippa, Romæ manens, et alios e viris nobi-
lioribus officiis demereri studebat, maximeque Caium Ger-
manici filium, adhuc privatum. Quumque aliquando eum
convivio exciperet, et alias variam comitatem adhibebat,
tandemque expansis manibus palam precabatur, ut ocus
mortuo Tiberio ipsum conspiceret rerum omnium dominum.
Hoc quidam e domesticis ejus Tiberio nunciat, atque ille
indignabundus Agrippam in vincula conjicit, et male tracta-
tum sex mensibus in carcere tenebat, donec ipse moreretur,
postquam regnarat annos duos et viginū, menses sex et tres
dies.

(XVI.) 6. Quum autem Caius declaratus esset Cæsar, et
Agrippam vinculis liberavit, et tetrarchiæ Philippi (nam is
decesserat) regem constituit. At quum in regnum venisset
Agrippa, Herodias tetrarchæ ex invidia cupiditates inflam-
mavit. Maxime autem eum in spem regni adducebat Hero-
dias uxor, exprobrans ei socordiam, dicensque ipsum ma-
jori non auctum esse imperio, quod ad Cæsarem navigare
noluerit. Nam quum Agrippam ex privato regem fecerit,
annon et ipsum ex tetrarcha ad eandem dignitatem promo-
tum iret? Istis persuasus Herodes ad Caium veniebat, a
quo ob avaritiam mulctatur exilio et in Hispaniam relega-
tur. Eum quippe sequuntur est accusator Agrippa, cui etiam
tetrarchiam illius adjecit Caius. Et Herodes quidem in
Hispania, uxore etiam in fuga eum comitata, diem supre-
mum obit.

ΚΕΦ. Γ.

Γαῖος δὲ Καῖσαρ ἐπὶ τοσούτων ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύ-
χην, ὥστε θεὸν μὲν αὐτὸν καὶ δοκεῖν καὶ βούλεσθαι καὶ
καλεῖσθαι, τῶν τε εὐγενεστάτων ἀνδρῶν ἀχροτομήσας
τὴν πατρίδα, ἐκτείνει δὲ τὴν ἀσέβειαν καὶ ἐπὶ Ἰου-
δαίους. Πετρώνιον γοῦν μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Ἱεροσο-
λύμων ἐπεμψεν ἐγκαθιδρύσονται τῶν αὐτῶν τοὺς ἀνδριάντας
αὐτοῦ, προστάξας εἰ μὴ δέξαιντο Ἰουδαῖοι, τοὺς τε κω-
λύοντας ἀνελεῖν καὶ πᾶν τὸ λοιπὸν ἔθνος ἐξανδραποδί-
σασθαι. Θεῶ δὲ ἄρα τῶν προσταγμάτων ἔμελε. Καὶ
10 Πετρώνιος μὲν σὺν τρισὶ τάγμασι καὶ πολλοῖς ἐκ τῆς
Συρίας συμμαχοῖς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἤλαυνεν ἐκ τῆς
Ἀντιοχείας, Ἰουδαῖον δὲ οἱ μὲν ἠπίστουν ἐτι ταῖς τοῦ
πολέμου φήμασι, οἱ δὲ πιστεύοντες ἦσαν ἐν ἀμηχανῇ
πρὸς τὴν ἀμυναν. Ταχὺ δὲ ἐρώρει διὰ πάντων τὸ δέος,
15 ἥδη παρούσης εἰς τὴν Πτολεμαίδα τῆς στρατιᾶς.

β'. Πρόσεστι δ' ἡ πόλις αὕτη τῆς Γαλιλαίας παρά-
λιος κατὰ τὸ μέγα πεδῖον ἐκτισμένη· περιέχεται δὲ
ὄρεσιν, ἐκ μὲν τοῦ πρὸς ἀνατολὴν κλίματος ἀπὸ στα-
δίων ἐξήκοντα τῶν τῆς Γαλιλαίας, ἀπὸ δὲ τοῦ μεσημ-
20 ῆρου τῶν Καρμήλων διέχοντι σταδίους ἑκατὸν εἰκοσι.
Τῶν δὲ ὑψηλοτάτῳ, κατ' ἄρκτον, δὲ καλοῦσι Κλίμακα
Τυρίων οἱ ἐπιχώριοι, καὶ τοῦτο δὲ σταδίους ἀφέστηκεν
ἑκατόν. Τοῦ δὲ ἀστεως ἀπὸ δύο σταδίων δὲ καλούμενος
Βήλαιος ποταμὸς παραρρεῖ παντάπασιν ὀλίγος, παρ' ᾧ
25 τὸ Μέμνονος μνημεῖόν ἐστιν, ἔχον ἐγγὺς αὐτοῦ τόπον
ἑκατονταπῆχην θαύματος ἄξιον. Κυκλοτερὲς μὲν γάρ
ἐστὶ καὶ κοῖλος, ἀναδίδωσι δὲ τὴν θαλινὴν ψάμμον, ἣν
δταν ἐκκενώσῃ πολλὰ πλοῖα προσσχόντα, πάλιν ἀναπλη-
ροῦται τὸ χωρίον, κατασυρόντων μὲν ὥσπερ ἐπίτηδες
30 τότε τῶν ἀνέμων εἰς αὐτὸ τὴν ἔξωθεν ἀργὴν ψάμμον,
τοῦ δὲ μεταλλοῦ πᾶσαν εὐθὺς μεταβάλλοντος εἰς ὑα-
λον, θαυμασιώτερον τοῦτό μοι δοκεῖν, τὸ τὴν ὑπερχυ-
θεῖσαν ὑαλον ἐκ τοῦ τόπου πάλιν γίνεσθαι ψάμμον εἰ-
καίαν. Τὸ μὲν οὖν χωρίον τοῦτο τοιαύτην εἴληφε
35 φύσιν.

γ'. Ἰουδαῖοι δὲ μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων ἀθροι-
σθέντες εἰς τὸ πεδῖον τὸ πρὸς Πτολεμαίδα καθικέτευον
τὸν Πετρώνιον ὑπὲρ τῶν πατρῶν νόμων πρῶτον, ἔπειτα
ὑπὲρ ἑαυτῶν. Ὁ δὲ πρὸς τε τὸ πλῆθος καὶ τὰς δεή-
40 σεις ἐνδούς τὴν μὲν στρατιάν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ἐν
Πτολεμαίδι καταλείπει, προελθὼν δὲ εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν καὶ συγκαλέσας τὸ πλῆθος καὶ τοὺς γνωρίμους
πάντας εἰς τὴν Τιβεριάδα, τὴν τε Ῥωμαίων διεξήκει
δύναμιν καὶ τὰς Καίσαρος ἀπειλὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν
45 ἀξίωσιν ἀπέφηνεν ἀγνώμονα. Πάντων γὰρ τῶν ὑπο-
τεταγμένων ἔθνων κατὰ πόλιν συγκαθιδρυκόντων τοῖς
ἄλλοις θεοῖς καὶ τὰς Καίσαρος εἰκόνας, τὸ μόνους ἐκεί-
νους ἀντιτάσσεσθαι πρὸς τοῦτο σχεδὸν ἀρισταμένους εἶ-
ναι καὶ μεθ' ὕβρεως.

δ'. Τῶν δὲ τὸν νόμον καὶ τὸ πάτριον ἔθος προτεινα-
μένων, καὶ ὡς οὐδὲ Θεοῦ τι δείκνηλον, οὐχ ὅπως ἀνδρὲς,
ὡ κατὰ τὸν ναὸν μόνον, ἀλλ' οὐδὲ ἐν εἰκαίῳ τινὶ τόπῳ

CAP. X. (XVII.)

Caius autem Cæsar adeo insolenter abusus est fortuna,
ut se quidem deum esse putaret, atque ita appellari vellet,
patriamque suam nobilissimorum virorum cæde truncaret,
in Judæam vero impietate sua grassaretur. Itaque cum
exercitu Petronium misit Hierosolyma, statuas ejus in tem-
plo collocaturum, dato ei in mandatis, si eas locari non si-
nerent, ut qui huic rei adversarentur omnes interficeret, et
quotquot reliqui essent ex gente, universos in captivitatem
abduceret. Deo autem curæ erant istiusmodi mandata.
Et Petronius quidem cum tribus legionibus et multis e Sy-
ria auxiliaribus ex Antiochia Judæam ire contendebat;
Judæorum vero quidam fidem non habebant famæ bellum
nuncianti, qui vero credebant in summa erant consilii ino-
pia de sui defensione. Celeriter autem omnes occupabat me-
tus: nam jam Ptolemaidem pervenerat exercitus.

2. Adjacet hæc urbs Galilææ, ad mare sita, et in magno
campo exstructa. Circumdatur autem montibus, ad pla-
gam quidem orientalem monte Galilææ, inde remoto stadia
sexaginta; a meridionali vero Carmelo, qui distat stadiis
centum et viginti: a septentrionali autem monte altissimo,
quem Scalam Tyriorum vocant indigenæ, atque hic cen-
tum stadiis distat. Duorum stadiorum intervallo ab urbe
præterlabitur fluvius exiguus omnino, qui Belæus appella-
tur, ad quem monumentum est Memnonis, sibi vicinum
habens locum centum cubitorum admiratione dignum. Est
enim rotundus et cavus, et egerit arenam vitriariam, quam
postquam exhausserunt multæ naves appellentes, iterum
impletur locus, ventis quasi de industria eo aliunde deve-
hentiibus infectam arenam, fodinaque statim universam in
vitrum mutante: in quo id, ut mihi videtur, est mirabilius,
quod quicquid vitri inde effluit, denuo convertatur in vulga-
rem arenam. Et locus quidem isto ita a natura factus est.

3. Judæi autem, cum uxoribus et liberis in campum
juxta Ptolemaidem congregati Petronio supplicabant, inpri-
mis pro patriis legibus, ac deinde pro se ipsis. Ille vero
multitudine eorumque precibus nonnihil flexus exercitum
quidem et statuas in Ptolemaide relinquit, in Galilæam au-
tem profectus, quum populum convocasset et nobiliores
quosque in Tiberiadem, verbis aliquammultis et Romanorum
potentiam exponebat et Cæsaris minas, prætereaque osten-
debat quam improba esset eorum petitio et absurda. Nam
quum gentes omnes ipsorum imperio subjectæ suis in urbi-
bus inter reliquos deos imagines etiam Cæsaris locavissent,
ut soli Judæi istud facere recusarent, haud longe a defe-
ctione abesse, eaque cum contumelia juncta.

4. Quum autem illi leges moresque patrios pro se alle-
gassent, quodque nec Dei simulacrum ullum, nedum homi-
nis, aut in templo aut adeo in ullo loco regionis profano

τῆς χώρας θέσθαι θεμιτὸν εἶναι, ὑπολαβὼν δὲ Πετρίωνιος, « ἀλλὰ μὴν καὶ μοι φυλακτικός ὁ τοῦμοῦ δεσπότης νόμος, « ἔφη· παραβάς γὰρ αὐτὸν καὶ φεισάμενος ὑμῶν ἀπο- « λούμαι δικαίως. Πολεμήσει δὲ ὑμᾶς ὁ πέμψας ἐμέ, « οὐκ ἐγώ· καὶ γὰρ αὐτὸς ὥσπερ ὑμεῖς ἐπιτάσσομαι. » Πρὸς ταῦτα τὸ πλῆθος πᾶν ἐβόα πρὸ τοῦ νόμου πά- « σchein ἐτοιμῶς ἔχειν. Καταστειλάς δὲ ὁ Πετρίωνιος αὐτῶν τὴν βοήν, « πολεμήσατε, εἶπεν, ἄρα Καίσαρι; » Καὶ Ἰουδαῖοι περὶ μὲν Καίσαρος καὶ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων δις τῆς ἡμέρας θύειν ἔφασαν· εἰ δὲ βούλεται τὰς εἰκόνας ἐγκαθιδρύειν, πρότερον αὐτὸν δεῖν ἅπαν τὸ Ἰουδαίων ἔθνος προθύσασθαι· παρέχειν δὲ σφᾶς αὐτοὺς ἐτοιμοὺς εἰς σφαγὴν ἅμα τέκνοις καὶ γυναῖξιν. Ἐπὶ τούτοις θαῦμα καὶ ὄλκτος εἰσῆλθε τὸν Πετρίωνιον τῆς τε ἀνυπερβλήτου θρησκείας τῶν ἀνδρῶν καὶ τοῦ πρὸς θά- νατον ἐτοιμοῦ παραστήματος. Καὶ τότε μὲν ἀπρακτοὶ διελύθησαν.

ε'. Ταῖς δ' ἑξῆς ἀθροίσας τε τοὺς δυνατοὺς κατ' ἰδίαν καὶ τὸ πλῆθος ἐν κοινῇ συλλέγων ποτὲ μὲν παρεκάλεε, ποτὲ δὲ συνεβούλευε, τὸ μὲντοι πλέον διηπειλεῖ, τὴν τε Ῥωμαίων ἐπανατεινόμενος ἰσχύον καὶ τοὺς Γαίους θυμὸς τῇ τε ἰδίᾳ πρὸς τοῦτοις ἀνάγκῃ. Πρὸς δὲ μηδεμίαν πείραν ἐνδιδόντων, ὡς ἑώρα καὶ τὴν χώραν κινδυνεύουσαν ἄσπορον μεῖναι (κατὰ γὰρ ὥραν σπό- ρου πεντήκοντα ἡμέρας ἀργὰ προσδιέτριβεν αὐτῶν τὰ πλῆθη), τελευταῖον ἀθροίσας αὐτοὺς, « καὶ παρακινδύ- « νευτέον ἐμοὶ μάλλον, εἰπὼν, ἡ γὰρ, τοῦ Θεοῦ συν- « εργοῦντος, πείσας Καίσαρα σωθήσομαι μεθ' ὑμῶν ἡδέως, ἡ παροξυνθέντος ὑπὲρ τοσοῦτον ἐτοιμῶς ἐπι- « δώσω τὴν ἑμαυτοῦ ψυχὴν, » διαφῆκε τὸ πλῆθος, πολλὰ κατευχόμενον αὐτῷ, καὶ παραλαβὼν τὴν στρα- τὴν ἐκ τῆς Πτολεμαίδος ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐνθεν εὐθέως ἐπέστελλε Καίσαρι τὴν τε ἐμβολὴν τὴν εἰς Ἰουδαίαν αὐτοῦ καὶ τὰς τοῦ ἔθνους ἱκετείας, ὅτι τε, εἰ μὴ βούλοιτο πρὸς τοῖς ἀνδράσι καὶ τὴν χώραν ἀπο- λείσαι, δεοὶ φυλάττειν τε αὐτοὺς τὸν νόμον καὶ παριέναι τὸ πρόσταγμα. Ταῦταις ταῖς ἐπιστολαῖς οὐ σφόδρα μετρίως Γαῖος ἀνέγραψεν, ἀπειλῶν Πετρίωνίῳ θάνα- τον, ὅτι τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ βραδὺς ὑπηρέτης ἐγένετο. Ἀλλὰ τοὺς μὲν τούτων γραμματοφόρους συν- ἔθη χειμασθῆναι τρεῖς μῆνας ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὸν δὲ Γαίου θάνατον ἄλλοι καταγγέλλοντες εὐπλόουν. Ἐφθῆ γοῦν τὰς περὶ τούτου λαβεῖν Πετρίωνιος ἐπισταλὰς ἐπτά καὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἡ τὰς καθ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

Γαίου δὲ ἡγεμονεύσαντος ἔτη τρία καὶ μῆνας ὀκτώ, καὶ δολοφονηθέντος, ἀρπάζεται μὲν ὑπὸ τῶν ἐν Ῥώμῃ στρατευμάτων εἰς τὴν ἀρχὴν Κλαύδιος. Ἡ δὲ σύγ- κλητος, ἐξηγουμένων τῶν ὑπάτων, Σεντίου Σατορνί- νου καὶ Πομπωνίου Σεκούνδου, τρισὶ ταῖς συμμενού- σαις σπείραις ἐπιτρέψασα φυλάττειν τὴν πόλιν, εἰς τὸ Καπετώλιον ἡθροίσθη, καὶ διὰ τὴν ὠμότητα τὴν Γαίου Κλαυδίῳ πολεμεῖν ἐψηφίζετο· καταστήσεσθαι γὰρ

fas sibi esset locare : hæc illorum verba excipiens Petro- nius respondit, « sed etiam mihi sane servanda est mei « domini lex : nam si contra eam fecero, et vobis peper- « cero, jure merito peribo. Vos autem oppugnatum ibit « ille qui me misit, non ego : nam et ipse pariter ac vos « ejus potestati subditus sum. » Ad hæc universa multitudo clamabat, « se ad quodcunque patiens pro lege paratos esse. Quum autem clamorem illorum sedasset Petronius aiebat, « num adversus Cæsarem pugnare parati estis? » Cui Judæi dicebant se pro Cæsare quidem et populo Ro- mano his quotidie victimas immolare : at si pro arbitrio velit statuas collocare, debere eum totam Judæorum gen- tem prius immolare : se quippe cum liberis et uxoribus libenter præbere jugulantibus cervices. Ad hæc Petronium subit admiratio simulque miseratio eorum, qui tam insu- perabili essent religione, et ad mortem oppetendam fiden- ter adeo parati. Et tunc quidem rebus infectis dimissi sunt.

5. Sequentibus autem diebus quum primores privatim congregasset, populumque publice colligeret, nunc quidem obsecrabat, interdum vero monebat, et præter cetera mi- nis utebatur, et Romsuorum vires amplificans, et Caii in- dignationem, insuper et suam qua premeretur necessita- tem. Quum autem illi, istis omnibus ab eo tentatis, nihil de sua sententia decederent, ubi videbat regionem eo re- ductum iri ut non sereretur (nam seminandi tempore per dies quinquaginta otiose morabatur Judæorum plebs), ipsis ad extremum convocatis, quum dixisset, sibi magis subeu- dum esse periculum : « aut enim, si Dei auxilio Cæsarem « placavero, libenter vobiscum conservabor; aut illo irri- « tato, pro tanta multitudine animam meam alacriter im- « pendam, » postea populum dimisit, fausta omnia ipsi precantem, assumptoque exercitu ex Ptolemaide reversus est Antiochiam. Illinc mox literas ad Cæsarem mittebat, quibus eum certiorum faceret et de sua in Judæam irru- ptione et de populi supplicatione, quodque, nisi vellet regio- nem una cum hominibus perdere, illis permittendam le- gem suam servare, et ab ipso remittendum aliquid de eo quod imperaverat. Hisce literis non admodum moderate respondit Caius, mortem Petronio minitans, quod in man- datis suis exsequendis tardus exstitisset. Verum contigit ut ii quidem qui Caii responsum perferebant tres menses in alto tempestate jactarentur, alii vero Caii mortem nun- ciantes prospere navigarent. Qua re flebat ut Petronius ante septem et viginti dies literas de eo quam contra se- ipsum acceperit.

CAP. XI. (XVIII.)

Caius autem ex insidiis occiso, quum regnasset annos tres et octo menses, Claudius ad Imperium rapitur ab exercitu qui Romæ erat. At senatus, quum referentibus consulibus, Sentio Saturnino et Pomponio Secundo, custodiam urbis mandasset tribus legionibus quæ cum ipso manserant, fre- quens in Capitolium coactus est, et propter Caii immanita- tem bellum adversus Claudium gerere decernebat, quippe

δι' ἀριστοκρατίας, ὥσπερ οὖν πάλαι διωκεῖτο, τὴν ἀρχὴν, ἣ κρινεῖν ψήφῳ τὸν ἀξίον τῆς ἡγεμονίας.

β'. Συνέβη δὲ τηλικαῦτα προσεπιδημοῦντα τὸν Ἀγρίππαν τὴν τε σύγκλητον καλοῦσαν εἰς συμβουλίαν πέμψαι καὶ Κλαύδιον ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ὅπως πρὸς αὐτοὺς χρήσιμος αὐτῷ γένοιτο. Κάκεινος συνιδὼν τὸν ἦδη τῇ δυνάμει Καίσαρα πρὸς Κλαύδιον ἀπεισιν. Ὁ δὲ αὐτὸν πρεσβευτὴν πρὸς τὴν σύγκλητον ἀναπέμπει, δηλοῦντα τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν, ὅτι πρῶτον μὲν ἄκων ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀρπαγείῃ, καὶ οὕτε τὴν ἐκείνων σπουδῇ ἐγκαταλείπει δίκαιον, οὕτε ἀσφαλὲς τὴν αὐτοῦ τύχην κρίνει· καὶ γὰρ καὶ τὸ τυχεῖν τῆς ἡγεμονικῆς κλήσεως ἐπικινδύνουν εἶναι· ἔπειτα ὅτι διοικήσει τὴν ἀρχὴν, ὥσπερ ἀγαθὸς προστάτης, οὐχ ὡς τύραννος· ἀρκεῖσθαι γὰρ τῇ τιμῇ τῆς προσηγορίας, τὴν δὲ ἐφ' ἐκάστῳ τῶν πραγμάτων βουλὴν πᾶσιν ἀποδώσειν· καὶ γὰρ εἰ μὴ φύσει μέτριος ἦν, ἱκανὸν ὑπόδειγμα σωφροσύνης αὐτῷ προκείσθαι τὸν Γαίου θάνατον.

γ'. Ταῦτα ἀπήγγελλεν Ἀγρίππας. Ἡ δὲ βουλὴ ἀπεκρίνατο καὶ στρατῷ καὶ γνώμαις ἀγαθαῖς πεποιθυῖα δουλεῖαν ἐκούσιον οὐχ ὑπομενεῖν. Καὶ Κλαύδιος, ὡς ἤκουσε τὰ παρὰ τῆς βουλῆς, πάλιν ἐπέμψεν τὸν Ἀγρίππαν ἀπαγγελοῦντα αὐτοῖς ὅτι προδοῦναι μὲν τοὺς εἰς αὐτὸν ὁμόσαντας οὐχ ὑπομένοι, πολεμήσει δὲ ἄκων πρὸς οὓς ἤκιστα βούλοιο· δεῖν μάλιστα προαποδειχθῆναι τῷ πολέμῳ χωρίον ἔξω τῆς πόλεως· οὐ γὰρ ὅσιον διὰ τὴν αὐτῶν κακοβουλίαν δημοφύλῳ φόνῳ μαινεσθαι τὰ τεμένη πατρίδος. Ὁ μὲν οὖν ἀκούσας ταῦτα τοῖς βουλευταῖς ἀπήγγειλεν.

δ'. Μεταξὺ δὲ τῶν μετὰ τῆς συγκλήτου στρατιωτῶν τις σπαρσόμενος τὸ ξίφος, « ἄνδρες, ἐδόθησε, συστρατιῶται, τί παθόντες ἀδελφοκτονεῖν αἰρούμεθα καὶ κατὰ τῶν μετὰ Κλαυδίου συγγενῶν ὁρμᾶν, ἔχοντες μὲν αὐτοκράτορα μηδὲν μεμφθῆναι δυνάμενον, τοσούτα δὲ δίκαια πρὸς οὓς μετὰ τῶν ὅπλων χωρεῖν μέλλομεν; » Ταῦτα εἰπὼν διὰ μέσης ὤρμησε τῆς βουλῆς πάντας τοὺς συστρατιώτας ἐρελκόμενος. Οἱ δὲ εὐπατρίδαι παραχρῆμα μὲν πρὸς τὴν ἀπολείψιν περιδεῶς ἔσχον, αὖθις δὲ ὡς ἀποστροφῇ σωτήριος οὐ κατεπραίνετο, τὴν τῶν στρατιωτῶν ὁδὸν ἡπείγοντο πρὸς Κλαύδιον. Ὑπνῆτων δ' αὐτοῖς πρὸ τοῦ τείχους γυμνοῖς τοῖς ὤψεσιν οἱ σφοδρότερον κολακεύοντες τὴν τύχην· καὶ συνέβη κινδυνεῦσαι τοὺς προάγοντας, πρὶν γνῶναι τὴν ὁρμὴν τῶν στρατιωτῶν Κλαύδιον, εἰ μὴ προσδραμῶν Ἀγρίππας αὐτῷ τὸ κινδύνημα τῆς πράξεως ἐδήλωσεν, ὅτι τε εἰ μὴ κατὰ σχοι τὴν ὁρμὴν τῶν ἐπὶ τοὺς εὐπατρίδας λευσοσηκώτων, ἀπολέσας δι' οὓς τὸ κρατεῖν ἐστὶ περίοπτον, ἐρημίας ἔσοιτο βασιλεύς.

ε'. Ταῦτα ἀκούσας Κλαύδιος ἐπέσχε τὰς ὁρμὰς τοῦ στρατιωτικοῦ, προσδέχεται τε τὴν σύγκλητον εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ φιλορρονησάμενος ἔξεισι σὺν αὐτοῖς αὐτίκα, θύσων τῷ θεῷ τὰ περὶ τῆς ἡγεμονίας χαριστήρια. Καὶ τὸν Ἀγρίππαν εὐθέως ἔδωρεῖτο τῇ πατρῴᾳ βασιλείᾳ πάσῃ, προστιθεὶς ἔξωθεν καὶ τὰς ὑπ' Αὐγού-

quod aut ab optimatibus, uti olim factum est, regi voluerint, aut suffragio eligere qui imperio dignus esset.

2. Tunc autem accidit ut et Agrippam tum Romae agentem ad consulendum accersiverit senatus, et e castris ad eum miserit Claudius, ut ipsum in iis quae sibi essent opus adjuvaret. Atque ille, quum videret eum Caesaris potestatem jam adeptum, ad Claudium se confert. Is vero ipsum illico legatum remittit, ut suam voluntatem exponeret: se primo quidem invitum a militibus raptum fuisse, neque fas esse ut eorum erga se studium desereret, neque suam fortunam in tuto esse judicare: etenim ad imperium vocari periculosum esse. Deinde se res Romanas administratum esse non tyranni more, sed principis benigni: se enim fore contentum appellationis honore, de singulis autem negotiis omnium rogatum esse sententiam. Nam etsi non natura factus esset ad modestiam, sibi lamen abunde ad potestatem moderandam documento esse Caii mortem ob oculos positam.

3. Ista nuntiabat Agrippa. Respondit autem senatus quod milite suo bonisque consiliis freti nolint voluntariam subire servitutem. Et Claudius, ubi ista a senatu accepit, rursus misit Agrippam eis nuntiaturum, se quidem adduci non posse ut eos proderet qui secum conjurarint: invitum autem adversus eos pugnaturum esse, cum quibus pugnam inire minime vellet: proinde extra civitatem eligendum esse locum ubi armis confligendum sit: haud enim fas esse ut ob prava illorum consilia civili caede patriae fana foedarentur. Et ille quidem, istis auditis, senatui ea nuntiavit.

4. Postea vero unus e militibus, qui cum senatu erant, quum gladium eduxisset, clamavit, « o viri commilitones, quid passi sumus, ut nobis in animo sit fratres interire, et propinquos Claudium sequutos bello tentare, praesertim quum habeamus Imperatorem nulli culpae affinem, tantasque cum eis necessitudines contra quos armis decertaturi sumus? » Haec ubi dixit, propere per mediam ivit curiam, omnes secum abducens milites. At patricii statim ac deserti erant, valde de se metuebant: ac deinceps videntes sibi haud tutam fore defectionem, pariter ac milites ad Claudium festinarunt. Eis autem strictis gladiis pro muris occurrebant quotquot fortunae ambitiosius adlabantur: atque contigisset ut discrimen adirent qui agmen ducebant, antequam de militum impetu quidquam rescivisset Caesar, nisi Agrippa, quum ad ipsum accurrisset, facinoris periculum ei indicasset; quodque ni cohiberet impetum in patricos furentium, perderet eos per quos gloria est imperare, fieretque solitudinis rex.

5. Quum ista audisset Claudius, militum furorem reprimerebat, et senatum in castra accipit, atque benigne eos allocutus statim cum illis egreditur, deo immolaturus pro imperio gratiarum hostias. Et Agrippam protinus donabat regno paterno universo, praeterea adjiciens etiam quas Au-

στου δοθείσας Ἡρώδην, Τραχωνίτην καὶ Αὐρανίτην, χωρὶς δὲ τούτων ἑτέραν βασιλείαν τὴν Λυσανίου καλουμένην. Καὶ τῶ μὲν δήμῳ διατάγματι τὴν δωρεὰν ἐδήλου, τοῖς ἀρχοῦσι δὲ προσέταξεν, ἐγχαράξαντας δὲ τοῖς χαλκαῖς τὴν δόσιν εἰς τὸ Καπετώλιον ἀναθεῖναι. Δωρεῖται δὲ αὐτοῦ καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἡρώδην (ὁ δὲ αὐτὸς καὶ γαμβρὸς ἦν Βερενίκῃ συνοικίῳ) βασιλεῖα τῇ Χαλκίδι.

(1071.) 5. Ταχέως δὲ, ὡς ἂν ἐκ τοσαύτης ἀρχῆς, πλου-
10 τος Ἀγρίππα προσέρρει, καὶ τοῖς χρήμασιν αὐτὸς οὐκ εἰς μικρὰ κατεγρήτο· τηλικούτων δὲ περιβάλλειν ἤρξατο τοῖς Ἱεροσολύμοις τεῖχος, ἥλικον ἂν τελεσθὲν ἀνήνυτον τὴν ἐν Ῥωμαίοις ἐποίησε πολιορκίαν. Ἄλλ' ἔφθη πρὶν ὑφῶσαι τὸ ἔργον τελευτήσας ἐν Καισαρείᾳ, βεβα-
15 σιλευκῶς μὲν ἔτη τρία, πρότερον δὲ τῶν τετραρχιῶν τρισὶν ἑτέροις ἔτεσιν ἀφηγησάμενος. Καταλείπει δὲ τρεῖς μὲν θυγατέρας, ἐκ Κύπρου γεγεννημένας, Βερενίκην, Μαριάμμην, Δρουσίλλαν, υἱὸν δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς Ἀγρίππαν. Οὐ παντάπασιν ὄντος νηπίου, πάλιν τὰς
20 βασιλείας Κλαύδιος ἐπαρχίαν ποιήσας ἐπίτροπον πέμπει Κούσπιον Φᾶδον, ἔπειτα Τιθήριον Ἀλέξανδρον, οἱ μὲν παρακινουντες τῶν πατρῶν ἔθων ἐν εἰρήνῃ τὸ ἔθνος διεφύλαξαν. Μετὰ ταῦτα καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Χαλκίδος Ἡρώδης τελευτᾷ, καταλιπὼν ἐκ μὲν τῆς
30 ἀδελφίδος Βερενίκης δύο παῖδας, Βερενικιάνον τε καὶ Ὑρκανὸν, ἐκ δὲ τῆς προτέρας Μαριάμμης Ἀριστοδούλον. Ἐτεθνήκει δὲ αὐτῶ καὶ ἕτερος ἀδελφὸς Ἀριστόβουλος ἰδιώτης, καταλιπὼν Ἰωτάπην θυγατέρα. Οὗτοι μὲν οὖν ἦσαν, ὡς προεῖπον, Ἀριστοδούλου τοῦ
30 Ἡρώδου παῖδες. Ἀριστόβουλος δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐκ Μαριάμμης Ἡρώδῃ ἐγεγόνεισαν, οὓς ὁ πατὴρ ἀνείλεν. Ἡ δὲ Ἀλεξάνδρου γενεὰ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἐδασίλευσε.

ΚΕΦ. ΙΒ'.

Μετὰ δὲ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν, ὃς ἤρξε τῆς Χαλ-
30 κίδος, καθίστησι Κλαύδιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θείου τὸν Ἀγρίππαν υἱὸν Ἀγρίππα· τῆς δὲ ἄλλης ἐπαρχίας διαδέχεται τὴν ἐπιτροπὴν ἀπὸ Ἀλεξάνδρου Κούμανος, ἐφ' οὗ θόρυβοι τε ἤρξαντο καὶ φθορὰ πάλιν Ἰουδαίων ἐγένετο. Συνελθυσθότος γάρ τοῦ πλήθους ἐπὶ τὴν
40 ἐορτὴν τῶν ἁζύμων εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς σπεῖρας ὑπὲρ τὴν τοῦ ἱεροῦ στοὰν ἐφειστώσης (ἐνοπιοὶ δὲ αἰεὶ τὰς ἐορτάς παραφυλάττουσιν, ὡς μή τι νεωτερίζῃ τὸ πλῆθος συνηθροισμένον), εἰς τις τῶν στρατιωτῶν ἀνασυνάμενος τὴν ἐσθῆτα καὶ κατακύψας ἀσχη-
45 μόνως προσάπέστρεψε τοῖς Ἰουδαίοις τὴν ἔδραν καὶ τῶ σχήματι φωνὴν ὁμοίαν ἐπεφθέγγετο. Πρὸς τοῦτο πᾶν μὲν τὸ πλῆθος ἠγανάκτησε καὶ κατεβῶν τοῦ Κουμά-
50 νου κολάζειν τὸν στρατιώτην· οἱ δὲ ἤττον νήφοντες τῶν νέων καὶ τὸ φύσει στασιῶδες ἐκ τοῦ ἔθνους ἐχώρουν ἐπὶ μάχην, λίθους τε ἀρπάσαντες εἰς τοὺς στρατιώτας ἐβόλλον. Καὶ Κούμανος, δείσας μὴ τοῦ λαοῦ παντὸς ἐπ' αὐτὸν ὁρμὴ γένοιτο, πλείους δπλίτας μεταπέμπε-

gustus Herodi dederat, Trachonitidem et Auranitidem, et præter has aliud regnum quod Lysaniz vocabatur. Et populo quidem donum edicto significabat, senatui vero præcepit ut donationem æreis tabulis incisam in Capitolio collocarent. Quin et fratri ejus Herodi, qui et gener erat Berenicæ matrimonio junctus, dono dat Chalcidis regnum.

6. Brevi autem, utpote ex tanto regno, divitiis affluebat Agrippa, atque pecunia ille non ad res exiguas abutebatur, sed ejusmodi mœnia cœpit Hierosolymis circumdare ut, si absoluta fuissent, expugnari a Romanis nunquam potuissent. Verum antequam opus ad altitudinem perductum esset, Cæsareæ decessit, quum annos quidem tres regnasset, prius vero tetrarchiis præfuisse tribus aliis annis. Filias quidem tres reliquit e Cypro natas, Berenicen, Mariannen, Drusillam, ex eadem vero filium, Agrippam. Qui quum omnino teneræ esset ætatis, Claudius iterum regna in provinciam redegit, et procuratorem misit Cuspium Fadum, ac deinde Tiberium Alexandrum: qui nihil de patriis institutis immutantes gentem in pace conservarunt. Post hæc vero etiam Herodes, qui regnabat in Chalcide, decessit, relinquens ex fratris quidem filia Berenice filios duos, Berenicianum et Hyrcanum; ex priore autem uxore Mariamne Aristobulum. Alius quoque frater ejus Aristobulus diem obierat privatus, relicta filia Jotapa. Et hi quidem erant, ut jam ante dixi, Aristobuli, Herodis filii, liberi. Aristobulum autem et Alexandrum ex Mariamne susceperat Herodes, quos pater occidit. Verum posterii Alexandri in Armenia majori regnarunt.

CAP. XII. (XX.)

Post obitum autem Herodis, qui regnavit in Chalcide, Claudius Agrippam, filium Agrippæ, patrii regno præficit: Cumanus autem alterius provincie curam suscipit post Alexandrum, sub quo tumultuari cœptum est, novasque calamitates acceperunt Judæi. Nam quum multitudo in Hierosolyma convenisset ad festum Azymorum celebrandum, et super templi porticum stetisset Romanorum cohors (armatos quippe festis diebus in præsidio locare mos erat, ne quid novi vis hominum congregata moliretur), certus quidam e militibus, reductis vestimentis et corpore deorsum turpiter inclinato, podicem Judæis obvertit, et vocem isti figuræ situique convenientem edidit: id quod omnis multitudo ægre tulit, et Cumanum implorabant ut de milite supplicium sumeret. Juvenes autem temerarii et inconsulti, quique e popularibus ingenio erant turbulento, in pugnam cooriuntur, raptisque in manus lapidibus in milites eos jaciebant. Et Cumanus, veritus ne populus universus in eum impetum faceret, plures accersiri jubet armatos.

ται. Τῶν δὲ ταῖς στοαῖς ἐπιχειρομένων φόβος ἐμπίπτει τοῖς Ἰουδαίοις ἀκατάσχετος, καὶ τραπέντες ἐκ τοῦ ἱεροῦ διέφυγον εἰς τὴν πύλιν. Τοσαύτη δὲ περὶ τὰς ἐξόδους βία συνωθουμένων ἐγένετο, ὥστε πατηθέντας ἀπ' ἀλλήλων καὶ συντριβέντας ὑπὲρ τοὺς μυρίους ἀποθανεῖν, γενέσθαι δὲ τὴν ἑορτὴν πένθος μὲν ὅλῳ τῷ ἔθνει, θρήνον δὲ καθ' ἐκάστην οἰκίαν.

β'. Μεταλαμβάνει δὲ ταύτην τὴν συμφορὰν ληστρικὸς ἄλλος θόρυβος. Κατὰ γὰρ τὴν Βαιθωρῶν δημοσίαν ὁδὸν Στεράνου τινὸς δοῦλου Καίσαρος ἀποσκευὴν κομιζομένην διήρπασαν λησται προσπεσόντες. Κούμανος δὲ περιτέμψας τοὺς ἐκ τῶν πλησίων κωμῶν δεσμώτας ἐκέλευσεν ἀνάγεσθαι πρὸς αὐτὸν, ἐπικαλῶν ὅτι μὴ διώξαντες τοὺς ληστάς συλλαβοῖεν. Ἐνθα στρατιωτῶν τις εὐρὼν ἐν τινὶ κώμῃ τὸν ἱερὸν νόμον διέρρηξέ τε τὸ βιβλίον καὶ εἰς πῦρ κατέβαλεν. Ἰουδαῖοι δὲ ὡς δὴ αὐτοῖς τῆς χώρας καταπλεγείσης συνεχύθησαν καὶ καθάπερ ὄργανον τινὶ τῇ δεισιδαιμονίᾳ συνελκόμενοι εἰς ἐν κήρυγμα πάντες εἰς Καισάρειαν ἐπὶ Κούμανον συνέδραμον, ἱκετεύοντες τὸν οὕτως εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν νόμον αὐτῶν ἐξυθρίσαντα μὴ περιδεῖν ἀτιμώρητον. Ὁ δὲ, οὐ γὰρ ἡρεμήσειν τὸ πλῆθος, εἰ μὴ τύχοι παραμυθίας, συνιδὼν ἡξίου προσάγειν τε τὸν στρατιωτὴν καὶ διὰ μέσων τῶν αἰτωμένων ἀπαχθῆναι τὴν ἐπὶ θανάτῳ κελεύει· καὶ Ἰουδαῖοι μὲν ἀνεχώρουν.

(ΚΑ'). γ'. Αὖτις δὲ Γαλιλαίων καὶ Σαμαρέων γίνεται συμβολή. Κατὰ γὰρ τὴν Γημὰν καλουμένην κώμην, ἥτις ἐν τῇ μεγάλῳ πεδίῳ κεῖται τῆς Σαμαρείτιδος, πολλῶν ἀναβαινόντων Ἰουδαίων ἐπὶ τὴν ἑορτὴν, ἀναιρεῖται τις Γαλιλαῖος. Πρὸς τοῦτο πλείστοι μὲν ἐκ τῆς Γαλιλαίας συνέδραμον ὡς πολεμήσοντες τοῖς Σαμαρεῦσιν· οἱ γνῶριμοι δὲ αὐτῶν ἐλθόντες πρὸς Κούμανον ἡντιβόλουν πρὶν ἀνηκίσθαι τὸ πάθος εἰς τὴν Γαλιλαίαν διαβάαντα τιμωρήσασθαι τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου· μόνως γὰρ ἂν οὕτως διαλυθῆναι πρὸ πολέμου τὸ πλῆθος. Κούμανος μὲν οὖν ἐν δευτέρῳ τὰς ἐκείνων ἱκεσίας τῶν ἐν χερσὶ πραγμάτων θέμενος ἀπράκτους ἀπέπεμψε τοὺς ἱκέτας.

δ'. Ἀγγελθὲν δὲ τὸ πάθος εἰς Ἱεροσόλυμα τοῦ περνευμένου τὰ πλῆθη συνετάραξε, καὶ τῆς ἐορτῆς ἀφένει μὲν πρὸς τὴν Σαμαρείαν ἐξώρμησαν ἀστρατήγητοι καὶ μηδενὶ τῶν ἀρχόντων κατέχοντι πειθόμενοι. Τοῦ ληστρικοῦ δὲ αὐτῶν καὶ στασιώδους Δειναίου τις υἱὸς Ἐλεάζαρος καὶ Ἀλέξανδρος ἐξῆρχον, οἱ τοῖς ὁμόροις τῆς Ἀκραβατηνῆς τοπαρχίας προσπεσόντες αὐτούς τε ἀνήρουν μηδεμιᾶς ἡλικίας φειδοὶ ποιούμενοι, καὶ τὰς κώμας ἀνεπίμψασαν.

ε'. Κούμανος δὲ ἀναλαβὼν ἀπὸ τῆς Καισαρείας μίαν ἰπνέων καλουμένην Σεβαστηνῶν ἐξεβόηθει τοῖς πορθουμένοις. Καὶ τῶν περὶ τὸν Ἐλεάζαρον πολλοὺς μὲν συνέλαβε, πλείστους δὲ ἀπέκτεινε. Πρὸς δὲ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν πολεμῶν τοῖς Σαμαρεῦσιν ὠρμημένων οἱ ἀρχόντες τῶν Ἱεροσολύμων ἐκδραμόντες σάκκους ἀμπεχόμενοι καὶ τέρραν τῶν κεφαλῶν κατα-

Quumque ii in porticus sese effudissent, vehemens metus Judæos occupat, atque in fugam versi e templo in urbem se receperunt. Tanta autem et tam violenta ad portas facta est contrusio, ut supra decem hominum millia mutua conculatione et contritione perierint, adeo ut festus ille dies universæ genti lugubris et singulis familiis lamentabilis fuerit.

2. Hanc autem calamitatem excipit alius latronum tumultus. In via quippe publica, juxta Bæthoræ, Stephani cujusdam, Cæsaris servi, suppellectilem, quam secum ferebat, latrones, qui in eam inciderant, diripuerunt. Cumanus autem, quum milites circumquaque misisset, vicorum propinquorum incolas vinctos ad se adduci jussit, illis crimiini dans quod latrones non persequuti essent et comprehendissent. Qua occasione quidam e militibus, nactus in quodam viculo sacras leges, librum et discerspit et in ignem conjecit. Judæi vero, quasi regio omnis combusta esset, animis conturbati erant, et religione quasi organo quodam attracti, una præconis voce omnes Cæsaream ad Cumanum se conferebant, supplicantes ut militem, qui tantam Deo ejusque legi contumeliam intulisset, non impunitum sineret. Ad hæc ille (ut qui videret multitudinem, nisi aliqua adhiberetur consolatio, non quieturam esse) militem adduci deprecabatur, et inde per medios accusatores ad extremum supplicium trahi jussit. Atque ita quidem Judæi recesserunt.

(XXI.) 3. Denuo autem Galilæi cum Samaritanis congruunt. In vico enim quem Geman vocant, qui in magno Samaritæ campo situs est, quum multi Judæi ad festivitatem ascenderent, Galilæus quidam interficitur. Ad hoc plurimi quidem e Galilæa concurrerunt, quasi cum Samaritanis pugnam inituri: ex istis vero nobiliores ad Cumanum se contulerunt, rogantes ut, antequam malum ingravesceret, in Galilæam transiret et in cædis auctores animadverteret: haud alia quippe via dissipari posse multitudinem, antequam ad arma ventum sit. Et Cumanus quidem, rebus quæ in manibus erant posthabita illorum petitione, supplices negotio infecto dimisit.

4. At quum ejus quod occiso acciderat fama Hierosolyma perveniret, multitudinem conturbavit, et festiva solennitate relicta Samaritam festinanter profecti sunt, idque sine duce et contra consilium magistratuus, qui eos cohibere voluerant. Latrocinia autem eorum et tumultus initium ducebant ab Eleazaro quodam Dinei filio et Alexandro, qui, in toparchiæ Acrabatænæ finitimos impetu facto, et ipsos interficiebant nemini cujuscunque ætatis parcentes, et vicos incenderunt.

5. Cumanus autem, assumpta ex Cæsarea una equitum ala, quæ vocabatur Sebastenorum, ad opitulandum direptione vastatis procurrebat: et ex iis qui Eleazarum sequuti erant multos quidem comprehendit, plurimos vero interfecit. Ad reliquam autem multitudinem, qui ad bellum Samaritanis inferendum properabant, Hierosolymitarum principes quum raptim se proripuisent centonibus amicti

χόντες ἰκέτευον ἀναχωρεῖν, καὶ μὴ διὰ τὴν εἰς Σαμαρείας ἔμμεναι ἐπὶ Ἱεροσόλυμα Ῥωμαίους παροξύνειν, ἐλεῆσαι δὲ τὴν πατρίδα καὶ τὸν ναὸν, τέκνα τε καὶ γυναῖκας ἰδίας, καὶ μὴ πάντα κινδυνεύειν δι' ἐνὸς ἐκδικίαν
 6 Γαλιλαίου παραπολέσθαι. Τούτοις πεισθέντες οἱ Ἰουδαῖοι διελύθησαν. Ἐτράποντο δὲ πολλοὶ πρὸς ληστείαν διὰ τὴν ἀδειαν καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν ἀρπαγαί τε ἦσαν καὶ τῶν θρασυτέρων ἐπαναστάσεις. Καὶ τῶν Σαμαρέων οἱ δυνατοὶ πρὸς Οὐμμίδιον Κουαδράτον,
 10 ὃς ἦν ἡγεμὼν τῆς Συρίας, εἰς Τύρον παραγενόμενοι δίκην τινὰ παρὰ τῶν πορθησάντων τὴν χώραν λαβεῖν ἤξιον. Παρόντες δὲ καὶ οἱ γνώριμοι τῶν Ἰουδαίων, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἰωνάθης υἱὸς Ἀνανίου, κατάρξαι μὲν ἔλεγον τῆς ταρχῆς Σαμαρέας διὰ τὸν φόνον,
 15 αἷτιον δὲ τῶν ἀποδεθηκότων Κούμανον γεγενῆσθαι, μὴ θελήσαντα τοὺς αὐθέντας τοῦ σφαγέντος ἐπεξελεῖν.

ζ'. Κουαδράτος δὲ τότε μὲν ἑκατέρους ὑπερτίθεται, φήσας, ἐπειδὴν εἰς τοὺς τόπους παραγένηται, διερευνῶ
 20 νήσειν ἕκαστα. Αὐτὸς δὲ προελθὼν εἰς Καισάρειαν, τοὺς ὑπὸ Κουμάνου ζωγρηθέντας ἀνεσταύρωσε πάντας. Ἐκεῖθεν τε εἰς Λύδδα παραγενόμενος πόλιν διήκουσε τῶν Σαμαρέων, καὶ μεταπεμψάμενος ὀκτωκαίδεκα τῶν Ἰουδαίων, οὓς ἐπέπυστο μετεσχηκεῖν τῆς μάχης, πελέ-
 26 κει διεχρήσατο· δύο δὲ ἑτέρους τῶν δυνατωτάτων καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς Ἰωνάθην καὶ Ἀνανίαν, τὸν τε τούτου παῖδα Ἀνανον, καὶ τινὰς ἄλλους Ἰουδαίων γνωρίμους, ἀνέπεμψεν ἐπὶ Καίσαρα, ὁμοίως δὲ καὶ Σαμαρέων τοὺς ἐπιφανεστάτους. Παρήγγειλε δὲ καὶ Κουμάνῳ καὶ
 30 Κέλερι τῷ χιλιάρχῳ πλεῖν ἐπὶ Ῥώμης, δώσοντας Κλαυδίῳ λόγον ὑπὲρ τῶν γεγενημένων. Ταῦτα διαπραξάμενος ἀπὸ τῶν Λύδδων ἀνέβηκεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ καταλαβὼν τὸ πλῆθος ἄγον τὴν τῶν ἀζύμων ἑορτὴν ἀθορύδως, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπανήκει.

ζ'. Κατὰ δὲ τὴν Ῥώμην Καίσαρ ἀκούσας Κουμάνου καὶ Σαμαρέων (παρῆν δὲ καὶ Ἀγρίππας ἐκθύμως ὑπεραγωνιζόμενος Ἰουδαίων, ἐπειδὴ καὶ Κουμάνῳ πολλοὶ τῶν δυνατῶν παρίσταντο), Σαμαρέων μὲν καταγνοὺς, τρεῖς ἀνελὼν προσέταξε τοὺς δυνατωτάτους, Κούμανον
 41 δὲ ἐφυγάδευσεν· Κέλερα δὲ δεσμώτην ἀναπέμψας εἰς Ἱεροσόλυμα παραδοθῆναι Ἰουδαίοις πρὸς αἰκίαν ἐκέλευσε καὶ περισυρέντα τὴν πόλιν οὕτω τὴν κεφαλὴν ἀποκοπῆναι.

η'. Μετὰ ταῦτα Ἰουδαίαις μὲν ἐπίτροπον Φήλικα
 46 τὸν Πάλλαντος ἀδελφὸν ἐκπέμπει τῆς τε Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας καὶ Περαιᾶς· ἐκ δὲ τῆς Χαλκίδος Ἀγρίππαν εἰς μελζονα βασιλείαν μετατίθῃσι, δοὺς αὐτῷ τὴν τε Φιλίππου γενομένην τετραρχίαν (αὕτη δὲ ἦν Βαταναία καὶ Τραχωνίτις καὶ Γαυλανίτις), προσέθηκε δὲ τὴν τε
 50 Λυσανίου βασιλείαν καὶ τὴν Οὐάρου γενομένην ἐπαρχίαν. Αὐτὸς δὲ διοικήσας τὴν ἡγεμονίαν ἔτεσι τρισὶ καὶ δέκα, πρὸς δὲ μηνὶ ὀκτῶ καὶ εἰκοσὶν ἡμέραις, τελευτᾷ, καταλιπὼν Νέρωνα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, δυταῖς Ἀγριππίνης τῆς γυναῖκος ἀπάταις ἐπὶ κληρονομίᾳ

et aspersis cinere capitibus obsecrabant ut recederent, et non, ut ultum irent Samaritanos, in Hierosolyma Romanos concitarent, sed patriæ suæ atque templi misererentur, liberorumque suorum et conjugum; neque omnes, ut unius Galilææ cædem vindicarent, in mortis immeritæ discrimen adducerent. Istis persuasi Judæi sese disperserunt. Multi autem ad latrocinia se convertebant impunitatis spe, omnisque regio plena erat rapinarum, et paullo audacior quisque seditionem agitabat. Tunc Samaritanorum primores, ad Ummidium Quadratum, qui Syriæ præses erat, Tyrum profecti, pænas ab iis exigi postulabant qui regionem vastaverant. Quum autem præsentibus adessent et Judæorum nobilissimi, summusque pontifex Jonathas Anani filius, asseverabant turbis quidem initium dedisse Samaritanos qui cædem perpetraverint, causam vero eorum quæ acciderint exstitisse Cumanum, qui de cædis auctoribus supplicium sumere neglexerit.

6. Et tunc quidem Quadratus utramque partem in aliud tempus rejecit, dicens se, quum ad loca ipsa pervenerit, in singula inquisiturum. Deinceps vero progressus ad Cæsaream, eos omnes quos Cumanus vivos ceperat in crucem sustulit. Quumque inde Lydda venisset, Samaritanorum querelas audivit, et accitis octodecim Judæorum viris, quos pugnae participes fuisse acceperat, securi eos percussit; alios vero duos e viris potentissimis, ut et pontifices Jonatham et Ananiam, hujusque filium Ananum, et nonnullos alios Judæos nobiles Romam misit, itidemque illustrissimos quosque Samaritanorum. Præcepit etiam Cumano et Celeri tribuno ut Romam navigarent, factorum rationem Claudio reddaturi. Istis confectis, Lyddis ascendebat in urbem Hierosolymorum, quumque populum deprehendisset Azymorum festum absque omni tumultu agentem, Antiochiam reversus est.

7. Romæ autem Cæsar, ubi Cumanum et Samaritanos audiverat (præsentem etiam Agrippa, qui magno studio pro Judæis contendebat, utpote quod et Cumano multi potentium aderant), Samaritanos condemnavit, tresque eorum potentissimos interfici jussit, atque Cumanum in exilium egit. Quumque Celerem vinculum Hierosolyma mittendum curasset, Judæis ad supplicium tradi præcepit, eique circa urbem tracto caput amputari.

8. Post hæc Felicem quidem Pallantis fratrem misit Cæsar, ut Judæam procuraret, simulque Galilæam et Samariam et Peræam: Agrippam vero ex Chalcide in regnum amplius transtulit, eumque tetrarchia donavit quæ Philippi fuerat: erat autem ista Trachonitis et Batanæa et Gaulanitis. Insuper et Lysaniæ regnum addidit et provinciam quam Varus rexerat. Ipse autem Claudius, quum annos tredecim imperium administrasset, ac præterea menses octo diesque viginti, vita decessit, relicto Nerone imperii successore, quem Agrippinæ uxoris suæ illecebris et præstigitis in imperii hæreditatem adoptaverat, quamvis filium

τῆς ἀρχῆς εἰσποιήσατο, καίπερ υἱὸν ἔχων γνήσιον Βρεττανικὸν ἐκ Μεσσαλίνης τῆς προτέρας γυναῖκος, καὶ Ὀκταουίαν θυγατέρα τὴν ὑπ' αὐτοῦ ζευχθεῖσαν Νέρωνι. Ἐγεγόνει δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ Πετίνης Ἀντωνία.

ΚΕΦ. ΙΓ.

5 "Ὅσα μὲν οὖν Νέρων δι' ὑπερβολὴν εὐδαιμονίας τε καὶ πλοῦτου παραφρονήσας ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύχην, ἢ τίνα τρόπον τὸν τε ἀδελφὸν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα διεξῆλθεν, ἀφ' ὧν εἰς τοὺς εὐγενεστάτους μετήνεγκε τὴν ὁμότητα, καὶ ὡς τελευταῖον ὑπὸ φρενο-

10 βλαθείας ἐξώκειλεν εἰς σκηνὴν καὶ θέατρον, ἐπειδὴ δι' ὄγλου πᾶσιν ἐστι παραλείψω. Τρέφομαι δὲ ἐπὶ τὰ Ἰουδαίους κατ' αὐτὸν γενόμενα.

β'. Τὴν μὲν οὖν μικρὰν Ἀρμενίαν δίδωσι μὲν βασιλεῦειν Ἀριστοβούλῳ τῷ Ἡρώδου· τῇ δὲ Ἀγρίππᾳ βασι-

15 λεῖα τέσσαρας πόλεις προστίθῃσι σὺν ταῖς τοπαρχίαις, Ἀβίλα μὲν καὶ Ἰουλιὰδα κατὰ τὴν Περσίαν, Ταριχεῖας δὲ καὶ Τιβεριάδα τῆς Γαλιλαίας, εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν Φήλικα κατέστησεν ἐπίτροπον. Οὗτος τὸν τε ἀρχιλιθστὴν Ἐλεάζαρον ἔτεσιν εἴκοσι τὴν χώραν

20 δημοσάμενον καὶ πολλοὺς τῶν σὺν αὐτῷ ζωγρήσας ἀνέπεμψεν εἰς Ῥώμην, τῶν δὲ ἀνασταυρωθέντων ὑπ' αὐτοῦ ληστῶν καὶ τῶν ἐπὶ κοινωνίᾳ φωραθέντων δημοτῶν, οὓς ἐκόλασεν, ἀπειρόν τι πλῆθος ἦν.

(ΚΓ'.) γ'. Καθαρθείσης δὲ τῆς χώρας ἕτερον εἶδος λη-

25 στῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ὑπεφύετο, οἱ καλούμενοι σικάριοι, μεθ' ἡμέραν καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει φονεύοντες ἀνθρώπους, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἑορταῖς μισγόμενοι τῷ πλήθει καὶ ταῖς ἐσθῆσιν ὑποκρύπτοντες μικρὰ ξιφίδια, τούτοις ἐνυττον τοὺς διαφόρους· ἔπειτα πεσόντων μέρος ἐγί-

30 νοντο τῶν ἐπαγανακτούτων οἱ πεφονευκότες· διὸ καὶ παντάπασιν ὑπ' ἀξιοπιστίας ἦσαν ἀνέυρετοι. Πρῶτος μὲν οὖν ὑπ' αὐτῶν Ἰωνάθης ὁ ἀρχιερεὺς ἀποσφάττεται μετὰ δὲ αὐτὸν καθ' ἡμέραν ἀνηροῦντο πολλοί, καὶ τῶν συμφορῶν ὁ φόβος ἦν χαλεπώτερος, ἐκάστου καθάπερ

35 ἐν πολέμῳ καθ' ὧραν τὸν θάνατον προσδεχομένου. Προεσκοποῦντο δὲ πόρρωθεν τοὺς διαφόρους, καὶ οὐδὲ τοῖς φίλοις προσιούσιν ἔτι πίστις ἦν, ἐν μέσαις δὲ ταῖς ὑπονοαῖς καὶ ταῖς φυλακαῖς ἀνηροῦντο· τοσούτων τῶν ἐπιβουλευόντων τὸ τάχος ἦν καὶ τοῦ λαθεῖν ἢ

40 τέχνη.

δ'. Συνέστη δὲ τούτοις στίφος ἕτερον πονηρῶν, χειρὶ μὲν καθαρώτερον, ταῖς γνώμας δὲ ἀσεβέστερον, ὅπερ οὐδὲν ἤττον τῶν σφαγῶν τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πόλεως ἐλυμήνατο. Ἠλάνοι γὰρ ἄνθρωποι καὶ ἀπα-

45 τεινῆς, προσχῆματι θείαςμους, νεωτερισμοὺς καὶ μεταβολὰς πραγματευόμενοι, δαιμονῶν τὸ πλῆθος ἀνέπειθον, καὶ προῆγον εἰς τὴν ἐρημίαν, ὡς ἐκεῖ τοῦ Θεοῦ δεῖξοντος αὐτοῖς σημεῖα ἐλευθερίας. Ἐπὶ τούτοις ὁ Φηλιξ (ἰδοὺ γὰρ ἀποστάσεως εἶναι καταβολή)

50 πέμψας ἱππεῖς καὶ πεζοὺς ὀπλίτας πολὺ πλῆθος διέφθειρε.

ε'. Μείζονι δὲ ταύτης πληγῇ Ἰουδαίους ἐκάκωσεν ὁ

proprium haberet Britannicum ex Messalina conjuge priore natum, et Octaviam filiam, quam ipse Neroni collocaverat. Præterea ex Petina susceperat Antoniam.

CAP. XIII. (XXII.)

Et quemadmodum quidem Nero, felicitatis et opum magnitudine dementatus, superbe et petulanter usus sit fortuna, et qualiter fratrem et uxorem et matrem interfecerit, ac deinde in nobilissimos crudelitatem suam adhibuerit, utque tandem eo dementiæ pervenerit, ut in scena et theatro sese exerceat, quoniam res vulgo notæ sunt, præteribo. Convertam autem narrationem ad ea quæ ejus tempore Judæis acciderunt.

2. Et ille quidem Armeniam minorem donavit Aristobulo Herodis filio, ut eam imperio regeret: regno autem Agrippæ quatuor urbes addidit cum illarum toparchiis, Abila et Juliadem in Peræa, Taricheas et Tiberiadem in Galilæa; reliquæ autem Judææ Felicem procuratorem constituit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat depopulatus, multosque eorum qui cum eo erant vivos cepit et Romam misit; latronum vero ab illo in crucem sublato, incolarumque in sceleris societate deprehensorum, quos supplicio affecit, ingens erat multitudo.

(XXIII.) 3. Regione autem purgata aliud subortum est grassatorum genus, qui Sicarii vocabantur, interdum homines media in urbe trucidantes, præcipue vero diebus festis plebi immixti et sicas sub vestibus occultantes, istis inimicos suos percutiebant: quumque concidissent, illi qui eandem fecerant cum adstantibus indignari se simulabant. Qua re fiebat ut credulitate hominum nihil de iis sinistri suspicantium diu tecti latuerint. Ac primum quidem Jonathas pontifex ab illis interficitur: deinde vero complures alii quotidie perempti erant, adeo ut timor ipsa calamitate acerbior esset, dum singuli tanquam in acie positi quovis momento mortem sibi imminere crederent. Inimicos autem eminus prospiciebant, et ne amicis quidem propius accedentibus amplius fidebant, sed in mediis suspicionibus atque custodiis occidebantur: tanta erat insidiantium velocitas et latendi ars.

4. Ceterum cum his alia nefariorum turma conflata est, quibus manus quidem erant puriores, sed accleratiore consilia, quique non minus quam sicarii civitatis felicitatem perditum ibant. Nam homines, seductores et fallacii pleni, specie divini afflatus novis rebus et mutationibus studentes, vulgo ut insanirent persuadebant, et prolaciebant in solitudinem, ac si illic Deus ostensurus esset eis signa libertatis. Contra istos (inde enim videbatur oritura esse insurrectio) milites tam pedites quam equites misit Felix, magnumque eorum numerum interfecit.

5. Graviore autem adhuc clade Judæos afflixit Ægyptius

Αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης. Παραγενόμενος γὰρ εἰς τὴν χώραν ἄνθρωπος γόης καὶ προφήτου πίστιν ἐπιθεὶς ἑαυτῷ, περὶ τρισμυρίους μὲν ἀθροίζει τῶν ἡπατημένων, προαγαγὼν δὲ αὐτοὺς ἐκ τῆς ἐρημίας εἰς τὸ Ἑλαιῶν καλούμενον ὄρος, ἐκείθεν οἷός τε ἦν εἰς Ἱεροσόλυμα παρελθεῖν βιάζεσθαι, καὶ κρατήσας τῆς τε Ῥωμαϊκῆς φρουρᾶς καὶ τοῦ δήμου τυραννεῖν, χρώμενος τοῖς συνεισπεσοῦσι δορυφόροις. Φθάνει δὲ αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν Φηλιζ ὑπαντίσας μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀπλιτῶν, καὶ πᾶς ὁ δῆμος συνεψέφαστο τῆς ἀμύνης, ὥστε συμβολῆς γενομένης τὸν μὲν Αἰγύπτιον φυγεῖν μετ' ὀλίγων, διαφλορῆναι δὲ καὶ ζωγρηθῆναι πλείστους τῶν σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος σχεδασθὲν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἑκαστον διαλαθεῖν.

16 ζ'. Κατεσταλμένων δὲ καὶ τούτων, ὥσπερ ἐν νοσοῦντι σώματι, πάλιν ἕτερον μέρος ἐφλέγμαινεν. Οἱ γὰρ γόητες καὶ ληστρικὸι συναχθέντες πολλοὺς εἰς ἀποστασιν ἐνήγον, καὶ πρὸς ἐλευθερίαν παρεκρότουσαν, θάνατον ἐπιτιμῶντες τοῖς πειθαρχοῦσι τῇ Ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ, καὶ πρὸς βίαν ἀφαιρεθῆσθαι λέγοντες τοὺς ἐκουσίως δουλεύειν προαιρουμένους. Μεριζόμενοι δὲ εἰς τὴν χώραν κατὰ λόχους διήρπαζόν τε τὰς τῶν δυνατῶν οἰκίας καὶ αὐτοὺς ἀνήρουν, καὶ τὰς κώμας ἐνεπίμπρασαν, ὥστε τῆς ἀπονοίας αὐτῶν πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν ἀναπίμπλασθαι. Καὶ οὗτος μὲν ὁ πόλεμος καθ' ἡμέραν ἀνερριπίζετο.

ζ'. Ἐτέρα δὲ παραχῇ συνίσταται περὶ Καισάρειαν, τῶν ἀναμειγμένων Ἰουδαίων πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ Σύρους στασιασάντων. Οἱ μὲν γὰρ ἤξουν σφετέραν εἶναι τὴν πόλιν, Ἰουδαῖον γεγονέναι τὸν κτίστην αὐτῆς λέγοντες (ἦν δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς), οἱ δὲ ἕτεροι τὸν οἰκιστὴν μὲν προσωπολογούν Ἰουδαῖον, αὐτὴν μὲντοι γε τὴν πόλιν Ἑλλήνων ἔφασαν· οὐ γὰρ ἂν ἀνδριάντας καὶ ναοὺς ἐγκαθιδρῶσαι Ἰουδαίοις αὐτὴν ἀνατιθέντα. 36 Διὰ ταῦτα μὲν ἡμιρροδῆτον ἑκάτεροι, προήει δὲ αὐτοῖς τὸ φιλόνοικον εἰς ὅπλα, καὶ καθ' ἡμέραν οἱ θρασύτεροι παρ' ἀμφοῖν προσπέδων ἐπὶ μάχην. Οὐτε γὰρ Ἰουδαίων οἱ γεραῖοι τοὺς ἰδίους στασιαστὰς κατέχειν οἶόν τε ἦσαν, καὶ τοῖς Ἑλλήσιν αἰσχος ἐδόκει Ἰουδαίων 40 ἐλαττοῦσθαι. Προεῖχον δὲ οἱ μὲν πλούτῳ καὶ σωματικῶν ἀλκῇ, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν τῇ παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἀμύνη. Τὸ γὰρ πλεόν Ῥωμαίοις τῆς ἐκεῖ δυνάμεως ἐκ Συρίας ἦν κατειλεγμένον, καὶ καθάπερ συγγενεῖς ἦσαν εἰς τὰς βοηθείας ἔτοιμοι. Τοῖς γε μὴν ἐπάρχοις 45 φροντίς ἦν ἀναστελλεῖν τὴν παραχῇ, καὶ τοὺς μαχιμωτέρους ἐκατέρωθεν αἰεὶ συλλαμβάνοντες ἐκόλαζον μάστιγι καὶ δεσμοῖς. Οὐ μὴν τὰ πάθη τῶν συλλαμβανομένων ἐνεποίει τοῖς καταλειπομένοις ἀνακοπήν ἢ δέος, ἀλλ' ἔτι μάλλον παρωξύνοντο πρὸς τὴν στάσιν. 50 Νικῶντας δὲ ποτε τοὺς Ἰουδαίους παρελθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν ὁ Φηλιζ μετὰ ἀπειλῆς ἐκέλευσεν ἀναχωρεῖν τῶν δὲ μὴ πειθομένων ἐπιτέμψας τοὺς στρατιώτας ἀναιρεῖ συγχνοὺς, ὧν διαρπαγῆναι συνέβη καὶ τὰς οὐσίας. Μενοῦσας δὲ τῆς στάσεως, ἐπιλέξας ἐκατέρωθεν τοὺς

falsus propheta. Namque is in regionem ingressus, homo magus, quum opinionem atque auctoritatem prophetæ sibi conciliasset, usque ad triginta hominum millia, quos præstigiis suis deceperat, congregavit. Quum autem istos ex solitudine ad montem usque Olivarum perduxisset, inde in urbem Hierosolymorum irrumperé statuerat, superatque Romanorum præsidio et populo, dominationem occupare, satellitibus fretus qui secum irruerent. Verum Felix conatum hominis prævenit, obviam adversus eum progressus cum Romanis militibus: et universus populus certaturus Romanos adjuvabat. Facto igitur congressu, Ægyptius quidem ipse cum paucis evasit, plurimique eorum qui cum eo erant partim trucidati, partim vivi capti sunt: reliqua autem multitudo in regiones suas dispersa, singuli latendo sibi consulebant.

6. Verum quum et isti compressi essent motus, rursus et altera pars, sicut in ægro corpore fieri solet, furore inflammatur. Nam plani et latrones in unum collecti multos ad defectionem impellebant et ad libertatem hortabantur. mortem iis minitantes qui Romanorum imperio obedientiam præstarent et vel invitos in libertatem asserendos esse dictitantes, quibus in animo esset voluntariam servitutem servire. Turmatim enim per regionem dispersi et potentium domos diripiebant, et ipsos insuper trucidabant, et vicos incendeabant: adeo ut flagitiosa illorum amentia Judæa omnis repleretur. Et hoc quidem bellum quotidie ingravescerebat.

7. Alter autem tumultus fit circa Cæsaream, inter Syros et Judæos qui simul cum illis promiscue eam habitabant orta seditione. Nam hi quidem suam esse civitatem volebant, Judæum ejus fuisse conditorem dicentes (erat autem rex Herodes), illi vero ædificatorem quidem Judæum exstitisse confitebantur, ipsam vero civitatem Græcorum esse asseverabant: non enim in ea statuas et fana collocare voluisse qui eam Judæis tribuerit. De istis quidem inter eos mota erat controversia, dumque contenderent, ad arma ventum est, et quotidie audaciores quique partis alterutræ ad pugnam prosiliebant. Neque enim Judæorum seniores gentis suæ seditiosos continere poterant, et Græcis inhonestum videbatur et turpe Judæis cedere. Atque illi quidem plus valebant opibus et corporis viribus, Græci vero militum auxilio et præsidio. Major enim Romani exercitus pars conflata erat ex Syris, et quasi cognatione juncti ad auxiliandum prompti erant paratique. Cæterum militum præfectis curæ erat tumultum comprimere, et pugnaciore quosque factionis utriusque, ut comprehensi fuerant, verberibus et vinculis castigabant. Non tamen comprehensorum supplicia aut impetum ceterorum reprimebant aut terrorem illis injiciebant, sed eo magis exasperati ad seditionem ferebantur. Quumque Felix Judæos in quodam conflictu superiores videns in forum proditiisset, verbisque minacibus jussisset domum quemque suam abire, illi auscultare noluerunt: quo factum est ut, militibus in eos immissis, non paucos eorum interfecerit, quorum etiam bona forte direpta erant. Vigente autem seditione, nobiliores ex

γυνωρίκους, ἔπεμψε πρέσβεις ἐπὶ Νέρωνα διαλεξομένους περὶ τῶν δικαίων.

ΚΕΦ. ΙΑ

Διαδεξάμενος δὲ παρὰ τούτου τὴν ἐπιτροπὴν Φῆστος τὸ μάλιστα λυμαινόμενον τὴν χώραν ἐπεξήει. Τῶν γοῦν ληστῶν συνελθε τοὺς πλείστους καὶ διέφθειρεν οὐκ ὀλίγους. Ἀλλ' οὐχ ὁ μετὰ Φῆστον Ἀλβίνος τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγήσατο τῶν πραγμάτων· οὐκ ἔστι δὲ ἤντινα κακουργίας ἰδεῖν παρέλειπεν. Οὐ μόνον γοῦν ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασιν ἔκλεπτε καὶ διήρπαζε τὴν
10 ἑκάστων οὐσίαν, οὐδὲ τὸ πᾶν ἔθνος ἐβάρει ταῖς εἰσφοραῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ ληστεία δεδμεμένους ὑπὸ τῆς παρ' ἑκάστοις βουλῆς ἢ τῶν προτέρων ἐπιτρόπων ἀπελύτρου τοῖς συγγενέσι, καὶ μόνος ὁ μὴ δοὺς τοῖς δεσμητηρίοις ὡς πονηρὸς ἔγκατελείπετο. Τηνικαῦτα
11 καὶ τῶν νεωτερίζειν βουλομένων ἐν Ἱεροσολύμοις ἐθάρσησαν αἱ τόλμαι, καὶ χρήμασι μὲν οἱ δυνατοὶ τὸν Ἀλβίνον προσελάμβανον, ὥστε τοῦ στασιάζειν αὐτοῖς παρέχειν ἄδειαν, τοῦ δημοτικοῦ δὲ τὸ μὴ χαίρον ἡσυχίᾳ πρὸς τοὺς Ἀλβίνου κοινωνοὺς ἀπέκλινεν. Ἐκαστος
20 δὲ τῶν πονηρῶν ἴδιον στίφος ὑποζωσάμενος αὐτὸς μὲν ὥσπερ ἀρχιληστὴς ἡ τυραννος προανεῖχεν ἐκ τοῦ λόχου, τοῖς δορυφοροῦσι δὲ πρὸς ἀρπαγὰς τῶν μετρίων κατεχρήτο. Συνέβαινε δὲ τοὺς μὲν ἀπρηρμένους ὑπὲρ ὧν ἀγανακτεῖν ἔχρην σιωπᾶν, τοὺς ἀπλήγας δὲ, δέει τοῦ
25 μὴ τὰ αὐτὰ παθεῖν, καὶ κολακεύειν τὸν ἄξιον κολάσεως. Καθόλου δὲ ἡ μὲν παρρησία πάντων περιέκοπτο, τυραννὶς δὲ ἦν διὰ πλείονων· καὶ τὰ σπέρματα τῆς μελλούσης ἀλώσεως ἐκτότε τῇ πόλει κατεβάλλετο.

β'. Τοιοῦτον δὲ ὄντα τὸν Ἀλβίνον ἀπέδειξεν ὁ μετὰ
30 τούτου ἔλθων Γέσιος Φλώρος δικαιοτάτος κατὰ σύγκρισιν. Ὁ μὲν γὰρ λάθρα τὰ πολλὰ καὶ μεθ' ὑποστολῆς ἐκακούργησε, Γέσιος δὲ τὰς εἰς τὸ ἔθνος παρανομίας ἐπόμπευσε· καὶ ὥσπερ ἐπὶ τιμωρίᾳ κατακρίτων πεμφθεὶς δῆμιος οὐτε ἀρπαγῆς τινα τρόπον οὔτε αἰκίας
35 παρέλειπεν. Ἦν δὲ ἐν μὲν τοῖς ἐλλεινοῖς ὠμότατος, ἐν δὲ τοῖς αἰσχροῖς ἀναιδέστατος· οὔτε δὲ πλείω ἀπιστίαν τῆς ἀληθείας κατέχεν οὔτε ἐν τῷ πανουργεῖν δολικότερας ὁδοὺς ἐπενόησεν. Ὡς τὸ μὲν κατ' ἀνδρα κερδαίνειν μικρὸν ἐδόκει, πόλεις δὲ ὅλας ἐξεδίδυσκε καὶ
40 δῆμους ἀθρόους ἔλυμαινετο, καὶ μονονοῦν ἐκέρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πᾶσιν ἐξελθαι ληστεύειν, ἐφ' ᾧ μέρος αὐτὸς λήφεται τῶν λαφύρων. Διὰ γοῦν τὴν ἐκείνου πλεονεξίαν πάσας ἐρημωθῆναι συνέβη τὰς τοπαρχίας καὶ πολλοὺς τῶν πατρίων ἔθων ἐξαναστάντας φυγεῖν εἰς τὰς
45 ἄλλοφύλους ἐπαρχίας.

γ'. Μέχρι μὲν οὖν ἐν Συρίᾳ Κέστιος Γάλλος ἦν προδιέπων τὴν ἐπαρχίαν, οὐδὲ πρεσβεύσασθαι τις πρὸς αὐτὸν ἐτόλμησε κατὰ τοῦ Φλώρου. Παραγενόμενον δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα τῆς τῶν ἀζύμων ἑορτῆς ἐνστάσης
50 περιετὰς ὁ δῆμος, οὐκ ἐλάττους τριακοσίων μυριάδων, ἰκέτευον ἐλεῆσαι τὰς τοῦ ἔθνους συμφορὰς καὶ τὸν λυμειῶνα τῆς χώρας Φλώρον ἐκεκράγεσαν. Ὁ δὲ παρὼν

utraque parte delectos ad Neronem legatos misit de jure suo disceptaturos.

CAP. XIV. (XXIV.)

At Festus, accepto ab eo munere procuratorio, persequutus est eos qui maxime regionem infestabant. Itaque latronum quamplurimos comprehendit, et non paucos necari jussit. Verum successor ejus Albinus non eodem consilio ac ratione rerum summæ præfuit; neque ulla erat maleficientiæ species quam ille præterierit. Quippe non solum dum res administraret furto subducebat et singulorum bona fortunasque diripiebat, neque solum tributis gentem universam onerabat, sed etiam quos ob latrocinia decuriones civitatum vel superiores procuratores in vincula conjece-
rant, accepta a cognatis pecunia, liberabat, et is solum qui nihil dedisset, in carceribus ut maleficus relinquebatur. Per id tempus iis qui rerum novarum causas quærebant audacia crevit Hierosolymis: ex quibus qui erant opulenti pecunia sibi conciliabant Albini gratiam, ut ipsis seditionem agitantibus impunitatem daret; atque isti de populo, quos non delectaret quies, iis se adjungebant, quibus cum Albino communitas erat. Quum autem unusquisque improborum suo agmine circumdatus esset, ipse quidem inter ceteros cohortis quasi princeps latronum aut tyrannus eminebat, suisque satellitibus ad moderatorum direptionem insolenter utebatur. Qua re fiebat ut hi quidem qui spoliati erant, quum indignari oporteret, plane tacerent, illi vero, qui nihil damni ceperant, metu ne similia paterentur, etiam obsequiis eos demereri studerent, qui supplicio digna fecerant. In summa, omnibus præcisa erat loquendi libertas, et plurimum dominatu tenebantur: et tum jacta sunt malorum semina, quæ in urbis excidium pullularunt.

2. Quum autem ejusmodi homo esset Albinus, fecit tamen qui ei successit Gessius Florus, ut facta inter eos comparatione pro justissimo haberetur. Nam ille quidem clam pleraque facinora et dissimulanter patravit; Gessius vero de suis in gentem injuriis gloriabatur et triumphum agebat; ac quasi ad pœnas de condemnatis sumendas missus fuisset carnifex, nihil sibi ad rapinarum et vexationis omne genus reliquum faciebat. Quippe quum misericors esse deberet, erat crudelissimus, atque in re turpi impudentissimus: neque quisquam plures fallacias veritati offudit, aut commentus est callidiores decipiendi vias. Illi enim ex singulis lucrum facere parum videbatur: totas autem urbes despoliabat, et gentes universas pessumdabat; et tantum non per regionem præconis voce edicebat liberum esse omnibus latrocinari, modo ipse in prædaram partem veniret. Itaque ex illius aviditate factum est ut omnes fere toparchiæ ad vastitatem fuerint reductæ, multique patriis sedibus relictis in alias se receperint provincias.

3. Et quam diu quidem Cestius Gallus Syriæ provinciam regebat, nemo ausus est adversus Florum ad eum legationem mittere. Quum autem instante Azyniorum festo ipse Hierosolyma venisset, cum circumstetis multitudo ad trices centena hominum millia, et orabant ut gentis calamitatum miseretur, Florum regionis pestem et perniciem esse clamitantes. Ille vero, quum præsens esset et Cestio

καὶ τῷ Κεστίῳ παρεστὼς διεγλεύαζε τὰς φωνάς. Ὁ
γε μὴν Κέστιος τὴν ὁρμὴν τοῦ πλήθους καταστείλας
καὶ δούς ἔμφασιν ὡς πρὸς τὸ μέλλον αὐτοῖς τὸν Φλῶ-
ρον κατασκευάσει μετριώτερον, ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιό-
χειαν. Προέπειψε δὲ αὐτὸν μέχρι Καισαρείας Φλῶ-
ρος ἐξαπατῶν, καὶ πόλεμον ἤδη τῷ ἔθνει θυμούμενος
ἐπορίζετο, ᾧ μόνῳ συγχρύψειν τὰς αὐτοῦ παρανομίας
ὑπελάμβανεν. Εἰρήνης μὲν γὰρ οὐσης καταγόρους
ἔξιν ἐπὶ Καίσαρος Ἰουδαίους προσεδόκα, πραγματευ-
σάμενος δὲ ἀπόστασιν αὐτῶν τῷ μείζονι κακῷ περι-
σπᾶσαι τὸν ἔλεγχον αὐτῶν ἀπὸ τῶν μετριωτέρων. Ὁ
μὲν οὖν ὡς ἂν ἀποραγεῖν τὸ ἔθνος, καθ' ἡμέραν
ἐπέτεινεν αὐτοῖς τὰς συμφοράς.

(ΚΕ΄.) δ'. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Καισαρέων Ἕλληνες,
νικήσαντες παρὰ Νέρωνι τῆς πόλεως ἄρχιν, τὰ τῆς κρί-
σεως ἐκόμισαν γράμματα, καὶ προσελάμβανε τὴν ἀρχὴν
ὁ πόλεμος, δωδεκάτῳ μὲν ἔτει τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας,
ἐπτακαίδεκάτῳ δὲ τῆς Ἀγρίππας βασιλείας, Ἀρτεμι-
σίου μηνός· πρὸς δὲ τὸ μέγεθος τῶν ἐξ αὐτοῦ συμφο-
ρῶν οὐκ ἀξίαν ἔσχε προφασιν. Οἱ γὰρ ἐν Καισαρείᾳ
Ἰουδαῖοι συναγωγὴν ἔχοντες παρὰ χωρίον, οὗ δεσπότης
ἦν τις Ἕλλην Καισαρεύς, πολλάκις μὲν κτήσασθαι τὸν
τόπον ἐσπούδασαν, τιμὴν πολλαπλασίονα τῆς ἀξίας
διδόντες· ὡς δὲ ὑπερῶν τὰς δεήσεις πρὸς ἐπήρσιαν
ἔτι καὶ προσωκοδόμει τὸ χωρίον ἐκεῖνος, ἐργαστήρια
κατασκευαζόμενος, στενὴν δὲ καὶ παντάπασι βίαιαν
πάροδον ἀπέλιπεν αὐτοῖς, τὸ μὲν πρῶτον οἱ θερμότε-
ροι τῶν νέων προπηδῶντες οἰκοδομεῖν ἐκώλυον, ὡς δὲ
τούτους εἶργε τῆς βίας Φλῶρος, ἀμυχανοῦντες οἱ δυνα-
τοὶ τῶν Ἰουδαίων, σὺν οἷς ὁ τελώνης Ἰωάννης, πεί-
θουσι τὸν Φλῶρον ἀργυρίου ταλάντοις ὀκτὼ διακωλύ-
σαι τὸ ἔργον. Ὁ δὲ πρὸς μόνον τὸ λαβεῖν ὑποσχόμενος
πάντα συμπράξειν, λαβὼν ἔξισις τῆς Καισαρείας εἰς
Σεβαστὴν, καὶ καταλείπει τὴν στάσιν αὐτεξούσιον,
ὥστε ἀδειαν πεπρακὼς Ἰουδαίους τοῦ μάχεσθαι.

ε'. Τῆς δὲ ἐπιούσης ἡμέρας ἐβδομάδος οὐσης, τῶν
Ἰουδαίων εἰς τὴν συναγωγὴν ἀθροισθέντων, στασιαστῆς
τις Καισαρεύς γάστραν καταστρέψας καὶ παρὰ τὴν εἰσ-
οδὸν αὐτῶν θέμενος ἐπέθευεν ὄρνεις. Τοῦτο τοὺς Ἰου-
δαίους ἀνηκέστως παρώξυνεν, ὡς ὕβρισμένῳ μὲν αὐ-
τοῖς τῶν νόμων, μεμιασμένῳ δὲ τοῦ χωρίου. Τὸ μὲν
οὖν εὐσταθὲς καὶ πρᾶον ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας καταφεύγειν
πάλιν ὥστο χρῆναι, τὸ στασιῶδες δὲ καὶ ἐν νεότητι
φλεγυαῖνον ἐξεκαίετο πρὸς μάχην. Παρεσκευασμένοι
δὲ εἰστήκησαν οἱ τῶν Καισαρέων στασιασταί· τὸν γὰρ
ἐπιθύσαντα προπεπόμεσαν ἐκ συντάγματος καὶ τα-
χείως ἐγένετο ἡ συμβολή. Προσελθὼν δὲ Ἰουκοῦνδος
ὁ διακωλύειν τεταγμένος ἱππάρχης τὴν τε γάστραν αἶρει
καὶ καταπαύειν ἐπειρᾶτο τὴν στάσιν. Ἡττωμένου δὲ
αὐτοῦ τῆς τῶν Καισαρέων βίας, Ἰουδαῖοι τοὺς νόμους
ἀρπάσαντες ἀνεχώρησαν εἰς Νάρβata (χώρα τις
αὐτῶν οὕτω καλεῖται, σταδίους ἐξήκοντα διέχουσα τῆς
Καισαρείας)· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην δυνατοὶ δώδεκα
πρὸς Φλῶρον ἐλθόντες εἰς Σεβαστὴν ἀπωδύροντο περὶ

adstaret, voces istas risu excipiebat. Ceterum Cestius,
quum populi impetum sedasset, illisque significasset quod
Florum eis in posterum placatiorem redderet, Antiochiam
reversus est. Florus autem eum usque ad Caesaream de-
ducebat, verba ei dans, tumque bellum genti inferendum
animo agitabat : quo solo iniquitates suas occultari posse
credebat. Nam dum pax esset, se apud Caesarem accusa-
tores Judaeos habiturum esse exspectabat : verum si id effe-
cium daret, ut ad defectionem adducerentur, fore ut ma-
jori malo eos a minoribus coarguendis abstraheret. Et ille
quidem, ut gentem a Romano abrumperet imperio, in dies
illorum augebat calamitates.

(XXV.) 4. Per idem autem tempus Caesarienses Graeci,
principatum urbis a Nerone in judicio consequuti, literas
ejusce rei indices attulerunt; atque ab ea re exordium duce-
bat bellum Judaicum, duodecimo quidem anno imperii Ne-
ronis, decimo autem septimo regni Agrippae, mense Arte-
misio : pro magnitudine autem malorum inde ortorum cau-
sas nequaquam idoneas habebat. Judaeis enim Caesariensi-
bus synagoga erat prope locum, quem domini jure tenebat
Graecus quidam Caesariensis, et saepiuscule id egerant ut
locum possiderent, pretium multis partibus majus quam
mereretur offerentes : ille vero, spretis eorum precibus,
quum contumeliam quoque eis facere decrevisset, locum
aedificiis occupabat quae in officinas convertit, et angustum
eis aditum prorsusque difficilem relinquebat. Primum qui-
dem juvenes ferventiores prosiliebant et adificantes interpel-
labant : quum autem illorum vim inhiberet Florus, Judaei
potentiores, inque his Joannes publicanus, nescii quid age-
rent, argenti talentis octo Floro persuadere conantur, ut
faceret eos ab opere cessare. Verum ille, tantummodo ut
aliquid caperet, promisit se cuncta facturum, acceptoque
statim de Caesarea egressus Sebasten proficiscitur, relicta
seditiosis quilibet agendi potestate, quasi Judaeis pugnandi
licentiam vendidisset.

5. Die autem sequenti, qui septimus erat, quum Judaei in
synagogam convenissent, seditiosus quidam Caesariensis,
vase fictili inverso et ad introitum illorum posito alites im-
molabat. Id quod Judaeos immaniter irritabat, quasi lex
ipsorum ludibrio habita esset et locus impie contaminatus.
Ac pars quidem Judaeorum constantior et moderatior
factu optimum esse censebat ut ad magistratus denuo con-
fugerent; seditiosi vero quique in aetatis fervore erant in
pugnam accendebantur. Stabant autem ad confligendum
parati etiam Caesariensium aliquot turbulenti : ex composito
quippe praemissus fuerat qui aviculas immolaverat, atque
statim ad manus ventum est. Quum autem accessisset Ju-
cundus ad tumultum prohibendum constitutus equitum ma-
gister, vasculum auferri jubet, et ad seditionem com-
primendam aggrediebatur. At quum ipse superatus esset
Caesariensium violentia, Judaei, correptis legum suarum
libris, in Narbata secesserunt (sic regio quaedam illorum
appellatur, stadiis sexaginta distans a Caesarea); verum
Joannes cum duodecim primoribus, Sebasten ad Florum
profecti, de iis quae acciderant graviter conquerebantur,

τῶν πεπραγμένων, καὶ βοηθεῖν ἰκέτευσον, αἰδουμένους
ὑπομιμνήσκοντες τῶν ὀκτώ ταλάντων. Ὁ δὲ καὶ συλ-
λαβὼν ἔδωκε τοὺς ἄνδρας, αἰτιώμενος ὑπὲρ τοῦ τοῦ
νόμου ἐξενεγκεῖν τῆς Καισαρείας.

6 ζ'. Πρὸς τοῦτο τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις ἀγανάκτησις
ἦν, ἐπὶ μέντοι τοὺς θυμοὺς κατεῖχον. Ὁ δὲ Φλῶρος
ὥσπερ ἡργολαβηκῶς ἐκρίπτει τὸν πόλεμον, καὶ πέμψας
ἐπὶ τὸν ἱερὸν θησαυρὸν ἐξαίρει ἑπτακαίδεκα τάλαντα,
σκηψάμενος εἰς τὰς Καίσαρος χρείας. Σύγχυσις δ'
10 εὐθέως εἶχε τὸν δῆμον, καὶ συνδραμόντες εἰς τὸ ἱερὸν
βοαῖς διαπρυσίους τὸ Καίσαρος ἀνεκάλουν ὄνομα, καὶ
τῆς Φλῶρου τυραννίδος ἐλευθεροῦν σφᾶς ἰκέτευσον. Ἐνιοὶ
δὲ τῶν στασιαστῶν λοιδορίας αἰσχίστους εἰς τὸν Φλῶρον
ἐκεκράγεσαν, καὶ κανοὺν περιφέροντες ἐπῆτουν αὐτῷ
15 κέρματα καθάπερ ἀκλήρῳ καὶ ταλαιπώρῳ. Τούτοις
οὐκ ἐνετράπη τὴν φιλαργυρίαν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μᾶλλον
χρηματίζασθαι προσωρίσθη. Δέον γοῦν εἰς Καίσαρειαν
ἐλθόντα σβέσαι τὸ τοῦ πολέμου πῦρ ἐκείθεν ἀρχόμενον
καὶ τῆς ταραχῆς ἀνελεῖν τὰς αἰτίας, ἐρ' ὃ καὶ μισθὸν
20 ἔλαβεν, ὁ δὲ μετὰ στρατιᾶς ἱππικῆς τε καὶ πεζικῆς ἐπὶ
Ἱεροσολύμων ὤρμησεν, ἵνα τοῖς Ῥωμαίων ὅπλοις ἐρ-
γασθῇ τὸ βουλούμενον, καὶ τῷ δέει καὶ ταῖς ἀπειλαῖς
περιδύσῃ τὴν πόλιν.

ζ'. Ὁ δὲ δῆμος, προδυσωπῆσαι τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ
25 βουλούμενος, ὑπαντᾷ τοῖς στρατιώταις μετ' εὐφημίας,
καὶ τὸν Φλῶρον θεραπευτικῶς ἐκδέχεσθαι παρεσκεύα-
στο. Κάκεινος προπέμψας σὺν ἱππεῦσι πεντήκοντα
Καπίτωνα ἑκατοντάρχην ἀναχωρεῖν αὐτοὺς ἐκέλευσε,
καὶ μὴ πρὸς ἐν οὕτως ἐλοιδορήσαν αἰσχυρῶς εἰρωνεύ-
30 εσθαι τὰς νῦν φιλοφρονήσεις· δεῖν γὰρ αὐτοὺς, εἴπερ
γενναῖοι εἰσι καὶ παρρησιασταὶ, σκώπτειν μὲν αὐτὸν
καὶ παρόντα, φαίνεσθαι δὲ μὴ μόνον ἐν τοῖς λόγοις,
ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ὅπλοις φιλελευθέρους. Τούτοις κατα-
πλαγὲν τὸ πλῆθος, ἅμα καὶ τῶν περὶ Καπίτωνα ἱπ-
35 πῶν εἰς μέσους φερομένων, διεσκαδέσθη πρὶν ἀσπασα-
σθαι τὸν Φλῶρον, ἢ τοῖς στρατιώταις φανερόν ποιῆσαι
τὸ πειθήνιον. Ἀναχωρήσαντες δὲ εἰς τὰς οἰκίας μετὰ
δέους καὶ ταπεινότητος διενυκτέρευσαν.

η'. Φλῶρος δὲ τότε μὲν ἐν τοῖς βασιλείοις αὐλίζε-
40 ται, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ βῆμα πρὸ αὐτῶν θέμενος καθέζε-
ται, καὶ προσελθόντες οἱ τε ἀρχιερεῖς καὶ δυνατοὶ τό τε
γνωριμώτατον τῆς πόλεως πᾶν παρέστησαν τῷ βήματι.
Τούτοις ὁ Φλῶρος ἐκέλευσε τοὺς λοιδορήσαντας αὐτὸν
ἐκδοῦναι, φάμενος αὐτοὺς ἀπολαύσειν τῆς ἀμύνης, εἰ
45 μὴ προσάγοιεν τοὺς αἰτίους. Οἱ δὲ τὸν μὲν δῆμον
ἀπέφαινον εἰρηνικὰ φρονούντα, τοῖς δὲ παραφθεγγα-
μένοις ἤτοῦντο συγγνώμην· ἐν γὰρ τοσούτῳ πλῆθει
θαυμαστόν μὲν οὐδὲν εἶναι τινὰς θρασυτέρους καὶ δι'
ἡλικίαν ἀφρονάς, ἀμύχανον δὲ τῶν ἡμαρτηκότων τὴν
50 διάκρισιν γενέσθαι, ἐκάστου μετανοοῦντός τε καὶ δι' ἃ
δέδοικεν ἀρνούμενου. Δεῖν μόντοι γε ἐκείνων προνοεῖν
τῆς κατὰ τὸ ἔθνος εἰρήνης καὶ βουλεύεσθαι Ῥωμαίους
περισώζειν τὴν πόλιν, καὶ μᾶλλον διὰ τοὺς πολλοὺς
ὑσταταιτιάτους συγγνώναι καὶ τοῖς ὀλίγοις πλημμελή-

et ab eo auxilium implorabant, octo talentorum verecunde
eum admonentes. Ille vero viros comprehendi et in vin-
cula conjici jubet, eis objiciens quod legum libros Caesarea
exportassent.

6. Hoc indigne ferebant Hierosolymitani : verumtamen
et adhuc irarum abstinerebant. Florus autem, quasi operam
suam locasset, bellum accendit, missis ad sacrum thesau-
rum qui talenta septemdecim inde auferrent, hoc praetextu
quod Caesari illis opus esset. Ad hoc statim confusione
repleta est plebs, factoque ad templum concursu maximis
clamoribus et Caesaris nomen invocarunt, utque a Flori
tyrannide liberarentur, supplices petebant. Nonnullique e
seditiosis convicia foedissima in eum jaciebant, et canistrum
circumferentes stipem ei mendicabant, quasi egeno misero-
que. His autem omnibus a pecuniae cupiditate nihil di-
movebatur, sed eo magis ad quaestum faciendum irritatus
est. Denique quum deberet Caesaream se conferre et belli
incendium illic ortum restinguere, causasque tumultuum
sublatum ire, quem in finem etiam mercedem acceperat,
ille contra cum equitum peditumque exercitu Hierosolyma
contendit, ut cum Romanorum armis id quod volebat per-
petraret, atque timore et minis urbem cingeret.

7. At populus, volens ejus impetum in antecessum fle-
ctere, obviam it militibus cum laetis acclamationibus, pa-
ratusque erat Florum plenioribus obsequiis excipere. Ille
vero, praemisso cum equitibus quinquaginta Capitone cen-
turione, jussit eos discedere; neque eum officiis nunc de-
mereri simularent, cui turpiter adeo conviciati fuerint :
oportere quippe eos, si viri sint fortes fidelesque, in ipsum
etiam praesentem cavillari, et sese non solum in verbis,
sed in armis libertatis studiosos ostendere. Istis exterrita
multitudo, militibus etiam qui cum Capitone erant in me-
dium illorum irruentibus, in fugam disjecta est, priusquam
salutarent Florum, aut suum militibus manifestum face-
rent obsequium. In domos itaque suas se recipientes in
metu et humilitate noctem egerunt.

8. Florus autem tunc quidem in regia deversabatur; die
vero sequenti pro tribunali ante eam posito sedet, profecti-
que ad eum pontifices cum viris omnibus summæ auctori-
tatis et dignitatis tribunali adstiterunt. Quibus praecepit
Florus ut illos sibi traderent qui contumelias ipsum affe-
cerint, dicens fore ut ipsos ultum faret, nisi conviciatores vel-
lent adducere. Illi vero affirmabant populum quietum esse
pacique studere, et pro eis qui perperam loquuti erant veniam
rogabant : in tanta quippe multitudine minime mirandum
esse nonnullos inveniri paullo audaciores et in prima ado-
lescentia inconsultos; fierique non posse ut ii qui deliquerint
a reliquis discernantur, quum et singulos nimirum puniat
et praeter timorem ad negandum sint parati. Debere tamen illum
prospicere gentis quieti, et constituere Romanis urbem
servare, magisque multorum innoxiorum gratia paucis qui

σασιν, ἢ δι' ὀλίγους πονηροὺς ταραῖσαι δῆμον ἀγαθὸν τοσοῦτον.

θ'. Πρὸς ταῦτα μᾶλλον παροξυνθεὶς ἐμβοῇ τοῖς στρατιώταις διαρπάζειν τε τὴν ἄνω καλουμένην ἀγορὰν καὶ κτείνειν τοὺς ἐντυγχάνοντας. Οἱ δὲ ἐπιθυμία κέρδους προσλαμβάνοντες ἡγεμονικὴν παρακέλευσιν οὐ μόνον ἐφ' ὃν ἐπέμψθησαν τόπον ἤρπαζον, ἀλλ' εἰς πάσας ἐμπεδύνοντες τὰς οἰκίας ἐσφαζον τοὺς οἰκήτορας. Φυγὴ δ' ἦν ἐκ τῶν στενωπῶν καὶ φόνος τῶν καταλαμ-
 10 νομένων, τρόπος τε ἀρπαγῆς οὐδεὶς παρελιμπάνετο. Καὶ πολλοὺς τῶν μετρίων συλλαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Φλώρον ἦγον, οὓς μάλιστα προαικισάμενος ἀνεσταύρω-
 15 σεν. Ὁ γοῦν σύμπας τῶν ἐκείνης ἀπολομένων τῆς ἡμέρας ἀριθμὸς σὺν γυναιξὶ καὶ παιδίοις (οὐδὲ γὰρ νη-
 16 πίων ἀπέσχοντο) περὶ τρισχιλίων καὶ ἑξακοσίων συν-
 ήθη. Βαρύτεραν δὲ ἐποίει τὴν συμφορὰν τὸ καινὸν τῆς Ῥωμαίων ὠμότητος. Ὁ γὰρ μηδεὶς πρότερον τότε Φλώρος ἐτόλμησεν, ἀνδρας ἱππικοῦ τάγματος μαστιγῶσαι τοῦ βήματος καὶ σταυρῷ προσηλῶσαι.
 20 ὧν εἰ καὶ τὸ γένος Ἰουδαῖον, ἀλλὰ τὸ γοῦν ἀξίωμα Ῥωμαϊκὸν ἦν.

ΚΕΦ. ΙΕ'.

Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὁ μὲν βασιλεὺς Ἀγρίππας ἔτυχεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν πεπορευμένος, ὅπως Ἀλεξάνδρῳ συνησθεῖη πιστευμένῳ τὴν Αἴγυπτον
 25 ὑπὸ Νέρωνος, καὶ πεμφθέντι διέπειν. Τὴν δὲ ἀδελφὴν αὐτοῦ Βερενίκην παρούσαν ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ τὴν παρανομίαν τῶν στρατιωτῶν ἀποθεωμένην δεινὸν εἰσῆει-
 πατος· καὶ πολλὰς αὐτὸς τὴν ἱππάρχου αὐτῆς καὶ σωματοφύλακας πέμπουσα πρὸς Φλώρον ἐδεῖτο παύ-
 30 σασθαι τοῦ φόνου. Καὶ ὁ μὲν οὔτε εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀναιρουμένων οὔτε εἰς τὴν εὐγένειαν τῆς παρακαλούσης, ἀλλ' εἰς μόνον τὸ λυσιτελεῖν τὸ ἐκ τῶν ἀρπαγῶν ἀπο-
 35 βλέπων, παρήκουσεν· ἡ δὲ ὁρμὴ τῶν στρατιωτῶν ἐλύσθη καὶ κατὰ τῆς βασιλίδος. Οὐ μόνον γοῦν ἐν ὁμ-
 40 ασις αὐτῆς ἤκλινοντο τοὺς ὀλισκομένους καὶ διέφθειρον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἀνείλον, εἰ μὴ καταφυγεῖν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν ἔβη· κακεὶ διενυκτέρευσε μετὰ φυ-
 λακῆς, δεδοικυῖα τὴν τῶν στρατιωτῶν ἐφοδὸν, ἐπεδήμει δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, εὐχὴν ἐκτελοῦσα τῷ Θεῷ.
 45 Τούς γὰρ ἢ νόσῳ καταπονουμένους ἢ τισιν ἀλλαις ἀνάγκαις ἔθος εὐχεσθαι πρὸς τριάκοντα ἡμερῶν ἥς ἀπο-
 δώσειεν μέλλοιεν θυσίας οἶνον τε ἀφῆξεσθαι καὶ ξυρῆσε-
 σθαι τὰς κόμας. Ἄ δὴ τότε τελοῦσα Βερενίκη γυμνό-
 50 πους τε πρὸ τοῦ βήματος ἰκέτευσε τὸν Φλώρον καὶ πρὸς
 αὐτὴν μὴ τυχεῖν αἰδοῦς αὐτὴν τὸν περὶ τοῦ ζῆν κίνδυνον ἐπέiraσεν.

β'. Ταῦτα μὲν οὖν ἐκκαιδεκάτῃ μηνὸς Ἀρτεμισίου συνέβη. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ τὸ μὲν πλῆθος ὑπερπαθῆσαν εἰς τὴν ἄνω συνέρρουσεν ἀγορὰν καὶ βοαὶς ἐξαισίαις
 50 περὶ τῶν ἀπολωλότων ἀπωδύροντο· τὸ πλεόν δὲ ἦσαν εἰς τὸν Φλώρον ἐπίφθονοι φωναί. Πρὸς δὲ δέσαντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσι τὰς ἐσθῆτας περιερ-

scelus admiserint ignoscere, quam propter aliquot improbo-
 tantam bonorum multitudinem perturbare.

9. Ad hæc magis irritatus milites inclamavit ut forum quod superius vocabatur direptum irent, ac passim obvios interficerent. Illi vero, quum lucri aviditatem præsidis adhortatione cohonestatam haberent, non solum illum diripiebant locum in quem immissi fuerant, sed in domos uni versas irruentes trucidabant incolas. Fuga autem erat per omnes angipertos et cædes eorum quos comprehendebant, nullumque direptionis genus prætermittebatur. Multos etiam e moderatis comprehensos ad Florum ducebant, quos ille quum verbis ante delonestasset, in crucem sustulit. Sane universi qui eo die perempti sunt una cum mulieribus et liberis (nam ne infantibus quidem parcebant), connumerati sunt ad tria hominum millia et sexcentos. Graviorem autem calamitatem faciebat nova Romanorum immanitas. Quod enim nemo unquam prius, tunc ausus est Florus, ut viros equestris ordinis pro tribunali flagellis caderet et cruci affigeret: quorum etsi origo Judaica, dignitas tamen erat Romana.

CAP. XV. (XXVI.)

Per idem tempus rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus, congratulatum Alexandro misso ad Ægyptum, quæ ei concredita erat a Nerone, imperio regendam. Sorem autem ejus Berenicen, quæ Hierosolymis aderat et militum iniquitatem spectabat, gravis inde angor invasit: et si equenter illa equitum suorum præfectos et corporis custodes ad Florum mittens orabat ut a cæde desineret. Et ille quidem neque ad multitudinem interfectorum, neque ad nobilitatem ejus quæ eum obsecrabat, sed tantum ad suum ex rapinis quæstum respiciens, audire recusavit: militum vero impetus etiam adversus reginam efferatus est. Quippe ob oculos ejus non solum obvios quosque prehensos verberibus cruciabant et perimebant, sed ipsam etiam occidissent, nisi prius in regiam confugisset. Illic etiam cum custodia pernoctavit, verita militum irruptionem. Hierosolymis vero agebat ut vota Deo solveret. Nam lis qui morbo laboraverant, aut in angustias quascunque connecti fuerant, moris erat precibus vacare triginta diebus antequam victimas oblaturi essent, et vino abstinere et radere comam. Quæ dum perficeret Berenice, et nudipes pro tribunali Floro supplicabat, et præterquam quod nulla ei habebatur reverentia, etiam de vita sua periclitata est.

2. Et ista quidem decimo sexto die mensis Artemisii acciderunt. Postridie vero multitudo quidem vehementer comota in forum superius confluit, et magnis clamoribus eos qui fuerant occisi lamentabantur: potissimum autem vociferabant ut Floro odium concitarent. Id quod veriti primates cum pontificibus vestimenta lacerarunt, et singulis ad genua

ρήξαντο, καὶ προσπίπτοντες ἐκάστοις ἐδέοντο παύσασθαι καὶ μὴ πρὸς οἷς πεπόνθασιν εἰς ἀνῆκεσθόν τι τὸν Φλώρον ἐρεθίζειν. Ἐπεισθὲν δὲ τὸ πλῆθος ταχέως, αἰδοῖ τε τῶν παρακαλούντων καὶ κατ' ἐλπίδα τοῦ μηδὲν ἔτι τὸν Φλώρον εἰς αὐτοὺς παρανομήσειν.

(ΚΖ'.) γ'. Ὁ δὲ σθεσθεῖσθαι τῆς ταραχῆς ἤχθετο, καὶ πάλιν αὐτὴν ἀνάσαι πραγματευόμενος τοὺς τε ἀρχιερεῖς σὺν τοῖς γνωρίμοις μεταπέμπεται, καὶ μόνον ἔφη τεκμήριον ἔσεσθαι τοῦ μηδὲν ἔτι τὸν δῆμον νεωτερίσειν, εἰ προελθόντες ὑπαντήσουσι τοῖς ἀπὸ Καισαρείας ἀνιούσι στρατιώταις. Παρεγένοντο δὲ δύο σπεῖραι. Τῶν δὲ ἔτι συγκαλούντων τὸ πλῆθος προπέμψας διεδήλου τοῖς τῶν σπειρῶν ἐκατοντάρχαις ὅπως παραγγέλωσι τοῖς ὑφ' αὐτοῦς μῆτε ἀντασπασσάσθαι τοὺς Ἰουδαίους, κἄν τι αὐτοῦ φθέγξωνται χρῆσασθαι τοῖς ὅπλοις. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς εἰς τὸ ἱερὸν τὴν πληθύν συναγαγόντες ὑπαντᾶν τοῖς Ῥωμαίοις παρεκάλουν, καὶ πρὸ ἀνῆκεσθαι πάθους τὰς στείρας δεξιούσθαι. Τούτοις τὸ στασιῶδες ἡπείθει, καὶ διὰ τοὺς ἀπολωλότας τὸ πλῆθος ἔρρεπε πρὸς τοὺς θρασύτετους.

δ'. Ἐνθα δὴ πᾶς μὲν ἱερεὺς, πᾶς δ' ὑπηρέτης τοῦ Θεοῦ, τὰ ἅγια σκεύη προκομίσαντες, καὶ τὸν κόσμον, ἐν ᾧ λειτουργεῖν ἔθος ἦν αὐτοῖς, ἀναλαβόντες, κιθαρισταὶ τε καὶ ὑμνωδοὶ, μετὰ τῶν ὀργάνων προσπίπτοντες, κατηντιδόλουν φυλάξαι τὸν ἱερὸν κόσμον αὐτοῖς, καὶ μὴ πρὸς ἀρπαγὴν τῶν θείων κειμηλίων Ῥωμαίους ἐρεθίσαι. Τοὺς δὲ ἀρχιερεῖς αὐτοὺς ἦν ἰδεῖν καταμυμένους μὲν τῆς κεφαλῆς κόνιν, γυμνοὺς δὲ τὰ στέρνα τῶν ἐσθῆτων περιεργηγμένων. Ὀνομαστὶ δὲ ἕκαστον τῶν γνωρίμων καὶ κοινῇ τὸ πλῆθος ἰκέτευσεν μὴ δι' ἐλαχίστης πλημμελείας προδοῦναι τὴν πατρίδα τοῖς ἐπιθυμοῦσι πορῶσθαι. «Τίνα γὰρ ἡ τοῖς στρατιώταις φέρειν ὠφέλειαν τὸν ἀπὸ Ἰουδαίων ἀσπασμὸν, ἢ διόρθωσιν αὐτοῖς τῶν συμβεβηκότων, τὸ μὴ νῦν προελθεῖν; Εἰ δὲ δὴ δεξιῶσιν τοὺς προσίοντας, ὡς ἔθος, Φλώρου μὲν ἀποκοπήσεσθαι τὴν ἀφορμὴν τοῦ πολέμου, κερδήσειν δὲ αὐτοὺς τὴν πατρίδα καὶ τὸ μηδὲν παθεῖν πλέον. Ἄλλως τε καὶ τὸ πεῖθεσθαι στασιάζουσιν ὀλίγοις, δέον αὐτοὺς δῆμον ὄντας τοσοῦτον συναναγκάζειν κάκεινους συγγνωμονεῖν, δεινῆς ἀκрасίας εἶναι.»

ε'. Τούτοις μειλισόμενοι τὸ πλῆθος ἅμα καὶ τῶν στασιαστῶν οὓς μὲν ἀπειλαῖς, οὓς δὲ αἰδοῖ κατέστειλαν. Ἐπειτα ἐξηγούμενοι μετ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμου τοῖς στρατιώταις ὑπὸ τῶν καὶ πλησίον γενομένων ἡσασθαι. Τῶν δὲ μηδὲν ἀποχριναμένων οἱ στασιασταὶ Φλώρου κατεβόων· τοῦτο δὲ ἦν σύνθημα κατ' αὐτῶν δεδομένον. Αὐτίκα γοῶν οἱ στρατιῶται περισχόντες αὐτοὺς ἔπαιον ξύλοις, καὶ φεύγοντας οἱ ἱππεῖς καταδιώκοντες συνεπάτου. Ἐπιπτον δὲ πολλοὶ μὲν ὑπὸ Ῥωμαίων τυπτόμενοι, πλείους δὲ ὑπ' ἀλλήλων βιαζόμενοι. Δεινὸς δὲ περὶ τὰς πύλας ὄθισμός ἦν καὶ θάνατον ἐκάστω σπεύδοντος, βραδυτέρα μὲν ἡ φυγὴ πᾶσιν ἐγίνετο, τῶν δὲ σφαλέντων ἀπώλεια δεινὴ. Πνι-

accidentes, ut quiescerent orabant, neque, præter ea quæ jam perpassi sunt, ad malum aliquod gravissimum eis inferendum Florum irritarent. Illico autem paruit multitudo tam reverentia precantium quam quod sperarent Florum non amplius injuriis ipsos affecturum.

(XXVII.) 3. Ille autem, motu isto extincto, angebatur, et denuo eum inflammare satagens, et pontifices cum nobilioribus quibusque accersit, et unicum fore argumentum aiebat quod populus non ulterius res novas moliturus sit, si progressi obviam irent militibus e Cæsarea ascendentibus. Duæ autem adveniebant cohortes. Dumque illi multitudinem convocarent, certis quibusdam præmissis, significabat cohortum centurionibus, suis denunciandum ire militibus, ut Judæos minime salutarent, et si quid contra ipsum loquenti fuerint, armis eos aggredierentur. Pontifices, quum multitudinem in templum congregassent, ut Romanis in occursum irent hortabantur, et antequam mali aliquid gravissimi paterentur, benigne cohortes exciperent. Istis seditiosi parere recusabant, et propter suorum cædem multitudo ad audaciores propendebat.

4. Tum demum sacerdos omnis omnisque Dei minister, cum vasa sacra protulissent, et ornatum induissent, quomunus suum obire solebant, citharistæ etiam et cantores quum multitudini ad genua cum instrumentis suis acciderent, supplicabant ut sacrum istum ornatum eis custoditum esse vellent, et Romanos eoque irritare nollent, ut vasa Deo sacrata direptum irent. Videre autem erat ipsos pontifices cum cineribus quidem capiti inspersis, pectore vero nudos vestibus dilaceratis. Atque nominatim singulos quosque nobilium et multitudinem communiter obsecrabant ne ob minimum delictum patriam iis proderent, qui eam vastare desiderarent. «Quid enim militibus profuturum esse si a Judæis salutati fuerint, aut quomodo Judæis satisfactum iri pro iis quæ acciderint, si nunc obviam nolint procedere? Sin vero eos adventantes pro more officiose exceperint, fore ut Floro quidem omnis belli occasio præcidatur, ipsis vero detur ut patriam servant et nihil amplius mali patiantur. Præterea summæ dementiae esse paucis seditiosis sese adjungere, quum oporteret ipsos, tantam quippe multitudinem, cogere etiam illos ad secum consentiendum.»

5. Istis multitudinem demulcentes, simul et seditiosorum quosdam partim minis partim reverentia compresserunt. Deinde quiete compositæque progredientes militibus obviam ibant, quumque propius accessissent, eos salutarunt. Atque ubi illi nihil responderunt, seditiosi conviciis illi Florum invehebantur. Hoc autem in tesseram contra eos datum erat. Statim itaque milites, quum illos circumdedissent, fustibus eos cædebant, et in fugam versos conculcabant equites, dum eos persequiebantur. Et multi cadebant a Romanis cæsi, plures vero vi a se invicem protrusi. Jam in ipsis portis vehemens facta est propulsio: et unoquoque alterum prævenire properante, tardior quidem omnibus erat fuga, lapsis vero horrendus interitus. Nam suffocati fractique

γόμενοι γὰρ καὶ κλώμενοι πληθεὶ τῶν ἐπιβαίνοντων ἤφαινοντο, καὶ οὐδὲ πρὸς ταφὴν τις γνώριμος τοῖς ἰδίοις καταλείπετο. Συνέπιπτον δὲ καὶ στρατιῶται παίοντες ἀνέδην τοὺς καταλαμβάνομένους, καὶ διὰ τῆς
 5 Βεζεθὰ καλουμένης ἀνώθουν τὸ πλῆθος, βιάζόμενοι παρελθεῖν καὶ κρατῆσαι τοῦ τε ἱεροῦ καὶ τῆς Ἀντωνίας. Ὡν καὶ Φλώρος ἐφιέμενος ἐξήγαγεν ἐκ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸ φρούριον ἔλθεῖν ἡγωνίζετο. Διημαρτέ γε μὴν τῆς ἐπιβολῆς. Ὁ γὰρ
 10 δῆμος ἀντικρυς ἐπιστραφεὶς εἶργε τὴν ὁρμὴν, καὶ διαστάντες ἐπὶ τῶν τεγῶν τοὺς Ῥωμαίους ἐβαλλον. Καταπονούμενοι δὲ τοῖς ὑπερβῆ βέλεσι καὶ διακόψαι τὸ τοὺς στενωποὺς ἐμφράξαν πλῆθος ἀσθενήσαντες ἀνεχώρουν εἰς τὸ πρὸς τοῖς βασιλείοις στρατόπεδον.
 15 ζ'. Οἱ δὲ στασιασταὶ δέσαντες μὴ πάλιν ἐπελθῶν δ Φλώρος κρατήσῃ τοῦ ἱεροῦ διὰ τῆς Ἀντωνίας, ἀναβάντες εὐθέως τὰς συνεχεῖς στοὰς τοῦ ἱεροῦ πρὸς τὴν Ἀντωνίαν διέκοψαν. Τοῦτο ἐψύξε τὴν Φλώρου πλεονεξίαν. Τῶν γὰρ τοῦ Θεοῦ θησαυρῶν ἐφιέμενος, καὶ
 20 διὰ τοῦτο παρελθεῖν ἐπιθυμῶν εἰς τὴν Ἀντωνίαν, ὡς ἀπερράγησαν αἱ στοαί, τὴν ὁρμὴν ἀντεράπη. Καὶ μεταπεψάμενος τοὺς τε ἀρχιερεῖς καὶ τὴν βουλὴν, αὐτὸν μὲν ἐξιέναι τῆς πόλεως ἔφη, φρουρὰν δὲ καταλείπειν αὐτοῖς ὅσην ἂν ἀξιώσῃσι. Τῶν δὲ πάντα περὶ
 25 ἀσφαλείας καὶ τοῦ μηδὲν νεωτέρῃσιν ὑποσχομένων, εἰ μίαν αὐτοῖς καταλείψει σπείραν, μὴ μέντοι τὴν μαχεσάμενῃν (πρὸς γὰρ ταύτην ἀπεχθὺς δι' ἃ πέπονθεν ἔχειν τὸ πλῆθος), ἀλλάξας τὴν σπείραν, ὡς ἤξιον, μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν.

ΚΕΦ. ΙΖ'.

30 Ἐτέραν δὲ ἐπιβολὴν τῷ πολέμῳ ποριζόμενος ἐπέστελλε Κεστίῳ, Ἰουδαίων ἀπόστασιν καταψευδόμενος, τὴν τε ἀρχὴν τῆς μάχης περιθεὶς αὐτοῖς, καὶ δρᾶσαι λέγων ἐκείνους ἃ πεπόνθασι. Οὐ μὴν οὐδ' οἱ τῶν Ἱεροσολύμων ἄρχοντες εἰσῆγσαν, ἀλλ' αὐτοὶ τε καὶ
 35 Βερενίκη τῷ Κεστίῳ περὶ ὧν Φλώρος εἰς τὴν πόλιν παρενόμηνεν ἔγραφον. Ὁ δὲ τὰ παρ' ἀμφοῖν ἀναγνούς μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐβουλεύετο. Καὶ τοῖς μὲν αὐτῶν ἐδόκει Κέστιον μετὰ στρατιᾶς ἀναβαίνειν, ἢ τιμωρησόμενον τὴν ἀπόστασιν εἰ γέγονεν, ἢ βεβαιωτέρους κα-
 40 ταστήσοῦσα Ἰουδαίους καὶ συμμένοντας, αὐτῷ δὲ προπέμψαι τινὰ τῶν ἐταίρων τὸν κατασχεψόμενον τὰ πράγματα καὶ τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων πιστῶς ἀγγελοῦντα. Πέμπει δὲ τινὰ τῶν χιλιάρχων Νεαπολιτανόν, ὃς ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ὑποστρέψαντι
 45 περιτυχὼν Ἀγρίππῃ τῷ βασιλεῖ κατὰ Ἰάμνειαν τὸν πέμψαντα καὶ τὰς αἰτίας ἐδήλωσεν.

β'. Ἐνθα καὶ Ἰουδαίων οἱ τε ἀρχιερεῖς ἅμα τοῖς δυνατοῖς καὶ ἡ βουλὴ παρῆν δεξιουμένη τὸν βασιλέα. Μετὰ δὲ τὴν εἰς ἐκείνον θεραπείαν ἀπωδύροντο τὰς
 50 ἐαυτῶν συμφορὰς καὶ τὴν Φλώρου διεξήσαν ὡμότητα. Πρὸς ἣν ἡγανάκτει μὲν Ἀγρίππας, στρατηγικῶς δὲ τὴν ὀργὴν εἰς οὓς ἤλείει Ἰουδαίους μετέρεπε, ταπεινοῦν

super gradientum multitudine perempti sunt, et ne ad sepulturam quidem quisquam relictus erat, qui a suis dignosci posset. Simul autem irruerant etiam milites, immoderate eos quos comprehendissent cædentes, et per Bezetha quæ vocatur sursum impellebant multitudinem, violentes eam præterire, et templum atque Antoniam occupare. Quorum desiderio etiam Florus ex aula regia eduxit eos qui secum erant, et in castellum pervenire summopere contendebat. Ceterum excidebat incepto. Populus quippe e vestigio conversus impetum cohibuit, quique seorsum stabant super tectis, saxis feriebant Romanos. Quum itaque vexarentur telis superne venientibus, nec valuerint multitudinem perumpere quæ vias angustiores obstruebat, ad castra quæ ad regiam erant se recipiebant.

6. Seditiosi autem veriti ne superveniens denuo Florus templum occuparet per Antoniam eundo, facto statim ascensu porticus tempore contiguas versus Antoniam succiderunt. Id quod Flori avaritiam refrigeravit. Nam quum Dei sacris thesauris inhiaret, proptereaque in Antoniam transgredi cuperet, ubi disruptas vidit porticus, ab impetu conquivit. Atque ubi pontifices et senatum accersiverat, se quidem aiebat urbe digredi, præsidium tamen iis relicturum esse, quantum ipsi voluerint. Quum autem illi omnia de securitate et ne quid novi ageretur polliciti essent, si unam tantum apud ipsos relinqueret cohortem, non tamen illam quæ cum civibus conflixerat (ob ea siquidem quæ pertulerint populum ei infensum esse), cohorte, utj rogabant, mutata, cum reliqua manu Cæsaream reversus est.

CAP. XVI. (XXVIII.)

Aliam autem belli movendi viam comminiscens, literas ad Cestium mittebat, quibus falsa de Judæorum defectione ad eum retulit, pugnae initium illis imputans, dicensque eos eadem ipsa perpetrasse quæ passi erant. Verum enimvero primores Hierosolymitarum nequaquam tacuerunt: sed et ipsi et Berenice ad Cestium de illis quæ Florus inique egerat literas scripserunt. Ille vero, quum ea legisset quæ ab utrisque acceperat, cum ducibus deliberabat. Et quibusdam quidem factu optimum videbatur ut Cestius cum exercitu ascenderet, a defectoribus, si qui fuissent, poenas exacturus, aut ut Judæos, a Romanis stantes, confirmatum iret: illi vero placuit ut de amicis suis aliquis præmitteretur qui res exploraret, et quo animo essent Judæi fideliter nunciaret. Quendam igitur e centurionibus mittit Neapolitanum, qui, Agrippæ regi ab Alexandria reverso obviam factus circa Jamniam, indicavit a quo missus fuerit et quas ob causas.

2. Ibidem Judæorum etiam pontifices cum optimatibus et senatu aderant, ut regi gratularentur. Postquam vero sua ei officia præstiterant, suas deplorabant calamitates, et Flori immanitatem enarrarunt. Quam rem indigne quidem ferebat Agrippa, vafre tamen in Judæos, quorum miserebatur, iram suam transferebat, elatos earum animos volens

αὐτῶν βουλόμενος τὰ φρονήματα, καὶ τῷ μὴ δοκεῖν
 ἀδίκως τι παθεῖν τῆς αἰνότητος ἀποτρέπων. Οἱ μὲν
 οὖν, ὡς ἂν ὄντες ἐκκριτοὶ καὶ διὰ τὰς αὐτῶν κτήσεις
 ἐπιθυμοῦντες εἰρήνης, συνέσαν εὐνοϊκῇ τὴν ἐπίπλη-
 5 ξιν τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ δῆμος ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων
 ἐπὶ ἐξήκοντα προελθὼν σταδίου ἐδεξιοῦτο τὸν Ἀγρίπ-
 παν καὶ τὸν Νεαπολιτανόν. Ἐκώκυον δὲ αἱ τῶν ἀπε-
 σπῆγμένων γυναῖκες προεκθέουσαι, καὶ πρὸς τὴν τού-
 των οἰκωγὴν ὁ δῆμος εἰς ὀλοφυρμούς τραπόμενος
 10 ἐπικουρεῖν τὸν Ἀγρίππαν ἰκέτευσ· τῷ τε Νεαπολιτανῷ
 κατεβῶν ὅσα πάθοιεν ὑπὸ Φλώρου, καὶ παρελθοῦσιν
 εἰς τὴν πόλιν τὴν τε ἀγορὰν ἡρημωμένην ὑπεδείκνυσαν
 καὶ πεπορημένας τὰς οἰκίας. Ἐπειτα δὲ Ἀγρίππα
 πεῖθουσι τὸν Νεαπολιτανόν σὺν ἐνὶ θεράποντι περιελ-
 15 θεῖν μέχρι τοῦ Σιλωάμ τὴν πόλιν, ἵνα γνῷ Ἰουδαίους
 τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασιν Ῥωμαίοις εἰκοντας, μόνῃ δὲ
 ἀπεχθανομένους Φλώρῳ δι' ὑπερβολὴν τῆς εἰς αὐτοὺς
 ὀμότητος. Ὁ δὲ, ὡς διοδούσας πείραν ἔλαβεν ἱκανὴν
 τῆς πραότητος αὐτῶν, εἰς τὸ ἱερὸν ἀνέβαινεν. Ἐνθα
 20 συγκαλέσας τὸ πλῆθος, καὶ πολλὰ μὲν εἰς πίστιν αὐ-
 τοῦ τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπαίνεσας, πολλὰ δὲ εἰς τὸ
 τηρεῖν τὴν εἰρήνην προτρέψάμενος, καὶ τοῦ Θεοῦ προσ-
 κυνήσας ὅσον ἐξῆν τὰ ἅγια, πρὸς Κέστιον ἐπανήει.

γ'. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τε τὸν βασιλέα
 25 καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς τραπόμενον πρέσβεις κατὰ Φλώρου
 πέμπειν ἡξίου πρὸς Νέρωνα, καὶ μὴ σιωπήσαντας ἐπὶ
 τοσοῦτ' ὄνῳ καταλιπεῖν ἑαυτοὺς ὑπόνοιαν ἀποστά-
 σεις· δόξιν γὰρ αὐτοὺς κατάρχει τῶν θύλων, εἰ μὴ
 φθάσαντες ἐνδείξαντο τὸν κατάρξαντα. Φανεροὶ δὲ
 30 ἦσαν οὐκ ἡρεμήσοντες, εἰ τὴν πρεσβείαν τις ἀποκω-
 λύοι. Ἀγρίππα δὲ τὸ μὲν χειροτονεῖν Φλώρου κατη-
 γόρους ἐπίφθονον ἔδοκει, τὸ περιδεῖν δὲ Ἰουδαίους εἰς
 πόλεμον ἐκριπισθέντας οὐδὲ αὐτῷ λυσιτελεῖς καταφαί-
 νετο. Προσκαλεσάμενος δὲ εἰς τὸν ξυστὸν τὸ πλῆθος
 35 καὶ παραστησάμενος ἐν περιόπτῳ τὴν ἀδελφὴν Βερε-
 νίκην ἐπὶ τῆς Ἀσαμωναίου οἰκίας (αὕτη γὰρ ἦν ἐπάνω
 τοῦ ξυστοῦ πρὸς τὸ πέραν τῆς ἀνω πόλεως καὶ γέφυρα
 τῷ ξυστῇ τὸ ἱερὸν συνῆπτεν), ἔλεξε τοιαύδε·

δ'. « Εἰ μὲν ἐώρων πάντας ὑμᾶς πολεμεῖν Ῥωμαίους
 40 « ὠρμημένους, καὶ μὴ τοῦ δήμου τὸ καθαρώτατον καὶ
 « εὐκρινέστατον εἰρήνην ἄγειν προηρημένους, οὐτ' ἂν
 « παρῆλθον εἰς ὑμᾶς οὔτε συμβουλευεῖν ἐθάρσησα. Περ-
 « ριστὸς γὰρ ὑπὲρ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν πᾶς λόγος, ὅταν
 « ἡ τῶν ἀκούοντων πάντων πρὸς τὸ χεῖρον ὁμόνοια.
 45 « Ἐπεὶ δὲ τινὰς μὲν ἡλικία τῶν ἐν πολέμῳ κακῶν ἀπεί-
 « ρατος, τινὰς δὲ ἑλπίς ἀλόγιστος ἐλευθερίας, ἐνίοις δὲ
 « πλεονεξία παροξύνει, καὶ τὸ παρὰ τῶν ἀσθενεστέ-
 « ρων, ἢ τὰ πράγματα συγχυθῇ, κέρδος, ὅπως αὐτοὶ
 « τε σωφρονισθέντες μεταβάλλωνται καὶ μὴ τῆς ἐνίων
 50 « κακοβουλίας οἱ ἀγαθοὶ παραπολαύσωσιν, ὥθην δὲ
 « ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάντας ὑμᾶς συναγαγὼν εἰπεῖν ἂ νομίζω
 « συμφέρειν. Θορυβήσῃ δὲ μοι μηδεὶς, ἢ μὴ τὰ
 « πρὸς ἡδονὴν ἀκούῃ. Τοῖς μὲν γὰρ ἀνηκέστως ἐπὶ
 « τὴν ἀπόστασιν ὠρμημένοις ἐνεστί καὶ μετὰ τὴν ἐμὴν

deprimere, atque eos a vindictæ studio avertens, quasi nulla
 iis injuria facta videretur. Et illi quidem, ut qui sortis me-
 lioris, quique propter sua prædia pacem desiderarent, sibi
 conscii erant benevolentiae plenam esse regis redargutio-
 nem. Populus autem ex Hierosolymis sexaginta stadiis
 progressi officiose excipiebant Agrippam et Neapolitanum.
 Ploratus tamen edebant interfectorum conjuges, reliquos
 præcurrentes, et ad earum ejulatum populus ad lamenta
 conversi orabant Agrippam ut ipsis auxilio esset; atque ad
 Neapolitanum vociferabant quæ passi essent a Floro, et in
 urbem ingressis ostendebant forum desertum et desolatum
 domosque vastatas. Deinde per Agrippam suadent Nea-
 politano ut cum uno tantum famulo ad Siloam usque totam
 circumiret civitatem, ut exploratum habeat Judæos aliis qui-
 dem omnibus Romanis parere, in solum autem Florum
 animo esse infesto, obsummam quam in eos adhibuerit cru-
 delitatem. Ille igitur quum urbe peragrata satis perspectam
 habueret indolem populi mitem quietamque, in templum
 ascendebat. Ibi multitudo convocata, quum verbis pluri-
 mis fidem eorum erga Romanos laudasset, et multis eos ad
 pacem conservandam hortatus esset, Deique templum,
 quantum licebat, veneratus, ad Cestium reversus est.

3. Judæi autem universi ad regem pontificesque se con-
 vertebant, et obsecrabant ut ad Neronem mitterentur le-
 gati adversus Florum, minimeque suo de tanta cæde silen-
 tio paterentur semet defectionis suspectos esse: quippe
 visum iri ipsos primum arma sumpsisse, nisi antea ostende-
 rent quisnam primus omnium ea sumpsisset. Idque præ
 se ferebant, fore ut non quiescerent, si quis legationem
 impediret. Agrippa autem invidiosum fore existimabat
 deligere qui Florum accusarent, Judæos vero in bellum
 accensos insuper habere laud e re sua esse perspiciebat.
 Populo igitur in xystum convocato constitutaque in loco
 conspicuo sorore Berenice, super domum Asamonæorum
 (illa autem erat supra xystum ad extremam urbis superioris
 partem, xystoque templum pons jungebat), hujusmodi ora-
 tionem habuit:

4. « Si quidem viderem vos omnes ad pugnandum cum
 « Romanis incitatos, neque id velle populi partem puriorem
 « sincerioioremque ut in pace ageret, ad vos nequaquam pro-
 « diissem, aususve essem vobis consilium dare. Supervacua
 « quippe de iis quæ fieri oportet omnis est oratio, quando
 « omnes qui audierint ad deteriora uno ferantur consensu.
 « At quoniam aliquibus ætas quidem belli malorum ignara,
 « aliis autem spes libertatis temere concepta, nonnullis
 « vero quædam plus habendi cupido stimulus admovet, lu-
 « crumque si res turbatæ forent ex imbecillioribus facien-
 « dum, quo pacto et ipsi meliora edocti resipiscant, et non
 « ex paucorum improbo consilio damnum capiant, fieri
 « oportere existimavi ut ad vos omnes eodem congregatos
 « ea dicerem, quæ in rem vestram esse persuasum habeo.
 « Mihi autem nemo obstrepat, si ea non audierit quæ sibi
 « placeant. Nam his quidem, qui impetu effreni ad defe-
 « ctionem rapiuntur, licebit etiam post meam adhortationem

« παραινέσιν τὰ αὐτὰ φρονεῖν, ἐμοὶ δὲ διαπίπτει καὶ
 « πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐθέλοντας ὁ λόγος, ἔάν μὴ παρὰ
 « πάντων ἡσυχία γένηται. Οἶδα μὲν οὖν ὅτι πολλοὶ
 « τὰς ἐκ τῶν ἐπιτρόπων ὑβρεῖς καὶ τὰ τῆς ἐλευθερίας
 5 « ἐγκώμια τραγωδοῦσιν. Ἐγὼ δὲ, πρὶν ἐξετάζειν τί-
 « νες ὄντες καὶ τίσιν ἐπιχειρεῖτε πολεμεῖν, πρῶτον δια-
 « ζεύξω τὴν συμπλοκὴν τῶν προτάσεων. Εἰ μὲν γὰρ
 « ἀμύνεσθε τοὺς ἀδικοῦντας, τί σεμνύνετε τὴν ἐλευθε-
 « ρίαν; εἰ δὲ τὸ δουλεῦν ἀφόρητον ἡγεῖσθε, περισσῇ
 10 « πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἡ μέμφεις· καὶ γὰρ ἐκείνων με-
 « τριαζόντων αἰσχρὸν ὁμοίως τὸ δουλεῦν. Σκοπεῖτε
 « δὲ καὶ καθ' ἕκαστον τούτων, ὥς ἔστι μικρὰ τοῦ πο-
 « λεμεῖν ἢ ὑπόθεσις· καὶ πρῶτὰ γε τὰ τῶν ἐπιτρόπων
 « ἐγκλήματα. Θεραπεύειν δὲ, οὐκ ἐρεθίζειν, δεῖ τὰς
 15 « ἐξουσίας. Ὅταν δὲ τῶν μικρῶν ἁμαρτημάτων τοὺς
 « ἐξονειδισμοὺς ποιῆσθε μεγάλους, καθ' ἑαυτῶν τοὺς
 « ὀνειδίζομένους ἀπελγέετε, καὶ παρέντες τὸ λάθρα
 « καὶ μετ' αἰδοῦς ὑμᾶς βλάπτειν, πορβοῦσι φανερώς.
 « Οὐδὲν δὲ οὕτω τὰς πληγὰς ὥς τὸ φέρειν ἀναστέλλει,
 20 « καὶ τὸ τῶν ἀδικουμένων ἡσυχίον τοῖς ἀδικοῦσι γίνεται
 « διατροπή. Φέρε δὲ, εἶναι τοὺς Ῥωμαίων ὑπηρέτας
 « ἀνηκέστως χαλεπούς· οὐπω Ῥωμαῖοι πάντες ἀδικοῦ-
 « σιν ὑμᾶς, οὐδὲ Καῖσαρ, πρὸς οὓς αἰρεῖσθε τὸν πόλε-
 « μον. Οὐ γὰρ ἐξ ἐντολῆς ἔχει τις πονηρὸς ἀπ' ἐκεί-
 25 « νων, οὐδὲ γε τοὺς ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν οἱ ἀφ' ἐσπέρας
 « ἐπιβλέπουσιν· ἀλλ' οὐδ' ἀκούειν ταχέως τὰν τεύθεν
 « ἐκεῖ βράδιον. Ἀτοπὸν δὲ καὶ δι' ἕνα πολλοῖς, καὶ
 « διὰ μικρὰς αἰτίας τηλικούτοις καὶ μηδὲ γινώσκουσιν
 « ἃ μεμφόμεθα, πολεμεῖν. Καὶ τῶν μὲν ἡμετέρων
 30 « ἐγκλημάτων ταχέια γένοιντ' ἂν ἡ διόρθωσις. Οὐτε
 « γὰρ ὁ αὐτὸς ἐπιτροπὸς μενεῖ διὰ παντός, καὶ τοὺς
 « διαδεξιμένους εἰκὸς ἐλεύσεσθαι μετριωτέρους· κινή-
 « θέντα δ' ἀπαξ τὸν πόλεμον οὐτ' ἀποθέσθαι βράδιον
 « δίχα συμφορῶν οὐτε βαστάσαι. Ἀλλὰ μὴν τό γε
 35 « νῦν ἐλευθερίας ἐπιθυμῶν ἄνων, δέον ὑπὲρ τοῦ μηδὲ
 « ἀποβαλεῖν αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι πρότερον. Ἡ γὰρ
 « πείρα τῆς δουλείας χαλεπὴ, καὶ περὶ τοῦ μηδὲ ἄρ-
 « ξασθαι ταύτης ὁ ἀγὼν δίκαιος. Ὁ δ' ἀπαξ χειρω-
 « θείς, ἔπειτα ἀφιστάμενος, αὐθαδὴς δούλος ἔστιν, οὐ
 40 « φιλελεύθερος. Τότε γὰρ οὖν ἔχρῃν πάντα ὑπὲρ τοῦ
 « μὴ δέξασθαι Ῥωμαίους ποιεῖν, ὅτε τὴν ἀρχὴν ἐπέ-
 « θαινε τῆς χώρας ὁ Πομπήιος. Ἀλλ' οἱ μὲν ἡμέτεροι
 « πρόγονοι καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, καὶ χρήμασι καὶ
 « σώμασι καὶ ψυχαῖς ἀμεινον ὑμῶν πολλῶ διακείμενοι,
 45 « πρὸς μοῖραν ὀλίγην τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως οὐκ ἀν-
 « τέσχον· ὑμεῖς δὲ, οἱ τὸ μὲν ὑπακούειν ἐκ διαδοχῆς
 « παρειληφότες, τοῖς πράγμασι δὲ τῶν πρώτων ἀκου-
 « σάντων τοσοῦτον ἐλαττούμενοι, πρὸς ὅλην ἀνθίστα-
 « σθε τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν. Καὶ Ἀθηναῖοι μὲν,
 50 « οἱ περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας παραδόντες ποτὲ
 « καὶ πυρὶ τὴν πόλιν, οἱ τὸν ὑπερήφανον Ξέρξην διὰ γῆς
 « πλεύσαντα καὶ διὰ θαλάσσης ὀδεύσαντα, καὶ μὴ
 « γωρούμενον μὲν τοῖς πελάγεσι, πλατυτέραν δὲ τῆς
 « Εὐρώπης τὴν στρατιάν ἀγόντα, δραπέτην ἐπὶ μίᾳς

« eadem sentire : mea autem etiam ad illos qui audire cu-
 « piunt oratio non pertingat, nisi ab omnibus silentium
 « fiat. Equidem novi quod multi et injurias procuratorum
 « exaggerant, et libertatis laudes amplificent et augeant.
 « Ego autem, priusquam discutiam qui sitis, et quos bello
 « aggredimini, prætexus complicatos disjungam. Nam si
 « eos quidem qui vos injuria afficiunt ultum itis, quorsum
 « adeo libertatem extollitis? si vero servitutem intoleran-
 « dam ducitis, superflua est adversus præsides querela :
 « nam etsi illi moderationem adhibeant, nihilominus turpis
 « habetur servitus. Sigillatim autem et ista vobiscum re-
 « putate, quam exigua sit bellum movendi causa : et primum
 « quod ad ea attinet quæ procuratoribus vitio vertitis. Opor-
 « tet autem vos officiis potestates demereri, non verbis ir-
 « ritare. At quum leviora delicta illis ut gravissima crimina
 « objicitis, contra vos ipsos eos arguitis quibus crimina
 « exprobratis, adeo ut non amplius vos clam et verecundia
 « adhibita lædant, sed palam vastent. Nihil autem plagas
 « ita mitigat ac ferre eas, et injurias patienter accipere eas
 « inferentibus pudorem et moram injicit. Sit ita sane,
 « Romanorum ministros adeo molestos esse ut ferri neque-
 « ant : non tamen Romani omnes vos injuria afficiunt,
 « neque ipse Cæsar, adversus quos bellum suscipitis. Haud
 « enim præcipiunt ut improbus ad vos quisquam ab illis
 « mittatur, neque ab occidente ad orientem possunt oculos
 « conjicere : sed neque facile est ut quæ hic fiunt illic sta-
 « tim audiantur. Est autem absurdum et propter unum
 « cum multis et propter causas exiguas cum tantis, atque
 « ea de quibus querimur nescientibus, velle configere. Et
 « erit quidem ut criminibus, quæ illis exprobramus, cita
 « adhibeatur correctio. Neque enim idem perpetuo mane-
 « bit procurator, et verisimile est fore ut moderatiores ve-
 « niant qui ipsi succedant. Bellum vero semel motum
 « neque deponere neque sustinere facile est absque cala-
 « mitatibus. Verum enimvero nunc libertatis desiderio
 « teneri intempestivum est, quum potius oporteat vos
 « strenue dimicare ne eam amittatis. Servitutem enim
 « experiri durum est, et justum est certamen ad illius
 « jugum repellendum initum. Qui vero semel subactus
 « postea defecerit, contumax magis servus est quam ama-
 « tor libertatis. Tunc enim omnia agenda erant, ne Ro-
 « mani admitterentur, quum primum in regionem ingres-
 « sus est Pompejus. Majores vero nostri, eorumque reges,
 « qui pecunia et corporibus et animis multo vobis præstite-
 « runt, exiguæ partis potentie Romanæ impetum non sus-
 « tinebant : at vos, quibus hæreditarium est obedire,
 « rebus autem omnibus illis qui primum parvum tanto in-
 « feriores estis, toti Romanorum imperio resistitis. Et
 « Athenienses quidem, qui ob Græcorum libertatem etiam
 « incendio urbem suam olim tradidere, qui Xerxem arrogan-
 « tissimum per terram navigantem, per mare incedentem, et
 « qui ne pelago quidem caperetur, latiore vero Europa
 « exercitum duceret, una in nave fugientem persequuti

« νεὸς διώξαντες, περὶ δὲ τῇ σμικρῇ Σαλαμῖνι τὴν
 « τοσαύτην Ἀσίαν κλάσαντες, νῦν δουλεύουσι Ῥωμαῖοις,
 « καὶ τὴν ἡγεμονίδα τῆς Ἑλλάδος πόλιν διοικεῖ τὰ ἀπὸ
 « τῆς Ἰταλίας προστάγματα. Λακεδαιμόνιοι τε μετὰ
 5 « Θερμοπύλας καὶ Πλαταιᾶς καὶ τὸν ἐρευνήσαντα τὴν
 « Ἀσίαν Ἀγσίλαον ἀγαπῶσι τοὺς αὐτοὺς δεσπότας. Καὶ
 « Μακεδόνες, ἔτι φανταζόμενοι Φίλιππον σὺν Ἀλεξάν-
 « δρῳ καὶ παρασπαίρουσαν αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκουμένης
 « ἡγεμονίαν ὁρῶντες, φέρουσι τὴν τοσαύτην μεταθο-
 10 « λην, καὶ πρὸς οὓς μεταβέβηκεν ἡ τύχη προπυνοῦσιν.
 « Ἄλλα τε ἔθνη μυρία πλείονος γέμοντα πρὸς ἐλευθερίαν
 « παρρησίας εἰκει. Μόνοι δὲ ὑμεῖς ἀδοξεῖτε δουλεῖν,
 « οἷς ὑποτέτακται τὰ πάντα, ποῖα στρατιᾷ, ποῖοις πεποι-
 « ῶτες ὄπλοις; ποῦ μὲν ὁ στόλος ὑμῶν διαληψόμενος
 15 « τὰς Ῥωμαίων θαλάσσας; ποῦ δὲ οἱ ταῖς ἐπιβολαῖς
 « ἐξαρκέοντες θησαυροὶ; πρὸς Αἰγυπτίους ἄρα καὶ πρὸς
 « Ἀραβίας πείθετε κινεῖν τὸν πολέμον; οὐ περισκέψασθε
 « τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν; οὐ μετρήσετε τὴν ἐαυτῶν
 « ἀσθένειαν; οὐ τὰ μὲν ὑμέτερα καὶ τῶν προσοίκων
 20 « ἐθνῶν ἡττήθη πολλάκις; ἡ δὲ ἐκείνων ἰσχὺς διὰ τῆς
 « οἰκουμένης ἀνίκητος. Μᾶλλον δὲ καὶ ταύτης ἐξήτη-
 « σάν τι πλεόν. Οὐ γὰρ ἐξήρκεσεν αὐτοῖς ὁλος Εὐ-
 « φράτης ὑπὸ τὴν ἀνατολήν, οὐδὲ τῶν προσαρκτιῶν
 « Ἰστρος, ἥ τε μεσημβρινὴ μέχρι τῶν διοικήτων ἐρευ-
 25 « νηθεῖσα Λιβύη, καὶ Γάδαιρα πρὸς ἐσπέραν· ἀλλ'
 « ὑπὲρ ὠκεανὸν ἑτέραν ἐξήγησαν οἰκουμένην, καὶ μέ-
 « χρι τῶν ἀνιστορήτων πρότερον Βρεττανῶν διήνεγκαν
 « τὰ ὅπλα. Τί οὖν ὑμεῖς, πλουσιώτεροι Γαλατῶν,
 « ἰσχυρότεροι Γερμανῶν, Ἑλλήνων συνετώτεροι,
 30 « πλείους τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐστὲ πάντων; τί τὸ
 « πεποιοῦς ὑμᾶς κατὰ Ῥωμαίων ἐπαίρει; Χαλεπὸν τὸ
 « δουλεῖν, ἔρει τίς. Πόσω μᾶλλον Ἕλλησιν, οἱ τῶν
 « ὑψ' ἡλίῳ πάντων εὐγενεῖα προὔχουσιν δοκοῦντες, καὶ
 « τοσαύτην νεμόμενοι χώραν, ἐξ Ῥωμαίων ὑπέκουσιν
 35 « ῥάβδοις· τοσαύταις δὲ Μακεδόνες, οἱ δικαιότερον
 « ὑμῶν ὀφειλοντες ἐλευθερίας ἀντιποιεῖσθαι. Τί δὲ
 « αἱ πεντακόσιαι τῆς Ἀσίας πόλεις; οὐ δέχα φρουρᾶς
 « ἕνα προσκυνοῦσιν ἡγεμόνα καὶ τὰς ὑπατικὰς ῥάβδους;
 « Τί δεῖ λέγειν Ἠνιόχους τε καὶ Κόλχους καὶ τὸ τῶν
 40 « Ταύρων φύλον, Βοσπορανούς τε καὶ τὰ περίοικα τοῦ
 « Πόντου καὶ τῆς Μαιώτιδος ἔθνη, παρ' οἷς πρὶν μὲν
 « οὐδὲ οἰκεῖος ἐγινώσκετο δεσπότης, νῦν δὲ τρισηλίοις
 « ὀπλίταις ὑποτάσσεται, καὶ τεσσαράκοντα νῆες μακρᾶι
 « τὴν πρὶν ἀπλωτον καὶ ἀγρίαν εἰρηνεύουσι θάλασσαν.
 45 « Πόσα Βιθυνία καὶ Καππαδοκία καὶ τὸ Παμφύλιον
 « ἔθνος, Λύκιοι τε καὶ Κίλικες ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔχοντες
 « εἰπεῖν, χωρὶς ὀπλων φορολογοῦνται; τί δέ; Θρᾶκες,
 « οἱ πέντε μὲν εὖρος, ἐπτά δὲ μῆκος ἡμερῶν χώραν
 « διεληφότες, τραχυτέραν τε καὶ πολλῷ τῆς ὑμέτερας
 50 « ὀχυρωτέραν καὶ βαθεῖ κρυμῶ τοὺς ἐπιστρατεύοντας
 « ἀνακόπτουσαν, οὐχὶ δισηλίοις Ῥωμαίων ὑπακούουσι
 « φρουροῖς; οἱ δὲ ἀπὸ τούτων Ἰλλυριοὶ τὴν μέχρι Δαλ-
 « ματίας ἀποτεμνομένην Ἰστρον κατοικοῦντες οὐ δυοῖ
 « μόνοις τάγμασιν ὑπέκουσιν, μεθ' ὧν αὐτοὶ τὰς Δακῶν

« sunt, et circa parvam Salaminem tantam Asie potentiam
 « fregerunt, nunc Romanis serviunt, et urbi Græciæ do-
 « minæ imperat legesque imponit Italia. Lacedæmonii
 « quoque, post Thermopylas et Platæas et Agesilaum qui
 « Asiam pervestigavit, illis dominis acquiescunt. Mace-
 « dones etiam, Philippi imaginem adhuc intuentes cum
 « Alexandro et palpitans ipsis terrarum orbis imperium
 « aspicientes, ferunt tantam mutationem, eosque venerantur
 « ad quos fortuna migravit. Præterea aliæ gentes innumerae,
 « majori libertatis fiducia turgentes, manus dant. Vos au-
 « tem soli servire dedignamini quorum in potestatem re-
 « dacta sunt omnia, quibus exercitibus, quibus freti ar-
 « mis? ubi vobis classis Romanorum maria occupatura?
 « et ubi thesauri ad ista aggredienda suppeditaturi? num
 « contra Ægyptios aut Arabas vos bellum movere existima-
 « tis? nonne Romanorum imperium vobiscum reputabitis?
 « nonne vestram metiemini imbecillitatem? nonne vos sæpe
 « vel a gentibus finitimis victi fuistis et subacti? illorum
 « autem vis per totum terrarum orbem stetit invicta. Im-
 « et quiddam eo amplius sibi met quæsierunt. Non enim
 « illis satis fuit totus Euphrates ad orientem, neque ad se-
 « ptemtrionem Ister, neque in meridie solitudine tenus per-
 « vestigata Libya, et ad occidentem Gades: sed ultra
 « oceanum alium orbem quæsierunt, et ad Britannos antea
 « incognitos arma pertulerunt? Quid ergo vos? diutioresne
 « Gallis estis, Germanis fortiores, Græcis sapientiores, plures
 « toto orbe degentibus? quid vestra confidentia vos contra
 « Romanos attollit? Erit qui dicet, durum est servire. At
 « quanto magis Græcis, qui, quum omnibus quos sol aspicit
 « præstare videantur nobilitate, et amplam adeo regionem
 « occupent, nunc bis ternis Romanorum fascibus obediunt.
 « Totidem fascibus obsequuntur Macedones, qui certe multo
 « vobis justius deberent libertatem sibi vindicare. Quid
 « autem quingentæ Asiæ civitates? nonne absque ullo præ-
 « sidio unum rectorem fascesque consulares venerantur?
 « Quid memorem Heniochos et Colchos et Taurorum gen-
 « tem, Bosporanos quoque, et Ponti accolæ, Mæotidis-
 « que gentes, quæ antea ne nativum quidem dominum
 « agnoverunt, nunc vero a ter mille militibus in obsequio
 « continentur; et quadraginta naves longæ innavigabile prius
 « mare et immane faciunt securum et pacificum. Quam
 « multa pro libertate dicere habentes Bithyni et Cappado-
 « ces et Pamphyliorum gens, Lycii quoque et Cilices, ar-
 « mis non compulsi tributa pendunt? quid autem? Thraces,
 « qui regionem quinque dierum in latitudinem, septem
 « vero in longitudinem, et asperiores multo quam vestra
 « est et longe munitiorem, frigoreque opaco impressionem
 « facientes inhihentem, nonne duobus millibus Romanorum
 « præsidariis obsequuntur? illis vero proximi Illyrii, re-
 « gionem ad Dalmatiam usque porrectam Istro tenus in-
 « colentes, nonne duabus solis legionibus parent, quibus et
 « ipsi Dacarum impetus compscunt? et qui toties pro

« ἀνακόπτουσιν ὁρμάς; οἱ δὲ τοσαυτάκις πρὸς ἐλευθε-
 « ρίαν ἀναγκαιεύσαντες Δαλμάται, καὶ πρὸς τὸ μόνον
 « αἰεὶ χειρωθέντες συλλεξάμενοι τὴν ἰσχύϊν πάλιν ἀπο-
 « στήναι, νῦν οὐχ ὑφ' ἐνὶ τάγματι Ῥωμαίων ἡσυχίαν
 5 « ἄγουσιν; Ἀλλὰ μὴν εἰ γέ τινας εἰς ἀπόστασιν ὤφειλον
 « ἀφορμαὶ μεγάλαι παροξύνειν, μάλιστα Ἰαλάτας
 « ἔχρην, τοὺς οὕτως ὑπὸ τῆς φύσεως τετειχισμένους, ἐξ
 « ἀνατολῆς μὲν ταῖς Ἀλπεσι, πρὸς ἄρκτω δὲ Ῥή-
 « νω ποταμῷ, μεσημβρινοῖς δὲ τοῖς Πυρηναίοις ὄρε-
 10 « σιν, ὠκεανῷ δὲ πρὸς δυσμαῖς. Ἀλλὰ καίτοι τηλι-
 « καῦτα μὲν ἔρχη προβεβλημένοι, πέντε δὲ καὶ τρια-
 « κοσίοις πληθύνοντες ἔθνεσι, τὰς δὲ πηγὰς ὡς ἂν τις
 « εἴποι τῆς εὐδαιμονίας ἐπιχωρίους ἔχοντες καὶ τοῖς
 « ἀγαθοῖς σχεδὸν ὅλην ἐπικλύζοντες τὴν οἰκουμένην,
 15 « ἀνέχονται Ῥωμαίων πρόσδοδος ὄντες, καὶ ταμειούμε-
 « νοι παρ' αὐτῶν τὴν οἰκίαν εὐδαιμονίαν· καὶ τοῦτο
 « ὑπομένουσιν οὐ διὰ φρονήματος μαλακίαν, οὐδὲ δι'
 « ἀγένηςαν, οἷ γε διήνεγκαν ὀγδοήκοντα ἔτη πόλεμον
 « ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ μετὰ τῆς δυνάμεως Ῥω-
 20 « μαίων καὶ τὴν τύχην καταπλαγέντες, ἥτις αὐτοῖς
 « κατορθοῖ πλείονα τῶν ὅπλων. Τσιγαροῦν ὑπὸ χιλίοις
 « καὶ διακοσίοις στρατιώταις δουλεύουσιν, ὧν ὀλίγου
 « δεῖν πλείους ἔχουσι πόλεις. Οὐδὲ Ἰερῆσιν ὁ γεωρ-
 « γούμενος χρυσὸς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πόλεμον
 25 « ἐξήρκεσεν, οὐδὲ τὸ τοσοῦτον ἀπὸ Ῥωμαίων γῆς καὶ
 « ὀχλάσσης διάστημα, φύλα τε Λυσιτανῶν καὶ Καντά-
 « θρων ἀρεϊμάνια, οὐδὲ γείτων ὠκεανὸς φοβερὰν καὶ
 « τοῖς ἐπιχωρίους ἀμπατιν ἐπάγων, ἀλλ' ὑπὲρ τὰς
 « Ἡρακλείους στήλας ἐκτείναντες τὰ ὅπλα, καὶ διὰ
 30 « νεφῶν ὀδεύσαντες τὰ Πυρηναιὰ ὄρη, καὶ τούτους
 « ἐδουλώσαντο Ῥωμαῖοι· φρουρὰ δὲ ἤρκεσε τῶν οὐ-
 « τω δυσμάχων καὶ τοσοῦτον ἀπωκισμένων ἐν τάγμα.
 « Τίς ὑμῶν οὐκ ἀκοῇ παρεῖληφε τὸ Γερμανῶν πλῆθος;
 « ἀλκήν μὲν γὰρ καὶ μεγέθη σωματίων εἰδετε δήπου
 35 « πολλὰκις, ἐπεὶ πανταχοῦ Ῥωμαῖοι τοὺς τούτων αἰ-
 « χμαλώτους ἔχουσιν. Ἀλλ' οὗτοι γῆν μὲν ἀπειρον
 « νεμόμενοι, μείζω δὲ τῶν σωματίων ἔχοντες τὰ φρο-
 « νήματα, καὶ τὴν μὲν ψυχὴν θανάτου καταφρονούσαν,
 « τοὺς δὲ θυμοὺς τῶν ἀγρωτάτων θηρίων σφοδρότερους,
 40 « Ῥῆνον τῆς ὁρμῆς ὄρον ἔχουσι, καὶ Ῥωμαίων ὀκτὸν
 « τάγμασι δαμαζόμενοι, δουλεύουσι μὲν ἁλόντες, τὸ δὲ
 « ὅλον αὐτῶν ἔθνος φυγῇ διασώζεται. Σκέψασθε δὲ
 « καὶ τὸ Βρεττανῶν τεῖχος, οἱ τοῖς Ἱεροσολύμων τεί-
 « χεσι πεποιθότες. Καὶ γὰρ ἐκείνους περιβεβλημέ-
 45 « νους ὠκεανὸν, καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης οὐκ
 « ἐλάσσονα νῆσον οἰκοῦντας, πλεύσαντες ἐδουλώσαντο
 « Ῥωμαῖοι, τέσσαρα δὲ τάγματα τὴν τοσαύτην νῆσον
 « διαφυλάττει. Καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν, ὅπου καὶ
 « Πάρθοι, τὸ πολεμικώτατον φύλον, τοσοῦτων ἄρχοντες
 50 « ἐθνῶν καὶ τηλικαύτην περιβεβλημένοι δύναμιν, ὁμή-
 « ρους πέμπουσι Ῥωμαῖοι· καὶ ἔστιν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας
 « ἰδεῖν ἐν εἰρήνης προφάσει δουλεύουσιν τὴν ἀπὸ τῆς ἀνα-
 « τολῆς εὐγένειαν. Πάντων δὲ σχεδὸν τῶν ὑφ' ἡλίῳ τὰ
 « Ῥωμαίων ὅπλα προσκυνούντων, ὑμεῖς μόνον πολεμή-

« libertate acriter insurrexerunt Dalmatæ, eo tantum fere
 « semper victi ut coactis novis copiis iterum rebellarent,
 « nonne sub una Romanorum legione vitam quiete agunt?
 « At certe si quos magnæ opportunitates ad defectionem
 « incitare deberent, maxime omnium Gallos deficere opor-
 « teret, adeo locorum natura munitos, ab oriente quidem
 « Alpium summitatibus, a septemtrione vero Rheno flumine,
 « a meridie Pyrenæis montibus, et ab occidente oceano.
 « Sed quamvis tanta opposita et objecta habeant propugna-
 « cula, ac quinque et trecentis abundant gentibus, fontesque
 « (ut dicere liceat) domestici felicitatis illis suppetant, et
 « bonis suis orbem fere universum irrigent, ferunt nihilomi-
 « nus vectigales esse Romanorum, propriamque felicitatem
 « illis acceptam debere: atque hoc patiuntur, non ex animi
 « mollitie, neque quod degeneres sint (quippe qui per
 « octoginta annos pro libertate pugnaverint), sed Romano-
 « rum virtute obstupefacti pariter ac fortuna, quæ illis
 « plura magna efficit quam arma. Quocirca sub mille et du-
 « centis militibus serviunt, quum propemodum his plures
 « habeant civitates. Neque Hispanis in bello pro libertate
 « suscepto sufficit aurum e terra effossum, neque tam
 « longo a Romanis terræ marisque intervallo disjunctio,
 « neque Martiæ Lusitanorum et Cantabrorum gentes, neque
 « vicinus oceanus etiam indigenis æstu suo terribilis: sed
 « ultra columnas Herculis prolatis armis, et transitis per
 « nubes Pyrenæis montibus, Romani hos quoque subjuga-
 « garunt; qui, licet bello sint difficiles et tam longe distan-
 « tes, una tamen legione coercentur. Quis vestrum non
 « auditione accepit magnum Germanorum numerum? Nam
 « et quantum robore valent et corporum magnitudine,
 « frequenter, ut arbitror, vidistis, quandoquidem ubique
 « gentium Romani ex istis habeant mancipia. Sed isti re-
 « gionem quidem immensam habitantes, spiritus autem
 « majores corporibus gerentes, et animam mortis contem-
 « pticem, irasque feriis immanissimis vehementiores, Rhe-
 « num impetus sui terminum habent, et ab octo Romanorum
 « legionibus subacti, serviunt quidem quotquot capti sunt,
 « gens vero omnis fuga sibi salutem quaerit. Porro et Bri-
 « tannorum murum considerate, qui Hierosolymorum muris
 « adeo confiditis. Illos etenim oceano circumdatos, et in-
 « sulam nostro terrarum orbe fere non minorem habitantes,
 « Romani mari navigato in servitutem redegerunt, quat-
 « tuorque legiones tantæ magnitudinis insulam præsidio
 « tenent. Denique quid pluribus, quandoquidem et Parthi,
 « genus hominum bellicosissimum, tot populis imperantes,
 « et tam magna copiarum freti multitudine, obsides Romam
 « mittunt: atque videre est orientis nobilitatem sub pacis
 « specie in Italia servientem. Num igitur, quum omnes fere
 « quos sol aspicit Romanorum arma venerentur, vos soli
 « cum illis bellum geretis? nec ad fatum Carthaginiensium.

ο σετε; μηδὲ τὸ Καρχηδονίων τέλος σκοποῦντες, οἱ
 « τὸν μέγαν αὐχοῦντες Ἀννίβαν καὶ τὴν ἀπὸ Φοινί-
 « κων εὐγένειαν, ὑπὸ τὴν Σκιπίωνος δεξιάν ἔπασον.
 « Οὕτε δὲ Κυρηναῖοι τὸ Λακωνίων γένος, οὕτε Μαρ-
 « μαρίδαι, τὸ μέχρι τῆς διψάδος ἐκτεταμένον φύλον,
 « οὐδ' αἱ φοβεραὶ καὶ τοῖς ἀκούουσι Σόρτεις, Νασαμῶ-
 « νές τε καὶ Μαῦροι, καὶ τὸ Νομάδων ἀπειρον πλῆθος,
 « τὰς Ῥωμαίων ἀνέκοψαν ἀρετάς. Τὴν δὲ τρίτην τῆς
 « οἰκουμένης μοῖραν, ἥς οὐδὲ ἐξαριθμῆσασθαι τὰ ἔθνη
 10 « ῥάδιον, ὀριζομένην Ἀτλαντικῇ τε πελάγει καὶ στήλαις
 « Ἡρακλείους, καὶ μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης τοὺς
 « ἀπείρους νέμουσιν Αἰθίοπας, ἐχειρώσαντο μὲν δλν·
 « χωρὶς δὲ τῶν ἐτησίων καρπῶν, οἱ μῆσιν ὀκτῶ τὸ
 « κατὰ τὴν Ῥώμην πλῆθος τρέφουσι, καὶ ἔξωθεν παν-
 15 « τὼς φορολογοῦνται, καὶ ταῖς χρεαῖς τῆς ἡγεμονίας
 « παρέχουσιν ἐτοίμως τὰς εἰσφορὰς, οὐδὲν τῶν ἐπιτα-
 « γμάτων ὥσπερ ὑμεῖς ὕβριν ἡγούμενοι, καίπερ ἑνὸς
 « τάγματος αὐτοῖς παραμένοντος. Καὶ τί δεῖ πόρρωθεν
 « ὑμῖν ὑποδεικνύειν τὴν Ῥωμαίων δύναμιν, παρὸν ἐξ
 20 « Αἰγύπτου τῆς γαιτνύσης, ἥτις ἐκτεινομένη μέχρις
 « Αἰθιοπῶν καὶ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, δημορὸς τε
 « οὖσα τῆς Ἰνδικῆς, πεντήκοντα πρὸς ταῖς ἐπτακοσίας
 « ἔχουσα μυριάδας ἀνθρώπων, δίχα τῶν Ἀλεξάνδρειαν
 « κατοικούντων, ὥς ἔνεστιν ἐκ τῆς καθ' ἑκάστην κεφα-
 25 « λὴν εἰσφορᾶς τεκμηρῶσθαι, τὴν Ῥωμαίων ἡγεμο-
 « νίαν οὐκ ἀδοξεῖ, καίτοι πληθὺν ἀποστάσεως κέντρον
 « ἔχουσα τὴν Ἀλεξάνδρειαν, πλήθους τε ἀνδρῶν ἕνεκα
 « καὶ πλούτου, πρὸς δὲ καὶ μεγέθους, μήκος μὲν γε
 « αὐτῆς τριάκοντα σταδίων, εὖρος δὲ οὐκ ἔλαττον δέκα·
 30 « τοῦ δὲ ἑνιαυσίου παρ' ὑμῶν φόρου καθ' ἓνα μῆνα
 « πλέον Ῥωμαῖοι παρέχει, καὶ τῶν χρημάτων ἔξωθεν
 « τῇ Ῥώμῃ αὐτὸν μῆνυν τεσσάρων τετελείχεται δὲ
 « πάντοθεν ἢ δυσβάτοις ἐρημίαις, ἢ θαλάσσαις ἀλιμέ-
 « νοις, ἢ ποταμοῖς, ἢ ἕλεσιν. Ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἰσχυρό-
 35 « τερον ἡρέθη τῆς Ῥωμαίων τύχης· δύο δὲ ἐγκαθήμενα
 « τῇ πόλει τάγματα τὴν βαθείαν Αἰγύπτου ἅμα τῇ Μα-
 « κεδόνων εὐγενεῖα χαλινόι. Τίνας οὖν ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐκ
 « τῆς ἀοικῆτος παραλήψετε συμμαχοὺς; οἱ μὲν γὰρ
 « ἐπὶ τῆς οἰκουμένης πάντες εἰσὶ Ῥωμαῖοι· εἰ μὴ τις
 40 « ὑπὲρ Εὐφράτην ἐκτείνει τὰς ἐλπίδας καὶ τοὺς ἐκ τῆς
 « Ἀδιαβηνῆς δημοφύλους οἰεταὶ προσχόμενιν. Οἱ δὲ
 « οὔτε δι' αἰτίαν ἄλογον τηλικούτω πολέμῳ συμπλέ-
 « ξουσιν ἑαυτοὺς οὔτε βουλευσαμένοις κακῶς δὲ Πάρθος
 « ἐπιτρέψει. Πρόνοια γὰρ αὐτῷ τῆς πρὸς Ῥωμαῖους
 45 « ἐνχειρίας καὶ παραβαίνειν οἰήσεται τὰς σπονδὰς,
 « ἂν τις τῶν ὑπ' αὐτῷ ἐπὶ Ῥωμαῖους ἴη. Λοιπὸν
 « οὖν ἐπὶ τὴν ἐκ τοῦ Θεοῦ συμμαχίαν καταφευκτέον.
 « Ἀλλὰ καὶ τοῦτο παρὰ Ῥωμαῖοις τέτακται· δίχα γὰρ
 « Θεοῦ συστήναι τηλικαύτην ἡγεμονίαν ἀδύνατον. Σκέ-
 50 « ψασθε δὲ ὡς ὑμῖν τὸ τῆς θρησκείας ἄκρατον, εἰ καὶ
 « πρὸς εὐχειρώτους πολεμοῖητε, δυσδοίχκτον· καὶ δι'
 « ἃ μάλιστα τὸν Θεὸν ἐλπίζετε σύμμαχον, ταῦτα ἀναγ-
 « καζόμενοι παραβαίνειν ἀποστρέφετε. Τηροῦντες μὲν
 « γε τὰ τῶν ἐβδόμαδων ἔθνη, καὶ πρὸς μηδεμίαν πρᾶ-

« spectantes, qui de magno illo Hannibale gloriantes et de
 « genere suo nobili ex Phœnicibus, Scipionis manui succu-
 « buerunt. Sed neque Cyrenæi Lacedæmone oriundi,
 « neque Marmaridæ, gens ad inaquosas usque solitudines
 « protensa, neque terribiles etiam audientibus Syrtes,
 « Nasamonesque et Mauri, et Numidarum multitudo inna-
 « merabilis virtuti Romanorum obstiterunt. Tertiam au-
 « tem orbis terrarum partem, cujus ne numerare quidem
 « nationes facile est, mari Atlantico et columnis Herculis
 « terminatam, quæ ad mare Rubrum usque infinitos alit
 « sustinetque Æthiopus, totam quidem armis ceperunt :
 « et præter fruges annuas, quibus populus Romanus octo
 « mensibus vescitur, alia quoque omnia pendunt vectigalia,
 « et tribulis prompte subveniunt imperii necessitatibus, ni-
 « hil eorum quæ imperantur sibi, uti vos existimatis, in
 « contumeliam cedere putantes; quanquam una tantum cum
 « illis legio commoratur. Sed quid opus est exemplis lon-
 « gius petitis Romanam explicare potentiam, quum eam
 « possitis ex vicina Ægypto perspectam habere : quæ ad
 « Æthiopus usque porrecta et Arabiam Felicem, atque
 « Indiæ finitima, quinquaginta et septingentas hominum
 « myriadas alens, præter Alexandriæ incolas, ut colligi po-
 « test ex tributo quod in capita singuli pendunt, Romano
 « imperio subijci non dedignatur, licet immane quantum ad
 « defectionem incitamentum habeat, Alexandriam, propter
 « civium multitudinem et opulentiam, ne quid de magnitu-
 « dine ejus dicam, quæ triginta stadiis in longitudinem
 « patet, in latitudinem vero non minus quam decem : uno
 « autem mense plus tributorum Romanis pendit quam vos
 « anno vertente; præterque pecuniam, Romæ quattuor
 « mensium annonam suppeditat : ac velut muro munitur
 « undique aut invia solitudine, aut mari importuoso, aut
 « fluviis, aut paludibus. Horum vero nihil compertum est
 « plus valere quam Romanorum fortuna : duæ autem lo-
 « giones urbem præsidio tenentes Ægyptum adeo vastam
 « simulque Macedonum nobilitatem coercent. Quos igitur
 « in belli societatem ex terra inhabitabili assumetis? siqui-
 « dem universi qua terra habitatur a Romanis stant : nisi
 « forte quis vestrum spes suas ultra Euphratem porrigat,
 « suosque gentiles ex Adiabene sibi auxilium laturos credat.
 « Illi vero nec levi de causa semet tanto bello implicari pa-
 « tientur, neque si quid pravo consilio facturi essent, id
 « sineret Parthus. Illi quippe curæ est inducias tueri cum
 « Romanis factas; et si quis de suis contra Romanos arma
 « sumat, foedus violatum ire censebit. Superest igitur ut
 « ad Dei confugiatur auxilium. Verum et hic Romanis
 « præsens adest : haud enim fieri poterat ut absque Deo
 « tantum constitueretur imperium. Considerate autem dif-
 « ficile esse, etiamsi cum minus potentibus dimicandum
 « esset, vehementi vestro religionis studio obsequi, foreque
 « ut Deum a vobis avertatis, si necessitate adacti contra
 « ea feceritis ex quibus ejus auxilium speratis. Si quidem
 « dierum septimarum ritum servetis, nullique operi manum
 « admoveatis, facile capiemini, quemadmodum majores

« ξιν κινούμενοι, βράδιως ἀλώσεσθε καθάπερ οἱ πρόγονοι
 « Πομπήϊω, ταύτας μάλιστα τὰς ἡμέρας ἐνεργούσας
 « ποιησαμένω τῆς πολιορκίας ἐν αἷς ἤρουν οἱ πολιορ-
 « κούμενοι. Παραβαλόντες δὲ ἐν τῷ πολέμῳ τὸν πά-
 « τριον νόμον, οὐκ οἶδα ὑπὲρ οὗτο τοιπὸν ποιήσεσθε
 « τὸν ἀγῶνα. Σπουδὴ γὰρ ὑμῖν μία, τὸ μὴ τῶν πατρῶν
 « τι καταλῦσαι. Πῶς δὲ ἐπικαλέσεσθε τὸ θεῖον εἰς
 « ἄμυναν, οἱ παραβαλόντες ἐκουσίως τὴν εἰς αὐτὸν
 « θεραπείαν; Ἐπαναίρουσιν δὲ ἕκαστοι πόλεμον ἢ θεῖα
 « πεποιθότες ἢ ἀνθρωπίνῃ βοήθειᾳ. Ὅταν δὲ τὴν παρ'
 « ἄμφοιν τὸ νεῖκος ἀποκόπη, φανεράν ὧσιν οἱ πολε-
 « μούντες αἰρούνται. Τί δὲ κωλύει ταῖς ἑαυτῶν χερσὶ
 « διαχρήσασθαι τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν περικαλ-
 « λαστάτην πατρίδα ταύτην καταφλέξει; μανέντες γάρ
 « οὕτω τό γε τῆς ἥττης δνειδος κερόησεται. Καλὸν, ὦ
 « φίλοι, καλὸν, ἕως ἔτι ἐν ὄρμῃ τὸ σκάφος, προσέ-
 « πτεσθαι τὸν μέλλοντα χειμῶνα, μηδὲ εἰς μέσας τὰς
 « θυέλλας ἀπολουμένους ἀναχθῆναι. (τοῖς μὲν γὰρ ἐξ
 « ἀδελφῶν ἐπιπεσοῦσι δεινοῖς τὸ γοῦν ἐλεῖσθαι περίεστιν,
 « ὁ δὲ εἰς πρόδηλον ἀπώλειαν ὁρμήσας καὶ προσονειδί-
 « ζεται.) πλὴν εἰ μὴ τις ὑπολαμβάνει κατὰ συνθήκας
 « πολεμήσειν, καὶ Ῥωμαίους κρατήσαντας ὑμῶν με-
 « τριάσειν, ἀλλ' οὐκ εἰς ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων ἐθνῶν
 « καταφλέξει μὲν τὴν ἱερὰν πόλιν, ἀναιρήσει δὲ πᾶν
 « ὑμῶν τὸ φύλον. Οὐδὲ γὰρ περιλειφθέντες φυγῆς
 « εὐρήσετε τόπον, ἀπάντων ἐχόντων Ῥωμαίους δεσπό-
 « τας ἢ δεδοικῶν σχεῖν. Ὅ δὲ κίνδυνος οὐ τῶν ἐνθάδε
 « μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις κατοι-
 « κούντων· οὐ γάρ ἐστιν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης δῆμος ὁ
 « μὴ μοῖραν ὑμετέραν ἔχων. Ὅθι ἅπαντας πολεμη-
 « σάντων ὑμῶν κατασφάζουσιν οἱ διάφοροι, καὶ δι'
 « ὀλίγων ἀνδρῶν κακοβουλίαν πᾶσα πληρωθήσεται
 « πόλις Ἰουδαϊκοῦ φόνου. Καὶ συγγνώμη μὲν τοῖς
 « τοῦτο πράξασιν· ἂν δὲ μὴ πραχθῇ, λογίσασθε πῶς
 « πρὸς οὕτω φιλανθρώπους ὄπλα κινεῖν ἀνόσιον. Εἰσελ-
 « θέτω δὲ οἶκτος ὑμᾶς, εἰ μὴ καὶ τέκνων καὶ γυναικῶν,
 « ἀλλὰ τῆς γε μητροπόλεως ταύτης καὶ τῶν ἱερῶν
 « περιβόλων. Φείσασθε τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὸν ναὸν ἑα-
 « ν τοῖς μετὰ τῶν ἁγίων τηρήσατε. Ἀφῆζονται γὰρ
 « οὐκέτι Ῥωμαῖοι τοσῶν κρατήσαντες, ὧν φεισάμε-
 « νοι πρότερον ἡχαρίστηνται. Μαρτύρομαι δὲ ἐγὼ
 « μὲν ὑμῶν τὰ ἅγια, καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ,
 « καὶ πατρίδα τὴν κοινὴν, ὥς οὐδὲν τῶν σωτηρίων ὑμῶν
 « καθυψηκάμην. Ὑμεῖς δὲ, βουλευσάμενοι μὲν τὰ
 « δέοντα, κοινὴν σὺν ἐμοὶ τὴν εἰρήνην ἔχετε, προαχθέν-
 « τες δὲ τοῖς θυμοῖς χωρὶς ἐμοῦ κινδυνεύετε. »
 « ε'. Τοσαῦτα εἰπὼν, ἐπεδάκρυσέ τε μετὰ τῆς ἀδελ-
 « φῆς καὶ τὸ πολὺ τῆς ὁρμῆς αὐτῶν ἔπαυσε τοῖς δάκρυ-
 « σιν. Ἀνεβῶν δὲ οὐ Ῥωμαίους, ἀλλὰ Φλώρω, δι' ἃ
 « πεπόνθασιν, πολεμεῖν. Πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀγρίπ-
 « πας, « ἀλλὰ τὰ ἔργα, ἔφη, Ῥωμαῖοις ἤδη πολεμοῦν-
 « των ἐστίν· οὔτε γὰρ τῷ Καίσαρι δεδώκατε τὸν
 « φόρον καὶ τὰς στοάς ἀπεκόψατε τῆς Ἀντωνίας. Ἀπο-
 « σκευάσαισθε δ' ἂν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστάσεως, εἰ

« vestri Pompeio cesserunt, iis praecipue diebus strenuam
 « obsidioni operam navanti, quibus otium agebant obsessi.
 « Transgredientes autem in bello legem patriam, quid reli-
 « qui sit pro quo in certamen venietis plane nescio. Huic
 « uni enim magnopere studendum est vobis, ne quid patrium
 « dissolutum iri sinatis. Sin vero sponte a dei observantia
 « abstineatis, qua fiducia illius opem implorabitis? Singuli
 « autem bellum suscipiunt, aut divino freti auxilio, aut
 « humano. Quum autem utrumque vobis praeciderit conten-
 « tio, non dubium est quin vos in potestatem suam reda-
 « cturi sint hostes. Quid autem prohibet propriis manibus
 « liberos jugulare et conjuges, et patriam hanc pulcherri-
 « mam igni vastare? ita enim furentes lucrifaciessis victorum
 « opprobrium. Bonum est, o amici, bonum est, dum adhuc
 « in portu navis est, futuram praevidere tempestatem, ne-
 « que in medias procellas perituros develi: (nam illi qui-
 « dem qui in improvisa mala incidunt digni sunt quibus
 « misericordia adhibeatur; qui vero in apertum discrimen
 « se conjicit, opprobrio etiam afficitur): nisi quis existimar?
 « velit ex pacto bellum gerendum esse, victoresque Roma-
 « nos moderate vobiscum acturos, et non in documentum
 « aliarum gentium sacram urbem inflammatturos esse, ge-
 « nusque vestrum universum interfecturos. Neque enim,
 « si superfueritis, locum fugae usquam invenietis, cunctis
 « aut Romanos dominos jam habentibus, aut ne habituri
 « sint metuentibus. Periculum autem non solum vos ma-
 « nebit, sed et quotquot in aliis domicilia habeant civitati-
 « bus: non enim in toto terrarum orbe populus est, ubi non
 « vestri portio sit. Quos certe omnes vestram ob defectio-
 « nem jugulabunt inimici, et ob prava paucorum hominum
 « consilia urbe quaeque sanguine Judaico redundabit. Ma-
 « net autem venia eos qui talia patnaverint: sin vero ea exse-
 « qui supersederint, vobiscum reputate quam impium sit
 « adversus tam benignos arma movere. Subeat autem vos
 « miseratio, si non liberorum et conjugum, hujus saltem
 « matris urbium, et sacri ambitus. Parcite fano, sedemque
 « vobismet cum sanctis servate. Neque enim ulterius
 « victores Romani illis manus abstinebunt, quibus quum
 « antea pepercissent, nullam acceperunt gratiam. Ego
 « vero testor sancta vestra, et sacros Dei angelos, patriam-
 « que communem, quod nihil eorum, quae vestram ad salu-
 « tem spectant, praetermiserim. Atque vos, si quidem
 « statueritis quae fieri oportet, mecum in pace degetis; sin
 « vero in iras procedatis, etiam sine me periculum adi-
 « hitis. »

5. Quum ista dixisset, lacrimas effudit, itidemque soror
 ejus, atque et impetus illorum magna ex parte repressit.
 Clamabant autem non se adversus Romanos, sed contra
 Florum, ob ea quae pertulissent, bellum gerere. Respon-
 dit rex Agrippa, « verum facta vestra jam sunt eorum
 « qui contra Romanos pugnant: neque enim Caesari
 « vectigal solvistis, et ab Antonia porticus abscidistis. So-
 « pletis autem causam defectionis, si et porticus denuo

« ταύτας τε συνάψετε πάλιν, καὶ τελέσετε τὴν εἰσφο-
 « ράν. Οὐ γὰρ ἦδη γε Φλώρου τὸ φρούριόν ἐστιν, ἢ
 « Φλώρου τὰ χρήματα δώσετε. »

ΚΕΦ. ΙΖ'.

Τούτοις δὲ ὁ δῆμος ἐπειθετο, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς
 5 τε Βερενίκης ἀναβάντες εἰς τὸ ἱερὸν κατήρξαντο τῆς τῶν
 στοῶν δομῆσεως· εἰς δὲ τὰς κώμας οἱ τε ἄρχοντες καὶ
 οἱ βουλευταὶ μερισθέντες τοὺς φόρους συνέλεγον. Ἰαχέως
 δὲ τὰ τεσσαράκοντα τάλαντα (τοσοῦτον γὰρ ἔλιπεν)
 ἡθροίσθη. Καὶ τοῦ μὲν πολέμου τότε τὴν ἀπειλὴν
 10 οὕτω κατέστειλεν Ἀγρίππας· αὐθὺς δὲ ἐπειρᾶτο πείθειν
 τὸ πλῆθος ὑπακούειν Φλώρῳ, ἄχρις ἂν ἀντ' αὐτοῦ πέμ-
 ψῃ Καῖσαρ διάδοχον. Προσπαροξυνθέντες δὲ ἐβλασ-
 φήμουν εἰς τὸν βασιλέα καὶ τῆς πόλεως αὐτὸν ἐξεκῆ-
 ρυσσον, ἐτόλμων δὲ τινες τῶν στασιαστῶν καὶ λίθους
 15 ἐπ' αὐτὸν βάλλειν. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ὁρμὴν τῶν
 νεωτερίζοντων ἀκατάσχετον ὄρων, καὶ χαλεπήνας ἐφ'
 οἷς προπετηλάχιστο, τοὺς μὲν ἄρχοντας ἅμα τοῖς δυνα-
 τοῖς αὐτῶν ἔπειπε πρὸς Φλώρον εἰς Καισάρειαν, ἵνα
 ἐκεῖνος ἐξ αὐτῶν ἀποδείξῃ τοῦ τὴν χώραν φορολογήσον-
 20 τας, αὐτὸς δὲ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν βασιλείαν.

β'. Κὰν τούτῳ τινὲς τῶν μάλιστα κινούντων τὸν
 πόλεμον συνελθόντες ὥρμησαν ἐπὶ φρούριόν τι καλού-
 μενον Μασάδαν. Καὶ καταλαβόντες αὐτὸ λάθρα,
 τοὺς μὲν Ῥωμαίων φρουροὺς ἀπέσφαζαν, ἑτέρους δὲ
 25 κατέστησαν ἰδίους. (Α.) Ἄμα δὲ καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν Ἐλεάζ-
 αρος υἱὸς Ἀνανίου τοῦ ἀρχιερέως, νεανίας θρασύτατος,
 στρατηγῶν τότε, τοὺς κατὰ τὴν λατρείαν λειτουργούν-
 τας ἀναπείθει μηδενὸς ἀλλοφύλου δῶρον ἢ θυσίαν προσ-
 δέχεσθαι. Τοῦτο δὲ ἦν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου
 30 καταβολή· τὴν γὰρ ὑπὲρ τούτων θυσίαν καὶ Καῖσαρος
 ἀπέρριψαν. Καὶ πολλὰ τῶν τε ἀρχιερέων καὶ τῶν
 γνωρίμων παρακαλούντων, μὴ παραλιπεῖν τὸ ὑπὲρ τῶν
 ἡγεμόνων ἔθος, οὐκ ἐνέδοσαν, πολλὸ μὲν καὶ τῇ σφετε-
 ρῇ πλήθει πεπειθότες (καὶ γὰρ τὸ ἀκμαϊότατον τῶν
 35 νεωτερίζοντων συνήργει), μάλιστα δὲ ἀφορῶντες εἰς τὸν
 Ἐλεάζαρον στρατηγούντα.

(ΑΑ.) γ'. Συνελθόντες οὖν οἱ δυνατοὶ τοῖς ἀρχιερεῦσιν
 εἰς ταῦτο καὶ τοῖς τῶν Φαρισαίων γνωρίμοις ὡς ἐπ' ἀνη-
 κέστοις ἡδὴ συμφοραῖς ἐβουλεύοντο περὶ τῶν θλινῶν καὶ
 40 δόξαν ἀποπειραθῆναι τῶν στασιαστῶν λόγοις, πρὸ τῆς
 χαλκῆς πύλης ἀθροίζουσι τὸν δῆμον, ἥτις ἦν τοῦ ἐνδον
 ἱεροῦ τετραμμένη πρὸς ἀνατολὴν ἡλίου. Καὶ πρῶτον
 αὐτῶν πολλὰ πρὸς τὴν τὸλμαν τῆς ἀποστάσεως χαλε-
 πῆναντες καὶ τὸ τηλικούτον ἐπισείειν τῇ πατρίδι πόλε-
 45 μον, ἔπειτα τῆς προφάσεως τὸ ἄλογον διήλεγchon, φά-
 μενοι τοὺς μὲν προγόνους αὐτῶν κεκοσμηκέναι τὸν ναὸν
 ἐκ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἀλλοφύλων τὸ πλεόν, αἰεὶ προσ-
 δεχομένους τὰς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐθνῶν δωρεάς· καὶ οὐ
 μόνον οὐ διακεκολυκέναι θυσίας τινῶν (τοῦτο γὰρ ἀσε-
 50 βέστατον), ἀλλὰ καὶ τὰ βλεπόμενα καὶ τὰ παραμένοντα
 τὸν τοσοῦτον χρόνον ἀναθήματα περὶ τῷ ἱερῷ καθιέρου-
 κέναι. Αὐτοὺς δὲ νῦν ἐριθίζοντας τὰ Ῥωμαίων ὄπλα

« conjunxeritis, et tributa pependeritis. Non enim jam Flori
 « praesidium est, nec Floro danda est pecunia. »

CAP. XVII. (XXIX.)

Istis populus acquievit, quumque in templum cum rege et
 Berenice ascendissent, porticus aedificare coeperunt; insuper
 optimates et decuriones, distributi in vicos, tributo colli-
 gendo operam dabant. Brevi autem quadraginta talenta
 (totidem enim deerant) congesa erant. Atque ita quidem
 belli minas, quas intenterant, compressit Agrippa. Deinde
 persuadere populo tentabat ut Floro obedientiam praesta-
 rent, donec a Caesare mitteretur qui ei succederet. Illi
 vero istis exasperati convicia regi faciebant, et ipsum ex
 urbe egredi jubebant: ausique sunt nonnulli seditiosorum
 etiam saxa in eum jacere. Rex autem, quum videret tumultu-
 antium impetum cohiberi non posse, aegreque ferret
 quod contumeliis affectus esset, principes quidem eorum
 una cum aliis potentibus Caesarem misit ad Florum, ut
 ipse ex iis certos constitueret qui regionis tributa exige-
 rent. Ille vero in regnum discessit.

2. Per idem tempus quidam eorum, qui bellum maxime
 concitabant, congregati impetum fecerunt in quoddam ca-
 stellum, quod Masada vocabatur. Quumque illud fraude
 occupassent, Romanos quidem excubitores necarunt, alios
 vero de suis constituerunt. (XXX.) Simul in templo Elea-
 zarus, filius Ananiae pontificis, juvenis audacissimus,
 tunc praetor templi, persuasit eis, quorum erat in cultu
 sacris operari, ne cuius alienigenae munus aut hostiam ac-
 ciperent. Hoc autem belli adversus Romanos initium erat:
 nam pro illis et Caesare sacrificium repudiarunt. Quumque
 multis eos obsecrarent pontifices et optimates, ne morem
 pro Imperatoribus supplicandi praetermitterent, haud eis
 hoc concesserunt, non parum quidem suae etiam multitu-
 dini confisi (nam robustissimi quique res novas molientium
 ab illis stabant), praecipue vero quod ad Eleazarum templi
 praetorem spectarent.

(XXXI.) 3. Itaque congregati primates cum pontificibus et
 nobilioribus Phariseorum ut in gravissima calamitate de
 rerum summa consultabant: decretoque ut seditiosorum
 animos verbis explorarent, ante portam aream (quae in
 templi parte interiore erat soli orienti obversa) populum in
 concionem advocant. Atque primo vehementer indignati
 ob temerariam eorum defectionem, quodque tam grave
 bellum patriae commoverent, mox quam absurdo id face-
 rent praetextu ostendebant, dicentes majores quidem ipsorum
 ut plurimum muneribus alienigenarum templum ornasse,
 semper accipientes quae donata erant ab exteris gentibus;
 et non solum non prohibuisse aliquorum hostias (hoc
 enim maxime impium); sed et donaria, quae cernuntur et
 per tantum temporis permanent, circa templum collocasse.
 Ipsos vero nunc, Romanorum arma irritantes bellumque

καὶ μνηστευομένους τὸν ἀπ' ἐκείνων πόλεμον καινοτο-
μεῖν ὀρησκεῖαν ζήτην, καὶ μετὰ τοῦ κινδύνου καταψη-
φισασθαι τῆς πόλεως ἀσέβειαν, εἰ παρὰ μόνους Ἰουδαίους
οὔτε θύσει τις ἀλλότριος οὔτε προσκυνήσει. Κἂν μὲν
ἐπὶ ἰδιώτου τις ἐνὸς τοῦτον εἰσφέρῃ τὸν νόμον, ἀγανα-
κτεῖν, ὡς ὀριζομένης ἀπανθρωπίας, περιορᾶν δὲ ὅτε
Ῥωμαῖοι καὶ ὁ Καῖσαρ ἐκσπονδοὶ γίνονται. Δειδοικέ-
ναι μέντοι μὴ τὰς ὑπὲρ ἐκείνων ἀπορρίψαντες θυσίας
κωλυθῶσι θύειν καὶ τὰς ὑπὲρ ἑαυτῶν, γένηται τε ἐκσπον-
δος τῆς ἡγεμονίας ἡ πόλις, εἰ μὴ ταχέως σωφρονήσαν-
τες ἀποδώσουσι τὰς θυσίας, καὶ πρὶν ἐξελθεῖν ἐφ' οὓς
ὑβρίκασιν τὴν φήμην, διορθώσονται τὴν ὕβριν.

δ'. Ἄμα ταῦτα λέγοντες παρῆγον τοὺς ἐμπείρους
τῶν πατρίων ἱερεῖς, ἀρρηγομένους ὅπως πάντες οἱ
πρόγονοι τὰς ἀπὸ τῶν ἀλλογενῶν θυσίας ἀπεδέχοντο.
Προσεῖχε δὲ οὐδεὶς τῶν νεωτεριζόντων, ἀλλ' οὐδὲ προσ-
ήσαν οἱ λειτουργοὶ, τὴν τοῦ πολέμου καταβολὴν
ἐνσκευαζόμενοι. Συνειδότες οὖν οἱ δυνατοὶ τὴν τε στά-
σιν ἤδη δυσκαθαίρετον ὑπ' αὐτῶν οὔσαν καὶ τὸν ἀπὸ
τῶν Ῥωμαίων κίνδυνον ἐπὶ πρώτους αὐτοὺς ἀφιζόμενον,
ἀπεσκευάζοντο τὰς αἰτίας, καὶ πρέσβεις οὓς μὲν πρὸς
Φλωρὸν ἐπεμψαν, ὧν ἦρχεν υἱὸς Ἀνανίου Σίμων, οὓς
δὲ πρὸς Ἀγρίππαν, ἐν οἷς καὶ ἦσαν ἐπίσημοι, Σαῦλός
τε καὶ Ἀντίπας καὶ Κοστόβαρος, προσήκοντες τῷ βασι-
λεῖ κατὰ γένος. Ἐδέοντο δὲ ἀμφοτέρων ἀναβῆναι μετὰ
δυνάμεως εἰς τὴν πόλιν, καὶ, πρὶν γενέσθαι δυσκαθαί-
ρετον, ἐπικύψαι τὴν στάσιν. Φλωρῷ μὲν οὖν τοῦτο δεινὸν
εὐαγγέλιον ἦν, καὶ προφητημένος ἐξάπτειν τὸν πόλεμον,
οὐδὲν ἀπεκρίνατο τοῖς πρεσβευταῖς. Ἀγρίππας δὲ,
κηδόμενος ἐπ' ἰσῆς τῶν τε ἀρισταμένων καὶ πρὸς οὓς
ὁ πόλεμος ἡγείρετο, βουλομένός τε Ῥωμαίοις μὲν Ἰου-
δαίους σώεσθαι, Ἰουδαίοις δὲ τὸ ἱερὸν καὶ τὴν μητρό-
πολιν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῷ λυσιτελήσειν τὴν ταραχὴν ἐπιστά-
μενος, ἐπέμψε τοὺς ἐπαμυνούντας τῷ δῆμῳ τρισχίλους
ἱππεῖς, Ἀδρανίτας τε καὶ Βατανάους καὶ Τραχωνίτας,
ὑπὸ Δαρείῳ μὲν ἱππάρχῳ, στρατηγῷ δὲ τῷ Ἰακίμου
Φιλίππῳ.

ε'. Τούτοις θερσύναντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχι-
ρεῦσι, καὶ πᾶν ὅσον τοῦ πλῆθους εἰρήνην ἡγάπα, τὴν
ἄνω καταλαμβάνοντα πόλιν τῆς κάτω γὰρ τὸ στασιάζ-
ον ἐκράτει καὶ τοῦ ἱεροῦ. Χερμάσι μὲν οὖν καὶ τοῖς
ἐκβολοῖς ἀδιαλείπτως ἐκέχρηντο, καὶ συνεχεῖς ἦσαν
βελῶν ἀφέσεις ἐξ ἑκατέρων τῶν κλιμάτων. Ἔστι δὲ
ὅτε καὶ κατὰ λόγους ἐκτρέχοντες συστάδην ἐμάχοντο,
τολμαῖς μὲν οἱ στασιασταὶ προέχοντες, ἐμπειρίᾳ δὲ οἱ
βασιλικοί. Καὶ τούτοις μὲν ἦν ἀγὼν τοῦ ἱεροῦ κρα-
τῆσαι μάλιστα καὶ τοὺς μαιίνοντας τὸν ναὸν ἐξελάσαι·
τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον στασιασταῖς, πρὸς οἷς ἔλ-
γον καὶ τὴν ἄνω πόλιν προσλαβεῖν. Ἐπτά μὲν οὖν
ἡμέραις συχνὸς ἀμφοτέρων φόνος ἐγένετο· οὐδέτεροι δὲ
τοῦ καταληφθέντος μέρους εἶχον.

ς'. Τῇ δὲ ἑξῆς τῆς τῶν ξυλοφορίων ἐορτῆς οὐσας,
ἐν ᾗ πᾶσιν ἔθος ὕλην τῷ βωμῷ προσφέρειν, ὅπως μή-
ποτε τροφὴ τῷ πυρὶ λίποιτο (διαμένει γὰρ ἄσβεστον

ab ipsis in se attrahentes, circa exterorum religionem nova
statuere, suoque cum periculo civitatem impietatis ream
facturos esse, si apud Judæos solos externo alicui nefas
sit hostias immolare aut adorare. Et si quis ejusmodi legem
de privato aliquo ferret, indignari quasi scisceretur inhu-
manitas, nihil vero curare, quod Romanis et Cæsari ipsi
hoc beneficio interdicatur. Attamen verendum esse ne qui
immolandas pro illis hostias repellant, etiam ipsi pro se rem
divinam facere prohibeantur, atque de imperii jure exci-
dat civitas, nisi continuo ad sanam mentem reducti victi-
mas offerri permiserint, atque injuriæ satisfactum sit ante-
quam ad injuria affectos fama pervenerit.

4. Simul ac ista dicerent, in medium producebant sa-
cerdotes consuetudinum patriarum peritissimos, qui nar-
rarent quod majores sui omnes victimas ab alienigenis
acceperint. Nemo autem res novas molientium animum
advertebat, imo ne ad munia quidem sua obeunda acces-
serunt altaris ministri, id agentes ut bellum excitarent.
Quum igitur optimates secum reputassent seditionem jam ab
ipsis tolli non posse primumque, se in periculum ac discri-
men vocatum iri a Romanis, sese culpa liberare studebant;
et legatos quidem alios ad Forum miserunt, quorum prin-
ceps erat Simon Ananiæ filius, alios vero ad Agrippam,
inter quos eminebant Saulus et Antipas et Costobarus, regi
affinitate juncti. Obsecrabant autem utrumque ut cum
exercitu in civitatem ascenderent, et seditionem opprime-
rent, priusquam fiat expugnatio difficilis. Et Floro quidem
malum istud lætissimum afferebat nuncium, volensque bel-
lum accendere nihil respondit legatis. Verum Agrippa ex æ-
quo utrisque prospiciens, tam iis qui defecerant, quam bello
laccessitis, cupiensque et Romanis Judæos conservare, et
Judæis templum atque metropolin, ad hæc nec sibi e re
fore tumultus sciens, misit in auxilium populo tria equitum
millia, Auranitas ac Batanæos et Trachonitas, sub Dario
equitum præfecto, duce vero Philippo Jacimi filio.

5. Optimates et pontifices et quotquot e plebe pacem
amabant, quum istis freti essent, urbem superiorem occu-
pant; nam inferiorem et templum in potestate sua habebant
seditionis. Et missilibus quidem et fundis indesinenter ute-
bantur, et ex utraque regione crebro telorum jactu rem ge-
rebant. Quandoque etiam turmatim excurrentes cominus
pugnabant, seditiosi quidem audacia superiores, belli vero
scientia regii. Et hi quidem certabant ut ante omnia tem-
plum occuparent, et ædem profanantes inde abigerent:
seditiosi vero qui ab Eleazaro stabant, ut iis quæ in ipso-
rum potestate erant superiorem etiam urbem adjicerent.
Et per septem quidem dies magna utrinque facta erat cædes:
neutri vero de loco quem tenuerant cedebant.

6. Die autem sequenti, quum ageretur Ligniferii festum,
in quo mos est omnibus magnam lignorum vim ad aram
comportare, ne quo tempore ad alendos ignes materia

δει), τοὺς μὲν διαφόρους τῆς θρησκείας ἐξέκλεισαν, τῷ δὲ ἀσθενεῖ λαῷ συνεισπύοντες πολλοὺς τῶν Σικαρίων (οὗτοι γὰρ ἐκάλουν τοὺς ληστὰς ἔχοντας ὑπὸ τοῖς κολποῖς τὰ ξίφη) προσλαβόντες θαρραλεώτερον ἤπτοντο τῆς ἐπιθέσεως. Ἦτῶντων δὲ οἱ βασιλικοὶ πλήθει τε καὶ τολμῇ, καὶ βιασαμένοις εἶκον ἐκ τῆς ἀνω πόλεως. Οἱ δὲ ἐπιπεσόντες τὴν τε Ἀνανίου τοῦ ἀρχιερέως οἰκίαν καὶ τὰ Ἀγρίππα καὶ τὰ Βερενίκης κατέκαυσαν βασιλεια· μεθ' ἃ τὸ πῦρ ἐπὶ τὰ ἀρχεῖα ἔφερον, ἀφανίσαι σπεύδοντες τὰ συμβόλαια τῶν δεδανεικῶν καὶ τὰς εἰσπράξεις ἀποκόψαι τῶν χρηῶν, ὅπως αὐτοὶ τε πλήθος προλάβωσι τῶν ὠφεληθέντων καὶ μετ' ἀδείας τοῖς εὐπόροις ἐπαναστήσωσι τοὺς ἀπόρους. Φυγόντων δὲ τῶν πρὸς τῷ γραμματοφυλακίῳ τὸ πῦρ ἐνίσταν. Ἐπεὶ δὲ τὰ νεῦρα τῆς πόλεως κατέφλεξαν, ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐχώρου. Ἐνθα δὲ τῶν δυνατῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων οἱ μὲν εἰς τοὺς ὑπονόμους καταδύντες διελάνθανον, οἱ δὲ σὺν τοῖς βασιλικοῖς εἰς τὴν ἀνωτέρω καταφεύγοντες αὐλὴν ταχέως ἀπέκλεισαν τὰς πύλας, σὺν οἷς Ἀνανίας δ' ἀρχιερεὺς, Ἐζεκίας τε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ οἱ πρεσβεύσαντες πρὸς Ἀγρίππαν ἦσαν. Τότε μὲν οὖν τῇ νίκῃ καὶ τοῖς ἐμπρησθεῖσιν ἀρκεσθέντες ἀνεπαύσαντο.

Ζ'. Τῇ δὲ ἐξῆς (πεντεκαίδεκάτῃ δὲ ἦν Ἀῶου μηνὸς) ὤρμησαν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ φρουροὺς δυσὶν ἡμέραις πολιορκήσαντες αὐτοὺς τε εἶλον καὶ κατέσφαξαν καὶ τὸ φρούριον ἐνέπρησαν. Ἐπειτα μετέβαινον εἰς τὴν αὐλὴν, εἰς ἣν οἱ βασιλικοὶ κατέφυγον, καὶ διανείμαντες σφῆς αὐτοὺς εἰς τέσσαρα μέρη τῶν τειχῶν ἐπειρῶντο. Τῶν δὲ ἔνδον πρὸς ἐκδρομὴν μὲν οὐδεὶς ἐθάρρει, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐφεστώτων, διστάμενοι δὲ ἐπὶ τὰ θωρακεία καὶ τοὺς πύργους, ἐβαλλον τοὺς προϊόντας, καὶ συχνοὶ τῶν ληστῶν ὑπὸ τοῖς τειχεσιν ἐπιπτον. Οὔτε δὲ νυκτὸς οὔτε ἡμέρας διελιπεν ἡ συμβολή, τῶν μὲν στασιαστῶν ἀπαγορεύειν τοὺς ἐνδον οἰομένους ἐνδείξ τροφῆς, τῶν δὲ ἔνδον καματώσειν τοὺς πολιορκοῦντας.

(ΑΒ'). ἡ'. Κἀν τούτῳ Μανάμῳς τις, υἱὸς Ἰούδα τοῦ καλουμένου Γαλιλαίου, δὲ ἦν σοφιστὴς δεινότητος, καὶ ἐπὶ Κυρηνίου ποτὲ Ἰουδαίους δνειδίσας δτι Ῥωμαίοις ὑπετάσσοντο μετὰ τὸν Θεόν, ἀναλαβὼν τοὺς γνωρίμους ἀνέχωρσεν εἰς Μασάδαν· ἐνθα τὴν Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ὀπλοθήκην ἀναρρήξας καὶ πρὸς τοῖς δημόταις ἐτέρους ληστὰς καθοπίσας, τούτοις τε χρώμενος δορυφόροις οἷα δὲ βασιλεὺς ἐπάνεισιν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ γενόμενος ἡγεμὼν τῆς στάσεως διέτασσε τὴν πολιορκίαν. Ἀπορία δὲ ἦν ὀργάνων, καὶ φανερώς ὑπορύσσειν τὸ τεῖχος οὐχ οἶοντε ἦν ἀνωθεν βαλλομένου. Ὑπόνομον δὲ πόρρωθεν ἐφ' ἑναῖ τῶν πύργων διορύζαντες ἀνακρημνῶσιν αὐτὸν, ἔπειτα τὴν κατέχουσιν ὕλην ἐμπρήσαντες ἐξῆλθον. Ὑποκαέντων δὲ τῶν στηριγμάτων δ μὲν πύργος ἐξαίφνης κατασείεται, τεῖχος δὲ ἔτερον ἐνδοθεν ἀνωκοδομημένον διεφάνη· τὴν γὰρ ἐπιβουλὴν αὐτῶν προαισθόμενοι, τάχα καὶ τοῦ πύργου κινήθέντος ὡς ὑπαρύττετο, δεύτερον ἐς τοὺς ἔρυμα κατεσκεύασαν. Πρὸς

deesset (nunquam enim exstinguuntur), adversarios quidem ab istius observantia excluserunt : quum autem multos e sicariis sibi adjunxissent (ita enim latrones vocabant sicas sub sinubus gestantes), una cum infirmiori plebe irruentes, aliquanto audacius ad rem adoriendam se accinxerunt. Regii vero numero et audacia superabantur, et superiori urbe cedebant violenter irruentibus. Illi vero, quum impressionem fecissent, et Ananiae pontificis domum et Agrippae Berenicesque regias incenderunt : ac deinde ignem tabularii intulerunt, creditorum instrumenta abolere festinantes, et aes alienum dissolvere, ut et ipsi debitorum magnam multitudinem sibi adjungerent, et egenos insolentius in locupletes insurgere facerent. Hinc quum fugissent tabularum custodes, ignem injecerunt. Postquam vero nervos civitatis combusserant, in adversarios irruerant. Tunc itaque ex optimatibus quidem et pontificibus nonnulli in cloacas sese abdiderunt, alii vero cum regis in superiorem regiam sese recipientes continuo portas concluserunt, in quibus erant Ananias pontifex et frater ejus Ezechias, et qui legationem obierant ad Agrippam. Et tunc quidem victoria et igne absumptis contenti quieverunt.

7. Postridie vero, mensis scilicet Loi die decima quinta, impetum in Antoniam fecerunt, et omnes in ea praesidiarios, per biduum obsessos, ceperunt atque interfecerunt, et arcem incenderunt. Postea vero transierunt in palatium, quo regii confugerant : quumque semet in quattuor agmina divisissent, muros evertere moliebantur. At eorum qui intus erant nemo quidem ausus est excursionem facere, propter oppugnantium multitudinem, sed distributi per propugnacula et turres seriebant subeuntes, crebrique latrones sub muris cadebant. Interdium autem noctuque configere non cessabant, seditiosis quidem fore existimantibus ut praevictus inopia fatiscerent qui in praesidio erant, regis vero credentibus oppugnatores labori cessuros.

(XXXII.) 8. Interea Manahemus quidam, Judae Galilaei qui vocabatur filius (qui sophista erat acerrimus, et quondam tempore Quirinii Judaeis exprobraverat, quod post Deum subjicerentur Romanis), assumptis quibusdam e nobilioribus perrexerat in Masadam : ubi quum Herodis regis armamentarium perrupisset, et populares aliosque latrones armis instruxisset, adeoque illis satellitibus uteretur, veluti rex Hierosolyma revertitur, factusque seditiosorum dux statuit de omnibus ad obsidionem spectantibus. Machinarum autem inopia laborabant, nec poterant palam suffodere muros, telis ab hostibus desuper petiti. Cuniculum igitur e longinquo ad unam e turribus agentes, eum fornicatum et suspensum relinquunt, deinde in sustinentia ligna igne immisso egrediuntur. Quum autem exusti essent subices, turris quidem illico concutitur, alter autem murus intus et ex adverso edificatus conspiciebatur. Nam regii molitiones eorum praesentientes, turri forsitan quum suffossa esset motu agitata, aliud sibi munimentum exstruxerunt. Quod

8 τῶν μὲν ἀδοκίμως ἰδόντων καὶ κρατεῖν ἤδη πεπεισμένων κατὰ πληθὺς ἦν, οἱ δὲ ἐνδοθεν πρὸς τε τὸν Μανάιμον καὶ τοὺς ἐξάρχοντας τῆς στάσεως ἔπαμπον, ἀξιοῦντες ἐξελθεῖν ὑπόσπονδοι. Καὶ δοθέν μόνους τοῖς
 5 βασιλικοῖς καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις, οἱ μὲν ἐξήσαν, ἀπορία δὲ τοὺς Ῥωμαίους καταλειφθέντας μόνους ὑπέλαβεν. Οὐτε γὰρ βιάσασθαι τοσοῦτον πλῆθος ἐδύναντο καὶ τὸ δεξιὸν αἰτεῖν δνειδος ὑπελάμβανον, πρὸς τῷ μηδὲ πιστεύειν εἰ διδοίτο. Καταλιπόντες δὲ τὸ στρατόπεδον,
 10 ὡς εὐάλωτον, ἐπὶ τοὺς βασιλικούς ἀνέφυγον πύργους, τὸν τε Ἰππικὸν καλούμενον καὶ τὸν Φασάηλον καὶ Μαριάμην. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μανάιμον εἰσπεσόντες θεν οἱ στρατιῶται διέφυγον, ὅσους τε αὐτῶν κατέλαβον μὴ φθάσαντας ἀνελθεῖν διέφθειραν, καὶ τὰς ἀποσκευὰς
 15 διαρπάσαντας ἐνέπηρσαν τὸ στρατόπεδον. Ταῦτα μὲν οὖν ἔκτη Γορπιαίου μηνὸς ἐπράχθη.

θ'. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιούσαν ὁ τε ἀρχιερεὺς Ἀνανίας περὶ τὸν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς εὐριπτον διαλανθάνων δλίσκεται, καὶ πρὸς τῶν ληστῶν ἀναιρεῖται σὺν Ἐzekia τῷ ἀδελφῷ καὶ τοὺς πύργους ἐπισχόντες οἱ στασιασταὶ παρεφύλαττον, μή τις τῶν στρατιωτῶν διαφύγῃ. Τὸν δὲ Μανάιμον ἦ τε τῶν θυρῶν καταστροφῇ χωρίων καὶ ὁ τοῦ ἀρχιερέως Ἀνανίου θάνατος ἐτύφωσεν εἰς ὠμότητα· καὶ μηδένα νομίζων ἔχειν ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ἀντίπαλον, ἀφόρητος ἦν τύραννος. Ἐπανίσταται δὲ οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον αὐτῷ, καὶ λόγον ἀλλήλους δόντες, ὡς οὐ χρὴ Ῥωμαίων ἀποστάντας δι' ἐλευθερίας πόθον καταπροέσθαι ταύτην οἰκίαν δῆμῳ, καὶ δεσπότην φέρειν, εἰ καὶ μηδὲν πράττοι βίαιον, ἀλλ' οὖν
 30 αὐτῶν ταπεινότερον. Εἰ γὰρ καὶ δέοι τινα τῶν θλων ἀφῆγεσθαι, παντὶ μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ προσήκειν συντίθενται, καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν ἐπεχειροῦν αὐτῷ· σοβαρὸς γὰρ ἀναβεδήκει προσκυνήσων, ἐσθῆτί τε βασιλικῇ κεκοσμημένος καὶ τοὺς ζηλωτὰς ἐνόπλους ἐπρελκόμενος.
 35 Ὡς δὲ οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον ἐπ' αὐτὸν ὥρμησαν, ὁ τε λοιπὸς δῆμος ἐπὶ τὰς θρῦας λίθους ἀρπάσαντες τὸν σοφιστὴν ἔβαλλον, οἰόμενοι τοῦτο καταλυθέντος διαστρέψειν ὅλην τὴν στάσιν, πρὸς ὀλίγον οἱ περὶ τὸν Μανάιμον ἀντισχόντες, ὡς εἶδον πᾶν ἐπ' αὐτοὺς τὸ πλῆθος
 40 θρῦσαν, ἐρευσον δὲ πη τις ἰσχυεῖν· καὶ φόνος μὲν ἦν τῶν καταληφθέντων, ἔρευνα δὲ τῶν ἀποκρυπτομένων. Καὶ διεσώθησαν ὀλίγοι, λάθρα διαδράντες εἰς Μασάδαν, σὺν οἷς Ἐλεάζαρος, υἱὸς Ἰαείρου, προσήκων τῷ Μανάιμῳ κατὰ γένος, δς ὑστερον ἐτυράννησε τῆς Μασάδας·
 45 αὐτὸν τε τὸν Μανάιμον, εἰς τὸν καλούμενον Ὀφλᾶν συμφυγόντα, κάκει ταπεινῶς ὑπολανθάνοντα ζωγρήσαντες, εἰς τὸ φανερόν ἐξεῖλκυσαν, καὶ πολλὰς αἰκισάμενοι βασάνους ἀνείλον· ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἡγεμόνας, τὸν τε ἐπισημότατον τῆς τυραννίδος ὑπηρέτην Ἀψάλωμον.

ι'. Ὁ μὲν οὖν δῆμος, ὡς ἔφην, εἰς ταῦτα συνήργησεν, ἐπιβίων τινα τῆς ὅλης στάσεως λαμβάνειν διόρθωσιν· οἱ δὲ οὐ καταλύσαι τὸν πόλεμον σπεύδοντες, ἀλλὰ ἀδεέστερον πολεμεῖν, Μανάιμον ἀνῆρτήκεσαν. Ἀυλεῖ

ubi oppugnatores præter opinionem aspexerant, quum se victores esse crediderint, animis quidem consternati erant, obceati vero ad Manahemum et seditionis auctores mittebant qui obsecrarent ut sibi liceret fide data exire. Quo regis solis et indigenis concessio, illi quidem egressi sunt: Romani autem, qui soli relict, animis anxii erant et dejecti. Tam ingentem quippe multitudinem perrumpere non poterant, petereque ut dextra fidei sibi porrigeretur ignominiosum esse existimabant, præsertim quum ne credendum quidem illis esset, etiamsi fides daretur. Castris itaque desertis, ut quæ facile capi possent, ad turres regias confugerunt, quarum una Hippius appellabatur, altera Phasaelus, tertia Mariamne. Qui vero cum Manahemo erant, protinus irruentes in locum e quo milites fugerant, quotquot eorum comprehenderant ante ascensum, trucidarunt, direptisque impedimentis castra incenderunt. Et ista quidem acta sunt die sexto mensis Gorpizæ.

9. Sequenti autem die Ananias pontifex in regis domus aquæ ductu latitans captus est, et a latronibus quum fratre Ezechia interfectus: atque seditiosi, cum turres obsedisent, sedulo cavebant ne quis militum fuga dilaberetur. Manahemum autem et locorum munitorum eversio et Ananias pontificis mors crudelitate implevit; credensque se in rebus gerendis habere parem neminem, tyrannus non ferendus evasit. Qui vero cum Eleazaro erant, in eum insurrexerunt, postquam ultro citroque sermones habuerant quod non deceret a Romanis desiderio libertatis deficientes eandem cuidam e popularibus suis prodere, dominumque ferre, etsi vim nullum adhibentem, se ipsis tamen humiliorum. Nam si oporteat etiam rerum summæ præesse aliquem hoc ad quemvis magis alium quam ad illum pertinere uno ore fatentur, atque ita eum in templo adoriuntur: magno enim festu ad Deum colendum ascenderat, veste regia indutus, et siue studiosos armatos secum trahens. Quum autem socii amicique Eleazari in eum irruissent, reliqui etiam e populo, ubi illi impetum fecerant, lapides corripuerunt et in sophistam jaciebant, existimantes omnem illo interempto disiectum iri seditionem. Exiguum ad tempus Manahemo suisque resistentibus, ubi universos in ipsos irruentes viderunt, quo quisque valebat fuga se recipiunt, et cædes facta est eorum qui comprehensi sunt, et inquisitio de iis qui sese in latebras abdiderant. Pauci ex eis clam in Masadam perfugerunt, in quibus Eleazarus Jairi filius, Manahemo affinitate junctus, qui postea in Masada tyrannidem exercuit: ipsumque Manahemum, quum in locum Ophlan vocatum fugisset, atque illic abjecte admodum delitesceret, captum in medium produxerunt, multisque cruciatibus vexatum interfecerunt; similiter etiam quotquot sub ipso duces erant, maximeque insignem tyrannidis ministrum Absalomum.

10. Et populus quidem ad illa, uti dicebam, operam suam contulit, fore sperans ut modela quædam toti seditioni adhiberetur: isti vero, ut qui non studerent bellum comprimere, sed majori cum insolentia in eo versari, Manahemum

τοῦ δήμου πολλὰ τοῖς στρατιώταις ἀνεῖναι τὴν πολιορκίαν παρακαλοῦντος, οἱ δὲ προσέκειντο χαλεπώτερον, μέχρι μηκέτι ἀντέχοντες οἱ περὶ τὸν Μετίλιον (οὗτος γὰρ ἦν τῶν Ῥωμαίων ἐπαρχός) διαπέμπονται πρὸς τοὺς
 5 περὶ τὸν Ἑλεάζαρον, ἐξαιτούμενοι μόνας τὰς ψυχὰς ὑποσπόνδους, τὰ δὲ ὅπλα καὶ τὴν λοιπὴν κτῆσιν παραδῶσειν λέγοντες. Οἱ δὲ, καὶ τὴν ἱκεσίαν ἀρπάσαντες, ἀπέπεμψαν πρὸς αὐτοὺς Γωρίωνα τε, Νικομήδους υἱόν, καὶ Ἀνανίαν Σαδδουκὶ καὶ Ἰούδαν Ἰωνάθου, δεξιάς τε
 10 καὶ ὄρκους δώσοντας. Ὡν γενομένων κατήγε τοὺς στρατιώτας ὁ Μετίλιος. Οἱ δὲ μέχρι μὲν ἦσαν ἐν τοῖς ὅπλοις, οὔτε ἐπεχίρει τις τῶν στασιαστῶν αὐτοῖς οὔτε ἐνέφαιεν ἐπιβουλὴν· ὥς δὲ κατὰ τὰς συνθήκας ἅπαντες ἀπέθεντο τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰ ξίφη, καὶ μηδὲν
 15 ἔτι ὑποπτεύοντες ἀνεχώρουν, ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ περὶ τὸν Ἑλεάζαρον, καὶ περισχόντες ἀνήρουν, οὔτε ἀμυνομένους οὔτε ἱκετεύοντας, μόνας δὲ τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὄρκους ἀναβοῶντας. Καὶ οἱ μὲν οὕτως ὥμῳς ἀπεσφάγγησαν ἅπαντες πλὴν Μετίλιου (τοῦτον γὰρ ἱκετεύσαντα καὶ μέχρι περιτομῆς Ἰουδαίῃν ὑποσχόμενον
 20 διέσωσαν μόνον), τὸ δὲ πάθος Ῥωμαίοις μὲν ἦν κοῦφον (ἐκ γὰρ ἀπλέτου δυνάμειος ἀπαναλώθησαν ὅλοι), Ἰουδαίοις δὲ προοίμιον ἀλώσεως ἔδοξε. Καὶ κατιδόντες ἀνηκέστους μὲν ἦδη τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου, τὴν δὲ
 25 πόλιν τηλικούτῳ μιάσματι πεφυρμένην, ἐξ οὗ δαιμονίον τι μήνιμα προσδοκᾶν εἰκὸς ἦν, εἰ καὶ μὴ τὴν ἐκ Ῥωμαίων ἀμυναν, ἐπένθουν δημοσίᾳ, καὶ πλήρης μὲν κατηφείας ἦν ἡ πόλις, ἑκαστός δὲ τῶν μετρίων, ὥς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν στασιαστῶν δίκας δώσαν, ἐτετάρακτο. Καὶ
 30 γὰρ δὴ σαββάτῳ συνέβη πραχθῆναι τὸν φόνον, ἐν ᾧ διὰ τὴν θρησκείαν τῶν δαίων ἔργων ἔχουσιν ἐκεχειρίαν.

ΚΕΦ. ΙΗ'.

Τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρας καὶ ὥρας, ὥσπερ ἐκ δαιμονίου προνοίας, ἀνήρουν οἱ Καισαρεῖς τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους, ὥς ὑπὸ μίαν ὥραν ἀποσφαγῆναι μὲν ὑπὲρ δισ-
 35 μυρίους, κενωθῆναι δὲ πᾶσαν Ἰουδαίαν τὴν Καισάρειαν. Καὶ γὰρ τοὺς διαφεύγοντας ὁ Φλῶρος συλλαβὼν κατήγαγε δεσμώτας εἰς τὰ νεώρια. Πρὸς δὲ τὴν ἐκ τῆς Καισαρείας πληγὴν θλον τὸ ἔθνος ἐξαγριοῦται, καὶ διαμερισθέντες τὰς τε κύμας τῶν Σύρων καὶ τὰς
 40 προσεχεῖς ἐπόρθουν πόλεις, Φιλαδέλφειαν τε καὶ Σεβωνίτιν καὶ Γέρασαν καὶ Πέλλαν καὶ Σχυθόπολιν. Ἐπειτα Γαδάρους καὶ Ἰππων καὶ τῇ Γαυλαντίδι προσπεσόντες, καὶ τὰς μὲν καταστρεφάμενοι, τὰς δὲ ὑποκρήσαντες, ἐχώρουν ἐπὶ Κέδασαν τὴν Τυρίων καὶ Πτο-
 45 λεμαίδα Γάβαν τε καὶ Καισάρειαν. Ἀντέσχε δὲ οὐδὲ Σεβαστὴ ταῖς ὁρμαῖς αὐτῶν, οὐδὲ Ἀσκάλων· ἀλλ' ἐπὶ ταύταις πυρποληθείσαις Ἀνθηδόνα καὶ Γάζαν κατέσκαπτον. Πολλοὶ δὲ περὶ ἑκάστην τούτων τῶν πόλεων ἀντηρπάζοντο κύματι, καὶ τῶν ἀλίσκομένων ἀνδρῶν φόνος
 50 ἦν ἄπειρος.

β'. Οὐ μὴν οἱ Σύροι τῶν Ἰουδαίων ἑλαττον πληθὺς ἀνήρουν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι λαμβανον-

num de medio sustulerant. Denique quum populus multis verbis obsecraret ut milites oppugnare desinerent, illi acrius insistebant, donec Metilius (is enim Romanorum erat praefectus) cum suis, diutius non valentes resistere, mitterent ad Eleazarum sociosque, suppliciter orantes ut fide data egredi liceret salvis tantum capitibus, dicentesque se arma et impedimenta sua eis tradituros. Illi autem, quum petitioni statim concessissent, mittunt ad eos Gorionem Nicodemi et Ananiam Sadduci et Judam Jonathae filios, qui jurejurando interposito fidem darent. Qua re peracta milites suos deducebat Metilius. Et quam diu illis quidem arma supererant, e seditionis nemo aut illos aggrediebatur, aut insidiis attentabat: quum primum vero ex pacto omnes scuta et gladios deposuissent, et nihil suspicantes discedere pararent, impetum in eos fecerunt Eleazari comites, et comprehensos trucidabant, neque resistentes neque supplicantes, solas autem pactiones et fidem jurejurando datam inclamantes. Et hi quidem tanta cum crudelitate interfecti sunt omnes, praeter Metilium: hunc enim, quum eis supplicasset pollicitusque esset usque ad circumcisionem quoque se Judaeum futurum, solum servarunt: damnum tamen Romanis quidem erat leviusculum, ut qui ex ingenti exercitu non multos amiserint, Judaeis vero ad excidium proluere visum est. Quum autem vidissent dimoveri non posse belli causas, tantoque flagitio pollutam esse civitatem, ex quo fas erat ominari Deum ira exarsurum, etiamsi in ipsos non vindicatum irent Romani, publice lugebant, et urbs tota in maestitia erat, moderati vero quique eorum, quas ipsi pro seditionis poenas daturi essent, metu percellabantur. Quippe sabbato caedem istam perpetrari contigerat, quo die propter sacri cultus solennitatem ab operibus cessant.

CAP. XVIII. (XXXIII.)

Eodem autem die horaque eadem, quasi divina providentia ita acciderit, Caesarenses Judaeos qui apud ipsos erant interimebant, ita ut una hora super viginti hominum millia caederentur, et Caesarea omnis vacua facta sit Judaeis. Nam fuga dilapsos comprehendit Florus, et victos ad navalia deducebat. Nunciata autem hac e Caesarea clade, tota Judaeorum gens efferata est: divisique et Syrorum vicos et finitimas civitates vastabant, Philadelphiam et Sebonitin, et Gerasam et Pellam et Scythopolin. Deinde quum in Gadara et Hippon et Gaulanitidem impetum fecissent, et loca quadam evertissent, aliaque incendissent, recta ibant ad Cedasam Tyriorum et Ptolemaidem, Gabamque et Caesaream. Eorumque incursibus neque Sebaste resistebat, neque Ascalon, sed quum eas flammis vastassent, Anthedonem et Gazam funditus everterunt. Multi etiam istis civitatibus finitimi vici diripiebantur, virorumque quos ceperant ingens facta est caedes.

2. Verumtamen Syri non minorem Judaeorum multitudinem occidebant: sed et ipsi in civitatibus comprehensos

μένους ἀπέσφαττον οὐ μόνον κατὰ μίσος, ὥς πρότερον, ἀλλ' ἤδη καὶ τὸν ἐφ' αὐτοῖς κίνδυνον φθάνοντες. Δεινὴ δὲ ὄλην τὴν Συρίαν ἐπέσχε παραχῇ καὶ πᾶσα πόλις εἰς δύο διήρητο στρατόπεδα· σωτηρία δὲ τοῖς ἐτέροις ἦν τὸ τοὺς ἐτέρους φθάσαι· καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ἐν αἵματι διήγον, τὰς δὲ νύκτας δέει χαλεπωτέρας. Ἀπεσκευάσθαι γὰρ τοὺς Ἰουδαίους δοκοῦντες ἕκαστοι, τοὺς Ἰουδαίζοντας εἶχον ἐν ὑποψίᾳ, καὶ τὸ παρ' ἑκάστοις ἀμφίβολον οὐτε ἀνελεῖν τις προχείρως ὑπέμενε καὶ μεμυγμένον ὥς βεβαίως ἀλλόφυλον ἐφοβείτο. Προὔκαλεῖτο δὲ ἐπὶ τὰς σφαγὰς τῶν διαφορῶν καὶ τοὺς πάλαι πραοτάτους εἶναι δοκοῦντας ἢ πλειονεξία· τὰς γὰρ οὐσίας τῶν ἀναιρεθέντων ἀδελῶς διήρπαζον, καὶ καθάπερ ἐκ παρατάξεως τὰ σκῦλα τῶν ἀνηρηγμένων εἰς τοὺς σφετέρους οἴκους μετέφερον· ἐνδοξός τε ἦν ὁ πλείστα κερδάνας, ὥς κατισχύσας πλειόνων. Ἦν δὲ ἰδεῖν τὰς πόλεις μεστὰς ἀτάφων σωμάτων, καὶ νεκροὺς ἅμα νηπίους γέροντας ἐρριμμένους, γύναιά τε μηδὲ τῆς ἐπ' αἰδοῖ σκέπης μετεπιφρότα, καὶ πᾶσαν μὲν τὴν ἐπαρχίαν μεσθὴν ἀδιηγῆται συμφορῶν, μείζονα δὲ τῶν ἑκάστοτε τολμμένων τὴν ἐπὶ τοῖς ἀπειλουμένοις μετὰστασιν.

(ΑΔ'.) γ'. Μέχρι μὲν δὴ τούτων Ἰουδαίους πρὸς τὸ ἀλλόφυλον ἦσαν συμβολαί· κατατρέχοντες δὲ εἰς Σκυθόπολιν τοὺς παρ' ἐκείνῃ Ἰουδαίους ἐπειράσαντο πολεμίους. Ταξάμενοι γὰρ μετὰ τῶν Σκυθοπολιτῶν καὶ τῆς αὐτῶν ἀσφαλείας ἐν δευτέρῳ θέμενοι τὴν συγγένειαν, ὁμόσε τοῖς δημοφύλοις ἐχώρουν. Ὑπωπευθεὶ δὲ αὐτῶν καὶ τὸ λίαν πρόθυμον. Οἱ γοῦν Σκυθοπολίται δέισαντες μὴ νύκτωρ ἐπιχειρήσῃσι τῇ πόλει καὶ μετὰ μεγάλης αὐτῶν συμφορᾶς τοῖς οἰκείοις ἀπολογήσωνται περὶ τῆς ἀποστάσεως, ἐκέλευον αὐτοὺς, εἰ βούλονται τὴν ὁμόνοιαν βεβαιῶσαι καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἀλλοεθνεῖς πιστὸν ἐπιδείξασθαι, μεταβαίνειν ἅμα ταῖς γενεαῖς εἰς τὸ ἄλσος. Τῶν δὲ ποιησάντων τὸ προσταχθέν χωρὶς ὑποψίας, δύο μὲν ἡμέρας ἡρέμησαν οἱ Σκυθοπολίται, τὴν πίστιν αὐτῶν δελεάζοντες, τῇ δὲ τρίτῃ νυκτὶ παρατηρήσαντες οὐς μὲν ἀφυλάκτους, οὐς δὲ κοιμωμένους, πάντας ἀπέσφαξαν, ὄντας τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ μυρίου καὶ τρισχιλίου, τὰς τε κτήσεις διήρπασαν ἀπάντων.

δ'. Ἄξιον δὲ ἀφηγήσασθαι καὶ τὸ τοῦ Σίμωνος πάθος, ὃς υἱὸς μὲν ἦν Σαούλου τινὸς τῶν οὐκ ἀσώμων, βρῖμη δὲ σώματος καὶ τόλμῃ διαφέρων, ἐπὶ κακῶ τῶν δημοφύλων ἀμφοτέροις κατεχρήσατο. Προῖων γοῦν δσημέραι πολλοὺς μὲν ἀνήρει τῶν πρὸς τῇ Σκυθοπόλει Ἰουδαίων, τρεπόμενος δὲ πολλαῖς αὐτοὺς πάντας μόνος ἦν ῥοπή τῆς παρατάξεως. Περιέρχεται δὲ αὐτὸν ἀξία ποινῇ τοῦ συγγενικοῦ φόνου. Ἐπεὶ γὰρ περισχόντες οἱ Σκυθοπολίται κατηκόντιζον αὐτοὺς ἀνὰ τὸ ἄλσος, σπασάμενος τὸ ξίφος ἐπ' οὐδένα μὲν τρέπεται τῶν πολεμίων (καὶ γὰρ ἑώρα τὸ πλῆθος ἀνήνυτον), ἀναδοήσας δὲ μάλα ἐκπαθῶς, « ἀξιά γε ὦν ἔδρασα πάσῃ, Σκυθοπολίται, « καθ' ὑμῶν, ὅτι τοσοῦτον φόνον συγγενῶν τῇν πρὸς αὐτοὺς εὐνοίαν ἐπιστωσάμην » τοιγαροῦν οἷς ἄπιστον « μὲν εὐλόγως εὐρηται τὸ ἀλλόφυλον, ἡσέβηται δὲ εἰς

trucidabant, non solum ex odio, uti prius, sed ut periculum quod ipsis imminerebat mature praevenirent. Magna autem perturbatio Syriam omnem occupabat, et unaquaeque civitas in duos divisa erat exercitus : quibus invicem salutis erat, si alteri alteros praevertissent, vitamque interdiu quidem in caede agebant, noctu vero in formidine graviori. Nam quum singuli Judaeos de medio sublato esse existimarent, Judaizantes suspectos habebant ; atque dubios utrinque et ambiguos haud temere quisquam interficere volebat, permistos tamen cum aliis ut plane alienigenas metuebat. Ad caedes autem adversae partis eos etiam provocabat avartitia, qui prius summe mansueti esse viderentur : nam caesorum facultates intrepide diripiebant, et quasi ex acie occisorum spolia in domos suas deportabant ; quique plurima lucratus erat, habebatur illustris, ac si plures virtute superasset. Cernere autem erat civitates cadaveribus insepuillis refertas, et mortuos projectos cum infantibus senes, et mulieres ipso pudoris velamento nudatas, et totam quidem provinciam calamitatibus infandis plenam, iis vero quae perpetrabantur majorem intentatam mutationem.

(XXXIV.) 3. Et hactenus quidem Judaei conficiati sunt cum alienigenis : excursionem autem facientes in Scythopoleos fines, etiam Judaeos illic habitantes experti sunt hostes. Nam quum ad aciem praesto essent Scythopolitis, et affinitatem posthabere propriam incolumitati, cum suis popularibus manus conserebant. Suspecta tamen erat haec illorum promptitudo et alacritas. Itaque Scythopolitae veriti ne noctu civitatem adorirentur, et magna ipsorum calamitate fratribus excusarent defectionem, illis praecipiebant, si concordiam vellent confirmari suamque alienigenis fidem demonstrari, ut cum familiis suis in lucum transirent. Quum autem illi sine suspicione imperata fecissent, duos quidem dies quieverunt Scythopolitae, inescantes eorum fiduciam, tertia vero nocte, captata opportunitate, alios quidem incautos, alios vero sopitos, omnes trucidarunt, numero ad tredecim millia, et facultates omnium diripuerunt.

4. Convenit autem enarrare quod Simoni accidit, qui filius quidem erat Sauli cujusdam viri non ignobili, robore vero corporis et audacia praestans, quibus utrisque in popularium suorum damnum abusus est. Quapropter, quum quotidie immineret, multos quidem Judaeorum Scythopoli propinquos occidebat, et frequenter integros eorum cuneos fundens fugansque solus erat instar aciei. Illi autem contigit poena quam commuerit gentilium caedes. Nam postquam Scythopolitae circumdantes Judaeos in loco jaculis configebant, gladio educto, neminem quidem hostium adoritur (etenim videbat in tanta multitudine se nihil posse efficere), vehementi autem facta exclamazione, « digna, inquit, Scythopolitae, iis quae gessi jam patior a vobis, quippe qui tam « multa civium caede benevolentiae erga vos ipsos nostrae « fidem fecerim. Quare iustum est ut aliena quidem gens « nobis infida comperiat, qui extrema in nostrum genus

« ἔσχατα τὸ οὐκ αἰεῖν. Θνήσκω μὲν ὡς ἐναγῆς χερσὶν
 « ἰδίαις οὐ γὰρ πρόπον ἐν ταῖς τῶν πολεμίων· τὸ δὲ
 « αὐτὸ ἂν εἴη μοι καὶ ποιητὴ τοῦ μιάσματος ἀξία καὶ
 « πρὸς ἀνδρείαν ἐπαινος, ἵνα μηδεὶς τῶν ἐχθρῶν τὴν
 « ἐμὴν αὐχὴσιν σφαγὴν, μηδὲ ἐπαλαζνεύσῃται πε-
 « σόντι. » Ταῦτα εἰπὼν ἔλεουσιν ἅμα καὶ τεθυμωμέ-
 νους ὁμμάσι περισκέπτεται τὴν ἑαυτοῦ γενεάν· ἦν δὲ
 αὐτῶ καὶ γυνὴ καὶ τέκνα καὶ γηραιοὶ γονεῖς. Ὁ δὲ πρῶ-
 τον τὸν πατέρα τῆς πολιᾶς ἐπισπασάμενος διελαύνει
 10 τῷ ξίφει, μεθ' ὃν οὐκ ἄκουσαν τὴν μητέρα, καὶ ἐπὶ
 τούτοις τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, μονονουχὶ ὑπαν-
 τῶντος ἐκάστω τῷ ξίφει καὶ σπεύδοντος φθάσαι τοὺς
 πολεμίους. Ὁ δὲ διελθὼν πᾶσαν τὴν γενεάν καὶ πε-
 ρίσπτος ἐπιστὰς τοῖς σώμασι, τὴν τε δεξιὰν ἀνατείνας,
 15 ὡς μηδὲνα λαθεῖν, ὄλον εἰς τὴν ἑαυτοῦ σφαγὴν ἐβάπτισε
 τὸ ξίφος, ἀξίως μὲν ἑλέους ὁ νεανίας δι' ἄλκην σώματος
 καὶ ψυχῆς παράστημα, τῆς δὲ πρὸς ἄλλοφύλους πίστεως
 ἔνεκεν ἀκολούθοις πάθει χρησάμενος.

ε'. Πρὸς δὲ τὴν ἐν Σκυθοπόλει φθοράν αἱ λοιπαὶ πό-
 20 λεις ἐπανίσταντο τοῖς καθ' ἑαυτὴν Ἰουδαίοις ἐκάστη,
 καὶ πεντακοσίους μὲν ἐπὶ δισχιλίους Ἀσχαλωνῖται,
 Πτολεμαῖεῖς δὲ δισχιλίους ἀνείλον, ἔδυσαν τε οὐκ ὀλί-
 γους. Καὶ Τύριοι μὲν συγχοῦς διεχρήσαντο, τὸ πλεῖον
 δὲ αὐτῶν δεσμώτας ἐφρούρουν· Ἰππηνοὶ τε καὶ Ἰαδαρεῖς
 25 ὁμοίως τοὺς μὲν θρασύτερους ἀπεσκευάσαντο, τοὺς δὲ
 φοβερούς διὰ φυλακῶν εἶχον, αἱ τε λοιπαὶ πόλεις τῆς
 Συρίας, ὅπως ἐκάστη πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν ἢ μίσους ἢ
 δέους εἶχον. (ΑΕ'.) Μόνοι δὲ Ἀντιοχεῖς καὶ Σιδώνιοι καὶ
 Ἀπαμείεῖς ἐφείσαντο τῶν μετοικούντων, καὶ οὔτε ἀνελεῖν
 30 τινὰ τῶν Ἰουδαίων ὑπέμειναν οὔτε δῆσαι, τάχα μὲν καὶ
 διὰ τὸ σφέτερον πλῆθος ὑπεροπῶντες αὐτῶν πρὸς τὰ κιν-
 ήματα, τὸ πλεόν δὲ ἔμοιγε δοκεῖ οἰκτῶ πρὸς οὐδὲν
 ἐώρων νεωτερίζοντας. Γερασῆνοί τε οὔτε εἰς τοὺς ἐμ-
 μείναντας ἐπλημμέλησαν καὶ τοὺς ἐξελεῖν ἐβελήσαντας
 35 προέπειψαν μέχρι τῶν θύων.

ς'. Συνέστη δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀγρίππα βασιλείαν
 ἐπιβουλὴ κατὰ Ἰουδαίω. Αὐτὸς γὰρ ἐπεπόρευτο πρὸς
 Κέστιον Γάλλον εἰς Ἀντιόχειαν, καταλελοίπει δὲ διοι-
 κεῖν τὰ πράγματα τούτου τῶν ἐταίρων τινὰ τούνομα
 40 Νόαρον, Σόμῳ τῷ βασιλεῖ προσήκοντα κατὰ γένος.
 Ἦκον δὲ ἐκ τῆς Βατανάας ἐβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν
 ἄνδρες, οἱ κατὰ γένος καὶ σύνεσιν τῶν πολιτῶν δοκι-
 μώτατοι, στρατιᾶν αἰτούντες, ἵνα εἴ τι γένοιτο κίνημα
 καὶ περὶ σφῶν ἔχοιεν ἀξιοχρεῶν φυλακὴν, καλύειν τοὺς
 45 ἐπανισταμένους. Τούτους ὁ Νόαρος, ἐκπέμψας νύκτωρ
 τῶν βασιλικῶν δουλῶν τινὰς, ἅπαντας ἀναιρεῖ, τολ-
 μήσας μὲν τούργον δίχα τῆς Ἀγρίππα γνώμης, διὰ δὲ
 φιλαργυρίαν ἄμετρον εἰς τοὺς δημοφύλους ἐλθόμενος ἀσε-
 βεῖν, τὴν βασιλείαν διέφθειρεν· διετέλει τε ὡμῶς εἰς τὸ
 50 ἔθνος καρανομῶν, μέχρι πυθόμενος Ἀγρίππας ἀνελεῖν
 μὲν αὐτὸν ἠδέσθη διὰ Σόμον, ἔπαυσε δὲ τῆς ἐπιτροπῆς.
 Οἱ δὲ στασιασταὶ καταλαβόμενοι φρούριον ὃ καλεῖται
 μὲν Κύπρος, καθύπερθε δὲ ἦν Ἰερικοῦντος, τοὺς μὲν
 φρουροὺς ἀπέσφαξαν, τὰ δὲ ἐρύματα κατέρριψαν εἰς γῆν.

« impietate deliquerimus. Morior quidem ut execrabilis
 « propriis manibus : haud enim honestum cadere manu
 « hostili : hoc autem ipsum mihi erit et in poenam scelere
 « dignam, et cedet in fortitudinis laudem, ut nemo scilicet
 « cet hostium de meo interitu gloriatur, neque in caden-
 « tem insultet. » Ista quum dixisset, miserantibus simul
 et furentibus oculis familiam suam circumspicit : erant
 autem ei et uxor et liberi et propecta aetate parentes. Ille
 vero primum patrem, canis capillis prehensum, ense trans-
 figit, post quem et matrem, non invitam, ac deinde uxorem
 et liberos, singulis horum gladio tantum non occurrentibus.
 Ille vero, quum omnem suam necessitudinem trucidasset,
 et super cadaveribus conspicuus stetisset et dextram sustu-
 lisset, ut ab omnibus videretur, totum in sui caedem visce-
 ribus immersit enssem : dignus quidem miseratione juvenis
 propter corporis strenuitatem et animi praesentiam; cete-
 rum quantum ad fidem quam alienigenis praestitit, meritas
 poenas luit.

5. Post caedem autem in Scythopoli factam reliquas
 etiam civitates in Judaeos singulas apud se habitantes insur-
 gebant, atque bis mille homines et quingentos interfecerunt
 Ascalonitae, duoque millia Ptolemaenses, et non paucos in
 vincula coniecerunt. Et Tyrii multos trucidarunt, majo-
 rem vero numerum Judaeorum custodiis vinctos tradide-
 runt : similiterque Hippeni et Gadarenses audacissimos qui-
 dem de medio sustulerunt, quos vero formidarent sollicito
 adservabant ; itidemque reliquae Syriae urbes, prout quaeque
 Judaeos metuerent odiove haberent. (XXXV.) Soli autem
 Antiocheni et Sidonii et Apamenses iis qui secum habitarent
 pepercerunt, et neque occidere Judaeum quenquam aut
 vincire sustinuerunt, forsan quidem quod, suorum civium
 multitudine freti, Judaeorum motus, si quos concitarent,
 despectui haberent ; potius vero, ut mihi videtur, quod
 illorum misererentur quos nihil novi moliri videbant. Ge-
 raseni etiam eos qui apud ipsos manerent nulla injuria affe-
 cerunt, et egredi volentes usque ad fines suos deduxerunt.

6. Etiam in Agrippae regno contra Judaeos compositae
 erant insidiae. Nam ille Antiochiam profectus ad Cestium
 Gallum rerum administrationem cuidam ex huius amicis
 reliquerat, nomine Noaro, Sohemo regi genere propinquo.
 Venerunt quippe de Batanaea viri numero septuaginta, nobi-
 litate et prudentia civium suorum praestantissimi, poscendi
 praesidii gratia ; ut si qui apud ipsos quoque motus fierent,
 custodiam idoneam haberent, per quam possent insurgentes
 quosque comprimere. Hos Noarus, noctu emissis quibus-
 dam e regis militibus, omnes interimit, ausus quidem hoc
 facinus praeter consilium Agrippae, propter nimiam vero
 pecuniae cupiditatem in populares suos impius esse non re-
 cūsans, regnum perditum ibat : neque cessabat crudelitatem
 suam in gentem exercere, donec Agrippa rem rescisceret,
 qui licet in eum animadvertere propter Soemum veritus
 esset, munus tamen procuratorium ei ademittit. Seditiosi
 autem, capto castello, quod Cyprus appellabatur et Hierichunti
 imminabat, omnes qui in praesidio erant interfecerunt,

(ΑΓ΄.) Κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ τῶν ἐν Μαχαι-
ροῦντι Ἰουδαίων τὸ πλῆθος ἐπειθὸν τοὺς φρουροῦντας Ῥω-
μαίους ἐκλείπειν τὸ χωρίον καὶ παραδιδόναι σφίσι. Οἱ
δὲ τὴν ἐκ βίας ἀφαιρέσειν εὐλαβηθέντες συντίθενται πρὸς
αὐτοὺς ἐκχωρῆσαι ὑπόσπονδον· καὶ λαβόντες τὰ πιστὰ
παραδίδουσι τὸ φρούριον, ὅπερ φυλακῇ κρατυνόμενοι
κατεῖχον οἱ Μαχαιρίται.

Ζ'. Κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν αἰεὶ μὲν ἦν στάσις πρὸς
τὸ Ἰουδαϊκὸν τοῖς ἐπιχωρίοις ἀφ' οὗ χρησάμενος προ-
θυμοτάτοις κατὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἰουδαίους Ἀλέξανδρος
γέρας τῆς συμμαχίας ἔδωκε τὸ μετοικεῖν κατὰ τὴν πόλιν
ἐξ ἰσοτιμίας πρὸς Ἑλλήνας. Διέμεινε δὲ αὐτοῖς ἡ τιμὴ
καὶ παρὰ τῶν διαδόχων, οἱ καὶ τότε ἴδιον αὐτοῖς ἀφω-
ρισαν, ὅπως καθαρωτέραν ἔχοιεν τὴν διαίταν, ἥττον
ἐπιμισγομένων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ χρηματίζειν ἐπέ-
τρεψαν Μακεδόνας. Ἐπεὶ τε Ῥωμαῖοι κατεκτήσαντο
τὴν Αἴγυπτον, οὔτε Καῖσαρ ὁ πρῶτος οὔτε τῶν μετ'
αὐτὸν τις ὑπέμεινε τὰς ἀπὸ Ἀλεξάνδρου τιμὰς Ἰουδαίων
ἐλαττώσαι. Συμβολαὶ δὲ ἦσαν αὐτῶν ἀδιάλειπτοι πρὸς
τοὺς Ἑλλήνας, καὶ τῶν ἡγεμόνων πολλοὺς ὁσημέραι
παρ' ἀμφοῖν κολαζόντων ἡ στάσις μᾶλλον παρωξύνετο.
Τότε δὲ ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐτετάρακτο, μᾶλλον
ἐξήφθη τὰ παρ' ἐκείνοις. Καὶ δὴ τῶν Ἀλεξανδρείων
ἐκκλησιαζόντων περὶ ἧς ἐμελλον ἐκπέμπειν πρεσβείας
ἐπὶ Νέρωνα, συνερρήσαν μὲν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον ἅμα
τοῖς Ἑλλήσι συχνοὶ Ἰουδαίων, κατιδόντες δὲ αὐτοὺς οἱ
διάφοροι παραχρῆμα ἀνεβούν πολεμίους καὶ κατασκό-
πους λέγοντες, ὅτε αὐτοὶ ἀναπηδήσαντες ἐπέβαλλον τὰς
χεῖρας αὐτοῖς. Οἱ μὲν οὖν λοιποὶ φεύγοντες διεφθάρη-
σαν, τρεῖς δὲ ἄνδρας συλλαβόντες ἔσυρον ὡς ζῶντας κα-
ταφλέζοντες. Ἡρῆθ δὲ πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ἐπὶ τὴν
ἀμυναν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον λίθοις τοὺς Ἑλλήνας
ἐβαλλον, αὐθὶς δὲ λαμπάδας ἀρπασάμενοι πρὸς τὸ ἀμφι-
θέατρον ὤρμησαν, ἀπειλοῦντες καταφλέξειν ἐν αὐτῷ τὸν
δῆμον αὐτανδρον· καὶ ἐφύθησαν τοῦτο δράσαντες, εἰ
μὴ τοὺς θυμοὺς αὐτῶν ἀνέκοψε Τιβέριος Ἀλέξανδρος ὁ
τῆς πόλεως ἡγεμὼν. Οὐ μὴν οὗτός γε ἀπὸ τῶν ὅπλων
ἤρξατο σωφρονίζειν, ἀλλ' ὑποπέμφας τοὺς γνωρίμους
αὐτοῖς πύσασθαι παρεκάλει, καὶ μὴ καθ' ἑαυτῶν ἐρε-
θίζειν τὸ τῶν Ῥωμαίων στράτευμα. Καταχλευάζοντες
δὲ τῆς παρακλήσεως οἱ στασιώδεις ἐδρασφύμουν τὸν
Τιβέριον.

Η'. Κάκεινος συνιδὼν ὡς χωρὶς μεγάλης συμφορᾶς
οὐκ ἂν παύσαιτο νεωτερίζοντες, ἐπαρήρην αὐτοῖς τὰ
κατὰ τὴν πόλιν Ῥωμαίων δύο τάγματα, καὶ σὺν αὐ-
τοῖς πεντακισχιλίου στρατιώτας, κατὰ τύχην παρόντας
εἰς τὸν Ἰουδαίων δλεθρον ἐκ Αἰθύης. Ἐπέτρεψε δὲ οὐ
μόνον ἀνατρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν διαρπά-
ζειν, καὶ τὰς οἰκίας καταφλέγειν. Οἱ δὲ ὀρμήσαντες
εἰς τὸ καλούμενον Δέλτα (συνόριστο γὰρ ἐκεῖ τὸ Ἰου-
δαϊκὸν) ἐτέλουν τὰς ἐντολάς, οὐ μὴν ἀναιμωτί. Συ-
στραφέντες γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ τοὺς ἀμεινον ὀπλισμέ-
νους ἑαυτῶν προταξάμενοι μέχρι πλείστον μὲν ἀντίσπον,
ἅπαρ δὲ κλίναντες ἀνέδην διεφθέροντο· καὶ παντελῆς

et munimenta solo aequarunt. (XXXVI.) Ac per eosdem
dies Judæi, qui magno numero in Machærunte erant, Ro-
manorum præsidio persuadebant castellum relinquere ipsi-
que tradere. Illi vero, metu ne ab ipsis vi eriperetur, cum
illis transigunt certis conditionibus inde discedere, fideque
accepta eis in manus tradunt castellum, quod præsidii mu-
nitum in potestate sua tenebant Machærunti.

7. Alexandriæ vero perpetua quidem inter primos ejus
incolas et Judæos contentio erat, ex quo Alexander, Judæo-
rum opera promptissima adversus Ægyptios usus, in auxilii
remunerationem concessit eis æquo jure cum Græcis urbem
habitare. Idemque illis honor constabat etiam apud Alexan-
dri successores, qui et locum illis proprium assignarunt, ut
puriorum haberent vivendi rationem, magis ab alienigena-
rum admistione liberam, permiseruntque ut Macedones
appellarentur. Postquam etiam Romani in potestatem suam
redegerant Ægyptum, neque Cæsar primus, neque succe-
ssorum ejus quisquam honores quibus Alexander Judæos
impertiit minuire sustinuit. Conflictus autem eorum cum
Græcis fere sine intermissione fiebant, et, præfectis in
multos quotidie partis utriusque animadvertentibus, seditio
plus plusque accendebatur. Tunc vero, quum apud alios
res turbatæ essent, inter illos iræ magis exardescabant.
Nam quum Alexandrini concionem haberent de legatione
quam missuri erant ad Neronem, accidit ut multi quidem
Judæorum permixti Græcis in amphitheatrum confluerent:
quum autem eos vidissent inimici, illico clamare cœperunt,
hostes eos et exploratores vocantes, ac deinde facto insultu
manus illis inferebant. Et reliqui quidem dum fugerent
perierunt, tres vero ex illis comprehensos trahebant quasi
vivos ustulaturi. Qua re fiebat ut universi moverentur Ju-
dæi ad facinus vindicandum. Et primum quidem in Græcos
lapides jaciebant: postea vero facibus raptis in amphithea-
trum properarunt, minantes se populum, ad unum omnes,
in eo concrematuros: id quod sane facere occupassent, nisi
iras eorum compressisset Tiberius Alexander, urbis præfec-
tus. Non tamen ille coercendi principium ab armis sumpsit,
sed missis ad eos certis ex optimatibus, hortabatur ut qui-
escerent, neque adversum se milites Romanos irritarent.
Seditiosi autem, risu excipientes hortationem, contumeliis
appetebant Tiberiam.

8. Atque ille, postquam vidit absque ingenti clade tu-
multuosos non posse compesci, immisit in eos duas Roma-
norum legiones, quæ in civitate erant, et cum his alios ad
quinque millia milites, qui forte aderant ex Libya venientes
ad Judæorum interitum. Permisit autem ut non solum in-
terficerent Judæos, sed ut bona etiam eorum diriperent,
et domos incendio delerent. Illi vero, facta irruptione in
locum qui Delta vocatur, (illuc quippe frequentes habitabant
Judæi), imperata faciebant, non tamen sine suorum cæde.
Nam Judæi, quum sese conglobassent et armis melius in-
structos in fronte posuissent, diu quidem resistebant: cum
vero semel loco cederent, magno numero perimebantur; et

ἦν αὐτῶν ὄλεθος, τῶν μὲν ἐν τῷ πεδίῳ καταλαμβανόμενων, τῶν δὲ εἰς τὰς οἰκίας συνωθουμένων. Ὑπερίμπρασαν δὲ καὶ ταύτας οἱ Ῥωμαῖοι, προδιαρπάζοντες τὰ ἐνδον. Καὶ οὕτε νηπίων ἑλεος αὐτοῖς οὐτε αἰδῶς εἰσῆγει γερόντων, ἀλλὰ διὰ πάσης ἡλικίας ἐχώρουν κτείνοντες, ὥς ἐπικλυσθῆναι μὲν αἵματι πάντα τὸν ὥρον, πάντε δὲ μυριάδας σωρευθῆναι νεκρῶν. Περιελείφθη δ' ἂν οὐδὲ τὸ λοιπὸν, εἰ μὴ πρὸς ἱκετίαν ἐτράποντο. Κατοικειρῆσας δὲ αὐτοὺς Ἀλέξανδρος ἀναχωρεῖν τοὺς Ῥωμαίους ἐκέλευσεν. Καὶ οἱ μὲν ἐξ ἔθους ἔχοντες τὸ περὶ ἡνιὸν ἅμα νεύματι τοῦ φονεῦν ἐπαύσαντο, τὸ δημοτικὸν δὲ τῶν Ἀλεξανδρέων δι' ὑπερβολὴν μίσους δυσανάκλητον ἦν καὶ μόλις ἀπεσπᾶτο τῶν σωμάτων.

(ΑΖ'). Θ'. Τοιοῦτο μὲν τὸ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρείαν πάθος συνηνέχθη· Κεσίῳ δὲ οὐκέτι ἡρεμεῖν ἐδόκει, πανταχοῦ τῶν Ἰουδαίων ἐκπεπολεμωμένων. Ἀναλαβὼν δὲ ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας τὸ μὲν δωδέκατον τάγμα πλῆρες, ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν ἀνὰ δισχιλίους ἐπιλέκτους, πεζῶν δὲ ἐξ σπειράς καὶ τέσσαρας ἱλας ἱππέων, πρὸς αἷς τὰς παρὰ τῶν βασιλέων συμμαχίας, Ἀντίοχου μὲν δισχιλίους ἱππεῖς καὶ πεζοὺς τρισχιλίους, τοξότας πάντας, Ἀγρίππα δὲ πεζοὺς μὲν τοὺς ἰσους, ἱππεῖς δὲ δισχιλίων ἑλάττους (εἴπετο δὲ καὶ Σόμος μετὰ τετρακισχιλίων, ὧν ἦσαν ἱππεῖς ἡ τρίτῃ μοῖρῳ, καὶ τὸ πλεον τοξόται), προῆλθεν εἰς Πτολεμαῖδα. Πλεῖστοι δὲ καὶ ἐκ τῶν πόλεων ἐπικουροὶ συνελέγησαν, ἐμπειρία μὲν ἡγετώμενοι τῶν στρατιωτῶν, ταῖς δὲ προθυμαῖς καὶ τῷ κατὰ Ἰουδαίων μίσει τὸ λείπον ἐν ταῖς ἐπιστήμαις ἀναπληροῦντες. Συμπαρῆν δὲ καὶ αὐτὸς Ἀγρίππας Κεσίῳ, τῆς τε ὁδοῦ καὶ τῶν συμφερόντων ἐξηγούμενος. Ἀναλαβὼν δὲ μέρος τῆς δυνάμεως Κέστιος ὤρμησεν ἐπὶ πόλιν καρτερὰν τῆς Γαλιλαίας Ζαβουλὼν, ἣ καλεῖται ἀνδρῶν, διορίζει δὲ ἀπὸ τοῦ ἔθνους τὴν Πτολεμαῖδα. Καταλαβὼν δὲ αὐτὴν ἔρημον μὲν ἀνδρῶν (ἀναπεφεύγει γὰρ τὸ πλῆθος εἰς τὰ ὄρη), πλήρη δὲ παντοίων κτημάτων, τὰ μὲν ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάζειν, τὸ δὲ ἄστυ, καίτοι θαυμαστοῦ κάλλους ἔχον τὰς οἰκίας, ὁμοίως ταῖς ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι καὶ Βηρυτῷ δεδομημένας, ἐνέπρησεν· ἔπειτα τὴν χώραν καταδραμὼν καὶ διαρπάσας μὲν πᾶν τὸ προσπίπτον, καταφλέξας δὲ τὰς περίε χώμας, ὑπέστρεφεν εἰς τὴν Πτολεμαῖδα. Πρὸς δὲ ταῖς ἄρπαγαῖς ἔτι τῶν Σύρων ὄντων καὶ τὸ πλεον Βηρυτιῶν, ἀναθαρσήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι (καὶ γὰρ ἀποκεχωρηκότα συνέσαν Κέστιον) τοῖς ἀπολειφθεῖσιν ἀδοκῆτως ἐπέπεσον, καὶ περὶ δισχιλίου αὐτῶν διέφθειραν.

ι'. Ὁ δὲ Κέστιος ἀναζεύξας ἀπὸ τῆς Πτολεμαίδος αὐτὸς μὲν εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, μοῖραν δὲ τῆς στρατιᾶς προέπεμψεν εἰς Ἰόπην, προσταῖας, εἰ μὲν ἐγκαταλαβέσθαι δυνήθειεν τὴν πόλιν, φρουρεῖν εἰ δὲ προαἰσθόιντο τὴν ἔφοδον, περιμένειν αὐτὸν τε καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν. Τῶν δὲ οἱ μὲν κατὰ θάλασσαν, οἱ δὲ κατὰ γῆν ἐπειγθέντες, ἀμφοτέρωθεν αἰροῦσι τὴν πό-

omne genus exitio dati sunt, aliis quidem sub dio comprehensis, aliis vero in aedes contrusis. Quin et istas succederunt Romani, quæ intus erant prius diripientes. Et neque infantum illos miserebat, neque adversus senes reverentiam adhibebant, sed in omnes ætates pari cæde grassabantur: adeo ut totus quidem locus iste sanguine inundaretur, quinqueaginta vero in cumulos congesta essent hominum millia. Neque autem reliquæ factæ fuissent reliquæ, nisi ad preces se convertissent. Alexander autem, illorum misertus, jussit Romanos receptui canere. Et illi quidem, soliti dicto audientes esse, primum ad nutum cæde abstinebant; at vulgus Alexandrinorum ex nimio odio revocatu difficile erat, et vix a cadaveribus avelli poterat.

(XXXVII.) 9. Hujusmodi quidem clades apud Alexandriam contigit: Cestio vero jam quiescendum esse non videbatur, quum Judæi ubique armis peterentur. Itaque quum assumpsisset ex Antiochia duodecimam legionem, eamque justo numero, et ex reliquis bina millia hominum electorum, peditumque sex cohortes et quattuor equitum alas, ac præterea regum auxilla, ab Antiocho quidem duo equitum millia, peditumque tria millia, sagittarios omnes, ab Agrippa vero totidem equites et pedites duobus millibus pauciores (sequabatur autem Sohemus quoque cum quattuor millibus, quorum tertia pars equites, et reliqui sagittarii), Ptolemaidem progressus est. Plurimi autem etiam ex civitatibus auxiliarii collecti erant, peritia quidem militibus inferiores, alacritate vero et suo in Judæos odio suppletes quod deerat scientiæ. Quin etiam ipse Agrippa præsens aderat Cestio, itineris dux et qui comitatus administraret. Quum autem Cestius partem de exercitu assumpsisset, contendit ad validam Galilææ civitatem Zabulonem, quæ Virorum cognomen habet, et a gentis finibus Ptolemaidem discernit. Quumque offendisset eam a viris quidem desertam (nam in montes multitudine se receperat), omnigenum autem rerum plenam, illas quidem militibus diripiendas concessit, urbem vero ipsam, quamvis admirandæ pulchritudinis domos haberet, similiter ac apud Tyrum et Sidonem et Berytum ædificatas, igne vastavit: ac deinde factis in regionem excursionibus, quum omnia in quæ inciderit depopulatus esset, vicosque circumjectos incendisset, reversus est Ptolemaidem. Quum autem Syri diutius prædæ inhærerent, magisque Berytii, Judæi recepta fiducia (namque Cestium recessisse cognoverant) in relictos, qui nihil tale exspectarent, irruerant, et circiter duo ipsorum millia occiderunt.

10. Cestius autem, facto a Ptolemaide discessu, ipse quidem Casaream pervenit; in Iopen vero partem præmisit exercitus, cum mandatis ut urbem, si eam occupare potuissent, custodirent; sin vero incursum illorum præsentirent, tam suum quam celerorum militum præstolarentur adventum. Ceterum illi, alii quidem mari, alii vero terra celeriter profecti, utrinque urbem facile capiunt. Et, cum

λιν ραδίως. Καὶ μὴδὲ φυγεῖν φασάντων τῶν οἰκη-
τόρων, οὐχ ὅπως παρασκευάσασθαι πρὸς μάχην, ἐμ-
πιστόντες ἅπαντας ἀνείλον σὺν ταῖς γενεαῖς, καὶ τὴν
πόλιν διαρπάσαντες ἐνέπρησαν. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν
5 φονευθέντων τετρακόσιοι πρὸς ὀκτακισχίλιος. Ὁμοίως
δὲ καὶ εἰς τὴν ἑμπορὸν τῆς Καισαρείας Ναρβατηνὴν
τοπαρχίαν ἐπεμψε συγχούς τῶν ἱππέων, οἱ τὴν τε γῆν
ἐτεμον καὶ πολὺ πλῆθος διέφθειραν τῶν ἐπιχωρίων,
τάς τε κτήσεις διήρπασαν, καὶ τὰς κώμας κατέφλε-
ξαν.

10 ια'. Εἰς δὲ τὴν Γαλιλαίαν ἔστειλε Κέστιος Γάλλον
ἡγεμόνα τοῦ δωδεκάτου τάγματος, παραδοὺς δύναμιν
ὄσῃν ἀρκέσειν πρὸς τὸ ἔθνος ὑπελάμβανεν. Τοῦτον ἡ
καρτερωτάτη τῆς Γαλιλαίας πόλις Σέπφωρις μετ' εὐ-
15 φημίας δέχεται, καὶ πρὸς τὴν ταύτης εὐδουλίαν αἱ
λοιπαὶ πόλεις ἡρέμουν. Τὸ δὲ στασιῶδες καὶ ληστρικὸν
πᾶν ἔφυγεν εἰς τὸ μεσαιάτατον τῆς Γαλιλαίας ὄρος, ὃ
καίται μὲν ἀντικρυς τῆς Σεπφώρεως, καλεῖται δὲ Ἀσα-
μών. Τοῦτοιας ὁ Γάλλος ἐπέγη τὴν δύναμιν. Οἱ δὲ,
20 ὥς μὲν ἦσαν ὑπερδῆξιοι, ραδίως τοὺς Ῥωμαίους ἐβαλ-
λον προσιόντας, καὶ πρὸς διακοσίους αὐτῶν ἀνείλον·
περιελθόντων δὲ καὶ γενομένων ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις
ἡττώντο ταχέως, καὶ οὕτε γυμνῆται τοὺς ὀπλίτας συ-
σταδὴν ἔφερον, οὕτε ἐν τῇ τροπῇ τοὺς ἱππεῖς ἐξέφυγον·
25 ὥστε ὀλίγους μὲν ἐν ταῖς δυσχωρίαις διαλαθεῖν, ἀναι-
ρεθῆναι δὲ ὑπὲρ δισχιλίου.

ΚΕΦ. ΙΘ'.

Γάλλος μὲν οὖν, ὥς οὐδὲν ἔτι ἑώρα κατὰ τὴν Γα-
λιλαίαν νειωτερίζομενον, ἐπιστρέφει μετὰ τῆς στρατιᾶς
εἰς Καισάρειαν. Κέστιος δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως
30 ἀνακευξάς ἐνέβαλεν εἰς Ἀντιπατρίδα· καὶ πυθόμενος ἐν
τινὶ πύργῳ Ἀφεκοῦ καλουμένῳ συνηθροῖσθαι Ἰουδαίων
δύναμιν οὐκ ὀλίγην, προὔπεμψε τοὺς συμβαλοῦντας.
Οἱ δὲ, πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθεῖν, δέει τοὺς Ἰουδαίους διε-
σκέδασαν· ἐπελθόντες δὲ ἔρρημον τὸ στρατόπεδον καὶ τὰς
35 πέριξ κώμας ἐνέπρησαν. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀντιπατρίδος
Κέστιος εἰς Λύδδα προελθὼν κενὴν ἀνδρῶν τὴν πόλιν
καταλαμβάνει· διὰ γὰρ τὴν τῆς σκηνοπηγίας ἐορτὴν
ἀναβεθῆκει πᾶν τὸ πλῆθος εἰς Ἱεροσόλυμα. Πεντή-
κοντα δὲ τῶν παραφανέντων διαφθείρας καὶ τὸ ἄστυ
40 κατακαύσας ἐχώρει πρόσω, καὶ διὰ Βαιθωρῶν ἀνα-
βάς στρατοπεδεύεται κατὰ τινὰ χώρον Γαβαὼ καλού-
μενον, ἀπέχοντα τῶν Ἱεροσολύμων πεντήκοντα στα-
δίου.

β'. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, κατιδόντες ἤδη πλησιάζοντα τῇ
45 μητροπόλει τὸν πόλεμον, ἀφόμενοι τῆς ἐορτῆς ἐχώρουν
ἐπὶ τὰ θπλα, καὶ μέγα τῷ πλῆθει θαρροῦντες, ἄτακτοι
καὶ μετὰ κραυγῆς ἐξεπήδων ἐπὶ τὴν μάχην, μὴδὲ τῆς
ἀργῆς ἐβδόμαδος ἔννοιαν λαβόντες· ἦν γὰρ δὴ τὸ μά-
λιστα παρ' αὐτοῖς θρησκευόμενον σάββατον. Ὁ δὲ
50 ἐκδείσας αὐτοὺς τῆς εὐσεβείας θυμὸς ἐποίησε πλεονε-
κτῆσαι καὶ κατὰ τὴν μάχην. Μετὰ τοιαύτης γοῦν ὁρμῆς
τοῖς Ῥωμαίοις προσέπεσον, ὥς διαρρήξαι τὰς τάξεις

habitatores nec fugam maturare potuerint, nec ad pugnam
sese perire, illos adorti omnes interfecerunt suis cum fa-
miliis, direptamque civitatem incenderunt. Caesorum autem
numerus erat ad octo millia et quadringentos. Similiter et
in Narbatenen toparchiam Caesareae finitimam non paucos
misit equites, qui et terram vastarunt, et magnam indige-
narum multitudinem peremerunt, et facultates eorum diri-
puerunt, vicosque incendio consumpserunt.

11. In Galileam autem misit Cestius Gallum, legionis
duodecimae ductorem, eique tantam militum manum attri-
buit quantam genti coercendae satis fore existimabat. Hunc
validissima Galilaeae civitas Sepphoris cum laetis acclama-
tionibus excipit, aliaeque civitates, hujus prudens consilium
sequutae, quiescebant. Qui vero seditionibus et latrocinis
operam dabant, omnes se receperunt in montem ipsissimum
in Galilaeae mediotulio situm, qui est contra Sepphorin et
vocatur Asamon. Adversus eos Gallus ductabat exercitum.
Illi autem, quam diu erant in locis superioribus, facile Ro-
manos ad se accedentes feriebant, et illorum fere ducentos
occiderunt: verum quum Romani facto circuitu ad celsiora
pervenissent, illi protinus victi cesserunt; et neque velites
gravioris armaturae militum congressum sustinebant, ne-
que equites quum terga verterent effugiebant: adeo ut pauci
quidem inter locorum asperitates delitescerent, duo vero
millia et amplius occiderentur.

CAP. XIX. (XXXVIII.)

Et Gallus quidem, quum neminem quidquam novi apud
Galileam jam moliri videret, Caesaream cum exercitu re-
gressus est. Cestius vero, quum copias omnes inde movisset
Antipatridem perrexit: auditoque Judaeorum manum non
exiguam in turrin quae Apheci vocabatur confluisse, praemi-
isit qui cum eis congredierentur. Sed priusquam ad manus
ventum esset, terrore Judaeos dissiparunt, quumque eo ve-
nissent, castra deserta cum vicis finitimis incenderunt. Ex
Antipatride autem Cestius in Lydda progressus, vacuum
viris civitatem offendit: nam propter festum Tabernaculo-
rum omnis fere multitudo Hierosolyma ascenderat. Quin-
quaginta vero, qui in conspectum venerunt, occisis, exu-
staque urbe, ulterius pergebat, et, facto per Baethoron
ascensu ad locum quendam, cui nomen est Gabao, castra
metatur, stadiis quinquaginta ab Hierosolymis distantem.

2. At Judaei, quum jam ad metropolin appropinquare vi-
derent bellum, festo relicto ad arma properabant; numeroque
valde fidentes, incompositi ad pugnam et cum clamore pro-
sillebant, ne septimae quidem diei, qua feriari solebant,
ratione habita: erat quippe sabbatum apud eos maxime ho-
noratum. Furor autem, qui animis illorum religionem
excussit, fecit ut in proelio etiam superiores essent. Tanto
namque impetu Romanos adorti sunt, ut eorum et aciem
percurrerent, et per media amigna incederent, magnam

αὐτῶν καὶ διὰ μέσων χωρεῖν ἀναίρουντας. Εἰ δὲ μὴ τῷ μὴ χαλασθέντι τῆς φάλαγγος οἱ τε ἱππεῖς ἐκπεριελθόντες ἐπήμυναν καὶ τῶν πεζῶν τὸ μὴ σφόδρα καμὸν, καὶ ἐκινδύνευσεν ὅλη τῇ δυνάμει Κέστιος. Ἀπέθανον δὲ
 5 Ῥωμαίων πενταχόσιοι δεκαπέντε, (τούτων ἦσαν οἱ τετρακόσιοι πεζοὶ, τὸ δὲ λοιπὸν ἱππεῖς), τῶν δὲ Ἰουδαίων δύο πρὸς τοὺς εἴκοσι. Γενναϊότατοι δὲ αὐτῶν ἔδοξαν οἱ Μονοβάζου τοῦ τῆς Ἀδιαθηῆς βασιλέως συγγενεῖς, Μονοβάσις τε καὶ Κενεδαῖος, μεθ' οὗς δὲ Περαιτῆς Νίγερ
 10 καὶ Σίλας δὲ Βαθυλῳνιος, αὐτομολήσας εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως· ἐστρατεύετο γὰρ παρ' αὐτῷ. Κατὰ πρόσωπον μὲν οὖν ἀνακοπέντες οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον, κατόπιν δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ τὴν Βαιθωρῶν ἀνιῶσι προσπεσὼν δὲ τοῦ
 15 Γιώρα Σίμων πολὺ τῆς οὐραγίας ἐσπάραξε, καὶ συνὰ τῶν σκευοφόρων ἐξαρπάσας ἤγαγεν εἰς τὴν πόλιν. Μένοντος δὲ τοῦ Κεστίου κατὰ χώραν τρισὶν ἡμέραις, οἱ Ἰουδαῖοι τὰ μετέωρα κατελιθφότες ἐπετήρουν τὰς παρόδους· δηλοὶ τε ἦσαν οὐκ ἐρεμήσοντας, ἀρξαμένων τῶν
 20 Ῥωμαίων ὀδεύειν.

γ'. Ἐνθα δὲ κατιδὼν Ἀγρίππας οὐδὲ τὰ Ῥωμαίων ἀκινδύνα, πλήθους ἀπείρου πολεμίων τὰ ὅρη περιέχοντος, ἔκριεν ἀποπειραθῆναι τῶν Ἰουδαίων λόγους· ἡ γὰρ πάντας πείσειν καταθέσθαι τὸν πόλεμον, ἢ τῶν
 25 ἐναντίων ἀποστήσειν τὸ μὴ συμφρονεῖν. Ἐπεμψεν οὖν τῶν παρ' αὐτῷ τοὺς μάλιστα γνωρίμους ἐκείνοις, Βορκαῖον τε καὶ Φοῖβον, δεξιάς τε παρὰ Κεστίου καὶ συγγνώμην παρὰ Ῥωμαίων ἀσφαλῆ περὶ τῶν ἡμαρτημένων ὑπισχνούμενος, εἰ τὰ ὅπλα ῥίψαντες πρὸς αὐτοὺς
 30 μεταβάλλοιντο. Δείσαντες δὲ οἱ στασιασταὶ μὴ πᾶν τὸ πλῆθος ἀδείας ἐλπίδι πρὸς τὸν Ἀγρίππαν μεταβάλλεται, τοὺς ἀπ' αὐτοῦ πρεσβεύοντας ὥρμησαν ἀνελεῖν. Καὶ πρὶν ἢ φθέγξασθαι τὸν μὲν Φοῖβον διέφθειραν, δὲ Βορκαῖος τρωθεὶς ἐβῃ διαφυγεῖν· τοῦ δήμου δὲ τοὺς
 35 ἐπαγανακτῆσαντας λίθοις καὶ ξύλοις παίοντες εἰς τὸ ἄστυ συνήλασαν.

(ΛΘ'.) δ'. Κέστιος δὲ, τὴν πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν ταρχὴν εὐκαιρον ἰδὼν εἰς ἐπίθεσιν, ἀπασαν ἐπῆγε τὴν δύναμιν, καὶ τραπέντας μέχρις Ἱεροσολύμων κατεδίωξεν.
 40 Στρατοπεδευσάμενος δὲ ἐπὶ τοῦ καλουμένου Σκοποῦ (διέχει δὲ οὗτος ἑπτὰ τῆς πόλεως σταδίου), τρισὶ μὲν ἡμέραις οὐκ ἐπεχειρεῖ τῇ πόλει, τάχα τι παρὰ τῶν ἐνδον ἐνδοθήσεσθαι προσδοκῶν, εἰς δὲ τὰς πέριξ χώρας ἐφ' ἀρπαγὴν σίτου πολλοὺς διαφῆκε τῶν στρατιωτῶν.
 45 τῇ τετάρτῃ δὲ, ἥτις ἦν τριακάς Ὑπερβερεταίου μηνὸς, διατάξας τὴν στρατιάν, εἰσῆγαγεν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ μὲν οὖν δῆμος ὑπὸ τοῖς στασιασταῖς ἐμφρουρος ἦν· οἱ δὲ στασιάζοντες, τὴν εὐταξίαν τῶν Ῥωμαίων καταπλαγέντες, τῶν μὲν ἔξω τῆς πόλεως μερῶν εἶκον, εἰς
 50 δὲ τὴν ἐνδοτέρω καὶ τὸ ἱερὸν ἀνεχώρουν. Κέστιος δὲ παρελθὼν ὑπεμπίπρησι τὴν τε Βεζεθὰν προσαγορευομένην καὶ τὴν Καινὴν πόλιν καὶ τὸ καλούμενον Δοκῶν ἀγοράν· ἔπειτα πρὸς τὴν αὐτὴν πόλιν ἐλθὼν ἀντικρὺ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ἐστρατοπεδεύετο. Κἂν εἴπερ ἠθέλησε

edentes stragem. Adeo ut, nisi ei militum parti, quæ necdum locum amiserat, equites facto circuitu subvenissent, quique non admodum defatigati erant pedites, Cestius cum toto exercitu discrimen adlisset. Interfecti sunt autem quingenti et quindecim Romani milites, ex quibus quadringenti pedites, reliqui equites erant: ex Judæis vero duo et viginti. Illorum autem fortissimi visi sunt Monobazi regis Adiabenes propinqui, Monobazus et Cenedæus, et post hos Niger Peraita, et Silas Babylonius, qui ad Judæos ab Agrippa rege transfugerat: nam sub eo militabat. Et Judæi quidem, quum fronte cladem accepissent, in urbem se recipiebant; Romanos autem, quum Bethoron ascenderent, a tergo adortus Simon, Gioræ filius, plurimos extremi agminis coactores vellicavit multisque jumentis quæ sarcinas ferebant ereptis, ea in urbem ducebat. Cestio vero in regione per triduum morante, Judæi, locis editioribus occupatis, vias quibus iretur observabant; certumque erat fore ut non quiescerent, si Romani iter facere cœpissent.

3. Itaque ubi Agrippa Romanos a periculo haud tutos esse animadverterat, quum tanta hostium multitudo montibus passim insideret, verbis Judæos experiri decrevit: aut enim omnibus se persuasurum esse ut a bello desisterent, aut ab adversariis eos abducturum esse qui eadem cum illis non sentirent. Misit igitur e suis Borcæum et Phæbum, illis notissimos, qui et a Cestio foedus amicitiae, certamque pro delictis veniam a Romanis datum iri pollicerentur, si projectis armis ad ipsos transire vellent. Verum seditiosi, metu ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos ab ipso missos interficiendi impetum ceperunt. Et, priusquam verbum facerent, Phæbum quidem peremerunt, Borcæus autem vulneratus fuga dilapsus est; quotquot vero e plebe de ea re indignabantur, fustibus atque lapidibus eos feriendo, in urbem compulerunt.

(XXXIX.) 4. Jam Cestius, animadverso hanc inter ipsos discordiam opportune cecidisse ut eos adoriretur, totum exercitum secum adducebat, inque fugam versos usque ad Hierosolyma persequutus est. Castra autem metatus in loco qui Scopus dicebatur (iste autem septem stadiis ab urbe distat), per triduum quidem nihil adversus urbem tentabat, forsan sperans fore ut qui in ea essent certis conditionibus sese dederent; in vicos vero finitimos non parvam militum manum ad rapienda frumenta dimisit. Quarto autem die, qui tricesimus erat mensis Hyperberetæi, quum exercitum ordinasset, in urbem introduxit. Et populus quidem a seditiosis custodiebatur; seditiosi vero, Romanorum acie instructa perterriti, exterioribus quidem cedebant civitatis partibus, in interiorem vero et templum se recipiebant. At Cestius ingressus et Bezetham quæ appellatur, et Cænopolin, et quod dicitur Materisæ forum, incendit: deinde quum ad superiorem urbem venisset, ex adverso aulae regis castra ponebat.

κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὥραν ἐντὸς τῶν τειχῶν βιάσασθαι, παραντίκα τὴν πόλιν ἔσχε, καὶ τὸν πόλεμον συνέβη καταλείψθαι. Ἀλλὰ γὰρ ὁ τε στρατοπεδάρχης Τυράννιος Πρίσκοις καὶ τῶν ἱπάρχων οἱ πλείστοι χρήμασιν ὑπὸ Φλώρου δελεασθέντες ἀπέστρεψαν αὐτὸν τῆς ἐπιχειρήσεως· καὶ παρὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ὁ τε πόλεμος ἐπὶ τοσοῦτον μῆκος προὔβη καὶ Ἰουδαίους ἀνηκέστων συμφορῶν ἀναπληρῶσαι συνέπεσεν.

ε'. Ἐν δὲ τούτῳ πολλοὶ τῶν γνωρίμων δημοτῶν, Ἰωνάνῃ τῷ Ἰωνάθου παιδί πεισθέντες, ἐκάλουν τὸν Κέστιον ὡς ἀνοίζοντες αὐτῷ τὰς πύλας. Ὁ δὲ καὶ πρὸς ὀργὴν ὑπεριδὼν καὶ μὴ πάνυ πιστεύσας διεμέλλησεν ἕως οἱ στασιασταί, τὴν προδοσίαν αἰσθόμενοι, τοὺς μὲν περὶ τὸν Ἄνανον ἀπὸ τοῦ τείχους κατέβαλον καὶ λίθοις παίοντες συνήλασαν εἰς τὰς οἰκίας, αὐτοὶ δὲ διαστάντες ἐπὶ τῶν πύργων τοὺς ἀποπειρωμένους τοῦ τείχους ἔβαλλον. Πέντε μὲν οὖν ἡμέρας πάντοθεν ἐπιχειροῦσι τοῖς Ῥωμαίοις ἀμήχανος ἦν ἡ προσβολή· τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἀναλαβὼν ὁ Κέστιος τῶν τε ἐπιλέκτων συγχοῦς καὶ τοὺς τοξότας κατὰ τὸ προσάρκτιον ἐπιχειρεῖ κλίμα τῷ ἱερῷ. Ἰουδαῖοι δὲ ἀπὸ τῆς στοᾶς εἶργον, καὶ πολλάκις μὲν ἀπεκρούσαντο τοὺς τῷ τείχει προσελθόντας, τέλος δὲ τῷ πλήθει τῶν βελῶν ἀνακοπέντες ὑπεχώρησαν. Τῶν δὲ Ῥωμαίων οἱ πρῶτοι τοὺς θυρεοὺς εἰς τὸ τεῖχος ἐξερείσαντες καὶ κατὰ τούτων οἱ κατόπιν ἄλλους, οἳ τε ἐξῆς ἑαυτοῦς, τὴν καλουμένην παρ' αὐτοῖς χελώνην ἐφράξαντο· καὶ ἥς τὰ βέλη φερόμενα περιωλίσθανεν ἀπρακτα, μηδὲν δὲ οἱ στρατιῶται κακούμενοι τὸ τεῖχος ὑπώρυσσον, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν πύλην ὑποπιμ-
πράναι παρεσκευάζοντο.

ς'. Δεινὴ δὲ τοὺς στασιαστὰς ἐκπληξίς καταλαβεν· ἤδη δὲ πολλοὶ διεδίδρασκον ἀπὸ τῆς πόλεως, ὡς ἀλωσόμενης αὐτίκα. Τὸν δὲ δῆμον συνέβαιεν ἐπὶ τούτοις θαρρεῖν, καὶ καθὼ παρείκοιεν οἱ πονηροί, προσήσαν αὐτοὶ τὰς πύλας ἀνοίζοντες καὶ δεξόμενοι τὸν Κέστιον ὡς εὐεργέτην· ὃς εἰ βραχὺ τῇ πολιορκίᾳ προσελιπάρησε, κἂν εὐθέως τὴν πόλιν παρελαβεν. Ἀλλ' ὁ μαι διὰ τοὺς πονηροὺς ἀπεστραμμένος ὁ Θεὸς ἤδη καὶ τὰ ἅγια τέλος λαβεῖν ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐκώλυσεν τὸν πόλεμον.

(Μ'). ζ'. Ὁ γοῦν Κέστιος οὐτε τὴν τῶν πολιορκουμένων ἀπόγνωσιν, οὐτε τὸ φρόνημα τοῦ δήμου συνιδὼν, ἐξαίφνης ἀνεκάλεσε τοὺς στρατιώτας, καὶ καταγνοὺς ἐπ' οὐδεμιᾷ πληγῇ τῶν ἐλπίδων παραλογώτατα ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνέξευzen. Πρὸς δὲ τὴν ἀδόκητον αὐτοῦ τροπὴν ἀναθαρρήσαντες οἱ λησταὶ κατὰ τῶν ὑστάτων ἐξέδραμον, καὶ συγχοῦς τῶν ἱππέων καὶ πεζῶν διέφθειραν. Τότε μὲν οὖν ἐν τῷ κατὰ τὸν Σκοπὸν στρατοπέδῳ αὐλίζεται Κέστιος, τῇ δὲ ἐπιούσῃ προσωτέρω χωριζόμενος μάλλον ἐξεκαλέσατο τοὺς πολέμιους· καὶ τοὺς ὑστάτους αὐτῶν προσκείμενοι διέφθειρον, καὶ ἕτερον δὲ τῆς ὁδοῦ προσιόντες ἠκόντιζον εἰς πλαγίους. Οὐτε δὲ ἐπιστραφῆναι πρὸς τοὺς κατόπιν τιτρώσκοντας ἐθάρρουν οἱ τελευταῖοι, ἀπειρόν τι πλῆθος οἰόμενοι διακτείναν, καὶ τοὺς

Et si eadem illa hora voluisset vi muros perrumpere, e vestigio urbem cepisset, bellumque ab ipso confectum fuisse contigisset. Verum et exercitus praefectus Tyrannius Priscus et plurimi equitum magistri, pecunia a Floro inescati, ipsum ab incepto averterunt: atque propter hanc causam et bellum adeo in longum productum est, acciditque Judæis ut gravissimis redundarent calamitatibus.

5. Interea autem multi e melioris notæ civibus, ab Anano Jonathæ filio adducti, Cestium, ut portas ei patefacturi, vocabant. Ille vero, præ ira fastidiosus eisque non nihil diffusus, eo usque cunctatus est, donec seditiosi, intellecta proditione, Ananum cum suis de muro dejecerunt, eosque lapidibus feriendo in domos compulerunt: ceterum ipsi, per turres dispositi, mœnia demolientes telis impetebant. Et per dies quidem quinque irritò conatu in muros undique impressionem facere tentabant Romani; die autem sequenti Cestius, cum electissimis quibusque militum itemque sagittariis, a septentrionali tractu templum aggreditur. Verum Judæi a porticibus eos repellebant, et crebro quidem quotquot ad muros accederent propulsarunt, tandem vero telorum multitudine ab impetu inhibiti recessere. Atque Romanorum qui in fronte prima erant quum clypeos muris firmiter applicuissent, illique qui a tergo erant alios adjunxissent, ac deinde alii similiter, testudinem ab illis appellatam fabricarunt: unde tela in eam acta circumquaque irrita delabebantur, et milites plane illæsi mœnia suffodiebant, adeo ut templi portæ ignem subjicere parati essent.

6. Tum vehemens seditiosos occupabat timor, jamque multi ex civitate diffugiebant, ac si continuo esset expugnanda. Qua re fiebat ut populus fiduciam sumeret, et prout scelerati homines cedebant, illi aderant portas aperturi et Cestium tanquam benefactorem in urbem recepturi. Qui si paullum in oppugnatione fortiter perseverasset, celeriter civitatem in potestatem suam redegisset. Sed Deus, ut arbitror, propter sceleratos etiam sacra aversatus, in causa erat quod iste dies finem bello non attulerit.

(XL.) 7. Cestius itaque, ut qui neque obsessorum desperationem neque populi in se animos recevit, subito milites revocavit; et spe sine ulla plaga abjecta, præter omnium opinionem ex urbe discessit. Latrones autem, animis ex ejus fuga inexpectata resumtis, in postremos excursionem fecerunt, et multos tam equitum quam peditum peremerunt. Et tunc quidem Cestius in castris apud Scopum noctem agit; sequenti vero die longius progrediens magis hostes excivit et animavit: qui extremos agminum insectantes occidebant, atque ex altera viæ parte incursantes in transversos tela conjiciebant. Et neque novissimi in eos se convertere audebant, qui a tergo illos sauciarent, ingentem quippe multitudinem eos insequi existimantes, neque a lateribus urgentes propulsare sustinebant, quum ipsi

κατὰ πλεῖρὰν ἐγκειμένους ἀναστellaiv οὐχ ὑπέμενον, αὐτοὶ μὲν ὄντες βαρεῖς καὶ δεδοικότες τὴν τάξιν διασπᾶν, τοὺς δὲ Ἰουδαίους δρῶντες κούφους καὶ πρὸς τὰς ἐπιδρομὰς εὐκόλους, ὥστε συνέβαινεν αὐτοῖς πολλὰ κακοῦ
 5 σθαὶ μὴδὲν ἀντιβλάπτουσι τοὺς ἐχθρούς. Παρ' ἑλὴν δὲ τὴν ὁδὸν παύομενοι καὶ τῆς φάλαγγος ἐκσειόμενοι κατέπιπτον, μέχρι πολλῶν διαφθαρέντων, ἐν οἷς ἦν Πρίσχος μὲν στρατάρχης τάγματος ἔκτου, Λογγίνος δὲ χιλιάρχος, ἑπαρχος δὲ τῆς Αἰμιλίου Ἰουκοῦνδος ὄνομα, μόλις εἰς Γαβαῶ κατήντησαν ἐπὶ τὸ πρότερον στρατόπεδον, τὰ πολλὰ καὶ τῶν σκευῶν ἀποβαλόντες. Ἐνθα δύο μὲν ἡμέρας ἐπέμεινεν ὁ Κέστιος, ἀμηχανῶν δὲ τι χρὴ ποιεῖν, τῇ τρίτῃ δὲ πολλῶν πλείους τοὺς πολεμίους θεασάμενος καὶ πάντα τὰ κύκλῳ μεστὰ Ἰουδαίων, ἔγνω
 10 καθ' ἑαυτοῦ τε βραδύνας, καὶ ἐὰν ἔτι μείνη πλείοσι χρησόμενος ἐχθροῖς.

ἦ'. Ἵνα δὲ συντονώτερά χρήσαιοτο φυγῇ, τὰ τὴν στρατιὰν ἀνθέλκοντα περικόπτειν προσέταξε. Διαφθαρέντων δὲ τῶν τε ὄρεων καὶ τῶν ὑποζυγίων, πλὴν ὅσα
 20 βέλη παρεκόμιζε καὶ μηχανάς (τούτων γὰρ διὰ τὴν χρεῖαν περιεῖχοντο, καὶ μάλιστα δεδοικότες μὴ Ἰουδαίοις κατ' αὐτῶν ἄλλῳ), προῆγε τὴν δύναμιν ἐπὶ Βαιθώρας. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατὰ μὲν τὰς εὐρυχωρίας ἤττον ἐπέκειντο, συνεληθέντων δὲ εἰς τὴν κατὰ στενὰ κατὰ
 25 βασιν, οἱ μὲν φθάσαντες εἶργον αὐτοὺς τῆς ἐξόδου, ἄλλοι δὲ τοὺς ὑστάτους κατεώθουν εἰς τὴν φάραγγα· τὸ δὲ πᾶν πλῆθος παρεκταθὲν ὑπὲρ τὸν αὐχένα τῆς ὁδοῦ κατεκάλυπτε τὴν φάλαγγα τοῖς βέλεσιν. Ἐνθα καὶ τῶν πεζῶν ἀμηχανούντων προσαμύνειν ἑαυτοῖς ἐπιφαλέ-
 30 στερος τοῖς ἱππεῦσιν ὁ κίνδυνος ἦν· οὔτε γὰρ ἐν τάξει κατὰ τῆς ὁδοῦ βαδίζειν ἐδύναντο βαλλόμενοι καὶ τὸ πρόσαντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἱπάσιμον οὐκ ἦν. Τὸ δὲ ἐπὶ θάτερα κρημνοὶ καὶ φάραγγες, εἰς οὓς ἀποσφαλέντες κατεφέροντο, καὶ οὔτε φυγῆς τόπον οὔτε ἀμύνης
 35 εἶχον ἐπινόαν, ἀλλ' ὑπ' ἀμηχανίας ἐπ' οἰμωγὴν ἐτρέποντο καὶ τοὺς ἐν ἀπογνώσεισι ὀδυρμούς· ἀντήγει δὲ αὐτοῖς τὸ παρὰ Ἰουδαίων ἐγκέλευσμα καὶ κρυγὴ χαίρωντων ἅμα καὶ θεθυμωμένων. Ὀλίγου δὲ δεῖν πᾶσαν ἀν ἤρπασαν τὴν ἅμα Κεστίῳ δύναμιν, εἰ μὴ νῦν ἐπέ-
 40 λαβεν, ἐν ᾗ Ῥωμαῖοι μὲν εἰς τὴν Βαιθώραν κατέφυγον, Ἰουδαῖοι δὲ πάντα τὰ κύκλῳ περισχύοντες ἐφρούρουσαν αὐτῶν τὴν ἐξόδον.

θ'. Ἐνθα δὲ Κέστιος τὴν φανεράν ὁδὸν ἀπογνοῦς δρασμὸν ἐβουλεύετο, καὶ διακρίνας τοὺς εὐφυγοτάτους
 45 στρατιώτας ὥσει τετρακοσίους ἐπέστησε τοῖς ὀχυρώμασι, προστάξας ἀναβάнтаς σημαίας τῶν ἐν τοῖς στρατοπέδοις φυλάκων ἱστᾶν, ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι πᾶσαν οἶωνται τὴν δύναμιν κατὰ χώραν μένειν· αὐτὸς δὲ τοὺς λοιποὺς ἀναλαβὼν ἡσυχῇ τριάκοντα πρόεισι σταδίους. Ἐωθεν δὲ Ἰου-
 50 δαῖοι, κατιδόντες ἔρημον τὴν ἑπαυλιν αὐτῶν, ἐπὶ τοὺς ἐξαπατήσαντας τετρακοσίους ἔδραμον· κακείνους μὲν ταχέως κατηκόντισαν, ἐδίωκον δὲ τὸν Κέστιον. Ὁ δὲ τῆς νυκτὸς οὐκ ὀλίγον προελήφει καὶ συντονώτερον ἐφευγε μεθ' ἡμέραν, ὥστε τοὺς στρατιώτας ὑπ' ἐκπλήξεως καὶ

quidam et graves essent, et valde metuerent ne acies interrumperetur, Judæos autem leves viderent et ad incursiones expeditos; unde eveniebat ut ipsi multa mala perpeterentur, cum e contra nihil hostibus nocerent. Per totam igitur viam perculsi et ex acie excussi sternerbantur; donec multis occisis, in quibus erat Priscus sextæ legionis dux, et Longinus tribunus, alæque præfectus Æmilii nomine Jucundus, vix in Gabao ad priora castra pervenerunt, etiam impeditis multis amissis. Ubi Cestius quidem biduum moratus est, incertus quid ageret. Tertio autem die, quum hostes in numerum multo majorem crevisse vidisset, et loca omnia circumcirca Judæorum plena, tum demum intellexit et sibi obfuisse cunctationem, et, si adhuc ibi maneret, plures se hostes habiturum.

8. Itaque ut se in breviorē fugam daret, cuncta quæ militibus impedimento erant abjici præcepit. Occisisque mulis et aliis jumentis, præter illa quæ sagittas et machinas portarent (hæc enim ut usui futura servabant, præsertimque quod veriti essent ne a Judæis capta sibi in exitium verterentur), Bethoron usque deducebat exercitum. At Judæi, dum per loca quidem spatiosa iretur, minus urgebant; quum autem in angustias descensus conclusi essent, alii quidem eos prævenientes ab exitu prohibuerunt, alii vero postremos in vallem compulerunt, totaque multitudo juxta fauces viæ protensa exercitum telis operuerunt. Ubi dum et pedites incerti erant quo modo sese defenderent, in majore discrimine versabantur equites: nam neque servatis ordinibus viam insistere poterant jaculis petiti, et ne contra hostes irent, ascensus ardui prohibebant equitantibus invii. Ex altera vero parte præcipitia et hiatus erant in quos lapsi deferebantur, adeo ut neque fugæ locum haberent, neque de sui defensione cogitarent, sed præ consilii inopia ad luctus et lamentationes se converterebant, desperantium more; illisque resonabat hortatio apud Judæos cum clamore lætantium pariter atque sævientium. Parum autem aberat quin totum exercitum Cestii corripuissent, nisi nox appetisset, qua Romani quidem in Bethoron se recipiebant, Judæi vero, locis omnibus in circuitu obsessis, eorum exitus observabant.

9. Tum ubi Cestius de aperto itinere desperavit, de fuga cogitabat, militumque fortissimis ad quadringentos delectis, per munimenta eos disposuit, cum mandatis ut postquam ascendissent vigilias in castris agentium signa erigerent, ex quibus Judæi copias omnes in loco manere arbitrantur: Ipse vero cum reliquis tacite per triginta stadia progreditur. Mane autem Judæi, quum locum ubi morati erant desertum vidissent, in quadringentos, qui ipso decepti erant, irruebant, et illos quidem oculis jaculis confecerunt, dein autem Cestium persequiebantur. Ille vero et noctis partem non exiguam jam ante occupaverat, dieque properantius itur urgebat: adeo ut milites metu perculsi helepoles et catapultæ

δέους τὰς τε ἐλεπόλεις καὶ τοὺς ὀχυρεῖς καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἄλλων ὀργάνων καταλιπεῖν, ἃ τότε Ἰουδαῖοι λαβόντες αὐθις ἐχρήσαντο κατὰ τῶν ἀφέντων. Προήλθον δὲ τοὺς Ῥωμαίους διώκοντες μέχρις Ἀντιπατρίδος. ⁶ Ἐπειτα ὡς οὐ κατελάμβανον, ὑποστρέφοντες τὰς τε μηχανὰς ἦρον, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσύλων, τήν τε ἀπολειφθεῖσαν λείαν συνῆγον, καὶ μετὰ παιάνων εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπαλινδρόμουν, αὐτοὶ μὲν ὀλίγους ἀποβεβλημένοι παντάσας, τῶν δὲ Ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων ¹⁰ πεζοὺς μὲν πενταχιλίους καὶ τριακοσίους ἀννηρότας, ἵππεῖς δὲ τριακοσίους καὶ ὀγδοήκοντα. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη Δίῳ μηνὸς ὀγδόη, δωδεκάτῃ ἔτει τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας.

ΚΕΦ. Κ'.

Μετὰ δὲ τὴν Κεστίου συμφορὰν πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν ¹⁵ Ἰουδαίων ὥσπερ βαπτιζομένης νεῶς ἀπενήχοντο τῆς πόλεως. Κοστοβάρους οὖν καὶ Σαούλους ἀδελφοὶ σὺν Φιλίππῳ τῷ Ἰακίμου (στρατοπεδάρχης δὲ ἦν οὗτος Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως) διαδράντες ἐκ τῆς πόλεως ὄχοντο πρὸς Κέστιον. Ὁ δὲ σὺν τούτοις κατὰ τὴν ²⁰ βασιλικὴν αὐλὴν πολιορκηθεὶς Ἀντίπας ὑπεριδὼν τὴν φυγὴν αὐθις ὡς ὑπὸ τῶν στασιαστῶν διεφθάρη δηλώσασα. Κέστιος δὲ τοὺς περὶ Σαούλον ἀξιώσαντας ἀνέπεμψεν εἰς Ἀχαΐαν πρὸς Νέρωνα, τὴν τε αὐτῶν δηλώσαντας ἀνάγκην καὶ τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου τρέφοντας ²⁵ εἰς Φλώρον· τῇ γὰρ ἐπ' ἐκείνῳ ὀργῇ κουφίσαι καὶ τοὺς ἑαυτοῦ κινδύνους ἤλπισεν.

β'. Κἀν τούτῳ Δαμασκηνοὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων φθορὰν πυθόμενοι τοὺς παρ' ἑαυτοῖς Ἰουδαίους ἀνελείν ἐσπούδασαν. Καὶ καθὼς μὲν εἶχον αὐτοὺς ἐν τῷ γυμνασίῳ πάλαι συνηθροισμένους διὰ τὰς ὑποψίας, τοῦτο ³⁰ πραγματευσάμενοι, ῥᾶστην τὴν ἐπιχείρησιν ἐδόκουν· ἐδοκίμασαν δὲ τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ἀπάσας πλὴν ὀλίγων ὑπηγμέναις τῇ Ἰουδαϊκῇ θρησκείᾳ· διὸ μέγιστος αὐτοῖς ἀγὼν ἐγένετο λαβεῖν ἐκείνας. Τοὺς δὲ Ἰουδαίους, ³⁵ ὡς ἂν ἐν στενῷ χωρίῳ, τὸν ἀριθμὸν ὄντας μυρίους, καὶ πάντας ἀνόπλους ἐπελθόντες, ὑπὸ μίαν ὥραν ἀδελῶς ἔσφαξαν.

(ΜΒ'.) γ'. Οἱ δὲ διώξαντες τὸν Κέστιον ὡς ὑπέστρεψαν εἰς Ἱεροσόλυμα τοὺς μὲν βίβας τῶν ἑτῶν Ῥωμαϊζόντων, τοὺς ⁴⁰ δὲ πειθοὶ προσήγοντο, καὶ συναθροισθέντες εἰς τὸ ἱερὸν στρατηγοὺς ἀπεδείκνυσαν τοῦ πολέμου πλείονας. Ἡρέθῃ δὲ Ἰώσηπος υἱὸς Γωρίωνος καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανοῦς, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν ἀπάντων αὐτοκράτορες καὶ μάλιστα τὰ τεῖχη τῆς πόλεως ἀνεγείρειν. Τὸν γὰρ τοῦ ⁴⁵ Σίμωνος υἱὸν Ἑλεάζαρον, καίπερ ὑφ' ἑαυτῷ πεποιημένον τὴν Ῥωμαίων λείαν καὶ τὰ ἀρπαγέντα Κεστίου χρήματα, πρὸς οἷς πολλὰ τῶν δημοσίων θησαυρῶν, ὅμως οὐκ ἐπέστρεψαν ταῖς χρεῖαις, αὐτὸν τε τυραννικὸν ὀρῶντες καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῷ ζηλωτὰς δορυφόρων ἔθεσι ⁵⁰ χρωμένους. Κατ' ὀλίγον γε μὴν ἤ τε χρεῖα τῶν χρημάτων καὶ γοητεύων Ἑλεάζαρος ἐκπεριῆλθε τὸν δῆμον, ὥστε αὐτῷ πειθαρχεῖν περὶ τῶν ὅλων.

tas et alia multa instrumenta relinquere, quibus tunc captis Judæi postea contra illos qui ea dimiserant usi sunt. Romanos autem persequendo Antipatridem usque processerunt. Deinde quum eos assequi non potuissent, inter revertendum et machinas capiebant, et mortuos spoliabant, prædamque relictam colligebant; et pæanas canentes ad metropolim regrediebantur, suorum quidem paucis admodum amissis, Romanorum autem et auxilium quinque millibus peditum ac trecentis, equitibusque trecentis et octoginta interemptis. Et ista quidem gesta sunt die octavo mensis Dil, anno decimo secundo Neronis imperii.

CAP. XX. (XLI.)

At post calamitatem a Cestio acceptam nobilium Judæorum multi, quasi in eo esset navis ut mergeretur, e civitate veluti natando egressi sunt. Costobarus itaque et Saulus fratres, una cum Philippo Jacimi filio (hic autem Agrippæ regis exercitus præfectus erat), ex urbe fuga dilapsi ad Cestium se contulerunt. Quemadmodum vero Antipas, qui cum eis in aula regia obsessus illinc profugere noluit, a seditionis fuerit interemptus, posthac declarabimus. Cestius autem Saulum ceterosque ex ipsorum petitione in Achaïam ad Neronem misit, et propriam necessitatem indicaturos, belli inchoati culpam in Florum translaturus: faciendo enim ut illi succensetur, fore speravit ut aliquid de suo tolleretur periculo.

2. Eo etiam tempore Damasceni, clade Romanorum audita, studiose id egerunt ut Judæos apud se degentes occiderent. Et quemadmodum ipsos quidem in gymnasio olim congregatos habebant propter suspiciones, hoc effecto laud fore rem aggressu difficilem existimabant: veriti autem erant uxores suas, ad unam fere omnes religioni Judaicæ addictas. Quare maximæ illis curæ erat ut eas laterent. Judæos autem, numero ad decem millia, quippe ut in angusto loco, omnesque inermes aggressi, una hora nullo negotio jugularunt.

(XLI.) 3. Qui vero Cestium persequuti sunt, postquam Hierosolyma erant reversi, Romanorum adhuc studiosos partim vi, partim blanditiis sibi adjugebant: et in templum congregati plures belli duces creaverunt. Electus est autem Josephus Gorionis filius, et pontifex Ananus, qui summorum omnium in urbe præessent, maximeque civitatis muros denuo erigerent. Filium namque Simonis Eleazarum, quamvis prædam ex Romanis partam et pecunias Cestio ereptas, prætereaque multa ex publicis thesauris in potestate sua habuerit, tamen negotiis summis præficere noluerunt, utpote quod et ipsum tyrannidem affectantem viderent, ejusque sectatores ei obsequentes satellitum more se gerere. Ceterum brevi pecuniæ indigentia, et prestigiis suis Eleazarus ita populum circumvenit, ut ei in summa rerum parerent.

δ. Εἰς δὲ τὴν Ἰδουμαίαν ἐτέρους ἐπέλεξαν στρατηγούς, Ἰησοῦν τε τὸν υἱὸν Σαπφῖα τῶν ἀρχιερέων ἓνα καὶ Ἐλεάζαρον ἀρχιερέως υἱὸν Ἀνανίου. Τῷ δὲ ἀρχοντι τότε τῆς Ἰδουμαίας Νίγερι (γένος δὲ ἦν ἐκ τῆς περὶ Ἰορδάνην Περαιάς, διδὲ καὶ Περαιτῆς ἐπεκαλεῖτο) προσέταξαν ὑποτάσσεσθαι τότε τοῖς στρατηγοῖς. Ἡμελίου δὲ οὐδὲ τῆς ἄλλης χώρας, ἀλλ' εἰς μὲν Ἱεριχοῦντα Ἰώσηπος ὁ Σίμωνος, εἰς δὲ τὴν Περαιάν Μανασσῆς, Θαμνὰ δὲ τοπαρχίας Ἰωάννης ὁ Ἐσσαῖος στρατηγῆσιν ἐπέμφθη προσκεκληρωτο δὲ αὐτῷ Λύδδα καὶ Ἰόπη καὶ Ἀμμαοῦς. Τῆς δὲ Γοφνιτικῆς καὶ Ἀκραθατηνῆς ὁ Ἀνανίου Ἰωάννης ἡγεμὼν ἀποδείκνυται, καὶ τῆς Γαλιλαίας ἑκατέρως Ἰώσηπος Ματθίου· προσώριστο δὲ τῇ τούτου στρατηγίᾳ καὶ Γάμαλα, τῶν ταύτῃ πόλεων ὀχυρωτάτη.

ε'. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων στρατηγῶν ἕκαστος ὡς εἶχε προθυμίας καὶ συνέσεως διώκει τὰ πεπιστευμένα· Ἰώσηπος δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἔλθων πρῶτον ἐφρόντισε τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας τῶν ἐπιχωρίων, εἰδὼς ὅτι ταύτη πλείστα κατορθώσει, κἂν τὰλλα διαμαρτάνῃ. Συνιδὼν δὲ ὅτι τοὺς μὲν δυνατοὺς οἰκειώσεται μεταδιδοὺς τῆς ἐξουσίας αὐτοῖς, τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, εἰ δὲ ἐγχωρίων καὶ συνήθων τὰ πολλὰ προστάσσοι, τῶν μὲν γηραιῶν ἑβδομήκοντα τοὺς σωφρονεστάτους ἐπιλέξας ἐκ τοῦ ἔθνους κατέστησεν ἀρχοντας τῆς Γαλιλαίας, ἑπτὰ δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει δικαστὰς τῶν εὐτελεστέρων διαφορῶν· τὰ γὰρ μείζω πράγματα καὶ τὰς φοινίκας δίκας ἐφ' αὐτοὺς ἀναπέμπειν ἐκέλευσε καὶ τοὺς ἑβδομήκοντα.

ς'. Καταστησάμενος δὲ τὰ πρὸς ἀλλήλους νόμιμα τῶν κατὰ πόλιν, ἐπὶ τὴν ἔξωθεν αὐτῶν ἀσφάλειαν ἐχώρει καὶ γινώσκων Ῥωμαίους προσβαλοῦντας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, τὰ πειρήσεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, Ἰωτάπατα καὶ Βηρσαβεὲ καὶ Σελამίν, ἔτι δὲ Καφαρεχωὶ καὶ Ἰαφὰ καὶ Σιγῶφ, τό τε Ἰταθύριον καλούμενον ὄρος, καὶ Ταριχέας καὶ Τιβεριάδα· πρὸς δὲ τούτοις, τὰ περὶ Γεννησάρ τὴν λίμνην σπηλαία κατὰ τὴν κάτω καλουμένην Γαλιλαίαν ἀνετείχιστο, τῆς τε ἁνῆς Γαλιλαίας τὴν τε προσαγορευομένην Ἀχαβάρων πέτρην καὶ Σέφ καὶ Ἰαμνίθ καὶ Μηρώθ· κατὰ δὲ τὴν Γαυλανίτιν Σελεύκειάν τε καὶ Σωγάνην καὶ Γάμαλαν ὠχύρωσεν. Μόνους δὲ Σεπφωρίταις ἀφῆκε καθ' αὐτοὺς τεύχος ἀναδείμασθαι, χρημάτων τε εὐπόρους ὀρῶν ὄντας καὶ προθύμους ἐπὶ τὸν πόλεμον δέχα προστάγματος. Ὁμοίως δὲ καὶ Γίσχαλα Ἰωάννης ὁ Λευίου υἱὸς καθ' αὐτὸν ἐτείχιζεν, Ἰωσήπου καλεῦσαντος. Τοῖς δὲ ἄλλοις ἐρύμασιν αὐτὸς ἅπασι συμπονῶν ἅμα καὶ προστάσων παρῆν. Κατέλεξε δὲ καὶ δύναιμι ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὑπὲρ δέκα μυριάδας νέων ἀνδρῶν, οὓς πάντας ἐκ τῶν συλλεγομένων παλαιῶν δπλων αὐτοὺς ἐγκατασκευασθέντες ὥπλιζεν.

ζ'. Ἐπειτα συνιδὼν ἀήττητον τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν γεγεννημένην εὐπειθείᾳ μάλιστα καὶ μελέτῃ τῶν δπλων, τὴν μὲν διδασκαλίαν ἀπέγνω τῇ χρεῖᾳ διωκομένην, τὸ δὲ εὐπειθὲς ὀρῶν περιγινόμενον ἐκ τοῦ πλῆθους τῶν

4. Alios autem in Idumæam mittendos elegerunt duces, Jesum Sapphiæ filium, unum e pontificibus, et Eleazarum Ananiæ pontificis filium. Nigro autem, qui tunc Idumæam regebat (e regione trans Jordanem oriundo, unde Peraites cognominabantur), præceperunt ut tunc ducibus illis obtemperaret. Neque aliarum regionum negligentes erant, sed in Hierichuntem Josephus filius Simonis, et in Peræam Manasses, in Thamnæ vero toparchiam missus est Joannes Essæus qui eam administraret. Huic additæ sunt etiam Lydda et Iope et Ammaus. Gophniticæ autem et Acrabatenæ Joannes Ananiæ filius præficitur, et utrique Galilææ Josephus Matthiæ filius : huiusque præfecturæ attributa est etiam Gamala, civitatum illac munitissima.

5. Et aliorum quidem præsidum, pro ea qua erat voluntate et prudentia, quisque res sibi creditas administrabat : at Josepho, quum in Galilæam venisset, primum curæ fuit indigenarum sibi conciliare benevolentiam, ut qui probe norit sibi hac via in plerisque rem successuram, licet reliqua minus feliciter caderent. Quum autem secum reputasset quod potentissimos quidem amicos habiturus sit, si eos participes potestatis faceret ; omnem vero multitudinem, si pleraque per indigenas et consuetos fieri præciperet, de senioribus quidem gentis septuaginta prudentissimis delectis, eos cum potestate omni Galilææ præfecit, septem vero per singulas civitates minorum litium iudices constituit : nam graviora negotia causasque capitales ad se et septuaginta viros remitti jussit.

6. Disposito autem per civitates jure quo inter se uterentur, quemadmodum ab externa vi tuti essent insuper curabat : cognitoque Romanos in Galilæam facturos esse irruptionem, loca opportuna muro cingebat, Iotapata et Bersabee et Selamin, necnon Capherecho et Iapha et Sigoph, et montem cui nomen est Itabyrio, et Taricheas et Tiberiadem : prætereaque speluncas ad lacum Gennesar, in Galilæa quæ inferior dicitur, munivit ; in Galilæa etiam superiori petram quæ Achabarorum appellatur, et Seph et Jamnith et Meroth ; in Gaulanitide vero Seleuciam et Soganen et Gamalam munitibus firmavit. Solis autem Sepphoritis permisit ut murum sibi met ipsis fabricarent, quod eos et pecunia abundare videret et sponte sua ad bellum properare. Similiter et Gischala Joannes Levi filius suo suorumque opere muro cingi curavit, prout jusserat Josephus. Ceteris autem munitis omnibus ipse intererat jubendo simul atque opem ferendo. Præterea exercitum ad centum millia tironum et amplius e Galilæa conscripsit, quos omnes, armis veteribus undique collectis ipsos instruens, armavit.

7. Deinde quum secum reputasset Romanorum virtutem factam esse invictam maxime quod dicto audientes essent, et armis sese exercerent, disciplinam quidem militarem usu assequendam insuper habebat, parendi autem facili-

ἡγεμόνων, Ῥωμαϊκώτερον ἔτεμεν τὴν στρατιάν, καὶ πλείους καθίστατο ταξιάρχας. Στρατιωτῶν δὲ ἀπεδείκνυε διαφορὰς, καὶ τούτους μὲν ὑπέτασσε δεκαδάρχαις καὶ ἑκατοντάρχαις, ἔπειτα χιλιάρχους, καὶ ἐπὶ τοῖς ἡγεμόσι ταγμάτων ἀδροτέρων ἀφηγουμένους. Ἐδίδασκέ τε σημείων παραδόσεις καὶ σάλπιγγος προσκλήσεις τε καὶ ἀνακλήσεις, προσβολὰς τε κεράτων καὶ περιαγωγὰς, καὶ πῶς δεῖ πρὸς μὲν τὸ κάμνον ἐπιστρέφειν ἐκ τοῦ περιόντος, ἐν δὲ τῷ ποנוύντι συμπαθεῖν.

10 ὅσα τε εἰς παράστημα ψυχῆς καὶ σώματος καρτερίαν, συνεχῶς ἀφηγεῖτο. Μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἤσκει πρὸς τὸν πόλεμον, παρ' ἑκαστά τὴν Ῥωμαίων εὐταξίαν διηγούμενος, καὶ ὡς πολεμήσουσι πρὸς ἄνδρας, οἱ δὲ ἄλκην σώματος καὶ ψυχῆς παράστημα πάσης ὀλίγου

15 δεινότητος οἰκουμένης κρατοῦσιν. Ἐφῆ δὲ πείραν αὐτὸν λαβεῖν τῆς κατὰ τὸν πόλεμον εὐταξίας καὶ πρὸ παρατάξεως, εἰ τῶν συνήθων ἀδικημάτων ἀπόσχοιντο, κλοπῆς καὶ ληστείας καὶ ἀρπαγῆς, τοῦ τε ἐξαπατᾶν τὸ ὁμόφυλον, καὶ μὴ κέρδος οἰκεῖον ἡγεῖσθαι τὴν βλάβην

20 τῶν συνηθεσάτων. Διοικεῖσθαι γὰρ κάλλιστα τοὺς πολέμους, παρ' οἷς ἂν ἀγαθὸν τὸ συνειδὸς ἔχωσιν οἱ στρατευόμενοι· τοὺς δὲ οἰκοθεν φαύλους οὐ μόνον τοῖς ἐπιούσιν ἔχθροίς, ἀλλὰ καὶ τῷ Θεῷ χρῆσθαι πολέμῳ.

25 ἦ. Πολλὰ τοιαῦτα παραινῶν διέταλε. Καὶ τὸ μὲν ἔτοιμον εἰς παράταξιν αὐτῷ συγκεκρότητο, πεζῶν μὲν ἑξ μυριάδες, ἵππεῖς δὲ διακισιοὶ καὶ πεντήκοντα· χωρὶς δὲ τούτων, οἷς ἐπεποιθεῖ μάλιστα, μισθοφόροι περὶ τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους. Ἐπιλέκτους δὲ

30 περὶ αὐτὸν εἶχεν ἑξακοσίους φύλακας τοῦ σώματος. Ἐτρεφον δὲ πλὴν τῶν μισθοφόρων τὴν ἄλλην στρατιάν αἱ πόλεις βραδίως· τῶν γὰρ καταλεγέντων ἑκάστη, τοὺς ἡμίσεις ἐπὶ τὴν στρατιάν ἐκπέμπουσα, τοὺς λοιποὺς ἐπὶ συμπορισμὸν αὐτοῖς τῶν ἐπιτηδείων κατεῖ-

35 χεν· ὥστε τοὺς μὲν εἰς ὅπλα, τοὺς δὲ εἰς ἐργασίαν διηρῆσθαι, καὶ τοῖς τὰ σῖτα πέμπουσιν ἀντιχορηγεῖσθαι παρὰ τῶν ὀπλιτῶν τὴν ἀσφάλειαν.

ΚΕΦ. ΚΑ'.

Διοικοῦντι δὲ οὕτω τῷ Ἰωσήφῳ τὰ κατὰ τὴν Γαλιλαίαν παρανίσταται τις ἐπίβουλος ἀνὴρ ἀπὸ Γισχά-

40 λων, υἱὸς Λευίου, Ἰωάννης ὄνομα, πανουργότατος μὲν καὶ δολωτάτος τῶν ἐπισήμων, ἐν δὲ τοῖς πονηρέμασιν ἀπάντων· πένης δὲ τὰ πρῶτα καὶ μέχρι πολλοῦ κώλυμα σῶν τῆς κακίας τὴν ἀπορίαν, ἔτοιμος μὲν ψεύδεσθαι, δεινὸς δὲ ἐπιτείνειν πίστιν τοῖς ἐψευσμέ-

45 νοις, ἀρετὴν ἡγούμενος τὴν ἀπάτην, καὶ ταύτῃ κατὰ τῶν φιλάτων χρώμενος, ὑποκριτὴς φιланθρωπίας, καὶ δι' ἐλπίδα κέρδους φονικώτατος, δεῖ μὲν ἐπιθυμήσας μεγάλων, τρέφων δὲ τὰς ἐλπίδας ἐκ τῶν ταπεινῶν κακουρημάτων. Ληστής γάρ ἦν μονότροπος, ἔπειτα

50 καὶ συνοδῖαν ἤδρε τῆς τόλμης, τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγην, προκόπτων δὲ αἰεὶ πλείονα. Φροντὶς δὲ ἦν αὐτῷ μηδὲν προσλαμβάνειν εὐέλκτων, ἀλλὰ τοὺς εὐεξία σώμα-

tatem videns ducum multitudini acceptam deberi, Romanorum magis ex more dividebat exercitum, pluresque constituebat ordinum principes. Milites insuper varie distribuebat, et istos quidem decurionibus subiciebat et centurionibus, deinde tribunis, prætereaque ducibus qui agminibus plenioribus præerant. Docebat etiam quo modo signum alii aliis traderent, et tubis classicum canerent atque receptui, et cornuum conflictus et circumductiones, et quemadmodum oporteret superiores laborantibus succurrere, et cum defatigatis partiri pericula, quæque animis audaciam ingenerarent, et corpora facerent labores tolerare, frequenter inculcabat. Maxime autem eos ad bellica munera exercebat, in singulis Romanorum modestiam eis commemorans, et quod cum viris essent præliaturi, qui corporis viribus animique fortitudine totum fere terrarum orbem in suam potestatem redegerant. His addidit quo pacto belli tempore suis essent parituri præceptis, periculum se facturum etiam antequam in aciem veniant, si consuetis injuriis furtisque et latrocinii et rapinis absterneant, et a popularibus suis fraudandis, et ab ea cogitatione, sibi in lucro ponendum esse quod maxime familiaribus in damnum cedit. Illa enim bella optime administrari, in quibus milites sibi bene conscii sint: qui vero domi improbe se gerant, non solum eos qui contra ipsos veniant pro adversariis habere, sed et Deum pro hoste.

8. Multis hujusmodi admonitionibus uti non cessabat. Et jam quidem quantum prælio parandum esset conflatum erat, peditum quidem millia sexaginta, equites vero ducenti et quinquaginta; ac præter hos, quibus maxime fidebat, mercenarii ad quattuor millia et quingentos. Circa se etiam in corporis custodiam habebat sexcentos electos. Exceptis autem mercenariis facile ceteri milites a civitatibus alebantur: nam singulæ earum quas enarravimus, quum mediam sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad necessaria sibi acquirenda detinebant: adeo ut una quidem pars armis destinaretur, altera vero operibus faciundis, et rem frumentariam suppeditantibus vicissim securitatem præstarent armati.

CAP. XXI. (XLIII.)

Josepho autem hoc modo Galilææ res administranti insurgit quidam insidiator, vir Gischalis oriundus, Levi filius, nomine Joannes, callidissimus quidem et dolosissimus nobilium, in nequitia vero omnium. Ab initio cum paupertate confectus est, ejusque malitiæ diu impedimento erat egestas, sed promptus et exercitatus ad mentium, ad fidem vero mendacio faciendam acer, fraudem in virtutum numero habens, eaque adversus amicissimos uti solitus, humanitatis simulator et spe lucri cædis maxime appetens, magna quidem semper affectans, spem vero ex sordidis maleficiis arripiens alensque. Latro enim erat singularis ac solitarius, deinde et quosdam inveniebat, qui se ei in audacia comites adjungerent, primo quidem paucos, proficiens autem in latrocinii usque plures. Ei autem curæ erat neminem addiscere qui facile capi posset,

τος καὶ ψυχῆς παραστήματι καὶ πολέμῳ ἐμπειρίᾳ διαφέροντας ἐξελέγετο. Μέχρι γοῦν τετρακοσίων ἀνδρῶν στίφος συνεκρότησεν, οἱ τὸ πλεόν ἐκ τῆς Τυρίων χώρας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ καμῶν φυγάδες ἦσαν, δι' ὧν ἐληίζετο πᾶσαν τὴν Γαλιλαίαν, καὶ μετεώρους ὄντας ἐπὶ τῷ μέλλοντι πολέμῳ τοὺς πολλοὺς ἐσπάρασσεν.

β'. Ἦδη δὲ αὐτὸν στρατηγιῶντα καὶ μειζόνων ἐφιέμενον ἔνδεα χρημάτων κατεῖχεν. Ἐπεὶ δὲ τὸν Ἰωσήπον ὁρῶν αὐτοῦ σφόδρα χαίροντα τῷ δραστηρίῳ, πείθει μὲν πρῶτον αὐτῷ πιστεῦσαι τὸ τεῖχος ἀνοικοδομῆσαι τῆς πατρίδος, ἐν ᾧ πολλὰ παρὰ τῶν πλουσίων ἐκέρδησεν. Ἐπειτα συνθείς σκηνὴν πανουργοτάτην, ὡς ἄρα φυλάττειντο πάντες οἱ κατὰ τὴν Συρίαν Ἰουδαῖοι ἐλαίῳ χρῆσθαι μὴ δι' ὁμοφύλων ἐγκεχειρισμένῳ, πέμπειν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν μεθορίαν ἐζητήσατο· συνωνούμενοι δὲ τοῦ Τυρίου νομίσματος, ὃ τέσσαρας Ἀττικὰς δύναται, τέσσαρας ἀμφορεῖς, τῆς αὐτῆς ἐπίπρασκε τιμῆς ἡμισυφόριον. Οὕσης δὲ τῆς Γαλιλαίας ἐλαιοφόρου, μάλιστα καὶ τότε εὐφορηκυίας, εἰς σπα- 20 νίζοντας πέμπων πολὺ καὶ μόνος, ἀπειρόν τι πλῆθος συνήγαγε χρημάτων, οἷς εὐθέως ἐχρῆτο κατὰ τοῦ τὴν ἐργασίαν παρασχόντος. Καὶ ὑπολαβὼν εἰ καταλύσειε τὸν Ἰωσηπον αὐτὸς ἡγήσεσθαι τῆς Γαλιλαίας, τοῖς μὲν ὑφ' αὐτὸν λησταῖς προσέταξεν εὐτονώτερον ἐγχειρεῖν 25 ταῖς ἀρπαγαῖς, ὅπως πολλῶν νεωτερίζοντων κατὰ τὴν χώραν ἢ διαχρήσαιτό που τὸν στρατηγὸν ἐκδοθούντα λοχίσας, ἢ περιορῶντα τοὺς ληστὰς διαβάλοι πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους. Ἐπειτα διεφῆμιζε πόρρωθεν ὡς ἄρα προδοῖη Ῥωμαίοις τὰ πράγματα Ἰωσήπος, καὶ πολλὰ 30 τοιαῦτα πρὸς κατάλυσιν τάνδρος ἐπραγματεύετο.

γ'. Καθ' ὃν καιρὸν ἀπὸ Δαβαρίττων κώμης νεανίσκοι τινὲς τῶν ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ καθεζομένων φυλάκων, ἐνεδρεύοντες Πτολεμαῖον τὸν Ἀγρίππα καὶ Βερενίκης ἐπίτροπον, ἀφείλοντο πᾶσαν σθην ἤγεν ἀποσκευὴν, ἐν 35 ἣ πολυτελεῖς ἐσθῆτες οὐκ ὀλίγαι καὶ πλῆθος ἐκτωμάτων ἀργυρῶν, χρυσοὶ τε ἦσαν ἐξακόσιοι· μὴ δυνάμενοι δὲ διελέσθαι κρύφα τὴν ἀρπαγὴν, πάντα πρὸς Ἰωσηπον εἰς Ταριχεάς ἐκόμισαν. Ὁ δὲ μεμψάμενος αὐτῶν τὸ πρὸς τοὺς βασιλικούς βίαιον τίθησι τὰ κομι- 40 σθέντα παρὰ τῶν δυνατωτάτῳ τῶν Ταριχεατῶν Ἀνναίῳ, πέμψαι κατὰ καιρὸν τοῖς δεσπόταις προαιρούμενος· ὃ δὲ μέγιστον αὐτῷ κίνδυνον ἐπήγαγεν. Οἱ γὰρ ἀρπάσαντες ἅμα μὲν ἐπὶ τῷ μηδεμιᾷς τυχεῖν μερίδος ἐκ τῶν κεκομισμένων ἀγανακτοῦντες, ἅμα δὲ καὶ προσκεφά- 45 μενοι τοῦ Ἰωσήπου τὴν διάνοιαν, ὅτι μέλλοι τοῖς βασιλεῦσι τὸν πόνον αὐτῶν χαρίζεσθαι, νύκτωρ εἰς τὰς κώμας αὐτῶν διέδραμον, καὶ πᾶσιν ἐνεδείκνυντο τὸν Ἰωσηπον ὡς προδοτὴν. Ἐνέπλησαν δὲ καὶ τὰς πλησίον πόλεις ταραχῆς, ὥστε ὑπὸ τὴν ἑω δέκα μυριάδας ὅπλι- 50 τῶν ἐπ' αὐτὸν συνδραμεῖν. Καὶ τὸ μὲν πλῆθος ἐν τῷ κατὰ Ταριχεάς ἱπποδρόμῳ συνηθροισμένον πολλὰ πρὸς ὀργὴν ἀνέβόα· καὶ οἱ μὲν καταλείβειν, οἱ δὲ καίειν τὸν προδοτὴν ἐκεκράχεσαν. Παρώξυνε δὲ τοὺς πολλοὺς Ἰωάννης καὶ σὺν αὐτῷ Ἰησοῦς τις υἱὸς Σαπφία, τότε

sed qui et corporis habitudine, et animi firmitate, bellorumque peritia praearent, hos sibi eligebat. Virorum itaque manum numero ad quater mille collēgit paravitque, quorum maxima pars ex Tyriorum regione ejusque vicis ad eum confugerant: eorum ope Galilaeam omnem depopulabatur, multosque belli expectatione suspensos irritabat.

2. Jam vero illi imperare desideranti et majorum appetenti pecuniae inopia obstabat. Quum autem videret Josephum sua valde delectari industria, persuadet ei primum ut patriae moenia instauranda suae mandaret fidei; qua in re multum lucri fecit ex locupletibus. Deinde, commento callidissimo excogitato, quo cautum esset ut oleo, quod non a gentilibus suis elaboratum esset, uti prohiberentur omnes apud Syriam Judaei, oleum ipsis ad confinia mittendi privilegium deposcit: nummoque Tyrio, qui quattuor drachmas Atticas valet, quatuor olei amphoras coemens, eodem pretio amphorae dimidium vendebat. Quumque Galilaea olei esset ferax, et tunc maxime illo abundaret, in ea loca ubi erat penuria, dum solus multumque mitteret, immensam pecuniae vim sibi parabat; qua mox in eum usus est, qui hoc sibi quaestum faciendi beneficium dederat. Ratusque, si Josephum everteret, fore ut ipse Galilaeae imperaret, jussit latrones quibus praeerat acriori studio rapinis operam dare ut, multis res novas per regionem molientibus, aut insidiis rectorem ad auxiliandum procurrentem alicubi perimeret, aut, si latrones insuper haberet, ea de re apud indigenas eum accusaret. Deinde altius res repetendo eum calumniabatur, quasi Josephus Romanis res prodere cogitaret: et hujusmodi multa ad potestatem ejus evertendam machinabatur.

3. Eo tempore juvenes quidam e Vico Dabarittis in Magno campo vigilias agentes iusdidas struunt Ptolemæo Agrippae et Berenices procuratori, et omnem quam secum ducebat suppellectilem diripiebant, scilicet vestes pretiosas non paucas, plurimaeque pocula argentea et aureos sexcentos: quum autem non potuissent pradam dividere in occulto, omnia Taricheas ad Josephum comportarunt. Ille vero, quum reprehendisset illorum violentiam regis illatam, quaecunque afferebantur reponenda curabat apud Annæum Taricheatum potentissimum, eo animo ut dominis ista oportune remitteret. Id quod eum in maximum periculum adducebat. Nam qui ista diripuerant, ægre ferentes se nullam partem capturos esse eorum quæ attulerant, et Josephi propositum perspectum habentes, quod ex eorum labore gratificaturus esset regibus, in vicos quisque suos nocte discurrebant, et palam omnibus prædicabant Josephum pro proditore habendum esse. Quin et urbes vicinas tumultu repleverunt, adeo ut centum armatorum millia prima luce adversus eum concurrerint. Et multitudo quidem, in circo apud Taricheas congregata, multa iracunde admodum clamabant, et alii quidem proditorem lapidandum esse, alii vero concuremandum vociferabant. Plorosque autem incitabat Joannes, et cum eo Jesus quidam Sapphia filius, eo tempore summus

ἄρχων τῆς Τιβεριάδος. Οἱ μὲν οὖν φίλοι καὶ σωμα-
τοφύλακες τοῦ Ἰωσήπου καταπλαγνέτες τὴν δρμὴν τοῦ
πλήθους ἔφυγον πλὴν τεσσάρων πάντες. Αὐτὸς δὲ
κοιμώμενος ἤδη προσφερομένου τοῦ πυρὸς διανίσταται,
καὶ παραινούντων φεύγει τῶν τεσσάρων οἱ παρέμει-
ναν, οὔτε πρὸς τὴν καθ' αὐτὸν ἐρημίαν, οὔτε πρὸς τὸ
πλήθος τῶν ἐφαστῶτων καταπλαγείς, προπηδᾷ, περιρ-
ρηζόμενος μὲν τὴν ἐσθῆτα, καταμησάμενος δὲ τῆς κε-
φαλῆς κόνιν, ἀποστρέφας δὲ ὀπίσω τὰς χεῖρας καὶ τὸ
ἴδιον ἕξιος ἐπιδήσας τῷ τένοντι. Πρὸς δὲ τῶν μὲν
οἰκειῶς ἐχόντων καὶ μάλιστα τῶν Ταριχεατῶν οἶκτος
ἦν· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς χώρας καὶ τῶν πλησίων ὅσοις ἔδοκει
φορτικὸς ἐβλασφήμουν, προφέρειν τε τὰ κοινὰ χρήματα
θᾶττον ἐκέλευον, καὶ τὰς προδοτικὰς συνθήκας ἐξομο-
λογεῖσθαι. Προσεilhέρεσαν γὰρ ἐκ τοῦ σχήματος οὐδὲν
αὐτὸν ἀρνήσεσθαι τῶν ὑπονοηθέντων, ἀλλὰ ἐπὶ συγ-
γνώμῃς πορισμῶ πάντα πεποιημέναι τὰ πρὸς τὸν ἔλεον.
Τῷ δὲ ἦν ἡ ταπεινῶσις προκατασκευὴ στρατηγήμα-
τος· καὶ τεχνιτεύων τοὺς ἀγανακτοῦντας καθ' αὐτοῦ
κατ' ἀλλήλων στασιάζει ἐφ' οἷς ὠργίζοντο, πάντα
μολογῶσιν ὑπισχεῖτο. Ἐἴτα δοθέν αὐτῷ λέγειν,
« ἐγὼ ταῦτα, ἔφη, τὰ χρήματα οὔτε ἀναπέμπειν
« Ἀγρίππᾳ προηρούμην οὔτε κερδαίνειν αὐτός· μὴ
« γὰρ ἡγησάμην ποτὲ φίλον τὸν ὑμῖν διάφορον, ἢ κέρ-
« dos τὸ φέρων τῷ κοινῷ βλάβην. Ὅρων δὲ, ὦ Τα-
« ριχεᾶται, μάλιστα τὴν ὑμετέραν πόλιν ἀσφαλείας
« δεομένην, καὶ πρὸς κατασκευὴν τείχους χρήζουσαν
« ἀργυρίου, δεδοικώς δὲ τὸν Τιβερίων ἰδῆμον καὶ τὰς
« ἄλλας πόλεις ἐφεδρευούσας τοῖς ἡρπασμένοις, κατα-
« σχεῖν ἡσυχίᾳ τὰ χρήματα προειλόμην, ἵνα ὑμῖν περι-
« βάλωμαι τείχος. Εἰ δὲ μὴ δοκεῖ, προφέρω τὰ κε-
« κομισμένα καὶ παρέχω διαρπάζειν· εἰ δὲ καλῶς ὑμῖν
« ἐβούλευσάμην, κολάζετε τὸν εὐεργέτην. »

δ'. Ἐπὶ τούτοις οἱ Ταριχεᾶται μὲν αὐτὸν ἀνευφή-
μουν, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκάκον-
τον καὶ διηπειλοῦν. Καταλιπόντες δὲ ἑκάτεροι τὸν
Ἰώσηπον ἀλλήλοις διεφέροντο. Κάκεινος θαρρῶν ἤδη
τοῖς ὤκειωμένοις (ἦσαν δὲ εἰς τετρακισμύριους Ταρι-
χεᾶται) παντὶ τῷ πλήθει παρρησιαστικώτερον ὠμίλει.
καὶ πολλὰ τὴν προπέτειαν αὐτῶν κατονείδισας ἐκ μὲν
τῶν παρόντων Ταριχεᾶς, ἔφη τειγίσειν, ἀσφαλειεῖσθαι
δὲ θμῶς καὶ τὰς ἄλλας πόλεις· οὐ γὰρ ἀπορήσειν
χρημάτων, ἐὰν ὁμονώσιν ἐφ' οὓς δεῖ πορίζειν, καὶ μὴ
παροξύνωνται κατὰ τοῦ πορίζοντος.

ε'. Ἐνθα δὲ τὸ μὲν ἄλλο πλήθος τῶν ἡπατημένων
ἐπανεχώρει καίτοι διωργισμένον, δισχίλοι δὲ ἐπ' αὐτὸν
ὤρμησαν ἔνοπλοι, καὶ φθάσαντος εἰς τὸ δομάτιον πα-
ρελθῆναι, ἀπειλοῦντες ἐφαστήκεσαν. Ἐπὶ τούτοις πάλιν
Ἰώσηπος ἀπάτῃ δευτέρᾳ χρῆται. Ἀναβάς γὰρ ἐπὶ τὸ
τέγος καὶ τῇ δεξιᾷ καταστείλας τὸν θόρυβον αὐτῶν
ἀγνοεῖν ἔφη τίνων ἀξιοῦσι τυχεῖν· οὐ γὰρ κατακούειν
διὰ τὴν τῆς βοῆς σύγχυσιν· ὅσα δ' ἂν κελεύσωσι
πάντα ποιήσειν, εἰ τοὺς διαλεχόμενους ἡσυχῇ πέμψειαν
εἰσω πρὸς αὐτόν. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ γνώριμοι σὺν

Tiberiadis magistratus. Et Josephi quidem amici et satel-
lites, multitudinis incursu perterriti, fuga salutem quære-
bant omnes præter quattuor. Ille vero e somno, quum jam
ignis admoveretur, expergefactus surgit, et hortantibus eum
quattuor illis qui remanserunt ut fugeret, neque solitudine
sua neque illorum qui contra se venerunt multitudine exter-
ritus, repente prosiluit, veste dilacerata et capite pulvere
consperso, aversisque post tergum manibus, et gladio suo
cervici alligato. Quibus ejus quidem familiares maximeque
Taricheatæ ad misericordiam adducti sunt : rustica vero
plebs et finitimorum isti, quibus molestior videbatur, ei
maledicebant, et pecunias publicas ocus proferre jubebant,
et proditionis pacta indicare. Nam ex habitu ejus opina-
bantur quod nihil eorum de quibus suspectus erat negatum
iret, fecissetque impetrandæ veniæ causa omnia quæ
misericordiam moverent. Huic autem ista humilitas viam
ad strategema præmuniebat : atque id callide agens, ut
contra ipsum indignantes super his unde irascerentur inter
se dissidere faceret, ipsos reum omnia confitentem habitu-
ros esse pollicebatur. Deinde facta ei dicendi potestate,
« ego, inquit, has pecunias neque Agrippæ mittere, neque
« quæstui eas habere cogitabam : nunquam enim eum anicum
« duxerim qui vobis sit inimicus, aut lucro deputaverim quod
« reipublicæ in damnum cedat. Sed quum animadverterem,
« o Taricheatæ, civitatem vestram maxime omnium muni-
« tionis egere, et ad mœnia exstruenda pecuniæ inopia la-
« borare, veritusque essem ne populus Tiberiensis et aliæ
« civitates raptis pecuniis insidiarentur, mecum constitui
« clam pecuniam detinere, ut vobis circumdarem muros.
« Si hoc displiceat, quæ fuerint allata profero et diripienda
« exhibeo : sin autem vobis haud male consului, de bene-
« factore pœnas exigitis. »

4. Ob hæc Taricheatæ quidem de eo bona omnia dicebant,
Tiberienses vero cum aliis eum vituperabant, minasque in-
tentabant. Utrique autem relicto Josepho inter se disside-
bant. Atque ille, istis jam fretus qui eadem ac ipse senti-
rent (erant autem Taricheatæ ad quadraginta millia), cum
omni multitudine liberius colloquebatur. Multumque in
eorum temeritatem invectus, ex præsentī quidem pecunia
Taricheas se munitum ire dicebat, paratumque esse reliquis
etiam civitatibus securitatem præstare : non enim pecu-
niam desideraturos esse, si secum de iis consentiant ad-
versus quos paranda sit, et non in ipsum exacerbentur
qui eam paret.

5. Itaque tum quidem alia multitudo, quæ decepta fue-
rat, recedebat, quamvis irata et offensa : duo vero armato-
rum millia adversus eum properabant, et, quum ille semet
in tectum jam ante recepisset, cum minis foribus adstabant.
Iterum autem Josephus in hos altera fraude utitur. Quum
enim in tectum superius ascendisset et dextra tumultu
eorum sedasset, se nescire aiebat quid sit quod ab ipso
consequi velint : nihil enim se ob dissonum clamorem exau-
dire posse : omnia vero quæ imperaverint facturum esse,
si quos placide secum acturos ad ipsum intromitti velint.

τοῖς ἀρχουσιν εἰσήσαν. Ὁ δὲ σύρας αὐτοὺς εἰς τὸ
 μυχαῖατον τῆς οἰκίας καὶ τὴν αὐλεὶον ἐπικλείσας
 ἐμαστίγωσε μέχρι πάντων τὰ σπλάγχνα γυμνώσαι.
 Περιεστῆκει δὲ τέως τὸ πλῆθος, δικαιολογεῖσθαι μα-
 6 κρότερα τοὺς εἰσελθόντας οἰόμενον. Ὁ δὲ τὰς θύρας
 ἐξαπίνης ἀνοίξας ἡμαγμένους ἐξαφῆκε τοὺς ἀνδρας, καὶ
 τοσαύτην, τοῖς ἀπειλοῦσιν ἐνεργάσατο κατάπληξιν,
 ὥστε ῥίψαντας τὰ ὄπλα φεύγειν.

ζ'. Πρὸς ταῦτα Ἰωάννης ἐπετείνετο τὸν φθόνον καὶ
 10 δευτέραν ἤρτυεν ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ Ἰωσήπου· σκη-
 ψάμενος δὲ νόσον ἰκέτευε δι' ἐπιστολῆς τὸν Ἰώσηπον
 ἐπιτρέψαι πρὸς θεραπείαν αὐτῷ χρήσασθαι τοῖς ἐν
 Τιβεριάδι θερμοῖς ὕδασιν. Ὁ δὲ (οὕτω γὰρ ὑπώπτενε
 τὸν ἐπιβουλον) γράφει τοῖς κατὰ τὴν πόλιν ὑπάρχουσιν
 15 ξενίαν τε καὶ τάπιτῃδεα Ἰωάννη παρασχεῖν. Ὡς
 ἀπολαύσας μετὰ δύο ἡμέρας ἐφ' ᾧ παρῆν διεπράττετο,
 καὶ τοὺς μὲν ἀπάταις, τοὺς δὲ χρήμασι διαφθείρων
 ἀνέπειθεν ἀποστῆναι Ἰωσήπου. Καὶ γνοὺς ταῦτα Σί-
 λας, ὁ φυλάσσειν τὴν πόλιν ὑπὸ Ἰωσήπου καθεσταμέ-
 20 νος, γράφει τὰ κατὰ τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ κατὰ τάχος.
 Ὁ δὲ Ἰώσηπος, ὡς ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, νυκτὸς δδευ-
 σας συντόνωσ, ἐωθινὸς παρῆν πρὸς τὴν Τιβεριάδα. Καὶ
 τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτῷ ὑπήντα· Ἰωάννης δὲ, καί-
 τοι τὴν παρουσίαν ὑποπτέων ἐπ' αὐτόν, ὁμῶς πέμψας
 25 τινὰ τῶν γνωρίμων, ὑπεκρίνατο τὴν ἀσθένειαν, καὶ
 κλινήρης ὢν ὑστερήσαι τῆς θεραπείας ἔλεγεν. Ὡς δὲ
 εἰς τὸ στάδιον τοὺς Τιβεριεῖς ἀθροίσας ὁ Ἰώσηπος
 ἐπειρᾶτο διαλέγεσθαι περὶ τῶν ἐπεσταλμένων, ὑποπέμ-
 ψας ὀπλίτας προσέταξεν αὐτόν ἀνελεῖν. Τούτους τὰ
 30 ῥίφι γυμνοῦντας ὁ δῆμος προῖδὼν ἀνεβόησεν. Πρὸς
 δὲ τὴν κραυγὴν Ἰώσηπος ἐπιστραφεὶς καὶ θεασάμενος
 ἐπὶ τῆς σφαγῆς ἤδη τὸν σιδηρον, ἀπεπήδησεν εἰς τὸν
 αἰγιάλον· εἰστῆκει δὲ δημηγορῶν ἐπὶ βουνοῦ τινος ἐξ-
 απῆχους τὸ ὕψος· καὶ παρορμούντος ἐπιπηδήσας σκά-
 35 φους, σὺν δυσὶ σωματοφύλαξιν εἰς μέσσην τὴν λίμνην
 ἀνέφευγεν.

ζ'. Οἱ στρατιῶται δὲ αὐτοῦ ταχέως ἀρπάσαντες
 ὄπλα κατὰ τῶν ἐπιβούλων ἐχώρουν. Ἐνθα δείςας ὁ
 Ἰώσηπος μὴ πολέμου κινήντος ἐμφυλίου δι' ὀλίγων
 40 φθόνον παραναλώσῃ τὴν πόλιν, πέμπει τοῖς σφετέροις
 ἀγγέλλων μόνης προνοεῖν τῆς αὐτῶν ἀσφαλείας, μήτε δὲ
 κτείνειν τινὰ μήτε ἀπελέγχειν τῶν αἰτίων. Καὶ οἱ
 μὲν τῷ παραγγέλματι πεισθέντες ἡρέμησαν, οἱ δὲ ἀνὰ
 τὴν πέριξ χώραν, πυθόμενοι τὴν τε ἐπιβουλὴν καὶ τὸν
 45 συσκευάσαντα, συνηθροίζοντο κατὰ τοῦ Ἰωάννου. Φθά-
 νει δὲ ἐκεῖνος εἰς Γίσχала φυγὼν τὴν πατρίδα. Συν-
 ἔρρεον δὲ πρὸς τὸν Ἰώσηπον οἱ Γαλιλαῖοι κατὰ πόλεις,
 καὶ πολλὰι μυριάδες ὀπλιτῶν γενομένοι παρεῖναι σφας
 ἐπὶ Ἰωάννην τὸν κοινὸν ἐπιβουλον ἐβόων· συγκατα-
 50 φλέειν γὰρ αὐτῷ καὶ τὴν ὑποδεξαμένην-πόλιν. Ὁ δὲ
 ἀποδέχεσθαι μὲν αὐτῶν ἔφασκε τὴν εὐνοίαν, εἴργε δὲ
 τὴν ὀργὴν, χειρώσασθαι συνέσει τοὺς ἐχθροὺς μάλλον
 ἢ κτείνειν προαιρούμενος. Ἐκλαδὼν δὲ τοὺς ἀφ' ἐξά-
 στης πόλεως Ἰωάννη συναφεστῶτας Ἰώσηπος κατ'

His auditis, nobiliores cum magistratibus ad eum ingressi
 sunt. Ille vero, quum eos in abditissima domus traxisset,
 et aulae ostia operuisset, verberavit donec viscera omnium
 nudaret. Interim autem circumstabat multitudo, existi-
 mans suos longiore disceptatione teneri. At ille, foribus
 subito patefactis, cruentos eos dimisit. Id quod malum
 minitantibus tantum incussit terrorem, ut projectis armis
 aufugerent.

6. Ex istis Joannis aucta est invidia, aliasque Josepho
 parabat insidias, morboque simulato per literas Josephum
 obsecravit ut permitteret ipsi calidis aquis in Tiberiade
 ad valetudinem curandam uti. Atque ille, ut qui nondum
 insidiatorem suspicaretur, ad praefectos civitatis scribit ut
 et hospitium et necessaria Joanni praeberent. Quibus po-
 titus, biduo post id cujus causa venerat peragebat : et aliis
 quidem fraude circumventis, aliis vero pecunia corruptis,
 Josephum deserere persuasit. Atque Silas, cui mandata
 erat a Josepho urbis custodia, ubi ista cognovit, statim ad
 eum literas mittit de insidiis. Josephus autem, quum pri-
 mum literas accepisset, nocte iter maturavit et mane admo-
 dum Tiberiadem pervenit. Et cetera quidem multitudo ei
 obviam veniebat. Joannes autem, quamvis eum contra
 se venturum esse suspicaretur, tamen per quendam e fami-
 liaribus ad eum missum languorem ex morbo simulavit,
 et quod lecto affixus esset, obsequio se defuisse dicebat.
 Tiberiensibus autem a Josepho in stadium congregatis,
 ubi aggrediebatur ad eos alloquendum de literis, missis
 armatis jussit eum interfici. Quos quum populus pros-
 pexisset stricturos esse gladios, exclamavit. Josephus
 autem ad clamorem conversus quum prope jugulo suo
 imminere vidisset ferrum, inde in littus desiluit; nam
 verba faciens ad populum steterat in tumulto sex pedes alto;
 et navicula, quae forsitan appulerat, propere ascensa, cum
 duobus satellitibus medium in lacum refugiebat.

7. Milites autem ejus, armis illico correptis, contra in-
 sidiatores ibant. Unde veritus Josephus, ne moto bello
 intestino propter paucorum invidiam civitas consumeretur,
 ad suos mittit qui eos monerent, ut suae tantum saluti con-
 sulerent, et neque quenquam occiderent, neque culpae
 affinem redarguerent. Et illi quidem dicto audientes quie-
 verunt. Qui vero in vicinia degebant, quum de insidiis
 inaudivissent et de illo qui eas struxerat, contra Joannem
 coibant. Sed ille prius in Gischala patriam suam fuga se reci-
 piebat. At Galilaei suis quisque et civitatibus ad Josephum
 confluebant, et quum multa armatorum millia congregata
 essent, se adversus Joannem, communem insidiatorem,
 praesto adesse clamabant, una cum eo civitatem quae illum
 susceperat igne crematuros. Ille vero aiebat, sibi quidem
 gratiam acceptamque esse ipsorum erga se benevolentiam :
 impetum vero colibebat, ut qui maluerit inimicos prudentia
 vincere quam occidere. Quum autem Josephus e singulis
 civitatibus nominatim eos excepisset, qui una cum Joanne

ὄνομα (προθύμως δὲ ἐνεδείκνυντο τοὺς σφετέρους οἱ δη-
 μῶται) καὶ διὰ κηρύκων ἀπειλήσας, τῶν ἐντὸς ἡμέρας
 πέμπτῃς μὴ καταλιπόντων τὸν Ἰωάννην τὰς τε οὐσίας
 διαρπάσειν καὶ τὰς οἰκίας ἅμα ταῖς γενεαῖς καταφλέξειν,
 5 τρισχίλους μὲν ἀπέστησεν εὐθέως, οἱ παραγενόμενοι
 τὰ ὅπλα παρὰ τοῖς ποσὶν ἔρριψαν αὐτοῦ· σὺν δὲ τοῖς
 καταλειφθεῖσιν (ἦσαν δὲ ὅσον εἰς δισχίλους Σύρων
 φυγάδες) ἀνέστειλεν Ἰωάννης πάλιν εἰς τὰς λαθραίους
 ἐπιβουλὰς ἐκ τῶν φανερωτέρων. Κρύφα γοῦν ἐπεμψεν
 10 ἀγγέλους εἰς Ἱεροσόλυμα, διαβάλλων τὸν Ἰωσήπον
 ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς δυνάμεως, φάσκων ὅσον οὐδέπω
 τύραννον ἐλεύσεσθαι τῆς μητροπόλεως, εἰ μὴ προκα-
 τληφθεῖ. Τούτοις δὲ μὲν ὄμιος (ἦν γὰρ προειδώς)
 οὐ προσείχον, οἱ δυνατοὶ δὲ κατὰ φθόνον καὶ τῶν ἀρ-
 15 χόντων τινὲς λάθρα τῷ Ἰωάννῃ χρήματα πρὸς συλλο-
 γὴν μισθοφόρων ἐπεμψαν, ὅπως πολεμήσοι πρὸς Ἰωσή-
 πον. Ἐψήφισαντο δὲ καθ' αὐτοὺς καὶ μετακαλεῖν
 αὐτὸν ἀπὸ τῆς στρατηγίας· οὐ μὴν ᾗξίουν ἀπογρήσειν
 τὸ δόγμα· δισχίλους δὲ καὶ πεντακοσίους ὀπλίτας καὶ
 20 τέσσαρας τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρας ἔστειλαν, τὸν τε τοῦ
 Νομικοῦ Ἰωάσαφρον καὶ Ἀνανίαν Σαδδουκὶ καὶ Σίμωνα
 καὶ Ἰούδην Ἰωνάθου, πάντας εἰπεῖν δυνατωτάτους,
 ἵνα οὗτοι τὴν πρὸς τὸν Ἰωσήπον εὐνοίαν ἀποστρέψωσι·
 καὶ μὲν ἐκὼν παραγίνηται, λόγον ὑποσχέιν ἑᾶν αὐτόν·
 25 εἰ δὲ βιάζοιτο μένειν, ὡς πολέμῳ χρῆσθαι. Ἰωσήπου
 δὲ παραγενέσθαι μὲν στρατιὰν ἐπεστάλαξεν οἱ φίλοι,
 τὴν δὲ αἰτίαν οὐ προεδήλουν, ἅτε δὴ τῶν ἑθρῶν λάθρα
 βεβουλευμένων. Διὸ καὶ μὴ προφυλαξαμένου τέσσα-
 ρες πόλεις εὐθέως πρὸς τοὺς διαφόρους ἀπέστησαν
 30 Ἀλθόνας, Σέπρωρις τε καὶ Γάμαλα καὶ Γίσχαλα καὶ
 Τιβεριάς. Ταχέως δὲ καὶ ταύτας προσηγάγετο δῖχα
 τῶν ὀπλων, καὶ χειρωσάμενος στρατηγήματι τοὺς τέσ-
 σαρὰς ἡγεμόνας τῶν τε ὀπλιτῶν τοὺς δυνατωτάτους
 ἀνέπεμψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Πρὸς οὓς δὲ ὁ δῆμος ἡγα-
 35 νάκτησεν οὐ μετρίως, καὶ σὺν αὐτοῖς ὥρμησε τοὺς
 προπέμψαντας ἀνελεῖν, εἰ μὴ φθάσαντες ἀπέδρασαν.
 ἦ· Ἰωάννην δὲ τὸ λοιπὸν ἐντὸς τοῦ Γίσχαλων τεύχους
 δὲ παρὰ Ἰωσήπου φόβος ἐφρούρει. Καὶ μετ' ὀλίγας
 ἡμέρας πάλιν ἀπέστη Τιβεριάς, ἐπικαλεσαμένων τῶν
 40 ἑνδον Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα. Καὶ τοῦ μὲν μὴ κατα-
 τήσαντος ἐφ' ἣν συνετέτακτο προθεσμίαν, Ῥωμαϊκῶν
 δὲ ἱππέων ὀλίγων κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν παραφανέν-
 των, τὸν Ἰωσήπον ἐξεκέρυσσον. Τῶν δὲ ἡγγέλθῃ μὲν
 εἰς Ταριχέας ἡ ἀπόστασις εὐθέως· ἐκπεπομπῶς δὲ τοὺς
 45 στρατιώτας πάντας ἐπὶ σίτου συλλογὴν οὔτε μόνος
 ἐξορμᾶν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας οὔτε μένειν ὑπέμενε, δε-
 δοικῶς μὴ βραδύνοντος αὐτοῦ φθάσωσιν οἱ βασιλικοὶ
 παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν· οὐδὲ γὰρ τὴν ἐπιούσαν
 ἡμέραν ἐνεργὸν εἶεν ἐμελλεν, ἐπέχοντος σαββάτου.
 50 Δολῶ δὲ περιελθεῖν ἐπενόει τοὺς ἀποστάντας. Καὶ τὰς
 μὲν πύλας τῶν Ταριχεῶν ἀποκλείσαι κελεύσας, ὡς μὴ
 προεξαγγέλλοι τις τὸ σκέμμα τοῖς ἐπιχειρουμένοις, τὰ
 δὲ ἐπὶ τῆς λίμνης σκάφῃ πάντα συναθροίσας (διακόσια
 δὲ καὶ τριάκοντα ἡνέρεθαι καὶ ναῦται τεσσάρων οὐ πλείους

defecerant (quippe plebei prompte admodum suos indica-
 bant), et præconum voce denunciasset, se patrimonia eorum,
 qui intra quinque dies Joannem non reliquissent, direptum
 ire, domosque cum familiis combusturum, brevi fecit ut
 tria quidem ab eo millia deficerent, qui quum ad eum acces-
 sissent, ad pedes ejus arma projecerunt: Joannes autem cum
 reliquis (erant duo circiter millia Syrorum fugitivorum)
 ex insidiis apertioribus ad occultas se recipiebat. Itaque
 clam nuncios Hierosolyma misit, calumnians Josephum,
 quod ingentem copiarum multitudinem coegisset, dicens
 que fere in eo esse ut metropolin tyrannide occupet, nisi ma-
 ture præveniatur. Istis quidem populus (jam enim rem
 præviderat) animum non advertebat; primores vero ex invi-
 dia nonnullique magistratuum clam pecunias Joanni mise-
 runt ad milites mercenarios comparandos, ut adversus Jo-
 sephum bellum gererent. Atque inter se decreverunt eum
 ab exercitu ducendo revocare: verumtamen decretum haud
 satis valitutum existimabant, sed duo millia et quingentos
 armatos, et quattuor viros ex illustrioribus miserunt, Joae-
 drum Nomici filium et Ananiam Sadduci, et Simonem et
 Judam Jonathæ filios, omnes dicendi peritissimos, ut isti
 populum a sua in Josephum benevolentia averterent; et
 si quidem is sponte sua veniat, sinerent ipsum sui rationem
 reddere: sin autem urgeat ut maneat, pro hoste haberent.
 Josepho autem literis significarunt amici in ipsum quidem
 venturos esse milites, minime vero ei indicarunt quid causæ
 fuerit cur venirent, utpote quod clausa haberentur inimico-
 rum consilia. Unde factum ut, quum nihil præcautum esset,
 quattuor civitates adversarii statim ac venerant se adjunge-
 rent, Sepphoris et Gamala et Gischala et Tiberias. Verum
 ille istas continuo sine armis recepit, quattuorque duces
 strategemate captos et ex armatis potentissimos quosque
 Hierosolyma remittendos curavit. Contra quos populus haud
 mediocri indignatione commotus est, atque ipsos et qui
 eos comitati erant ocus interfecisset, nisi ante aufugissent.

8. Posthac vero Joannes intra muros Gischalorum se con-
 tinebat præ metu Josephi. Et paucis post diebus descivit
 Tiberias, postquam Agrippæ regis opem imploraverant in-
 colæ. Et quum ille præstituto die ad eos non venisset, pau-
 cique Romani equites eo ipso die comparuissent, Jose-
 phum urbe expulsum declarabant. Horum defectionis
 quidem rumor statim Taricheas perlatus erat: militibus
 vero omnibus frumentatum missis, nec solus contra deser-
 tores subito proficisci, neque illic manere sustinuit, veritus
 ne, dum ipse cunctaretur, regii civitatem præoccuparent:
 nec enim postero die, obstante sabbato, quicquam facere
 poterat. Itaque dolo eos, qui ab ipso desciverant, circum-
 venire cogitabat. Quumque Tarichearum portas claudi jus-
 sisset, ne quis consilium iis contra quos susceptum erat
 proderet, et navigia quæ in lacu erant omnia congregasset
 (ducenta autem et trigintaprehendit, quattuorque et
 non amplius in singulis nautas), qua potuit celeritate pro-

ἦσαν ἐν ἐκάστῳ), διὰ τάχους λαύνει πρὸς τὴν Τιβε-
 ριάδα. Καὶ τοσούτον ἀποσχὼν τῆς πόλεως, ἐξ ὅσου
 συνιδεῖν οὐ βράδιον ἦν, κενὰς τὰς ἀλιάδας μετεώρους
 σαλεύειν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δέ, μόνους ἐπὶ τῶν σωμα-
 5 τοφυλάκων ἀνόπλους ἔχων, ἔγγιον ὀφθῆναι προσήει.
 Θεασάμενοι δὲ αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἔτι βλασφημοῦ-
 τες οἱ διάφοροι, καὶ διὰ τὴν ἐκπληξιν πάντα τὰ σκάφη
 γέμειν ὀπλιτῶν νομίσαντες, ἔρριψαν τὰ ὅπλα καὶ κα-
 τασείοντες ἱκετηρίας ἐδέοντο φείσασθαι τῆς πόλεως.
 10 θ'. Ὁ δὲ Ἰωσήπος πολλὰ διαπειλησάμενος αὐτοῖς
 καὶ κατονειδίσας, εἰ πρῶτα μὲν ἀράμενοι τὸν πρὸς Ῥω-
 μαίων πόλεμον, εἰς στάσεις ἐμφυλίου προαναλίσκουσι
 τὴν ἰσχύν, καὶ τὰ εὐκταϊότατα ποιῶσι τοῖς ἐχθροῖς,
 ἔπειτα τὴν κηδεμόνα τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν ἀναρπάσαι
 15 σπεύδουσι, καὶ κλείειν οὐκ αἰδοῦνται τὴν πόλιν αὐτῶν
 τῷ τειχίσαντι, προσδέχεσθαι τοὺς ἀπολογησόμενους
 ἔφρασε, καὶ δι' ὧν βεβαιώσαιο τὴν πόλιν. Κατέβαι-
 νον δὲ εὐθὺς δέκα τῶν Τιβερίων οἱ δυνατώτατοι.
 Καὶ τοὺς μὲν ἀναλαβὼν μιᾷ τῶν ἀλιάδων ἀνήγαγε
 20 πορρωτάτω, πενήκοντα δὲ ἑτέρους τῆς βουλῆς τοὺς
 μάλιστα γνωρίμους κελύει προσελθεῖν, ὥς καὶ παρ'
 ἐκείνων πίστιν τινὰ βουλόμενος λαβεῖν. Ἐπειτα και-
 νοτέρως σκῆψεις ἐπινοῶν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ὥς ἐπὶ συν-
 θήκαις προσεκαλεῖτο· τοὺς δὲ κυβερνήταις ἐκέλευσε τῶν
 25 πληρουμένων διὰ τάχους εἰς Ταριχέας ἀναπλεῖν, καὶ
 συγκλείειν τοὺς ἄνδρας εἰς τὸ δεσμωτήριον, μέχρι πᾶ-
 σαν μὲν τὴν βουλὴν οὖσαν εἰς ἐξακοσίους, περὶ δὲ
 διαχιλίου τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου συλλαβῶν, ἀνήγαγε
 σάφεσιν εἰς Ταριχέας.
 30 ι'. Βούωντων δὲ τῶν λοιπῶν, αἴτιον εἶναι μάλιστα τῆς
 ἀποστάσεως Κλεῖτον τινα, καὶ παρακαλούντων εἰς ἐκεί-
 νον ἀπερείδεσθαι τὴν ὀργήν, ὁ Ἰωσήπος ἀνελεῖν μὲν
 οὐδένα προήρητο, Λευῖαν δὲ τινα τῶν αὐτοῦ φυλάκων
 ἐκέλευσεν ἐξελθεῖν, ἵνα ἀποκόψῃ τὰς χεῖρας τοῦ Κλεῖτου.
 35 Δείσας δὲ ἐκείνος εἰς ἐχθρῶν στίφος ἀποθήσασθαι μόνος
 οὐκ ἔφη. Σχετλιάζοντα δὲ τὸν Ἰωσήπον ἐπὶ τοῦ σκά-
 φους ὁ Κλεῖτος ὁρῶν, καὶ προθυμούμενον αὐτὸν ἀπο-
 πηδᾶν ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, ἱκέτευεν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τὴν
 ἑτέραν τῶν χειρῶν καταλιπεῖν. Κάκεινου κατανεύ-
 40 σαντος ἐφ' ᾧ τὴν ἑτέραν αὐτὸς ἀποκόψειεν ἑαυτοῦ,
 σπασάμενος τῇ δεξιᾷ τὸ ξίφος ἀπέκοψε τὴν λαίαν· εἰς
 τοσούτον δέους ὑπ' αὐτοῦ Ἰωσήπου προήχθη. Τότε
 μὲν δὴ κενοῖς σκάφεσι καὶ δορυφόροις ἐπὶ τὸν δῆμον
 αἰχμαλωτισάμενος πάλιν τὴν Τιβεριάδα προσηγάγετο.
 45 Μετὰ δ' ἡμέρας ὀλίγας Γίσχαλα Σεπφωρίταις συναπο-
 στάσαν ἔλων ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις.
 Συναγαγὼν μέντοι πάντα τοῖς δημόταις ἔδωκε, τοῖς τε
 κατὰ Σεπφωριν ὁμοίως καὶ Τιβεριάδα. Καὶ γὰρ ἐκεί-
 νους χειρωσάμενος νουθετῆσαι διὰ τῆς ἀρπαγῆς ἤθελη-
 50 σε, καὶ τῇ ἀποδόσει τῶν χρημάτων πάλιν εἰς εὐνοίαν
 προσηγάγετο.

ficiscitur Tiberiadem: quumque tanto ab urbe abesset spa-
 tio ut aegre cerni posset, vacuis naviculis in salo fluctuare
 jussis, ipse, septem solum ex satellitibus inermes secum
 habens, propius ut conspiceretur accessit. Eum autem
 quum inimici, adhuc ei maledicentes, ex muro conspexis-
 sent, prae consternatione, quod scaphas armatorum ple-
 nas esse existimarunt, arma projiciunt, manusque sup-
 plices agitantes, ut parceret civitati, orabant atque obsecre-
 bant.

9. Josephus autem quum multa illis minatus exprobrasset
 quod primi omnium bello Romanos adorti intestinis discor-
 diis vires suas ante consumerent, eaque facerent quibus
 nihil optatius hostibus accidere potuit, ac deinde securita-
 tis suae curatorem de medio tollere festinarent, urbemque
 non erubescerent ei ipsi claudere qui eam muniverat, dicebat
 se eos non rejicere qui urbem de ante delictis expurgaturi
 venirent, quorumque interventu securitatem ei praestaret.
 Itaque statim ad eum decem Tiberensium potentissimi
 descenderunt. Et hos quidem quum in unam e naviculis
 recepisset, quam longissime eos avexit, alios vero e sena-
 toribus quinquaginta, et maxime nobiles, ad se venire jus-
 sit, quasi ab ipsis quoque sibi fidem quandam dari volue-
 rit. Deinde novas causationes excogitans, alios adhuc
 atque alios fuderis obtentu accersibat, adeoque navium
 repletarum gubernatoribus imperavit ut celeriter Taricheas
 navigarent, virosque in carcerem includerent, donec uni-
 versum quidem senatum ad sexcentos viros, et duo circiter
 millia plebeiorum comprehensa scaphis Taricheas abduxerit.

10. Quum autem reliqui vociferarent Clitum quendam
 esse praecipuum defectionis auctorem, atque obsecrarent
 ut in illum iram conferret, Josephus, qui id sibi proposue-
 rat ut neminem interficeret, Leviam quendam e satellitibus
 suis egredi jussit, ut Clito manus amputaret. Ille vero
 veritus si solus in globum inimicorum descenderet, id
 facere recusabat. Clitus autem, quum Josephum in scapha
 indignabundum stare videret, atque in eo fere esse ut ipse
 desiliret ad supplicium de eo sumendum, a litore supplica-
 bat ut unam sibi manum reliquam faceret. Quumque hoc
 concessisset Josephus ea lege ut alteram sibimet ipse Clitus
 praecideret, educto ille dextera gladio laevam sibi abscidit:
 adeo eum timor ipsius Josephi invaserat. Tunc quidem
 Josephus, quum vacuis scaphis et septem satellitibus po-
 pulum in servitutem redegisset, rursus Tiberiadem sibi
 adjunxit. Paucis autem post diebus, quum Gischalorum
 urbem cepisset, quae una cum Sepphoritis ab ipso defe-
 cerat, eam militibus diripiendam concessit. Omnia tamen,
 quae colligere potuit, civibus reddenda curavit, similiter
 etiam Sepphoritis et Tiberiensibus. Nam illos quoque in
 potestatem redactos defectionis suae ex rapinis admonitos
 esse voluit, atque rerum suarum restitutione eos iterum ad
 benevolentiam alliciebat.

ΚΕΦ. ΚΒ'.

CAP. XXII. (XLIV.)

Τὰ μὲν οὖν κατὰ Γαλιλαίαν ἐπέταυτο κινήματα. Καὶ τῶν ἐμφυλίων παυσάμενοι βορύθων ἐπὶ τὰς πρὸς Ῥωμαίους ἐτράποντο παρασκευάς. Ἐν δὲ τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἀνανός τε δ' ἀρχιερεὺς καὶ τῶν δυνατῶν δοιοὶ μὴ τὰ Ῥωμαίων ἐφρόνουν τό τε τεῖχος ἐπεσκεύαζον καὶ πολλὰ τῶν πολεμιστηρίων ὀργάνων. Καὶ διὰ πάσης μὲν τῆς πόλεως ἐχάλκευετο βέλη καὶ πανοπλία, πρὸς ἀτάκτοις δὲ γυμνασίαις τὸ τῶν νέων πλῆθος ἦν, καὶ μετὰ ἦν πάντα βορύθου. Δεινὴ δὲ κατήφεια τῶν με-
 10 τρίων, καὶ πολλοὶ τὰς μελλούσας προορώμενοι συμφο-
 ρὰς ἀπωλοφύροντο. Θεῖασμοι δὲ τοῖς εἰρήνην ἀγα-
 πῶσι δύσφημοι, τοῖς δὲ τὸν πόλεμον ἐξάψασιν ἐσχεδιά-
 ζοντο πρὸς ἡδονήν, καὶ τὸ κατὰστημα τῆς πόλεως πρὶν
 ἐπελθεῖν Ῥωμαίους ἦν ὡς ἀπολουμένης. Ἀνάψω γε
 15 μὴν φροντίς ἦν κατὰ μικρὸν ἀφισταμένῳ τῶν εἰς τὸν
 πόλεμον παρασκευῶν κάμψαι πρὸς τὸ συμφέρον τοὺς
 τε στασιαστάς καὶ τὴν τῶν κληθέντων ζηλωτῶν ἀφρο-
 σύνην, ἥτις τε δὲ τῆς βίας. Κὰν τοῖς ἐξῆς οὐοῦ τέλους
 ἐτυχὲ δηλώσομεν.
 20 β'. Κατὰ δὲ τὴν Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν ὁ Γιώρα
 Σίμων πολλοὺς τῶν νεωτεριζόντων συστησάμενος ἐφ'
 ἀρπαγὰς ἐτράπετο, καὶ οὐ μόνον τὰς οἰκίας ἐσπάρασσε
 τῶν πλουσίων, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα κατηκίετο, ὁγλός
 τε ἦν ἥδη πόρρωθεν ἀρχόμενος τυραννεῖν. Περμφθείσης
 25 δὲ ἐπ' αὐτὸν ὑπ' Ἀνάου καὶ τῶν ἀρχόντων στρατιᾶς,
 πρὸς τοὺς ἐν Μασάδα ληστὰς μεθ' ὧν εἶχε κατέφυγε,
 καὶ ἐπὶ μέγρι τῆς Ἀνάου καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν ἀναι-
 ρέσεως μένων συνεληζέτο τὴν Ἰδουμαίαν· ὥστε τοὺς
 ἀρχόντας τοῦ ἔθνους διὰ τὸ πλῆθος τῶν φονευομένων
 30 καὶ τὰς συνεχεῖς ἀρπαγὰς στρατιᾶν ἀθροίσαντας
 ἐμφοῦρους τὰς χώμας ἔχειν. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν
 Ἰουδαίαν ἐν τούτοις ἦν.

ΛΟΓΟΣ Γ.

- α'. Ὅπως Νέρων πυθόμενος τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν διετέθη.
 β'. Ὅπως Ἰουδαῖοι μετὰ τὴν Κεστίου πληγὴν ἐπελθόντες Ἀσά-
 λωνι δις ἡττήθησαν, δις μὲν οὖν σχεδὸν ἀπολέσαντες.
 γ'. Ὅπως Οὐσεπσιανὸς τὰς δυνάμεις ἀπὸ Ἀντιοχείας ἀναλα-
 βὼν ἐπὶ Πτολεμαῖδα ἦεν· ἐνθα ὑπαντήσαντες Σεπφωρίται,
 Γαλιλαῖοι ὄντες, ἐαυτοὺς παρέδωκαν.
 δ'. Ἐκφρασις Γαλιλαίας καὶ πάσης τῆς Ἰουδαίας· καὶ ὅπως
 ὁρμήσας Ἰώσηπος ἐλθεῖν Σεπφωρίν ἀπεκρούσθη, Πλακίδου
 χιλιάρχου προσβοηθήσαντος.
 ε'. Ὅπως Τίτος, ἀπὸ Ἀχίας εἰς Ἀλεξάνδρειαν περαιωθείς,
 καὶ ἐκείθεν ἀπάρας, ἐνοῦται τῷ πατρὶ αὐτοῦ, πλείστην δὲ
 συναγαγόντι δύναμιν.
 ς'. Διαγραφὴ τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων τε καὶ στρατοπέ-
 δων καὶ τῶν ἄλλων, ἐφ' οἷς ἐπαινοῦνται Ῥωμαῖοι.
 ζ'. Ὅπως Πλακίδος, ὁρμήσας αἰρῆσαι Ἰωτάκατα, ἀπεκρούσθη·
 καὶ Οὐσεπσιανὸς εἰσβολὴν εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπὸ Πτολε-
 μαίδος.
 η'. Ἐκφρασις τῆς τῶν Ῥωμαίων ὀδεύσεως στρατιᾶς.
 θ'. Ὅπως διετέθησαν Ἰουδαῖοι τὴν εὐταξίαν Ῥωμαίων ἰδόν-
 τεσ· καὶ ὅπως Ῥωμαῖοι τὴν Γαδάρειαν ἰδόντες ἡθελόν πάν-
 τας ἀνέλκων.

Et Galilææ quidem motus compositi erant. Quum autem a turbis civilibus requiescerent, id agebant ut se adversus Romanos compararent. Hierosolymis autem Ananus pontifex, et primorum quotquot cum Romanis non sentiebant, muros instaurare properabant et multa bellica instrumenta. Et passim quidem per urbem jacula et omne genus arma fabricabantur; exercitiis vero tumultuosius operam dabat juvenum multitudo, et omnia perturbationis plena conspiciabantur. Magna autem tristitia moderatos occupa-
 bat, multique futuras clades animo prospicientes in fletus et lamenta erumpebant. Et auguria erant in malum omen ab iis accepta qui pacem amabant; ii vero qui bellum accen-
 derant, ea pro lubitu statim interpretabantur, atque tum civitas in eo erat statu ac si jam peritura esset, etiam ante-
 quam in eam venirent Romani. Anano autem in animo erat paululum desistere a bellicis instrumentis conficiendis, ut seditiosorum et zelotarum, ut vocabantur, amentiam in melius mutaret: verum ab illorum vi superatus est. Et quis ejus vitæ finis fuerit in sequentibus declarabimus.

2. At in Acrabatene toparchia Simon Gioræ filius, quum multos novis rebus studentes congregasset, ad rapinas se convertit, et non solum locupletium domos dilacerabat, verum etiam corpora verberibus conficiebat: et jam ante palam in eo erat ut tyrannidem sibi arriperet. Ab Anano autem et magistratibus misso adversus eum exercitu, ad latrones qui Masadam occupabant cum suis effugiebat: ibique manens donec Ananus aliquæ ejus inimici perempti erant, Idumæam una cum latronibus populabatur, adeo ut ejus gentis magistratus propter cæsorum multitudinem et frequentes rapinas, collecto exercitu, vicos præsidiis tene-
 rent. At Judæorum quidem res ita se habebant.

LIBER III.

1. Quomodo Nero affectus erat, quum res Judææ perturbatas accepisset.
 2. Quomodo Judæi, post Cestii ciadem Ascalonem adorti, his superati erant, amissis viginti fere hominum millibus.
 3. Quomodo Vespasianus copias quæ Antiochiæ erant secum assumptis Ptolemaidem profectus est; ubi Sepphoritæ, populus Galilææ, obviam facti, sese dederunt.
 4. Galilææ et universæ Judææ descriptio: et quomodo Josephus ad Sepphorin capiendam ire contendit, et repulsus est a Placido tribuno, qui subsidio venerat.
 5. Quomodo Titus Alexandriam transmisit ex Achaja, quumque inde movisset, patri se junxit, qui copias quas poterat maximas collegerat.
 6. Descriptio Romanorum exercituum et castrorum, aliorumque propter quæ laudantur Romani.
 7. Quomodo Placidus repulsus est tentatis oppugnatione Jotapatis: et Vespasianus Ptolemaidem profectus impressionem facit in Galilæam.
 8. Descriptio Romani exercitus in itineribus.
 9. Quomodo affecti erant Judæi, quum Romanorum disciplinam conspexissent: utque Romani: captis Gadaris, omnes cujuscunque ætatis peremerunt.

- ι'. Ὡς Ἰώσηπος εἰς Τιβεριάδα φυγὼν δέους τοὺς ἐν αὐτῇ ἐνέπλησεν· καὶ ὡς γράφας τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ τῶν πραγμάτων αὐθις εἰς Ἰωτάπατα εἰσέρχεται.
- ιζ'. Ὅπως μαθὼν Οὐεσπασιανὸς τὸν Ἰώσηπον εἰς Ἰωτάπατα πεφευγέναι ἐκπολιορκεῖ τοῦτον.
- ιβ'. Ἐκφρασις τῆς πόλεως Ἰωταπάτων, καὶ ὅπως Οὐεσπασιανὸς χώμασι τὰ πρὸ τοῦ τείχους ἐξομαλίσας τὰς ἀρετηρίους μηχανὰς ἐπέστησεν.
- ιγ'. Ὅπως Ἰώσηπος κατεστρατήγει Ῥωμαίους, τὸ τε τείχος ὑψῶν καὶ τὸ ποτὸν τοῖς ἰδίους μέτρῳ παρέχων, τὴν πολιορκίαν ἐπὶ μακρὸν γενέσθαι προμηθεύμενος.
- ιδ'. Ὅπως διὰ τὸ ἀπογινῶναι τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως βουλόμενος ἐξελεῖν ἐκωλύθη παρὰ τῶν πολιτῶν.
- ιε'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ μηχανήματος τοῦ λεγομένου κριοῦ, καὶ ὡς Ἰουδαῖοι τὰ πολεμικὰ Ῥωμαίων ὄργανα πυρὶ διέσθειραν.
- ις'. Περὶ Ἐλεαζάρου τοῦ υἱοῦ Σαμεῦ καὶ ὡς Οὐεσπασιανὸς βέλει κατὰ τὸν πόδα τιτρώσκειται.
- ιζ'. Περὶ τῆς βίας τοῦ πετροβόλου ὀργάνου, ὅπόσον διάστημα τὰ ἀπορρηγνύμενα τῶν σωμάτων ἀπεσφενδύνα μέρη.
- ιη'. Ὡς Οὐεσπασιανὸς τριχῇ τὴν πόλιν περιέλαβε, καὶ οἱ Ἰώσηπος ἀντεμυχανήσατο.
- ιβ'. Ὅπως Ἰώσηπος ζέον ἑλαιον καὶ τῆλιν ἐφθῆν τοῖς πολιορκούσι τῶν Ῥωμαίων ὑπεξέγεεν.
- κ'. Ὅπως Οὐεσπασιανὸς, ἀσφαλέστερον προσέγων τῇ πόλει τὰς μηχανὰς, ὕψωσε τὰ χώματα.
- κα'. Ὅπως Ἰαφὰ πόλις, ἀντιγυεῖται Ἰωταπάτοις, κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ὑπὸ Ῥωμαίων ἤλω, πρῶτον μὲν ὑπὸ Τραιανοῦ πεμφθέντος, ἔπειθ' ὑπὸ Τίτου.
- κβ'. Ὅπως καὶ οἱ Σαμαρεῖς ὑπὸ Κερεαλίου πανδημεῖ ἀπεσφάγησαν.
- κγ'. Ὅπως ἑάλω Ἰωτάπατα ὑπὸ αὐτομόλου προδοθέντα, ἐνθα καὶ ὁ ἐκατόνταρχος Ἀντώνιος ἐσφάγη.
- κδ'. Ὅπως Ἰώσηπος, δόξας λαθεῖν σὺν ἐτέροις, ὑπὸ γυναικὸς μηνυθεῖς, ἐκιντὸν Ῥωμαίοις ἐδουλήθη παραδοῦναι.
- κε'. Ὅπως ἐκώλυον Ἰώσηπον οἱ συνόντες αὐτῷ δεξιὰς δοῦναι Ῥωμαίοις, καὶ ὅποια πρὸς αὐτοὺς διεζήει.
- κς'. Ὅτι μὴ θυνάμενος αὐτοὺς πείσαι, διὰ τινος ἀριθμοῦ τεχνικῶς αὐτοὺς μεθοδεύσας, πάντας ὑπ' ἀλλήλων ἀναιρεθῆναι παρασκεύασεν, αὐτοὺς μόνους σὺν ἐτέρῳ καταλειφθεῖς, καὶ πρὸς Ῥωμαίους ἀπαχθεῖς.
- κζ'. Ὅποια πρὸς Οὐεσπασιανὸν ἀχθεῖς εἶπε, καὶ ὅπως ἐκεῖνος αὐτῷ ἐχρήσατο.
- κη'. Ὅπως Οὐεσπασιανὸς εἰς τὴν παραλίαν Καισάρειαν ἐπανάστρεψε, τὸν χειμῶνα ποιήσων μετὰ τῆς στρατιᾶς.
- κθ'. Ὅπως οἱ ἐκπεσόντες τῶν πεπορημένων πόλεων συνελθόντες τὴν Ἰόπην ἐκτίσαν, καὶ οἷον τρόπον αὐτοὶ τε ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπώλοντο καὶ ἡ πόλις κατεσκάφη.
- λ'. Ὅπως διετέθησαν οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις, πυθόμενοι τὰ κατὰ τὰ Ἰωτάπατα· καὶ ὡς πρῶτον μὲν ἀκούσαντες Ἰώσηπον τεθνάναι ὠλοφύραντο· ἔπειτα μαθόντες παρὰ Ῥωμαίοις ἐν μεγίστῃ τιμῇ αὐτὸν εἶναι σφόδρα ὠργίσθησαν, καὶ μᾶλλον πρὸς τὸν πόλεμον ὥρμησαν, ὡς καὶ αὐτὸν μετὰ τῶν Ῥωμαίων ἀμυνόμενοι.
- λα'. Ὡς Οὐεσπασιανὸς ἀπὸ τῆς παράλου Καισαρείας εἰς τὴν Φιλιππου μετέβη, ὑπ' Ἀγρίππα κληθεῖς, ἐνθα καὶ τὴν ἀπόστασιν Τιβεριάδος καὶ Ταριχεῶν ἤκουσεν.
- λβ'. Ὅπως ἑάλω Τιβεριὰς μετανοίῃ τοῦ δήμου καὶ συγγνώμη.
- λγ'. Ὅπως Τίτος, ἀποσταλὲς ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς Ταριχεάς, καὶ τοὺς οἰκείους διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων κατεπτηχότας ὄρων, δημογορίᾳ τοὺς παρακροτεῖ.
- λδ'. Ὡς προθυμίας ἐμπλησθέντες Ῥωμαῖοι τῇ τῶν λόγων ἰσχύϊ Τίτου τὰς Ταριχεάς ἐκράτησαν, καὶ πολλοὺς τῶν ἐν αὐτῇ πολεμίων κατέσφαξαν.
- λε'. Ἐκφρασις Ἰορδάνου καὶ τῆς Γεννησὰρ χώρας.
- λς'. Ὅπως τοῖς ἀλοῦσι τῶν Ταριχεατῶν Οὐεσπασιανὸς ὁ στρατηγὸς ἐχρήσατο.
10. Qualiter Josephus, quum Tiberiadem fuga se recepisset, metum incolis omnibus Iniecit : utque literis de rerum statu ad Hierosolymitas missis, iterum Jotapata revertitur.
11. Quomodo Vespasianus, ubi intellexit Josephum profugisse Jotapata, ipsum obsidet.
12. Descriptio urbis Jotapatenaë, et quomodo Vespasianus, quum spatium omne ante muros aggeribus compleret, machinas ad tela emittenda erexit.
13. Quomodo Josephus strategematis utilis adversus Romanos, et muros attollens, et potum mensura suis ministrans, allaque excogitans quibus protraheretur obsidio.
14. Quomodo, quum egredi voluisset salute civitatis desperata, prohibitus est a civibus.
15. De constructione machinæ quæ aries dicitur; utque Judæi bellica Romanorum instrumenta igne corruerunt.
16. De Eleazaro Sameæ filio; utque Vespasiano pes vulneratur jaculo.
17. De vi ballistarum et catapultarum, et quam longe corporum partes avulsæ ejaculatæ erant.
18. Quomodo Vespasianus trifariam urbem circumdedit, et quænam Josephus adversus eum machinatus est.
19. Quomodo Josephus oleum fervens et sænum Græcum decoctum super Romanos urbem obsidentes effudit.
20. Quomodo Vespasianus, majori cum securitate machinas urbi admovent, aggeres erexit.
21. Quomodo Japha, urbs vicina Jotapatæ, illis diebus a Romanis capta est, primo quidem a Trajano illuc misso, deinde a Tито.
22. Quomodo etiam Samaritæ a Cerealio ad internecionem cæsi sunt.
23. Quomodo expugnata sunt Jotapata, a transfuga prodita : ubi et Antonius centurio occisus est.
24. Quomodo Josephus, quum in latebras abditus una cum aliis occultari videretur, proditus a muliere, sese Romanis tradere voluit.
25. Quomodo qui simul erant cum Josepho ei obstitit quominus semet dederet Romanis; et quænam ab ipsis disseruit.
26. Illis non valens persuadere quod voluit, per certos numeros artificiose dispositos omnes eo deduxit ut alter ab altero perimerentur : ipse duntaxat cum altero relictus est, et ad Romanos abductus.
27. Ad Vespasianum ductus quænam verba faciebat; et quomodo ab hoc tractatus est.
28. Quomodo Vespasianus rediit Cæsaream urbem maritimam, illic cum exercitu hiematurus.
29. Quomodo ex urhibus vastatis qui effugerant in unum collecti Jopen instaurarunt : et qualiter ipsi necati sunt a Romanis, et urbs funditus eversa.
30. Quomodo affecti erant Hierosolymitæ, auditis quæ Jotapatæ acciderunt : utque primum quidem, quum acceperant Josephum mortem oppetisse, lamenta ediderunt; deinde quum apud Romanos intellexissent ipsum magno in honore esse, ira exardescabant et majori impetu ad bellum ferebantur, quasi et ipsum pariter ac Romanos ulturi essent.
31. Quomodo Vespasianus Cæsaream maritimam Cæsaream Philippi transit, ab Agrippa invitatus, ubi et de Tiberiadis et Tarichearum defectione audivit.
32. Quomodo capta est Tiberias, quum populum defectionis pernituisset et sibi ignosci petisset.
33. Quomodo Titus, a patre Taricheas missus, quum suos adversariorum multitudine perterritos videret, allocutione eos confirmat.
34. Quomodo Romani, Titi orationis vi alacres facti et animati, Taricheas expugnarunt, et multos in urbe hostes jugularunt.
35. Descriptio Jordanis et regionis Gennesar.
36. Quomodo Vespasianus imperator tractavit Taricheas quos cepit

ΚΕΦ. Α'.

Νέρωνι δ' ὡς ἡγγέλη τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν πταίσματα, λεληθῆαι μὲν ὡς εἰκὸς ἐκπλήξας ἐμπίπτει καὶ δέος· φανερώς δ' ὑπερηφάνει καὶ προσωργίζετο, στρατηγῶν μὲν βασιτῶν μᾶλλον ἢ ταῖς τῶν πολεμίων ἀρεταῖς γεγονέναι τὰ συμβάντα λέγων, πρέπειν δὲ ἡγούμενος αὐτῷ διὰ τὸν ὄγκον τῆς ἡγεμονίας κατασοβαρεύεσθαι τῶν σκυθρωπῶν, καὶ δοκεῖν δεινοῦ παντός ἐπάνω τὴν ψυχὴν ἔχειν. Διηλέγχετό γε μὴν ὁ τῆς ψυχῆς θόρυβος ὑπὸ τῶν φροντίδων.

β'. Σκεπτόμενος δὲ τίνοι πιστεύσει κινουμένην τὴν ἀνατολὴν, ὅς τιμωρήσεται μὲν τὴν Ἰουδαίων ἐκπανάσασιν, προκαταλήψεται δὲ αὐτοῖς ἡδὴ καὶ τὰ περίεξ ἔθνη συννοσούντα, μόνον εὐρίσκει Οὐεσπασιανὸν ταῖς χρεαῖς ἀναλογούντα καὶ τηλικούτου πολέμου μέγεθος ἀναδέεσθαι δυνάμενον, ἄνδρα ταῖς ἀπὸ νεότητος στρατείαις ἐγγεγραμμένον καὶ προειρηνεύσαντα μὲν πάλαι Ῥωμαίοις τὴν ἐσπέραν ὑπὸ Γερμανῶν ταρασσομένην, προσκτησάμενον δὲ τοῖς ὅπλοις Βρεττανίαν τέως λαυθάνουσαν· ὅθεν αὐτοῦ καὶ τῷ πατρὶ Κλαυδίῳ παρέσχε

χωρὶς ἰδρώτος ἰδίου θρίαμβον καταγαγεῖν.
γ'. Ταῦτά τε δὴ προκληδονίζομενος καὶ σταθερὰν μετ' ἐμπειρίας τὴν ἡλικίαν ὄρων, μετὰ δὲ πίστεως αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς διμηρον, καὶ τὰς τούτων ἀκμάς χεῖρα τῆς πατρῴας συνέσεως, τάχα τι καὶ περὶ τῶν ὧν ἡδὴ τοῦ Θεοῦ προοικονομουμένου, πέμπει τὸν ἄνδρα διαληφόμενον τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐπὶ Συρίας στρατευμάτων, πολλὰ πρὸς τὸ ἐπείγον, ὅσα κελύουσιν αἱ ἀνάγκαι, μελιζήμενός τε καὶ προδραπέυσας. Ὁ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας, ἔνθα συνῆν τῷ Νέρωνι, τὸν μὲν υἱὸν Τίτον ἐστελεν ἐπ' Ἀλεξανδρείας τὸ τε πέμπτον καὶ τὸ δέκατον ἐκείθεν ἀναστήσοντα τάγμα, περάσας δὲ αὐτὸς τὸν Ἑλλάσποντον πεζὸς εἰς Συρίαν ἀφικνεῖται· ἀκεῖ τὰς τε Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις συνῆγε καὶ συγχούς παρὰ τῶν γειτνιώντων βασιλέων συμμάχους.

ΚΕΦ. Β'.

Ἰουδαῖοι δὲ μετὰ τὴν Κεστίου πληγὴν ἐπηρμένοι ταῖς ἀδοκῆτοις εὐπραγίαις ἀκρατεῖς ἦσαν ὁρμῆς, καὶ ὥσπερ ἐκτριπνόμενοι τῇ τύχῃ προσωτέρω τὸν πόλεμον ἐξῆγον. Πᾶν γοῦν εὐθέως ὅσον ἦν μαχίμωτατον αὐτῶν ἀθροισθέντες, ὥρμησαν ἐπ' Ἀσκάλωνα. Πόλις ἐστὶν ἀρχαία, τῶν Ἱεροσολύμων εἰκοσι πρὸς τοῖς πεντακοσίοις ἀπέχουσα σταδίων, αἰ διὰ μίσους Ἰουδαίοις γεγεννημένη, διὸ καὶ τότε ταῖς πρώταις ὁρμαῖς ἐγγίειν ἔδοξεν. Ἐξηγούντο δὲ τῆς καταδρομῆς τρεῖς ἄνδρες, ἀλκὴν τε κορυφαῖοι καὶ σύνεσιν, Νίγερ τε ὁ Περαιτῆς καὶ ὁ Βαβυλωνίος Σίλας, πρὸς οἷς Ἰωάννης ὁ Ἑσσαῖος. Ἡ δὲ Ἀσκάλων ἐτετεῖχιστο μὲν καρτερώς, βοηθείας δὲ ἦν σχεδὸν ἐρημος· ἐφρουρεῖτο γὰρ ὑπὸ τῆς σπειρῆς πεζῶν καὶ ὑπὸ μιᾶς ὀλῆς ἱππέων, ἧς ἐπῆρχεν Ἀντώνιος.

CAP. I.

Quum Neroni narratum esset res apud Judæam male cecidisse, clam quidem, ut verisimile erat, animo consternatus est et metu ictus: at palam arrogantia efferebatur, et ira intumescerebat, ducum exercitus negligentia potius quam virtute hostium facta esse quæ acciderant dicens, ipsamque decere existimans propter imperii majestatem tristitia spernere et nihili habere, viderique malis omnibus superiorem animum gerere. Ceterum mentis trepidationem arguebant curæ et sollicitudo.

2. Quum autem deliberaret cuidam committeret Orientem motibus agitatam, ut Judæorum rebellium pœnas persequeretur, gentesque vicinas simili insania correptas præverteret, solum Vespasianum invenit rerum necessitatibus parem, et qui in se tanti belli molem posset suscipere, virum a prima adolescentia usque ad senectutem bellis exercitatum, et qui populo Romano jampridem pacasset Occidentem a Germanis perturbatum, arimisque vindicasset Britanniam antea parum cognitam: unde patri quoque ipsius Claudio præstitit ut sudore non suo triumpharet.

3. Adeoque hinc bono omine desumpto, quum et stabilem ætatem peritiam rerum conjunctam videret et fidei suæ obsides liberos, eorumque ætatem integram manus suppeditantem paternæ prudentiæ, forsân et Deo aliquid de universis præordinante, virum mittit qui cum imperio præesset Syriæ exercitibus, multis blanditiis, quales postulabat necessitas, ad eum incitandum adhibitis et officiosis delinimentis. Ille autem ex Achaia, ubi tum cum Nerone erat, Titum quidem filium suum misit Alexandriam, ut inde quintam et decimam legiones moveret: ipse vero, trajecto Hellesponto, pedibus in Syriam pervenit, ibique Romanas copias et multa regum vicinorum auxilia congregabat.

CAP. II.

Judæi autem, post Cestii cladem inexpectato rerum successu elati, animorum impetus cohibere non poterant, et quasi fortunæ flabellis excitati bellum ulterius producere satagebant. Itaque statim universi, quotquot erant pugnacissimi, congregati Ascalonem contenderunt. Urbs hæc antiqua est, quingentis et viginti stadiis distans ab Hierosolymis, semper odio habita a Judæis, ac propterea tunc primis illorum incursibus propior fore visa est. Excursibus autem duces præerant tres viri et robore et prudentia eminentissimi, Niger Peraita, et Silas Babylonius, prætereaque Joannes Essæus. Et Ascalon valide quidem munita fuerat, præsidii autem fere destituta erat: eam quippe una peditum cohors et una equitum ala tuebantur, duce Antonio.

β'. Οἱ μὲν οὖν πολὺ ταῖς ὁργαῖς συντονώτερον ὀδεύσαντες, ὡς ἐγγύθεν ὤρμημένοι, καὶ δὴ παρήσαν. Ὁ δὲ Ἀντώνιος (οὐ γὰρ ἠγνόει μέλλουσιν εἶναι τὴν ἐφοδὸν αὐτῶν) προσεγγάγε τοὺς ἱππεῖς καὶ οὐδὲν οὔτε πρὸς τὸ
 6 πλῆθος οὔτε τὴν τολμᾶν ὑποδείσας τῶν πολεμίων, καρτερῶς τὰς πρῶτας ὁρμὰς ἀνεδέξατο καὶ τοὺς ἐπὶ τὸ τεῖχος ὠθουμένους ἀνέστειλεν. Οἱ δὲ πρὸς ἐμπεῖρους τε πολέμων ἀπειροὶ καὶ πεζοὶ πρὸς ἱππεῖς, ἀσύντακτοί τε πρὸς ἡνωμένους, καὶ πρὸς ὀπλίτας ἐξηρτυμένους εἰκαιότερον
 10 ὤπλισμένοι, θυμῷ τε πλεόν ἢ βουλῇ στρατηγούμενοι, πρὸς εὐπειθεῖς καὶ νευματι πάντα πράττοντας ἀντιτασσόμενοι, πονοῦσι ῥαδίως. Ὡς γὰρ αὐτῶν ἤδη συνεταράχθησαν αἱ πρῶται φάλαγγες, ὑπὸ τῆς ἱπποῦ τρέπονται, καὶ τοῖς κατόπιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος βιαζομένοις περιπί-
 15 ποντες ἀλλήλων ἦσαν πολέμιοι, μέχρι πάντας ταῖς τῶν ἱππέων ἐμβολαῖς εἰσάγοντες ἐσχεδασθήσαν ἀνὰ πᾶν τὸ πεδίον· τὸ δὲ ἦν πλατὺ καὶ πᾶν ἱππασίμον. Ὁ δὲ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις συνεργήσαν πλείστον εἰργάσατο τῶν Ἰουδαίων φόνον. Τοὺς τε γὰρ φεύγοντας αὐτῶν φρά-
 20 νοντες ἐπέστρεφον καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ δρόμου συνελκουμένων διακπαίνοντες ἀπείρους ἀνῆρουν· ἄλλοι δὲ ἄλλους, ὅπῃ τρέποντο, κυκλοῦμενοι καὶ περιλαύνοντες κατηκόντιον ῥαδίως. Καὶ τοῖς μὲν Ἰουδαίοις τὸ ἴδιον πλῆθος ἐρημία παρὰ τὰς ἀμυχανίας καταφαίνετο, Ῥωμαῖοι
 25 δὲ ἐν ταῖς εὐπραγίαις, καίπερ ὄντες ὀλίγοι τῷ πολέμῳ, καὶ περισσεύειν σφᾶς αὐτοὺς ὑπελάμβανον. Καὶ τῶν μὲν προσφιλονεκούντων τοῖς παῖσιν, αἰδοῖ τε φυγῆς ταχειᾶς καὶ μεταβολῆς ἐλπίδι, τῶν δὲ μὴ κοπιώντων ἐν οἷς εὐτύχουν, παρέτεινεν ἡ μάχη μέχρι δελιᾶς,
 30 ὥς ἀνῆρέθησαν μὲν μύριοι τῶν Ἰουδαίων ἀριθμὸν ἄνδρες, καὶ δύο τῶν ἡγεμόνων, Ἰωάννης τε καὶ Σίλας· οἱ λοιποὶ δὲ τραυματίαι τὸ πλεόν, σὺν τῷ περιλειπόμενῳ τῶν ἡγεμόνων Νίγερ, τῆς Ἰουδαίας εἰς πολίχνην τινὰ (Σάλλης καλεῖται) συνέφυγον. Ὀλίγοι δὲ
 35 τινες καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τῇδε τῇ παρατάξει ἐτρώθησαν.

γ'. Οὐ μὲν οἱ Ἰουδαῖοι τηλικαύτῃ συμφορᾷ καταστάλησαν τὰ φρονήματα, μᾶλλον δὲ αὐτῶν τὸ πάθος ἡγεῖρε τὰς τολμὰς· ὑπερορῶντές τε τοὺς ἐν ποσὶ νε-
 40 κρούς ἐδελεάζοντο τοῖς προτέροις κατορθώμασιν ἐπὶ πληγῇ δευτέραν. Διαλιπόντες γοῦν οὐδὲ ὅσον ἰάσασθαι τὰ τραύματα, καὶ τὴν δύναμιν πᾶσαν ἐπισυλλέξαντες, ὀργιλώτερον καὶ πολὺ πλείους ἐπαλινδρόμουν ἐπὶ τὴν Ἀσκαλῶνα. Παρείπετο δὲ αὐτοῖς μετὰ τῆς
 45 ἀπειρίας καὶ τῶν ἄλλων πρὸς πόλεμον ἐλασσωμάτων ἢ πρότερα τύχη. Τοῦ γὰρ Ἀντωνίου τὰς παρόδους προλοχίσαντος, ἀδόκητοι ταῖς ἐνέδραις ἐμπεσόντες, καὶ ὑπὸ τῶν ἱππέων πρὶν εἰς μάχην συντάξασθαι κυκλωθέντες, πάλιν πίπτουσι μὲν ὑπὲρ ὀκτακισχιλίου, οἱ
 50 λοιποὶ δὲ πάντες ἐφυγον, σὺν οἷς καὶ Νίγερ, πολλὰ κατὰ τὴν φυγὴν εὐτολμίας ἐπιδειξάμενος ἔργα· συνελαύνονται δ' οὖν, προσκειμένων τῶν πολεμίων, εἰς τινὰ πύργον ὄχυρόν κώμης Βεζεδὲλ καλουμένης. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀντώνιον, ὡς μήτε τρίβοινο περὶ τὸν πύργον

2. Et illi quidem, ut qui ira incitati longe majori cum celeritate iter fecerant, ac si ex propinquo venirent, protinus aderant. Antonius vero (non enim nesciebat jam futurum esse ut impetum in urbem facerent) equites prius eduxit, et nihil veritus hostium aut multitudinem aut audaciam, primam aggressionem fortiter sustinuit, et ad moenia irruentes propulsavit. Illi vero, belli imperiti cum peritis commissi, et pedites cum equitibus, incompediti cum densis et confertis, et leviter armati cum militibus gravi armatura instructis, et majori animo quam consilio militantes, cum dicto audientibus et uno nutu omnia facientibus dimicantes, facile profligantur. Nam ut semel eorum primæ turbatæ erant acies, ab equitibus statim in fugam vertuntur; et iis qui a tergo erant murum versus urgentibus incidentes, sibi invicem hostes erant, donec omnes, incursibus equitum cedentes, per omnem campum dispersi erant: iste autem amplius et lotus equitatu commodus. Qui quum Romanos etiam plurimum juvaret, effecit ut Judæorum magna strages ederetur. Nam et illos qui fugerent prævertendo, cursum in eos flectebant, et ex iis qui e fuga se congregasset innumeros transfixos perimebant: alii vero alios, quocumque se verterent, in orbem agentes et exagitantés sagittis facile confecerunt. Et Judæis quidem suorum multitudo, quod de salute desperarent, pro solitudine habebatur: Romani vero prosperis elati, licet ad pugnam pauci essent, tamen se satis superque habere existimabant. Et illis quidem res adversas superare contendentibus, quod et puderet eos cito fugere, et fortunam in melius mutari sperarent, Romanis autem, dum feliciter res cederent, minime delassatis, ad seram usque vesperam pugnatum est, donec a Judæis quidem perempti fuerant viri numero ad decem millia, duoque duces Joannes et Silas; ceteri vero plerique saucii, cum Nigro, qui unus restabat ex ducibus, in quoddam Idumææ oppidulum, cui nomen Sallis, confugerunt. Etiam ex Romanis nonnulli in isto prælio vulnerati erant.

3. Verumtamen Judæi nequaquam tanta clade accepta cedere animis; sed ex iis quæ passi erant major illis crevit audacia. Et mortuos ante pedes jacentes nihil morati, rebus ante prospere gestis ad cladem alteram alliciebantur. Itaque parvo tempore interjecto, quod ne curandis quidem vulneribus satis esset, copiisque suis omnibus undique collectis, majori cum indignatione multoque plures ad Ascalonem recurrebant. Illos autem, præter rei militaris imperitiam aliaque quibus in bello gerendo laborabant vitia, eadem quæ prius sequuta est fortuna. Nam quum Antonius transitus insidiis jam ante occupasset, ex improviso in eas inciderunt Judæi; et ab equitibus circumdati, priusquam instructa esset acies, iterum quidem cadunt ad octo millia et amplius; ceteri vero omnes in fugam se conjiciebant, inque his Nigro, multis dum fugeret magnæ audaciæ facinoribus editis: quumque instarent hostes, compelluntur in turrim bene munitam vici cujusdam, cui nomen Bezedel. Antonius vero cum suis, ne tempus terere.

ὄντα δυσάλωτον μήτε ζῶντα τὸν ἡγεμόνα καὶ γενναί-
 οτατον τῶν πολεμίων περιίδοιεν, ὑποπιμπρᾶσι τὸ τεῖχος.
 Φλεγόμενου δὲ τοῦ πύργου Ῥωμαῖοι μὲν ἀναχωροῦσι
 γεγηθότες, ὡς διεσθαρμένοι καὶ Νίγερως, ὃ δὲ εἰς τὸ
 5 μυχάτατον τοῦ φρουρίου σπήλαιον καταπηδήσας ἐκ τοῦ
 πύργου διασιώζεται, καὶ μεθ' ἡμέραν τρίτην τοῖς μετ'
 ὀλοφυρμῶν πρὸς κηδεῖαν αὐτὸν ἐρευνῶσιν ὑποφθέγγε-
 ται· προελθὼν δὲ χαρὰς ἀνελπίστου πάντας ἐπλήρωσεν
 Ἰουδαίους, ὡς προνοία Θεοῦ σωθεὶς αὐτοῖς στρατηγὸς εἰς
 10 τὰ μέλλοντα.

(Γ'.) δ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐκ
 τῆς Ἀντιοχείας, ἡ μητρόπολις ἐστὶ τῆς Συρίας, μεγέθους
 τε ἕνεκα καὶ τῆς ἀλλης εὐδαμονίας τρίτον ἀδριτῶς ἐπὶ
 τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις οἰκουμένης ἔχουσα τόπον, ἐνθα μετὰ
 15 πάσης τῆς ἰδίας ἰσχύος ἐκδεχόμενον αὐτοῦ τὴν ἀφίξιν
 καὶ Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα κατεῖλθε, ἐπὶ Πτολεμαί-
 οδος ἡγεῖτο. Καὶ κατὰ ταύτην ὑπαντῶσιν αὐτῷ τὴν
 πόλιν οἱ τῆς Γαλιλαίας Σέπφοριν νεμόμενοι, τῶν τῆδε
 εἰρηνικὰ φρονῶντες· οἱ καὶ τῆς ἐαυτῶν σωτηρίας
 20 καὶ τῆς Ῥωμαίων ἰσχύος οὐκ ἀπρονόητοι, πρὶν ἀφι-
 κέσθαι Οὐεσπασιανὸν, Κεστίω Γάλλῳ πιστεῖς τε ἔδο-
 σαν καὶ δεξιὰς ἔλαβον καὶ παρεδέξαντο φρουράν. Τότε
 γε μὴν φιλοφρόνως ἐκδεχάμενοι τὸν ἡγεμόνα προθύμως
 σφᾶς αὐτοὺς ὑπέσχεον κατὰ τῶν ὁμοφύλων συμμαχούς.
 25 Οἱς ὁ στρατηγὸς ἀξιώσας τῶς πρὸς ἀσφάλειαν ἱππεῖς
 τε καὶ πεζοὺς παραδίδωσιν ὅσους ἀνθέξειν ταῖς κατα-
 δρομαῖς, εἰ τῇ Ἰουδαίῳ παρακινεῖεν, ὑπελάμβανεν· καὶ
 γὰρ οὐδὲ μικρὸν ἐδόκει τὸ κινδύνημα πρὸς τὸν μέλλοντα
 πόλεμον, ἀφαιρεθῆναι τὴν Σέπφοριν, μεγίστην μὲν
 30 οὖσαν τῆς Γαλιλαίας πόλιν, ἐρυμνοτάτῃ δὲ ἐπεκτι-
 σμένην χωρίῳ, καὶ φρουράν ὅλου τοῦ ἔθνους ἑσομένην.

ΚΕΦ. Γ'.

Δύο δ' οὖσας τὰς Γαλιλαίας, τὴν τε ἄνω καὶ τὴν
 κάτω προσαγορευομένην, περισχεῖ μὲν ἡ Φοινίκη καὶ
 Συρία. Διορίζει δὲ ἀπὸ μὲν δύσεως ἡλίου Πτολεμαῖς
 35 τῆς τῆς χώρας τέρμασι καὶ Κάρμηλος, τὸ πάλαι μὲν
 Γαλιλαίων, νῦν δὲ Τυρίων ὄρος· ὃ προσέσχει Γαβὰ
 πόλιν ἱππέων, οὕτως ἀγορευομένη διὰ τὸ τοὺς ὑφ'
 Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἀπολυομένους ἱππεῖς ἐν αὐτῇ
 κατοικεῖν· ἀπὸ δὲ μεσημβρίας Σαμαρίας τε καὶ Σκυ-
 40 θόπολις μέχρι τῶν Ἰορδάνου βείθρων· πρὸς ἑω δὲ
 Ἰκπηνή τε καὶ Γαδαρίς ἀποτεμένεται, καὶ ἡ Γαυλανί-
 τις ταύτη, καὶ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας οἱ ὄροι· τὰ
 προσάρκτια δὲ αὐτῆς Τύρω τε, καὶ τῇ Τυρίων χώρα
 περατοῦται. Καὶ τῆς μὲν κάτω καλουμένης Γαλιλαίας
 45 ἀπὸ Τιβεριάδος μέχρι Χαβουλῶν, ἥς ἐν τοῖς παραλλοῖς
 Πτολεμαῖς γείτων, τὸ μῆκος ἐκτείνεται, πλατύνεται δὲ
 ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Μεγάλῳ πεδίῳ καίμενης κώμης, ἡ Ξα-
 λῶθ καλεῖται, μέχρι Βηρσάβης, ἡ καὶ τῆς ἄνω Γαλι-
 50 λαίας εἰς εὖρος ἀρχὴ μέχρι Βαχὰ κώμης· αὕτη δὲ τὴν
 ὡ τῶν Τυρίων γῆν ὀρίζει· μηχανύεται δὲ μέχρι Μηρῶθ
 ἀπὸ Θελλά κώμης Ἰορδάνου γείτονος.

β'. Τηλικαῦται δὲ οὖσαι τὸ μέγεθος, καὶ τοσούτοις

tur circa turrin captu difficilem, et ne ducem superstitem
 eundemque hostium fortissimum sinerent effugere, ignem
 muro subjiciunt. Quum autem turris conflagraret, Romani
 quidem gaudio exsultantes discedunt, ac si Niger etiam pe-
 risset : ille vero, quum ex turri in abditissimum castelli
 specus desillisset, servatur; triduoque post, quum socii lacri-
 mantibus eum ut sepeliretur quaererent, eos inferne alloqui-
 tur : egressusque gaudio insperato Judæos omnes comple-
 vit, tanquam Dei providentia servatus qui ipsos in posterum
 duceret.

(III.) 4. Vespasianus autem, assumpto secum exercitu ex
 Antiochia (quæ Syriæ metropolis est, magnitudine simul
 aliaque felicitate tertium sine dubio inter urbes terrarum
 orbis Romanæ ditionis locum obtinens), ubi etiam regem
 Agrippam cum omnibus suis viribus adventum ejus exspe-
 ctantem offenderat, Ptolemaidem ire contendebat. Atque
 apud istam civitatem ei occurrunt Galilæi Sepphorin habi-
 tantes, qui inter regionis illius incolas paci studebant, et
 nec suæ salutis, nec Romanorum potentiae improvidi,
 antequam veniret Vespasianus, Cestio Gallo fidem dederant
 et ab eo vicissim acceperant, præsidiumque militare apud
 se receperant. Celerum tunc, quum ducem benigne admo-
 dum excepissent, alacriter sese etiam contra populares
 suos belli societatem inire cum illis pollicebantur. Quibus
 Vespasianus tunc, quum id postulassent, in præsidium dat
 equites totidem peditesque, quot resistendo fore arbitra-
 tur incursibus, si quid præter solitum moverent Judæi :
 non enim se parvum bello futuro discrimen adire existima-
 bat, si sibi auferretur Sepphoris, civitas Galilææ maxima,
 et in loco natura munitissimo exstructa, quæque genti uni-
 versæ foret præsidio.

CAP. III. (IV.)

Dux autem sunt Galilææ, una Inferior, altera Superior
 appellata, easque Phœnice et Syria circumdant. A solis
 quidem occasu eas disternit Ptolemais territorii sui fini-
 bus, atque Carmelus, olim quidem Galilæorum, nunc au-
 tem Tyrionum mons; cui adhæret Gaba, Urbs Equitum dicta,
 quod equites ab Herode rege dimissi illic habitent : a me-
 ridie autem Samaris et Scythopolis usque ad fluentia Jor-
 danis : ab oriente vero eam terminant Hippene et Gadaris ;
 atque ibidem sunt Gaulanitis, regnique Agrippæ fines : se-
 ptentrionalia autem ejus Tyrus claudit et Tyrionum regio.
 Inferioris quidem Galilææ longitudo extenditur a Tiberiade
 usque ad Chabulon, cui in maritimis vicina est Ptolemais :
 latitudine autem patet a vico Xaloth nuncupato, qui in
 Magno campo situs est, usque ad Bersaben; unde etiam
 Galilææ superioris latitudo incipit usque ad Baca vicum,
 qui Tyrionum terram a Galilæa dirimit : latitudo vero
 ejus a Thella vico Jordani proximo usque ad Meroth pro-
 tenditur.

2. Quum autem utraque tanta fuerint magnitudine, et

ἔθνεσιν ἀλλοφύλοις κεκυκλωμένοι, πρὸς πᾶσαν αἰ πολέμου πείραν ἀνέσχον. Μάχιμοί τε γὰρ ἐκ νηπίων, καὶ πολλοὶ πάντοτε Γαλιλαῖοι, καὶ οὐτε δειλία ποτὶ τοὺς ἄνδρας, οὔτε λιπανδρία τὴν χώραν κατέσχεν, 5 ἐπειδὴ πίων τε πᾶσα καὶ εὐβοτος καὶ δένδροισι παντοίοις κατάφυτος, ὥς ὑπὸ τῆς εὐπαθείας προσκαλέσασθαι καὶ τὸν ἥμιστον γῆς φιλόπονον. Προσησχέθη γοῦν ὑπὸ τῶν οἰκητόρων πᾶσα, καὶ μέρος αὐτῆς οὐδὲν ἄργον. Ἀλλὰ καὶ πόλεις πυκναὶ, καὶ τὸ τῶν κωμῶν πλήθος παντα- 10 χού πολυάνθρωπον διὰ τὴν εὐθηνίαν, ὥς τὴν ἐλαχίστην ὑπὲρ πεντακισχιλίου πρὸς τοῖς μυρίοις ἔχειν οἰκήτορας.

γ'. Καθόλου δέ, εἰ καὶ τῷ μεγέθει τις ἐλαττώσειε τῆς Περαιᾶς τὴν Γαλιλαίαν, προέλοιτο δ' ἂν τῇ δυνά- 15 μει· ἡ μὲν γὰρ ἐνεργὸς ὅλη, καὶ συνεχὴς ἐστὶ καρποφόρος. Ἡ Περαιὰ δὲ πολὺ μὲν μείζων, ἔρημος δὲ καὶ τραχεῖα τὸ πλεόν, πρὸς τε καρπῶν ἡμέρων αὐξή- σιν ἀγριωτέρα. Τό γε μὴν μαλθακὸν αὐτῆς καὶ πάμ- φορον, καὶ τὰ πεδία δένδροισι κατάφυτα ποικίλοις, τὸ πλείστον δὲ εἰς ἐλαίαν τε καὶ ἀμπέλον καὶ φοινικῶνας 20 ἥσκηται, διαρδομένη χειμάρροις τε τοῖς ἀπὸ τῶν ὀρέων καὶ πηγῶν ἀνάοις ἑλῖς, εἰ ποτε ἐκείνοι σειρίῳ φθί- νοιεν. Μῆκος μὲν οὖν αὐτῆς ἀπὸ Μαχαιρουῦτος εἰς Πέλλαν, εὖρος δὲ ἀπὸ Φιλαδελφείας μέχρις Ἰορδάνου. Καὶ Πέλλη μὲν ἥ προειρήκαμεν τὰ πρὸς ἄρκτον 25 ὁρίζεται, τὰ πρὸς ἐσπέραν δὲ Ἰορδάνῃ· μεσημέρινόν δὲ αὐτῆς πέρας ἡ Μωαβίτις, καὶ πρὸς ἀνατολὴν Ἀρα- βία τε καὶ Σιλβωνίτις, πρὸς δὲ Φιλαδεληνήν καὶ Γε- ράσοις ἀποτεμνεται.

δ'. Ἡ δὲ Σαμαρείτις χώρα μέση μὲν τῆς Ἰουδαίας 30 ἐστὶ καὶ τῆς Γαλιλαίας (ἀρχομένη γὰρ ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης Γινναίας ὀνομα κώμης, ἐπιλή- γει τῆς Ἀκραβατηνῶν τοπαρχίας), φύσιν δὲ τῆς Ἰου- δαίας κατ' οὐδὲν διάφορος. Ἀμφοτέραι γὰρ ὀρεῖναι καὶ πεδιάδες, εἰς τε γεωργίαν μαλθακαὶ καὶ πολυφοροὶ, 35 κατάδενδροί τε καὶ ὀπώρας ὀρεϊνῆς καὶ ἡμέρου μεσταί. Προσάρδεσθαι δὲ οὐδαμοῦ μὲν φύσει δαψιλές, ὕονται δὲ τὸ πλεόν. Γλυκὺ δὲ νᾶμα πᾶν διαφόρως ἐν αὐταῖς· καὶ διὰ πλῆθος πόας ἀγαθῆς τὰ κτήνη πλεόν ἢ παρ' ἄλλοις γαλακτοφόρα. Μέγιστόν γε μὴν τεχμήριον 40 ἀρετῆς καὶ εὐθηνίας τὸ πληθεῖν ἀνδρῶν ἑκατέραν.

ε'. Μεθόριος δὲ αὐτῶν ἡ Ἀνουάθ· Βορκέως προσαγο- 45 ρουμένη κώμη, πέρας αὕτη τῆς Ἰουδαίας τὸ πρὸς βορέαν. Τὰ νότια δὲ αὐτῆς ἐπὶ μῆκος μετρομένης ὁρίζει προσκυροῦσα τοῖς Ἀράβων ὄροις κώμη, κα- 50 λούσι δ' αὐτὴν Ἰαρδάν οἱ τῇδε Ἰουδαῖοι. Εὐρὸς γε μὴν ἀπὸ Ἰορδάνου ποταμοῦ μέχρις Ἰόπης ἀναπέπταται. Μεσαιτάτη δὲ αὐτῆς πόλις τὰ Ἱεροσόλυμα κεῖται· παρ' ἣ καὶ τινες οὐκ ἀσκόπως ὀμφαλὸν τὸ ἄστυ τῆς 60 χώρας ἐκάλεσαν. Ἀφῆρηται δὲ οὐδὲ τῶν ἐκ θαλάσσης τερπνῶν ἡ Ἰουδαία, τοῖς παραλίοις κατατείνουσα μέ- χρι Πτολεμαίδος. Μερίζεται δὲ εἰς ἑνδεκα κληρου- χίας· ὧν ἄρχει μὲν ὡς βασιλεῖον τὰ Ἱεροσόλυμα, προανίσχουσα τῆς περιόκου πάσης, ὥσπερ ἡ κεφαλὴ σώματος. Αἱ λοιπαὶ δὲ μετ' αὐτὴν διήρηνται τὰς το-

tot gentibus alienigenis circumdatae, omni semper belli periculo resistebant. Nam et ab infantia pugnaces et ubique numero abundantes Galilaei; et neque formido unquam viros occupavit, neque eorum penuria regio laboravit, quoniam tota pinguis et pascua est, et omne genus arboribus consita, ita ut vel minime studiosos agriculturae ubertate sua alliciat. Omnis itaque ab habitantibus exculta est, et nulla ejus pars otiosa. Praeterea urbes frequentes, et crebri vici ubique, populosi propter soli bonitatem, ut qui sit minimus supra quinque millia incolarum habeat.

3. In summa autem, etiam si quis Galileam Perææ faciat magnitudine cedere, erit sane ut huic viribus et potentia eam præferat: universa enim culta est, et passim quidem fructuum ferax. Peræa autem multo quidem major, at pleraque aspera atque deserta est, et agrestior quam ut alat fructus mansuetiores. Ceterum solum molle in ea admodum est ferax, camposque habet variis arboribus consitos, maxime vero occupatum et cultum est oleis et vineis et palmis, irrigatum etiam torrentibus et montibus, satisque aquae perennis fontibus, si quando montani Sirio ardente defecerint. Et longitudo sane ejus a Machærunte usque ad Pellam, latitudo vero a Philadelphia ad Jordanem. Et Pella quidem, ut diximus, versus Boream terminatur, Jordane vero ad occidentem, et ad meridiem clauditur Moabide, ad orientem vero Arabia et Silbonitide, necnon Philadelphene et Gerasis.

4. Samariensis autem regio inter Judæam quidem et Galileam media est (nam a vico incipiens in Magno campo jacente, nomine Ginnæa, desinit in Acrabatenorum toparchiam), soli vero natura et ingenio a Judæa nihil differt. Nam utraque montosæ sunt et campestræ, mollesque ad agriculturam, et fertiles admodum, necnon arboribus consitæ, pomisque silvestribus mansuetis abundantes. Non sunt autem natura quidem valde irriguæ, sed copiosi sunt et frequentes in iis imbres. Quæque illic sunt aquæ fluentia dulcem supra modum habent saporem; atque propter boni graminis copiam armenta majori lactis ubertate gaudent quam usquam alibi. Ceterum maximum virtutis et feracitatis argumentum est, quod utraque viris abundet.

5. In utriusque autem confinio est Anuath vicus, qui alias Borcoes dicitur, terminus ille Judææ versus septentionem. Meridiana vero pars ejus, si in longitudinem eam metiaris, finem habet vicum Arabibus conterminum, quem istic habitantes Judæi Jordan appellant. Ceterum latitudo ab Jordane fluvio ad Jopen porrigitur. Ipsissimo autem in medio ejus sita est urbs Hierosolyma: qua de causa urbs a nonnullis non sine ratione dicta est regionis umbilicus. Sed nec marinis deliciis caret Judæa, locis maritimis Ptolemaidem usque extensa. Distributa est autem in undecim sortes: quarum prima quidem tanquam regia est Hierosolyma, omni regioni circumjacenti ut caput corpori supereminens et præstans. Ceteræ autem post ipsam divisæ sunt iuxta

παρχίας. Γόφνα δευτέρα, καὶ μετ' αὐτὴν Ἀκραβαττά, Θαμνὰ πρὸς ταύταις καὶ Λύδδα καὶ Ἀμμαοὺς καὶ Πάλλα καὶ Ἰδουμαία καὶ Ἐγγαδδαὶ καὶ Ἡρώδειον καὶ Ἰεριχοὺς, μεθ' ἧς Ἰάμνεια καὶ Ἰόπη τῶν περιόικων ἀφηγοῦνται, καὶ πὶ ταύταις ἡ τε Γαμαλιτικὴ καὶ Γαυλανίτις, Βατανάια τε καὶ Τραχωνίτις, αἱ καὶ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας εἰσὶ μοῖρα. Ἀρχομένη δὲ ἀπὸ Λιδάνου ὁρους καὶ τῶν Ἰορδάνου πηγῶν ἡ χώρα μέχρι τῆς Τιβεριάδος λίμνης εὐρύνεται, ἀπὸ δὲ κώμης καλουμένης Ἀρφας, μέχρις Ἰουλιάδος ἐκτείνεται τὸ μήκος. Οἰκοῦσι δὲ αὐτὴν μιγάδες Ἰουδαῖοι τε καὶ Σύριοι. Τὰ μὲν δὲ περὶ τῆς πέριξ χώρας ὡς ἐνῆν μάλιστα συντόμως ἀπηγγέλκαμεν.

ΚΕΦ. Δ'.

Ἡ δὲ ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ πεμφθεῖσα Σεπφορίταις βοήθεια χίλιοι μὲν ἱππεῖς, ἑξακισχίλιοι δὲ πεζοί, Πλακίδου χιλιάρχου τῶν αὐτῶν, ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ στρατοπεδευσάμενοι διαιροῦνται· καὶ τὸ μὲν πεζὸν ἐν τῇ πόλει πρὸς φυλακὴν αὐτῆς, τὸ δὲ ἱππικὸν ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς αὐλίζεται. Προϊόντες δὲ ἐκατέρωθεν συνεχῶς καὶ τὰ περίξ τῆς χώρας κατατρέχοντες μεγάλα τοὺς περὶ τὸν Ἰωσήπου ἐκάκουν ἀτρεμοῦντας, τὰ τε κατὰ πόλιν ἐξῴθεν ληϊζόμενοι καὶ προθέοντας ὁπότε θαρρήσειαν ἀνακόποντας. Ὡρμησέ γε μὴν ὁ Ἰωσήπος ἐπὶ τὴν πόλιν, αἰρήσειν ἐλπίσας ἢν αὐτὸς πρὶν ἔποστῇται. Γαλιλαῖον ἐτείχισεν, ὡς καὶ Ῥωμαίοις δυσάλωτον εἶναι. Διὸ καὶ τῆς ἐλπίδος ἀφήμαρτε, τοῦ τε βιάζεσθαι καὶ τοῦ μεταπεθεῖν Σεπφορίτας ἀσθενέστερος εὐρεθείς. Παρώζονε δὲ μᾶλλον τὸν πόλεμον ἐπὶ τὴν χώραν· καὶ οὔτε νύκτωρ οὔτε μεθ' ἡμέραν ὀργῇ τῆς ἐπιβουλῆς οἱ Ῥωμαῖοι διέλιπον θροῦντες αὐτῶν τὰ πεδία, καὶ διαρπάζοντες τὰ ἐπὶ τῆς χώρας κτήματα, καὶ κτείνοντες μὲν αἱ τὸ μάχμον, ἀνδραποδιζόμενοι δὲ τοὺς ἀσθενεστέρους. Πυρὶ δὲ ἡ Γαλιλαία καὶ αἵματι πεπλήρωτο πᾶσα, πάθος τε οὐδενὸς ἡ συμφορᾶς ἀπείρατος ἦν. Μία γὰρ καταφυγὴ διωκομένοις αἱ ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου τειχισθεῖσαι πόλεις ἦσαν. β'. Ὁ δὲ Τίτος, περαιωθείς ἀπὸ τῆς Ἀχαιᾶς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὡκύτερον ἢ κατὰ χειμῶνος ὄραν, παραλαμβάνει μὲν ἐφ' ἣν ἔστατο δύναμιν· συντόμῳ δὲ χρώμενος πορεῖα διὰ τάχους εἰς Πτολεμαίδα ἀφικνεῖται. Κάκει καταλαβὼν τὸν πατέρα, δυοὶ τοῖς ἅμα αὐτῷ τάγμασιν (ἦν δὲ τὰ ἐπισημώτατα τὸ πέμπτον καὶ τὸ δέκατον) ζεύγνυσι καὶ τὸ ἀχθὲν ὑπ' αὐτοῦ πεντακαίδεκατον. Τούτοις εἰποντο ὀκτωκαίδεκα σπεῖραι. Προσέγνοντο δὲ καὶ ἀπὸ Καισαρείας πέντε καὶ ἱππέων ἰλη μία, πέντε δὲ ἑτεραι τῶν ἀπὸ Συρίας ἱππέων. Τῶν δὲ σπειρῶν αἱ δέκα μὲν εἶχον ἀνὰ χιλίους πεζοὺς, αἱ δὲ λοιπαὶ τρισκαίδεκα ἀνὰ ἑξακισίους μὲν πεζοὺς, ἱππεῖς δὲ ἑκατὸν εἴκοσι. Συχνὸν δὲ καὶ παρὰ τῶν βασιλέων συνήχθη συμμαχικόν, Ἀντιόχῳ μὲν καὶ Ἀγρίππῃ καὶ Σοῦμου παρασχομένων ἀνὰ δισχιλίους πεζοὺς τοξότας καὶ χιλίους ἱππεῖς· τοῦ δὲ Ἀραβὸς Μάλχου χί-

toparchias. Gophna secunda, et post eam Acrabatta, deinde Thamna, et Lydda, et Ammaus, et Pella, et Idumaea, et Engaddæ, et Herodion, et Hierichus, post quas Jamnia et Jope finitimis suis præsumt, ac præterea Gamalitica et Gaulanitis, et Batanæa et Trachonitis, quæ et partes sunt regni Agrippæ. Incipiens autem regio a monte Libano et Jordanis fontibus usque ad lacum Tiberiadem latitudine panditur: longitudo vero ejus a vico, cui nomen Arpha, usque ad Juliadem protenditur. Eam autem incolunt Judæi permixti Syris. Atque de Judæa quidem et finitimis regionibus summa qua potuimus brevitate narrationem fecimus.

CAP. IV. (V.)

Quod autem Vespasianus Sepphoritis miserat auxilium, equites scilicet mille et sex millia peditum, duce Placido tribuno, castris in Magno campo positus bifariam dividuntur: et pedites quidem in civitate, ut eam tuerentur, agebant; equites vero in castris morantur. Quum autem ab utrisque frequentes fierent excursiones, et quæ in regione erant illi incursibus vastarent, Josephum suosque, licet non moverent, magnis incommodis afficiebant, quæque circa urbem erant depopulantes, civesque, si quando prodire auderent, repellentes. Ceterum Josephus in urbem impressionem fecit, quam ipse, antequam a Galilæis descisceret, ita munivit, ut etiam Romanis captu esset difficilis. Quam ob rem et de spe sua decidit, imbecillior esse compertus quam ut Sepphoritas aut vi aut suasu in partes suas pertraheret. Magis autem bellum regioni concitabat, Romanis indigne adeo ferentibus insidias, ut nec die nec nocte ab agrorum eorum depopulatione cessarent, aut a bonorum omnium in regione direptione, aut ab occisione eorum assidua qui militaris erant ætatis, aut ab imbecilliorum in captivitatem abductione. Galilæa autem omnis oppleta erat incendio et sanguine, nec ullius miseræ et calamitatis expers erat et immunis. Nam unicum infestatis perfugium erant urbes quas Josephus munimentis firmaverat.

2. Titus autem, quum ex Achaia Alexandriam trajecisset, citius quam hiemis tempestate fieri solet, militum quidem manum, cujus causa missus fuerat, suscipit; magnisque itineribus contendens, brevi admodum Ptolemaidem pervenit. Quumque illio patrem suum offendisset, duabus quæ cum eo erant legionibus (erant autem quinta, et decima, eæque nobilissimæ) jungit etiam quam ipse secum adduxit quintamdecimam. His adjunctæ erant decem et octo cohortes. Accesserunt illis e Cæsarea quinque, cum una equitum turma; et aliæ quinque Syrorum equitum. Decem autem cohortum singulæ quidem mille pedites habebant; reliquæ vero tredecim pedites sexcentos, equitesque centum et viginti. Ab regibus etiam auxiliares magno numero collecti erant, Antiocho quidem et Agrippa et Sohemmo bina millia peditum sagittariorum et mille equites suppeditantibus; quum jam Malchus Arabs equites mille

λίους πέμφαντος ἰππεῖς ἐπὶ πεζοῖς πενταχισχιλοῖς, ὧν τὸ πλεόν ἦσαν τοξόται, ὡς τὴν πᾶσαν δύναμιν, συνεξαριθμουμένων τῶν βασιλικῶν, ἰππέας τε καὶ πεζοὺς εἰς ἕξ ἀθροίζεσθαι μυριάδας δίχα θεραπόντων, οἱ παμπλη-
 5 οὖς μὲν εἶποντο, διὰ δὲ συνάσκησιν πολεμικὴν οὐκ ἂν ἀποτάσσοιντο τοῦ μαχίμου, κατὰ μὲν εἰρήνην ἐν ταῖς μελέταις τῶν δεσποτῶν αἰεὶ στρεφόμενοι, συγκινδυνεύοντες δ' ἐν πολέμοις, ὡς μήτε ἐμπειρία μήτ' ἀλλῇ τινος πλὴν τῶν δεσποτῶν ἐλαττοῦσθαι.

ΚΕΦ. Ε'.

10 Κὰν τούτῳ μὲν οὖν θαυμάσαιτό τις ἂν Ῥωμαίων τὸ προμηθεὺς, κατασκευαζομένων ἑαυτοῖς τὸ οἰκετικὸν οὐ μόνον εἰς τὰς τοῦ βίου διακονίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρήσιμον. Εἰ δέ τις αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἀλ-
 15 λήν τῆς στρατιᾶς σύναξιν ἀπίδοι, γινώσεται τὴν το-
 σήνδε ἡγεμονίαν αὐτοὺς ἀρετῆς κτῆμα ἔχοντας, οὐ δῶρον τύχης. Οὐ γὰρ αὐτοῖς ἀρχὴ τῶν ὅπλων ὁ πόλεμος, οὐδὲ ἐπὶ μόνας τὰς χρεῖας τῷ χεῖρε κινουσίην, ἐν εἰρήνῃ ἀπειρηκότες, ἀλλ' ὥσπερ συμπεφυκότες τοῖς ὅπλοις οὐδέποτε τῆς ἀσκήσεως λαμβάνουσιν ἐκχειρίαν
 20 οὐδὲ ἀναμένουσι τοὺς καιροὺς. Αἱ μελέται δὲ αὐτοῖς οὐδὲν τῆς κατὰ ἀλήθειαν εὐτονίας ἀποδίδουσιν, ἀλλ' ἕκαστος ὁσημέραι στρατιώτης πάσῃ προθυμίᾳ καθά-
 περ ἐν πολέμῳ γυμνάζεται· διὸ κουφώτατα τὰς μάχας διαφέρουσιν. Οὐτε γὰρ ἀταξία διασχίδνησιν αὐτοὺς
 25 ἀπὸ τῆς ἐν θείῃ συντάξεως, οὐτε δέος ἐξίστησιν, οὐτε δα-
 πανθ' ὀνός. Ἐπεταὶ δὲ τὸ κρατεῖν αἰεὶ κατὰ τῶν οὐχ ὁμοίων βέβαιον, καὶ οὐκ ἂν ἀμάρτοι τις εἰπὼν τὰς μὲν μελέτας αὐτῶν χωρὶς αἵματος παρατάξεις, τὰς παρατάξεις δὲ μεθ' αἵματος μελέτας. Οὐδὲ γὰρ ἐξ
 30 ἐπιδρομῆς εὐάλωτοι πολεμίοις· ὅπῃ δ' ἂν ἐμβάλωσιν εἰς ἐχθρῶν γῆν, οὐ πρὶν ἄπτονται μάχης ἢ τειγίσαι στρατόπεδον. Ὡς δ' οὐκ εἰκαῖον οὐδ' ἀνώμαλον ἐγεί-
 ρουσιν, οὐδὲ πάντες, ἢ ἀτάκτως διαλαβόντες, ἀλλ' εἰ μὲν ἀνώμαλος ὦν τύχοι χῶρος, ἐξομαλίζεται, δια-
 35 μετρεῖται δὲ παρεμβολὴ τετράγωνος αὐτοῖς. Καὶ τεκτόνων πλῆθος ἔπεται τὰ τε πρὸς τὴν δόμησιν ἐργα-
 λεία.

β'. Καὶ τὸ μὲν ἔνδον εἰς σκηνὰς διαλαμβάνουσι, ἔξωθεν δὲ ὁ κύκλος τείχους ὅψιν ἐπέχει, πύργοις ἐξ ἴσου
 40 διάστηματος κεκοσμημένους. Ἐπὶ δὲ τῶν μεταπυργίων τοὺς τε ὀξυβελεῖς καὶ καταπέλτας καὶ λιθοβολὰ καὶ πᾶν ἀφετῆριον ὄργανον τιθέασιν, ἅπαντα πρὸς τὰς βολὰς ἑτοίμα. Πύλαι δὲ ἐνοικοδομοῦνται τέσσαρες καθ' ἕκαστον τοῦ περιβόλου κλίμα πρὸς τε εἰσόδους τῶν
 45 ὑποζυγίων εὐμαρεῖς καὶ πρὸς ἐκδρομὰς αὐτῶν, εἰ κατεπίγοι, πλατείαι. Ῥυμοτομοῦσι δὲ εὐδιαθέτως εἰσὼ τὸ στρατόπεδον. Καὶ μέσας μὲν τὰς τῶν ἡγεμόνων σκηνὰς τίθενται, μεσαίτατον δὲ τούτων τὸ στρατήγιον, ναῶν παραπλήσιον· ὥσπερ δὲ ἐν σχεδίῳ πόλιν καὶ
 50 ἀγορά τις ἀποδείκνυται καὶ χειροτέχναις χωρίον, θῶκοι τε λοχαγοῖς καὶ ταξιάρχους, ὅπῃ δικάζουσιν εἰ τινες διαφέρουσιν. Τειγίζεται δὲ ὁ περίβολος καὶ τὰ ἐν

misisset præter quinque millia peditum, quorum pars major erant sagittarii : adeo ut omnes copiae, regis in eundem numerum adscriptis, tam pedites quam equites, in sexaginta millia colligerentur, præter calones, qui magna quidem multitudine sequebantur, quod vero exercitatione bellica assueti essent, haud discernendi sunt a viris militaribus, pacis quidem tempore in dominorum exercitiis assidue versantes, bellique pericula una cum illis adeuntes, ut neque peritia neque viribus a quopiam nisi a dominis superentur.

CAP. V. (VI.)

Et in hoc quidem alicui mirari subeat providam Romano-
 rum curam, ita suum in usum servos instituentium, ut non solum vitae ministeriis, sed belli etiam necessitatibus accommodati sint. Si quis autem eorum ceteram quoque militarem respexerit disciplinam, profecto cognoscet tantum eos imperium non fortunæ munere, sed propria virtute adeptos esse. Non enim armis uti incipiunt, bello ingruente, neque solum urgente necessitate manus movent, ut qui pacis tempore requieverint, sed quasi illis a natura insitus esset armorum usus, nunquam ab exercitatione feriantur, neque belli tempora expectant. Meditatio autem militaris illis nihil a vera contentione discrepat, sed quotidie miles unusquisque summa cum alacritate tanquam in bello exercetur : quo factum ut levissime dimicationes perferant. Neque enim ordinem non conservando a consueto statu dimoventur, neque metu consternantur, neque labore vires illis exhauriuntur. Atque inde est quod semper eos superent, quos non itidem firmos et immotos invenerint : et laud erraverit si quis eorum exercitationes conflictus esse dixerit sine sanguine, verum praelia exercitationes sanguineas. Neque enim repentino hostium incursu facile opprimi possunt, sed quacunque in hostilem terram impressionem fecerint, non prius se in aciem committunt quam circumvallentur castra. Non levi autem opere, nec solo inæquali statuunt castra, neque omnes aut nullo ordine occupantur : sed si forte accidat ut locus sit inæqualis, in planum redigitur ; atque castra ita ita illis dimensa sunt et descripta, ut formam habeant quadratam. Quippe multi fabri lignarii cum instrumentis ad extructionem necessariis eos sequuntur.

2. Et partem quidem interiorem tentorii occupant, extrinsecus vero castrorum ambitus muri speciem præ se fert, turribus aequo inter se spatio distantibus instructus. Per intervalla autem scorpiões et catapultas et ballistas et alia omnia missilium organa disponunt, cuncta ad aliquid jaciendum accommodata. Portas autem quatuor inædificant ad unamquamque ambitus plagam, tam ad introitus jumentorum faciles, quam ad excursus si opus sit faciendos latas. Et introrsum castra in vicos commode admodum dividunt. Atque in medio quidem vicorum ponunt ducum tabernacula : horum autem ipsissimo in medio prætorium ad templi similitudinem : ac quasi de subito facta conspicitur civitas, et forum quoddam atque opificibus statio ; item sedilia agminum ducloribus et ordinum principibus, ubi lites, si quæ oriantur, dijudicent. Excitatur autem ambi-

αὐτῶ πάντα θάσσον ἐπινοίας πλήθει καὶ ἐπιστήμῃ τῶν πονουμένων. Εἰ δὲ ἐπείγῃ, καὶ τάφρος ἐξωθεν περιβάλλεται, βάθος τετράπηγος καὶ εὖρος ἴσον.

γ'. Φραζάμενοι δὲ αὐλίζονται κατὰ συντάξεις ἑκαστοὶ μεθ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμου. Πάντα δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ ἄλλα μετ' εὐταξίας ἀνύεται καὶ ἀσφαλείας, ξυλείας καὶ ἐπισιτισμός, εἰ δέοντο, καὶ ὕδρεϊα κατὰ συντάξεις ἑκάστοις. Οὐτε γὰρ δεῖνον ἢ ἀριστον ὅποτε θελήσειαν αὐτεξούσιον ἑκάστω, πᾶσι δὲ ὁμοῦ. Τούς τε ὑπνοὺς αὐτοῖς καὶ τὰς φυλακὰς καὶ τὰς ἐξεγέρσεις παραπιγγες προσημαίνουσιν, οὐδ' ἔστιν ὅτι γίνεται δῖχα παραγγέλματος. Ὑπὸ δὲ τὴν ἑω τὸ στρατιωτικὸν μὲν ἐπὶ τοὺς ἑκατοντάρχας ἑκαστοὶ, πρὸς δὲ τοὺς χιλιάρχους οὗτοι συνίσιν ἀσπασόμενοι, μεθ' ὧν πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν ὄλων οἱ ταξιάρχαι πάντες. Ὁ δὲ αὐτοῖς τότε ἐξ ἔθους σημεῖον καὶ τὰ ἄλλα παραγγέλματα δίδωσι διαφέρειν εἰς τοὺς ὑποτεταγμένους· ὃ δὲ καὶ ἐπὶ παρατάξεως πράττοντες ἐπιστρέφονται ταχέως, ἵνα, εἰ δέοι, καὶ πρὸς τὰς ἐφόδους αὐτοῖς καὶ πρὸς τὰς ἀνακλήσεις χωρῶσιν ἀθρόοι.

δ'. Ἐξίεναι δὲ τοῦ στρατοπέδου δέον, ὑποσημαίνει μὲν ἡ σάλπιγξ, ἡραμεῖ δὲ οὐδεὶς, ἀλλὰ ἅμα νεύματι τὰς μὲν σκηνὰς ἀναιρούσαι, πάντα δὲ ἐξαρτύνονται πρὸς τὴν ἔξοδον, καὶ πάλιν αἱ σάλπιγγες ὑποσημαίνουσι παρεσκευάσθαι. Οἱ δὲ ἐν τάξει τοῖς τε ὁρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἐπιτιθέντες τὴν ἀποσκευὴν ἐστῆσιν ὥσπερ ἐφ' ὑσπληγος ἐξορμᾶν ἔτοιμοι, ὑποπιμπρᾶσι τε ἤδη τὴν παρεμβολήν, ὡς αὐτοῖς μὲν ὃν ῥᾶδιον ἔκει· πάλιν τειχίσασθαι, μὴ γένοιτο δὲ ἐκεῖνο ποτὲ τοῖς πολεμίοις χρήσιμον. Καὶ τρίτον δὲ ὁμοίως αἱ σάλπιγγες προσημαίνουσι τὴν ἔξοδον, ἐπισπέρχουσαι τοὺς δι' αἰτίαν τινὰ βραδύνοντας, ὡς μὴ τις ἀπολειφθεῖν τάξεως. Ὁ τε κήρυξ δεξιὸς τῶν πολεμάρχων παραστάς, εἰ πρὸς πόλεμον εἰσὶν ἔτοιμοι, τῇ πατρίῳ γλώσσῃ τρίς ἀναπνύσθαι. Κάκεινοι τοσαυτάκις ἀντιβοῶσι μέγα τι καὶ πρόθυμον, ἔτοιμοι λέγοντες εἶναι φθάνουσι τε τὸν ἐπερωτῶντα, καὶ τιμὸς ἀρτίου πνεύματος ὑποπιμπλάμενοι τῇ βοῇ συνεξαίρουσι τὰς δεξιὰς.

ε'. Ἐπειτα προϊόντες ὀδεύουσιν ἡσυχῇ καὶ μετὰ κόσμου πάντες, ὥσπερ ἐν πολέμῳ τὴν ἰδίαν τάξιν ἑκαστὸς φυλάσσων, οἱ μὲν πεζοὶ θώραξί τε πεφραγμένοι καὶ κράνεσι καὶ μαχαιροφοροῦντες ἀμφοτέρωθεν, μακρότερον δὲ αὐτῶν τὸ λαῖον ξίφος πολλῶ· τὸ γὰρ κατὰ δεξιὸν σπιθαμῆς οὐ πλέον ἔχει μῆκος. Φέρουσι δὲ οἱ μὲν περὶ τὸν στρατηγὸν ἐπιλεκτοὶ πεζοὶ λόγχην καὶ ἀσπίδα, ἡ δὲ λοιπὴ φάλαγξ ξυστόν τε καὶ θυρεὸν ἐπιμήκη, πρὸς οἷς πρίονα καὶ κόφινον, ἄμην τε καὶ πέλεκυν, πρὸς δὲ ἱμάντα καὶ δρέπανον καὶ ἄλυσιν, ἡμερῶν τε τριῶν ἐφόδιον, ὡς ὀλίγον ἀποδεῖν τῶν ἀχθοφορούντων ὁρέων τὸν πεζόν. Τοῖς δὲ ἵππεῦσι μάχαιρα μὲν ἐκ δεξιῶν μακρὰ καὶ κοντὸς ἐπιμήκης ἐν χειρὶ, θυρεὸς δὲ παρὰ πλευρὸν ἵππου πλάγιος, καὶ κατὰ γωρυτοῦ παρήρηγται τρεῖς ἢ πλείους ἄκοντες, πλατεῖς μὲν αἰγμάς, οὐκ ἀποδέοντες δὲ δοράτων μέγεθος· κράνη δὲ

tus et quæ in eo sunt omnia prius opinione parantur, propter operariorum multitudinem et scientiam. Quodsi res urgeat, fossa etiam extra vallum circumjicitur, profunda quattuor cubitis totidemque lata.

3. Quum autem communiuntur, singuli per contubernia quiete et decenter in tentoriis agunt. Etiam cetera omnia illis bono cum ordine satisque secure expediuntur; a singulis nempe per contubernia ligni et frumenti, si opus sit, et aquæ copia comportatur. Nec enim cœnam vel prandium, prout libuerit, sumere cujusquam in potestate est, simul vero ab omnibus sumuntur. Somni etiam tempus et vigiliarum et excitationum ipsis præsignificant tubæ, neque quidquam omnino est quod sine mandato fiat. Mane autem milites quidem ad centuriones singuli, illi vero ad tribunos salutandos conveniunt, cum quibus ad summum omnium ducem universi ordinum principes eunt. Ille autem ipsis pro more signum aliaque in mandatis dat subditis perferenda: quibus in acie quoque observatis, celeriter convertuntur, ut, ubi opus sit, et ad incursiones illis et revocati densis procedant agminibus.

4. Quum autem castris digrediendum est, signum dat tuba, nemoque remisse se gerit, sed primum ad nutum tollunt tabernacula, omniaque ad exitum et profectionem apparant, iterumque paratos esse significat tuba. Atque illi celeriter mulis et jumentis imponentes sarcinas stant veluti in carcēribus ad egrediendum parati. Ac jam castris ignem subjiciunt, ut quibus facile foret iterum ea ibidem construere, et ne hostibus quandoque ea usui essent. Et tertio quoque exitum præsignificant tubæ, excitantes urgentesque aliqua de causa tardiusculos, ne quis forte ordinem deserat. Tum præco ad dextram imperatoris stans an ad bellum parati sint lingua vernacula ter percontatur. Atque illi toties contra acclamant magna et alacri voce, paratos se esse dicentes, interrogantemque fere præveniunt, et martio quodam spiritu oppleti cum clamore dextras attollunt.

5. Deinde progredientes tacite incedunt decenterque universi, tanquam in bello suum quisque ordinem servantes, pedites quidem thoracibus et galeis septi et utroque latere gladiis accincti: gladius autem quem lævo gerunt multo longior est; nam qui ad dextrum longitudine palmam non excedit. Qui vero imperatorem stipant pedites electi, lanceas gestant et clypeos: cetera autem phalanx hastas et scuta oblonga; prætereaque serram et corbem rutrumque et securim, necnon et lorum et falcem et catenam tridulique viaticum, adeo ut a mulis sarcinariis parum absint pedites. Equitibus autem ad latus dextrum gladius est oblongus, et contus item longus in manu, transversusque ad equi latus clypeus, et in pharetra gestantur tria aut plura jacula cuspidē lata et hastis magnitudine non cedentia; etiam

καὶ θώρακες ὁμοίως τοῖς πεζοῖς ἔπασιν. Οὐδενὶ δὲ δπλῳ διαλλάττουσιν οἱ περὶ τὸν στρατηγὸν ἐπὶκριτοὶ τῶν ἐν ταῖς ἱλαῖς ἱππέων, κλήρω δὲ τῶν ταγμάτων αἰ τὸ λαχὼν ἡγεῖται.

6. ζ'. Τοιαῦται μὲν οὖν αἱ Ῥωμαίων πορεῖαι τε καὶ καταλύσεις, πρὸς δὲ δπλων διαφοράι. Οὐδὲν δὲ ἀπροβούλευτον ἐν ταῖς μάχαις οὐδὲ αὐτοσχέδιον, ἀλλὰ γνώμη μὲν αἰ παντὸς ἔργου προάγει, τοῖς δοχθεῖσι δὲ ἔπεται τὰ ἔργα· παρ' ὃ καὶ σφάλλονται μὲν ἥκιστα, κἂν πταίσωσι δὲ, βραδίως ἀναλαμβάνουσι τὰ σφάλματα. Ἡγοῦνται τε τῶν ἀπὸ τύχης ἐπιτευγμάτων ἀμείνους τὰς ἐπὶ τοῖς προβουλευθεῖσι διαμαρτίας, ὡς τοῦ μὲν αὐτομάτου καλοῦ δελεάζοντος εἰς ἀπρομήθειαν, τῆς σκέψεως δὲ, κἂν ἀτυχῇ ποτὲ, πρὸς τὸ μὴ αὖθις καλὴν ἐχούσης μελέτην· καὶ τῶν μὲν αὐτομάτων ἀγαθῶν οὐ τὸν λαδόντα αἴτιον εἶναι, τῶν δὲ παρὰ γνώμην προσπασόντων σκυθρωπῶν παραμυθίαν τὸ γε προσηκόντως βεβουλευσθαι.

- ζ'. Παρασκευάζουσι μὲν οὖν ἐν ταῖς μελέταις τῶν δπλων οὐ τὰ σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς ἀλκίμους. Προσασκούνται δὲ καὶ τῷ φόβῳ. Οἱ τε γὰρ νόμοι παρ' αὐτοῖς οὐ λιποταξίου μόνον, ἀλλὰ καὶ βραστώνης ὀλίγης θανατικοῦ, οἱ τε στρατηγοὶ τῶν νόμων φοβερώτεροι· ταῖς γὰρ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τιμαῖς ῥύονται τοῦ δοκεῖν ὡμοὶ πρὸς τοὺς κολαζομένους. Τοσοῦτον δὲ αὐτῶν τὸ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας πειθήνιον, ὡς ἐν τε εἰρήνῃ κόσμον εἶναι καὶ ἐπὶ παρατάξεως ἐν σῶμα τὴν ὅλην στρατιάν. Οὕτως αὐτῶν συναφεῖς μὲν αἱ τάξεις, εὐστροφοὶ δὲ εἰσιν αἱ περιαγωγαί, ὀξεῖαι δὲ ἀκοαὶ μὲν παραγγέλμασιν, ὀφεις δὲ σημείοις, ἔργοις δὲ χεῖρες. Ὅθεν δρᾶσαι μὲν αἰ ταχεῖς, βραδύτατοι δὲ παραθεῖν εἰσιν. Οὐδὲ ἔστιν ὅπου συστάντες ἢ πλήθους ἡττήθησαν ἢ στρατηγημάτων ἢ δυσχωρίας, ἀλλ' οὐδὲ τύχης· καὶ γὰρ ταύτης αὐτοῖς τὸ κρατεῖν βεβαιότερον. 36 Οἷς οὖν βουλή μὲν ἄρχει πράξεις, ἔπεται δὲ τοῖς βεβουλευμένοις στρατὸς οὕτω δραστήριος, τί θαυμαστὸν εἰ πρὸς οὖν μὲν Εὐφράτης, ὠκεανὸς δὲ πρὸς ἐσπέραν, μεσημβρινὸν δὲ Λιβύης τὸ πιότατον, καὶ πρὸς ἄρκτον Ἰστρος τε καὶ Ῥῆνος τῆς ἡγεμονίας ὅροι; δέοντως γὰρ 40 ἂν τις εἰποι τὸ κτῆμα τῶν κτησαμένων ἔλασσον.

- η'. Ταῦτα μὲν οὖν διεξῆλθον οὐ Ῥωμαίους ἐπαινέσαι προαιρούμενος τοσοῦτον ὅσον εἰς τε παραμυθίαν τῶν κειρωμένων καὶ εἰς ἀποτροπὴν τῶν νεωτεριζόντων. Εἴη δ' ἂν τοῖς ἀγνοοῦσι τῶν φιλοκαλούντων καὶ 45 πρὸς ἐμπειρίαν ἢ ἀγωγὴ τῆς Ῥωμαίων στρατιᾶς. Ἐπαινέμι δὲ ὅθεν ἐπὶ ταῦτα ἐξέβην.

ΚΕΦ. Γ'.

- Οὐεσπασιανὸς μὲν ἅμα τῷ παιδί Τίτῳ διατρέβων τῶς ἐν Πτολεμαίδι συντάσσει τὰς δυνάμεις. Ὁ δὲ τὴν Γαλιλαίαν κατατρέχων Πλάκιδος, ἐπεὶ πολὺ μὲν 50 πλῆθος ἀνηρῇ τῶν καταλαβανομένων (τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἀσθενέστερον Γαλιλαίων καὶ ταῖς ψυχαῖς ἐναποκάμνον), δρῶν δὲ τὸ μάχιμον αἰ συμφεῦγον εἰς τὰς ὑπὸ

galeas et loricas omnes habent, uti pedites. Qui vero delecti imperatori a satellitio sunt, nullo armorum genere ab equitibus turmarum discrepant: semperque agmina, cui sorte id obtigerit, is ducit.

6. Et ejusmodi quidem sunt Romanorum itinera et mansiones, itemque armorum differentia. In praeliis autem nihil inconsulto et temere agunt aut subito et praecipiti impetu, sed prius semper consilia ineunt quam manum operi admoveant, et tunc demum opus exsequuntur, quum de eo fuerit existimatum. Qua re fit ut aut quam minime errent, aut si erraverint facile possint errores corrigere. Imo infortunium, quod consultationem prius adhibitam sequitur, melius esse arbitrantur prosperis successibus qui fortunae debentur; quasi bonum quidem fortuitum eos alliciat ad negligentiam, consultatio vero, etsi aliquando male cedat, ad cavendum ne idem rursus eveniat rectam cogitationem suggerat; et bonorum quidem fortuitorum non eum auctorem esse cui contigerint, tristitum vero quia praeter sententiam accidunt solamen esse quod bene consulta fuerint.

7. Et armorum quidem exercitatione efficitur ut non modo corpora, sed animi quoque militum fortiores sint. Quin et necesse est ut in armis se exercent poenae formidine. Nam et leges apud eos non solum ob aciem desertam, sed etiam ob quamvis inertiam et socordiam poenam isrogant capitale; et imperatores magis quam ipsae leges terribiles: fortes vero honoribus afficiendo faciunt ne crudeles videantur in eos qui supplicia luunt. Tanto autem obsequio ducibus obtemperant, ut et in pace ornamento sint et in acie totus exercitus unum videatur corpus. Ita inter se apti copulatique sunt ordines, et faciles circumductiones, ita acutis auribus ad mandata, oculisque ad signa attentis et ad opera manibus. Unde semper ad agendum quidem celeres, ad patiendum vero tardissimi sunt. Nec est ubi praelium committentes aut multitudini cesserint, aut strategematis, aut locorum difficultati; imo ne fortunae quidem: nam hac quoque certior est illis et constanter victoria. Quibus itaque consilium quidem rerum gerendarum initium est, consultaque adeo strenuus sequitur exercitus, quid miri si ab oriente Euphrates, et Oceanus ad occasum, itemque a meridie Africae regio fertilissima, et ad septemtrionem Ister et Rhenus imperii limites sint? Nam jure merito quis dixerit ditionem dominis minorem esse.

8. Et ista quidem persequutus sum non tam proposito laudibus efferendi Romanos quam ut et solamen devictis adhiberem, et novarum rerum cupidos ab istis abstererem. Fortasse autem Romanae militiae via et ratio illis ad experientiam aliquid conferet, qui bonarum artium studiosi rei hujusce ignari sint. Sed eo unde huc digressus sum redeo.

CAP. VI. (VII.)

Vespasianus quidem una cum Tito filio in Ptolemaide interim moratus exercitum ordinabat. At vero Galileam incursibus vastans Placidus, postquam magnam quidem eorum quos comprehenderat multitudinem interemerat (haec autem erat Galilaeorum plebs imbecillior, et quibus animi fatiscebant), videbatque pugnacissimos quosque sem-

τοῦ Ἰωσήπου τειχισθείσας πόλεις, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν
 δχυρωτάτην αὐτῶν Ἰωταπάτα, οἰόμενος ἐξ ἐφόδου μὲν
 αἰρήσειν ῥαδίως, μέγα δὲ κλέος ἑαυτῷ παρὰ τοῖς ἡγε-
 6 μόσι κάκεινοις ὄφελος εἰς τὰ λοιπὰ παρέξειν· προσχω-
 ρήσειν γὰρ δεῖι τὰς ἄλλας πόλεις, τῆς καρτερωτάτης
 ἔχομένης. Πολύ γε μὴν διήμαρτε τῆς ἐλπίδος. Ἐπιόντα
 γὰρ αὐτὸν οἱ Ἰωταπατῆνοι προαισθόμενοι πρὸ τῆς πό-
 λεως ἐκδέχονται, καὶ τοῖς Ῥωμαίοις συρραγέντες ἀδο-
 κήτως, πολλοὶ καὶ πρὸς μάχην ἔτοιμοι πρόθυμοί τε,
 10 ὥς ἂν ὑπὲρ κινδυνευούσης πατρίδος καὶ γυναικῶν καὶ
 τέκνων, τρέπονται ταχέως, καὶ πολλοὺς μὲν τιτρώ-
 σκουσι τῶν Ῥωμαίων, ἑπτὰ δὲ ἀναιροῦσι, διὰ τὸ μήτε
 ἄτακτον αὐτῶν τὴν ὑποχώρησιν γενέσθαι καὶ τὰς
 πληγὰς ἐπιπολαίους, πεφραγμένων πάντοθεν τῶν σω-
 15 μάτων, τοὺς τε Ἰουδαίους πόρρωθεν βάλλειν πλέον ἢ
 συμπλέκεσθαι θαρρεῖν, γυμνῆτας ὀπλίταις. Ἐπεσον
 δὲ καὶ τῶν Ἰουδαίων τρεῖς ἄνδρες καὶ ἐτρώθησαν ὀλί-
 γοι. Ὁ Παλίδος μὲν οὖν τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ὁρμῆς
 ἀτονώτερος εὐρεθεὶς φεύγει.

(H'). β'. Οὐς πασιανὸς δὲ ὥρμημένος αὐτὸς ἐμβάλλειν
 εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐξελαύνει τῆς Πτολεμαίδος, διατάξας
 τὴν στρατιὰν ὀδεύειν, καθὰ Ῥωμαίοις ἔθος. Τοὺς μὲν
 γε ψιλοὺς τῶν ἐπικούρων καὶ τοξότας προάγειν ἐκέ-
 20 λευσεν, ὥς ἀνακόπτοιεν τὰς ἐξαπιναιούς τῶν πολεμίων
 ἐπιδρομὰς καὶ διερευνῶν τὰς ὑπόπτους καὶ λοχᾶσθαι
 δυναμένας ὕλας. Οἷς εἶπετο καὶ Ῥωμαίων ὀπλιτικῆς
 25 μοῖρα, πεζοὶ τε καὶ ἵππεις. Τούτοις ἄφ' ἐκάστης ἐκα-
 τονταρχίας ἠκολούθουν δέκα, τὴν τε αὐτῶν σκευὴν καὶ
 τὰ μέτρα τῆς παρεμβολῆς φέροντες, καὶ μετ' αὐτοὺς
 30 ὀδοποιοί, τὰ τε σχολιὰ τῆς λεωφόρου κατευθύνειν καὶ
 χθαμαλοῦν τὰ δύσβατα, καὶ τὰς ἐμποδίους ὕλας προ-
 νακόπτειν, ὥς μὴ ταλαιπωροῖτο δυσποροῦν τὸ στράτευμα.
 Κατόπιν δὲ τούτων, τὰς τε ἰδίαις καὶ τὰς τῶν ὑπ' αὐτὸν
 ἡγεμόνων ἑταῖρας ἀποσκευὰς, καὶ συχνούς ἐπὶ τούτοις
 35 πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἱππέων. Μεθ' οὗς αὐτὸς ἐξήλαυσε,
 τοὺς τε ἐπιλέκτους τῶν πεζῶν καὶ ἱππέων καὶ τοὺς λο-
 χοφόρους ἔχων· εἶπετο δὲ αὐτῷ τὸ ἴδιον τοῦ τά-
 γματος ἱππικὸν, ἴδιοι γὰρ ἐκάστου τάγματος εἴκοσι
 40 πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἱππεῖς. Τούτοις δὲ ἠκολούθουν οἱ τὰς
 ἐλεπόλεις φέροντες ὄρεῖς καὶ τὰ λοιπὰ μηχανήματα.
 Μετὰ δὲ τούτους ἡγεμόνες τε καὶ σπειρῶν ἑπαρχοὶ σὺν
 χιλιάρχοις, ἐπιλέκτους περὶ σφᾶς στρατιώτας ἔχοντες.
 Ἐπειτα αἱ σημαῖαι περιίσχουσιν τὸν ἄετον, ὃς παντὸς
 45 ἄρχει Ῥωμαίοις τάγματος, βασιλεὺς τε οἰωνῶν ἀπάν-
 των καὶ ἀλκιμώτατος ὢν· δ' δὲ καὶ τῆς ἡγεμονίας
 τεκμήριον αὐτοῖς καὶ κληδὸν ἄφ' οὗς ἂν ἴωσι τοῦ κρα-
 τήσειν δοκεῖ. Τοῖς ἱεροῖς δὲ ἠκολούθουν οἱ σαλπιγ-
 κταί, καὶ κατόπιν αὐτῶν ἡ φάλαγξ τὸ στίφος εἰς ἐξ
 50 πλάτωνουσα. Τούτοις παρείπετό τις ἑκατοντάρχης ἐξ
 ἔθνους τὴν τάξιν ἐπισκοπούμενος. Τὸ δὲ οἰκετικὸν ἐκά-
 στου τάγματος ἄπαν τοῖς πεζοῖς εἶπετο, τὰς ἀποσκευὰς
 τῶν στρατιωτῶν ἐπὶ τοῖς ὄρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις
 φέροντες. Κατόπιν δὲ πάντων τῶν ταγμάτων ὁ μίσθιος

per in civitates confugere, quas Josephus communierat, ad
 munitissimam omnium, Jotapata, properavit, existimans
 eam quidem primo impetu facile captum iri, magnam
 vero apud duces sibimet gloriam, atque illis ad reli-
 quas res gerendas emolumentum acquisitum esse : alias
 quippe civitates metu deditionem facturam esse, validissima
 occupata. Ceterum de spe multum aberravit. Nam quum
 ipsum adventantem praesensissent Jotapateni, extra urbem
 excipiunt, praelioque ex improviso Romanos adorti, multi
 et ad pugnam parati simul et acres, utpote pro salute pa-
 triae et conjugum et liberorum, statim eos in fugam vertunt,
 plurimosque e Romanis sauciant, septem vero solum in-
 terficiunt, quod solutis nequaquam ordinibus pedem re-
 ferrent, septisque undique corporibus summa tantum cute
 vulnerati essent, et Judaei magis eminus jaculari quam
 manus conserere audent, leviter armati cum gravis ar-
 maturae militibus. Ex ipsis autem Judaeis tres ceciderunt,
 paucis praeterea sauciatis. Et Placidus quidem infirmior
 compertus quam ut urbem aggrederetur in fugam se con-
 jicit.

(VIII.) 2. Vespasianus vero quum ipse desiderio flagrasset
 invadendi Galilaeam, egreditur Ptolemaide, exercitus profe-
 ctione ordinata more Romano. Auxilia enim levis arma-
 turae et sagittarios praere jussit, ut repentinos hostium in-
 cursus inhiherent, utque suspectas et opportunas insidiis
 silvas scrutarentur. Quos sequebatur Romanorum pedi-
 tatus equitatusque pars gravis armorum. Illos excipiebant
 e singulis centuriis deni, et arma sua necessariaque portan-
 tes et castrorum mensuras. Et post illos ibant itineris pa-
 tefactores, ut et obliqua viarum recta facerent et aspera
 complanarent, silvasque obstantes praeciderent, ne transitu
 difficili et impedito fatigaretur exercitus. Illorum autem a
 tergo et sua et legatorum impedimenta ordinavit, quibus se-
 curitatis gratia multos equites adjunxit. Post quos ipse in-
 ce-
 debat, pedites delectos equitesque et lancearios secum ha-
 bens, ipsumque sequebatur proprius legioni equitatus :
 proprii enim erant unicuique legioni equites centum et
 viginti. Illis vero proximi ibant muli qui helepoles aliasque
 machinas ferebant. Post illos legati et cohortium praefecti
 cum tribunis, lectis militibus stipati. Deinde signa aquilae
 circumdata, quae omni legioni apud Romanos praest, regina
 ipsa omnium avium, eademque valentissima : unde etiam
 imperii signum ipsis est et velut omen victoriae in quos-
 cunque eunt. Sacra autem signa sequebantur tubicines :
 et post hos phalanx eorum virorum ordinibus dilatata : qui-
 bus adjunctus erat ex more centurio quidam, cujus munus
 erat inspicere ordinem servandum. Servi autem cuncti
 uniuscujusque legionis pedites sequebantur, militum impe-
 dimenta mulis et jumentis agentes. Et post omnes legiones
 multitudo mercenariorum, quos securitatis gratia agminum

δχλος, οἷς οὐραγοὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἠκολούθουν πεζοὶ τε καὶ ὀπλίται καὶ τῶν ἵππεων συχνοί.

γ'. Οὕτως δδευσας Οὐεσπασιανὸς μετὰ τῆς δυνάμεως πρὸς τοὺς ὄρους ἀφικνεῖται τῆς Γαλιλαίας, ἐνθα κατα-
 5 στρατοπεδευσάμενος ὠρμημένους εἰς πόλεμον τοὺς στρα-
 τιώτας κατεῖχεν, ἐπιδεικνύμενός τε τὴν στρατιάν εἰς
 κατάπληξιν τοῖς πολέμοις, καὶ μετανοίας διδοὺς και-
 ρόν, εἰ πρὸ μάχης μεταβάλλοιτο. Ἄμα δὲ καὶ πρὸς
 πολιορκίαν τῶν ἐρυμάτων ἐξηρτύετο. Μετάνοιαν μὲν
 10 οὖν τῆς ἀποστασίας ὄφθεις ὁ στρατηγὸς πολλοὺς ἐνειρ-
 γάσατο, κατάπληξιν δὲ πᾶσιν. Οἱ γὰρ περὶ τὸν Ἰώ-
 σηπον ἐστρατοπεδευκότες οὐκ ἀποθεν τῆς Σεπφώρεως,
 παρὰ πόλιν Γαρίν καλουμένην, ἐπεὶ πλησιάζοντα τὸν
 πόλεμον ἤκουσαν ὅσον τε οὕτω τοὺς Ῥωμαίους συμμύ-
 15 ζοντας σφίσιν, οὐ μόνον πρὸ μάχης, ἀλλὰ καὶ πρὶν
 ἰδεῖν τοὺς ἐχθροὺς, διασκίδνανται φυγῇ. Καταλείπα-
 ται δὲ ὁ Ἰώσηπος μετ' ὀλίγων, καὶ κατιδὼν ὥς οὔτε
 δεχέσθαι τοὺς πολέμιους ἀρετὴν ἔχει δύναμιν, καὶ
 πεπτωκότα τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων, ἄσμενοί τε
 20 ἂν εἰ πιστεύοιτο χωροῖεν οἱ πλείους ἐπὶ σπονδᾶς, ἐδε-
 δεικεῖ μὲν ἤδη περὶ παντὸς τοῦ πολέμου, τότε δὲ ὥς
 πορρωτάτω χωρῖζεσθαι τῶν κινδύνων ἔκρινεν ἀναλαβὼν
 δὲ τοὺς συμμεινάντας εἰς Τιβεριάδα καταφεύγει.

ΚΕΦ. Ζ'.

Οὐεσπασιανὸς δὲ τῇ πόλει τῶν Γαδαρέων ἐπελθὼν
 25 αἰρεῖ τε κατὰ πρώτην ἐφοδὸν αὐτὴν, μαχίμου πλήθους
 ἔρημον καταλαβὼν, καὶ παρελθὼν εἰσω πάντας ἡδηδὸν
 ἀναίρει, μηδεμίαν τῶν Ῥωμαίων ἡλικίας ἔλεον ποιου-
 μένων, μίσει τῷ πρὸς τὸ ἔθνος, καὶ μνήμῃ τῆς κατὰ
 τὸν Κέστιον αὐτῶν παρανομίας. Ἐμπύρρησι δ' οὐ μό-
 30 νον αὐτὴν τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ τὰς περὶ ξυμίας πᾶσας
 τε καὶ πολίχνας, ἃς μὲν παντελῶς ἐκλελειμμένας, ἔστι
 δὲ ἃς αὐτὸς ἐξανδραποδιζόμενος.

(Γ.) β'. Ὁ δὲ Ἰώσηπος ἦν πρὸς ἀσφάλειαν εἰλετο
 πόλιν αὐτὸς ἐνέπλησεν δέους καταφυγῶν. Οἱ δὲ ἀπὸ τῆς
 35 Τιβεριάδος οὐκ ἂν, εἰ μὴ πρὸς ἅπαν ἀπεγνώκει τὸν πόλε-
 μον, τραπῆναι ποτε αὐτὸν ὄντο. Καὶ κατὰ τοῦτό γε
 οὐ διημάρτανον αὐτοῦ τῆς γνώμης. Ἐώρα μὲν γὰρ οἱ
 ῥέψει τὰ Ἰουδαίων τέλους, καὶ μίαν αὐτῶν ἔχει σωτη-
 ρίαν εἰ μεταβάλλοιτο. Αὐτὸς δὲ καίπερ συγγνωστή-
 40 σεσθαι παρὰ Ῥωμαίοις προσδοκῶν, θμως τεθνάναι
 μᾶλλον εἰλετο πολλάκις ἢ καταπροδοῦς τὴν πατρίδα
 καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῷ στρατηγίαν ὑβρίσας εὐ-
 τυχεῖν παρ' οἷς πολεμήσων ἐπέμψθη. Γράφειν οὖν
 τοῖς ἐν τέλει τῶν Ἱεροσολύμων θιέγνω μετὰ ἀκριβείας
 45 τὰ πράγματα, ὥς μήτε ἐπὶ τὸ μέζον ἐξάρας τὴν πο-
 λεμίων ἰσχὺν αὐθὺς εἰς δειλίαν κακίζοιτο, μήτε ἐνδεέ-
 στερον ἀπαγγεῖλαι, καὶ μετανοήσαντας ἰσως θρασύνειεν,
 ἵνα τε ἡ σπονδᾶς αἰρούμενοι ταχέως ἀντιγράφωσιν, ἢ
 πολεμεῖν ἐγκωχότες, ἀξιόμαχον πρὸς Ῥωμαίους πέμ-
 50 ψωσιν αὐτῷ δύναμιν. Ὁ μὲν οὖν ταῦτα ἐπιστείλας

coactores excipiebant, pedites levis gravisque armaturam cum multis equitibus.

3. In hunc modum profectus Vespasianus cum copiis suis ad Galilææ fines pervenit : ubi castris positis milites ad bellum incitatos continebat, in hostium conspectum adducens exercitum, ut ei terrorem illis incuteret, et spatii aliquid daret ad resipiscendum, si vellent ante prælium consilia mutare. Simul autem omnia ad munitiones oppugnandas parabat. Et conspectus quidem exercitus dux fecit ut multos defectionis pœniteret utque animis consternarentur omnes. Nam Josephus et qui cum eo castra posuerant non longe a Sepphori, ad urbem Garin appellatam, postquam hostes in propinquo esse acceperant, et Romanos fere in eo esse ut manus secum consererent, non solum ante pugnam, sed etiam antequam hostes conspicerent fuga disjecti sunt. Cum paucis autem Josephus, ubi animadvertit quod ad excipiendos hostes non satis copiarum haberet et Judæorum animi concidissent, quodque libenter, si crederentur, plerique ad fœdera irent, jam tum metuebatur de totius belli eventu, et eo tempore quam longissime a periculis se subducere statuebat; assumptisque qui cum ipso remanserant, Tiberiadem confugit.

CAP. VII. (IX.)

Vespasianus autem, Gadarensium civitatem adortus, et primo impetu eam in potestatem suam redigit, quod civibus plerisque ætatis militaris vacuum reperisset, et in eam ingressus puberes omnes interfici jussit, Romanis nulli ætati misericordiam adhibentibus, tam ex odio in gentem quam memoria iniquitatis illorum in Cestium. Incendit autem non solum civitatem istam, sed etiam omnes circumcirca vicos et oppidula, nonnullis quidem penitus derelictis, ex aliis vero incolis in captivitatem ab ipso abductis.

(X.) 2. Josephus autem civitatem, quam suæ incolumitatis ergo elegerat, ipse in eam fugiendo metu opplevit. Nam Tiberienses nunquam eum, nisi omnino de belli successu desperasset, in fugam se daturum fuisse existimabant. Atque eatenus non aberrabant de animi ejus sententia conjectantes. Videbat enim quorsum evaderent res Judæorum, nullamque ad salutem illis apertam iri viam, nisi consilia mutarent. Ille vero, quamvis a Romanis veniam consequuturum esse speraret, sæpenumero tamen optabat potius emori quam patria prodita et belli sibi commissi administratione dedecorata apud illos feliciter agere, quibuscum pugnatum missus erat. Decrevit igitur magistratibus Hierosolymitanis accurate scribere quemadmodum sese res haberent, ut neque in majus extollendo hostium vires posthac timiditatis argueretur, aut eas narratione sua extenuando fortasse cepti etiam pœnitentes audaciores redderet, utque cito rescriberent, si fœdus eis placeret, aut, si bellum gerere statuerent, copias ad confligendum cum Romanis idoneas ipsi mitterent. Et ille quidem, simul atque

πέμπει διὰ τάχους ἐπὶ Ἱεροσολύμων τοὺς τὰ γράμματα κομίζοντας.

γ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ ὠρμημένος ἐξαίρει τὴν Ἰωταπάτην (πέπυστο γὰρ εἰς αὐτὴν πλείστους τῶν πολεμίων συμπεφευγέναι, καὶ ἄλλως ὁρμητήριον ἰσχυρὸν οὖσαν αὐτῶν), πέμπει πεζούς τε καὶ ἱππεῖς τοὺς προεξομολοῦντας τὴν ὁδὸν, ὁρεινὴν ὑπάρχουσαν καὶ πετρώδη, δύσβατόν τε καὶ πεζοῖς, ἱππεῦσι δὲ ἀμήχανον. Οἱ μὲν οὖν τέσσαρσιν ἡμέραις ἐξειργάσαντο, καὶ πλατεῖαν ἤνοικαν τῇ στρατιᾷ λεωφόρον. Τῇ πέμπτῃ δὲ ὁ Ἰώσηπος (αὕτη δὲ ἦν Ἀρτεμισίου μηνὸς εἰκοστὴ πρώτη) φθάνει παρελθὼν εἰς τὴν Ἰωταπάτην ἐκ τῆς Τιβεριάδος, καὶ πεπτωκότα τοῖς Ἰουδαίοις ἀνίστησι τὰ φρονήματα. (ΙΑ'.) Οὐεσπασιανῶ δὲ τις εὐαγγελίζεται τὴν μετάβασιν τοῦ ἀνδρὸς αὐτόμολος καὶ κατήπειγεν ἐπὶ τὴν πόλιν, ὡς μετ' ἐκείνης αἰρήσονται πᾶσαν Ἰουδαίαν, εἰ λάθοι τὸν Ἰώσηπον ὑποχείριον· ὃ δὲ ἀρπάσας ὥσπερ μέγιστον εὐτύχημα τὴν ἀγγελίαν καὶ προνοίᾳ θεοῦ τὸν συνετώτατον εἶναι δοκούντα τῶν πολεμίων οἰόμενος εἰς αὐτὴν αἰρήσεται εἰρηνὴν παρελθεῖν, εὐθέως μὲν σὺν χιλίοις ἱππεῦσι πέμπει Πλάκιδον, καὶ δεκαδάρχην Ἐβούτιον, ἀνδρά τῶν ἐπισήμων κατὰ χεῖρα καὶ σύνεσιν, περικατασχέειν κελεύσας τὴν πόλιν, ὡς μὴ λάθοι διαδρὰς ὁ Ἰώσηπος.

δ'. Αὐτὸς δὲ μετὰ μίαν ἡμέραν ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν δύναμιν εἵπετο καὶ μέχρι δελῆς δεύσας πρὸς τὴν Ἰωταπάτην ἀφικνεῖται. Ἀναλαβὼν δὲ τὴν στρατιάν εἰς τὸ προσάρκτιον αὐτῆς μέρος πρὸς τινὶ λόφῳ στρατοπεδεύεται, διέχοντι σταδίους ἑπτὰ τῆς πόλεως, περὶ ῥώμενος ὡς μάλιστα τοῖς πολεμίοις εὐσύνοπτος εἶναι, πρὸς ἐκπλήξιν· ἣ καὶ παραχρῆμα τασαύτη τοὺς Ἰουδαίους κατέσχευε, ὡς μηδένα τοῦ τείχους τολῆσαι προελθεῖν. Ῥωμαῖοι δ' εὐθέως μὲν ἀπώκνησαν προσβαλεῖν, δι' ὅλης ὠδεουκτὸς ἡμέρας· διπλῇ δὲ τῇ φάλαγγι κυκλῶντι τὴν πόλιν καὶ τρίτῃ ἐξωθεν περιεσθῆσι τὴν ἵππον, πάσας ἀποπράσσοντες αὐτοῖς τὰς ἐξόδους. Τοῦτο γὰρ ἐν ἀπογνώσει σωτηρίας παρώχυνε τοὺς Ἰουδαίους πρὸς τολμᾶν· οὐδὲν γὰρ ἀνάγκης ἐν πολέμῳ μαχίμωτερον.

ε'. Γενομένης δὲ μετ' ἡμέραν προσβολῆς, τὸ μὲν πρῶτον Ἰουδαῖοι κατὰ χώραν μένοντες ἀντιῆγον ἀντικρὺ τῶν Ῥωμαίων, ἐξεστρατοπεδευκότες πρὸ τοῦ τείχους. Ὡς δὲ Οὐεσπασιανὸς τούτοις μὲν τοὺς τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ πᾶν τὸ τῶν ἐκβολῶν πλῆθος ἐπιστήσας ἐπέτρεψε βάλλειν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν πεζῶν εἰς τὸ πρόσαντες ἀνώθει καθ' ὃ τὸ τεῖχος ἦν εὐάλωτον, δέσας ὁ Ἰώσηπος περὶ τῇ πόλει προπηδᾷ, καὶ σὺν αὐτῷ πᾶν τὸ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος. Συμπεσόντες δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἄνθρωποι τοῦ μὲν τείχους ἀνέστειλαν αὐτούς, πολλὰ δὲ ἐπεδείκνυντο χειρῶν ἔργα καὶ τολμῆς. Οὐκ ἐλάσσω γὰρ μὴν ὢν ἔδρων ἀντίπασχον. Ὅσον γὰρ αὐτοὺς ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις, τοσούτον τοὺς Ῥωμαίους αἰδὼς παρεκρῶτει· καὶ τοὺς μὲν ἐμπειρία μετ' ἀλκῆς, τοὺς δὲ θράσος ὥπλιζε τῷ θυμῷ στρατηγούμε-

ista scripserat, statim mittit qui literas Hierosolyma perferrent.

3. Vespasianus autem, incitatus ad Jotapata excindenda (audiverat enim quamplurimos hostium eo confugisse, et praeterea hoc eorum receptaculum perquam validum esse), pedites equitesque praemittit qui viam complanarent, montanam admodum et saxosam, vel peditibus difficilem et impeditam, equitibus vero omnino insuperabilem. Et illi quidem quatuor diebus opus confecerunt et planam exercitui viam aperuere. Quinto autem die, qui erat mensis Artemisii vigesimus primus, Jotapata ingredi occupat Josephus Tiberiade profectus, et Judaeos animo dejectos erigit. (XI.) Quum vero transitum ejus Vespasiano quidam transfuga nunciaret, eumque ad hoc maxime urgeret ut ad urbem ire contenderet, quod cum ea totam Judaeam occupaturus esset, modo Josephum caperet: tum ille, nuncio pro maxima felicitate arrepto, dei providentia factum ratus ut qui hostium prudentissimus videretur ultro se in custodiam traderet, statim quidem cum mille equitibus eo mittit Placidum, unaque Ebutium decurionem, virum tam manus fortitudine quam rerum scientia insignem, illisque praecipit urbem circumdare, ne clam inde Josephus aufugeret.

4. Ille autem una post die cum copiis suis omnibus sequutus est, factoque ad seram usque vesperam itinere Jotapata pervenit. Adducto vero ad septemtrionalem ejus partem exercitu, in quodam tumulo castra metatur, distante ab urbe stadiis septem, id agens de industria ut quam maxime ab hostibus conspiceretur, ad terrorem incutendum: qui tantus continuo Judaeos invasit, ut nemo muris egredi auderet. Romani autem statim quidem impressionem facere supersederunt, quod per totum diem in itineribus fuissent; aciem vero duplicem urbi circumdant, ac tertiam praeterea circumjiciunt, eamque equitum, omnes Judaeis exitus obstruentes. Id quod Judaeos, ut qui de salute desperarent, ad animos sumendos incitabat: nihil enim in bello homines pugnaciores facit quam necessitas.

5. Postridie vero aggressionem facta primo quidem Judaei, qui in ista regione manserant, castris extra urbem ante muros positis, Romanis obviam ibant. Quum autem Vespasianus illis sagittarios quidem admovisset et funditores et universos eminens jaculantes, missilibus eos uti permisit, ipse vero cum peditibus locum acclivem ascendebat, ubi murus erat expugnabilis: tunc Josephus civitati metuens prosiluit, et cum eo cuncta Judaeorum multitudo. Simulque Romanos omnes adorti, a muris quidem illos repulerunt, et multa tam manu forti quam animo virili ediderunt facinora; ceterum non minora quam patrabant vicissim perpessi sunt. Nam quantum ipsos salutis desperatio, tantum Romanos pudor incitabat: et hos quidem peritiam cum fortitudine, illos vero armabat audacia animis

νους. Παραταζάμενοι δὲ δι' ἄλης ἡμέρας νυκτὶ διαλύονται, τρώσαντες μὲν πλείστους Ῥωμαίων, τρισκαίδεκα δὲ ἀνελόντες ἄνδρας· αὐτὼν δὲ ἔπεσον μὲν δέκα καὶ ἑπτὰ, τραυματῖαι δὲ ἐγένοντο ἑξακόσιοι.

5 ζ'. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ πάλιν προσβάλλουσι τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξελθόντες πολλὴ καρτερώτερον ἀντιπαρέταξαντο, θαρραλεώτεροι μὲν ἐκ τοῦ παρὰ λόγον ἀντισχεῖν τῇ προτέρᾳ γεγενημένοι, χρώμενοι δὲ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις μαχίμωτέροις· ὑπὸ γὰρ αἰδοῦς εἰς ὄργην ἐξεκαίοντο, 10 τὸ μὴ ταχέως νικᾶν ἦσαν ἠγούμενοι. Καὶ μέχρι πέμπτης ἡμέρας προσβολαὶ μὲν ἐγίνοντο τῶν Ῥωμαίων ἀδιαιλείπτοι, ἐκδρομαὶ δὲ τῶν Ἰωταπατινῶν καὶ τειχομαχίαι καρτερώτεραι· καὶ οὕτε Ἰουδαῖοι τὴν τῶν πολεμίων ἰσχύον καταρρώδουν, οὕτε Ῥωμαῖοι πρὸς τὸ τῆς 15 πόλεως δυσάλωτον ἀπέκαμνον.

(ΙΒ'.) ζ'. Ἔστι δὲ Ἰωταπάτη πλὴν ὀλίγου πᾶσα κρημνὸς, ἐκ μὲν τῶν ἄλλων μερῶν πάντοθεν φάραγξιν ἀπείροις ἀποτόμας, ὥς τῶν κατιδεῖν πειωμένων τὰς 20 ὁφείας προεξασθενεῖν τοῦ βάρους· ἀπὸ βορέου δὲ προσιτὴ μόνον, καθ' ὃ λήγοντι τῷ ὄρει πλαγίῳ προσέκτιται. Καὶ τοῦτο δ' ὃ Ἰωσῆπος ἐμπεριελήφει τειχιζῶν τὴν πόλιν, ὥς ἀκατάληπτον εἶναι πολεμίοις τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ἀκρωριεῖαν. Κυκλόθεν δὲ ἄλλοις ὄρεσι καλυπτομένη, 30 πρὶν εἰσαφίκοιτό τις αὐτὴν, παντελῶς ἀόρατος ἦν. Εἶχε μὲν οὕτως ὀχυρότητος Ἰωταπάτη.

η'. Οὐσεπασιανὸς δὲ, τῇ τε φύσει τοῦ χωρίου καὶ ταῖς τολμαῖς τῶν Ἰουδαίων ἀντιφιλονεικῶν, ἔγνω καρτερώτερον ἄπτεσθαι τῆς πολιορκίας, καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἡγεμόνας ἐβουλεύετο περὶ τῆς 35 προσβολῆς. Δόξαν δὲ χεῖσαι τὸ προσιτὸν τοῦ τείχους, ἐπὶ συγκομιδὴν ὕλης ἐκπέμπει πᾶν τὸ στράτευμα, καὶ κοπέντων τῶν περὶ τὴν πόλιν ὀρῶν, συναλισθείσης δὲ ἅμα τοῖς ξυλοῖς ἀπείρου χερμάδος, οἱ μὲν πρὸς ἀλωρὰν τῶν υπερθεν ἀφιεμένων βελῶν γέρρα διατείναντες 40 ὑπὲρ γαρακιωμάτων ἐχώννουν ὑπ' αὐτοῖς, οὐδὲν ἢ μικρὰ βλαπτόμενοι ταῖς ἀπὸ τοῦ τείχους βολαῖς, οἱ δὲ τοὺς πλησίον ὄχθους ἀνασπῶντες γῆν αὐτοῖς ἀδιαλείπτως προσέφερον· καὶ τριχῇ διηρημένων ἀργὸς ἦν οὐδεὶς. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι πέτρας τε μεγάλας ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῖς 45 σκεπάσμασιν αὐτῶν ἐπηφίεσαν καὶ πᾶν εἶδος βελῶν. ἦν δὲ καὶ μὴ δεικνυμένων πολλὸς ὁ φόβος καὶ φοβερός ἐμπόδιον τοῖς ἐργαζομένοις.

θ'. Οὐσεπασιανὸς δὲ ἐν κύκλῳ τὰς ἀφετηρίους μηχανὰς ἐπιστήσας (τὰ πάντα δὲ ἦν ἑκατὸν ἐξήκοντα ὀρ- 46 γανα), βάλλειν ἐκέλευσε τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους. Ὁμοῦ δὲ οἱ τε καταπέλται τὰς λόγχας ἀνεροῖζον καὶ ταλαντῖαιο λίθοι μέγεθος ἐκ τῶν πετροβόλων ἐβάλλοντο, πῦρ τε καὶ πλῆθος ἀθρόων ὀστῶν, ἅπερ οὐ μόνον τὸ τεῖχος ἀνεπίδατον τοῖς Ἰουδαίοις ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τῆς 50 ἐντὸς οὐσῆς ἐφικνεῖτο χώρας. Καὶ γὰρ τὸ τῶν Ἀράβων τοξωτῶν πλῆθος, ἀκοντισταὶ τε καὶ σφενδονῆται πάντες, ἅμα τοῖς μηχανήμασιν ἐβαλλον. Οὐ μὴν εἰργόμενοι τῆς καθύπερθε ἀμύνης ἡρέμουν. Ἐκτρέχοντες γὰρ ληστερικώτερον κατὰ λόγους περιέσπων τε τῶν ἐο-

iracundis militantes. Quum autem tota die pugnatum esset, praelium nox dirimit, Romanorum quidem plurimis sauciatis, virisque tredecim interfectis, illorum vero septemdecim quidem ceciderunt, vulnerati autem erant sexcenti.

6. Verumtamen die sequenti facta eruptione iterum adversus aggressos Romanos, multo acrius aciem contra instruxerunt, inde quidem audaciores facti, quod eos pridie præter spem sustinuerant, Romanos vero tum pugnaciores experti, quippe quos pudor in iram accenderat, se superari existimantes quod non cito vicerant. Et usque ad quintum diem in urbem impressionem facere non cessabant Romani, neque ipsi Jotapateni ab excursionibus pugnisque e muro acrioribus: et neque Judæi vires hostium formidabant, neque Romani urbis capiendæ difficultate fatiscabant.

(XII.) 7. Est autem Jotapata propemodum omnis prærupta, ex aliis quidem partibus profundis vallibus adeo præceps, ut in eas despicere cupientium aspectus ante deficiat quam ad imum perveniat; a septemtrione vero tantummodo adiri potest, ubi montis desinentis ad latus declive exedificata est. Quod quidem ipsum muro complexus est Josephus quum civitatem muniret, ut summities ei imminens ab hostibus occupari non possit. Undique autem montibus circumsepta, priusquam in eam quis perveniret, omnino conspici nequibat. Ad hunc quidem modum communita erat Jotapata.

8. Vespasianus autem, et contra loci naturam contendere volens et contra Judæorum audaciam, statuit urbem acriter oppugnare, et advocatis quos sub se habebat ducibus, cum illis de impressione facienda consultabat. Quum autem visum esset aggerem excitare, qua parte murus accessu erat facilis, totum ad comportandam materiam mittit exercitum, urbiq; propinquis montibus excisis, simulque cum lignis magna vi lapidum congesta, alii quidem cratibus, ad evitanda jacula desuper missa, super vallis expansis, sub illis aggerem construebant, nihil aut parum admodum telis, quæ de muro jacerentur, læsi; alii vero, propinquos tumulos evellentes, terram illis sine intermissione afferebant, cumque trifariam divisi essent, nemo otiosus erat. At Judæi saxa ingentia et omne telorum genus in eorum tegumenta e muris immiserunt: quorum multa licet minime penetrarent, magnum tamen sonitum edentia et horribilem impedimento erant operantibus.

9. At Vespasianus, quum missilium machinas circumposuisset (organa autem omnia erant centum et sexaginta) eos qui super murum astarent jussit impetere. Simul igitur et catapultæ lapceas cum stridore jaciebant, et e ballistis lapides talenti pondere mittebantur, ignisque et assidue magno numero sagittæ, quæ non solum murum Judæis inaccessum fecerunt, sed etiam ad spatium intra situm pertingebant. Namque magna Arabum sagittariorum manus, itemque jaculatores et funditores omnes una cum machinis tela emittebant. Non tamen prohibiti ne desuper propugnarent quiescebant. Nam agminibus, prædonum magis ex more, excurrentes, et tegmina operantium undique detra-

γαζομένων τὰς σκέπας καὶ τοὺς γυμνουμένους ἔπαιον· καὶ καθ' ὃ παρείκοιεν ἐκείνοι διερρίπτουν τὸ χῶμα, καὶ τὰ χαρακώματα σὺν τοῖς γέρροις ἐνεπίμπρασαν, μέχρι συνεῖς Οὐεσπασιανὸς τὴν διαίρεσιν τῶν ἔργων αἰτίαν εἶναι τῆς βλάβης (τὰ γὰρ διαστήματα τοῖς Ἰουδαίοις προσβολῆς παρεῖχε τόπον), ἐνοὶ τὰς σκέπας· καὶ συναφθείσης ἅμα αὐταῖς τῆς δυνάμεως ἀνείρχθησαν αἱ τῶν Ἰουδαίων παραβύσεις.

(II'.) Ἰ'. Ἐγειρομένου δὲ τοῦ χῶματος ἤδη καὶ ταῖς 10 ἐπάλξεσιν ὅσον οὐκων πλησιάζοντος, δεινὸν δ' Ἰωσήπος νομίσας εἰ μὴδὲν ἀντιμαχανήσαιοτο τῇ πόλει σωτήριον, συναθροίζει τέκτονας, καὶ τὸ τεῖχος ἐκέλευσεν ὑψοῦν. Τῶν δὲ ἀδύνατον εἶναι φαμένων οἰκοδομεῖν τοσούτοις βέλεσι βαλλομένους, σκέπην αὐτοῖς ἐπινοεῖ τοιάδε. 15 Δρυφάκτους πῆξασθαι κελεύσας ἐμπετάσαι τε βύρσας νεοδόρους βοῶν, ὡς ἂν δέχοιντο μὲν τοὺς ἀπὸ τῶν πετροβολῶν λίθους κολπούμεναι, περιολισθάνοι δὲ ἀπ' αὐτῶν τὰ λοιπὰ βέλη, καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τῆς ἱκμάδος εἰργοίτο, προανίστησι τῶν τεκτόνων· ἐφ' οἷς ἀσφαλῶς 20 ἐργαζόμενοι δι' ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς τὸ τεῖχος ἤγειραν εἰς εἴκοσι πῆχεις τὸ ὕψος, καὶ συγχοῦς μὲν πύργους ἐνυκοδόμησαν αὐτῷ, καρτεράν τε ἐπαλξιν ἐφημόσαντο. Τοῦτο τοῖς Ῥωμαίοις ἐντὸς ἤδη τῆς πόλεως οἰομένοις εἶναι πολλὴν ἐποίησεν ἀθυμίαν καὶ πρὸς τε τὴν ἐπινοίαν 25 τοῦ Ἰωσήπου καὶ τὸ παράστημα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως κατεπλάγησαν.

ια'. Οὐεσπασιανὸς δὲ καὶ πρὸς τὸ πανούργον τοῦ στρατηγήματος καὶ πρὸς τὰς τόλμας παρωξύνετο τῶν Ἰωταπατηνῶν. Πάλιν γὰρ ἀναθαρσέσαντες ἐπὶ τῷ 30 τευχισμῷ τοῖς Ῥωμαίοις ἐπέβλεπον, καὶ καθ' ἡμέραν ἐγίνοντο συμπλοκαὶ κατὰ λόχους, ἐπινοῖα τε ληστρικὴ πᾶσα, καὶ τῶν προστυχόντων ἀρπαγαί, καὶ τῶν ἄλλων ἔργων πυρπολήσεις, ἕως Οὐεσπασιανὸς ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν μάχης, διέγνω προσκαθεζόμενος σπάνει τῶν 35 ἐπιτηδείων αἰρεῖν τὴν πόλιν· ἥ γὰρ ἀναγκαζόμενος ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων ἱκετεύσειν αὐτὸν, ἥ μέχρι παντός ἀπαυθαδισαμένους διαφθαρήσεσθαι λιμῷ, πολὺ τε βράσιον αὐτοῖς χρῆσθαι ἡξίου κατὰ τὴν μάχην, εἰ διαλιπὼν αὐθις ἐκτετρυχωμένοις ἐπιπέσοι. Φρουρεῖν δὲ 40 πάσας αὐτῶν ἐκέλευσε τὰς διεξόδους.

ιβ'. Τοῖς δὲ σίτου μὲν ἦν πλῆθος ἐνδον καὶ τῶν ἄλλων πλὴν ἄλλος ἀπάντων, ἐνδεῖα δὲ ὕδατος, ὡς ἂν 45 πηγῆς μὲν οὐκ οὔσης κατὰ τὴν πόλιν, τῷ δὲ ὁμβρίῳ διαρκουμένων τῶν ἐν αὐτῇ. Σπάνιον δὲ εἴ ποτε τὸ κλίμα τοῦτο θέρους βεταί. Καὶ κατὰ ταύτην τὴν 50 ὥραν πολιορκουμένων ἀθυμία δεινὴ πρὸς τὴν τοῦ δίφους ἐπινοίαν ἦν, ἡσχάλλον δὲ ὡς ἤδη ἐπιλελοιπότες καθάπαν ὕδατος. Ὁ γὰρ Ἰωσήπος τὴν τε πόλιν δρῶν τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων εὐπτορον καὶ τὰ φρονήματα γενναῖα 55 τῶν ἀνδρῶν, βουλόμενός τε Ῥωμαίοις παρ' ἐλπίδα ἐκτεῖναι τὴν πολιορκίαν, μέτρῳ τὸ ποτὸν αὐτοῖς διένεμεν. Οἱ δὲ τὸ ταμιεύεσθαι χαλεπώτερον ἐνδείας ὑπελάμβανον καὶ τὸ μὴ αὐτεξούσιον αὐτῶν πλέον ἐκίνει τὴν 60 ὀρεξιν, καὶ καθάπερ εἰς Ἰσχατον ἤδη δίφους προήκοντες

hebant, nudatosque feriebant : et ubicunque illi loco cederent, aggerem disjiciebant, vallorumque munimenta una cum cratibus incendebant, donec Vespasianus, intellecto operum intervalla hujusce damni causam esse (nam spatia interjecta Judæis locum aggrediendi præbebant), tegumenta omnia in unum conferebat ; et cum ipsis pariter conjunctis copiis factum est ut coercerentur hostium obreptiones.

(XIII.) 10. Jam vero aggere erecto et propemodum propugnaculis æquato, Josephus grave fore ratus si nihil contra moliretur quod urbi salutare esset, opifices convocat, murumque altius attolli jussit. Quomque illi dicerent fieri non posse ut ædificarent dum tot jaculis peterentur, hujusmodi tegmen illis excogitabat. Quam sudas defigi superque eis cruda boum coria expandi præcepisset, ut lapides quidem e tormentis emissos sinuata exciperent, reliqua vero tela inde dilaberentur, et humoris vi ignis arceretur, hoc machinamentum opificibus præstitit, sub quo tuto operantes die nocteque murum ad viginti cubitorum altitudinem exerunt, et crebras turres in eo ædificarunt, validaque adaptarunt propugnacula. Id quod Romanis, jam intra civitatem se esse credentibus, magnam anxietatem injecit, fecitque ut tam ex iis quæ excogitaverat Josephus, quam ex civium præsentī fortitudine animis consternerentur.

11. At Vespasianus et commenti vafricie et Jotapatenorum audacia magis irritabatur. Nam resumpta ex munitione fiducia in Romanos excursiones faciebant, et quotidie turmatim confligebant, et omne genus latrocinia adhibebant, ut et eorum quæ casus obtulerit rapinas, ceterorumque operum igne vastationes, donec Vespasianus, contento a pugna milite, statuit urbem ariete obsidere et necessariorum penuria laborantem capere : aut enim coactos necessariorum inopia ipsi supplicaturos, aut si ad extremum in eadem pertinacia duraverint, fame perituros ; multoque languidiores in pugna eos habiturum esse putabat, si rursus post intervallum inedia attritos adoriatur. Itaque omnes exitus eorum observari jussit.

12. Illis autem intus frumenti satis erat, allarumque rerum præter salem omnium : attamen aqua egebant, utpote quod nullus fons erat intra urbem, imbre autem se sustentabant eam habitantes. Verum rarum est si unquam in illo tractu per æstatem pluit. Quomque illa ipsa tempestate obsiderentur, valde animos despondebant de siti cogitantes ; et indignabantur, ac si aqua prorsus eos defecisset. Josephus enim, quum et civitatem videret aliis necessariis abundare, virosque animo fortes esse, velleique obsidionem Romanis præter expectationem protrahere, certa mensura potum civibus distribuebat. Illi vero aquam ipsis ita dispensari penuria gravius esse existimabant, et cupiditatem ipsorum magis accendebat, quod liberam bibendi potestatem non haberent ; et, quasi ad extre-

ἀπέκαμνον. Διακείμενοι δὲ οὕτως οὐκ ἐλάνθανον τοὺς Ῥωμαίους· ἀπὸ γὰρ τοῦ κατάντους ἑώρον αὐτοὺς ὑπὲρ τὸ τεῖχος ἐφ' ἑνα συρρέοντας τόπον καὶ μετρούμενους τὸ ὕδωρ, ἐφ' ὃν καὶ τοῖς ὀξυβελέσιν ἐξικνούμενοι πολλοὺς ἀνέηρουν.

ιγ'. Καὶ Οὐεσπασιανὸς μὲν οὐκ εἰς μακρὰν τῶν ἐκδοχείων κεκωθέντων ἤλπιζεν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης αὐτῶ παραδοθῆσθαι τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Ἰώσηπος κλάσαι τὴν ἐλπίδα ταύτην αὐτῶ προαιρούμενος ἐμβρέξαι κελεύει πλείστους τὰ ἱμάτια, καὶ κατακρεμάσαι περὶ τὰς ἐπάλξεις, ὥστε περιρρεῖσθαι πᾶν ἐξαπίνης τὸ τεῖχος. Πρὸς τοῦτο ἀθυμία τῶν Ῥωμαίων καὶ κατὰ πληγὴς ἦν, θεασαμένων εἰς χλεῦν τσοῦτον παραναλίσκοντας ὕδατος, οὓς οὐδὲ ποτὸν ἔχειν ὑπελάμβανον. Ὡστε καὶ τὸν στρατηγὸν ἀπογνόντα τὴν δι' ἐνδείας ἀλωσιν τρέπεσθαι πάλιν πρὸς ὅπλα καὶ βίαν· ὃ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις δι' ἐπιθυμίας ἦν. Ἀπεγνωκότες γὰρ ἑαυτοὺς καὶ τὴν πόλιν πρὸ λιμοῦ καὶ διψῆς τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ἠροῦντο.

ιδ'. Ὁ μὲντοι γε Ἰώσηπος πρὸς τῷδε τῷ στρατηγῇ καὶ ἕτερον ἐνενόησεν εἰς περιουσίαν αὐτῷ. Διὰ τίνος χαράδρας δυσβάτου, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν φυλάκων ἀμεινομένης, κατὰ τὰ πρὸς δύσιν μέρη τῆς φάραγγος ἐκπέμπων τινὰς, γράμματά τε πρὸς οὓς ἐβούλετο τῶν ἔξω Ἰουδαίων διεπέμψατο καὶ παρ' αὐτῶν ἐλάμβανε, παντός τε ἐπιτηδείου τῶν ἐπιλελοιπότην ἀνὰ τὴν πόλιν εὐπόρητος, ἔρπειν τὰ πολλὰ παρὰ τὰς φυλακὰς κελεύσας τοῖς εἰσιούσι, καὶ τὰ νῦτα καλύπτειν νάκεις, ὥς εἰ καὶ κατιδοί τις αὐτοὺς νύκτωρ, φαντασίαν παρέχοιεν κυνῶν, μέχρι συναισθόμενοι τὴν ἐπίνοιαν οἱ φρουροὶ περισχύουσι τὴν χαράδραν.

(ΙΔ'). ιε'. Καὶ τότε Ἰώσηπος μὲν τὴν πόλιν οὐκ εἰς μακρὰν ἀνθέξειν ὀρῶν, ἐν ἀπόρῳ δὲ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν εἰ μένοι, δρασμὸν ἅμα τοῖς δυνατοῖς ἐβουλεύετο. Συναισθόμενον δὲ τὸ πλῆθος καὶ περιχυθὲν αὐτῷ κατηντιβόλουν μὴ σφᾶς περιδεῖν ἐπ' αὐτῷ μόνῳ κειμένους· εἶναι γὰρ τῇ πόλει καὶ σωτηρίας μὲν ἐλπίς, ὥς παραμένοντος αὐτοῦ, παντός ἀγωνισομένου δι' αὐτὸν προθύμως· κἂν ἄλῳσι δὲ, παραμυθία· πρέπειν δὲ αὐτῷ μῆτε φεύγειν τοὺς ἐχθροὺς μῆτε ἐγκαταλείπειν τοὺς φίλους, μῆτε ἀποπηδᾶν, ὥσπερ χειμαζομένης νεῶς, εἰς ἡν ἐν γαλήνῃ παρῆλθεν· ἐπιδαπτίσειν γὰρ αὐτὸν τὴν πόλιν, μηδενὸς ἔτι τολμῶντος τοῖς πολεμίοις ἀνθίστασθαι, δι' ὃν ἀναθαρροῖεν οἰχόμενοι.

ις'. Ὁ δὲ Ἰώσηπος τὸ καθ' αὐτὸν ἀσφαλὲς ὑποστελλόμενος ὑπὲρ αὐτῶν ἔφασκε ποιεῖσθαι τὴν ἐξοδόν. Μένων μὲν γὰρ εἰσω οὗτ' ἂν ὠφελῆσαι τι μέγα σωζόμενους, κἂν ἀλίσκωνται συναπολέσθαι περισσός· ἐκδὺς δὲ τῆς πολιορκίας, ἔξωθεν ὠφελήσειν αὐτοὺς μέγιστα· τοὺς τε γὰρ ἐκ τῆς χώρας Γαλιλαίου συναθροίσειν ἢ τάχος καὶ Ῥωμαίους ἐτέρῳ πολέμῳ τῆς πόλεως αὐτῶν ἀντιπερίσπασειν. Οὐχ ὁρᾶν δὲ τί παρακαλεζόμενος αὐτοῖς χρήσιμος εἴη νῦν, πλὴν ἢ Ῥωμαίους παροξύνων μᾶλλον ἐπὶ τὴν πολιορκίαν, ὥς περὶ πλείστου ποιεῖσθαι

mam jam perventum esset sitim, fatiscabant. Verum Romanos quod ita se haberent non latebat. Nam ex adverso trans murum animadvertabant eos unum in locum confluentes, et aquam demensam accipientes; eoque pertinentibus telis, quæ e machinis jacerentur, multos occidebant.

13. Et Vespasianus quidem, cisternis non multo post exhaustis, ex ipsa necessitate sibi traditum iri civitatem sperabat. Josephus autem, hanc illius spem frangendi propositum habens, quamplurimos jubet vestes in aquam immergere, easque de propugnaculis undique suspendere, ita ut omnem derepente murum humor circumflueret. Ad hoc animis concidunt Romani et consternantur, quum vidissent eos tantum aquæ in ludibrium consumere, quos ne potum quidem habere existimabant. Adeoque imperator, quum inedia captum iri urbem desperasset, iterum se ad arma et vim convertit: id quod Judæi maxime desiderabant. Nam quum et ipsorum et civitatis salus desperata esset, per bellum quam per famem et sitim emori malebant.

14. Verumtamen Josephus, præter strategema jam memoratum, etiam aliud excogitavit in sui incolumitatem. Via quadam salebrosa admodum et ardua, proptereaque a custodibus negligenter habita, per vallis latera occidentalia certos quosdam mittens, literas ad quoscunque vellet Judæorum extra civitatem dedit, vicissimque ab his accepit, et necessarium quæ in urbe defecerant abunde habuit, mandato commenantibus ut reperent plerumque dum excubias præterirent, et terga velleribus tegerent, ut si quis eos noctu conspiceret, canes esse viderentur, donec vigilas detecto commento sese locis confragosis circumdarent.

(XIV.) 15. Et tunc quidem Josephus, quum urbem non diu resistere posse videret, suamque salutem in incerto esse si maneret, de fuga cum primoribus deliberabat. Id vero ubi populus intellexit, æque ei circumfuderat, ut se negligenter orabant, omnem in ipso solo fiduciam reponentes: civitati enim adhuc salutis quidem spem esse, quod ipso manente omnes ejus causa alacriter dimicaturi essent; sin vero capiantur, eundem solatio fore: decere autem ipsum nec inimicos fugere, nec in eo esse ut amicos deserat, neque veluti ex navi tempestate oppressa desilire, in quam quum mare esset tranquillum venisset: ipsum enim demersurum esse civitatem, quum jam nemo ausurus esset hostibus se opponere, ipso discedente cui confiderent.

16. Josephus autem cavens ne ipsum salutis suæ prospicere cogitarent, illorum commodo se egredi dicebat. Etenim manendo se parum admodum illis, dum salvi essent, profuturum, et, si caperentur, una cum illis frustra esse periturum, obsidione vero liberatum, extra urbem maximo eis emolumento fore: Galilæos enim e regione quam celerime esse congregaturum, et alio bello Romanos ab ipsorum civitate revocaturum. Nunc autem non videre cui bono foret si apud ipsos remaneret, nisi ut Romanos ad obsidionem magis incitaret, ut qui ipsum capere maximi facerent:

ἰαθεῖν αὐτόν· εἰ δὲ ἐκδράντα πύθοιντο, πολὺ τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ὁρμῆς ἀντίσειν. Οὐκ ἐπειθε δὲ αὐτοὺς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξέκαυσε τὸ πλῆθος αὐτῶ περιέχεσθαι. Παῖδες γοῦν καὶ γέροντες καὶ γυναῖα μετὰ νηπίων ὀδυρόμενα προσέπιπτον αὐτῶ, καὶ τοῖς ποσὶν ἐμπλεκόμενοι πάντες εἶχοντο, καὶ μετὰ κωκυτῶν κοινῶν σφίσι τῆς τύχης μένιν ἐκέτευον, οὐ φθόνῳ τῆς ἐκείνου σωτηρίας, ἔμοιγε δοκεῖν, ἀλλ' ἐλπίδι τῆς αὐτῶν· οὐδὲν γὰρ ἤξιον πείσεσθαι δεινὸν Ἰωσήπου μένοντος.

10 ιζ'. Ὁ δὲ πειθόμενῳ μὲν ἱκετηρίαν ταῦτα νομίσας, βιαζομένῳ δὲ φρουρᾷ, πολὺ δὲ αὐτοῦ τὴν εἰς τὴν ἀπολείψιν ὁρμὴν καὶ ὁ τῶν ὀδυρομένων ἐκλασεν οἶκτος, μένιν τε ἔγνω καὶ τὴν κοινὴν τῆς πόλεως ἀπόγνωσιν ὁπλισάμενος, « νῦν καιρὸς, εἰπὼν, ἀρχεσθαι μάχης, 15 « ὅτε ἐλπίς οὐκ ἔστι σωτηρίας, καλὸν εὐκλειαν ἀντίκα- « ταλλαζάμενον τοῦ βίου, καὶ δρᾶσαντά τι γενναῖον εἰς « μνήμην ὀφειγόντων παιδῶν, » ἐπ' ἔργα τρέπεται· καὶ προελθὼν μετὰ τῶν μαχιμωτάτων δισκίδνα τε τοὺς φρουροὺς, καὶ μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Ῥωμαίων 20 κατέτρεχε, καὶ τὰς μὲν ἐπὶ τῶν χωμάτων δέρρει, αἷς ὑπεσκήνουν, δίδσπα, τοῖς δὲ ἔργοις ἐνέβαλλε πῦρ, τῇ θ' ἐξῆς ὁμοίως, καὶ τῇ τρίτῃ, καὶ ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας καὶ νύκτας, πολέμων οὐκ ἔκαμινεν.

(ΙΕ'). ιη'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τῶν Ῥωμαίων κακουμέ- 25 νων ταῖς ἐκδρομαῖς (τρέπεσθαι τε γὰρ ὑπὸ Ἰουδαίων ἡδοῦντο καὶ τραπέντων ἐπιδιώκειν βάρεϊ τῶν ὅπλων ἥσαν βραδείς, οἳ τε Ἰουδαῖοι πρὶν τι παθεῖν αἰεὶ δρῶντες, ἀνέφυγον εἰς τὴν πόλιν), τοῖς μὲν ὁπλίταις τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ἐκκλίνειν ἐκέλευσε, καὶ μὴ συμπλέκεσθαι θανατῶσιν 30 ἀνθρώποις· οὐδὲν γὰρ ἀλκιμώτερον εἶναι τῆς ἀπογνώσεως, περιστένυσθαι δὲ αὐτοῖς τὰς ὁρμὰς, σκοπῶν ἀπορουμένας, ὥσπερ ὕλης τὸ πῦρ. Προσέκειν γε μὴν καὶ Ῥωμαῖοις μετὰ ἀσφαλείας καὶ τὸ νικᾶν, ὥς ἂν οὐκ ἐξ ἀνάγκης πολεμοῦσιν, ἀλλὰ προσκτωμένοις. Τοῖς δὲ 35 τῶν Ἀράβων τοξόταις καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς Συρίας σφενδομήταις καὶ λιθοβολοῖς, τὰ πολλὰ τοὺς Ἰουδαίους ἀνέστελλεν. Ἡρέμει δὲ οὐδὲ τῶν ἀφετηρίων ὀργάνων τὸ πλῆθος. Οἱ δὲ τούτοις μὲν εἶκον κακούμενοι, τῶν δὲ πόρρω βαλλομένων ἐνδοτέρῳ γενόμενοι προσέκειντο τοῖς 40 Ῥωμαῖοῖς χαλεποὶ, καὶ ψυχῆς καὶ σώματος ἀφειδοῦντες ἐμάχοντο, ἐκ διαδοχῆς ἐκάτεροι τὸ κακμηκὸς ἐαυτῶν ἀναλαμβάνοντες.

ιβ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἡγούμενος τῷ μήκει τοῦ χρόνου καὶ ταῖς ἐκδρομαῖς ἀντιπολιορκεῖσθαι, τῶν χωμάτων 45 ἤδη τοῖς τείχεσι πελαζόντων, προσάγειν ἔγνω τὸν κριόν. Ὁ δὲ ἐστὶν ὑπερμεγέθης δοκὸς, ἱστῶ νηὸς παραπλήσιος· ἐστόμωται δὲ παχεῖ σιδήρῳ κατ' ἄκρον εἰς κριοῦ προτομήν, ἀφ' οὗ καὶ καλεῖται, τετυπωμένῳ καταιωρεῖται δὲ κάλοις μέσος, ὥσπερ ἀπὸ πλάστιγγος ἐτέρας 50 δοκοῦ, σταυροῖς ἐκατέρωθεν ἐδραῖος ὑπεστηριγμένης. Ἀνωθούμενος δὲ ὑπὸ πλῆθους ἀνδρῶν εἰς τὸ κατόπιν, τῶν αὐτῶν ἀθρόως πάλιν εἰς τοῦμπροσθεν ἐπιβρισάντων, τύπτει τὰ τεῖχη τῶ προανέχοντι σιδήρῳ. Καὶ οὐδεὶς οὕτω καρτερὸς πύργος, ἢ περιβόλος πλατὺς, δε,

at si aufugisse se resciverint, multum eos de impetu in urbem faciendo remissuros esse. Non autem his quicquam eos movebat, sed eo magis populum ad se circumstistendum accendit. Pueri igitur et senes, itemque mulieres cum infantibus flentes ad pedes illius accidebant, eosque complexi omnes tenebant, et cum ejulatu eum obsecrabant ut apud ipsos maneret ejusdem fortunæ particeps; non quod illius salutis inviderent, ut mihi videtur, sed quod de sua spem haberent: nihil enim mali dum maneret Josephus se passuros esse existimabant.

17. Ille autem, si quidem pareret, ista pro precibus habenda esse ratus, pro custodia vero, si cogeretur; multum etiam ipsius impetum quo ferebatur ad discessum fregerat lamentantium misericordia: quare manere statuit, et quum cives de salute omnes desperantes armasset, atque « nunc tempus est, dixisset, pugnam capessendi, quum spes nulla incolumitatis est, utpote quod pulcrum gloriam vel vita redimere, forti aliquo facinore edito seris nepotibus memorando, » ad opera se convertit: cumque pugnacissimis egressos, et custodes disjicere, et usque ad Romanorum castra excursiones facere, et nunc quidem pelles sub quibus tendebant distrahere, nunc vero ignem operibus injicere; ac die sequenti similiter, et tertio, et per aliquot deinceps dies noctesque bellando non defatigari.

(XV.) 18. Vespasianus autem, quum Romani his excursibus multum vexarentur (nam et terga dare Judæis pudebat, eosque in fugam versos præ armorum pondere tardius insequerantur; atque Judæi, semper aliquid agentes priusquam paterentur, in urbem se recipiebant), gravis armaturæ militibus præcepit eorum impetum declinare, et non cum hominibus mori cupientibus manus conserere: quippe nihil fortius esse desperatione: restingui autem illorum impetus, si proposito exciderint, uti ignis si desit materia. Ceterum decere Romanos non nisi magna cum cautione etiam vincere, ut qui non ex necessitate pugnarent, sed ad dominium augendum. Sagittariis vero Arabum usus et Syrorum funditoribus, et qui lapides jaciebant, plerumque Judæos repellebat. Verum neque missilium machinæ, quarum magna copia, quiescebant. Illi autem istis quidem male accepti cedebant: verum quum intra jactum essent eminus misorum, acrius Romanis instabant, et vitæ corporisque prodigi pugnabant, vicibus alteri alterorum fatigatorem locum occupantes.

19. Vespasianus igitur, quum existimaret se ex temporis longitudine et hostium excursibus vicissim quasi obsideri, aggeribus jam muris propius accedentibus, arietem admove-re decrevit. Est autem trabs ingens malo navis haud dissimilis, ejusque summitas crasso ferro munitur in capitis formam arietis, unde etiam nomen accepit: medius funibus ex trabe alia velut ex trutina suspenditur, firmis utrinque palis suffulta. Retrorsum itaque magna hominum vi delatus, et ab iisdem rursus junctis viribus antrosum propulsus, ferro prominente muros diverberat. Neque est ulla turris tam valida, aut moenia tam lata, quæ, etsi primos

εἰ καὶ τὰς πρώτας πληγὰς ἐνέγκαι, κατισχύσει τῆς ἐπιμονῆς. Ἐπὶ ταύτην τὴν πείραν ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων μετέβαινε, βίᾳ τὴν πόλιν ἐλεῖν σπεύδων, ὡς τὸ προσκαθεζεσθαι βλαβερόν ἦν, Ἰουδαίων οὐκ ἡρεμού-
 5 των. Οἱ μὲν οὖν τοὺς τε καταπέλτας καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀρετρῶν, ὡς ἐξικνοῖτο τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους κωλύειν πειρωμένων, ἔγγιον προσαγαγόντες ἔβαλλον· ὁμοίως δὲ συνήγγιζον οἱ τοξόται καὶ σφενδονῆται. Διὰ δὲ ταῦτα μὴδενὸς τῶν περιβόλων ἐπιβῆναι τολμῶντος, προσῆγον
 10 ἔτεροι τὸν κριὸν, γέρροις τε διηνεκέσι καὶ καθύπερθε πεπραγμένον δέρρει, πρὸς τε αὐτῶν καὶ τοῦ μηχανή-
 ματος ἀσφάλειαν· καὶ κατὰ τὴν πρώτην πληγὴν διεσεύσθη μὲν τὸ τεῖχος, κραυγὴ δὲ μεγίστη παρὰ τῶν ἐνδοθεν ἤρθη, καθάπερ ἐαλωκότων ἤδη.

15 κ'. Πολλάκις δὲ εἰς τὸν αὐτὸν παίοντα τόπον ὁ Ἰώ-
 σηπος ὄρων, καὶ ὅσον οὕτω καταρριφθῆσόμενον τὸ τεῖ-
 χος, σοφίζεταί πρὸς ὀλίγον τὴν βίαν τοῦ μηχανήματος. Σάκκους ἀχύρων πληρώσαντας ἐκέλευσε καθιμᾶν, καθ'
 20 ὃ φερόμενον αἶε τὸν κριὸν ὄρῳεν, ὡς πλάζοιτό τε ἡ ἐμ-
 βολὴ καὶ δεχόμενοι τὰς πληγὰς ἐκνεοῖεν τῇ χαυνότητι. Τοῦτο πλείστην διατριβὴν παρέσχε τοῖς Ῥωμαίοις, καθὼ μὲν τρέποιν τὴν μηχανήν, ἀντιπαραγόντων τοὺς σάκκους τῶν ὑπερθεν, ὑποβαλλόντων δὲ ταῖς ἐμβολαῖς,
 25 ὡς μὴδὲν κατ' ἀντιτυπίαν βλάπτεσθαι τὸ τεῖχος, ἔως ἀντεπινοήσαντες κοντοὺς οἱ Ῥωμαῖοι μακροὺς, καὶ δρέ-
 πανα δήσαντες ἐπ' ἄκρων τοὺς σάκκους ἀπέτεμον. Ἐνεργοῦ δὲ οὕτω τῆς ἐλεπόλεως γενομένης καὶ τοῦ τείχους (νεοπαγὲς γὰρ ἦν) ἐνδιδόντος ἤδη, τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὴν ἐκ πυρὸς ἀμυναν οἱ περὶ τὸν Ἰώσηπον ὥρμη-
 30 σαν. Ἀψάμενοι δὲ ὅσον αἰὲς εἶχον ὕλης τριχόθεν ἐπεκθέουσι, καὶ τὰ τε μηχανήματα καὶ τὰ γέρρα καὶ τὰ χώματα τῶν Ῥωμαίων ὑπεκίπρασαν. Οἱ δὲ κα-
 κῶς ἐπεβόηθον, πρὸς τε τὴν τόλμαν αὐτῶν καταπεπλη-
 γότες καὶ ὑπὸ τῆς φλογὸς τὰς ἀμύνας φθάνοντες. Ξη-
 35 ρὰς γὰρ ὕλης, πρὸς δὲ ἀσφάλτου τε καὶ πίσσης, ἔτι δὲ καὶ θείου, διέπτατο τὸ πῦρ ἐπινοίας τάχιον, καὶ τὰ πολλῶν καμάτων πεπονημένα Ῥωμαίοις ἐπὶ μῆδ' ὥρας ἐνέμετο.

(ΙΓ'). κα'. Ἐνθα καὶ ἀνῆρ τις ἐξεφάνη Ἰουδαῖος λόγου
 40 καὶ μνήμης ἀξίος. Σαμαίου μὲν παῖς ἦν, Ἐλεάζαρος δ' ἐκαλεῖτο, Σαὰβ δὲ πατὴρς αὐτῷ τῆς Γαλιλαίας. Ὑπερ-
 μεγέθη πέτραι ἀράμενος ἀφῆσιν ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν ἐλέπολιν μετὰ τοσαύτης βίας, ὥστε ἀπορράξαι τὴν κεφαλὴν τοῦ μηχανήματος, ἣν δὴ καὶ καταπηδήσας ἐκ
 45 μέσων αἵρεται τῶν πολεμίων, καὶ μετὰ πολλῆς ἀδείας ἐπὶ τὸ τεῖχος ἔφερε. Σκοπὸς δὲ πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς γε-
 νόμενος καὶ γυνῶ τῷ σώματι τὰς πληγὰς δεξάμενος πέντε μὲν διαπεύρεται βέλεσι, πρὸς οὐδὲν δὲ τούτων ἐπιστραφεὶς, ὅτε τὸ τεῖχος ἀνέβη καὶ περίοπτος πᾶσι
 50 τῆς εὐτολμίας ἐστὶ, Ἰουσκώμενος ὑπὸ τῶν τραυμάτων μετὰ τοῦ κριοῦ κατέπεσεν. Ἄριστοι μετὰ τούτων ἐφά-
 νησαν ἀδελφοὶ δύο Νετίρας καὶ Φίλιππος, ἀπὸ Ῥουμῆς κόμης, Γαλιλαῖοι καὶ αὐτοί. Προπηδῶσι μὲν εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ δεκάτου τάγματος, τοσούτῃ δὲ βοίῳ καὶ βίᾳ

ictus sustineant, assiduis possint resistere. Ad istud experiendum aggrediebatur Romanorum dux, vi urbem expugnare properans, quod illis in damnum cederet in obsidione pergere, Judæis ipsos nunquam lacessere cessantibus. Et illi quidem catapultis et ceteris missilium machinis propius adductis, ut eos ferirent qui de muris tentamini obstare niterentur, tela jaciebant; itidemque in propinquo simul erant sagittarii et funditores. Quum autem ea de causa muros nemo ascendere auderet, alii arietem admovebant, et cratibus perpetuis et pellibus desuper septum, tam in sui quam machinæ securitatem: et primo quidem ictu murus concussus est, et ab iis qui intus erant clamor sublatus est maximus, quasi jam capti essent.

20. Josephus autem, quum eundem locum sæpe feriri animadverteret, et murum tantum non dejectum esse, commentum ad vim machinæ parumper eludendam adhibet. Saccos paleis oppletos in eum demitti locum præcepit, in quem arietem semper intorqueri viderent, ut et impetu errante ferretur, et plagam exceptam saccorum frustra-
 ret laxitas. Id quod Romanis multum moræ negotiique facecebat, quocunque hi machinam quidem converte-
 rent, illis, qui super murum stabant, saccos eo tradu-
 centibus et impressioni subjicientibus, ut inflictu nihil læderetur murus, donec Romani proceros adinvenirent contos, et eorum summitati falces ad saccos abscindendos alligarent. Quum autem hoc modo agendi vim reciperet aries, ac murus (nam recens exstructus erat) tandem ictibus cederet, deinceps Josephus et qui cum eo erant ad se igne defendendos properarunt. Quippe arida omni, quæ ad manus erat, materia accensa, trifariam excursionem faciunt, atque machinas et crates et aggeres Romanorum succenderunt. Hi vero non sine damno subveniebant, audacia simul illorum perterriti, et ne adjunculo essent flammis præpediti. Nam propter aridum fomitem, et præterea bitumen ac picem, necnon etiam sulphur, celerius quam fert cogitatio volitabat ignis; et quæ multi laboris erant Roma-
 nis, una hora depascebat.

(XVI.) 21. Et hic vir quidam Judæus se dignum ostendit qui prædicetur pariter et memoretur. Samææ quidem filius erat, nomine Eleazarus; Saab vero Galilææ ei patria erat. Is, ingenti lapide sublato, tanta vi super arietem ex muro eum demittit, ut caput machinæ diffringeret; quo facto in medios hostes saltu delatus illud tollit, et sine minimo metu in murum ferebat. Factus autem scopus in quem hostes collimarent omnes, et ictibus nudo corpore exceptis, sagittis quidem quinque configitur; ad harum vero nullam attentus, quando murum ascendebat steteratque omnibus conspicuus ob facinoris audaciam, præ vulneribus revolutus arietem tenens corrui. Post hunc fortissimi apparuerunt duo fratres Netiras et Philippus, e Ruma vico, ipsi quoque quoque Galilæi. Prosiliunt illi in decimæ legionis milites, ac tanto impetu et vi in Romanos invecti sunt, ut et

τοῖς Ῥωμαίοις συνέπεσον, ὥς διαρρήξαι τε τὰς τάξεις καὶ τρέψασθαι καθ' οὓς ἂν ἐφορμήσειεν ἅπαντας.

κβ'. Μετὰ τούτους δ' ἐπὶ Ἰωσήπου καὶ τὸ λοιπὸν πληθὺς ἀράμενοι πολὺ πῦρ τὰ μηχανήματα καὶ τὰς ὑποδύσεις
8 ἅμα τοῖς ἔργοις ὑψήσαν τοῦ τε πέμπτου καὶ τοῦ δεκάτου τραπέντος τάγματος, οἱ λοιποὶ δὲ φθάσαντες καὶ τὰ ὄργανα καὶ πᾶσαν ὕλην κατέχωσαν. Περὶ δὲ δεξιὴν ἀναστήσαντες προσήγον τὸν χριὸν πάλιν, ἧ' προπεπονθήκει τυπτόμενον τὸ τεῖχος. Ἐνθα τις τῶν ἀμυνομένων
10 ἀπ' αὐτοῦ βάλλει τὸν Οὐεσπασιανὸν βέλει κατὰ τὸν τασόν τοῦ ποδός, καὶ τιτρώσκει μὲν ἐπιτολαίως, προεκλύσαντος τὸ βληθὲν τοῦ διαστήματος, μέγιστον δὲ θόρυβον ἐνεποίησε τοῖς Ῥωμαίοις. Πρὸς γὰρ τὸ αἶμα παραχθέντων τῶν πλησίων, φήμη διὰ παντός ἐμπίπτει
15 ἐπὶ τῇ πληγῇ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῆς πολιορκίας οἱ πλείους ἀφήμενοι μετ' ἐκπλήξεως καὶ δέους ἐπὶ τὸν στρατηγὸν συνέθισον· πρὸ δὲ πάντων Τίτος δέισας περὶ τοῦ πατρὸς παρῆν, ὥς τὸ πλῆθος καὶ τῇ περὶ τὸν ἡγούμενον εὐνοίᾳ καὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀγωνίᾳ συγχυθῆναι.
20 Ῥᾶστα μέντοι τὸν τε υἱὸν δ' πατὴρ δεδιότα καὶ τὴν στρατιὰν ἔπαυσε τοῦ θορύβου. Τῶν γὰρ ἀληθόνων ἐπάνω γενόμενος καὶ πᾶσι τοῖς ἐπτοημένοις δι' αὐτὸν ὀφθῆναι σπουδάσας χαλεπώτερον Ἰουδαίοις ἐπήγειρε τὸν πόλεμον· ἕκαστος γὰρ ὥς τιμωρὸς τοῦ στρατηγοῦ
25 προκινδυνεύειν ἤθελε καὶ βοῇ παρακροτοῦντες ἀλλήλους ἐπὶ τὸ τεῖχος ὤρμουν.

κγ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωσήπον, καίπερ ἐπ' ἀλλήλους πίπτοντες ὑπὸ τῶν καταπελτικῶν καὶ τῶν πετροβόλων, ὅμως οὐκ ἀπετρέποντο τοῦ τεύχους, ἀλλὰ πυρὶ καὶ σι-
30 δῆρῳ καὶ πέτραις τοὺς ἐπὶ τὰ γέρρα τὸν χριὸν ἐπιβρίθοντας ἔβαλλον. Καὶ ἤνουν μὲν οὐδὲν ἡ μικρὸν, αὐτοὶ δ' ἀδιαλείπτως ἐπιπτον, ὑπὸ μὴ βλεπομένων καθορώμενοι. Αὐτοὶ τε γὰρ ὑπὸ τῆς σφετέρας περιλαμπόμενοι φλογὸς σκοπὸς ἦσαν τοῖς πολεμίοις εὐνόητος, ὥσπερ
35 ἐν ἡμέρᾳ, καὶ τῶν ὀργάνων πόρρωθεν μὴ βλεπομένων, δυσφύλακτον ἦν τὸ βαλλόμενον. Ἡ τε γὰρ τῶν δευδελῶν καὶ καταπελτικῶν βία πολλοὺς ἅμα διήλαυσε καὶ τῶν ὑπὸ τῆς μηχανῆς ἀφιεμένων πετρῶν δ' ῥοιζὸς ἐπάλλεξε τε ἀπέσυρε καὶ γωνίας ἀπέθρυπτε πύργων.
40 Ἄνδρῶν μὲν γὰρ οὐκ ἦν οὕτως ἰσχυρὸν στίφος, δ' μὴ μέχρις ἐσχάτης στρώνυνται φάλαγγος βία τε καὶ μέγεθος τοῦ λίθου. Μάθοι δ' ἂν τις τὴν τοῦ μηχανήματος ἀλκὴν ἐκ τῶν ἐπὶ τῆσδε τῆς νυκτὸς γενομένων. (ΙΖ'.)
Πληγεὶς γάρ τις ἀπ' αὐτοῦ τῶν περὶ τὸν Ἰωσήπον
45 ἐστώτων ἀνὰ τὸ τεῖχος ἀπαράσσειται τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τῆς πέτρας καὶ τὸ κρανίον ἀπὸ τριῶν ἐσφενδονήθη σταδίων· γυναικὸς τε μεθ' ἡμέραν ἐγκύμονος πληγείσης τὴν γαστέρα (προῆει δὲ νέον ἐξ οἰκίας) ἐξέσεισεν ἐφ' ἡμιστάδιον τὸ βρέφος· τοσαύτη ἦν ἡ τοῦ λίθου
50 βόλου βία. Τῶν οὖν ὀργάνων φοβερώτερος δ' ῥοιζὸς, τῶν δὲ βαλλομένων ἦν δ' ψόφος. Ἐπάλληλοι δ' ἐκτύπουν οἱ νεκροὶ κατὰ τοῦ τεύχους ῥιπτόμενοι, καὶ δεινὴ μὲν ἐνδοθεν κραυγὴ γυναικῶν ἡγείρετο, συνήχουν δὲ ἔξωθεν οἰμωγαὶ φονευομένων, αἶματι δ' ἔρρεϊτο πᾶς δ'

ordines perrumperent, et omnes in quos irruerent in fugam verterent.

22. Post hos, quum Josephus et cetera multitudo, igne multo correpto, machinas et subterfugia cum operibus quintæ itemque decimæ, quæ terga dederat, legionis succenderunt, reliqui mox consequuti et instrumenta et omne genus materiam humo obruerunt. Rursus autem Romani arietem sub vesperam erectum ad eam muri partem adducebant, quæ jam ante a pulsatione laboraverat. Ubi quidam eorum qui vim illius arcerent, Vespasianum juxta pedis plantam jaculo ferit, et leviter quidem vulnerat, impetu projecti propter distantiam debilitato, maximam autem trepidationem Romanis injecit. His enim qui propius aderant viso sanguine perterritis, fama de vulnere imperatoris totum pervasit exercitum, plurimique relicta obsidione animis consternati et pavefacti ad imperatorem confluabant; atque ante omnes Titus aderat, metuens patri, adeo ut multitudo ex sua in ducem benevolentia et filii anxietate conturbata fuerit. Facile tamen pater et sollicitudine filium et trepidatione liberavit exercitum. Superato enim ex vulnere cruciatu, dataque opera ut ab omnibus, qui in pavore erant propter ipsum, conspiceretur, ad bellum contra Judæos acris gerendum eos concitabat: nam quisque velut imperatoris ultor periculum adire cupiebant, et clamore alius alium adhortantes, impetu ferebantur in murum.

23. Josephus autem cum suis, licet alii super alios catapultarum itemque ballistarum ictibus caderent, nequaquam tamen a muro depulsi sunt; sed flammis et ferro et saxis eos petebant, qui cratibus protecti arietem propellebant. Et nihil quidem aut parum proficiebant, ipsi vero sine ulla intermissione occumbabant, ab illis conspecti quos videre non poterant. Namque in ipsos ignibus collustratos facile intuebantur et collimabant hostes, haud aliter ac si dies esset: atque, machinis e longinquo minime visis, difficile erat a missilibus sibi cavere. Nam et vi scorpionum et catapultarum multi simul transfigebantur; atque saxorum, e tormentis cum stridore emissorum, impetus et murorum pinnae auferebat, et turrium angulos diffringebat. Nullus autem erat adeo densus virorum ordo, qui non usque ad extremam aciem saxi vi et magnitudine sterneretur. Atque ex istis quæ ea nocte contigerunt, licet discere quantum robore valeret machina. (XVII.) Cuidam enim eorum qui in muro Josephum circumstarent saxi percussione caput avulsum est, et cranium ad tertium usque stadium quasi e funda jactum: interdiu quoque mulieris prægnantis, quæ paulo ante domo exierat, utero percusso, ad stadii dimidium infantem excussit: tanta ballistæ vis fuit. Tormentorum quidem terribilior erat stridor, missilium vero etreptus. Mortui autem alii super alios per muros dejecti sonitum edebant, et ingens quidem intus tollebatur mulierum clamor, foris vero respondebant cæsorum gemitus, totusque

πρὸ τῆς μάχης περιβολοῦσθαι προσβατὸν ὑπὸ πτωμάτων
τὸ τεῖχος ἐγίνετο. Φοβερωτέραν δὲ ἐποίουν τὴν βοήν
περιγυῶντα τὰ ὄρη, καὶ οὐδὲν ἐπ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς
οὔτε εἰς ἀκοῆς οὔτε εἰς ὄψεως καταπληξίν ἀπελείφθη.
5 Πλείστοι μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀγωνιζόμε-
νοι γενναίως ἔπεσον, πλείστοι δ' ἐγένοντο τραυματίαι,
καὶ μόλις περὶ τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν ἐνδίδωσι τοῖς
μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ἀδιαλείπτως τυπτόμενον· οἱ δὲ
φραζάμενοι τὰ σώματα τοῖς ὅπλοις τὸ καταρριφθὲν
10 ἀντιγύρωσαν, πρὶν βληθῆναι τὰς ἐπιβατηρίους ὑπὸ
τῶν Ῥωμαίων μηχανάς.

(III.) κδ'. Ὑπὸ δὲ τὴν ἑωὺς Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὴν κα-
τάληψιν τῆς πόλεως συνῆγε τὴν στρατιάν, ὀλίγον ἀπὸ
τοῦ νυκτερινοῦ πόνου διαναπαύσας. Βουλόμενος δὲ
15 ἀπὸ τῶν καταρριφθέντων περισπᾶσαι τοὺς εἰργοντάς,
τοὺς μὲν γενναιοτάτους τῶν ἱππέων ἀποθήσας τῶν ἱπ-
πων τριγῇ διέταξε κατὰ τὰ πεπτωκότα τοῦ τεύχους,
πάντοθεν πεπραγμένους τοῖς ὅπλοις, καὶ τοὺς κοντοὺς
προίσχοντάς, ὥς, ὅποτε τὰς ἐπιβατηρίους βάλλοιεν
20 μηχανάς, κατάρχοντο τῆς εἰσόδου. Κατόπιν δὲ αὐτῶν
ἔταξε τοῦ πεζοῦ τὸ ἀκμαιότατον, τὸ δὲ λοιπὸν ἱππικὸν
ἀντιπαρεξέτεινε τῷ τεύχει κατὰ πᾶσαν τὴν ὀρεινὴν,
πρὸς τὸ μηδὲνα τῶν ἀναφευγόντων ἐκ τῆς ἀλώσεως
διαλαθεῖν· κατόπιν δὲ τούτων περιέστησε τοὺς τοξότας,
25 ἔχειν κελεύσας ἑτοιμα τὰ βέλη πρὸς ἀρεσιν, ὁμοίως δὲ
καὶ σφενδονήτας, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν μηχανημάτων, ἐτέ-
ρους δὲ κλίμακας ἀραμένους προσφέρειν ἐπάνω τοῖς
ἀκεραίοις τεύχεσιν, ἵνα οἱ μὲν τούτους κωλύειν πειρώ-
μενοι καταλίποιν τὴν ἐπὶ τοῖς καταρριφθεῖσι φυλακὴν,
30 οἱ λοιποὶ δὲ ὑπ' ἀθρόων βιαζόμενοι τῶν βελῶν εἴξωσι
τῆς εἰσόδου.

κε'. Ἰώσηπος δὲ συνείς τὴν ἐπίνοιαν ἐπὶ μὲν τοῦ
μένοντος τεύχους σὺν τοῖς κεκμηκόσιν ἴστησι τοὺς γη-
ραιούς, ὥς μηδὲν ταύτῃ βλαβησομένους, κατὰ δὲ τὰ
35 παρερρωγότα τοῦ τεύχους τοὺς δυνατωτάτους καὶ πρὸ
πάντων ἀνὰ ἑξ ἀνδρας, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς εἰς τὸ προ-
κινδυνεύειν ἐκληρώσατο· ἐκέλευσέ τε πρὸς μὲν τὸν
ἀλαλαγμὸν τῶν ταγμάτων ἐπιφράζει τὰς ἀκοάς, ὥς ἂν
μὴ καταπλαγεῖεν, πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν βελῶν συνο-
40 κλάσαντας καλύπτεσθαι καθύπερθεν τοῖς θυρεοῖς, ὑπο-
χωρήσαι τε πρὸς ὀλίγον ἔως τὰς φαρέτρας κενώσωσιν οἱ
τοξόται· βαλλόντων δὲ τὰς ἐπιβατηρίους μηχανάς αὐ-
τοὺς προπηδᾶν, καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὀργάνων ἀπαντᾶν
τοῖς πολεμίοις, ἀγωνίζεσθαι τε ἕκαστον, ὥς οὐχ ὑπὲρ
45 σωθῆσομένης, ἀλλ' ὥσπερ ὑπὲρ ἀπολωλυίας ἡδὴ τῆς
πατρίδος ἀμυνόμενον, λαμβάνειν τε πρὸ ὀφθαλμῶν
σφαγῆσομένους γέροντας καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἀναι-
ρεθισμένας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ὅσον οὐδέπω, καὶ τὸν
ἐπὶ ταῖς μελλούσαις συμφοραῖς θυμὸν προαλίσσαντας,
50 ἐναφεῖναι τοῖς δράσουσιν αὐτάς.

κς'. Ἐταξε μὲν οὖν οὕτως ἑκάτερον. Τὸ δὲ ἄργον
ἀπὸ τῆς πόλεως πλῆθος γυναῖκα καὶ παῖδες, ὥς ἐθεά-
σαντο τριπλῇ μὲν φάλαγγι τὴν πόλιν ἐξωσμένην (οὐ-
δὲν γὰρ εἰς τὴν μάχην μετακινήθη τῶν πάλαι φυλά-

loci ambitus, ubi pugnabatur, sanguine fluebat, et murus
cadaverum aggestione poterat ascendi. Montes autem cir-
cumsonantes clamoris horrorem augebant, nec quicquam
illi nocti defuit, quod vel auribus vel oculis terrorem pos-
set incutere. Plurimi quidem pro Jotapata decertantes
fortiter ceciderunt, plurimi etiam sauciati sunt; et tamen
vix matutinas ad vigilias murus assiduis tormentorum
ictibus cessit: alii vero, quibus corpora septa erant armis,
parti labefactata munimina opposuerunt, antequam ma-
chinae ascensoriae a Romanis jacerentur.

(XVIII.) 24. Mane autem Vespasianus, quum ex nocturno
labore paululum eos recreasset, exercitum colligebat ad
urbem capiendam. Volensque a parte muri dejecta propu-
gnatores depellere, equitum strenuissimos, quum eos equis
descendere fecisset, trifariam collocat qua murus ceciderat,
armis undique obseptos, contosque praetendentes, ut factis
machinis ascensoriis primi ingrederentur. At post illos pe-
ditum validissimos statuit, reliquum vero equitatum juxta
muros extendebat per totam montanam partem, ut nemo
in excidio fuga dilaberetur: a tergo autem illorum sagitta-
rios constituit, paratos ut emitterentur sagittas habere jus-
sos, similiterque funditores, et qui a machinis erant; ad-
huc etiam alios scalas portantes integris muri partibus ap-
plicandas, ut hi qui ipsos prohibere niterentur muri dejecti
custodiam relinquerent, ceteri vero introitu cederent ma-
gna telorum vi adacti.

25. Ubi autem hoc consilium rescivit Josephus, per
morum quidem integrum labore fatigatos itemque senes
disposuit, ut qui levissime illac laederentur; ad partem
vero muri collapsam, validissimum quemque, senosque
ante omnes viros, in quibus et ipse ad pericula primo
adeunda sortitus est: hisque praecipit ut ad clamorem le-
gionum aures quidem obstruerent, ne percellerentur, telo-
rum vero multitudinem summissis genibus scutisque desuper
protecti exciperent, et paulatim recederent, donec phare-
tras exinanirent sagittarii. Quum autem machinas ascen-
sorias jacerent, ipsos prosilire jussit, suisque cum organis
hostibus obviam ire, et unumquemque dimicare, non pro
patria conservanda, sed quasi jam perditam vindicatos; sibi-
que ob oculos proponere senes liberosque mactandos, et
conjuges in eo fere esse ut ab hostibus occidantur; iramque
ob futuras clades collectam in auctores earum effundere.

26. Atque ita quidem utrosque disposuit. Ubi autem
otiosa civium multitudo, mulieres ac pueri, urbem videre
triplici quidem phalange circumdatam (nihil enim e custodiis
ante habitis dimotum erat ad pugnam), strictisque gladis ad

κων), πρὸς δὲ τοῖς βεβλημένοις τείχεσι τοὺς πολεμίους
 ξιφῆρεις, καὶ τὴν καθυπερθεὶν ὀρεινὴν λαμπομένην
 ὄπλοις, τὰ τε βέλη τοῖς τοξόταις ἐπανέχοντα τῶν
 Ἀραβῶν, ἕστατον τινὰ κορυτὸν ἀλώσεως συνήχσαν,
 5 ὥς οὐκ ἀπειλούμενων ἔτι τῶν κακῶν, ἀλλ' ἤδη παρόν-
 των. Ὁ δὲ Ἰώσηπος τὰ μὲν γύναια, ὥς μὴ θηλύνοιεν
 οἰκτρὰς τὰς ὁρμὰς τῶν σφετέρων, κατακλείει ταῖς οἰκίαις,
 μετ' ἀπειλῆς ἡσυχάζειν κελεύσας· αὐτὸς δὲ πρὸ τῶν
 ἐρριφθέντων, ἥ ἔλαχε, παρῆει. Τοῖς μὲν οὖν καθ' ἑτέρα
 10 προσφέρουσι τὰς κλίμακας οὐ προσείχεν, ἀπεκαρὰ δόκει
 δὲ τὴν ὁρμὴν τῶν βελῶν.

κζ'. Ὁμοῦ δὲ ὅτε σαλπικταὶ τῶν ταγματίων ἀπάν-
 των συνήχσαν καὶ δεινὸν ἐπηλάλαξεν ἡ στρατιά· καὶ
 πάντοθεν ἀφειμέναν ἀπὸ συνθήματος τῶν βελῶν, τὸ
 15 φῶς ὑπετέμενετο. Μεμνημένοι γε μὴν τῶν τοῦ Ἰωσή-
 που προσταγμάτων οἱ σὺν αὐτῷ τὰς τε ἀκοὰς πρὸς τὴν
 βοήην καὶ τὰ σώματα πρὸς τὰς ἀφῆσεις ἐφράξαντο, καὶ
 βαλόντων τὰς μηχανὰς ἐπεξέδραμον δι' αὐτῶν, πρὶν
 ἐπιβῆναι τοὺς διαβαλόντας. Συμπλεκόμενοι γε μὴν
 20 τοῖς ἀνιούσι παντοῖα καὶ χειρῶν ἔργα καὶ ψυχῆς ἐνα-
 πεδείκνυντο, περὶώμενοι παρὰ τὰς ἐσχάτας συμφορὰς
 μὴ χείρους φαίνεσθαι τῶν ἐν ἀκινδύνῳ τῶν κατὰ σφᾶς
 ἀνδριζομένων· ὅστε οὐ πρότερον ἀπερρήγνυντο τῶν
 Ῥωμαίων πρὶν ἢ πεσεῖν ἢ διαφθεῖραι. Ὡς δὲ οἱ μὲν
 25 ἔκαμνον διηνεκῶς ἀμυνόμενοι καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀμείδειν
 οὐκ ἔχοντες, τὸ κεκμηκὸς δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀκραίφνεις
 διεδέχοντο, καὶ ταχέως ἀντὶ τῶν ὑποδισσθέντων ἐπέ-
 βαινον ἑτεροί, παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις, καὶ πλευ-
 ράν μὲν ἐνώσαντες, τοῖς δὲ θυρεοῖς καθυπερθεὶ φραζά-
 30 μενοι, στίφος ἄρρηκτον ἐγένοντο, καὶ καθάπερ ἐνὶ
 σώματι πάσῃ τῇ φάλαγγι τοὺς Ἰουδαίους ἀνωθοῦντες
 ἤδη τοῦ τείχους ἐπέβαινον.

(Ιθ.) κη'. Ὁ δὲ Ἰώσηπος ἐν ταῖς ἀμνηχαναῖς σύμβου-
 λον λαβὼν τὴν ἀνάγκην (ἡ δὲ ἐστὶ δεινὴ πρὸς ἐπίνοιαν,
 36 ὅταν αὐτὴν ἀπόγνῳσις ἐρεθίζῃ), ζέον ἑλαιον ἐκέλευσε
 καταχεῖν τῶν συνησπικόντων. Οἱ δὲ, ὥς παρεσκευα-
 σμένοι ἔχοντες μετὰ τάχους πολλοὶ καὶ πολὺ, πάντο-
 θεν τῶν Ῥωμαίων κατέχεον, συνεπαφίντες καὶ τὰ
 ἀγγεῖα βρασσόμενα τῇ θερμῇ. Τοῦτο καιομένων τῶν
 40 Ῥωμαίων διεσχέδασε τὴν τάξιν καὶ μετὰ δεινῶν ἀλ-
 γηδόνων ἀπεκυλινδοῦντο τοῦ τείχους. Ῥᾶστα μὲν
 γὰρ τὸ ἑλαιον ἀπὸ κόρσης μέχρι ποδῶν ὑπὸ τὰς πανο-
 πλίας διέρρει τοῦ σώματος ὅλου καὶ τὴν σάρκα φλογὸς
 οὐδὲν ἑλάσσον ἐπεδόσκειτο, θερμαίνοντόν τε φύσει τα-
 45 χέως καὶ ψυχόμενον βραδέως διὰ τὴν πύττητα. Τοῖς
 δὲ θύραξι καὶ τοῖς κράνεσιν ἐνδεδεμένον ἀπαλλαγῇ
 τῆς καύσεως οὐκ ἦν· πηδῶντες δὲ καὶ συνειλούμενοι
 ταῖς ἀλγηδόσιν ἀπὸ τῶν γεφυρωμάτων ἐπιπτον. Οἱ
 δὲ τραπέντες εἰς τοὺς σφετέρους πρόσω βιαζομένους
 50 εὐχείριτοι τοῖς κατόπιν τιτρώσκουσιν ἦσαν.

κθ'. Ἐπέλιπε δὲ οὔτε Ῥωμαίους ἐν ταῖς κακο-
 πραγίαις ἰσχύς οὔτε τοὺς Ἰουδαίους σύνεσις· ἀλλ'
 οἱ μὲν καίπερ οἰκτρὰ πάσχοντας δρῶντες τοὺς καταγυ-
 θέντας, δμῶς εἰς τοὺς καταχέοντας ἐφέροντο τὸν πρὸ

partem muri dejectam hostes instare, armisque loca mon-
 tana desuper collucere, tela etiam sagittariorum Arabum
 prompta eminere, extremum quendam ululatum ob urbis
 excidium ediderunt, quasi non amplius illis intenderentur
 mala, sed jam adessent. At mulieres quidem Josephus,
 ne ipsarum miseratio suorum animos impetusque debilita-
 ret, domibus inclusas tenet, et silere jussit minis etiam
 additis: ipse vero ante murum dejectum, qua sors tulerat,
 semet sistebat. Et scalas quidem ex altera parte appli-
 cantibus animum non advertit, sed telorum impetum solli-
 cite observabat.

27. Simul autem legionum omnium tubicines classicum
 cecinerunt, et ingentem clamorem sustulit exercitus; telis-
 que, ex composito undique emissis, intercepta est lux.
 Ceterum qui a Josepho stabant, præceptorum ejus memo-
 res, et aures adversus clamorem obstruxerunt, et corpora
 contra jaculationes obseperunt; quumque jactæ essent ma-
 chinæ, eas cursu invadebant, antequam pedem in illis
 ponerent qui eas jaciendas curaverant. Porro cum iis qui
 ascendere nitebantur confligentes, varia ediderunt facinora,
 quæ animi pariter ac manuum fortitudinem ostendebant,
 id agentes in extrema calamitate, ne deteriores illis videren-
 tur, qui extra periculum constituti adversum ipsos fortiter
 se gererent, adeo ut non prius a Romanis divellerentur
 quam vel caderent vel occiderent. Postquam autem Judæi
 quidem assidue hostes propulsando laborabant, alios non
 habentes qui ipsos exciperent, Romanorum vero defessis
 integri succedebant, statimque pro vi depulsis alii ascen-
 debant, se mutuo adhortati, quum et latera junxissent et
 scutis se desuper texissent, agmen fiebant inexpugnabile,
 et tota phalange velut uno corpore Judæos repellentes jam
 inde in muro pedem ponebant.

(XIX.) 28. Josephus autem in his rerum angustiis necessi-
 tate in consilium adhibita (hæc autem in rebus excogitandis
 sollers cum desperatione exacultur), oleo ferventi perfundi
 jussit scutorum conjunctione tectos. Id quod Judæi, quum
 cito paratum haberent multi et magna copia, undique in Ro-
 manos effundebant, simul etiam vasa æstu fervefacta in eos
 demittentes. Hoc ipsum, ustulatis quippe Romanis, ordi-
 nem dissolvit, et vehementi cum dolore e muro devolveban-
 tur, siquidem facile oleum sub armatura per totum corpus a
 vertice ad imos defluebat talos, et carnem non secus atque
 flamma depascebat: quippe quod natura facile accenditur,
 et tarde ob pinguedinem refrigeratur. Quum autem
 lorici illigati essent et galeis, ex incendio effugere non
 poterant; sed hinc inde salientes aut doloribus convoluti
 de pontibus decidebant. Ad suos autem ex adverso ur-
 gentes quum se reciperent, facile subacti erant ab iis qui a
 tergo vulnera infligebant.

29. Verum neque Romanos, dum res male cederent,
 deficiebat virtus, neque Judæos prudentia: sed illi quidem,
 licet suos oleo perfusos miseranda pati viderent, tamen in
 eos qui id effundebant invehebantur, præeuntem quisque

αὐτοῦ κακίζων ἕκαστος ὡς ἐμπόδιον ὄντα τῆς βώμης. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι δόλῳ δευτέρῳ τὰς προσβάσεις αὐτῶν ἐπέσφαλλον, τῇλιν ἐφθῆν ἐπιχέοντες ταῖς σανίσιν, αἷς ἐπολισθάνοντες ὑπεσύροντο· καὶ οὕτε τῶν τρεπομένων
 5 οὕτε τῶν προσβαινόντων τις ὁρθὸς ἔμενε, ἀλλ' οἱ μὲν ὑπ' αὐτῶν ὑπτιάζοντες τῶν ἐπιδατηρίων μηχανῶν συνεπατόντο, πολλοὶ δὲ ἐπὶ τὸ χῶμα κατέπιπτον. Ἐπαίοντο δ' ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων οἱ πεσόντες. Σφαλλομένων γὰρ τῶν Ῥωμαίων οὗτοι, τῆς κατὰ χεῖρα συμπλοκῆς ἐλευθε-
 10 ρωθέντες, πρὸς τὰς βολάς ἡσχόλουν. Πολλὰ δὲ κακουμέ-
 νους ἐν τῇ προσβολῇ τοὺς στρατιώτας ὁ στρατηγὸς περὶ δειλὴν ἀνεκάλει. Ἐπεσον δὲ τούτων μὲν οὐκ ὀλίγοι καὶ πλείους ἐτρώθησαν· τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης ἀπέ-
 15 θανον μὲν ἕξ ἄνδρες, τραυματῖαι δὲ ὑπὲρ τριακοσίους ἀνεκομίσθησαν. Εἰκάδι μὲν οὖν Δαισίου μηνὸς ἡ παράταξις ἦν.

(Κ'). λ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι τὴν στρατιὰν παραμυθούμενος, ὡς θυμούμενους ἑώρα, καὶ οὐ προτροπῆς, ἀλλ' ἔργων δεομένους, προσυψῶσαι μὲν
 20 τὰ χῶματα, πύργους δὲ τρεῖς, πεντήκοντα ποδῶν ἕκαστον τὸ ὕψος, κατασκευάσαι κελεύσας, πάντοθεν σιδήρῳ κεκαλυμμένους, ὡς ἰδραῖοι τε εἶεν ὑπὸ βρίθους καὶ δυσάλωτοι πυρὶ, τῶν χωμάτων ἐπέστησεν, προσε-
 25 πιθήσας αὐτοῖς ἀκοντιστάς τε καὶ τοξότας καὶ τῶν ἀφε-
 τηρίων ὀργάνων τὰ κουφότερα· πρὸς δὲ τοὺς Ῥωμα-
 λευιάτους σφενδονήτας, οἱ μὴ καθορώμενοι διὰ τὸ ὕψος καὶ τὰ θυρακτεῖα τῶν πύργων εἰς καθορωμένους τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἔβαλλον. Οἱ δὲ, μήτε κατὰ
 30 κόρης φερομένων τῶν βελῶν ἐκκλίνειν βραδίως δυνά-
 μνοι μήτε τοὺς ἀπανεῖς ἀμύνεσθαι, καὶ τὸ μὲν ὕψος τῶν πύργων δυσέφικτον ὄντων ἐκ χειρὸς βέλει, πυρὶ δὲ τὸν περὶ αὐτοῖς σιδήρον ἀνάλωτον, ἔφρευον ἀπὸ τοῦ
 τείχους, καὶ προσβάλλειν πειρωμένοις ἐπεξέθεον. Καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀντείχον οὕτως, ἀναιρού-
 35 μενοὶ τε καθ' ἡμέραν πολλοὶ καὶ μηδὲν ἀντικακοῦν τοὺς πολεμίους, οἳ μὴ μετὰ κινδύνων ἀνείργειν, ἔχοντες.

(ΚΑ'). λα'. Κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τινα τῶν τῆς Ἰωταπάτης ἀστυγεϊτόνων πόλιν (Ἰαφὰ καλεῖται) νεωτερίζουσιν, καὶ τῶν Ἰωταπατηνῶν παρὰ
 40 ὁδὸν ἀντεχόντων ἐπαιρομένην, Τραϊανὸν, ὄντα τοῦ δεκάτου τάγματος ἡγεμόνα, ἐκπέμπει, παραδούς αὐτῷ χιλίους μὲν ἵππεῖς, πεζοὺς δὲ δισχιλίους. Ὁ δὲ τὴν μὲν πόλιν δυσάλωτον καταλαβὼν (πρὸς γὰρ τῷ φύσει
 45 καρτερὰ τυγχάνειν οὔσα καὶ διπλῷ περιβολῇ τετελεί-
 στο), προαπαντηκότας δὲ τοὺς ἐξ αὐτῆς ἐτοίμους εἰς μάχην ἰδὼν συμβάλλει, καὶ πρὸς ὀλίγον ἀντισχόντας ἐδίωκε. Συμφυρόντων δὲ εἰς τὸ πρῶτον τεῖχος οἱ Ῥω-
 50 μαῖοι κατὰ πόδας προσκείμενοι συνεισέπεσον, ὁρμήσαν-
 τας δὲ πάλιν εἰς τὸ δεύτερον τεῖχος ἀποκλείουσι τῆς πό-
 λεως οἱ σφέτεροι, δεισάντες μὴ συνεισβάλωσιν οἱ πολέμιοι. Θεὸς δ' ἦν ἄρα ὁ Ῥωμαῖοις τὰ Γαλιλαίων πάθη χαρίζμενος, ὃς καὶ τότε τὸν τῆς πόλεως λαὸν αὐ-
 τανδρὸν, χερσὶν οἰκταῖς ἐκκλίσθέντα, πρὸς ἀπόλειαν ἐκδύτον φρονῶσιν ἐχθροῖς παρέστησεν. Ἐμπίπτοντες

ignavum appellantes, quasi suis obstarent viribus. Judæi vero illos in ascensu dolo altero eludebant, scenum Græcum decoctum in tabulata effundentes, unde lapsantes deorsum ferebantur, ut neque fugientium quisquam, neque ascendentium rectus stare potuerit: sed nonnulli quidem, ab istis resupinati machinis ascensoriis, conculcati sunt; multi vero in aggeres delabebantur, quumque cecidissent, a Judæis feriebantur. Namque illi, postquam Romani lapsi erant, manuum consertione liberati, missilium jactui vacabant. Milites autem in hac aggressionem mala multa perpassos circa vesperam revocabat imperator. Et horum quidem non pauci ceciderunt, pluresque vulnera acceperunt: ex Jotapatenis autem sex quidem viri mortem oppetierunt, saucii vero plures quam trecenti repositi erant. Et die quidem vigesimo mensis Dæsii commissæ est hæc pugna.

(XX.) 30. Vespasianus autem, solamen adhibens exercitui ob ea quæ acciderant, postquam videret eos in iram accensos, et non adhortatione egentes, sed opere, quum aggeres quidem altius tolli, turres vero tres ad quinquaginta unam-quamque pedum altitudinem ædificari præcepisset, undique tectas, tum ut stabiliiores essent ob pondus, tum ut igni non cederent, super aggeres eas collocavit, impositis in eas jaculatoribus et sagittariis, itemque levioribus missilium machinis, ac præterea funditorum validissimis. Qui quum minime conspicerentur propter altitudinem et propugnacula turrium, eos tamen qui super murum conspecti erant feriebant. Illi vero, quum neque tela superne venientia facile declinarent, neque uldisi possent quos minime aspicerent, et turrium quidem altitudinem vix telis e manu jactis attingi posse viderent, ferrumque quo septæ erant ab igne haud facile expugnari, mœnia desorebant, et impressionem in ea facere nitentibus obviam excurrerant. Et Jotapateni quidem ita resistebant, et in dies singulos magno numero interfecti, et nihil quicquam mali hostibus inferre valentes, nisi quod eos suo non sine periculo arcerent.

(XXI.) 31. Iisdem autem diebus Vespasianus emittit Trajanum, decimæ legionis præfectum, contra finitimam quandam Jotapatæ urbem, cui nomen Japha, novas res adfectantem, et, quod præter opinionem restiterant Jotapateni, valde elatam, traditis ei duobus peditum millibus et mille equitibus. Ille vero, quum urbem quidem expugnata difficilem reperisset (nam præterquam quod natura valida esset, duplici etiam muro cincta fuerat), eam vero habitantes vidisset ad pugnam paratos sibi obviam processisse, prælium committit, eosque paulisper resistere ausos in fugam vertit. Quum autem intra primum murum se recepissent, Romani vestigiis illorum instantes cum ipsis irrumpunt: at quum rursus murum secundum petiissent, cives sui eos urbe excludunt, veriti ne cum illis subintrarent hostes. Deus utique erat qui Romanis donabat Galilæorum clades: atque tunc civitatis universum populum, suorum manibus exclusum, ad interitum dedit hostibus cædium avidissimis. Con-

γὰρ ἀθρόοι ταῖς πύλαις καὶ πολλὰ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ὀνομαστί καλοῦντες ἐν μέσαις ἀπεσφάττοντο ταῖς ἰκεταίαις. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς τεῖχος οἱ πολέμιοι, τὸ δεύτερον δ' ἐκλείσαν οἱ σφέτεροι, μέσοι δὲ τῶν θυοῖν κατεiloύμενοι περιβολῶν βύζην πολλοὶ μὲν τοῖς ἀλλήλων, πολλοὶ δὲ τοῖς ἰδίοις περιεπεύροντο ξίφεσιν, ἅπειροι δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπιπτον, οὐδὲ ὅσον εἰς ἀμυναν ἀναθαρροῦντες· πρὸς γὰρ τῷ καταπεπληχθαι τοὺς πολέμους τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐκλάσεν ἡ τῶν οἰκείων προσία. Πέρας ἐθνησκον, οὐ Ῥωμαίοις, ἀλλὰ τοῖς ἰδίοις καταρῶμενοι, μέχρι πάντες ἀπώλοντο μύριοι καὶ διαχιλίοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες. Κενὴν δὲ μαχίμων λογιζόμενος εἶναι τὴν πόλιν ὁ Τραϊανὸς, εἰ δὲ καὶ τινες ἔνδον εἶεν, οἴόμενος μηδὲν αὐτοὺς τολμήσειν ὑπὸ δέους, ἀνέτιθαι τῷ στρατηγῷ τὴν ἄλωσιν· καὶ στεῖλας ἀγγέλους πρὸς Οὐεσπασιανὸν ἡτέτο πέμψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τίτον ἐπιθῆσοντα τῇ νίκῃ τὸ τέλος. Ὁ δὲ συμβαλὼν ὑπολείπεσθαι τινα πόνον, μετὰ στρατιᾶς τὸν υἱὸν ἐπιπέμπει πεντακοσίων μὲν ἵππέων, χιλίων δὲ πεζῶν. Ὁ δὲ πρὸς τὴν πόλιν ἔλθων διὰ τάχους, καὶ διατάξας τὴν στρατιάν, ἐπὶ μὲν τοῦ λαίου κέρως τὸν Τραϊανὸν ἴσθισιν, αὐτὸς δὲ τὸ δεξιὸν ἔχων ἐξηγεῖτο πρὸς τὴν πολιόρκιαν. Τῶν δὲ στρατιωτῶν κλίμακας πάντοθεν τῷ τεύχεϊ προσφερόντων, πρὸς ὀλίγον οἱ Γαλιλαῖοι καθύπερθεν ἀμυνόμενοι λείπουσι τὸν περίβολον. Ἐπιτηδῆσαντες δὲ οἱ περὶ τὸν Τίτον τῆς μὲν πόλεως ἐκράτησαν τεχνέως, πρὸς δὲ τοὺς ἔνδον αὐτοῖς συστραφέντας καρτερὰ μάχῃ συρρήγνυνται. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς στενωποῖς οἱ δυνατοὶ προσέεπιπτον, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν αἱ γυναῖκες ἐβαλλόν πάντες τὸ προστυχὸν αὐταῖς· καὶ μέχρι μὲν ἑξ ὥρων ἀντεῖχον μαχόμενοι, δαπανηθέντων δὲ τῶν μαχίμων, τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐν τε τοῖς ὑπαίθροις καὶ κατὰ τὰς οἰκίας ἀπεσφάττοντο, νέοι τε μοῦ καὶ γέροντες· οὐδὲν γοῦν ἄρρεν ἀπελείφθη δίχα νηπίων, ἀ μετὰ γυναικῶν ἐξηνδραποδίσαντο. Τῶν μὲν οὖν ἀναιρεθέντων ἀνά τε τὴν πόλιν καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας παρατάξεως ἀριθμὸς μύριοι πρὸς τοῖς πεντακισχιλίοις ἦν, τὰ δὲ αἰχμάλωτα δισχιλία καὶ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. Τοῦτο συνέβη τὸ πάθος Γαλιλαίους πέμπτη καὶ εἰκάδι Δαισίου μηνός.

(ΚΒ'.) λβ'. Ἐμειναν δὲ οὐδὲ Σαμαρεῖς ἀπείρατοι συμφορῶν. Ἀθροισθέντες γὰρ ἐπὶ τὸ Γαριζὶν καλούμενον ὄρος, ὅπερ αὐτοῖς ἔστιν ἄγιον, κατὰ χώραν μὲν ἔμενον, πολέμου δὲ εἶχεν ἀπειλὴν ἥ τε σύνοδος αὐτῶν καὶ τὰ φρονήματα. Καὶ οὐδὲ τοῖς γειτνιώσι κακοῖς ἐσωφρονίζοντο, πρὸς δὲ τὰς Ῥωμαίων εὐπραγίας ἐν ἀλογίστῳ τῇ κατὰ σφᾶς ἀσθενείᾳ διώδευον καὶ μετέωροι πρὸς ταρχὴν ὑπῆρχον. Ἐδόκει δὲ Οὐεσπασιανῷ φθάσαι τὸ κίνημα καὶ τὰς δρυὰς αὐτῶν ὑποτέμνεσθαι. Καὶ γὰρ αἰ φρουραὶς ἡ Σαμαρεῖτις ὅλη διεληπτο, τό τε πλῆθος τῶν ἐληλυθότων καὶ ἡ σύστασις ἦν φοβερά. Κερεάλιον οὖν ἔπαρχον ὄντα τοῦ πέμπτου τάγματος μεθ' ἐξακοσίων ἵππέων καὶ πεζῶν τρισχιλίων πέμπει. Τοῦτω προσβαίνει μὲν τὸ ὄρος καὶ συνάπτειν μάχην οὐκ ἀσφαλὲς ἔδοξε, τῶν πολέμων πολλῶν καθύπερθεν ὄν-

fertim enim ad portas irruentes, et saepiuscule illis praepositos nominatim inclamantes, medias inter preces mactabantur. Et primum quidem murum illis hostes clausurunt, alterum vero cives sui; medique inter duorum murorum ambitus conclusi, multi quidem suis invicem, multique suis ipsorum gladiis transfigebantur, innumeri vero Romanorum manibus cadebant, ne ad ulciscendum quidem sumpta fiducia: nam praeterquam quod hostes eis terrorem incusserant, animos illis fregit suorum proditio. Denique moriebantur, non Romanis, sed suis diras imprecantes, usque dum omnes interierunt, numero ad duodecim millia. Tum Trajanus, urbem praelatoribus vacuam reputans, et si qui adhuc intus essent, nihil eos ausuros esse existimans praeter timore, imperatori excidium urbis reservabat: missisque ad Vespasianum nunciis, postulabat ut filium suum Titum mitteret, finem victoriae inpositurum. Ille vero, laboris aliquid superesse conjiciens, filium mittit cum exercitu quingentorum quidem equitum, mille vero peditum. Ille autem, quum ad urbem properasset et exercitum ordinasset, in laevo quidem latere Trajanum constituit, atque ipse in dextro obsidioni praerat. At postquam milites scalas muris undique applicaverant, Galilaei, paulisper eos desuper propellentes, continuo mania relinquunt. Titus vero cum suis saltu demissi statim quidem urbem occupant: cum illis vero qui intus se in orbem collegerant, vehemens commissa est pugna. Nam et in angiportis cives validiores impressionem in eos faciebant, et mulieres quicquid illis in manus venerat e lectis jaciebant: et per sex quidem horas pugnam sustinuerunt. Absumptis autem pugnae idoneis, cetera multitudo, partim sub dio, partim per domos, senes pariter ac juvenes, mactabantur; adeo ut nemo sexus virilis superfuerit praeter infantes, qui una cum mulieribus abducti sunt in servitutum. Et caesi quidem per civitatem et in priori congressu numero erant ad quindecim millia, captivi vero facti ad duo millia, centum et triginta. Haec Galilaeis clades contigit, die quinto et vigesimo mensis Dæsii.

(XXII.) 32. Verum nec Samaritae cladis erant expertes. Congregati quippe in montem Gariziu appellatum, qui ab illis pro sacro habetur, in eodem quidem loco manebant; bellum vero minari videbatur iste conventus eorum, et elati animi spiritus. Et ne vicinorum quidem malis reprimebantur, sed ad prosperos Romanorum successus temere suarum virium infirmitate nixi iter faciebant, et pronis in tumultum animis pendebant. Vespasiano itaque factu optimum videbatur motum praevire, impetumque illorum praecidere. Nam etsi praesidiis omnis regio Samaritica occupata erat, tamen et multitudo illorum qui eo venerant et conspiratio timebatur. Ea de causa Cerealem, quintae legionis praefectum, cum sexcentis equitibus et tribus peditum millibus mittit. Istis comitatus quidem quidem ascendere pugnamque committere nequaquam tutum esse duxit, quod hostium

των, κυκλωσάμενος δὲ τῇ δυνάμει πᾶσαν τὴν ὑπώρειαν δι' ὅλης αὐτοῦ ἐφρούρει τῆς ἡμέρας. Συνέβη δὲ ὕδατος ἀπορουμένων τῶν Σαμαρέων ἐκφλεῖσθαι τότε καὶ καῦμα δεινόν (ὥρα δὲ ἦν θέρους καὶ τῶν ἐπιτηδείων τὸ πλῆθος ἀπαράσκευον), ὡς τινὰς μὲν αὐθημερὸν ἀπὸ τοῦ δίψους ἀποθανεῖν, πολλοὺς δὲ τῆς τοιαύτης ἀπωλείας τὸ δουλεύειν προελομένους, Ῥωμαίοις προσφυγεῖν. Ἐξ ὧν συνεῖς ὁ Κερέλιος καὶ τοὺς ἐτι συμμένοντας ὑπὸ τῶν δεινῶν κατεαγότας, ἐπαναβαίνει τῷ ὄρει, καὶ τὴν δυνάμιν ἐν κύκλῳ περιστήσας τοῖς πολέμοις, τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ δεξιᾷ προύκαλεῖτο καὶ σώζεσθαι παρεκάλει, διαβεβαιούμενος ἀσφάλειαν τὰ ὅπλα ῥίψασιν ὡς δ' οὐκ ἔπειθε, προσπεσὼν ἀπέκτεινε πάντας, χιλίους ἐξακοσίους ἐπὶ μυρίοις ὄντας. Δαισίου μηνός, εἰκάδι καὶ ἐβδόμῃ ἐπράχθη. Καὶ τοιαύταις μὲν συμφοραῖς Σαμαρεῖται ἐχρήσαντο.

(ΚΙ'). λγ'. Τῶν δὲ ἀνὰ τὰ Ἰωταπάτα διακαρτερούντων καὶ παρ' ἐλπίδα τοῖς δεινοῖς ἀντεχόντων τεσσαρακοστῇ μὲν ἡμέρᾳ καὶ ἐβδόμῃ τάγματα τῶν Ῥωμαίων ὑπερήρηθη τὸ τεῖχος· αὐτομολοῖ δὲ τις πρὸς τὸν Οὐεσπασιανὸν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, τὴν τε ὀλιγότητα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως ἐξαγγέλλων καὶ τὴν ἀσθένειαν, καὶ ὡς ἀγρυπνία διηνεκεῖ καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις δεδαπανημένοι δυνατοὶ μὲν εἶναι οὐδὲ βιαζομένους ἐτι φέρειν, καὶ δόλῳ δ' ἂν ἀλοῖεν, εἰ τις ἐπιβοῦτο· περὶ γὰρ τὴν ἐσχάτην φυλακὴν, καθ' ἣν ἀνεστὶν τε τῶν δεινῶν ἐδόκουν ἔχειν, καὶ καθάπτεται μάλιστα κεκοπωμένων ἐκωθὸς ὕπνος, καταδαρθάμενοι ἔφρασκε τοὺς φύλακας, συνεβούλευε τε κατὰ ταύτην τὴν ὥραν ἐπελθεῖν. Τῷ δὲ ἦν μὲν δι' ὑπονοίας ὁ αὐτόμολος, τό τε πρὸς ἀλλήλους πιστὸν εἶδότες τῶν Ἰουδαίων καὶ τὴν πρὸς τὰς κολάσεις ὑπεροψίαν, ἐπειδὴ καὶ πρότερον ληφθεὶς τις τῶν ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης πρὸς πᾶσαν αἰκίαν βασάνων ἀντέσχε, καὶ μηδὲν διὰ πυρὸς ἐξερευνῶσι τοῖς πολέμοις περὶ τῶν ἐνδον εἰπὼν ἀνεσταυρώθη τοῦ θανάτου καταμειδιῶν. Τὰ γε μὴν εἰκότα πιστὸν ἐποίει τὸν προδότην, καὶ τάχα μὲν ἀληθεύειν ἐκείνον, μηδὲν δὲ αὐτὸς ἐξ ἐνέδρας πείσεσθαι μέγα προσδοκῶν, τὸν μὲν φυλάσσειν ἐκέλευσεν, ἐπὶ δὲ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως παρεσκεύαζε τὴν στρατιάν.

λδ'. Κατὰ δὲ τὴν μηνυθεῖσαν ὥραν ἤσαν ἡσυχῇ πρὸς τὸ τεῖχος· καὶ πρῶτος ἐπιβαίνει Τίτος σὺν ἐνὶ τῶν χιλιάρχων Δομιτίῳ Σαβίνῳ, τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου καὶ δεκάτου τάγματος τινὰς ὀλίγους ἄγων· ἀποσφάξαντες δὲ τοὺς φύλακας εἰσίσαιν εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ, μεθ' οὗς Σέξτος τις Κερέλιος χιλιάρχος καὶ Ἠλάκιδος τοὺς ὑπὸ σφισι τεταγμένους εἰσῆγον. Κατεῖλημμένης δὲ τῆς ἄκρας καὶ τῶν πολειῶν ἐν μέσῃ τῇ πόλει στρεφομένων, ἥδη δὲ καὶ ἡμέρας οὗσης, ὅμως οὕτω τῆς ἀλώσεως τοῖς κρατούμενοις αἰσθησις ἦν· καμᾶτω τε γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ ὕπνῳ διελέλυτο καὶ τῶν διανισταμένων ἡμίχλη τὰς ὄψεις ἀπῆμδυνε πολλῇ, κατὰ τύχην τότε τῇ πόλει περιχυθεῖσα, μέχρι πάσης τῆς στρατιᾶς εἰσπεσούσης πρὸς μόνην τὴν τῶν κακῶν αἰσθησιν ἐξανέστη-

quamplurimi superiora ejus occupaverant : quum autem montis radices copiis suis undique cinxisset, per totum diem eos observabat. Atque tunc evenit, quum Samaritæ aquam non haberent, etiam graves accendi æstus (erat enim tempus æstatis, neque se rebus necessariis vulgus instruxerat), adeo ut nonnulli eo ipso die siti morerentur, multi autem, ejusmodi morti servitium præferentes, ad Romanos transfugerent. Ex quibus ubi Cerealis intellexit eos qui conjuncti manebant, malis infractos esse, montem ascendit, et quum exercitum hostibus circumdedisset, primum quidem eos ad fœdera hortabatur, utque salvi esse vellent obsecrabat, confirmans iis datum iri securitatem, modo arma projicerent : quum autem illis hoc non persuasisset, eos adortus omnes occidebat, numero ad decem millia et sexcentos. Dæsii mensis die vigesimo septimo gesta sunt ista. Atque hujusmodi quidem calamitatibus usi sunt Samaritæ.

(XXIII.) 33. Jotapatenis autem obsidionem perferentibus, et præter spem mala tolerantibus, quadagesimo quidem ac septimo die Romanorum aggeres supra murorum altitudinem evecti sunt. Quidam vero ad Vespasianum eodem die transfugit, paucitatem civium et infirmitatem simul eorum nuncians, atque ut perpetuis vigiliis et præliis assiduis consumpti, minime quidem amplius vim ferre possent, tamen dolo caperentur, si qui eos aggredi vellent : nam extremam circa vigiliam, quando et requiem ex malis habere videantur, et fatigatos maxime occupet somnus matulinus, dormire custodes dicebat, suadebatque ut eadem hora urbem invaderent. Vespasiano suspectus quidem erat transfuga, ut qui norit et Judæorum erga se invicem fidem, et quanto contemptu ferrent supplicia : quod et antea Jotapatenorum quidam captus omni tormentorum cruciatui resistebat, et, quum nollet igne adhibito hostibus quid intus ageretur exquirentibus prodere, mortem deridens cruci suffixus erat. Ista tamen utpote veri similia fidem fecerunt proditori, fortasse ipsum vera dicere. Vespasianus autem, se parum admodum ex insidiis læsum iri existimans, asservari hominem jussit, et ad civitatem capiendam parabat exercitum.

34. Ad horam igitur indicatam tacite ad muros iverunt, primusque ascendit Titus cum uno e tribunis Domitio Sabino, paucis ex decima quinta legione secum ductis ; quumque interfecissent vigiles, in civitatem quiete ingrediuntur ; post quos Sextus quidam Cerealis tribunus et Placidus milites suo sub imperio introducebant. Arce vero occupata, quum hostes in media urbe versarentur, jamque plane illuxisset dies, ne tunc quidem illi qui capti tenebantur adhuc excidium sentiebant : nam plerique et labore et somno dissoluti erant, visusque eorum qui exsurgerent magna obscuravit nebula, quæ tunc forte circumfusa erat civitati, usque dum toto ingresso exercitu ad solum malorum sensum excitati erant et urbem excisum iri credebant dum in eo-

σαν καὶ τὴν ἄλωσιν ἐπίστευον ἀναιρούμενοι. Ῥωμαῖους δὲ, κατὰ μνήμην ὧν περὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθον, οὕτε φειδῶ εἰσῆι τινὸς οὔτε ἔλκος, ἀλλ' εἰς τὸ κάταντες ἀπὸ τῆς ἄκρας τὸν λαὸν συνωδοῦντες ἐφόρευον· ἐνθα
 5 καὶ τοὺς ἐτι μάχεσθαι δυναμένους ἢ δυσχωρία τὴν ἀμυναν ἀφείλετο. Θλιβόμενοι γὰρ ἐν τοῖς στενωποῖς καὶ κατὰ τοῦ πρηνοῦς ὑπολισθάνοντες, ῥέοντι κατ' ἄκρας ἐκαλύπτοντο τῷ πολέμῳ. Τοῦτο πολλοὺς καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐπιλέκτων ἐπ' αὐτοχειρίαν παρώζυνε.
 10 Κατιδόντες γὰρ ὡς οὐδένα τῶν Ῥωμαίων ἀνελεῖν δύνανται, τό γε μὴ πεσεῖν αὐτοὶ ὑπὸ Ῥωμαίων προέλαβον, καὶ συναθροισθέντες ἐπὶ τὰ καταλήγοντα τῆς πόλεως σφᾶς αὐτοὺς ἀνείλον.

λα'. Ὅσοι γε μὴν ὑπὸ πρῶτην τῆς καταλήψεως αἰσθῆσιν τῶν φυλάκων διαφυγεῖν ἐφθασαν, ἀναβάντες εἰς τινὰ τῶν προσαρκίων πύργων μέγρι μὲν τινος ἀπημύναντο, περισχεθέντες δὲ τῷ πλήθει τῶν πολεμίων ὀψὲ παρήκαν τὰς δεξιὰς καὶ τοῖς ἐφεστώσι τὴν σφαγὴν εὐθυμοὶ παρέσχον. Ἀναίμακτον δ' ἂν ᾤντο αὐγῆσαι Ῥωμαῖοις τὸ τέλος τῆς πολιορκίας, εἰ μὴ κατὰ τὴν ἄλωσιν εἰς ἔπασεν ἑκατοντάρχης, ὃς ᾤντο Ἀντώνιος θνήσκει δὲ ἐξ ἐνέδρας. Τῶν γὰρ εἰς τὰ σπήλαια τις συμπεφευγόντων (πολὺ δὲ οὗτοι πλῆθος ᾔσαν) ἰκέτευε τὸν Ἀντώνιον ὁρᾶν δεξιὰν αὐτῷ, πίστιν τε σωτηρίας καὶ βοήθειαν
 25 πρὸς ἀνοδὸν· ὃ δὲ ἀφυλάκτως ὥρεγε τὴν χεῖρα, καὶ φθάσας αὐτὸν ἐκείνος, νύττει κάτωθεν ὑπὸ τὸν βουδῶνα δόρατι καὶ παραχρῆμα διεργάζεται.

λς'. Κατ' ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν τὸ φανερόν πλῆθος ἀνείλον Ῥωμαῖοι, ταῖς δὲ ἐπιούσαις ἀνερευνώμενοι τὰς καταδύσεις τοὺς ἐν τοῖς ὑπονόμοις καὶ τοῖς σπηλαίοις ἐπέζησαν, καὶ διὰ πάσης ἐχώρου ἡλικίας, πλὴν νηπίων καὶ γυναικῶν. Καὶ τὰ μὲν αἰγμάλωτα χίλια πρὸς τοῖς διακοσίοις συνήχθη, νεκροὶ δὲ κατὰ τὴν ἄλωσιν καὶ κατὰ τὰς πρότερον μάχας συνιριθμῆθησαν τετραχισμῦριοι. Οὐσεπασιανὸς δὲ τὴν τε πόλιν κατασκάψαι κελεύει καὶ τὰ φρούρια πάντα προσεμπύρῃσιν αὐτῆς. Ἰωτάπατα μὲν οὖν οὕτως ἔαλω, τρισκαίδεκάτῃ τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας ἔτει, Πανέμου νομηνίᾳ.

ΚΕΦ. Η'.

40 Ῥωμαῖοι δὲ τὸν Ἰώσηπον ἀναζητοῦντες κατὰ τὴν ὁργὴν σφετέραν καὶ σφόδρα τοῦ στρατηγοῦ φιλοτιμουμένου (μεγίστη γὰρ ᾤντο μοῖρα τοῦ πολέμου ληφθεῖς), τοὺς τε νεκροὺς διηρεύον καὶ τοὺς ἀποκρύφους τῆς πόλεως μυχοὺς. Ὁ δὲ ἄρτι τῆς πόλεως ἀλισκομένης, δαιμονίῳ
 45 τινὶ συνεργίᾳ χρησάμενος, μέσον μὲν ἑαυτὸν ἐκκλέπτει τῶν πολεμίων, καθάλλεται δ' εἰς τινὰ βαθὺν λάκκον, ὃ πλατὺ σπήλαιον διέζευκτο κατὰ πλευρὰν τοῖς ἀνωθεν ἀόρατον· ἐνθα τεσσαράκοντα μὲν τῶν ἐπιστήμων ἀνδρας καταλαμβάνει λανθάνοντας, παρασκευὴν δὲ τῶν ἐπι-
 50 τηδείων οὐκ ὀλίγαις ἡμέραις διαρκεῖν δυναμένην. Μεθ' ἡμέραν μὲν οὖν ὑπεστέλλετο τῶν πολεμίων πάντα διειληφόντων, νυκτὸς δ' ἀνίουν ἐζήτει ὄρασμα διὰδυσιν καὶ

essent ut occiderentur. Romanis autem, ut qui meminerint quæ in obsidione pertulissent, curæ non erat cuiquam parcere aut quenquam miserari; sed populum ex arce in pronum compulsus trucidabant, ubi loci difficultas etiam eis qui adhuc pugnare poterant resistendi copiam negavit. Viarum namque angustiis pressi, ac per declivia delabentes, bellatorum ab arce incursione obruebantur. Id quod multos etiam delectorum, qui circa Josephum erant, sui ad cædem incitabat. Nam quum viderent se Romanorum neminem posse occidere, ne Romanorum manibus caderent præcauerunt, et in extrema parte civitatis congregati semet interfecerunt.

35. Ceterum quotquot vigilum, primi captam civitatem sentientes, fugere prius occupaverant, quum in turrim quandam septemtrionalem ascendissent, aliquamdiu quidem restiterunt, hostium autem multitudine circumfusi sero dexteras dederunt et instantibus jugulum alacri animo obtulerunt. Potuissent autem Romani de obsidionis fine incruento gloriari, nisi unus, dum caperetur urbs, centurio cecidisset, Antonius, insidiis pereimplus. Nam quidam ex illis qui in speluncas confugerant (erant autem magno numero) rogabat Antonium ut dextram sibi admooveret et in spem salutis et in auxilium ad ascendendum: ille vero manum incaute porrigerat, alterque ipsum prævenit, et hasta sub inguine utpote inferior enim perculit, statimque interficit.

36. Et illo quidem die quotquot comparuerunt peremero Romani: sequentibus autem diebus latibulas scrutantes, omnes in cuniculis et speluncis inventos adorti sunt, et in universos cujuscunque ætatis sævitum est, præter infantes et feminas. Et in captivitatem quidem deducendi ad millo et ducentos collecti erant, mortui vero in urbis excidio et pugnis superioribus simul omnes ad quadraginta millia numerati sunt. Vespasianus autem et urbem ipsam excindi jubet, et præterea castella ejus omnia incendit. Et ita quidem capta sunt Jotapata, anno imperii Neronis decimo tertio, primo Panemi mensis die.

CAP. VIII. (XXIV.)

Romani autem quum Josephum investigarent, et ex sua in eum ira, et valde hoc volente imperatore (is enim captus maxima pars belli foret), mortuos perscrutati sunt itemque abditos civitatis recessus. Ille autem, quum modo capta esset urbs, divino quodam auxilio usus, per medios quidem hostes se subducit, et in puteum quendam profundum saltu descendit, cujus a latere specus amplum disjunctum erat, quod eorum qui supra erant effugit intuitum: ubi quadraginta viros insignes latitantes offendit, rerumque necessarium apparatus, qui diebus non paucis sufficeret. Et interdiu quidem se occultabat, quod hostes omnia occupaverant; noctu vero ascendens fuga dilabi quærebat et vigilias

τὰς φυλακὰς κατεσκέπτετο. Φρουρουμένων δὲ παντα-
χόθεν πάντων δι' αὐτὸν, ὡς λαθεῖν οὐκ ἦν, αὐθις εἰς τὸ
σπήλαιον κατῆι. Δύο μὲν οὖν ἡμέρας διαλανθάνει, τῇ
δὲ τρίτῃ γυναικὸς ἀλούσης τῶν ἅμα αὐτοῖς μηνύεται.

6 Καὶ Οὐεσπασιανὸς αὐτίκα μετὰ σπουδῆς πέμπει δύο
χιλιάρχους Παυλῖνον καὶ Γαλλικανόν, δεξιὰς τῷ Ἰω-
σήφῳ δοῦναι κελεύσας καὶ προτρεψομένους ἀνελθεῖν.

β'. Ἀφικόμενοι δὲ παρεκάλουν οὗτοι τὸν ἄνδρα καὶ
πίστεις περὶ σωτηρίας ἐδίδουσάν, οὐ μὴν ἔπειθον· ἐκ
10 γὰρ ὧν εἰκὸς ἦν τὸν τοσαῦτα δράσαντα παθεῖν, οὐκ ἐκ
τοῦ φύσει τῶν παρακαλούντων ἡμέρου, τὰς ὑποψίας
συνέλεγεν· ἐδεόθει τε ὡς ἐπὶ τιμωρίαν προκαλουμέ-
νου, ὥς Οὐεσπασιανὸς τρίτον ἐτι πέμπει χιλιάρχον
Νικάνορα, γνώριμον τῷ Ἰωσήφῳ καὶ συνήθῃ πάλαι.

15 Παρελθὼν δ' οὗτος τότε φύσει Ῥωμαίων χρηστὸν, πρὸς
οὓς ἂν ἀπαξ ἔλθοι, διεξήκει καὶ ὡς δι' ἀρετὴν αὐτὸς
θαυμάζοιτο μᾶλλον ἢ μισοῖτο πρὸς τῶν ἡγεμόνων, σπου-
δάξειεν τε τὸν στρατηγὸν οὐκ ἐπὶ τιμωρίᾳ ἀγαγεῖν αὐτόν
(ἐνεῖναι γὰρ ταύτην καὶ παρὰ μὴ προϊόντος λαθεῖν),
20 ἀλλὰ σῶσαι προαιρούμενον ἄνδρα γενναῖον. Προστί-
θεται δὲ ὡς οὗτ' ἂν Οὐεσπασιανὸς ἐνεδρεύων φίλον ἔπεμ-
πεν, ἵνα τοῦ κακίστου πράγματος προστήσῃται τὸ κάλ-
λιστον, ἀπιστίας φίλον, οὗτ' ἂν αὐτὸς ἀπατήσων ἄνδρα
φίλον ὑπῆκουσεν ἔλθεῖν.

25 γ'. Ἐνδοιάζοντος δὲ τοῦ Ἰωσήπου καὶ πρὸς τὸν Νι-
κάνορα, τὸ μὲν στρατιωτικὸν ὑπ' ὀργῆς ἐκκαίειν τὸ
σπήλαιον ὀρμητο, κατεῖχε δὲ αὐτοὺς ὁ πολέμαρχος,
ζωγρῆσαι τὸν ἄνδρα φιλοτιμούμενος. Ὡς δὲ ὁ τε Νι-
κάνωρ προσέκειτο λιπαρῶς καὶ τὰς ἀπειλὰς τοῦ πολε-

30 μίου πλήθους ὁ Ἰώσηπος ἔμαθεν, ἀνάμνησις αὐτῷ
τῶν διὰ νυκτὸς ὀνείρων εἰσέρχεται, δι' ὧν ὁ Θεὸς τὰς
τε μελλούσας συμφορὰς αὐτῷ προσήμεινεν Ἰουδαίων
καὶ τὰ περὶ τοὺς Ῥωμαίων βασιλεῖς ἐσόμενα. Ἦν
δὲ καὶ περὶ κρίσεις ὀνείρων ἱκανὸς συμβάλλειν τὰ ἀμ-

35 φιβόλους ὑπὸ τοῦ θεοῦ λεγόμενα· τῶν γε μὴν ἱερῶν
βίβλων οὐκ ἠγνόει τὰς προφητείας, ὡς ἂν αὐτὸς τε ὦν
ιερεὺς καὶ ἱερῶν ἐκγονος. Ὅς ἐπὶ τῆς τότε ὥρας
ἐνθους γενόμενος καὶ τὰ φρικώδη τῶν προσφάτων
ὀνείρων σπάσας φαντάσματα προσφέρει τῷ Θεῷ λελη-

40 θυῖαν εὐχὴν· « καὶ ἐπειδὴ τὸ Ἰουδαῖον, ἔφη, φῶλον
« ὀκλάσαι δοκεῖ σοι τῷ κτίσαντι, μετέβη δὲ πρὸς Ῥω-
« μαίους ἡ τύχη πάσα, καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐπελῆξω τὰ
« μέλλοντα εἰπεῖν, δίδωμι μὲν Ῥωμαίοις τὰς χεῖρας
« ἐκὼν καὶ ζῶ, μαρτύρομαι δὲ ὡς οὐ προδότης, ἀλλὰ
45 « σὸς ἀπειμι διάκονος. »

(ΚΕ.) δ'. Ταῦτα εἰπὼν ἐνεδίδου τῷ Νικάνορι, καὶ
τῶν Ἰουδαίων οἱ συγκαταφυγόντες ὡς τὸν Ἰώσηπον συν-
ἔσαν εἰκοντα τοῖς παρακαλοῦσιν, ἀθρόοι περιστάντες,

« ἡ μεγάλη γε ἂν στενάξειαν, ἐδόν, οἱ πάτριον νόμοι
50 « καὶ καταφύγειν Θεὸς ὁ Ἰουδαίους κτίσας ψυχὰς θανά-
« του καταφρονούσας. Φιλοζῶεις, Ἰώσηπε, καὶ φῶς
« ὀπομένεις ὄρᾱν δούλος; Ὡς ταχέως ἐπελάβου σαυτοῦ·
« πόσους ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀποθήσκειν ἔπεις. Ψευδῇ
« μὲν ἄρα δόξαν ἀνδρείας, ψευδῇ δὲ καὶ συνέσεως

explorabat. Quum autem omnia ipsius causa undique cu-
si odirentur, ut latere non posset, in speluncam iterum de-
scendebat. Et biduum quidem delitescit : tertia vero die,
capta muliere quæ cum ipsis fuerat, illius indicio proditus
est. Tum Vespasianus e vestigio mittit duos tribonos, Pau-
linum et Gallicanum, jussos dextras dare Josepho, horta-
rique eum ad ascensum.

2. Quum autem ad eum venirent, illi virum hortabantur
et suadebant, ipsumque salvum fore fidem ei dederunt,
non tamen persuadebant : nam ex his quæ ipsum passurum
esse verisimile erat, qui tanta commiserat, non ex innata
rogantium mansuetudine, suspiciones colligebat; et, ne ad
poenam forsitan evocaretur, veritus est, donec Vespasianus
tertium quoque tribunal mittit, Nicanorem, Josepho no-
tum, et olim familiarem. Atque is, quum ad eum se con-
tulisset, narravit ei quam mite esset Romanorum ingenium
in eos quos semel debellasset, quodque ipse propter forti-
tudinem magis admirationi esset quam odio ducibus, ope-
ramque dare imperatorem non ut ad supplicium duceretur,
quod etiam sine deditione ei liceret exigere, sed potius quod
virum strenuum conservare vellet. Addebat etiam quod nec
Vespasianus ad insidias struendas amicum mitteret, ut
rem optimam pessimæ, perfidiæ amicitiam, prætexeret;
neque ipse ad amicum decipiendum assensurus fuisset ut
veniret.

3. Quum autem etiam ad ea, quæ dixerat Nicanor,
hesitaret Josephus, milites quidem irati properabant ad
ignem speluncæ injiciendum; verum eos cohibebat dux,
id modis omnibus agens ut Josephum vivum caperet. At
quum vehementer instaret Nicanor, et hostilis multitudinis
minas intelligeret Josephus, animum ejus subit somniorum
memoria quæ nocte somniaverat, quibus ei Deus et futuras
Judæorum calamitates præsignificaverat, quæque Impera-
toribus Romanorum essent eventura. Quin et in somniis in-
terpretandis de iis bene conjiciebat quæ Deus ambigue innue-
rat; porroque sacrorum librorum vaticinia non ignorabat,
utpote et ipse sacerdos, ortusque parentibus qui sacerdotes
fuerant. Is tunc illa hora, quasi divino afflatu, horrendas
recentium somniorum imagines mente complexus, preces
clam Deo offert, hujusmodi verbis : « quandoquidem Ju-
« dæorum gentem deprimere tibi visum est qui eam creasti,
« fortuna vero omnis ad Romanos migravit, meamque
« elegesti animam ad futura prædicenda, non invitus qui-
« dem manus do Romanis, et vivere non recuso; testor
« autem quod non proditor, sed tuus minister ad eos
« transeo. »

(XXV.) 4. Quum ista dixisset, Nicanori consentiebat. Et
Judæi, qui una eo confugerant, ubi intellexerunt Josephum
hortantibus cedere, universi eum circumstantes clama-
bant, « est sane cur plurimum ingemiscant leges patriæ
« et contristetur Deus qui Judæis indidit animas mortis
« contemprices. Præ vitæ amore, o Josepho, sustines lu-
« cem aspicere servus? Quam cito tui oblitus es! quam
« multis pro libertate mori persuasisti! Profecto haud ve-
« ram præ te ferebas fortitudinem, falsamque etiam pru-

« εἶχες, εἰ γε σωτηρίαν μὲν ἔλπιζεις παρ' οἷς οὕτως
 « ἐπολέμησας, σώζεσθαι δὲ ὑπ' ἐκείνων, κἂν ἢ βέ-
 « βαιον, θέλεις. Ἄλλ' εἰ καὶ σοὶ λήθην τινὰ σαυτοῦ
 « κατέχευεν ἡ Ῥωμαίων τύχη, προνοητέον ἡμῖν τοῦ
 5 « πατρῷου κλέους. Χρήσομέν σοι δεξιάν καὶ ξίφος.
 « Σὺ δὲ ἂν μὲν ἐκὼν θνήσκῃς, Ἰουδαίων στρατηγός, ἂν
 « δὲ ἄκων, προδότης τεθνήξῃ. » Ταῦθ' ἅμα λέγοντες
 « ἐπαντείναντο τὰ ξίφη καὶ διηπειλουν ἀναιρήσειν αὐ-
 « τὸν, εἰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐνδιδόη.
 10 « εἴ. Δεῖσας δὲ τὴν ἔφοδον ὁ Ἰώσηπος καὶ προδοσίαν
 « εἶναι ἡγούμενος τῶν τοῦ Θεοῦ προσταγμάτων, εἰ προα-
 « ποθάνοι τῆς διαγγελίας, ἤρχετο πρὸς αὐτοὺς φιλοσοφεῖν
 « ἐπὶ τῆς ἀνάγκης. « Τί γὰρ τοσοῦτον, ἔφη, σφῶν αὐ-
 « τῶν ἑταῖροι φωνῶμεν; ἢ τί τὰ φιλῶτα διαστασιάζο-
 15 « μεν, σῶμα καὶ ψυχὴν; Ἠλλάθαι τις ἐμὲ φησὶν ἄλλ'
 « οἶδασι Ῥωμαῖοι τοῦτό γε. Καλὸν ἐν πολέμῳ θνή-
 « σκειν, ἀλλὰ πολέμου νόμῳ, τούτέστιν ὑπὸ τῶν κρα-
 « τούντων. Εἰ μὲν οὖν τὸν Ῥωμαίων ἀποστρέφομαι
 « σίδηρον, ἀξίός εἰμι ἀληθῶς τοῦμοῦ ξίφους καὶ χειρὸς
 20 « τῆς ἐμῆς· εἰ δὲ ἐκείνους εἰσέρχεται φειδῶ πολέμου,
 « πῶσῃ δικαιότερον ἂν ἡμᾶς ἡμῶν αὐτῶν εἰσελθοῖ; καὶ
 « γὰρ ἡλίθιον ταῦτα δρᾶν σφᾶς αὐτοὺς περὶ ὧν πρὸς
 « ἐκείνους διστάμεθα. Καλὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας
 « ἀποθνήσκειν, φημι ἀγῶν, μαχομένους μέντοι, καὶ
 25 « ὑπὸ τῶν ἀφαιρουμένων αὐτῇ. Νῦν δὲ οὔτε εἰς
 « μάχην ἀντιτάσσουσιν ἡμῖν οὔτε ἀναιροῦσιν ἡμᾶς.
 « Δειλὸς δὲ ὁμοίως ὅ τε μὴ βουλόμενος θνήσκειν ὅταν
 « δέῃ καὶ ὁ βουλόμενος ὅταν μὴ δέῃ. Τί δὲ καὶ δε-
 « δοικότες πρὸς Ῥωμαίους οὐκ ἀνιμν; ἄρα οὐχὶ θάνα-
 30 « τον; Εἴτα ὅν δεδοίκαμεν ἐκ τῶν ἐχθρῶν ὑποπτευόμε-
 « νον, ἑαυτοῖς βέβαιον ἐπιτιμῆσομεν; Ἀλλὰ δουλείαν,
 « ἐρεῖ τις. Πάνυ γοῦν νῦν ἔσμεν ἐλεύθεροι. Γενναῖον
 « δὲ ἀνελεῖν ἑαυτὸν φήσει τις. Οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ ἀγεν-
 « νέστατον, ὡς ἔγωγε καὶ κυβερνήτην ἡγοῦμαι δευλότα-
 35 « τον, ὅστις χειμῶνα δεδοικώς πρὸ τῆς θυέλλης ἐβά-
 « πτισεν ἐκὼν τὸ σκάφος. Ἀλλὰ μὴν ἡ αὐτοχειρία καὶ
 « τῆς κοινῆς ἀπάντων ζῶν φύσεως ἀλλότριον καὶ πρὸς
 « τὸν κτίσαντα Θεὸν ἡμᾶς ἐστὶν ἀσέβεια. Τῶν μὲν γε
 « ζῶν οὐδὲν ἐστὶν ὁ θνήσκει μετὰ προνοίας, ἢ δι'
 40 « αὐτοῦ. Φύσεως γὰρ νόμος ἰσχυρὸς ἐν ἅπασι, τὸ ζῆν
 « ἐθέλειν διὰ τοῦτο καὶ τοὺς φανερώς ἀφαιρουμένους
 « ἡμᾶς τούτου πολεμίους ἡγοῦμεθα καὶ τοὺς ἐξ ἐνέδρας
 « τιμωρούμεθα. Τὸν δὲ Θεὸν οὐκ οἶσθε ἀγανακτεῖν,
 « ὅταν ἄνθρωπος αὐτοῦ τὸ δῶρον ὑβρίζει; καὶ γὰρ εἰλή-
 45 « φαμεν παρ' ἐκείνου τὸ εἶναι καὶ τὸ μηκέτι εἶναι πάλιν
 « ἐκείνῳ δίδομεν. Ἐὰ μὲν γε σώματα θνητὰ πᾶσι καὶ
 « ἐκ φθαρτῆς ὕλης δημιουργεῖται· ψυχὴ δὲ ἀθάνατος
 « αἰ καὶ Θεοῦ μοῖρα τοῖς σώμασιν ἐνοικίζεται. Εἴτα
 « ἂν μὲν ἀφανίσῃ τις ἀνθρώπου παρακαταθήκην, ἢ διά-
 « θηται κακῶς, πονηρὸς εἶναι δοκεῖ καὶ ἀπίστος· εἰ δὲ
 « τις τοῦ σφετέρου σώματος ἐκβάλλῃ τὴν παρακατα-
 50 « θήκην τοῦ Θεοῦ, λεληθέναι δοκεῖ τὸν ἀδικούμενον; Καὶ
 « κολάζειν μὲν τοὺς ἀποδράντας οἰκέτας δίκαιον νενό-
 « μισται, κἂν πονηροὺς καταλίπωσι δεσπότης, αὐτοὶ

« dentiam, si quidem salutem apud eos speras, cum qui-
 « bus fortiter adeo dimicasti, aut, etiam si certa sit salus,
 « ab illis servari cupias. Sed quamvis te Romanorum
 « fortuna tui oblivione perfuderit, nos tamen oportet pa-
 « triæ gloriæ consulere. Et dextram tibi et gladium com-
 « modabimus. Tu vero, si quidem sponte moriari, dux
 « Judæorum; sin vero invitus, proditor morieris». Simul
 atque ista dicebant, gladios ei intenterunt, ipsosque illum
 inlucturos minitabantur, si Romanis se dederet.

5. Josephus autem veritus ne in ipsum impetum face-
 rent, seque Dei mandatorum proditorem fore existimans,
 si mortem obiret priusquam omnia illis denunciaret, ne-
 cesse habuit ut inciperet apud illos philosophari. « Quor-
 « sum enim, o socii, propriæ cædis avidi sumus? aut
 « cur res amicissimas, corpus et animam, inter se dissidere
 « facimus? Me mutatum esse quispiam dicat. Verum hoc
 « quidem probe norunt Romani. Pulchrum in bello mori,
 « sed lege belli, id est, victorum manu. Et quidem si Ro-
 « manorum ferrum deprecor, profecto dignus sum qui meo
 « gladio meaque manu cadam: sin illorum animos sub-
 « eat hostibus parcere, quanto justius nobis in mentem
 « veniat nobismet ipsis parcere? etenim dementia est ea
 « in nosmet admittere, quorum gratia ab illis dissentimus.
 « Honestum esse pro libertate mori et ipse fateor; pugnando
 « tamen, et illorum manibus qui eam ereptum eunt. Nunc
 « autem neque contra nos veniunt in aciem, neque nos in-
 « terficiunt. Itidemque timidus est et qui mori recusat
 « quando oportet, et qui vult quum minime oportet. Imo
 « vero cuius rei metu prohibemur ab ascensu ad Romanos?
 « an non mortis? Nunc demum quam ex suspitione ab ho-
 « stibus metuimus, eam certam ipsi nobismet irrogabimus?
 « Verum ad servitutem evitandam, dicet aliquis. Quasi
 « nunc quidem ipsi valde liberi essemus. At enim magni
 « animi est, dicet aliquis, mortem sibi consciscere. Mi-
 « nime vero, sed pusilli et ignavissimi, ut ego gubernato-
 « rem quoque timidissimum puto, qui metu tempestatis
 « ante procellam sponte demerserit navigium. Quid? quod
 « sui ipsius occisio tum a communi omnium animantium
 « natura aliena est, tum summa impietas in Deum qui nos
 « creavit. Nullum quippe animal est, quod ex industria
 « vel sponte sua moritur. Naturæ enim lex, qua docemur
 « velle vivere, in omnibus plurimum valet: idcirco et qui
 « nobis vitam palam ademptum eunt, pro hostibus habemus,
 « et qui nobis insidiantur poena persequimur. Nonne deum
 « id indigne ferre arbitramini, quum homo quod ab eo do-
 « natur plane despiciat? nam et ab illo accepimus ut es-
 « semus, rursumque ut esse desinamus fas est illi cou-
 « cedamus. Corpora quidem cunctis mortalia sunt, et
 « ex caduca materia facta et formata: anima vero in
 « omne ævum duratura est, et corporibus inest auræ
 « divinæ particula. Accedit quod, si quis hominis depo-
 « situm profuderit aut male administraverit, improbus esse
 « videtur et perfidiosus: sin vero Dei depositum e cor-
 « pore ejecerit, num enim se latuisse putabit quem injuria
 « affecit? Imo servis quidem fugitivis prænam infligere
 « justum creditur, etiamsi nequam dominos reliquerint:

« δὲ κάλλιστον δεσπότην ἀποδιδράσκοντες τὸν Θεὸν, οὐ
 « δοκοῦμεν ἀσεβεῖν; Ἄρα οὐκ ἴστε ὅτι τῶν μὲν ἐξιόντων
 « τοῦ βίου κατὰ τὸν τῆς φύσεως νόμον καὶ τὸ ληφθέν
 « παρὰ τοῦ Θεοῦ χρέος ἐκτινόντων, ὅταν ὁ δόξαι κομί-
 « σασθαι θέλῃ, κλέος μὲν αἰώνιον, οἴκοι δὲ καὶ γενεαὶ
 « βέβαιοι, καθαραὶ δὲ καὶ ἐπήκοοι μένουσιν αἱ ψυχαί,
 « χώρον οὐρανοῦ λαχοῦσαι τὸν ἀγιώτατον, ἐνθεν ἐκ
 « περιτροπῆς αἰώνων ἀγνοίαις πάλιν ἀντενοικίζονται σώ-
 « μασιν· ὅσοις δὲ καθ' ἐαυτῶν ἐμάνησαν αἱ χεῖρες,
 10 « τούτων μὲν ἄδης δέχεται τὰς ψυχὰς σκοτιώτερος, ὁ
 « δὲ τούτων πατὴρ Θεὸς εἰς ἐκγόνους τιμωρεῖται τοὺς
 « θάτερον ὕδριστάς. Διὰ τοῦτο μεμίσθηται παρὰ τῷ
 « Θεῷ τοῦτο καὶ παρὰ τῷ σοφωτάτῳ κολάζεται νομο-
 « θέτῃ. Τοὺς γοῦν ἀνελόντας ἑαυτοὺς παρὰ μὲν ἡμῖν
 15 « μέχρις ἡλίου δύσεως ἀτάφους ἐκρίπτειν ἐκριναν, καί-
 « τοι καὶ πολεμίους θάπτειν θεμιτὸν ἡγούμενοι· παρ'
 « ἐτέροις δὲ, καὶ τὰς δεξιὰς τῶν τοιούτων νεκρῶν ἀπο-
 « κόπτειν ἐκέλευσαν, αἷς ἐστρατεύσαντο καθ' ἑαυτῶν,
 « ἡγούμενοι, καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀλλότριον,
 20 « οὕτω καὶ τὴν χεῖρα τοῦ σώματος. Καλὸν οὖν, ἐταί-
 « ροι, δίκαια φρονεῖν, καὶ μὴ ταῖς ἀνθρωπίναις συμ-
 « φοραῖς προσθεῖναι τὴν εἰς τὸν κτίσαντα ἡμᾶς δυσ-
 « σέβειαν. Εἰ σώζεσθαι δοκεῖ, σωζώμεθα· καὶ γὰρ οὐκ
 « ἄδοξος ἡ σωτηρία, παρ' οἷς διὰ τοσούτων ἔργων ἐπε-
 25 « δεξάμεθα τὰς ἀρετάς· εἰ τεθνάναι, καλὸν ὑπὸ τῶν
 « ἐλόντων. Οὐ μεταθήσομαι δ' ἐγὼ εἰς τὴν τῶν πο-
 « λεμίων τάξιν, ἵνα ἑμαυτοῦ προδότης γένομαι. Καὶ
 « γὰρ ἂν εἴην πολὺ τῶν αὐτομολούντων πρὸς τοὺς πολε-
 « μίους ἡλιθιώτερος, εἰ γε ἐκεῖνοι μὲν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦτο
 30 « πράττουσιν, ἐγὼ δ' ἐπ' ἀπωλείᾳ, καὶ γε τῇ ἑμαυτοῦ.
 « Τὴν μέντοι Ῥωμαίων ἐνέδραν ἐπεύχομαι· μετὰ γὰρ
 « δεξιὰν ἀναιρούμενος ὑπ' αὐτῶν, εὐθύμως τεθνήξομαι,
 « τὴν τῶν ψευσαμένων ἀπιστίαν νίκης μεῖζον ἀποφέρων
 « παραμύθιον. »
 35 (ΚΖ') ζ'. Ὁ μὲν Ἰωσήπος πολλὰ τοιαῦτα πρὸς ἀπο-
 τροπὴν τῆς αὐτοχειρίας ἔλεγεν. Οἱ δὲ πεφραγμένους ἀπο-
 γνώσει τὰς ἀκοὰς ἔχοντες, ὡς ἂν πάλα καθοσιώσαντες
 ἑαυτοὺς τῷ θανάτῳ, παρωξύνοντο πρὸς αὐτόν· καὶ προσ-
 τρέχων ἄλλος ἄλλοθεν ξιφῆρης ἐκάχιζόν τε εἰς ἀνδρῖαν
 40 καὶ ὡς ἑκαστος αὐτίκα καταπλήξων ὄηλος ἦν. Ὁ δὲ τὸν
 μὲν ὀνομαστὴ καλῶν, τῷ δὲ στρατηγικώτερον ἐμβλέπων,
 τοῦ δὲ δρασσόμενος τῆς δεξιᾶς, ὃν δὲ δεήσει δυσωπῶν,
 καὶ ποικίλοις διαιρούμενος πάθεσιν, ἐπὶ τῆς ἀνάγκης
 εἴργεν ἀπὸ τῆς σφαγῆς πάντων τὸν σίδηρον, ὥσπερ τὰ
 45 κατακυκλωθέντα τῶν θηρίων αἰεὶ πρὸς τὸν καταπτό-
 μενον ἀντιστρέφοντες. Τῶν δὲ καὶ παρὰ τὰς ἐσχά-
 τας συμφοράς ἐτι τὸν στρατηγὸν αἰδουμένων, παρε-
 λύνοντο μὲν αἱ δεξιαί, περιωλίσθανε δὲ τὰ ξίφη, καὶ
 πολλοὶ τὰς ῥομφαίας ἐπιφέροντες αὐτομάτως παρεί-
 50 θησαν.

ζ'. Ὁ δὲ ἐν ταῖς ἀμυχαναῖς οὐκ ἠπόρησεν ἐπινοίας,
 ἀλλὰ πιστεύων τῷ κηδεμόνι Θεῷ τὴν σωτηρίαν παρα-
 βάλλεται. « Καὶ ἐπειδὴ δέδοκται τὸ θνήσκειν, ἔφη,
 « φέρε κλήρω τὰς ἀλλήλων σφαγὰς ἐπιτρέψωμεν, ὁ

« ipsi vero Deum fugientes, dominum optimum, nonne
 « impie facere videmur? An nescitis morientium juxta na-
 « turæ legem, et qui Deo debitum exsolvent repenti quod
 « dederat, laudem esse æternam, domum, sobolemque
 « firmam, puras autem et dicto audientes animas manere,
 « locum in cælo habituras sanctissimum, unde rursus per
 « sæculorum lapsus ad corpora munda inhabitanda mitem-
 « tur: quorum vero manus in se ipsos insanierunt, horum
 « quidem animas orcus tenebriosior suscipiet, paterque
 « illorum Deus culpam eorum, qui in alterutram partem in-
 « juriosi fuerint, in liberos persequetur. Hinc Deo invisum
 « hoc est et a sapientissimo legislatore pœna ei statuitur.
 « Quippe apud nos quidem sancitum est ut qui se ipsos
 « occiderint ad solis occasum insepulti abjiciantur, quan-
 « quam et hostes sepelire fas arbitremur: apud alios vero
 « ejusmodi mortuis etiam dexteras, quibus contra se usi
 « sunt, amputari jusserunt, quemadmodum corpus ab
 « anima, ita et manum a corpore disjungi debere existi-
 « mantes. Pulchrum igitur, o socii, justa sentire, neque
 « humanis casibus et calamitatibus addere impietatem in
 « creatorem nostrum. Si salvi esse volumus, nosmet ser-
 « vemus (nam et nobis haud dedecori est salutem illis ac-
 « ceptam referre, quibus virtutem tot facinoribus demon-
 « stratam dedimus): sin mori placeat, ab his occidi pulchrum
 « est, a quibus capti sumus. Ego vero hostium ordini
 « me adscribi non patiar, ut ipse mei proditor fiam. Nam
 « ita multo stolidior essem quam qui ad hostes ultro profu-
 « giunt, siquidem illi hoc faciunt suæ salutis ergo, ipse
 « vero interitus, idque mei. Romanorum tamen insidias
 « quam maxime expeto: nam si post fidem datam me in-
 « terfecerint, lætus admodum moriar, mendacium perfidiam
 « reportans, solatium victoriæ majus. »

(XXVI.) 6. Et Josephus quidem hujusmodi multa dicebat,
 ut socios a cæde propria dehortaretur. Illi vero, aures ex
 desperatione obstructas habentes, ut qui jamdudum semet
 morti devoverant, in eum exasperantur; et alii aliunde
 cum gladiis accurrentes et ignaviam ei exprobrabant et
 quisque palam in eo erat ut eum e vestigio interficerent.
 Ille autem, quum alium nominatim vocaret, alium severo
 ducis aspectu intueretur, alium dextra prehenderet, alium
 precibus exoraret, variaque animi affectione, (ut in tali
 necessitate, distractus, ferrum omnium a cæde sua diver-
 tebat, non secus ac feræ circumclusæ, ad eum semper qui
 se ei admoveret, ora vultusque convertens. Illorum au-
 tem, qui ducem in extrema etiam miseria et ærumna adhuc
 revererentur, debilitabantur dextræ, gladiique de manibus
 elabebantur, multique quum ensibus ipsum peterent, sponte
 eos dimittebant.

7. Illi autem in angustiis non deerat sollertia ad excogi-
 tandum, sed Dei curæ se committens salutis discrimen
 adit. « Et quoniam mori decretum est, inquit, agite,
 cædes mutuas in sortem conjiciamus, et, cui sors obti-

« λαχὼν δὲ ὑπὸ τοῦ μετ' αὐτὸν πιπτέτω, καὶ διοδεύσει
 « πάντων οὕτως ἡ τύχη, μὴδὲ ἐπὶ τῆς ἰδίας κείσθω
 « δεξιᾶς ἑκαστος· ἀδικον γὰρ οἰχομένων τῶν ἄλλων
 « τινὰ μετανοήσαντα σωθῆναι ». Πιστὸς ἔδοξε ταῦτα
 5 εἰπὼν, καὶ συνεκληροῦτο πείσας· ἐτοίμην δὲ ὁ λαχὼν
 τῷ μετ' αὐτὸν παρέιχε τὴν σφαγὴν, ὡς αὐτίκα τε-
 θνητομένου καὶ τοῦ στρατηγοῦ· ζωῆς γὰρ ἡδὴ τὸν
 μετὰ τοῦ Ἰωσήπου θάνατον ἤγουντο. Καταλείπεται δὲ
 οὗτος, εἴτε ὑπὸ τύχης χρὴ λέγειν εἴτε ὑπὸ Θεοῦ προ-
 10 νοίας, σὺν ἑτέρῳ, καὶ σπουδάζων μῆτε ὑπὸ τοῦ κλήρου
 καταδικασθῆναι μῆτε εἰ τελευταῖος λείποιο μιᾶναι
 τὴν δεξιὰν ὁμοφύλῳ φόνῳ, κείθει κάκεινον ἐπὶ πίστει
 ζῆν.

ἦ· Ὁ μὲν οὖν οὕτω τὸν τε Ῥωμαίων καὶ τὸν οἰ-
 15 κίων διαφυγὼν πόλεμον ἐπὶ Οὐεσπασιανὸν ἦγετο διὰ
 τοῦ Νικάνορος. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάντες ἐπὶ θέαν αὐτοῦ
 συνέτρεχον, καὶ τοῦ πλήθους συνθλιβομένου περὶ τῷ
 στρατηγῷ θόρυβος ἦν ποικίλος, τῶν μὲν γεγηθῶτων
 ἐπὶ τῷ ληφθέντι, τῶν δὲ ἀπειλούντων, τῶν δὲ ἐγγύθεν
 20 ἰδεῖν βιαζομένων. Καὶ οἱ μὲν πόρρωθεν κολάζειν
 ἐδόκουν τὸν πολέμιον, τῶν δὲ πλησίον ἀνάμνησις αὐτοῦ
 τῶν ἔργων εἰσῆει καὶ πρὸς τὴν μεταβολὴν θάμβος·
 τῶν τε ἡγεμόνων οὐδαὶς ἦν, ὅς, εἰ καὶ πρότερον ὥρ-
 γίζετο, τότε πρὸς τὴν ὄψιν οὐκ ἐνέδωκεν αὐτοῦ. Μά-
 25 λιστα δὲ τὸν Τίτον ἐξ ἀρετῆς τό τε καρτερικὸν ἐν ταῖς
 συμφοραῖς ἦρει τοῦ Ἰωσήπου, καὶ πρὸς τὴν ἡλικίαν
 ἔλεος· ἀναμνησχομένην τε τὸν οὐ πάλαι μαχόμενον
 καὶ τὸν ἐν χερσὶν ἐχθρῶν ἄρτι κείμενον ὁρῶντι παρῆν
 τε νοεῖν ὅσον δύναται τύχη καὶ ὡς ὀξεῖα μὲν πολέμου
 30 ῥοπή, τῶν δὲ ἀνθρωπίνων οὐδὲν βέβαιον. Παρὸ καὶ τότε
 συνδιέθεκε μὲν πλείστους ἑαυτῷ καὶ πρὸς οἶκτον τοῦ
 Ἰωσήπου. Πλείστη δὲ αὐτῷ καὶ παρὰ τῷ πατρὶ
 μοῖρα σωτηρίας ἐγένετο. Ὁ μέντοι Οὐεσπασιανὸς
 φρουρεῖν αὐτὸν μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας προσέταττεν,
 35 ὡς ἀναπέμφων αὐτίκα Νέρωνι.

(ΚΖ'.) Ὁ· Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἰώσηπος μόνῳ τι διαλε-
 χθῆναι θέλιν ἔλεγεν αὐτῷ. Μεταστησαμένου δὲ ἐκεί-
 νου, πλὴν τοῦ παιδὸς Τίτου καὶ δυοῖν φίλων, τοὺς ἄλλους
 ἅπαντας, « σὺ μὲν, εἶπεν, Οὐεσπασιανέ, νομίζεις αἰ-
 40 « χμάλωτον αὐτὸν μόνον εἰληφέναι τὸν Ἰώσηπον· ἐγὼ
 « δὲ ἄγγελος ἦκω σοι μειζόνων. Μὴ γὰρ ὑπὸ Θεοῦ
 « προπεμπόμενος ἤδριν τὸν Ἰουδαίων νόμον, καὶ πῶς
 « στρατηγοῖς ἀποθνήσκειν τρέπει. Νέρωνί με πέμπεις;
 « τί γάρ; οἱ μετὰ Νέρωνα μέχρι σοῦ διάδοχοι μένουσι;
 45 « Σὺ Καῖσαρ, Οὐεσπασιανέ, καὶ αὐτοκράτωρ σὺ καὶ
 « παῖς ὁ σὸς οὗτος. Δέσμιε δέ με νῦν ἀσφαλέστερον,
 « καὶ τήρει σαυτῷ· δεσπότης μὲν γὰρ οὐ μόνον ἐμοῦ
 « σὺ, Καῖσαρ, ἀλλὰ καὶ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ παντὸς
 « ἀνθρώπων γένους. Ἐγὼ δὲ ἐπὶ τιμωρίαν δέομαι
 50 « φρουρᾶς μειζονος, εἰ κατασχεδιάζω καὶ Θεοῦ. » Ταῦτα
 εἰπόντος, παραχρῆμα μὲν Οὐεσπασιανὸς ἀπιστεῖν
 ἔδοκε, καὶ τὸν Ἰώσηπον ὑπελάμβανε ταῦτα περὶ σω-
 τηρίας πανουργεῖν κατὰ μικρὸν δὲ εἰς πίστιν ὑπήγετο,
 τοῦ Θεοῦ διαγείραντος αὐτὸν εἰς τὴν ἡγεμονίαν ἤδη, καὶ

« gerit, manu illum excipientis occumbat, atque ita for-
 « tuna faciet ut omnes mortem obeant, neque sua quisquam
 « dextra se jugulet : injustum est enim, ceteris interemptis,
 « quenquam, si poenituerit, salvum esse ». Quum ista dixisset, dignus visus est cui fides haberetur; et postquam persuasisset, una cum illis semet sorti commisit. Cui autem sors primo obvenit, is jugulum proximo libenter praebebat, quasi duce etiam mox perituro : nam mortem cum Josepho oppetere vita dulcius esse videbatur. Ille vero cum altero, sive forte fortuna dicendum, sive Dei providentia, relictus est; operamque dans ut neque a sorte condemnaretur, neque, si ultimus superesset, dextram macularet populari caede, illi etiam fide data persuadet vitam non prodigere.

8. Atque ita quidem ille, quum bellum et a Romanis et a suis evasisset, ad Vespasianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani ad illum intuentum confluebant; quumque multitudo circa ducem se premeret, varius ortus est tumultus, his exsultantibus quod captus esset, aliis minitantibus, nonnullisque ut propius eum viderent alios urgentibus. Et qui longius quidem aberant, hostem ad supplicium ducendum clamabant : qui vero in propinquo erant, facta ejus in memoriam revocabant, ejusque ad mutationem attoniti haerebant : et e ducibus nemo erat cui, licet ante ei irasceretur, ad aspectum ejus ira non deferresceret. Maxime autem omnium Titus ex indole et patientia Josephi in calamitatibus et aetatis ejus misericordia capiebatur : qualisque jam pridem fuerat in praeliis reminiscenti, et qualis nunc sit in hostium manibus positus intuenti subit cogitare et quanta sit fortunae vis, quamque velox belli inclinatio, et quanta rerum humanarum instabilitas. Unde et tunc multi quidem eandem cum ipso affectionem induebant, et ad Josephi miserationem pertrahabantur; ipseque apud patrem plurimum valebat ad Josephi salutem. Vespasianus tamen praecipiebat ut magna cum cautione custodiretur, ac si statim ad Neronem eum missurus esset.

(XXVII.) 9. Quum istud intellexisset Josephus, significabat se cum eo solo paucis colloqui velle. Summotisque ab illo omnibus aliis praeter Titum et duos amicos, inquit Josephus : tu quidem, Vespasiane, putas Josephum duntaxat
 « captivum cepisse; at ego rerum majorum venio tibi nuncius. Nisi enim a Deo ad te missus essem, Judaeorum
 « consuetudinem novissem, quemadmodum duces exerci-
 « tuum mori deceret. Ad Neronem me mittis? Quid enim?
 « num qui Neroui usque ad te successuri sunt manebunt?
 « Tu Caesar eris, Vespasiane, et Imperator tu et filius iste
 « tuus. Vincito autem me aliquanto arctius et tibi met adser-
 « vato : nam tu quidem non mei solius dominus eris, Caesar,
 « verum etiam terrae marisque et omnis generis humani.
 « Ego vero in supplicium arctiore dignus sum custodia, si
 « quid temere etiam in Deum mentitus fuero. » Quum ista dixisset, Vespasianus statim quidem ei fidem non habebat, et Josephum suspicabatur astute haec sui in salutem comminisci : paulatim vero ad credendum inductus erat, quum Deus jam ipsum excitaret ad cogitandum de imperio, sce-

τὰ σκῆπτρα δι' ἐτέρων σημείων προδεικνύντος. Ἀτρεχῆ δὲ καὶ τὸν Ἰώσηπον ἐν ἄλλοις κατελάμβανε. Τῶν γὰρ τοῖς ἀπορρήτοις παρατυχόντων φίλων ὁ ἕτερος θαυμάζειν ἔφη πῶς οὕτε τοῖς ἐπὶ τῶν Ἰωταπάτων περὶ
 5 ἀλώσεως οὕτε αὐτῷ προὔμαντεύσατο περὶ αἰχμαλωσίας, εἰ μὴ ταῦτα λῆρος εἶη διακρουσομένου τὰς ἐπ' αὐτὸν ὀργάς. Ὁ δὲ Ἰώσηπος καὶ τοῖς Ἰωταπατηνοῖς δει μετὰ τεσσαρακοστὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἀλώσονται προειπεῖν ἔφη καὶ οἱ πρὸς Ῥωμαίων αὐτὸς ζωγρηθή-
 10 σεται. Ταῦτα παρὰ τῶν αἰχμαλώπων κατ' ἰδίαν ὁ Οὔεσπασιανὸς ἐκπυθόμενος ἠβύρσκειν ἀληθῆ, καὶ πιστεύειν περὶ τῶν κατ' αὐτὸν ἤρκετο. Φρουρὰς μὲν οὖν καὶ δεσμῶν οὐκ ἀνίει τὸν Ἰώσηπον, ἐδωρεῖτο δὲ ἐσθῆτι καὶ τοῖς ἄλλοις χειμηλοῖς, φιλοφρονούμενός τε
 15 καὶ περιέπων διετέλει, τὰ πολλὰ Τίτου τῇ τιμῇ συνερ- γούντος.

ΚΕΦ. Θ'.

Τετάρτῃ δὲ Πανέμου μηνὸς ἀναζεύξας εἰς τὴν Πτο-
 λεμαῖδα ἐκείθεν εἰς τὴν παράλιον ἀφικνεῖται Καισά-
 ρειαν, μεγίστην τε Ἰουδαίας πόλιν καὶ τὸ πλεόν ὑπ'
 20 Ἑλληνῶν ἐποικουμένην. Ἐδέχοντο δὲ καὶ τὴν στρα-
 τιὰν καὶ τὸν στρατηγὸν μετὰ πάσης εὐφημίας καὶ φι-
 λοφροσύνης οἱ ἐπικώριοι, καὶ κατ' εὐνοίαν μὲν τὴν πρὸς
 τοὺς Ῥωμαίους, τὸ δὲ πλεόν ἔχθει τῶν κατεστραμμέ-
 νων. Διὸ καὶ τὸν Ἰώσηπον ἀθρόοι καταβούντες ἤξιουν
 25 κολάζειν. Οὔεσπασιανὸς δὲ τὴν μὲν περὶ τοῦτου δέησιν
 ὡς ὑπ' ἀκρίτου γενομένην πλήθους ἐξέλυσε ἡσυχίᾳ,
 τῶν δὲ ταγμάτων τὰ μὲν δύο χειμερίσοντα ἐκάθισεν
 ἐπὶ τῆς Καισαρείας, ἐπιτήδειον ὄρων τὴν πόλιν· τὸ
 δέκατον δὲ καὶ πέμπτον εἰς Σκυθόπολιν, ὡς μὴ θλίβοι
 30 παντὶ τῷ στρατῷ τὴν Καισάρειαν. Ἀλεινὴ δὲ
 ἦν κακείνῃ χειμῶνος ὥρα, καθόσον ἦν πνιγώδης
 θέρους ὑπὸ καύματος, πεδιάς οὖσα καὶ παράλιος.

(ΚΘ'.) β'. Ἐν δὲ τούτῳ συναθροισθέντες οἱ τε κατὰ
 στάσιν ἐκπίπτοντες τῶν πολέμων καὶ οἱ διαφυγόντες ἐκ
 35 τῶν κατεστραμμένων, πλήθος οὐκ ὀλίγον, ἀνακτίζουσιν
 Ἰόπην ὁρμητήριον σφίσιν, ἐρημωθείσαν ὑπὸ Κεστίου
 πρότερον καὶ τῆς χώρας ἐκπεπολεμωμένης ἀνειργόμενοι
 μεταβαίνειν ἔγνωσαν εἰς τὴν θάλασσαν. Πηξάμενοί
 τε πειρατικὰ σκάφη πλείστα, τὸν τε Συρίας καὶ Φοι-
 40 νίκης καὶ τὸν ἐπ' Αἰγύπτῳ πόρον ἐλήστευον, ἀπλωτά
 τε πᾶσιν ἐποιοῦν τὰ τῆδε πελάγη. Οὔεσπασιανὸς δὲ
 ὡς ἔγνω τὴν σύνταξιν αὐτῶν, πέμπει πεζούς τε καὶ
 ἵππους ἐπὶ τὴν Ἰόπην, οἱ νύκτωρ ὡς ἀφύλακτον εἰσέρ-
 χονται τὴν πόλιν. Οἱ δὲ ἐν αὐτῇ προήσθοντο μὲν τὴν
 45 εἰσβολήν, καὶ καταδείσαντες τοῦ μὲν εἰργεῖν τοὺς Ῥω-
 μαίους ἀπετρέποντο, συμφυγόντες δὲ εἰς τὰς ναῦς ἐξω-
 τέρω βέλους διενυκτέρευαν.

γ'. Ἀλιμμένου δὲ οὐσῆς φύσει τῆς Ἰόπης (αἰγιαλῷ
 γὰρ ἐπιλήγει τραχεῖ, καὶ τὸ μὲν ἄλλο πᾶν ὀρθῶ,
 50 βραγὺ δὲ συννέοντι κατὰ τὰς χειραίας ἐκατέρωθεν, αἱ
 δὲ εἰσὶ κρημνοὶ βαθεῖς καὶ προὔχουσαι σπιλάδες εἰς τὸ
 πέλαγος, ἐνθα καὶ τῶν Ἀνδρομέδας δεσμῶν ἔτι δεικνύ-

prumque ad eum deventurum esse diversis signis præmon-
 straret. Sed et in aliis veracem esse Josephum deprehen-
 debat. Altero namque amicorum, qui secretis intererant,
 se mirari dicente quid causæ esset cur neque Jotapatenis de
 excidio, neque sibi de captivitate quidquam antea vaticina-
 tus esset, si ista non vana sint illius commenta, qui iram in
 se casuram depulsum eat. Ad hæc Josephus Jotapatenis
 aiebat se prædixisse excidium eos post septimum et qua-
 dragesimum diem mansurum esse, foreque ut ipse a
 Romanis vivus caperetur. Quum de istis a captivis clam
 inquisivisset Vespasianus, veraque esse comperisset, etiam
 illis quæ de se dixerat fidem habere cepit. Et Josepho
 quidem neque custodiam neque vincula remittebat: verum
 vestimentis eum donabat aliisque pretiosis muneribus,
 et benevolentia eum prosequi et completi perseverabat,
 Tito pleraque ad ejus honorem conferente.

CAP. IX. (XXVIII.)

Quarto autem die Panemi mensis Vespasianus in Ptole-
 maidem reversus est, atque inde Cæsaream maritimam
 pervenit, urbem et Judææ maximam, et majori ex parte a
 Græcis inhabitatam. Ubi exercitum pariter ac imperato-
 rem cum magno plausu et hilaritate excipiebant indigeuæ,
 etiam ex sua quidem in Romanos benevolentia, magis autem
 ex suo in eversos odio. Unde et multi simul contra Jose-
 phum inclamantes, de eo supplicium sumendum esse po-
 stulabant. Vespasianus autem ab ista quidem petitione,
 quæ ab inconsulta facta esset multitudine, se liberavit nihil
 respondendo. Legionum vero duas quidem Cæsareæ
 hiematuras constituit, quod civitatem huic rei opportunam
 esse videret; decimam vero et quintam in Scythioli, ne
 totius onere exercitus attereretur Cæsarea. Erat autem
 et illa hieme aprica, quantum æstate præ fervore æstuosa,
 utpote in planitie sita et maritima.

(XXIX.) 2. Interea quum non exigua collecta esset mul-
 tudo ex iis qui vel seditione ab hostibus defecerant, vel ex
 civitatibus eversis effugerant, Jopen, quam antea diruerat
 Cestius, instauratum eunt sibi in refugium; et, quia iis
 impedimento erat regio vastata, in mare migrare decreve-
 runt. Quumque naves piraticas quamplurimas fabricassent,
 qua in Phœnicen et Syriam et Ægyptum transitur, latrocinia
 exercebant, et omnibus ad oras istas invium faciebant pe-
 lagus. Vespasianus autem cognito quod constituerant,
 equites pariter ac pedites in Jopen mittit, qui noctu in ur-
 bem utpote non custoditam ingrediuntur. Qui vero in ea
 erant, impressionem quidem factum iri jam ante sentiebant,
 sed metu perculsi Romanos arcere detrectabant; in naves
 autem confugientes, quum extra telli jactum essent, perno-
 clarunt.

3. Quum vero Jope natura esset importuosa (nam in litlus
 asperum ceteraque arduum desinit, ac summis utrinque
 cornibus leviter inflexum, in quibus profundæ rupes et
 saxa ingentia quæ mari prominent, ubi et adhuc ostensa
 Andromedæ vinculorum vestigia fidem faciunt antiquitati

μενοι τύποι πιστοῦνται τὴν ἀρχαιότητα τοῦ μύθου, τύ-
πτων δὲ τὸν αἰγιαλὸν ἀντίος βορέας, καὶ πρὸς ταῖς
δεχομέναις πέτραις ὑψηλὸν ἀνακόπτων τὸ κύμα, σφα-
λερώτερον ἐρημίας τὸν ὄρμον ἀπεργάζεται, κατὰ τοῦτον
6 σαλεύουσι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰόπης ὑπὸ τὴν ἑω πνεῦμα βίαιον
ἐπιπίπτει (μελαμβόρειον ὑπὸ τῶν ταύτῃ πλωϊζομένων
καλεῖται) καὶ τὰς μὲν πρὸς ἀλλήλαις τῶν νεῶν αὐτόθι
συνήραξε, τὰς δὲ πρὸς ταῖς πέτραις· πολλὰς δὲ πρὸς
ἀντίον κύμα βιαζομένας εἰς τὸ πέλαγος (τόν τε γὰρ αἰ-
γιαλὸν ὄντα πετρώδη καὶ τοὺς ἐπ' αὐτοῦ πολεμικούς ἐδε-
δοίκεσαν) μετέωρος ὑπερῶν δὲ κλύδων ἐβάπτισεν.
Ἦν δὲ οὔτε φυγῆς που τόπος οὔτε μένουσι σωτηρία,
βίᾳ μὲν ἀνέμου τῆς θαλάσσης ἐξωθούμενοις, Ῥωμαῖοι
δὲ τῆς πόλεως. Καὶ πολλὰ μὲν οἰμωγὴ συρρηγνυμένων
15 ἐγένετο τῶν σκαφῶν, πολὺς δὲ ἀγνυμένων ὁ ψόφος·
καὶ τοῦ πλήθους οἱ μὲν ὑπὸ τῶν κυμάτων καλυπτόμενοι
διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ τοῖς ναυαγίοις ἐμπλεκόμενοι·
τινὲς δὲ ὡς κουφοτέρῳ τὴν θάλασσαν ἐφθانون τῷ σι-
δήρῳ σφᾶς αὐτοὺς ἀναιροῦντες· τὸ γε μὴν πλείστον
20 ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐκφερόμενον περιεζίνετο ταῖς ἀπορ-
ρῶξιν, ὡς αἰμαγθῆναι μὲν ἐπὶ πλείστον τὸ πέλαγος,
πληρωθῆναι δὲ νεκρῶν τὴν παραλίαν· καὶ γὰρ τοὺς
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἐκφερομένους ἐφεστώτες οἱ Ῥωμαῖοι
διέφθειρον. Ἀριθμὸς δὲ τῶν ἐκθρασθέντων σωμάτων
25 τετρακισχίλιοι πρὸς τοῖς διακοσίοις ἦν. Ῥωμαῖοι δὲ
λαβόντες ἀμαχητὶ τὴν πόλιν κατασκάπτουσιν.

δ'. Ἰόπη μὲν οὕτως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δεύτερον ὑπὸ
Ῥωμαίοις ἐάλω. Οὐσπασιανὸς δὲ, ὡς μὴ πάλιν οἱ
30 τῆς ἀκροπόλεως ἐγείρει καὶ τὸ ἱππικὸν ἐν αὐτῷ κατα-
λείπει μετὰ πεζῶν ὀλίγων, ἵνα οὗτοι μὲν κατὰ χώραν
μένοντες φρουρῶσι τὸ στρατόπεδον, οἱ δὲ ἱππεῖς προ-
νομεύωσι τὴν πέριξ, καὶ τὰς περιοίκους κώμας τε καὶ
πολίχνας ἐξαιρῶσι τῆς Ἰόπης. Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὰ
35 προσαχθέντα τὴν χώραν κατατρέχοντες καθ' ἡμέραν
ἐτεμὸν τε καὶ ἡρήμουν ἄπασαν.

(Α'). ε'. Ὡς δὲ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὸ κατὰ τὴν Ἰωτα-
πάτην πάθος ἡγγέλθη, τὸ μὲν πρῶτον ἠπίστουν οἱ πολλοὶ
καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς καὶ διὰ τὸ μηδὲνα
40 τῶν λεγομένων αὐτόπτην παρεῖναι (δισσώθῃ γὰρ οὐδὲ
ἄγγελος, ἀλλὰ αὐτομάτῃ διεκήρυσσε φήμη τὴν ἀλωσιν,
οἰκεία φύσει τῶν σκυθρωποτέρων)· κατ' ὀλίγον δὲ διὰ
τῶν προγόνων ὥδευσεν τὸ ἀληθές, καὶ παρὰ πᾶσιν ἀμ-
φιβολίας ἦν ἤδη βεβαιότερον, προσεσχεδιάζετο γε μὴν
45 τοῖς πεπραγμένοις καὶ τὰ μὴ γενόμενα· τεθνῶς γὰρ
ἐπὶ τῆς ἀλώσεως καὶ Ἰώσηπος ἡγγέλλετο. Τοῦτο
μεγίστου τὰ Ἱεροσόλυμα πένθους ἐπλήρωσε· κατὰ μὲν
γε οἴκους καὶ κατὰ συγγενείας οἷς προσήκων ἦν ἕκαστος
τῶν ἀπολωλότων ἐθρήνητο, τὸ δὲ ἐπὶ τῷ στρατηγῷ
50 πένθος ἐδημοσιεύθη· καὶ οἱ μὲν ξένους, οἱ δὲ συγγε-
νεῖς, οἱ δὲ φίλους, οἱ δὲ ἀδελφοὺς ἐθρήνουν, τὸν Ἰώσηπον
δὲ πάντες, ὡς ἐπὶ τριακοστῇ μὲν ἡμέρᾳ μὴ διαλιπεῖν
τὰς ὀλοφύσεις ἐν τῇ πόλει, πλείστους δὲ μισθοῦσθαι
τοὺς αὐλητάς, οἱ θρήνων ἐξῆρχον αὐτοῖς.

fabulae, adversus autem aquilo feriens littora et cantibus
objectis tumidos illidens fluctus, stationem mari aperto pe-
riculosiorem efficit), eo in salo fluctuantibus Jopenis sub di-
luculum vehemens flatus ingruit, quem illac navigantes
Melamboreani (*Nigrum Boream*) vocant, et alias quidem
naves inter se, alias vero collisit in scopulos : multas
autem, quum adversus aestum omni vi tenderent in altum,
(nam et littus saxosum et hostes ei circumfusus metuebant),
ventus in sublime attollens fluctus demersit. Ac neque fugas
usquam locus erat, neque manentibus spes salutis, quum
ventorum vis eos mari pelleret et Romani civitate prohibe-
rent. Et multi quidem ejulatus erant quum colliderentur
naves, multus vero fragor quum frangerentur : et Jopenorum
alii fluctibus obruti perierunt, alii quæ plurimi naufra-
giis implicati : nonnulli autem ferro se interficientes, quasi
id levius esset, mare præveniebant : ceterum plerique
undis delati in petras abruptas discerpti sunt, adeo ut mare
sanguine redundaret, oraque maritima cadaveribus replere-
tur : namque ad littus appulsos stantes in eo Romani tru-
cidabant. Atque ejectorum corpora numero erant ad quat-
tuor millia et ducenta. Romani vero sine prælio urbem
ceperunt et funditus diruerunt.

4. Atque ita quidem Jope brevi tempore bis a Romanis
excisa est. Vespasianus autem, ne rursus eo piratæ con-
fluerent, et castra in arce excitat, et equitatum illic cum
paucis peditibus reliquit, ita ut illi eo in loco manentes
castra custodirent, equitesque finitimam regionem depopu-
larentur, et villas Jope vicinas cum oppidulis e medio tolle-
rent. Et illi quidem imperata facientes regionem per-
cursabant, eamque omnem quotidie diripiebant et vasta-
bant.

(XXX.) 5. Ubi autem ea quæ Jotapatibus acciderant fama per-
lata erant Hierosolyma, primo quidem multi et propter magni-
tudinem calamitatis, et quia nemo aderat spectator eorum
quæ ferebantur, non habebant fidem (neque enim nuncius
supererat, sed temere excidium nuntiabat fama, natura
apta ad tristitia spargenda; paulatim vero per finitimos verus
ibat rumor, et apud omnes jam certior habebatur quam ut
de eo ambigeretur; ceterum rebus gestis affingebant quæ
minime gesta erant : nam et Josephum in excidio occu-
buisse nuntiaturum est : id quod maximo luctu replevit Hie-
rosolyma : et per singulas quidem domos itemque cognat-
iones amissorum quisque lugebatur a suis; luctus vero
ducis publicus erat : et hi quidem hospites, alii propin-
quos, amicos alii, nonnulli etiam fratres plorabant, Jose-
phum autem universi, adeo ut per triginta dies fletus et la-
mentatio in civitate non cessarint, plurimosque conduxerint
tibicines qui sibi lessu præirent.

ζ'. Ὡς δὲ τὸ ἀληθὲς διακαλύπτετο τῷ χρόνῳ, καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰωταπάτην ὥσπερ εἶχεν, ἐσχεδιασμένον δὲ τὸ κατὰ τὸν Ἰώσηπον πάθος ἠδύρσκετο, ζῆν δὲ αὐτὸν ἐγνώσαν καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ὄντα πρὸς τῶν
6 ἡγεμόνων πλεονεχία κατ' αἰχμαλώτου τύχην περιέπεσθαι, τοσούτον ὀργῆς ἐπὶ ζῶντος, ὅσον εὐνοίας ἐπὶ τεθνάναι δοκοῦντος πρότερον ἀνελάμβανον· καὶ παρ' οἷς μὲν εἰς ἀνδρίαν, παρ' οἷς δὲ εἰς προδοσίαν ἐκακίζετο. Πλήρης δὲ ἀγανακτήσεως ἦν καὶ τῶν κατ' αὐτοῦ βλασφημιῶν ἡ πόλις. Παρωδύοντο δὲ ταῖς πληγαῖς, καὶ προσεξεκαίοντο ταῖς κακοπραγίαις· τὸ γε μὴν πταίνειν, ὃ γίνεται τοῖς εὖ φρονούσιν ἀσφαλείας καὶ τῶν
10 ὁμοίων φυλακῆς αἴτιον, ἐκείνοις κέντρον ἐτέρων ἐγίνετο συμφορῶν, καὶ τὸ τέλος αἰ τῶν κακῶν αὐθις ἀρχή. Μᾶλλον γοῦν ὤρμων ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους, ὡς καὶ τὸν Ἰώσηπον ἐν αὐτοῖς ἀμυνόμενοι. Τοὺς μὲν οὖν ἐπὶ τῶν Ἱεροσολύμων τοιοῦτοι θόρυβοι κατεῖχον.

(ΑΔ'). ζ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ καθ' ἱστορίαν τῆς Ἀγρίππα βασιλείας (ἐνήγχε γὰρ βασιλεὺς αὐτός, ἄμα καὶ
20 δεξιώσασθαι τὸν ἡγεμόνα σὺν τῇ στρατιᾷ τῷ κατὰ τὸν οἶκον ὀδῶν προαιρούμενος καὶ καταστεῖλαι δι' αὐτῶν τὰ νοσοῦντα τῆς ἀρχῆς) ἀρας ἀπὸ τῆς παράλου Καίσαρειας, εἰς τὴν Φιλίππου καλουμένην μεταβαίνει Καίσαρειαν. Ἐνθα μέχρι μὲν ἡμερῶν εἴκοσι τὴν στρατιὰν διαναπαύων καὶ αὐτὸς ἐν εὐωχίαις ἦν, ἀποδιδούς τῷ Θεῷ
25 χαριστήρια τῶν κατωρθωμένων. Ὡς δὲ αὐτῷ Τιβερίας μὲν νεωτερίζειν, ἀφεστάναι δὲ ἡγγέλλοντο Ταριχεῖαι (μοῖρα δὲ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας ἦσαν ἀμφοτέραι), πανταχόθεν τοὺς Ἰουδαίους καταστρέφειν διεγνώκως, τὴν ἐπὶ τούτοις στρατείαν εὐκαιρον ἡγεῖτο, καὶ δι'
30 Ἀγρίππαν, ὡς εἰς ξενίας ἀμοιβήν, σωφρονίσαν αὐτῷ τὰς πόλεις. Πέμπει δὲ τὸν υἱὸν Τίτον εἰς Καίσαρειαν, μεταφέροντα τὴν ἐκείθεν στρατιὰν εἰς Σκυθόπολιν (ἥ δὲ ἐστὶ μεγίστη τῆς Δεκαπολεως, καὶ γείτων τῆς Τιβεριάδος), ἔνθα καὶ αὐτὸς παραγενόμενος ἐκδέχεται τὸν
35 υἱόν. Καὶ μετὰ τριῶν ταγμάτων προελθὼν στρατοπεδεύεται μὲν ἀπὸ τριάκοντα τῆς Τιβεριάδος σταδίων, κατὰ τινα σταθμὸν εὐσύνοπτον τοῖς νεωτερίζουσι (Σενναβρίς ὀνομάζεται), πέμπει δὲ δεκαδάρχην Οὐαλεριανὸν σὺν ἵππευσι πεντήκοντα, διαλεχθὸς μὲν εἰρηνικὰ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν, καὶ προτρεψόμενον ἐπὶ
40 πίστει· ἡκηκόει γὰρ ὡς ἐπιθυμοῖ μὲν εἰρήνης ὁ δῆμος, καταστασιαζοῖτο δὲ ὑπὸ τινων πολεμῶν βιαζομένων. Προσελάσας δὲ ὁ Οὐαλεριανὸς, ἐπεὶ πλησίον ἦν τοῦ τείχους, αὐτὸς τε καταβαίνει καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τῶν ἱππέων ἀπέβησεν, ὡς μὴ δοκοῖεν ἀκροβολισόμενοι
45 παρεῖναι. Καὶ πρὶν εἰς λόγους ἔλθειν, ἐπεκθέουσιν αὐτῷ τῶν στασιαστῶν οἱ δυνατώτεροι μετὰ ὀπλῶν· ἐξηγεῖτο δὲ αὐτῶν Ἰησοῦς τις ὀνόματι, παῖς Σαράτου, ὃς οὐτε παρὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ στρατηγοῦ συμβαλεῖν
50 ἀσφαλὲς ἡγούμενος, εἰ καὶ τὸ νικᾶν εἴη βέλαιον, καὶ σφαλερὸν τὸ μάχεσθαι πολλοῖς μετ' ὀλίγων, ἀπαρσκειὺν τε πρὸς ἐτόιμους, καὶ ἄλλως ἐκπλαγείς πρὸς

6. Quum autem tempore indicaretur veritas, et quemadmodum se haberent res Jotapatenaë, fictumque compertum esset quod de Josephi morte acceperant, eumque vivere et cum Romanis esse resciscerent, ac supra captivi fortunam a ducibus honorari, tantum in viventem iracundiæ, quantum benevolentiaë prius habuerunt, quum mortuum esse crederent : et ab aliis quidem ignavia, ab aliis vero proditio ei vitio vertebatur. Civitas autem indignationis plena erat et convicia ei faciebat. Plagis autem exasperabantur, magisque accendebantur rebus adversis : porro clades inopina, quæ sapientes facit suæ securitati prospicere, et ne similia patiantur sibi met caverè, ad alias calamitates stimulabat, et unius mali finis alterius semper principium erat. Denique majore in Romanos impetu ferebantur, ac si Josephi maleficia in illis vindicaturi essent. Atque Hierosolymitanos quidem hujuscemodi tenebant tumultus.

(XXXI.) 7. Vespasianus autem studio visendi regnum Agrippæ (nam et rex ipse eum invitabat, partim desiderio laute pro domus suæ divitiis excipiendi imperat rem cum exercitu, partim ut per eos discordias regni sui sedaret) motis ex Cæsarea maritima castris, in eam quæ Philippi dicitur Cæsaream transit. Ubi per viginti quidem dies exercitum recreans, ipse etiam convivia agitabat, gratias Deo reddens pro rebus bene prospereque gestis. Postquam vero Tiberiadem res novas moliri, et Taricheas delicere nunciatum erat (ad regnum autem Agrippæ utraque pertinebat), decreto apud se Judæos ubique eversum ire, opportunum esse credebat contra eos exercitum ducere, urbes istas, etiam ut Agrippæ vicem rependeret ob hospitium, ejus in gratiam castigaturus. Titum igitur filium Cæsaream mittit, ut inde militem Scythopolim traduceret : est autem ea urbs maxima Decapoleos et vicina Tiberiadi. Quo quum ipse venisset, ibi filium præstolabatur. Deinde cum tribus legionibus progressus ad trigesimum a Tiberiade stadium, mansionem conspicua novarum rerum studiosis (cui nomen est Sennabris) castra metatur. Atque hinc Valerianum decurionem cum equitibus quinquaginta mittit, de iis quæ ad pacem spectarent cum civibus acturum, hortaturumque ut in fidem ipsorum se dederent : audierat enim quod pacem quidem populus desideraret, seditione autem agigaretur a nonnullis ad bellum eos urgentibus. Valerianus igitur, maturato itinere, ubi muris appropinquavit, et ipse de equo descendit, et equites qui cum ipso erant desilire fecit, ne contra illos velituri adesse viderentur. Et antequam verbum faceret, armati in eum excurrunt seditiosi qui plurimum valebant : ducebat autem eos Jesus quidam nomine, Saphati filius, latrocinialis agminis princeps. Atqui Valerianus, præter mandata imperatoris prælio congrédi haud tutum esse ratus, etiamsi de victoria certus esset, et periculosum esse, si cum multis pauci et instructis imparati confligerent, ac præterea

τὴν ἀδόκητον τῶν Ἰουδαίων τολμᾶν, φεύγει πεζός, ἕτεροί τε ὁμοίως πέντε τοὺς ἵππους ἀπέλιπον· οὗς οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον εἰς τὴν πόλιν, γεγηθότες ὥσπερ μάχη ληφθέντας, οὐκ ἐνέδρα.

8 (AB'). ἦ. Τοῦτο καταδείξαντες οἱ γηραιοὶ τοῦ δήμου καὶ προὔχον δοκοῦντες φεύγουσι μὲν εἰς τὸ τῶν Ῥωμαίων στρατόπεδον· ἐπαγόμενοι δὲ τὸν βασιλέα προσπίπτουσιν ἰκέται. Οὐεσπασιανῶ, μὴ σφᾶς περιδεῖν δεόμενοι, μὴδὲ τὴν ὀλίγων ἀπόνοιαν ἡγήσασθαι τῆς πόλεως ὅλης·
10 φείσασθαι δὲ τοῦ δήμου Ῥωμαίοις φιλοφρονούντος αἰεὶ, καὶ τοὺς αἰτίους τιμωρήσασθαι τῆς ἀποστάσεως, ὅφ' ὧν αὐτοὶ φρουρηθῆναι μέχρι νῦν ἐπὶ δεξιὰς ἐπείγομενοι πάλοι. Ταύταις ἐνεδίδου ταῖς ἰκεσίαις ὁ στρατηγός, καίτοι διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ἵππων ἐφ' ὅλην ὠργισμένος τὴν πόλιν· καὶ γὰρ ἀγωνιῶντα περὶ αὐτῆς τὸν Ἀ-
15 γρίππαν ἑώρα. Λαθόντων δὲ τούτων τοῦ δήμου δεξιὰς, οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν, οὐκέτι ἀσφαλὲς ἡγούμενοι μένειν ἐπὶ τῆς Τιβεριάδος, εἰς Ταριχέας ἀποδιδράσκουσι. Καὶ μεθ' ἡμέραν Οὐεσπασιανὸς σὺν ἱππεῦσι προπέμπει
20 πρὸς τὴν ἀκρόρειαν Τραιανὸν, ἀποπειραθῆναι τοῦ πλῆθους εἰ πάντες εἰρηνικὰ φρονοῖεν. Ὡς δὲ ἔγνω τὸν δῆμον ὁμονοοῦντα τοῖς ἰκέταις, ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ἦει πρὸς τὴν πόλιν. Οἱ δὲ τὰς τε πύλας ἀνοίγου-
25 σιν αὐτῷ, καὶ μετ' εὐφροσύνης ὑπήντων, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀνακαλοῦντες. Τῇ δὲ στρατιᾷ τριδομένης περὶ τὴν τῶν εἰσόδων στενότητα, παρρηρῆξαι τοῦ κατὰ τὴν μεσημβρίαν τείχους Οὐεσπασιανὸς κελεύσας, πλατύνει
30 πρὸς τὴν εἰσβολὴν αὐτοῖς ἀρπαγῆς μέντοι καὶ ὑβρεως ἀπέχεσθαι παρηγγέλλει, τῷ βασιλεὶ χαριζόμενος, τῶν τε τειχιῶν διὰ τοῦτον ἐφείσατο, συμμένειν πρὸς τὸ λοιπὸν ἐγγυω-
μένου τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ ἄλλα κακακωμένην τὴν πόλιν ἐκ τῆς στάσεως ἀνελάμβανεν.

ΚΕΦ. Ι'.

*Ἐπειτα προελθὼν αὐτῆς τε μεταξὺ καὶ Ταριχεῶν στρατοπεδεύεται, τειγίζει δὲ τὴν παρεμβολὴν ὄχρυν-
35 τέραν, ὑφορώμενος ἐκεῖ πολέμου τριβλὴν αὐτῷ γενησομένην· συνέρρει γὰρ εἰς τὰς Ταριχέας πᾶν τὸ νεωτερίζον, τῇ τε τῆς πόλεως ὀχυρότητι καὶ τῇ λίμνῃ πεποιθότες, ἣ καλεῖται Γεννησάρ πρὸς τῶν ἐπιχωρίων. Ἡ μὲν γὰρ πόλις, ὥσπερ ἡ Τιβεριάς ὑπώρειος οὔσα, καθὰ μὴ
40 τῇ λίμνῃ προσεκλύζετο, πάντοθεν ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου τετελείχιστο καρτερῶς, ἐλάσσων μέντοι τῆς Τιβεριάδος. Τὸν μὲν γὰρ ἐκεῖ περίβολον ἐν ἀρχῇ τῆς ἀποστάσεως δα-
φιλεῖα χρημάτων καὶ δυνάμειος ἐκρατύνατο· Ταριχέαι δὲ αὐτοῦ τὰ λείψανα τῆς φιλοτιμίας μετέλαβον. Σκάφη
45 δὲ ἦν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς λίμνης παρεσκευασμένα πολλὰ, πρὸς τε τὸ συμφυγεῖν ἐπὶ γῆς ἡττωμένους, καὶ εἰ δέοι διανασυμαχεῖν, ἐξηρτυμένα. Περιβαλλομένων δὲ τῶν Ῥωμαίων τὸ στρατόπεδον, οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν, οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος οὔτε πρὸς τὴν εὐταξίαν τῶν πολεμίων
50 ὑποδείσαντες, προθέουσι, καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἔφοδον τῶν τειχοποιῶν σχεδασθέντων, ὀλίγα τῆς δομήσεως σπαράξαντες, ὡς ἑωρίων τοὺς ὀπλίτας ἀθροίζομένους,

ad inopinatam Judæorum percussus audaciam, et ipse pedibus fugit et quinque alii similiter equis relictis: quos Jesus ejusque comites, quasi pugna, non insidiis captos, cum lætitia in urbem abduxerunt.

(XXXII.) 8. Hac de re solliciti seniores populi, quique dignitate præstare videbantur, in Romanorum castra se fuga recipiunt, adscitoque sibi rege, supplices accidunt ad Vespasiani genua, ne se despiceret obsecrantes, neve quæ paucorum esset pro totius civitatis insania haberet, sed populo parceret, Romanos semper benevolentia prosequenti, ultimumque iret defectionis auctores, a quibus ipsi, olim ad sædus venire properantes, hucusque, ne id facerent, præsidii tenebantur. Istis precibus annuebat imperator, quam toti civitati ob equos raptos infensus erat: Nam et Agrippam videbat de ea anxium esse. Quum autem isti a populo fidem datam accepissent, Jesus et qui cum eo erant, haud satis tutum esse arbitrantur apud Tiberiadem manere, inde ad Taricheas fugiunt. Posteroque die Vespasianus in montis summitatem cum equitibus præmittit Trajanum, qui multitudinem, an omnes pacem cuperent, exploraret. Ubi autem populum eadem sentire ac supplices compererat, ad civitatem ducebat exercitum. Illi vero et portas ei patefaciunt et cum faustis acclamationibus obviam ibant, servatorem et benefactorem appellantes. Quum autem milites circa aditus angustias premerentur angereanturque, murorum partem ad meridiem dirui jussit Vespasianus, et latiore illis facit introitum: ut præda tamen et injuriis abstinere in gratiam regis edixit, ejusdemque causa, spondentis cives postea in fide mansuros, muris pepercit; atque civitatem aliusmodi malis vexatam ex dissensione recreavit.

CAP. X. (XXXII.)

Deinde ab ea digressus inter ipsam et Taricheas castra metatur, eaque vallo firmiora reddit, suspicans bellum illic sibi protractum iri: nam omnes rerum novarum cupidi ad Taricheas consuebant, civitatis munitionibus confisi, pariter ac lacu, qui Gennesar ab indigenis appellatur. Etenim urbs, Tiberiadis ad instar monti subjecta, undique a Josepho, qua lacu non alluebatur, cincta erat muro valido, non ita tamen ac Tiberias. Nam hujus quidem ambitum sub defectionis initium larga pecuniarum itemque virium copia vallaverat: Taricheæ vero non nisi de largitatis ejus reliquiis participabant. Attamen scaphas quamplurimas in lacu paratas habebant, tam in refugium, si terra vincerentur, quam ad prælium, si opus esset, navale instructas. Romanis autem castra munientibus, Jesus ejusque socii, neque multitudine neque pulcro hostium ordine perterriti, excursionem faciunt; atque primo impetu disiectis muri fabricatoribus, quum nonnihil extructionis dissipassent, ubi

πρὶν τι παθεῖν, εἰς τοὺς σφετέρους ἀνέφευγον· ἐπιδιώξαντες δὲ οἱ Ῥωμαῖοι συνελαύνουσιν αὐτοὺς εἰς τὰ σκάφη. Καὶ οἱ μὲν ἀναχθέντες εἰς ὅσον ἐξικνεῖσθαι τῶν Ῥωμαίων βάλλοντες δύναιτο, τὰς τε ἀγκύρας ἐβαλλον καὶ
 5 πυκνώσαντες ὥσπερ φάλαγγας τὰς ναῦς ἐπαλλήλους τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς διενασμάχουν πολεμίους. Οὐσπασιανὸς δὲ τὸ πολὺ πλῆθος αὐτῶν ἠθροισμένον ἀκούων ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως πεδίῳ, πέμπει τὸν υἱὸν σὺν ἱππεῦσι ἐξακοσίῳ ἐπιλέκτοισι.

10 (ΑΓ΄.) β΄. Ὁ δὲ ὑπέρογκον εὐρών τὴν τῶν πολεμίων πληθύν πρὸς μὲν τὸν πατέρα πέμπει πλείονος δυνάμεως αὐτῷ δεῖν λέγων. Αὐτὸς δὲ τοὺς μὲν πλείους τῶν ἱππέων ὠρμημένους ὁρῶν, καὶ πρὶν ἀφικέσθαι βοήθειαν, ἔστι δὲ οὗς ἡσυγῇ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων καταπε-
 15 πληγόντας, ἐν ἐπηκόῳ στὰς, « ἄνδρες, ἔφη, Ῥωμαῖοι· « καλὸν γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων ὑπομνήσαι τοῦ γένους « ὑμᾶς, ἵνα εἰδῇτε τίνες ὄντες καὶ πρὸς τίνας μάχεσθαι « μέλλομεν. Ὅτι μὲν γὰρ ἡμετέρας χεῖρας οὐδὲν εἰς « τοῦτο τῶν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης διαπέφευγεν, Ἰουδαῖοι
 20 « δὲ, ἵνα εἰπω καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, μέχρι νῦν οὐ κοπιῶσιν « ἡττώμενοι. Καὶ δεῖνόν, ἱστώτων ἐκείνων ἐν ταῖς « κακοπραγίαις, ἡμᾶς τοῖς εὐτυχήμασιν ἐγκάμειν. « Προθυμίας μὲν οὖν εἰς τὸ φανερὸν ὑμᾶς εὖ ἔχοντας « χαίρω βλέπων, δέδοικα δὲ μή τινα τὸ πλῆθος τῶν
 25 « πολεμίων κατάπληξιν λεληθυῖαν ἐνεργάσῃται. Λο- « γισάσθω δὴ πάλιν οἷος πρὸς οἷους παρατάσσεται· καὶ « διότι Ἰουδαῖοι μὲν, εἰ καὶ σφόδρα τολμηταὶ καὶ « θανάτου καταρροῦντες, ἀλλὰ ἀσύντακτοί τε καὶ « πολέμων ἀπειροί, καὶ ὄχλος ἂν ἄλλως, οὐ στρατιὰ,
 30 « λέγοντο. Τὰ δὲ τῆς ἡμετέρας ἐμπειρίας καὶ τάξεως « τί δεῖ καὶ λέγειν; ἐπὶ τούτῳ μέντοι γε μόνον καὶ κατ’ « εἰρήνην ἀσκούμεθα τοῖς ὅπλοις, ἵν’ ἐν πολέμῳ μὴ « πρὸς τὸ ἀντίπαλον ἀριθμῶμεν ἑαυτούς. Ἐπεὶ καὶ « τίς ὄνησις τῆς διηνεκοῦς στρατείας, ἐὰν ἴσοι πρὸς
 35 « ἀστρατεύτους ἀντιτασσώμεθα; Λογίσεσθε δὲ ὅτι καὶ « πρὸς γυμνήτας ὀπλίται καὶ ἱππεῖς πρὸς πεζοὺς, καὶ « στρατηγούμενοι πρὸς ἀστρατηγήτους διαγωνίσεσθε, « καὶ ὡς ὑμᾶς μὲν ταῦτα πολλαπλασίους ποιεῖ τὰ πλε- « ονεκτέματα, πολὺ δὲ τῶν πολεμίων ἀριθμὸν παραι-
 40 « ρεῖται τὰ ἐλαττώματα. Κατορθοῖ δὲ τοὺς πολέμους « οὐ πλῆθος ἀνθρώπων, κἀν ἢ μάχιμον, ἀνδρεία δὲ, « κἀν ἐν ὀλίγοις ἤ. Οἱ μὲν γε καὶ παρατάσσασθαι ῥᾶ- « διοι καὶ προσαμύνειν ἑαυτοῖς, αἱ δὲ ὑπέρογκοι δυνά- « μεις ὑφ’ ἑαυτῶν βλάπτονται πλέον ἢ τῶν πολεμίων.
 45 « Ἰουδαίων μὲν οὖν τόλμα καὶ θράσος ἡγεῖται, ἀπονοίας « πάθη, κατὰ μὲν τὰς εὐπραγίας εὐτονα, σθεννύμενα « δὲ ἐν ἐλαχίστοις σφάλμασιν· ἡμῶν δὲ ἀρετὴ καὶ εὐ- « πείθεια καὶ τὸ γενναῖον, ὃ κἀν τοῖς εὐτυχήμασιν ἀκμά- « ζει κἀν τοῖς πταίσμασιν οὐ μέχρι τέλους σφάλλεται.
 50 « Καὶ ὑπὲρ μεζόνων δὲ ἢ Ἰουδαῖοι διαγωνισέσθε. Καὶ « γὰρ εἰ περὶ ἐλευθερίας καὶ πατρίδος ἐκείνοις ὁ πόλε- « μος κινδυνεύεται, τί μεζον ἡμῖν εὐδοξίας καὶ τοῦ « μὴ δοκεῖν μετὰ τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ἐν « ἀντιπάλῳ τὰ Ἰουδαίων προτιθεσθαι; Σκεπτέον δὲ ὅτι

armatos congregari viderunt, ad suos, antequam mali aliquid paterentur, refugiant : et Romani fugientes persequuti ad navigia eos compellunt. Et illi quidem tantum proVecti, unde Romanos possent missilibus contingere, et ancoras jaciunt, et phalangium more densatis inter se navibus, hostibus in terra constitutis praelium navale movent. Vespasianus autem cum audiret magnam eorum multitudinem in planitie civitati proxima congregatam, filium suum cum sexcentis delectis eo mittit.

(XXXIII.) 2. Is vero, quum ingentem hostium multitudinem offendisset, patri quidem significatum mittit sibi opus esse copiis majoribus. Ceterum ipse equitum plerosque, etiam antequam subsidia venirent, incitatos animadvertens, nonnullos vero, visa Judaeorum multitudine, animis paululum consternatos, quum constitisset unde exaudiri posset, « viri, inquit, « Romani! vos quippe generis, quum dicere inci- « piam, admonere decet, ut qui sitis, et cum quibus simus « pugnaturi, non nesciat. Nostri enim e manibus nullus « adhuc populus per totum terrarum orbem salvus evasit : « Judaei vero, ut etiam pro illis aliquid dicam, hucusque « non fatiscunt, licet victi. Indignum itaque, dum illi cum « adversis conflictati erectis stant animis, nos etiam rebus « prospere fluentibus languescere. Equidem laetor vos cer- « nens tantum alacritatis palam facere : veritus autem « sum ne cui vestrum tanta hostium multitudo clam metum « incutiat. Idcirco quisque iterum secum cogit qui vir « sit et adversus quos in aciem progressurus; quodque Ju- « daei, licet valde audaces sint et mortem contempnant, in- « compositi tamen, et belli imperitii, atque turba potius « quam exercitus appellandi. De vestra autem peritia et « ordinis observantia quid est quod dicere laborem? eo uti- « que pacis etiam tempore soli armis exercemur, ut ne in « bello nos cum hostibus numero conferamus. Alioquin, « quid proderit nosmet in perpetuum militiae disciplinam « tradere, si pares cum inexercitatis congregiamur? Porro « vobiscum reputate quod armati cum inermibus et equites « cum peditibus, et quique ducis sub imperio cum illis qui « ductorem non agnoscunt, dimicaturi sitis; quodque ista qui- « dem commoda vos multo plures efficiant, incommoda au- « tem multum de numero hostium detrahant. Nec hominum « multitudo, quamvis pugnacissimi fuerint, facit ut res « prospere cedant in bello, sed fortitudo, etiamsi paucorum. « Quippe hi facile possunt ordinari et sibi invicem succurre- « re, numerosae autem nimis copiae plus damni a se ipsis « accipiunt quam ab hostibus. Judaeos sane ducunt temeritas « et audacia, quae desperatis solent accidere, et dum res « bene succedunt plurimum valent, ex levissimo vero lapsu « impetus restinguitur : nos autem virtute ducimur et mo- « rigera voluntate, itemque fortitudine, quae in prospera « fortuna viget, et ad extremum usque non labitur in ad- « versis. Accedit quod vos pro rebus potioribus quam Ju- « dei pugnaturi estis. Nam si illi pro libertate ac patria « belli discrimen adeunt, quid est nobis majoris faciendum « quam gloria, et ne post orbis terrarum imperium adeptum « existimetur nos aequo Marte cum Judaeis in certamen ve-

« καὶ παθεῖν μὲν οὐδὲν ἀνήμεστον ἡμῖν φόβος (πολλοὶ
 « γὰρ οἱ βοηθήσαντες, καὶ πλησίον), ἀρπάσαι δὲ τὴν
 « νίκην δυνάμεθα, καὶ χρὴ τοὺς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῖν
 « πεμπομένους συμμάχους φθάνειν, ἵν' ἀκοινώνητόν τε
 5 « τῇ τοῦ κατόρθωμα καὶ μεῖζον. Νομίζω δὲ ἐγὼ ἐπὶ
 « τῇσδε τῆς ὥρας καὶ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν κρίνεσθαι
 « καμὲ καὶ ὑμᾶς, εἰ τῶν μὲν προκατωρθωμένων ἀξίος
 « ἐκείνος, ἐγὼ δ' ἐκείνου παῖς, στρατιῶται δ' ὑμεῖς
 « ἐμοῦ. Καὶ γὰρ ἐκεῖν' ὁ νικᾷν ἔθος, καὶ γὰρ πρὸς αὐ-
 10 « τὸν ὑποστρέφειν οὐκ ἂν ὑπομείναιμι λειψθεῖς. Ὑμεῖς
 « δὲ πῶς οὐκ ἂν αἰσχύνοισθε προκινδυνεύοντος ἡγεμόνος
 « ἡττώμενοι; προκινδυνεύσω γὰρ, εὖ ἴστε, καὶ πρῶτος
 « εἰς τοὺς πολεμίους ἐμβαλῶ. Μὴ λείπεσθε δ' ὑμεῖς
 « ἐμοῦ, πεπεισμένοι τὴν ὁρμὴν ἐμὴν παρακροτεῖσθαι
 15 « θεῷ συμμάχῳ· καὶ προγινώσκετε σαφῶς ὅτι τῆς ἔξω
 « μάχης πλέον τι κατορθώσομεν. »

(ΑΔ'). γ'. Ταῦτα τοῦ Τίτου διεξιόντος προθυμία δαι-
 μόνιος ἐμπίπτει τοῖς ἀνδράσι, καὶ προσγενομένου πρὶν
 συμβαλεῖν Τραϊανῷ μετὰ τετρακοσίων ἱππέων, ἡσυχ-
 20 λον ὡς μειουμένης τῆς νίκης αὐτοῖς διὰ τὴν κοινωσίαν.
 Ἐπεμψε δὲ Οὐεσπασιανὸς καὶ Ἀντώνιον Σίλωνα σὺν
 διχύλιον τοξόταις, κελεύσας καταλαβόντας τὸ ἀντικρὺ
 τῆς πόλεως ὄρος τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἀνείργειν. Καὶ οἱ
 μὲν, ὡς προσετέτακτο, τοὺς ταύτῃ περρωμένους ἐκδοθηῖν
 25 περίεσχον. Ὁ δὲ Τίτος πρῶτος τὸν ἱππον ἤλαυνε εἰς
 τοὺς πολεμίους, καὶ σὺν κραυγῇ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποὶ,
 παρατείναντες ἑαυτοὺς εἰς ὅσον ἐπέιχον οἱ πολέμιοι τὸ
 πεδίον, παρὰ καὶ πολὺ πλείους ἔδοξαν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι,
 καίτοι τὴν τε ὁρμὴν καὶ τὴν εὐταξίαν αὐτῶν καταπλα-
 30 γόντες, πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον ταῖς ἐμβολαῖς, νυσ-
 σόμενοι δὲ τοῖς κοντοῖς καὶ τῷ ῥοιζῷ τῶν ἱππέων
 ἀνατρεπόμενοι συνεπατοῦντο. Πολλῶν δὲ πανταχοῦ
 φονευομένων διασκίδναι καὶ πρὸς τὴν πόλιν ὡς ἕκα-
 35 στος εἶχε τάχους ἔφευγον. Τίτος δὲ τοὺς μὲν κατόπιν
 προσκαίμενος ἀγῆρει, τοὺς δὲ διεκπαίων ἀθρόους, οὓς
 δὲ φθάνων κατὰ στόμα διήλαυνε, πολλοὺς δὲ συνηλόα
 περὶ ἀλλήλους πεσόντας ἐμπηδῶν. Πᾶσι δὲ τὰς πρὸς
 τὸ τεῖχος φυγὰς ὑπετέμνετο, καὶ πρὸς τὸ πεδίον ἀπέ-
 40 στρεφεν, ἕως τῷ πλήθει βιασάμενοι καὶ διεκπεσόντες εἰς
 τὴν πόλιν συνέφευγον.

δ'. Ἐκδέχεται δ' αὐτοὺς στάσις εἰσω χαλεπή. Τοῖς
 μὲν γὰρ ἐπιχωροῖς διὰ τε τὰς κτήσεις καὶ τὴν πόλιν
 οὐκ ἐδόκει πολεμεῖν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τότε διὰ τὴν ἥτταν
 πλέον· ὁ δ' ἑπηλὺς πολὺς ὢν πλέον ἐβιάζετο, καὶ
 45 διωργισμένων ἐπ' ἀλλήλους κραυγὴ τε ἦν καὶ θόρυβος,
 ὡς ὅσον οὐπω φερομένων εἰς ὄπλα. Κατακούσας δὲ
 τῆς παραγῆς Τίτος (οὐ γὰρ ἦν ἀπωθεν τοῦ τείχους)
 « οὗτος ἦν ὁ καιρὸς, ἐκθῶ, καὶ τί, συστρατιῶται,
 « μέλλομεν, ἐκδιδόντος ἡμῖν Ἰουδαίους θεοῦ; δέξασθε
 50 « τὴν νίκην, οὐκ ἀκούετε βοῆς; στασιάζουσιν οἱ τὰς
 « χεῖρας ἡμῶν διαφυγόντες. Ἔχομεν τὴν πόλιν, ἵδαν
 « ταχύνωμεν. Δεῖ δὲ πόνου πρὸς τῷ τάχει καὶ λή-
 « ματος. Οὐδὲν γὰρ τῶν μεγάλων φιλεῖ δίχα κινδύνου
 « κατορθοῦσθαι. Φθάνειν δ' οὐ μόνον χρὴ τὴν τῶν

« nire? Præterea cogitandum nihil esse quod timeamus, ne
 « mali aliquid gravioris patiamur (multi enim sunt tique in
 « propinquo nobis suppetias laturi); illis autem præ-
 « ripere possumus victoriam, missosque a patre nobis in
 « auxilium prævenire convenit, ut et majores sint res pro-
 « spere gestæ, nullosque earundem socios habeamus. Equi-
 « dem putandum nunc de me ac patre meo vobisque pariter
 « factum iri judicium, an ille quidem gloria ex rebus jam
 « ante feliciter gestis fuerit dignus, ego vero ejus sim filius,
 « vosque mei milites. Etenim illi vincere familiare est,
 « neque est ut ipse sustineam victus ad eum reverti. Quo-
 « modo autem vos non pudebit vinci, quum dux semet
 « periculis objecerit? nam in pericula prorumam, mihi credite,
 « primusque in hostes irruam. Vos vero ne me deseratis,
 « persuasum habentes impetum meum a deo auxiliatore
 « adjutum iri: et pro certo noscote quod manibus conser-
 « tis plus præstabimus quam eminus telis. »

(XXXIV.) 3. Postquam Titus ita disseruerat, alacritas
 quasi divino afflatu militibus incidit: atque ægre serebant
 Trajanum, antequam prælio congredierentur, cum quadrin-
 gentis equitibus venire, ac si ipsis victoriæ laus minueretur
 illorum societate. Misit autem Vespasianus et Antonium
 Silonem cum duobus millibus sagittariorum, cum mandatis
 ut monte e regione urbis occupato murorum propugnatores
 repellerent. Et illi quidem, ita ut jussi erant, eos qui ea ex
 parte suis auxiliari conabantur, continebant. Titus autem
 primus equum in hostem agebat, et post eum ceteri cum
 clamore magno, in tantum spatii exporrecti quantum acies
 adversa occupaverat, quo multo etiam plures æstimabantur.
 Judæi vero, licet incursu eorum ordinibus conservatis per-
 teriti, paulisper tamen primas sustinuerunt impressiones;
 percussi autem contis et equorum impetu eversi conculca-
 bantur. Atque ita multis passim peremptis dissipantur et
 in urbem pro sua quisque velocitate fugiunt. Titus autem
 aliquos a tergo instans occidebat, alios vero confertos per-
 rumpens, rursus alios prævertens ictibus ora transverbe-
 rabat, multosque, in eos insiliens alium super alium lapsos,
 conterebat. Fugam autem ad mœnia omnibus præcidebat
 et in planitiem avertebat, donec vi multitudinis elapsi in
 urbem confugerent.

4. Illos autem, quum intus essent, excipit acerba dissen-
 sio. Namque indigenis et facultatum suarum et civitatis
 gratia, ab initio bellum displicebat, et hoc tempore multo
 magis ob cladem acceptam: sed advenæ, qui plurimi erant,
 eo magis urgebant, dumque sibimet invicem succenserent,
 magnus cietur clamor et tumultus, quasi in eo fere essent
 ut arma caperent. Titus autem strepitu exaudito (non enim
 procul a muris aberat) statim exclamabat, « hoc tempus est,
 « et quid moramur, commilliones, deo nobis dedente Ju-
 « daeos? victoriam accipite, annon clamores auditis? qui
 « manus nostras evasere, inter se dissident. Habemus civi-
 « tatem, si modo properemus. Sed celeritati accedat opor-
 « tet labor et fortitudo. Nihil enim magni præclare geri
 « solet absque periculo. Non solum autem hostium con-

« πολέμιων ὁμόνοιαν, οὓς ἀνάγκη διαλλάσσει ταχέως,
« ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων βοήθειαν, ἵνα πρὸς τῷ
« νικῆσαι τοσοῦτο πλῆθος ὀλίγοι καὶ τὴν πόλιν ἔλωμεν
« μόνοι. »

5 ε'. Ἰαῦθ' ἅμα λέγων ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναπηδᾷ, καὶ
καθηγείται πρὸς τὴν λίμνην, δι' ἧς ἐλάσας πρῶτος εἰς
τὴν πόλιν εἰσέρχεται, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποί. Δεὸς
δὲ πρὸς τὴν τολμᾶν αὐτοῦ τοῖς ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐνέπεσε,
καὶ μάχεσθαι μὲν ἢ διακωλύειν οὐδεὶς ὑπέμεινε, λι-
10 πόντες δὲ τὴν φρουρὰν οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰησοῦν διὰ τῆς
χώρας ἔφυγον, οἱ δὲ ἐπὶ τὴν λίμνην καταβάντες ὑπαν-
τίζουσι τοῖς πολεμίοις περιέπιπτον· ἐκτείνοντο δὲ οἱ
μὲν ἐπιβαίνοντες τῶν σκαφῶν, οἱ δὲ τοῖς ἀναχθεῖσι
προσπίπτειν πειρώμενοι· πολλοὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν
15 ἦν φόνος, τῶν μὲν ἐπηλύδων, ὅσοι μὴ διαφεύγειν ἔ-
φθασαν, ἀντιτασσομένων, ἀμαχητὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων
(κατὰ γὰρ ἐλπίδα δεξιᾶς καὶ τὸ συνεῖδος τοῦ μὴ βεβου-
λεῦσθαι πολεμεῖν μάχης ἀπετρέποντο), μέχρι Τίτος τοὺς
μὲν αἰτίους ἀνελών, οἰκτείρας δὲ τοὺς ἐπιχωρίους ἀνε-
20 παύσατο φόνου. Καὶ οἱ μὲν εἰς τὴν λίμνην καταφυγόντες,
ἐπεὶ τὴν πόλιν ἑλαυκυῖαν εἶδον, ὥς πορρωτάτω τῶν πο-
λεμίων ἀνῆχθησαν.

ς'. Τίτος δὲ ἐκπέμψας τινὰ τῶν ἱππέων εὐαγγελίζε-
ται τῷ πατρὶ τὸ ἔργον. Ὁ δὲ, ὥς εἰκὸς, ὑπερῃσθείς
25 τῇ τε τοῦ παιδὸς ἀρετῇ καὶ τῷ κατορθώματι (μεγίστη
γὰρ δόδοι καθηρῆσθαι μοῖρα τοῦ πολέμου), τότε μὲν
ἐλθὼν περισχόντας τὴν πόλιν φρουρεῖν ἐκέλευσεν, ὥς μὴ
διαλάβοι τις ἐξ αὐτῆς, καὶ κτείνειν ἐκέλευσε, τῇ δ' ὕστε-
ραῖα πρὸς τὴν λίμνην καταβάς σχεδίας ἐκέλευσε πῆσ-
30 σαι ἐπὶ τοὺς καταπεφευγότας. Αἱ δ' ἐγίνοντο ταχέως
ἄφθονία τε ὕλης καὶ πλῆθει τεχνιτῶν.

(ΔΕ'). ζ'. Ἡ δὲ λίμνη Γεννησὰρ μὲν ἀπὸ τῆς προσεχοῦς
χώρας καλεῖται, σταδίων δὲ ὕψος οὕσα τεσσαράκοντα,
καὶ πρὸς τούτοις ἐτέρων ἑκατὸν τὸ μῆκος, γλυκεῖά τε
35 ὁμῶς ἐστὶ καὶ ποτιμωτάτη· καὶ γὰρ τῆς ἐλώδους πα-
χύτητος ἔχει τὸ νῆμα λεπτότερον, καθαρὰ τέ ἐστὶ πάν-
τοθεν αἰγιαλοῖς ἐπιλήγουσα καὶ ψάμμω, πρὸς δὲ εὐκρατος
ἄρυσσασθαι· ποταμοῦ μὲν ἢ κρήνης προσηνεστέρα,
ψυχροτέρα δ' ἢ κατὰ λίμνης διάχυσιν αἰετὶ μένουσα.
40 Καὶ τὸ μὲν ὕδωρ οὐκ ἀποδεῖ χιόνος ἐξαιθριασθὲν, ὅπερ
θέρους νυκτὸς ποιεῖν ἔθος τοῖς ἐπιχωρίοις. Γένη δὲ ἐχθύ-
ων ἐν αὐτῇ διάφορα πρὸς τοὺς ἀλλαχοῦ γεῦσιν τε καὶ
ἰδέαν· μέση τε ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου τέμνεται. Καὶ δοκεῖ
μὲν Ἰορδάνου πηγὴ τὸ Πάνειον· φέρεται δὲ ὑπὸ γῆν
45 εἰς τοῦτο κρυπτῶς ἐκ τῆς καλουμένης Φιάλης. Ἡ δὲ
ἐστὶν ἀνιόντων εἰς τὴν Τραχωνίτιν ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν
εἰκοσι· Καισαρείας, τῆς ὁδοῦ κατὰ δεξιὸν μέρος οὐκ ἄπω-
θεν. Ἐκ μὲν οὖν τῆς περιφερείας ἐτύμως Φιάλη
κέκληται τροχοειδὲς οὕσα λίμνη· μένειν δὲ ἐπὶ χειλοῦς
50 αὐτῇ αἰετὶ τὸ ὕδωρ, μήτε ὑπονοστοῦν μήτε ὑπερχεόμενον.
Ἀγνοοῦμενος δὲ τῶς δ' Ἰορδάνης ἐντεῦθεν ἀρχεσθαι διὰ
τοῦ τετραρρήσαντος Τραχωνιτῶν ἡλέγχθη Φιλίππου.
Βαλὼν γὰρ οὗτος εἰς τὴν Φιάλην ἄχυρα κατὰ τὸ Πά-
νειον, ἐνθεν ἰδόντων οἱ πάλαι γέννησθαι τὸν ποταμὸν,

« cordiam, quos necessitas faciet brevi in gratiam redire,
« sed et nostrorum auxilia praevenire debemus : ut prae-
« victoriam, qua tantas copias pauci superavimus, etiam
« civitate soli potiamur.

5. Simul atque istadixerat, in equum insiluit, et ad lacum
contendit, perque eum profectus urbem primus ingreditur,
et post eum ceteri. Ad hanc illius audaciam animis con-
sternati erant murorum defensores : et pugnare quidem vel
arcere nemo sustinuit ; relictis autem excubiis Jesus et
qui cum eo erant per agros fuga dilabuntur, alii vero ad
lacum decurrentes in manus hostium contra venientium
incidebant. Maclabantur autem alii, dum navigia scande-
rent, itemque alii, dum jam provecta assequi natando co-
narentur : plurimaeque illorum qui in urbe mauebant edita
erat strages ; advenarum quidem, quotquot non effugissent,
adversa acie resistentium, indigenarum vero sine praelio
(nam spe gratiae impetrandae, quodque sibi consilii essent
bellum haud suo consilio initum esse, pugnam detrecta-
bant), donec Titus, interemptis qui culpae affines erant, mi-
seratus indigenas a caede requievit. Qui vero in lacum
confugerant, ubi civitatem captam viderunt, quam lon-
gissime ab hostibus in altum se subduxerunt.

5. Titus autem unum ex equitibus ad patrem misit cum
laeto rei gestae nuncio. Ille vero, ut par erat, mirum in
modum delectatus et filii virtute et facinore praeclearo (nam
maxima pars belli confecta videbatur) tunc quidem, cum
eo venisset, urbi circumdatis observare praecipit, ne quis
ex ea fuga dilaberetur, et occidere iussit : postero autem
die quum ad lacum descendisset, in mandatis dedit ut naves
adversus illos compingerent qui fuga in eum se receperant.
Idque celeriter factum erat, quod et materiae copia esset,
et magna artificum multitudo.

(XXXV.) 7. Lacus autem Gennesar a regione quidem
adjacente nomen sortitur, stadiorum vero quadraginta la-
titudine patens, et praeter haec centum aliorum longitudine,
quae tamen dulcis et maxime potabilis : etenim tenuiores
quam pro palustrium crassitie habet latices, et limpidus est
undique in arenam ad littus desinens, insuper ad haurien-
dum temperatus ; fluvii quidem aut fontis aqua lenior est
aliquanto, frigidior autem quam pro lacu tam diffuso per-
petuo est. Et aqua quidem frigore nihil quicquam nivis cedit,
postquam habita est sub dio : quod per aetatem indigenae
solent noctu facere. Varia autem in eo sunt piscium genera,
figura et sapore ab aliorum locorum piscibus diversa, me-
diusque Jordane fluvio secatur. Et Jordanis quidem fons
Panium esse videtur : sub terram vero huc occulto deferitur
ex Phiala quae appellatur. Haec autem est qua in Trachoni-
tidem ascenditur ad centum et viginti stadia a Caesarea,
ad dextram non longe a via. Et propter rotunditatem
quidem vero nomine Phiala dictus est lacus, rotae in modum
rotundus. Semper autem intra labra ejus continetur aqua,
nunquam subsidens, nunquam exundans. Quumque olim
hoc esse Jordanis principium nesciretur, a tetrarcha quon-
dam Trachonitidis Philippo deprehensum est. Immissis
enim ejus jussu in Phialam paleis inventae sunt delatae in

ἡδρεν ἀνενεχθέντα. Τοῦ γε μὴν Πανείου τὸ φυσικὸν κάλλος ὑπὸ τῆς βασιλικῆς προσεξήσκηται πολυτελείας, τῶν Ἀγρίππα πλούτων κεκοσμημένον. Ἀρχόμενος δὲ φανεροῦ βρέματος ὁ Ἰορδάνης ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἀντροῦ
 5 κόπτει μὲν τὰ τῆς Σεμεχωνίτιδος λίμνης ἐλη τε καὶ τέλματα· διαμείψας δὲ ἐτέρους ἑκατὸν εἴκοσι σταδίους μετὰ πολὺν Ἰουλιάδα διεκτέμνει τὴν Γεννησὰρ μέσσην, ἔπειτα πολλὴν ἀναμετρούμενος ἐρημίαν εἰς τὴν Ἀσφαλ-
 τῖτιν ἐξεῖσι λίμνην.

10 ἡ'. Παρατείνει δὲ τὴν Γεννησὰρ ὁμώνυμος χώρα, θαυμαστὴ φύσιν τε καὶ κάλλος. Οὔτε γὰρ αὐτὴ τι φυτὸν ἀρνείται διὰ τὴν πύκτητα καὶ πᾶν πεφυτεύχασιν οἱ νεμόμενοι· τοῦ δὲ ἀέρος τὸ εὐκρατον ἀρμόζει καὶ τοῖς διαφόροις. Καρύαι μὲν γε, φυτῶν τὸ χειμεριώ-
 15 τατον, ἀπειροὶ τεθήλασιν· ἔνθα φοίνικες, οἱ καύματι τρέφονται, συκαὶ τε καὶ ἐλαῖαι πλησίον τούτων, αἷς μαλθακώτερος ἀήρ ἀποδέδδειται. Φιλοτιμίαν ἂν τις εἴποι τῆς φύσεως, βιασαμένης εἰς ἓν συναγαγεῖν τὰ μάχμα καὶ τῶν ὠρῶν ἀγαθὴν ἔριν, ἐκάστης ὥσπερ
 20 ἀντιποιουμένης τοῦ χωρίου· καὶ γὰρ οὐ μόνον τρέφει παρὰ δόξαν τὰς διαφόρους ὁπώρας, ἀλλὰ καὶ διαφυλάσσει. Τὰ μὲν γε βασιλικώτατα, σταφυλὴν τε καὶ σύ-
 25 κην, δέκα μηνὶν ἀδιαλείπτως χορηγεῖ, τοὺς δὲ λοιποὺς καρποὺς δι' ἔτους ὅλου περιγυράσκοντας αὐτοῖς. Πρὸς γὰρ τῇ τῶν ἀέρων εὐκρασίᾳ καὶ πηγῇ διάρδεται γονι-
 μωτάτῃ· Καφαρναοὺμ αὐτὴν οἱ ἐπιχώριοι καλοῦσι. Ταύτην φλέβα τοῦ Νεῖλου τινὲς ἔδοξαν, ἐπεὶ γεννᾷ τῷ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρείαν λίμνην κορακίνῳ παραπλήσιον. Μῆκος δὲ τοῦ χωρίου παρατείνει κατὰ τὸν αἰγιαλὸν
 30 τῆς ὁμώνυμης λίμνης ἐπὶ σταδίους τριάκοντα καὶ εὐ-
 ρος εἴκοσι. Ταῦτα μὲν οὖν οὕτω φύσεως ἔχει.

θ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἐπεὶ παρσκευάσθησαν αἱ σχεδιαί, τῆς δυνάμεως ἐπιθήσας ὅσον ὥετο τοῖς κατὰ τὴν λίμνην ἀνταρχέσειν, ἐπανήγετο. Τοῖς δὲ συνελαυνο-
 35 μένοις οὕτε ἐπὶ γῆν διαφεύγειν ἐνῆν, ἐκπεπολεμωμένοι πάντων, οὔτε ἐξ ἰσοῦ διαναυμαχεῖν. Τὰ τε γὰρ σκάφη μικρὰ ὄντα καὶ ληστρικά πρὸς τὰς σχεδίας ἦν ἀσθενῆ καὶ καθ' ἑκαστον ἐμπλέοντες ὀλίγοι, πρὸς ἀθρόους ἐφε-
 στώτας τοὺς Ῥωμαίους ἐγγίζειν ἔδεδόκεισαν. Ὅμως
 40 δ' οὖν ἐμπεριπλέοντες τὰς σχεδίας, ἔστι δὲ ὅπου καὶ πλησιάζοντες πόρρωθεν τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλλον λίθοις, καὶ παραξύνοντες ἐγγύθεν ἔπαιον· ἑκακοῦντο δὲ αὐτοὶ πλέον κατ' ἀμφοτέρω. Ταῖς γὰρ χειρμασίαι οὐδὲν δρῶν-
 45 ῖτες ὅτι μὴ κτύπον ἐπάλληλον (εἰς γὰρ πεφραγμένους ἔβαλλον), ἐφικτοὶ τοῖς Ῥωμαίων ἐγίνοντο βέλεσι, καὶ πλησιάζειν τολμῶντες, πρὶν δρᾶσαι τι παθεῖν ἐφθα-
 50 νον, καὶ σὺν αὐτοῖς ἐβαπτίζοντο τοῖς σκάφεσι. Τῶν δὲ διεκπαίειν πειρωμένων πολλοὺς μὲν ἐφικνούμενοι κοντοῖς διέπειρον, οὓς δὲ ξιφῆρεις ἐπικαταπηδῶντες εἰς τὰ σκάφη, τινὰς δὲ συντρεχούσας ταῖς σχεδίαις ἐναπο-
 ληφθέντας μέσους ἔβλον ἅμα ταῖς ἀλιάσι. Τῶν δὲ βαπτισθέντων τοὺς ἀνανεύοντας ἢ βέλος ἐφθάνεν, ἢ σχε-
 55 δία κατελάμβανε, καὶ προσδαίνεον ὑπ' ἀμνηχανίας εἰς τοὺς ἐχθροὺς πειρωμένους ἢ κεφαλὰς ἢ χεῖρας ἀπέ-

Panium, unde antiquitus fluvium nasci crediderunt. Huius quidem Panil naturalis pulchritudo insuper regia magnificientia exulta erat, Agrippæ quippe opibus exornata. Ab hoc autem antro incipiens manifesto fluere Jordanes, medius quidem secat Semechonitidis paludes cœnosas; indeque alia centum et viginti stadia lapsus post urbem Juliadeni per medium transit lacum Gennesar, deinde multum solitudinis empensus in lacum Asphaltiten exit.

8. Gennesar autem lacum præterdit ejusdem nominis regio, natura simul et pulchritudine admirabilis. Nullam enim ipsa arborem pro ubertate recusat, atque omnigenas conservare agri cultores, aerisque temperies etiam diversis est accommodata. Nam et nuces, quæ arborum maxime frigoribus gaudent, magna istic crescant copia: ibi palmæ, quæ calore vigent, juxtaque has ficus, item oleæ, quibus aura mollior designata est. Naturæ dixerit aliquis ambitionem esse, quæ vim sibimet adhibuerit, ut in unum compingat pugnantia, annique tempestatum gratiam quandam contentionem, unaquaque earum regionem illam veluti sibi propriam vindicante: neque modo alit præter opinionem poma varia, sed et diu conservat. Nam et omnium præstantissima, uvæ et ficus, per decem menses sine intermissione suppeditat, ceteros vero fructus per totum annum cum illis consenescentes. Ad aeris etiam temperiem accedit quod fonte irrigatur uberrimo, qui Capharnaum ab indigenis appellatur. Hunc nonnulli venam esse Nili existimarunt, quod generat pisces coracino, (qui in Alexandrina palude alitur, similes. Longitudine autem regio juxta littora lacus cognominis triginta stadiis extenditur et latitudine viginti. Atque ejus quidem natura ejusmodi est.

9. Vespasianus autem, postquam paratæ erant rates, imposito in eas tanto militum numero quantum adversus eos qui in lacum effugerant satis fore arbitrabatur, oram solvebat. Atqui illi qui compulsi erant, neque in terram se recipiendi, infestis omnibus, neque æquo Marte pugnam navalem ineundi potestatem habebant. Nam et scaphæ, quum et parvæ essent et piraticæ, adversus rates parum valebant: et quum pauci singulis veherentur, cunctis simul instantibus Romanis appropinquare metuebant. Verumtamen circum rates navigando, nonnunquam etiam propius ad eas accedendo, lapidibus Romanos eminus petebant, aut cominus etiam irritando feriebat: plus autem ipsis utroque modo nocebatur. Nec enim saxis quicquam agebant nisi quod sonitum crebrum ederent (quippe contra armis septos ea jaciebant), atque ad ipsos pervenire poterunt Romanorum tela; et si accedere propius ausi fuissent, læsi erant priusquam aliquid patrarent, cumque ipsis navibus demergebantur. Et multos quidem, id agentes ut erumperent, contis ad eos pertingentes transfigebant, alios vero in scaphas desiliendo strictis gladiis, nonnullosque concurrentibus inter se ratibus in medio deprehensos cum naviculis capiebant. Et si qui ex submersis capita sustulissent, aut sagitta ad eos celerius perveniebat, aut ratis eos comprehendebat: et si desperatione compulsi ad inimicos adnatate tentassent, aut manibus aut capitibus eos

κοπτον οἱ Ῥωμαῖοι. Πολλή τε ἦν αὐτῶν καὶ ποικίλη
φθορὰ πανταχοῦ, μέχρι τραπέντες ἐπὶ τὴν γῆν ἐξέω-
σθησαν οἱ λοιποὶ, κεκυκλωμένοι αὐτοῖς τῶν ἀλιάδων.
Ἐκκλειόμενοι δὲ πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ κατηκοντίζοντο
τῇ λίμνῃ, πολλοὺς δὲ ἐκπηδήσαντας οἱ Ῥωμαῖοι διέ-
φθειραν ἐπὶ γῆς. Ἦν δὲ ἰδεῖν κεκραμένην μὴ αἵματι,
πεπληρωμένην δὲ νεκρῶν τὴν λίμνην ἄπασαν· διε-
σώθη γὰρ οὐδεὶς. Δεινὴ δὲ ταῖς ἐξῆς ἡμέραις περιέσχε
τὴν χώραν δόμη τε καὶ οἷσι· οἱ μὲν γὰρ αἰγιαλοὶ
ναυαγίων ἄμα καὶ διοιδούντων ἔγεμον σωμαμάτων·
ἐγκαίόμενοι δὲ καὶ μυδῶντες οἱ νεκροὶ τὸν ἀέρα διέ-
φθειρον, ὥς μὴ μόνον οἰκτρὸν Ἰουδαίοις γενέσθαι τὸ πά-
θος, ἀλλὰ καὶ διὰ μίσους τοῖς δράσασιν ἐλθεῖν. Τοῦτο
μὲν ἐκείνης τῆς ναυμαχίας τὸ τέλος. Ἀπέθανον δὲ
σὺν τοῖς ἐπὶ τῆς πόλεως πρότερον πεσοῦσιν ἑξακισχίλιοι
πεντακόσιοι.

(ΑΓ΄.) Ἰ. Οὐεσπασιανὸς δὲ μετὰ τὴν μάχην καθίζει μὲν
ἐπὶ βήματος ἐν Ταριχεαῖς, διακρίνων δὲ ἀπὸ τῶν ἐπιχω-
ρίων τὸν ἐπὶ λυὼν (κατάρχει γὰρ οὗτος ἐδόκει πο-
λέμου), μετὰ τῶν ἡγεμόνων εἰ χρὴ καὶ τοὺς σῶζειν
ἐσκεπτετο. Φαμένουν δὲ πάντων βλαβερὰν εἶσθαι
τὴν ἄφεισιν αὐτῶν (οὐ γὰρ ἡρεμήσειν ἀπολυθέντας ἀν-
θρώπους ἐστερημένους μὲν πατρίδων, βιάζεσθαι δὲ ὡς
καὶ πρὸς οὓς ἂν καταφύγῃσι πολεμῇν δυναμένους),
Οὐεσπασιανὸς ὡς μὲν οὔτε ἄξιον σωτηρίας εἶεν καὶ δια-
φεύζονται κατὰ τῶν ἀφέντων ἐγίνωσκε, τὸν δὲ τρόπον
τῆς ἀναιρέσεως αὐτῶν διανοεῖτο. Καὶ γὰρ αὐτόθι
κτείνων ἐκπολεμῶσειν ὑπερωρᾶτο τοὺς ἐπιχωρίους· οὐ
γὰρ ἀνέχεσθαι φονευμένων ἱκετῶν τοσοῦτων παρ' αὐ-
τοῖς, καὶ μετὰ πίστει ἐπιθέσθαι προελθοῦσιν οὐχ
ὑπέμενεν. Ἐξενίκων δὲ οἱ φίλοι, μηδὲν κατὰ Ἰου-
δαίων ἀσεβὲς εἶναι λέγοντες, καὶ χρῆναι τὸ συμφέρον
αἰρεῖσθαι πρὸ τοῦ πρέποντος, ὅταν ἢ μὴ δυνατόν ἄμ-
φω. Κατανεύσας οὖν αὐτοῖς ἄδειαν ἀμφίβολον, ἐπέ-
τρεψεν ἐξελάναι διὰ μόνης τῆς ἐπὶ Τιβεριάδα φερούσης
ὁδοῦ. Τῶν δὲ ταχέως πιστευσάντων οἷς ἤθελον, καὶ
μετὰ φανερῶν ἐν ἀσφαλεῖ τῶν χρημάτων, ἥπερ ἐπε-
τράπη χωρούντων, διαλαμβάνουσι μὲν οἱ Ῥωμαῖοι
τὴν μέχρι Τιβεριάδος πᾶσαν, ὡς μὴ τις ἀποκλίνει,
συγκλείουσι δὲ αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν· καὶ Οὐεσπασιανὸς
ἐπαλθὼν ἴσθησι πάντας ἐν τῷ σταδίῳ· καὶ γηραιούς
μὲν ἄμα τοῖς ἀχρήστοις διακοσίους ἐπὶ χιλίοις ὄντας
ἀνελεῖν ἐκέλευσεν, τῶν δὲ νέων ἐπιλέξας τοὺς ἰσχυρο-
τάτους ἑξακισχιλίους ἐπέμψεν εἰς τὸν ἰσθμὸν Νέρωνι, καὶ
τοῖς λοιποῖν πλῆθος εἰς τρισμυρίους καὶ τετρακοσίους ὄντας
πιπράσκει, χωρὶς τῶν Ἀγρίππᾳ χαρισθέντων· τοὺς
γὰρ ἐκ τῆς τούτου βασιλείας ἐπέτρεψεν αὐτῷ ποιεῖν ὅ
τι βούλοιο· πιπράσκει δὲ καὶ τούτους ὁ βασιλεὺς. Ὁ
μὲν γε ἄλλος ὄχλος, Τραχωνῖται καὶ Γαυλανῖται καὶ
Ἰππηνοὶ καὶ οἱ ἐκ τῆς Γαδαρίτιδος, τὸ πλεόν ἦσαν
στασιασταὶ καὶ φυγάδες καὶ οἷς τὰ τῆς εἰρήνης ὀνειδῇ
τὸν πόλεμον προὔζει· ἐάλωσαν δὲ Γορπιαίου μηνὸς
ὀγδόῃ.

detruncabant Romani. Atque multa et varia passim eorum
caedes, donec in fugam versi in terram compulsi erant reli-
qui, circumclusis ipsorum naviculis. Multi autem exclusi in
ipso quidem lacu telis configebantur, in terra vero multos,
postquam exsilierant, peremerunt Romani. Cernere autem
erat lacum omnem mixtum sanguine et cadaveribus plenum:
nemo enim salvus evasit. Diebus autem sequentibus gra-
vis odor regionem invasit, et tristis erat rerum facies: nam
littora quidem naufragiis simul plena erant, et cadaveribus
tumefactis; praeterea mortui exusti et putrescentes aerem
corrumpabant, ut non Judæis solum miserabilis fieret cala-
mitas, verum etiam ipsis auctoribus invisā. Iste quidem
illius praelii navalis exitus erat. Perierunt autem cum
his, qui jam ante in civitate ceciderant, sex millia et quin-
genti.

(XXXVI.) 10. At Vespasianus pugna peracta pro tribunali
apud Taricheas sedet, atque advenas ab indigenis secernens
(namque bellum incepisse isti videbantur), cum ducibus
consultabat, an illi etiam servandi essent. Quum autem
omnes dicerent rebus suis damno fore si illi dimitterentur,
utpote quod liberati non quiescerent homines patria extor-
res, quique possent ad arma sumenda eos cogere ad quos
confugerent, Vespasianus, ubi intellexit quod salute qui-
dem indigni essent; atque evasuri adversus eos qui ipsos
dimiserint, secum cogitabat quo mortis genere eos af-
ficeret. Etenim si ibi occiderentur, indigenas inde sibi
infestos fore suspicabatur, ut qui haud perpessuri essent
tot apud se supplices necari, fideque interposita deditis vim
pigeat afferre. Verum ab amicis vincebatur, nihil in Ju-
dæos non licere dicentibus, utileque debere anteferri ho-
nesto, quum utrumque obtineri nequeat. Ambigua igitur
illis data libertate, ea sola via quæ Tiberiadem duceret
exire permisit. Quumque illi facile istis quæ volebant fidem
habuissent, et haud metuerent ne ipsis, cum facultatibus
palam qua licebat euntibus, adversi quid accideret, totam
ad Tiberiadem usque viam Romani, ne quis evaderet, oc-
cupant, eosque in civitatem concludunt: et Vespasianus
mox insequutus omnes sistit in stadio; et seniores quidem
cum imbellibus ad mille ducentos jussit occidi, juvenum
vero validissimorum sex millia adhibito delectu Neroni ad
Isthmum misit, et reliquam multitudinem ad triginta mil-
lia et quadringentos vendidit, praeter eos quos Agrippæ
donavit: illis enim, qui ex ejus regno essent, facere quod
vellet ipsi permisit: atque ipsos etiam rex vendidit. Turba
autem reliqua, Trachonitæ et Gaulanitæ et Hippeni et Ga-
daritæ, majori ex parte seditiosi erant et fugitivi, et quos
probra pace admissa ad bellum incitabant; et capta est men-
sis Gorpia die octavo.

ΛΟΓΟΣ Δ'.

- α'. Ὅσα φρούρια περιέλαβον οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ περὶ τῆς Σεμεχωνιτῶν λίμνης.
 β'. Ἐκφρασις Γαμάλας πόλεως, καὶ ὅσα ἔπαθον Ῥωμαῖοι πολιορκούντες αὐτήν· ὅτι καὶ Ἀγρίππας, Ῥωμαίοις σπείσασθαι τοὺς ὁμοφύλους παρακαλῶν, ἀπὸ σφενδόνης ἐβλήθη λίθῳ.
 γ'. Ὡς καταρρίφαντες Ῥωμαῖοι τὰ τεῖχη Γαμάλας καὶ εἰσελθόντες αὐτὴς μετὰ μεγάλων κινδύνων ἀπηλλάχθησαν.
 δ'. Ὅπως Οὐσепасианὸς σὺν ὀλίγοις ἀπελείφθη καὶ μόλις ἐξέφυγεν· ὅτι καὶ ὁ δεκάρχης Ἐβούτιος ἔπεσεν· καὶ περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου Γάλλου.
 ε'. Ὅπως ἀθυμοῦσαν τὴν στρατιὰν ἐπὶ τοῖς πταίσμασι λόγους ἀνεκτίσαστο· καὶ ὡς πάλιν εἰς πολιορκίαν παρεσκευάσθη.
 ς'. Περὶ τοῦ Ἰταθύριου θρύου, καὶ ὡς ὑπὸ Πλακίδου ἦλω.
 ζ'. Ἀλώσις Γαμάλας, καὶ ὡς οὐδεὶς ἐκέθην πλὴν δύο γυναικῶν διέφυγεν.
 η'. Ὅπως Γισχάλα, μόνην ἀπολειφθεῖσαν ἀχειρώτων, Ἰωάννης ὁ τοῦ Λευτοῦ ἐστασίαζεν· καὶ ὡς Οὐσепасианὸς ἐπ' αὐτὴν μὲν Τίτον ἐπειψεν, αὐτὸς δὲ εἰς Καισάρειαν ὑπέστρεψεν.
 θ'. Ὅπως Τίτος λόγους ἐπειράτο αὐτοὺς προσάγεσθαι, Ἰωάννης δὲ πείσας αὐτοὺς ταύτην ὑπερθέσθαι τὴν ἡμέραν, ὑκτωρ εἰς Ἱεροσόλυμα φεύγει· ἡ δὲ πόλις ἅμα ἡμέρᾳ δέχεται Τίτον.
 ι'. Ὅπως ἐδεξαντο Ἰωάννην ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ περὶ τῆς γενομένης ἐν τῇ πόλει καὶ τῇ χώρᾳ στάσεως.
 ια'. Περὶ τῶν ζηλωτῶν, ὅσα κακὰ ἔπραττον.
 ιβ'. Ὅπως ὁ δῆμος ἐπανίστη τούτοις, Ἀνάου τοῦ ἀρχιερέως αὐτὸν παροξύναντος· καὶ περὶ ὧν οἱ ζηλωταὶ διὰ κλήρων εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην ἐποιοῦν.
 ιγ'. Δημηγορία Ἀνάου πρὸς δῆμον κατὰ τῶν ζηλωτῶν.
 ιδ'. Ὅπως ἀντιπαρετάξαντο ἄλληλοις οἱ τε ζηλωταὶ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀνανὸν· καὶ ὡς ὁσάμεινοι οἱ τοῦ δήμου τοὺς ζηλωτὰς ἠνάγκαζον ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ γενέσθαι.
 ιε'. Ὅπως Ἰωάννης πεμφθεὶς πρεσβευτὴς πρὸς τοὺς ζηλωτὰς περὶ διαλύσεως μᾶλλον αὐτοὺς παρώτρυνεν, ὡς καὶ τοὺς Ἰδουμαίους εἰς συμμαχίαν προσκαλέσασθαι.
 ις'. Ὅς Ἰδουμαῖοι κληθέντες εὐθύς ἦλθον, καὶ ἀποκλεισθέντες ἔξω τῆς πόλεως ἠύλισαντο· πρὸς οὓς ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς ἐδημηγόρησεν.
 ιζ'. Ὡς, χεῖμῶνος σφοδροτάτου καταρραγέντος, ἐδυνήθησαν οἱ ζηλωταὶ, νύκτωρ τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν πρίσαντες, εἰσαγαγεῖν τοὺς Ἰδουμαίους, καὶ τῶν τε δυσμενῶν κρατῆσαι, καὶ πολλὰ κατὰ τὴν πόλιν κακὰ διαπραχέσθαι.
 ιη'. Ἀναίρεσις τῶν ἀρχιερέων Ἀνάου καὶ Ἰησοῦ.
 ιθ'. Ὅπως οἱ ζηλωταὶ τὸν εἰκαῖον ὄχλον, ὥσπερ ἄλογα ζῷα, κατέσφαττον· καὶ περὶ Ζαραχίου υἱοῦ Βαρούχ μετὰ παρησιαίας ἀναιρεθέντος.
 κ'. Ὅπως δεινοπαθήσαντες Ἰδουμαῖοι ἐφ' οἷς οἱ ζηλωταὶ ἐποιοῦν ἀνεχώρησαν οἰκοί, καὶ ὡς ἐκείνων ἀπαλλαγέντες πλείονας κατὰ τὴν πόλιν ἀπέκτειναν.
 κα'. Ὡς Οὐσепасианὸς Ῥωμαίους κατὰ Ἰουδαίον ὁρμῶντας ἀνέπειθε μὴ πολεμεῖν τέως.
 κβ'. Ὅτι πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων ἠτομόλουν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, διὰ τε τὴν ὁμότητα τῶν ζηλωτῶν, καὶ διὰ τὸ μὴ ταφῆς ἀξιῶν τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἀντρημένους.
 κγ'. Ὅπως Ἰωάννης ὁ τοῦ Λευτοῦ κατ' ὀλίγον ἐτυράνησεν.
 κδ'. Ὅποια κακὰ τὸ φρούριον Μασάδαν οἱ ζηλωταὶ χειρωσάμενοι ἐν αὐτῷ τῷ πάσχᾳ εἰργάσαντο· καὶ περὶ ἄλλων διαφόρων ληστῶν.
 κε'. Ὅπως Οὐσепасианὸς τὴν τε Γάδαρην εἶδε, καὶ τοὺς στασιαστὰς ἐκφυγόντας Πλακίδον πέμψας ἀπέκτεινεν· ἐπειτα καὶ τὰς περὶ πόλιν· καὶ τὰς κώμας κατέσχευεν.
 κς'. Ὅπως Οὐίνδις κατὰ τὴν Γαλιταίαν ἀπέστη Νέρωνος· καὶ

LIBER IV.

1. Quot castella in potestatem suam redegerant Romani, deque lacu Semechonitarum.
2. Descriptio urbis Gamalæ, quæque passi sunt Romani in ejus obsidione : quodque Agrippa, dum populares suos ad fœdus cum Romanis hortaretur, lapide e funda percussus est.
3. Quod Romani, postquam Gamalæ mœnia dejecerant, urbem ingressi, inde magno cum periculo repulsi erant.
4. Quomodo Vespasianus cum paucis relictus erat, et ægre evasit : quodque Ebutius decurio pugna cecidit; deque Gallo centurione.
5. Quomodo Vespasianus exercitum, ex adversis casibus despondentem, verbis recreavit : utque iterum paratus erat ad urbem obsidendam.
6. De monte Itabyrio, et quomodo a Placido captus erat.
7. Excidium Gamalæ, quodque nemo inde præter duas mulierculas effugit.
8. Quomodo in urbe Gischalorum, quæ sola relicta erat indomita, Joannes Levi filius seditionem movit : utque Vespasianus contra eam Titum misit, ipse vero Carsaream reversus est.
9. Quomodo Titus nitebatur cives sibi verbis conciliare ; Joannes vero, quum eis persuasisset unius diei moram facere, nocte fugit Hierosolyma : atque urbs prima luce Titum recipit.
10. Quomodo Joannem excipiunt Hierosolymis ; et de seditione in urbe et vicina regione excitata.
11. De zelotis, quæ facinora patrarunt.
12. Quomodo populus in eos insurrexit, incitati ab Anano pontifice : deque his quæ zelotæ per sortes fecerunt contra pontificatus dignitatem.
13. Anani ad populum concio contra zelotas.
14. Quomodo acies adversas instruxerunt zelotæ et Ananus cum suis : utque populus, pulsus zelotis, eos in templum se recipere cogeant.
15. Quomodo Joannes ad zelotas missus legatus de pace ineunda, magis eos irritavit, adeo ut Idumæos in auxilium acciverint.
16. Quod Idumæi accersiti statim venerunt, atque exclusi pernoctarunt extra urbem : ad quos verba facit Jesus pontifex.
17. Quod zelotæ, sectis portarum vectibus dum vehementissima ingrueret tempestas, Idumæos introduxerunt, inimicos comprehenderunt, et multis injuriis civitatem affecerunt.
18. Anani et Jesu pontificum cædes.
19. Quomodo zelotæ turbam promiscuam, veluti animantia ratione carentia, interfecerunt : deque Zacharia filio Baruch palam et audacter occiso.
20. Quomodo Idumæi indigne ferentes zelotarum facinora domum discesserunt, utque ab illis liberati majorem stragem ediderunt in civitate.
21. Ut Romanos adversus Judæos ire desiderantes in præsens cohibuit Vespasianus.
22. Quod multi e Judæis ad Romanos transfugiebant, et propter immanitatem zelotarum, et quia ab ipsis occisos sepultura prohibebant.
23. Quomodo Joannes Levi filius paulatim dominatum occupavit.
24. Quæ mala patrarunt zelotæ in Masada castello, dum Paschalis festum ageretur : deque aliis diversis latronibus.
25. Quomodo Vespasianus et Gadaram in potestatem suam redegit ; et seditiosos fuga elapsos misso in eos Placido interfecit : et dein finitima oppidula et vicus occupavit.
26. Quomodo Vindex in Gallia a Nerone defecit : utque Ve-

- Ούεσπασιανός, τὰς κώμας πάσας καταστρεφάμενος λαμβά-
νει καὶ τὴν Ἱεριχώ.
- κζ'. Ἐκφρασις τῆς πόλεως Ἱεριχούντος καὶ τοῦ καλουμένου
Μεγάλου πεδίου· καὶ περὶ τῆς ἐν αὐτῇ πηγῆς, καὶ τοῦ γηνο-
μένου θαύματος παρὰ Ἑλισσαίου· ἐπὶ δὲ καὶ περὶ τῆς
Ἀσφαλτίτιδος λίμνης καὶ τῶν Σοδόμων.
- κη'. Ὅπως Ούεσπασιανός τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις τὰς ἐξόδους
ἀποτειχίζων φρουράς ἐν ταῖς χειρουμέναις πόλεσι καθίστησι,
καὶ Γέρασαν πόλιν Δούκιον πέμψας ἐπόρθησεν.
- κθ'. Ὅπως ἀνῆρέθη Νέρων καὶ Γάλβας ἀνηγορεύθη, εἰτα Ὀ-
θων, ἔπειτα Βιτέλλιος, δι' ὀλίγον ἀρξάντες, πάντες ἐτελεύ-
τησαν.
- λ'. Περὶ Σίμωνος τοῦ τυράννου, καὶ ὅσα κατὰ τῶν ζηλωτῶν
ἐπραξεν.
- λα'. Περὶ Χεβρόν τῆς πόλεως, ἐν ᾗ κατέκρησεν ὁ προπάτωρ
Ἀβραάμ.
- לב'. Ὡς τοῦ Σίμωνος τὴν Ἰδουμαίαν κατατρέχοντος οἱ ζηλω-
ται τὴν γυναῖκα λοχῆσαντες διαρπάξουσιν.
- λγ'. Περὶ Γάλβας αὐθις καὶ τῶν μετ' αὐτὸν κρατησάντων ἐν
Ῥώμῃ καὶ ἀπολωλότων.
- λδ'. Ὅτι Ούεσπασιανός αἰρεῖ τὴν τε Γωφνιτινὴν καὶ Ἀκραβα-
την τὴν τοπαρχίαν, καὶ ἕτερα πολὺν.
- λε'. Περὶ Σίμωνος αὐθις τοῦ τυράννου καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει κα-
κῶν· καὶ ὅπως, στασιάζας πρὸς τοὺς ζηλωτάς, τὸν Σίμωνα
κατ' αὐτῶν ἐν τῇ πόλει εἰσήγαγεν.
- λς'. Ὅπως Βιτέλλιος ἀπὸ Γερμανίας εἰς Ῥώμην ἦλθεν.
- λζ'. Ὡς οἱ στρατιῶται τὰ κατὰ τὴν Ῥώμην πυθόμενοι Ούε-
σπασιανὸν ἀνηγόρευσαν αὐτοκράτορα.
- λη'. Ὅπως Ούεσπασιανός πρότερον τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὴν
Αἰγύπτου χειρώσασθαι ἐποιοῦσεν· καὶ ἔκφρασις αὐτῆς τε
Αἰγύπτου καὶ τοῦ ποταμοῦ Νείλου.
- λθ'. Ὅπως τὸν συγγραφεὰ Ἰώσηπον τῶν δεσμῶν Ούεσπασια-
νός ἀνίησιν.
- μ'. Ὅτι καλῶς ἐχόντων ἐπ' Ἀλεξανδρείας αὐτῶν τῶν πραγμά-
των εἰς Ἀντιόχειαν πρότερον ἀφικόμενος Μουκιανὸν προεκ-
πέμπει.
- μα'. Ὅπως ὁ τοῦ Βιτελλίου στρατηγὸς Καϊκίνας τὸ πλῆθος τῶν
Ούεσπασιανῶν στρατευμάτων ἰδὼν πέπεικε τοὺς ὕρ' αὐτὸν
στρατιώτας πρὸς τὸν Ἀντώνιον αὐτομολῆσαι. Ἐν ᾧ μετα-
γρόντων τῶν στρατιωτῶν καὶ μελλόντων αὐτὸν τῷ Βιτελλίῳ
πέμπειν δέσμιον φθάσας Ἀντώνιος Πρίμος διέφθειρε πολ-
λοὺς, καὶ τὸν Καϊκίναν τῷ Ούεσπασιανῷ ἀνέπεμπε.
- μβ'. Ὅτου Βιτελλίου ἡττηθέντος καὶ ἀναيرهθέντος Ούεσπασια-
νός εἰς Ῥώμην ὤρμησεν· ὁ γὰρ υἱὸς αὐτοῦ Τίτος ὑπέστρεψεν
εἰς Ἱεροσόλυμα.

ΚΕΦ. Α'.

Ὅσοι δὲ μετὰ τὴν τῶν Ἰωταπατῶν ὤλωσιν Γαλι-
λαῖοι Ῥωμαίων ἀφεστήκεσαν, οὗτοι τῶν ἐν Ταριχείαις
ἡττηθέντων προσεχώρουν· καὶ παρελαβον πάντα Ῥω-
μαῖοι τὰ φρούρια καὶ τὰς πόλεις, πλὴν Γισχάλων καὶ
5 τῶν τὸ Ἰταδύριον ὁρος κατελιφθέντων. Συνέστη δὲ
τούτοις καὶ Γάμαλα πόλις Ταριχεῶν ἀντικρυς ὕπερ τὴν
λίμνην κειμένη. Τῆς δὲ Ἀγρίππα λήξεως αὕτη τε ἦν
καὶ Σωγάνη καὶ Σελεύχεια. Καὶ αἱ μὲν ἐκ τῆς Γαυ-
λαντίτιδος ἀμφοτέραι (τοῦ γὰρ ἄνω καλουμένου Γαυλα-
10 νᾶ μέρος ἦν ἡ Σωγάνη, τοῦ κάτω δὲ ἡ Γάμαλα), Σε-
λεύχεια δὲ πρὸς τῇ Σεμεχωνιτῶν λίμνῃ. Ταύτην τριά-
κοντα μὲν εὖρος, ἐξήκοντα δὲ μῆκος στάδια· διατείνει
δὲ αὐτῆς τὰ ἑλὴ μέχρι Δάφνης χωρίου, τὰ τε ἄλλα
τρυφεροῦ καὶ πηγὰς ἔχοντος, αἱ τρέφουσαι τὸν μικρὸν

spasianus vicis omnibus eversis etiam Hierichuntem capit.

27. Hierichuntis urbis et Campi magni qui vocatur descri-
ptio : deque fonte in ea et miraculo ab Elissæo edito ; insu-
per et de lacu Asphaltitide et Sodomis.
28. Quomodo Vespasianus, exitus Hierosolymitis occidens,
præsidia in civitatibus subactis collocavit ; et urbem Gera-
sam misso in eam Lucio vastavit.
29. Quomodo Nero occisus est et Galba declaratus Imperator ;
deinde Otho, et post eum Vitellius : qui, quum brevi tem-
pore imperassent, omnes obierunt.
30. De Simone tyranno, et quænam gessit adversus zelotas.
31. De urbe Chebrone, quam habitaverat proavus noster Abra-
mus.
32. Ut Simone Idumæam percursante zelotæ uxorem ejus
structis insidiis diripiunt.
33. Iterum de Galba, deque illis qui post eum Romæ impe-
rarunt, et diem supremum obierunt.
34. Quod Vespasianus et toparchiam Gophniticam et Acri-
batenam subegit, aliæque oppida.
35. Rursus de Simone tyranno et malis quæ passa est civitas ;
utque populus, dissentiens a zelotis, Simonem contra eos
in urbem introduxit.
36. Quomodo Vitellius e Germania profectus est Romam.
37. Quomodo milites, ubi acceperunt quæ Romæ acciderant,
Vespasianum declararunt Imperatorem.
38. Quomodo Vespasianus prius operam dedit ut Alexandriam
et Egyptum in potestatem suam redigeret : Egyptique de-
scriptio et fluvii Nili.
39. Quomodo Josephum, qui ista scripsit, e vinculis liberat
Vespasianus.
40. Quod rebus Alexandriæ bene se habentibus prius Antio-
chiam profectus Mucianum præmittit.
41. Quomodo Vitelliani exercitus dux Cæcilius, conspecta in-
genti militum Vespasiani multitudine, suis persuasit mili-
tibus ad Antonium transire. Interea, dum milites facti pœni-
teret, atque in eo essent ut Cæcinam ad Vitellium victum
mitterent, eos prævenit Antonius Primus, multosque inter-
fecit, et Cæcinam remittebat Vespasiano.
42. Quod Vitellio victo et interempto Vespasianus Romam ire
contendit, et filius ejus Titus reversus est Hierosolyma.

CAP. I.

Quicumque autem Galilæorum post Jotapatorum exci-
dium a Romanis defecerant, hi se iis dederunt, postquam
superati erant Taricheatæ : et Romani castella omnia et ci-
vitates accipiebant, præter Gischala et qui montem Itaby-
rium occupaverant. Cum istis autem conspirabat Gamala,
urbis in ora lacus Taricheis obversa. Ad fines autem Agrippæ
hæc pertinebat, itemque Sogane, et Seleucia. Et hæc quidem
Gaulanitis regionis ambæ (superioris quippe, quæ Gau-
lana vocatur, pars erat Sogane, et inferioris Gamala), Se-
leucia vero sita ad Semechonitarum lacum. Huic quidem
latitudo est stadiorum triginta, longitudo vero sexaginta,
paludisque suas extendit usque ad locum Daphnen, cetera
delicis abundantem fontesque habentem ; qui minorem, ut

καλούμενον Ἰορδάνην ὑπὸ τὴν χρυσῆς βοῆς νεὺν προσπέμπουσι τῷ μεγάλῳ. Τοὺς μὲν οὖν ἐπὶ Σωγάνην καὶ Σελεύκειαν παρὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποστάσεως δεξιαῖς Ἀγρίππας προσηγάγετο, Γάμαλα δὲ οὐ προσεχώρει, πεποιθυῖα τῇ δυσχωρίᾳ πλέον τῶν Ἰωταπάτων. (Β΄.) Τραχὺς γὰρ αὐχλὴν ἀφ' ὕψους κατατείνων δρους μέσον ἐπαίρει τένοντα· μηχανεταὶ δὲ ἐκ τῆς ὑπεροχῆς εἰς τοῦμ- προσθεν ἐκκλίνων ὅσον κατόπιν, ὡς εἰκάζεσθαι καμῆλω τὸ σχῆμα, παρ' ἣν ὠνόμασται, τὸ τρανὸν τῆς κλήσεως οὐκ ἐξακριβοῦντων τῶν ἐπιχωρίων. Κατὰ πλευρὰν μὲν δὴ καὶ πρόσωπον εἰς φάραγγας ἀβάτους περισχίζεται· τὸ κατ' οὐρὰν δὲ ὀλίγον ἀναφεύγει τῆς δυσχωρίας, ὅθεν ἀπῆρτηται τοῦ δρους, καὶ τοῦτο ἐπικαρσίᾳ παρακόψαντες τὰρρη δύσβατον οἱ ἐπιχώριοι κατεσκεύασαν. Πρὸς ὀρθῷ δὲ τῇ λαγόνι δεδομημέναι πεπύκωνται δεινῶς ἐπ' ἀλλήλαις αἱ οἰκαί, κρημνιζομένη τε ἡ πόλις δοικυῖα κατατρεχεν εἰς ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ὀξύτητος· καὶ πρὸς μεσημέριαν μὲν ἔκλινεν· ὁ νότιος δὲ αὐτῆς ὄχθος εἰς ἀπειρον ὕψος ἀνατείνων ἄκρα τῆς πόλεως ἦν· ἀτείχιστος 20 δὲ ὑπὲρ αὐτὴν κρημνὸς, εἰς τὴν βαθυτάτην κατατείνων φάραγγα. Πηγὴ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους, ἐφ' ἣν τὸ ἄστυ κατέληγεν.

β΄. Οὕτως οὖσαν φύσει δύσμαχον τὴν πόλιν τειχίζων δ' Ἰώσηπος ἐποίησεν ὄχυρωτέραν ὑπονόμοις τε καὶ 25 διωρύξιν. Οἱ δὲ ἐν αὐτῇ φύσει μὲν τοῦ γωρίου θαρραλέωτεροι τῶν κατὰ τὴν Ἰωταπάτην ἦσαν, πολλὴ δὲ ἐλάττους μάχιμοι, καὶ τῷ τόπῳ πεποιοότες οὐδὲ πλείονας ὑπελάμβανον. Πεπλήρωτο γὰρ ἡ πόλις διὰ τὴν ὄχυρότητα συμφυγόντων, παρὰ καὶ τοῖς Ἀγρίππα προ- 30 πεμφθεῖσιν ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἀντείχεν ἐπὶ μῆνας ἑπτὰ.

γ΄. Οὐσπασιανὸς δὲ, ἄρας ἀπὸ τῆς Ἀμμαοῦς, ἔνθα πρὸ τῆς Τιβεριάδος ἐστρατοπεδεύκει (μεθερμηνευομένη δὲ Ἀμμαοῦς θερμὰ λέγοιτ' ἂν, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ πηγὴ 35 θερμῶν ὑδάτων πρὸς ἄκρην ἐπιτήδειος), ἀφικνεῖται πρὸς τὴν Γάμαλαν. Καὶ πᾶσαν μὲν κυκλώσασθαι φυλακῇ τὴν πόλιν οὐχ οἶδότε ἦν οὕτω διακειμένην, πρὸς δὲ τοῖς δυνατοῖς φρουροὺς καθίστη καὶ τὸ ὑπερκεῖμενον ὅρος καταλαμβάνεται. Τειχισαμένων δὲ ὥσπερ ἔθος 40 τῶν ταγματῶν ὑπὲρ αὐτοῦ στρατόπεδον, χωμάτων ἤρχετο κατ' οὐρὰν, καὶ τὸ κατ' ἀνατολὰς αὐτοῦ μέρος, ὅπερ δ' ἀνωτάτω τῆς πόλεως πύργος ἦν, ἐφ' οὗ τὸ πέμπτον καὶ δέκατον ἐστρατοπεδεύκει τάγμα· καὶ τὸ πέμπτον μὲν κατὰ μέσσην ἐξειργάζετο τὴν πόλιν, τὰς 45 διωρύγας δὲ ἀνεπλήρου καὶ τὰς φάραγγας τὸ δέκατον. Κἂν τούτῳ προσελθόντα τοῖς τείχεσιν Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα, καὶ περὶ παραδόσεως τοῖς ἐφεστώσι πειρώμενον διαλέγεσθαι, βάλλει τις τῶν σφενδονητῶν κατὰ τὸν δεξιὸν ἀγκῶνα λίθῳ. Καὶ ὁ μὲν ὑπὸ τῶν οἰκείων θά- 50 τον περιεσχέθη, Ῥωμαίους δὲ ἐπήγειρεν εἰς τὴν πολιορκίαν ὀργή τε περὶ τοῦ βασιλέως καὶ περὶ σφῶν αὐτῶν δέος· οὐ γὰρ ἀπολείψειν ὠμότητος ὑπερβολὴν κατ' ἄλλοφύλων καὶ πολεμίων, τοὺς πρὸς δμόφυλον καὶ τῶν συμπερόντων αὐτοῖς σύμβουλων οὕτως ἀγριωθέντας.

vocatur, Jordanem augentes sub fano Bovis aureae imittunt in majorem. Et Soganes quidem atque Seleuciae incolas sub initium defectionis sibi fœdere adjunxerat Agrippa, Gamala vero ei se dedere nolebat, freta locorum difficultate magis quam Jotapata. (II.) Jugum namque asperum ab alto monte porrectum in medio tendonem erigit : atque ubi eminere incipit, se aliquantulum protendit, eadem a parte anteriori ac a posteriori declivitate, ut cameli figuram referat ; unde nomen etiam duxit, quanquam indigenæ id accurate non exprimant. Et a latere quidem et a fronte diffunditur in profundos hiatus : a tergo vero ubi monti jungitur, non adeo inaccessum est ; atque id indigenæ, fossa per obliquum excisa, invium fecerunt. Ejus autem ad latus acclive domus crebræ admodum erant ædificatæ, atque urbs pendenti similis in se a vertice acuminate ruitura videbatur : et ad meridiem quidem vergebat : ejus vero a meridie collis præaltus urbi erat pro arce ; superque eam præcipitium erat muris non inclusum, in vallem profundam despectans. Fons etiam intra murorum ambitum erat, in quem urbs desinebat.

2. Quum civitas ita esset a natura expugnata difficilis, eam fossis et cuniculis adhuc firmiorem reddidit Josephus, quum ei muniendæ operam daret. Qui vero eam tenebant, loci quidem natura audientiores facti erant quam Jotapateni, multo autem pauciores qui pugnae idonei : locique firmitate freti ne recipiebant quidem plures. Nam virorum plena erat civitas, qui in eam, utpote valide munitam, confugerant. Qua re fiebat ut missis ab Agrippa ad eam obsidendam per menses septem restiterint.

3. Atqui Vespasianus ex Ammaunte profectus, ubi pro Tiberiade castra posuerat (Ammaus autem, si quis nomen interpretetur, Aquæ calidæ vocantur : ibi enim fons est sanandis corporum vitilis idoneus), Gamalam pervenit. Et civitatem quidem omnem in ejusmodi positu custodia circumdare non valebat : qua vero fieri posset excubias collocat, montemque superiorem occupabat. Quum autem milites castra super eo pro more posuissent, aggeres a tergo jacere incipiebat, et ad orientalem quidem ejus partem, qua in loco supra urbem editissimo turris erat, ubi legio decima et quinta castra posuerant : et quinta quidem contra mediam civitatem opus absolvebat ; fossas autem et valles replebat decima. Interea quum ad moenia accessisset rex Agrippa et de deditione ad eos qui super muris stabant verba facere conaretur, funditorum quidam dextrum ejus cubitum lapide percutit. Et ille quidem celeriter a familiaribus suis circumseptus est : Romanos autem et ira ob regem et sui metus ad obsidionem protinus incitabat, nihil quippe crudelitatis illos in alienigenas atque hostes prætermisum ire credentes, qui in popularem suum, et quæ e re ipsorum essent suadentem, sævitiam exercuerunt.

(Ι'.) δ'. Συντελεσθέντων οὖν τῶν χωμάτων θάττον πλῆθει χειρὸν καὶ τῶν πραττομένων ἐθελήσαντες τὰς μηχανάς. Οἱ δὲ περὶ τὸν Χάρητα καὶ Ἰώσηπον (οὗτοι γὰρ ἦσαν τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυνατώτατοι) καίπερ καταπεπληγότες τοὺς ὀπλίτας τάττουσιν, ἐπειδὴ μέχρι πολλοῦ πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀνθέξιν οὐχ ὑπελάμβανον, ὕδατι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδείοις μὴ διαρκούμενοι· παρκαρτήσαντες δὲ ὁμῶς ἐξήγαγον ἐπὶ τὸ τεῖχος. Καὶ πρὸς ὀλίγον μὲν ἀπημύνοντο τοὺς προσάγοντας τὰς μηχανάς, βαλλόμενοι δὲ τοῖς καταπελτικαῖς καὶ τοῖς πετροβόλοις ἀνεχώρουν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ προσάγοντες οἱ Ῥωμαῖοι τριχόθεν τοὺς κριοὺς διασειοῦσι μὲν τὸ τεῖχος, ὑπὲρ δὲ τῶν βυθθέντων εἰσχεόμενοι μετὰ πολλοῦ σαλπείγων ἤχου καὶ κτύπου τῶν ὄπλων αὐτοὶ τε ἐπαλαλάζοντες συνερρήγνυντο τοῖς κατὰ τὴν πόλιν. Οἱ δὲ, τέως μὲν κατὰ τὰς πρώτας εἰσοόδους ἐνίστάμενοι, προσωτέρω χωρεῖν ἐκώλυον, καὶ καρτερῶς τοὺς Ῥωμαίους ἀνείργον· βιαζόμενοι τε ὑπὸ πολλῶν καὶ πάντοθεν τρεπόντων καὶ πρὸς τὰ ὑψηλὰ τῆς πόλεως, προσκειμένοις τοῖς πολεμίοις ἐξ ὑποστροφῆς ἐπιπεσόντες, συνώθουν εἰς τὸ κάταντες, καὶ τῇ στενότητι καὶ δυσχωρίᾳ θλιβομένους ἀνήρουν. Οἱ δὲ μῆτε τοὺς κατὰ κορυφὴν ἀμύνασθαι δυνάμενοι μῆτε διεκπαλεῖν τῶν σφετέρων πρόσω βιαζομένων ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν πολεμίων (πρὸς γὰρ ἦσαν) ἀνέφευγον. Αἱ δὲ ταχέως κατερείποντο πληρούμεναι καὶ τὸ βάρος μὴ στέγουσαι· κατέσειε δὲ πολλὰς μίαν τῶν ὑπ' αὐτὴν πεσοῦσα, καὶ πάλιν ἐκείναι τὰς ὑπ' αὐτάς. Τοῦτο πλείστους διέφθειρε τῶν Ῥωμαίων· ὑπὸ γὰρ ἀμυχανίας, καίτοι συνιζούσας ὁρῶντες, ἐπεπῆδον ταῖς στέγαις. Καὶ πολλοὶ μὲν κατεγώνοντο τοῖς ἐρείπιοις, πολλοὶ δὲ ὑποφεύγοντες μέρει τοῦ σώματος καταλαμβάνοντο, πλείστους δὲ ὁ κονιορτὸς ἀγχων ἀνήρει. Συνέργειαν Θεοῦ τοῦτο Γαμαλιεὺς ὑπελάμβανον, καὶ τῆς κατὰ σφᾶς ἀμελοῦντες βλάβης ἐπέκειντο, πρὸς τε τὰ τέγῃ τοὺς πολεμίους ἀνωθοῦντες καὶ τοὺς κατολισθάνοντας ἐν ὄξεσι τοῖς στενωποῖς καὶ αἰεὶ τοὺς πίπτοντας ὑπερθεὶν βάλλοντες ἔκτεινον. Καὶ τὰ μὲν ἐρείπια χερμάδων πλέα ἦν αὐτοῖς, σίδηρον δὲ παρείχον οἱ τῶν πολεμίων νεκροί· παρασπῶντες γὰρ τὰ τῶν πεσόντων ξίφη κατὰ τῶν δυσθανατώντων ἐχρῶντο. Πολλοὶ δὲ ἀποπίπτοντες ἤδη τῶν ὀπλῶν σφᾶς αὐτοὺς βάλλοντες ἐθνησκον. Ἦν δὲ οὐδὲ τραπέντων ἡ φυγὴ βῆδιος· κατὰ γὰρ ἄγνοιαν τῶν ὁδῶν καὶ παχύτητα τοῦ κονιορτοῦ μὴδὲ ἀλλήλους ἐπιγινώσκοντες ἀνείλουντο, καὶ περὶ σφᾶς ἐπίπτον.

(Δ'.) ε'. Οἱ μὲν οὖν μόλις εὐρίσκοντες τὰς ἐξόδους ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς πόλεως. Οὐεσπασιανὸς δὲ αἰεὶ προσμέων τοῖς πονομένοις (δεινὸν γὰρ τι πάθος αὐτὸν εἰσῆλαι κατερείπομένην ὁρῶντα περὶ τῷ στρατῷ τὴν πόλιν), ἐν λήθῃ τοῦ καθ' αὐτὸν ἀσφαλοῦς γενομένου λανθάνει κατὰ μικρὸν ἀνωτάτω τῆς πόλεως προσελθὼν, ἐνθα μέσοις ἐγκαταλείπεται τοῖς κινδύνοις μετ' ὀλίγων παντελῶς· οὐδὲ γὰρ ὁ παῖς αὐτῷ Τίτος τότε συμπαρῆν, τῆνικαῦτα πρὸς Μουσιανὸν εἰς Συρίαν ἀπεσταλμένος· τραπῆμι μὲν

(III.) 4. Itaque aggeribus cito perfectis et ob militum multitudinem et quod opere assuefacti essent, machinas adducebant. Chares autem et Josephus (nam illi potentissimi eorum qui in urbe erant) armatis, licet metu percussis, ordinandis operam dant, quoniam non diu obsidionem sustineri posse arbitrabantur, quum aquae aliorumque necessarium copia non abundarent : atque eos exhortati simul ad moenia eduxerunt. Et ad breve quidem tempus propulsabant eos qui machinas adducebant, catapultis autem et ballistis percussi in urbem se recipiebant. Atque Romani, tribus ex locis arietes adducentes, murum quidem concutunt : qua vero dejectus erat, irruentes magno cum tubarum sonitu et armorum strepitu, ipsorumque etiam clamore, cum iis qui in urbe erant praelio congregiebantur. Illi autem aliquo tempore ad primos aditus instantes, ne ultra progredierentur obstabant, eosque fortiter repellebant. Quumque superati essent a multitudine illorum, qui eos undique urgebant, compulsi ut ad excelsa civitatis loca refugerent, tum demum conversi et hostes instantes adorti in declivia eos contrudebant, locorumque angustia et difficultate compressos interficiebant. Romani autem, quum neque a vertice imminentes depellere, neque in partem aliquam evadere possent, suis contra ipsos ire nitentibus, in fastigia domorum hostilium (quippe humiles erant) se fuga recipiebant. Illae autem, quum militum plenae pondus sustinendo non essent, statim collapsae sunt ; et una dejecta multas infra se illaeque alias deturbabant. Quo factum ut plurimi Romanorum perierint : quippe incerti quid agerent, in tecta insiliebant, quamvis ea subsidere viderent. Atque ita multi quidem ruinis opprimebantur, haud pauci vero, non nisi parte corporis mulctati subterfugiebant : plurimosque pulvis eos suffocando enecabat. Id quod Gamalenses a Deo esse ipsos adjuvante existimabant, adeoque sua damna insuper habentes hostibus instabant, eosque urgendo in tecta propellebant, ac delapsos in asperis viarum angustis, ut quisque caderet, telis desuper missis interficiebant. Et ruinae quidem eis lapidum affatim dabant, ferum vero mortui hostes suppeditabant : nam caesorum gladios distringentes, contra semineces illis utebantur. Porro multi, quum de tectis decidissent, semet ferientes occidebant. Quin et terga dantibus ne fuga quidem facilis erat : viarum namque ignorantia et pulveris crassitie sese non interno-scentes pererrabant et circa suos cadebant.

(IV.) 5. Atque illi quidem, qui exitus inveniebant, ex urbe recesserunt. Vespasianus autem, qui laborantibus semper intererat (nam vehemens eum dolor occupabat, quum urbem super militem ruere videret), suae salutis oblitus, quum se paulatim in superiora urbis ascendisse non sensisset, ubi cum paucis admodum e suis media inter pericula relictus erat (neque enim tunc aderat ei Titus filius, ad Mucianum eo tempore in Syriam missus) ; et dare quidem terga neque lu-

οὐν οὔτε ἀσφαλὲς οὔτε πρέπον ἡγήσατο, μνησθεὶς δὲ τῶν ἀπὸ νεότητος αὐτῷ πεπονημένων καὶ τῆς ἰδίας ἀρετῆς, ὥσπερ ἐνθους γεγόμενος, συνασπίζει μὲν τοὺς ἅμα αὐτῷ τὰ τε σώματα καὶ τὰς πανοπλίας, ἐνυφίσταται δὲ κατὰ κορυφὴν ἐπιρρέοντα τὸν πόλεμον, καὶ οὔτε ἀνδρῶν πλῆθος οὔτε βελῶν ὑποπτήζας ἐπέμενε, μέχρι δαιμόνιον τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς συννόησαντες οἱ πολέμιοι ταῖς ὁρμαῖς ἐνέδοσαν. Ἀτονώτερον δὲ προσκειμένον αὐτὸς ἐπὶ πόδα ἀνεχώρει, νῶτα μὴ δεικνὺς ἕως ἔξω τοῦ τείχους ἐγένετο. Πλείστοι μὲν οὖν Ῥωμαίων κατὰ ταύτην ἔπεσον τὴν μάχην, ἐν οἷς καὶ ὁ δεκαδάρχης Ἑδοῦτιος, ἀνὴρ οὐ μόνον ἐφ' ἧς ἔπεσε παρατάξεως, ἀλλὰ πανταχοῦ καὶ πρότερον γενναϊότατος φανείς, καὶ πλείστα κακὰ Ἰουδαίοις ἐργασάμενος. Ἐκατοντάρχης δὲ τις, Γάλλος ὀνόματι, μετὰ στρατιωτῶν δέκα περισχεθεὶς ἐν τῇ ταραχῇ, κατέδου μὲν εἰς τινος οἰκίαν, τῶν δὲ ἐν αὐτῇ διαλαλούντων παρὰ δεῖπνον ὅσα κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἢ περὶ σφῶν ὁ δῆμος ἐβουλεύετο καταχροασάμενος (ἦν δὲ αὐτὸς τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Σύροι), νύκτωρ ἐπανίσταται, καὶ πάντας ἀποσφάζας μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τοὺς Ῥωμαίους διασώζεται.

(Ε'). ζ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀθυμοῦσαν τὴν στρατιὰν ἐννοίᾳ πταισμάτων, καὶ διότι τῶς οὐδαμοῦ τηλικαύτη συμφορὰ κέρρητο, τὸ γε μὴν πλέον αἰδουμένους ἐπὶ τῷ τὸν στρατηγὸν μόνον τοῖς κινδύνους ἐγκαταλιπεῖν, παρεμυθεῖτο, περὶ μὲν τοῦ καθ' αὐτὸν ὑποστελλόμενος, ὡς μὴδὲ τὴν ἀρχὴν μέμφεσθαι δοκοῖν, « δεῖν δὲ τὰ κοινὰ λέγων ἀνδρείως φέρειν, τὴν τοῦ πολέμου φύσιν ἐννοοῦντας, ὡς οὐδαμοῦ τὸ νικᾶν ἀναιμῶτι περιγίνεται. » ἡ γὰρ παλίμπους τύχη περιίσταται. Τσαύτας μέντοι μυριάδας Ἰουδαίων ἀνελόντας αὐτοὺς ὀλίγην τῷ δαίμονι δεδωκέναι συμβολήν. Εἶναι δὲ ὥσπερ ἀπειροκάλων τὸ λίαν ἐπαίρεσθαι ταῖς εὐπραγίαις, οὕτως ἀνάνδρων τὸ καταπτῆσθαι ἐν τοῖς πταίσμασιν. Ὁξεῖα γὰρ ἐν ἀμφοτέροις ἢ μεταβολῇ, χἀκεῖνος ἀριστος ὁ κἂν τοῖς ἀτυχήμασι νῆφω, ἵνα μὲν καὶ δι' εὐθυμίας ἀναπαλαῖων τὰ σφάλματα. Τὰ μέντοι συμβεβηκότα νῦν οὔτε μαλακισθέντων ἡμῶν, οὔτε παρὰ τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀρετὴν γέγονεν· ἀλλὰ χἀκεῖνοις τοῦ πλεονεκτῆσαι καὶ τοῦ διαμαρτεῖν ἡμῖν αἴτιον ἢ δυσχωρία. Καθ' ἣν ἂν τις ὑμῶν μέμψαιτο τῆς ὁρμῆς τὸ ἀταμίευτον. Ἀναφυγόντων γὰρ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ τῶν πολεμίων ἑαυτοὺς ὑποστέλλειν ἐχρῆν, καὶ μὴ κατὰ κορυφὴν ἵσταμένοις τοῖς κινδύνους ἐπεσθαί· κρατοῦντας δὲ τῆς κάτω πόλεως κατ' ὀλίγον προκαλεῖσθαι τοὺς ἀναφυγόντας εἰς ἀσφαλῆ καὶ ἐδραῖαν μάχην. Νυνὶ δὲ ἀκρατῶς ἐπὶ τὴν νίκην ἐπειγόμενοι τῆς ἀσφαλείας ἡμελήσατε. Τὸ δὲ ἀπερίσκεπτον ἐν πολέμῳ καὶ τῆς ὁρμῆς μανιώδες οὐ πρὸς Ῥωμαίων, οἱ πάντα ἐμπειρία καὶ τάξει κατορθοῦνται. Χρὴ τοίνυν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἀναδραμεῖν καὶ θυμοῦσθαι μᾶλλον ἢ προσαθυμεῖν τῷ παρ' ἀξίαν πταίσματι. Τὴν δὲ ἀρίστην ἑκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χειρὸς ἐπιζητεῖτω παραμυθίαν. Οὕτω γὰρ τοῖς

tum neque honestum putasset, rerum autem quas ab adolescentia gesserat et suae virtutis memor, quasi Dei afflatu, ex eorum qui cum ipso erant corporibus et armaturis testudinem facit. Atque ita bellum a vertice defluens sustinet, et neque virorum neque telorum multitudinem formidans, perseverabat, donec hostes, ejus animi praesentiam divinam esse reputantes, ardorem remitterent. Quum autem minus acriter instarent, ipse pedem referebat, non prius tergum convertens quam extra muros esset. Et plurimi quidem Romani milites ea pugna ceciderunt, in quibus et Ebutius decurio, vir qui non eo tantum praelio quo perijt, sed ubique antea se fortissimum praestitit et mala plurima Judaeis intulit. Centurio autem quidam, Gallus nomine, media in turba, cum decem militibus in cujusdam domum clam subiit: quumque eos qui in ea erant audivisset inter se, dum coenarent, colloquentes de iis quae populus contra Romanos aut pro se statuerant (erat enim et ipse Syrus, itemque Syri qui cum eo erant), nocte illos adortus omnes jugulat et ad Romanos salvus cum militibus evasit.

(V.) 6. Vespasianus autem exercitui adversorum casuum cogitatione dejecto, quodque non antea ejusmodi cladem fuerant experti, maxime vero quod eos puderet ducem in periculis deseruisse, solamen adhibebat, nihil quidem de se dicens, ut omnino non videretur conqueri, « oportere autem dicens quae communia essent fortiter ferre, belli naturam secum animo reputantes, quodque nusquam sine sanguine reportetur victoria: fortuna quippe mutabilis circumstat. Certe quum tot millia Judaeorum interfecerint, ipsos fortunae vicissim parvi aliquid pependisse. Atque ut ineptorum esse rebus secundis valde insolescere, ita ignavorum calamitate accepta trepidare. Velox enim est in utramque partem mutatio, atque ille fortissimus, cujus sobrius est animus, etiam quum res male ceciderint, ita ut idem maneat, hilari etiam animo quod perditum erat reparans. Quae vero nunc acciderunt, neque nostrae molitiei neque Judaeorum virtuti accepta debentur: sed illis tam pugnae melioris quam nobis deterioris causa erat locorum difficultas. Qua in re est ut aliquis temeritatis vestrae alacritatem reprehendat. Nam quum hostes in loca excelsiora refugiasent, manus continere debuistis, neque pericula sequi in summo vertice adeunda, sed capta urbe inferiori paulatim eos, qui in superiora se receperant, ad pugnam certam stabilemque provocare. Nunc autem accidit ut vehementer ad victoriam incitati nullam vestrae salutis rationem habueritis. Verum temerarius et furiosus in bello impetus haud Romanorum est, qui omnia ex peritia et disciplinae legibus perficimus, sed barbarorum, et quo maxime valent Judaei. Oportet igitur nos ad propriam virtutem recurrere, et irasci potius quam ex errore adeo indigno animum despondere. Atqui optimum quisque sua ex manu quaerat solamen. Ita enim vos ultum

ἀπολωλός τιμωρήσεσθε καὶ τοὺς ἀνελόντας ἀμυνεῖσθε. Πειράσσομαι δὲ ἐγὼ, καθάπερ νῦν, ἐπὶ πάσης μάχης προάγειν τε ὑμῶν εἰς τοὺς πολεμίους, καὶ τελευταῖος ἀποχωρεῖν. »

6 ζ'. Ὁ μὲν οὖν τοιαῦτα λέγων τὴν στρατιὰν ἀνέλαμβανε. Τοῖς δὲ Γαμλεῦσι πρὸς ὀλίγον μὲν θαρρῆσαι τῷ κατορθώματι παρέστη, παραλόγως τε συμβάντι καὶ μεγάλως. Λογιζόμενοι δὲ ὕστερον ἀφηρησθαι σφᾶς αὐτοὺς καὶ δεξιὰς ἐλπίδας τὸ τε μὴ δύνασθαι
10 διαφεύγειν ἐννοοῦντες (ἦδη γὰρ ἐπέλιπε τὰ πικρὰ), δεινῶς θηθύμουν καὶ ταῖς ψυχαῖς ἀναπεπτώκεσαν· οὐ μὴν εἰς τὸ δυνατόν ἡμέλουν σωτηρίας, ἀλλὰ καὶ τὰ περιρρηχθέντα τοῦ τέλους οἱ γενναῖότατοι καὶ τὰ μένοντα περισφόντες ἐφύλασσον οἱ λοιποί. Τῶν δὲ Ῥωμαίων
15 ἐπιχωνηνόντων τὰ χώματα καὶ πάλιν πειρωμένων εἰςβολῆς, οἱ πολλοὶ διεδίδρασκον ἐκ τῆς πόλεως, κατὰ τε δυσβάτων φεράγγων, ἥπερ οὐκ ἔκειντο φυλακαί, καὶ διὰ τῶν ὑπονόμων. Ὅσοι γε μὴν δέει τοῦ ληφθῆναι παρήμενον, ἐνδεία διεφθέροντο· πανταχόθεν γὰρ τροφὴ
20 τοῖς μάχεσθαι δυναμένοις συνθηροῖτο.

(Γ.) η'. Καὶ οἱ μὲν ἐν τοιούτοις πάθεσι διεκαρτέρουν. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀπεργὸν ἐποίειτο τῆς πολιορκίας τοὺς τὸ Ἰταθύριον κατελιφώτας ὄρος, ὃ ἐστὶ τοῦ μεγάλου πεδίου καὶ Σκυθοπόλεως μέσον· οὗ τὸ μὲν ὕψος ἐπὶ
25 τριάκοντα σταδίου ἀνίσχει, μόλις προσβατὸν κατὰ τὸ προσάρκτιον κλίμα. πεδὶον δὲ ἐστὶν ἡ κορυφὴ σταδίων ἑξ' καὶ εἴκοσι, πᾶν τετειχισμένον. Ἡγεῖρε δὲ τοσοῦτον ὄντα τὸν περίβολον ὃ Ἰώσηπος ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις, τῇ τε ἄλλῃ χορηγούμενος ὕλην κάτωθεν καὶ ὕδατι·
30 καὶ γὰρ τοῖς ἐποίοις μόνον ἦν ὄμβριον. Πολλοὺ οὖν πλήθους ἐπὶ τούτου συνειλεγμένου, Οὐεσπασιανὸς Πλάκιδον σὺν ἱππεῦσιν ἐξακοσίαις πέμπει. Τούτῳ τὸ μὲν προσβάνειν ἀμήχανον ἦν, ἐλπίδι δὲ δεξιῶν καὶ παρακλήσεως πρὸς εἰρήνην τοὺς πολλοὺς προσεκαλεῖτο· κα-
35 τέσαν δὲ ἀντεπιβουλεύοντες. Ὁ τε γὰρ Πλάκιδος ὁμίλει πρῶτον, σπουδάζων αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ λαβεῖν, κακείνοι κατέσαν ὡς πειθόμενοι ὄντες, ἵνα ἀφυλάκτῳ προσπέσωσιν. Ἐνῖκα μέντοι τὸ Πλακίδου πανούργον. Ἀρξάμενον γὰρ τῶν Ἰουδαίων μάχης φυγὴν
40 ὑποκρίνεται, καὶ διώκοντας ἐλκύσας ἐπὶ πολλὸν τοῦ πεδίου τοὺς ἱππεῖς ἐπιστρέφει. Τρεψάμενος δὲ πλείστους μὲν αὐτῶν ἀναίρει, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ὑποτεμνόμενος εἰργεῖ τῆς ἀνόδου. Καὶ οἱ μὲν τὸ Ἰταθύριον καταλιπόντες ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔφρουρον, οἱ δὲ ἐπιχώριοι πίστεως λα-
45 βόντες (ἐπιτελοῖται δὲ αὐτοὺς τὸ ὕδωρ) τὸ τε ὄρος καὶ σφᾶς αὐτοὺς Πλακίδῳ παρέδωκαν.

(Ζ.) θ'. Τῶν δὲ ἐπὶ τῆς Γαμάλας οἱ παραβολώτεροι μὲν φεύγοντες διελάνθανον, οἱ δὲ ἀσθενεῖς διεφθέροντο λιμῷ· τὸ μᾶχμον δὲ ἀντεῖχε τῇ πολιορκίᾳ, μέγχι, δευτέρῳ
50 καὶ εἰκάδι μηνὸς Ὑπερβερεταίου, τρεῖς τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου καὶ δεκάτου τάματος στρατιῶται περὶ τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν ὑποδύντες τὸν προὔχοντα κατὰ τοῦτους πύργον ὑπορύσσουσιν ἡσυχῇ, τοῖς δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ φύλαξιν οὔτε προσιόντων αἰσθησὶς (νῦν γὰρ ἦν) οὔτε

ibitis amissos, et vindicatum in eos a quibus perempti sunt. Mihi autem curae erit, quemadmodum et nunc, in omni pugna vobis contra hostes praere, novissimusque inde discedere. »

7. Et ille quidem istiusmodi verbis recreabat exercitum. Tunc autem Gamalenses paulisper quidem fiduciam sumperunt ex rebus feliciter valdeque praeter omnem opinionem gestis. Postea vero reputantes sibi ipsis ablatam esse fœderis spem, cogitantesque quod minime possent effugere (jam enim victus eos defecerat), magna erant in anxietate, animique illis ceciderunt : suam tamen, quoad ejus fieri posset, salutem curabant : quippe fortissimi illorum muri partes diffractas, atque integrarum ambitum reliqui custodiebant. At quum Romani aggeres construerent, iterumque irruptionem facere niterentur, multi ex civitate per valles impervias, ubi nullae erant excubiae, et per cloacas diffugiebant. Ceterum quotquot praeter metu ne caperentur manebant, inopia interibant : nam iis solum, qui pugnando erant, undique congregabatur alimentum.

(VI.) 8. Atque illi quidem in hujusmodi calamitatibus perdurabant. Vespasianus autem praeter obsidionem succiso opere eos adoritur, qui montem Itabyrium occupaverant, inter Campum magnum et Scythopolin medium : cujus quidem altitudo stadiis triginta adsurgit, septemtrionali latere fere inaccessa ; in vertice autem planities viginti sex stadiorum patet, tota muro circumdata. Ceterum hunc circuitum tantum quadraginta diebus muniverat Josephus, cui et aliarum rerum copiam insuper et aquam suppeditabant loca inferiora : etenim incolis nulla erat praeter pluvialem. Ingenti itaque in eum multitudine congregata, Vespasianus mittit Placidum cum equitibus sexcentis. Huic quidem nulla erat via qua montem ascenderet ; fœderis autem culpaeque deprecandae spe multitudinem ad pacem hortabatur : et descendebant insidiandi animo. Nam et Placidus mitius cum illis colloquebatur, id agens ut eos in planitie caperet ; atque illi tanquam dicto audientes descendebant, ut incautum adorirentur. Vicit tamen Placidi astutia. Cœpto enim a Judaeis praelio, fugam simulat : quumque insequentes in multum campi pellexisset, equites in eos convertit. Quibus terga dantibus, plurimos quidem illorum interficit, reliquae vero multitudini reditum in montem praecidit, adeo ut illi Itabyrio relicto Hierosolyma se fuga reciperent ; indigenae vero, quod summa aquarum penuria laborarent, et montem et se ipsos fide accepta Placido tradiderunt.

(VII.) 9. Verum ex Gamalensibus qui visi sunt audaciores fuga dispersi latebant, et turba imbellis fame peribat ; pugnantium tamen manus obsidionem sustinebat, donec tres ex decimaquinta legione milites, circa matutinas vigilias, secundo et vicesimo die mensis Hyperberetæi, editissimam versus ipsos turrim subirent, eamque clam suffoderent, custodibus ei apposis, neque quum accederent (quippe nox erat) neque postquam adessent, quidquam sentientibus.

προσελθόντων ἐγένετο. Οἱ δὲ στρατιῶται φειδόμενοι τοῦ φόβου πέντε τοὺς κραταιοτάτους ἐκκυλίσαντες τῶν λίθων, ὑποπηδῶσι· καθρείπετο δὲ ὁ πύργος ἐξαίφνης μετὰ μεγίστου φόβου. Καὶ συγκατακρημνίζονται μὲν οἱ φύλακες αὐτῶν, θορυβηθέντες δὲ οἱ κατὰ τὰς ἄλλας φυλάκας ἔφευγον, καὶ πολλοὺς διακπαίνειν τολμῶντας οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειραν, ἐν οἷς καὶ Ἰώσηπόν τις ὑπὲρ τὸ παρερρηγμένον τοῦ τείχους ἐκδιδράσκοντα βαλὼν ἀναιρεῖ. Τῶν δ' ἀνὰ τὴν πόλιν διασεισθέντων ὑπὸ τοῦ φόβου διαδρομὴ τε ἦν καὶ πτοία πολλή, καθάπερ εἰσπεπτωκότων πάντων τῶν πολέμιων. Ἐνθα καὶ Χάρης κατακείμενος καὶ νοσηλεύμενος ἐκλείπει, πολὺ τοῦ δέους συνερρήσαντος εἰς θάνατον τῇ νόσῳ. Ῥωμαῖοί γε μὴν, μεμνημένοι τοῦ προτέρου πταίσματος, οὐκ εἰσέβαλον ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος τοῦ προειρημένου μηνός.

Ἰ'. Τίτος δὲ (ἥδη γὰρ παρῆν) ὀργῇ τῆς πληγῆς ἣν παρ' αὐτῶν ἐπλήγησαν ἀπόντος Ῥωμαῖοι τῶν ἱππέων ἐπιλέξας διακοσίους, πρὸς οἷς καὶ πεζοὺς, εἰσέρχεται εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ. Καὶ παρελθόντος οἱ μὲν φύλακες αἰσθόμενοι μετὰ βοῆς ἐχώρουν ἐπὶ τὰ θπλα, δῆλης δὲ τῆς εἰσβολῆς ταχέως καὶ τοῖς εἰσω γενομένης, οἱ μὲν ἀρπάζοντες τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ἐπισυρόμενοι πρὸς τὴν ἄκραν ἀνέφευγον μετὰ κωκυτοῦ καὶ βοῆς, οἱ δὲ τὸν Τίτον ὑπαντιάζοντες ἀδιαλείπτως ἐπιπτον. Ὅσοι δὲ ἀπεκωλύθησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀναδραμεῖν, ὑπ' ἀμηχανίας εἰς τὰς τῶν Ῥωμαίων φρουράς ἐξέπιπτον. Ἀπειρος δὲ ἦν πανταχοῦ φονευομένων ὁ στόνος, καὶ τὸ αἷμα πᾶσαν ἐπέκλυζε τὴν πόλιν κατὰ πρानοῦς χεόμενον. Πρὸς δὲ τοὺς ἀναφεύγοντας εἰς τὴν ἄκραν ἐπέβοηθει Οὐεσπασιανὸς πᾶσαν εἰσαγαγὼν τὴν δύναμιν. Ἦν δὲ ἡ τε κορυφὴ πάντοθεν πετρώδης καὶ δύσβατος, εἰς ἀπειρον ὕψος ἐπηρμένη, καὶ πανταχόθεν τοῦ πληθους κατέγευε, περιειλημμένη κρημνοῖς, κατέτεμνόν τε ἐνταῦθα τοὺς προσβαίνοντας οἱ Ἰουδαῖοι, τοὺς τε ἄλλους βέλεσι καὶ πέτραις κατακυλινδούντες ἐκάκουν, αὐτοὶ δὲ δι' ὕψος ἦσαν δυσέφικτοι βέλεσι. Γίνεται δὲ πρὸς ἀπώλειαν αὐτῶν ἀντικρὺ θύελλα δαιμόνιος, ἡ τὰ μὲν Ῥωμαίων ἔφερεν εἰς αὐτοὺς βέλη, τὰ δὲ αὐτῶν ἀνέστρεφε καὶ πλάγια παρέσυρεν. Οὕτε δὲ τοῖς ἀποκρήμνοις ἐφίστασθαι διὰ τὴν βίαν ἐδύναντο τοῦ πνεύματος, μηδὲν ἐδραῖον ἔχοντες, οὕτε τοὺς προσβαίνοντας καθορᾶν. Ἐπαναβαίνουσι δὲ Ῥωμαῖοι, καὶ περισχόντες οὓς μὲν ἀμυνομένους ἔβανον, οὓς δὲ χεῖρας προίσχοντας. Ἐτόνου δὲ τὸν θυμὸν αὐτοῖς ἐπὶ πάντας ἡ μνήμη τῶν ἐπὶ τῆς πρώτης εἰσβολῆς ἀπολωλότων. Ἀπογινώσκοντες δὲ τὴν σωτηρίαν πανταχόθεν οἱ πολλοὶ περισχόμενοι τέκνα καὶ γυναῖκας ἑαυτοὺς κατεκρημνίζον εἰς τὴν φάραγγα· βαθυτάτη δὲ αὕτη κατὰ τὴν ἄκραν ὑπώρυκτο. Συνέβη δὲ τὴν Ῥωμαίων ὀργὴν τῆς εἰς αὐτοὺς ἀπονοίας τῶν ἀλόντων προσηύδειν φανῆναι. Τετρακισχίλιοι μὲν γε ὑπὸ τούτων ἐσφάγησαν, οἱ δὲ ῥίψαντες ἑαυτοὺς ὑπὲρ πεντακισχιλίων ἠυρέθησαν· διεσώθη δὲ πλὴν δύο γυναικῶν οὐδεὶς. Τῆς Φιλίππου δὲ ἦσαν ἀδελφῆς θυγατέρες αὗται· αὐτὸς δ' ὁ Φίλιππος

lidem autem milites, cavendo ne strepitus fieret, quinque saxis validissimis evolutis se proripiunt, subitoque tarris cum ingenti fragore decidit. Et custodes quidem ejus una præcipitantur : qui vero alibi custodias agebant, perturbati fugiebant ; multosque erumpere audentes occidere Romani, in quibus et Josephum, super partem muri dejectam excurrentem, quidam jaculo perimit. Ab iis autem qui in urbe erant, ex isto sonitu mente permotis, undique discursum est et valde trepidatum, tanquam hostes universi irruptionem fecissent. Tunc et Chares lecto decumbens inter curationem efflat animam, magno timore nonnihil faciente ut morbus ad mortem usque ingravesceret. Ceterum Romani, prioris cladis memores, ante vicesimam et tertiam diem mensis prædicti urbem non sunt ingressi.

10. Titus autem (quippe jam aderat) indignatione plagæ quam Romani ab ipsis se absente acceperant, delectis equitibus ducentis ac præterea peditibus, quiete in urbem intrat. Quem quum vigiles quidem prætergressum sensissent, ad arma cum clamore properabant. Cognito autem etiam ab iis qui intus erant introitu, alii quidem liberos rapientes et conjuges post se trahentes cum ululatu et exclamationibus in arcem refugebant : alii vero Tito occurrentes sine ulla intermissione cadebant. Et quotquot prohibiti erant quominus in arcem se fuga reciperent, præ consilii inopia delabebantur in Romanorum præsidia. Atque creberrimi erant ubique morientium gemitus, ac cruor per loca prona effusus urbem omnem inferiorem inundabat. Ceterum contra eos, qui arcem fuga occupaverant, cum toto statim exercitu ibat Vespasianus. Erat autem vertex undique saxosus et accessu difficilis, in immensum editus, et ex omni parte multitudine plenus erat, præcipitiis circumdatus : unde adeuntes ad ipsos conficiebant Judæi, aliosque telis ac lapidibus devolutis male accipiebant, ad ipsos vero propter loci altitudinem nullæ pertingebant sagittæ. Ipsorum autem ad interitum divinitus plane immissa oritur procella, quæ Romanorum quidem tela in eos ferebat, ipsorum autem in obliquum trahens a Romanis avertebat. At neque in præruptis consistere valebant propter venti vehementiam, ut qui nihil stabile haberent, neque ad se accedentes prospicere. Romani autem ascendunt, quumque eis semet circumdedissent, alios quidem repugnantes, alios vero semet dedentes præveniebant. Illis vero in omnes iram intendebat recordatio illorum qui prima in impressione perierunt. Quo factum ut multi salutem desperantes filios et conjuges amplexi semelipsos in vallem præcipitarint, quæ juxta arcem in immensum suffossa erat. Evenit autem ut ipsorum in se qui capti fuerant immanitate lenior appareret Romanorum iracundia. Ab his enim quater mille perempti erant, quinquies vero mille et amplius reperti qui sese præcípites dederunt : nemo autem præter duas mulieres interitum effugit. Atque illæ Philippi sororis filiæ erant, ipse vero Philippus Jacimi cujusdam, viri nobilis,

Ἰακίμου τινὸς ἀνδρὸς ἐπιστήμου, στραταρχήσαντος Ἀγρίππᾳ τῷ βασιλεῖ. Διεσώθησαν δὲ τὰς παρὰ τὴν ἄλυσιν ὁργὰς Ῥωμαίων λαθοῦσαι. Οὐδὲ γὰρ νηπίων ἐφείδοντο, πολλὰ δὲ ἕκαστος τότε ἀρπάζοντες ἐσφενδό-
νων ἀπὸ τῆς ἄκρας. Γάμαλα μὲν οὖν οὕτως ἐάλω τρίτῃ καὶ εἰκάδι μηνὸς Ὑπερβερεταίου, τῆς ἀποστάσεως ἀρξαμένης Γορπιαίου μηνὸς τετάρτῃ καὶ εἰκάδι.

ΚΕΦ. Β'.

Μόνη δὲ Γίσχала πολίχνη τῆς Γαλιλαίας ἀχείρωτος κατελείπετο, τοῦ μὲν πλήθους εἰρηνικὰ φρονούντος (καὶ γὰρ ἦσαν τὸ πλεόν γεωργοὶ καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν καρπῶν ἐλπίσιν αἱ προσανέχοντες), παρεισεφθαρμένου δὲ αὐτοῖς οὐκ ὀλίγου ληστρικοῦ τάγματος, ᾧ τινες καὶ τοῦ πολιτικοῦ συνενόουν. Ἐνῆγε δὲ τούτους εἰς τὴν ἀπόστασιν καὶ συνεκρότει Λευίου τινὸς υἱὸς Ἰωάννης, γόνυ ἀνὴρ καὶ ποιικιλώτατος τὸ ἦθος, πρόχειρος μὲν ἐλπίσαι μεγάλα, δεινὸς δὲ τῶν ἐλπισθέντων περιγενέσθαι, παντὶ τε ὧν δῆλος ἀγαπᾷ τὸν πόλεμον εἰς δυναστείας ἐπίθεσιν. Ὑπὸ τούτῳ τὸ στασιῶδες ἐν τοῖς Γισχάλοις ἐτέτακτο, δι' οὓς τυχὸν καὶ πρεσβευσάμενον περὶ
παράδοσεως τὸ δημοτικὸν ἐν πολέμου μοίρᾳ τὴν Ῥωμαίων ἔσδοον ἐξεδέχετο. Οὐσεσπασινὸς δὲ ἐπὶ μὲν τούτους Τίτον ἐκπέμπει σὺν χιλοῖς ἱππεῦσι, τὸ δέκατον δὲ τάγμα ἀπαίρει εἰς Σκυθόπολιν· αὐτοὺς δὲ σὺν δυοῖς τοῖς λοιποῖς ἐπανῆλθεν εἰς Καισάρειαν, τοῦ τε συν-
εχοῦς χαμάτου διδοῦς ἀνάπαυσιν αὐτοῖς καὶ δι' εὐθηνίαν τῶν πόλεων τὰ τε σώματα καὶ τὸ πρόθυμον ὑποθρέψειν οἰόμενος ἐπὶ τοὺς μέλλοντας ἀγῶνας. Οὐ γὰρ ὀλίγον ἑαυτῷ πόνον ἑώρα περὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις λειπόμενον, ἅτε δὴ βασιλείου μὲν οὐσης τῆς πόλεως καὶ
προανεχούσης ὅλου τοῦ ἔθνους, συρρέοντων δὲ εἰς αὐτὴν
ἐκ τοῦ πολέμου διαδιδρασκότων. Τό γε μὴν φύσει ὀχυρὸν αὐτῆς, καὶ διὰ κατασκευὴν τειγῶν, ἀγωνίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐνεποίει· τὰ δὲ φρονήματα τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰς τόλμας δυσμεταχειρίστους καὶ δίχα
τειγῶν ὑπελάμβανε. Διὸ δὴ τοὺς στρατιώτας καθάπερ ἀθλητὰς προήσκει τῶν ἀγώνων.

(Θ'). β'. Τίτω δὲ προσιππασαμένῳ τοῖς Γισχάλοις εὐπετὲς μὲν ἦν ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν εἰλεῖν· εἰδὼς δὲ, εἰ βία ληφθεῖη, διαφθαρσόμενον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν
ἀνέδην τὸ πλῆθος (ἦν δὲ αὐτῷ χόρος ἤδη φόνων) καὶ δι' οἴκτου τὸ πλεόν ἀκρίτως συναπολούμενον τοῖς αἰτίοις, ἐβούλετο μᾶλλον ὁμολογίαις παραστήσασθαι τὴν πόλιν. Καὶ δὴ τοῦ τείγους ἀνδρῶν καταγέμοντος, οἱ τὸ πλεόν ἦσαν ἐκ τοῦ διεφθαρμένου τάγματος, θαυμάζειν, ἔφη
πρὸς αὐτοὺς, τίνοι πεποιθότες, πάσης ἐαλωκυίας πόλεως, μόνοι τὰ Ῥωμαίων θπλα μένουσιν, ἑορακότες μὲν ὀχυρωτέρας πολλῶν πόλεως ὑπὸ μίαν προσβολὴν κατεστραμμένας, ἐν ἀσφαλείᾳ δὲ τῶν ἰδίων κτημάτων ἀπολαύοντας ὅσοι ταῖς Ῥωμαίων δεξιαῖς ἐπίστευσαν,
ὅς τις καὶ νῦν προτείνειν αὐτοῖς, μηδὲν μνησικακῶν τῆς αὐθαδείας. Εἶναι γὰρ συγγνωστὸν ἐλευθερίας ἐλπίδα, μηκέτι μέντοι τὴν ἐν τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιμονήν. Εἰ

qui Agrippæ regis exercitui præfuerat. Evaserunt autem, quod iræ Romanorum in excidio sese subduxerant. Nec enim infantibus pepercerunt, multos vero singuli eo tempore raptos ex arce projiciebant. Atque ita quidem Gamala excisa erat, tertio et vicesimo die mensis Hyperberetæi, cæpta defectione a quarto et vicesimo die mensis Gorpiaei.

CAP. II. (VIII.)

Jamque solum Gischala Galilææ oppidum restabat indomitum; cujus quidem multitudo pacis studio tenebatur (etenim plerique agricolæ erant et ad speratos fructus semper attentii), verum non exigua latronum manus in eos perniciose irrepserat, quorum contagio nonnulli etiam de civitate corrupti erant. Hos autem ad defectionem impellebat atque incitabat Joannes Levi cujusdam filius, homo fallacis plenus, variusque moribus, ad magna quidem speranda proclivis, et ad sperata assequenda plurimum valeans, quemque omnes cognorant bellum amare dominatus occupandi desiderio. Ab illo apud Gischala stabat seditiosorum turba, quorum causa fortasse et populus, qui in eo erant ut de deditione legatos mitterent, Romanorum adventum tanquam præliaturi exspectabant. At Vespasianus contra hos quidem Titum mittit cum equitibus mille, decimam vero legionem inde movet Scythopolin: cum reliquis autem duobus ipse Cæsaream regressus est, et continuis ex laboribus requiem illis concedens; et propter rerum in civitatibus abundantiam fore ratus, ut et corpora illis sobolescerent et animis daretur alacritas ad futura certamina. Nam laborem non exiguum sibi superesse videbat circa Hierosolyma, ut quæ et regalis quidem civitas esset, et genti universæ præemineret, et in quam confluerent quotquot ex bello effugerant. Porro quod urbs natura munita esset murisque circumdata, non mediocri affectus erat sollicitudine, præsertim quum virorum spiritum ac audaciam etiam sine muris expugnati difficilem esse cogitaret. Quapropter milites tanquam athletas ante certamina curabat et exercebat.

(IX.) 2. Tito autem, quum equitando accessisset Gischala, facile quidem erat urbem prima aggressionem capere; fore autem sciens ut populus a militibus, si vi capta esset civitas, perimeretur (ipse autem jam satius erat cædibus), miseransque multitudinem sine discrimine cum nocentibus interituram, malebat urbem certis conditionibus sibi deditum iri. Itaque quum moenia hominum plena essent, quorum plerique perditæ factionis erant, ipsis dicebat se mirari, quoniam freti consilio, omni alia urbe jam capta, soli Romanorum armis resisterent, quum quidem urbes viderent multo munitiores primo statim impetu eversas; securos autem fortunis suis potiri, qui Romanorum fidei se credidissent: quam quidem etiam nunc se illis porrigere, ut qui vindictæ non studeret propter ipsorum insolentiam. Illis quippe condonandam esse libertatis spem, haud tamen perseverantiam in iis quæ fieri non possint. Quodsi ver-

γὰρ οὐ πεισθήσονται λόγοις φιλανθρώποις καὶ δεξιαῖς πίστεως, πειράσειν αὐτοὺς ἀπειδὴ τὰ δπλα, καὶ ὅσον οὐδέπω γνωσθήσεσθαι παιδιὰν ἐσόμενον τοῖς Ῥωμαίων μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ᾧ πεπειθότες ἐπιδείκνυνται μόνοι Γαλιλαίων ὅτι εἰσὶν αὐθάδεις αἰχμαλῶται.

γ'. Πρὸς ταῦτα τῶν μὲν δημοτικῶν οὐ μόνον οὐκ ἀποκρίνεσθαι τινι μετῇ, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβῆναι. Προδιελήπτο γὰρ ἅπαν τοῖς ληστρικοῖς, καὶ φύλακες τῶν πυλῶν ἦσαν, ὥς μή τινες ἢ προσέλθοιεν ἐπὶ τὰς σπονδὰς, ἢ δέξαιντο τινας τῶν ἱππέων εἰς τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Ἰωάννης αὐτότε ἀγαπᾶν ἔφη τὰς προκλησεις καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας ἢ πείσειν ἢ συναναγκάσειν· δεῖν μέντοι τὴν ἡμέραν αὐτὸν ἐκείνην (ἐβδομάς γὰρ ἦν) χαρίζεσθαι τῷ Ἰουδαίῳ νόμῳ, καθ' ἣν ὥσπερ δπλα κινεῖν αὐτοῖς, οὕτω καὶ τὸ συντίθεσθαι περὶ εἰρήνης ἀθέμιτον. Οὐκ ἀγνοεῖν δὲ οὔτε Ῥωμαίους ὡς ἀγρῇ πάντων αὐτοῖς ἐστὶν ἡ τῆς ἐβδομάδος περίοδος. Ἐν δὲ τῷ παραβαίνειν αὐτὴν οὐχ ἥττον ἀσεβεῖν τῶν βιασθέντων τὸν βιασάμενον· φέρειν δ' ἐκείνῳ μὲν οὐδεμίαν βλάβην τὰ τῆς ὑπερθέσεως (τί γὰρ ἂν τις ἐν νυκτὶ βουλευσάτο δρασμοῦ πλεόν; ἐξὸν περιστρατοπεδεύσαντα παραφυλάξαι), μέγα δὲ κέρδος αὐτοῖς τὸ μηδὲν παραβῆναι τῶν πατρίων ἐθῶν· πρέπειν δὲ τῷ παρὰ προσδοκίαν εἰρήνην χαριζομένῳ τοῖς σωζομένοις τηρεῖν καὶ τοὺς νόμους. Τοιοῦτος ἐσορίζετο τὸν Τίτον, οὐ τοσοῦτον τῆς ἐβδομάδος πτοχαζόμενος, ὅσον τῆς ἐαυτοῦ σωτηρίας· ἐδεδόκει δὲ ἐγκαταλειφθῆναι παραχρῆμα τῆς πόλεως ἀλούσης, ἐν νυκτὶ καὶ φυγῇ τὰς ἐλπίδας ἔχων τοῦ βίου. Θεοῦ δὲ ἦν ἔργον ἅρα τοῦ σώζοντος τὸν Ἰωάννην ἐπὶ τῷ τῶν Ἱεροσολύμων ὀλέθρῳ, τὸ μὴ μόνον πεισθῆναι Τίτον τῇ σκῆψει τῆς ὑπερθέσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως πορρωτέρω στρατοπεδεύσασθαι πρὸς Κυδυσσοῖς. Μεσόγειος δὲ ἐστὶ Τυρίων κώμη καρτερὰ, διὰ μίσους αἰεὶ καὶ πολέμου Γαλιλαίοις, ἔχουσα πλῆθος τε οἰκτόρων καὶ τὴν ὀχυρότητα τῆς πρὸς τὸ ἔθνος διαφορᾶς ἐφόδια.

δ'. Νυκτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης, οὐδεμίαν περὶ τῇ πόλει Ῥωμαίων ὁρακῶς φυλακὴν, τὸν καιρὸν ἀρπασάμενος, οὐ μόνον τοὺς περὶ αὐτὸν ὀπλίτας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀργυρέων συγχνοὺς ἅμα ταῖς γενεαῖς ἀναλαβὼν, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔφυγε. Μέχρι μὲν οὖν εἴκοσι σταδίων οἶόντε ἦν συνεξαγαγεῖν γυναικῶν καὶ παιδίων ὄχλον, ἀνθρώπων κατασπερχομένων τοῖς ὑπὲρ αἰχμαλωσίας καὶ τοῦ ζῆν φόβοις· περαιτέρω δὲ προκοπτόντος ἀπελείποντο, καὶ δεινὰ τῶν ἐωμένων ἦσαν αἱ δλοφύρσεις. Ὅσον γὰρ ἕκαστος τῶν οἰκείων ἐγίνετο πορρωτέρω, τοσοῦτον ἐγγὺς ὑπελάμβανεν εἶναι τῶν πολεμίων. Παρεῖναι τε ἤδη τοὺς αἰχμαλωτισμένους δοκοῦντες ἐπτόνητο, καὶ πρὸς τὸν ἀλλήλων ἐκ τοῦ δρόμου ψόφον ἐπεστρέφοντο, καθάπερ ἦδη παρόντων οὐς ἔφευγον· ἀνοδῆς τε ἐνέπιπτον οἱ πολλοί, καὶ περὶ τὴν λεωφόρον ἡ τῶν φθανόντων ἕρις συνέτριβε τοὺς πολλοὺς. Οἰκτρός δὲ γυναικῶν καὶ παιδίων ὄλεθρος ἦν, καὶ τινες πρὸς ἀνακλήσεις ἀνδρῶν τε καὶ συγγενῶν ἐθάρσησαν, μετὰ κωκυτῶν ἱκετεύου-

bis benignis fideique datæ non paruerint, arma experturos esse nemini parcentia, jamque cognituros machinis Romanorum ludum factum iri mœnia, quibus confisi soli ex Galilæis sese ostendant arrogantes esse captivos.

3. Ad ista nemini quidem popularium non modo non respondere, sed ne murum quidem licebat ascendere. Quippe totum latrones occupaverant, et custodes erant portis appositi, ne quis vel ad fœdus prodiret, aut equitum quenquam in civitatem reciperet. Joannes autem accipere se condiciones aiebat, atque renitentibus aut persuasurum aut necessitatem adhibiturum; oportere tamen ipsum diem illam (nam septima erat) Judæorum legi concedere, in qua uti illis arma movere, ita de pace aliquid constituere nefas sit. Nam et Romanos haud nescire, ipsos ab omni opere cessare quolibet septem dierum circuitu. Quod si aliter facerent, non minus qui cogerent, quam qui coacti agerent, impios esse, nullumque ipsi quidem ex mora fore dispendium (quid enim quisquam una nocte statuere posset, nisi ut fuga sibi consuleret? quum tamen ipsi liceret, castris circumpositis ea de re cavere), magnum autem ipsis luorum esse nihil omnino contra leges patrias facere: illum vero decere, qui præter expectationem det pacem, salvis etiam legem conservare. Ejusmodi verbis dolos nectebat Tito, non tantum septimæ diei religioni prospiciens, quantum suæ salutis: quippe verebatur, ne statim capta civitate solus destitueretur, qui omnem in noctu et fuga spem vitæ posuerat. A Deo autem erat profecto, Joannem in Hierosolymorum excidium servante, ut non solum Tito persuaderetur prætextu et procrastinatione, verum etiam ut longius ab urbe castra metaret, ad Cydysa. Vicus autem est validus Tyriorum mediterraneus, semper infensus et infestus Galilæis, habens multitudinem incolarum, et munitionem opportunam dissidiis quæ illis cum ea gente intercedebant.

4. Nocte autem Joannes, quum nullas Romanorum excubias esse circa urbem animadvertisset, opportunitate arrepta, non solum his quos circa se habebat armatis, sed etiam plurimis qui nihil agebant cum familiis abductis, Hierosolyma fugiebat. Et usque ad viginti quidem stadia mulierum multitudinem secum ducere valebat, homo quem captivitatis et vitæ discriminis metus urgebat: quum vero ultra progrediretur, relinquebantur; relictorumque gravis erat luctus et lamentatio. Quanto enim quisque longius a suis aberat, tanto se hostibus propiorem esse credebatur. Jamque adesse qui ipsos captivos facturi essent existimantes, animis consternati erant, atque subinde ad strepitum ex sui ipsorum cursu respectabant, tanquam instarent quos fugiebant: multique in loca invia incidebant, et, dum per viam contendebant quis alterum præveniret, multi protegebantur. Miserabilis autem erat feminarum et infantium interitus: et nonnullæ ad viros et propinquos clamorem tollere ausæ sunt, cum ejulatu supplicantes ut ipsas oppri-

σαι περιμένειν. Ἄλλ' ἐνίκα τὸ Ἰωάννου παρακέλευσμα, σὺν ἑαυτοῖς ἐμδοῶντος καὶ καταφεύγειν, ἐνθα καὶ περὶ τῶν ἀπολειπομένων ἀμυνοῦνται Ῥωμαίους ἀνάρπαιγῶσι. Τὸ μὲν οὖν τῶν διαδιδρασκόντων πλῆθος
 5 ὡς ἕκαστος ἰσχύος εἶχεν ἢ τάχους ἐσκέδαστο.

εἰ. Τίτος δὲ μεθ' ἡμέραν ἐπὶ τὰς συνθήκας πρὸς τὸ τεῖχος παρῆν. Ἀνοίγει δὲ αὐτῷ τὰς πύλας ὁ δῆμος, καὶ μετὰ τῶν γενεῶν προσελθόντες ἀνευφήμουν ὡς εὐεργέτην καὶ φρουρὰς ἐλευθερώσαντα τὴν πόλιν. Ἐδή-
 10 λουν γὰρ ἅμα τὴν τοῦ Ἰωάννου φυγὴν, καὶ παρεχάλουν φείσασθαι τε αὐτῶν, καὶ παρελθόντα τοὺς ὑπολειπομένους τῶν νεωτερίζοντων κολάσαι. Ὁ δὲ, τὰς δεήσεις τοῦ δήμου ἐν δευτέρῳ θέμενος, μοῖραν ἔπεμπε τῶν ἱππέων, Ἰωάννην διώξουσιν. Οἱ τὸν μὲν οὐ κατα-
 15 λαμβάνουσιν (ἐφθῇ γὰρ εἰς Ἱεροσόλυμα διαφυγὴν), τῶν δὲ συναπαράντων ἀποκτείνουσι μὲν εἰς ἐξακισχιλίους, γυναῖκα δὲ καὶ παιδία, τρισχιλίων ὀλίγον ἀποδόντα, περιελάσαντες ἀνήγαγον. Ὁ δὲ Τίτος ἤχθετο μὲν ἐπὶ τῷ μὴ παραχρῆμα τιμωρήσασθαι τὸν Ἰωάννην τῆς ἀπά-
 20 τῆς ἱκανὸν δὲ ἀστοχῆσαντι τῷ θυμῷ παραμύθιον ἔχων τὸ πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων καὶ τοὺς διεφθαρμένους, εἰσῆγει τε ἀνευφημούμενος εἰς τὴν πόλιν· καὶ τοῖς στρατιώταις ὀλίγον τοῦ τεύχους παρασπάσαι κελεύσας νόμῳ καταλήψεως, ἀπειλαῖς μᾶλλον ἢ κολάσει τοὺς ταρασ-
 25 σοντας τὴν πόλιν ἀνέστελλε· πολλοὺς γὰρ ἂν διὰ τὰ οἰκία μιση καὶ διαφορὰς ἰδίας ἐνδείξασθαι τοὺς ἀναίτιους, εἰ διακρίνοι τοὺς τιμωρίας ἀξίους· ἄμεινον δὲ εἶναι μετέωρον ἐν φόβῳ τὸν αἷτιον καταλιπεῖν ἢ τινα τῶν οὐκ ἀξίων αὐτῷ συναπολεῖν. Τὸν μὲν γὰρ ἴσως
 30 καὶ σωφρονίσαι δεῖ κολάσεως, τὴν ἐπὶ τοῖς παρωχηκόσι συγγνώμην αἰδοῦμενον· ἀδιόρθωτον δὲ τὴν ἐπὶ τοῖς παραναλωθεῖσι τιμωρίαν εἶναι. Φρουρὰ μέντοι τὴν πόλιν ἡσυχάζοντο, δι' ἧς τοὺς τε νεωτερίζοντας ἐφέξειν καὶ τοὺς εἰρηνικά φρονούντας θαρραλεωτέρους
 35 καταλείβειν ἔμελλε. Γαλιλαία μὲν οὕτως ἔαλω πᾶσα, πολλοῖς ἰδρῶσι προγομνάσασα Ῥωμαίους.

ΚΕΦ. Γ'.

Ἐπὶ δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Ἰωάννου ὁ πᾶς δῆμος ἐξεκέχυτο, καὶ περὶ ἕκαστον τῶν συμπεφυγόντων μυρίος ὅμιλος συνηθροισμένος τὰς ἐξω-
 40 θεν συμφορὰς ἀνεπυνθάνετο. Τῶν δὲ τὸ μὲν ἄσθμα θερμὸν ἔτι κοπτόμενον ἐδόηλου τὴν ἀνάγκην. Ἥλαζονεύοντο δὲ καὶ κακοῖς, οὐ πεφευγῆναι τοὺς Ῥωμαίους φάσκοντες, ἀλλ' ἤκειν πολεμήσοντες αὐτοὺς ἐξ ἀσφαλτοῦς· ἀλογίστων γὰρ εἶναι καὶ ἀχρήστων παραβόλως
 45 προκινδυνεύειν περὶ Γίσχαλα καὶ πολίχνας ἀσθενεῖς, δεόν τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀχμάς ταμιεύεσθαι τῇ μητροπόλει καὶ συμφυλάσσειν. Ἐνθα δὲ παρεδήλουν τὴν ἀλωσιν τῶν Γισχάλων, καὶ τὴν λεγομένην εὐσχημόνας ὑποχώρησιν αὐτῶν οἱ πολλοὶ δρασμὸν ἐνενόουν. Ὡς
 50 μέντοι καὶ περὶ τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ἠκούσθη, σύγχυσις οὐ μετρία κατέσχε τὸν δῆμον, καὶ μεγάλα τῆς ἑαυτῶν ἀλώσεως συνελογίζοντο τὰ τεκμήρια. Ἰωάννης

rentur. Sed pervincebat Joannis exhortatio, ut se ipsos servarent inclamantis, eoque confugerent unde vindicta fieri posset in Romanos si pignora ipsorum raperent. Et multitudo quidem eorum qui fugerant, pro suis quisque viribus ac celeritate dissipata est.

5. Titus vero luce facta ad muros se sistebat, ut condiciones ferret. Populus autem ei portas aperit, quumque ad eum cum liberis et conjugibus accessissent, et tanquam benefactori, et qui custodia civitatem liberasset, acclamabant. Simul enim Joannis fugam indicabant, et ut ipsis parceretur obsecrabant, ingressusque quotquot novarum rerum cupidi superessent poena afficeret. Ille vero, posthabitis populi precibus, equitum cohortem ad Joannem persequendum mittebat, qui ipsum quidem non capiunt (prius enim Hierosolyma se fuga receperat), una autem fugientium ad sex quidem millia perimunt, mulierum vero ac infantum paulo minus quam tria millia circumagendo reducebant. Titus autem graviter quidem tulit quod non statim fraudis poenas a Joanne exegerat: animo vero, quod spe deciderat, irato satis habens ad solatium captivorum et qui trucidati erant multitudinem, in urbem cum faustis acclamationibus ingreditur: quumque milites jussisset partem muri exiguum jure apprehensionis divellere, minitendo magis quam puniendo civitatis perturbatores reprimebat: multos enim propter odia privata suasque inimicitias delatores innocentium fore, si poena dignos discerneret: meliusque esse ut noxium metu suspensum relinqueret quam ut immeritum quenquam cum eo perderet. Quippe illum fortassis modestiorem futurum supplicii metu, praeteritorum veniam sibi datam reverentem; sine causa vero morientium poenas nullo modo corrigi posse. Praesidiis tamen civitatem circumdedit, quorum ope et novarum rerum cupidos coerceret et paci studentes fortius animatos esset relicturus. Et Galilaea quidem omnis ita subacta est, postquam multo sudore Romanos exercuisset.

CAP. III. (X.)

Quum primum vero Hierosolyma ingressus est Joannes, civitas omnis ad eum se effudit: et in ingentem turbam circa singulos, qui una confugerant, congregati, quas foris experti essent clades percontabantur. Illorum autem fervens quidem anhelitus, singultim tractus, necessitatem indicabat. Verumtamen etiam in malis sibi arrogabant, non Romanos se fugisse dicentes, sed venire ut cum illis ex loco tutiori pugnarent: inconsultorum enim atque inutilium esse hominum, temere pro Gischalis et invalidis oppidulis in periculum se conjicere, quum arma vigoremque oporteat pro metropoli recondere atque servare. Inde autem Gischalorum excidium referebant, et honestam quam simulabant discessionem suam multi fugam esse reputabant. Auditis autem quae captivis acciderant, non medicis populum occupabat confusio, atque inde certa excidii sui colligebant indicia. At Joannes, eorum quidem causa

δὲ ἐπὶ μὲν τοῖς καταλειφθεῖσιν ἦττον ἡρυθρία, περιῶν δὲ ἐκάστους ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐνῶγε ταῖς ἑλπίσι, τὰ μὲν Ῥωμαίων ἀσθενῆ κατασκευάζων, τὴν δὲ οἰκείαν δύναμιν ἐξαίρων, καὶ κατεριωνευόμενος τῆς τῶν ἀπει-
 5 ρων ἀγνοίας, ὡς οὐδ' ἂν πτερά λαβόντες ὑπερβαῖεν ποτε Ῥωμαῖοι τὸ Ἱεροσολύμων τεῖχος, οἱ περὶ ταῖς τῶν Γαλιλαίων κώμας κακοπαθοῦντες, καὶ πρὸς τοῖς ἐκεῖ τεύχεσι κατατρίβαντες τὰς μηχανάς.

β'. Τούτοις τὸ πολὺ τῶν νέων προσδιεφθείρετο, καὶ
 10 πρὸς μὲν τὸν πόλεμον ἦρτο, τῶν δὲ σωφρονούντων καὶ γηραιῶν οὐκ ἦν ὅστις οὐ τὰ μέλλοντα προορώμενος ὡς ἡδυσχέως πόλεως οἰχομένης ἐπένθει. Ὁ μὲν οὖν δῆμος ἦν ἐν τοιαύτῃ συγχύσει· προδίστη δὲ τὸ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις στάσεως. Ὁ μὲν γάρ
 15 τίτος ἀπὸ Γισχάλων εἰς Καισάρειαν, Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀπὸ Καισαρείας εἰς Ἰάμνειαν καὶ Ἀζωτον ἀφικόμενος παρίσταται τε αὐτὰς καὶ φρουροὺς ἐγκαταστήσας ὑπέστρεψε, πολλὸν πλῆθος ἐπαγόμενος τῶν ἐπὶ δεξιᾷ προσεχωρηκότων. Ἐκινεῖτο δὲ ἐν ἐκάστῃ πόλει ταραχὴ καὶ
 20 πόλεμος ἐμφύλιος, ὅσοι τε ἀπὸ Ῥωμαίων ἀνέπνεον, εἰς ἀλλήλους τὰς χεῖρας ἐπέστυνον. Ἦν δὲ τῶν ἐρώντων τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς ἐπιθυμοῦντας εἰρήνης ἕρις χαλεπή. Καὶ πρῶτον μὲν ἐν οἰκίαις ἤπτετο τῶν μη
 25 ἀλλήλων οἱ φιλιτατοὶ λαοὶ, καὶ συνῶν ἕκαστος πρὸς τοὺς τὰ αὐτὰ προαιρουμένους, ἤδη κατὰ πλῆθος ἀντετάσσοντο. Καὶ στάσις μὲν ἦν πανταχοῦ, τὸ νεωτέριζον δὲ καὶ τῶν ὅπλων ἐπιθυμοῦν ἐπεχράτει νεότητι καὶ
 30 τὸλμῃ γηραιῶν καὶ σωφρόνων. Ἐτράποντο δὲ πρῶτον μὲν εἰς ἀρπαγὰς ἕκαστοι τῶν ἐπιχωρίων, ἔπειτα συντασσόμενοι κατὰ λόχους ἐπὶ ληστείαν τῶν κατὰ τὴν
 35 χώραν ὡς ὠμότης καὶ παρανομίας ἔνεκεν μηδὲν αὐτοῖς Ῥωμαίων τοὺς δημοφύλους διαφέρειν, καὶ πολλοὺς πορβομένους κουφοτέραν δοκεῖν τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις
 40 ὄλωσιν.

(IA.) γ'. Οἱ φρουροὶ δὲ τῶν πόλεων τὰ μὲν ὅκνη τοῦ κακοπαθεῖν, τὰ δὲ μίσει τοῦ ἔθνους, οὐδὲν ἢ μικρὰ προσήμουν τοῖς κακουμένοις, μέχρι κόφω τῶν κατὰ τὴν
 45 χώραν ἀρπαγῶν ἀθροισθέντες οἱ τῶν πανταχοῦ συνταγμάτων ἀρχιληστὰ καὶ γενόμενοι πονηρίας στίφος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα παρεισφθέρωνται, πόλιν ἀστρατήγητον, καὶ πατρίῳ μὲν ἔθει πᾶν ἀπαρτηρήτως δεχομένην τὸ
 50 δόρυλον, τότε δὲ οἰομένων ἀπάντων τοὺς ἐπισχεομένους πάντας ἀπ' εὐνοίας ἔχειν συμμάχους. Οἱ δὲ καὶ δίχα τῆς στάσεως ὕστερον ἐδάπτισαν τὴν πόλιν·
 45 πλῆθει γὰρ ἀχρήστῳ καὶ ἀργῷ προσεξανηλώθη τὰ τοῖς μαχίμοις διαρκεῖν δυνάμενα, καὶ πρὸς τῷ πολέμῳ στάσειν τε αὐτοῖς καὶ λιμὸν ἐπιτατискаύσαν.

δ'. Ἄλλοι τε ἀπὸ τῆς χώρας ληστὰι παρελθόντες
 50 εἰς τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἔνδον προσλαβόντες χαλεπωτέρους οὐδὲν ἢ τῶν δεινῶν παρίεσαν· οἱ γὰρ οὐ μόνον ἀρπαγαῖς καὶ λωποδυσίαις τὴν πόλιν ἐμέτρουν, ἀλλὰ καὶ μέχρι φόνων ἐχώρουν, οὐ νυκτὸς, ἢ λαθραῖως, οὐδ' ἐπὶ τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ φανερώς καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ

quos reliquerat, minime erubescerat, singulos autem circumiens, ad bellum eos spe incitabat, res quidem Romanorum infirmas esse adstruens, propriasque vires extollens, et imperitorum inscitiae illudens, haud fore dicens ut Romani, etiamsi alas sumpserint, Hierosolymorum moenia unquam superarent, qui circa Galilaeorum vicos tot malis conflictati essent, et in muris eorum machinas contriverint.

2. Istis corrupta erat magna pars juvenum, et ad bellum quidem animis sublati ferebantur: e prudentibus vero et aetate provecctis nemo erat qui non futurorum prospectu lugeret, quasi jam in eo esset urbs ut periret. Et populus quidem in ejusmodi erat confusione: antequam vero mola erat Hierosolymis seditio, per provinciam multitudo discordiis agitabatur. Nam Titus quidem a Gischallis Caesaream, Vespasianus autem a Caesarea Jamniam et Azotum profectus, utramque subigit, praesidiisque illic collocatis reversus est, magnam secum ducens eorum multitudinem qui fide data sese dediderant. Singulas autem civitates tumultus bellumque intestinum exagitabat: et quotquot a Romanorum vi respirarent, in se mutuo manus convertebant. Erat autem inter belli amatores et pacis cupidos gravis contentio. Ac primo quidem in familiis olim non consentientium accendebatur rixandi studium, deinde populi amicissimi inter se dissidentes, et ad eos quisque qui eadem secum sentirent convenientes, simul ac multitudinem coegerant sibi invicem aperte adversabantur. Et discordia quidem ubique gliscebatur: rerum autem novarum atque armorum cupidi juventute et audacia praevalabant senibus et prudentibus. Primo autem rapiendi quidem licentiam exercebant indigenarum singuli; deinde compositis agminibus per regionem latrocinebantur, adeo ut immanitate et iniquitate, quod ad ipsos, nihil interesset inter Romanos et gentiles, iisque quos populabantur levius videretur excusari a Romanis.

(XI.) 3. Civitatum vero custodes, partim quod gravatim ferrent sibi negotium facessi, partim ex odio in gentem, aut nulli aut minimo erant vexatis auxilio: adeo ut tandem turmarum ubique latronum principes, regionem diripiendo satiat, sese congregarent, atque in nequissimum agmen conflati, clam in Hierosolyma irreperant, civitatem, quae tunc nullius imperio regebatur, et more patrio gentiles omnes, nemine qui eos observaret adhibito, recipiebat; tuncque eo magis, quod omnes putarent eos, qui sese in urbem infunderent, auxilium ei luros venire ex benevolentia. Qui quidem, etiam sine seditione, postea calamitatibus urbem obruerunt: ab inertibus quippe et inutili multitudine ea consumpta erant, quae militibus alendis sufficerent, atque inde factum est ut praeter bellum sibi met accerserent et seditionem et famem.

4. Quin et alii e regione latrones, quum in urbem venissent et atrociores qui in ea erant sibi adjunxissent, nihil mali gravioris non perpetrarunt. Illi enim non solum rapinis et spoliationibus metiebantur audaciam, sed etiam ad eadem usque grassabantur, non nocte, aut clam, aut forte obvios occidendo, sed palam et interdiu, et a nobilissimis

τῶν ἐπισημοτάτων καταρχόμενοι. Πρῶτον μὲν γὰρ Ἄντιπαν, ἄνδρα τοῦ βασιλείου γένους καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυνατῶτατον, ὡς καὶ τοὺς δημοσίους θησαυροὺς πεπιστεῦσθαι, συλλαβόντες εἰρξάν· ἐπὶ τούτῳ
 5 Λευϊάν τινά τῶν ἐπισήμων, καὶ Σωφᾶν υἱὸν Ῥαγουήλου· βασιλικὸν δὲ ἦν καὶ τούτων τὸ γένος· πρὸς δὲ τοὺς κατὰ τὴν γῶραν προὔχιν δοκοῦντας. Δεινὴ δὲ κατά-
 10 πλῆξις εἶχε τὸν δῆμον, καὶ καθάπερ κατειλημμένης τῆς πόλεως πολέμῳ τὴν καθ' αὐτὸν ἕκαστος σωτηρίαν ἠγάπα.

ε'. Τοῖς δὲ οὐκ ἀπέχρη τὰ δεσμὰ τῶν συνειλημμένων, οὐδὲ ἀσφαλὲς ὦντο μέχρι πολλοῦ δυνατοὺς ἄνδρας οὕτω φυλάσσειν (ικανοὺς μὲν γὰρ εἶναι καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν πρὸς ἄμυναν οὐκ ὀλιγάνδρους ὄντας)· οὐ
 15 μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν δῆμον ἐπαναστῆσθαι τάχα κινήθента πρὸς τὴν παρανομίαν. Δόξαν οὖν ἀναιρεῖν αὐτοὺς, Ἰωάννην τινὰ πέμπουσι τὸν ἐξ αὐτῶν εἰς φόνους προχειρότατον· Δορκάδος οὗτος ἐκαλεῖτο παῖς κατὰ τὴν ἐπιγύριον γλῶσσαν. Ὡς δέκα συνελθόντες εἰς τὴν
 20 εἰρκτὴν ξιφίρεις, ἀποσφάττουσι τοὺς συνειλημμένους. Παρανομήματι δ' ἐπὶ τηλικούτῳ μεγάλην ἀπεψεύδοντο πρόσφασιν· διαλεχθῆναι γὰρ αὐτοὺς Ῥωμαίοις περὶ παραδόσεως τῶν Ἱεροσολύμων καὶ προδότας ἀνηρηκέναι τῆς κοιτῆς ἐλευθερίας ἔφασκον, κατ' ὀλίγον δ' ἐπη-
 25 λαζονέοντο τοῖς τολμήμασιν, ὡς εὐεργέται καὶ σωτῆρες τῆς πόλεως γεγενημένοι.

ς'. Συνέβη δὲ εἰς τοσοῦτον μὲν τὸν δῆμον ταπεινότητος καὶ δέους, ἐκείνους δὲ ἀπονοίας προελθεῖν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς εἶναι καὶ τὰς χειροτονίας τῶν ἀρχιερέων. Ἀκυ-
 30 ρα γοῦν τὰ γένη ποιήσαντες ἐξ ὧν κατὰ διαδοχὰς οἱ ἀρχιερεῖς ἀπεδείκνυντο, καθίστασαν ἀσήμεους καὶ ἀγενεῖς, ἵν' ἔχοιεν συνεργούς τῶν ἀσεβημάτων. Τοῖς γὰρ παρ' ἄξιαν ἐπιτυχούσι τῆς ἀνωτάτω τιμῆς ὑπακούειν ἦν ἀνάγκη τοῖς παρασχούσι. Συνέκρουον δὲ καὶ
 35 τοὺς ἐν τέλει ποικιλίαις ἐπινοίαις καὶ λογοποιίαις, καιρὸν ἑαυτοῖς ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους τῶν κωλύοντων φιλονεικίας ποιούμενοι, μέχρι τῶν εἰς ἀνθρώπους ὑπερεμπλησθέντες ἀδικημάτων ἐπὶ τὸ θεῖον μετήνεγκαν τὴν ὕβριν, καὶ μεμιασμένοι τοῖς ποσὶ παρήσαν εἰς τὸ
 40 ἄγιον.

(ΙΒ'). ζ'. Ἐπανισταμένοι δὲ αὐτοῖς ἤδη τοῦ πλήθους (ἐνῆγε γὰρ ὁ γεραίτατος τῶν ἀρχιερέων Ἄνανος, ἀνὴρ σωφρονέστατος, καὶ τάχα ἂν διασώσας τὴν πόλιν, εἰ τὰς τῶν ἐπιβούλων χεῖρας ἐξέφυγεν), οἶδε τὸν νεὼν τοῦ
 45 Θεοῦ φρούριον αὐτοῖς καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ταραχῶν ποιοῦνται, καὶ καταφυγὴ καὶ τυραννεῖον ἦν αὐτοῖς τὸ ἄγιον· Παρεκίρνατο δὲ τοῖς δεινοῖς εἰρωνεῖα, τὸ τῶν ἐνεργουμένων ἀλγεινότερον. Ἀποπειρώμενοι γὰρ τῆς τοῦ δήμου καταπλήξεως καὶ τὴν αὐτῶν δοκιμάζοντες
 50 ἰσχὺν κληρωτοὺς ἐπεχείρησαν ποιεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς, οὕσας, ὡς ἔφαμεν, κατὰ γένος αὐτῶν τῆς διαδοχῆς. Ἦν δὲ πρόσχημα μὲν τῆς ἐπιβουλῆς ἔθος ἀρχαῖον, ἐπειδὴ καὶ πάλαι κληρωτὴν ἔφασαν εἶναι τὴν ἀρχιερωσύνην· τὸ δὲ ἀληθές τοῦ βεβαιοτέρου νόμου κατάλυ-

initium facientes. Etenim primum Antipam regii generis virum, et civium potentissimum, adeo ut thesauros publicos suae fidei creditos haberet, comprehensum custodiæ traderunt; post hunc Leviam e nobilibus quendam, et Sopham Raguelis filium (erant autem et isti e stirpe regia), praeterea-
 10 que omnes qui in regione aliis praestare videbantur. Verum populum gravis occupabat terror, et, quasi bello capta esset urbs, propria quisque salute contenti erant.

5. Latronibus autem non satis erat ut comprehensos vinculis tenerent, neque tutum arbitrabantur viros potent-
 15 tes diutius ita custodire (nam et ipsorum familias, utpote virorum non paucorum, satis esse ad vindictam); ac praeterea insurrecturum fortasse populum iniquitate commotum. Quum igitur decretum esset eos occidere, Joannem quendam e suis, ad caedes promptissimum, mittunt: hic lingua patria Damae filius vocatur. Quocum decem alii ingressi carcerem gladiis accincti, conclusos illic interficiunt. Sceleri au-
 20 tem tam immani causam non levem falso praetendebant, illos scilicet cum Romanis de traditione Hierosolymorum sermones habuisse, seque communis libertatis proditores interemisse dicebant, atque in facinoris audacia tantum non gloriabantur, quasi de civitate bene meriti fuissent eamque servassent.

6. Evenit autem populum quidem tam abjectum evadere et meticulosum, illos vero eo insolentiae procedere, ut in eorum esset arbitrio etiam pontifices designare. Itaque familiarum jure abrogato, ex quibus per successionem creabantur pontifices, ignotos atque ignobiles constituunt, ut impiorum facinorum socios haberent. Illis enim, qui praeter meritum summos adepti erant honores, necesse erat eis obtemperare, qui ipsos ad hos provexerant. Interea autem, qui in auctoritate erant, simultates ciebant variis commen-
 35 tis fictisque sermonibus, opportunitatem sibi met ex eorum qui ipsos prohiberent contentione captantes, donec, satis superque satiatu injuriis hominibus illatis, in numen contumelias transtulerunt, pedibusque pollutis in locum sanctum introiere.

(XII.) 7. Jam vero populo contra illos incitato (namque eos impellebat Ananus, pontificum natu maximus, vir sapientissimus, et qui fortassis civitatem conservasset, si ex insidiatorum manibus effugisset), hi templum Dei sibi contra populi tumultus praesidium fecerunt, et locus sanctus ipsis
 40 refugium erat et tyrannidis domicilium. Acerbis autem malis admiscebatur etiam cavillatio, quae praeter ceteris eorum factis dolori erat. Tentando enim quanto metu populus teneretur, suasque vires explorando, sorte pontifices legere conati sunt, quum illis, ut diximus, ex familiis deberetur successio. Verum huic fraudi mos quidem antiquus obtendebatur (nam et olim pontificatum sorte deferri solitum fuisse dicebant), re autem vera legis erat abrogatio va-

σις, καὶ τέχνη πρὸς δυναστείαν, τὰς ἀρχὰς δι' αὐτῶν καθιστάμενοις.

η'. Καὶ δὴ μεταπεμφάμενοι μίαν τῶν ἀρχιερατικῶν φυλὴν (Ἐνιαχείμ καλεῖται), διεκλήρουν ἀρχιερέα· 5 λαγχάνει δ' ἀπὸ τύχης ὁ μάλιστα διαδείξας αὐτῶν τὴν παρνομίαν, Φαννίας τις ὄνομα, υἱὸς Σαμουήλου κόμης Ἀφθας, ἀνὴρ οὐ μόνον οὐκ ἐξ ἀρχιερέων, ἀλλ' οὐδ' ἐπιστάμενος σαφῶς τί ποτε ἦν ἀρχιερωσύνη δι' ἀγροικίαν· ἀπὸ γοῦν τῆς χώρας αὐτὸν ἄκοντα σύραν- 10 τες, ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς, ἀλλοτρίῳ κατεκόσμουσαν προσω- πείῳ, τὴν τε ἐσθῆτα περιτιθέντες αὐτῶν, Γωρίων τε υἱὸς Ἰω- δεῖ ποιεῖν ἐπὶ καιροῦ διδάσκοντες. Χλεύη δ' ἦν ἐκεί- νοις καὶ παιδιὰ τὸ τηλικούτον ἀσέβημα· τοῖς δὲ ἄλλοις ἱερεῦσιν, ἐπιθεωμένοις πόρρωθεν παιζόμενον τὸν νόμον, 15 δακρυεῖν ἐπήγει, καὶ κατέστενον τὴν τῶν ἱερῶν τιμῶν κατάλυσιν.

θ'. Ταύτην τὴν τόλμαν αὐτῶν οὐκ ἤνεγκεν ὁ δῆμος, ἀλλ' ὥς ἐπὶ τυραννίδος κατάλυσιν ὠρμητο πάντες. Καὶ γὰρ οἱ προὔχοντες δοκοῦντες αὐτῶν, Γωρίων τε υἱὸς Ἰω- 20 σήπου καὶ ὁ Γαμαλιήλου Συμεὼν, παρεκρότουν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀθρόους καὶ κατ' ἰδίαν περιιόντες ἕκαστον ἥδη ποτὲ τίσασθαι τοὺς λυμειῶνας τῆς ἐλευθερίας, καὶ καθῆραι τῶν μαιφόνων τὸ ἄγιον. Οἱ τε δοκιμώτατοι τῶν ἀρχιερέων, Γαμαλᾶ μὲν υἱὸς Ἰησοῦς, Ἀνανοῦ δὲ 25 Ἀνανος, πολλὰ τὸν δῆμον εἰς νοθεῖαν κατονειδίζοντες ἐν ταῖς συνόδοις, ἐπήγειρον τοῖς ζηλωταῖς· τοῦτο γὰρ αὐτοὺς ἐκάλεσαν ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς ἐπιτηδεύμασιν, ἀλλ' οὐχὶ ζηλώσαντες τὰ κάκιστα τῶν ἔργων καὶ ὑπερβαλό- μενοι.

30 (II'). ι'. Καὶ δὴ συνελθόντος τοῦ πλήθους εἰς ἐκκλη- σίαν, καὶ πάντων ἀγανακτούντων μὲν ἐπὶ τῇ καταλήψει τῶν ἁγίων, ταῖς τε ἀρπαγαῖς, καὶ τοῖς πεφονευμένοις, οὕτω δὲ πρὸς τὴν ἀμυναν ὠρμημένων, τῷ δυσεπιχειρή- τῳ, σπερ ἦν, τοὺς ζηλωτὰς ὑπολαμβάνειν, καταστάς 35 ἐν μέσοις ὁ Ἀνανος, καὶ πολλάκις εἰς τὸν ναὸν ἀπιδὼν, ἐμπλήσας τε τοὺς ὀφθαλμούς δακρύων, « ἦ καλὸν γε, « εἶπεν, ἦν ἐμοὶ τεθνάναι, πρὶν ἐπιδεῖν τὸν οἶκον τοῦ « Θεοῦ τοσούτοις ἀγεσι καταγέμοντα, καὶ τὰς ἀδάτους « καὶ ἁγίας χώρας ποσὶ μαιφόνων στενοχωρουμένας. 40 « Ἀλλὰ περικείμενος τὴν ἀρχιερατικὴν ἐσθῆτα, καὶ τὸ « τιμωτάτον καλούμενος τῶν σεβασμίων ὀνομάτων, ζῶ « καὶ φιλοψυχῶ, μηκέτι ὑπὲρ τοῦμοῦ γήρως ὑπομένων « εὐκλεᾶ θάνατον. Εἰ δὲ δὴ μόνος εἶμι, καὶ καθάπερ « ἐν ἐρημίᾳ, τὴν ἐμαυτοῦ ψυχὴν ἐπιδιώσω μόνην ὑπὲρ 45 « τοῦ Θεοῦ. Τί γὰρ καὶ δεῖ ζῆν ἐν δήμῳ συμφορῶν « ἀναισθητοῦντι, καὶ παρ' οἷς ἀπολωλεν ἡ τῶν ἐν χερσὶ « παθῶν ἀντίληψις; ἀρπαζόμενοι γοῦν ἀνέχεσθε, καὶ « τυπτόμενοι σιωπᾶτε, καὶ τοῖς φονευομένοις οὐδὲ ἐπι- « στένει τις ἀναφρονῶν. Ὡς τῆς πικρᾶς τυραννίδος. 50 « Τί δὲ μέφομαι τοὺς τυράννους; μὴ γὰρ οὐκ ἐτράφη- « σαν ὑπ' ἡμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας ἀνεξικακίας; μὴ γὰρ « οὐχ ὑμεῖς περιδόντες τοὺς πρώτους συνισταμένους, « ἔτι δὲ ἦσαν ὀλίγοι, πλείους ἐποίησατε τῇ σιωπῇ, καὶ « καθοπλιζομένων ἡρεμοῦντες καθ' ἑαυτῶν ἐπεστρέψατε

JOSEPHUS. II.

lidissimæ, commentumque ad potentiam consequendam ab iis adhibitum, qui suo arbitrio magistratus constituunt.

8. Itaque una generis pontificii tribu accita (cui nomen Eniachim), pontificem sorte eligebant: casuque sors obtigit homini, qui maxime eorum ostendebat iniquitatem, cui- 5 dam nomine Phannix, Samuelis filio, ex vico Aphtha, qui non solum non erat genere pontificio natus, sed qui etiam ob rusticitatem nec quid pontificatus esset omnino digno- sceret. Hunc igitur invitum rure abstractum, aliena, ut in scena fieri solet, ornabant persona, tam eum sacra veste induentes, quam quid facto opus esset commode do- centes. Illis autem risus lususque erat tantum flagitium; ceteris vero, sacerdotibus, quum procul spectarent legem ludibrio habitam, subit lacrimare, honoresque sacrorum 10 dissolutum iri ingemiscebant.

9. Hanc illorum audaciam non tulit populus, sed omnes quasi ad tyrannidis eversionem incitati erant. Etenim ex iis qui præstare videbantur, Gorion Josephi filius et Symeon Gamalielis, tam seorsum singulos circumeuntes quam simul universos in concionibus hortabantur, ut tandem aliquando libertatis perditores ultum irent, locumque sanctum ab ho- minibus sceleratis purgarent. Atque pontificum spectatis- 15 simi, Gamalæ quidem filius Jesus, Anani vero Ananus, multis populo segnitæm exprobrantes in cætibz, excitabant in zelotas: ita enim ipsi se vocabant, quasi ob bonarum rerum studium, non vero ut qui operum flagitiosissima sibi imitanda proposuissent et superassent.

(XIII.) 10. Itaque in concionem populo congregato, et cun- 20 ctis quidem indignantibus, quod loca sancta viderent occu- pata, omniaque rapinarum et cædium plena, nondum vero ad injurias ulciscendas properantibus, propterea quod zelotas oppugnati difficiles esse (id quod erat) suspicabantur, quum in medio constitisset Ananus, et in templum sæpenu- 25 respectasset, oculosque lacrimis opplesset, « equidem mihi, « inquit, satius esset mori quam Dei domicilium videre « piaculis tantis obrutum oppletumque, atque inaccessible et « sancta loca sceleratorum pedibus referta. Verumtamen « veste sacerdotali amictus, et nomen venerabilium ho- 30 « noratissimum ferens, vivo, vitæ etiam cupidus, nec pro « senectute quidem mea mortem obiens gloriosam. Itaque « si solus sum, velutique in solitudine, animam meam « pro Deo solam profundam. Quorsum enim viverem in « medio populi calamitates suas minime sentientis, et 35 « apud quos nemo est qui malis præsentibus occurret? si- « quidem spoliati injuriam toleratis, ac verberati tacetis, « neque palam quisquam ingemiscit. O acerbam domina- « tionem! Quid de tyrannide querat? numquid non a vobis « incrementum ceperunt, et a vestra malorum patientia? 40 « numquid non, insuper eos habentes qui primi manus « confluxerunt, quum adhuc pauci essent, silentio vestro nu- « merum eorum auxistis, atque dum illi armentur quie- « scentes, in vosmetipsos arma vertistis, quum primos illo-

13

« τὰ δπλα, δέον τὰς πρῶτας αὐτῶν ἐπικόπτειν ὁρμάς,
 « ὅτε λοιδορίαὶ καθήκοντο τῶν συγγενῶν; ὑμεῖς δὲ
 « ἀμελήσαντες ἐφ' ἄρπαγὰς παρωξύνετε τοὺς ἀλιτ-
 « ρίους, καὶ πορθουμένων οἰκῶν λόγος ἦν οὐδεὶς. Τοι-
 « γαρ οὖν αὐτοὺς ἤρπαζον τοὺς δεσπότας, καὶ συρομέ-
 « νοις διὰ μέσης τῆς πόλεως οὐδεὶς ἐπήμυνεν· οἱ δὲ
 « καὶ δεσμοῖς ἤκισαντο τοὺς ὑφ' ὑμῶν προδοθέντας.
 « Ἐὼ λέγειν πόσους καὶ ποταποὺς, ἀλλὰ ἀκαταιτιά-
 « τους, ἀκρίτους. Οὐδεὶς ἐβοήθησε τοῖς δεδεμένοις·
 10 « ἀκόλουθον ἦν ἐπιδεῖν τοὺς αὐτοὺς φονευομένους.
 « Ἐπείδομεν καὶ τοῦτο, καθάπερ ἐξ ἀγέλης ζώων ἀλό-
 « γων ἐλκομένου τοῦ κρατιστεύοντος αἰεὶ θύματος, οὐδὲ
 « φωνήν τις ἀφῆκεν, οὐχ ὅπως ἐκίνησε τὴν δεξιάν. Φέ-
 « ρετε δὴ τοῖνυν, φέρετε πατούμενα βλέποντες τὰ ἅγια,
 15 « καὶ πάντας ὑποθέντες αὐτοὶ τοῖς ἀνοσίοις τοὺς τῶν
 « τολμημάτων βαθμοὺς μὴ βαρύνεσθε τὴν ὑπεροχὴν;
 « καὶ γὰρ νῦν πάντως ἂν ἐπὶ μείζον προῦκοφαν, εἴ τι
 « τῶν ἁγίων καταλῦσαι μείζον εἶχον. Κεκράτῃται
 « μὲν οὖν τὸ ὀχυρώτατον τῆς πόλεως, λεγέσθω γὰρ νῦν
 20 « τὸ ἱερὸν ὡς ἄκρα τις ἢ φρούριον. Ἐχοντες δ' ἐπι-
 « τετειχισμένην τυραννίδα τοσαύτην, καὶ τοὺς ἐχθροὺς
 « ὑπὲρ κορυφὴν βλέποντες, τί βουλευέσθε καὶ τίσι τὰς
 « γνώμας προσβάλλετε; Ῥωμαίους ἄρα περιμένετε,
 « ἐν ἡμῶν βοηθήσῃσι τοῖς ἁγίοις; ἔχει μὲν οὕτω τὰ
 25 « πράγματα τῇ πόλει, καὶ πρὸς τοσοῦτον ἤχομεν συμ-
 « φορῶν, ἵνα ἡμᾶς ἐλεήσῃσι καὶ πολέμιοι; Οὐκ ἐξα-
 « ναστήσεσθε, ὧ τλημονέστατοι, καὶ πρὸς τὰς πληγὰς
 « ἐπιστραφέντες, ὃ καπὶ τῶν θηρίων ἔστιν ἰδεῖν, τοὺς
 « τύπτοντας ἀμυνεῖσθε; οὐκ ἀναμνησθήσεσθε τῶν ἰδίων
 30 « ἑκάστος συμφορῶν, οὐδὲ, ὃ πεπόνθατε πρὸ ὀφθαλμῶν
 « θέμενοι, τὰς ψυχὰς ἐπ' αὐτοὺς θήξετε πρὸς τὴν ἀμυ-
 « ναν; Ἀπολώλεν ἄρα παρ' ὑμῖν τὸ τιμωτάτον τῶν
 « παθῶν, καὶ φυσικώτατον, ἐλευθερίας ἐπιθυμία· φι-
 « λόδουλοι δὲ καὶ φιλοδόξοι γεγόναμεν, ὥσπερ ἐκ
 35 « προγόνων τὸ ὑποτάσσεσθαι παραλαβόντες. Ἄλλ'
 « ἐκεῖνοί γε πολλοὺς καὶ μεγάλους ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας
 « πολέμους διήνεγκαν, καὶ οὔτε τῆς Αἰγυπτίων οὔτε
 « τῆς Μήδων δυναστείας ἡττήθησαν, ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιεῖν
 « τὸ κελευόμενον. Καὶ τί δεῖ τὰ τῶν προγόνων λέγειν;
 40 « ἀλλ' ὁ νῦν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμος, ἐὼν διελέγχειν
 « πότερον λυσιτελεῖς ὢν καὶ σύμφορος ἢ τοῦναντίον,
 « τίνα δ' οὖν ἔχει πρόφασιν; οὐ τὴν ἐλευθερίαν; εἴτα
 « τοὺς τῆς οἰκουμένης δεσπότας μὴ φέροντες τῶν ὁμο-
 « φύλων τυράννων ἀνεξόμεθα; Καίτοι τὸ μὲν τοῖς ἔξω-
 45 « θεν ὑπακούειν ἀνενέγκαι τις ἂν εἰς τὴν ἀπαξ ἡττήσα-
 « σαν τύχην· τὸ δὲ τοῖς οἰκείοις εἰκειν πονηροῖς ἀγεννῶν
 « ἔστι καὶ προαιρουμένων. Ἐπειδὴ δὲ ἀπαξ ἐμνή-
 « σθην Ῥωμαίων, οὐκ ἀποκρύψομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν
 « ὃ μεταξὺ τῶν λόγων ἐμπεσὼν ἐπέστρεψε τὴν διάνοιαν,
 50 « ὅτι κἂν ἀλώμεν ὑπ' ἐκείνοις (ἀπειρή δὲ ἡ πείρα τοῦ
 « λόγου), χαλεπώτερον οὐδὲν παθεῖν ἔχομεν ὢν ἡμᾶς
 « διατεθείκασιν οὗτοι. Πῶς δ' οὐ δακρύων ἄξιον, ἐκεί-
 « νων μὲν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἀναθήματα βλέπειν, τῶν δὲ
 « ὁμοφύλων τὰ σκῦλα σεσυληχότων καὶ ἀνελόντων τὴν

«rum impetus comprimi oporteret, quando cognatos con-
 « viciis appetebant? Vos autem, de rebus parum solliciti,
 « sceleratos ad rapinas faciendas incitastis, domibusque
 « vastatis, illarum nullam rationem habuistis. Quapropter
 « domini ipsi diripiebantur, quumque per mediam civitatem
 « traherentur, nemo eis auxilio erat. Quin illi vinculis etiam
 « eos cruciarunt, quos vos prodidistis. Mitto dicere quot
 « fuerint et quales, sed a nemine accusatos, indemnatos.
 « Vincitis nemo opem tulit: consequens erat ut eosdem
 « occidi videremus. Hoc etiam aspeximus, velut ex ar-
 « mento pecorum optimo quoque semper ad sacrificium
 « ducto, neque multivitis quisquam, multo minus dextram
 « movit. Patiemiini igitur, patiemiini sancta conculari vi-
 « dentes? quumque omnes ex facinoribus audacibus gradus
 « nefariis istis hominibus subjeceritis, non aegre fertis eorum
 « eminentiam? nunc enim profecto ad majora procederent,
 « si quid locis sanctis majus evertendum haberent. Et ci-
 « vitatis quidem locus munitissimus occupatur: nunc enim
 « templum appellatur quasi arx quaedam sive praesidium.
 « Tanta igitur contra vos tyrannide munita, et inimi-
 « cis supra verticem positis, ut videtis, quid vobiscum
 « cogitatis, et quanam animi sententia fovendis adhibetis?
 « An Romanos exspectatis, ut locis nostrum sanctis opitu-
 « lentur? Itane quidem se habent civitatis res, eoque ven-
 « tum est calamitatis, ut nostri miserturi sint etiam hostes?
 « Non exsurgetis, o miserrimi, et vobismet ad plagas con-
 « versis, id quod et feras facere videre est, percutientes
 « ulciscemini? Non suas quisque in memoriam revocabit
 « calamitates, et, ante oculos positis quae pertulerit, ad ul-
 « tionem animos acnet? Perit apud vos quod affectuum
 « omnium carissimum, quod maxime a natura est, libertatis
 « desiderium; atque facti sumus servorum dominorum-
 « que amantes, quasi a majoribus subijci didicerimus.
 « Atqui illi multa et magna pro libertate sua obierunt bella,
 « et neque Aegyptiorum neque Medorum potentiae ces-
 « serunt, dummodo ne imperata facerent. Et quid opus
 « est de proavis dicere? Verum bellum, quod nunc cum
 « Romanis gerimus (mitto dijudicare, utrum in rem no-
 « stram et commodum sit, an contra), quid palam habet
 « causae? nonne libertatem? Quid ergo, qui dominis totius
 « terrarum orbis servire aegre ferimus, populares tyrannos
 « tolerabimus? Quamquam extraneis quidem obtemperare est
 « ut quis fortunae aliquando vincenti acceptum referat: suis
 « vero iisque improbis cedere, ignavos arguit et serviendi
 « cupidos. At quoniam Romanorum semel meminerim,
 « silentio non dissimulabo quod mihi inter loquendum in
 « mentem venerit, eamque ad illos converterit: quod
 « etiamsi ab his capti fuerimus (absit autem dicti experi-
 « mentum), nihil nobis patiendum restat iis acerbius, qui-
 « bus nos isti affecerunt. Quomodo autem non sit lacrima-
 « bile, illorum quidem in templo etiam donaria cernere.
 « gentilium vero praedas spoliantium et diripientium metro-

α τῆς μητροπόλεως εὐγένειαν, καὶ πεφονευμένους ἀν-
 α δρας, ὧν ἀπέσχοντο ἂν κακίνοι κρατήσαντες· καὶ
 α Ῥωμαίους μὲν μηδέποτε ὑπερβῆναι τὸν θρόνον τῶν
 α βεβήλων, μηδὲ παραβῆναι τι τῶν ἱερῶν ἱερῶν, πεφρι-
 β κέναι δὲ πόρρωθεν ὀρῶντας τοὺς τῶν ἁγίων περιβό-
 α λους· γεννηθέντας δὲ τινὰς ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ, καὶ τρα-
 α φέντας ὑπὸ τοῖς ἡμετέροις ἔθεσι, καὶ Ἰουδαίους κα-
 α λουμένους, ἐμπεριπατεῖν μέσους τοῖς ἁγίοις, θερμὰς
 α ἔτι τὰς χεῖρας ἐξ ὁμοφύλων ἔχοντας φόνων. Εἴτα
 10 α τίς δέδοικε τὸν ἔξωθεν πόλεμον καὶ τοὺς ἐν συγκρίσει
 α πολλῶν τῶν οἰκείων ἡμῖν μετριωτέρους; καὶ γὰρ ἂν
 α εἰ ἐτοίμοις δέ τοις πράγμασι τὰς κλήσεις ἐφαρμόζειν,
 α τάχα ἂν εὖροι τις Ῥωμαίους μὲν ἡμῖν ὁμοίως βεβαυ-
 α τὰς τῶν νόμων, πολέμιους δὲ τοὺς ἔνδον. Ἄλλ' ὅτι μὲν
 15 α ἐξώλεις οἱ ἐπιβουλοὶ τῆς ἐλευθερίας, καὶ πρὸς ἃ δε-
 α δράσασιν οὐκ ἂν τις ἐπινοήσῃ δίκην ἀξίαν κατ' αὐ-
 α τῶν, οἷμαι πάντας ἤκειν πεπεισμένους οἰκοθεν, καὶ
 α πρὸ τῶν ἡμῶν λόγων παρωξύνει τοῖς ἔργοις ἐπ'
 α αὐτοὺς ἃ πεπόνθατε. Καταπλήσσονται δὲ ἴσως οἱ
 20 α πολλοὶ τό τε πλῆθος αὐτῶν καὶ τὴν τόλμαν, ἔτι δὲ
 α καὶ τὴν ἐκ τοῦ τόπου πλεονεξίαν. Ταῦτα δὲ ὥσπερ
 α συνέστη διὰ τὴν ὑμετέραν ἀμειλιαν, καὶ νῦν αὖξη-
 α θήσεται πλέον υπερβεβημένων. Καὶ γὰρ τὸ πλῆθος
 α αὐτοῖς ἐπιτρέφεται καθ' ἡμέραν, παντὸς πονηροῦ
 25 α πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτομολοῦντας, καὶ τὴν τόλμαν
 α ἐξάπτει μέχρι νῦν μηδὲν ἐμπόδιον· τῷ τε τόπῳ
 α καθυπερβην ὄντες χρήσαιντο καὶ μετὰ παρασκευῆς,
 α ἂν ἡμεῖς χρόνον δώμεν. Πιστεύσατε δὲ ὥς, ἐὰν
 α προσβαίνωμεν ἐπ' αὐτοῖς, ἴσονται τῇ συνειδήσει τα-
 30 α πεινότεροι καὶ τὸ πλεονέκτημα τοῦ ὕψους ὃ λογισμὸς
 α ἀπολεῖ. Τάχα τὸ θεῖον ὕβρισμένον ἀναστρέψει κατ'
 α αὐτῶν τὰ βαλλόμενα, καὶ τοῖς σφετέροις διαφθαρή-
 α σονται βέλεσιν οἱ δυσσεβεῖς. Μόνον ὀφθῶμεν αὐτοῖς,
 α καὶ καταλείνται. Καλὸν δὲ, κὰν προσῇ τις κίνδυν-
 35 α ος, ἀποθνήσκειν πρὸς τοῖς ἱεροῖς πυλῶσι, καὶ τὴν
 α ψυχὴν, εἰ καὶ μὴ πρὸ παιδῶν ἢ γυναικῶν, ἀλλ' ὑπὲρ
 α τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων προσέσθαι. Προστήσομαι δ'
 α ἐγὼ γνώμη τε καὶ χειρὶ, καὶ οὔτε ἐπινοία τις ὑμῖν
 α λείψει πρὸς ἀσφάλειαν ἐξ ἡμῶν οὔτε τοῦ σώματος
 40 α ὀφέσθε φειδόμενον. »

12. Τούτοις δ' Ἀνανὸς παρεκρῶτει τὸ πλῆθος ἐπὶ
 τοὺς ζηλωτάς, οὐκ ἀγνοῦν μὲν ὡς εἴεν ἤδη δυσκατά-
 λυτοι πλήθει τε καὶ νεότητι καὶ παραστήματι ψυχῆς,
 τὸ πλεον δὲ συνειδήσει τῶν εἰργασμένων· οὐ γὰρ ἐνδῶ-
 45 σιν αὐτοὺς εἰς ἔσχατον συγγνώμην ἐφ' οἷς ἔδρασαν
 ἐλπισάντας· ὅμως δὲ πᾶν ὅτι οὖν παθεῖν προηρεῖτο
 μᾶλλον ἢ περιιδεῖν ἐν τοιαύτῃ τὰ πράγματα συγχύσει.
 Τὸ δὲ πλῆθος ἄγειν αὐτοὺς ἐβόα καθ' ὧν παρεκάλει·
 καὶ προκινδυνεύειν ἕκαστος ἦν ἐτοιμώτατος.

60 (1Δ'). 16. Ἐν ὅσῳ δὲ ὁ Ἀνανὸς κατέλεγέ τε καὶ συνέ-
 τασσε τοὺς ἐπιτηδείους πρὸς μάχην, οἱ ζηλωταὶ πυνθανό-
 μενοι τὴν ἐπιχείρησιν (παρῆσαν γὰρ οἱ ἀγγέλλοντες αὐτοῖς
 πάντα τὰ παρὰ τοῦ δήμου) παροξύνονται, καὶ τοῦ ἱεροῦ
 προπηδῶντες ἄθροοι τε καὶ κατὰ λόγους οὐδενὸς ἐφεί-

α polim nobilissimam, caedesque virorum, quibus et illi vi-
 α ctorem adepti pepercissent; et Romanos quidem nun-
 α quam transgredi ausos esse limitem profanorum, aut sa-
 α crarum quidquam consuetudinum violare, locorum autem
 α sanctorum ambitum procul aspectum perhorrescere :
 α nonnullos vero quos tulit haec regio, nostrisque in mo-
 α ribus educatos, Judaeosque vocatos, in medio locorum
 α sanctorum deambulare, quum adhuc manus popularium
 α caede calidas haberent. Jam vero quis bellum externum
 α metuat, hostesque praë nostratibus multo nobis aequio-
 α res? nam si rebus aptanda sint propria vocabula, fortasse
 α comperietur Romanos quidem leges aequae ac nos ipsos con-
 α servasse, hostes vero esse quos muris nostris inclusos habe-
 α mus. Verum hos insidiatores libertatis exitio deberi, neque
 α facinorum eorum dignam excogitari posse condemnationio-
 α nem, puto omnes persuasum habuisse quum domo venire-
 α tis, rebusque quas pertulistis, etiam antequam verbum
 α facerem, in eos fuisse commotos. Plerique autem fur-
 α tasse multitudinem eorum et audaciam reformidant, et
 α praeterea quod loco superiores sint. Sed haec ut vestra
 α negligentia conflata sunt, nunc etiam in majus aucta erunt,
 α si cunctabimur. Nam et numerus illorum quotidie cre-
 α scit, nequissimo quoque ad sui similes profugiente, et
 α inde accenditur audacia, quod nihil adhuc eis obstiterit;
 α locoque, utpote superiores, adhibebunt armorum appa-
 α ratus, si tempus differamus. Mihi credite, si adversus eos
 α ascendamus, erunt conscientia humiliores, et loci celsioria
 α beneficium cogitatione in nihilum recidet. Forsan et nu-
 α men contumeliose habitum eorum in ipsos retorquet
 α missilia, suisque telis peribunt impii. Tantummodo ab
 α illis conspiciamur, et dejecti erunt. Pulchrum autem,
 α etiam si quid periculi adsit, ante sacras januas mori,
 α animamque, etsi non pro liberis et conjugibus, pro Deo
 α tamen locisque sanctis profundere. Ipse vobis adero
 α tam manu quam consilio, neque quidquam desiderabitis
 α quod a me vestram in securitatem excogitari potest, ne-
 α que me corpori meo parcere videbitis. »

11. Istis contra zelotas populum hortabatur Ananus, non
 ignorans quidem eos jam expugnari vix posse, et quod
 multitudine valeret et juvenum robore animique fortitu-
 dine, maxime vero quod commissorum conscientia incita-
 rentur; ut qui non sperarint sibi unquam concessam iri
 veniam illorum quae perpetraverant : verumtamen quidvis
 potius perpeti maluit quam pati rerum statum ita confundi
 et perturbari. Populus autem clamabat ut in eos duceren-
 tur, contra quos ipsos excitabat : et unusquisque se osten-
 debat ad pericula adeunda paratissimum.

(XIV.) 12. Sed dum Ananus delectum haberet, et pugnae
 idoneos ordinaret instrueretque in praelium, zelotae, cognito
 quod aggrediebantur (aderant enim qui omnia ipsis nun-
 ciarent quae populus agitabat), irritati erant, et e templo
 prosilientes, modo per cuneos, modo simul universi, ne-

ζοντο τῶν προστυγχάνοντων. Ἀθροίζεται δ' ὑπ' Ἀνά-
νου ταχέως τὸ δημοτικόν, πλήθει μὲν ὑπερέχον, ὅπλοις
δὲ καὶ τῷ μὴ συγκεκοτηθῆναι λειπόμενον τῶν ζηλωτῶν.
Τὸ πρόθυμον δὲ παρ' ἑκατέροις ἀνεπλήρου τὰ λείποντα,
τῶν μὲν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνειληφότων ὀργὴν ἰσχυροτέ-
ραν τῶν ὅπλων, τῶν δ' ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τόλμαν παντὸς
πλήθους ὑπερέχουσιν. Καὶ οἱ μὲν ἀοίκητον ὑπολαμ-
βάνοντες αὐτοῖς τὴν πόλιν, εἰ μὴ τοὺς ληστὰς ἐκχό-
ψαιαν αὐτῆς, οἱ ζηλωταὶ δὲ, εἰ μὴ κρατοῖεν, οὐκ ἔστιν
ἡστικὸς ὑστερήσειν τιμωρίας. Συνερρήγνυντο δὲ στρα-
τηγούμενοι τοῖς πάθεσι, τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὴν πό-
λιν καὶ πρὸ τοῦ ἱεροῦ λίθοις βάλλοντες ἀλλήλους, καὶ
πόρρωθεν διακοντιζόμενοι, κατὰ δὲ τὰς τροπὰς οἱ κρα-
τοῦντες ἐγχεῶντο τοῖς ξίφεσι. Καὶ πολὺς ἦν ἑκατέρων
φόνος τραυματίζεται τε ἐγένοντο συγνοί. Καὶ τοὺς μὲν ἀπὸ
τοῦ δήμου διεκόμεζον εἰς τὰς οἰκίας οἱ προσήκοντες, ὁ δὲ
βλήθει τῶν ζηλωτῶν εἰς τὸ ἱερὸν ἀνῆκει, καθαιμάσσων
τὸ θεῖον ἑδάφος· καὶ μόνον ἂν τις εἴποι τὸ ἐκείνων αἷμα
μιᾶναι τὰ ἅγια. Κατὰ μὲν οὖν τὰς συμβολὰς ἐκτρέ-
χοντες αἰεὶ περιῖσαν οἱ ληστρικοὶ· τεθυμωμένοι δὲ οἱ
δημοτικοὶ καὶ πλείους αἰεὶ γινόμενοι, κακίζοντες τοὺς
ἐνδιδόντας, καὶ μὴ δίδόντας τοῖς τρεπομένοις ἀναχώρη-
σιν οἱ κατόπιν βιαζόμενοι, πᾶν μὲν ἐπιστρέφουσι τὸ
σφέτερον εἰς τοὺς ἐναντίους, κἀκείνων μηκέτι ἀντεχόν-
των τῇ βίᾳ, κατὰ μικρὸν δὲ ἀναχωρούντων εἰς τὸ
ἱερὸν, συνεισπίπτουσιν οἱ περὶ τὸν Ἀνανον. Τοῖς δὲ
κατὰ πλήθεις ἐμπίπτει στερουμένοις-τοῦ πρώτου περιβό-
λου, καὶ καταφυγόντες εἰς τὸ ἐνδότερον ταχέως ἀπο-
κλείουσι τὰς πύλας. Τῷ δὲ Ἀνάῳ προσβάλλειν μὲν
οὐκ ἑδόκει τοῖς ἱεροῖς πυλῶσιν, ἀλλως τε κἀκείνων βαλ-
λόντων ἀνωθεν· ἀθέμιτον δ' ἡγεῖτο, κἂν κρατήσῃ, μὴ
προηγνευκῶς εἰσάγειν τὸ πλῆθος. Διακληρώσας δ' ἐκ
πάντων εἰς ἐξακισχιλίους ὀπλίτας καθίστησιν ἐπὶ ταῖς
στοαῖς φρουροὺς, διεδέχοντο δ' ἄλλοι τούτους, καὶ παντὶ
μὲν ἦν ἀνάγκη παρῆναι πρὸς τὴν φυλακὴν ἐκ περιόδου·
πολλοὶ δὲ τῶν ἐν ἀξιώμασιν ἀφθέντες ὑπὸ τῶν ἀρχεῖν
δοκούντων, μισθούμενοι πενιχρότερους ἀνθ' ἑαυτῶν ἐπὶ
τὴν φρουρὰν ἔπεμπον.
(1Ε'). ἱγ'. Γίνεται δὲ τούτοις πᾶσιν ὀλέθρου παραίτιος
Ἰωάννης, ὃν ἔραμεν ἀπὸ Γισχάλων διαδρᾶναι, δολιώ-
τατος ἀνὴρ καὶ δεινὸν ἔρωτα τυραννίδος ἐν τῇ ψυχῇ
περιφέρων, ὃς πόρρωθεν ἐπεβούλευε τοῖς πράγμασι. Καὶ
ὅτ' ἔτι τότε, τὰ τοῦ δήμου φρονεῖν ὑποκρινόμενος, συμπε-
ριῆει μὲν τῷ Ἀνάῳ, βουλευομένῳ τε σὺν τοῖς δυνα-
τοῖς μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ ἐπιόντι τὰς φυλακὰς· διήγ-
γελλε δὲ τὰ ἀπόρρητα τοῖς ζηλωταῖς, καὶ πᾶν σέξιμμα
τοῦ δήμου, πρὶν καλῶς βουλευθῆναι, παρὰ τοῖς
ἐχθροῖς ἐγινώσκειτο δι' αὐτοῦ. Μηχανώμενος δὲ τὸ μὴ
δι' ὑποψίας ἔλθειν ἀμέτροις ἐχρῆτο ταῖς θεραπαῖαις
εἰς τε τὸν Ἀνανον καὶ τοὺς τοῦ δήμου προεστῶτας.
Ἐχῶρει δ' εἰς τὸν ἀντιόν αὐτῷ τὸ φιλότιμον. Διὰ
γὰρ τὰς ἀλόγους κολακείας μᾶλλον ὑπωπτεύετο, καὶ
τὸ πανταχοῦ παρῆναι μὴ καλούμενον ἔμφασιν προ-
έστας τῶν ἀπορρήτων παρεῖχε. Συνεώρων μὲν γὰρ

mini obvio parcebant. Cito autem et Ananus populum
congregabat, multitudo quidem superiorem, armis vero,
et quod in agmina non conflati essent, zelotis inferiorem.
Alacritas vero in utraque quod deerat parte supplebat : nam
et cives iram armis validiorem conceperant, et qui de
templo exierant, audaciam omni multitudo superiorem.
Quippe illi quidem habitare se in civitate minime posse
arbitrabantur, nisi ex ea excisi essent latrones ; zelotæ vero,
nisi vicissent, nullum non subituros esse supplicium. Con-
fligebant autem inter se sub affectuum ductu et imperio.
primo quidem in civitate et præ templo se invicem lapidi-
bus impetentes, jaculisque eminus missis : si vero aliqua
pars terga vertisset, victores gladiis rem gerebant. Et
magna utrinque facta est cædes, multique vulnerati erant.
Et saucios quidem e civibus in domos perferebant propin-
qui : zelotarum vero si quis ictus esset, in templum ascen-
debat, sacram humum cruore perfundens : adeo ut vere
quis dixerit, loca sancta non alium quam illorum sanguinem
polluisse. Et latrones quidem, quoties facto excursu præ-
lium committerent, semper superiores erant. Civium
autem vulgo ira incenso et in majus semper crescente, in-
crepabant eos qui cederent, quique a tergo urgebant, viam
fugientibus non aperiendo, universos quidem suos in hos-
tes convertunt : quumque illi vim sistere non amplius po-
tuisent, et paulatim in templum se reciperent, irrumpit
una cum suis Ananus. Quo factum ut eos qui ambitum
exteriorem amiserant, invaderet metus, quumque in inte-
riorem confugissent, statim januas occludunt. Verum
Anano in portas quidem sacras impressionem facere non
placebat, quum alioqui hostes desuper tela jacerent : sed
nefas esse existimabat, etiamsi vicisset, non lustratum
prius populum introducere. Quum autem ex universis forte
delegisset sex fere armatorum millia, eos in porticibus
collocat ut custodiam agerent, aliique eos excipiebant, et
necesse erat omnibus quidem in orbem excubiis adesse :
multi vero ex primoribus, dimissi ab iis qui in imperio esse
videbantur, pauperiores mercede conductos mittebant, qui
vice ipsorum fungerentur in excubiis.

(XV.) 13. Istis autem omnibus exitio erat Joannes, quem e
Gischalis profugisse diximus, vir summæ astutiæ, animum-
que gerens dominationis valde cupidum, qui jam olim rei-
publicæ insidiabatur. Adeoque tunc, eadem quæ populus
sentire se simulans, cum Anano quidem ultro citroque
commeabat, interdum cum proceribus consultanti et nocte
vigilias circumeunti : zelotis vero secreta enunciabat, atque
illa de quibus populus deliberabat, priusquam hene consulta
essent, per ipsum cognita erant inimicis. Quum autem id
ageret, ut in suspicionem non veniret, immodicis obsequiis
Ananum et populi principes demereri enixus est. Hoc vero
placendi studium ei in contrarium cedebat. Nam ex absur-
dis adulationibus magis suspectus erat, idque ipsum, quod
non accitus ubique adesset, indicio erat arcana ab illo pro-
dita esse. Etenim animadvertabant inimicos universos quæ

αἰσθανομένους ἅπαντας τοὺς ἰχθυοὺς τῶν παρ' αὐτοῖς
 βουλευμάτων, πιθανώτερος δ' οὐδείς ἦν Ἰωάννου πρὸς
 ὑποψίας τοῦ διαγγέλλειν. Ἀποσκευάσασθαι μὲν οὖν
 αὐτὸν οὐκ ἦν βράδιον, ὄντα τε δυνατὸν ἐκ πονηρίας καὶ
 ἄλλως οὐ τῶν ἀσκήμων, ὑπεζωσμένον τε πολλοὺς τῶν
 συνεδρευόντων τοῖς ὅλοις. Ἐδόκει δὲ αὐτὸν ὅρκοις
 πιστώσασθαι πρὸς εὐνοίαν. Ὡς δ' ὁ Ἰωάννης
 ἐτοίμως εὐνόησεν τε τῷ δήμῳ καὶ μήτε βουλήν τινα
 μήτε πρᾶξιν προδώσειν τοῖς ἐχθροῖς, συγκαταλύσειν
 10 δὲ τοὺς ἐπιθεμένους καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ. Οἱ δὲ περὶ
 τὸν Ἄνανον πιστεύσαντες τοῖς ὅρκοις ἤδη χωρὶς ὑπο-
 νοίας εἰς τὰς συμβουλίας αὐτὸν παρελάβανον· καὶ δὴ
 καὶ πρεσβευτὴν εἰσπέμπουσι πρὸς τοὺς ζηλωτὰς περὶ
 διαλύσεως. Ἦν γὰρ αὐτοῖς σπουδὴ τὸ παρ' αὐτοῖς
 15 μὴ μῖσσαι ἱερὸν, μηδὲ τινα τῶν ὁμοφύλων ἐν αὐτῷ
 πεσεῖν.

ἰδ'. Ὁ δὲ, ὥσπερ τοῖς ζηλωταῖς ὑπὲρ εὐνοίας ὁμό-
 σας, καὶ οὐ κατ' αὐτῶν, παρελθὼν εἰσω, καὶ καταστάς
 εἰς μέσους, πολλάκις μὲν ἐφη κινδυνεύσαι δι' αὐτοὺς,
 20 ἵνα μηδὲν ἀγνοήσωσι τῶν ἀπορρήτων, ὅσα κατ' αὐτῶν
 οἱ περὶ τὸν Ἄνανον ἐβουλεύσαντο· νῦν δὲ τὸν μέγιστον
 ἀναρρίπτειν κίνδυνον σὺν πᾶσιν αὐτοῖς, εἰ μὴ τις προσ-
 γένοιτο βοήθεια δαιμόνιος. Οὐ γὰρ ἔτι μέλλειν Ἄνα-
 νον, ἀλλὰ πείσαντα μὲν τὸν δῆμον πεπομφέναι πρέσβεις
 25 πρὸς Οὐεσπασιανὸν, ἵνα ἐλθὼν κατὰ τάχος παραλάβῃ
 τὴν πόλιν, ἀγνείαν δὲ παρηγγελκέναι κατ' αὐτῶν φυ-
 λάττειν εἰς τὴν ἐξῆς ἡμέραν, ἵνα ἢ κατὰ θρησκείαν
 εἰσελθόντες ἢ καὶ βιασάμενοι συμμίξωσιν αὐτοῖς. Οὐχ
 ὁρᾷ δὲ μέχρι τίνος ἢ τὴν φρουρὰν οἴσουσιν, ἢ παρα-
 30 τάσσονται πρὸς τοσοῦτους. Προσέτιθει δὲ ὡς αὐτὸς
 εἰσπεμφθεὶς, κατὰ Θεοῦ πρόνοιαν, ὡς πρεσβευτὴς ὑπὲρ
 διαλύσεως· τὸν γὰρ Ἄνανον ταύτας αὐτοῖς προτείνειν,
 ὅπως ἀνόπλοις ἐπέλθῃ. Δεῖν οὖν ἢ τῷ λόγῳ τοῦ ζῆν
 τοὺς φρουροῦντας ἱκετεύειν, ἢ πορίζεσθαι τινα παρὰ
 35 τῶν ἔξωθεν ἐπικουρίαν. Τοὺς δὲ, θαλπομένους ἐλπίδι
 συγγνώμης, εἰ κρατηθεῖεν, ἐπιελήσθαι τῶν ἰδίων τολ-
 μημάτων, ἢ νομίζειν ἅμα τῷ μετανοεῖν τοὺς δεδρακό-
 τας εὐθέως ὀφείλειν διηλλάχθαι καὶ τοὺς παθόντας.
 Ἀλλὰ τῶν μὲν ἀδικησάντων διὰ μίσους πολλάκις γίνε-
 40 σθαι καὶ τὴν μεταμέλειαν, τοῖς δὲ ἀδικηθεῖσι τὰς ὀργὰς
 ἐπ' ἐξουσίας χαλεπωτέρας. Ἐφεδρεύειν δὲ αἰεὶ ἐκεί-
 νοις φίλους καὶ συγγενεῖς τῶν ἀπολωλότων, καὶ δῆμον
 τοσοῦτον ὑπὲρ καταλύσεως νόμων καὶ δικαστηρίων
 τεθυμωμένον· ὅπου κἂν ἢ τι μέρος ἐλεσθῇ, ὑπὸ πλείονος
 45 ἂν αὐτὸ τοῦ διαγανακτοῦντος ἀφανισθῇ.

ΚΕΦ. Δ'.

Τοιαῦτα μὲν ἐποίκιλλεν ἀθρόως δεδισσόμενος. Καὶ
 τὴν ἔξωθεν βοήθειαν ἀναφανδὸν μὲν οὐκ ἐθάρρει λέγειν,
 ἡνίσσεται δὲ τοὺς Ἰδουμαίους. Ἴνα δὲ καὶ τοὺς ἡγεμό-
 νας τῶν ζηλωτῶν ἰδίᾳ παροξύνῃ, τὸν Ἄνανον εἰς τε
 50 ὁμότητα διέβαλλε καὶ ἀπειλεῖν ἐκείνους ἐξαιρέτως ἐλε-
 γειν. Ἦσαν δὲ Ἐλεάζαρος υἱὸς Σίμωνος, ὅς δὴ καὶ

consulta ab ipsis essent intelligere, verisimileque erat in
 neminem potius quam in Joannem cadere posse proditiōnis
 suspiciōnem. Et ipsum quidem submovere haud facile erat,
 ut qui malitia plurimum valeret, ac præterea non ignobilis
 esset, et multorum qui in consilium de summa rerum
 adhibebantur, patrocinio succinctus. Visum est igitur
 ab eo benevolentiae fidem jurejurando exigere. Jurare
 autem non dubitabat Joannes se et populi studiosum fore
 et nihil ab eo consultum factumve inimicis proditurum, et
 tam manu quam consilio una eversurum esse eos qui arma
 sumpserant. Itaque Ananus et qui ab eo stabant, fide ju-
 rijurando habita, jam nihil suspicantes suis eum consiliis
 interesse patiebantur : imo et ipsum ad zelotas legatum
 mittunt de sedandis discordiis. Nam curae illis erat ne
 fanum suum pollueretur, neve quisquam in eo caderet Ju-
 daeorum.

14. Ille vero quasi zelotis ex sua benevolentia juravis-
 set, et non contra eos, quum ad illos ingressus esset et in
 medio constitisset, saepe quidem se illorum causa peric-
 ulum adiisse dicebat, ne quid secretorum ignorarent,
 quae contra ipsos consilio agerentur ab Anano sociisque :
 nunc autem maximum cum ipsis omnibus subitum esse
 discrimen, nisi divinum quoddam praesto fuerit auxilium.
 Non amplius enim morari Ananum, sed, quum populo qui-
 dem id persuasisset, misisse legatos ad Vespasianum, ut ad
 capiendam civitatem quamprimum venire properaret; quin
 et lustrationem contra eos indixisse in diem sequentem, ut
 vel religionem simulando ingressi, aut etiam per vim cum
 iis manus consererent. Se autem non videre quamdiu aut
 obsidionem toleraturi, aut cum tot tantisque praelio con-
 gressuri sint. Se autem adjiciebat Dei providentia quasi
 legatum missum esse ad lites componendas : hoc enim pra-
 se ferre Ananum, ut inermes ipsos adoriretur. Itaque opor-
 tere, si vitae rationem haberent, aut obsidentibus suppli-
 care, aut foris auxilium sibi quaerere. Illos autem, qui
 veniae spe, si victi fuerint, sibi met adulentur, facinorum quae
 ausi sint haud meminisse, aut existimare simul ac male-
 ficos commissorum poenituerit, gravia passos oportere sta-
 tim cum illis in gratiam redire. Sed injuriarum quidem
 auctores, etiamsi poenitentiam agerent, saepe invisos esse :
 laesosque, si potestatem nacti fuerint, ira magis excande-
 scere. Quin et illis semper imminere caesorum amicos co-
 gnatosque, et tantam populi multitudinem ex legum judi-
 ciorumque dissolutione valde irritatam : in qua si qui fue-
 rint miseratione commoti, fieri ut majori cedant irascen-
 tium turbæ.

CAP. IV. (XV.)

Talia quidem vafre comminiscens terrorem universis in-
 cutiebat. Et quodnam foret externum auxilium, plane
 quidem et aperte dicere non audebat, Idumaeos autem
 innuobat. Verum ut primores zelotarum privatim etiam
 commoveret, traducebat Ananum ut crudelem, eumque
 illis praecipue minas intentare dicebat. Erant autem

πιθανώτατος ἐδόκει τῶν ἐν αὐτοῖς νοῆσαι τε τὰ δέοντα
καὶ τὰ νοηθέντα πράττειν, Ζαχαρίας τε υἱὸς Φαλέκου,
γένος ἐκ τῶν ἱερέων ἐκείνων. Οὗτοι πρὸς ταῖς κοι-
ναῖς τὰς ἰδίας καθ' αὐτῶν ἀπειλὰς ἀκούσαντες, ἔτι δ'
ὥς οἱ περὶ τὸν Ἀνανὸν δυναστεῖαν ἑαυτοῖς περιποιού-
μενοι Ῥωμαίους ἐπικαλοῦντο (καὶ γὰρ τοῦτο Ἰωάν-
νης προσειψέσαστο), μέχρι πολλοῦ μὲν ἠπόρουν τὸ
τί χρὴ πράττειν εἰς ὅξυν οὕτω καιρὸν συνεωσμένους.
Παρασκευάσθαι μὲν γὰρ τὸν δῆμον ἐπιχειρεῖν αὐτοῖς
οὐκ εἰς μακρὰν, αὐτῶν δὲ τὸ σύντονον τῆς ἐπιβουλῆς
ὑποτεταγῆσθαι τὰς ἐξωθεν ἐπικουρίας· πάντα γὰρ ἂν
φθῆναι παθεῖν, πρὶν καὶ πυθέσθαι τινὰ τῶν συμμάχων.
Ἔδοξε δ' ὁμοῦ ἐπικαλεῖσθαι τοὺς Ἰδουμαίους. Καὶ
γράφαντες ἐπιστολὴν σύντομον ὡς Ἀνανὸς μὲν προδιδοίη
Ῥωμαίοις τὴν μητρόπολιν ἐξαπατήσας τὸν δῆμον, αὐτοὶ
δ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀποστάντες ἐν τῷ ἱερῷ φρου-
ροῖντο, ὀλίγος δ' ἔτι χρόνος αὐτοῖς βραβεύει τὴν σωτη-
ρίαν· εἰ δὲ μὴ βοηθήσουσιν ἐκείνοι κατὰ τάχος, αὐτοὶ
μὲν ὑπ' Ἀνάψι τε καὶ τοῖς ἐχθροῖς, ἡ πόλις δ' ὑπὸ
Ῥωμαίοις φθάσει γενομένη, τὰ δὲ πολλὰ τοῖς ἀγγέλοις
ἐνετέλλοντο πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἰδουμαίων διαλέ-
γεσθαι. Προεβλήθησαν δ' ἐπὶ τὴν ἀγγελίαν δύο τῶν
δραστηρίων ἀνδρῶν, εἰπεῖν τε ἱκανοὶ καὶ πείσαι περὶ
πραγμάτων, τὸ δὲ τούτων χρησιμώτερον, ὡκύτητι πο-
δῶν διαφέροντες. Τοὺς μὲν γὰρ Ἰδουμαίους αὐτόθεν
ῥῆδισαν πεισισσομένους, ἅτε θυρυῶδες καὶ ἀτακτοὶ
ἔθνος, αἱ τε μετέωρον πρὸς τὰ κινήματα καὶ μεταβο-
λαῖς χαίρον, πρὸς ὀλίγην δὲ κολακείαν τῶν δεομένων
τὰ ὅπλα κινεῖν, καὶ καθάπερ εἰς ἐορτὴν εἰς τὰς παρα-
τάξεις ἐπειγόμενον. Ἔδει δὲ τάχους εἰς τὴν ἀγγελίαν,
εἰς ἃ μὴδὲν ἐλλείποντες προθυμίας οἱ πεμφθέντες (ἐκα-
λεῖτο δ' αὐτῶν Ἀνανίας ἑκάτερος), καὶ δὴ πρὸς τοὺς
ἄρχοντας τῶν Ἰδουμαίων παρήσαν.
(ΙΓ'.) β'. Οἱ δὲ, πρὸς τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ βηθέντα
παρὰ τῶν ἀφιγμένων ἐκπλαγέντες, ὥσπερ ἐμμανεῖς περιέ-
θεόν τε τὸ ἔθνος καὶ διεκήρυσσον τὴν στρατείαν. Ἡθροίστο
δ' ἡ πληθὺς τάχιον τοῦ παραγγέλματος καὶ πάντες ὡς
ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῆς μητροπόλεως ἤρπαζον τὰ ὅπλα· συν-
ταχθέντες δ' εἰς δύο μυριάδας, παραγίνονται πρὸς τὰ
Ἱεροσόλυμα, χρώμενοι τέσσασιν ἡγεμόσιν, Ἰωάννη
τε καὶ Ἰακώβῳ παιδὶ Σωσᾶ, πρὸς δὲ τούτοις ἦν Σί-
μων υἱὸς Καθαῖ, καὶ Φινέας Κλουσῶθ.
γ'. Τὸν δ' Ἀνανὸν ἡ μὲν ἐξοδος τῶν ἀγγέλων, ὥσπερ
καὶ τοὺς φύλακας, ἔλαθεν, ἡ δ' ἐφοδος τῶν Ἰδουμαίων
οὐκ εἴτε. Προγνοὺς γὰρ ἀπέκλειε τε τὰς πύλας αὐτοῖς
καὶ διὰ φυλακῆς εἶχε τὰ τεῖχη. Καθ' ἅπαν γε μὲν
αὐτοὺς ἐκπολεμεῖν οὐκ ἔδοξεν, ἀλλὰ λόγοις πείθειν πρὸ
τῶν ὅπλων. Στάς οὖν ἐπὶ τὸν ἀντικρὺς αὐτῶν πύργον
ὁ μετὰ Ἀνανὸν γεραίτατος τῶν ἀρχιερέων Ἰησοῦς « πολ-
λῶν ἔφη καὶ ποικίλων τὴν πόλιν κατεσχηκότων θυρυ-
δων ἐν οὐδενὶ θαυμάσαι τὴν τύχην οὕτως ὡς τὸ συμ-
πράττειν τοῖς πονηροῖς καὶ τὰ παράδοξα. Παρεῖναι
γὰρ ὑμᾶς ἀνθρώποις ἐξωλεστέτοις μετὰ τοσαύτης προ-
θυμίας ἐπαμυνοῦντας καθ' ἡμῶν, μεθ' ὅσης εἰκὸς ἦν ἐλ-

Eleazarus Simonis filius, qui etiam inter illos plurimum
valere videbatur et ad excogitanda quæ opus erant et ad
eamdem exsequenda, itemque Zacharias Phaleci filius, utri-
que a sacerdotibus oriundi. Hi quum, præter ea quæ uni-
versis, etiam sibi intentata mala audivissent, quodque Anani
factio potentiae sibi comparandæ causa Romanos accerseret
(nam et hoc Joannes improbe finxerat), diu quidem quid
agerent dubitabant, in tantas temporis angustias compulsi.
Quippe populum quidem brevi in eo fore ut ipsos aggredie-
rentur, auxilliorumque accitorum spem sibi præcisam esse
insidiarum celeritate: omnia enim ipsos prius passuros
esse quam auxilium quisquam ista rescisceret. Verum-
tamen ut Idumæi advocarentur optimum visum est. Quum-
que brevem scripsissent epistolam, quod circumvento po-
pulo Ananus vellet Romanis metropolin prodere, ipsi au-
tem facta pro libertate defectione in templo obsiderentur,
et non liceret nisi ad breve adhuc tempus sibi salutem
promittere; ac nisi mature auxilio venirent, ipsos quidem
ab Anano atque inimicis, civitatem vero a Romanis in pote-
statem redactum iri; multa etiam nunciis mandabant, quæ
loquerentur ad principes Idumæorum. Propositi autem
erant qui nuncii mitterentur duo viri impigri, qui de rebus
agendis dicendo valebant accommodate ad persuadendum,
et, quod magis in rem illorum erat, pedum velocitate præ-
stabant. Nam Idumæos sine mora parituros esse probe no-
verant, utpote gentem tumultuosam et ordinis impatien-
tem, ad motus intentam semper et mutationibus gauden-
tem, ad modicam vero eorum qui supplicant adulationem
arma moventem, et ad prælia quasi ad festum properantem.
Opus autem erat celeritate ad nuncium perferendum: quam
ad rem nihil alacritatis deerat missis (uterque autem Ana-
nias vocabatur), adeoque brevi se sistebant Idumæorum
principibus.

(XVI.) 2. Illi vero epistola verbisque eorum qui venerant
attoniti, furiosorum more gentem percursabant, et militiam
denunciabant. Congregata autem est multitudo citius quam
præceptum erat, omnesque quasi pro libertate metropoleos
arma corripiebant, ordinatoque exercitu ad duo millia, ad-
veniunt Hierosolyma cum ducibus quattuor, Joanne et Ja-
cobo Sosæ filiis, ac præterea Simone Cathlæ et Phineas
Clusothi filiis.

3. Nunciorum autem profectio Ananum quidem itemque
vigiles ejus latuerat, haud vero Idumæorum adventus. Hoc
enim ante cognito, portas eis claudit et muris custodes
adhibebat. Ceterum nequaquam ei visum est cum illis
dimicare, sed verbis persuadere potius quam armis rem
gerere. Jesus igitur, post Ananum pontificum natu maxi-
mus, quum in turri illis adversa constitisset, « nihil se adeo
mirari inquit quam quod, urbe tot tantisque tumultibus
agitata, ita fors tulerit, ut improbis ex inopinato subveni-
retur. Quippe vos perditissimis hominibus contra nos sub-
sidium laturos adesce, idque tanta alacritate, quantam ad-
hiberi haud par erat, ne tum quidem si contra barbaros

• θεῖν, οὐδὲ τῆς μητροπόλεως καλούσης ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Καὶ εἰ μὲν ἑώρων τὴν σύνταξιν ὑμῶν ἐξ ὁμοίων τοῖς καλέσασιν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν ἄλογον τὴν δρμὴν ὑπελάμβανον· οὐδὲν γὰρ οὕτω συνίστησι τὰς εὐνοίας ὡς
 5 « τρόπων συγγένεια· νῦν δέ, εἰ μὲν τις αὐτοὺς ἐξετάζοι καὶ ἕνα, μυρίων ἑκαστος εὐρεθῆσεται θανάτων ἄξιος· τὰ γὰρ ἀθύρματα καὶ καθάρματα τῆς χώρας δλης καταστυγεσάμενα τὰς ἰδίας οὐσίας, καὶ προγυμνάσαντα τὴν ἀπόνοιαν ἐν ταῖς περίξ κώμαις τε καὶ πόλεσι, τε-
 10 « λευταῖα λεληθότως παρεισέφρευσαν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν· λησται, δι' ὑπερβολὴν ἀσεδημάτων μαιίνοντες καὶ τὸ ἀβέβηλον ἰδαφος, οὐς ὄραν ἔστι νῦν ἀδεεῖς ἐμμεθυσκο-
 « μένους τοῖς ἁγίοις καὶ τὰ σκύλα τῶν πεφονευμένων καταναλίσκοντας εἰς τὰς ἀπλήστους γαστέρας. Τὸ
 15 « δὲ ὑμέτερον πλῆθος καὶ τὸν κόσμον τῶν ὅπλων ὄραν ἔστιν ὅς ἐπρεπε καλούσης ὑμᾶς τῆς μητροπόλεως κοινῶ βουλευτηρίῳ συμμάχους κατ' ἄλλοφύλων. Τί
 « ἂν οὖν εἴποι τοῦτο τις ἢ τύχης ἐπήρεια, ὅταν λογάσι πονηροῖς αὐτάνδρον ἔθνος ὄρξ συνασπίζον αὐτοῖς;
 20 « Μέχρι πολλοῦ μὲν ἀπορῶ εἰ δὴ ποτε καὶ τὸ κινήσαν ὑμᾶς οὕτω ταχέως ἐγένετο. Μὴ γὰρ ἂν δίχα μεγάλῃς αἰτίας ἀναλαβεῖν τὰς πανοπλίας ὑπὲρ ληστών καὶ κατὰ δήμου συγγενούς. Ἐπεὶ δὲ ἠκούσαμεν
 « Ῥωμαίους καὶ προδοσίαν (ταῦτα γὰρ ὑμῶν ἐθορύβουν
 25 « τινὲς ἀρτίως, καὶ τῆς μητροπόλεως ἐπ' ἐλευθερώσει παρῆναι), πλέον τῶν ἄλλων τολμημάτων ἐθαυμάσαμεν τοὺς ἀλιτηρίους τῆς περὶ τὸ ψεῦδος ἐπινοίας. Ἄν-
 « δρας γὰρ φύσει φιλελευθέρους, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα τοῖς ἐξωθεν πολεμίοις μάχεσθαι παρεσκευασμένους οὐκ
 30 « ἐντὴν ἀλλως ἐξαγριῦσαι καθ' ἡμῶν ἢ λογοποιήσαντας προδοσίαν τῆς ποθομένης ἐλευθερίας. Ἄλλ' ὑμᾶς
 « γε χρὴ σκέπτεσθαι τοὺς τε διαβάλλοντας καὶ καθ' ὧν, συνάγειν τε τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἐκ τῶν ἐπιπλάστων λόγων, ἀλλ' ἐκ τῶν κοινῶν πραγμάτων. Τί γὰρ δὴ
 35 « καὶ παθόντες ἂν ἡμεῖς Ῥωμαίους προσπωλοῦμεν ἑαυτοὺς νῦν, παρὸν ἢ μὴδὲ ἀποστήναι τὸ πρῶτον, ἢ προσχωρῆσαι ταχέως ἀποστάνας, ὄντων ἔτι τὸν περίξ ἀπορθήτων; Νῦν μὲν γὰρ οὐδὲ βουλομένοις διαλύσασθαι βῶδιον, ὅτε Ῥωμαίους μὲν ὑπερόπτας πεποίηκεν
 40 « ὑποχείριος ἡ Γαλιλαία, φέρεῖ δ' αἰσχύνῃν ἡμῖν θανάτου χαλεπωτέραν, τὸ θεραπεύειν αὐτοὺς ὄντας ἤδη πλησίον· καὶ ἔγωγε κατ' ἐμαυτὸν μὲν ἂν εἰρήνην προτιμήσαιμι θανάτου· πολεμουμένου δ' ἀπαῖς καὶ συμβαλὼν, θάνατον εὐκλεῖα τοῦ ζῆν αἰχμαλώτος. Πότε-
 45 « ρον δὲ φασὶν ἡμᾶς, τοὺς τοῦ δήμου προσεστώτας, πέμψαι κρύφα πρὸς Ῥωμαίους, ἢ καὶ τῶν δήμον κοινῇ ψηφισάμενον; εἰ μὲν ἡμᾶς, εἰπάτωσαν τοὺς πεμφθέντας φίλους, τοὺς διακονήσαντας τὴν προδοσίαν οἰκίτας. Ἐφωράθη τις ἀπῶν; ἀνακομιζόμενος
 50 « ἐάλω; γραμμάτων γεγονάσιν ἐγκρατεῖς; Πῶς δὲ τοὺς μὲν τοσοῦτους πολίτας ἐλάβομεν, οἷς κατὰ πᾶσαν ὄραν συναναστρεφόμεθα; τοῖς δὲ ὀλίγοις καὶ φρουρούμενοις, καὶ μὴδ' εἰς τὴν πόλιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ προελθεῖν δυνάμενοις ἐγνώσθη τὰ κατὰ τὴν χώραν λαθραίως

« vos accivisset metropolis. Et si quidem viderem exercitum
 « vestrum similem esse horum hominum qui vos advocarunt,
 « hunc impetum non vesanum existimarem; nihil enim
 « æque benevolentiam conciliat ac morum cognatio: nunc
 « vero illi quidem, si quis eorum singulos exploraverit,
 « mille mortibus digni reperientur: quippe ludibria et pur-
 « gamenta omnis regionis, luxu assumptis patrimoniis suis
 « factoque audaciæ suæ temerariæ in vicis et civitatibus cir-
 « cumcirca experimento, tandem in urbem sacram clam se
 « infuderunt; latrones, qui scelerum immanitate solum non
 « profanum polluerunt, quos nunc videre est impune inter sa-
 « cra sese inebriantes, et in ventres insatiabiles perempto-
 « rum spolia insumentes. Vestram autem multitudinem et
 « armorum apparatus cernere est qualem esse deceret, si
 « publico vos consilio metropolis vocaret in auxilium con-
 « tra alienigenas. Quid igitur hoc esse quis dixerit, nisi
 « fortunæ injuriam quum videat gentem universam scelera-
 « torum colluvioni opitulantem? Jamdudum quidem dubi-
 « tavi quidnam fuerit quod vos tam cito commoverit. Haud
 « enim temere pro latronibus et adversus cognatum popu-
 « lum arma sumere voluistis. At quoniam de Romanis et
 « proditione nonnihil audivimus (istis enim nonnulli ve-
 « strum nunc obstrepunt, et metropoleos liberandæ: ergo
 « se adesse clamant), sceleratos istos magis ob hoc menda-
 « cii commentum mirati sumus, quam ob alia quæ ausi
 « sunt. Nam viros natura libertatis amantes, adeoque cum
 « externis hostibus pugnare paratissimos, non alia de causa
 « contra nos esserare potuerant, quam libertatis tantopere
 « expetitæ proditionem fingendo. Sed vos sane oportet
 « considerare quinam sint qui calumnias adhibent et contra
 « quos, fidemque veritatis ex rerum communium intuitu,
 « non ex fictis sermonibus colligere. Etenim quam ob cau-
 « sam nos Romanis nosmet nunc dedimus, quum ab initio
 « licuerit aut ab illis non defecisse, aut post defectionem cito
 « cum illis redire in gratiam, priusquam circa nos omnia
 « vastarentur? Namque jam, ne volentibus quidem nobis
 « res componere facile est, quum Romanos superbos fece-
 « rit Galilæa sub jugum missa, et in ignominiam cedat morte
 « graviolem, illos officiis demereri cum jam in propinquo
 « sint. Et ego quidem, quod ad me attinet, pacem morti
 « præferrem, semel autem bello appetitus, manibusque
 « consertis, mortem gloriosam mallem quam captivi vitam
 « agere. Verum utrum nos, populi principes, aiunt, clam
 « misisse ad Romanos, aut etiam totum populum communi
 « suffragio? Si quidem nos, nominatim proferant amicos
 « quos miserimus, qui servi fuerint proditionis ministri.
 « Num quis in itinere deprehensus est? rediens captus est?
 « literas nacti sunt? Quo modo autem tantam quidem ci-
 « vium multitudinem lateremus, quibuscum omni hora
 « versamur? paucis vero, atque hic inclusis, qui de tem-
 « plo ne in civitatem quidem prodire possent, quo pacto
 « sunt cognita quæ occulta extra civitatem fierent? Verum

« ἐνεργούμενα; Νῦν δ' ἔγνωσαν ὅτι δεῖ δοῦναι δίκας
 « τῶν τετολμημένων· ἔως δ' ἦσαν ἀδελφεοὶ αὐτοί, προ-
 « δότης ἡμῶν οὐδεὶς ὑπωπτεύετο. Εἰ δὲ ἐπὶ τὸν δῆ-
 « μον ἀναφέρουσι τὴν αἰτίαν, ἐν φανερῷ δῆπουθεν ἐβου-
 5 « λεύσαντο (οὐδεὶς γὰρ ἀπεστάται τῆς ἐκκλησίας), ὥστε
 « τάχιον ἂν τῆς μηνύσεως ἐσπευσεν ἡ φήμη πρὸς ὑμᾶς
 « φανερωτέρα. Τί δέ; οὐχὶ καὶ πρέσβεις ἔδει πέμ-
 « πειν ψηφισμένους τὰς διαλύσεις; καὶ τίς ὁ χειροτο-
 « νηθεὶς, εἰπάτωσαν. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν δυσθανατῶν-
 10 « των καὶ πλησίων οὖσας τὰς τιμωρίας διαχρουόμεν-
 « αὶ σκῆψις ἐστίν. Εἰ γὰρ δὴ καὶ προδοθῆναι τὴν πόλιν
 « εἰμαρται, μόνους ἂν τολμῆσαι καὶ τοῦτο τοὺς διαβά-
 « λοντας, ὧν τοῖς τολμήμασιν ἐν μόνον λείπει, προδο-
 « σία. Χρὴ δὲ ὑμᾶς, ἐπειδὴ περ ἅπαξ πάρεστε μετὰ
 15 « τῶν ὅπλων, τὸ μὲν δικαιοτάτον, ἀμύνειν τῇ μητρο-
 « πόλει, καὶ συνεξαίρειν τοὺς τὰ δικαστήρια καταλύ-
 « σαντας τυράννους, οἱ πατήσαντες τοὺς νόμους ἐπὶ
 « τοῖς αὐτῶν ξίφεσι πεποιήνται τὰς κρίσεις. Ἄνδρες
 « γοῦν ἀκατακταίτους τῶν ἐπιφανῶν ἐκ μέσης τῆς ἀγο-
 20 « ρῆς ἀρπάσαντες δεσμοῖς τε προσηκίσαντο καὶ μηδὲ
 « φωνὴν μηδὲ ἱκεσίαν ἀνασχόμενοι διέφθειραν. Ἐξεσι-
 « δ' ὑμῖν παρελθοῦσιν εἰσω μὴ πολέμου νόμῳ θεάσασθαι
 « τὰ τεκμήρια τῶν λεγομένων, οἴκους ἡρημωμένους ταῖς
 « ἐκείνων ἀρπαγαῖς, καὶ γυναῖκα καὶ γενεὰς τῶν ἀπε-
 25 « σφαγμένων μελανειμονούσας, κωκυτὸν δὲ καὶ θρήνον
 « ἀνὰ τὴν πόλιν ὄλην. Οὐδεὶς γὰρ ἐστὶν δὲ οὐ γέγυται
 « τῆς τῶν ἀνοσίων καταδρομῆς οἷ γε ἐπὶ τοσοῦτον ἐξῶ-
 « κειλαν ἀπονοίας, ὥστε μὴ μόνον ἐκ τῆς χώρας καὶ
 « τῶν ἔξωθεν πόλεων ἐπὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλὴν
 30 « ὅλου τοῦ ἔθνους μετενεγκεῖν τὴν ληστρικὴν τολμάν,
 « ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ ἱερόν. Ὁρμητήριον
 « γοῦν αὐταῖς τοῦτο καὶ καταφυγὴ, ταμιεῖόν τε τῶν
 « ἐφ' ἡμᾶς παρασκευῶν γέγονεν. Ὁ δὲ ὑπὸ τῆς οἰκου-
 « μένης προσκυνοῦμενος χώρος καὶ τοῖς ἀπὸ περάτων
 35 « γῆς ἀλλοφύλοις ἀκοῇ τετιμημένος, ὑπὸ τῶν παρα-
 « γεννηθέντων ἐνθάδε θηρίων καταπατεῖται. Νεα-
 « νιεύονται δ' ἐν ταῖς ἀπογνώσεσιν ἤδη, δῆμους τε δῆ-
 « μοις καὶ πόλεις πόλεσι συγκρούειν, καὶ κατὰ τῶν
 « ἰδίων σπλάγχων τὸ ἔθνος στρατολογεῖν. Ἄνθ' ὧν
 40 « τὸ μὲν κάλλιστον καὶ πρέπον, ὥς ἔφην, ὑμῖν, συνεξ-
 « αῖρειν τοὺς ἀλιτηρίους, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἀπάτης
 « ἀμυνομένους, ὅτι συμμαχούς ἐτόλμησαν καλεῖν οὓς
 « ἔδει τιμωροὺς δεδιέναι. Εἰ δὲ αἰδεῖσθε τὰς τῶν τοι-
 « οῦτων ἐπικλήσεις, ἀλλὰ τοὶ πάρεστι θεμένοις τὰ ὅπλα
 45 « καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν πόλιν σχήματι συγγενῶν,
 « ἀναλαβεῖν τὸ μέσον συμμαχῶν τε καὶ πολεμίων ὄνομα,
 « δικαστὰς γενομένους. Καίτοι λογίσασθε πόσον κερ-
 « δῆσουσιν ἐφ' ὁμολογουμένοις καὶ τηλικούτοις κρινόμε-
 « νοι παρ' ὑμῖν οἱ τοῖς ἀκατακταῖς μηδὲ λόγου με-
 50 « ταδόντες. Λαμβανέτωσαν δ' οὖν ταύτην ἐκ τῆς
 « ὑμετέρας ἀφίξεως τὴν χάριν. Εἰ δὲ οὔτε συναγαν-
 « κτεῖν ἡμῖν οὔτε κρίνειν δοκεῖ, τρίτον ἐστὶ καταλι-
 « πεῖν ἑκατέρους, καὶ μήτε ταῖς ἡμετέραις ἐπεμβαίνειν
 « συμποραῖς μήτε τοῖς ἐπιβούλοις τῆς μητροπόλεως

« nunc resciverunt, quia facinorum supplicia luenda ipsis
 « sunt; at tantisper dum nihil esset quod vererentur, nemo
 « nostrum in proditionis suspicionem veniebat. Sin vero
 « in populum culpam coniciant, dicendum eos palam ea
 « de re deliberasse (nemo enim aberat concilio), adeoque
 « fama manifestior quolibet indicio celerius ad vos perve-
 « nisset. Quid vero? nonne et legatos mittere oportebat
 « ad pactiones sancendas? et quis designatus fuerit, dicant.
 « Sed hæc quidem male pereuntium et instantes pœnas evi-
 « tare cupientium causationes sunt. Quin etiam si civita-
 « tem proditum iri in fatis esset, id quoque ipsos solos qui
 « nos criminantur ausuros esse, quorum facinoribus unum
 « tantum deest malum, proditio. Vos autem oportet, quia
 « semel cum armis adestis, subsidium (quod quidem ju-
 « stissimum est) metropoli ferre, et una nobiscum tyrannos
 « tollere, qui judicia sublatum iverunt, qui calcatis legi-
 « bus res gladiis suis dijudicarunt. Viros quippe nobiles,
 « quos nemo accusavit, ex medio raptos foro vinculis
 « cruciarunt, deinde nihil vocem aut preces eorum mo-
 « rantes neci tradiderunt. Licet autem vobis, non belli
 « lege ingressis, signa et indicia eorum quæ modo dixi
 « intueri, domos rapinis illorum desolatas, peremptorum
 « conjuges et familias veste lugubri indutas, quin et per
 « totam civitatem luctum et lamentationem. Nemo enim
 « reperitur qui impiorum non expertus sit incursus. Quip-
 « pe eo vesanæ insolentiæ devenerunt, ut audaciam latroci-
 « nalem non solum ex provincia et aliis civitatibus in hanc,
 « quæ expressa totius gentis facies est et caput, transfe-
 « rant, verum etiam ex civitate in templum. Hoc nimirum
 « illis receptaculum factum est et perfugium, et promptua-
 « rium eorum quæ in vos comparata sunt. Atque locus
 « qui adoratur per orbem universum, et ab alienigenis usque
 « a terræ finibus fama et traditione honoratur, a feris apud
 « nos natis conculcatur. In rerum etiam desperatione jam
 « exsultant, populum populo, civitatem civitati committi,
 « gentemque exercitum colligere sua viscera dilaniaturum,
 « quum e contra pulcherrimum esset, vosque, ut dixi, de-
 « ceret, nobiscum tollere sceleratos, etiam ob ipsam hanc
 « fraudem illos ulciscentes, quod in auxilium vos vocare
 « ausi fuerint, quos metnere vindices debuissent. Quod-
 « si ejusmodi hominum advocationem reveremini, attamen
 « licet vobis, armis depositis et cognatorum habitu civita-
 « tem ingressis, medium inter hostes atque auxiliares no-
 « men assumere, vosmet judices faciendo. Verum reputate
 « quantum e re illorum erit, de manifestis et tam magnis
 « criminibus apud vos judicio sisti, qui hominibus non ac-
 « cusatis ne verbum quidem facere permiserunt. Ferant
 « igitur hanc ex vestro adventu gratiam. Sin vero neque
 « nobiscum indignari, neque judicare vultis, tertium restat,
 « ut relictis utrisque, nec nostris calamitatibus insultetis
 « nec cum insidiatoribus metropoleos maneat. Nam si

« συμμένειν. Εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα Ῥωμαῖοις
 « ὑποπτεύετε διειλέγχειν τινας, παρατηρεῖν ἔξεστι τὰς
 « ἐφόδους· καὶν τι τῶν διαβεβημένων ἔργων διακαλύ-
 « πτηται, τότε φρουρεῖν τὴν μητρόπολιν ἔλθοντας, κο-
 « λάζειν τε τοὺς αἰτίους πεφωραμένους· οὐ γὰρ ἂν
 « ὑμᾶς φθάσειαν οἱ πολέμιοι τῇ πόλει προσωκημένους.
 « Εἰ δὲ οὐδὲν ὑμῖν τούτων εὐγνωμον ἢ μέτριον δοκεῖ,
 « μὴ θαυμάζετε τὰ κλειθρα τῶν πυλῶν, ἕως ἂν φέρητε
 « τὰ δπλα. »

10 δ'. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε. Τῶν δὲ Ἰδου-
 μαίων οὐδὲν τὸ πλῆθος προσεῖχεν, ἀλλὰ τεθύμωτο μὴ
 τυχόν ἐτοίμης τῆς εἰσόδου· καὶ διηγανάκουν οἱ στρα-
 τηγοὶ πρὸς ἀπόθεσιν τῶν δπλων, αἰγματολόγιον ἡγούμε-
 νοι τὸ κλευνόντων τινῶν αὐτὰ ῥῖψαι. Σίμων δὲ υἱὸς

15 Καθλαῦ τῶν ἡγεμόνων εἰς, μόλις τὸν τῶν οἰκείων κα-
 τασταίλας θόρυβον, καὶ στὰς εἰς ἐπήκοον τοῖς ἀρχιε-
 ρεῦσιν « οὐκέτι θαυμάζειν ἐφ' φρουρουμένων ἐν τῷ ἱερῷ
 τῶν προμάχων τῆς ἐλευθερίας, εἴ γε καὶ τῷ ἔθνει
 κλείουσι τινες ἡδὴ τὴν κοινὴν πόλιν, καὶ Ῥωμαῖοις
 20 μὲν εἰσδέχεσθαι παρασκευάζονται, τάχα καὶ στεφα-
 νώσαντες τὰς πύλας, Ἰδουμαῖοις δὲ ἀπὸ τῶν πύργων
 διαλέγονται, καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας δπλα κελ-
 ελεύουσι ῥῖψαι. Μὴ πιστεύοντες δὲ τοῖς συγγενέσιν
 τὴν τῆς μητροπόλεως φυλακὴν τοὺς αὐτοὺς δικαστὰς
 25 ποιοῦνται τῶν διαφορῶν, καὶ κατηγοροῦντές τινων, ὥς
 ἀποκτείνειαν ἀκρίτους, αὐτοὶ καταδικάζουσι τοῦ τοῦ
 ἔθνους ἀτιμίαν· τὴν γοῦν ἅπασιν τοῖς ἀλλοφύλοις ἀνα-
 πεπετασμένην εἰς θρησκείαν πόλιν τοῖς οἰκείοις νῦν
 ἀποτετελεῖσθαι. Πάνυ γὰρ ἐπὶ σφαγὰς ἐσπεύδουμεν
 30 καὶ τὸν κατὰ τῶν ὁμοφύλων πόλεμον, οἱ δὲ τούτο τα-
 χύναντες, ἵνα ἀτυχήσαντας ὑμᾶς τηρήσωμεν ἐλευθέ-
 ρους. Τοιαῦτα μέντοι καὶ πρὸς τῶν φρουρουμένων
 ἡδίκησθε, καὶ πιθανὰς οὕτως ὑποψίας, οἶμαι, καὶ κατ'
 ἐκείνων συνελέξατε. Ἐπειτα τῶν ἔθδον φρουρᾶ κρα-
 35 τούντες, ὅσοι κήδονται τῶν κοινῶν πραγμάτων, καὶ
 τοῖς συγγενεστάτοις ἔθδον ἀθροῖς ἀποκλείσαντες μὲν
 τὴν πόλιν, ὑβριστικὰ δὲ οὕτω προστάγματα κελεύοντες,
 τυραννεῖσθαι λέγετε, καὶ τὸ τῆς δυναστείας ὄνομα τοῖς
 ὀφ' ὑμῶν τυραννουμένοις περιάπτετε. Τίς ἂν ἐνέγκαι
 40 τὴν εἰρωνείαν τῶν λόγων, ἀφορῶν εἰς τὴν ἐναντιότητα
 τῶν πραγμάτων, εἰ μὴ καὶ νῦν ὑμᾶς ἀποκλείουσιν
 Ἰδουμαῖοι τῆς μητροπόλεως, οὗς αὐτοὶ τῶν πατρίων
 ἱερῶν εἵργετε; Μέλψαιτ' ἂν τις εἰκότως τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ
 45 πολιορκουμένους, ὅτι θαρσήσαντες τοὺς προδότας κολά-
 ζειν, οὗς ὑμεῖς ἄνδρας ἐπισήμους καὶ ἀκατακτάτους
 λέγετε διὰ τὴν κοινωσίαν, οὐκ ἂν ὑμῶν ἤρξαντο, καὶ
 τὰ καιριώτατα τῆς προδοσίας μέρη προαπέκοψαν.
 Ἄλλ' εἰ καὶ οἱ τῆς χρείας ἐγένοντο μαλακώτεροι,
 τηρήσωμεν Ἰδουμαῖοι τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς
 50 κοινῆς πατρίδος προπολεμήσωμεν, ἅμα τοὺς τε ἐξωθεν
 ἐπιόντας καὶ τοὺς ἐνδον προδιόντας ἀμυνόμενοι πολε-
 μίους. Ἐνθάδε πρὸ τῶν τειχῶν μενούμεν ἐν τοῖς
 δπλοις, ἕως ἂν Ῥωμαῖοι κάμωσι προσέχοντες ὑμῖν, ἢ
 ὑμεῖς ἐλευθέρᾳ φρονήσαντες μεταβάλησθε. »

« vel maxime quenquam nostrum suspicamini cum Romanis
 « colloquutum, licet aditus observare, quumque factum ali-
 « quod, quale objicitur, apparuerit, tunc demum venire
 « ut metropolim tueamini, et in criminis convictos animad-
 « vertatis : non enim est ut hostes vos præveniant urbi
 « adeo propinquos. Quod si horum nihil gratum vobis acce-
 « ptumque aut moderatum videatur, ne miremini portas
 « clausas esse, quamdiu arma feratis. »

4. Hujusmodi quidem verba loquebatur Jesus. Idu-
 mæorum autem multitudo nequaquam animum advertebat,
 sed ira incensa erat, quod non paratum habuisset introitum :
 ducesque valde indignabantur arma deponere, captivitatem
 esse existimantes alicujus ad imperium ea projicere. Unus
 autem e ducibus, Sima Cathlæ filius, quum vix suorum tu-
 multum sedasset, et in loco constitisset unde a pontifici-
 bus exaudiri posset, « non jam mirari se ait quod in templo
 obsiderentur libertatis propugnatores, quum nonnulli urbem
 jam claudant universæ genti communem, et Romanos
 quidem, fortasse etiam portis coronatis, recipere parati
 sint, cum Idumæis vero ex turribus colloquantur, eosque
 arma pro libertate capta projicere jubeant. Consanguineis
 autem custodiam metropoleos non credentes, ipsos Idumæos
 controversiarum arbitros fieri volunt, quosdamque accusando,
 quod cives judicio non condemnatos occiderint, ipsi gentem
 omnem ignominia condemnant, ut qui urbem, alienigenis
 universis religionis ergo patentem, cognatis præcluserint.
 Sane enim ad cædes veniebamur et ad gerendum cum
 gentilibus bellum, qui ob hoc adesse properavimus, ut vos
 in adversis servaremus liberos. Pari scilicet modo vos
 etiam hi quos obsidetis læsere, tamque veri similes, ut
 puto, suspiciones in illos quoque collegistis. Deinde ex iis
 qui intus sunt custodia tenentes quibuscunque curæ erat res-
 publica, et urbe genti conjunctissimæ in universum oc-
 clusa, adeoque contumeliose imperata nos facere jubentes,
 dicitis vos tyrannide premi, nomenque dominatus iis, qui
 vos tyrannos patiuntur, imponitis. Quis hanc in verbis cavil-
 lationem ferat, quum omnia contra ac dicitis facta videat,
 nisi et nunc Idumæi vos metropoli excludant, quos ipsi a
 patriis sacris arcetis? Merito quis eos incusaverit qui in
 templo obsidentur, quod quum ausi essent plectere prodito-
 res, quos, ulpote scelerum socios, viros nobiles et ne accu-
 satus quidem perhibetis, non a vobis inceperint et prodito-
 res summos præciderint. Sed licet illi molliores fuerint
 quam oportebat, nos Idumæi domicilium Dei servemus, et
 pro communi patria propugnemus, hostesque, tam foris
 irruentes quam intus prodentes, ulciscamur. Hic ante
 muros armati manebimus, donec aut Romani fessi sint vos
 exspectando, aut vos præ libertatis studio mutemini. »

ε'. Τούτοις τὸ μὲν τῶν Ἰδουμαίων ἐπεδόα πληθος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀθυμῶν ἀνεχώρει, τοὺς μὲν Ἰδουμαίους μὴδὲν φρονούντας ὁρῶν μέτριον, διχόθεν δὲ τὴν πόλιν πολεμουμένην. Ἦν δὲ οὐδὲ τοῖς Ἰδουμαίοις ἐν ἡμέ-
 5 μίᾳ τὰ φρονήματα· καὶ γὰρ τεθύμνωτο πρὸς τὴν ὕβριν εἰρχθέντες τῆς πόλεως, καὶ τὰ τῶν ζηλωτῶν ἰσχυρὰ δοκοῦντες, ὥς οὐδὲν ἐπαμύνοντας ἑώρων, ἠπό-
 ρηντο, καὶ μετενόουν πολλοὶ τὴν ἀφίξιν. Ἡ δὲ αἰδώς τοῦ τέλεον ἀπράκτους ὑποστρέφειν ἐνίκα τὴν μεταμέ-
 10 λειαν, ὥστε μένειν αὐτοὶ πρὸ τοῦ τείχους κακῶς ἀ-
 λιζομένους. (ΙΖ'.) Διὰ γὰρ τῆς νυκτὸς ἀμήχανος ἐκρή-
 γνυται χειμῶν, ἀνεμοὶ τε βίαιοι σὺν ὄμβροις λαβροτά-
 τοις, καὶ συνεχεῖς ἀστραπαί, βρονταὶ τε φρικώδεις, καὶ
 15 μυχήματα σειομένης τῆς γῆς ἐξαΐσια. Πρόδηλον δ'
 ἦν ἐπ' ἀνθρώπων δλέθρῳ τὸ κατὰστημα τῶν δλων
 συγκεχυμένον· καὶ οὐχὶ μικροῦ τις ἂν εἰκάσαι συμ-
 πτώματος τὰ τέρατα.

ς'. Μία δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει
 παρίσθη δόξα, τοῖς μὲν, ὀργίεσθαι τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ
 20 στρατείᾳ καὶ οὐκ ἂν διαφυγεῖν ἐπενεγκόντας ὅπλα τῇ
 μητροπόλει, τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἀνανὸν νενικηκέναι χω-
 ρὶς παρατάξεως, καὶ τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν στρατηγεῖν.
 Κακοὶ δὲ ἦσαν ἅρα τῶν μελλόντων στοχασταί, καὶ
 κατεμαντεύοντο τῶν ἐχθρῶν ἀ τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ἐπ' ἡ-
 25 παθεῖν. Οἱ μὲν γὰρ Ἰδουμαῖοι συσπειραθέντες τοῖς
 σώμασιν ἀλλήλους ἀντέθλαπον, καὶ τοὺς θυροὺς ὑπὲρ
 κεφαλῆς συμφράξαντες ἤττον ἑκακοῦντο τοῖς ἑτοίχοις· οἱ
 δὲ ζηλωταὶ μᾶλλον τοῦ καθ' αὐτοὺς κινδύνου ὑπὲρ ἐκεί-
 νων ἐβασανίζοντο, καὶ συνελθόντες ἐσκόπουον εἴ τινα
 30 μηχανὴν αὐτοῖς ἀμύνους ἐπινοήσκειαν. Τοῖς μὲν ὅν
 θερμοτέροις ἐδόκει μετὰ τῶν ὀπλων βιάζεσθαι τοὺς
 παραφυλάσσοντας· ἔπειτα δὲ εἰσπεσόντας εἰς μέσον
 τῆς πόλεως ἀναφανδὸν ἀνοίγειν τοῖς συμμάχοις τὰς
 35 πύλας· τοὺς τε γὰρ φύλακας εἶξιν πρὸς τὸ ἀδόκητον
 αὐτῶν τετραγαγμένους, ἄλλως τε καὶ τοὺς πλείονας αὐ-
 τῶν ὄντας ἀνόπλους καὶ πολέμων ἀπείρους, καὶ τῶν
 κατὰ τὴν πόλιν δυσσύναχτον ἔσεσθαι τὸ πλῆθος κατει-
 λημμένον ὑπὸ τοῦ χειμῶνος εἰς τὰς οἰκίας. Εἰ δὲ καί
 40 τις γένοιτο κίνδυνος, πρέπειν αὐτοῖς πᾶν ὅτιον παθεῖν,
 ἢ περιδεῖν τοσοῦτον πλῆθος δι' αὐτοὺς αἰσχυρῶς ἀπολ-
 λύμενον. Οἱ δὲ συνετώτεροι βιάζεσθαι μὲν ἀπειγίνο-
 σκον, ὁρῶντες οὐ μόνον τὴν ἑαυτῶν φρουρὰν πληθύου-
 σαν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς πόλεως τείχος διὰ τοὺς Ἰδου-
 45 μίους ἐπιμελῶς φυλασσόμενον, ὥντό τε πανταχοῦ
 τὸν Ἀνανὸν παρῆναι, καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν ἐπισκέ-
 πτεσθαι τὰς φυλακάς. Ὁ δὲ ταῖς μὲν ἄλλαις νυξὶν
 οὕτως εἶχεν, ἀνείθη δὲ κατ' ἐκείνην, οὔτι κατὰ τὴν
 Ἀνάου βραθυμίαν, ἀλλ' ὥς αὐτὸς ἐκείνος ἀπόλοιτο, καὶ
 50 τὸ πλῆθος τῶν φυλάκων, στρατηγούσης τῆς εἰμαρμέ-
 νης ἤδη. Καὶ δὲ τῆς νυκτὸς προκοπτούσης καὶ τοῦ
 χειμῶνος ἐπακμαζόντος κοιμίζει μὲν τοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ
 φρουροὺς, τοῖς ζηλωταῖς δὲ ἐπίνουαν ἐμβάλλει τῶν ἱε-
 ρῶν αἰρόντας πρίωνν ἐκτεμεῖν τοὺς μοχλοὺς τῶν πυ-
 λῶν. Συνήργησε δὲ αὐτοῖς πρὸς τὸ μὴ κατακουσθῆναι

5. His dictis Idumaei quidem acclamabant universi. Jesus autem anxius tristisque discessit, quum Idumaeos nihil moderati sentire, et duplici bello civitatem urgeri videret. Verum nec Idumaeis quiescebant animi: nam indigne ferebant contumeliam, quod essent civitate prohibiti, et, quum zelotarum vires non exiguas esse crediderint, postquam nihil eos sibi auxiliari posse viderunt, in dubio esse coepere, multosque adventus sui poenitebat. Pudor autem nulla re prorsus gesta redeundi poenitudinem superabat, adeo ut illic manere decreverint, licet ante muros male se haberent in castris. (XVII.) Nocte enim gravissima erumpit tempestas, ventusque violentus cum imbre vehementi conjunctus et crebra fulgura, horrendaque tonitrua, et ingentes terrae concussae mugitus. Manifestum vero erat hominum in exitum mundi statum fuisse conturbatum: eratque ut quis conjiceret ea non vulgares portendere calamitates.

6. Una autem tam Idumaeis quam intra urbem positis erat opinio, illis quidem, irasci Deum expeditionis causa, nec se posse evadere qui adversus metropolim arma tulerint, Anano vero suisque, victoriam sibi obtigisse sine praelio, Deumque pro se pugnare. At mali erant profecto futurorum conjectores, et quae sui passuri essent fore vaticinabantur ut hostibus acciderent. Nam Idumaei quidem conglobatis corporibus se invicem refocillabant, conjunctisque super capita clypeis non multum nocebantur pluvia: zelotae autem magis sollicitudine de illis quam suo periculo cruciabantur; atque congregati dispiciebant an quid machinationis excogitari posset quo illis succurrerent. Et fervidioribus quidem visum est armis correptis adortum ire custodes; dein, quum in medium civitatis irruissent, palam auxiliatoribus portas aperire: nam et custodes cessuros esse ex improvise eorum impetu perturbatos, praesertim quod majori ex parte inermes essent minimeque in bellis exercitati; et cives aliquammultos difficulter colligi posse utpote in domos propter tempestatem conclusos. Quin et si quid periculi sit, vel quodvis pati satius esse quam negligere tantam multitudinem ipsorum causa fuede pereuntem. At prudentiores vi quidem rem gerere abnucebant, quod non solum custodiam sibi majorem adhibitam viderent, sed etiam urbis moenia propter Idumaeos diligenter custodita; et ubique adesse Ananum, omnique hora vigilias invisere existimabant. Id quod ceteris quidem noctibus ita fieri solebat, illa vero omissum, non Anani desidia, sed ut ille ipse et custodum manus interirent fati ductu et imperio. Quippe quum multa nox esset et ingravesceret tempestas, dormitum quidem dimittuntur custodes in porticu: zelotis vero cogitatio injicitur ut captis sacrorum serris portarum veces dissecarent. Illis autem plurimum con-

τὸν φόρον ὃ τε τῶν ἀνέμων ἤχος καὶ τὸ τῶν βροντῶν ἐπάλληλον.

ζ'. Διαλαθόντες δὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ παραγίνονται πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ τοῖς αὐτοῖς πρῶσι χρώμενοι τὴν κατὰ τοὺς Ἰδουμαίους ἀνοίγουσι πύλην. Τοῖς δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐμπίπτει ταραχὴ, τοὺς περὶ τὸν Ἄνανον ἐπιχειρεῖν οἰθεῖσι, καὶ πᾶς ἐπὶ τοῦ ξίφους ἔσχε τὴν δεξιὰν ὡς ἀμυνόμενος· ταχέως δὲ γνωρίσαντες τοὺς ἄκοντας εἰσέφεσαν. Εἰ μὲν οὖν ἐτράποντο ἐπὶ τὴν πόλιν, οὐδὲν ἐκώλυεν ἂν ἀπολωλέναι τὸν δῆμον αὐτανδρον, οὕτως εἶχον ὀργῆς· νῦν δὲ πρῶτους τοὺς ζηλωτὰς ἔσπευδον τῆς φρουρᾶς ἐξελεσθαι, δεομένους πολλὰ καὶ τῶν εἰσδεξαμένων, μὴ περιδεῖν δι' οὗς ἤλθον ἐν μέσοις τοῖς δεινοῖς, μηδὲ αὐτοῖς χαλεπώτερον ἐπισεῖσαι τὸν κίνδυνον· τῶν μὲν γὰρ φρουρῶν ἀδόντων βῆδιον αὐτοῖς εἶναι χωρεῖν ἐπὶ τὴν πόλιν· εἰ δὲ ἀπαῖ ταύτην προκινήσειαν, οὐκ ἂν ἔτι ἐκείνων κρατῆσαι· πρὸς γὰρ τὴν αἰσθησιν συντάξασθαι αὐτοὺς καὶ τὰς ἀνόδους ἀπορράξιν.

ΚΕΦ. Ε'.

20 Συνεδόκει ταῦτα τοῖς Ἰδουμαίοις, καὶ διὰ τῆς πόλεως ἀνέβαινον πρὸς τὸ ἱερὸν, μετέωροί τε οἱ ζηλωταὶ τὴν ἀφίξιν αὐτῶν ἐκαράδοκον. Καὶ παριόντων εἰσω καὶ αὐτοὶ θαρροῦντες προήεσαν ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου ἱεροῦ· μυχόντες δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις προσέβαλλον ταῖς φυλακαῖς. Καὶ τινὰς μὲν τῶν προκοιτούντων ἀπέσφαξαν κοιμωμένους, πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐγγρηγορῶτων βοήν διανέστη πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἀρπάζοντες τὰ ὄπλα πρὸς τὴν ἀμυναν ἐχώρουν. Ἐως μὲν οὖν μόνους τοὺς ζηλωτὰς ἐπιχειρεῖν ὑπελάμβανον, ἐθάρρουν 30 ὡς τῷ πλήθει περιεσόμενοι· κατιδόντες δὲ ἔβωθεν ἐπεισεομένους ἄλλους, ἥσθοντο τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἰδουμαίων. Καὶ τὸ μὲν πλεόν αὐτῶν ἅμα ταῖς ψυχαῖς κατέβαλλε τὰ ὄπλα, καὶ πρὸς οἰμωγαῖς ἦν· φραζόμενοι δὲ ὀλίγοι τῶν νέων γενναίως ἐδέχοντο τοὺς 35 Ἰδουμαίους, καὶ μέχρι πολλοῦ τὴν ἀργότεραν πληθύν ἔσκαπον. Οἱ δὲ κραυγῇ διεσήμενον τοῖς κατὰ τὴν πόλιν τὰς συμφοράς. Κάκειναι μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ὡς ἔμαθον εἰσπεπτωκότας τοὺς Ἰδουμαίους, ἄγαν δὲ ἀντεβόων καὶ ἀντωδύροντο, καὶ πολλὰς γυναί- 40 κῶν κωκυτὸς ἠγείρετο, ἐκινδύνουν τε ἕκαστοι τῶν φυλάκων. Οἱ δὲ ζηλωταὶ τοῖς Ἰδουμαίοις συνεπηλάλαζον, καὶ τὴν ἐκ πάντων βοήν ὃ χειμῶν ἐποίει φοβερώτεραν. Ἐφειδόντο τε οὐδενὸς Ἰδουμαῖοι, φύσει τε ὠμότατοι φονεύειν ὄντες καὶ τῷ χειμῶνι κεκακωμένοι 45 κατὰ τῶν ἀποκλεισάντων ἐχρῶντο τοῖς ὅπλοις, ἦσαν δὲ ὅμοιοι τοῖς ἱκετεύουσι καὶ τοῖς ἀμυνομένοις· καὶ πολλοὺς, τὴν τε συγγένειαν ἀναμιμνήσκοντας καὶ δεομένους τοῦ κοινοῦ ἱεροῦ λαβεῖν αἰδῶ, διήλαυνον τοῖς ξίφεσιν. Ἦν δὲ φυγῆς μὲν οὐδεὶς τόπος οὐδὲ σωτηρίας 60 ἔλπις· συνωθούμενοι δὲ περὶ ἀλλήλους κατεκόπτοντο, καὶ τὸ πλεόν ἐκβιαζόμενοι (ὡς οὐκέτι ἦν ὑποχωρήσεως τόπος, ἐπῆεσαν δ' οἱ φονεύοντες) ὑπ' ἀμηχανίας κα-

tulit, ut sonus non audiretur, ventorum fremitus et crebrorum tonitruum fragor.

7. Clam itaque fano egressi ad murum veniunt, iisdemque serris adhibitis portam Idumæos versus aperiant. Illos autem primo quidem occupat pavor, Ananum cum suis moliri aliquid suspicatos; et unusquisque gladium dextra prehendit, eo animo ut vim arceret: his vero qui ad se venerant statim agnitis, introibant. Quodsi tum ad civitatem se vertissent, nihil obstat quominus populus universus interiisset: tanta ira ferebantur; nunc vero ita accidit ut primo zelotas custodia eximere festinarent, etiam iis obnix id postulantibus qui illos intramiserint, ne negligerent malis obsessos quorum gratia venerint, neque his gravius periculum impingerent: captis enim custodibus, nullo negotio posse et ipsos in civitatem impetum facere; sin vero semel ea concitaretur, hand fore ut cives superarentur, quippe qui, si illos senserint, se in aciem collecturi et ascensum illis sint obstructuri.

CAP. V. (XVII.)

Ista iidem Idumæis placebant, ascendebantque in templum per civitatem, et adventum eorum suspensis animis expectabant zelotæ. Quumque ingressi essent, illi etiam e fano interiori confidenter prodierunt, mixtique Idumæis custodes adoriebantur. Et nonnullos quidem excubantium, quos somnus oppresserat, jugularunt, ad clamorem vero expergefectorum omnis excitata est multitudo, armaque non sine stupore corripientes ad sui defensionem properabant. Et quamdiu quidem solos zelotas ipsos aggredi existimarent, animos sumebant, ut qui eos numero superaturi essent: ubi vero foris alios effundi viderunt, Idumæos irrumpisse senserunt. Et major quidem pars eorum arma deponebant simul atque animis dejecti erant, et ad ejulatus se conferebant: pauci vero juvenum muniti fortiter excipiebant Idumæos, diuque inertiores multitudinem protegebant. Alii vero clamore suo iis qui in urbe erant calamitates indicabant. Illorumque auxilio nemo venire ausus est, cognito Idumæos irrumpisse; sed vicissim magnos clamores tollebant et lamentationes, multosque mulierum ululatus edebatur; et unusquisque custodum in periculo erant. Zelotæ autem una cum Idumæis clamorem sustulerunt, magisque horribiles tempestas faciebat omnium vociferationes. Ac nemini parcebat Idumæi, utpote naturæ immanitate proni ad cædes, et ex tempestate male habiti arma in eos vertebant qui ipsos excluderant, itidemque infensi erant supplicanti- bus et pugnanti- bus; et multos, tam cognationis eos admonentes quam orantes ut commune fanum revererentur, gladiis transfigebant. Nullus autem fugæ quidem locus erat, neque salutis spes: eundem vero in locum coacti concidebantur, majorique ex parte eo vi compulsi, quum non esset quo se reciperent, et in eos irruerent interfectores, etiam præ consilii inopia in civitatem se precipitabant,

τεκρήμνιζον ἑαυτοὺς εἰς τὴν πόλιν, οἰκτρότερον ἔμοιγε δοκεῖ οὗ διέφρυγον θλέθρου τὸν αὐθαίρετον ὑπομένοντες. Ἐπεκλύσθη δὲ τὸ ἐξῶθεν ἱερὸν πᾶν αἵματι, καὶ νεκροὺς ὀκτακισχιλίους καὶ πεντακοσίους ἡ ἡμέρα κα-
6 τελάμβανεν.

(ΙΗ'). β'. Οὐκ ἐκορέσθησαν δὲ τούτοις οἱ θυμοὶ τῶν Ἰδουμαίων, ἀλλ' ἐπὶ τὴν πόλιν τραπόμενοι πᾶσαν μὲν οἰκίαν διήρπαζον, ἔκτεινον δὲ τὸν περιτυχόντα. Καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτοῖς ἐδόκει παρανάλωμα, τοὺς δ' ἀρχιερεῖς ἀνεζήτουν, καὶ κατ' ἐκείνων ἦν τοῖς πλείστοις ἡ φορὰ, ταχέως δὲ ἄλόντες διεφθείροντο, καὶ τοῖς νε-
10 κροῖς αὐτῶν ἐπιστάντες, τὸν μὲν Ἀνανὸν τῆς πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίας, τὸν δὲ Ἰησοῦν τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους λόγων ἐπέσκαυον. Προῆλθον δὲ εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας,
15 ὥστε καὶ ἀτάφους ῥίψαι, καίτοι τοσαύτην Ἰουδαίων περὶ τὰς ταφὰς πρόνοιαν πεποιημένων, ὥστε καὶ τοὺς ἐκ καταδίκης ἀνασταυρουμένους πρὸ δύντος ἡλίου καθελεῖν τε καὶ θάπτειν. Οὐκ ἂν ἁμάρτοίμι δὲ εἰπὼν ἀλώσεως ἄρξαι τῇ πόλει τὸν Ἀνάου θάνατον, καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀνατραπῆναι τὸ τεῖχος, καὶ δια-
20 φθαρῆναι τὰ πράγματα Ἰουδαίους, ἐν ᾗ τὸν ἀρχιερέα καὶ ἡγεμόνα τῆς ἰδίας σωτηρίας αὐτῶν ἐπὶ μέσης τῆς πόλεως εἶδον ἀπεσπαγμένον. Ἦν γὰρ δὴ τὰ τε ἄλλα σεμνὸς δ' ἀνὴρ καὶ δικαιοτάτος, καὶ παρὰ τὸν ὄγκον τῆς
25 τε εὐγενείας καὶ τῆς ἀξίας καὶ ἧς εἶχε τιμῆς ἡγαπηκῶς τὸ ἰσότημον καὶ πρὸς τοὺς ταπεινοτάτους· φιλελεύθερος δὲ ἐκτόπως, καὶ δημοκρατίας ἐραστής, πρὸς τὴν τῶν ἰδίων λυσιστελῶν τὰ κοινῇ συμφέροντα αἰετὶ τιθέμενος, καὶ περὶ πάντων ποιούμενος τὴν εἰρήνην (ἅμα γὰρ
30 ᾗδει τὰ Ῥωμαίων), προσκοπούμενος δὲ ὑπ' ἀνάγκης καὶ κατὰ τὸν πόλεμον, ὅπως, εἰ μὴ διαλύσαιντο Ἰουδαῖοι δεξιῶς, διαφθείροντο. Καθόλου δὲ εἰπεῖν, ζώντος Ἀνάου, πάντως ἂν διελύθησαν. Δεινὸς γὰρ ἦν εἰπεῖν τε καὶ πείσαι τὸν δῆμον· ἥδη δ' εἰ ἐχελεῖρτο
35 καὶ τοὺς ἐμποδίζοντας, ἢ πολεμοῦντας· πλείστην ἂν τριβὴν Ῥωμαῖοι παρέσχον ὑπὸ τοιούτῳ στρατηγῷ. Παρίζευτο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Ἰησοῦς, αὐτοῦ μὲν λειπό-
40 μενος κατὰ σύγκρισιν, προῦχων δὲ τῶν ἄλλων. Ἄλλ', οἶμαι, κατακρίνας ὁ Θεὸς ὡς μεμιασμένης τῆς πόλεως ἀπώλειαν, καὶ πυρὶ βουλούμενος ἐκκαθαρθῆναι τὰ ἅγια, τοὺς ἀντεχομένους αὐτῶν καὶ φιλοστοργοῦντας περιέκο-
πεν. Οἱ δὲ πρὸ ὀλίγου τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα περικείμενοι, καὶ τῆς κοσμικῆς θρησκείας κατάρχοντες, προσκυνού-
45 μνοι τε τοῖς ἐκ τῆς οἰκουμένης παραβάλλουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐρριμμένοι γυμνοὶ, βορὰ κυνῶν καὶ θηρίων, ἐβλέποντο. Αὐτὴν ἐπ' ἐκείνους στενάξαι ἂν τοῖς ἀνδράσι δοκῇ τὴν ἀρετὴν, ὀλοφυρομένην ὅτι τοσοῦτον ἦ-
τητο τῆς κακίας. Ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν Ἀνάου καὶ Ἰη-
50 σοῦ τέλος τοιοῦτον ἀπέβη.

(ΙΘ'). γ'. Μετὰ δὲ ἐκείνους οἱ τε ζηλωταὶ καὶ τῶν Ἰδουμαίων τὸ πλῆθος τὸν λαὸν, ὥσπερ ἀνοσίων ζῶων ἀγέλην ἐπιόντες, ἔσφαζον. Καὶ τὸ μὲν εἰκαῖον ἐφ' οὗ καταληφθεὶς τόπου διεφθείρετο, τοὺς δὲ εὐγενεῖς καὶ νέους συλλαμβάνοντες εἰς εἰρκτὴν κατέκλειον δεδεμέ-

exitium voluntarium subeuntes eo quod effugiebant, ut mihi videtur, miserabilius. Templum autem omne exterius sanguine inundabatur, quumque dies illucesceret, inventa sunt caesorum octo millia et quingenti viri.

(XVIII.) 2. Istis vero non satiati erant Idumaei ira accensi, sed in urbem conversi domos omnes diripiebant, et obvium quemque perimebant. Et ceterae quidem multitudinis eadem supervacaneam ducebant, pontifices vero perquirebant, et in illos plerique impetu ferebantur, captosque statim occidebant; quumque super eorum cadavera constitissent, nunc Anano populi benevolentiam, nunc Jesu quae de muro dixerat exprobrabant. Eo autem impietatis processerunt, ut etiam insepultos eos abjecerint, quanquam tanta Judaeis erat cura sepulturae, ut etiam post damnationem cruci affixos ante solis occasum tollerent et humarent. Non autem erraverim, si initium urbis excidii ab Anani morte factum esse dixerō, et ab illo inde die muros everti remque publicam Judaeorum pessumdari coeptam, quo pontificem qui praerat eorum saluti in media civitate trucidatum videntur. Erat autem et alias vir venerabilis summeque justus, et praeter nobilitatis et dignitatis et honorum quibus auctus erat amplitudinem, se aequabilem et infimis parem praestare amaverat; porro libertatis supra modum fautor, popularisque regiminis amator, et bonum publicum iis quae sibimet prodesse semper praeferebat; et pacem maximi faciens, ut qui norit Romanos non posse expugnari, ac prospexerit necesse esse ut bello perirent, nisi res cum Romanis solleter componerent, Judaei. Ne multa, si vixisset Ananus, haud dubie ad compositionem res venissent. Nam plurimum dicendo valebat, et ad populum persuadendum; jamque si eos etiam subegisset qui ipsi impedimento erant, aut belli desiderio tenebantur, multum negotii sub ejusmodi duce facessissent Romanis. Huic junctus erat Jesus, illo quidem, si conferantur, inferior, ceteris vero praestantior. At certe Deum puto, quum urbem pollutam exitio dare decerneret, flammisque loca sancta purgari vellet, consulto defensores eorum quique ea diligenter amputasse. Itaque qui paulo ante veste sacra amicti et publicae religioni praerant, et ex terrarum orbe in urbem commeantibus venerabiles habebantur, nudi, foras ejecti in canum et ferarum escam, conspiciebantur. Virtus ipsa mihi visa est super viris istis gemuisse, cum lamentatione quod adeo victa esset a malitia. At enim Ananus quidem et Jesus vitae exitum hujusmodi habuerunt.

(XIX.) 3. Post illos vero multi tam zelotae quam Idumaei populum veluti animalium profanorum gregem adorti jugulabant. Et vulgus quidem, ubicunque deprehensum, trucidabatur; nobiles vero et adolescentes quotquot caperent vinclos in carcerem concludebant, fore sperantes ut nonnullos nece

νοὺς, κατ' ἐλπίδα τοῦ προστεθήσεσθαι τινὰς αὐτοῖς τὴν ἀναίρεσιν ὑπερτιθέμενοι. Προσέσχε δὲ οὐδείς, ἀλλὰ πάντες τοῦ τάξασθαι μετὰ τῶν πονηρῶν κατὰ τῆς πατρίδος προείλοντο τὸν θάνατον. Δεινὰς δὲ τῆς ἀρνήσεως αἰκίας ὑπέμενον, μαστιγούμενοι τε καὶ στρεβλοῦμενοι· μετὰ δὲ τὸ μηκέτ' ἀρκεῖν τὸ σῶμα ταῖς βασάνοις μόλις ἤξιούντο τοῦ ξίφους. Οἱ συλληφθέντες δὲ μεθ' ἡμέραν ἀνηροῦντο νύκτωρ καὶ τοὺς νεκροὺς ἐκφοροῦντες ἐρρίπτουν, ὡς ἑτέροις εἰη δεσμώταις τόπος. Ἦν δὲ τοσαύτη τοῦ δήμου κατάπληξις, ὡς μηδὲνα τολμήσαι μήτε κλαίειν φανερώς τὸν προσήκοντα νεκρὸν μήτε θάπτειν, ἀλλὰ λαθραῖα μὲν ἦν αὐτῶν κατακεκλεισμένων τὰ δάκρυα καὶ μετὰ περισκέψεως, μή τις ἐπακούσῃ τῶν ἐχθρῶν, ἔστανον· ἴσα γὰρ τοῖς πενθουμένοις ὁ πενθήσας εὐθὺς ἐπάσχε. Νύκτωρ δὲ κόνιν αἶροντες χερσὶν ὀλίγην ἐπερρίπτουν τοῖς σώμασι, καὶ μεθ' ἡμέραν εἰ τις παράβολος. Μύριοι δὲ καὶ δισχίλιοι τῶν εὐγενῶν νέων οὕτω διεσθάρησαν.

δ'. Οἱ δὲ ἤδη διαμεισχηκότες τὸ φρονεῦειν ἀνέδην εἰς ῥωνεύοντο δικαστήρια καὶ κρίσεις. Καὶ δὴ τίνα τῶν ἐπιφανιστάτων ἀποκτείναι προθέμενοι Ζαχαρίαν υἱὸν Βαρούχου (παρώξυνε δ' αὐτοὺς τὸ λίαν τάνδρὸς μισοπόνηρον καὶ φιλελεύθερον· ἦν δὲ καὶ πλούσιος, ὥστε μὴ μόνον ἐλπίζειν τὴν ἀρπαγὴν τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ προσ-
 25 ἀποσκευάσεσθαι δυνατόν ἀνθρωπὸν εἰς τὴν αὐτῶν κατάλυσιν), συγκαλοῦσιν ἐξ ἐπιτάγματος ἐβδομήκοντα τῶν ἐν τέλει δημοτῶν, εἰς σχῆμα δικαστῶν ἔρμουν ἐξουσίας· καὶ τοῦ Ζαχαρίου κατηγοροῦν ὡς ἐνδοδοῖη τὰ πράγματα Ῥωμαίοις, καὶ περὶ προδοσίας διαπέμψαι τὸ πρὸς Οὐεσπασιανόν. Ἦν δὲ οὔτε ἀλεγχός τις τῶν κατηγορουμένων οὔτε τεκμήριον, ἀλλ' αὐτοὶ πεπεισθαι καλῶς ἔφασαν, καὶ τοῦτ' εἶναι πίστιν τῆς ἀληθείας ἡ-
 30 ξίου. Ὁ γὰρ μὲν Ζαχαρίας συνιδὼν μηδεμίαν αὐτῷ καταλειπομένην σωτηρίαν ἐλπίδα (κεκληθῆσθαι γὰρ κατ' ἐνέδραν εἰς εἰρκτὴν, οὐκ ἐπὶ δικαστήριον), ἐποίησατο τὴν τοῦ ζῆν ἀπόγνωσιν οὐκ ἀπάρρησίαν, ἀλλὰ καταστάς τὸ μὲν πιθανόν τῶν κατηγορουμένων διεχλεύασε, καὶ διὰ βραχείων ἀπελύσατο τὰς ἐπιφερομένας αἰτίας. Εἴτα δὲ τὸν λόγον εἰς τοὺς κατηγοροὺς ἀποστρέψας ἐξῆς πάσας
 40 αὐτῶν διεξήκει τὰς παρανομίας, καὶ πολλὰ περὶ τῆς συγχύσεως κατωλοφύρατο τῶν πραγμάτων. Οἱ ζηλωταὶ δὲ ἐθορύβουν καὶ μόλις τῶν ξιφῶν ἀπεκράτουν, τὸ σχῆμα καὶ τὴν εἰρωνείαν τοῦ δικαστηρίου μέχρι τέλους παιζαὶ προαιρούμενοι, καὶ ἄλλως πειράσαι θέλον-
 45 τες τοὺς δικαστάς, εἰ παρὰ τὸν αὐτῶν κίνδυνον μνησθήσονται τοῦ δικαίου. Φέρουσι δ' οἱ ἐβδομήκοντα τῷ κρινόμενῳ τὰς ψήφους ἀπολύσεως, καὶ σὺν αὐτῷ προείλοντο τεθνάναι μᾶλλον ἢ τῆς ἀναιρέσεως αὐτοῦ λαβεῖν τὴν ἐπιγραφὴν. Ἡρῶη δὲ βοῇ τῶν ζηλωτῶν πρὸς τὴν
 50 ἀπόλυσιν, καὶ πάντων μὲν ἦν ἀγανάκτησις ἐπὶ τοῖς δικασταῖς, ὡς μὴ συνιέειν τὴν εἰρωνείαν τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἐξουσίας· δύο δὲ τῶν τολμηροτάτων προσπεσόντες ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ διαφθείρουσι τὸν Ζαχαρίαν, καὶ πεσόντι ἐπιχευάζοντες ἔφασαν, «καὶ παρ' ἡμῶν τὴν ψῆφον

dilata sibi adjungerent. At nemo illis auscultabat, sed mori omnes malebant quam in improbis numerari contra patriam conspirantibus. Graves autem angores sustinebant quod ab illis stare recusarent, flagris et tormentis vexati: quumque corpus non amplius ferendo esset cruciatus, vix eos dignati sunt gladio. Quos vero die cepissent, nocte interficiebant, mortuosque efferentes foras projiciebant, ut locus esset aliis in vincula coniectis. Tantus autem populum pavor occupaverat atque formido, ut nec ausus esset quicumque affines mortuos palam deslere, neque sepelire; sed occultæ quidem erant concludorum lacrimæ, neque gemitabant nisi cautione adhibita, ne quis inimicorum eos audiret: paria namque his quos lugebant illico patiebantur qui luctus edidissent. Nocte vero terram exiguum manibus sublatam corporibus injiciebant, et interdum si quis fortius fuisset animatus. Atque duodecim millia nobilium juvenum ad hunc modum perierunt.

4. Illi autem jam cædes confertas perosi judicum consensus judiciumque per irrisionem agebant. Itaque quum illustrum quendam Zachariam Baruchi filium interficere sibi proposuissent (illos enim irritabat quod malitiam odio haberet et libertatem amaret; itemque locuples erat, ut non solum fortunarum ejus direptionem sperarent, sed et virum e medio tollerent, qui ad illorum potestatem evertendam plurimum conferre potuit), convocant ex præcepto septuaginta e plebeiorum primoribus judicum specie absque auctoritate, et Zachariam accusant, ut qui vellet res eorum prodere Romanis, et ad Vespasianum prodicionis causa niserit. Quorum autem accusabatur nec probatio erat ulla nec indicium, sed de illis sibi plane persuasum esse dixerunt, atque hoc satis esse volebant ad fidem veritati impetrandam. Zacharias autem, quum intellexisset nullam sibi relictam esse salutis spem, ut qui per insidias in carcerem accitus esset, non ad judicium, in vitæ desperatione dicendi libertate non abstinuit, sed in medio constitutus, verisimilitudinem eorum de quibus accusabatur irrisit, paucisque objecta sibi crimina diluit. Deinde oratione in accusatores conversa, omnes eorum iniquitates ordine persequitur, multumque lamentatus est rerum perturbationem. Zelotæ autem obstrepebant, et vix a gladiis temperabant, speciem et simulationem judicii ad finem agere cupientes, et judices insuper experiri volentes, an quum in periculo versentur, justitiæ forent memores. Septuaginta vero vocatum in judicium sententiis suis absolvunt, et cum eo mori maluerunt quam ut sibi interitus ejus adscriberetur. Illo autem absoluto clamor sublatus est a zelotis, et universi judicibus irascebantur, ut qui simulationem datæ sibi potestatis non intelligerent: duo vero ex audacissimis Zachariam in medio templo adorti interficiunt, cæsoque illu-

« ἔχεις, καὶ βεβαιότεραν ἀπολύειν » ῥίπτουσι τε αὐτὸν εὐθέως ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατὰ τῆς ὑποκειμένης φάραγγος. Τούτους δὲ δικαστὰς πρὸς ὕβριν ἀπεστραμμένοις τοῖς ξίφεσι τύπτοντες ἐξέωσαν τοῦ περιβόλου, δι' ἐν τούτῳ φεισά-
 5 μνοι τῆς σφαγῆς αὐτῶν, ἵνα σκεδασθέντες ἀνὰ τὴν πόλιν ἄγγελοι πᾶσι τῆς δουλείας γένωνται.

(Κ'). ε'. Τοῖς δὲ Ἰδουμαίοις ἤδη τῆς παρουσίας μετέ-
 μελῃ καὶ προσίστατο τὰ πραττόμενα. Συναγαγὼν δὲ αὐ-
 10 τούς τις ἀπὸ τῶν ζηλωτῶν κατ' ἰδίαν ἔλθων ἐνεδείκνυτο τὰ συμπαρονομηθέντα τοῖς καλέσαι, καὶ τὰ κατὰ τῆς μητροπόλεως διεξήκει. « παρατάσσεσθαι μὲν γὰρ ὡς ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων προδομένης Ῥωμαίοις τῆς μητροπόλεως, ἠύρηκέναι δὲ προδοσίας μὲν τεκμήριον οὐδὲν, τοὺς δὲ ἐκείνην ὑποκρινομένους φυλάττεσθαι
 15 καὶ πολέμου καὶ τυραννίδος ἔργα τολμῶντας. Προσήκειν μὲν οὖν αὐτοῖς διακωλύειν ἀπ' ἀρχῆς· ἐπειδὴ δ' ἄπαξ εἰς κοινωνίαν ἐμφυλίου φόνου προσέπεσον, ὅρον γοῦν ἐπιθεῖναι τοῖς ἀμαρτήμασι, καὶ μὴ παραμένειν χορηγοῦντας ἰσχὺν τοῖς καταλύσαι τὰ πάτρια.
 20 Καὶ γὰρ εἰ τινες χαλεπαίνουνσι τῇ κλεισθῆναι τὰς πύλας καὶ τὴν εἰσοδόν, ἀλλὰ τοὺς εἰρηντας τιτιμωρησθαι, καὶ τεθνάναι μὲν Ἄνανον, διεφθάρθαι δὲ ἐπὶ μιᾷς νυκτὸς ὀλίγου δεῖν πάντα τὸν δῆμον. Ἐφ' οἷς τῶν μὲν οἰκείων πολλοὺς αἰσθάνεσθαι μετανοοῦντας,
 25 τῶν ἐπιχλεσαμένων δὲ ὄρῃν ἀμετρον τὴν ὠμότητα, μηδὲ δι' οὗς ἐσώθησαν αἰδουμένων. Ἐν ὁμῇσι γοῦν τῶν συμμάχων τὰ αἰχίστα τολμᾶν, καὶ τὰς ἐκείνων παρανομίας Ἰδουμαίοις προσάπτεσθαι, μέ-
 30 χρις ἂν μήτε κωλύη τις μήτε χωρίζηται τῶν δρωμένων. Δεῖν οὖν (ἐπειδὴ διαβολὴ μὲν πέφηνε τὰ τῆς προδοσίας, ἔφοδος δὲ Ῥωμαίων οὐδεμία προσδοκᾶται, δυναστεία τε ἐπιτετελείχεται τῇ πόλει δυσκατάλυτος) αὐτοὺς ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου, καὶ τοῦ μὴ κοινωνεῖν τοῖς φαύλοις ἀπάντων ἀπολογῆσθαι περὶ ὧν φενα-
 35 κισθέντες μετὰσχουν. »

ΚΕΦ. Ζ'.

Τούτοις δὲ πεισθέντες οἱ Ἰδουμαῖοι, πρῶτον μὲν λύουσι τοὺς ἐν τοῖς δεσμητηρίοις, περὶ δισχιλίους δη-
 μότας· οἱ παραχρῆμα φυγόντες ἐκ τῆς πόλεως ἀφικνου-
 40 νται πρὸς Σίμωνα, περὶ οὗ μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν. ἔπειτα ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. Καὶ συνέβη τὸν χωρισμὸν αὐτῶν γενέσθαι παρὰ δόξαν ἀμφοτέροις. Ὅ τε γὰρ δῆμος ἀγνοῶν τὴν μετάνοιαν ἐθάρρησε πρὸς ὀλίγον, ὡς ἐχθρῶν κεκουφισμένος, οἱ τε
 45 ζηλωταὶ μᾶλλον ἐπανίστησαν, οὐχ ὡς ὑπὸ συμμάχων καταλειφθέντες, ἀλλ' ἀπηλλαγμένοι τῶν δυσωπούντων καὶ διατρεπόντων παρανομεῖν. Οὐκέτι γοῦν μέλλησις ἢ σέψις ἦν τῶν ἀδικημάτων, ἀλλ' ὀξυτάταις μὲν ἐχρῶντο ταῖς ἐπινοαῖς εἰς ἑκαστα, τὰ δοχθέντα δὲ τά-
 50 χιον καὶ τῆς ἐπινοίας ἐνήργουν. Μάλιστα δ' ἐπ' ἀν-
 50 δρεῖαν τε καὶ εὐγένειαν ἐφόνων, τὴν μὲν φθόνην λυμαι-
 νόμενοι, τὸ δὲ γενναῖον δεῖ· μόνην γὰρ αὐτῶν ἀσφα-
 λειαν ὑπελάμβανον, τὸ μηδένα τῶν δυνατῶν καταλι-

centes dicebant, « et a nobis suffragium habes, firmioremque « absolutionem » : eumque statim de templo in subjectam vallem projiciunt. Judices autem in contumeliam gladiatorum dorsis ferientes templi ambitu pepulerunt, quum ob hoc unum ab illorum caede abstinuissent, ut per civitatem dis-
 5 jecti apud omnes fierent servitutis nuncii.

(XX.) 5. Verum Idumæos jam se venisse pœnitebat, eisque displicebant quæ facta erant. Quum autem congregati es-
 sent a quodam zelota, qui ad eos clam venerat, hic omnia indicabat quæ nefarie fecerint una cum iis qui ipsos acci-
 verint, quæque contra metropolim gesta fuerint oratione persequabatur : « arma quippe eos cepisse, quasi metropo-
 lis a pontificibus proderetur Romanis, reperisse autem nullum proditiōis indicium : illos vero qui eam finxerint ab ipsis defendi, et belli facinora patrare ausos et tyran-
 nidis. Et ipsorum quidem fuisse ab initio eos prohibere : quoniam vero acciderit ut cædis civilis aliquando cum illis participes essent, jam peccandi finem facere eos oportere, neque longius manere ad vires illis suppeditandas qui res patrias perditum iverint. Nam si qui portas sibi occlusas introitumque in urbem obstructum graviter ferant, pœnas ab illis qui ipsos excluderint esse repetitas, atque obliasse quidem Ananum, una vero nocte populum fere omnem esse consumptum. Quarum rerum multos e suis pœnitere ipsos sentire, pariterque videre immanem illorum crudelitatem qui ipsos acciverint, ne servatores quidem suos reverentium. Adeoque dum in auxiliorum conspectu fœdissima facere non dubitent, illorum quoque injurias Idumæis impu-
 20 tati, quam diu nemo illis obsistat aut a perpetratis se absteineat. Debere igitur (quoniam certum sit improbe conficta esse omnia de proditiōe, neque Romanorum expectari adventum, urbemque munitam esse potentia expugnati difficili) ipsos domum discedere, et deserendo malorum societatem sese excusatum ire de omnibus quorum participes se fecerint ab illis decepti. »

CAP. VI. (XX.)

Istis inducti Idumæi primum quidem eos qui erant in custodiis solvunt, ad duo circiter millia popularium, qui statim relicta civitate ad Simonem se conferunt, de quo paullo infra dicemus : deinde domum ex Hierosolymis abie-
 40 runt. Atque eorum discessus utrisque improvisus accidit et inopinatus. Nam et populus, nescii quod illos factorum pœnituerit, ad breve tempus fiduciam sumpserunt, quasi inimicis levati : et zelotæ eo magis ex adverso insurrexe-
 45 runt, quasi ab auxiliariis non deserti essent, sed ab iis liberati, qui eorum retunderent reprimerentque insolentiam. Itaque non mora aliqua interposita aut deliberatione injurias faciebant, sed summam celeritatem adhibentes in sin-
 50 gulis excogitandis, quicquid illis visum est ipsa cogitatione citius peragebant. Maxime autem virorum fortium atque nobilium cædem sillebant; hos quidem exitio dantes ex in-
 50 vidia, illos vero præ metu : haud aliam enim sibi securi-
 tatem fore existimabant quam ut nemo ex optimatibus su-

πείν. Ἀνθρώποι γοῦν σὺν πολλοῖς ἑτέροις καὶ Γωρίων, ἀξιώματι μὲν καὶ γένει προὔγων, δημοκρατικῶς δὲ καὶ φρονήματος ἐλευθερίου μεστός, εἰ καὶ τις ἕτερος Ἰουδαίων. Ἀπόλεσε δ' αὐτὸν ἡ παρρησία μάλιστα πρὸς τοὺς ἄλλους πλεονεκτήμασιν. Οὐδὲ ὁ Περαιτῆς Νίγερ αὐτῶν τὰς χεῖρας διέφυγεν, ἀνὴρ ἄριστος ἐν τοῖς πρὸς Ῥωμαίους πολέμοις γενόμενος· ὃς καὶ βοῶν πολλάκις τὰς τε ὠτειλὰς ἐπιδεικνύς διὰ μέσης ἐσύρετο τῆς πόλεως. Ἐπεὶ δὲ ἔξω τῶν πυλῶν ἦκτο, τὴν σωτηρίαν ἀπογνοὺς περὶ ταφῆς ἐκέντευεν· οἱ δὲ προαπειλήσαντες ἦς ἐπεθύμει μάλιστα γῆς μὴ μεταδώσειν αὐτῷ τὸν φόνον ἐνήργουν. Ἀναιρούμενος δὲ ὁ Νίγερ τιμωροὺς Ῥωμαίους αὐτοῖς ἐπιδράσατο, λιμὸν τε καὶ λοιμὸν ἐπὶ τῇ πόλει καὶ πρὸς ἅπασιν τὰς ἀλλήλων χεῖρας.

15 Ὅσα δὲ πάντα κατὰ τῶν ἀσθεῶν ἐκύρωσεν ὁ Θεός, καὶ τὸ δικαιότατον, ὅτι γεύσασθαι τῆς ἀλλήλων ἀπονοίας ἐμέλλον οὐκ εἰς μακρὰν στασιάσαντες. Νίγερ μὲν οὖν ἀνηρημένους τοὺς περὶ τῆς καταλύσεως αὐτῶν φόβους ἐπεκούφισε. Τοῦ λαοῦ δὲ μέρος οὐδὲν ἦν, ὃ μὴ πρὸς ἀπούλειαν ἐπενεοῖτο πρόφασις. Τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν διενεχθέν τι πάλαι διέφθαρτο, τὸ δὲ μὴ προσκρούσαν κατ' εἰρήνην ἐπικαίρους ἐλάμβανε τὰς αἰτίας· καὶ ὁ μὲν μηδὲ ὅλως αὐτοῖς προσίων ὡς ὑπερήφανος, ὁ προσίων δὲ μετὰ παρρησίας ὡς καταπρονῶν, ὁ θεράπευον δὲ ὡς ἐπίβουλος ὑπωπτεύετο. Μία τ' ἦν τῶν τε μεγίστων καὶ τῶν μετριωτάτων ἐγκλημάτων τιμωρία, θάνατος· καὶ διέφυγεν οὐδεὶς, εἰ μὴ σφόδρα τις ἦν ταπεινός, ἢ δι' ἀγένειαν, ἢ διὰ τύχην.

(ΚΑ'). β'. Ῥωμαίων δὲ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἡγεμόνες, ἔρμαιον ἡγούμενοι τὴν στάσιν τῶν πολεμίων, ὥρμητο πρὸς τὴν πόλιν, καὶ τὸν Οὐεσπασιανὸν ἡπειγον ὡς ἀνδρα κύριον τῶν ὄλων, φάμενοι πρόνοιαν Θεοῦ σύμμαχον σφίσι τῇ τετραφθαι τοὺς ἐχθροὺς κατ' ἀλλήλων· εἶναι μέντοι τὴν βοήθην ὀφείλει, καὶ ταχέως Ἰουδαίους δμολογήσειν, ἢ κοπιήσαντας ἐν τοῖς ἐμφυλίοις κακοῖς, ἢ μετανοήσαντας. Οὐεσπασιανὸς δὲ πλείστον αὐτοὺς ἔφη τοῦ δέοντος ἁμαρτάνειν, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ χειρῶν τε καὶ ὀπλῶν ἐπίδειξιν ποιήσασθαι γλιχομένους οὐκ ἀκινδύνον, ἀλλὰ μὴ τὸ συμφέρον καὶ τὸ ἀσφαλὲς σκοποῦντας.

40 «Εἰ μὲν γὰρ εὐθέως ὁρμήσαιεν ἐπὶ τὴν πόλιν, αἵτιοι ὁμονοίας ἔσεσθαι τοῖς πολεμίοις, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν ἀκμάζουσιν ἐπ' αὐτοὺς ἐπιστρέφειν· εἰ δὲ περιμένοιν, ὀλιγωτέροις χρήσεσθαι, δαπανηθεῖσιν ἐν τῇ στάσει. Στρατηγεῖν μὲν γὰρ ἄμεινον αὐτοῦ τὸν Θεόν, ἀκονίτι Ἰουδαίους Ῥωμαίους παραδιδόντα, καὶ τὴν νίκην ἀκινδύνως τῇ στρατιᾷ χαρίζομενον. Ὡστε χρῆναι διαφθειρομένων χερσὶν οἰκείαις τῶν ἐχθρῶν, καὶ τῷ μεγίστῳ κακῷ στάσει χρωμένων, θεατὰς μᾶλλον αὐτοὺς ἀποκαθῆσθαι τῶν κινδύνων ἢ θανατοῦσιν ἀνθρώπων καὶ λευσοσηχόσι κατ' ἀλλήλων χεῖρα μίσγειν. Εἰ δὲ τις οἰεταὶ τὴν ὁδὸν τῆς νίκης ἐυλοτέραν ἔσεσθαι δίχα μάχης, γνώτω τοῦ διὰ τῶν ὀπλῶν σφαλεροῦ τὸ μεθ' ἡσυχίας κατόρθωμα λυσιτελέστερον. Καὶ γὰρ οὐχ ἥττον εὐκλεεῖς οἰεσθαι χρῆ τῶν κατὰ χεῖρα λαμ-

pereset. Itaque occisus est cum multis aliis Gorion, dignitate quidem et genere præstans, popularis vero regiminis fautor, animoque de libertate sollicito præditus, si quis alius e Judæis. Eum autem inter cetera quibus eminebat maxime perdidit loquendi libertas. Neque Niger Peraita manus eorum effugit, vir qui in bellis contra Romanos strenuissime se gessit. Ille, licet clamorem sæpe tolleret, et vulnerum cicatrices ostenderet, per mediam civitatem trahabatur. Postquam vero se extra portas duci videret, desperata salute, orabat atque obsecrabat ut sepulturæ mandaretur: illi autem, quum prius minas jactassent, se eum humari (id quod maxime desiderabat) non passuros esse, cædem efficiebant. Verum quum in eo esset Niger ut occideretur, Romanos eis ultores imprecatus est, et ut præter bellum accederet fames et pestilentia, et ad hæc omnia ut mutuis ipsorum manibus caderent. Quæ sane universa contra improbos rata habuit Deus, et, quod justissimum, effecit ut non multo post orta dissensione sui ipsorum amentiam invicem experturi essent. Et Niger quidem occisus metu eos levavit ne tolleretur ipsorum potestas. Plebis autem pars nulla erat, cujus ad interitum non aliqua exco-gitaretur occasio. Nam alii quidem, quod jam dudum ipsorum aliquibus restitissent, interempti erant: aliis vero, qui nihil pacis tempore offenderant, prout commodum visum est, affingebantur crimina: et qui eos quidem omnino non adiret, pro superbo; qui vero paullo liberius ad eos accederet, pro contemptore; quique obsequiis eos demereri studebat, pro insidiatore habebatur. Atque una et gravissimum evasit quisquam nisi admodum esset humilis, aut ignobilitate, aut forte fortuna.

(XXI.) 2. Romanorum autem alii quidem duces universi, hostium dissensionem sibi lucro inopino esse existimantes, incitati erant ad urbem oppugnandam; et Vespasianum, qui summæ rerum præerat, urgebant, dicentes Dei providentiam ipsis favere, hostium manibus in sese conversis; verumtamen in præcipiti stare mutationem, et Judæos inter se cito consensuros, aut malis civilibus defatigatos aut ad penitudinem redactos. At Vespasianus eis respondebat, ipsos de his quæ fieri oportet vehementer errare, cupientes tanquam in theatro quantum armis ac manibus possent ostentare, idque cum periculo; non autem quid in rem suam esset et ex tuto secum reputantes. « Nam si e vestigio quidem impetum in urbem facerent, ipsos in causa fore ut hostes in gratiam redirent, ac in ipsos vires eorum etiam nunc vigentes conversuros: sin vero diem de die exspectarent, cum paucioribus congressuros esse, multis seditione consumptis. Deum quippe ipso præstantiorem esse ducem, Judæos sine labore Romanis tradentem, nulloque cum periculo victoriam exercitui dantem. Proinde, quum suis manibus se perimant inimici, et malorum maximo seditione laborent, debere potius ipsos periculorum spectatores considerare, quam cum hominibus mori cupientibus et in se invicem sevientibus manus conserere. Si quis autem existimet victoriæ gloriæ sine prælio habitum iri viliores, sciat magis e re sua esse quiete quod susceperint perficere quam incertam armorum aleam experiri. Neque enim minus iis, qui manibus pulchre decertarunt, laude digni censendi sunt qui continentia

πρῶν τοὺς ἐγκρατεῖς καὶ συνέσει τὰ ἴσα διαπράξαντας. Ἄμα μέντοι μειουμένων τῶν πολεμίων καὶ τὴν αὐτοῦ στρατιάν, ἀναληφθεῖσαν ἐκ τῶν συνεχῶν πόνων, ἔρρωμενέστερον δέξιν· ἄλλως τε καὶ τῶν στοχαζομένων τῆς
 6 περὶ τὴν νίκην λαμπρότητος οὐ τοῦτον εἶναι τὸν καιρόν. Οὐ γὰρ περὶ κατασκευὴν ὅπλων ἢ τειχῶν, οὐδὲ περὶ συλλογὴν ἐπικούρων, Ἰουδαίους ἀσχολεῖσθαι, καὶ τὴν ὑπέρθεσιν ἔσεσθαι κατὰ τῶν διδόντων, ἀλλ' ἐμφυλῶ πολέμῳ καὶ διχονσίᾳ τραχηλιζομένους καθ' ἡμέραν
 10 οἰκτρότερα πάσχειν, ὧν ἂν ἐπελθόντες αὐτοὶ διαθεῖεν αὐτοὺς ἄλόντας. Εἴτε οὖν τὸ ἀσφαλὲς τις σκοποίη, χρῆναι τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν ἀναλισκομένους ἔαν, εἴτε τὸ εὐκλεέστερον τοῦ κατορθώματος, οὐ δεῖν τοῖς οἰκοι νοσοῦσιν ἐπιχειρεῖν. Ῥηθῆσθαι γὰρ εὐλόγως, οὐκ αὐ-
 15 τῶν τὴν νίκην, ἀλλὰ τῆς στάσεως. »

(ΚΒ΄.) γ'. Ταῦτα Οὐεσπασιανῶ λέγοντι συνήνουν οἱ ἡγεμόνες, καὶ παραχρῆμα τὸ στρατηγικὸν τῆς γνώμης ἀνεφαίνετο. Πολλοὶ δὲ καθ' ἡμέραν ἠυτομόλου, τοὺς
 20 ζηλωτὰς διαδιδράσκοντες. Χαλεπὴ δὲ ἦν ἡ φυγὴ, προυργαῖς διειληφώτων τὰς διεξόδους πάσας, καὶ τὸν ἐν αὐταῖς ὀπωσοῦν ἀλισκόμενον ὡς πρὸς Ῥωμαίους ἀπών-
 25 τα διαχωρμένον. Ὁ γὰρ μὴν χρήματα δοὺς ἐξήφιετο, καὶ μόνος ἦν ὁ μὴ διδοὺς προδότης· ὥστε κατελείπετο, τῶν εὐπόρων τὴν φυγὴν ὠνούμενων, μόνους ἐναπο-
 30 σφάττεσθαι τοὺς πένητας. Νεκροὶ δὲ κατὰ τὰς λεωφό-
 35 ρους πάσας ἐσωρεύοντο παμπληθεῖς, καὶ πολλοὶ τῶν ὁρμημένων αὐτομολοῖν πάλιν τὴν ἐνδον ἀπόλειαν ἤρουντο· τὸν γὰρ ἐπὶ τῆς πατρίδος θάνατον ἐλπίς τα-
 40 φῆς ἐποίει δοκεῖν μετριώτερον. Οἱ δὲ εἰς τοσοῦτον ὠμόητος ἐξώκειλαν, ὥς μήτε τοῖς ἐνδον ἀναιρουμένοις μήτε τοῖς ἀνὰ τὰς ὁδοὺς μεταδύναται γῆς, ἀλλὰ, καθά-
 45 περ συνθήκας πεποιημένοι τοῖς τῆς πατρίδος συγκατα-
 50 λῦσαι καὶ τοὺς τῆς φύσεως νόμους, ἅμα τε τοῖς εἰς ἀν-
 55 θρώπους ἀδικήμασι συμμῆναι καὶ τὸ θεῖον, ὑφ' ἡλίῳ τοὺς νεκροὺς μυδῶντας ἀπέλειπον. Τοῖς δὲ θάπτουσι τινὰ τῶν προστηκόντων, ὃ καὶ τοῖς αὐτομολοῦσιν, ἐπιτί-
 60 μιον θάνατος ἦν· καὶ δεῖσθαι παραχρῆμα ταφῆς ἔδει τὸν ἑτέρῳ χαρίζομενον. Καθόλου τε εἰπεῖν, οὐδὲν οὕτως ἀπωλώλει χρῆσθον πάθος ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς ὡς
 65 ἔλεος. Ἄ γὰρ ἐχρῆν οἰκτεῖρειν, ταῦτα παρῶντε τοὺς ἀλιτρίους, καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ζώντων ἐπὶ τοὺς ἀνηρη-
 70 μένους, ἀπὸ δὲ τῶν νεκρῶν ἐπὶ τοὺς ζῶντας τὰς ὀργὰς μετέφερον· καὶ δι' ὑπερβολὴν δέους ὁ περιὼν τοὺς προ-
 75 ληφθέντας ὡς ἀναπαυσασμένους ἐμακάριζεν, ὅτε ἐν τοῖς
 80 δεσμωτηρίοις αἰκιζόμενοι κατὰ σύγκρισιν καὶ τοὺς ἀτάφους ἀπέφαινον εὐδαίμονας. Κατεπατεῖτο μὲν οὖν πᾶς αὐτοῖς θεσμὸς ἀνθρώπων, ἐγελᾶτο δὲ τὰ θεῖα, καὶ τοὺς τῶν προφητῶν θεσμοὺς ὡς περ ἀγυρτικὰς λο-
 85 γοποιίας ἐχλεύαζον. Πολλὰ δὲ οὗτοι περὶ ἀρετῆς καὶ
 90 κακίας προέθεσπισαν, ἃ παραβάντες οἱ ζηλωταί, καὶ τὴν κατὰ τῆς πατρίδος προφητείαν τέλους ἤξισαν. Ἦν γὰρ δὴ τις παλαιὸς λόγος ἀνδρῶν ἐνθέων, τότε τὴν πόλιν ἀλώσεσθαι καὶ καταφλέεσθαι τὸ ἀγιώτατον νόμῳ πολέμου, στάσις ἔαν κατασκήψῃ καὶ χεῖρες οἰκείαι

atque prudentia paria gesserint. Simul autem ac hostibus aliquid de viribus minuat, etiam milites suos, ex continuis laboribus recreatos, ductum iri valentiores; præterea-
 que, si qui sibi proponerent victoriæ claritudinem, non hoc idoneum esse tempus. Nec enim armis fabricandis mi-
 risse, neque auxiliis colligendis operam dare Judæos, fore-
 que ut mora contra illos faciat qui eam interponant; imo vero bello civili et dissidiis vexatos quotidie miserabiliora pati quam quibus ab ipsis eos adortis capti afficerentur. Proinde, sive quis ad securitatem attenderit, oportere eos, qui semet consumptum eant, missos facere; sive ad rerum præclare gestarum gloriam, nequaquam manus intestino morbo laborantibus afferendas esse. Fore quippe ut dicatur, idque non sine causa, victoriam non illis acceptam deberi, sed seditioni. »

(XXII.) 3. Vespasiano verba ieta facienti assenserunt duces moxque apparuit quam recte senserit imperator. Multi in dies singulos transfugiebant, zelotarum ex custodia semet subducentes. Difficile autem erat fugam capere, quod exitus omnes custodibus obsiderentur, et quicunque in illis quoquo modo deprehensus fuisset, quasi ad Romanos abiret, interficeretur. Ceterum qui pretio se potuit redimere, dimittebatur, isque solus pro proditore habebatur qui nihil daret: quo factum est ut, ditioribus fugam redimentibus, soli pauperiores jugularentur. Mortui autem per omnes vicos magna multitudo in cumulos aggesti erant: plurimique etiam qui se in fugam conjece-
 rant, animo mutato in civitate diem supremum obire cupiebant: nam sepulturæ spes faciebat ut satius videretur in patria mori. Eo autem crudelitatis eventum est ut neque iis qui in urbe occisi erant, neque iis qui per vias, humari concederetur, sed quasi cum patriis legibus etiam naturæ jura dissolvere pepigissent, suæque in homines injustitia Dei quoque numen polluere, mortuos sub dio putrescentes relinquebant. Sepelientibus autem propinquorum quenquam idem quod transfugis supplicium erat, mors: statimque sepultura egcebat qui alterum sepultura affecerat. In summa, nulla bona animi affectio adeo extincta erat in istis calamitatibus ac misericordia. Quæ enim miseranda erant, illa ipsa nefarios irritabant, et a vivis quidem in occisos, a mortuis vero in vivos iracundiam transferebant: et ingens adeo metus omnes occupaverat ut eos qui prius occubuerant pro beatis, quod requieverant, laudarent superstites; qui-
 que in carceribus vexati erant et cruciati, etiam insepultos, si cum illis conferrentur, felices prædicabant. Et ab illis quidem omne jus humanum conculcabatur, divina autem deridebantur, et prophetarum oracula ut præstigatorum commenta subsannabant. Multa autem illi de virtute et vitio vaticinati sunt, quæ isti zelotæ quum secure violarent, effecerunt ut prophetia quæ adversus patriam fuerat concepta exitum sortiretur. Vetus enim virorum numine afflatorum sermo quidam erat, tum urbem captum iri et locum sanctissimum conflagraturum jure belli, ubi seditio invaserit, et indigenarum manus polluerint sacratum Deo

προμεινῶσι τὸ τοῦ Θεοῦ τέμενος. Οἷς οὐκ ἀπιστήσαντες οἱ ἡλιώται διακόνους ἑαυτοὺς ἐπέδωσαν.

ΚΕΦ. Ζ'.

Ἦδη δὲ Ἰωάννην τυραννῶντι τὸ πρὸς ὁμοίους ἰσότημον ἡδοξέιτο, καὶ κατ' ὀλίγους προσποιούμενος τῶν πονηροτέρων ἀφηνίαζε τοῦ συντάγματος. Ἀεὶ δὲ τοῖς μὲν τῶν ἄλλων δόγμασιν ἀπειθῶν, τὰ δὲ αὐτοῦ προστάσεων δεσποτικώτερον, δηλὸς ἦν μοναρχίας ἀντιποιούμενος. Ἐἶκον δὲ αὐτῷ τινες μὲν δεῖν, τινὲς δὲ κατ' εὐνοίαν (δεινὸς γὰρ ἦν ἀπάτη καὶ δόλῳ πρόσαγα-
 10 γίσθαι), πολλοὶ δὲ πρὸς ἀσφαλείας ἡγούμενοι τῆς αὐτῶν τὰς αἰτίας ἤδη τῶν τολμωμένων ἐφ' ἓνα καὶ μὴ πολλοὺς ἀναφέρεισθαι. Τό γε μὴ δραστήριον αὐτοῦ, κατὰ τε χεῖρα καὶ κατὰ γνώμην, δορυφόρους εἶχεν οὐκ ὀλίγους. Πολλὰ δὲ μοῖρα τῶν ἀντικαθισταμένων ἀπελεί-
 15 πετο, παρ' οἷς ἰσχυρὸν μὲν καὶ φρόνος, δεινὸν ἡγούμενον ὑποτετάχθαι τῷ πρὶν ἰσοτίμῳ· τὸ πλεόν δὲ εὐλάβειαν τῆς μοναρχίας ἀπέτρεπεν. Οὕτε γὰρ καταλύσειν βαδῶς ἡλπίζον αὐτὸν ἐπαξ κρατήσαντα, καὶ καθ' ἑαυτῶν πρόφασιν ἔξιν τὸ τὴν ἀρχὴν ἀντιπαρᾶξαι· προηρεῖτο
 20 δὲ ἡ πολεμῶν ἕκαστος ὁτιοῦν παθεῖν ἢ δουλεύσας ἔκουσιν ἐν ἀνδραπόδου μοίρᾳ παραπολέσθαι. Διαιρεῖται μὲν οὖν ἡ στάσις ἐκ τούτων, καὶ τοῖς ἐναντιωθεῖσιν Ἰωάννης ἀντεβασίλευσεν. Ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς διὰ φυλακῆς ἦν, καὶ οὐδὲν ἢ μικρὸν εἴ ποτε
 25 διηκροβολίζοντο τοῖς ὅπλοις· ἤριζον δὲ κατὰ τοῦ δήμου καὶ πότεροι πλείονα λείν ἀνάξουσιν ἀντεφιλονεῖκουν. Ἐπεὶ δὲ ἡ πόλις τρισὶ τοῖς μεγίστοις κακοῖς ἐχειμάζετο, πολέμῳ καὶ τυραννίδι καὶ στάσει, κατὰ σύγκρισιν μετρώτερον ἦν τοῖς δημοτικοῖς ὁ πόλεμος. Ἀμέλει δια-
 30 διδράσκοντες ἐκ τῶν οικείων ἔφευγον πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους, καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ἤς ἀπήλπισαν ἐν τοῖς ἰδίῳις σωτηρίας ἡξιοῦντο.

(ΚΔ.) β'. Τέταρτον δὲ ἄλλο κακὸν ἐκινεῖτο πρὸς τὴν τοῦ ἔθνους κατάλυσιν. Φρούριον ἦν οὐ πόρρω Ἱεροσολύμων καρτερώτατον, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων βασιλέων εἰς
 35 τε ὑπέκθεσιν κτήσεως ἐν πολέμῳ βοπαῖς καὶ σωματῶν ἀσφάλειαν κατεσκευασμένον, ὃ ἑκαλεῖτο Μασάδα. Τοῦτο κατελιγνότες οἱ πρόσαγορευόμενοι σικάριοι τέως μὲν τὰς πλησίον χώρας κατέτρεχον, οὐδὲν πλεόν τῶν ἐπι-
 40 τηδείων ποριζόμενοι· δεῖν γὰρ ἀνεστέλλοντο τῆς πλείονος ἀρπαγῆς· ὥς δὲ τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν ἡρεμούσαν, στάσει δὲ καὶ τυραννίδι ἰδίᾳ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους ἐπύθοντο διτρημένους, ἀδρότερον ἤπτοντο τολμημάτων. Καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων, ἣν
 45 ἄγουσιν Ἰουδαῖοι σωτήρια ἐξόδου τῆς ἐπ' Αἰγυπτίους δουλείας, ἀνεθίντες εἰς τὴν πάτριον γῆν, κατήλθον νύκτωρ, τοὺς ἐμποδῶν ὄντας διαλαθόντες, καὶ πόλιν ἑνὴν κατατρέχουσι καλούμενην Ἐγγαδδί. Ἐν ἣ τὸ μὲν ἀμύνεσθαι δυνάμενον, πρὶν ὅπλων ἄψασθαι καὶ συν-
 50 ελθεῖν, φθάσαντες ἐσκέδασαν, καὶ τῆς πόλεως ἐξέβαλον, τὸ δὲ φυγεῖν ἤττον ὄν, γυναῖδά τε καὶ παῖδας, ὑπὲρ ἑπτακοσίους ἀναρῶσιν· ἔπειτα τοὺς τε οἴκους ἐξε-

JOSEPHUS. II.

locum. Quibus licet fidem non detraherent zelotæ, ipsi tamen se earum rerum ministros præbuerunt.

CAP. VII. (XXIII.)

Joannes autem, quum jam tyrannidem affectaret, eundem cum æqualibus suis honorem accipere dedignabatur; paulatimque e nequioribus quosdam sibi adjungens eorum factioni se subducebat. Quum autem semper aliorum quidem consultiis non obtemperaret, quæ vero ipsi visa essent imperiosius juberet, palam erat ipsum velle dominatum sibi non asserere. Eique se sociabant nonnulli quidem metu, alii vero ex benevolentia (miram quippe scientiam habebat alios ad se alliciendi fraude et dolo), plurimique quod ad securitatem suam facere existimabant, ut facinorum quam patrarentur causæ uni potius quam multis adscriberentur. Ad hæc, quia manu strenuus erat et consilio, non paucos habebat satellites. Magna autem pars contrariæ factionis eum deserebat, nonnulli quidem præ invidia, grave ducentes ei subijci quem paulo ante parem habuerant, plurimi vero sibi caventes ab unius dominatu. Eum enim, si semel rerum potiretur, haud facile deturbari posse existimabant, illudque ipsis objecturum esse, quod primum ei restiterint. Proinde quisque bello potius quidvis pati malebat quam voluntariam serviendo servitutem pro mancipiis male perire. Et ex istis quidem divisa est factio, et Joannes in contraria dissentientibus parte pro rege se gessit. Sed inter ipsos quidem munita erant omnia custodiibus; nihilque aut parum agebatur, si quando in velitatione armis se lacesseret: contra plebeculam vero acriter pugnant, et utrinque contentio erat quinam prædam majorem abducerent. Quum autem tribus maximis malis vexaretur civitas, bello et tyrannide et seditione, præ ceteris populo levius videbatur bellum. Itaque relictis familiaribus suis ad alienigenas profugiebant, et apud Romanos salutem, quam inter suos desperaverant, assequebantur.

2. (XXVI.) Quantum vero præterea malum coortum est gentis in exitium. Castellum erat haud procul ab Hierosolymis validissimum, a priscis regibus et ad opes reponendas in belli periculis et ad corporum tutamen ædificatum, quod vocabatur Masada. Illud quum Sicarii qui appellabantur occupassent, tunc quidem in vicinam regionem excursiones faciebant, nihil aliud præter necessaria sibi metuentes, quippe metu a rapinis amplioribus continebantur: at quum primum Romanorum exercitum otium agere audirent, et Judæos Hierosolymitanos ex seditione et injusta dominatione divisos, majora facinora aggrediebantur. Atque die festo Azymorum (qui agitur a Judæis ob salutem acceptam quum ex Ægyptiorum servitute liberati in terram patriam remitterentur) noctu descenderunt, clam eos qui ipsis obstant, et in oppidulum quoddam nomine Engaddi impetum faciunt. In qua eos qui resistendo erant, priusquam arma caperent et convenirent, subito disperserunt et civitate ejecerunt: eos vero qui fugere non poterant, mulieres ac liberos, supra septingentos interficiunt: deinde quum ædes complissent,

σκευασμένοι καὶ τῶν καρπῶν τοὺς ἀχμαίους ἀρπάσαν-
τες ἀνήμεχαν εἰς τὴν Μασάδαν. Καὶ οἱ μὲν ἐλη-
ζοντο πάσας τὰς περὶ τὸ φρούριον κώμας, καὶ τὴν χώ-
ραν ἐπόρθουν ἅπασαν, προσδιαφειρομένων αὐτοῖς καθ'
5 ἡμέραν ἑκασταρχόμενοι οὐκ ὀλίγων. Ἐκινεῖτο δὲ καὶ τὰ
ἄλλα τῆς Ἰουδαίας κλίματα τότε τῶς ἡμερῶν ληστρι-
κόν. Καθάπερ δὲ ἐν σώματι τοῦ κυριωτάτου φλε-
γμαίνοντος πάντα τὰ μέλη συνενόσει· διὰ γοῦν τὴν ἐν
μητροπόλει στάσιν καὶ ταραχὴν ἄδειαν ἔσχον οἱ κατὰ
10 τὴν χώραν πονηροὶ τῶν ἀρπαγῶν, καὶ τὰς οἰκείας ἑκα-
στοὶ κώμας ἀρπάσαντες, ἔπειτα εἰς τὴν ἐρημίαν ἀφί-
σταντο· συναθροίζόμενοι τε καὶ συνομνύμενοι κατὰ
λόγους, στρατιᾶς μὲν ὀλιγώτεροι, πλείους δὲ ληστη-
ρίου, προσέπιπτον ἱεροῖς καὶ πόλεσι. Καὶ κακοῦσθαι
15 μὲν συνέβαινε, ἐφ' οὓς ἂν ὁρμήσειαν ὡς ἐν πολέμῳ
καταλειφθέντας· φθάνεσθαι δὲ τὰς ἀμύνας ὡς ληστῶν
ἕκασταίς ἀρπαγαῖς ἀποδιδρασκόντων. Οὐδὲν δὲ μέ-
ρος ἦν τῆς Ἰουδαίας, ὃ μὴ τῇ προανεχούσῃ πόλει συν-
απώλλυτο.

20 (ΚΕ'). γ'. Ταῦτα Οὐεσπασιανῶ παρὰ τῶν αὐτομολῶν
διηγγέλλετο. Καίπερ γὰρ φρουρούντων τὰς ἐξόδους τῶν
στασιαστῶν ἁπάσας, καὶ διαφθειρόντων τοὺς ὁπωσούν
προσιόντας, ὅμως ἦσαν οἱ διελάνθανον καὶ καταφεύγον-
τες εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὸν στρατηγὸν ἐνῆγον ἀμύναι τῇ
25 πόλει, καὶ τὰ τοῦ δήμου περισῶσαι λείψανα· διὰ γὰρ
τὴν πρὸς Ῥωμαίους εὐνοίαν ἀνῆρῆσθαι τε τοὺς πολλοὺς
καὶ κινδυνεύειν τοὺς περιόντας. Ὁ δὲ οἰκτεῖρων ἤδη
τὰς συμφορὰς αὐτῶν τὸ μὲν δοκεῖν ἐκπολιορκήσων ἀνί-
σταται τὰ Ἱεροσόλυμα, τὸ δ' ἀληθὲς ἀπαλλάξων πο-
30 λιορκίας. Ἐδεῖ δὲ προκαταστρέψασθαι τὰ λειπόμμενα,
καὶ μὴδὲν ἔξωθεν ἐμπόδιον τῇ πολιορκίᾳ καταλιπεῖν.
Ἐλθὼν γοῦν ἐπὶ τὰ Ἰάδαρα μητρόπολιν τῆς Περαιᾶς
καρτερὰν, τετράδι Δύστρου μηνὸς εἰσεῖσιν εἰς τὴν πό-
λιν. Καὶ γὰρ ἔτυχον οἱ δυνατοὶ λάθρα τῶν στασιωτῶν
35 πρεσβευσάμενοι πρὸς αὐτὸν περὶ παραδόσεως, πόθῳ τε
εἰρήνης καὶ διὰ τὰς οὐσίας· πολλοὶ δὲ τὰ Ἰάδαρα κατὰ-
κουν πλούσιοι. Τούτων τὴν πρεσβείαν ἡγνοήκεσαν οἱ
διάφοροι, πλησίον δὲ ἤδη ὄντος Οὐεσπασιανοῦ διεπύ-
θοντο. Καὶ κατασχεῖν μὲν αὐτοὶ τὴν πόλιν ἀπέγνω-
40 σαν δύνασθαι, τῶν τε ἐνδὸν ἐχθρῶν πλήθει λειπόμενοι
καὶ Ῥωμαίους ὁρῶντες οὐ μακρὰν τῆς πόλεως· φεύ-
γειν δὲ χρίναντες ἡδόξουν ἀναιμωτὶ καὶ μηδεμίαν παρὰ
τῶν αἰτίων εἰσπραξάμενοι τιμωρίαν. Συλλαβόντες δὲ
τὸν Δόλεσον (οὗτος γὰρ ἦν οὐ μόνον ἀξιωματικὸς καὶ γένει
45 τῆς πόλεως πρῶτος, ἀλλ' ἐδόκει καὶ τῆς πρεσβείας αἰ-
τίος), κτείνουσί τε αὐτὸν καὶ δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς νε-
κρὸν αἰκισάμενον διέδραν ἐκ τῆς πόλεως. Ἐπιούσης
δὲ ἤδη τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως ὃ τε δῆμος τῶν Ἰαδά-
ρων, μετ' εὐφημίας τὸν Οὐεσπασιανὸν εἰσδεξάμενοι,
50 δεξιάς παρ' αὐτοῦ πίστειας ἔλαβον, καὶ φρουρὰν ἱππέων
τε καὶ πεζῶν πρὸς τὰς τῶν φυγάδων καταδρομὰς· τὸ
γὰρ τεῖχος αὐτοὶ πρὶν ἀξιώσαι Ῥωμαίους καθεῖλον,
ὅπως εἴη πίστις αὐτοῖς τοῦ τὴν εἰρήνην ἀγαπᾶν τὸ μὴδὲ
βουληθέντας πολεμεῖν.

fructusque jam maturos diripissent, prædam in Masadam retulerunt. Et illi quidem omnes circa castellum vicos et regionem omnem depopulabantur, non parvo undique perditorum numero ad eos in dies singulos conflente. Simul etiam per reliquos Judææ tractus concitati sunt latrones, qui eoque quieverant. Ac quemadmodum in corpore, si quod præcipuum est inflammatur, una ægrotabant membra cuncta: itaque propter urbis seditionem et tumultum qui foris erant nequissimi prædandi arripuerunt licentiam; atque singuli, ubi vicos quos inhabitabant diripuerunt, mox in solitudinem se recipiebant: quumque in agmina congregarentur et conjurarent, exercitum quidem pauciores, plures vero quam manus latrocinialis, in loca sacra et oppida irruerant. Atque eveniebat ut male quidem mulcarentur ab iis in quos impetum fecerant, id quod bello victis solet accidere; interdum autem poenas prævenirent, latronum more cum spoliis aufugientes. Nulla autem pars Judææ erat quæ simul cum urbe eminentissima non interibat.

(XXV.) 3. Ista Vespasiano a transfugis narrabantur. Nam licet exitus omnes custodirent, et quotquot ad illos quoquo modo accederent e vestigio interficerent seditiosi, erant tamen qui clam elapsi et ad Romanos se recipientes imperatorem incitabant ut opem civitati ferret, et conservatum iret populi reliquias: nam multos, quod bene Romanis vellent, perisse, et superstites in periculo esse. Ille autem, jam tum miserans eorum calamitates, castra movit tanquam Hierosolyma obsessurus, re autem vera ut obsidione liberaret. Oportebat autem ut, priusquam id ageret, quod reliquum erat eversum iret, nihilque a tergo relinqueret quod obsidionem impediret. Quum igitur venisset Gadara, metropolim Perææ validam, quarta die mensis Dystri civitatem ingreditur. Jam enim optimates, clam seditiosos, legatos ad eum de deditione miserant, tam pacis desiderio, quam suis facultatibus metuentes: multi quippe locupletes Gadara habitabant. Quum autem hanc legationem plane ignorassent diversa sentientes, tum demum de ea appropinquante Vespasiano nonnihil resciverunt. Et ipsi quidem civitatem se retinere posse desperabant, utpote et inimicis qui intus erant numero inferiores, et Romanos non longe ab urbe conspicientes: quum autem fugere decrevissent, sine sanguine id facere, nullaque a noxiis poena repetita, parum honestum ducebant. Itaque Doleso comprehenso (namque is non dignitate solum ac nobilitate civitatis princeps erat, sed etiam legationis auctor videbatur), et ipsum morte afficiunt et mortuo ex iræ vehementia male indigne accepto, ex urbe diffugerunt. Eo autem accedente Romano exercitu, Gadarensium populus, quum Vespasianum faustis acclamationibus in urbem recepissent, et fidem ab eo acceperunt, et equitum peditumque præsidium contra fugitivorum excursus: nam ipsi muros demoliti erant, priusquam id peterent Romani, ut sibi fides haberetur quod pacem diligerent, ut qui ne vellent quidem bellum movere.

δ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς διαδράντας ἐκ τῶν Γαδάρων Πλάκιδον σὺν ἱππεῦσι πεντακοσίοις καὶ πεζοῖς τρισχιλίοις πέμπει· μετὰ δὲ τῆς ἄλλης στρατιᾶς αὐτὸς ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν. Οἱ δὲ φυγάδες ὡς αἰφνίδιον τοὺς διώκοντας ἱππεῖς ἐθεάσαντο, πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθεῖν, εἰς τινα κώμην συνειλοῦνται, Βηθενναβρίν προσαγορευομένην. Ἐν ᾗ νέων πλῆθος οὐκ ὀλίγον ἐδρόντας, καὶ τοὺς μὲν ἐκόντας, τοὺς δὲ βίᾳ καθοπλίσαντας, εἰκαλῶς προπηδῶσιν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πλάκιδον. Οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν πρώτην ἐμβολὴν ὀλίγον ἔτξαν, ἅμα καὶ προκαλέσασθαι τεχνιτεύοντες αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους πορρωτέρω. Λαβόντες δὲ εἰς ἐπιτήδειον περιήλκυνον τε καὶ κατηκόντιζον, καὶ τοὺς μὲν φυγάδας αὐτῶν οἱ ἱππεῖς ὑπετέμνοντο, τὰς συμπλοκάς δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐδρόντας διέφθειρον. Οὐ μέντοι πλεῖον τι τολμῆς ἐπιδεικνύμενοι οἱ Ἰουδαῖοι διεφθίροντο. Πεπυκνωμένοι γὰρ προσπίπτοντες τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ ταῖς πανοπλίαις ὥσπερ τετειχισμένοις, αὐτοὶ μὲν οὐχ ἡύρισκον βέλους παράδυσιν, οὐδὲ ἡυτόνουν ῥῆξαι τὴν φάλαγγα, περιεπείροντο δὲ τοῖς ἐκείνων βέλεσι, καὶ τοῖς ἀγριωτάτοις παραπλήσιοι θηρίοις ὥρμων ἐπὶ τὸν σιδήρον. Διεφθείροντο δὲ οἱ μὲν κατὰ στόμα παιόμενοι τοὺς ξίφεσιν, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἱππέων σκαδανύμενοι.

ε'. Σπουδῇ γὰρ ᾗ τῷ Πλακίδῳ τὰς ἐπὶ τὴν κώμην δρμάς αὐτῶν διακλείειν, καὶ συνεχῶς παρελαύνων κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἔπειτα ἐπιστρέφων ἅμα καὶ τοῖς βέλεσι χρώμενος, εὐστόχως ἀνῆρει τοὺς πλησιάζοντας, καὶ δέει τοὺς πόρρωθεν ἀνέστρεψε, μέχρι βίᾳ διακπαίοντες οἱ γενναῖοι πρὸς τὸ τεῖχος διέφυγον. Ἀπορία δὲ εἶγε τοὺς φύλακας. Οὗτε γὰρ ἀποκλείσαι τοὺς ἀπὸ τῶν Γαδάρων ὑπέμενον διὰ τοὺς σφετέρους, καὶ δεξιόμενοι συναπολείσθαι προσεδόκων. Ὁ δὲ καὶ συνέβη· συνουσθέντων γὰρ αὐτῶν εἰς τὸ τεῖχος, παρ' ὀλίγον μὲν οἱ τῶν Ῥωμαίων ἱππεῖς συνεισέπεσον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ θρασύντων ἀποκλείσαι τὰς πύλας προσβαλὼν ὁ Πλάκιδος καὶ μέχρι δειλῆς γενναῶς ἀγωνισάμενος τοῦ τείχους καὶ τῶν ἐν τῇ κώμῃ ἐκράτει. Τὰ μὲν οὖν ἀργὰ πλήθῃ διεφθείρετο· φυγὴ δὲ ᾗ τῶν δυνατωτέρων, τὰς δὲ οἰκίας οἱ στρατιῶται διήρπασαν, καὶ τὴν κώμην ἐνέπρησαν. Οἱ δὲ διαδράντες ἐξ αὐτῆς τοὺς κατὰ τὴν χώραν συνανέστησαν, καὶ τὰς μὲν αὐτῶν συμφορὰς ἐξαίροντες ἐπὶ μῦθον, τὴν δὲ Ῥωμαίων στρατιάν πᾶσαν ἐπιέναι λέγοντες, πάντας πανταχόθεν ἐξέσεισαν τῷ δέει. Γενόμενοι τε παμπληθεῖς ἔφυγον ἐπὶ Ἰεριχοῦντος. Αὕτη γὰρ ἐστὶ μόνῃ τὰς ἑλπίδας αὐτῶν ἔθαλπε τῆς σωτηρίας, καρτερὰ τείχει τε καὶ πλήθει οἰκητόρων τυγχάνουσα. Πλάκιδος δὲ τοῖς ἱππεῦσι καὶ ταῖς προαγούσαις εὐπραγίαις τεθαρρηκὼς εἴπετο, καὶ μέχρι μὲν Ἰορδάνου τοὺς αἰεὶ καταλαμβανομένους ἀνῆρει· συνελάσας δὲ πρὸς τὸν ποταμὸν πᾶν τὸ πλῆθος, εἰργόμενους ὑπὸ τοῦ βρέματος (τραπὴν γὰρ ὅπ' ὁμῶν ἀβᾶτον ᾗ) ἀντικρὺ παρετάσσοντο. Παρώξυνε δὲ ἡ ἀνάγκη πρὸς μάχην τοὺς φυγῆς τόπον οὐκ ἔχοντας· καὶ ταῖς ὄχθαις ἐπὶ μῆχιστον παρεκτείνοντες σφῆς αὐτοὺς ἐδέχοντο τὰ βέλη καὶ τὰς τῶν

4. Vespasianus ad Gadarensium perfugas persequendos mittit Placidum cum equitibus quingentis et tribus pedum millibus : ipse autem cum reliquo exercitu Cæsaream reversus est. At fugitivi, postquam equites repente a tergo insequentes viderant, priusquam ad manus venirent, in vicum quendam, cui nomen Bethennabris, colliguntur. Ubi reperta non parva juvenum multitudine, hisque partim ex voluntate sua, partim vi armatis, temere contra Placidum ejusque milites prosiliunt. Illi autem ad primum quidem impetum paululum recesserunt, ea arte eoque consilio ut simul eos longius a muro provocarent. Quumque in locum opportunum adducti essent, eos circumequitabant et jaculis configebant : et ex illis quidem quotquot fingerent succidebant equites, manus vero conserentium magnam stragem edebant pedites. Sane nihil aliud agentes nisi ut suam ostenderent audaciam, peribant Judæi. Nam dum confertos adoriuntur Romanos armisque non secus ac muro septos, ipsi quidem omnia telis impervia inveniebant, nec aciem ulla vi frangere poterant, illorum autem undique transfigebantur telis, et similiter ac feræ immanissimæ in ferrum ruebant. Atque sternebantur alii gladiis ora percussi, alii ab equitibus dissipati.

5. Curæ autem erat Placido eis fugam in vicum intercludere, et assidue ea parte equitatu prætervectus, deinde cursu reflexo tela vibrans, proximos certo ictu perimebat, et remotiores sui metu avertebat, donec tandem fortiores vi erumpentes ad murum evaderent. In incerto autem erant custodes quid agerent. Neque enim ferebant ut Gadarensium perfugæ suorum causa excluderentur ; et si eos recepissent, una cum his se perituros exspectabant. Id quod contigit : illis enim ad murum compulsis, parum aberat quin Romanorum equites cum illis irrupissent. Verumenimvero, quum portas jam præclusissent, Placidus, facta impressione pugnaque acri commissa, muro pariter ac vico potiebatur. Et vulgus quidem iners cæsum est : potentiores vero in fugam se conjiciebant, militesque domos diripiebant et vicum igni vastabant. Qui vero inde evaserant, et ruris incolas in fugam concitarunt, et, dum suas calamitates in majus extollerent, dicerentque totum Romanorum adventare exercitum, omnes undique metu concusserunt. Quumque in ingentem aucti essent numerum, Hierichuntem versus fugiebant. Sola enim hæc etiam tunc eorum spem salutis fovebat, quod esset bene communita populoque abundaret. At Placidus, equitibus fretus rebusque ante prospere gestis, eos insequabatur, et usque ad Jordanem quidem omnes, ut quosque assequeretur, perimebat : quum autem ad amnem universam compulisset multitudinem, vi fluminis trajectu prohibitam (auctum enim imbribus vadari non poterat), ex adverso aciem instruebat. Necessitas autem Gadarenses ad pugnam adegit, quod fugæ locum non haberent : prætentique quam longissime ad ripas, tela excipiebant incursumque equitum, qui ipsorum multos ferientes

ἰππέων ἐμβολὰς, οἱ πολλοὺς αὐτῶν παίοντες εἰς τὸ βεῦμα κατέβαλον. Καὶ τὸ μὲν ἐν χερσὶν αὐτῶν διαφθάρει μύριοι πεντακισχίλιοι, τὸ δὲ βιασθέν ἐμπηδῆσαι ἀκουσίως εἰς τὸν Ἰορδάνην πλῆθος ἀπείρον ἦν. Ἐάλωσαν δὲ περὶ
5 δισχιλίου καὶ διακοσίου, λεία τε παμπληθὲς ὄνων τε καὶ προβάτων καὶ καμήλων καὶ βοῶν.

ς'. Ἰουδαίοις μὲν οὐδὲν ἐλάττων ἦδε ἡ πληγὴ προσπεσοῦσα καὶ μεΐζων ἔδοξεν ἑαυτῆς, διὰ τὸ μὴ μόνον τὴν χώραν ἀπασαν δι' ἧς ἔφευγον πληρωθῆναι φό-
10 νου, μηδὲ νεκροῖς διαβατὸν γενέσθαι τὸν Ἰορδάνην, ἐμπλησθῆναι δὲ τῶν σωματίων καὶ τὴν Ἀσφαλτίτιν λίμνην, εἰς ἣν παμπληθεῖς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ κατεσύρθησαν. Πλάκιδος δὲ δεξιᾷ τύχῃ χρώμενος ὥρμησεν ἐπὶ τὰς
15 πέρας πολίχνας τε καὶ κώμας, καταλαβανόμενος τε Ἀβίλα καὶ Ἰουλιὰ καὶ Βησιμῶθ, τὰς τε μέχρι τῆς Ἀσφαλτίτιδος πάσας, ἐγκαθίστησιν ἐκάστη τοὺς ἐπι-
τηδεῖους τῶν αὐτομόλων. Ἐπειτα σκάφεισιν ἐπιθή-
σας τοὺς στρατιώτας ἀναιρεῖ τοὺς εἰς τὴν λίμνην κατα-
φυγόντας. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Περαιάν προσεχώ-
20 ρησεν ἡ ἑάλω πάντα, μέχρι Μαχαιροῦντος.

ΚΕΦ. Η'.

Ἐν δὲ τούτῳ τὸ περὶ τὴν Γαλατίαν ἀγγέλλεται κί-
νημα, καὶ Οὐνίδις ἄμα τοῖς δυνατοῖς τῶν ἐπιχωρίων ἀφαστῶς Νέρωνος, περὶ ὧν ἐν ἀκριβεστέροις ἀναγέ-
γραπται. Οὐεσπασιανὸν δὲ ἐπήγειρεν εἰς τὴν ὁρμὴν
25 τοῦ πολέμου τὰ ἡγγελμένα, προορώμενον ἤδη τοὺς μέλλοντας ἐμφυλίους πολέμους, καὶ τὸν διπλὴν κίνδυνον τῆς ἡγεμονίας, ἐν ᾧ προειρηνέυσας τὰ κατὰ τὴν ἀνα-
τολήν, ἐπικουρίσειεν ὧς τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν φό-
βους. Ἔως μὲν οὖν ἐπέτειχεν ὁ χειμὼν, τὰς ὑπηγμένας
30 διησφαλλίζον κώμας τε καὶ πολίχνας φρουραῖς, δεκα-
δάρχας μὲν κώμαις ἐγκαθιστάς, ἑκατοντάρχας δὲ πό-
λεσι· πολλὰ δὲ ἀνῶκίζε καὶ τῶν πεπορθημένων. Ἰπὸ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος ἀναλαβὼν τὸ πλεόν τῆς δυνά-
μειος, ἤγαγεν ἀπὸ τῆς Καισαρείας ἐπὶ Ἀντιπατρίδος.
35 Ἐνθα δυσὶν ἡμέραις καταστησάμενος τὴν πόλιν, τῇ τρίτῃ προΐει πορθῶν καὶ καίων τὰς πέρας πάσας. Κα-
ταστρεφάμενος δὲ τὰ περὶ τὴν Θαμνᾶ τοπαρχίαν, ἐπὶ Λύδδων καὶ Ἰαμνεῖας ἐχώρει. Καὶ προκεχειρωμένας
ἐκατέραις ἐγκαταστήσας οἰκήτορας τῶν προσκεχω-
40 ρηκότων ἱκανοὺς, εἰς Ἀμμαοῦντα ἀφικνεῖται. Καταλα-
βόμενος δὲ τὰς ἐπὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν εἰσβολὰς στρατοπέδον τε τειγίζει καὶ τὸ πέμπτον ἐν αὐτῇ τάγμα
καταλιπὼν πρόσεισι μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμειος ἐπὶ τὴν
Βεθλεπτηφῶν τοπαρχίαν. Πυρὶ δὲ αὐτὴν τε καὶ τὴν
45 γειτνῶσαν ἀνελών, καὶ τὰς πέρας τῆς Ἰδουμαίας φρου-
ρια τοῖς ἐπικαίροις τόποις ἐπετείχισεν· καταλαβόμενος
δὲ δύο κώμας τὰς μεσαιτάτας τῆς Ἰδουμαίας, Βήταριν
καὶ Καφάρτοβαν, κτείνει μὲν ὑπὲρ μυρίου, αἰχμαλω-
τίζεται δὲ ὑπὲρ χιλίου, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐξέλασας
50 ἐγκαθίστησι τῆς ἰδίας δυνάμειος οὐκ ὀλίγην, οἱ κατατρέ-
χοντες ἐπόρθουν ἀπασαν τὴν ὀρεινὴν. Αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς
λοιπῆς δυνάμειος ὑπέστρεφεν εἰς Ἀμμαοῦντα, θεν διὰ τῆς

in flumen dejiciebant. Et manibus quidem ipsorum caesa erant quindecim millia; multitudo vero illorum, qui velint nolint in Jordanem desilire coacti sunt, infinita erat. Præ-
terea capta sunt duo millia et ducenti, cum præda ingenti asinorum et ovium, itemque camelorum et boum.

6. Et Judæis quidem hæc clades inflicta superioribus li-
cet par fuerit, ipsammet tamen superare existimabatur, non solum quod regio omnis qua fugerant cædis plena esset, et Jordanes præ mortuis transiri non posset, sed et lacus Asphaltitis corporibus oppleretur magno numero in eum a fluvio delatis. Placidus autem, secunda fortuna usus, in oppida proxima et vicos contendit, captisque Abila et Ju-
liade et Besimoth, omnibusque ad lacum Asphaltitin usque, idoneos ex transfugis in singulis collocat. Deinde, milite scaphis imposito, eos qui in lacum perfugerant perimit. Et quæ in Peræa quidem erant, omnia usque ad Machæruntem aut accessere Romanis aut capta sunt.

CAP. VIII. (XXVI.)

Dum hæc autem aguntur, motus in Gallia nunciantur, quodque Vindex una cum potentibus e popularibus suis a Nerone defecisset: de quibus alibi accuratius perscriptum est. Vespasianum vero ad bellum celerius conficiendum incitarunt quæ nunciata erant, jam tunc futura bella ci-
vilia totiusque imperii pericula prospicientem, quum, si partes Orientis ante pacasset, fore existimaret ut Italiam metu levaret. Et quamdiu quidem hiems prævalebat, operam dabat ut vicos et oppida quæ subegerat præsidii mu-
niret, decurionibus quidem per vicos collocatis, per urbes vero centurionibus; quin et multa eorum quæ fuerant va-
stata instaurabat. Veris autem sub initium cum majori exercitus parte Cæsarea profectus est Antipatridem: ubi biduo in componenda civitate consumpto tertia die inde mo-
vit, populans et exurens vicos omnes finitimos. Quumque in potestatem suam quæ in toparchia erant Thamnitica rede-
gisset, in Lydda et Jamniam procedebat. Et quum utraque subacta esset, constitutis illic ex deditiis habitatoribus qui
sufficerent, ad Ammauntem inde ventum; occupatoque ad metropolim eorum aditu, et castra muro circumdat, et cum cetera manu, quinta ibidem legione relicta, in Bethleptepho-
rum toparchiam se confert. Quum autem eam et vicinam re-
gionem igni corrupisset, simulque castella quidem circa Idu-
mæam locis opportunis munisset, duos vero vicos in media Idumæa cepisset, Betarim et Caphartobam, supra decem
millia hominum perimit, et plus quam mille captivos abdu-
cit; exactaque inde cetera multitudinem, non parvam mili-
tum suorum manum ibi constituit, qui incursionibus loca montana omnia vastabant. Ipse autem cum reliquo exer-
citu Ammauntem rediit, unde per Samaritidem et juxta

Σαμαρείτιδος καὶ παρὰ τὴν Νεάπολιν καλουμένην, Μα-
 θορθὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων, καταβὰς εἰς Κορέαν δευ-
 τέρα Δαισίου μηνὸς στρατοπεδεύεται, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς
 Ἱεριχοῦντα ἀφικνείται, καθ' ἣν αὐτῷ συμμίσγει Τραϊα-
 νὸς εἰς τῶν ἡγεμόνων, τὴν ἐκ τῆς Περσείας ἀγων δύνα-
 μιν, ἥδη τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην χειρωμένων.

(ΚΖ'). β'. Τὸ μὲν οὖν πολὺ πλῆθος ἐκ τῆς Ἱεριχοῦντος
 φάσαν τὴν ἐφοδὸν αὐτῶν εἰς τὴν ἀντικρυς Ἱεροσολύ-
 μων ὀρεῖν ἡν διαπερεύγει, καταλειφθέν δὲ οὐκ ὀλίγον
 διαφθείρεται. Τὴν δὲ πόλιν ἐρημον κατελήρυσαν, ἥτις
 ἴδρυται μὲν ἐν πεδίῳ, ψιλὸν δὲ ὑπέρκειται αὐτῆς καὶ
 ἄκαρπον ὁρος μήκιστον· κατὰ μὲν τὸ βόρειον κλίμα
 μέχρι τῆς Σκυθοπολιτῶν γῆς ἐκτείνεται, κατὰ δὲ τὸ με-
 σημβρινὸν μέχρι τῆς Σοδομιτῶν χώρας καὶ τῶν περά-
 των τῆς Ἀσφαλιτίδος· ἐστὶ δὲ ἀνωμαλὸν τε πᾶν
 καὶ ἀοικητὸν διὰ τὴν ἀγονίαν. Ἀντίκειται δὲ τούτῳ
 τὸ περὶ Ἰορδάνην ὄρος, ἀρχόμενον ἀπὸ Ἰουλιάδος καὶ
 τῶν βορείων κλιμάτων, παρατεῖνον δὲ εἰς μεσημβρίαν
 εἰς Σομόρρων, ἥπερ ὀρίζει τὴν Πέτραν τῆς Ἀραβίας.
 20 Ἐν τούτῳ δὲ ἐστὶ καὶ τὸ Σιδηροῦν καλούμενον ὄρος,
 μηχανόμενον μέχρι τῆς Μωαβίτιδος. Ἡ μέση δὲ τῶν
 δύο ὁρέων χώρα τὸ Μέγα πεδίον καλεῖται, ἀπὸ κώμης
 Γινναβρὶν διήκον μέχρι τῆς Ἀσφαλιτίδος λίμνης.
 Ἔστι δ' αὐτοῦ μῆκος μὲν σταδίων τριάκοντα καὶ δια-
 25 κοσίων, εὖρος δὲ εἴκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ μέσον ὑπὸ
 τοῦ Ἰορδάνου τέμνεται, λίμνας τε ἔχει τὴν τε Ἀσφαλιτίν
 καὶ τὴν Τιβεριέαν, φύσιν ἐναντίας. Ἡ μὲν γὰρ ἄλ-
 μυρώδης καὶ ἀγνος, ἡ Τιβεριέαν δὲ γλυκεῖα καὶ
 γόνιμος. Ἐκपुरοῦται δὲ ὥρα θέρους τὸ πεδίον, καὶ
 30 δι' ὑπερβολὴν αὐχμοῦ περιέχει νοσώδη τὸν ἀέρα· πᾶν
 γὰρ ἀνδρον, πλὴν τοῦ Ἰορδάνου, παρὸ καὶ τοὺς μὲν
 ἐπὶ ταῖς ὄχθαις φοινικῶνας εὐθαλεστέρους καὶ πολυφο-
 ρωτέρους εἶναι συμβέβηκεν, ἥττον δὲ τοὺς πόρρω κε-
 χωρισμένους.

35 γ'. Παρὰ μέντοι τὴν Ἱεριχοῦντα ἐστὶ πηγὴ διαφι-
 λῆς τε καὶ πρὸς ἀρδείας λιπαρωτάτη, παρὰ τὴν πα-
 λαιὰν ἀναβλύζουσα πόλιν, ἣν Ἰησοῦς ὁ Ναυῆ παῖς,
 στρατηγὸς Ἑβραίων, πρώτην εἴλε γῆς Χαναανίων δο-
 ρίκτητον. Ταύτην τὴν πηγὴν λόγος ἔχει κατ' ἀρχὰς
 40 οὐ μόνον γῆς καὶ δένδρων καρποὺς ἀπαμβλύνειν, ἀλλὰ
 καὶ γυναικῶν γονὰς, καθόλου τε πᾶσιν εἶναι νοσώδη τε
 καὶ φαρτικὴν· ἐξημερωθῆναι δὲ καὶ γενέσθαι τούναν-
 τιον ὑγιεινοτάτην τε καὶ γονιμοτάτην ὑπὸ Ἑλισσαίου
 τοῦ προφήτου. Γινώσκων δ' ἦν οὗτος Ἥλίας καὶ διά-
 45 δοχος, ὃς ἐπιξενωθεὶς τοῖς κατὰ τὴν Ἱεριχοῦντα, περισ-
 σὸν δὴ τι φιλοφρονησαμένων αὐτὸν τῶν ἀνθρώπων, αὐ-
 τοὺς τε ἀμείβεται καὶ τὴν χώραν αἰωνίῳ χάριτι ἔδωκεν-
 σατο. Προελθὼν γὰρ ἐπὶ τὴν πηγὴν καὶ καταβαλὼν
 50 εἰς τὸ βεῦμα πλῆρες ἄλων ἀγγεῖον κεράμου, ἔπειτα εἰς
 οὐρανὸν δεξιὰν ἀνατείνας δικαίαν, καὶ πηγῇ σπονδὰς
 μελιχτηρίου χέομενος, τὴν μὲν ἤτειτο μαλαξαὶ τὸ
 βεῦμα, καὶ γλυκυτέρας φλέδας ἀνοῖξαι, τὸν δὲ ἐγχερά-
 σασθαι τῷ βεῦματι γονιμωτέρους ἀέρας, δοῦναι τε ἅμα
 καὶ καρπῶν εὐθηνίαν τοῖς ἐπιχωρίοις καὶ τέκνων διαδο-

Neapolim quæ vocatur, Mabortha vero ab indigenis,
 descendit in Coream, ibique castra metatur die secundo
 Dæsi mensis; et postridie Hierichuntem pervenit, ubi Tra-
 janus e ducibus unus ei occurrit, copias e Peræa agens,
 qui trans Jordanem habitabant nuper subactis.

(XXVII.) 2. Et magna quidem multitudo, priusquam ve-
 nerint Romani, ex Hierichunte in regionem montuam Hie-
 rosolymis adversam diffugerant; non pauci autem, qui re-
 manserunt, perimuntur. Quo factum ut urbem desertam
 offenderint, quæ in planitie sita est, cuique imminet mons
 nudus ac sterilis longissimus: qui versus boream Scythopo-
 litarum usque ad terram protenditur, ad austrum vero usque
 ad Sodomorum regionem et fines lacus Asphaltidis; est
 autem totus asper et inæqualis, et ob sterilitatem incultus
 manet. Isti ex adverso opponitur mons qui ad Jordanem situs
 incipit versus boream ab Juliade, et porrigitur versus austrum
 usque ad Somorron, quæ Petram Arabiæ determinat. In eo
 est mons qui Ferreus dicitur, in longum protensus usque
 ad Moabitidem. Quæ vero inter duos illos montes interjacet
 regio Campus magnus dicitur, a vico Ginnabri ad lacum
 usque Asphaltitin pertingens. Est autem longitudo ejus
 triginta et ducentorum stadiorum, latitudo vero centum et
 viginti: et medius quidem secatur a Jordane, et lacus
 habet Asphaltitin et Tiberiadis, natura contrarios. Nam
 ille quidem salsus est et sterilis, Tiberiensis vero dulcis et
 fecundus. Æstivo autem tempore multum torretur cam-
 pus, et ob nimiam ardoris vehementiam aere circumfundit-
 ur insalubri et morbifero: totus enim aridus est præter oras
 Jordanis; quamobrem et palmas ejus ripis adsitas florentic-
 res esse contigit et fertiliores, minus vero quæ longe remo-
 tæ sunt.

3. At prope Hierichuntem fons est copiosus rigandisque
 arvis uberrimus, juxta urbem veterem scaturiens, quam
 Jesus Nave filius, Hebræorum exercitus dux, primam cepit
 jure belli in Chananæorum terra. Hunc fontem olim ferunt
 non solum terræ et arborum fructus, sed et mulierum
 foetus perdere solitum, in universumque omnibus morbos
 et perniciem adferre; postea vero mansuevisse, contraque
 saluberrimum et fecundissimum factum esse ab Elisæo
 vate. Hic autem Eliæ discipulus erat et successor, qui, Hie-
 richuntinorum hospitio usus et non vulgari comitate ab ho-
 minibus exceptus, et ipsis et regioni gratiam referebat æter-
 nam. Ad fontem quippe progressus, quum lagenam ficti-
 lem salis plenam in profluentem aquam misisset, deinde
 dextram justam ad cælum levasset, et in fontem blande
 funderet libamina, ipsum quidem precabatur, ut fluentum
 emolliret et dulciores aquarum venas aperiret; Deum vero,
 ut fecundioribus auris flumina temperaret, tamque uber-
 tatem fructuum quam liberorum successionem daret indi-

χὴν, μηδὲ ἐπιλιπεῖν αὐτοῖς τὸ τούτων γεννηματικὸν ὕδωρ, ἕως μένουσι δίκαιοι. Ταῦταις ταῖς εὐχαῖς, πολλὰ προχειρουργήσας ἐξ ἐπιστήμης, ἔτρεψε τὴν πηγὴν, καὶ τὸ πρὶν ὀρφανίας αὐτοῖς καὶ λιμοῦ παραίτιον ὕδωρ ἐκ τότε
 5 εὐτεκνίας καὶ κόρου χορηγὸν κατέστη. Τοσαύτην γοῦν ἐν ταῖς ἀρδείαις ἔχει δύναμιν, ὥς εἰ καὶ μόνον ἐφάψαιτο τῆς χώρας, νοστιμώτερον εἶναι τῶν μέχρι κόρου χρονιζόντων· παρὸ καὶ τῶν μὲν δαψιλέστερον χρωμένων ἢ ὄνησις ἐστὶν ὀλίγη, τούτου δὲ τοῦ ὀλίγου δαψιλῆς. Ἄρδει
 10 γοῦν πλεόν τῶν ἄλλων ἀπάντων, καὶ πεδίον μὲν ἐπείσιν ἐβδομήκοντα σταδίων μῆκος, εὖρος δὲ εἴκοσιν, ἐπιτρέφει τε ἐν αὐτῷ παραδείσους καλλίστους τε καὶ πυκνοτάτους· τῶν δὲ φοινίκων ἐπαρδομένων γένη πολλὰ, ταῖς γέυσεσι καὶ ταῖς παρηγοραῖς διάφορα. Τούτων
 15 οἱ πιστέριοι πατούμενοι, καὶ μέλι δαψιλὲς ἀνίσχιν, οὐ πολλῷ τοῦ λοιποῦ χεῖρον· καὶ μελιττοτρόφος δὲ ἡ χώρα. Φέρει δὲ καὶ ὀποβάλαμον, 8 δὲ τιμιώτατον τῶν τῆς καρπῶν, κύπρον τε καὶ μυροβάλανον, ὥς οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν τινα εἰπόντα θεῖον εἶναι τὸ χωρίον, ἐν ᾧ
 20 δαψιλῇ τὰ σπανιώτατα καὶ κάλλιστα γεννᾶται. Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων αὐτῷ καρπῶν ἐνεκεν οὐκ ἂν βράδιως τι παραβληθεῖη κλίμα τῆς οἰκουμένης· οὕτω τὸ καταβληθὲν πολὺχουν ἀναδίδωσιν. Αἴτιον δὲ μοι δοκεῖ τὸ θερμὸν τῶν ἀέρων καὶ τὸ τῶν ὑδάτων εὐγονον, τῶν
 25 μὲν προκαλουμένων τὰ φυόμενα καὶ διαχεόντων, τῆς δὲ ἱκμάδος ριζούσης ἑκαστον ἰσχυρῶς καὶ χορηγούσης τὴν ἐν θέρει δύναμιν. Περικαὲς δὲ ἐστὶν οὕτω τὸ χωρίον ὥς μηδὲνα βράδιως προϊέναι. Τὸ δὲ ὕδωρ πρὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἀντλούμενον, ἔπειτα ἐξαιθριασθὲν, γίνε-
 30 ται ψυχρότατον, καὶ τὴν ἐναντίαν πρὸς τὸ περιέχον φύσιν λαμβάνει· χειμῶνος δὲ ἀνάπαλιν χλιαίνεται, καὶ τοῖς ἐμβαίνουσιν γίνεται προσηνέστατον. Ἔστι δὲ καὶ τὸ περιέχον οὕτως εὐκρατον ὥς λινοῦν ἀμφιένυσθαι τοὺς ἐπιχωρίους, νιφομένης τῆς ἄλλης Ἰουδαίας. Ἀπέχει
 35 δὲ Ἱεροσολύμων μὲν σταδίου ἑκατὸν πεντήκοντα, τοῦ δὲ Ἰορδάνου ἐξήκοντα. Καὶ τὸ μὲν μέχρι Ἱεροσολύμων αὐτῆς ἐρημον καὶ πετρώδες, τὸ δὲ μέχρι τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Ἀσφαλτίτιδος χθαμαλώτερον μὲν, ἐρημον δὲ ὁμοίως καὶ ἄκαρπον. Ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ
 40 Ἱεριχούντα εὐδαιμονεστάτην οὖσαν ἀποχρώντως δεδῆλωται.

δ'. Ἄξιον δὲ ἀφηγήσασθαι καὶ τὴν φύσιν τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης, ἥτις ἐστὶ πικρὰ μὲν, ὥς ἔφην, καὶ ἀγονος, ὑπὸ δὲ κουφότητος καὶ τὰ βαρυτάτα τῶν εἰς
 45 αὐτὴν ριφέντων ἀναφέρει, καταδύναι δὲ εἰς τὸν βυθὸν οὐδὲ ἐπιτηδεύσαντα βράδιον. Ἀφικόμενος γοῦν καθ' ἱστορίαν ἐπ' αὐτὴν Οὐεσπασιανὸς ἐκέλευσέ τινας τῶν νεῖν οὐκ ἐπισταμένων, δεθέντας ὅπισω τὰς χεῖρας, ριφῆναι κατὰ τοῦ βυθοῦ· καὶ συνέβη πάντας ἐπινῆξαι·
 50 σθαι, καθάπερ ὑπὸ πνεύματος ἄνω βιαζομένων. Ἔστι δὲ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἡ τῆς χροᾶς μεταβολὴ θαυμάσιος· τρὶς γὰρ ἐκάστης ἡμέρας τὴν ἐπιφάνειαν ἀλλάσσεται, καὶ πρὸς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀνταυγεῖ ποικίλως τῆς μέντοι ἀσφάλτου κατὰ πολλὰ μέρη βώλους μέλανας

genis, nec eos aqua prolifica deficeret quamdiu iusti manerent. Ad has preces, ex disciplina manibus quoque multa operatus, fontem immutavit; et aqua, quæ antea illis causa erat orbitatis ac famis, ex illo tempore felicem et numerosam suppedabat prolem. Denique tanta vi pollet in rigationibus, ut si vel modo attigerit terram, salubrior sit aquis quæ ad satietatem usque in agro morantur. Quamobrem qui largius ea utuntur, exiguum inde emolumentum habent; qui vero parcius, maximum. Amplius enim quam fontes ceteri omnes spatium irrigat, et per campum quidem labitur septuaginta stadiis longum, viginti vero latum, atque in eo alit hortos amoenissimos et frequentissimos, palmarum item varia sapore et appellatione genera. Ex istis pinguiores pressæ etiam mel emittunt copiosum, quod suavitate alteri vix cedit: quanquam et mellis alitrix est illa regio. Quin et fert opobalsamum (qui pretiosissimus est omnium qui illic sunt fructuum, cyprum item, et myrobalanum, ita ut qui divinum dixerit illum terræ tractum, non valde aberraverit, utpote quæ alibi sunt pretiosissima et rarissima, copiose istic nascantur. Sed neque aliorum fructuum respectu tellus ulla per orbem universum ei fuerit facile comparanda; adeo quod satum est multiplicatum reddit. Causa autem mihi videtur esse aeris calor, et aquarum fecunditas, quum ille quæ nata fuerint proluciat atque diffundat, liquor autem faciat ut singula firmiter radices agant, viresque æstivo tempore suppeditet. Adeo autem perusta est illa regio, ut nemo facile sub divum egrediatur. Aqua autem ante solis ortum hausta et aeri exposita frigescit, naturamque aeri ambienti contrariam sumit: hieme vero tepescit, et mitissima fit illis qui in eam merguntur. Quin et tanta est aeris circumfusi temperies, ut, quum in aliis Judææ partibus ningit, hic linea veste utantur indigenæ. Distat autem Hierosolymis centum et quinquaginta stadiis, ab Jordane vero sexaginta: totumque inde usque ad Hierosolyma spatium desertum est et saxosum, ad Jordanem vero et lacum Asphaltitin humilius quidem est solum, æque tamen desertum atque infrugiferum. Sed de Hierichunte, quam felicissima sit, satis dictum est.

4. Operæ autem pretium est etiam lacus Asphaltitis naturam enarrare, qui amarus est, ut dixi, ac infœcundus, præ levitate autem etiam quæ gravissima sunt in eum injecta fluitant, demergique in profundum ne industria quidem facile quis possit. Nam et Vespasianus, quum visendi ejus gratia illuc veniret, jussit quosdam nandi inscios, vinctis post terga manibus, in altum projici: et omnibus evenit ut quasi spiritus vi sursum repulsi supernatarent. Ad hæc mirabilis est coloris ipsius mutatio; quippe ter singulis diebus superficiem vertit, et ad solis radios varie resplendet: multis tamen locis evomit nigras bituminis glebas, quæ de

ἀναδίδωσιν, αἱ δὲ ἐπινέχονται τὸ τε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος ταύροις ἀκεφάλοις παραπλήσιαι. Προτελαύνοντες δὲ οἱ τῆς λίμνης ἐγράται, καὶ δρασσόμενοι τοῦ συνεστῶτος ἔλκουσιν εἰς τὰ σκάφη· πληρώσασι δὲ ἀποκόπειν οὐ βῆδιον, ἀλλὰ δι' εὐτονίαν προσήρηται τῷ μηρύματι τὸ σκάφος, ἕως ἂν ἐμμηνίῳ γυναικῶν αἵματι καὶ οὐρῷ διαλύσωσιν αὐτὴν, οἷς μόνοις εἴκει. Καὶ χρῆσιμος δὲ οὐ μόνον εἰς ἁρμονίας νεῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀκείσιν σωμαμάτων· εἰς πολλὰ γοῦν τῶν φαρμάκων πα-
 10 ραίσιγεται. Ταύτης τῆς λίμνης μήκος μὲν ὀγδοήκοντα καὶ πενταχόσιοι στάδιοι, καθὼ δὲ μέχρι Ζοάρων τῆς Ἀραβίας ἐκτείνεται, εὖρος δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Γεινιῖ δὲ ἡ Σοδομίτις αὐτῇ, πάλαι μὲν εὐδαίμων γῆ καρπῶν τε ἕνεκα καὶ τῆς κατὰ πόλεις
 16 περιουσίας, νῦν δὲ κεκαυμένη πᾶσα. Φασὶ δὲ ὡς δι' ἀσέβειαν οἰκητόρων κερανοῖς κατεπλέγη. Ἔστι γοῦν ἔτι λείψανα τοῦ θεοῦ πυρὸς, καὶ πέντε μὲν πόλεων ἰδεῖν σκιάς, ἔτι δὲ κἂν τοῖς καρποῖς σποδιὰν ἀναγεννωμένην, οἱ χροᾶν μὲν ἔχουσι τοῖς ἐδωδίοις ὁμοίαν,
 20 δρεψαμένων δὲ χερσὶν εἰς καπνὸν ἀναλύονται καὶ τέφραν. Τὰ μὲν δὲ περὶ τὴν Σοδομίτιν μυθεύμενα τοιαύτην ἔχει πίστιν ἀπὸ τῆς ὁψεως.

ΚΕΦ. Θ'.

Ὁ δὲ Οὐεσπασιανὸς, πανταχόσε περιτειχίζων τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἐν τε τῇ Ἱερυοῖ καὶ ἐν Ἀδίδοις
 25 ἐγείρει στρατόπεδα, καὶ φρουρὰς ἀμφοτέρας ἐγκαθίστησιν ἐκ τε τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ συμμαχικοῦ τάγματος. Πέμπει δὲ καὶ εἰς Γέρασα Λούκιον Ἄννιον, παραδοὺς μοῖραν ἱππέων καὶ συγχούς πεζῶν. Ὁ μὲν οὖν ἐξ ἐρόδου ἑλὼν τὴν πόλιν ἀποτείνει μὲν χιλίους τῶν νέων,
 30 ὅσοι μὴ διαφυγεῖν ἔφθασαν, γενεὰς δὲ ἡχμαλωτίσας, καὶ τὰς κτήσεις διαρπάσας τοῖς στρατιώταις ἐπέτρεψεν· ἔπειτα τὰς οἰκίας ἐμπρήσας ἐπὶ τὰς πέριξ κώμας ἐώρει. Φυγαὶ δὲ ἦσαν τῶν δυνατῶν καὶ φθοραὶ τῶν ἀσθενεστέρων· τὸ καταλειφθὲν δὲ πᾶν ἐνεπρίμρατο,
 35 καὶ διεληγρότος τοῦ πολέμου τήν τε ὀρεινὴν ὄλην καὶ τὴν πεδιάδα πᾶσαν, οἱ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις τὰς ἐξόδους ἀφῆρηντο. Τοὺς μὲν γὰρ αὐτομολεῖν προαιρουμένους οἱ ζηλωταὶ παρεφυλάσσοντο, τοὺς δὲ οὕτω τὰ Ῥωμαίων φρονούντας εἰργεν ἡ στρατιὰ, πανταχόθεν
 40 τὴν πόλιν περιέχουσα.

(ΚΘ.) β'. Οὐεσπασιανῷ δὲ εἰς Καισάρειαν ἐπιστρέφοντι καὶ παρασκευαζομένῳ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπ' αὐτῶν τῶν Ἱεροσολύμων ἐξελαύνειν ἀγγέλλεται Νέ-
 45 ρων ἀνηρημένος, τριακαίδεκα βασιλεύσας ἔτη καὶ ἡμέρας ὀκτώ. Περὶ οὗ λέγειν ὃν τρόπον εἰς τὴν ἀρχὴν ἐξύβρισε, πιστεύσας τὰ πράγματα τοῖς πονηροτάτοις, Νυμφιδίῳ καὶ Τιγελλίνῳ, τοῖς γε ἀναξίοις τῶν ἐξελευ-
 50 ἠμένων, καὶ ὡς ὑπὸ τούτων ἐπιβουλευθεὶς κατελείφθη μὲν ὑπὸ τῶν φυλάκων ἀπάντων, διαδράς δὲ σὺν τέσσαρσι τῶν πιστῶν ἀπελευθέρων, ἐν τοῖς προαστείοις ἐαυτὸν ἀνείλε· καὶ ὡς οἱ καταλύσαντες αὐτὸν μετ' οὐ πολὺν χρόνον δίκα ἐδόσαν, τὸν τε κατὰ τὴν Γαλα-

super fluitant, et figura et magnitudine tauris capite truncatis non absimiles. Ad eas vero quum lacus exercitores accedunt, aggestas concretasque ad se in scaphas attrahunt: non autem facile ab iis qui eas impleverint abscindi possunt, sed grumis adhæret alveus propter tenacitatem, donec ea menstruo mulierum sanguine et lotio dissolvatur, quibus solis cedit. Est autem hoc bitumen non modo ad compages navium accommodatum, sed et ad corporum curationem: unde et multis medicamentis admiscetur. Lacus hujus longitudo quingenlorum et octoginta stadiorum est, qua sane usque ad Zoara Arabiæ extenditur; latitudo centum et quinquaginta stadiis patet. Huic autem terra Sodomitica vicina est, olim quidem regio beata, quod frugibus abundaret et multis urbibus distincta esset; nunc vero tota exusta est. Fertur autem eam ob incolarum impietatem fulminibus conflagrasse. Itaque et adhuc ignis a Deo immissi reliquias, et oppidorum quinque istic videre licet umbram et imaginem: insuper et in fructibus cineres renascentes, qui specie quidem et colore edulibus similes sunt, manibus autem decerpæ in favillam et cinerem resolvuntur. Atque his quidem, de terra Sodomitica narratis, ejusmodi fides habetur ex testibus oculatis.

CAP. IX. (XXVIII.)

At Vespasianus, quum circumquaque cingeret Hierosolymitanos, et apud Hierichuntem et Adida exstruit castella, et præsidia utrisque ex Romanis pariter ac sociis imponit. Mittit autem Gerasa L. Annium, equitatus parte multisque peditibus ei traditis. Et ille quidem quum primo impetu urbem cepisset, mille juvenum, qui fugam facere non occupaverant, interficit; familias vero captivas abduxit, et militibus facultates diripere permisit: incensis deinde domibus, vicos proximos petebat. Potentes autem fugiebant et imbecilliores peribant, quæque relictæ erant universa flammis absumpta; cumque bellum totam regionem montanam omnemque campestem pervasisset, iis qui Hierosolymis degebant interclusi erant exitus. Nam qui transfugere quidem cupiebant, eos zelotæ observabant; qui vero nondum favebant Romanis, eos coorcebat exercitus, urbi ex omni parte circumdatus.

(XXIX.) 2. Vespasiano autem Cesaream reverso parantique copias suas omnes adversus Hierolyma educere, nunciatur Nero peremptus, quum per annos tredecim et dies octo imperasset. De quo memorare quemadmodum imperium dehonestaverit, rerum administrationem Nymphidio et Tigilino, viris nequissimis et libertorum indignissimis, committendo, quodque ab illis petitis insidiis, ab omnibus quidem satellibus relictus fuerit, cum quattuor vero libertis fidelibus in suburbanum fugerit, ibique semet occiderit; quodque non multo post tempore pœnas dederint qui eum sustulerunt; bellumque per Galliam quo pacto desie-

τιάν πολεμον ὡς ἐτελεύτησε, καὶ πῶς Γάλβας ἀπο-
 δειχθεὶς αὐτοκράτωρ εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς
 Ἰσπανίας, καὶ ὡς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν αἰτιαθεὶς ἐπὶ
 ταπεινοφροσύνῃ ἰδολοφονήθη κατὰ μέσσην τὴν Ῥω-
 6 μαίων ἀγορὰν, ἀπεδείχθη τε αὐτοκράτωρ Ὄθων, τὴν
 τε τούτου στρατείαν ἐπὶ τοὺς Οὐιτέλλιον στρατηγούς
 καὶ καταλυσιν, ἔπειτα τοὺς κατὰ Οὐιτέλλιον ταρα-
 χους, καὶ τὴν περὶ τὸ Καπετώλιον συμβολὴν, ὅπως τε
 Ἀντώνιος Πρίμος καὶ Μουκιανός, διαφθείραντες Οὐι-
 10 τέλλιον καὶ τὰ Γερμανικὰ τάγματα, κατέστειλαν τὸν
 ἐμφύλιον πολεμον· πάντα ταῦτα διεξίεναι μὲν ἐπ'
 ἀκριβὲς παρητησάμην, ἐπειδὴ δι' ὄχλου πᾶσιν ἐστὶ,
 καὶ πολλοῖς Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων ἀναγέγραπται.
 Συναφείας δὲ ἔνεκα τῶν πραγμάτων καὶ τοῦ μὴ διηρητῆ-
 15 σθαι τὴν ἱστορίαν κεφαλακῶς ἕκαστον ἐπεσημνήσα-
 μην. Οὐεσπασιανὸς τοίνυν τὸ μὲν πρῶτον ἀνεβάλ-
 λετο τὴν τῶν Ἱεροσολύμων στρατείαν, καραδοκῶν πρὸς
 τίνα ῥέψει τὸ κρατεῖν μετὰ Νέρωνα. Αὐθις δὲ Γάλ-
 βαν ἀκούσας αὐτοκράτορα, πρὶν ἐπιστεῖλαι τι περὶ
 20 τοῦ πολέμου κἀκεῖνον, οὐκ ἐπεχέρει· πέμπει δὲ
 πρὸς αὐτὸν τὸν υἱὸν Τίτον, ἀσπασόμενόν τε καὶ ληψό-
 μενον τὰς περὶ Ἰουδαίων ἐντολάς. Τῆς αὐτῆς δὲ αἰ-
 τίας ἅμα Τίτῳ καὶ Ἀγρίππας δ βασιλεὺς πρὸς Γάλ-
 βαν ἐπλεῖ, καὶ διὰ τῆς Ἀχαΐας (χειμῶνος γὰρ ἦν ὥρα)
 25 μακραῖς ναυσὶ περιπλεόντων, φθάνει Γάλβας ἀναιρεθεὶς,
 μετὰ μῆνας ἑπτὰ καὶ ἰσας ἡμέρας· ἐξ οὗ τὴν ἡγεμο-
 νίαν παρέλαβεν Ὄθων, ἀντιποιούμενος τῶν πραγμά-
 των. Ὁ μὲν οὖν Ἀγρίππας εἰς τὴν Ῥώμην ἀφικέσθαι
 διέγνω, μηδὲν ὀρρωδίσας πρὸς τὴν μεταβολήν· Τίτος
 30 δὲ κατὰ δαιμόνιον ὁρμήν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Συ-
 ρίαν ἐπλεῖ, καὶ κατὰ τάχος εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται
 πρὸς τὸν πατέρα. Καὶ οἱ μὲν μετέωροι περὶ τῶν
 ὄλων ὄντες, ὡς ἂν σαλευομένης τῆς Ῥωμαίων ἡγεμο-
 νίας, ὑπερεώρων τὴν ἐπὶ Ἰουδαίους στρατείαν, καὶ διὰ
 35 τὸν περὶ τῆς πατρίδος φόβον τὴν ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους
 ὁρμὴν ἄωρον ἐνόμιζον.
 (Α΄.) γ'. Ἐπανίστατο δὲ ἄλλος τοῖς Ἱεροσολύμοις πό-
 λεμος. Υἱὸς ἦν Γιώρα, Σίμωνι τις Γερασηνὸς τὸ γένος,
 νεανίας, πανουργία μὲν ἡττώμενος Ἰωάννου τοῦ προ-
 40 κατέχοντος ἤδη τὴν πόλιν, ἀλλ' ἡ δὲ σώματος καὶ τὸλ-
 μῆ διαφέρων, δι' ἣν καὶ ὑπὸ Ἀνάνου τοῦ ἀρχιερέως φυ-
 γαδευθεὶς ἐξ ἧς ἤρχε τοπαρχίας Ἀκραδατηνῆς πρὸς
 τοὺς κατειληφτότας τῶν Μασάδαν ληστὰς παραγίνε-
 ται. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἦν αὐτοῖς δι' ὑποψίας, εἰς
 45 τὰ κατωτέρω γοῦν φρούριον ἐπέτρεψαν αὐτῷ παρελθεῖν
 ἅμα ταῖς γυναῖξιν, ἃς ἄγων ἤκεν, αὐτοὶ τὸ ὑψηλότερον
 οἰκοῦντες. Αὐθις δὲ διὰ συγγένειαν ἡθῶν, καὶ ὅτι
 πιστὸς ἐδόκει, συμπροενόμειε γοῦν αὐτοῖς ἐξῶν, καὶ
 συνεπόρθει τὰ περὶ τὴν Μασάδαν· οὐ μὴν ἐπὶ τὰ μεῖζον
 50 παρακαλῶν ἐπειθεν. Οἱ μὲν γὰρ ἐν ἔθει ὄντες τοῦ
 φρουρίου, καθάπερ φωλεῶ χωρίζεσθαι μακρὰν ἐδοδοί-
 κεσαν, ὁ δὲ τυραννίων καὶ μεγάλων ἐπιέμενος, ἐπειδὴ
 καὶ τὴν Ἀνάνου τελευτὴν ἤκουσεν, εἰς τὴν ὀρεινὴν
 ἀφίσταται, καὶ προκηρύξας δούλοις μὲν ἐλευθερίαν,

rit, et quo modo Galba creatus Imperator Romam redie-
 rit ex Hispania, nique a militibus incusatus, tanquam hu-
 militioris esset animi, in medio foro Romano ex insidiis fue-
 rit occisus, et Otho declaratus Imperator, qui et expeditionem
 fecit contra Vitellii duces, et sublati sunt; dein ut
 turbæ excitatæ fuerint contra Vitellium, et pugna in Capi-
 tolio commissa; et quemadmodum Antonius Primus et
 Mucianus, quum Vitellium interfecissent et Germanicas
 legiones, bellum civile compresserint; ista omnia accurate
 quidem narrare recusavi, quod omnibus molesta sint, et a
 multis Græcorum pariter ac Romanorum perscripta fuerint.
 Ordinis autem rerum continuandi gratia, ac ne intercisæ fo-
 ret historia, summam singula indicavi. Vespasianus igitur
 primo quidem expeditionem in Hierosolyma differebat,
 exspectans cuinam post Neronem obtingeret imperare.
 Deinde ubi Galbam imperatorem factum esse audivit, ni-
 hil contra Judæos aggrediebatur, priusquam et ille aliquid
 de bello in mandatis daret: mittit autem ad eum Titum fili-
 um suum, et salutatum, et ut mandata de Judæis acciperet.
 Eandem ob causam una cum Tito rex etiam Agrippa ad Gal-
 bam navigabat; dumque Achaïam (hiems quippe erat)
 longis navibus prætervehuntur, interfici Galbam contigit,
 post septem menses totidemque dies quam imperasset:
 unde proxime imperium suscepit Otho, rerum administra-
 tionem sibi vindicans. Et Agrippa quidem, rerum
 mutatione nihil deterritus, Romam pergere statuit: Titus
 vero divino impulsu a Græcia in Syriam navibus trajicie-
 bat, et celeritate adhibita Cæsaream pervenit ad patrem.
 Et illi quidem, rerum expectatione suspensi, quasi flu-
 otuante Romano imperio, insuper habebant militiam obire
 contra Judæos, metuque de patria solliciti impetum facere
 in alienigenas haud opportunum ducebant.

(XXX.) 3. Aliud autem Hierosolymis erumpebat bellum.
 Erat quidam Simon Gioræ filius genere Gerasenus, juvenis
 astutia quidem inferior Joanne qui in urbe dominatum ha-
 bebat, corporis autem viribus et audacia præstantior, ob
 quam ex Acrabatena toparchia quam tenebat pulsus ab
 Anano pontifice, ad latrones se recipit qui Masadam occu-
 paverant. Et primo quidem suspectus erat illis, adeo ut ei
 in inferius duntaxat castellum cum mulieribus quas secum
 adduxerat, transire permiserint, dum ipsi superiora incole-
 rent. Rursus autem propter morum conjunctionem,
 quodque fidus esse videretur, etiam cum illis populatum
 exibat, simulque vastabat quæcunque circa Masadam erant;
 non tamen eis, dum ad majora incitaret, persuadebat. Nam
 isti quidem castello assueti, longius ab eo, tanquam latibulo,
 discedere metuebant: ille vero, dominatum affectans ma-
 gnorumque appetens, postquam et Ananum obiisse audi-
 verat, inde movet in loca montana, ac voce præconum

γέρας δὲ ἑλευθέροις, τοὺς πανταχόθεν πονηροὺς συνή-
θροισεν.

δ'. Ὡς δὲ ἦν αὐτῷ καρτερόν ἦδη τὸ σύνταγμα, τὰς
ἀνὰ τὴν ὄρεινὴν κώμας κατέτρεχεν· αἱ δὲ προσγινο-
6 μένων αὐτῷ πλείονων, ἐθάρρει καταβαίνειν εἰς τὰ χθα-
μαλώτερα. Κάπειδ' ἡ πόλεις ἦδη φοβερός ἦν, πολλοὶ
πρὸς τὴν ἰσχυρὴν καὶ τὴν εὐροίαν τῶν κατορθωμάτων
ἐφθείροντο δυνατοί· καὶ οὐκέτι ἦν δούλων μόνον οὐδὲ
ληστῶν στρατός, ἀλλὰ καὶ δημοτικῶν οὐκ ὀλίγων, ὥς
10 πρὸς βασιλέα πειθαρχοῦντων. Κατέτρεχε δὲ τὴν
Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν καὶ τὰ μέχρι τῆς μεγάλης
Ἰδουμαίας. Κατὰ γὰρ κώμην τινὰ καλουμένην Ναὶν
τείχας κατασκευάσας ὥσπερ φρουρίῳ πρὸς ἀσφάλειαν
ἐχρῆτο· κατὰ δὲ τὴν Φαράν προσαγορευομένην φά-
15 ραγμα, πολλὰ μὲν ἀνευρύνας σπηλαιο, πολλὰ δὲ
εὐρύων ἔτοιμα, ταμείοις ἐχρῆτο θησαυρῶν καὶ τῆς
λείας ἐκδοχείοις· ἀνέτιθει δὲ καὶ τοὺς ἀρπαζομένους
εἰς αὐτὰ καρπούς, οἳ τε πολλοὶ τῶν λόγων δίαίταν
εἶχον ἐν ἐκείνῳ· ὁ δὲ ἦν τό τε σύνταγμα προγυ-
20 μνάζων καὶ τὰς παρασκευὰς κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων.

ε'. Ὅθεν οἱ ζηλωταί, δέισαντες αὐτοῦ τὴν ἐπιβου-
λὴν, καὶ προλαθεῖν βουλόμενοι τὸν κατ' αὐτῶν τρεφό-
μενον, ἐξίσαι μετὰ τῶν ὀπλῶν οἱ πλείους. Ὑπαν-
τίσκει δὲ Σίμων, καὶ παραταξάμενος, συχνούς μὲν
25 αὐτῶν ἀναιρεῖ, συνελάνει δὲ τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν πό-
λιν. Οὕτω δὲ θαρρῶν τῇ δυνάμει τοῦ μὲν τοῖς τεί-
χεσι προσβαλεῖν ἀπετράπη, χειρώσασθαι δὲ πρότερον
τὴν Ἰδουμαίαν ἐπεβάλετο. Καὶ δὴ δισχυρίους ἔχων
ὀπλίτας ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς ὄρους αὐτῆς. Οἱ δὲ ἄρχοντες
30 τῶν Ἰδουμαίων κατὰ τάχος ἀθροίσαντες ἐκ τῆς χώρας
τὸ μαχιμώτατον, περὶ πεντακισχιλίους καὶ δισχυρίους,
τοὺς δὲ πολλοὺς ἑσπῶντες φρουρεῖν τὰ σφέτερα διὰ τὰς
τῶν ἐν Μασάδᾳ σικαρίων καταδρομάς, ἐδέχοντο τὸν
Σίμωνα πρὸς τοῖς ὄροις. Ἐνθα συμβαλὼν αὐτοῖς καὶ
35 δι' ὅλης πολεμήσας ἡμέρας οὕτε νενικηκώς οὕτε νενι-
κημένος διεκρίθη. Καὶ ὁ μὲν εἰς τὴν Ναὶν, οἱ δὲ
Ἰδουμαῖοι διελύθησαν ἐπ' οἴκου. Καὶ μετ' οὐ πολὺ
Σίμων μελίστοι δυνάμει πάλιν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν
ὤρμητο· στρατοπεδευσάμενος δὲ κατὰ τινὰ κώμην, ἣ
40 Θεκωὲ καλεῖται, πρὸς τοὺς ἐν Ἡρωδεῖω φρουροὺς,
ὅπερ ἦν πλησίον, Ἐλεάζαρόν τινα τῶν ἐταίρων ἐπέμψε,
πείσοντα παραδοῦναι τὸ ἔρμα. Τοῦτον οἱ φύλακες
ἐτοίμως ἐδέξαντο, τὴν αἰτίαν ἀγνοοῦντες δι' ἣν ἦκοι·
φθεγγόμενον δὲ περὶ παραδόσεως ἐδίωκον σπασάμε-
45 νοι τὰ ξίφη, μέχρι φυγῆς τόπον οὐκ ἔχων ἔριψεν ἀπὸ
τοῦ τείχους ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑποκειμένην φάραγμα. Καὶ
ὁ μὲν αὐτίκα τελευτᾷ, τοῖς δὲ Ἰδουμαίοις, ἥδη κατορ-
ρωδοῦσι τὴν ἰσχυρὴν τοῦ Σίμωνος, ἐδοξε πρὸ τοῦ συμ-
βαλεῖν κατασκέψασθαι τὴν στρατιάν τῶν πολεμίων.

60 ς'. Εἰς τοῦτο δὲ ὑπηρετήν ἑαυτὸν ἐτοίμως ἐπεδίδου
Ἰάκωβος, εἷς τῶν ἡγεμόνων, προδοσίαν ἐνθυμούμενος.
Ὅρμησας γοῦν ἀπὸ τῆς Ἀλούρου (κατὰ γὰρ ταύτην
συνήθροιστο τὴν κώμην τότε τῶν Ἰδουμαίων τὸ στρα-
τευμα), παραγίνεται πρὸς Σίμωνα, καὶ πρώτην αὐτῷ πα-

servis libertate promissa, itemque liberis praemio, improbus,
quos undique poterat, congregabat.

4. Quum autem jam validas conflasset copias, regionis
montanae vicos incursibus vastabat; quotidieque pluribus
sese ei adjungentibus, audebat etiam in planitiem descen-
dere. Ac postquam jam factus est civitatis terribilis, multi
ex optimatibus, ejus potentia sollicitati et prosperis rerum
successibus, ad eum malo suo se conferebant: adeoque non
amplius servorum tantum aut latronum exercitus erat,
sed multorum de populo, ei tanquam regi obedientium.
Excursiones autem faciebat in Acrabatenam toparchiam et
in majorem usque Idumaeam. Nam ad vicum quendam,
cui nomen Nain, quum murum exstruxisset, pro castello in
sui securitatem habebat: in valle autem nuncupata Pha-
ran, quum multas quidem laxiores fecisset speluncas, multas
vero paratas invenisset, in illis thesauros suos recondebat
praedasque recipiebat; etiam directos fructus illic repo-
nebat, multique e cohortibus suis vitam in illis agebant:
minimeque dubitabatur quin copias suas praexerceret et
apparatus faceret ut Hierosolyma aggrediretur.

5. Unde insidias ejus veriti zelotae, et praevire eum
qui contra se viribus crescebat cupientes, plerique armati
egrediuntur. His autem Simon occurrit, commissoque prae-
lio multos quidem illorum occidit, reliquos vero in urbem
compellit. At nondum viribus fidens, a murorum oppu-
gnatione deterrebat: et antequam id faceret, Idumaeam
subjugare cogitabat. Itaque cum viginti armatorum milli-
bus ad fines ejus properabat. Idumaeorum autem princi-
pes, pugnacissimis ad viginti quinque millia magna celeritate
e regione congregatis, reliquis vero ut sua tuerentur relictis
propter sicariorum in Masada excursiones, Simonem ad
fines suos excipiebant. Ubi eo illis congresso, quum per to-
tum diem pugnatum esset, dubium erat utrum victor an victus
discesserit. Et ille quidem in Nain vicum, Idumaei vero
domum regressi sunt. Non multo autem post Simon cum
majoribus copiis in eorum regionem iterum irrupit: ca-
strisque in quodam vico, cui nomen Thecoe, positus, ad
custodes Herodei, quod non longe aberat, Eleazarum suo-
rum quendam sociorum misit, ut munimentum traderent
persuasurum. Hunc sine mora recepere custodes, causae
nescii cur venisset: quum autem de traditione loquutus
esset, strictis gladiis eum persequiebantur: donec fugae
locum non reperiens, de muro in vallem subjectam sese
projecit. Et ille quidem statim moritur; Idumaeis autem
Simonis vires formidantibus placuit, priusquam acie con-
gredirentur, explorare hostium copias.

6. Ad hoc autem se ministrum alacriter offerebat Jaco-
bus, unus e principibus, de proditione cogitans. Itaque
ab Aluro profectus (in hoc quippe vico coiverat Idumaeo-
rum exercitus), ad Simonem venit; primumque se patriam
suam ei proditum esse paciscitur, fide jurejurando accepta,

ραδύσειν συντίθεται τὴν αὐτοῦ πατρίδα, λαβὼν ὄρκους ὡς αἰεὶ τίμιος ὢν διατελέσει, συνεργήσιν δὲ ὑπέσχετο καὶ περὶ τῆς ὅλης Ἰδουμαίας. Ἐφ' οἷς ἰστιάθεις φιλοφρόνως ὑπὸ τοῦ Σίμωνος καὶ λαμπραῖς ἐπαρθείς ὑποσχέσειν, ἐπειδὴ περ εἰς τοὺς σφετέρους ὑπέστρεψεν, τὸ μὲν πρῶτον πολλαπλασίονα τὴν στρατιὰν τοῦ Σίμωνος ἐψέυδετο· ἔπειτα δεξιούμενος τοὺς τε ἡγεμόνας καὶ κατ' ὀλίγους πᾶν τὸ πλῆθος ἐνήγην ὥστε δέξασθαι τὸν Σίμωνα, καὶ παραδοῦναι δόξα μάχης αὐτῷ τὴν τῶν ὁλων ἀρχήν. Ἄμα δὲ ταῦτα διαπραττόμενος καὶ Σίμωνα δι' ἀγγέλων ἐκάλει, σκεδάσειν ὑπισχνούμενος τοὺς Ἰδουμαίους. Ὁ δὲ παρέσχεν. Ὡς γὰρ ἦν ἤδη πλησίον ἡ στρατιὰ, πρῶτος ἀναπηδήσας ἐπὶ τὴν ἱππον, μετὰ τῶν συνδιεθαρμένων ἔρευγε. Πτοία δὲ ἐμπίπτει παντὶ τῷ πλῆθει, καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν λυθέντες ἐκ τῆς τάξεως ἀνεχώρουν ἕκαστοι πρὸς τὰ ἴδια.

(ΑΑ'.) Ζ'. Σίμων δὲ παρὰ δόξαν εἰς τὴν Ἰδουμαίαν ἐσθλάσεν ἀναιμωτῇ, καὶ προσβαλὼν ἀδοκῆτως πρώτην αἰρεῖ τὴν πόλιν Χεβρών, ἐν ἣ πλείστης ἐκράτησε λαίλας, πᾶμπολον δὲ διήρπασε καρπὸν· ὡς δὲ φασιν οἱ ἐπιχώριοι τὴν Χεβρών, οὐ μόνον τῶν τῆδε πόλεων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Μέμφεως ἀρχαιοτέραν· δισχιλία γοῦν αὐτῇ καὶ τριακόσια ἔτη συνηρίθμητο. Μυθεύουσι δὲ αὐτὴν καὶ οἰκητήριον Ἀβράμου τοῦ Ἰουδαίων προγόνου γεγενῆσθαι μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας ἀπανάστασιν, τοὺς τε παῖδας αὐτοῦ λέγουσι καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον ἐνθεν· ὢν καὶ τὰ μνημεῖα μέχρι τοῦ νῦν ἐν τῇδε τῇ πολίχνῃ δείκνυται, πᾶν καλῆς μαρμαρίου καὶ φιλοτίμως ἐργασμένα. Δείκνυται δὲ ἀπὸ σταδίων ἕξ τοῦ ἁστεως Τερεβίνθος μεγίστη, καὶ φασὶ τὸ δένδρον ἀπὸ τῆς κτίσεως μέχρι νῦν διαμένειν. (ΑΒ'.) Ἐνθεν δὲ Σίμων διὰ πάσης ἐχώρει τῆς Ἰδουμαίας, οὐ μόνον κώμας καὶ πόλεις πορθῶν, λυμαινόμενος δὲ καὶ τὴν χώραν. Δόξα γὰρ τῶν ὀπλιτῶν τέσσαρες αὐτῷ συνείποντο μυριάδες, ὡς μὴδὲ τῶν ἐπιτηδείων ἑξαρκούντων πρὸς τὸ πλῆθος. Προσῆν δὲ ταῖς χρεαῖς ὁμότης τε αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸ γένος ὀργή· δι' ἃ μᾶλλον ἐξερημούσθαι συνέβαινε τὴν Ἰδουμαίαν. Καθάπερ δὲ ὑπὸ τῶν ἀκρίδων κατόπιν ὕλην ἑστὶν ἰδεῖν ἐψλωμένην πᾶσαν, οὕτω τὸ κατὰ νῦν τοῦ Σίμωνος στρατιᾶς ἐρημία κατελείπετο· καὶ τὰ μὲν ἐμπιπράντες, τὰ δὲ κατασκάπτοντες, πᾶν δὲ τὸ πεφυκὸς ἀνὰ τὴν χώραν ἢ συμπατοῦντες ἠφάνιζον ἢ νεμόμενοι, καὶ τὴν ἐνεργὸν ὑπὸ τῆς πορείας σκληροτέραν ἐποίουν τῆς ἀκάρπου. Καθόλου τε εἰπεῖν, οὐδὲ σημεῖόν τι κατελείπετο τοῖς πορθουμένοις τοῦ γεγενῆσθαι.

ἦ'. Ταῦτα πάλιν τοὺς ζηλωτὰς ἐπήγειρε, καὶ φανερώς μὲν ἀντιπαρτάξασθαι κατέδεισαν, προλογίσαντες δὲ ἐν ταῖς παρόδοις ἀρπάζουσι τοῦ Σίμωνος τὴν γυναῖκα, καὶ τῆς περὶ αὐτὴν θεραπείας συγχοῦς· ἔπειτα ὡς αὐτὸν ἡχμαλωτισμένον τὸν Σίμωνα, γεγηθότες εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεψαν, καὶ ὅσον οὐδέπω προσεδόκων καταθέμενον τὰ θύλα περὶ τῆς γυναικὸς ἱκετεύσειν.

quod semper in honore haberetur, operamque suam de tota Idumaea additurum pollicebatur. Quas ob res humaniter a Simone convivio exceptus, splendidisque elatus promissis, ubi ad suos rediit, primo Simonis exercitum multo majorem esse mentiebatur: deinde et principes benigne alloquens et universam fere multitudinem seorsum, ut Simonem reciperent suadebat, eique sine pugna rerum summam permitterent. Simul autem hoc agens, etiam Simonem ipsum per nuncios accersebat, Idumaeos se dissipaturum promittens. Quod et praestitit. Nam quum jam appropinquaret exercitus, equum primus inscendit, et cum iis quos corruerat fugam capescebat. Multitudinem autem omnem occupat pavor, et priusquam manus consererent, domum quisque suam ordinibus solutis discesserunt.

(XXXI.) 7. Simon vero praeter opinionem sine sanguine intravit Idumaeam, factaque ex improvise impressione, primo capit urbem Chebronem, in qua maxima praeda potius est, multosque fructus diripuit: Chebron autem indigenae ferunt non ejus terrae modo civitatibus, sed et Memphi in Aegypto antiquiorem; quippe anni ejus ad duo millia et trecentos computantur. Narrant etiam in ea habitasse Abramum Judaeorum progenitorem, postquam e Mesopotamia migraverit, ejusque liberos hinc in Aegyptum descendisse; quorum monumenta etiam nunc cernuntur in hoc ipso oppido, pulcherrimo exstructa marmore et opere elegantissimo. Cernitur etiam sexto ab urbe stadio Terebinthus maxima, dicuntque arborem a creatione mundi usque haec tempora permanere. (XXXII.) Inde Simon totam pervadebat Idumaeam, non solum urbes et vicos depopulans, sed et omnem regionem vastans. Nam praeter gravis armaturae milites, quadraginta eum millia sequebantur, ut multitudini haud suppetere necessaria. Ad hanc autem rerum inopiam accedebat ejus crudelitas et in nationem excandescencia: unde contigit Idumaeam eo magis ad vastitatem redigi. Et quemadmodum post locustas cernere est silvas frondibus nudatas, sic etiam qua Simonis transisset exercitus, a tergo solitudinem relinquebat: et alia quidem comburendo, alia vero diruendo, et quicquid in regione e terra proveniret calcibus conterendo debebant aut depascendo; perque terram cultam incedendo faciebant eam sterili duriorem: verboque ut expediam, ne signum quidem ullum supererat in vastatis, quod aliquando culta fuerint.

8. Ista iterum zelotis stimulos admovebant, et palam quidem adversa acie congredi formidarunt; insidiis vero in viarum angustiis praestructis, Simonis uxorem rapiunt, multosque qui ei obsequium praestabant: deinde quasi ipsum Simonem captum tenerent, in civitatem laetabundi redierunt, et continuo exspectabant armis eum depositis pro uxore ipsis supplicaturum. Illius autem animum non subit-

Τὸν δὲ οὐκ ἔλαος εἰσεῖσιν, ἀλλ' ὀργή περὶ τῆς ἥρπασμένης· καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τῶν Ἱεροσολύμων ἔλθων, καθάπερ τὰ τρωθέντα τῶν θηρίων ἐπειδὴ τοὺς τρώσαντας οὐ κατέλαβεν, ἐφ' οὗς ἤϊρε τὸν θυμὸν ἤφιει. Ὅσοι γοῦν λαχαναίαις ἐνεκὲν ἢ φρυγανισμοῦ προεληλύθεισαν ἐξω πυλῶν, ἀνόπλους καὶ γέροντας, συλλαμβάνων ἤκλιζετο, καὶ διέφθειρε δι' ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως, μονονουχὶ καὶ νεκρῶν γευόμενος τῶν σωμάτων. Πολ-
 10 λούς δὲ καὶ χειροκοπήσας, εἰσέπεμπε καταπλήξασθαι τοὺς ἐχθροὺς ἅμα, καὶ διαστῆσαι τὸν δῆμον ἐπιχειρῶν πρὸς τοὺς αἰτίους. Ἐντέταλτο δὲ αὐτοῖς λέγειν ὅτι Σίμων Θεὸν δρῦναι τὸν πάντων ἔφορον, εἰ μὴ θάπτον ἀποδώσουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, βῆξας τὸ τεῖχος, τοιαῦτα διαθήσειν πάντας τοὺς κατὰ τὴν πόλιν, μηδε-
 15 μιᾶς φεισάμενος ἡλικίας, μηδὲ ἀπὸ τῶν ἀναγνῶν δια-
 κρίνας τοὺς αἰτίους. Τούτοις οὐ μόνον ὁ δῆμος, ἀλλὰ καὶ οἱ ζηλωταὶ καταπλαγέντες ἀποπέμπουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, καὶ τότε μὲν ἐκμελιχθεὶς ὀλίγον, ἀνεπαύ-
 20 σατο τοῦ συνεχοῦς φόνου.
 (ΑΓ'.) θ'. Οὐ μόνον δὲ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν στάσις ἦν καὶ πολέμος ἐμφύλιος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς Ἰταλίας. Ἀνή-
 ρητο μὲν γὰρ κατὰ μέσσην τὴν Ῥωμαίων ἀγορὰν Γάλ-
 βας, ἀποδεδειγμένος δὲ αὐτοκράτωρ Ὄθων, ἐπολέμει Οὐιτελλίῳ βασιλευντὶ (τοῦτον γὰρ ἤρητο τὰ κατὰ
 25 Γερμανίαν τάγματα)· καὶ γενομένης συμβολῆς κατὰ Βηδριακὸν τῆς Γαλατίας πρὸς τε Οὐάλεντα καὶ Κα-
 κίνναν τοὺς Οὐιτελλίου στρατηγούς, τῇ πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ περιῆν Ὄθων, τῇ δευτέρᾳ δὲ τὸ Οὐιτελλίου στρατιωτικόν· καὶ πολλοῦ φόνου γενομένου διεχρήσατο
 30 μὲν Ὄθων ἑαυτὸν, ἐν Βρεξέλλῳ τὴν ἤτταν πυθόμενος, ἡμέρας δύο καὶ τρεῖς μῆνας κρατήσας τῶν πραγμά-
 των. Προσεχώρησε δὲ τοῖς Οὐιτελλίου στρατηγοῖς καὶ τοῦ Ὄθωνος ἡ στρατιὰ, καὶ κατέβαιναν αὐτὸς εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τῆς δυνάμεως. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ Οὐε-
 35 σπασιανὸς, ἀναστὰς ἐκ τῆς Καίσαρεας πέμπτῃ Δαι-
 σίου μηνός, ὤρμησεν ἐπὶ τὰ μηδέποι κατεστραμμένα τῶν τῆς Ἰουδαίας χωρίων. Ἀναβὰς δὲ εἰς τὴν ὀρεινὴν αἰρεῖ δύο τοπαρχίας, τὴν τε Γοφνιτικὴν καὶ τὴν Ἀκρα-
 βατηνὴν καλουμένην, μεθ' ἧς Βηθηλαῖ τε καὶ Ἐφραῖμ
 40 πολίχνη, οἷς φρουροὺς ἐγκαταστήσας μέχρις Ἱεροσο-
 λύμων ἱππάετο. Φθορὰ δὲ ἦν πολλῶν καταλαμβανόμενων, καὶ συχνοὺς ἤχημαλῳτιζετο. Κερεάλιος δὲ αὐτῷ τῶν ἡγεμόνων, μοῖραν ἱππέων καὶ πεζῶν ἀναλα-
 βὼν, τὴν ἄνω καλουμένην Ἰδομαίαν ἐπόρθει, καὶ Κα-
 45 φεθρὰ μὲν ψευδοπολίχνην ἐξ ἐφόδου λαβὼν ἐμπύρηνσιν, ἐτέραν δὲ καλουμένην Καφαραβὶν προσβαλὼν ἐπολιόρ-
 κει· πάντῃ δὲ ἦν ἰσχυρὸν τὸ τεῖχος· καὶ τρίψεσθαι προσ-
 δοκῶντι πλείω χρόνον αἰφνιδίως ἀνοίγουσιν οἱ ἔνδον τὰς πύλας, καὶ μεθ' ἱκετηρίων προσελθόντες αὐτοὺς
 50 παρέδωκαν. Κερεάλιος δὲ τούτους παραστησάμενος ἐπὶ Χεβρὼν ἐτέρας πόλεως ἀρχαιοτάτης ἐχώρει· κεῖται δὲ, ὡς ἔφην, αὕτη κατὰ τὴν ὀρεινὴν, οὐ πόρρω Ἱεροσο-
 λύμων· βιασάμενος δὲ τὰς εἰσόδους τὸ μὲν ἐγκαταλη-
 φ' ἐν πλῆθος ἤβηδὸν ἀναιρεῖ, τὸ δὲ ἄστυ καταπίμπρησι.

misericordia, sed ira ob raptam : quumque ad muros Hierosolymitanos venisset, ferarum sauciarum ad instar ob percussores elapsos furentium, in obvios quosque animi atrocitatem effundebat. Quotquot igitur ad olera aut sarmenta colligenda pedes portis efferrent, inermes senesque, correptos cruciabat, et ex vehementi indignatione occidebat, ut tantum non mortuorum cadaveribus degustandis parceret. Præterea multos abscissis manibus in urbem mittebat, eo animo ut simul terrorem inimicis incuteret, et ut populum in seditionem contra eos qui in culpa erant concitaret. Illis quippe in mandatis dederat ut dicerent Simonem jurare per Deum, qui omnibus præest, fore, nisi cito ipsi conjugem redderent, ut perruptis muris simili poena afficeret quotquot intra urbem essent, nemini cujuscunque ætatis parcens, nec quidquam discriminis inter insontes sotesque faciens. Ad ista non modo populus, sed etiam zelotæ metu perculti uxorem ei remittunt. Quo facto ad lenitatem quidem aliquantulum mitigatus, a continua cæde requievit.

(XXXIII.) 9. Verum non solum per Judæam erat seditio et bellum civile, sed etiam in Italia. Nam in medio quidem Romanorum foro interemptus erat Galba, Otho autem Imperator declaratus adversus Vitellium imperium affectantem bellum gerebat (hunc enim elegerant legiones Germanicæ); quumque ad manus ventum esset cum Valente et Cæcinnâ Vitellii ducibus apud Bedriacum Galliæ, primo die Otho superior erat, altero Vitelliani : multaque cæde facta, semet apud Brixellum interfecit Otho, simulac rescivit suorum cladem, diebus duobus tribusque mensibus rerum potitus. Hinc Othonis etiam milites Vitellii ducibus sese adjunxerunt; et ipse cum exercitu Romam descendebat. Interea autem et Vespasianus quinto die Dæsii mensis Casarea movit, contenditque in Judææ loca nondum eversa. Quumque montana ascendisset, duas toparchias capit, unam Gophniticam, et alteram Acrabatenam vocatam, et post has Bethela et Ephraim oppida; ibique præsidiis collocatis usque Hierosolyma equitabat. Magna autem deprehensorum edita erat strages, multosque captivos agebat. At Cerealis unus ex illius ducibus cum equitum parte et peditum Idumæam quæ dicitur superior vastabat; et Caphethram quidem, quæ urbem simulabat, primo impetu captam incendit; alteram vero, nomine Capharabin, adortus obsidebat (moenibus autem perquam validis cincta erat), ibique diutius se moraturum exspectanti subito qui intus erant portas aperiant, quumque supplices accessissent, semet tradiderunt. At Cerealis, quum eos in potestatem suam redelegeret, Chebronem ibat urbem alteram antiquissimam : sita autem erat, uti dixi, in montanis, haud procul ab Hierosolymis. Quum autem vi in eam irrupisset, multitudinem illic deprehensam cum puberibus occidit, civitatem vero exurit. Omnibusque

Καὶ πάντων ἤδη χειρωμένων πλὴν Ἡρωδείου καὶ Μασάδας καὶ Μαχαιροῦντος (ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν ληστῶν κατεῖληπτο), σκοπὸς ἤδη τὰ Ἱεροσόλυμα προὔκειτο Ῥωμαίοις.

- 5 (ΑΔ'.) ἰ'. Ὁ δὲ Σίμων ὡς ἐρρύσατο παρὰ τῶν ζηλωτῶν τὴν γυναῖκα, πάλιν ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς Ἰδουμαίας ὑπέστρεψε· καὶ περιελάνων πανταχόθεν τὸ ἔθνος εἰς Ἱεροσόλυμα πολλοὺς φεύγειν συνανάγκασεν. Εἶπετο δὲ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κυκλωσάμενος αὐθις
- 11 τὸ τεῖχος, ὄντινα λάβοι τῶν προϊόντων κατὰ τὴν χώραν ἐργατῶν, διέφθειρεν. Ἦν δὲ τῷ δήμῳ Σίμων μὲν ἐξωθεν Ῥωμαίων φοβερώτερος, οἱ ζηλωταὶ δὲ ἔνδον ἐκατέρων χαλεπώτεροι. Κὰν τούτοις ἐπίνοια κακῶν καὶ τόλμα τὸ σύνταγμα τῶν Γαλιλαίων διέφθειρε. Τόν
- 15 τε γὰρ Ἰωάννην παρῆγον εἰς ἰσχὺν οὗτοι, κάκεινος αὐτοὺς ἐξ ἧς περιποιήσατο δυναστείας ἡμείβετο, πάντα ἐπιτρέπων δρᾶν ὅν ἕκαστος ἐπεθύμει. Πόθοι δὲ ἦσαν ἀρπαγῆς ἀπλήρωτοι καὶ τῶν πλουσίων οἶκων ἔρευνα, φόνος τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὕδρεις ἐπαίζοντο,
- 20 μεθ' αἵματος δὲ τὰ συληθέντα κατέπινον, καὶ μετὰ ἀδείας ἐνεθλυπάθουν τῷ κόρῳ, κόμας συνθετιζόμενοι, καὶ γυναικείας ἐσθῆτας ἀναλαμβάνοντες, καταντλούμενοι δὲ μύροις, καὶ πρὸς εὐπρέπειαν ὑπογράφοντες ὀφθαλμούς. Οὐ μόνον δὲ κόσμον, ἀλλὰ καὶ πάθη γυ-
- 25 ναϊκῶν ἐμιμοῦντο, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας ἀθεμίτους ἡδονὰς ἐπενόησαν· ἐνηλινδοῦντο δὲ ὥσπερ πορνείῳ τῇ πόλει καὶ πᾶσαν ἀκαθάρτοις ἐμίαναν ἔργοις. Γυναικιζόμενοι δὲ τὰς ὄψεις ἐφώνων ταῖς δεξιαῖς, θρυπτόμενοι δὲ τοῖς βαδίσμασιν ἐπιόντες ἐξαπίνης ἐγίνοντο πολε-
- 30 μισταί, τὰ τε ζῆφρ προφέροντες ἀπὸ τῶν βεβαμμένων χλανίδων τὸν προστυχόντα διήλαινον. Τοὺς ἀποδιδράσκοντας δὲ Ἰωάννην Σίμων φονικώτερος ἐξεδέχετο, καὶ διαφυγὼν τις τὸν ἐντὸς τεῖχους τύραννον ὑπὸ τοῦ πρὸ πυλῶν διεφθείρετο. Πᾶσα δὲ φυγῆς ὁδὸς τοῖς
- 35 αὐτομολεῖν πρὸς Ῥωμαίοις βουλομένοις ἀπεκέκοπτο. ἰα'. Διεστασιάζετο δὲ πρὸς τὸν Ἰωάννην ἡ δύναμις, καὶ πᾶν ὅσον ἦν Ἰδουμαῖον ἐν αὐτῇ χωρισθὲν ἐπεχείρει τῷ τυράννῳ, φθόνῳ τε τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καὶ μίσει τῆς ὁμότητος. Συμβαλόντες δὲ ἀναιροῦσί τε πολλοὺς
- 40 τῶν ζηλωτῶν καὶ συνελαύνουσι τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν κατασκευασθεῖσαν ὑπὸ Γραπτῆς (συγγενῆς δὲ ἦν αὕτη τοῦ τῶν Ἀδιαβηνῶν βασιλέως Ἰζάτου)· συνεισιπτόουσι δὲ οἱ Ἰδουμαῖοι, κάκειθεν εἰς τὸ ἱερὸν περιώσαντες τοὺς ζηλωτάς, ἐφ' ἀρπαγὴν ἐτράποντο
- 45 τῶν Ἰωάννου χρημάτων· κατὰ γὰρ τὴν προειρημένην αὐλὴν αὐτὸς τε ἦν κάκει τὰ λάφυρα τῆς τυραννίδος κατέθετο. Ἐν δὲ τούτῳ τὸ κατὰ τὴν πόλιν ἐσκεδασμένον πλῆθος τῶν ζηλωτῶν εἰς τὸ ἱερὸν πρὸς τοὺς διαπεφυγότας ἡβροίσθη, καὶ κατὰγιν αὐτοὺς παρεσκευάζετο
- 50 Ἰωάννης ἐπὶ τε τὸν δῆμον καὶ τοὺς Ἰδουμαίους. Τοῖς δὲ οὐχ οὕτω τὴν ἔφοδον αὐτῶν καταδεῖσαι παρέστη μαχιμωτέροις οὖσιν, ὥς τὴν ἀπόνοιαν, μὴ νύκτωρ ἐκ τοῦ ἱεροῦ παρεισδύντες αὐτοὺς τε διαφθείρωσι καὶ τὸ ἄστυ καταπρήσωσι. Συνελθόντες οὖν μετὰ τῶν ἀρχιερέων

jam occupatis, præter Herodium et Masadam et Machæruntem, quæ a latronibus tenebantur, tum propositum erat Romanis Hierosolyma aggredi.

(XXXIV.) 10. Simon autem, ubi uxorem a zelotis recuperavit, iterum ad reliquias Idumææ reversus est, et undique gentem depopulans, plerosque compulit Hierosolyma se recipere. Quos et ipse persequutus est usque ad urbem; ac deinde, quum muro se circumdedisset, quoscunque operariorum ex agris advenientes caperet, interficiebat. Eratque populo foris quidem Simon Romanis terribilior, intus vero zelotæ utrisque graviore. Interque hæc malorum excogitatio audaciæ conjuncta Galilæorum exercitum corrumpit. Namque Joannem ad potentiam isti provehebant, atque ille eis, pro imperio quod adeptus est, vicissim omnia quæ desiderarent facere permittebat. Insatiabilis autem erat rapinarum cupiditas, domorumque locupletum perscrutatio, atque virorum cædes et seminarum injuriæ pro ludo habebantur, spoliæque cum sanguine devorabant, et impune muliebria patiebantur ad satietatem, compositos gerentes capillos, et amictum femineum induti, unguentis etiam delibuti, quoque magis placerent oculos fuco et cerussa illinentes. Non solum autem ornatum, verum etiam quæ mulieribus accidunt imitabantur, nimiaque lascivia voluptates illicitas excogitarunt; in urbe autem tanquam in lupanari volubantur, totamque facinoribus impuris polluebant. Sed seminarum ad instar vultus componentes, dextris cædem patrabant, fractoque gressu incedentes subita incursione bellatores evadebant, gladiisque e conchyliatis chlamydibus eductis obvium quemque transfigebant. Eos autem qui Joannem fugerant excipiebat sævior in cædibus Simon, quique tyrannum intra muros evaserat, ab eo qui ante portas erat occidebatur. Omnis vero fugæ via ad Romanos transire cupientibus erat præclusa.

11. Seditionem autem contra Joannem movebat exercitus, et omnes in eo Idumæi dissidentes a ceteris aliquid moliebantur contra tyrannum, quod ejus aut potentiæ inviderant aut crudelitatem oderant. Pugna autem congressi multos zelotarum perimunt, ceterosque in aulam regiam a Grapte ædificatam (erat autem illa Izatæ regis Adiabænorum consanguinea) compellunt; una vero irrumpunt Idumæi, atque inde in templum pulsus zelotis se convertunt ad pecunias Joannis diripiendas: nam in regia prædicta et ipse degebat, et tyrannidis spolia deposuerat. Interea autem quamplurimi zelotæ, qui per civitatem dispersi erant, sese ad eos qui in templum fugerant aggregarunt; eosque Joannes adversus populum et Idumæos educere parabat. Istis autem, ut qui pugna plus possent, non tam impetus eorum metuendus erat, quam ne rerum desperatione de templo urbem noctu ingrederentur, ipsosque pariter occiderent atque urbem concremarent. Itaque quum coiissent una cum pontificibus, con-

ἐδουλεύοντο τίνα χρῆ τρόπον φυλάσθαι τὴν ἐπίθεσιν. Θεὸς δὲ ἀρα τὰς γνώμας αὐτῶν εἰς κακὸν ἔτρεψε, καὶ χαλεπώτερον ἀπωλείας ἐπενόησαν τὸ πρὸς σωτηρίαν φάρμακον. Ἵνα γοῦν καταλύσωσιν Ἰωάννην, ἔκριναν δέχσθαι Σίμωνα καὶ μεθ' ἱκετηρίων δεύτερον εἰσαγαγεῖν ἑαυτοῖς τύραννον. Ἐπεραίνετο δὲ ἡ βουλὴ. Καὶ τὸν ἀρχιερεῖα Ματθίαν πέμψαντες ἐδέοντο Σίμμωνος εἰσελθεῖν, ὃν πολλὰ ἔδεισαν. Συμπαρεκάλουν δὲ οἱ ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων τοὺς ζηλωτὰς φεύγοντες, πόθῳ τῶν οἴκων καὶ τῶν κτημάτων. Ὁ δὲ, αὐτοῖς ὑπερηφάνως κατανεύσας τὸ δεσπόζειν, εἰσέρχεται μὲν ὡς ἀπαλλάξων τῶν ζηλωτῶν τὴν πόλιν, σωτὴρ ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ κηδεμὼν εὐφημούμενος· παρελθὼν δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐσκόπει τὰ περὶ τῆς ἑαυτοῦ δυναστείας, καὶ τοὺς καλέσαντας οὐχ ἥττον ἐχθροὺς ἐνόμιζεν ἢ καθ' ὧν ἐκέκλητο. Ἰδ'. Σίμμων μὲν οὕτως ἐνιαυτῷ τρίτῳ τοῦ πολέμου Ξανθικῷ μηνὶ Ἱεροσολύμων ἐγκρατὴς ἐγένετο· Ἰωάννης δὲ καὶ τὸ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος εἰργόμενον τῶν ἐξόδων τοῦ ἱεροῦ καὶ τὰ τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες (παραχρῆμα γὰρ τὰ ἐκείνων οἱ περὶ τὸν Σίμωνα διήρπασαν), ἐν ἀπόρῳ τὴν σωτηρίαν εἶχον. Προέβαλλε δὲ τῷ ἱερῷ Σίμμων, τοῦ δήμου βοηθούτος. Κάκεινοι, καταστάντες ἐπὶ τῶν στοῶν καὶ τῶν ἐπάλξεων, ἡμύοντο τὰς προσβολὰς· συχνοὶ δὲ ἐπιπτον τῶν περὶ Σίμωνα καὶ πολλοὶ τραυματῖαι κατεφέροντο· βραδυρὰ γὰρ ἐξ ὑπερδεξίου τὰς βολὰς οἱ ζηλωταὶ καὶ οὐκ ἀστοχοῦς ἐποιοῦντο. Πλεονεκτοῦντες δὲ τῷ τόπῳ, καὶ πύργους ἔτι προσκατεσκεύασαν τέσσαρας μεγίστους, ὡς ἀφ' ὑψηλοτέρων ποιοῖτο τὰς ἀφάσεις, τὸν μὲν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν καὶ βόρειον γωνίαν, τὸν δὲ τοῦ ξυστοῦ καθύπερθεν, τὸν δὲ τρίτον κατὰ γωνίαν ἄλλην ἀντικρὺ τῆς κάτω πόλεως, ὃ δὲ λοιπὸς ὑπὲρ τὴν κορυφὴν κατεσκεύαστο τῶν παστοφορίων· ἐνθα τῶν ἱερέων εἰς ἐξ ἔθους ἱστάμενος ἐκάστην ἐβδομάδα εἰσιοῦσαν προεσήμαινε σάλπιγγι δειλῆς, καὶ τελεσθεῖσαν αὖθις περὶ ἐσπέραν, ὅτε μὲν ἀνεργεῖν τῷ λαῷ καταγγέλλων, ὅτε δὲ ἔργων ἐχεσθαι. Διέστησαν δὲ ἐπὶ τῶν πύργων ὀξυβελεῖς τε καὶ λιθοβολοὺς μηχανὰς, τοὺς τε τοξότας καὶ σφενδονήτας. Ἐνθα δὲ τὰς μὲν προσβολὰς ὀκνηροτέρας ἐποιοεῖτο ὁ Σίμμων, μαλακίζομένων αὐτῷ τῶν πλειόνων, ἀντεῖχε δὲ ὁμοῦς περιουσίᾳ δυνάμεως· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ὀργάνων βέλη πορρωτέρω φερόμενα τοὺς πολλοὺς τῶν μαχομένων ἀνήρει.

ΚΕΦ. Ι'.

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν περιέσχε καὶ τὴν Ῥώμην πάθῃ χαλεπά. Παρῆν μὲν γὰρ ἀπὸ Γερμανίας Οὐί-τέλλιος ἄμα τῷ στρατιωτικῷ πολὺ πλῆθος ἐπισυρόμενος ἕτερον, μὴ χωρούμενος δὲ τοῖς ἀποδεδειγμένοις εἰς τοὺς στρατιώτας περιβόλους ὅλην ἐποίησαστο τὴν Ῥώμην στρατόπεδον καὶ πᾶσαν οἰκίαν ὀπλιτῶν ἐπλήρωσεν. Οἱ δὲ ἀήθεσιν ὀφθαλμοῖς τὸν Ῥωμαίων πλοῦτον θεασάμενοι, καὶ περιλαμφέντες πάντοθεν ἀργύρῳ τε καὶ χρυσῷ, τὰς ἐπιθυμίας μόλις κατεῖχον, ὥστε μὴ ἐφ' ἀρπαγὰς

sultabant quo pacto sibimet de impetu caverent. At Deus profecto faciebat ut illis suæ sententiæ male cederent, et remedium ad salutem excogitarent interitu acerbius. Quippe ut Joannem deturbarent, Simonem recipere statuerunt, et cum precibus alterum in urbem introducere tyrannum. Atque ita decreto obtemperatur: missoque Matthia pontifice, Simonem ut intraret obsecrabant, quem multum metuerant. Simul eum rogabant etiam Hierosolymitæ qui lugerant zelotæ, domus quisque suæ et possessionum desiderio. Ille autem eis cum arrogantia pollicitus se in illis dominari velle, quasi civitatem quidem zelotis liberaturus ingreditur; cui a populo tanquam servatori curatorique læte acclamatum est: ubi vero cum suis copiis introierat, de iis dispiciebat quæ ad potentiam suam facerent; et qui eum acciverant non minus pro inimicis habebat, quam eos contra quos fuerat accitus.

12. Ita quidem Simon belli anno tertio mense Xanthico Hierosolymorum factus erat dominus. Joannes autem cum multitudine zelotarum templo exire prohibitus, amissis etiam quæ in civitate habebant, (nam statim res eorum Simon cum suis diripuerat), salutem desperare cœperunt. Ac Simon, populo adjuvante, impressionem faciebat in templum. Illi autem, quum in porticibus perque propugnacula constissent, impetum propulsabant: multique ex Simonis parte cadebant, multique saucii deferebantur: nam facile e locis superioribus ictuque certissimo tela conjiciebant zelotæ. At quamvis loco plus possent, turres tamen quatuor maximas insuper ædificarunt, ut magis ex alto missilia torquerent, unam quidem ad orientalem angulum et borealem, alteram vero super Xystum, tertiamque ad alium angulum e regione civitatis inferioris, reliqua autem supra verticem Pastophiorum erat exstructa: ubi unus de sacerdotibus pro more astans clangore tubæ vespertino diem quemlibet septimum ineuntem præsignificabat, rursusque ad vesperam eundem desiisse, et quando feriari oporteret indicans, et quando operi incumbere. Per turres autem dispositæ erant scorpiones et ballistæ, itemque sagittarii et funditores. Itaque tunc Simon segnius quidem ferebatur ad impressiones faciendas, quod suorum plerique de impetu suo remitterent, ex copiarum tamen abundantia resistebat: tela autem machinis emissa e longinquo pugnantium multos perimebant.

CAPUT X. (XXXV.)

At per idem tempus Romam etiam gravia circumstebant mala. Aderat enim ex Germania Vitellius cum exercitu, aliam præterea ingentem multitudinem post se trahens: et quum excipi non potuerit spatiis militi destinatis, Romam universam pro castris habebat, omnemque domum armatis oppleuit. Illi autem quum Romanorum divitias oculis rebus ejusmodi insuetis conspexissent, et undique circumfusi essent argenti auriue splendore, vix cupiditatem continebant, ne ad rapinas se converterent, suisque desideriis

τρέπεσθαι τε καὶ τοὺς ἐμποδῶν γινομένους ἀναίρειν. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

(ΛΓ΄.) β'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ὡς τὰ πλησίον Ἱεροσολύμων καταστρεφάμενος ὑπέστρεψεν εἰς Καيسάρειαν, ἀκούει τὰς κατὰ τὴν Ῥώμην ταρχ/άς καὶ Οὐίτελλιον αὐτοκράτορα. Τοῦτο οὖν αὐτὸν, καίπερ ἄρχεσθαι καθάπερ ἄρχειν καλῶς ἐπιστάμενον, εἰς ἀγανάκτησιν προήγαγε, καὶ τὸν μὲν ὡς ἐρήμου καταμανέντα τῆς ἡγεμονίας ἡδύζει δεσπότην, περιαλγῆσας δὲ τῷ πάθει καρτερεῖν τὴν βάσανον οὐχ οἴσῃτε ἦν, καὶ τῆς πατρίδος πορθουμένης ἐτέροις προσασχολεῖν πολέμοις. Ἀλλ' ὅσον ὁ θυμὸς ἡπειγεν ἐπὶ τὴν ἀμυναν, τοσοῦτον εἶργεν ἡ ἔννοια τοῦ διαστήματος· πολλὰ γὰρ φθάσαι πανουργήσασαν τὴν τύχην, πρὶν αὐτὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν περαιωθῆναι, καὶ ταῦτα χεῖμῶνος ὥρᾳ πλέοντα, σφαδάζουσιν ἤδη κατεῖχε τὴν ὀργήν.

γ'. Συνιόντες δὲ οἱ τε ἡγεμόνες καὶ οἱ στρατιῶται καθ' ἑταιρίαν, φανερώς ἤδη μεταβολὴν ἐβουλεύοντο, καὶ διαγανακτοῦντες ἐβόων, ὡς «οἱ μὲν ἐπὶ τῆς Ῥώμης στρατιῶται τρυφῶντες καὶ μηδὲ ἀκούειν πολέμου φήμην ὑπομένοντες διαχειροτονοῦσιν οἷς βούλονται τὴν ἡγεμονίαν, καὶ πρὸς ἐλπίδα λημμάτων ἀποδεικνύουσιν αὐτοκράτορας, αὐτοὶ δὲ διὰ τοσούτων χειρωρηχότες πόνων, καὶ γηρῶντες ὑπὸ τοῖς κράνεσιν, ἐτέροις χαρίζονται τὴν ἐξουσίαν, καὶ ταῦτα τὸν ἀξιώτερον ἄρχειν παρ' αὐτοῖς ἔχοντες· ὃ τίνα δικαιοτέραν ποτὲ τῆς εἰς αὐτοὺς εὐνοίας ἀποδώσειν ἀμοιβήν, εἰ τὴν νῦν καταπρόοιτο; τοσούτῳ δὲ εἶναι Οὐεσπασιανὸν ἡγεμονεύειν Οὐίτελλίου δικαιοτέρον, ὅτῳ καὶ αὐτοὺς τῶν ἐκείνων ἀποδειξάντων. Οὐ γὰρ δὴ μικροτέρους τῶν ἀπὸ Γερμανίας διεννοχῆναι πολέμους, οὐδὲ τῶν ἐκείθεν καταγόντων τὸν τύραννον ἡττῆσθαι τοῖς ὅπλοις. Ἀγῶνος δ' ἐνδεήσειν οὐδέν· οὐ γὰρ τὴν σύγκλητον ἢ τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἀνέξασθαι τῆς Οὐίτελλίου λαγνείας ἀντὶ τῆς Οὐεσπασιανοῦ σωφροσύνης· οὐδὲ ἀντὶ μὲν ἡγεμόνος ἀγαθοῦ τύραννον ὁμότατον, ἀπαιδα δὲ ἀντὶ πατρὸς αἰρήσεσθαι προστάτην. Μέγιστον γὰρ δὴ πρὸς ἀσφάλειαν εἰρήνης εἶναι τὰς γυναικείους τῶν βασιλέων ὑπεροχάς. Εἴτε οὖν ἐμπειρία γῆρκος προσήκει τὸ ἄρχειν, Οὐεσπασιανὸν αὐτοὺς ἔχειν, εἴτε νεότητος ἀλκῇ, Τίτον· καρπώσεσθαι γὰρ τῆς παρ' ἀμφοῖν ἡλικίας τὸ ὠφέλιμον. Χορηγήσειν δὲ οὐ μόνον αὐτοὺς τότε τὴν ἰσχύν τοις ἀποδειχθεῖσιν, ἀλλ' ἐπεὶ τρία τάγματα καὶ τὰς παρὰ τῶν βασιλέων συμμαχίας ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ συνεργήσιν τὰ τε πρὸς ἑω πάντα καὶ τῆς Εὐρώπης ὅσα τῶν ἀπὸ Οὐίτελλίου φόβων κενώρισται, καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς Ἰταλίας δὲ συμμαχίους, ἀδελφὸν Οὐεσπασιανοῦ καὶ παῖδα ἕτερον, ὧν τῷ μὲν προσθήσεσθαι πολλοὺς τῶν ἐν ἀξιώματι νέων, τὸν δὲ καὶ τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν πεπιστευθῆναι, μέρος οὐκ ὀλίγον εἰς ἐπιβολὴν ἡγεμονίας. Καθόλου τε ἂν βραδύνωσιν αὐτοὶ, τάχα τὴν σύγκλητον ἀποδείξειν τὸν ὑπὸ τῶν συντετηρηχότων στρατιωτῶν ἀτιμούμενον.»

δ'. Τοιαῦτα κατὰ συστροφὰς οἱ στρατιῶται διελάλουν· ἔπειτα συναθροισθέντες καὶ παρακροτήσαντες ἀλλήλους

obstantes occiderent. Et in Italia quidem ita se res habebant.

(XXXVI.) 2. Vespasianus autem, quum, omnibus in vincinia Hierosolymorum eversis, Cæsaream revertisset, audit tumultus Romæ ortos, et Vitellium factum Imperatorem. Hoc etiam ipsi, licet imperium pati æque ac bene imperare posset, indignationem commovit; eumque, qui in imperium tanquam desertum furore incitatus erat, dominum dedignabatur: dolore autem percitus cruciatum ferre non poterat, neque aliis vacare bellis, quum patria vastaretur. Verumtamen quantum ira impellebatur ad ulciscendum, tantum cogitatio de locorum intervallo eum reprimebat. Nam quod multa fortuna versatilis posset nova facere, priusquam ad Italiam, præsertim hiemis tempore, trajecturus esset, hoc ipsum jam crescentem iracundiam cohibebat.

3. Duces autem militesque per sodalitia coeuntes aperte jam de mutatione consultabant, et cum indignatione vociferabantur, « milites Romæ constitutos, et in deliciis agentes, quique ne famam quidem belli audire sustineant, imperium pro lubitu designare, et spe quæstus Imperatores creare; ipsos vero post tot labores exactos, et sub galeis senescentes, aliis condonare potestatem, idque quum apud se digniorem habeant qui imperet. Quam iustiorum unquam ejus in ipsos benevolentiae gratiam relatuos, si hanc quæ nunc penes ipsos sit omiserint? Tanto autem Vespasianum quam Vitellium imperare justius esse, quanto illis, qui hunc declararunt, ipsi præstent. Non enim se minora pertulisse bella, quam qui in Germania militarunt; neque illis, qui tyrannum inde deducant, in armis deteriores esse. Nihil autem opus fore dimicatione: non enim senatum populumve Romanum libidines Vitellii præ modestia Vespasiani laturos esse; neque pro bono Imperatore tyrannum crudelissimum, aut liberis carentem pro patre præsidem electuros. Etenim maxime ad pacis securitatem facere veram in regnantibus præstantiam. Ergo sive senectutis experientiae debeatur imperium, habere se Vespasianum; sive adolescentiæ viribus, Titum: ex amborum enim ætate quod sit commodum decerpuros. Ipsos vero non solum vires iis tunc suppedituros esse, quos declaraverint, ut qui tres legiones regumque habeant auxilia; sed et ad ipsorum societatem perducturos esse omnia quæ ad orientem et quicquid Europæ extra metum Vitellii constitutum sit, atque insuper qui in Italia sese ipsis adjuncturi sint, Vespasiani fratrem alterumque filium, quorum alterum quidem multos juvenes dignitate præstantes sociatum ire, alteri vero etiam urbis commissam esse custodiam; id quod magni momenti sit ad imperium capessendum. In summa si ipsi moras necterent, senatum fortasse eum creaturum Imperatorem, quem imperii conservatores milites dehonestarent.»

4. Hujusmodi verba in circulis inter se faciebant milites: deinde congregati seque invicem adhortati Vespasianum

ἀναγορεύουσι τὸν Οὔεσπασιανὸν αὐτοκράτορα, καὶ σὺν-
 ζειν τὴν κινδυνεύουσαν ἡγεμονίαν παρεχάλουν. Τῷ δὲ
 φροντικῇ μὲν ἦν πάλαι περὶ τῶν ὅλων, οὔτι γε μὴν αὐ-
 τὸς ἄρχειν προήρητο, τοῖς μὲν ἔργοις ἐαυτὸν ἄξιον ἡ-
 γούμενος, προκρίνων δὲ τῶν ἐν λαμπρότητι κινδύνων
 τὴν ἐν ἰδιώταις ἀσφάλειαν. Ἀρνούμενῳ δὲ μάλλον οἱ
 ἡγεμόνες ἐπέκειντο, καὶ περιχυθέντες οἱ στρατιῶται
 ξιφῆρεις ἀναρεῖν αὐτὸν ἡπείλουν, εἰ μὴ βούλοιτο ζῆν
 ἀξίως. Πολλὰ δὲ πρὸς αὐτοὺς διατεινόμενος ἐξ ὧν διω-
 10 θεῖτο τὴν ἀρχὴν, τελευταῖον, ὡς οὐκ ἔπειθεν, εἰκαι τοῖς
 ὀνομάσασαι.

(ΑΖ'). ε'. Προτρεπομένῳ δὲ αὐτὸν ἡδὴ Μουσιανῷ τε
 καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων εἰς αὐτοκράτορα, καὶ τῆς ἄλλης
 στρατιᾶς ἀγειν βοῶσης αὐτὴν ἐπὶ πᾶν τὸ ἀντίπαλον,
 15 αὐτὸς πρῶτον τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας εἶχετο πραγμάτων,
 εἰδὼς πλείστον τῆς ἡγεμονίας μέρος τὴν Αἴγυπτον οὔσαν
 διὰ τὴν τοῦ σίτου χορηγίαν (ἥς κρατήσας, εἰ παρέλκοι
 καὶ βίᾳ, καθαιρήσειν ἡλπιζεν Οὐτίλλιον· οὐ γὰρ ἀνέ-
 ξεσθαι πεινήσαν ἐπὶ Ῥώμῃς τὸ πλῆθος), τὰ δύο τε ἐπὶ
 20 τῆς Ἀλεξανδρείας τάγματα προσποιήσασθαι βουλόμε-
 νος. Ἐνεθυμῆτο δὲ καὶ πρόβλημα τὴν χώραν ἔχειν
 τῶν ἀπὸ τῆς τύχης ἀδήλων· ἐστὶ γὰρ κατὰ τὴν δυσέμ-
 βολος καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν ἀλιμένος, κατὰ μὲν ἐσπέ-
 ραν προεβλημένη τὰ ἀνδρα τῆς Αἰθύης, κατὰ δὲ με-
 25 σιμβρίαν τὴν διορίζουσαν ἀπὸ Αἰθιοπῶν τὴν Συήνην
 καὶ τοὺς ἀπλώτους τοῦ ποταμοῦ καταράκτας, ἀπὸ δὲ
 τῆς ἀνατολῆς ἔτι τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἀναγεομένην
 μέχρι Κοπτοῦ, βόρειον δὲ τεῖχος αὐτῇ ἥ τε μέχρι Συ-
 ρίας γῆ καὶ τὸ καλούμενον Αἰγύπτιον πέλαγος, πᾶν
 30 ἄπορον ὄρων. Τετείχισται μὲν οὕτως ἡ Αἴγυπτος
 πάντοθεν· τὸ μεταξὺ δὲ Πηλουσίου καὶ Συήνης μῆκος
 αὐτῆς σταδίων διαχιλίων, ὃ τε ἀπὸ τῆς Πλινθίνης ἀνά-
 πλους εἰς τὸ Πηλούσιον σταδίων τριαχιλίων ἐξακοσίων.
 Ὁ δὲ Νεῖλος ἀναπλεῖται μέχρι τῆς Ἐλεφάντων καλου-
 35 μένης πόλεως, ὑπὲρ ἣν εἰργουσι προσωτέρω χωρεῖν
 οὐς προειρήκαμεν καταράκτας. Δυσπρόσιτος δὲ λιμὴν
 ναυσὶ καὶ κατ' εἰρήνην Ἀλεξανδρείας· στενὸς τε γὰρ
 εἰσπλους καὶ πέτραις ὑφάλους τὸν ἐπ' εὐθὺ καμπτόμε-
 νος δρόμος. Καὶ τὸ μὲν ἀριστερὸν αὐτοῦ μέρος πέ-
 40 φρακται χειροκμήτοις σκέλεσιν, ἐν δεξιᾷ δὲ ἡ προσα-
 γορευομένη Φάρος νησίς πρόκειται, πύργον ἀνέχουσα
 μέγιστον, ἐκπυραεύοντα τοῖς καταπλέουσιν ἐπὶ τριακο-
 σίους σταδίους, ὡς ἐν νυκτὶ πόρρωθεν ὀρμίζοντο πρὸς
 τὴν δυσχέρειαν τοῦ κατάπλου. Περὶ ταύτην τὴν νη-
 45 σίδα καταδέδληται χειροποίητα τεῖχη μέγιστα· προσα-
 ρασσόμενον δὲ τούτοις τὸ πέλαγος καὶ τοῖς ἀντικρυς ἔρ-
 κειν ἀμφανυμένον ἐκτραχύνει τὸν πόρον καὶ σφαλε-
 ρὰν διὰ στενοῦ τὴν εἰσοδὸν ἀπεργάζεται· ὁ μὲντοι γε
 λιμὴν ἐνδὸν ἀσφάλεστατος, καὶ τριακόντα σταδίων τὸ
 50 μέγεθος, εἰς δὲ τὰ τε λείποντα τῇ χώρᾳ πρὸς εὐδαιμο-
 νίαν κατὰγεται καὶ τὰ περισσεύοντα τῶν ἐπιχωρίων
 ἀγαθῶν εἰς πᾶσαν μερίζεται τὴν οἰκουμένην.

ς'. Ἐρίετο μὲν οὖν εἰκότως τῶν ταύτῃ πραγμάτων
 Οὔεσπασιανὸς εἰς βεβαίωσιν τῆς ὅλης ἡγεμονίας.

declarat Imperatorem, eumque obsecrabant ut imperium
 in periculo constitutum servaret. Illi autem olim quidem
 curæ erat rerum summa, ceterum de imperio minime cogi-
 taverat; factis quidem semet eo dignum existimans, pri-
 vatæ vero vitæ securitatem præferens clarioris fortunæ
 periculis. Refraganti autem magis instabant tribuni, et
 milites strictis ensibus circumfusi eum interficere minaban-
 tur, ni vellet cum dignitate vivere. Multum autem illis
 reluctans, ut imperii molem suis e cervicibus depelleret,
 tandem, quum illis persuadere non posset, cedit iis qui
 Imperatoris nomine eum salutaverant.

(XXXVII.) 5. Jam vero Muciano ceterisque tribunis ut se-
 met pro Imperatore gereret eum hortantibus, et reliquo exer-
 citu eum inclamante ut ipsos in hostes quoscunque infestos
 duceret, primo rebus Alexandrinis occupandis procurandis-
 que intentus erat, ut qui nosset maximam partem imperii
 esse Ægyptum, quod frumentum suppeditet (qua re potitus
 Vitellium imperio, si illud ad se vi traheret, deturbaturum
 esse sperabat; non enim famem toleraturum esse populum
 Romanum), quodque duas apud Alexandriam legiones sibi
 adungere cupiebat. Præterea cogitabat propugnaculo sibi
 fore illam regionem adversus incerta fortunæ. Nam et terra
 difficilis accessu, marique importuosa est: ab occidente
 quidem loca arida Libyæ prætenta habet; a meridie vero
 Syenen, quæ eam ab Æthiopia dirimit, et invias navibus
 fluvii cataractas; itemque ab oriente mare Rubrum ad Co-
 pton usque diffusum; a septentrione vero munimentum ha-
 bet terram ad Syriam usque protensam, et pelagus quod di-
 citur Ægyptium, portubus ubique destitutum. Ita quidem
 Ægyptus ex omni parte munita est: inter Pelusium vero et
 Syenen per duo millia stadiorum porrigitur, atque a Plinthis
 in Pelusium navigatio est stadiorum trium millium et sexcen-
 torum. Nilus autem ad urbem usque Elephantinen voca-
 tam navigatur: ultra quam cataractæ, de quibus diximus,
 progredi non sinunt. Portus autem Alexandriæ, etiam
 in pace, navibus aditu difficilis est: etenim angustus ejus
 est introitus, saxisque sub mari latentibus a cursu directo
 deflexus. Et læva quidem ejus pars brachiis septa est arte
 fabricatis: a dextra vero insula Pharus appellata objici-
 tur, turrim maximam sustinens, quæ ad trecenta usque
 stadia lumen appellentibus emittit, ut nocte procul statio-
 nem habeant ob navigandi difficultatem. Circa hanc autem
 insulam manuum opera moles exstructæ sunt maximæ,
 quibus allisum pelagus et adversis septis circumfractum
 asperiores facit transitum, ingressumque per angustias
 reddit periculosum: intus tamen portus ipse tutissimus est,
 et trigenta stadiorum amplitudinis, in quem et ea deve-
 huntur quæ terra ista ad felicitatem desiderat, et quicquid
 e bonis illius propriis redundat, per totum terrarum orbem
 distribuitur.

6. Itaque minime mirandum est Vespasianum rerum
 istarum potiri quævisse ad totius imperii firmitatem.

Ἐπιστέλλει δ' οὖν εὐθύς τῷ διέποντι τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν Τιβερίῳ Ἀλεξάνδρῳ, δηλῶν τὸ τῆς στρατιᾶς πρόθυμον καὶ ὡς αὐτὸς, ὑποδὺς ἀναγκαιῶς τὸ βᾶρος τῆς ἡγεμονίας, συνεργὸν αὐτὸν καὶ βοηθὸν προσλαμβάνει. Παραναγνούς δὲ τὴν ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρος προθύμως τὰ τε τάγματα καὶ τὸ πλῆθος εἰς αὐτὸν ὥρκωσεν. Ἐκάτεροι δὲ ἀσμένως ὑπήκουσαν, τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐκ τῆς ἐγγύς στρατηγίας εἰδότες. Καὶ ὁ μὲν πεπιστευμένος ἦδη τὰ περὶ τὴν ἀρχὴν προ-
 10 παρσελεύαζεν αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀφίξιν. Τάχιον δὲ ἐπινοίας διτήγγελλον αἱ φῆμαι τὸν ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς αὐτοκράτορα, καὶ πᾶσα μὲν πόλις ἐώρταζεν, εὐαγγέλια δὲ καὶ θυσίας ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπετέλει. Τὰ δὲ κατὰ Μυσίαν καὶ Παννονίαν τάγματα, μικρῶ πρόσθεν κεκινή-
 15 μένα πρὸς τὴν Οὐιτελλίου τολμᾶν, μείζονι χαρᾷ Οὐεσπασιανῷ τὴν ἡγεμονίαν ὠμνυον. Ὁ δὲ ἀναεὺς ἀπὸ Καισαρείας εἰς Βηρυτὸν παραγίνεται, ἔνθα πολλὰ μὲν ἀπὸ τῆς Συρίας αὐτῷ, πολλὰ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπαρχῶν πρεσβείαι συνήντων, στεφάνους παρ'
 20 ἐκάστης πόλεως καὶ συγχαρτικά προσφέρουσαι ψηφίσματα. Παρὴν δὲ καὶ Μουκιανὸς ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγεμὼν, τὸ πρόθυμον τῶν δήμων καὶ τοὺς κατὰ πόλιν ὄρκους ἀπαγγέλλων.

(ΑΗ΄.) Ζ'. Προχωρούσης δὲ πανταχοῦ κατὰ νοῦν τῆς
 25 τύχης καὶ τῶν πραγμάτων συννενοκώτων ἐκ πλείστου μέρους, ἡδὴ παρίστατο τῷ Οὐεσπασιανῷ νοεῖν ὡς οὐ δίχα δαιμονίου προνοίας ἄφαιτο τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ δικαία τις εἰμαρμένη περιάγοι τὸ κρατεῖν τῶν ὄλων ἐπ' αὐτόν. Ἀναμνησθεταὶ γὰρ τὰ τε ἄλλα σημεῖα (πολλὰ δὲ
 30 αὐτῷ ἐγεγόνει πανταχοῦ προφαίνοντα τὴν ἡγεμονίαν) καὶ τὰς τοῦ Ἰωσήπου φωνάς, ὃς αὐτὸν ἐτι ζώντος Νέρωνος αὐτοκράτορα προσειπεῖν ἐθάρρησεν. Ἐξεπέπληκτο δὲ τὸν ἄνδρα δεσμώτην ἐτι ὄντα παρ' αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενος Μουκιανὸν ἔμαθε τοῖς ἄλλοις ἡγε-
 35 μόσι καὶ φίλοις πρῶτον μὲν αὐτοῦ τὸ δραστήριον ἐκδιηγείτο καὶ ὅσα τοῖς Ἰωταπάτοις δι' αὐτὸν ἔκαμεν, ἔπειτα τὰς μαντείας, ὃς αὐτὸς μὲν ὑπώπτευσεν τότε πλάσμα τοῦ θεοῦ, ἀποδειχθῆναι δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῶν πραγμάτων θείας. « Αἰσχρὸν οὖν, ἔφη, τὸν
 40 προθεσπίσαντά μοι τὴν ἀρχὴν καὶ διάκονον τῆς τοῦ Θεοῦ φωνῆς, ἐτι αἰχμαλώτου τᾶξιν ἢ δεσμώτου τύχην ὑπομένειν. » Καὶ καλέσας τὸν Ἰωσήπον λυθῆναι κελεύει. Τοῖς μὲν οὖν ἡγεμόσιν ἐκ τῆς εἰς τὸν ἀλλόφυλον ἀμοιβῆς λαμπρὰ καὶ περὶ αὐτῶν ἐλπίζειν παρέστη,
 45 συνὼν δὲ τῷ πατρὶ Τίτος, « δίκαιον, ὦ πάτερ, ἔφη, « τοῦ Ἰωσήπου καὶ τὸ ὄνειδος ἀφαιρεθῆναι σὺν τῷ « σιδήρῳ· γενήσεται γὰρ ὁμοῖος τῷ μὴ δεθέντι τὴν ἀρ-
 « χὴν, ἂν αὐτοῦ μὴ λύσωμεν, ἀλλὰ κόψωμεν τὰ δεσμά· » τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν μὴ δεόντως δεθέντων πράττεται.
 50 Συνεδοκαὶ δὲ ταῦτα, καὶ παρελθὼν τις πελέκει διέκοψε τὴν ἄλυσιν. Ὁ δὲ Ἰωσήπος εὐληφῶς περὶ τῶν προειρημένων γέρας τὴν ἐπιτιμίαν ἦδη καὶ περὶ τῶν μελόντων ἀξιόπιστος ἦν.

Proinde statim ad Tiberium Alexandrum, qui Ægyptum et Alexandriam administrabat, literas mittit, quibus indicabat et militum promptam in se voluntatem, et quod ipse, ex necessitate onus imperii subiens, ipsum administrum et adiutorem sibi assumeret. Alexander autem, quum recitasset literas, prompto statim animo et legiones et populum ad fidem ei præstandam jurejurando adegit. Id quod ab utrisque lubenti animo factum est, ut qui viri virtutem norint ex rebus illius ductu in vicinia gestis. Atque ille quidem, quum jam ipsi credita essent quæ ad imperium spectabant, etiam quæ adventui necessaria erant præparabat. Citius autem quam existimari potuit fama nuntiabat in Oriente Vespasianum esse Imperatorem: et omnis quidem civitas dies festos agebat, nec non nunci præmia dabat, et sacra pro ejus salute faciebat. Legiones autem apud Mysiam et Pannoniam, paullo ante ob Vitellii audaciam in tumultus concitatae, majore cum gaudio imperium Vespasiano jurejurando confirmabant. Ille vero profectus Casarea Berytum veniebat, ubi multæ quidem e Syria, insuper et multæ ab aliis provinciis legationes ei obviam factæ sunt, coronas et gratulatoria decreta a singulis civitatibus afferentes. Quin et Mucianus aderat provinciae præses, pronam in eum populorum voluntatem et juramenta per urbes ei jurata annuncians.

(XXXVIII.) 7. Quum autem ubique votis illius obsecundaret fortuna, resque omni fere ex parte ad illum propenderent, tum cogitare cepit Vespasianus quod non sine numinis providentia manum admoverit imperio, sed justa quædam fati ratio ad ipsum deduxerit rerum omnium principatum. Ipsi enim in memoriam veniunt et alia signa (nam multa ipsi contigerant imperium præmonstrantia) quæque ei dixerat Josephus, qui vivente adhuc Nerone ausus erat eum appellare Imperatorem. Attonitus autem hærebat, quod hominem adhuc in vinculis apud se teneret; advocatoque Muciano cum ceteris tribunis et amicis, primum quidem ejus strenuitatem enarrabat, quantumque in Jotapatis expugnandis propter ipsum laborasset; deinde vaticinationes, quas ipse quidem tunc suspicatus esset timoris causa confictas, tempus autem rerumque eventum divinas esse demonstrasse. Tumque inonestum esse aiebat ut qui sibi augurasset imperium, vocisque Dei minister extitisset, adhuc captivi loco haberetur, vinctique fortunam subiret. Quumque Josephum vocasset, solvi jubet. Atque hoc facto tribuni, ex ea gratia, quam alienigenæ retulisset, præclara etiam de se speranda esse arbitrabantur. Titus vero, qui patri aderat, « justum est, inquit, o pater, una cum ferro
 « etiam probro Josephum solvi. Perinde enim erit ac si nun-
 « quam vinctus fuisset, si vincula non solverimus sed disse-
 « cuerimus: » quod utique in eos usurpator qui per injuriam vincti sunt. Eadem Vespasiano placebant: et quidam in medium prodians securi catenam dissecuit. Josephus autem, pro his quæ prædixerat, existimationis illæ præmio donatus, de futuris jam dignus cui crederetur habebatur.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

Οὐσепасиανὸς δὲ ταῖς πρεσβείαις χρηματίσας, καὶ καταστησάμενος ἐκάστοις τὰς ἀρχὰς δικαίως καὶ διὰ τῶν ἀξίων, εἰς Ἀντιόχειαν ἀφικνεῖται. Καὶ βουλευόμενος ποῖ χρὴ τρέπεσθαι, προῦργιατέρα τῆς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὁρμῆς τὰ κατὰ τὴν Ῥώμην ἔκρινε, τὴν μὲν βέβαιον οὖσαν ὁρῶν, τὰ δὲ ὑπὸ Οὐίτελλίου ταρασσόμενα. Πέμπει δὲ Μουκιανὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν, παραδοὺς ἱππέων τε καὶ πεζῶν συκὴν δύναμιν. Ὁ δὲ διὰ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀκμὴν δέσας τὸ πλεῖν, πεζὴν τὴν στρατιάν ἦγε διὰ Καππαδοκίας καὶ Φρυγίας.

(ΜΑ') β'. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ Ἀντώνιος Πρίμος, ἀναλαβὼν τὸ τρίτον τάγμα τὸν κατὰ Μυσίαν (ἐτυχε δὲ ἡγεμονεύων αὐτόθι), Οὐίτελλῳ παραταξόμενος ἡπείγετο. Οὐίτελλιος δὲ αὐτῷ συναντήσοντα μετὰ πολλῆς δυνάμεως Καικίνναν Ἀλιγνὸν ἐκπέμπει, μέγα θαρρῶν τῷ ἀνδρὶ διὰ τὴν ἐπ' Ὀθωνι νίκην. Ὁ δὲ ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἐλαύνων διὰ τάχους περὶ Κρεμῶνα τῆς Γαλατίας τὸν Ἀντώνιον καταλαμβάνει· μεθόριος δὲ ἐστὶν ἡ πόλις αὕτη τῆς Ἰταλίας. Κατιδὼν δὲ ἐνταῦθα ὁ πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ τὴν εὐταξίαν, συμβάλλειν μὲν οὐκ ἐθάρρει, σφαλερὰν δὲ τὴν ἀναχώρησιν λογιζόμενος προδοσίαν ἐβουλεύετο. Συναγαγὼν δὲ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους, ἐντίγχε μεταβῆναι πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ταπεινῶν μὲν τὰ Οὐίτελλίου πράγματα, τὴν Οὐσепасианοῦ δὲ ἰσχὺν ἐπαίρων, καὶ παρ' ᾧ μὲν εἶναι λέγων μόνον τῆς ἀρχῆς ὄνομα, παρ' ᾧ δὲ τὴν δύναμιν, καὶ αὐτοὺς δὲ ἀμεινον προλαβόντας τὴν ἀνάγκην ποιῆσαι χέριν, καὶ μέλλοντας ἡττᾶσθαι τοῖς ὅπλοις ταῖς γνώμας τὸν κίνδυνον φθάσαι· Οὐσепасианὸν μὲν γὰρ ἱκανὸν εἶναι χωρὶς αὐτῶν προσκτήσασθαι καὶ τὰ λείποντα, Οὐίτελλιον δὲ οὐδὲ σὺν αὐτοῖς τηρῆσαι τὰ ὄντα.

γ'. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων ἔπεισε καὶ πρὸς τὸν Ἀντώνιον αὐτομολεῖ μετὰ τῆς δυνάμεως. Τῆς δὲ αὐτῆς νυκτὸς ἐμπέπτει μετάνοια τοῖς στρατιώταις καὶ δέος τοῦ προπέμψαντος εἰ κρείττων γένοιτο· σπασσάμενοι δὲ τὰ ξίφη, τὸν Καικίνναν ὁρμησαν ἀνελεῖν. Κἂν ἐπράχθη τὸ ἔργον αὐτοῖς, εἰ μὴ προσπίπτοντες οἱ χιλιάρχοι καθιέτευσαν αὐτούς. Οἱ δὲ τοῦ κτείνειν μὲν ἀπέσχοντο, δῆσαντες δὲ τὸν προδότην, οἷοί τε ἦσαν πέμπειν Οὐίτελλῳ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πρίμος αὐτίκα τοὺς σφετέρους ἀνίστησι καὶ μετὰ τῶν ὅπλων ἦγεν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας. Οἱ δὲ παραταξάμενοι πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον, αὖθις δὲ τραπέντες ἔφευγον εἰς τὴν Κρεμῶνα. Καὶ τοὺς ἱππεῖς ἀναλαβὼν Πρίμος ὑποτέμνεται τὰς εἰσόδους αὐτῶν, καὶ τὸ μὲν πολὺ πλῆθος κυκλωσάμενος πρὸ τῆς πόλεως διαφθείρει, τῷ δὲ λοιπῷ συνεισπεσὼν διαρπάσαι τὸ ἄστυ τοῖς στρατιώταις ἐφῆκεν. Ἐνθα δὲ πολλοὶ μὲν τῶν ξένων ἐμποροί, πολλοὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων ἀπώλοντο, πᾶσα δὲ ἡ Οὐίτελλίου στρατιὰ, μυριάδες τρεῖς ἀνδρῶν καὶ διακόσιοι. Τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Μυσίας Ἀντωνίου τετρακισχιλίου

JOSEPHUS. II.

CAP. XI. (XL.)

Vespasianus autem, quum responsum legationibus reddidisset, et juste pro cuiusque meritis praefecturas singulis assignasset, Antiochiam pervenit. Atque secum cogitans quo primum se verteret, magis e re sua esse judicabat, quae Romae agerentur curare, quam Alexandriam contendere, quod illam quidem sibi firmam videret, res autem Romanas a Vitellio perturbatas. Mittit igitur in Italiam Mucianum cum multis equitum peditumque copiis. Ille vero, hieme adulta navigare verius, pedestri itinere per Cappadociam et Phrygiam ducit exercitum.

(XLI.) 2. Inter haec autem et Antonius Primus cum legione tertia ex iis quae in Mysia erant (illam enim regebat provinciam) cum Vitellio acie congradi properabat. At ipsi occurrurum cum magna manu Caecinnum Alienum mittit Vitellius, multum viro huic fidens, quod Othonis copias fuderat. Ille vero Roma quam celerrime proficiscens circa Cremonam Galliae offendit Antonium: illa enim urbs est in finibus Italiae. Quum autem illic conspexisset hostium multitudinem bonumque ordinem, praelio quidem cum illis congradi non audebat; discessum autem periculosum reputans, de proditione deliberabat. Convocatis igitur centurionibus et tribunis sibi subditis, ut transirent ad Antonium suadebat, Vitellii quidem res deprimens, Vespasiani autem vires extollens; dicensque illum nomen imperii tantum, hunc vero potestatem habere, ipsisque satius esse gratia anticipare necessitatem, quumque futurum esset ut armis superarentur, voluntate periculum praevinire: nam Vespasianum quidem bene posse etiam sine ipsis reliqua sibi adjicere, Vitellium vero ne cum ipsis quidem parta tueri et conservare.

3. Hujusmodi multa loquutus persuasit, et cum milite transfugit ad Antonium. Eadem vero nocte milites facti poenitebat, et inde metuebant ne ille superior esset qui ipsos miserat; eductisque gladiis interemptum iverunt Caecinnum. Idque fecissent, nisi tribuni ad pedes provoluti illis supplicassent. Quamobrem caede quidem se abstinuerunt: in eo autem erant ut proditorem vinctum ad Vitellium mitterent. Ista quum audivisset Primus, suos confestim excitat, armatosque ducebat in eos qui defecerant. Illi autem instructi ad praelium paulisper quidem resistebant: mox autem loco pulsae Cremonam perfugiebant. At Primus cum equitibus suis omnes eis aditus praecidit, et magnam quidem eorum multitudinem undique circumclusam ante urbem perimit; adortus autem reliquos, militibus permisit urbem diripere. In qua hospitum quidem multi mercatores, multi etiam indigenarum perierunt, totusque Vitellii exercitus, virorum triginta millia et ducenti. Quin et Antonius eorum quos ex Mysia adduxerat quattuor millia et

ἀποβάλλει καὶ πενταχοσίους. Λύσας δὲ τὸν Κα-
κίναν πέμπει πρὸς (Ὀυεσπασιανὸν ἀγγελοῦντα τὰ πε-
πραγμένα. Καὶ δὲ ἔλθων ἀπεδέχθη τε ὑπ' αὐτοῦ καὶ
τὰ τῆς προδοσίας ὀνειδῆ ταῖς παρ' ἐλπίδα τιμαῖς ἐπέκα-
6 λυψεν.

(ΜΒ.) δ'. Ἀνευθάρσει δὲ ἤδη καὶ κατὰ τὴν Ῥώμην
ῤαβίνος, ὡς πλησίον Ἀντώνιος ὢν ἀπηγγέλλετο· καὶ
συναθροίσας τὰ τῶν νυκτοφυλάκων στρατιωτῶν τάγματα
νύκτωρ καταλαμβάνει τὸ Καπετώλιον. Μεθ' ἡμέραν
10 δὲ αὐτῷ πολλοὶ τῶν ἐπισήμων προσεγένοντο, καὶ Δο-
μετιανὸς ὁ τοῦ ἀδελφοῦ παῖς, μεγίστη μοῖρα τῶν εἰς
τὸ κρατεῖν ἐλπίδων. Οὐτέλλιος δὲ Πρίμου μὲν ἐλάττων
φροντὶς ἦν, τεθυμωτο δὲ ἐπὶ τοὺς συναποστάντας τῷ
ῤαβίνῳ, καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον ὀμότητα διψῶν αἵματος
15 εὐγενοῦς τοῦ στρατιωτικοῦ τὴν συγκατελθοῦσαν αὐτῷ
δύναμιν ἐπαφίησι τῷ Καπετωλίῳ. Πολλὰ μὲν οὖν ἔκ-
τε ταύτης καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ μαχομένων ἐτολήθη·
τέλος δὲ τῷ πλήθει περιόντες οἱ ἀπὸ τῆς Γερμανίας
ἐκράτησαν τοῦ λόγου. Καὶ Δομετιανὸς δὲ σὺν πολλοῖς
20 τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων δαιμονιώτερον διασώζεται· τῇ
δὲ λοιπὸν πληθὸς ἅπαν κατεκόπη, καὶ ῤαβίνος ἀνα-
χθεὶς ἐπὶ Οὐτέλλιον ἀναιρεῖται, διαρπάσαντές τε οἱ
στρατιῶται τὰ ἀναθήματα τὸν ναὸν ἐμπιπράσι. Καὶ
μετὰ μίαν ἡμέραν εἰσελαύνει μὲν Ἀντώνιος μετὰ τῆς
25 δυνάμεως, ὑπήντων δὲ οἱ Οὐτέλλιου, καὶ τριχῇ κατὰ
τὴν πόλιν συμβαλόντες ἀπώλοντο πάντες. Προέρχεται
δὲ μεθῶν ἐκ τοῦ βασιλείου Οὐτέλλιος καὶ δαψιλέ-
στερον ὥσπερ ἐν ἐσχάτοις τῆς ἀσώτου τραπέζης κεκο-
ρησμένος· συρεῖς δὲ διὰ τοῦ πλήθους καὶ παντοδαπὰς
30 αἰκίας ἐξυβρισθεὶς ἐπὶ μέσης τῆς Ῥώμης ἀποσφάττε-
ται, μῆνας ὀκτὼ κρατήσας καὶ ἡμέρας πέντε. Ὅν
εἰ συνέβη πλείω χρόνον βῶσαι, ἐπιλιπεῖν αὐτοῦ τῇ
λαγνείᾳ τὴν ἡγεμονίαν οἶμαι. Τῶν δὲ ἄλλων νεκρῶν
ὑπὲρ πέντε μυριάδας ἡριθμύθησαν. Ταῦτα μὲν οὖν
35 τρίτῃ μηνὸς Ἀπελλαίου πέπρακτο. Τῇ δὲ ὕστεραίᾳ
Μουκιανὸς εἰσεσι μετὰ τῆς στρατιᾶς, καὶ τοὺς σὺν
Ἀντωνίῳ παύσας τοῦ κτείνειν (ἐτι γὰρ ἐξερευνώμενοι
τὰς οἰκίας πολλοὺς μὲν τῶν Οὐτέλλιου στρατιωτῶν,
πολλοὺς δὲ τῶν δημοτικῶν ὡς ἐκείνου ἀνῆρουν, φθά-
40 νοντες τῷ θυμῷ τὴν ἀκριβῆ διάγνωσιν), καὶ προαγαγὼν
τὸν Δομετιανὸν συνίστησι τῷ πλήθει μέχρι τῆς τοῦ
πατρὸς ἀρίστως ἡγεμόνα. Ὁ δὲ δῆμος ἀπηλλαγμένος
ἤδη τῶν φόβων αὐτοκράτορα Οὐεσπασιανὸν εὐφήμεῖ
καὶ ἄμχ τὴν τε τούτου βεβαίωσιν ἐώραζε καὶ τὴν Οὐ-
45 τέλλιου κατάλυσιν.

ε'. Εἰς δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀφιγμένῳ τῷ Οὐεσπα-
σιανῷ τὰ ἀπὸ τῆς Ῥώμης εὐαγγέλια ἦκε, καὶ πρέσβεις
ἐκ πάσης τῆς ἰδίας οἰκουμένης συνηδόμενοι· μεγίστη τε
οὖσα μετὰ τὴν Ῥώμην ἡ πόλις στενοτέρα τοῦ πλήθους
50 ἠλέγχετο. Κεκρωμένης δὲ ἤδη τῆς ἀρχῆς ἀπάσης
καὶ σεσωσμένων παρ' ἐλπίδα Ῥωμαίοις τῶν πραγμά-
των, Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς Ἰουδαίας τὸν
λογισμὸν ἐπέστρεφεν. Αὐτὸς μέντοι εἰς τὴν Ῥώμην
ὄρμητο λήξαντος τοῦ χειμῶνος ἀνάγεσθαι, καὶ τάχος

quingentos amittit. Cæcinnam autem vinculis solutum ad
Vespasianum mittit, rerum gestarum nuncium. Qui quum
venisset, et ab illo benigne exceptus est, et proditionis
ignominiam ab eo insperatis honoribus oblectam habuit.

(XLII.) 4. Jam vero animos resumebat etiam Romæ Sabi-
nus, postquam ei nunciatum erat appropinquare Antonium ;
collectisque vigilum cohortibus nocte occupat Capitolium.
Prima autem luce multi nobilium ad eum consuebant, in-
terque eos Domitianus fratris filius, in quo spes maxima
illis sita erat victoriæ obtinendæ. At Vitellius quidem de
Primo minus sollicitus erat, incensus autem in eos qui cum
Sabino defecerant, et, pro ingenta crudelitate nobilium
sanguinem sitiens, militum manum quæ cum ipso descende-
rat immittit in Capitolium. Et acriter quidem inter eam
illosque qui templum tenebant audacterque pugnatum est :
tandem vero Germani, ut qui multitudine superiores, colle
politi sunt. Domitianus autem cum multis Romanorum
nobilium fato diviniore interitum effugiebat, reliqua vero
multitudo omnis caesa erat ; et Sabinus ad Vitellium ductus
interficitur : militesque quum donaria omnia diripuissent,
templum succendunt. Tumque postero die Antonius qui-
dem cum exercitu in urbem irruit, eum vero Vitellii mi-
lites excipiunt, et tribus in locis commisso intra urbem
prælio omnes interiire. Ceterum ebrius de palatio prodit
Vitellius, et largiter ut in extremis prodigæ mensæ exple-
tus : per populum vero tractus, omniæ contumeliarum
genere divexatus in media Roma trucidatur, quum octo
menses et dies quinque imperasset : quem si diutius vivere
contigisset, ejus luxuriæ ne imperium quidem sufficere po-
tuisse arbitror. Ceterorum vero cæsurum numerata erant
supra quinquaginta millia. Et hæc quidem gesta sunt die
tertio mensis Apellæi. Sequenti autem die Mucianus cum
exercitu ingreditur, et Antonii militibus a cæde repressis
(adhuc enim, dum perscrutantur domos, de populo pluri-
mos, quasi ab illo stetissent, occidebant, ira impedi-
ente quominus eos accurate dignoscere), productoque Domi-
tiano, eum populo commendat, usque dum pater veniret,
imperium administraturum. Atqui populus, jam timore
solutus, faustis vocibus Vespasiano acclamat Imperatori ;
atque ob illum in imperio confirmatum et Vitellium detur-
batum festos dies agebat.

5. Quum autem Vespasianus Alexandriam venisset, læta
ei Roma nunciabantur ; legatique aderant ex toto terrarum
orbe jam suo, ei congratulantes : atque urbs, post Romam
maxima, multitudini nimis angusta esse comperta est.
Firmato autem jam universo imperio, rebusque populo
Romano præter spem conservatis, Vespasianus in Judææ
reliquias enim intendit. Ipse tamen extrema hieme
Romam proficisci parabat ; et quamprimum res Alexandriæ

τὰ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρείαν δῶκει· τὸν δὲ υἱὸν Τίτον μετὰ τῆς ἐκκρίτου δυνάμεως ἀπέστειλεν ἐξαίρησόντα τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὁ δὲ προελθὼν περὶ μέχρι Νικοπόλεως (εἴκοσι δὲ αὕτη διέχει τῆς Ἀλεξανδρείας σταδίου), κάκειθεν ἐπιθήσας τὴν στρατιὰν μακρῶν πλοίων ἀναπλεῖ διὰ τοῦ Νείλου κατὰ τὸν Μενδήσιον νομὸν μέχρι πόλεως Θμουέως. Ἐκεῖθεν δὲ ἀποδὰς ὁδεύει, καὶ κατὰ πολίχνην τινὰ Τάνιν αὐλίζεται. Δεύτερος αὐτῷ σταθμὸς Ἡρακλέους πόλις, καὶ τρίτος Πηλούσιον γίνεται. Δυσὶ δὲ ἡμέραις ἐνταῦθα τὴν στρατιὰν ἀναλαβὼν, τῇ τρίτῃ διέξεισι τὰς ἐμβολὰς τοῦ Πηλουσίου, καὶ προελθὼν σταθμὸν ἓνα διὰ τῆς ἐρήμου, πρὸς τῷ τοῦ Κασίου Διὸς ἱερῷ στρατοπεδεύεται, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ κατὰ τὴν Ὀστρακίην. Οὗτος ὁ σταθμὸς ἦν ἀνδρός· ἐπεισάκτοισι δὲ ὕδασιν οἱ ἐπιχώριοι χρῶνται. Μετὰ ταῦτα πρὸς Ῥινοκορούρις ἀναπαύεται, κάκειθεν εἰς Ῥάφειαν προελθὼν σταθμὸν τέταρτον (ἔστι δὲ ἡ πόλις αὕτη Συρίας ἀρχή), τὸ πέμπτον ἐν Γάζῃ τίθεται στρατοπέδον, μεθ' ἧν εἰς Ἀσκάλωνα, κάκειθεν εἰς Ἰάμειαν, ἔπειτα εἰς Ἰόπην, καὶ ἐξ Ἰόπης εἰς Καισάρειαν ἀφικνείται, διεγνωνὼς αὐτόθι τὰς ἄλλας δυνάμεις ἀθροίζειν.

ΛΟΓΟΣ Ε'.

- α'. Ὅπως τριχῇ ἐμερίσθη ἡ κατὰ Ἱεροσολύμων στάσις.
- β'. Σχετλιασμός τοῦ συγγραφέως ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς.
- γ'. Ὅτι τῶν στασιαστῶν ἐαυτοῦς πολεμοῦντων πολλὰι κατεπρήσθησαν οἰκίαι μεστὰι σίτου.
- δ'. Ὅτι διὰ τῆς καθ' ἡμέραν γενομένης ἐν Ἱεροσολύμοις μάχης οὐδὲ θρηγεῖν ἐτόλμων οἱ τῶν ἀποσφαττομένων συγγενεῖς τε καὶ φίλοι.
- ε'. Ὅπως Ἰωάννης, ἀπὸ τῶν ἱεροῦ ξύλων πύργους κατὰ τῶν ἀντιστασιαστῶν κατασκευάζων, ἐκωλύθη Ῥωμαίων ἐπιθόντων.
- ς'. Ὅπως Τίτος παρεσκευάσατο, καὶ μεθ' οἷας τάξεις ἐπῆει τοῖς Ἱεροσολύμοις.
- ζ'. Προσβολὴ Τίτου μεθ' ἑξακοσίων κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων· καὶ ὅπως ἥριστευσεν, ἐπεξελθόντων κατ' αὐτοῦ τῶν Ἰουδαίων.
- η'. Ὅπως ἔλθων εἰς τὸν λεγόμενον Σκοπὸν, ἐκείσε τὰ τοῦ οἰκίου στρατοῦ ἐγκατέστησε τάγματα.
- θ'. Ὅπως Ἰουδαῖοι θεασάμενοι τὴν κατ' αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων ἔφοδον, στασιάζοντες ἐν ἑαυτοῖς, μικρὸν εἰρήνευσαν, καὶ αἰφνιδίως ἐξελθόντες τὸ δέκατον ἔτρεψαν τάγμα.
- ι'. Ὅπως Τίτος, μέσος ἀπολειφθεὶς τῶν πολεμίων, ἥριστευσεν· καὶ ὡς οἱ φίλοι τοῦτον παρήνευσαν μὴ προκινδυνεύειν.
- ια'. Ὡς Ἰωάννης ἐκράτησε τῶν ζηλωτῶν, καὶ ἡ τριμερὲς στάσις πάλιν διμερὲς γέγονεν.
- ιβ'. Περὶ τῶν ὑπὸ Τίτου ἐξομαλισθέντων διὰ τὴν πολιορκίαν τόπων· ὅπως τε τῶν Ῥωμαίων ἐξ ἐνέδρας τῶν Ἰουδαίων πταισάντων, δυσωπηθεὶς ὁ Καῖσαρ συνεχώρησε τοῖς· καὶ ὅπως ἐξισωθέντος τοῦ μέχρι τῶν τοιχῶν τόπου, ἔγγιστα τῆς πόλεως στρατοπεδεύεται.
- ιγ'. Διαγραφὴ τοῦ τείχους τῶν Ἱεροσολύμων.
- ιδ'. Ἐκφράσις τοῦ ἱεροῦ.
- ιε'. Περὶ τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν τε καὶ τοῦ ἀρχιερέως.
- ισ'. Περὶ Σίμωνος καὶ Ἰωάννου τῶν τυράννων, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἡγεμόνων.

componebat : filium vero Titum, ut Hierosolyma expugnatum iret, cum delectis copiis dimisit. Atque ille pedibus usque ad Nicopolim profectus (est autem illa viginti stadiis ab Alexandria dissita), indeque milite longis navibus imposito, Nilo flumine juxta Mendesium tractum usque Thmuim oppidum pervelitur. Inde vero, quum in terram egressus esset, pedibus iter facit, et apud oppidum quoddam Tanin pernoctat. Secunda ei mansio fuit Heracleopolis, et Pelusium tertia. Hic autem milite per biduum recreato, tertio die ostium Pelusii pertransit; quumque per solitudinem unius diei iter fecisset, ad Jovis Casii templum castra ponit, posteroque die juxta Ostracinen. Hæc mansio inaquosa erat : aquis autem aliunde advectis utuntur indigenæ. Deinde apud Rhinocorura requiescit; atque illuc Raphiam progressus, mansionem quartam (est autem urbs illa prima Syriæ), castra quinta Gazæ ponit; et postea in Ascalonem, atque hinc Jamniam, deinde Jopen, et ex Jope Cæsaream pervenit, atque illic ceteras copias in unum colligere decrevit.

LIBER V.

1. Quomodo seditio Hierosolymitana trifariam divisa erat.
2. Historici lamentatio super urbis calamitatibus.
3. Dum inter se digladiantur seditiosi, multæ incenduntur ædes frumenti plenæ.
4. Dum quotidie pugnatum est Hierosolymis, ne lamentari quidem audebant cæсорum cognati amicique.
5. Quomodo Joannes, ex lignis in templi usum paratis torres extruens contra adversæ partis factiosos, impeditus erat Romanorum adventu.
6. De Tituli apparatu, et quo ordine milites disposuit Hierosolyma invasurus.
7. Titus cum sexcentis impressionem facit in Hierosolyma : et quomodo, Judæis in eum irruentibus, fortiter se gessit.
8. Quomodo, quum ad locum venisset qui Scopus dicitur, illi exercitus sui agmina collocavit.
9. Quomodo Judæi, quum vidissent Romanos contra se venire, licet inter se dissentirent, in breve tempus pacem colunt, et subita facta eruptione decimam legionem in fugam vertunt.
10. Quomodo Titus, in medio hostium relictus, strenue se gessit : utque amici eum monuerunt ne se in discrimen conliceret.
11. Quomodo Joannes superavit zelotas; et seditio, quæ tripartita fuerat, ad duas iterum factiones redacta est.
12. De locis in obsidione commodum a Tito complanatis : et quomodo Romanis, incaute in Judæorum insidias lapsis, Cæsar exoratus veniam concessit : utque locis omnibus usque ad muros coæquatis, propius urbi castra admovet.
13. Delineatio murorum urbis.
14. Descriptio templi.
15. De sacerdotibus, et vestimentis eorum pontificisque.
16. De Simone et Joanne tyrannis, deque ductibus ab his constitutis.

- ιζ'. Ὡς περιόντος Τίτου καὶ σκεπτομένου τὸ τεῖχος, τοξεύεται Νικάνωρ ὁ φίλος αὐτοῦ, συνὼν Ἰωσήφω· ἔθα δὲ καὶ σπουδαιότερον ἐγείρειν τὰ χῶματα προσέταξε, καὶ τὰ πολιορκητικὰ παραστήσαι μηχανήματα.
- ιη'. Ἐπὶ περὶ Ἰωάννου καὶ Σίμωνος τῶν τυράννων, καὶ ὅπως ἀλλήλοις ἐχρῶντο· καὶ περὶ τῶν ἀπὸ τῶν πετροβόλων ἐκρηπτομένων λίθων.
- ιβ'. Ὅπως ὑπὸ τῶν ὀργάνων τριχόθεν τυπτομένου τοῦ τεύχους, οἱ τύραννοι πρὸς ἀλλήλους ὁμονήσαντες ἀντεπολέμουν Ῥωμαίους, καὶ τὰς μηχανὰς αὐτῶν ἐνέκρησαν· καὶ ὡς Ἰωάννης, ὁ τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμὼν, τοξευθεὶς ἀναίρεται.
- κ'. Ὅπως αὐτομάτως κατέπεσον οἱ παρὰ Ῥωμαίων κατασκευασθέντες τρεῖς πύργοι, καὶ μετὰ πολὺν φόνον ἐκράτησαν Ῥωμαῖοι τοῦ πρώτου τεύχους, μηχανήματι τῷ λεγομένῳ Νίκωνι.
- κα'. Ὅπως Τίτος μὲν πρὸς τοιχομαχίαν τοῦ δευτέρου τεύχους τὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο, Ἰουδαῖοι δὲ τὰς ἐμβολὰς διαλαβόντες ἐφράξαντο.
- κβ'. Περὶ Λογγίνου Ῥωμαίου στρατιώτου.
- κγ'. Περὶ Κάστορος Ἰουδαίου γόητος, ὅπως Τίτον καὶ Ῥωμαίους ἠπάτησεν.
- κδ'. Ὅπως τὸ δεύτερον τεῖχος λαβόντες αὐθὺς ἐξώσθησαν· καὶ αὐθὺς αὐτὸ παραλαβόντες πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν παράληψιν εὐτρεπίστησαν.
- κε'. Ὅπως ἀνέντος Τίτου τὴν πολιορκίαν, εἰ πως ἐνδοῖεν Ἰουδαῖοι, οὐδ' ὅλως ἐμαλαχίσθησαν· διὸ πάλιν ὤρμησεν εἰς τὸ πολιορκεῖν.
- κς'. Παραίνεσις Ἰωσήφου πρὸς τοὺς ὁμοφύλους, ἐξ ἧς πολλοὶ τοῦ δήμου αὐτομολεῖν ὤρμησαν.
- κζ'. Ὅπως λιμῷ τε καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ χυλεποῖς ὁ ὄμιλος ἀνήκεστα ἐπάσχειν.
- κη'. Ὅπως Τίτος τοὺς ἐπὶ λαχναίαν ἐξόντας ἀναλαμβάνων ἀνεσταύρου· καὶ οἱ τύραννοι πρὸς τῷ μὴ ἐνδοῦναι τοὺς οἰκίστους τῶν αὐτομόλων, ἐπὶ τοῦ τεύχους ἄγοντες ἐπεδείκνυν, ὡς τῶν αὐτομόλων τοιαῦτα παρὰ Ῥωμαίων παρασόντων· ἐξ οὗ καὶ πολλοὶ ἀπέσχοντο τοῦ αὐτομολεῖν ἕως τὸ ἀληθὲς ἐμπεῖν.
- κθ'. Περὶ Ἀντίοχου τοῦ Ἐπιφανοῦς, καὶ ὅσα αὐτὸς τε καὶ οἱ μεθ' αὐτοῦ ἐπάθον.
- λ'. Ὅπως Ἰουδαῖοι ὑπορύξαντες κατεκρήμνισαν τὰ χῶματα, καὶ πάλιν Ῥωμαίων προσαγόντων τὰς μηχανὰς ἐπεδείκνυν, ὡς ἐνέκρησαν αὐτάς· ἔθα καὶ κατὰ χεῖρα συμπλακέντων ἀλλήλων, πολλὸς ἐκατέρωθεν φόνος ἐγένετο.
- λα'. Ὅπως τῶν χωμάτων κατακαυνθέντων, Τίτος, βουλευσάμενος τοῖς ἡγεμόσι, τὴν πόλιν περιτείχισε, καὶ χῶματα αὐθὺς ἀνήγειρεν.
- λβ'. Ἐκφρασις τῶν κατὰ τὴν πόλιν λιμωττόντων, καὶ ὅσα ὑπὸ τὸν λιμὸν καὶ τῶν στασιαστῶν ὁ ὄμιλος ὑπέμενε.
- λγ'. Περὶ Ματθίου τοῦ εἰσαγαγόντος εἰς Ἱερουσόλυμα τὸν τύραννον Σίμωνα· καὶ ὡς αὐτὸς τε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν εὐγενῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνῆρέθησαν, ὅτε καὶ ὁ τοῦ Ἰωσήφου πατὴρ ἐν τῇ φυλακῇ συγκλεισθεὶς ἐφυλάττετο.
- λδ'. Ὅπως Ἰούδας τις τῶν τοῦ Σίμωνος ὑπάρχων, προδίδους τὸν πεπιστευμένον πύργον τῷ Τίτῳ, πρὶν πράξαι τὰ τοῦ σκοποῦ ἄλῳψι· ἐφθασεν.
- λε'. Ὅπως Ἰωσήφος πάλιν παραινὼν τοῖς πολίταις πληττεταὶ λίθῳ, καὶ ὡς ἐπὶ τούτῳ ταραχθέντες οἱ τοῦ δήμου πάλιν ἀνεδάρθησαν ἰδόντες ὑγιά.
- λς'. Ὅσα ὑπέστησαν οἱ αὐτόματοι ἐκ τοῦ λιμοῦ, εὐθὺς τροφῆς κορεννύμενοι· οἱ δὲ καὶ ἀνασχίζομενοι, ὡς χρυσὸν ἐνδον φέροντες.
- λζ'. Ὅπως Ἰωάννης ὁ τύραννος τοῖς ἱεροῖς σκεύεσιν εἰς ἰδίαν τε καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ εὐπάθειαν κατεχρήσατο.
- λη'. Ὅποσοι διὰ μιᾶς τῆς πόλεως πύλης νεκροὶ ἐξεκομίσθησαν ἐντὸς μηνῶν δύο.

17. Titō circumeunte et perlustrante mœnia, vulneratur Nicānor amicus ejus, qui cum Josepho erat : unde aggeres majori studio excitari jussit, et machinas obsidionales admo-veri.
18. Iterum de Joanne et Simone tyrannis, utque mutuum sibi met ferebant auxilium : et de saxis e ballistis projectis.
19. Quomodo muro tribus e locis a machinis verberato, tyranni, inlita concordia, contra Romanos dimicabant, et machinas eorum incenderunt : utque Joannes, Idumæorum dux, sagitta percussus interficitur.
20. Quomodo tres turres a Romanis edificatæ sponte corruerunt, et nulla cum cæde primum murum superarunt Romani, ope machinæ quam Niconā vocabant Judæi.
21. Quomodo Titus quidem ad murum secundum oppugnandum impræsones faciebat : Judæi vero, quum impetum excepsissent, omnia muniebant.
22. De Longino milite Romano.
23. De Castore impostore Judaico, quomodo Titō et Romanis imposuit.
24. Quomodo muro secundo potiti, inde iterum pulsi erant : illoque mox recuperato, ad reliqua superanda sese comparabant.
25. Quomodo Titō obsidionem remittente, si forsā deditionem facerent Judæi, illi ne minimum quidem emolliti erant : quo factum ut iterum obsidionem urgeret.
26. Josephi ad populares suos cohortatio, qua multi e plebe ad transfugiendum incitati erant.
27. Quomodo famem et mala inde gravissima sine levamine passus est populus.
28. Quomodo Titus crucibus eos suffligebat, qui capti erant dum ad olera colligenda exirent : atque tyranni, ne quis se dederet, transfugarum familiares ad muros ducentes, ostendebant eis crucifixos, quasi transfugæ hoc ipsum paterentur : unde multi a fuga abstinebant, donec certiores facti essent de rei veritate.
29. De Antiocho Epiphane, ac quænam ipse cum suis passus est.
30. Quomodo Judæi ope cuniculorum præcipitarunt aggeres : quumque Romani iterum machinas adduxissent, egressi illas incenderunt : ubi quum ad manus etiam ventum esset, multa utrinque facta erat cædes.
31. Quomodo aggeribus accensis, Titus, quum duces in consilium adhibuisset, urbi murum circumdedit, rursusque aggeres excitavit.
32. Fame laborantium miseria describitur, narraturque quanta mala ex fame et seditiosis sustinuit plebs.
33. De Matthis, qui in Hierosolyma introduxit Simonem tyrannum : et quomodo ipse alique multi nobilitum ab eo intercepti erant, quando et Josephi patrem in custodiam conclusum tenebant.
34. Quomodo Judas quidam unus e præfectis Simonis, quum in eo esset ut turrim sibi creditam Titō proderet, captus est priusquam perficeret id quod proposuerat.
35. Quomodo Josephus, dum iterum cives adhortaretur, lapide percussus : utque ex eo populares perturbati animos mox resumpserunt, ubi salvum viderunt.
36. Quænam perperci sunt transfugæ ex fame statim cibo repleti : nonnullique discisi erant, ac si aurum intus haberent.
37. Quomodo Joannes tyrannus vasa sacra convertebat in sui suorumque luxum.
38. Quot mortui ex una urbis porta intra duos menses efferebantur.

ΚΕΦ. Α'

CAP. I.

Ὁ μὲν οὖν Τίτος δὴ προεირήκαμεν τρόπον διοδεύσας
τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου μέχρι Συρίας ἐρημίαν εἰς Καισάρειαν
παρῆν, ταύτῃ διεγνώκως προσυντάξασθαι τὰς δυνάμεις.
Ἔτι δὲ αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν συγ-
καθισταμένου τῷ πατρὶ τὴν ἡγεμονίαν νέον αὐτοῖς
ἐγκεχειρισμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, συνέβη καὶ τὴν ἐν τοῖς
Ἱεροσολύμοις στάσιν ἀνακμάσασαν τριμερῇ γενέσθαι,
καὶ καθ' αὐτοῦ θάτερον ἐπιστρέφει μέρος, ὅπερ ἂν τις
ὡς ἐν κακοῖς ἀγαθὸν εἰποι καὶ δίκης ἔργον. Ἡ μὲν
γὰρ κατὰ τοῦ δήμου τῶν ζηλωτῶν ἐπίθεσις, ἥπερ κα-
τῆρξεν ἀλώσεως τῇ πόλει, προεδήλωται μετὰ ἀκρι-
θείας, θνεν τε ἔφυ καὶ πρὸς ὅσον κακὸν ἀνηυξήθη.
Ταύτην δὲ οὐκ ἂν ἀμάρτοι τις ἐπισθ' ὅπως ἐπὶ τῶν
ἐγγενέσθαι, καὶ καθάπερ θηρίον λυσσῆσαν ἐνδεία τῶν
ἐξωθεν ἐπὶ τὰς ἰδίας ἡδὴ σάρκας δρῶν.

β'. Ἐλεάζαρος γὰρ ὁ τοῦ Σίμωνος, δὲ δὴ καὶ τὰ
πρῶτα τοῦ δήμου τοὺς ζηλωτὰς ἀπέστειλεν εἰς τὸ τέμε-
νος, ὡς ἀγανακτῶν δῆθεν ἐπὶ τοῖς ὁσημέραι τοῦ Ἰωάννη
τολμωμένοις (οὐ γὰρ ἀνεπαύετο φονῶν οὗτος), τὸ δὲ
ἀληθὲς αὐτοῦ μεταγενεστέρω τυράννῳ μὴ φέρων ὑποτε-
τάσθαι, πόθω τῶν ὄλων καὶ δυναστείας ἰδίας ἐπιθυμία,
δίσταται, παραλαβὼν Ἰούδην τε τὸν Χελσία καὶ Σί-
μωνα τὸν Ἐζρώνος τῶν δυνατῶν, πρὸς οἷς Ἐζεκίας ἦν
Χωβαρί παῖς οὐκ ἄσχημος. Καθ' ἕκαστον δὲ οὐκ ὀλίγοι
τῶν ζηλωτῶν ἠκολούθησαν, καὶ καταλαβόμενοι τὸν
ἐνδότερον τοῦ νέου περιβόλον, ὑπὲρ τὰς ἱερὰς πύλας ἐπὶ
τῶν ἁγίων μετώπων τίθενται τὰ ὅπλα. Πλήρεις μὲν
οὖν ἐπιτηδείων ὄντες ἐθάρρουν (καὶ γὰρ ἀφθονία τῶν
ἱερῶν ἐγένετο πραγμάτων τοῖς γε μηδὲν ἀσεδὲς ἡγουμέ-
νοις), ὀλιγότῳ δὲ τῇ κατὰ σφᾶς ὀρρωδοῦντες ἐγκαθιστά-
μενοι τὰ ὅπλα κατὰ χώραν ἔμενον. Ὁ δὲ Ἰωάννης
ὅσον ἀνδρῶν ὑπερεῖχε πλήθει, τοσοῦτον ἐλείπετο τῷ
τόπῳ· καὶ κατὰ κορυφὴν ἔχων τοὺς πολεμικοὺς οὐτ'
ἀδεῖς ἐποιεῖτο τὰς προσβολὰς οὔτε δι' ὄργην ἡρέμει.
Κακούμενος δὲ πλέον ἥπερ διατιθεὶς τοὺς περὶ τὸν Ἐλεά-
ζαρον ὅμους οὐκ ἀνείε· συνεχεῖς δὲ ἐκδρομαὶ κατ' ἀλλή-
λων καὶ βελῶν ἀρέσεις ἐγένοντο καὶ φόνους ἐμιαίνετο
πανταχοῦ τὸ ἱερὸν.

γ'. Ὁ δὲ τοῦ Γιώρα Σίμων, δὴ ἐν ταῖς ἀμυχανίαις
ἐπίκλητον ἑαυτῷ τύραννον ὁ δῆμος ἐλπίδι βοηθείας
προσηγάγετο, τῇ τε ἄνω πόλιν ἔχων καὶ τῆς κάτω
πολὺ μέρος, ἐρρωμένεστερον ἦδη τοῖς περὶ τὸν Ἰωάννην
προσέβαλλεν ὡς ἂν καὶ καθύπερθεν πολεμουμένοις. Ἦν
δὲ ὑπὸ χεῖρα προσιὼν αὐτοῖς, ὥσπερ ἐκεῖνοι τοῖς ἄνω-
θεν. Καὶ τῷ Ἰωάννῃ διχόθεν πολεμουμένῳ συνέβαινε
βλάπτεσθαι τε καὶ βλάπτειν εὐκόλως, καὶ καθ' ὅσον ἡ-
τᾶτο τῶν ἀμφοτέρων τῶν Ἐλεάζαρον ὦν ταπεινότερος, τοσοῦ-
τον ἐπλεονέκτει ἐν ὑψηλῷ τοῦ Σίμωνος παρὸ καὶ χειρὶ
μὲν τὰς κάτωθεν προσβολὰς εὐμαρῶς εἶργε, τοὺς δὲ
ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατακοντίζοντας ἀνέστελλε τοῖς
ὀργάνοις· ὀδυρλεῖς τε γὰρ αὐτῷ καὶ καταπέλται
παρῆσαν οὐκ ὀλίγοι καὶ λιθοβολοὶ, δι' ὧν οὐ μόνον

Et Titus quidem, ita ut jam diximus emensa solitudine
ultra Aegyptum ad Syriam usque, Caesaream perveniebat,
decreto sibi illic prius ordinare exercitum. Illo autem adhuc
apud Alexandriam una cum patre constituyente imperium,
quod nuper eis demandaverat Deus, contigit etiam seditionem,
quae apud Hierosolyma erat, resuscitatam trifariam
dividi, et aliam partem in aliam verti, quod ut in malis
optimum quis dixerit et justam vindictam. Nam de zelo-
tarum quidem in populum dominatu, qui urbi erat excidii
causa, jam ante diligenter declaravimus, unde coeperit, et
quantum in malum creverit. De hac autem non erraverit
quisquam si dixerit, seditionem in seditione esse factam, ac
ferae instar rabidae, quum cibis ei aliunde desit, in sua jam
saevire viscera.

2. Eleazarus enim Simonis filius, qui scilicet ab initio zelo-
tas a populo separaverat, feceratque in templum secedere,
sese super iis indignari simulans, quae in dies singulos
Joannes auderet (ille enim nequaquam a caedibus quiesce-
bat), re autem vera sese posteriori tyranno subjectum esse
minime ferens, summæ rerum desiderio et potestatis pro-
priae cupiditate, ab illis desciscit, assumptis sibi ex poten-
tibus Juda Chelcias filio et Simone Ezronis: praeter quos
erat Ezechias Chobari filius, vir non ignobilis. Horum au-
tem singulos zelotarum non pauci sequebantur, occupato-
que interiore templi septo, super portas sacras in fronte
sancti sanctorum arma collocant. Et necessariis quidem
abundantes confidebant (sacrarum enim rerum etiam copia
suppetebat, praesertim iis qui nihil impium ducebant), pau-
citati vero suorum metuentes, quum arma illic collocassent,
loco se continebant. Joannes autem quanto superior erat
virorum multitudine, tanto superabatur loco; hostesque
habens supra verticem non sine damno faciebat incursus,
neque praee iracundia quiescebat. Plus autem mali accipiens
quam Eleazaro suisque inferebat, nihil tamen quidquam
remittebat; sed crebri fiebant excursus mutui et missilium
jactus, templumque passim caedibus polluebatur.

3. Simon autem Giorae filius, quem, rebus desperatis
invitatum, populus sibi tyrannum auxilii spe adsciverat, tam
urbem superiorem in potestate sua habens quam magnam
inferioris partem, animosius jam Joannem ejusque socios
adoriebatur, quod desuper etiam impeterentur. Infra autem
eos erat quum impressionem faceret, sicut illi ad eos qui
loca editiora occupaverant. Atque Joanni utrinque oppu-
gnato accidebat ut facile laederetur pariter ac laederet; et
in quantum cladem acciperet ab Eleazaro utpote inferior,
in tantum Simoni praevalerat ipso superior: propter quod
impetus quidem ab inferiori loco factos facile manu arce-
bat, desuper vero ex fano jaculantes machinarum subsidis
reprimebat; quippe ipsi scorpiones aderant et catapultae
non paucae et ballistae, quibus non solum propulsabat dimi-

ἡμύνετο τοὺς πολεμοῦντας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς τῶν ἱε-
 ρουργούντων ἀνῆρει. Καίπερ γὰρ πρὸς πᾶσαν ἀσε-
 βειαν ἐκλευσσυχότες, ὅμως τοὺς θύειν ἐθέλοντας εἰση-
 φεσαν, μεθ' ὑποψιών μὲν καὶ φυλακῆς τοὺς ἐπιχωρίους
 5 διερευνώμενοι, τοὺς δὲ ξένους ἀδεέστερον, οἱ καὶ περὶ
 τὰς εἰσόδους δυσωπήσαντες αὐτῶν τὴν ὁμότητα παρα-
 νάλωμα τῆς στάσεως ἐγίνοντο. Τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν
 ὀργάνων βέλη μέχρι τοῦ βωμοῦ καὶ τοῦ νεῶ διὰ τὴν
 βίαν ὑπερφερόμενα τοῖς τε ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἱερουργοῦσιν
 10 ἐνέπιπτε, καὶ πολλοὶ σπεύσαντες ἀπὸ γῆς περάτων περὶ
 τὸν διώνυμον καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις χῶρον ἅγιον πρὸ
 τῶν θυμάτων ἔπεσον αὐτοί, καὶ τὸν Ἑλλησι πᾶσι καὶ
 βαρβάροις σεβάσμιον βωμὸν κατέσπεισαν ἰδίῳ φόβῳ.
 Νεκροῖς δὲ ἐπιχωρίοις ἀλλόφυλοι καὶ ἱερεῖσι βέβηλοι
 15 συνεφύροντο, καὶ παντοδαπῶν αἵμα πτωμάτων ἐν τοῖς
 θεοῖς περιδόλοις ἐλιμνάζετο. (Β'.) Τί τηλικούτον, ὦ
 τλημονεστάτη πόλις, πέπονθας ὑπὸ Ῥωμαίων, οἱ σοὺ τὰ
 ἐμφύλια μύση περικαθαροῦντες εἰσῆλθον. Θεοῦ μὲν
 γὰρ οὔτε τις ἐτι χῶρος οὔτε μένειν ἡδύνασο, τάφος οἰκείων
 20 γενομένης σωματῶν, καὶ πολέμου τὸν ναὸν ἐμφυλίου
 ποιήσασα πολυάνδριον. Δύναιο δ' ἂν γενέσθαι πάλιν
 ἀμείνων, εἰ γε ποτὲ τὸν πορθήσαντα Θεὸν ἐξήλασθ. Ἀλλὰ
 καθεκτέον γὰρ καὶ τὰ πάθη τῷ νόμῳ τῆς συγγραφῆς,
 ὥς οὐκ ὀλοφυρμῶν οἰκείων ὁ καιρὸς, ἀλλ' ἀφηγήσεως
 25 πραγμάτων. Δίαιμι δὲ τὰ ἐξῆς ἔργα τῆς στάσεως.
 (Γ'.) δ'. Τριχῇ τῶν ἐπιβούλων τῆς πόλεως διηρημένων
 οἱ μὲν περὶ τὸν Ἑλεάζαρον τὰς ἱεράς ἀπαρχὰς διαφυ-
 λάσσοντες κατὰ τοῦ Ἰωάννου τὴν μέθην ἔφερον, οἱ δὲ,
 σὺν τούτῳ διαρπάζοντες τοὺς δημότας, ἡγείροντο κατὰ
 30 τοῦ Σίμωνος· ἦν δὲ κακείνῳ τροφή κατὰ τῶν ἀντι-
 στασιαστῶν ἡ πόλις. Ὅποτε μὲν οὖν ἀμφοτέρωθεν ἐπι-
 χειροῖτο, τοὺς συνόντας ὁ Ἰωάννης ἀντέστρεφε, καὶ
 τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἀνιόντας ἀπὸ τῶν στοῶν βάλ-
 λων, τοὺς δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατακοντίζοντας ἡμύνετο
 35 τοῖς ὀργάνοις. Εἰ δὲ ἐλευθερωθεῖ ποτὲ τῶν καθύπερθεν
 ἐπικειμένων (διανέπαυε δὲ αὐτοὺς πολλάκις μέθη τε
 καὶ κάματος), ἀδεέστερον τοῖς περὶ τὸν Σίμωνα μετὰ
 πλειόνων ἐπεξέθεεν. Ἀεὶ δὲ ἐφ' ὅσον τρέψαιτο τῆς πό-
 λεως, ὑπεπίμνη τὰς οἰκίας σίτου μεστὰς καὶ παντο-
 40 δαπνῶν ἐπιτηδείων· τὸ δὲ αὐτὸ πάλιν ὑποχωροῦντος
 ἐπιπνὸν ὁ Σίμων ἔπραττεν, ὥσπερ ἐπίτηδες Ῥωμαίοις
 διαφθείροντες ἅ παρσκευάσατο πρὸς πολιορκίαν ἡ πό-
 λις, καὶ τὰ νεῦρα τῆς αὐτῶν ὑποκόπτοντες δυνάμεις.
 Συνέβη γοῦν τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερὸν πάντα συμφλεγῆναι
 45 καὶ μεταίχμιον ἐρημίας γενέσθαι καὶ παρατάξεως τὴν
 πόλιν, κατακαῆναι δὲ πλὴν ὀλίγου πάντα τὸν σίτον,
 ὃς ἂν αὐτοῖς οὐκ ἐπ' ὀλίγα διήρκεσεν ἔτη πολιορκουμέ-
 νοις. Αἰμῶ γοῦν ἔαλωσαν, ὅπερ ἤκιστα δυνατόν ἦν, εἰ
 μὴ τοῦτον ἑαυτοῖς προπαρεσκεύασαν.
 50 (Δ'.) ε'. Πανταχόθεν δὲ τῆς πόλεως πολεμουμένης
 ὑπὸ τῶν ἐπιβούλων καὶ συγκαλύδων μέσος ὁ δῆμος ὥσπερ
 μέγα σῶμα διεσπαράσσετο. Γῆραιοι δὲ καὶ γυναῖκες
 ὑπ' ἀμηχανίας τῶν εἰσω κακῶν νύχοντο Ῥωμαίοις,
 καὶ τὸν ἐξωθεν πόλεμον ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῶν οἰκείων κακῶν

cantes, sed multos etiam sacra facientes perimebat. Quam-
 quam enim ad omne impietatis genus rabidi ferebantur,
 tamen eos qui victimas offerre cuperent intro admiserunt,
 indigenas quidem cum suspitione et observatione prius eos
 perscrutando, extraneos vero minori cum sollicitudine, qui
 licet ad ingressum illorum crudelitatem exorassent, con-
 sumpti tamen erant obiter a seditiosis. Nam tela e machi-
 nis, magna vi ad aram usque et templum adacta, in
 sacerdotes et sacris operantes incidebant: et multi qui ma-
 gno studio a terrae sinibus eo venissent, ob locum fama ce-
 lebratum et omnibus hominibus sacrum habitum, ipsi ante
 hostias ceciderunt, et altare Græcis universis et barbaris
 venerandum suo sanguine asperserunt. Atque indigenis
 occisis alienigenæ ac sacerdotibus profani miscebantur, et
 promiscuus carnaverum sanguis templi in atrii stagna facie-
 bat. (II.) Quid tanti passa es, o miserrima civitas, a Romanis,
 qui tua intestina scelera flammis purgaturi ingressi sunt!
 Neque enim Dei jam locus eras, neque poteras manere, tuo-
 rum cadaverum facta sepulcrum, et quæ templum civili bello
 tumulum constituisti. Possis tamen in melius forte muta-
 ri, si unquam Deum placaveris qui te vastavit. Sed enim
 scribendi lege cohibendus est dolor, quum hoc non sit lu-
 gendi tempus, sed res gestas narrandi. Itaque ad reliqua
 seditionis persequenda redeo.

(III.) 4. Urbis insidiatoribus trifariam divisus, Eleazarus
 quidem cum suis, qui sacras primitias custodiebant, in
 Joannem ebrii ferebantur: qui vero huic parerent, plebem
 diripientes, excitabantur adversus Simonem: huic autem
 etiam contra seditiosos commeatum suppeditabat civitas. Et
 quum quidem utrinque appeteretur, Joannes, suos in contra-
 rias partes vertebat: et de civitate quidem ascendentes telis e
 porticibus vibratis, e templo vero jaculantes machinis pro-
 pellebat. Quoties autem ab illis qui desuper urgebant li-
 beraretur (frequenter enim pugnam intermittebant ex ebrie-
 tate et lassitudine), eo audacius in Simonem ejusque socios
 cum pluribus ruebat. Sæpser autem, quam procul eos ci-
 vitate pelleret, eo usque domos frumenti et omnium neces-
 sariorum plenas succendebat: rursusque idem, quum regre-
 deretur Joannes, Simon insequutus agebat, quasi de indu-
 stria pro Romanis omnia corrumpere, quæ ad obsidionem
 tolerandam civitas præparaverat, suarumque virium nervos
 abscinderent. Adeoque contigit omnia quidem circa tem-
 plum comburi, spatiumque urbis intermedium desolatum
 fieri acieque instruendæ idoneum: omne vero frumentum,
 præter parvulum, concremari, quod non paucis annis illis
 sufficere potuisset obsessis. Quo factum ut fame perde-
 rentur: id quod fieri non poterat, nisi eam jam ante sibimet
 quæsiuissent.

(IV.) 2. Undique autem insidiatoribus et convenis civita-
 tem infestantibus, populus inter eos veluti magnum corpus
 dilacerabatur. Senes vero et mulieres præ consilii inopia in
 malis intestinis pro Romanis vota faciebant; externumque bel-
 lum quo domesticis malis liberarentur, sollicite exspectabant.

ἐκαραδόκουν. Κατάπληξις δὲ δεινὴ καὶ δέος ἦν τοῖς
 γνησίοις, καὶ οὕτε βουλῆς καιρὸς εἰς μεταβολὴν οὕτε
 συμβάσεως ἑλπίς οὕτε φυγῆς τοῖς ἐθέλουσιν. Ἐφρου-
 ρεῖτο γὰρ πάντα, καὶ τὰ λοιπὰ στασιάζοντες οἱ ἀρχι-
 6 ληστὰι τοὺς εἰρηνικὰ Ῥωμαίοις φρονοῦντας, ἢ πρὸς
 αὐτομολίαν ὑπόπτους, ὡς κοινούς πολεμίους ἀνήρουν,
 καὶ μόνον ὠμονόουν τὸ φονεύειν τοὺς σωτηρίας ἀξίους.
 Καὶ τῶν μὲν μαχομένων ἀδιάλειπτος ἦν κραυγὴ μεθ'
 11 ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ, δεινότεροι δὲ οἱ τῶν πενθοῦντων
 οὐδυρμοὶ αἶψαι. Καὶ θρήνων μὲν αἰτίας ἐπαλλήλους αἱ
 συμφοραὶ προσέφερον, τὰς δὲ οἰκωγὰς ἐνέκλειεν ἡ κα-
 τὰπληξις αὐτῶν. Φιμούμενοι δὲ τὰ γε πάθη τῷ φόβῳ
 μεμυκότες τοῖς στεναγμοῖς ἐθασανίζοντο, καὶ οὕτε πρὸς
 15 τοὺς ζῶντας ἦν αἰδῶς ἔτι τοῖς προσήκουσι οὕτε πρό-
 νοια τῶν ἀπολωλότων ταφῆς. Αἰτίον δὲ ἀμφοτέρων ἡ
 καθ' ἑαυτὸν ἀπόγνωσις ἐκάστου. Παρέιθσαν γὰρ εἰς
 πάντα τὰς προθυμίας οἱ μὴ στασιάζοντες, ὡς ἀπολού-
 20 μένοι πάντως ὅσον οὐδέπω. Πατοῦντες δὲ τοὺς νε-
 κροὺς ἐπ' ἀλλήλοις σεσαυρεμένους οἱ στασιασταὶ συνε-
 πλέκοντο, καὶ τὴν ἀπόνοιαν ἀπὸ τῶν ἐν προσίτωι πτωμά-
 των σπῶντες ἦσαν ἀγριώτεροι· προσεξευρίσκοντες δὲ
 αἶψαι τι καθ' αὐτῶν ὀλέθριον καὶ πᾶν τὸ δοχθὲν ἀφειδῶς
 25 δρῶντες οὐδεμίαν οὕτε αἰκίας δδὸν οὕτε ὠμότητος πα-
 ρέλιπον. (Ε΄.) Ἀμέλει Ἰωάννης τὴν ἱερὰν ὕλην εἰς
 πόλεμιστηρίων κατασκευὴν ὀργάνων ἀπεχρήσατο. Δόξαν
 γὰρ ποτε τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἀρχιερεῦσιν ὑποστηρίζοντας
 τὸν ναὸν εἰκοσι πῆγαι προσυψῶσαι, κατὰ γὰρ μὲν ἀπὸ
 τοῦ Λιβάνου μεγίστοις ἀναλώμασι καὶ πόνοις τὴν χρή-
 30 σιμον ὕλην ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας, ξύλα θέας ἀξία τὴν
 τε εὐθύτητα καὶ τὸ μέγεθος. Μεσολαβήσαντος δὲ τοῦ
 πολέμου τὸ ἔργον, ὁ Ἰωάννης τεμὼν αὐτὰ πύργους κα-
 τασκεύαζεν, ἐξαρκοῦν τὸ μῆκος εὐρών πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ
 καθύπερθε ἱεροῦ μαχομένους· ἱσθησὶ τε προσαγαγὼν
 35 κατόπιν τοῦ περιβόλου, τῆς πρὸς δύσιν ἐξέδρας ἀντι-
 κρυς, ἥπερ καὶ μόνῃ δυνατὸν ἦν, τῶν ἄλλων μερῶν
 βαθμοὺς πόρρωθεν διελημμένων.
 (Σ΄.) Καὶ δὲ μὲν τοῖς κατασκευασθεῖσιν ἐξ ἀσβεστίας
 ὀργάνοις κρατῆσειν ἤλπισε τῶν ἐχθρῶν, ὁ δὲ Θεὸς ἄχρη-
 στον αὐτῷ τὸν πόνον ἀπέδειξε, πρὶν ἐπιστῆσαι τινα
 40 τῶν πύργων, Ῥωμαίους ἐπαγαγόν. Ὁ γὰρ δὴ Τίτος,
 ἐπειδὴ τὰ μὲν συνήγαγε τῆς δυνάμεως πρὸς αὐτὸν, τοῖς
 δὲ ἐπὶ Ἱεροσολύμων συναντᾶν ἐπέστειλεν, ἐξήλαυσε
 τῆς Καισαρείας. Ἦν δὲ τρία μὲν τὰ πρότερον αὐτοῦ
 τῷ πατρὶ συνδηώσαντα τὴν Ἰουδαίαν τάγματα, καὶ τὸ
 45 πάλαι σὺν Κεστίῳ πταίσαν δωδέκατον, ὅπερ καὶ ἄλλως
 ἐπίσημον δι' ἀνδρείαν ὑπάρχον, τότε κατὰ μνήμην ὄν
 ἐπαθεν εἰς ἀμυναν ἥξει προθυμότερον. Τούτων μὲν ὄν
 τὸ πέμπτον δι' Ἀμμαοῦντος ἐκέλευσεν αὐτῷ συναντᾶν,
 καὶ διὰ Ἰεριχοῦντος τὸ δέκατον ἀναβαίνειν αὐτὸς δὲ
 50 ἀνέβη μετὰ τῶν λοιπῶν, πρὸς οἷς αἱ τε τῶν βασιλέων
 συμμαχίαι πᾶσαι πλείους, καὶ συχνοὶ τῶν ἀπὸ τῆς
 Συρίας ἐπικούροι συνῆλθον. Ἀνεπληρώθη δὲ καὶ τῶν
 τεσσάρων ταγμάτων ὅσον Οὐσπασιανὸς ἐπιλέξας Μου-
 κιανῷ συνέπειμψεν εἰς Ἰταλίαν ἐκ τῶν ἐπελθόντων με-

Gravis autem consternatio et metus occupabat indigenas; et
 neque consilii capiendi tempus erat, ut voluntatem mutarent,
 neque pacis ineundæ aut fugæ capessendæ spes earum cu-
 pidis. Etenim custodiebantur omnia, et latronum principes,
 cetera dissidentes, quasi communes hostes eos interficie-
 bant, quicumque Romanis favebant, aut in suspicione erant
 transfugiendi ad eos, solumque in occidendis salute dignis
 consentiebant. Et pugnantium quidem nocte dieque clamor
 perpetuus erat: graviores vero lugentium ploratus. Et as-
 siduas quidem lamentationis causas præbebant calamitates,
 præ mentis autem consternatione repressi erant ejulatus.
 Præ metu autem cohibito dolore, gemitibus compres-
 sis cruciabantur: et neque jam vivis ab affinitate junctis
 ulla adhibita reverentia, neque mortuis cura sepulturæ.
 Quorum amborum causa erat, quod de se quisque despera-
 rit. De sua enim in omni re cupiditate remiserant qui cum
 seditiosis non erant, quasi continuo modis omnibus mori-
 turi. At vero seditiosi congesta in cumulum cadavera con-
 culcantes dimicabant, et a mortuis sub pedibus ad despe-
 rationem redacti immanius sæviebant: semperque aliquid
 in se perniciosum excogitantes, et quodcumque ipsis visum
 esset sine miseratione facientes, nihil quidquam injuriæ aut
 crudelitatis reliquum fecerunt. (V.) Imo quidem Joannes,
 contra quam debuit, sacram materiam ad instrumenta bel-
 lica conficienda adhibuit. Nam quum olim populo itemque
 pontificibus placuisset templum suffulcire, idque viginti
 cubitis altius ædificare, rex Agrippa idoneam materiam ex
 monte Libano maximis sumptibus et labore deducendam
 curat, ligna et proceritate et magnitudine spectatu digna.
 Interventu autem belli opere interrupto, Joannes, quum se-
 curum illis admovisset, turres ædificabat, comperto justæ
 esse longitudinis adversus eos qui desuper e templo pu-
 gnarent; adductasque constituit post septum et ad occiden-
 tem e regione exedrarium; quo etiam solo loco id licebat,
 quod ceteræ partes gradibus e longinquo fuerint occupatæ.

(VI.) Et ille quidem machinis ex impietate fabricatis hos-
 tes se debellaturum speravit: at Deus ipsi vanum labo-
 rem illum reddidit, priusquam in turribus quisquam pe-
 dem poneret, Romanos adducens. Etenim Titus post-
 quam partem copiarum ad se collegerat, aliis vero scri-
 pserat ut ipsum ad Hierosolyma convenirent, Cæsarea pro-
 ficiscebatur. Erant autem tres legiones quæ prius sub
 patre illius Judæam vastaverant, et duodecima, quæ
 olim sub Cestio cladem acceperat; quæ et alias insigni
 erat fortitudine, et tunc memoria eorum quæ pertulerat
 alacrius ad vindictam properabat. Et Romanorum quideni
 legionem quintam sibi per Ammauntem jussit occurrere,
 decimam per Hierichuntem ascendere: ipse vero cum reli-
 quis movit, quos regum quoque auxiliarii auctiores omnes,
 multique e Syria in subsidium venientes comitabantur.
 Quin et totidem viris suppletæ erant quattuor legiones,
 quot Vespasianus delectos cum Muciano miserat in Ita-

τὰ Τίτου· δισχιλιοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας στρατευμάτων ἐπιλεκτοὶ, τρισχιλιοὶ δὲ συνείποντο τῶν ἀπ' Εὐφράτου φυλάκων, φίλων δὲ δοκιμώτατος εὐνοϊάν τε καὶ σύνεσιν Τιβέριος Ἀλέξανδρος, ὁ πρότερον μὲν αὐτὸς τὴν Αἴγυπτον διέπων, τότε δὲ τῶν στρατευμάτων ἄρχων κριθεὶς ἀξιος, ἐξ ὧν ἐδεξώσατο πρῶτος ἐγειρομένην ἄρτι τὴν ἡγεμονίαν, καὶ μετὰ πίστεως λαμπρᾶς ἐξ ἀδήλου τῇ τύχῃ προσέθετο· σύμβουλός γε μὴν ταῖς τοῦ πολέμου χρεῖαις, ἡλικία τε προύχων καὶ κατ' ἐμπειρίαν, εἴπετο.

ΚΕΦ. Β΄.

Προσιόντι δὲ εἰς τὴν πολεμίαν Τίτῳ προῆγον μὲν οἱ βασιλικοὶ καὶ πᾶν τὸ συμμαχικόν, ἐφ' οἷς ὁδοποιοὶ καὶ μετρηταὶ στρατοπέδων, ἔπειτα τὰ τῶν ἡγεμόνων σκευοφόρα, καὶ μετὰ τοὺς τούτων ὀπλίτας αὐτοὺς, τοὺς ἄλλους ἐπιλέκτους καὶ τοὺς λογχοφόρους ἔχων· κατόπιν δὲ αὐτῷ τὸ τοῦ τάγματος ἱππικόν· οὗτοι δὲ πρὸ τῶν μηχανημάτων, καὶ ἐπ' ἐκείνοις μετ' ἐπιλέκτων χιλλάρχοι καὶ σπειρῶν ἐπαρχοί· μετὰ δὲ τούτους περὶ τὸν ἀετὸν αἱ σημαῖαι, καὶ ἔμπροσθεν οἱ σαλπικταὶ τῶν σημαῶν· ἐπὶ δὲ τούτοις ἡ φάλαγξ, τὸ στίφος εἰς ἐξ πλατύνουσα· τὸ δὲ οἰκετικὸν ἐκάστου τάγματος ὀπίσω, καὶ πρὸ τούτων τὰ σκευοφόρα· τελευταῖοι δὲ πάντων οἱ μίσθιοι, καὶ τούτων φύλακες οἱ οὐραγοί. Προάγων δὲ τὴν δύναμιν ἐν κόσμῳ, καθὰ Ῥωμαῖοι σὺνήθες, ἐμβάλλει διὰ τῆς Σαμαρείτιδος εἰς Γορνά, κατελιγμένην τε πρότερον ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τότε φρουρουμένην. Ἐνθα μίαν ἐσπέραν αὐλισάμενος, ὑπὸ τὴν ἑωπρόεσι· καὶ διανύσας ἡμέρας σταθμὸν στρατοπεδεύεται κατὰ τὸν ὑπὸ Ἰουδαίων πατριῶς Ἀκανθῶν αὐλῶνα καλούμενον, πρὸς τινὶ κώμῃ Γαβαθσαούλῃ λεγομένη (σημαίνει δὲ τοῦτο λόφον Σαούλου), διέχων ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων ὅσον ἀπὸ τριάκοντα σταδίων. Ἀναλαβὼν τε ἐντεῦθεν ὅσον εἰς ἑξακοσίους τῶν ἐπιλέκτων ἱππέων ἦει τὴν τε πόλιν περισκεψόμενος ὅπως οὐχυρότητος ἔχοι καὶ τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων, εἰ πρὸς τὴν ὥσιν αὐτοῦ, πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν, ὑποδείσαντες ἐνδοῖεν· πέπυστο γάρ, ὅπερ ἦν ἀληθές, τοῖς στασιώδεσι καὶ ληστρικοῖς τὸν δῆμον ὑποπεπτωκότα ποθεῖν μὲν εἰρήνην, ἀσθενέστερον δὲ ὄντα τῆς ἐπαναστάσεως ἡρεμεῖν.

(Ζ΄.) β΄. Ἔως μὲν οὖν ὄρθριον ἱππάζετο τὴν λειωφόρον κατατεινούσαν πρὸς τὸ τεῖχος, οὐδεὶς προῦφάνετο τῶν πυλῶν· ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸν Ψήφιναν πύργον ἀποκλίνας πλάγιον ἦγε τὸ τῶν ἱππέων στίφος, προπηδήσαντες ἐξαίφνης ἀπειροὶ κατὰ τοὺς Γυναιχείους καλούμενους πύργους διὰ τῆς ἀντικρὺ τῶν Ἑλένης μνημείων πύλης, διεκπαῖουσι τῆς ἵππου, καὶ τοὺς μὲν ἔτι κατὰ τὴν ὁδὸν θέοντας ἀντιμέτωποι στάντες ἐκώλυσαν συνάψαι τοῖς ἐκκλίνας, τὸν δὲ Τίτον ἀποτέμνονται σὺν ὀλίγοις. Τῷ δὲ πρόσω μὲν ἦν χωρεῖν ἀδύνατον (ἰετέαφρευτο γὰρ ἀπὸ τοῦ τεύχους περὶ τὰς κηπεΐας ἀπαντα, τοίχοις τε ἐπικαρσίοις καὶ πολλοῖς ἔρκεσι διειλημμένα), τὴν δὲ πρὸς τοὺς σφετέρους ἀναδρομὴν

nam ex his qui cum Tito accesserant : duo namque milia aderant ex Alexandrino exercitu lecta, tria milia vero ex Euphratis custodibus eum sequebantur; et amicorum spectatissimus benevolentia pariter ac prudentia Tiberius Alexander, qui antea quidem Ægyptum administraverat, tunc autem dignus qui exercitum regeret propterea judicabatur, quod primus novum benigne exceperat Imperatorem, et cum clara fide fortunæ ejus, quum adhuc incerta esset, se adjunxerat : idemque etiam consultor in usus bellicos, ætate ac experientia superior ei aderat.

CAP. II. (VI.)

Titum autem terram in hostilem ingredientem antecederant quidem regii alique omnes auxiliares; post quos viarum stratores castrorumque metatores; deinde tribunorum impedimenta, et post milites armatos qui illis præsidio erant, ipse Titus, et alios delectos habens et hastatos : eumque excipiebant equites legioni adscripti : hi vero machinas præbant, et post illos tribuni cum lectis militibus et præfecti cum cohortibus : deinde signa aquilæ circumdata, et ante signa tubicines; post hos vero phalanx, senum virorum ordinibus dilatata : servi autem cujusque legionis pone sequebantur, ante se militum impedimenta agentes : omnium vero novissimi mercenarii, horumque custodes agminis coactores. Incedens autem composite cum exercitu, ita ut mos est Romanis, per Samaritidem in Gophnam venit, prius a patre captam et tunc præsidii occupatam. Ibi noctem unam moratus mane inde proficiscitur, quumque statum diei iter confecisset, castra ponit in loco quem Judæi patrio sermone Spinarum vallem appellant, apud vicum quendam Gabath-Saul dictum (id autem Sauli collem significat), distantem ab Hierosolymis circiter stadia triginta. Atque hinc, lectis equitibus ad sexcentos secum assumptis, exploratum ibat et urbis firmitatem, et Judæorum animos, an ad ipsius conspectum præ metu cederent priusquam ad manus ventum esset. Audierat enim, id quod verum erat, populum seditiosis et latronibus obnoxium pacem quidem desiderare; quod vero infirmior esset quam ut eos adortum iret, ideo quiescere.

(VII.) 2. Sane quamdiu per viam declivem, quæ ad murum duceret, equitabat, nemo ante portas apparuit : ubi vero de via ad turrim Psephinam declinaret et equitum agmen transversum duceret, innumeri subito prosiliunt juxta turres quæ Muliebres vocantur, porta egressi quæ e regione est monumenti Helenæ, et equitatum intercidunt : atque a fronte illis semet objicientes, alios quidem, dum adhuc via currebant, prohibuerunt ne cum his qui divertent sese jungerent : Titum vero cum paucis ab snis separant. Ille quidem ulterius pergere non poterat (nam fossa hortorum culturæ adhibita circumdata erant omnia a muro, murisque obliquis et multis maceriis occupata); ut vero rursus suos repeteret, præ hostium interjectorum multitu-

πλήθει τῶν ἐν μέσῳ πολεμίων ἀμήχανον ἑώρα· ὧν οἱ πολλοὶ μὴδὲ γινώσκοντες τὸν τοῦ βασιλέως κίνδυνον, ἀλλ' οἴόμενοι συναναστραφῆναι καχεῖνον ἀνέφευγον. Ὁ δὲ κατιδὼν ὡς ἐν μόνῃ τῇ καθ' αὐτὸν ἀλλῇ κεῖται τὸ σῶζεσθαι, τὸν τε ἵππον ἐπιστρέφει καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐμβόσας ἐπεσθαι μέσους ἐμπηδᾷ τοῖς πολεμίοις, διεκπαῖσαι πρὸς τοὺς σφετέρους βιαζόμενος. Ἐνθα δὲ μάλιστα πάρεστι νοεῖν ὅτι καὶ πολέμων ῥοπαὶ καὶ βασιλέων κίνδυνοι μέλονται τῷ Θεῷ. Τσοῦτων γὰρ ἐπὶ τὸν Τίτον ἀφιεμένων βελῶν μήτε κράνος ἔχοντα μήτε θώρακα (προῆλθε γὰρ, ὡς ἔφην, οὐ πολεμιστὴς ἀλλὰ κατάσκοπος), οὐδὲν ἤψατο τοῦ σώματος, κενὰ δὲ, ὥσπερ ἐπίτηδες ἀστοχούντων, παρερροῖετο πάντα. Ἰπὸ δὲ ξίφει τοὺς κατὰ πλευρὸν αἰεὶ διαστέλλων, καὶ πολλοὺς τῶν ἀντιπροσώπων ἀνατρέπων, ἤλαυνεν ὑπὲρ τοὺς ἐρείπουμένους τὸν ἵππον. Τῶν δὲ κραυγὴ τε ἦν πρὸς τὸ παράστημα τοῦ Καίσαρος καὶ παρακέλεις δρυμῶν ἐπ' αὐτὸν, φυγὴ δὲ καὶ διαχωρισμὸς ἄθρους, καθ' οὓς ἐπελαύνων γένοιτο. Συνήπτοντο δὲ οἱ τοῦ κινδύνου μετέχοντες κατὰ νῦτα καὶ κατὰ πλευρὰ νυσσόμενοι· μία γὰρ ἐλπίς ἦν σωτηρίας ἐκάστω, τὸ συνεξανοίγειν τῷ Τίτῳ μὴ φθάσαντι κυκλωθῆναι. Δύο γοῦν τῶν ἀπωτέρω τὸν μὲν σὺν τῷ ἵππῳ περισχόντες κατηκόντισαν, θάτερον δὲ καταπηδῆσαντα διαφθείραντες τὸν ἵππον ἀπήγαγον. Μετὰ δὲ τῶν λοιπῶν Τίτος ἐπὶ τὸ στρατόπεδον διασώζεται. Τοῖς μὲν οὖν Ἰουδαίοις πλεονεκτήσασιν κατὰ τὴν πρώτην ἐπίθεσιν ἐπήγειρε τὰς διαφορίας ἀσκεπτος ἐλπίς, καὶ πολὺ θάρσος αὐτοῖς εἰς τὸ μέλλον ἢ πρόσκαιρος ῥοπή προὔρξει.

(Η'.) γ'. Καῖσαρ δὲ ὡς αὐτῷ συνέμιξε διὰ νυκτὸς τὸ ἀπὸ τῆς Ἀμμαούντος τάγμα, μεθ' ἡμέραν ἐκείθεν ἄρας ἐπὶ τὸν Σκοπὸν καλούμενον πρόσεισιν· ἐνθεν ἥ τε πόλις ἡδὴ κατεφαίνεται καὶ τὸ τοῦ ναοῦ μέγεθος ἐκλαμπρον, καθὰ τῷ βορείῳ κλίματι τῆς πόλεως χθαμαλὸς συνάπτων ὁ χώρος ἐτύμως Σκοπὸς ὠνόμασται. Τῆς δὲ πόλεως σταδίους ἑπτὰ διέχων ἐκέλευσε περιβάλλεσθαι στρατόπεδον τοῖς δύο τάγμασιν ἑαυτοῦ, τὸ δὲ πέμπτον ὀπίσω τούτων τρισὶ σταδίοις· κόπῳ γὰρ τῆς διὰ νυκτὸς πορείας τετριμμένους ἐδόκει σκέπης ἀξίους εἶναι, ὡς ἂν ἀδεέστερον τειχίσαιντο. Καταρχομένων δὲ ἄρτι τῆς δομῆσεως, καὶ τὸ δέκατον τάγμα διὰ Ἱεριχοῦντος ἡδὴ παρῆν, ἐνθα καθῆστό τις ὀπλιτικῇ μοῖρα φρουροῦσα τὴν ἐμβολὴν ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ προκατελημμένην. Προσετέτακτο δὲ αὐτοῖς ἐξ ἀπέχοντος τῶν Ἱεροσολύμων σταδίους στρατοπεδεύεσθαι κατὰ τὸ Ἐλαιῶν καλούμενον ὄρος, ὃ τῇ πόλει πρὸς ἀνατολὴν ἀντίκειται, μέσῃ φάραγγι βαθεῖα διειργόμενον, ἣ Κεδρὼν ὠνόμασται.

(Θ'.) δ'. Τῶν δὲ ἀνὰ τὸ ἄστυ συρρηγνυμένων ἀδιαλείπτως τότε πρῶτον ἀνέπαυσε τὴν ἐπ' ἀλλήλοις ἔριν ὃ ἔβωθεν πολεμος, ἐξαίφνης πολλὸς ἐπελθὼν, καὶ μετ' ἐκπλήξεως οἱ στασιασται τοὺς Ῥωμαίους ἀφορῶντες στρατοπεδευομένους τριχῇ, κακῆς ὁμονοίας κατήρχοντο, καὶ λόγον ἀλλήλοις ἐδίδοσαν, τί μένοιεν ἢ τί παθόντες ἀνε-

dine haud fieri posse videbat; quorum plerique Cæsaris periculum nesciebant, sed existimantes eum secum reverti ipsi etiam fugiebant. Atqui ille, quum perspiceret in sua tantum fortitudine sitam esse salutis spem, converso equo, iisque qui circa eum erant alta voce iussit ut ipsum sequerentur, in medios hostes irruit, ad suos vi perrumpere festinans. Hinc sane maxime licet intelligere, Deo curæ esse et belli momenta et regum pericula. Tot enim adversus Titum jactis missilibus, quum neque galea neque thorace septus esset (non bellator enim, sed explorator, ut dixi, processerat), corpus ejus intactum erat et illæsum, atque inaniter, tanquam de industria aberraretur, omnia cum stridore eum prætervolabant. Gladio vero semper a lateribus instantes dirimens, multosque ante ora subvertens, super prostratos equum agebat. Clamorem autem attollebant ad audaciam Cæsaris, seque invicem hortabantur ut in eum impetum facerent: Sed fugiebant simulque omnes discedebant, quocunque cursum dirigeret. Huic autem periculi participes, a tergo et a lateribus icti, se adjunxerant; una enim erat unicuique salutis spes, simul Tito viam aperire ne prius circumveniretur. Duos autem de extremis, alterum quidem cum equo circumdatum jaculis confixerunt, alterum vero, postquam desiluerat, occiderunt et equum abducebant. Titus vero cum ceteris salvus in castra revertitur. Et Judæis quidem, quod aggressionem prima superiores fuerant, inconsulta spes animos extulit, magnamque in posterum fiduciam eis conciliabat brevis fortunæ inclinatio.

(VIII.) 3. Cæsar autem, postquam ei nocte conjuncta erat legio ex Ammaunte, postridie iude digressus ad locum qui Scopus dicitur se confert; unde jam tum et civitas conspiciabatur et clara templi magnitudo, qua planities, septemtrionalem urbis partem attingens, apposite Scopus (*Specula*) dicta fuit. Quum autem septem stadiis ab urbe distaret, ibi duas legiones simul, quintam vero legionem retrorsum tribus stadiis castra munire iussit: nam milites nocturni itineris labore attritos tegumento dignos existimabat, ut minori cum metu murum struerent. Mox autem cœpta ædificatione, decima quoque legio jam aderat, quæ per Hierichuntem venerat, ubi pars quædam militum collocata fuerat aditum custodiens jam ante a Vespasiano occupatum. His autem præceptum erat, quum sex stadiis ab Hierosolymis abessent, castra metari juxta montem Olivarum nuncupatum, qui civitati ab oriente objacet, interjecta profunda valle quæ Cedron est appellata.

(IX.) 4. Continuo autem intra civitatem confligentium mutuum dissensionem tum primum sedavit bellum externum, magna vi subitoque illatum; et cum stupore seditiosi Romanos inspectantes tribus locis castra ponentes, malam concordiam inire cœperunt, sermonesque invicem miscentes quæsiverunt, quidnam exspectarent, quidve passi spiritum sibi

χοιντο τρία ταῖς ἀναπνοαῖς αὐτῶν ἐπιφρασσόμενα τεῖχη· καὶ τοῦ πολέμου μετ' ἀδείας ἀντιπολιζόντος ἑαυτὸν, οἱ δὲ ὅσπερ θεαταὶ καλῶν καὶ συμφέρων ἔργων καθέ-
 5 ζοιντο τευχῆρεις, τῷ χεῖρει καὶ τὰς πανοπλίας παρέν-
 « τας. » Καθ' αὐτῶν ἄρα γενναῖοι μόνον ἡμεῖς, ἐξε-
 « δόσαν » Ῥωμαῖοι δὲ ἐκ τῆς ἡμετέρας στάσεως κερ-
 « δήσουσιν ἀναιμωτὶ τὴν πόλιν. » Τούτοις ἀβροίζοντες
 ἀλλήλους παρεκρότουσιν καὶ τὰς πανοπλίας ἀρπάσαντες
 αἰφνιδίως ἐπεκθέουσι τῷ δεκάτῳ τάγματι, καὶ διὰ τῆς
 10 φάραγγος ἄξαντες μετὰ κραυγῆς ἐξαισίου τευχίζόμενοι
 προσπίπτουσι τοῖς Ῥωμαίοις. Οἱ δὲ πρὸς τὸ ἔργον
 διηρημένοι, καὶ διὰ τοῦτο τὰ πολλὰ τεθεικότες τῶν
 ὀπλῶν (οὗτε γὰρ θαρσεῖν τοὺς Ἰουδαίους πρὸς ἐκδρο-
 μὴν ὑπελάμβανον καὶ προθυμουμένων περισπασθήσε-
 15 σθαι τὰς ὁρμὰς τῇ στάσει), συνεταράχθησαν ἀδοκῆτως,
 καὶ τῶν ἔργων ἀφύμενοι τινὲς μὲν ἀνεχώρουν εὐθέως,
 πολλοὶ δὲ ἐπὶ τὰ ὅπλα θέοντες, πρὶν ἐπιστραφῆναι πρὸς
 τοὺς ἐχθροὺς, ἐφονεύοντο παιόμενοι. Προσεγίνοντο δὲ
 τοῖς Ἰουδαίοις αἱ πλείους, ἐπὶ τῷ κρατεῖν τοὺς πρῶ-
 20 τοὺς τεθαρρηκότες, καὶ τῶν ὄντων πολλαπλασίους ἐδό-
 κουν σφίσι τε καὶ τοῖς πολεμαίοις, δεξιᾷ τῇ τύχῃ χρώ-
 μενοι. Μάλιστα δὲ τοὺς ἐν ἐβει συντάξεως ὄντας καὶ
 μετὰ κόσμου καὶ παραγγελμάτων πολεμεῖν εἰδότες
 ἀταξία φθάσασα θορυβεῖ. Διὸ καὶ τότε προληθῆντες
 25 οἱ Ῥωμαῖοι ταῖς ἐμβολαῖς εἶκον· καὶ ὅποτε μὲν ἐπι-
 στραφεῖεν οἱ καταλαμβανόμενοι, τοῦ τε δρόμου τοὺς
 Ἰουδαίους ἐπέιχον καὶ διὰ τὴν ὁρμὴν ἤττον φυλαττο-
 μένους ἐτίτρωσκον. Ἀεὶ δὲ πληθυούσης τῆς ἐκδρομῆς,
 μέλλον παραττόμενοι τελευταῖον ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου
 30 τρέπονται, καὶ ἐδόκει τότε ἂν κινδυνεῦσαι τὸ τάγμα
 πᾶν, εἰ μὴ Τίτος ἀγγελλέντος αὐτῷ διὰ τάχους ἐπεβοή-
 θησε, καὶ πολλὰ ὀνειδίσας εἰς ἀνδρείαν ἐπιστρέφει μὲν
 τοὺς ζεύγοντας, αὐτὸς δὲ πλαγίως τοῖς Ἰουδαίοις προ-
 πεσὼν μεθ' ὧν ἦκεν ἐπὶλέκτων συχνούς μὲν ἀναρεῖ,
 35 τιτρώσκει δὲ πλείους, τρέπεται δὲ πάντας καὶ συνωθεῖ
 κατὰ τῆς φάραγγος. Οἱ δὲ ἐν τῷ κατάντει πολλὰ κα-
 κωθέντες, ὥς διεξέπεσον, ἀντιχρὺς ἐπιστρέφονται, καὶ
 μέσσην ἔχοντες τὴν χαράδραν τοῖς Ῥωμαίοις διεμάχον-
 το. Μέχρι μὲν δὴ μέσης ἡμέρας οὕτως ἐπολέμουν·
 40 ὀλίγον δὲ ἀπὸ μεσημβρίας ἐκκλίνοντος ἤδη, Τίτος τοὺς
 μεθ' ἑαυτοῦ προσβοηθήσαντας καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν σπει-
 ρῶν τοῖς ἐκτρέχουσιν ἀντιπαρατάξας τὸ λοιπὸν τάγμα
 πρὸς τὸν τευχισμὸν ἀνέπεμπεν εἰς τὴν ἀκρόρειαν.

(Ι'.) ε'. Ἰουδαίοις δὲ τοῦτο ἐδόκει φυγῇ, καὶ τοῦ σκο-
 45 ποῦ κατασεύσαντος θοιμάτιον, δς αὐτοῖς ἐπὶ τοῦ τεύχους
 καθῆστο, προπηδῶσι πλῆθος ἀκραφνέστατον μετὰ το-
 σαύτης ὁρμῆς, ὥς τὸν δρόμον αὐτῶν τοῖς ἀγριωτάτοις
 εἰκάζειν θηρίοις. Ἀμέλει τῶν παραταχθέντων οὐδεὶς
 ἔμεινε τὴν ἐμβολήν, ἀλλ' ὥσπερ ἐξ ὀργάνου παιόμενοι
 50 διέρρηξαν τὴν τάξιν, καὶ πρὸς τὸ ὄρος τραπέντες ἀνέ-
 φευγον. Λείπεται δὲ ἐν μέσῳ τῷ προσάντει Τίτος
 μετ' ὀλίγων, καὶ πολλὰ παραινούντων τῶν φίλων,
 ὅσοι δι' αἰδῶ τὴν πρὸς τὸν ἡγεμόνα τοῦ κινδύνου
 καταρρησάντες ἔστησαν, εἶξαι θανατῶσιν Ἰου-

tribus muris occludi sustinerent; et dum hostes munimenta
 instar urbium sibimet exstruant, ipsi tanquam spectatores
 bonorum operum utiliumque consideant mœnibus clausi, et
 manibus armisque remissis. « In nosmetipsos profecto,
 « exclamabant, duntaxat fortes sumus; Romani autem ex
 « nostra seditione id lucrabuntur, ut urbem sine sanguine
 « capiant. » Istis, quum frequentes convenirent, se invicem
 hortabantur, et armis correptis subito in legionem decimam
 excurrunt, factaque per vallem eruptione, ingenti cum vociferatione Romanos castra munientes adoriuntur. Illi autem
 ad munitiones institutas perficiendas distributi, quum-
 que propter hoc magna ex parte arma deposuissent (non enim audere Judæos excursum facere arbitrabantur, et, si maxime id vellent, animos eorum distractum iri seditione), inopinato conturbati erant, opereque relicto nonnulli quidem statim recesserunt, multi autem ad arma properantes, priusquam se in hostes converterent, confossi neci deduntur. Ad Judæos autem plures semper accedebant, animis inde sumptis quod victores essent qui præcesserant: et multo plures quam revera erant et sibimet et hostibus videbantur, utpote quod eis prospere cesserit fortuna. Maxime autem eos qui ordinari consueverunt, gnarique sunt prælia ita consuerendi ut ordines servant et imperata faciant, confusio, qua deprehensi sunt, in trepidationem concitit. Quare et tunc Romani, repentino hostium adventu oppressi, factis impressionibus cedebant: et quum quidem se converterent illi quos hostes deprehendebant, et a cursu reprimebant Judæos, minusque cautos, præ impetu quo ferebantur, vulnerabant. Quum autem numero semper augerentur qui excursionem faciebant, magis magisque turbati Romani postremo castris pulsi sunt. Et tunc tota in periculo esse videbatur legio, nisi Titus, hoc ipso et nunciato, mature illis subvenisset: quumque multis ignaviam illis exprobrasset, suos quidem a fuga revocat; ille vero, impetu in contravenientes Judæos facto, cum lectis qui secum venerant multos quidem occidit, plures vero sauciat, omnesque in fugam vertit et in vallem præcipites compellit. Illi autem, in declivitate multo damno accepto, postquam in adversam partem evaserant, se iterum convertunt, interjectoque torrente cum Romanis dimicabant. Equidem ad medium usque diem ita pugnarunt: paulo autem post meridiem Titus, quum hos quis in subsidium cum ipso venerant, aliosque de cohortibus adversum excursus facientes collocasset, reliquam legionem in superiora montis remittebat ad muniendum vallum.

(X.) 5. Judæis autem hoc ipsum fuga esse videbatur, quumque idem indicasset speculator, quem illi in muro posue-
 rant, vestem concutiendo, magna et recens multitudo tanto impetu prosiliit, ut bestias immanissimas cursu adæquarent. Jam nemo ex adversa acie impressionem illorum sustinuit: sed quasi vi machinæ ferirentur ordines perturbant, et in fugam versi ad montem se recipiebant. In acclivitalis autem medio Titus cum paucis relictus est: multumque monentibus amicis, qui ex imperatoris reverentia contempto periculo steterunt, ut Judæis mori cupientibus cederet, nec

δαίσις, καὶ μὴ προκινδυνεύειν τούτων οὐς ἐχρῆν πρὸ αὐτοῦ μένειν, λαμβάνειν δὲ ἔννοιαν τῆς καθ' αὐτὸν τύχης, καὶ μὴ στρατιώτου τάξιν ἀποπληροῦν τὸν τοῦ πολέμου καὶ τῆς οἰκουμένης δεσπότην, μηδὲ δεῖαν οὕτως ἐφίστασθαι βροτῇ, ἐν ᾗ σαλεύει τὰ πάντα, τούτων οὐδὲ ἀκούειν ἔδοξε, τοῖς δὲ καθ' αὐτὸν ἀνατρέχουσιν ἀνθίσταται, καὶ κατὰ στόμα παίων βιαζομένους ἀνῆρει, κατὰ τε τοῦ πρανοῦς ἀθρόοις ἐμπίπτων ἀνέωθει τὸ πλῆθος. Οἱ δὲ, πρὸς τε τὸ παράστημα καὶ τὴν ὁρμὴν καταπλαγέντες, οὐδὲ οὕτω μὲν ἀνέφευγον εἰς τὴν πόλιν, καθ' ἑκάτερον δὲ ἐγκλίνοντες ἀπ' αὐτοῦ τοῖς ἀνωτέρω φεύγουσι προσέκλιντο. Καὶ τούτοις δὲ κατὰ πλεῖρα προσβάλλων τὰς ὁρμὰς ὑπετέμνετο· καὶ τούτῳ καὶ τοῖς ἄνω τειχίζουσι τὸ στρατόπεδον, ὥς ἐθεάσαντο τοὺς κάτω φεύγοντας, πάλιν ἐμπίπτει ταραχὴ καὶ δέος, καὶ διασκίδναται πᾶν τὸ τάγμα· δοκούντων ἀνυπόστατον μὲν εἶναι τὴν τῶν Ἰουδαίων ἐκδρομὴν, τετράρθροι δὲ αὐτὸν ἴτιον· οὐ γὰρ ἂν ποτε τοὺς ἄλλους φυγεῖν ἐκείνου μένοντος· καὶ καθάπερ πανικῶ δέματι κυκλωθέντες ἄλλος ἄλλαχθ' διεφέροντο, μέχρι τινὲς κατιδόντες ἐν μέσῳ τοῦ πολέμου τὸν ἡγεμόνα στρεφόμενον, καὶ μέγα δέσαντας ἀμφ' αὐτῷ, διαβοῶσι τὸν κίνδυνον ὅλῳ τῷ τάγματι. Τοὺς δὲ αἰδῶς ἐπέστρεψε, καὶ πλείον τι φυγῆς κακίζοντες ἀλλήλους ἐπὶ τῷ κατὰ λαιπεῖν Καίσαρα, πάσῃ βίᾳ κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἐχρῶντο, καὶ κλίναντας ἅπαξ ἀπὸ τοῦ κατάντους συνώθουν αὐτοὺς εἰς τὸ κοῖλον. Οἱ δὲ ὑπὸ πόδα χωροῦντες ἐμάχοντο, καὶ πλεονεκτοῦντες οἱ Ῥωμαῖοι τῷ καθύπερθε εἶναι συνελαύνουσι πάντας εἰς τὴν φάραγγα. Προσέκειτο δὲ τοῖς καθ' αὐτὸν δ' ἴτιος, καὶ τὸ μὲν τάγμα πάλιν ἐπὶ τὴν τοιχοποιίαν ἐπεμμένον, αὐτὸς δὲ σὺν οἷς πρότερον ἀνίστας εἶργε τοὺς πολεμίους. Ὡστε, εἰ χρὴ μῆτε θεραπείᾳ τι προστιθέντα μῆτε ὑπελόντα φθόνῳ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν, αὐτὸς Καίσαρ δις μὲν ἐρρύσατο κινδυνεῦον ὅλῳ τὸ τάγμα, καὶ τοῦ περιβάλλεσθαι δὲ τὸ στρατόπεδον αὐτοῖς ἄδειαν παρέσχε.

ΚΕΦ. Γ'.

Λωφήσαντος δὲ πρὸς βραχὺ τοῦ θύραθεν πολέμου, πάλιν ἔνδον ἡ στάσις ἐπηγείρετο, καὶ τῆς τῶν ἀζύμων ἐνστάσης ἡμέρας τεσσαρεσκαίδεκάτῃ Ξανθικοῦ μηνός, ἐν ᾗ δοκοῦσιν Ἰουδαῖοι τὸν πρῶτον ἀπαλλαγῆναι καιρὸν Αἰγυπτίων, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἐλεάζαρον παρανοήγοντες τὰς πύλας ἐδέχοντο ἐκ τοῦ δήμου τοὺς προσκυνεῖν ἐθέλοντας εἰσω, Ἰωάννης δὲ προκαλύμμα τῆς ἐπιβουλῆς ποιησάμενος τὴν ἑορτὴν, τῶν σὺν αὐτῷ κρυπτοῖς ὅπλοις ἐνσκειάσας τοὺς ἀσημοτέρους, ὧν οἱ πλείους ἦσαν ἀναγνοί, διὰ σπουδῆς παρεισπέμπει προκαταληφόμενους τὸ ἱερόν. Οἱ δὲ, ὥς ἔνδον ἐγένοντο, τὰς ἐσθῆτας ἀπορρίψαντες, ἐράνησαν ἐξαπίνης δολίτῃ. Ταραχὴ δὲ μεγίστη περὶ τὸν ναὸν αὐτίκα καὶ θόρυβος ἦν, τοῦ μὲν ἔξω τῆς στάσεως λαοῦ κατὰ πάντων ἀκριτον οἰομένων εἶναι τὴν ἐπίθεσιν, τῶν δὲ ζηλωτῶν ἐπὶ σφίσι μόνους. Ἄλλ' οἱ μὲν ἀφόμενοι τὸ

ipsorum causa periclitaretur, quos propter ipsum oporteret impetum sustinere, sed potius suae conditionis rationem haberet, et non, dum militis officio fungeretur et belli et terrarum orbis dominus, in praesenti adeo discrimine ipse staret, in quo verteretur omnium fortuna: ista ne audire quidem visus est, contra ipsum vero exsurgentibus resistit, eosque in ora feriens, quum vi obniterentur, occidebat, et confectis incumbens per declive multitudinem deturbabat. Illi autem, licet animi tanta praesentia et impetu perterriti, ne tum quidem in civitatem refugiebant, sed in utrumque latus ab eo declinantes, sursum fugientes insequabantur. Verum istos quoque a latere aggressus impetum reprimebat. Dumque haec aguntur, etiam illos qui paullo supra castra muniunt, ubi fugere inferiores videre, rursus occupat metus ac trepidatio, omnesque legionis istius milites dissipantur (ut qui Judaeorum excursus non ferendum esse existimarent, ipsumque in fugam versum esse Titum; nunquam enim illo manente alios fugituros esse): et tanquam Panico terrore circumdati, alius alio ferebantur, donec quidam, quum vidissent imperatorem in media pugna versari, et de eo in magno metu esse coepissent, universae legionis ejus periculum edito clamore significant. Illos autem pudor revocabat, et fuga majus aliquid sibi invicem exprobrantes quod Caesarem deseruissent, totis viribus in Judaeos ruebant: ipsosque, ubi semel se inclinarent, per declivia in civitatem egerunt. Illi vero pedem referentes pugnant; Romanique, utpote loco superiores plus valentes, in vallem omnes compellunt. At Titus illis instabat qui adversus ipsum contendebant, et legionem quidem ad vallum munientem remisit; ipse vero cum iis quibus fretus antea restiterat, hostes arcebat. Adeo ut, si verum dicere oporteat, nihil ex adulatione adjiciendo aut ex invidia detrahendo, fatendum est Caesarem ipsum bis totam legionem e periculo eripuisse, atque effecisse ut incolumes ad castra munienda sese possent recipere.

CAP. III. (XI.)

Quum autem paulisper quievisset bellum externum, rursus seditio exoriebatur domestica; et instante festo Azymorum, die decima quarta mensis Xanthici, qua primum creduntur Judaei ab Aegyptiis liberati, Eleazarus quidem suique, portas aperientes, e populo excipiebant quotquot intus adorare volebant: Joannes autem, festo ad occultandas insidias usus, quosdam e suis ignotiores armis abditis instructos, quorum plerique haud purificati erant, eo animo studioque inter alios submittit, ut sanum occuparent. Illi autem, quum intus essent, vestimentis abjectis subito armati apparuerunt. Maxima vero statim turba circa templum ac tumultus erat, populo quidem a seditione alieno in omnes sine discrimine, zelotis vero in semet solos impetum factum iri suspicantibus. Verum hi quidem relicta jam

φρουραῖν ἐτι τὰς πύλας, καὶ τῶν ἐπάλξεων καταπηδήσαντες πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν, εἰς τοὺς ὑπονόμους τοῦ ἱεροῦ κατέφυγον· οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ δήμου πρὸς τῷ βωμῷ καταπτήσσοντες, καὶ περὶ τὸν ναὸν συνειλούμενοι κατεπατοῦντο, ξύλοις τε ἀνέδην παιόμενοι καὶ σιδήρῳ. Πολλοὺς δὲ τῶν ἡσυχίων κατ' ἔχθραν καὶ μῖσος ἴδιον ὡς ἀντιστασιαστὰς ἀνήρουν οἱ διάφοροι· καὶ πᾶς ὁ προσκρούσας τινὲ τῶν ἐπιβούλων πάλαι, τηνικαῦτα ἐπιγνωσθεὶς, ὡς ζηλωτῆς πρὸς αἰκίαν ἀνήγετο. Πολλὰ δὲ δεινὰ τοὺς ἀναιτίους διαθέντες ἐκεχειρίαν τοῖς αἰτίοις ἔδωσαν, καὶ προελθόντας ἐκ τῶν ὑπονόμων διέεσαν· αὐτοὶ δὲ καὶ τὸ ἐνδοτέρω ἱερὸν κατασχόντες καὶ τὰς ἐν αὐτῷ παρασκευὰς πάσας, κατεθάρρουν ἡδὴ τοῦ Σίμωνος. Ἡ μὲν οὖν στάσις οὕτω τριμερὲς οὕσα πρότερον
15 εἰς δύο μοίρας περιίσταται.

(ΙΒ'). β'. Ὁ δὲ Τίτος, ἔγγιον ἀπὸ τοῦ Σκοποῦ τῇ πόλει στρατοπεδεύσασθαι προαιρούμενος, πρὸς μὲν τοὺς ἐκτρέχοντας ἔστησεν, ἐπιλέξας ἱππέων τε καὶ πεζῶν δσους ἀρκέσειν ὑπελάμβανε, τῇ δὲ ὅλῃ δυνάμει προσέταξεν ἐξομαλίζειν τὸ μέχρι τοῦ τείχους διάστημα. Καταβληθέντος δὲ παντὸς ἔρκους καὶ περιφράγματος, ὅσα κήπων προανεστήσαντο καὶ δένδρων οἱ οἰκήτορες, ὕλης τε ἡμέρου τῆς μεταξὺ πάσης ἐκκοπίσεως, ἀνεπλήσθη μὲν τὰ κοῖλα καὶ χαρὰδρῶδῃ τοῦ τόπου· τὰς δὲ πετρώδεις ἐξοχὰς σιδήρῳ κατεργαζόμενοι χθαμαλὸν ἐποίουν πάντα τὸν χώρον ἀπὸ τοῦ Σκοποῦ μέχρι τῶν Ἡρώδου μνημείων, ἃ προσεῖχε τῇ τῶν Ὀφρων ἐπικαλούμενῃ κολυμβήθρᾳ.

γ'. Καὶ κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐνέδραν εὐσκευάζονται τοιάνδε. Τῶν στασιαστῶν οἱ μὲν τολμηρότεροι προελθόντες ἔξω τῶν Ὑναικείων καλουμένων πύργων, ὡς ἐκβελημένοι δῆθεν ὑπὸ τῶν εἰρηνικῶν φρονούντων, καὶ δεδουκότες τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐφοδὸν ἀνείλουντο, καὶ παρ' ἀλλήλους ὑπέπτησεν· οἱ δὲ διαστάντες ἐπὶ τοῦ τείχους, δῆμος εἶναι δοκῶν, εἰρήνην ἔδωκεν, καὶ δεξιὰν ἤτοῦντο, καὶ τοὺς Ῥωμαίους ἐκάλουν, ἀνοίξιν ὑπισχνόμενοι τὰς πύλας· ἅμα δὲ ταῦτα κεκραγότες, καὶ τοὺς σφετέρους ἔβαλλον λίθοις, ὡς ἀπελευνόντες τῶν πυλῶν.
10 Κάκεινοι βιάζεσθαι τὰς εἰσόδους ὑπεκρίνοντο, καὶ τοὺς Ἰνδὸν ἱκετεύειν, συνεχῶς τε πρὸς τοὺς Ῥωμαίους δρμήσαντες, ἐπιστρεφόμενοι ταραττομένοις προσεώκεσαν. Παρὰ μὲν οὖν τοῖς στρατιώταις τὸ πανοῦργον αὐτῶν οὐκ ελείπετο πίστεως· ἀλλ' ὡς τοὺς μὲν ἐν χερσὶν ἔχοντες ἐτοίμους πρὸς τιμωρίαν, τοὺς δὲ ἀνοίξιν τὴν πόλιν ἐλπίζοντες, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν πρᾶξιν. Τίτῳ δὲ δι' ὑποψίας ἦν τὸ τῆς ἐπικλήσεως παράλογον· καὶ γὰρ πρὸ μιᾶς ἡμέρας προκαλούμενος αὐτοὺς ἐπὶ συμβάσεις διὰ τοῦ Ἰωσήπου μέτριον οὐδὲν ἤρρισκε, καὶ τότε τοὺς
20 στρατιώτας κατὰ χώραν μένειν ἐκέλευσεν. Φθάνουσι δὲ τινες τῶν ἐπὶ τοῖς ἔργοις προτεταγμένων ἀρπάσαντες τὰ ὅπλα πρὸς τὰς πύλας ἐκδραμεῖν. Τούτοις οἱ μὲν ἐκβελησθαι δοκῶντες τὸ πρῶτον ὑπεχώρουν· ἐπεὶ δὲ μεταξὺ τῶν τῆς πύλης ἐγίνοντο πύργων, ἐκθέοντες

portarum custodia, postquam ex propugnaculis desiluerant, priusquam ad manus ventum esset, in templi cloacas confugere : populus vero ad aram trepidantes constipati- que circa templum conculcabantur, lignis passim ferro- que caesi. Multos autem qui vitam quietam agebant, ex simulate et odio privato, quasi diversae factionis fuissent, interficiebant inimici : et quicumque antea insidiatorum aliquem offenderat, tunc agnitus quasi zelotes ad caedem ducebatur. Verum hi qui variis modis in fontes saevitiam exercebant, nocentibus inducias concesserunt, progressos- que ex cloacis dimiserunt : ipsi autem, quum templum interius omnemque in eo apparatus occupassent, jam in Si- monem confidentiam concipiebant. Atque ita quidem sedi- tio, quae antea triplex erat, in duas partes redigitur.

(XII.) 2. Titus autem, quum ei in animo esset castra de Scopo propius ad civitatem transferre, lectos equites pedites- que, quotquot satis esse arbitrabatur, ad cohibendos excus- sus posuit; omnibus vero copiis imperavit totum ad muros usque intervallum complanare. Cunctis igitur maceris ac sepibus, quibus hortos ac lucos incolae praemunierant, dirutis, omni- que arbore mansueta quae in medio erat ex- cisa, oppleta quidem sunt quae cava erant et hiantia; saxorum vero exstantia ferro auferendo solum exaequa- runt omne a Scopo usque ad Herodis monumenta, prope piscinam quae Serpentium nuncupata erat.

3. Illis etiam diebus Judaei huiusmodi insidias Romanis struunt. Audaciores qui erant e seditiosis, urbe egressi ad turres quae Muliebres appellantur, quasi scilicet a pacis studiosis ejecti, veritique Romanorum incursum ante moenia versabantur, et subinde alii alios expavescebant. Alii vero in moenibus dispositi, quasi ex plebe homines, pacem clamabant, et dextram pelebant, et Romanos voca- bant, portas se patefacturos esse pollicentes. Simul autem ista vociferantes, in suos, quasi portis eos abigerent, lapi- des jaciebant. Atque illi se vi perrumpere aditus velle simulabant, iisque qui intus erant supplicare : quum- que ad Romanos saepenumero ire contendissent, reversi metu exterritis similes videbantur. Et apud milites qui- dem haec eorum calliditas fide non carebat : sed tanquam hos quidem in manibus haberent paratos ad supplicium, illos vero civitatem sibi aperturos sperarent, ad rem exso- quendam iverunt. Titus autem inexpectatam vocationem suspectam habebat : namque quum eos pridie per Jose- phum ad pactiones provocasset, nihil moderati responsi accipiebat, et tunc milites suo loco manere jussit. Jam vero quidam, qui operariorum in fronte collocati erant, raptis armis ad portas procurrerunt. Isti autem qui pro ejectione habebantur, primo se subducebant : ut vero intra portarum turres perventum erat, Judaei excursu facto illos

ἐκυκλῶντο σφᾶς, καὶ προσέεικντο κατόπιν· οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ τείχους πλῆθος χερμάδων καὶ βελῶν παντοίων ἄθρουν κατέχευαν, ὥστε συχνούς μὲν ἀνελεῖν, τρῶσαι δὲ πλείστους. Ἦν γὰρ οὐ ῥᾶδιον τοῦ τείχους διαφυγεῖν τῶν κατόπιν βιαζομένων, καὶ ἄλλως αἰδώς τῆς διαμαρτίας τῶν ἡγεμόνων καὶ δέος παρεκελεύετο τῷ πταίσματι προσλιπαρεῖν. Διὸ δὴ μέχρι πλείστου διαδορατίζόμενοι, καὶ πολλὰς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων λαμβάνοντες πληγὰς, ἀμέλει δὲ οὐκ ἐλάττους ἀντιδιδόντες, τέλος ἀνωθοῦσι τοὺς κυκλωσαμένους. Ὑποχωροῦσι δὲ αὐτοῖς οἱ Ἰουδαῖοι μέχρι τῶν Ἑλένης μνημείων εἰποντο βιάλλοντες.

δ'. Ἐπειτα οἱ μὲν ἀπειροκάλως ἐξυβρίζοντες εἰς τὴν τύχην ἔσχωπτόν τε τοὺς Ῥωμαίους δελεασθέντας ἀπάτῃ καὶ τοὺς θυρεοὺς ἀνασειόντες ἐσχίρτων, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀνεβόων. Τοὺς δὲ στρατιώτας ἀπειλὴ τε τῶν ταξιαρχῶν καὶ χαλπαίνων Καῖσαρ τούτοις ἐξεδέχετο, φάσκων ὡς « Ἰουδαῖοι μὲν, οἷς ἀπόνοια μόνῃ στρατηγεῖ, πάντα μετὰ προνοίας πράττουσι καὶ σκέψως, ἐπιβου-
 20 « λὰς τε συντάσσουντες καὶ λόχους, ἔπεται δὲ αὐτῶν ταῖς « ἐνέδραις καὶ τύχῃ, διὰ τὸ πευθῆνιον καὶ τὴν πρὸς ἀλλή-
 « λους εὐνοίαν τε καὶ πίστιν. Ῥωμαῖοι δὲ, οἷς δι' εὐ-
 « ταξίαν καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας εὐπειθὲς αἰεὶ δουλεύει
 « καὶ τύχῃ, νῦν ὑπὸ τῶν ἐναντίων πταίουσιν, καὶ διὰ
 25 « χειρῶν ἀκρασίαν ἀλίσκονται, τὸ πάντων αἰσχιστον, « ἀστρατηγήτου μαχόμενοι παρόντος Καίσαρος. Ἦ
 « μεγάλη μὲν στενάζειν ἐφ' οὗτος τῆς στρατιᾶς νόμος, « μεγάλη δὲ αὐτοῦ τὸν πατέρα τήνδε τὴν πληγὴν πυ-
 « θόμενον, εἰ γε ὁ μὲν ἐν πολέμοις γηράσας οὐδέποτε
 30 « ἔπαισεν οὕτως, οἱ νόμοι δὲ αἰεὶ καὶ τοὺς βραχύ τι
 « τῆς τάξεως παρακινήσαντας θανάτῳ κολάζουσι. Νῦν
 « δὲ ὅλην στρατιὰν ἐοράκασιν λιποτακτεῖν. Γνώσεσθαι
 « γε μὴν αὐτίκα τοὺς ἀπαυθαδισαμένους, ἔτι καὶ τὸ
 « νεκρὸν παρὰ Ῥωμαίοις δὶχα παραγγέλλματος ἀδοξεῖται. »
 35 Τοιαῦτα διατεινόμενος πρὸς τοὺς ἡγεμόνας δηλὸς ἦν κατὰ πάντων χρῆσθαι τῷ νόμῳ. Καὶ οἱ μὲν παρείθησαν τὰς ψυχὰς, ὡς ὅσον οὐδέπω τεθνηξόμενοι δικαίως· περιχυθέντα δὲ τὰ τάγματα τῷ Τίτῳ περὶ τῶν συστρατιωτῶν ἰκέτευε, καὶ τὴν ὀλίγων προπέτειαν χάρισα-
 40 σθαι τῇ πάντων εὐπειθείᾳ κατηντιβόλουν· ἀναλήψεσθαι γὰρ αὐτοὺς τὸ παρὸν πταίσμα ταῖς εἰς τὸ μέλλον ἀρεταῖς.

ε'. Πείθεται Καῖσαρ ἅμα ταῖς τε ἱκεσίαις καὶ τῷ συμφέροντι· τὴν μὲν γὰρ καθ' ἑνὸς τιμωρίαν ὥσπερ
 45 χρῆται μέχρις ἔργου προκόπτειν, τὴν δὲ ἐπὶ πλῆθους, μέχρι λόγου. Τοῖς μὲν οὖν στρατιώταις διηλλάττετο, πολλὰ νουθετήσας αὐτοὺς εἶναι φρονιμωτέρους· αὐτὸς δὲ ὅπως ἀμύνεται τὴν Ἰουδαίων ἐπιβουλήν ἐσκόπει. Τέσσαρσι δὲ ἡμέραις ἐξισωθέντος τοῦ μέχρι τῶν τειχῶν
 50 διαστήματος, βουλόμενος μετὰ ἀσφαλείας τὰς τε ἀποσκευὰς καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος παραγαγεῖν, τὸ καρτερώτατον τῆς δυνάμεως ἀντιπαρεξέτεινε τῷ τείχει κατὰ τὸ βόρειον κλίμα καὶ πρὸς ἑσπέραν ἐφ' ἑπτὰ βαθύνας τὴν φάλαγγα, τῶν τε πεζῶν προτεταγμένων, καὶ κατόπιν

circumvenerunt, et a tergo urgebant : qui vero in moenibus erant, confertam lapidum et omne genus telorum vim in eos effuderunt, adeo ut multos quidem necarint, plurimos vero vulnerarint. Non enim facile erat a muro se fuga liberare, quum illos vi urgerent qui a tergo erant; prætereaque pudor quod imperata neglexerint et metus in delicto perseverare suadebat. Quamobrem in longa dimicatione multa a Judæis vulnera accipientes, atqui non pauciora vicissim dantes, eos a quibus circumdati erant tandem repellunt. Illos autem se subducentes Helenæ usque ad monumenta jaculis persequiebantur Judæi.

4. Post hæc illi quidem, præter decorum fortuna insolescentes, contumelias jaciebant in Romanos fraude inescatos, et scutis concrepantes exultabant, lætisque vocibus exclamabant. Milites autem centurionum interminatio excipiebat, et Cæsar iratus, hujusmodi verbis : « Judæi quidem, quos sola ducit desperatio, nil nisi bene provisum et diligenter exploratum agunt, fraudes simul et insidias componentes ; eorumque dolis etiam fortuna favet, quod sint morigeri et sibi invicem benevoli fideique : Romani vero, quibus ob disciplinam et ducibus parendi consuetudinem etiam fortuna semper se addicit, nunc contraria sequendo labuntur, et manuum intemperantia vincuntur ; et, quod omnium rerum turpissimum, nemine eos ducente dimittentes, quum præsens sit Cæsar. Certe, inquit, vehementer ingemiscunt militiæ leges, vehementer et pater meus, quum hanc plagam resciverit : siquidem ille, ætate in bellis exacta, nunquam isto modo peccavit ; leges vero in eos, qui vel minimum secus faciunt quam ordo postulat, morte vindicant. Nunc autem totum exercitum ordinis deserti reum viderunt. Atqui vero eos statim rescituros esse qui in tantum audaciæ processerint, quod apud Romanos etiam vincere sine imperatoris præcepto inglorium sit. » Quum ista ad ordinum ductores cum indignatione loquutus esset, non dubium erat quin in omnes ex lege animadvertere voluerit. Atque illi quidem animis dejecti esse cœperunt, quasi mortem mox oppetiturum, idque juste : circumfussæ vero legiones Tito supplicabant pro commilitonibus, paucorumque temeritatem condonari omnium obedientiæ precabantur, ut qui præsens peccatum emendaturi essent sua in posterum virtute.

5. Persuadetur id Cæsari et precibus et quod e re sua esset : etenim unius hominis pœnam re vera exsequendam esse putabat, multitudinis vero verbis tantum. Et cum militibus quidem in gratiam rediit, postquam illos multis monuerat, ut reliquo tempore caute magis se gererent : ipse vero, quemadmodum Judæorum ulcisceretur insidias, secum cogitabat. Quum autem intra quadriduum cœquatum esset intervallum omne usque ad muros, eo animo ut impedimenta et reliquam multitudinem tuto traduceret, militum validissimos a septemtrionali tractu in occiduum usque septemplici secundum profunditatem ordine contra murum prætendit, peditibus in fronte ac post eos equitibus acie

τῶν ἱππέων τριστοίχων ἑκατέρων, ἑβδομοὶ κατὰ μέσον εἰστήκεισαν οἱ τοξόται. Τοσούτῳ δὲ στίφει πεπραγμένων Ἰουδαίοις τῶν ἐκδρομῶν, τὰ τε ὑποχύγια τῶν τριῶν ταγμαμάτων καὶ ἡ πληθὺς ἀδελφὴς παρώδευεν. Αὐτὸς
 5 μὲν οὖν Τίτος, ἀπέχων ὅσον εἰς σταδίους δύο τοῦ τείχους, κατὰ τὸ γωνιαῖον αὐτοῦ μέρος ἀντικρὺ τοῦ Ψηφίνου καλουμένου πύργου στρατοπεδεύεται, πρὸς δὲ ὁ κύκλος τοῦ τείχους, πρὸς ἄρκτον καθήκων, ἀνακίμπει πρὸς δύσιν. Ἡ δὲ ἑτέρα μοῖρα τῆς στρατιᾶς κατὰ
 10 τὸν Ἰππικὸν προσαγορευθέντα πύργον τειχίζεται, διαστῶσα τῆς πόλεως ἁμῶν δύο σταδίου. Τὸ μέντοι δέκατον τάγμα κατὰ χώραν ἐπὶ τοῦ Ἐλαιῶν καλουμένου ὄρους ἔμενε.

ΚΕΦ. Δ'.

Τρισὶ δὲ ὠχυρωμένην τείχεσιν ἡ πόλις, καθὰ μὴ ταῖς
 15 ἀβάτοις φάραγξιν ἐκυκλοῦτο (ταύτη γὰρ εἰς ἣν περίβολος), αὐτῇ μὲν ὑπὲρ δύο λόφων ἀντιπρόσωπος ἔκτιστο, μέσῃ φάραγγι διηρημένων, εἰς ἣν ἐπάλληλοι κατέληγον αἱ οἰκίαι. Τῶν δὲ λόφων ὁ μὲν τὴν ἄνω πόλιν ἔχων ὑψηλότερός τε πολλῶ καὶ τὸ μήκος ἰσύτερος ἦν· διὰ
 20 γούν τὴν ὀχυρότητα φρούριον μὲν ὑπὸ Δαβίδου τοῦ βασιλέως ἐκαλεῖτο (πατὴρ Σολομῶνος ἦν οὗτος, τοῦ πρώτου τὸν νεῶν κτίσαντος), ἡ ἄνω δὲ ἀγορὰ πρὸς ἡμῶν ἄτερος δὲ ὁ καλούμενος Ἀκρά καὶ τὴν κάτω πόλιν ὑφιστῶς ἀμφίκυρος. Τοῦτου δὲ ἀντικρὺ τρίτος ἦν λόφος,
 25 ταπεινότερος τε φύσει τῆς Ἀκρας, καὶ πλατεῖα φάραγγι διειργόμενος ἄλλη πρότερον· αὐθὶς γὰρ μὴν καθ' οὗς οἱ Ἀσαμωναῖοι χρόνους ἐδασίλευον, τὴν τε φάραγγα ἔχυσαν, συνάψαι βουλόμενοι τῷ ἱερῷ τὴν πόλιν, καὶ τῆς Ἀκρας καταεργασάμενοι τὸ ὕψος ἐποίησαν χθαμαλωτέρων,
 30 ὥς ὑπερφαίνοντο καὶ ταύτῃ τὸ ἱερὸν. Ἡ δὲ τῶν Τυροποιῶν προσαγορευομένη φάραγξ, ἣν ἔφαμεν τὸν τε τῆς ἄνω πόλεως καὶ τὸν κάτω λόφον διαστέλλειν, καθήκει μέχρι Σιλωάμ· οὕτω γὰρ τὴν πηγὴν, γλυκεῖάν τε καὶ πολλὴν οὖσαν, ἐκαλοῦμεν. Ἐξῶθεν δὲ οἱ τῆς πό-
 35 λεως δύο λόφοι βαθείαις φάραγξι περιέχοντο, καὶ διὰ τοὺς ἑκατέρωθεν κρημνοὺς πρόσσιτον οὐδαμῶθεν ἦν.

β'. Τῶν δὲ τριῶν τειχῶν τὸ μὲν ἀρχαῖον διὰ τε τὰς φάραγγας καὶ τὸν ὑπὲρ τούτων λόφον ἐφ' οὗ κατεσχεύαστο δυσάλωτον ἦν· πρὸς δὲ τῷ πλεονεκτήματι
 40 τοῦ τόπου καὶ καρτερῶς ἐδεδόμητο, Δαβίδου τε καὶ Σολομῶνος, ἔτι δὲ τῶν μεταξὺ τούτων βασιλέων φιλοτιμηθέντων περὶ τὸ ἔργον. Ἀρχόμενον δὲ κατὰ βορρᾶν ἀπὸ τοῦ Ἰππικοῦ καλουμένου πύργου, καὶ διατεῖνον ἐπὶ τὸν Ξυστὸν λεγόμενον, ἔπειτα τῇ βουλῇ συνάπτον,
 45 ἐπὶ τὴν ἑσπερίον τοῦ ἱεροῦ στοὰν ἀπηρτίζετο· κατὰ θάτερα δὲ πρὸς δύσιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μὲν ἀρχόμενον πύργου, διὰ δὲ τοῦ Βηθσὼ καλουμένου χωρίου κατατεῖνον ἐπὶ τὴν Ἑσσηνῶν πύλιν, καὶ ἔπειτα πρὸς νότον ὑπὲρ τὴν Σιλωάμ ἐπιστρέφον πηγὴν, ἔνθεν τε πάλιν
 50 ἐκυκλινόν πρὸς ἀνατολὴν ἐπὶ τὴν Σολομῶνος κολυμβήθραν, καὶ διήκον μέχρι χώρου τινὸς δὲ καλοῦσιν Ὀφλάν, τῇ πρὸς ἀνατολὴν στοᾷ τοῦ ἱεροῦ συνῆπτε. Τὸ δὲ

terna dispositis, mediisque inter utrosque per septenos collocatis sagittariis. Quumque Judæi a militibus ita ordinatis ab excursionibus prohibiti essent, trium legionum jumenta, itemque alia multitudo secure transiit. Et Titus quidem ipse, quum circiter duo stadia a muro abesset, juxta partem ejus angularem, contra turrim quæ Psephina appellatur, castra ponit, ad quam muri ambitus ad austrum pertingens flectitur versus occidentem. Altera autem exercitus pars juxta turrim Hippicon nuncupatam circumvallata erat, duorum stadiorum spatio similiter ab urbe distans. Verum legio decima eodem loco manebat in Olivarum monte.

CAP. IV. (XIII.)

Civitas autem triplici muro munita, nisi qua vallibus inviis cingebatur (ea enim parte simplici circumdata erat), ipsa quidem adversis frontibus super duos colles erat condita, media valle discretos, in quam utrinque desinebant frequentes domus. Collum vero ille cui superior insidet civitas longe est excelsior, et in longitudinem directior: adeoque propter munitionem castellum quidem a rege Davide appellabatur, (hic pater Solomonis erat, qui primus templum ædificavit), a nobis autem Forum superius. Alter vero Acra dictus qui inferiorem sustinet civitatem, utrinque declivis. Huic autem ex adverso tertius erat collis, natura humilior quam Acra, atque ab alia lata valle olim discretus: ceterum postea, quo tempore Asamonæi regnabant, hi et vallem aggeribus ingestis compleverunt, eo animo ut templo civitatem conjungerent, et Acræ altitudinem demoliti depressiorem fecerunt, ut eam etiam superemineret templum. Vallis autem Tyropæorum appellata, qua diximus superioris civitatis collem ab inferiori dirimi, usque ad Siloam protenditur: ita enim vocamus fontem, qui dulcis est et copiosus. Extrinsicus autem duo illi colles profundis vallibus cingebantur, et ob præcipitia utrinque nullus locus adiri poterat.

2. Trium autem murorum vetustissimus inexpugnabilis erat, tum propter valles et imminemtem illis collem cui superstructus erat, tum quod ad loci naturam et firmitatem accesserant Davidis et Solomonis et subsequentium regum munimenta, quibus multum studii et sumptuum impenderant. Incipiens autem parte boreali a turri quæ Hippica dicitur, et protensus ad Xystum qui appellatur, deinde curiæ conjunctus, in occidentalem templi porticum desinebat. Ab altera autem parte ad occidentem ab eadem quidem turri incipiens, per enim vero locum qui Bethso dicitur porrectus ad Essenorum usque portam, et postea versus Notum ad fontem Siloam flectens, et inde rursus in orientem deflectens versus piscinam Solomonis, et usque ad locum quendam pertinens qui Ophlas dicitur, orientali templi portuconi conjunctus erat. Secundus autem murus initium quidem du-

δεύτερον τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ πύλης εἶχεν ἥν Γεννάθ
ἐκάλουν, τοῦ πρώτου τείχους οὖσαν, κυκλούμενον δὲ τὸ
προσάρκτηον κλίμα μόνον ἀνῆκει μέχρι τῆς Ἀντωνίας.
Τῷ τρίτῳ δὲ τὴν ἀρχὴν ὁ Ἰππικὸς πύργος, ὅθεν μέχρι
6 τοῦ βορείου κλίματος κατατείνον ἐπὶ τὸν Ψήφινον πύρ-
γον, ἐπειτα καθῆκον ἀντικρὺ τῶν Ἑλένης μνημείων
(Ἀδιαβηνῇ βασιλὶς ἦν αὕτη, Ἰζάτου βασιλέως μήτηρ),
καὶ διὰ σπηλαίων βασιλικῶν μηχανούμενον ἐκάμπτετο
μὲν γωνιαίῳ πύργῳ κατὰ τὸ Κναφέως προσαγορευόμενον
10 μνήμα· τῷ δὲ ἀρχαίῳ περιβόλῳ συνάπτων εἰς τὴν Κε-
δρώνᾳ καλουμένην φάραγγα κατέληγεν. Τοῦτο τῇ
προσκητιθείσῃ πόλει περιέθηκεν Ἀγρίππας, ἥπερ ἦν
πᾶσα γυνή. Πλήθει γὰρ ὑπερχομένη, κατὰ μικρὸν
ἐξείρπε τῶν περιβόλων, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὰ προσάρκτηα
15 πρὸς τῷ λόφῳ συμπορίζοντες, ἐπ' οὐκ ὀλίγον προήλθον
καὶ τέταρτον περιοικηθῆναι λόφον, ὃς καλεῖται Βεζεθά,
καίμενος μὲν ἀντικρὺ τῆς Ἀντωνίας, ἀποτεμνόμενος δὲ
ὁρύγματι βαθεῖ (διαταφρεύθη γὰρ ἐπίτηδες), ὥς μὴ τῷ
λόφῳ συνάπτοντες οἱ θεμέλιοι τῆς Ἀντωνίας εὐπρόσι-
20 τοί τε εἴεν καὶ ἤττον ὑψηλοί. Διὸ δὴ καὶ πλείστον ὕψος
τοῖς πύργοις προσεδίδου τὸ βάθος τῆς τάφρου. Ἐπι-
χωρίως δὲ ἐκλήθη Βεζεθά τὸ νεόκτιστον μέρος, ὃ μεθερ-
μηνευόμενον Ἑλλάδι γλώσσῃ καινῇ λέγεται ἂν πόλις.
Δεομένων οὖν τῶν ταύτης σκέπης, ὃ πατήρ τοῦ νῦν βα-
26 σιλέως καὶ δμῶννμος Ἀγρίππας ἄρχεται μὲν οὗ προί-
πομεν τείχους, δέισας δὲ Κλαύδιον Καίσαρα, μὴ τὸ
μέγεθος τῆς κατασκευῆς ἐπὶ νεωτερισμῷ πραγμάτων
ὑπονόησι καὶ στάσεως, παύεται θεμελίους μόνον βα-
λόμενος. Καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἦν ἀλώσιμος ἡ πόλις, εἰ
30 προῦκοπτε τὸ τεῖχος ὡς ἤρξατο. Λίθοις μὲν γε εἰκοσι-
πῆχεσι τὸ μῆκος καὶ τὸ εὖρος δεκαπῆχεσι συνηρμόζετο,
μήθ' ὑπορυγῆναι σιδήρῳ βράδιος μήθ' ὑπ' ὀργάνοις δια-
σεισθῆναι δυναμένοις· δέκα πῆχεις αὐτὸ τὸ τεῖχος ἐπλα-
τύνετο, καὶ τὸ ὕψος πλείον μὲν ἂν ὡς εἰκὸς ἔσχε, μὴ
35 διακυλυθείσης τῆς τοῦ καταρξαμένου φιλοτιμίας. Αὐ-
θὺς δὲ, καίτοι μετὰ σπουδῆς ἐγειρόμενον ὑπὸ Ἰουδαίων,
εἰς εἰκοσι πῆχεις ἀνέστη· καὶ διπῆχεις μὲν τὰς ἐπάλλεας,
τριπῆχεις δὲ τοὺς προμαχώνας εἶχεν, ὥς τὸ πᾶν ὕψος
εἰς εἰκοσι πέντε πῆχεις ἀνατετάσθαι.
40 γ'. Τοῦ δὲ τείχους ὑπερέχον οἱ πύργοι πῆχεις εἰκοσι
μὲν εἰς εὖρος, εἰκοσι δὲ εἰς ὕψος, τετράγωνοί τε καὶ
πλήρεις ὥσπερ αὐτὸ τὸ τεῖχος ὄντες· ἥ γε μὴν ἁρμονία
καὶ τὸ κάλλος τῶν λίθων οὐδὲν ἀπέδει ναοῦ. Μετὰ δὲ
τὸ ναστὸν ὕψος τῶν πύργων, ὅπερ ἦν εἰκοσῆπτεχυ, πο-
45 λυτελεῖς ἦσαν οἶκοι, καὶ καθ' ὑπερβέν ὑπερῶα, δεξαμέναί
τε πρὸς τὰς τῶν ὑετῶν ὑποδοχὰς ἐκεῖ κλειῖσται καὶ
πλατεῖαι καθ' ἕκαστον ἀνοδοί. Τοιοῦτους μὲν οὖν
πύργους τὸ τρίτον τεῖχος εἶχεν ἐνανήκοντα· τὰ δὲ
μεταπύργια τούτων ἀνὰ πῆχεις διακοσίους. Τὸ δὲ
50 μέσον εἰς τεσσαρεσκαίδεκα πύργους, τὸ δὲ ἀρχαῖον εἰς
ἐξήκοντα μεμέριστο. Τῆς πόλεως δὲ ὁ πᾶς κύκλος
σταδίων ἦν τριάκοντα τριῶν. Θαυμασίον δὲ ὄντος τοῦ
τρίτου τείχους, θαυμασιώτερος ἀνείχεα κατὰ γωνίαν
βόρειός τε καὶ πρὸς δύσιν ὁ ψήφινος πύργος, καθ' ὃν

cebat a porta quam Gennath vocabant, quæ primi muri
erat, solumque septemtrionalem tractum ambiens ad Anto-
niam usque pertingebat. Tertio autem muro initium dabat
turris Hippica, unde versus borealem tractum sese exten-
dens ad turrim usque Psephinam, deinde protendens sese
ex adverso monumenti Helenæ (quæ Adiabenorum regina
erat et Izatæ regis mater), et per speluncas regias in longum
ductus flectebatur in angulari turri prope monumentum
Fullonis dictum, antiquo autem muro conjunctus desi-
nebat in vallem Cedronem quæ appellatur. Hoc muro
eam civitatis partem, quæ antiquæ accreverat, circumde-
dit rex Agrippa, quum antea esset omnis nuda. Multitudine
enim exuberans civitas paulatim extra mœnia serpebat;
quumque templi septemtrionalia colli proxima domibus com-
plerentur, non parum processum est extra veteres colles,
ita ut quartus ædificiis occuparetur collis, cui nomen Be-
zetha, ex adverso quidem Antonia sitis, inde vero abscissus
fossa profunda (nam de industria ducta erat fossa), ne An-
toniæ fundamenta, si colli cohererent, accessu facilia essent
et minus edita. Quo factum est ut fossæ profunditas pluri-
mum altitudinis turribus adjiceret. Pars autem illa civitatis
quæ veteri accesserat voce patria Bezetha appellata est, quæ,
si Græce eam interpretemur, Cænopolis (*Urbs nova*) dici
posset. Quum ergo qui illic habitarent tegumento muri opus
haberent, regis præsentis pater eique cognominis Agrippa
morum quidem jam memoratum inchoat; veritus autem
Claudium Cæsarem, ne constructionis magnitudinem in
novarum rerum studii et seditionis suspicionem traheret,
jactis tantummodo fundamentis destitit ab opere. Etenim
inexpugnabilis exstitisset civitas, si murum, uti cœperat,
perfectisset. Saxa enim, quibus construebatur, erant cubitos
quidem viginti longa, decem vero lata, ut nec ferro facile
suffodi possent, nec machinis loco dimoveri: hisque factus
est murus ipse in latitudinem decem cubitorum, ac in majo-
rem, ut consentaneum est, altitudinem surrexisset, si ma-
gnificentia illius qui eum inchoaverat non inhibita fuisset.
Postea vero idem murus, utpote studiosæ ab Judæis exci-
tatus, ad viginti cubitos attollitur; et minas quidem binis
cubitibus, propugnacula vero trinis habebat: adeo ut tota alti-
tudo ad viginti quinque cubitos assurgeret.

3. Murum autem supereminabant turres, viginti quidem
cubitibus in latitudinem, viginti etiam in altitudinem, qua-
dratæ et solidæ sicut et ipse murus præterea junctura et
pulchritudine lapidum nihil cedebat templo. Supra vero
solidam turrium altitudinem ad viginti cubitos magnifici
erant cœci, iisque superimposita cenacula, et cisternæ ad
aquas pluviales illic recipiendas plurimæ, et lati ad singula
gradus quibus ascendebatur. Atque turres quidem ejus-
modi tertius iste murus nonaginta habebat; earum autem
intervalla erant ducentorum cubitorum. Medius vero mu-
rus in quattuordecim turres, et antiquus in sexaginta divi-
sus erat. Urbis autem circuitus universus erat stadiorum
triginta trium. At quum totus esset admirabilis tertius
ille murus, admirabilior tamen adhuc erat Psephina tur-
ris, quæ in angulo ad septemtrionem et occidentem sito

ἐστρατοπεδεύσατο Τίτος. Ἐπὶ γὰρ ἐβδομήκοντα πῆ-
 χεις ὑψηλὸς ὦν Ἀραβίαν τε ἀνίσχοντος ἡλίου παρεῖχεν
 ἀφορᾶν καὶ μέχρι θαλάττης τὰ τῆς Ἑβραίων κληρου-
 χίας ἔσχατα. Ὀκτάγωνος δὲ ἦν. Τούτου δὲ ἀντικρυς
 5 ὁ Ἴππικὸς, καὶ παρ' αὐτὸν δύο κατεσκευάσθησαν μὲν
 ὑφ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἀρχαίῳ τείχει, μέ-
 γεθος δὲ καὶ κάλλος ἦσαν καὶ ὀχυρότητα τῶν κατὰ τὴν
 οἰκουμένην διάφοροι. Πρὸς γὰρ τῷ φύσει μεγαλοφύλῳ
 καὶ τῇ περὶ τὴν πόλιν φιλοτιμίᾳ τὴν ὑπεροχὴν τῶν
 10 ἔργων ὁ βασιλεὺς πάθεισιν οἰκείοις ἐχαρίζετο, καὶ τρισὶ
 τοῖς ἡδίστοις προσώποις ἀφ' ὧν ὠνόμασε τοὺς πύργους,
 ἀδελφῶν καὶ φίλῳ καὶ γυναικί, τὴν μνήμην ἀνέθηκε·
 τὴν μὲν, ὡς προειρήκαμεν, κτείνας δι' ἔρωτα, τοὺς δὲ
 ἀποβαλὼν ἐν πολέμῳ γενναίως ἀγωνισαμένους. Ὁ
 15 μὲν οὖν Ἴππικὸς, ἀπὸ τοῦ φίλου προσαγορευθεὶς, τε-
 τράγωνος μὲν ἦν, εὖρος δὲ καὶ μῆκος εἰκοσι καὶ πέντε
 πηχῶν ἕκαστος καὶ ὕψος τριάκοντα, οὐδαμοῦ διάκενος.
 Ὑπὲρ δὲ τὸ πλῆρες καὶ ταῖς πέτραις συνηνωμένον εἰς
 ἐκδοχὴν τῶν ὀμβρῶν εἰκοσὶ πηχὺς λάκκος ἦν τὸ βάθος.
 20 Ἐπάνω δὲ τούτου δίστεγος οἶκος ἦν, ὅσον εἰκοσι καὶ
 πέντε πηχῶν τὸ ὕψος, εἰς ποικίλια διηρημένος, ὑπὲρ δὲ
 τύρσεις μὲν διπτήρεις, προμαχώνας δὲ περιέβδληντο
 τριπτήρεις· ὡς τὸ πᾶν ὕψος εἰς ὀγδοήκοντα πῆχεις συν-
 αριθμείσθαι. Ὁ δὲ δευτέρος πύργος, ὃν ὠνόμασεν
 25 ἀπὸ τὰδελφοῦ Φασάλλον, τὸ μὲν πλάτος καὶ τὸ μῆκος
 ἶσον εἶχε, τεσσαράκοντα πηχῶν ἕκαστον, ἐπὶ τεσσαρά-
 κοντα δ' ἦν τὸ ναστὸν αὐτοῦ ὕψος. Ἐπάνω δ' αὐτοῦ
 περιέειστο δεκαπτήρης τὸ ὕψος, θωρακαίους τε καὶ
 προβόλους σκεπομένην. Μίσσην δ' ὑπερῷοδόμητο τὴν
 30 στοὰν πύργος ἕτερος, εἰς τε οἴκους πολυταλεῖς καὶ δὴ καὶ
 βαλανεῖον διηρημένος, ὡς μηδὲν ἐνδεοὶ τῷ πύργῳ βα-
 σιλειον δοκεῖν. Τὰ δὲ ἄκρα τοῖς προμαχώσι καὶ ταῖς
 τύρσεσι μᾶλλον ἤπερ ὁ πρὸ αὐτοῦ κακόσμητο. Πηχῶν
 δὴ τὸ πᾶν ὕψος, ὡς ἐνεήκοντα, καὶ τὸ μὲν σχῆμα πα-
 35 ρεώκει τῷ κατὰ τὴν Φάρον ἐκपुरσεύοντι τοῖς ἐπ' Ἀλε-
 ξανδρείας πλέουσι, τῇ περιοχῇ δὲ πολὺ μείζον ἦν. Τη-
 νικαὐτὰ γε μὴν τυραννεῖον ἀπεδείχθη τοῦ Σίμωνος.
 Ὁ δὲ τρίτος πύργος ἡ Μαριάμμη (τοῦτο γὰρ ἡ βασιλὶς
 ἐκαλεῖτο) μέχρι μὲν εἰκοσι πηχῶν ναστὸς ἦν, εἰκοσι δὲ
 40 πῆχεις εἰς εὖρος διέβαινε καὶ μῆκος ἶσον. Πολυτελε-
 στέραν δὲ καὶ ποικιλωτέραν τῶν ἄλλων τὴν οἰκισιν εἴ-
 χεν ἑπάνω, τοῦ βασιλέως οἰκεῖον ὑπολαβόντος τὸν ἀπὸ
 γυναικὸς ὀνομασθέντα κεκοσμηθῆσαι πλέον ἢ τοὺς ἀπ'
 ἀνδρῶν, ὥσπερ ἐκείνους τοῦ τῆς γυναικὸς ὀχυρωτέρους.
 45 Τούτου τὸ πᾶν ὕψος πεντήκοντα καὶ πέντε πηχῶν ἦν.
 δ'. Τηλικούτοι δὲ ὄντες οἱ τρεῖς τὸ μέγεθος πολὺ
 μείζονες ἐφάνιντο διὰ τὸν τόπον· αὐτὸ τε γὰρ τὸ ἀρχαῖον
 τεῖχος, ἐν ᾧ ἦσαν, ἐφ' ὑψηλῷ λόφῳ δεδομητο, καὶ τοῦ
 λόφου καθάπερ κορυφῇ τις ὑψηλοτέρα προανέειχεν εἰς
 50 τριάκοντα πῆχεις, ὑπὲρ ἣν οἱ πύργοι κεῖμενοι πολὺ δὴ
 τι τοῦ μετεώρου προσελάμβανον. Θαυμασίον δὲ καὶ
 τῶν λίθων ἦν τὸ μέγεθος. Οὐ γὰρ ἐξ εἰκαίας χερμάδος,
 οὐδὲ φορητῶν ἀνθρώποις πετρῶν συνειστήκεισαν, λευκῇ
 δὲ μάρμαρος ἐτιμήθη καὶ τὸ μὲν μῆκος ἐκάστης πηχῶν

surgebat, adversus quam Titus castra posuerat. Quum
 enim septuaginta cubitos alta esset, inde conspici poterat
 Arabia sole oriente, ultimique ad mare usque terræ Judæo-
 rum fines. Erat autem octangularis. Atqui ex adverso illius
 erat Hippicos, et juxta eam duæ ab Herode rege in veteri
 muro ædificatæ: quæ magnitudine et pulchritudine et firmi-
 tate universis, quæ toto orbe erant, præstabant. Nam
 præterquam quod rex natura esset magno et excelso animo
 et magnificentie studeret in urbe ornanda, in operum præ-
 cellentia animi sui affectibus gratificabatur, tribusque per-
 sonis carissimis, a quibus turres appellavit, fratri scilicet et
 amico et conjugi, in memoriam consecravit: huic quidem,
 ut jam ante diximus, amoris causa ab ipso peremptæ, illis
 vero bello amissis quum fortiter strenueque dimicassent.
 Atque Hippica sane, ab amico denominata, quadrangularis
 quidem erat (cujus singula latera latitudine et longitudine
 viginti quinque cubitos patebant, altitudine vero erant tri-
 ginta), nusquam inania. Supra autem soliditatem saxisque
 adunatam compaginem imbribus excipiendis puteus erat
 viginti cubitos altus. Super eum vero domus erat gemino
 tabulato viginti quinque cubitos alta, et in varia membra
 divisa, cui impositæ erant minæ quidem ad duos, propu-
 gnacula vero ad tres cubitos assurgentia, ita ut tota alti-
 tudo ad octoginta cubitos numeraretur. Secunda vero tur-
 ris, quam de fratris nomine Phasaelum nominavit, æque
 tam in longitudinem quam in latitudinem quadraginta cu-
 bitos patebat, totidemque in altitudinem, tota solida. Hanc
 autem ambiebat porticus decem cubitos alta, loricis et
 propugnaculis septa. In media vero porticu superædifi-
 cata erat alia turris in oecos etiam magnificos cum balneo
 divisa, ut nihil turri deesset quominus regia videretur.
 In fastigio autem minis et propugnaculis præ altero quem
 memoravimus magis ornata erat: adeoque tota ejus altitudo
 ad xc cubitos usque attollebatur; et specie quidem turri
 in Pharo quæ Alexandriam navigantibus ignem procul osten-
 dit, similis erat, sed ambitu multo major. Ceterum tunc
 Simoni factum erat tyrannidis domicilium. Tertia autem
 turris Mariamne dicta (ita enim vocabatur regina) usque
 ad viginti quidem cubitos solida erat, viginti vero cubitos
 lata pariterque alta. Diversoria autem ceteris magnificen-
 tiora et ornatiores sustinebat, rege quippe idoneum arbi-
 trante, ut turri de uxoris nomine appellatæ plus ornatus
 adhiberetur, quam illis quæ a viris nomen traxerunt; sicut
 illæ hac munitiores erant, cui femina nomen dederat. Hu-
 jus tota altitudo erat quinquaginta quinque cubitorum.

4. Quum autem tantæ essent magnitudinis tres illæ turres,
 ex loci situ multo majores esse videbantur: nam et ipse
 antiquus murus, cui erant inædificatæ, in excelso colle
 extructus fuerat, et magis quam collis eminebat ad triginta
 cubitos, supra quem verticem turres illæ positæ multum
 sublimitatis inde assumebant. Mirabilis autem etiam lapi-
 dum erat magnitudo. Non enim ex vulgaribus lapidibus,
 saxisve quæ homines ferre possent, constructæ erant, verum
 ex secto marmore candido, singulis quidem saxis viginti

ἦν αἰκοσι, δέκα δὲ εὖρος, καὶ βάθος πέντε. Συνήκοντο δ' ἐπ' ἀλλήλοις, ὥς δοκεῖν ἑκάστον πύργον μίαν εἶναι πέτρων ἀναπεφυκυῖαν, ἔπειτα δὲ περιεῖσθαι χερσὶ τεχνιτῶν εἰς σχῆμα καὶ γωνίας· οὕτως οὐδαμῶθεν ἢ συνάφεια τῆς ἀρμονίας διαφαίνεται. Κειμένοις δὲ πρὸς ἀρκτον αὐτοῖς ἐνδοθεν ἢ τοῦ βασιλέως αὐλῇ προσέζευκτο, παντὸς λόγου κρείσσων. Οὕτε γὰρ πολυτελείας οὔτε κατασκευῆς τινὸς ἔλειπεν ὑπερβολὴν, ἀλλὰ τετείχιστο μὲν ἅπανα τριάκοντα πῆχεις τὸ ὕψος κύκλῳ κατ' ἴσον διάστημα, κεκοσμημένοις δὲ πύργοις διελήκτο, ἀνδρῶσι τε μεγίστοις, καὶ εἰς ξενῶνας ἑκατοντακλίλους· ἐν οἷς ἀδιήγητος μὲν ἢ ποικιλία τῶν λίθων ἦν (συνῆκτο γὰρ πολλὸς δὲ πανταχοῦ σπάνιος), θυμασταὶ δ' ὄροφαι, μήκαι τε δοκῶν καὶ λαμπρότητι προκοσμημάτων. Οἰκῶν δὲ πλήθος, καὶ διαφοραὶ σχημάτων περὶ τούτους μυρίαί· πᾶσι γε μὴν ἀποσκευαὶ πλήρεις, καὶ τὰ πλείω τῶν ἐν ἑκάστοις κειμένων ἐξ ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ· περίσσεια δὲ δι' ἀλλήλων ἐν κύκλῳ πολλὰ καὶ στῦλοι πρὸς ἑκάστῳ διάφοροι. Τὰ γε μὴν τούτων ὑπαίθρα πανταχοῦ χλοερά· καὶ ποικιλίαι μὲν ὕλαι, μακροὶ δὲ δι' αὐτῶν περίπατοι, καὶ περὶ τούτους εὐριπτοὶ βαθεῖς δεξαμέναί τε πολλαχοῦ χαλκουργημάτων περιπλοεῖ, δι' ὧν τὸ ὕδωρ ἐξερχετο, καὶ πολλοὶ περὶ τὰνάματα πύργοι πελαιάδων ἡμέρων. Ἀλλὰ γὰρ οὐδ' ἐρμηνεύσαι δυνατὸν ἀξίως τὰ βασιλεια καὶ φέρεῖ βάσανον ἢ μνήμη, τὰς τοῦ ληστρικοῦ πυρὸς δαπάνας ἀναφέρουσα· οὐ γὰρ ταῦτα Ῥωμαῖοι κατέφλεξαν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐνδον ἐπιβούλων, ὡς προειρήκαμεν, ἐν ἀρχῇ τῆς ἀποστάσεως· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς Ἀντωνίας ἤρξατο τὸ πῦρ, μετέβη δ' ἐπὶ τὰ βασιλεια, καὶ τῶν τριῶν πύργων τὰς στέγας ἐπενεμήθη.

ΚΕΦ. Ε'.

Τὸ δὲ ἱερὸν ἔδρυτο μὲν, ὥσπερ ἔφην, ἐπὶ λόφῳ καρτεροῦ, κατ' ἀρχὰς δὲ μόλις ἐξήρκει τὸ ἀνωτάτω χθαμαλὸν αὐτοῦ τῷ τε ναῷ καὶ τῷ βωμῷ· τὰ γὰρ περὶ ἀπό- κρημνος ἦν καὶ κατάντης. Τοῦ δὲ βασιλέως Σολομῶνος, ὃς δὴ καὶ τὸ ναὸν ἔκτισε, τὸ κατ' ἀνατολὰς μέρος ἐκτεινίσαντος, εἴτ' ἐτέθη μία στοὰ τῷ χώματι· καὶ κατὰ γε τὰ λοιπὰ μέρη γυμνὸς δὲ ναὸς ἦν. Τοῖς δ' ἐξῆς αἰῶσιν, ἀεὶ τι τοῦ λαοῦ προσγωννύντος, ἀνισού- μενος δὲ λόφος ἡϋρύνετο. Διακόψαντες δὲ καὶ τὸ προσάρκτιον τεῖχος τοσοῦτον προσέλαβον ὅσον ὑστερον ἐπαῖχεν ὁ τοῦ παντὸς ἱεροῦ περίβολος. Τειχίσαντες δὲ ἐκ ῥίζης τριχῇ κύκλῳ τὸν λόφον, καὶ μεῖζον ἐλπίδος ἐκπονήσαντες ἔργον (εἰς δὲ μακροὶ μὲν ἐξανηλώθησαν αἰῶνες αὐτοῖς καὶ οἱ ἱεροὶ δὲ θησαυροὶ πάντες, οὓς ἀνεπέμπλασαν οἱ παρὰ τῆς οἰκουμένης δασμοὶ πεμπόμενοι τῷ Θεῷ), τοὺς τε ἀνω περιβόλους καὶ τὸ κάτω ἱερὸν ἀμφοτέρωθεν ἀνέτειχίσαντο πηγῶν, κατὰ δὲ τινὰς τόπους ἐκ πλείονος. Οὐ μέντοι πᾶν τὸ βάθος ἐφαίνεται τῶν θεμελίων· ἐπὶ πολλὴ γὰρ ἔχουσιν τὰς φάραγγας, ἀνισοῦν βουλόμενοι τοὺς στενωποὺς τοῦ ἁσπεως. Πέτραι δὲ

cubitos longis, decem vero latis, et quinque altis. Tam apte autem inter se conjuncta erant, ut singulae turres singula saxa viderentur a natura facta, ac deinde manibus artificum in faciem angulosque efformata: adeo nusquam compaginis junctura deprehendi potuit. His autem, in septemtrionali muri parte positis, intus conjuncta erat regia, omni narratione superior: ut quae operis aut apparatus cujuscunque magnificentia superari non potuerit, sed tota quidem muro triginta cubitos alto cincta erat, et in circuitu turribus ornatissimis aequali distantia positis distincta, maximisque cornaculis, quae centum virorum lectos caperent, instructa; in quibus inenarrabilis erat lapidum varietas: nam quicquid illorum ubique rarum, magna copia collectum erat. Tecta etiam et laquearia ob trahium longitudinem et ornamentorum magnificentiam miranda. Cubilorum item ingens multitudo, et figurarum circa illa multiplex varietas; atque omnia supellectile pretiosissima, vasisque, quorum pleraque aurea et argentea erant, instructa: peristylia vero multa, alia post alia in circulum, singula variis columnis ornata. Quae vero illorum spatia sub dio erant, viriditate ubique gaudebant: et variae quidem silvae erant, inque iis proluxa ambulacra, et circa ea profundi euripi, cisternaeque passim signis aereis abundantes, per quae aqua effundebatur, et circa latice multae cicurum columbarum turres. Sed enim regia, qualis fuerit, pro dignitate exponi nequit, et memoriae cruciatus adhiberetur, si quis referret, quantas res consumpserit flamma latrocinialis: nec enim ista omnia a Romanis incensa erant, sed ab insidiatoribus intestinis, ut jam ante diximus, sub defectionis initium; atque primum quidem in Antoniam invasit ignis; inde autem transit in regiam, triumque turrium tecta depastus est.

CAP. V. (XIV.)

Fanum autem, ut dixi, supra arduum quidem collis jugum conditum erat: quumque aedificari coeptum esset, vix templo et aera sufficiebat planities in illius vertice: nam undique praecipitans erat atque declivis. Quum autem rex Solomon, idem qui templum exstruxit, partem ejus ad orientem muro cinxisset, tum terrae illic aggestae porticus una imposita erat: et ex aliis partibus nudum manebat templum. Progressu autem temporis, quum semper aliquid aggeris populus accumularet, coequatus collis latior effectus est. Deinde etiam muro ad septemtrionem perrupto, tantum assumpsere spatii, quantum postea totius fani ambitus includebat. Quum autem a fundamentis triplici muro collem circumdeditissent, et in opere magis quam sperandum erat elaborassent (in quo longa saecula consumpta erant omnesque thesauri sacri, quos ex toto orbe missa Deo tributa repleverant), tam superiorem ambitum quam templum interiorius aedificaverunt. Cujus quod humillimum erat, ad trecentos cubitos excitarunt, in quibusdam vero locis ad plures. Non tamen omnis fundamentorum altitudo apparebat: nam magna ex parte valles terra aggesta repletæ erant, ut urbis angiportis eas adaequarent. Saxa vero in exstruktionem usque

τεσσαρακονταπήχεις τὸ μέγεθος ἦσαν τοῦ δομήματος. Ἡ τε γὰρ δαψίλεια τῶν χρημάτων καὶ ἡ τοῦ λαοῦ φιλοτιμία λόγου μείζονας ἐποιεῖτο τὰς ἐπιβολάς, καὶ τὸ μὴδὲ ἐλπισθὲν ἔξιν πέραις ἐπὶ μονῇ καὶ χρόνοις ἦν ἀνύσιμον.

β'. Ἦν δὲ ἄξια τῶν τοιούτων θεμελίων καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἔργα. Διπλαῖ μὲν γὰρ αἱ στοαὶ πᾶσαι, κίονες δ' αὐταῖς εἰκοσιπέντε πηγῶν τὸ ὕψος ὑφειστήκεισαν, μονόλιθοι λευκοτάτης μαρμάρου, κεδρίνοις δὲ φατνώμασιν ὠρόφωοντο. Τούτων ἡ μὲν φυσικὴ πολυτέλεια καὶ τὸ εὐξεστον καὶ τὸ ἁρμόνιον παρῆχε θεωρίαν ἀξιώλογον, οὐδενὶ δὲ ἔξωθεν οὔτε ζωγραφίας οὔτε γλυφίδος ἔργῳ προσηγλάιστο. Καὶ πλατεῖαι μὲν ἦσαν ἐπὶ τριάκοντα πήχεις, ὁ δὲ πᾶς κύκλος αὐτῶν εἰς ἑξὶ σταδίου συνεμετρεῖτο, περιλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀντωνίας. Τὸ δὲ ὑπαιθρον ἅπαν πεποικιλτο παντοδαπῶν λίθων κατεστρωμένον. Διὰ τούτου προϊόντων ἐπὶ τὸ δεύτερον ἱερὸν δρύφακτος περιέβλεπτο λίθινος, τρίπηχυς μὲν ὕψος, πᾶν δὲ χαρίεντως διεργασμένος. Ἐν αὐτῷ δ' εἰστίκεσαν ἐξ ἰσοῦ διαστήματος στήλαι, τὸν τῆς ἀγνείας προσμαίνουσαι νόμον, αἱ μὲν Ἑλληνικοῖς, αἱ δὲ Ῥωμαϊκοῖς γράμμασι, μὴ δεῖν ἀλλόφυλον ἐντὸς τοῦ ἁγίου παρίεναι. Τὸ γὰρ δεύτερον ἱερὸν ἅγιον ἑκαλεῖτο. Καὶ τεσσαρεσκαίδεκα μὲν βαθμοὶς ἦν ἀναβατὸν ἀπὸ τοῦ πρώτου, τετράγωνον δὲ ἄνω καὶ τείχει περιπετραγμένον ἰδίῳ. Τούτου τὸ μὲν ἔξωθεν ὕψος, καίπερ τεσσαράκοντα πηγῶν ὑπάρχον, ὑπὸ τῶν βαθμῶν ἑκαλύπτετο, τὸ δὲ ἐνδον εἰκοσι καὶ πέντε πηγῶν ἦν. Πρὸς γὰρ ὑψηλοτέρῳ δεδομημένου βαθμοῖς οὐκέτι ἦν ἅπαν εἰσὼ καταφανές, καλυπτόμενον ὑπὸ τοῦ λόφου. Μετὰ δὲ τοὺς τεσσαρεσκαίδεκα βαθμοὺς τὸ μέχρι τοῦ τείχους διάστημα πηγῶν ἦν δέκα, πᾶν ἰσόπεδον. Ἐνδον ἄλλοι πάλιν πεντέβαθμοι κλίμακες ἀνῆγον ἐπὶ τὰς πύλας, αἱ ἀπὸ μὲν ἀρκτου καὶ μεσημβρίας ὀκτῶ, καθ' ἑκάτερον τέσσαρες, δύο δ' ἦσαν ἐξ ἀνατολῆς κατ' ἀνάγκην· διατεταγμένον γὰρ κατὰ τοῦτο τὸ κλίμα ταῖς γυναῖξιν ἰδίῳ πρὸς θρησκείαν χώρου, ἔδει δευτέραν εἶναι πύλην· τέτμητο δ' αὕτη τῆς πρώτης ἀντικρυς. Καὶ τῶν ἄλλων κλιμάτων μία μεσημβρινὴ πύλη καὶ μία βόρειος, δι' ἧς εἰς τὴν γυναικωνῖτιν εἰσῆγον· κατὰ γὰρ τὰς ἄλλας οὐκ ἔξην παρελθεῖν γυναῖξιν, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὴν σφετέραν ὑπερβῆναι τὸ διατείχισμα. Ἀνεῖτό γε μὴν ταῖς τε ἐπιχωρίους καὶ ταῖς ἔξωθεν δημοφύλοις ἐν ἰσῷ πρὸς θρησκείαν ὁ χώρος. Τὸ δὲ πρὸς δύοσιν μέρος οὐκ εἶχε πύλην, ἀλλὰ διηνεκὲς ἐδεδόμητο ταύτῃ τῇ τείχει. Αἱ στοαὶ δὲ μεταξὺ τῶν πυλῶν ἀπὸ τοῦ τείχους, ἐνδον ἐστραμμέναι πρὸ τῶν γαζοφυλακίων, σφόδρα μὲν καλοὶ καὶ μεγάλοις ἀνεύγοντο κίονσιν· ἦσαν δ' ἁπλᾶι, καὶ ἀνευ τοῦ μεγέθους τῶν κάτω κατ' οὐδὲν ἀπελείποντο.

γ'. Τῶν δὲ πυλῶν αἱ μὲν ἐννέα χρυσοῖ καὶ ἀργύρῳ κεκαλυμμέναι πανταχόθεν ἦσαν, ὁμοίως τε παραστάδες καὶ τὰ ὑπέρθυρα· μία δ' ἡ ἔξωθεν τοῦ νεῶ Κορινθίου χαλκοῦ, πολλὴ τῇ τιμῇ τὰς καταργύρους καὶ περι-

sunt quadragenorum cubitorum magnitudinis. Nam et pecunie abundantia et populi liberalitas plus quam dici potest structuram procedere faciebat : et quod absolvi posse ne sperabatur quidem, perseverantia et temporis diuturnitate perfectum erat.

2. Tantis autem fundamentis digna erant opera illis imposita. Nam porticus quidem omnes duplices erant; eas vero sustinuerunt columnæ quinis et vicens cubitis altæ, singulis e saxis marmore candidissimo : et cedrinis laquearibus tectæ erant. Illa utpote natura magnifica et bene polita, apteque et congruenter juncta spectaculum præbebant splendidum et memorabile, nullo autem aut pictoris aut sculptoris opere extrinsecus ornatum. Et latæ quidem erant ad triginta cubitos : omnis vero earum ambitus una cum Antonia sex stadiorum mensuram comprehendebat. At totum sub dio spatium variatum erat et omnigenis lapidibus stratum. Quum per hoc secundum ad templum ibatur, septum lapideum circumjectum erat trium quidem cubitorum altitudine, admodum vero affabre factum. Illic autem paribus intervallis dispositæ erant columnæ, ingressuros de lege munditiæ præmonentes, aliæ Græcis, aliæ Latinis literis, nemini licere alienigenæ in locum sanctum intrare. Sanctum enim vocabatur templum secundum. Et quattuordecim quidem gradibus eo ascende-batur a primo : illius vero area quadrata erat et proprio muro circumdata. Cujus exterior celsitudo, quamvis quadraginta cubitis surgeret, tamen gradibus tegebatur, interior autem viginti quinque cubitorum erat. Nam quum in altiori loco gradibus edificaretur, non tota pars interior cernebatur, colle utpote oblecta. Post quattuordecim autem gradus spatium usque ad murum erat decem cubitorum, totumque erat planum. Hinc rursum aliæ quinque graduum scalæ ad portas ducebant, quæ a septentrione quidem ac meridie octo erant, quaternæ utrinque, duæ vero ex oriente necessario : nam quum hic proprius locus religionis causa mulieribus muro discerneretur, altera quoque porta opus esse videbatur : hæc autem ex adverso prioris secta erat. Atque ex aliis regionibus una porta meridiana et una septemtrionalis, quibus ad mulierum atrium introibatur ; per alias enim mulieribus non licebat ingredi, sed neque per suam ultra proprium sibi dicatum septum. Ceterum patebat locus non solum feminis Judæam habitantibus, sed etiam extra eam popularibus religionis causa venientibus. Occidua vero pars nullam portam habebat, sed perpetuo extructus ibi erat murus. Porticus autem intra portas a muro aversæ intro ante gazophylacia, columnis ingentibus et pulcherrimis sustinebantur : erant autem simplices, et præter magnitudinem nulla in re ab inferiori septi porticibus differebant.

3. Portarum autem novem quidem auro et argento undique tectæ erant, una cum postibus et superliminari : una vero extra templum ex ære Corinthio, quæ multum argento inclusas et inauratas dignitate superabat. Et binæ quidem

χρύσους ὑπεράγουσα. Καὶ δύο μὲν ἐκάστου πυλῶνος
 θύραι, τριάκοντα δὲ πηγῶν τὸ ὕψος ἐκάστης, καὶ τὸ
 πλάτος ἦν πεντεκαίδεκα. Μετὰ μέντοι τὰς εἰσόδους
 ἐνδοτέρω πλατυνόμενοι παρ' ἐκάτερον τριάκοντα πη-
 5 χεῖς ἐξέδρας εἶχον εὐρὸς τε καὶ μῆκος πυργοειδεῖς,
 ὑψηλαὶ δ' ὑπὲρ τεσσαράκοντα πήχεις. Δύο δ' ἀνεῖ-
 χον ἐκάστην κίονες, δώδεκα πηγῶν τὴν περιοχὴν
 ἔχοντες. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἴσων ἦν τὸ μέγεθος, ἡ δὲ
 ὑπὲρ τὴν Κορινθίαν ἀπὸ τῆς γυναικωνίτιδος ἐξ ἀνατο-
 10 λῆς ἀνοικομένη τῆς τοῦ ναοῦ πύλης ἀντικρὺ πολλὸ μεί-
 ζων· πεντήκοντα γὰρ πηγῶν οὕσα τὴν ἀνάτασιν, τεσ-
 σαράκοντα πήχεις τὰς θύρας εἶχε, καὶ τὸν κόσμον πο-
 λυτελέστερον, ἐπὶ θαυσιλὲς πάχος ἀργύρου τε καὶ χρυ-
 σοῦ. Τοῦτον δὲ ταῖς ἐννέα πύλαις ἐπέχεον ὁ Τιβερίου
 15 πατὴρ Ἀλέξανδρος. Βαθμοὶ δὲ πεντεκαίδεκα πρὸς τὴν
 μέλωνα πύλην ἀπὸ τῶν γυναικῶν διατεταγμένους ἀν-
 ῥήγον· τῶν γὰρ κατὰ τὰς ἄλλας πέντε βαθμῶν ἦσαν
 βραχύτεροι.

δ'. Αὐτὸς δὲ ὁ ναὸς κατὰ μέσον κείμενος, τὸ ἄγιον
 20 ἱερὸν, δώδεκα βαθμοῖς ἦν ἀναβατός. Καὶ τὸ μὲν κατὰ
 πρόσωπον ὕψος τε καὶ εὐρὸς ἴσων ἀνὰ πᾶσι πῆχεσι
 κατόπιν δὲ τεσσαράκοντα πῆχεσι στενότερος· ἐμπρο-
 σθεν γὰρ ὥσπερ ὦμοι παρ' ἐκάτερον εἰκοσιπῆχεις διέ-
 25 βαινον. Ἡ πρώτη δὲ αὐτοῦ πύλη, πηχῶν ἑβδομήκοντα
 τὸ ὕψος οὕσα, καὶ εὐρὸς εἴκοσι καὶ πέντε, θύρας οὐκ
 εἶχε· τοῦ γὰρ οὐρανοῦ τὸ ἀφανὲς καὶ ἀδιάκλειστον ἐνέ-
 φαινε· κεχρῶστω δὲ τὰ μέτωπα πάντα, καὶ δι' αὐτῆς
 30 δ' τε πρῶτος οἶκος ἐσωθεν ἅπας καταπαίετο, μέγιστος
 ὢν, καὶ τὰ περὶ τὴν εἴσω πύλην πάντα λαμβόμενα
 χρυσῷ τοῖς ὀρύσιν ὑπέπιπτεν. Τοῦ δὲ ναοῦ ὄντος εἴσω
 διστέγου, μόνος ὁ πρῶτος οἶκος προῦκειτο, καὶ διη-
 35 κῆς εἰς τὸ ὕψος, ἀνατεινόμενος μὲν ἐπὶ ἐννήκοντα
 πῆχεις, μηχαννόμενος δὲ ἐπὶ πεντήκοντα, καὶ διαβαίνων
 ἐπὶ εἴκοσιν. Ἡ δὲ διὰ τοῦ οἴκου πύλη κεχρῶστω μὲν,
 40 ὥς ἔφην, πᾶσα, καὶ ὅλος ὁ περὶ αὐτὴν τοίχος· εἶχε δὲ
 καὶ τὰς χρυσᾶς ὑπὲρ αὐτῆς ἀμπέλους, ἀφ' ὧν βότρυες
 ἀνδρομήκεις κατεκρέμαντο. Ὅντος δὲ ἡδὴ τοῦ ναοῦ
 διστέγου ταπεινότερα τῆς ἐξωθεν ἦν, καὶ θύρας εἶχε
 45 χρυσᾶς πεντηκονταπέντε πηχῶν τὸ ὕψος, εὐρὸς δ' ἐκ-
 60 καίδεκα. Πρὸ δὲ τούτων ἰσόμεκας καταπέτασμα πέ-
 πλος ἦν Βαβυλώνιος, ποικιλτὸς ἐξ ὑακίνθου καὶ βύσσου
 κόκκου τε καὶ πορφύρας, ἀξιαγάστως μὲν εἰργασμένος,
 οὐκ ἀθεώρητον δὲ τῆς ὕλης τὴν κρᾶσιν ἔχων, ἀλλ'
 ὥσπερ εἰκόνα τῶν θλων. Ἐδόκει γὰρ αἰνίττεσθαι τῇ
 55 κόκκῳ μὲν τὸ πῦρ, τῇ βύσσῳ δὲ τὴν γῆν, τῇ δὲ ὑακίνθῳ
 τὸν αἶρα, καὶ τῇ πορφύρᾳ τὴν θάλασσαν, τῶν μὲν ἐκ
 τῆς χροᾶς ὁμοιοιμένων, τῆς δὲ βύσσου καὶ τῆς πορφυ-
 ρας διὰ τὴν γένεσιν, ἐπειδὴ τὴν μὲν ἀναδίδωσιν ἡ γῆ,
 τὴν δὲ ἡ θάλασσα. Κατεγέγραπτο δὲ ὁ πέπλος πᾶσαν
 60 τὴν οὐράνιον θεωρίαν, πλὴν τῶν ζωδίων.

ε'. Παριόντας δ' εἴσω τὸ ἐπίπεδον τοῦ ναοῦ μέρος
 ἐξεδέχετο. Τούτου τοίνυν τὸ μὲν ὕψος ἐξήκοντα πη-
 χῶν, καὶ τὸ μῆκος ἴσον, εἴκοσι δὲ πηχῶν τὸ πλάτος
 ἦν. Τὸ δὲ ἐξηκοντάπηχον πάλιν διήρητο· καὶ τὸ

fores in singulis januis erant, et unaquaeque triginta cubitis
 alta et quindecim lata erat. Atqui post introitum introrsum
 dilatatae exhedras utrinque habebant triginta cubitos longas
 et latas, turris in modum exstructas, altas veros quadraginta
 cubitos et amplius. Singulas autem binæ columnæ duode-
 nôm cubitorum ambitu sustinebant. Et ceterarum quidem
 par magnitudo erat: quæ vero supra Corinthiam ab oriente
 ex parte atrii feminarum recta in templi portam respiciebat,
 multo major: alta enim erat cubitos quinquaginta, lata vero
 quadraginta, cum foribus paris magnitudinis, quæ magnifi-
 centiore cultu et ornatu decoratae erant, crassioribus scilicet
 auri et argenti laminis vestitæ. Illud vero quicquid erat
 auri et argenti, novem istis portis infundi curaverat pater
 Tiberii Alexander. Gradus autem portam ducebant: illis
 enim quinque gradibus, qui ad ceteras portas ferebant,
 erant breviores.

4. Ipsum vero templum in medio positum, id est sacro-
 sanctum, duodecim gradibus ascendebatur. Et a fronte
 quidem ejus altitudo et latitudo par, centum cubitorum;
 pone vero quadraginta cubitis erat angustius; nam a fronte
 duo veluti humeri utrinque viginti cubitos ultra templi la-
 tera producebantur. Prima autem ejus porta, septuaginta cubi-
 tibus alta et lata viginti quinque, fores non habebat (cælum
 enim undique conspicuum et ubique patens significabat);
 omnis vero ejus frons erat inaurata, perque eam prima ædes
 intus tota apparebat, quæ maxima erat; quæque circa inte-
 riorem portam erant, tota auro coruscantia. aspicientibus
 occurrebant. Quum autem interior ejus pars contignatione
 intersepta esset, sola prima domus patebat, et perpetuam
 in altitudinem surgebat ad nonaginta cubitos, in longitudine
 vero quinquaginta cubitum erat, et viginti in transversum.
 At interior in propylæo porta inaurata erat, ut dixi, tota,
 totusque circum eam paries: desuper autem habebat aureas
 vites, unde botri statura humana dependebant. Verum
 quia ædes mediam coactionem habebat, interior erat exte-
 riori humilior; foresque aureas habebat quinquaginta quin-
 que cubitorum altitudine, latitudine vero sedecim. Foribus
 autem oppansum aulæum pari longitudine peplum erat Ba-
 bylonium, variatum ex hyacintho et bysso et cocco et pur-
 pura, opere quidem mirabili contextum, contemplatione
 vero non indignam materiæ permixtionem habens, sed
 omnium rerum veluti imaginem. Nam cocco quidem ignis
 significari videbatur, bysso vero terra, hyacintho autem
 aer, ac purpura mare: illis quidem, propter colorum simili-
 tudinem, bysso autem et purpura, ex origine sua, quoniam
 byssum quidem terra, mare autem purpuram gignit. Erat-
 que in peplo descripta omnis cœli ratio, exceptis signis.

5. Introredientes autem pars templi inferior excipiebat.
 Jam vero ejus altitudo quidem erat cubitorum sexaginta et
 longitudo totidem, latitudo autem cubitorum viginti. At
 rursus divisi erant hi cubiti sexaginta: et prima quidem

μὲν πρῶτον μέρος ἀποτεταμημένον ἐπὶ τεσσαράκοντα
 πήχεις, εἶχεν ἐν αὐτῷ τρία θαυμασιώτατα καὶ περι-
 βόητα πᾶσιν ἀνθρώποις ἔργα, λυχνίαν, τράπεζαν,
 θυμιατήριον. Ἐνέφαινον δὲ οἱ μὲν ἐπὶ τὰ λύχνοι
 5 τοὺς πλανήτας (τοσοῦτοι γὰρ ἀπ' αὐτῆς διήρηντο τῆς
 λυχνίας), οἱ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἄρτοι δώδεκα τόν-
 τε ζωδιακὸν κύκλον καὶ τὸν ἐνιαυτόν. Τὸ θυμιατήριον
 δὲ διὰ τῶν τρισκαίδεκα θυμιαμάτων, οἷς ἐκ θαλάσσης
 ἀνεπιμπλατο καὶ τῆς ἀοικίτου καὶ οἰκουμένης, ἐσή-
 10 μαινετο ὅτι τοῦ Θεοῦ πάντα καὶ τῷ Θεῷ. Τὸ δ' ἐνδοτάτω
 μέρος εἴκοσι μὲν ἦν πηχῶν, διείργετο δ' ὁμοίως κατα-
 πετάσματος πρὸς τὸ ἔξωθεν. Ἐκεῖτο δ' οὐδὲν ὅλως ἐν
 αὐτῷ, ἀθάτον δὲ καὶ ἀγχαντον καὶ ἀθέατον ἦν πᾶσιν,
 ἀγίου δὲ ἁγίον ἐκαλεῖτο. Περὶ δὲ τὰ πλευρὰ τοῦ κάτω
 15 ναοῦ δι' ἀλλήλων ἦσαν οἶκοι τρισκαίδεκα καὶ παρ'
 ἑκάτερον εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης εἰσοδοί. Τὸ δὲ
 ὑπερῶν μέρος τούτους μὲν οὐκέτ' εἶχε τοὺς οἴκους,
 παρόσον ἦν καὶ στενότερον, ὑψηλότερον δ' ἐπὶ τεσσα-
 20 ράκοντα πήχεις καὶ λιγυρότερον τοῦ κάτω. Συνάγεται
 δὲ οὕτω πρὸς ἐξήκοντα τοῖς τοῦ ἐπιπέδου πηχῶν ἑκατὸν
 τὸ πᾶν ὕψος.

ζ'. Τὸ δ' ἔξωθεν αὐτοῦ πρόσωπον οὐδὲν οὔτε εἰς ψυ-
 χῆς οὔτε εἰς ὁμάτων ἐκπλήξιν ἀπέλιπε. Πλατὶ γὰρ
 χρυσοῦ στιβαραῖς κεκαλυμμένος πάντοθεν, ὑπὸ τὰς
 25 πρῶτας ἀνατολάς πυρωδεστάτην ἀπέπαλλεν αὐγὴν καὶ
 τῶν βιαζομένων ἰδεῖν τὰς θύεις ὥσπερ ἡλιακαῖς ἀκτίσιν
 ἀπέστρεψε. Τοῖς γε μὴν εἰσαφικνουμένοις ξένοις πόρ-
 ρωθεν ὁμοῖος ὄρει χιόνος πλήρει κατεραίνετο· καὶ γὰρ
 καθὰ μὴ κεχυρῶστο λευκώτατος ἦν. Κατὰ κορυφὴν δὲ
 30 χρυσόους ὀβελοὺς ἀνείχε τεθηγμένους, ὥς μὴ τινι προ-
 καθεζομένῳ μολύνοντο τῶν ὀρνέων. Τῶν δὲ ἐν αὐτῷ
 λίθων ἐνίοι μῆκος πέντε καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦσαν,
 ὕψος πηχῶν πέντε, εὐρος δὲ ἑξ. Πρὸ αὐτοῦ δ' ὁ βω-
 35 μὸς πεντεκαίδεκα μὲν ὕψος ἦν πηχῶν, εὐρος δὲ καὶ μῆ-
 κος ἑκτείνων ἴσον, ἀνὰ πεντήκοντα πήχεις. Τετρά-
 γωνος δ' ἰδρυτο, κερατοειδεῖς προανέχων γωνίας, καὶ
 ἀπὸ μεσημβρίας ἐπ' αὐτὸν ἀνοδος ἡρέμα προσάντης
 ὑπείσαστο. Κατεσκευάσθη δ' ἄνευ σιδήρου, καὶ οὐδέ-
 ποτε ἔψαυεν αὐτοῦ σίδηρος. Περίεστεφε δὲ τὸν τε ναὸν
 40 καὶ τὸν βωμὸν εὐλιθὸν τι καὶ χαρίεν γείσιον, ὅσον πη-
 χυαῖον ὕψος, δ' διείργεν ἑξωτέρῳ τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν
 ἱερῶν. Γονορροῖς μὲν δὴ καὶ λεπροῖς ἡ πόλις ὅλη
 διείργετο, γυναικῶν δὲ ἐμμηνοῖς ἀπεκέλειστο, πα-
 45 ρελθεῖν δὲ ταύταις οὐδὲ καθαραῖς ἐξῆν ὃν προείπομεν
 ὅρον. Ἀνδρῶν δ' οἱ μὴ κατὰ πᾶν ἡγνευκότες εἰργοντο
 τῆς ἐνδον αὐλῆς, καὶ τῶν ἱερῶν πάλιν οἱ μὴ καθα-
 ρεύοντες εἰργοντο.

(ΙΕ'). ζ'. Τῶν δὲ ἀπὸ γένους ἱερῶν ὅσοι διὰ πῆρῳσιν
 οὐκ ἐλειτούργουν, παρῆσαν τε ἅμα τοῖς βλοκλήροις ἐνδο-
 50 τέρῳ τοῦ γεισίου, καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ γένους ἐλάμβανον
 μερίδας, ταῖς γε μὴν ἐσθῆσιν ἰδιωτικαῖς ἐχρῶντο· τὴν
 γὰρ ἱερὰν ὁ λειτουργῶν ἡμφιέννυτο μόνος. Ἐπὶ δὲ τὸ
 θυσιαστήριον καὶ τὸν ναὸν ἀνέβαινον οἱ τῶν ἱερῶν ἄμω-
 μοι, βύσσον μὲν ἀμπεχόμενοι, μάλιστα δ' ἀπὸ ἀκράτου

pars, ad quadraginta cubitos abscissa, in se habebat tria
 opera maxime mirabilia et omnium hominum sermone cele-
 brata, lychnuchum, et mensam, et thuribulum. Et septem
 quidem lucernæ planetas significabant (tot enim ab ipso
 exhibant lychnucho), duodecim vero panes in mensa positi
 circulum Zodiacum et annum. Thuribulum autem per trede-
 cim odores, quibus replebatur ex mari et terra inhabitabili
 habitataque, indicabant omnia Dei esse Deique in usum.
 Intima vero pars viginti-quidem cubitorum erat: discerne-
 batur autem similiter velo ab exteriori. Nihil prorsus in
 illo erat positum, inaccessum vero erat et inviolabile, et
 quod a nemine videri posset, sanctique sanctum vocabatur.
 Circa autem latera inferioris templi multæ erant domunculæ
 mutuo perviæ cum triplici tecto, inque eas e templi porta
 utrinque patebat ingressus. Superior autem pars istas do-
 munculas non habebat, quo magis erat angusta; altior autem
 ad quadraginta cubitos magis angusta quam inferior. Col-
 ligitur enim ea ratione, cum sexaginta ejus quæ in solo,
 universa altitudo centum cubitorum.

6. Exterior autem ejus facies nihil habuit quod animus
 et oculi non mirarentur. Laminis enim gravissimis aureis
 undiquaque oblecta erat, ita ut primum ad solis exortum
 igni simillimum ejacularetur splendorem, et oculos eorum,
 qui eam intueri necesse haberent, quasi radiis solaribus
 inde averteret. Porro hospitibus advenientibus e longin-
 quo monti niveo similis videbatur: nam ubi deaurata non
 erat, candidissimo marmore constabat. Atque in fastigio
 aureis verubus horrebat, idque acutissimis, ne ab insiden-
 tibus avibus inquinaretur. Saxorum autem, quibus ex-
 structum erat templum, quædam erant quadraginta quinque
 cubitos longa, alta quinque, et lata sex. Ara vero pro tem-
 plo quindecim cubitos alta erat, longa vero pariterque lata
 ad quinquaginta cubitos. Quadrata autem collocata erat,
 angulos habens instar cornuum prominentes, et a meridie
 ascensus in eam leniter acclivis resupinabatur. Sine ferro
 autem constructa erat, neque unquam ferrum eam tetigerat.
 Ceterum templum et aram cingebat lorica quædam ex saxo
 pulchro aspectuque grato ad cubitum unum quasi assurgens,
 quæ populum a sacerdotibus segregabat. Et gonorrhæa
 quidem laborantes itemque leprosi tota urbe arcebantur, et
 mulieribus in mensium profluvio clausa erat, istisque, ne
 quum mundæ quidem essent, limitem de quo diximus trans-
 gradi licebat. Viri autem qui non per omnia purificati erant
 ab interiore septo arcebantur, et e sacerdotibus qui puri non
 essent similiter excludebantur.

(XV.) 7. Quicumque autem ex genere sacerdotum ob de-
 fectum aliquem non ministrabant, simul aderant intra lori-
 cam cum reliquis qui integro erant corpore, partesque sacri-
 ficiorum jure generis accipiebant; ceterum vestibus plebeiis
 utebantur: nam sacra veste is solus indutus erat qui mi-
 nistrabat. Ad altare autem templumque ascendebant de
 sacerdotibus illi qui puri et integro erant corpore, hyssina

νήφοντες δέει τῆς θρησκείας, ὡς μή τι παραδαίεν ἐν τῇ
 λειτουργίᾳ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνήγει μὲν σὺν αὐτοῖς,
 ἀλλ' οὐκ αἶι, ταῖς δ' ἐβδομασίαι καὶ νομηνίαις καὶ εἰ τις
 ἐορτὴ πάτριος ἢ πανηγυρίς πάνδημος ἀγομένη δι'
 5 ἑτους. Ἐλειτουργεῖ δὲ τοὺς μηροὺς μὲν ἄχρι αἰδοῦ
 διαζώσματι καλύπτων, λινούν τε ὑποδύτην ἐνδοθεν
 λαμβάνων, καὶ ποδῆρας καθύπερθεν ὑακίνθινον ἐνδυμα
 στρογγύλον, θυσανωτὸν ἔργον. Τῶν δὲ θυσάνων ἀπὴρ-
 τητο κώδωνες χρύσειοι καὶ ῥοαὶ παράλληλοι, βροντῆς
 10 μὲν οἱ κώδωνες, ἀστραπῆς δ' αἱ ῥοαὶ σημείον. Ἡ
 δὲ τὸ ἐνδυμα τῷ στέρνῳ προσηλοῦσα ταῖναι πέντε δι-
 ηνθισμένη ζώναις πεποίκιλο, χρυσοῦ τε καὶ πορφύρας
 καὶ κόκκου, πρὸς δὲ βύσσου καὶ ὑακίνθου, δι' ὧν ἐφα-
 μεν καὶ τὰ τοῦ ναοῦ καταπετάσματα συνυφάνθαι.
 15 Τούτοις δὲ καὶ ἐπωμίδα κεκραμένην εἶχεν, ἐν ᾗ πλείων
 χρυσοῦ ἦν. Σχῆμα μὲν οὖν ἐνδυτοῦ θώρακος εἶχεν.
 Δύο δ' αὐτὴν ἐνεπόρπουσαν ἀσπίδισκαὶ χρυσαῖ, κατε-
 κέλειτο δ' ἐν ταύταις κάλλιπτο τε καὶ μέγιστοι σαρ-
 δώνυχες, τοὺς ἐπωνύμους τῶν τοῦ ἔθνους φυλῶν ἐπι-
 20 γεγραμμένοι. Κατὰ δὲ θάτερον ἄλλοι προσήρτητο
 λίθοι δώδεκα, κατὰ τρεῖς εἰς τέσσαρα μέρη διηρμένοι,
 σάρδιον τόπαρος σμάραγδος, ἀνθράξ ἱαπίς σάφειρος,
 ἀχάτης ἀμέθυστος λιγύριον, δυνεὶ βήρυλλος χρυσόλιθος.
 ὧν ἐφ' ἑκάστου πάλιν εἰς τῶν ἐπωνύμων ἐγγεγραπτο.
 25 Τὴν δὲ κεφαλὴν βυσσίνην μὲν ἔσκαπε τιάρα, κατέστυπτο
 δ' ὑακίνθῳ, περὶ ἣν χρυσοῦς ἄλλος ἦν στέφανος ἔκτυπα
 φέρων τὰ ἱερὰ γράμματα· ταῦτα δὲ ἐστὶ φωνήεντα
 τέσσαρα. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἐσθῆτα οὐκ ἐφόρει τὸν
 ἄλλον χρόνον, λιτοτέραν δ' ἀνελάμβανεν, ὅποτε δὲ εἰσ-
 30 ῥοὶ εἰς τὸ ἄδυτον· εἰσῆγε δ' ἅπας κατ' ἐνιαυτὸν μόνος,
 ἐν ᾗ νηστεύειν ἔθος ἡμέρα πάντα τῷ Θεῷ. Καὶ τὰ
 μὲν περὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ ναοῦ, τῶν δ' ἐπὶ τούτοις
 ἔθων καὶ νόμων, αὐθις ἀκριβέστερον ἐροῦμεν· οὐ γὰρ
 ὀλίγος περὶ αὐτῶν καταλείπεται λόγος.
 35 ἦ. Ἡ δὲ Ἀντωνία κατὰ γωνίαν μὲν δύο στοῶν ἔκειτο
 τοῦ πρώτου ἱεροῦ, τῆς τε πρὸς ἐσπέραν καὶ τῆς πρὸς
 ἄρκτον· δεδόμητο δ' ὑπὲρ πέτρας πεντηκονταπήχους
 μὲν ὕψος, περικρήνου δὲ πάσης. Ἔργον δ' ἦν Ἡρώ-
 δου βασιλέως, ἐν ᾧ μάλιστα τὸ φύσει μεγαλόνουν ἐπε-
 40 δεῖξαιτο. Πρῶτον μὲν γὰρ ἐκ ῥίζης ἡ πέτρα πλαξὶ
 κεκάλυπτο λείαις λίθων, εἰς τε ἄλλος καὶ ὡς ἀπολισθά-
 νοι πᾶς ὁ προσθαίνειν καὶ κατιέναι πειρώμενος· ἔπειτα
 πρὸ τῆς τοῦ πύργου δομήσεως τριῶν πηχῶν τεῖχος ἦν,
 ἐνδοτέρῳ δὲ τούτου τοῦ πᾶν διάστημα τῆς Ἀντωνίας
 45 ἐπὶ τεσσαράκοντα πήχεις ἡγείρετο. Τὸ δὲ ἐνδον βα-
 σιλείων εἶχε χώραν καὶ διάθesis. Μεμέριστο γὰρ εἰς
 πᾶσαν οἶκον ἰδεάν τε καὶ χρῆσιν, περίστοα τε καὶ βα-
 λανεία καὶ στρατοπέδων αὐλὰς πλατείας, ὡς τῷ μὲν
 πάντα ἔχειν τὰ χρεῖωδὴ πόλις εἶναι δοκεῖν, τῇ πολυτε-
 50 λείᾳ δὲ βασιλείῳ. Πυργοειδὴς δὲ οὖσα τὸ πᾶν σχῆμα
 κατὰ γωνίαν τέσσαρσιν ἐτέροις διεληπτο πύργοις, ὧν
 οἱ μὲν ἄλλοι πεντήκοντα τὸ ὕψος, ὁ δὲ ἐπὶ τῇ μεσημ-
 ρινῇ καὶ κατ' ἀνατολὴν γωνίᾳ κείμενος ἐβδομήκοντα
 πηχῶν ἦν, ὡς καθ' ἑαυτὴν ὅλον ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἱερόν. Καθ' ἃ

quidem veste amicti, maxime vero vino abstinentes reli-
 gionis reverentia, ne quid in ministerio perperam agerent.
 Pontifex autem cum ipsis quidem, non tamen semper,
 ascendebat, sed diebus septimis et noviluniis, et si quando
 patria festivitas atque annua celebritas ab omni populo
 ageretur. Sacris autem operabatur femora quidem usque
 ad verenda subligari occultans, intusque habens lineam su-
 buculam et hyacinthinum desuper indumentum rotundum
 ad talos demissum, opus fimbriatum. Ex fimbriis autem
 pendebant tintinnabula aurea et mala Punica alternatim
 intertexta, tintinnabulis quidem tonitrua, malis vero Pu-
 nicis fulgura referentibus. Pectori autem indumentum
 quæ affigebat tænia, quinque distincta erat et variata zonis,
 auri et purpuræ et cocci, byssique præterea et hyacinthi,
 quibus etiam vela templi diximus esse contexta. Iisdem
 autem epomidem temperatam habebat, in qua plus auri
 erat. Et figura quidem thoraci quo quis indui potest simi-
 lis erat. Duabus autem fibulis aureis clypeorum parvulo-
 rum specie vinciebatur, illisque inclusi erant optimi maxi-
 miq; sardoniches, nomina eorum, a quibus denominatæ
 erant gentis tribus, inscripta ferentes. Ex altera vero
 parte duodecim pendebant alii lapides, terni per quattuor
 versiculos dispositi; sardius, topazius, smaragdus; carbun-
 culus, jaspis, saphirus; achates, amethystus, ligurius; onyx,
 beryllus, chrysolithus: quorum singulis rursus unus eorum
 inscriptus erat, quorum nomina ferebant tribus. Caput
 autem tegebat tiara ex bysso quidem facta, hyacinthino vero
 sero redimita: circa quam alia corona erat aurea, in qua
 expressæ erant sacræ literæ; hæc autem sunt vocales quat-
 tuor. Et hanc quidem vestem alio tempore non gerebat,
 quippe simpliciores adsumebat; sed tunc quum in adytum
 intraret: semel autem quotannis solus intrabat, quo die
 moris erat omnibus jejuniu Deum colere. Et quæ ad civi-
 tatem quidem spectant et templum, moresque et leges circa
 ea observandas, alias accurate magis explicabimus; non
 enim pauca de illis dicenda supersunt.

8. Ceterum Antonia posita erat ad angulum, quo se-
 ptemtrionalis et occidentalis septi exterioris templi porticus
 conjungebantur; exstructa autem erat super petra quinquaginta
 cubitis alta, et undique prærupta. Opus erat regis
 Herodis, in quo maxime ingenii sui magnificentiam ostendit.
 Primum enim ab imis usque radicibus saxum ipsum lævibus
 ex cæso lapide crustis obtegebatur, quo et decus ei adde-
 retur, et facile dilaberentur qui vel ascendere vel descen-
 dere tentavissent: deinde ante arcis ipsius ædificium murus
 erat altitudinis trium cubitorum; intra hunc, omne spatium
 Antonia in quadraginta cubitos erigebatur. Intus autem
 regiae amplitudinem et formam habebat. Divisa enim et
 distincta erat in varia omnis speciei omnisque usus habita-
 cula, atria, porticus, balneæ, et aulæ amplissimas, militi-
 bus collocandis aptissimas, ita ut, quod omnia in ea erant
 ad usum necessaria, urbs, structuræ vero magnificentia
 regia videretur. Quum autem tota haberet turris speciem,
 quattuor in angulis quattuor habuit alias turres: quarum
 ceteræ quidem quinquaginta cubitos altæ, illa vero quæ ad
 angulum meridiensem et orientalem sita erat, septuaginta
 cubitis eminebat, ita ut ex ea totum templum conspici pos-

δὲ συνῆπτο ταῖς τοῦ ἱεροῦ στοαῖς, εἰς ἀμφοτέρας εἶχε καταβάσεις, δι' ὧν κατιόντες οἱ φρουροί (καθῆστο γὰρ αἱ ἐπ' αὐτῆς τάγμα Ῥωμαίων) καὶ διστάμενοι περὶ τὰς στοὰς μετὰ τῶν ὄπλων ἐν ταῖς ἑορταῖς τὸν δῆμον ὥς μὴ τι νεωτερισθεῖη παρεφύλαττον· φρούριον γὰρ ἐπέκειτο τῇ πόλει μὲν τὸ ἱερὸν, τῷ ἱερῷ δὲ ἡ Ἀντωνία. Κατὰ δὲ ταύτην οἱ τῶν τριῶν φύλακες ἦσαν, καὶ τῆς ἀνω πόλεως ἴδιον φρούριον ἦν, τὰ Ἡρώδου βασιλεία. Ἦ Βεζεθα δὲ λόφος διήρητο μὲν, ὡς ἔφην, ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας, πάντων δὲ ὑψηλότετος ὧν μέρει τῆς καινῆς πόλεως προσώκιστο, καὶ μόνος τῷ ἱερῷ κατ' ἄρκτον ἐπεσκότει. Περὶ μὲν δὴ τῆς πόλεως καὶ τῶν τειχῶν αὐθις εἰπεῖν ἀκριθέστερον ἕκαστα προτεθειμένους ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποχωρόντως εἴρηκα.

ΚΕΦ. Γ'.

Τὸ μάχιμον δ' ἐν αὐτῇ καὶ στασιάζον πλήθος περὶ Σίμωνα μὲν μύριοι ἦσαν, δέχα τῶν Ἰδουμαίων, πεντήκοντα δ' ἡγεμόνες τῶν μυρίων, ἐφ' οἷς οὗτος κύριος τῶν ὅλων. Ἰδουμαῖοι δ' αὐτῷ συντελοῦντες εἰς πεντακισχιλίου ἄρχοντας εἶχον δέκα. Τούτων προὔχειν ἐδόκουν ὁ δὲ τοῦ Σωσᾶ Ἰάκωβος καὶ Σίμων υἱὸς Καθλαῖ. Ἰωάννης δὲ τὸ ἱερὸν κατελιπὼς ἑξακισχιλίους ὁπλίτας εἶχεν ὅφ' ἡγεμόνας εἰκοσι. Προσεγένοντο δ' αὐτῷ τότε καὶ οἱ ζηλωταί, παυσάμενοι τοῦ διαφέρεισθαι, διςχιλίοι μὲν ὄντες καὶ τετρακόσιοι, χρώμενοι δ' ἄρχοντι τῷ καὶ πρότερον Ἑλεαζάρῳ καὶ Σίμωνι τῷ Ἀρί. Πολεμοῦντων δὲ τούτων, ὡς ἔφαμεν, ἄθλον ὁ δῆμος ἦν ἑκατέρων, καὶ τὸ μὴ συναδικεῖν τοῦ λαοῦ μέρος ὑπ' ἀμφοῖν διηρηπάζετο. Κατεῖχε δ' ὁ μὲν Σίμων τὴν τε ἀνω πόλιν καὶ τὸ μέγα τεῖχος ἄχρι τοῦ Κεδρώνος, τοῦ τε ἀρχαίου τεύχους ὅσον ἀπὸ τῆς Σιλωᾶς ἀνακάμπτον εἰς ἀνατολήν, ὁ μέχρι τῆς Μονοβάζου κατέβαινε αὐλῆς. Βασιλεὺς δ' οὗτος ἦν τῶν ὑπὲρ Εὐφράτην Ἀδιαθηνῶν. Κατεῖχε δὲ καὶ τὴν πηγὴν καὶ τὴν Ἀκραν (αὕτη δ' ἦν ἡ κάτω πόλις) καὶ τὰ μέχρι τῶν Ἑλένης βασιλείων, τῆς τοῦ Μονοβάζου μητρός· ὁ δὲ Ἰωάννης τὸ τε ἱερὸν καὶ τὰ πέρας ἐπ' οὐκ ὀλίγον, τὸν τε Ὀφλαῖν καὶ τὴν Κεδρώνια καλουμένην φάραγγα. Τὸ μεταξὺ δὲ τούτων ἐμπρήσαντες τῷ πρὸς ἀλλήλους πολέμῳ χώραν ἀνείσαν. Οὐδὲ γὰρ, πρὸς τοῖς τεύχεσιν ἐστρατοπεδευμένων Ῥωμαίων, ἔνδον ἡ στάσις ἡρέμει· βραχὺ δὲ πρὸς τὴν πρώτην ὑπονήψαντες ἐκδρομὴν ἀνενόσουν, καὶ κατὰ σφᾶς πάλιν διαστάντες ἐμάχοντο, κατὰ τε εὐχλὴν πάντα τοῖς πολιορκοῦσιν ἐπραττον. Οὕτε γοῦν αὐτοὶ τι χεῖρον ὑπὸ Ῥωμαίων ἔπαθον ὧν ἀλλήλους ἔδρασαν, οὔτε μετὰ τούτους ἡ πόλις ἐπειράθη καινότερου πάθους, ἀλλ' ἡ μὲν χαλεπιώτερόν τι πρὸ τοῦ πεσεῖν ἡτύχησεν, οἱ δὲ ἐλόντες αὐτὴν κατώρθωσάν τι μείζον. Φημὶ γὰρ ὡς τὴν μὲν πόλιν ἡ στάσις, Ῥωμαῖοι δὲ εἶλον τὴν στάσιν, ἥπερ ἦν πολὺ τῶν τειχῶν ὀχυρωτέρα. Καὶ τὸ μὲν σκυθρωπὸν τοῖς οἰκείοις, τὸ δίκαιον δ' ἂν τις εὐλόγως Ῥωμαίοις προσγράφοι. Νοεῖτω δ' ὅπη τοῖς πράγμασιν ἕκαστος ἄγεται.

aet. Qua vero templi porticibus jungebatur, in ambas descensus habebat, per quas descendentes vigiles (semper enim in Antonia erat Romana legio) et vartils in locis ad porticus stantes cum armis, festis diebus populum, ne quid novi moveret, observabant; custodia enim urbis erat templum, templi Antonia. Ibi vero erant trium illorum locorum custodes: atque superiori civitati etiam suum erat praesidium, Herodis regia. Bezelba autem collis ab Antonia, uti dixi, divisus erat: quum autem omnium altissimus esset, parti novae urbis adjunctus erat, templumque ad septemtrionem solus obscurabat. Et de urbe quidem murisque, quum mihi propositum sit alias singula dicendo diligentius persequi, in praesentia satis dixisse videor.

CAP. VI. (XVI.)

Bellicosi autem quotquot in ea erant, et seditiosi de multitudine, circa Simonem quidem erant ad decem millia, praeter Idumaeos, quinquaginta vero decem millium duces, quibus ipse quasi dominus omnium praerat. Idumaei autem qui a Simone stabant, ad quinque millia, duces decem habebant. Horum principes esse videbantur Sosae filius Jacobus, et Simon filius Cathlae. Joannes autem, qui templum occupaverat, sex armatorum millia habebat, sub ducibus viginti. Illi vero tunc etiam zelotae, depositis discordiis, accesserant, bis mille et quadringenti, sub duce priori Eleazaro et Simone Ari filio. His autem, uti diximus, bellum gerentibus, plebs erat utrique certaminis praemium, populique pars, quae illorum injuriis non favebat, ab utrisque diripiebatur. Tenebat autem Simon quidem superiorem civitatem, murumque magnum usque ad Cedronem, et antiqui muri quicquid a Siloa flectitur ad orientem, et usque ad Monobazi regiam descendebat. Is autem rex erat Adiabonorum Transeuphratensium. Tenebat etiam fontem et montem Acræ (illa autem est inferior civitas), et omnia usque ad regiam Helenæ, matris Monobazi. Verum Joannes et templum tenebat, et circumcirca omnia non exiguum in spatium, itemque Ophiam et vallem quae Cedron appellatur. His autem quae interjacebant incensis, medium bello quod inter se gerebant spatium aperuerunt. Nequaquam enim castris Romanorum prope murum positus intra civitatem quiescebat seditio, sed quum ad primum illorum impetum paulisper sanitatem receperant, mox in pristinum morbum recidere; et secum ipsi iterum dissidentes pugnant, et omnia faciebant quae in votis erant obsidentibus. Nihil enim a Romanis acerbius passi sunt quam quae ipsi sibi invicem fecerunt, neque post illos civitas aliquid novae calamitatis experta est: sed illa quidem graviores casus pertulit antequam subverteretur; at qui eam ceperunt, majus quiddam bono illius effectum reddiderunt. Alio enim vero quod civitatem delevit seditio, seditionem sustulerunt Romani, quae multo validior erat moribus: et quicquid triste erat et calamitosum, suis, quod vero æquum et justum merito Romanis adscribi debet. Ex rebus autem ipsis unusquisque judicium ferat.

(ΙΖ΄.) β΄. Τῶν γε μὴν ἐνδον οὕτω διαχειμένων ὁ Τίτος μετ' ἐπιλέκτων ἱππέων περιῶν ἔξωθεν ἢ προσβάλλοι τοῖς τείχεσι κατεσκέπτετο. Ἀπορουμένων δὲ πάντων (οὕτε γὰρ κατὰ τὰς φάραγγας ἦν που προσιτὸν, καὶ κατὰ θάτερα τὸ πρῶτον τείχος ἐφαινετο τῶν ὀργάνων στερεώτερον) ἐδόκει κατὰ τὸ Ἰωάννου τοῦ ἀρχιερέως μνημεῖον προσβαλεῖν. Ταύτῃ γὰρ τό τε πρῶτον ἦν ἔρυμα γθαμάλωτερον καὶ τὸ δεύτερον οὐ συνήπτειν, ἀμαλησάντων καθ' ἃ μὴ λίαν ἡ καινὴ πόλις συνώχιστο τειχίζειν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ τρίτον ἦν εὐπέτεια, δι' οὗ τὴν ἄνω πόλιν καὶ διὰ τῆς Ἀντωνίας τὸ ἱερὸν αἰρήσειν ἐπινόει. Ἐν δὲ τούτῳ περιιόντος αὐτοῦ τοξεύεται τις τῶν φίλων, ὀνόματι Νικάνωρ, κατὰ τὸν λαῖον ὤμον, ἔγγιον μετὰ τοῦ Ἰωσήπου προσελθὼν, καὶ πειρώμενος εἰρηνικὰ τοῖς ἐπὶ τοῦ τείχους (οὐ γὰρ ἄγνωστος ἦν) διαλέγεσθαι. Διὰ τοῦτο τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ἐπιγινώσκει Καῖσαρ, εἰ μὴδὲ τῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ προσιόντων ἀπέχονται, παροξύνεται πρὸς τὴν πολιορκίαν, ἅμα τε τοῖς τάγμασι δηρὸν τὰ πρὸ τῆς πόλεως ἤφει καὶ συμφέροντας ἐκέλευσε τὴν ὕλην ἐγείρειν χώματα. Τριχῇ δὲ διατάξας τὴν στρατιάν, πρὸς τὰ ἔργα μέσους ἴσῃσι τῶν χωμάτων τοὺς τε ἀκοντιστὰς καὶ τοξότας, καὶ πρὸ τούτων τοὺς δξυβελεῖς καὶ καταπέλτας καὶ τὰς λιθοβόλους μηχανὰς, ὥς τὰς τε ἐκδρομὰς εἰργοὶ τῶν πολεμίων ἐπὶ τὰ ἔργα καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους κωλύειν πειρωμένους. Κοπτομένων δὲ τῶν δένδρων τὰ πρόστεια μὲν ἐν τάχει γηγύμνωτο, συμφορῶν δὲ ἐπὶ τὰ χώματα τῶν ξύλων, καὶ τῆς στρατιᾶς ἀπάσης ἐπὶ τὸ ἔργον ὠρμημένης, οὐδὲ τὰ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἡρέμει. Τὸν μὲν οὖν δῆμον ἐν ἀρπαγαῖς ὄντα καὶ φόβοις συνέβαινε τότε θαρρεῖν· ἀναπνεύσειν τε γὰρ περισπωμένων πρὸς τοὺς ἔξωθεν ὑπελάμβανον καὶ λήψεσθαι παρὰ τῶν αἰτίων αὐτοῦ δίκας, εἰ Ῥωμαῖοι περιγένοιτο.

(ΙΗ΄.) γ΄. Ἰωάννης δὲ, καίτοι χωρεῖν ἐπὶ τοὺς ἔξω πολεμίους τῶν περὶ αὐτὸν ὠρμημένων, ὅσει τοῦ Σίμωνος ἔμμενεν. Οὐ μὴν ὁ Σίμων ἡρέμει (καὶ γὰρ ἦν ἐγγιον τῇ πολιορκίᾳ), τὰ δὲ ἀπετήρια διίστησιν ἐπὶ τοῦ τείχους, ὅσα Κέστιόν τε ἀφήρητο πρότερον καὶ τὴν ἐπὶ τῆς Ἀντωνίας φρουρὰν ἐλόντες ἔλαβον. Ἀλλὰ τούτων μὲν τοῖς πολλοῖς ἀχρεῖος ἡ κτήσις ἦν δι' ἀπειρίαν, ὅλγοι δὲ ὑπὸ τῶν αὐτομόλων διδαχθέντες ἔχρῳντο κακῶς τοῖς ὀργάνοις· χερμαῖσι δὲ καὶ τόξοις τοὺς χωνύντας ἔβαλλον ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ κατὰ συντάξεις ἐκτρέχοντες αὐτοῖς συνεπλέκοντο. Τοῖς δ' ἐργαζομένοις ἦν ἀπὸ μὲν τῶν βελῶν ἡ σκέπη γέρρα χαρακωμάτων ὑπερτεταμένα, τὰ δ' ἀπετήρια πρὸς τοὺς ἐκθέοντας· θαυμαστά δὲ πᾶσι μὲν κατεσκευάστο τοῖς τάγμασι, διαφόρως δὲ τῷ δεκάτῳ βιαιότεροί τε δξυβελεῖς καὶ μεῖζονα λιθοβόλα, δι' ὧν οὐ μόνον τὰς ἐκδρομὰς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἀνέτρεπον. Ταλαντιαῖοι μὲν γὰρ ἦσαν οἱ βαλλόμενοι πέτροι, δύο δὲ καὶ πλεῖον ἀπῆσαν σταδίου· ἡ πληγὴ δὲ οὐ τοῖς προεντυχοῦσι μόνον, ἐπὶ πολὺ δὲ καὶ τοῖς μετ' ἐκείνους ἦν ἀνυπόστα-

(XVII.) 2. Ceterum quum res intra civitatem ita se haberent, Titus cum lectis equitibus foris eam circumiens, qua impressionem faceret in moenia, dispiciebat. Hæstanti autem undique (neque enim qua valles erant adiri poterat, et ab alio latere primus murus firmior videbatur machinis) placuit ad Joannis pontificis monumentum urbem oppugnare. Hac enim parte et primum munimentum erat humilius, et secundum non conjungebatur, quod insuper haberent munitiones facere, qua nova urbs incolis minus frequentaretur : sed facilis illac erat aditus tertium in murum, per quem superiorem civitatem, perque Antoniam templum capi posse cogitabat. Interea autem dum ille perlustraret, quidam ex amicis ejus, Nicanor nomine, lævo humero sagitta percutitur, quum propius una cum Josepho accessisset, pacemque in muro stantibus suadere tentaret, ut qui non ignotus esset. Quapropter Cæsar, quum animos illorum cognovisset, quod ne ab iis quidem abstinerent, qui ipsorum in salutem ad eos accederent, ad obsidionem iucitatur : simulque suburbana militibus vastare permittebat, materiamque comportari et aggeres erigi jussit. Quum autem exercitum trifariam ad opera divisisset, medios in aggeribus jaculatores et sagittarios constituebat, et ante eos scorpiones et catapultas et ballistas, quibus et excursus hostium in opera arceret, et eos qui ex muris illa impedire salagerent. Cæsis autem arboribus illico nudata erant suburbana, quumque ligna comportata essent ad aggeres et totus operi manus admoveret exercitus, nequaquam otium agebatur apud Judæos. Et populo quidem, qui in mediis erat rapinis et cædibus, tunc contigit audaciam sumere : nam et se respiraturos esse existimabant, quum inimici adversus externos undique occuparentur, pœnasque se ab noxiis repetituros, si superiores fierent Romani.

(XVIII.) 3. Joannes autem, quamvis in hostes qui foris erant socii ipsius irrumpere properarent, metu tamen Simonis se continebat. Verum Simon non quiescebat ; quippe propior erat obsidentibus : machinas autem bellicas per muros disponit, et quas Cestio olim abstulerant, et quas capto Antonia præsidio nacti erant. Sed ex iis quidem penes ipsos plerique nihil profecerunt, propter imperitiam ; pauci autem a transfugis edocti male utebantur organis : verum lapidibus et sagittis aggerem jacentes e muris feriebant, perque cuneos excurrentes cum illis manus conserebant. Operariis autem tegumento erant crates super vallos expansæ, contraque excursus oppositæ erant machinæ : et omnibus quidem legionibus egregiæ paratæ erant, præcipue vero decimæ scorpiones vehementiores, ballistæque majores, quibus non solum irruentes, sed etiam super muros stantes prosternebant. Talenti quidem pondere erant lapides qui mittebantur, duo autem et amplius stadia pervadebant : atque ictus ipse non iis modo quibus primis incidebat, sed et longe retrorsum stantibus erat intolerabilis. Ceterum

τος. Οἱ γὰρ μὴν Ἰουδαῖοι τὸ πρῶτον ἐφυλάττοντο τὴν πέτρην (λευκὴ γὰρ ἦν), ὥστε μὴ τῷ βοῶντι σημαίνεσθαι μόνῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ λαμπρότητι προορᾶσθαι. Σκοποῖ οὖν αὐτοῖς ἐπὶ τῶν πύργων καθεζόμενοι προε-
 5 μήνουσιν, ὅποτε σχασθεῖν τὸ ὄργανον καὶ ἡ πέτρα φέροιτο, τῇ πατρὶ γλώσσει βοῶντες, ὃ ἴδς ἔρχεται. Δίσταντο δὲ καθ' ὅς ἤει καὶ προκατεκλίνοντο. Συνέβαινε δὲ φυλαττομένων ἀπρακτον διεκρίπτειν τὴν πέτρην. Ἀντεπινοοῦσι δὲ Ῥωμαῖοι μελαίνειν αὐτήν.
 10 Τότε γὰρ οὐκέθ' ὁμοίως προορωμένης ἡυστόχουν καὶ πολλοὺς ἅμα μιᾷ βολῇ διέφθειραν. Ἀλλ' οὐδὲ κακούμενοι μετ' ἀδείας παρῆγον Ῥωμαῖοις ἐγείρειν τὰ χώματα· πάσῃ δ' ἐπινοίᾳ καὶ τόλμῃ χρώμενοι καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν εἶργον.
 15 (ΙΘ'.) δ'. Τῶν δ' ἔργων συντελεσμένων, μολιβδίδι μὲν καὶ λίθῳ διαμετροῦσιν οἱ τέκτονες τὸ διάστημα πρὸς τὸ τεῖχος, ἀπὸ τῶν χωμάτων ῥίψαντες· οὐ γὰρ ἐντὴν ἄλλως ἄνωθεν βαλλομένοις. Εὐρόντες δ' ἐξικνεῖσθαι δυναμένας τὰς ἐλεπόλεις προσήγον, καὶ Τίτος, ἐγγυ-
 20 τέρω τὰ ἀρετήρια διαστήσας, ὡς μὴ τοὺς κριτοὺς εἶργοιεν ἀπὸ τοῦ τείχους, ἐκέλευσε τύπτειν. Τριχόθεν δ' ἐξαισίου κτύπου περιηχίσαντος αἰφνιδίως τὴν πόλιν, κραυγὴ τε παρὰ τῶν ἐνδον ἤρθη καὶ τοῖς στασιασταῖς ἴσον ἐμπέπει δέος. Κοινὸν δ' ἐκάτεροι τὸν κίνδυνον
 25 ἰδόντες κοινὴν ἐπενόουν ἤδη ποιῆσθαι καὶ τὴν ἀμυναν. Διαδούκωντων δὲ πρὸς ἀλλήλους τῶν διαφύρων ὡς πάντα πράττειν ὑπὲρ τῶν πολεμίων, δέον, εἰ καὶ μὴ διηνεκῇ δίδωσιν αὐτοῖς ὁμόνοιαν ὁ Θεὸς, ἐν γούν τῷ παρόντι τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίαν υπερβεμένους κατὰ Ῥω-
 30 μαίων συνελθεῖν, κηρύσσει μὲν ἀδεῖαν ὁ Σίμων τοῖς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ παρελθεῖν ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἐπιτρέπει δὲ καίπερ ἀπιστῶν ὁ Ἰωάννης. Οἱ δὲ τοῦ μίσους καὶ τῶν ἰδίων διαφορῶν λαβόντες ἀμνηστίαν ἐν σῶμα γίνονται, καὶ τὸ μὲν τεῖχος περιχρόντες ἀπ' αὐτοῦ πυρὰ τε παμ-
 35 πληθὴ κατὰ τῶν μηχανημάτων ἐνέσαν καὶ τοὺς ἐπιβρίθοντας τὰς ἐλεπόλεις ἀδιαλείπτως ἔβαλλον. Οἱ τολμηρότεροι δὲ κατὰ στίφη προπηδῶντες τὰ γέρρα τῶν μηχανημάτων ἐσπάραττον, καὶ τοῖς ἐπ' αὐτῶν προσπίπτοντες ἐπιστήμῃ μὲν ἐπ' ὀλίγα, τόλμῃ δὲ τὰ πλείω
 40 περιεγένοντο. Προσεδοῆθαι δὲ τοῖς πονοῦσιν αὐτὸς αἰὲ Καῖσαρ, καὶ παρ' ἐκάτερον τῶν ὀργάνων τοὺς τε ἱππέας καὶ τοὺς τοξότας διαστήσας εἶργε μὲν τοὺς τὸ πῦρ ἐπιφέροντας, ἀνέστελλε δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν πύργων βάλλον-
 45 τας, ἐνεργοὺς δὲ ἐποίει τὰς ἐλεπόλεις. Οὐ μὴν ταῖς πληγαῖς ὑπὸ τοῦ τείχους, εἰ μὴ καθ' ὅσον ὁ τοῦ πεντεκαίδεκάτου τάγματος κριὸς γωνίαν διεκίνησε πύργου· τὸ δὲ τεῖχος ἀκέραιον ἦν· οὐδὲ γὰρ εὐθέως συνεκινδύνευε τῷ πύργῳ προὔχοντι πολὺ καὶ μὴ δυναμένῳ συναπορρῆσαι τι βαδίως τοῦ περιδούλου.
 50 ε'. Πausάμενοι δὲ τῶν ἐκδρομῶν πρὸς ὀλίγον καὶ τοὺς Ῥωμαῖοὺς ἐπιτηρήσαντες ἐσκαδασμένους ἐπὶ τὰ ἔργα καὶ κατὰ τὰ στρατόπεδα (καμάτῳ γὰρ ἀναχωρῆσαι καὶ δεῖσι τοὺς Ἰουδαίους ἡζίου), ἐκθέουσι κατὰ τὸν Ἰπ-
 55 πικὸν πύργον διὰ πύλης ἀφανοῦς πάντες, πῦρ τε τοῖς

Judæi primum cavebant a lapidibus, nam candidi erant, adeo ut non tantum stridore prænoscerentur, sed et ex splendore præviderentur. Itaque speculatores turribus insidentes prænunciabant, quando impelleretur machina, saxumque ferretur, patria lingua clamantes, Missile venit. In partes itaque discedebant in quos veniret, humique procumbabant. Quo factum est illis ut, sibi met caventibus, lapides irriti caderent. Proinde Romanis in mentem veniebat illos denigrare. Tunc enim, quum non amplius, ut ante, præviderentur, ita cadebant ut vellent, simulque multos uno jactu occidebant Romani. Neque vero Judæi, multa licet gravia perpassi, illis mittebant aggres secure erigere : sed commenta omnia cum audacia conjuncta adhibentes, die nocturneque eos arceabant.

(XIX.) 4. Perfectis autem operibus plumbo quidem et Mno abaggeribus jacto fabri dimetiuntur spatium quod inter aggeres et muros intercedebat : nec enim alioqui id fieri poterat, quoniam desuper telis petebantur. Comperitoque helepoles eousque posse pertingere, eas adducebant : atque Titus, quum propius machinas disposuisset, ne arietes a muro arcerentur, ferire jussit. Tribus vero e locis ingenti fragore subito circumsonante civitatem, clamor ab his qui iatus erant sublatus est, similiterque seditiosos pavor invasit. Quumque periculum utrisque commune vidissent, in animum tum inducebant etiam junctis viribus illud depellere. Clamantibus autem ad se invicem ex utraque factione, quod faciant omnia pro hostibus, quum oporteret, si non perpetuam illis concordiam daret Deus, in presenti saltem inimicitias inter se deponere et contra Romanos conspirare : Simon quidem per præconem facit potestatem e templo ad murum secure egrediendi : id vero Joannes, licet diffideret, permittit. Adeoque odiorum ac discordiarum suarum obliti in unum corpus coeunt, et in muros circumfusi faces inde quamplurimas contra machinas jaciebant, atque eos, qui helepoles degravabant, sine intermissione telis impetebant. Audaciores vero catervatim prosilientes crates machinarum dilacerabant, eosque qui illis præerant adorti parum quidem ex peritia, maxime vero fortiter audendo superiores erant. Titus autem ipse nunquam cessabat laborantibus opem ferre, quumque ab utroque machinarum latere equites et sagittarios disposuisset, ignem quidem ferentes arcebat, a turribus vero jaculantes reprimebat, copiamque faciebat helepoli vires suas exercendi. Haud tamen murus ictibus cedebat, nisi quod decimæ quintæ legionis aries turris angulum dimovit, muro stante incolumi : non enim statim discrimen adiit cum turri, quæ multo altius eminebat : nec facile poterat quidquam muri secum abrumper.

5. Quum autem ab excursibus paululum quieverent, observassentque Romanos per opera et castra esse dispersos (existimabant enim Judæos lassitudine aut formidine discessisse), excursionem faciunt omnes juxta turrim Hippicam per portam obscuram, et ignem operibus admovebant,

ἔργοις ἐπιφέροντες καὶ μέχρι τῶν ἐρυμάτων ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους προσελθεῖν ὠρμημένοι. Πρὸς δὲ τὴν κραυγὴν αὐτῶν οἱ τε πλησίον συνίσταντο ταχέως καὶ οἱ πόρρωθεν συνέθεον. Ἐφθανε δ' ἡ Ἰουδαίων τολμαὶ τὴν Ῥωμαίων εὐταξίαν, καὶ τοὺς προεντυγχάνοντας τρεψάμενοι προσέκειντο τοῖς συλλεγομένοις. Δεινὴ δὲ περὶ τὰς μηχανὰς συμπίπτει μάχη, τῶν μὲν ὑποπιμπράναι, τῶν δὲ κωλύειν βιαζομένων. Κραυγὴ τε παρ' ἀμφοτέρων ἀσήμεντος ἦν καὶ πολλοὶ τῶν προαγωνιζομένων ἐπιπτον. Ἰουδαῖοι δὲ ὑπερεῖχον ἀπονοίᾳ, καὶ τῶν ἔργων ἤπτετο τὸ πῦρ, καταφλεγῆναι τ' ἂν ἐκινδύνευσεν πάντα μετὰ τῶν ὀργάνων, εἰ μὴ τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας ἐπιλέκτων ἀντέστησαν οἱ πολλοὶ, παρὰ τὴν σφετέραν ὑπόληψιν ἀνδριμάμενοι (καὶ γὰρ τῶν ἐνδοξοτέρων διήνεγκαν κατὰ ταύτην τὴν μάχην), μέχρι Καίσαρ τοὺς τῶν ἱππέων δυνατωτάτους ἀναλαβὼν ἐμβάλλει τοῖς πολεμίοις. Καὶ δώδεκα μὲν αὐτὸς τῶν προμάχων ἀναιρεῖ, πρὸς δὲ τὸ τούτων πάθος ἐκκλίναντος τοῦ λοιποῦ πλήθους, ἐπόμενος συναυνεῖ πάντας εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῦ πυρὸς διασώζει τὰ ἔργα. Συνέβη δὲ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ ζωγρηθῆναι τινὰ τῶν Ἰουδαίων, ὃν ὁ Τίτος ἀνασταυρῶσαι πρὸ τοῦ τείχους ἐκέλευσεν, εἰ τι πρὸς τὴν θῆσιν ἐνδοίειν οἱ λοιποὶ καταπλαγέντες. Μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν καὶ Ἰωάννης δὲ τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμὼν, πρὸς τοῦ τείχους γνωρίμῳ στρατιώτῃ διαλεγόμενος, ὑπὸ τίνος τῶν Ἀράβων κατὰ τὸ στέρον τοξεύεται, καὶ παραχρῆμα θήσκει, μέγιστον τοῖς τε Ἰουδαίοις πένθος καὶ λύπην τοῖς στασιασταῖς ἀπολιπὼν· καὶ γὰρ κατὰ τὴν χεῖρα καὶ συνέσει αὐτοῦ διάσημος ἦν.

ΚΕΦ. Ζ'.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ταραχὴ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐμπίπτει παράλογος. Τοῦ γὰρ Τίτου πύργους τρεῖς κατασκευάσαι καλεῦσαντος πεντηκονταπήχους, ἑν' ἐκάστου χώματος ἐπιστήσας ἀπὸ τούτων τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους τρέποιτο, συνέβη πεσεῖν αὐτομάτως ἓνα μέσης νυκτός. Μεγίστου δ' ἀρβέντος φόβου, δέος ἐμπίπτει τῷ στρατῷ, καὶ τοὺς πολεμίους ἐπιχειρεῖν σφίσι δοξάντες ἐπὶ τὰ δπλα πάντες ἔθεον. Ταραχὴ δὲ τῶν ταγμάτων καὶ θόρυβος ἦν, καὶ τὸ συμβᾶν οὐδενὸς εἰπεῖν ἔχοντος, ἐπὶ πλείστον ἀπορούμενοι διεφέροντο, μηδενὸς τε φαινομένου πολεμίου δι' ἀλλήλων ἐπτοοῦντο, καὶ τὸ σύνθημα μετὰ σπουδῆς ἕκαστος τὸν πλησίον ἐπηρώτα, καθάπερ Ἰουδαίων ἐμβεβηκότων εἰς τὰ στρατόπεδα. Πανικῶ τε δείματι κυκλούμενοι παρεώκεισαν, ἄχρι μαθῶν τὸ συμβᾶν Τίτος διαγγέλλειν ἐκέλευσε πᾶσι καὶ μόλις ἐπαύσαντο τῆς ταραχῆς.

β'. Ἰουδαίους γε μὴν πρὸς τὰ λοιπὰ καρτερῶς ἀντέχοντας ἐκάκωσαν οἱ πύργοι· καὶ γὰρ τῶν ὀργάνων τοῖς κορυφότεροις ἀπ' αὐτῶν ἐβάλλοντο καὶ τοῖς ἀκοντισταῖς καὶ τοξόταις καὶ λιθοβολοῖς. Οὔτε δὲ τούτων αὐτοὶ διὰ τὸ ὕψος ἐφικνοῦντο, καὶ τοὺς πύργους ἦν ἀμήχανον εἶναι, μήτε ἀνατραπῆναι βρόδιος διὰ τὸ βριθὸς μήτ'

et usque ad castrorum munimenta in Romanos facto impetu ferebantur. Quumque ab illis sublatus esset clamor, et qui prope erant statim conveniebant, et qui procul aberant concurrerant. Romanorum autem disciplinam praeveniebat Judaeorum audacia, illisque in quos primos inciderant in fugam versis, instabant illis qui se collegerunt. Gravis tum circa machinas pugna commissa est, illis quidem incendere, his vero incendium prohibere vi nitentibus. Incertusque clamor utrinque tollebatur, et multi, qui in fronte steterant, ceciderunt. At vero Judaei salutis desperatione incitati superabant, et opera corripuit ignis, parumque aberat quin omnia cum machinis incensa fuissent, nisi lecti de Alexandrinis viri restitissent plerique, rebus praeter opinionem suam strenue gestis (nam in hac dimicatione ceteris praestabant ipsis praeclearioribus), donec Caesar, equitum valentissimis secum assumptis, in hostes irruit. Et ipse quidem sternit duodecim propugnatores: metu autem cladis illorum cetera multitudo in fugam versa, insequens omnes in urbem compulit, atque opera incendio liberavit. In hoc autem praelio continebat ut Judaeorum quidam vivus caperetur, quem Titus pro muris cruci affligi jussit, eo consilio ut reliqui hoc spectaculo exterriti paululum se inclinarent. Post discessum vero etiam Joannes dux Idumaeorum, cognito sibi Romano militi ante muros sermonem conserens, ab Arabe quodam pectus sagitta percutitur et continuo moritur, magnumque et Judaeis luctum et seditiosis moerorem reliquit; nam et manu promptus erat, et consilio insignis.

CAP. VII. (XX.)

Nocte vero quae sequuta est inopinata inter Romanos coorta est trepidatio. Nam quum tres turres quinquagenorum cubilorum Titus construi praecipisset, ut, his per aggeres singulos positis, inde hostes in muro stantes in fugam verteret, accidit ut nocte media una sponte sua rueret. Maximo autem edito sonitu metus occupat exercitum: atque hostes in eo esse ut ipsos adorirentur suspicati, ad arma decurrunt omnes. Inde trepidatio in legionibus ac tumultus erat; et quum nemo quid accidisset dicendo esset, diu consilii inopes alius aliud opinabantur; quomque hostes in illorum conspectum minime venirent, suimetipsorum in metu esse caeperunt, signumque diligenter singuli a proximis requirebant, ac si Judaei in castra invasissent. Imo visi sunt Panico terrore circumdari, donec Titus, cognito quod acciderat, rem omnibus indicari jussit: eoque facto vix trepidare desierunt.

2. Atqui Judaeos cetera fortiter sustinentes male habuerunt turres: nam et machinis levioribus inde feriebantur, insuper et a jaculatoribus ac sagittariis et funditoribus. Verum ipsi ad eos propter celsitudinem pertingere non potuerunt: neque turres erant capti, neque faciles eversu propter gravitatem, nequo incensu propter fer-

ἐμπρησθῆναι διὰ τὸν σίδηρον δυναμένους, ᾧ κατεκαλύπτοντο. Τρεπόμενοι δ' ἐξωτέρω βέλους οὐκέτ' ἐκώλυον τῶν κριῶν τὰς ἐμβολὰς, οἱ ἀδιαλείπτως παίοντες ἦνουν κατ' ὀλίγον. Ἡδὴ δὲ τῷ Νίκωνι τοῦ τείχους ἐνδιδόντος (αὐτοὶ γὰρ τοῦτο Ἰουδαῖοι τὴν μεγίστην ἐκάλεσαν Ῥωμαίων ἐλέπολιν, ἀπὸ τοῦ πάντα νικᾶν), ἀπέκαμνον μὲν πάλαι πρὸς τε τὰς μάχας καὶ τὰς φυλακὰς πόρρωθεν τῆς πόλεως διανυκτερεύοντες, ἀλλως δ' ὑπὸ βραστώνης καὶ τοῦ βουλευέσθαι πάντα κακῶς
 10 περιττὸν αὐτοῖς δόξαν φυλάττειν τὸ τεῖχος, ἐτέρων μετ' αὐτὸ λειπομένων δύο, μαλακισθέντες ἀνεχώρουν οἱ πολλοί. Καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπιθάντων καθ' ἃ παρέρρηξεν ὁ Νίκων, καταλιπόντες τὰς φυλακὰς πάντες εἰς τὸ δευτέρου τεῖχος ἀναφεύγουσιν. Οἱ δὲ υπερβάντες, τὰς πύλας ἀνοίξαντες, πᾶσαν εἰσδέχονται τὴν στρατιάν. Καὶ Ῥωμαῖοι μὲν οὗτω τοῦ πρώτου τεύχους πεντεκαίδεκάτῃ κρατήσαντες ἡμέρᾳ, (ἐβδόμῃ δ' ἦν Ἀρτεμισίου μηνός), αὐτοῦ τε πολὺ κατασκάπτουσι καὶ τὰ προσάρκτια τῆς πόλεως, ἃ καὶ πρότερον Κέστιος.
 20 (ΚΑ΄.) γ'. Μεταστρατοπεδεύεται δὲ Τίτος ἔσω κατὰ τὴν Ἀσσυρίων παρεμβολὴν καλούμενην, ἐπισχὼν πᾶν τὸ μεταξὺ μέχρι τοῦ Κεδρώνος, ἀπὸ δὲ τοῦ δευτέρου τεύχους ὅσον ἐξωτέρω βέλους εἶναι προσβολὰς εὐθέως ἐποιεῖτο. Μερισθέντες δ' οἱ Ἰουδαῖοι καρτερῶς ἀπημύναντο τοῦ
 25 τεύχους, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰωάννην ἀπὸ τε τῆς Ἀντωνίας καὶ τῆς προσαρκτίου στοᾶς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρὸ τῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως μνημείων μαχόμενοι, τὸ δὲ τοῦ Σίμωνος τάγμα τὴν παρὰ τὸ Ἰωάννου μνημεῖον ἐμβολὴν διαλαβόντες ἐφράξαντο μέχρι πύλης καθ' ἣν τὸ
 30 ὕδωρ ἐπὶ τὸν Ἰππικὸν πύργον εἰσῆκτο. Προπηδώντες δὲ πολλὰκις ἐκ τῶν πυλῶν συστάδην ἐπολέμουν, καὶ συνδιωχθέντες ἐπὶ τοῦ τεύχους κατὰ μὲν τὰς συμπλοκάς ἡττῶντο, τῆς Ῥωμαίων ἐπιστήμης ὄντες ἄπειροι, περιῆσαν δὲ ταῖς τειχομαχίαις. Καὶ τοὺς μὲν ἰσχυρὰ μετ'
 35 ἐμπειρίας παρεκρότει, Ἰουδαίους δὲ τόλμα δέει τρεφομένη καὶ τὸ φύσει καρτερικὸν ἐν συμφοραῖς. Προσῆν δ' ἐλπὶς ἐτι σωτηρίας, ἣ καὶ Ῥωμαίοις τοῦ ταχέως κρατήσῃν οὐδετέρων δὲ ἡπτετο κόπος, ἀλλὰ προσβολαὶ καὶ τειχομαχίαι, καὶ κατὰ λόχους ἐκδρομαὶ συνεχεῖς
 40 δι' ὅλης ἡμέρας ἦσαν, οὐδὲ ἐστὶν ἥτις ἰδέα μάχης ἀπελείπετο. Νῦν δ' ἀνέπαυε μόλις ἔωθεν ἀρχομένους· ἦν δὲ αὔπνος ἀμφοτέροις ἡ νύξ, καὶ χαλεπωτέρα τῆς ἡμέρας, δέει τῶν μὲν ὅσον οὕτω καταληφθῆσθαι τὸ τεῖχος, τῶν δὲ ἐπιθῆσθαι Ἰουδαίους τοῖς στρατο-
 45 πέδοις. Ἐν τε τοῖς ὅπλοις ἑκάτεροι διανυκτερεύοντες ὑπὸ τὰς πρώτας αὐγὰς ἑτοιμοὶ πρὸς μάχην ἦσαν. Καὶ παρὰ μὲν Ἰουδαίους ἔρις ἦν ὅστις προκινδυνεύσας χάρις αὐτοῖς ἡγεμόσι, μάλιστα δὲ τοῦ Σίμωνος αἰδῶς ἦν καὶ δέος, οὕτω τε προσεῖχεν ἕκαστος αὐτῶ τῶν
 50 ὑποταγμένων, ὥς καὶ πρὸς αὐτοχειρίαν ἐτοιμότατος εἶναι κελεύσαντος. Ῥωμαίοις δὲ ἐπ' ἀνδρείαν ἦν προτροπὴ τοῦ τε κρατεῖν ἔθους καὶ ἡττης ἀήθεια, συνεχεῖς τε στρατεία καὶ διηνεκεῖς μελέται, καὶ μέγεθος ἡγεμονίας· πρὸ δὲ πάντων Τίτος, αἰὲ πᾶσι πανταχοῦ

rum quo tegebantur. Ultra autem teli jactum fugientes non amplius imminutum ibant arietum impetum, qui sine intermissione ferientes paulatim aliquid proficiebant. Muro autem Niconi tandem cedente (ita enim ipsi Judæi maximam Romanorum belepolin vocarunt, quod omnia vince-ret), antea quidem defessi erant pugnando et vigilando, longe ab urbe pernoctantes, ceteroque negligentia, vel quod male omnino consularent, sibi superfluum esse cre-dentes murum custodire, quum alia duo post illud muni-menta ipsis superessent, plerique languidi facti recesserunt. Quumque Romani, qua Nicon murum perruperat, ascen-dissent, Judæi omnes desertis custodiis ad murum secun-dum se recipiunt. Qui vero muros transgressi erant, quum portas aperuissent, exercitum omnem intromiservunt. Et Romani quidem muro primo ita politi sunt die decima quinta quæ septima erat mensis Artemisii, et partem ejus magnam diruunt et septentrionalia civitatis, quæ etiam prius Cestius.

(XIX.) 3. Titus autem ad interiora muri castra transfert, in locum qui Assyriorum castra vocatus erat, occupato omni inde usque ad Cedronem spatio; quantumque erat extra teli jactum a muro secundo, oppugnationem statim aggredie-batur. Judæi autem in duas partes divisi bellum mœni-bus fortiter propulsarunt, Joannes quidem cum suis ex An-tonia et templi porticu septentrionali et ab Alexandri monumento pugnantes; Simonis vero manus, aditu juxta monumenta Joannis occupato, omnia præsidio munierunt usque ad portam, qua in Hippicam turrim aqua inducta erat. Sæpe autem prosilientes e portis cominus dimica-bant, compulsique intra muros in conflictibus quidem su-perabantur, scientiæ Romanorum militaris imperiti; quum autem e muris pugnarent, eos vincebant. Atque hos qui-dem incitabant vires cum peritlia conjunctæ; Judæos vero audacia ex metu aucta, et naturalis in calamitatibus feren-dis patientia. Ad hæc autem istis suberat spes salutis, et Romanis citæ victoriæ: neutrique fatiscebant; sed conti-nuæ fiebant impressiones murorumque oppugnationes, et excursus crebri per cuneos totis diebus: nec pugnæ species ulla erat quam non tentabant. Vixque a solis ortu pugnantibus concessum erat nocte quiescere: sed utrisque insomnis erat nox, dieque gravior; his quidem jamjam expugnatum iri murum metuentibus, illis vero ne Judæi castra invaderent. Atque in armis utrique pernoctantes, a primo diluculo pugnæ parati erant. Et Judæi quidem certabant, quis primus periculum adiret iniretque gratiam a ducibus: maxime vero Simonis reverentia ac metus eos commovebat; adeoque singuli ejus sub imperio eum cole-bant, ut ad semet quoque interficiendos parati fuissent si hoc ille jussisset. Romanos autem ad se strenue gerendos hortabatur et vincendi consuetudo, quodque vinci nescii essent, crebræque militiæ et exercitationes perpetuæ, im-perique magnitudo: ante omnia vero Titus, qui semper

παρευγάνων. Τότε γάρ μαλακισθῆναι, παρόντος καὶ συναγωνιζομένου Καίσαρος, δεινὸν ἐδόκει, καὶ τῷ καλῶς ἀγωνισαμένῳ μάρτυς αὐτὸς ὁ καὶ τιμῆων παρῆν· κέρδος δ' ἦν ἡδὴ καὶ τὸ γνωσθῆναι Καίσαρι γενναῖον ὄντα. Διὰ τοῦτο πολλοὶ τῆς κατὰ σφᾶς ἰσχύος ἀμείνους τῇ προθυμίᾳ διεφάνησαν. (ΚΒ΄.) Παραταξαμένων γοῦν κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας τῶν Ἰουδαίων πρὸ τοῦ τείχους καρτερῶ στίφει, καὶ διακοντιζομένων ἐτι πόρρωθεν τῶν ταγματῶν ἐκατέρων, Λογγίνος τις τῶν ἱππέων ἐξαλλόμενος τῆς Ῥωμαϊκῆς τάξεως ἐμπηδᾷ τῇ μέσῃ τῶν Ἰουδαίων φάλαγγι· καὶ διασκαδασθέντων πρὸς τὴν ἐμβολὴν δύο τοὺς γενναϊοτάτους ἀναίρει, τὸν μὲν κατὰ στόμα πληγὰς ὑπαντιάσαντα, τὸν δ' ἀνασπᾶσας ἐκ τοῦ προτέρου τὸ δόρυ κατὰ πλευρὰν διαπείρει τραπόμενον, ἐκ μέσων τε τῶν πολεμίων πρῶτος εἰς τοὺς σφετέρους ἔδραμεν. Ὁ μὲν οὖν δι' ἀρετὴν ἐπίσημος ἦν, ζηλωταὶ δὲ τῆς ἀνδρείας ἐγίνοντο πολλοί. Καὶ οἱ Ἰουδαῖοι μὲν ἀμελοῦντες τοῦ παθεῖν τὸ διαθεῖναι μόνον ἐσκόπουν, ὁ τε θάνατος αὐτοῖς ἐδόκει 20 κουφώτατος, εἰ μετὰ τοῦ κτεῖναι τινα τῶν πολεμίων προσπέσοι. Καίσαρ δὲ τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀσφαλείας οὐχ ἤττον τοῦ κρατεῖν προνόει, καὶ τὴν μὲν ἀπερίσκεπτον ὁρμὴν ἀπόνοιαν λέγων, μόνην δ' ἀρετὴν τὴν μετὰ προνοίας, καὶ τοῦ μηδὲν τὸν δρῶντα παθεῖν ἐν 30 ἀκινδύνῳ τῷ κατὰ σφᾶς ἐκέλευεν ἀνδρίζεσθαι.

(ΚΓ΄.) δ'. Προσάγει δ' αὐτὸς τοῦ βορείου τείχους τῷ μέσῳ πύργῳ τὴν ἐλέπολιν, ἐν ᾗ τῶν Ἰουδαίων τις ἀνὴρ γόης ὄνομα Κάστωρ ἑλὼχα μεθ' ὁμοίων δέκα, τῶν λοιπῶν φυγόντων διὰ τοὺς τοξότας. Οὗτοι μέχρι μὲν τινος 30 ὑπεπηχότες τοῖς θωρακείοις ἡρέμουν, σαλευομένου δὲ τοῦ πύργου διανίστανται, καὶ προτείνας ὁ Κάστωρ τὰς χεῖρας ὡς ἱκετεύων ὤθηεν ἐκάλει τὸν Καίσαρα, καὶ τῇ φωνῇ κατοικτιζόμενος ἐλεῆσαι σφᾶς παρεκάλει. Πιστεύσας δ' ἐξ ἀπλότητος ὁ Τίτος, καὶ μετανοεῖν ἡδὴ 35 τοὺς Ἰουδαίους ἐλπίσας, ἐπέχει μὲν τοῦ κριοῦ τὴν ἐμβολὴν, κωλύει τε τοξεύειν τοὺς ἱκέτας· λέγειν δ' ἐκέλευσεν ὁ τι βούλεται τῷ Κάστορι. Τοῦ δὲ εἰπόντος ἐπὶ δεξιᾷ καταθῆναι θελεῖν, ὁ Τίτος συνήδεσθαι μὲν αὐτῷ τῆς εὐβουλίας ἔφη, συνήδεσθαι δ' εἰ πάντες ἡδὴ 40 τὰ αὐτὰ φρονοῦσι, καὶ τῇ πόλει δίδόναι γε πίστιν ἐτοίμους. Τῶν δέκα δὲ οἱ πέντε μὲν αὐτῷ συνυπεκρίνοντο τὴν ἱκετηρίαν, οἱ λοιποὶ δ' οὐκ ἄν ποτε δουλεύσειν Ῥωμαίοις ἐδόων, παρὸν ἑλευθέρους ἀποθανεῖν. Καὶ μέχρι πολλοῦ διαφερομένων ἐτρίβετο μὲν ἡ προσβολή, πέμ- 45 πων δ' ὁ Κάστωρ πρὸς τὸν Σίμωνα σχολῇ βουλευέσθαι περὶ τῶν ἐπειγόντων ἔλεγεν, ὡς οὐκ ἐπ' ὀλίγον αὐτὸς διαπαίζοι τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. Ἄμα δὲ ταῦτα πέμπων καταφανὴς ἦν καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας ἐπὶ τὴν δεξιὰν παρκαλῶν. Οἱ δ' ὥσπερ ἀγανακτοῦντες ὑπὲρ τὰ θωρακεία 50 διτῆράν τε τὰ ξίφη γυμνὰ καὶ τοὺς θώρακας αὐτῶν πλήξαντες ὡς ἀπεσφαγμένοι κατέπεσον. Θάμβος δὲ τὸν Τίτον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν εἰσῆει τοῦ τῶν ἀνδρῶν παραστήματος, καὶ μὴ δυνάμενοι κάτωθεν ἀκριδῶς τὸ γεγενῆμενον ἰδεῖν, ἐθαύμαζόν τε τῆς εὐτολμίας αὐτοῦ καὶ τοῦ πάθους

omnibus ubique praesens aderat. Tunc enim turpe videbatur languescere, quum Caesar pugnae interesset simulque pugnaret, Idemque pulchre decertanti testis fieret qui et remunerator; lucroque jam vertebatur pro viro forti cognosci a Caesare. Quo factum est ut multi alacriores se ostenderint quam robustiores. (XXII.) Itaque istis diebus, cum Judaei in acie starent valida pro mœnibus, et ab utroque exercitu eminus conjicerentur tela, Longinus quidam eques, ex acie Romana exsiliens, in mediam phalangem Judaeorum irruit; illisque hac impressione disiectis, duos e fortissimis perimit, unum quidem ora percussum dum obviam ipsi veniret; alterum vero, dum fugeret, per latus trajectory eodem telo, quod priori extraxerat : et ex mediis hostibus superior ad suos se recipiebat. Atque ita ille ob virtutem insignis erat, æmulique ejus fortitudinis multi existerunt. Et Judaei quidem nil morantes quod paterentur, illud tantum curabant quibus malis alios afficerent; morsque illis levisima ducebatur, si quo alio interfecto caderent. Titus autem non minus salutem militum quam victoriae prospiciebat; et temerarium quidem impetum desperationem vocans, unicam vero fortitudinem, quum quis prudenter et caute nihilque patiendo fortiter ageret, sine suo periculo viros se praestare jussit.

4. (XXIII.) Ipse autem mediae muri septemtrionalis turri helepolin admoventi curabat, in qua Judaeus quidam versutus ac subdolus, Castor nomine, cum decem sui similibus insidias struebat, fugatis ceteris per jacula sagittariorum. Hi quum pavidi sub propugnaculis aliquamdiu quieverissent, turri concussa surgunt, manibusque protensis Castor veluti supplex Caesarem implorabat; et voce miserabili ut sibi parceret obtestabatur. Cui quum Titus pro simplicitate sua fidem habuisset, sperassetque Judaeos jam belli penitere, arietes quidem ab impulsione cessare jubet, ac sagittarios ferire supplices prohibet; Castori autem praecepit dicere quodcunque vellet. Quumque ille respondisset, ad foedus se velle descendere, Titus se quidem de bono consilio gratulari dicebat, gratulari vero si omnes in eandem sententiam ire vellent, seque parato animo etiam civitati manus dare. Ex decem autem quinque se supplices esse simulabant : reliqui vero nunquam se Romanis servituros clamabant, dum mori liberis liceat. Quumque diu inter se disceptarent, cessabat oppugnatio. Castor autem nuncios ad Simonem mittens eum monebat, ut, dum otium esset, de rebus urgentibus consilium caperet : non enim paulisper se illudere velle imperatori Romano. Simul autem dum ista mitteret, prae se ferebat illud ipsum agere, ut contranites ad pacem hortaretur. Illi vero, velut aegre ferentes, super propugnaculi loricam nudos coruscarunt gladios, percussisque illorum thoracibus tanquam interfecti ceciderunt. At Titus et qui cum eo erant tantam virorum audaciam obstupescere, quumque ex inferiori loco quod factum erat accurate videre non potuissent, illos et ob fortitudi-

ἤλειον. Τεξεύει δὲ τις ἐν τούτῳ παρὰ τὴν ῥίνα τὸν Κάστορα, κακέινος εὐθὺς ἀνασπᾶσας τὸ βέλος ἐπεδείκνυ τῷ Τίτῳ καὶ ὡς οὐ δίκαια πάσγων κατεμέμετο. Πρὸς δὲ τὸν βαλόντα σχετιλίσας Καῖσαρ ἐπεμπε παρ-
 5 στώτα τὸν Ἰώσηπον δοῦναι τῷ Κάστορι δεξιάν. Ἄλλ' ὁ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἐφη προσελεύσεσθαι (φρονεῖν γὰρ οὐδὲν ὑγιὲς τοὺς δεομένους) καὶ τοὺς ὠρμημένους τῶν φίλων κατέσχευ. Αἰνείας δὲ τις τῶν αὐτομόλων αὐτὸς ἐφη προσελεύσεσθαι. Καὶ τοῦ Κάστορος καλοῦντος,
 10 ὅπως δέξαιτό τις καὶ τὸ ἀργύριον ὃ φέρει μεθ' αὐτοῦ, σπουδαιότερον ὁ Αἰνείας διαπετάσας τὸν κόλπον προσέδραμεν. Ἀράμενος δ' ὁ Κάστωρ πέτραν ἐπαφίησιν αὐτῷ, καὶ τούτου μὲν διήμαρτε φυλαξαμένου, τιτρώσκει δὲ στρατιώτην ἕτερον προσελθόντα. Συννοήσας
 15 δὲ Καῖσαρ τὴν ἀπάτην πρὸς βλάβης μὲν ἔγνω τὸν ἐν πολέμοις ἔλεον (τὸ γὰρ ἀπηνέστερον ἤττον ὑποπίπτειν τῷ πανούργῳ), τὰς δ' ἐμβολὰς τῆς ἐλεπόλεως ὀργῇ τῆς χλεύης ἐποιεῖτο θυναυτέρας. Ὑποδιδόντα δὲ τὸν πύργον ἐμπιπρᾶσιν οἱ περὶ τὸν Κάστορα, καὶ διὰ τῆς
 20 φλογὸς εἰς τὴν ὑπ' αὐτῷ κρυπτὴν ἀλάμενοι πάλιν ὁδῶσαν ἀνδρείας Ῥωμαίους παρέσχον ὡς ῥίψαντες σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὸ πῦρ.

ΚΕΦ. Η'.

Αἰρεῖ δὲ Καῖσαρ ταύτη τὸ τεῖχος ἡμέρα πέμπτη μετὰ τὸ πρῶτον, καὶ τῶν Ἰουδαίων φυγόντων ἀπ' αὐτοῦ παρέρχεται μετὰ χιλίων ὀπλιτῶν ἐνδον, καὶ τῶν
 25 περὶ αὐτὸν ἐπιλέκτων, καθ' ὃ καὶ τῆς Καινῆς πόλεως ἐριοπυλία τε ἦν καὶ χαλκεῖα, καὶ ἱματίων ἀγορὰ, πρὸς δὲ τὸ τεῖχος πλάγιοι κατέτεινον οἱ στενωποί. Εἰ μὲν οὖν ἡ τοῦ τεύχους πλέον εὐθὺς διελυσεν, ἡ πολέμου
 30 νόμῳ παρελθὼν ἐπόρθει τὸ ληφθὲν, οὐκ ἂν οἴμαί τις ἐμίγη βλάβῃ τῷ κράτει. Νῦν δὲ Ἰουδαίους μὲν ἐλπίσας δυσωπήσειν ἐξὸν κακοῦν τῷ μὴ θέλειν, πρὸς ἀναχώρησιν εὐμαρῇ τὴν εἰσβολὴν οὐκ ἐπλάτυνεν· οὐ γὰρ ἐπιβουλεύσειν οὐδ' εὐεργετεῖν ὑπελάμβανεν. Παρελθὼν
 35 γοῦν οὔτε κτείνειν τινὰ τῶν καταλαμβανομένων ἐπέτρεψεν οὐθ' ὑποπιμπράναι τὰς οἰκίας, ἀλλ' ἅμα μὲν τοῖς στασιασταῖς, εἰ βούλοιντο μάχεσθαι δίχα τῆς τοῦ δήμου βλάβης, ἀδειαν ἐδίδου, τῷ δήμῳ δὲ τὰς κτήσεις ὑπισχνεῖτο δώσειν. Περὶ πλείστου γὰρ ἐποιεῖτο σῶσαι
 40 τὴν μὲν πόλιν ἑαυτῷ, τὸν δὲ ναὸν τῇ πόλει. Τὸν μὲν οὖν λαὸν ἔτοιμον εἶχεν εἰς ὃ προὔτρεπε καὶ παλαι, τοῖς μαχίμοις δὲ ἐδόκει τὸ φιλάνθρωπον ἀσθένεια, καὶ τὸν Τίτον ἀδυναμίᾳ τοῦ τὴν ἑλὴν πόλιν ἐλεῖν ταῦτα προτείνειν ὑπελάμβανον. Διαπειλοῦντες δὲ τοῖς δη-
 45 μόταις θάνατον εἰ περὶ παραδόσεως μνησθεῖη τις αὐτῶν, καὶ τοὺς παραφθεγγομένους εἰρήνην ἀποσφάττοντες, ἐπιτίθενται καὶ τοῖς εἰσελθοῦσι Ῥωμαίων, οἱ μὲν κατὰ τοὺς στενωποὺς ὑπαντιάσαντες, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν, ἄλλοι δ' ἔξω τοῦ τεύχους κατὰ τὰς ἄνω προπηδήσαντες
 50 πύλας, πρὸς οὐδ' ἀναχθέντες οἱ φρουροὶ τοῦ τεύχους καταλλόμενοι τῶν πύργων ἀνεχώρουν εἰς τὰ στρατόπεδα. Κραυγὴ δ' ἦν τῶν μὲν εἰσω πάντοθεν πολεμίοις

nem mirabantur et ob calamitatem miserabantur. Interea vero Castore juxta narem quidam sagitta percussit; atque ille, quum statim telum extraxisset, id Tito ostendebat, et iniqua se perpeti querebatur. Caesar autem, jaculatore increpito, Josepho adstanti mandabat ut dextram daret Castori. Verum ille neque se aditurum respondit, ut qui nihil sani supplices cogitare norit; et amicos qui ire properabant continuit. Aeneas autem, quidam e perfugis, sese iturum ad ipsum dicebat. Atque vociferante Castore, ut aliquis etiam argentum exciperet quod secum ferret, studiose magis Aeneas aperto sinu accurrebat. Quod quum videret Castor, saxo sublato, illud in eum demisit: et ab ipso quidem aberravit sibi ab illo cavente, sed alium militem, qui praesens aderat, vulneravit. Caesar autem, quum fraudem dolumque secum reputasset, intellexit misericordiam quidem in bello nocere (nam haud ita facile a calliditate circumveniri crudelitatem), ob illusionem vero iratus, majore vi belepales impelli faciebat. Castor autem ejusque socii turrim, quum ictibus jam cederet, incendunt, saltuque per flammam in cuniculos ejus se conjicientes, iterum Romanos in magnam de fortitudine ipsorum opinionem adducebant, tanquam se ignibus tradidissent.

CAP. VIII. (XXIV.)

Caesar autem hac parte murum capit die quinto post primum: fugatisque inde Judaeis, intra murum ingreditur cum mille armatis, lectisque quos circa se habebat, ubi Novae civitatis lanae venditores erant, et fabri aerarii, vestiumque mercatus, et ad murum angustae viae transversae tendebant. Et quidem si vel muri partem majorem statim disjecisset, aut lege belli ingressus quod ceperat vastasset, inde nihil damni, uti credo, victoria accepisset. Nunc autem fore sperans ut verecundia Judaeorum animos flecteret, si viderent, ipsum quamvis posset, haud tamen gravius quidquam in eos consulere, facilem discessionem aditum non dilata vit: haud enim insidiaturos esse putabat quibus benefacere in animo habuit. Denique postquam ingressus est, vetuit ne comprehensi caederentur, neve aedes incenderentur: sed tam seditiosis, si pugnare vellent sine populi detrimento, copiam dabat, quam ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. Plurimi namque faciebat sibi civitatem conservari, templum vero civitati. Et populum quidem ad ea quae hortabatur et antea paratum habebat, bellicosus autem pro infirmitate ducebatur humanitas, Titumque, quod reliquam civitatem capere non posset, has condiciones proponere existimabant. Mortem autem populo denunciantes si vel mentio facta esset de traditione, eosque jugulantes qui vel nominarent pacem, etiam Romanos urbem ingressos adoriuntur, alii illis per angustias obviam facti, alii ex aedibus, alii extra muros per superiores portas egressi: quibus perturbati praesidiarii et turribus desilientes in castra revertebantur. Clamor autem militum ubique intra civitatem audiebatur qui ab hostibus cingerentur

κεκυκλωμένων, τῶν δ' ἔξωθεν περὶ τοῖς ἀπολειφθεῖσι
 δεδοκῶτων. Πληθύνοντες δ' αἰεὶ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ πολλὰ
 πλεονεκτοῦντες κατ' ἐμπειρίαν τῶν στενωπῶν ἐτίτρω-
 σκόν τε πολλοὺς, καὶ προσπίπτοντες ἐξώθουν. Οἱ δὲ
 5 κατ' ἀνάγκην τὸ πλεόν ἀντείχον· οὐ γὰρ ἦν ἀθρόους
 διαφυγεῖν διὰ στενοῦ τοῦ τείχους· δοκοῦσί τ' ἂν κατα-
 κοπῆναι πάντες οἱ παρελθόντες, μὴ προσαμύναντος
 τοῦ Τίτου. Διαστήσας γὰρ ἐπ' ἄκροις τοῖς στενωποῖς
 τοὺς τοξότας, καὶ κατὰ τὸν μάλιστα πληθύνοντα σταθεῖς
 10 αὐτὸς, ἀνέστειλε τοῖς βέλεσι τοὺς πολεμίους, καὶ σὺν
 αὐτῷ Δομίτιος Σαβίνος, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ κατὰ ταύτην
 φανεῖς τὴν μάχην. Παρέμεινε δὲ συνεχῶς τοξεύων
 Κάϊσαρ, καὶ τοὺς Ἰουδαίους κυλῶν παρελθεῖν, μέχρι
 πάντες ἀνεχώρησαν οἱ στρατιῶται.
 15 β'. Ῥωμαῖοι μὲν οὕτω κρατήσαντες τοῦ δευτέρου
 τείχους ἐξεώσθησαν· τῶν δ' ἀπὸ τὸ ἄστυ μαχίμων
 ἐπὶ ῥῆθ' αὖ φρονήματα καὶ μετέωροι πρὸς τὴν εὐπρα-
 γίαν ἦσαν, οὐτ' ἂν Ῥωμαίους εἰς τὴν πόλιν τολμήσειν
 20 ἐτι παρελθεῖν οὐτ' ἂν αὐτοὶ παρελθόντες ἡττηθῆσθαι
 δοκούντες. Ἐπεσκότει γὰρ αὐτῶν ταῖς γνώμαις διὰ
 τὰς παρανομίας ὁ Θεὸς, καὶ οὐτε τὴν Ῥωμαίων ἰσχύ-
 ὀσιν πλείων κατελείπετο τῆς ἐξελαθείσης ἐβλεπον,
 οὐτε τὸν ὑφ' ἑρποντα λιμὸν αὐτοῖς. Ἔτι γὰρ παρῆν
 ἐσθίειν ἐκ τῶν δημοσίων κακῶν καὶ τὸ τῆς πόλεως
 25 αἶμα πίνειν. Ἐνδεῖα δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἐπέτρεπε πάλαι,
 καὶ σπάνει τῶν ἐπιτηδείων διελύοντο πολλοί· τὴν δὲ
 τοῦ λαοῦ φθορὰν ἑαυτῶν οἱ στασιασταὶ κουφισμὸν ἐπα-
 λάμβανον. Μόνους γὰρ ἡξίουσαν σώζεσθαι τοὺς μὴ ζη-
 τοῦντας εἰρήνην καὶ κατὰ Ῥωμαίων ζῆν προηρημένους,
 30 τοῦ δ' ἐναντίου πλήθους ὥσπερ υπερβάλλοντος βάρους
 ἤδοντο δαπανωμένους. Τοιοῦτοι μὲν δὴ πρὸς τοὺς
 ἐνδόν ἦσαν· Ῥωμαῖοι δὲ πάλιν τῆς εἰσόδου περρωμένους
 ἐκυλῶν φραζάμενοι, καὶ τὸ καταρριφέν ἀντιτειχίσαντες
 τοῖς σώμασι. Τρισὶ μὲν ἀντίστοιχον ἡμέραις καρτερῶς ἀμυ-
 35 νόμενοι, τῇ τετάρτῃ δὲ προσβαλόντα γενναίως Τίτον
 οὐκ ἤνεγκαν, ἀλλὰ βιασθέντες ἤ καὶ πρότερον ἀναφεύ-
 γουσιν. Ὁ δὲ, πάλιν τοῦ τείχους κρατήσας, τὸ προσ-
 ἀρκτιον μὲν εὐθέως κατέρριψε πᾶν, ἐπὶ δὲ τοῦ κατὰ
 μεσημβρίαν φρουρῶς τοῖς πύργοις ἐγκαταστήσας, τῷ
 40 τρίτῳ προσβάλλειν ἐπενοεῖ.

ΚΕΦ. Θ'.

Δόξαν δ' ἐπανεῖναι πρὸς ὀλίγον τὴν πολιορκίαν, καὶ
 διωρίαν βουλῆς τοῖς στασιασταῖς παρασχεῖν, εἴ τι πρὸς
 τὴν καθαίρεσιν ἐνδοῖεν τοῦ δευτέρου τείχους, ἢ καὶ τὸν
 λιμὸν ὑποδείσαντες (οὐ γὰρ εἰς πολὺ τὰς ἀρπαγὰς αὐτοῖς
 45 ἐξαρκέσειν), εἰς δέον κατεχρήτο τὴν ἀνεσιν. Ἐνστάσης
 γὰρ τῆς προθεσμίας, καθ' ἣν ἔδει διαδοῦναι τοῖς στρα-
 τιώταις τροφὰς, ἐν ἀπόπτῳ τοῖς πολεμίοις ἐκέλευσε
 τοὺς ἡγεμόνας ἐκτάξαντας τὴν δύναμιν ἀπαριθμεῖν
 ἐκαστῷ τέργῳ. Οἱ δ', ὥσπερ ἔθος, ἀποκαλύψαν-
 50 τες τὰ ὅπλα θήκαις ἐσκευασμένα τέως κατὰφρακτοι
 προσήσαν καὶ τοὺς ἵππους ἄγοντες οἱ ἵππεῖς κεκοσμη-
 μένους. Ἐπὶ πλείστον δὲ τὰ πρὸ τῆς πόλεως ἀργύρω

foris autem eorum qui relictis metuebant. Atque magis
 magisque crescente numero Judæorum, illisque ex notitia
 angiportuum valde prævalentibus, et multos vulnerabant
 atque facto in eos impetu repellebant. Illi autem ex neces-
 sitate plus resistebant : non enim multis simul fugiendi
 copia per angustias muri patebat : parumque aberat quin
 omnes perempti fuissent qui irruerant, nisi Titus eis opem
 tulisset. Nam quum in extremis angiportuum sagittarios
 disposuisset, et ipse ubi plus erat multitudinis constitisset,
 missilibus hostes reprimebat, et cum eo Domitius Sabinus,
 qui virum fortem se in hac quoque pugna præstitit. Cæsar
 autem non destitit eos sagittis petere, Judæosque prohibere
 ne irruerent, donec omnes milites se subduxerant.

2. Romani quidem ita, post secundum murum captum,
 repulsi erant. Omnes vero in urbe bellicosos animos sustu-
 lerunt, et successu elati erant : neque Romanos in urbem
 irruere ausuros esse, neque se vinci posse si ad prælium
 irent, persuasum habentes. Nam cæcitatem eorum animis
 injiciebat Deus ob commissas atque delictas ; et neque cer-
 nebant quanto Romanis major illa quæ pulsa fuerat vis su-
 peresset, neque famem ipsis obrepentem. Adhuc enim ex
 malis publicis comedebant, et de sanguine civitatis bibe-
 bant. Boni autem jam dudum inopia laborabant, et rerum
 necessariorum penuria jam multi deficiebant : populi vero
 interitum seditiosi sibi in levamen cedere existimabant.
 Nam solos eos qui pacem aversarentur salvos esse vole-
 bant, quique vivere non optarent nisi ut bellum Romanis
 facerent : contrariam vero multitudinem ut supervacaneum
 onus consumi gaudebant. Atque ita quidem erga eos qui
 intus erant se gerebant : Romanos vero, qui iterum ingredi
 nitebantur, armati prohibebant, partemque muri dejectam
 corporibus muniebant. Per triduum quidem restiterunt
 valide dimicantes : quarto vero die Titum fortiter eos
 adortum non sustinuerunt, sed vi coacti rursus quo antea
 refugere. Ille autem, iterum muro politus, quantum ad
 septemtrionem quidem spectat statim diruit ; partis vero
 meridionalis turribus præsidio imposito, de tertio muro
 oppugnando cogitabat.

CAP. IX. (XXV.)

Quum autem ei visum esset obsidionem in breve tempus
 remittere, spatiumque ad deliberandum seditiosis dare, an
 aliquid ad deditionem facerent ex secundi muri demolitione,
 aut etiam famis metu (nec enim diu eis rapinas posse suffice-
 re), cessatione ut commodè cederet utebatur. Nam quum
 dies advenisset quo militibus oportebat alimenta distribui,
 jussit ducibus ut, copiis in loco hostibus conspicuo ordina-
 tis, pecuniam singulis numerarent. Illi autem, ut solebant,
 armis eductis ex involucris quibus antea abdita latebant,
 loricati procedunt, equitibus etiam equos ornatos ducenti-
 bus. Loca insuper suburbana per plurimum spatii argento

καὶ χρυσῶν περιελάμπετο, καὶ τῆς ὄψεως ἐκείνης οὐδὲν
οὔτε τοῖς σφετέρους ἐπιτερεπότερον οὔτε τοῖς πολεμίοις
παρέστη φοβερώτερον. Κατεπλήσθη γὰρ ἀφ' ὧν τῶν
τό τε ἀρχαῖον τεῖχος ἅπαν καὶ τοῦ ἱεροῦ τὸ βόρειον
5 κλίμα, τὰς τε οἰκίας μετὰς τὴν προκυπτόντων ὑπερι-
δεῖν, καὶ τῆς πόλεως οὐδὲν ὃ μὴ κακάλυπτο πλήθει
διεφάνετο. Κατάπληξις δὲ δεινὴ καὶ τοῖς τολμηροτά-
τοις ἐνέπεσε τὴν τε δύναμιν ἐπὶ τοῦτο πᾶσαν ὁρῶσι καὶ
τὸ κάλλος τῶν δ' ὅλων καὶ τὴν εὐταξίαν τῶν ἀνδρῶν,
10 δοκοῦσι τ' ἂν μοι πρὸς ἐκείνην οἱ στασιασταὶ μεταβα-
λέσθαι τὴν ὄψιν, εἰ μὴ δι' ὑπερβολὴν ὧν τὸν ὄψμον
ἔδρασαν κακῶν συγγνώμην παρὰ Ῥωμαίοις ἀπ' ἡλιπ-
ζον· ἀποκειμένους δὲ τοῦ μετὰ κολάσεως εἰ παύσαιτο,
πολὺ κρείττω τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ἡγοῦντο. Καὶ
15 τὸ χρεὼν δ' ἐκράτει τοὺς τε ἀναιτίους τοῖς αἰτίοις συνα-
πολέσθαι καὶ τῇ στάσει τὴν πόλιν.

β'. Τέσσαρσι μὲν οὖν ἡμέραις οἱ Ῥωμαῖοι καθ'
ἑκαστον τάγμα διέτελεσαν τὰς τροφὰς κομιζόμενοι.
Τῇ πέμπτῃ δὲ, ὡς οὐδὲν ἀπὸ τῆς παρὰ τῶν Ἰουδαίων
20 εἰρηνικῶν, διχῇ διελὼν τὰ τάγματα τίτος ἤρχετο χωμέ-
των κατὰ τὴν Ἀντωνίαν καὶ τὸ τοῦ Ἰωάννου μνη-
μεῖον, ταύτῃ μὲν τὴν ἄνω πόλιν αἰρήσειν ἐπινοῶν, τὸ
δὲ ἱερὸν κατὰ τὴν Ἀντωνίαν· τούτου γὰρ μὴ ληφθέν-
τος οὐδὲ τὸ ἄστυ κατέχειν ἀκίνδυνον ἦν. Πρὸς ἑκα-
25 τέρω δὲ μέρει οὗο ἡγείρετο χώματα, καθ' ἐν ἑκάστου
τάγματος. Καὶ τοὺς μὲν παρὰ τὸ μνημεῖον ἐργα-
ζομένους οἱ τε Ἰδουμαῖοι καὶ τὸ μετὰ τοῦ Σίμωνος
ὀπλιτικὸν εἶργον ἐπεκθέοντες, τοὺς δὲ πρὸ τῆς Ἀντω-
νίας οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην καὶ τὸ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος.
30 Ἐπλεονέκτου δ' οὐ κατὰ χεῖρα μόνον ἀφ' ὑψηλοτέρων
μαχόμενοι, καὶ τοῖς ὀργάνοις δ' ἤδη χρῆσθαι μεμαθη-
κότας· ἡ γὰρ καθ' ἡμέραν τριεὶ κατὰ μικρὸν ἔθρεψε
τὴν ἐμπειρίαν. Εἶχον δ' ὄξυβελεῖς μὲν τριακοσίους,
τεσσαράκοντα δὲ τῶν λιθοβόλων, δι' ὧν τὰ χώματα
35 τοῖς Ῥωμαίοις ἐπόλου δισηργότερα. Καίσαρ δὲ, σῶ-
ζεσθαι τε τὴν πόλιν καὶ ἀπολλυθῆαι εἰδὼς ἐαυτῷ,
ἅμα καὶ τῇ πολιρχίᾳ προσέκειτο, καὶ τοῦ παραινεῖν
Ἰουδαίους μετάνοιαν οὐκ ἡμέλει. Τοῖς δὲ ἐργοῖς ἀνέ-
μισγε συμβουλίαν, καὶ πολλὰς γινώσκων ἀνυστικώ-
40 τερον δ' ὅλων τὸν λόγον, αὐτοὺς τε σώζεσθαι παρεκάλει
παραδόντας τὴν πόλιν ἥδη παρελημμένην καὶ τὸν
Ἰωσήπον καθῆαι τῇ πατρίῳ γλώσσει διαλέγεσθαι, τάχα
ἐνδοῦναι πρὸς ἡμόφυλον δοκῶν αὐτοῦς.

(ΚΖ.) γ'. Οὗτος περιῶν τὸ τεῖχος καὶ πειρώμενος
45 ἐξωτέρω βέλους εἶναι καὶ ἐν ἐπηκόῳ, πολλὰ κατηντιβό-
λει· φείσασθαι μὲν ἐαυτῶν καὶ τοῦ δήμου, φείσασθαι
« δὲ καὶ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἱεροῦ, μὴδὲ γενέσθαι
« πρὸς ταῦτα τῶν ἀλλοφύλων ἀπαθεστέρους. Ῥω-
« μαῖους μὲν γε τοὺς μὴ μετέχοντας ἐντρέπεσθαι τὰ
50 « τῶν πολεμίων ἄγρια καὶ μέχρι νῦν τὰς χεῖρας ἐπέχειν,
« τοὺς δ' ἐντραφέντας αὐτοῖς καὶ περισωθῆι μόνους
« ἔχοντας ὀρμηθῆναι πρὸς ἀπώλειαν αὐτῶν. Ἡ μὲν
« τὰ καρτερώτερα μὲν αὐτῶν ὄρν τείχη πεπρωκότα,
« λειπόμενον δὲ τὸ τῶν ἐλατωκότων ἀσθενέστερον·

et auro circumquaque lucebant : illoque spectaculo nihil
aut suis jucundius erat, aut hostibus plus terroris afferebat.
Spectatoribus enim et vetera plena erant mœnia, et templi
regio septentrionalis, atque cernere erat domos prospicien-
tium referlas, omnemque civitatis partem multitudine ob-
sessam tectamque. Gravis autem consternatio etiam au-
dacissimos occupabat, quum copias omnes in locum unum
coactas viderent, et armorum pulchritudinem, bonumque
militum ordinem. Et mihi videntur seditiosi ista intuen-
do animos fuisse mutaturi, nisi malorum immanitate quæ in
populum commiserant, veniam sibi a Romanis datum iri
desperassent : imminente autem, si destitissent, morte cum
suppliciis, bello mori longe præstabilius esse ducebant.
Prævalebat etiam fatum, quod innocentes cum nocentibus
et civitatem cum seditiosis perire decreverat.

2. Et quadriduum quidem consumptum erat a Romanis,
dum singulis legionibus distribuunt annonam. Quinto
autem die, quum nihil de pace ageretur a Judeis, Titus,
legiones bifariam dispartitus, aggeres excitare cœpit, et
juxta Antoniam et ad Joannis monumentum : ista quidem
parte superiorem civitatem captam iri existimans, et per
Antoniam templum : nam nisi hoc captum esset, ne civi-
tatem quidem obtinere sine periculo erat. In utraque
igitur parte aggeres erigebantur, a singulis ordinibus sin-
guli. Et ad monumentum quidem operantes prohibebant
Idumæi Simonisque milites, incursus in eos facientes :
Antoniam vero aggredientibus molestiam facessabant
Joannis socii et zelotarum multitudo. Prævalebant autem,
non solum quia de superiori loco manibus pugnabant ;
verum etiam quia machinis jam uti didicerant : paulatim enim
usus quotidianus aluit peritiam. Habebant autem scorpiones
trecentos et ballistas quadraginta, quibus difficultatem af-
ferebant Romanis in aggeribus extruendis. Titus autem,
sibi et servari civitatem sciens et perditum iri, simul et
obsidioni acrius instabat et operam dabat ut Judæos ad
sententiam mutandam hortaretur. At factis consilium
admiscebat, quumque orationem sæpe armis efficaciorē
esse cognosceret, tam ipsos ut salvari vellent rogabat.
tradita sibi civitate quæ jam capta videretur, quam et Jo-
sephum submittebat, patria lingua verba facturum, fore
existimans ut hominis gentilis postulationi nonnihil forsā
concederent.

(XXVI.) 3. Hic muros circumiens, idque agens ut extra teli
jactum staret et in loco unde exaudiri posset, multis ora-
« bat ut sibi met ac populo parcerent, imo et patriæ et sano
« parcerent, neque in ea duriori essent animo, quam alie-
« nigenæ. Romanos quidem, illorum non participes, sa-
« cra hostium revereri, manusque suas hactenus cohi-
« bere : ipsos vero in his eductos, solosque ea si salva ma-
« neant habituros, ad eorum interitum incitari. Quin
« potius viderent muros quidem concidisse validiores, ex-
« pugnatis vero infirmiorē superesse : Romanorumque

« γιγνώσκειν δὲ τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν ἀνυπόστατον, καὶ
 « τὸ δουλεῖν τούτοις οὐκ ἀπείρατον αὐτοῖς. Εἰ γὰρ
 « δὴ καὶ πολεμεῖν ὑπὲρ ἐλευθερίας καλὸν, χρῆναι τὸ
 « πρῶτον τὸ δ' ἄπαξ ὑποπεσόντας καὶ μακροῖς εἶσαν-
 « τας χρόνους, ἔπειτα ἀποσεῖσθαι τὸν ζυγὸν, δυσθανα-
 « τῶντων, οὐ φιλελευθέρων εἶναι. Δεῖ μέντοι καὶ δε-
 « σπότας ἀδοξεῖν ταπεινότερους, οὐχ οἷς ὑπὸ χεῖρα τὰ
 « πάντα. Τί γὰρ Ῥωμαίους διαπεφευγῆναι, πλὴν εἰ
 « μὴ τι διὰ θάλλπος ἢ κρύος ἀχρηστον; μεταβῆναι δὲ
 10 « πρὸς αὐτοὺς πάντοθεν τὴν τύχην, καὶ κατὰ ἔθνος τὸν
 « Θεὸν ἡμεριάζοντα τὴν ἀρχὴν νῦν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας
 « εἶναι. Νόμον γε μὴν ὀρίσθαι καὶ παρὰ θηρσὶν ἰσχυρό-
 « τατον καὶ παρὰ ἀνθρώποις, εἰκεν τοῖς δυνατωτέροις,
 « καὶ τὸ κρατεῖν παρ' οἷς ἀκμή τῶν δπλων εἶναι. Διὰ
 15 « τοῦτο καὶ τοὺς προγόνους αὐτῶν, πολὺ καὶ ταῖς ψυ-
 « χαῖς καὶ τοῖς σώμασι, εἴ τι καὶ ταῖς ἀλλαῖς ἀφορ-
 « μαῖς ἀμείνους ὄντας, εἶξαι Ῥωμαίους, οὐκ ἂν, εἰ μὴ
 « τὸν Θεὸν ἥδεσαν σὺν αὐτοῖς, τοῦθ' ὑπομείναντας.
 « Αὐτοὺς δὲ τίτι καὶ πεποιθότας ἀντέχειν, ἐαλωκυίας
 20 « μὲν ἐκ πλείστου τῆς πόλεως ἡμερους, τῶν δ' ἔνδον,
 « εἰ καὶ τὰ τεῖχη παρέμενεν, ἀλώσεως χεῖρον διακει-
 « μένων; οὐ γὰρ λανθάνειν Ῥωμαίους τὸν ἐν τῇ πόλει
 « λιμὸν, ὃ νῦν μὲν τὸν δῆμον, μετ' οὐ πολὺ δὲ διαφθα-
 « ρήσεσθαι καὶ τοὺς μαχίμους. Εἰ γὰρ δὴ καὶ παύ-
 25 « σαιτο Ῥωμαῖοι τῆς πολιορκίας, μηδὲ ἐπεισιπτοῖεν
 « τῇ πόλει ξιφῆρεις, αὐτοῖς γε τὸν ἄμαχον πόλεμον ἐν-
 « δον παρακαθῆσθαι καθ' ἐκάστην ὥραν τρεφόμενον,
 « εἰ μὴ καὶ πρὸς τὸν λιμὸν ἄραι τὰ δπλα καὶ μάχεσθαι
 « δύναιντο, μόνον τε καὶ παθῶν ἐμπικρατεῖν. » Προσε-
 30 « τίθει δὲ « ὡς καλὸν πρὸ ἀνηκέστου συμφορᾶς μεταβα-
 « λῆσθαι καὶ πρὸς τὸ σωτήριον, ἕως ἔξεστι, βίψαι. Καὶ
 « γὰρ οὐδὲ μνησικακήσειν αὐτοῖς Ῥωμαίους τῶν γεγενη-
 « μένων, εἰ μὴ μέχρι τέλους ἀπαυθαδίσαιτο φύσει
 « τε γὰρ ἐν τῷ κρατεῖν ἡμέρους εἶναι καὶ πρὸ τῶν θυ-
 35 « μῶν θήσεσθαι τὸ συμφέρον. Τοῦτο δὲ εἶναι μήτε
 « τὴν πόλιν ἀνδρῶν κεκνήν μήτε τὴν χώραν ἔρημον
 « ἔχειν. Διὸ καὶ νῦν Καίσαρα βούλεσθαι δεξιὴν αὐτοῖς
 « παρασχεῖν. Οὐ γὰρ ἂν σῶσαι τίνα βίᾳ λαβὼν τὴν
 « πόλιν, καὶ μάλιστα μηδ' ἐν ἐσχάταις συμφοραῖς ὑπα-
 40 « κουσάντων παρακαλοῦντι. Τοῦ γε μὴν ταχέως τὸ
 « τρίτον τεῖχος ἀλώσεσθαι τὰ προεαλωκότες πίστιν εἴ-
 « ναι· κἀν ἄρρηκτον δὲ ἦ τὸ ἔρμα, τὸν λιμὸν ὑπὲρ
 « Ῥωμαίων αὐτοῖς μάχεσθαι. »

δ. Ταῦτα τὸν Ἰώσηπον παραινοῦντα πολλοὶ μὲν
 45 ἔσχωπον ἀπὸ τοῦ τεύχους, πολλοὶ δ' ἐβλασφήμουν,
 « ἐνιοὶ δὲ ἔβαλλον. Ὁ δὲ, ὡς ταῖς φανεραῖς οὐκ ἐπειθε
 « συμβουλαῖς, ἐπὶ τὰς ὁμοφύλους μετέβαινεν ἱστορίας,
 « ὡς δειλαιοὶ, βοῶν, καὶ τῶν ἰδίων ἀμνήμονες συμμάχων,
 « δπλοις καὶ χερσὶ πολεμεῖτε Ῥωμαῖοι; τίνα γὰρ
 50 « ἄλλον οὕτως ἐνικήσαμεν; πότε δὲ οὐ Θεὸς ὁ κτίσας,
 « ἂν ἀδικῶνται, Ἰουδαίων ἐκδικος; Οὐκ ἐπιστραφέντες
 « ὤψεσθε πόθεν ὁρμώμενοι μάχεσθε, καὶ πηλίκον ἐμιά-
 « νετε σύμμαχον; οὐκ ἀναμνήσεσθε πατέρων ἔργα
 « δαιμόνια, καὶ τὸν ἅγιον τόπον ἡλίκους ἡμῶν

« vires cognoscere sustineri non posse, hisque servire non
 « esse inexpertum Judæis. Quodsi pulchrum est pro
 « libertate bellare, id olim factum oportuit : at quum semel
 « succubitus est, multisque temporibus concessum impe-
 « perium, velle deinde excutere jugum, male perire cupien-
 « tium est, non libertatem amantium. Debere autem dedi-
 « gnari dominos humiliores, non quorum in potestate
 « sint omnia. Quid enim Romanos effugisse, nisi quod
 « propter æstus aut frigora nulli esset usui? imo vero
 « ad eos transisse undique fortunam, Deumque, per
 « singulas nationes imperium circumagentem, nunc in Italia
 « esse. Ceterum tam feris bestiis quam hominibus legem
 « præfinitam esse validissimam, potentioribus cedere;
 « eosque penes victoriam esse apud quos summa vis ar-
 « morum. Idcirco etiam majores ipsorum, qui et animis
 « et corporibus, aliisque insuper subsidiis longe ipsis
 « præstiterint, cessisse Romanis : quod sane nunquam per-
 « pessi fuissent, nisi Deum ab illis stare compertum ha-
 « buissent. Ipsos vero qua re fretos resistere? quum maxima
 « quidem ex parte capta sit urbs; inclusos autem, etiamsi
 « muros integros habeant, pejore esse in conditione, quam
 « si excidium passi fuissent. Haud enim latere Romanos,
 « qua fame laboret civitas, et nunc quidem consumi popu-
 « lum, brevique fore ut bellatores etiam intereant. Nam
 « etsi Romani ab obsidione desisterent, minimeque strictis
 « gladiis in urbem irrumperent, ipsis tamen bellum insupe-
 « rabile intus assidere, quod horis singulis ingravescat, nisi
 « contra famem quoque arma sumere et pugnare, solique
 « etiam mala superare possent. » Tum adiciebat « bonum
 « esse, antequam insanabilis evadat calamitas, sententiam
 « mutare, et, dum liceat, ad salutare consilium ferri. Nec
 « enim in ipsos ante factorum causa infestos vindictæque
 « cupidus fore Romanos, nisi ad extremum in eadem
 « pervicacia duraverint : natura enim eos in victoriis
 « mansuetos esse, sueque iracundiæ prælatores esse
 « quod utile sit et expediat. Id autem esse, ut neque
 « urbem viris vacuum, neque regionem habeant desertam.
 « Idcirco nunc etiam velle Cæsarem dextram ipsis dare. Nec
 « enim cuiquam salutem daturum si vi ceperit civitatem,
 « præsertim quum in extremis calamitatibus ei ipsos roganti
 « non paruerint. Porro brevi tertium quoque murum ca-
 « ptum iri, priores qui capti sint fidem facere : et si inex-
 « pugnabile foret munimentum, famem pro Romanis
 « adversus ipsos pugnaturam. »

4. Josephum, dum ista suaderet, multi quidem e muro
 irridebant, multi vero maledictis excipiebant, nonnulli
 etiam jaculis appelebant. Ille autem, quum consiliis palam
 datis minime eos moveret, ad popularium historias transi-
 bat, « o miseri, vociferans, vestrorumque auxiliatorum
 « immemores, armis et manibus cum Romanis bellum
 « geritis? quemnam alium hoc modo vicimus? quando
 « autem non Deus conditor Judæorum præstat se vindi-
 « cem, si injuriam patiantur? Nonne conversi respicietis,
 « unde impetu facto pugnatis, quantumque auxiliatorem
 « violastis? nonne in memoriam revocabitis parentum
 « opera divina, atque locum hunc sanctum, quantosque

« πάλαι πολεμίους καθείλεν; Ἐγὼ μὲν φρίττω τὰ ἔργα
 • τοῦ Θεοῦ λέγων εἰς ἀναβίους ἀκοάς· ἀκούετε δ' ὁμοῦς,
 « ἵνα γνῶτε μὴ μόνον Ῥωμαίοις πολεμοῦντες, ἀλλὰ καὶ
 « τῷ Θεῷ. Βασιλεὺς δὲ τότε Νεχαὼς Αἰγυπτίων (ὁ δ'
 6 « αὐτὸς ἐκαλεῖτο καὶ Φαραώ) μυρία χειρὶ καταβάς ἤρ-
 « πασε Σάρραν βασιλίδαν, τοῦ γένους ἡμῶν τὴν μητέρα.
 « Τί οὖν ὁ ταύτης ἀνὴρ Ἀβράαμος, προπάτωρ δὲ ἡμέ-
 « τερος; ἄρα τὸν ὕβριστὴν ἡμύνατο τοῖς ὅπλοις, καί-
 « τοι ὀκτωκαίδεκα μὲν καὶ τριακοσίους ὑπάρχους ἔχων,
 10 « δύναιμι δ' ὑφ' ἐκάστῳ τούτων ἀπειρον, ἢ αὐτοὺς
 « μὲν ἐρημίαν ἡγήσατο μὴ συμπαρόντος Θεοῦ, καθά-
 « ρως δ' ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς δὴ νῦν ἐμιάνατε ἡ-
 « ρον ὁμοῖς, τὸν ἀνίκητον αὐτῷ βοηθὸν ἐστρατολόγησεν;
 « οὐ μετὰ μίαν ἐσπέραν ἄχραντος μὲν αὐτῷ ἡ βασι-
 15 « λισσα ἀνεπέμφθη πρὸς τὸν ἄνδρα, προσκυνῶν δὲ τὸν
 « ὑφ' ἡμῶν αἰμαχθέντα χώρον ὁμοφύλῳ φόνῳ, καὶ τρέ-
 « μων ἀπὸ τῶν ἐν νυκτὶ φαντασμάτων, ἐφευγεν ὁ Αἰ-
 « γύπιος, ἀργύρῳ δὲ καὶ χρυσῷ τοὺς θεοφίλους Ἑ-
 « βραίους ἐδώρησατο; Σιγῇ ἢ εἰπῶν τὴν εἰς Αἴγυπτον
 20 « μετοικίαν τῶν πατέρων, οἱ τυραννοῦμενοι καὶ βασι-
 « λεῦσιν ἀλλοφύλοις ὑποπεπτωκότες τετρακοσίοις ἔτεσι,
 « παρὸν ὅπλοις ἀμύνασθαι καὶ χερσὶ, σφᾶς αὐτοὺς
 « ἐπέτρεψαν τῷ Θεῷ; Τίς οὐκ οἶδε τὴν ἐκ παντὸς θηρίου
 « καταπλησθεῖσαν Αἴγυπτον καὶ πάσῃ φθορεῖσαν νόσῳ,
 25 « τὴν ἄκαρπον γῆν, τὸν ἐπιλείποντα Νεῖλον, τὰς ἐπαλ-
 « λήλους δέκα πληγὰς, τοὺς διὰ ταῦτα μετὰ φρουρᾶς
 « προπεμπομένους πατέρας ἡμῶν, ἀναιμάκτους, ἀκιν-
 « δύνους, οὓς ὁ Θεὸς ἐαυτῷ νεωκόρους ἤγεν; Ἀλλὰ τὴν
 « ὑπ' Ἀσσυρίων ἀρπαγεῖσαν ἁγίαν ἡμῖν λάρνακα οὐκ
 30 « ἐστέναι μὲν ἡ Παλαιστίνη καὶ Δαγὼν τὸ ζῶανον,
 « ἐστέναι δὲ πᾶν τὸ τῶν ἀρπασαμένων ἔθνος, σηπό-
 « μνοι δὲ τὰ κρυπτά τοῦ σώματος, καὶ δι' αὐτῶν τὰ
 « σπλάγχνα μετὰ τῶν σιτίων καταφέροντες, χερσὶ ταῖς
 « ληισαμέναις ἀνεκόμισαν, κυμβάλων καὶ τυμπάνων
 35 « ἤχῳ, καὶ πᾶσι μεικτῆρείοις ἱλασκόμενοι τὸ ἅγιον;
 « Θεὸς ἦν ὁ ταῦτα πατράσιν ἡμετέροις στρατηγῶν, ὅτι
 « τὰς χεῖρας καὶ τὰ ὅπλα παρέντες αὐτῷ κρίναι τὸ
 « ἔργον ἐπέτρεψαν. Βασιλεὺς Ἀσσυρίων Σαναχηρίμ
 « ὅτε πᾶσαν τὴν Ἀσίαν ἐπισυρόμενος τήνδε περιεστρα-
 40 « τοπεδεύσατο τὴν πόλιν, ἄρα χερσὶν ἀνθρωπίναις
 « ἔπεισεν; οὐχ αἱ μὲν ἀπὸ τῶν ὅπλων ἡρεμοῦσαι ἐν
 « προσευχαῖς ἦσαν, ἄγγελος δὲ τοῦ Θεοῦ μετ' αὐτῶν
 « τὴν ἀπειρον στρατιὰν ἐλυμήνατο, καὶ μεθ' ἡμέραν
 « ἀναστὰς ὁ Ἀσσύριος ὀκτωκαίδεκα μυριάδας ἐπὶ πεν-
 45 « τακισχιλίοις νεκρῶν ἡῆρε, μετὰ δὲ τῶν καταλειπομέ-
 « νων ἀνόπλους καὶ μὴ διώκοντας Ἑβραίους ἐφευγεν;
 « Ἰστε δὲ καὶ τὴν ἐν Βαβυλῶνι δουλείαν, ἐνθα μετανά-
 « στης ὢν ὁ λαὸς ἔτεσιν ἐβδομήκοντα οὐ πρότερον εἰς
 « ἐλευθερίαν ἀνεχάιτισεν ἡ Κῦρον τοῦτο χάρισθαι τῷ
 50 « Θεῷ. Προὔπεμψθησαν γοῦν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ πάλιν
 « τὸν αὐτῶν σύμμαχον ἐνεωκόρου. Καθόλου δ' εἰ-
 « πεῖν, οὐκ ἔστιν ὅτι κατώρθωσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τοῖς
 « ὅπλοις, ἢ δίχρα τούτων διήμαρτον ἐπιτρέψαντες τῷ
 « Θεῷ. Μένοντες μὲν γὰρ κατὰ χώραν ἐνίκων ὡς ἐδὲ

« hostes olim nobis e medio sustulit? Ego autem horresco
 « referens facta Dei auditoribus indignis : verumtamen
 « audite, ut cognoscatis non solum cum Romanis vos,
 « sed etiam cum Deo bellum gerere. Nechao, qui tum rex
 « erat Ægyptiorum, idemque Pharaon vocabatur, cum in-
 « finita manu descendit, reginamque Sarram nostri generis
 « matrem rapuit. Quid igitur vir ejus Abraamus, proavus
 « noster? num injuriæ auctorem ultus est armis, qui tre-
 « centos et octodecim præfectos habebat, quorum singulis
 « infinita parebat multitudo, an ipsos pro nihilo esse du-
 « xit, si ei præsens non adesset Deus, puris vero ma-
 « nibus ad hunc locum protensis quem vos inquinastis,
 « invictum sibi auxiliatorem ad militiam legit? nonne
 « secunda quidem vespera incorrupta remissa est regina ad
 « maritum; Ægyptius autem, adorans quem vos gentili
 « cæde cruentastis locum, et nocturnis visis expavectus,
 « aufugit, quum Judæos Deo dilectos auro et argento donas-
 « set? Silebo an dicam patrum migrationem in Ægyptum,
 « qui, annos quadringentos tyrannis ac regibus alienigenis
 « subditi, cum armis et manibus ab illis vindicari potuis-
 « sent, semetipsos Deo permiserunt? Quis nescit Ægyptum
 « feris variis repletam, diversisque morbis ad interitum
 « usque vexatam, terram nullos fructus edentem, Nilum-
 « que aqua defectum, et continuas decem plagas, et ob ista
 « parentes nostros cum præsidio deductos, sine sanguine,
 « sine periculo, quos Deus sibi in ædituos ducebat? Nonne
 « arcam quidem nostram sacram, Assyriorum vi nefaria
 « raptam, genuit Palæstina et Dagon simulacrum, genuit-
 « que univerea illorum qui eam rapnerant natio, podicibus-
 « que procidentibus ac per eos visceribus cum cibo delapsis,
 « ipsis quæ rapuerant manibus reportarunt, cymbalorum et
 « tympanorum sonitu et variis placationibus sacrum expian-
 « tes? Deus erat cujus ducta ista pro patribus nostris gere-
 « bantur, propterea quod, omissis armis ac manibus, ejus
 « judicio rem permiserint. Assyriorum rex Senacherim,
 « quum Asiam universam secum duceret et hanc urbem
 « exercitu cinxisset, num manibus hominum cecidit? nonne
 « istæ ab armis quiescentes in sacrariis erant, et angelus
 « Dei una nocte infinitum delevit exercitum, posteroque die
 « ubi surrexit Assyrius, centum et octoginta quinque millia
 « reperit mortuorum, et cum reliquis Hebræos inermes nec
 « persequentes fugiebat? Nostis etiam servitium in Baby-
 « lone, ubi annos septuaginta populus in exsilio agens, non
 « prius libertatem recuperavit, quam Cyrus hoc ipsum Dei
 « in gratiam concederet. Ab eo ntiq̃ue deducti erant, ite-
 « rumque auxiliatori suo facti erant æditui. Denique nihil
 « memorari potest, quod armis patres nostri prospere ges-
 « serint, aut sine armis non impetraverint Deo permissa
 « potestate. Domi quippe manentes, victoria ab illis stabat,

« καὶ τῷ χριτῇ, μαχόμενοι δὲ ἔπταισαν αἰ· τοῦτο
 « μὲν, ἡνίκα βασιλεὺς Βαβυλωνίων ἐπολιόρκει ταύτην
 « τὴν πόλιν, συμβαλὼν Σεδεκίας ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς
 « παρὰ τὰς Ἱερεμίου προφητείας, αὐτὸς τε ἐάλω καὶ
 5 « τὸ ἄστυ μετὰ τοῦ ναοῦ κατασκαπτόμενον εἶδε· καίτοι
 « πόσω μετριώτερος ὁ μὲν βασιλεὺς ἐκείνος τῶν ὑμε-
 « τέρων ἡγεμόνων ἦν, ὁ δὲ ὑπ' αὐτὸν λαὸς ὑμῶν βοῶντα
 « γοῦν τὸν Ἱερεμίαν ὡς ἀπέχθοντο μὲν τῷ Θεῷ διὰ
 « τὰς εἰς αὐτὸν πλημμελείας, ἀλώσονται δ' εἰ μὴ
 10 « παραδοῖεν τὴν πόλιν, οὐθ' ὁ βασιλεὺς οὐθ' ὁ δῆμος
 « ἀνείλεν. Ἄλλ' ὑμεῖς (ἵνα ἐάσω τάνδον, οὐ γὰρ ἐρ-
 « μηνεῦσαι δυναίμην τὰς παρανομίας ὑμῶν ἀξίως)
 « ἐμὲ τὸν παρακαλοῦντα πρὸς σωτηρίαν ὑμᾶς βλασφη-
 « μεῖτε, καὶ βάλλετε, παροξυνόμενοι πρὸς τὰς ὑπομνή-
 15 « σεις τῶν ἁμαρτημάτων, καὶ μὴδὲ τοὺς λόγους φέρον-
 « τες ὧν τάργα δρᾶτε καθ' ἡμέραν. Τοῦτο δὲ ἡνίκα,
 « Ἀντιόχου τοῦ κληθέντος Ἐπιφανοῦς προσκαθεζο-
 « μένου τῇ πόλει, πολλὰ πρὸς τὸ θεῖον ἐξυδρικότος, οἱ
 « πρόγονοι μετὰ τῶν σπλιν προῆλθον, αὐτοὶ μὲν ἀπε-
 20 « σφάγαντες ἐν τῇ μάχῃ, διηρπάγη δὲ τὸ ἄστυ τοῖς
 « πολεμίοις, ἡρημώθη δ' ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ τὸ
 « ἄγιον. Καὶ τί δεῖ τὰλλα λέγειν; ἀλλὰ Ῥωμαίους
 « τίς ἐστρατολόγησε κατὰ τοῦ ἔθνους; οὐχ ἡ τῶν ἐπι-
 « χωρίων ἀσέβεια; Πόθεν δ' ἡρξάμεθα δουλείας; ἄρ'
 25 « οὐχὶ ἐκ στάσεως τῶν προγόνων, ὅτε ἡ Ἀριστοβούλου
 « καὶ Ὑρκανοῦ μανία καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους ἔρις Πομ-
 « πηθίων ἐπήγαγε τῇ πόλει καὶ Ῥωμαίοις ὑπέταξεν ὁ Θεὸς
 « τοὺς οὐκ ἀξίους ἐλευθερίας; τρισὶ γοῦν μηνσὶ πολιορκη-
 « θέντες ἑαυτοὺς παρέδωκαν, οὔτε ἁμαρτόντες εἰς τὰ ἅγια
 30 « καὶ τοὺς νόμους ἡλίκα ὑμεῖς καὶ πολὺ μείζοντες ἀφρο-
 « μαῖς πρὸς τὸν πόλεμον χρώμενοι. Τὸ δὲ Ἀντιγό-
 « νου τέλος τοῦ Ἀριστοβούλου παιδὸς οὐκ ἴσμεν; οὐ
 « βασιλεύοντος ὁ Θεὸς ἀλώσει πάλιν τὸν λαὸν ἡλαυνε
 « πλημμελοῦντα· καὶ Ἡρώδης μὲν δ' Ἀντιπάτρου
 35 « Σόσσιον, Σόσσιος δὲ Ῥωμαίων στρατιὰν ἤγαγε·
 « περισχεθέντες δ' ἐπὶ μῆνας ἕξ ἐπολιορκούντο, μέγχι
 « δίκας τῶν ἁμαρτιῶν δόντες ἐάλωσαν καὶ διηρπάγη
 « τοῖς πολεμίοις ἡ πόλις. Οὕτως οὐδέποτε τῷ ἔθνει
 « τὰ ὅπλα δέδοται. Τῷ δὲ πολεμίσθαι καὶ τὸ ἀλώ-
 40 « σεσθαι πάντως πρόσεστι. Δεῖ γάρ, οἶμαι, τοὺς
 « χωρίων ἄγιον νεμομένους ἐπιτρέπειν πάντα τῷ Θεῷ
 « δικάζειν καὶ καταφρονεῖν τότε χειρὸς ἀνθρωπίνης,
 « ὅτε αὐτοὶ πειθουσι τὸν ἄνω δικαστήν. Ὑμῖν δὲ
 « τί τῶν εὐλογηθέντων ὑπὸ τοῦ νομοθέτου πέπρακται;
 45 « τί δὲ τῶν ὑπ' ἐκείνου κατηραμένων παραλείπεται;
 « πόσω δὲ ἐστὲ τῶν τάχιον ἀλόντων ἀσεβέστεροι; οὐ
 « τὰ χρυστὰ μὲν τῶν ἁμαρτημάτων ἠδοξήκατε, χλο-
 « πὰς λέγω καὶ ἐνέδρας καὶ μοιχείας, ἀρπαγαῖς δ'
 « ἐρίζετε καὶ φόνοις, καὶ ξένας καινοτομεῖτε κακίας
 50 « ὁδοὺς; ἐκδοχεῖον δὲ πάντων τὸ ἱερὸν γέγονε, καὶ
 « χερσὶν Ἑμφυλίοις ὁ θεὸς μεμάναι χῶρος, ὃν καὶ
 « Ῥωμαῖοι πόρρωθεν προσεκύουν, πολλὰ τῶν ἰδίων
 « ἐθῶν παραλύοντες εἰς τὸν ἡμέτερον νόμον. Ἐἴτα
 « ἐπὶ τούτοις τὸν ἀσεβηθέντα σύμμαχον προσδοκᾶτε;

JOSEPHUS. II.

« prout iudici videbatur; pugnatumque euntes semper de
 « spe deciderunt: partim quidem, quum, rege Babyloniorum
 « hanc urbem obsidente, Sedecias rex noster, contra
 « Hieremiam vaticinationem cum eo congressus, et ipse
 « captus est, et civitatem templumque vidit excindi:
 « quanquam ille rex quanto vestris ducibus, ejusque po-
 « pulus vobis erat moderatior! siquidem Hieremiam, vo-
 « ciferantem Deo quidem invisos esse propter delicta in
 « eum commissa, captum autem iri nisi traderent civita-
 « tem, neque rex neque populus interfecit. Sed vos (ut
 « intus gesta prætermittam, non enim digne possum ini-
 « quitates vestras exponere) mihi, qui vobis salutem sua-
 « deam, maledicitis, tellisque me petitis, irritati quod vos
 « vestrorum peccatorum commonefaciam, nec ea dici ferre
 « potestis quæ re ipsa quotidie facitis. Partim vero quum,
 « Antiocho, cognomine Epiphane, qui multis contumeliis
 « numen affecerat, obsidione urbem urgente, majores no-
 « stri armati progressi, ipsi quidem in pugna perempti sunt,
 « insuper vero et urbs ab hostibus direpta est, et sacrarium
 « per triennium et sex menses desolatum. Et quorsum
 « cetera memorem? At Romanos quis contra gentem ad
 « militiam excitavit? nonne indigenarum impietas? Unde au-
 « tem servire cœpimus? nonne a seditione majorum, quando
 « Aristobuli et Hyrcani furor atque inter se contentio Pom-
 « peium in urbem induxit, et libertate indignos Romanis
 « subjecit Deus? Hinc tres menses obsessi sese tradide-
 « runt, quum nihil tale quale vos in sanctum legesque deli-
 « querant, et multo majoribus ad bellum subsidii uteban-
 « tur. Antigoni autem filii Aristobuli exitum nonne scimus?
 « quo regnum obtinente Deus iterum captivitate persequen-
 « tur populum delinquentem. Et Herodes quidem Antipatri
 « filius Sossium et Sossius Romanum adduxit exercitum.
 « ac circumdati per sex menses obsidebantur, tandemque pro
 « peccatis dato supplicio capti sunt et ab hostibus direpta
 « est civitas. Ita nunquam genti concessum est ut armis rem
 « gererent. Verum oppugnatio sine dubio post se trahit
 « excidium. Oportet ergo, ut opinor, sacri loci possessores
 « Deo permittere de omnibus iudicium, manusque tunc
 « humanas contemnere, quando ipsi superno iudici persua-
 « serint. Vos autem quid ex iis quæ legis conditor com-
 « probavit fecistis? quidve illorum quæ reprobavit præter-
 « misistis? quantum autem illos qui cito excidium passi
 « sunt impietate superatis? nonne occulta dedignati
 « estis peccata, furta scilicet insidiasque et adulteria? sed
 « rapinarum et cædium certamen instituitis, novasque ma-
 « leficiorum vias excogitatis? Sanctum vero templum
 « factum est omnium receptaculum, et indigenarum mani-
 « bus inquinatus est locus sacer, quem Romani e longinquo
 « adorabant, multa per legem nostram de suis moribus
 « derogantes. Atque post hæc eum, in quem impii fuistis,
 « auxiliatorem expectatis? Perquam sane digni estis sup-

« Πάνυ γοῦν ἐστὲ δίκαιοι ἰκέται, καὶ χερσὶ καθααῖς
 « τὸν βοηθὸν ὑμῶν παρακαλεῖτε. Τοιαύταις δ βασι-
 « λεὺς ὑμῶν ἰκέτευσεν ἐπὶ τὸν Ἀσσύριον, ὅτε τὸν μέγαν
 « ἐκείνον στρατὸν μὲνυκτὶ κατέστρωσεν ὁ Θεός. Ὅμοια
 5 « δὲ τῇ Ἀσσυρίῳ Ῥωμαῖοι δρωσιν, ἵνα καὶ ἄμυναν
 « ὑμεῖς ὁμοίαν ἐλπίσητε. Οὐχ ὁ μὲν χρήματα παρὰ τοῦ
 « βασιλέως ὑμῶν λαδὼν ἐφ' ᾧ μὴ πορθήσῃ τὴν πόλιν
 « κατέβη παρὰ τοὺς δροκοὺς ἐμπρῆσαι τὸν ναόν; Ῥω-
 « μαῖοι δὲ τὸν συνήθη δασμὸν αἰτοῦσιν, ὃν οἱ πατέρες
 10 « ἡμῶν τοῖς ἐκείνων πατράσι παρέσχον· καὶ τούτου
 « τυχόντες οὔτε πορθοῦσι τὴν πόλιν, οὔτε ψάουσιν τῶν
 « ἁγίων. Διδόσαι δ' ἡμῖν τάλλα, γενεάς τε ἐλευθέρας
 « καὶ κτήσεις τὰς ἑαυτῶν νέμεσθαι, καὶ τοὺς ἱερούς
 « νόμους σώζουσι. Μανία δὲ τὸν Θεὸν προσδοκᾶν
 15 « ἐπὶ δικαίοις ὅς ἐπ' ἀδίκους ἐφάνη· καὶ παραγρημα
 « δ' ἀμύνειν οἶδεν ὅταν δέῃ. Τοὺς γοῦν Ἀσσυρίους
 « κατὰ νύκτα τὴν πρώτην παραστρατοπεδευσάμενους
 « ἔκλασεν· ὥστε εἰ καὶ τὴν ἡμετέραν γενεὰν ἔλευ-
 « θερίας, ἢ Ῥωμαῖους κολάσεως ἀξίους ἔκρινε, κἂν
 20 « παραγρημα καθάπερ τοὺς Ἀσσυρίους ἐνέσκηψεν, ὅτε
 « τοῦ ἔθνους ἤπτετο Πομπήιος, ὅτε μετ' αὐτὸν ἀνῆλ-
 « θεν Σόσιος, ὅτε Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὴν Γαλιλαίαν·
 « τὰ τελευταῖα νῦν, ὅτε ἐγγίγει Τίτος τῇ πόλει. Καί-
 « τοι Μάγνος μὲν καὶ Σόσιος πρὸς τῷ μὴδὲν παθεῖν
 25 « καὶ ἀνὰ κράτος ἔλαβον τὴν πόλιν, Οὐεσπασιανὸς δ'
 « ἐκ τοῦ πρὸς ἡμᾶς πολέμου καὶ βασιλείας ἤρξατο.
 « Τίτῳ μὲν γὰρ καὶ πηγαὶ πλουσιώτεροι βέουσιν, αἱ
 « ξηρανθεῖσαι πρότερον ὑμῖν. Πρὸ γοῦν τῆς αὐτοῦ
 « παρουσίας τὴν τε Σιλωὰμ ἐπιλιποῦσαν ἴστε καὶ τὰς
 30 « ἔξω τοῦ ἁστεως ἀπάσας, ὥστε πρὸς ἀμφορεῖς ὠνεῖ-
 « σθαι τὸ ὕδωρ· τὸ δὲ νῦν οὕτω πληθύουσι τοῖς πόλε-
 « μοις ὑμῶν ὥς μὴ μόνον αὐτοῖς καὶ κτήνεσιν, ἀλλὰ
 « καὶ κήποις διαρκεῖν. Τό γε μὴν τέρας τοῦτο πε-
 « πείρασθε καὶ πρότερον ἐφ' ᾧ ἀλώσει τῆς πόλεως γ-
 35 « γεννημένον, ὅθ' ὁ προειρημένος Βαβυλώνιος ἐπεστρά-
 « τευσεν, ὃς τὴν τε πόλιν ἐλὼν ἐνέπρησε καὶ τὸν ναόν,
 « οὐδὲν, οἶμαι, τῶν τότε ἡσεθηκότων τηλικούτου ἡλίκᾳ
 « ὑμεῖς ὥστε ἐγωγε πεφευγέναι μὲν ἐκ τῶν ἁγίων
 « οἶμαι τὸ θεῖον, ἐστάναι δὲ παρ' οἷς πολεμεῖτε νῦν.
 40 « Ἄλλ' ἀνὴρ μὲν ἀγαθὸς οἰκίαν ἀσελγῇ φεύζεται καὶ
 « τοὺς ἐν αὐτῇ συγχῆσαι, τὸν δὲ Θεὸν ἐτι πείθεσθε τοῖς
 « ὑμετέροις κακοῖς παραμένειν, ὃς τὰ τε κρυπτὰ πάντα
 « ἐφορᾷ καὶ τῶν σιγωμένων ἀκούει; τί δὲ σιγᾶται παρ'
 « ὑμῖν, ἢ τί κρύπτεται, τί δ' οὐχὶ καὶ τοῖς ἐχθροῖς φα-
 45 « νερόν γέγονε; πομπεύετε γὰρ παρανομοῦντες, καὶ
 « καθ' ἡμέραν ἐρίζετε τίς χερῶν γένηται, τῆς ἀδικίας
 « ὥσπερ ἀρετῆς ἐπίδειξιν ποιούμενοι. Καταλείπεται
 « δὲ ὁμοῦς ἐτι σωτηρίας ὁδός, ἐὰν θέλητε, καὶ τὸ θεῖον
 « εὐδιάλλακτον ἐξομολογούμενοι καὶ μετανοοῦσιν. Ὡ-
 50 « σιδήρειοι, ρίψατε τὰς ναυοπλάς, λάβετε ἤδη κατε-
 « ρειπομένης αἰδῶ πατρίδος, ἐπιστράφητε, καὶ θεάσασθε
 « τὸ κάλλος ἧς προδίδετε, οἷον ἄστν, οἷον ἱερὸν, ὅσων
 « ἔθνων δῶρα. Ἐπὶ ταῦτα τίς ὁδηγεῖ φλόγας; ταῦτα
 « τίς μηκέτι εἶναι θέλει; καὶ τί σώζεσθαι τούτων ἀξιώ-

« plices, purisque manibus adiutorem vestrum obsecratis!
 « Talibus rex noster supplicavit adversus Assyrium, quum
 « magnum illum exercitum Deus una nocte prostravit. Si-
 « milia vero Assyrii Romani perpetrant, ut etiam vos simi-
 « lem ultionem speretis. Nonne ille quidem, ab rege no-
 « stro accepta pecunia ut vastitati parceret civitatis, ne-
 « glecto iurejurando ad incendium templi descendit?
 « Romani vero solemne poscunt tributum, quod parentes
 « nostri eorum parentibus pendebant: Et si hoc impetra-
 « verint, non illis in animo est vastare civitatem, neque
 « sancta omnino tangere. Concedunt autem nobis præter
 « cetera familias liberas, et possessiones quosque suas te-
 « nere sacrasque leges salvas manere patiuntur. Insania est
 « profecto sperare Deum talem circa justos fore, qualis
 « injustis apparuit: præsertim qui statim ulcisci noverit
 « quum oportet. Ita sane ab Assyriis prima nocte, qua
 « castra civitati admoverant, pœnas repetivit. adeo ut si
 « nostram quoque progeniem libertate aut Romanos pœna
 « dignos judicaret, confestim in eos sicut in Assyrios inva-
 « sisset, quum genti manus intulit Pompeius, quum post
 « illum Sossius ascendit, quum Vespasianus Galilæam va-
 « stavit: denique nunc quum Titus civitati appropinquavit.
 « Sed neque Magnus neque Sossius quicquam passi sunt,
 « imo civitatem victoria ceperunt, Vespasianus autem ex
 « bello quod nobiscum gessit etiam imperium adeptus est.
 « Quin Tito fontes nunc uberiores profuunt, qui prius
 « vobis aruerant. Quippe ante ejus adventum scitis et
 « Siloam et omnes extra civitatem fontes adeo defecisse,
 « ut per amphoras aqua emeretur: nunc vero ita ho-
 « stibus nostris crescunt, ut non modo ipsis et jumentis
 « ipsorum, sed et hortis sufficiant. Ceterum hujus prodi-
 « gii et ante periculum factum est in excidio civitatis,
 « quando prædictus Babylonius expeditione suscepta et
 « urbem in potestatem suam redegit et templum incendit;
 « quamvis, ut opinor, nihil tunc illi tam impie fecerint,
 « quam vos, adeo ut Deum ipsam loca sancta reliquiasse
 « putaverim, hisque nunc adesse in quos bellum geri-
 « tis. At bonus quidem vir domum flagitiosam fugiet et
 « domesticos oderit: Deum vero adhuc cum sceleribus
 « vestris manere arbitramini, qui omnia etiam occulta
 « cernit, quæque silentio teguntur audit? quid autem
 « apud vos tacetur, quidve celatur, quidve non et inimi-
 « cis patefactum est? ex sceleribus enim vestris trium-
 « phos agitis, inque dies singulos quis pejor sit con-
 « tenditis, nequitiam pro virtute ad spectandum propo-
 « nentes. Verumtamen adhuc reliqua est ad salutem via,
 « si velitis; et Deus facile cum illis in gratiam redibit qui
 « confitentur et resipiscunt. O ferrei, arma projicite,
 « pudeat vos patriæ jam dirutæ! convertite oculos, et
 « aspiciate ejus quam proditis pulchritudinem, quale oppi-
 « dum, quale templum, quam multarum gentium munera!
 « His quis primus admovet flammam? hæc quis jam non
 « esse desiderat? Et quid hisce magis servari mercatur? o

« τερον; ἀτεγκτοι καὶ λίθων ἀπαθέστεροι. Καὶ εἰ μὴ
 « ταῦτα γνησίους ὀμμασι βλέπετε, γενεὰς γοῦν ὑμετέρας
 « οἰκτεῖρατε, καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἑκάστῃ ἔστω τέκνα
 « καὶ γυνὴ καὶ γονεῖς, ὅς ἀναλώσει μετὰ μικρὸν
 5 « ἢ λιμὸς ἢ πόλεμος. Οἶδα δτι μοι συγκινδυνεύει
 « μήτηρ καὶ γυνὴ καὶ γένος οὐκ ἄσημον, καὶ πάλαι
 « λαμπρὸς οἶκος, καὶ τάχα δοκῶ διὰ ταῦτα συμβου-
 « λεύειν. Ἀποκτείνετε αὐτοὺς, λάβετε μισθὸν τῆς
 « ἑαυτῶν σωτηρίας τοῦμὸν αἷμα· καὶ γὰρ ὠνήσκειν ἔτοι-
 10 « μος, εἰ μετ' ἐμὲ σωφρονεῖν μέλλετε. »

ΚΕΦ. Ι'.

Τοιαῦτα τοῦ Ἰωσήπου μετὰ δακρύων ἐμφοῶντος,
 οἱ στασιασταὶ μὲν οὔτε ἐνέδοσαν οὔτε ἀσφαλῇ τὴν με-
 ταβολὴν ἔκρινον, ὁ δὲ δῆμος ἐκινήθη πρὸς αὐτομολίαν.
 Καὶ οἱ μὲν τὰς κτήσεις ἐλαχίστους πωλοῦντες, οἱ δὲ τὰ
 15 πολυτελέστερα τῶν κειμηλίων, τοὺς μὲν χρυσοὺς, ὡς
 μὴ φωραθεῖεν ὑπὸ τῶν ληστῶν, κατέπινον, ἔπειτα
 πρὸς τοὺς Ῥωμαίους διαδιδράσκοντες, ὁπότε κατενέ-
 γκαγεν, εὐπόρουσαν πρὸς αὐτούς. Διηφεί γὰρ τοὺς
 πολλοὺς ὁ Τίτος εἰς τὴν χώραν, ὅπου βούλοιο ἔκα-
 20 στας· καὶ τοῦτο αὐτοὺς μάλλον πρὸς αὐτομολίαν πα-
 ρεχάλει, τῶν μὲν εἰσὼν κακῶν στερησομένων, μὴ δου-
 λεύσοντας δὲ Ῥωμαίοις. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην
 καὶ τὸν Σίμωνα περιεφύλαττον τὰς τούτων ἐξόδους
 πλέον ἢ τὰς Ῥωμαίων εἰσόδους, καὶ σκιάν τις ὑπο-
 25 νοίας παρασχών μόνον εὐθὺς ἀπεσφάττετο.

(ΚΖ'.) β'. Τοῖς γε μὴν εὐπόροις καὶ τὸ μένειν πρὸς
 ἀπώλειαν ἴσον ἦν· προφάσει γὰρ αὐτομολίας ἀνηρεῖτό τις
 διὰ τὴν οὐσίαν. Τῷ λιμῷ δὲ ἡ ἀπόνοια τῶν στασια-
 στῶν συνήκμαζε, καὶ καθ' ἡμέραν ἀμφοτέρω προσεζε-
 30 καίετο τὰ δεινὰ. Φανερόν μὲν γὰρ οὐδαμοῦ σῖτος ἦν,
 ἐπεισιπηδῶντες δὲ διηρεῦνων τὰς οἰκίας· ἐπειθ' εὐρόντες
 μὲν ὡς ἀρνησάμενους ἤκιζοντο, μὴ εὐρόντες δὲ ὡς ἐπι-
 μελέστερον κρύψαντας ἐβασάνιζον. Τεκμηρίον δὲ τοῦ
 τε ἔχειν καὶ μὴ τὰ σώματα τῶν ἀθλῶν. Ὡς οἱ μὲν
 35 ἔτι συνεστῶτες εὐπορεῖν τροφῆς ἐδόκουν, οἱ τυχόμενοι
 δὲ ἤδη παραδεδούοντο· καὶ κτείνειν ἀλογον ἐδόκει τοὺς
 ὑπ' ἐνδείας τεθνηξομένους αὐτίκα. Πολλοὶ δὲ λάθρα
 τὰς κτήσεις ἐνὸς ἀντηλλάξαντο μέτρου, πυρῶν μὲν, εἰ
 πλουσιώτεροι τυγχάνοιεν ὄντες, οἱ δὲ πενέστεροι κρι-
 40 θῆς· ἔπειτα κατακλείοντες ἑαυτοὺς εἰς τὰ μυχαίτατα
 τῶν οἰκιῶν τινὲς μὲν ὑπ' ἄκρας ἐνδείας ἀνέργαστον τὸν
 σίτον ἡσθιον, οἱ δὲ ἔπεσσαν ὡς ἡ τε ἀνάγκη καὶ τὸ δέος
 παρήγει. Καὶ τράπεζα μὲν οὐδαμοῦ παρτίθετο, τοῦ
 δὲ πυρὸς ἐφέλκοντες ἔτ' ὡμὰ τὰ σιτία διήρπαζον.

γ'. Ἐλεεινὴ δ' ἦν ἡ τροφή καὶ δακρύων ἄξιος ἡ θεά,
 τῶν μὲν δυνατωτέρων πλεονεκτούντων, τῶν δὲ ἀσθενῶν
 ὀδυρομένων. Πάντων μὲν δὴ παθὼν ὑπερίσταται λι-
 μὸς, οὐδὲν δ' οὕτως ἀπόλλυσιν ὡς αἰδῶ· τὸ γὰρ ἄλλως
 ἐντροπῆς ἄξιον ἐν τούτῳ καταφρονεῖται. Ἰυναῖκες
 50 γοῦν ἀνδρῶν καὶ παῖδες πατῶν, καὶ τὸ οἰκτρότατον
 μητέρες νηπίων ἐξήρπαζον ἐξ αὐτῶν τῶν στομάτων τὰς
 τροφάς, καὶ τῶν φιλτάτων ἐν χερσὶ μαραινομένων οὐκ

« duri et minore quam lapides sensu praediti! Et si haec non
 « integris oculis cernitis, saltem familiarum vestrarum
 « miseremini, et in conspectu cujusque sistantur filii et con-
 « juges et parentes, quos brevi aut bellum aut fames absu-
 « met. Probe novi quod una cum ceteris periclitabitur mihi
 « mater, et conjux, et familia non ignobilis, domusque olim
 « inclita: et fortasse idcirco existimer hujusmodi consilium
 « dare. Interficite illos; accipite mercedem salutis vestrae
 « sanguinem meum: et ipse mori paratus sum, si me mor-
 « tuo prudentiores estis saturi. »

CAP. X. (XXVI.)

Talia cum lacrimis vociferante Josepho, seditiosi quidem
 neque animos flexerunt, neque tutam mutationem fore judi-
 carunt; populus vero ad transfugium commotus est. Et alii
 quidem possessiones suas vilissimo pretio vendentes, alii
 vero res suas pretiosiores, aureos, ne latrones eos deprehen-
 derent, deglutiebant: Quum vero ad Romanos elapsi fuis-
 sent, exonerato ventre satis habebant ad ea quibus opus erat.
 Titus enim plerosque per regionem, quo quisque vellet,
 dimittebat: idque magis eos ad transfugium incitabat, quod
 et intestinis malis carebant, nec Romanis servituri essent.
 Qui vero cum Joanne et Simone erant, horum exitus magis
 quam Romanorum ingressus cavebant: et qui vel umbram
 tantum suspicionis dedisset, statim jugulabatur.

(XXVII.) 2. Ceterum ditioribus quidem manere perinde
 exitiosum erat: nam propter divitias necabantur, quasi trans-
 fugere ad hostes voluissent. Simul autem cum fame cre-
 scebat furor seditiosorum: et utrumque malum magis ac
 magis quotidie ingravescebat. Et palam quidem nullum
 ullibi frumentum erat, sed irruentes scrutabantur domos:
 dein si quidem reperissent, eos tanquam se habere negas-
 sent, crudeliter verberabant; si vero nihil invenissent, quasi
 diligentius occultassent, tormentis excruciabant. Porro an
 cibos haberent necne, indicio erant corpora miserorum.
 Quorum qui adhuc firma erant valetudine, eos alimentorum
 copia abundare censebant: qui vero jam contabescerent
 eos missos faciebant; atque a ratione alienum videbatur
 homines jam prae inedia morituros interficere. Multi vero
 clam facultates suas uno frumenti quidem, si divites essent,
 sin pauperes, hordei modio permutabant: deinde in intimos
 aedium recessus sese abdentes nonnulli quidem famis ultima
 necessitate adacti fruges nondum molitas comedebant: alii
 vero panem conficiebant, prout necessitas metusque sua-
 debat. Et mensa quidem nullibi apponebatur, sed crudos
 adhuc cibos ex igne ad sese attrahebant et diripiebant.

3. Miserabilis porro erat alimonia, et dignum lacrimis
 spectaculum: quum valentiores quidem plus justo haberent,
 infirmiores vero vicem suam dolerent. Omnes quidem ani-
 mi affectus longe superat fames, nullum vero aequè evertit
 ac verecundiam: nam quicquid altius dignum est reveren-
 tia, in fame contemnitur. Siquidem uxores viris, et filii
 parentibus, et, quod maxime miserabile erat, matres infan-
 tibus cibum ex ipso ore rapiebant: et marcescentibus inter

ἦν φειδῶ τοὺς τοῦ ζῆν ἀφελέσθαι σταλαγμούς· τοιαῦτα
 δ' ἐσθιόντες ὁμοῦ οὐ διελάνθανον· πανταχοῦ δ' ἐφί-
 σταντο οἱ στασιασται καὶ τούτων ταῖς ἀρπαγαῖς. Ὅπό-
 τε γὰρ κατίδοιεν ἀποκεκλεισμένην οἰκίαν, σημείον ἦν
 5 τοῦτο τοὺς ἔνδον προσφέρεισθαι τροφήν· εὐθέως δ' ἐξαρά-
 ξαντες τὰς θύρας εἰσεπήδων καὶ μόνον οὐκ ἐκ τῶν φα-
 ρύγγων ἀναθλίβοντες τὰς ἀκόλους ἀνέφερον. Ἐτύπον-
 το δὲ γέροντες ἀντεχόμενοι τῶν σιτίων, καὶ κόμης
 ἐσπαράττοντο γυναῖκες συγκαλύπτουσαι τὰ ἐν χερσίν.
 11 Οὐδὲ τις ἦν οἶκος πολιῶς ἢ νηπίων, ἀλλὰ συνεπαίρου-
 ντες τὰ παῖδιά τῶν ψωμῶν ἐκχερέμαμένα κατέσειον εἰς
 ἔδαφος. Τοῖς δὲ φθάσαι τὴν εἰσδρομὴν αὐτῶν καὶ
 προκαταπιῶσι τὸ ἀρπαγησόμενον ὡς ἀδικηθέντες ἦσαν
 ὠμότεροι. Δεινὰς δὲ βασάνους ὁδοὺς ἐπενόουν πρὸς
 16 ἔρευναν τροφῆς, ὁρόοις μὲν ἐμφράττοντες τοῖς ἀθλίοις
 τοὺς τῶν αἰδοίων πόρους, ῥάβδοις δ' ὀξείαις ἀναπείρου-
 ντες τὰς ἑβρας. Τὰ φρικτὰ δὲ καὶ ἀκοαῖς ἐπασχέ τις
 εἰς ἐξομολόγησιν ἑνὸς ἄρτου καὶ ἵνα μὴνύσῃ δράκμα μίαν
 κεκρυμμένην ἀλφίτων. Οἱ βασανισταὶ δ' οὐκ ἐπείνουν
 20 (καὶ γὰρ ἤττον ἂν ὦμον ἦν τὸ μετ' ἀνάγκης), γυμνά-
 ζοντες δὲ τὴν ἀπόνοιαν καὶ προπαρασκευάζοντες αὐτοῖς
 εἰς τὰς ἐξῆς ἡμέρας ἐφόδια. Τοῖς δ' ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων
 φρουρὰν νύκτωρ ἐξεπύσασιν ἐπὶ λαγάνων συλλογὴν
 ἀγρίων καὶ πόας ὑπαντῶντες, ὅτε ἤδη διαπεφευγέναι
 25 τοὺς πολεμίους ἔδοκουν, ἀφῆραζον τὰ κομισθέντα· καὶ
 πολλὰκις ἱκετεύοντων, καὶ τὸ φρικτὸν ἐπικαλουμένων
 ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μεταδοῦναι τὴν μέρος αὐτοῖς ὥν κινδυ-
 νεύσαντες ἤνεγκαν, οὐδ' ὅτι οὖν μετέδοσαν· ἀγαπητὸν δ'
 ἦν τὸ μὴ καὶ προσαπολέσθαι σεσυλημένον.
 30 Ἐ. Οἱ μὲν δὲ ταπεινότεροι τοιαῦτα πρὸς τῶν δορυ-
 φόρων ἐπάσχον· οἱ δὲ ἐν ἀξιώματι καὶ πλούτῳ πρὸς τοὺς
 τυράννους ἀνήγοντο. Τούτων οἱ μὲν ἐπιβουλὰς ψευδεῖς
 ἐγκαλούμενοι διεφθείροντο, οἱ δὲ ὡς προδιδοῖεν Ῥω-
 μαίοις τὴν πόλιν. Τὸ δὲ ἐτοιμώτατον ἦν μηνυτὴς τις
 35 ὑποδλητὸς ὡς αὐτομολεῖν διεγνωκὼτων. Ὁ δὲ ὑπὸ
 Σίμωνος γυμνωθεὶς πρὸς Ἰωάννην ἀνεπέμπετο, καὶ
 τὴν ὑπὸ Ἰωάννου σεσυλημένων ὁ Σίμων μετελάμβαν-
 εν· ἀντιπρούπινον δ' ἀλλήλοις τὸ αἶμα τῶν δημοτῶν
 καὶ τὰ πτώματα τῶν ἀθλίων διεμερίζοντο. Καὶ τοῦ
 40 μὲν κρατεῖν στάσις ἦν ἐν ἀμφοτέροις, τῶν δὲ ἀσεβημά-
 των ὁμόνοια. Καὶ γὰρ ὁ μὴ μεταδιδούς ἐκ τῶν ἁλλο-
 τριῶν κακῶν θατέρῳ μονοτρόπως ἔδοκει πονηρὸς, καὶ
 ὁ μὴ μεταλαβὼν ὡς ἀγαθοῦ τινας ἡλγει τὸν νοσησμένον
 τῆς ὁμότητος.
 46 ε'. Καθ' ἕκαστον μὲν οὖν ἐπεξίεναι τὴν παρανομίαν
 αὐτῶν ἀδύνατον, συνελόντα δ' εἰπεῖν, μήτε πόλιν ἄλλην
 τοιαῦτα πεπονθέναι, μήτε γενεὰν ἐξ αἰῶνος γεγονέναι
 κακίας γονιμωτέραν, οἳ γε τελευταῖον καὶ τὸ γένος
 ἐφαύλιζον τῶν Ἑβραίων, ὡς ἤττον ἀσεβεῖς δοκοῖεν
 50 πρὸς ἁλλοτρίους· ἐξωμολογήσαντο δ' ὅπερ ἦσαν εἶναι
 δοῦλοι καὶ σύγκλυδες καὶ νόθα τοῦ ἔθνους φθάρματα.
 Τὴν μὲν γε πόλιν ἀνέτρεψαν αὐτοὶ, Ῥωμαίους δὲ ἀκον-
 τας ἠνάγκασαν ἐπιγραφῆσαι συκυθροπῶ κατορθώματι,
 καὶ μόνον οὐχ εἰλκυσαν ἐπὶ τὸν ναὸν βραδύνον τὸ πῦρ.

manus carissimis vitales guttas adimere non pigebat. Hu-
 jusmodi autem cibos dum caperent, latere tamen non
 poterant : ubique seditiosi vel horum praeda ac rapinis
 imminabant. Nam ubicunque clausam domum conspice-
 rent, eos qui intus essent cibum sumere hoc indicio suspi-
 cabantur : statimque effractis foribus irruerant, et prope
 ex ipsis faucibus expressa ciborum frusta revocabant. Va-
 pulabant senes qui escam mordicus tenebant : et capillis
 raptabantur mulieres, occultantes ea quae in manibus erant.
 Nulla canorum, nulla infantiae miseratio erat : sed raptus in
 sublime parvulos, cum ipsis quibus penduli inhærebant
 buccellis, solo allidebant. Si qui vero incursum eorum
 praevenissent, idque quod ipsi rapturi erant deglutire occu-
 passent, eos inhumanus tractabant quasi injuriam ab iis
 accepissent. Porro dira tormentorum genera excogitabant
 ad pervestigandum alimentum, miseris pudendorum qui-
 dem meatus ervis obturantes, podicem vero praecutis su-
 dibus transfigentes. Utque panem unum se habere quis
 fateretur, aut pugillum farinae occultum indicaret, ea perfe-
 rebant quae vel ipso auditu horrorem incutiebant. Interim
 tortores ipsi penuria minime laborabant (minus enim cru-
 dele visum fuisset, si necessitate adacti talia perpetrassent),
 sed id agebant, ut audaciam suam huiusmodi exercitatione
 confirmarent, et commeatum sibi in multos dies compara-
 rent. At si qui noctu usque ad stationes Romanorum ere-
 pserant agrestium olerum et herbarum colligendarum cau-
 sa, occurrentes iis, qui se jam hostium manus effugisse
 credebant, quicquid attulerant diripiebant : multumque
 supplicantibus et per tremendum Dei nomen obsecrantibus
 ut partem eorum, quae cum vitae periculo attulerint, sibi
 concederent, nihil prorsus impertierunt, gratandumque
 erat, si spoliati non etiam necarentur.

4. Ejusmodi quidem mala humiliores a satellitibus patie-
 bantur : ad tyrannos vero honoratiores et divites perduce-
 bantur. Quorum alii insidiarum falso accusati occidebantur,
 alii quasi vellent Romanis prodere civitatem. Praesentissi-
 mum autem erat, indice aliquo uti subornato, qui diceret
 illis decretum esse transfugium. Si quem vero Simon expi-
 lasset, is ad Joannem remittebatur, et quem Joannes expi-
 lasset, eum Simon excipiebat : sibi bique invicem propinabant
 sanguinem popularium, miserorumque cadavera partiebantur.
 Et dominandi quidem causa inter utrosque erat dissen-
 sio, scelerum vero concordia. Nam qui ex alienis malis
 partem alteri, sibi vindicans totum, non dedisset, modo
 singulari nequam videbatur : et qui non accepisset, dole-
 bat, non secus ac si boni aliquid desiderasset, sibi abfuisse
 crudelitatis partem.

5. Et sigillatim quidem iniquitates eorum commemorare
 impossibile, illud autem breviter dici potest, neque aliam
 urbem talia perpressam esse, neque hominum genus ab omni
 aeo sceleratius exstittisse : quippe postremo etiam genti Ju-
 daeorum maledicebant, ut minus impii viderentur in alienos ;
 confessi autem sunt, id quod erant, se et servos esse et
 convenas, gentisque foetus spurios et per abortum editos.
 Civitatem quidem ipsi everterunt : Romanos autem invitos
 coegerunt sibi adscribere tristem adeo victoriam, ignem-
 que tardius in templum venientem propemodum traxere.

Ἀμάλει καίόμενον ἐκ τῆς ἄνω πόλεως ἀρπώντες οὔτε ἤλθσαν οὔτε ἐδάκρυσαν, ἀλλὰ ταῦτα τὰ πάθη παρὰ Ῥωμαίοις ἡρέθη. Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ χώραν ὑστερον μετὰ ἀποδείξεως τῶν πραγμάτων ἐροῦμεν.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

6 Τίτω δὲ τὰ μὲν χώματα προῦκοπτε, καίτοι πολλὰ κακουμένων ἀπὸ τοῦ τείχους τῶν στρατιωτῶν. Πέμψας δ' αὐτὸς μοῖραν τῶν ἱππέων ἐκέλευσε τοὺς κατὰ τὰς φάραγγας ἐπὶ συγκομιδῇ τροφῆς ἐξιόντας ἐνεδρεῦναι. Ἦσαν δὲ τινες μὲν καὶ τῶν μαχητῶν οὐκ ἐτι διαρκού-
10 μενοι ταῖς ἀρπαγαῖς, τὸ δὲ πλεόν ἐκ τοῦ δήμου πένητες, οὓς αὐτομολεῖν ἀπέτρεπε τὸ περὶ τῶν οἰκείων δέος· οὔτε γὰρ λήσασθαι τοὺς στασιαστὰς ἤλπιζον μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων διαδιδράσκοντες, καὶ καταλιπεῖν ταῦτα τοῖς λησταῖς οὐχ ὑπέμενον ὑπὲρ αὐτῶν σφαγῆσθ-
15 μενα. Τολμηροὺς δὲ πρὸς τὰς ἐξόδους ὁ λιμὸς ἐποίει, καὶ κατελείπετο λαυθάνοντας εἰς τοὺς πολεμίους ἀλίσσεσθαι. Λαμβανόμενοι δὲ κατ' ἀνάγκην ἡμύνοντο δέει τῆς κολάσεως, καὶ μετὰ μάχην ἱκετεύειν ἄωρον ἐδόκει. Μαστιγούμενοι δὲ καὶ προδασανιζόμενοι τοῦ
20 θανάτου πᾶσαν αἰκίαν, ἀνεσταυροῦντο τοῦ τείχους ἀντικρύ. Τίτω μὲν οὖν οἰκτρὸν τὸ πάθος κατεφαίνετο, πεντακοσίων ἐκάστης ἡμέρας, ἔστι δ' ὅτε καὶ πλειόνων ἀλίσκομένων, οὔτε δὲ τοὺς βία ληθθέντας ἀφ᾿ ἑνὶ ἀσφαλές, καὶ φυλάττειν τοσοῦτους φρουρὰν τῶν φυλαζάντων
25 ἑώρα· τὸ γὰρ μὲν πλεόν οὐκ ἐκώλυε, τάχ' ἂν ἐνδοῦναι πρὸς τὴν ὄψιν ἐλπίσας αὐτοὺς, εἰ μὴ παραδοῖεν ὅμοια πεισισμένους. Προσῆλθον δ' οἱ στρατιῶται δι' ὀργὴν καὶ μίσος τοὺς ἀλόντας, ἄλλον ἄλλω σχήματι πρὸς χλεύην, καὶ διὰ τὸ πλῆθος χώρα τε ἐνέλειπε τοῖς σταυ-
30 ροῖς καὶ σταυροῖς τοῖς σώμασιν.
β'. Οἱ στασιασταὶ δὲ τοσοῦτον ἀπεδέξαντο τοῦ μεταβαλέσθαι πρὸς τὸ πάθος, ὥστε καὶ τούναντιον αὐτοὶ σφίσασθαι πρὸς τὸ λοιπὸν πλῆθος. Σύροντες γὰρ τοὺς τῶν αὐτομόλων οἰκείους ἐπὶ τὸ τεῖχος, καὶ τῶν δημο-
35 τῶν τοὺς ἐπὶ πίστιν ὥρμημένους, οἳ πάσχουσιν οἱ Ῥωμαίοις προσφεύγοντες ἐπεδείκνυσαν, καὶ τοὺς κεκρατημένους ἰκέτας ἔλεγον, οὐκ αἰχμαλώτους. Τοῦτο πολλοὺς τῶν αὐτομολεῖν ὥρμημένων, μέχρι τᾶλθές ἐγνώσθη, κατέσχευεν εἶσω. Ἐνιοὶ δὲ καὶ παραχρῆμα διέδραν
40 ὡς ἐπὶ βέβαιον τιμωρίαν, ἀνάπαυσιν ἡγούμενοι τὸν ἐκ τῶν πολεμίων θάνατον ἐν λιμοῦ συγκρίσει. Πολλοὺς δὲ καὶ χειροκοπῆσαι κελεύσας Τίτος τῶν ἐαλωκότων, ὡς μὴ δοκοῖεν αὐτόμολοι καὶ πιστεύοντο διὰ τὴν συμφορὰν, εἰσέπειμψε πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Σίμωνα,
45 « νῦν γὰρ ἤδη παύσασθαι παραινῶν, καὶ μὴ πρὸς ἀνά-
« ρεσιν τῆς πόλεως αὐτὸν βιάζεσθαι, κερδῆσαι δ' ἐκ τῆς
« ἐν ὑστάτοις μεταμελείας τὰς τε αὐτῶν ψυχὰς καὶ τη-
« λικαύτην πατρίδα καὶ ναὸν ἀκοινώνητον ἄλλοις. »
Περὶ οὖν δὲ τὰ χώματα τοὺς ἐργαζομένους θύμα κατή-
50 πειγεν, ὡς οὐκ εἰς μακρὰν ἀκολουθήσων ἐργοῖς τῇ λό-
γῳ. Πρὸς ταῦτα αὐτὸν τε ἐβλάσφημον ἀπὸ τοῦ τεί-
χους Καίσαρα καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ, « καὶ τοῦ μὲν

Profecto quum ex superiore civitate illud ardere viderent, neque doluere neque illacrimavero, sed Romanis ista accidisse compertum est. Et suo quidem in loco ista posterius dicemus cum singularum rerum documentis.

CAP. XI. (XXVIII.)

Interea Tito quidem aggeres promovebantur, quamvis milites de muris valde affligerentur. Ipse vero, parte equitatus missa, jussit per valles ad cibum comportandum exeuntibus insidias tendi. Erant autem in his nonnulli quidem bellicosorum rapinis haud contenti; majore vero ex parte pauperes plebei, quos metus de necessariis suis a transfugio deterrebat: neque enim fore sperabant ut clam seditosos cum conjugibus ac liberis diffugerent; eosque latronibus relinquere, vice sua jugulandos, non sustinebant. Audaciores autem faciebat ad exeundum fames: restabatque ut occulto egressi versus hostes ab iis caperentur. Deprehensi autem ex necessitate repugnabant metu supplicii: et post pugnam supplicare intempestivum videbatur. Itaque verberati et ante mortem modis omnibus excruciiati, pro mœnibus suffigebantur crucibus. Et Tito quidem miseranda videbatur ea calamitas, quum Judæi in dies singulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperentur: sed neque vi captos dimittere tutum erat, tantamque adservare multitudinem custodum videbat esse custodiam; maxime vero eos crucifigi non prohibebat, ut qui sperarit ipsos ad eum conspectum forsân deditionem facere, quasi similia passuros nisi se dederent. Milites autem ex ira aut odio cruci affigebant captos, modis quidem diversis ludibrii causa, et propter multitudinem spatium crucibus deerat, et corporibus cruces.

2. Tantum vero aberat ut seditiosi ad calamitatem istam animos mutarent, ut contrarium plane ad reliquam multitudinem simularint. Transfugarum enim necessariis ad muros pertractis, illisque e popularibus qui ad Romanorum fidem fugere properarint, qualia paterentur ii qui ad Romanos confugerent ostenderunt; et qui comprehensi tenebantur non captivos esse, sed supplices, dicebant. Hoc multos transfugæ cupientium, donec verum cognosceretur, intra muros continebat. Nonnulli autem statim discurrerunt quasi ad verum supplicium; mortem ab hostibus illatam, si cum fame conferatur, requiem esse ducentes. Quumque multis captivorum Titus manus amputari jussisset, ut transfugæ minime viderentur, crederenturque propter calamitatem, eos ad Joannem et Simonem remisit, « saltem
« nunc desinerent admonens, neve ipsum ad urbis excidium
« compellerent, animisque tandem mutatis lucrarentur et
« propriam vitam, et patriam tantam, et templum quod
« cum aliis communicari non debeat. » Simul autem aggeres circumeundo operarios urgebat, veluti factis verba non multo post sequuturus. Ad hæc in muris stantes et ipsi Cæsari et patri ejus maledicebant, « mortemque se conte-

« θανάτου καταφρονεῖν ἐβόων· ἡρῆσθαι γὰρ αὐτὸν πρὸ
 « δουλείας καλῶς ἐργάσεσθαι δ' ὅσα ἂν δύνωνται κακὰ
 « Ῥωμαίους ἕως ἐμπνέωσι, πατρίδος δ' οὐ μέλειν τοῖς
 « ὡς αὐτὸς φησιν ἀπολουμένοις, καὶ ναοῦ ἀμείνων τού-
 6 « του τῷ Θεῷ τὸν κόσμον εἶναι. Σωθήσεσθαι γὰρ μὴν
 « καὶ τοῦτον ὑπὸ τοῦ κατοικοῦντος, ὃν καὶ αὐτοὶ σύμ-
 « μαχὸν ἔχοντες πᾶσαν χλευάζειν ἀπειλὴν ὑστεροῦσαν
 « ἔργων· τὸ γὰρ τέλος εἶναι τοῦ Θεοῦ. » Τοιαῦτα ταῖς
 λοιδορίαις ἀναμίσγοντες ἐκεκράγεσαν.

10 (ΚΘ.) γ'. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ ὁ Ἐπιφανὴς Ἀντίοχος πα-
 ρῆν, ἄλλους τε ὀπλίτας συχνοὺς ἔχων καὶ περὶ αὐτὸν στί-
 φος Μακεδόνων καλούμενον, ἡλικίας πάντας, ὑψηλοὺς,
 ὀλίγον ὑπὲρ ἀντίπαιδας, τὸν Μακεδονικὸν τρόπον ὠπλι-
 σμένους τε καὶ πεπαιδευμένους, ὅθεν καὶ τὴν ἐπικλησιν
 15 εἶχον, ὑστεροῦντες οἱ πολλοὶ τοῦ γένους. Εὐδαιμονί-
 σαι γὰρ μάλιστα τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις βασιλείων τὸν
 Κομμαγηνὸν συνέβη πρὶν γεύσασθαι μεταβολῆς· ἀπέ-
 φηνε δὲ κακείνος ἐπὶ γῆρας ὡς οὐδένα γοῇ λέγειν πρὸ
 θανάτου μακάριον. Ἄλλ' ὃ γὰρ παῖς ἀκμάζοντος αὐτοῦ
 20 τῆνικαῦτα παρὼν θαυμάζειν ἔφασκε, τί δήποτε Ῥωμαῖοι
 κατοικοῦντες προσείναι τῷ τείχει. Πολεμιστὴς δὲ τις
 αὐτὸς ἦν καὶ φύσει παράβολος, κατὰ τε τὴν ἀλκὴν το-
 σοῦτος ὡς ὀλίγῳ τὴν τολμὰν διαμαρτάνειν. Μειδιά-
 σαντος δὲ τοῦ Τίτου καὶ « κοινὸς ὁ πόνος » εἰπόντος, ὡς
 25 εἶχεν ὥρμησεν ὁ Ἀντίοχος μετὰ τῶν Μακεδόνων πρὸς
 τὸ τεῖχος. Αὐτὸς μὲν οὖν εἰς τὴν ἰσχὺν καὶ κατ' ἐμπει-
 ρίαν ἐφυλάττετο τὰ τῶν Ἰουδαίων βέλη, τοξέων εἰς
 αὐτοὺς, τὰ μεिरάκια δ' αὐτῷ συνεντρίβει πάντα, πλὴν
 ὀλίγων. Διὰ γὰρ αἰδῶ τῆς ὑποσχέσεως προσεφιλονεῖ-
 30 κει μαχόμενα, καὶ τέλος ἀνεχώρουσαν τραυματίαι πολλοί,
 συνοοῦντες ὅτι καὶ τοῖς ἀληθῶς Μακεδόσιν, εἰ μέλλοιεν
 κρατεῖν, δέοι τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης.

(Λ') δ'. Τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀρξαμένοις δωδεκάτῃ μη-
 νὸς Ἀρτεμισίου συνετελέσθη τὰ χώματα μόλις ἐνάτῃ καὶ
 35 εἰκάδι, ταῖς ἐπτακαίδεκα συνεχῶς πονουμένων ἡμέραις.
 Μέγιστα γὰρ ἐχώσθη τὰ τέσσαρα, καὶ θάτερον μὲν τὸ
 ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν ὑπὸ τοῦ πέμπτου τάγματος ἐβλήθη
 κατὰ μέσον τῆς Στρουθίου καλουμένης κολουμβή-
 40 θρας, τὸ δὲ ἕτερον ὑπὸ τοῦ δωδεκάτου διεστῶτος ὅσον
 εἰς πῆχεις εἴκοσι. Τῷ δεκάτῳ δὲ τάγματι, διέ-
 χοντι πολὺ τούτων, κατὰ βόρειον κλίμα τὸ ἔργον ἦν καὶ
 κολουμβήθραν Ἀμύγδαλον προσαγορευομένην· τούτου δὲ
 τὰ πεντεκαίδεκατον ἀπὸ τριάκοντα πηγῶν ἐχόννῃ κατὰ
 τὸ τοῦ ἀρχιερέως μνημεῖον. Προσαγομένην δ' ἦδη
 45 τῶν ὀργάνων ὃ μὲν Ἰωάννης ἐνδοθεν ὑπορύξας τὸ κατὰ
 τὴν Ἀντωνίαν μέχρι τῶν χωμάτων διάστημα, καὶ δια-
 λαβὼν σταυροῖς τοὺς ὑπονόμους ἀνακρήμνησι τὰ ἔργα.
 Πίσση δὲ καὶ ἀσφάλτῳ διακεχρισμένην ὕλην εἰσκομίσας
 ἐνίησι πῦρ, καὶ τῶν σταυρῶν ὑποκαέντων ἥ τε διωρυξ
 50 ἐνέδωκεν ἀθρόα καὶ μετὰ μεγίστου φόβου κατεσείσθη τὰ
 σώματα εἰς αὐτήν. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον μετὰ τοῦ κοι-
 νιορτοῦ καπνὸς ἤγειρετο βαθὺς, πνιγόμενον τῷ πτώματι
 τοῦ πυρός· τῆς δὲ θλιβούσης ὕλης διαβιβρωσχομένης
 ἤδη φανερὰ φλόξ ἐρρήγγυτο. Καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐκ-

« mnere clamabant, (eam quippe se servituti recte præferre,
 « et mala quæcumque possint Romanis illaturos esse dum
 « spirent, ipsique non curæ esse patriam, ut ipse dicat, per-
 « ituris, mundumque Deo esse templum hoc præstantius.
 « Ceterum hoc ipsum ab eo servatum iri qui illud incole-
 « ret, quem et ipsos auxiliatorem habentes minas omnes
 « deridere facta desiderantes : rerum enim eventum penes
 « Deum esse. » Hujusmodi dicta conviciis admista vocifera-
 bantur.

(XXIX.) 3. Interea autem et Antiochus Epiphanes aderat,
 aliosque multos milites secum habens et circa ipsum cater-
 vam quæ Macedonum appellabatur; omnes ejusdem ætatis,
 proceros, et ex ephebis paullum modo egressos, Macedonum
 more armatos et in re militari exercitos, unde etiam nomen
 habebant, qui tamen plerique famam gentis æquare non
 poterant. Omnium enim regum qui Romanis parebant
 felicissimum Commagenum fieri contigit, priusquam for-
 tuna mutaretur : ostendit autem et ille in senecta ætate,
 neminem ante obitum beatum dici oportere. Ceterum
 filius ejus, qui eo adhuc vigente tunc forte aderat, se mi-
 rari aiebat, quidnam esset cur Romani muros adire cuncta-
 rentur. Erat enim bellator ipse, naturaque factus ad
 audendum, tantusque viribus ut non multum peccaret au-
 daclia. Quum vero Titus ad hoc subrisisset, laboremque
 communem esse dixisset, ita ut erat se cum Macedonibus
 proripuit Antiochus, et in muros impetum fecit. Et ipse
 quidem pro viribus suis ac peritia cavebat tela Judæorum.
 dum illos jaculis peteret : fere autem omnes ejus adolescen-
 tes attriti erant. Promissa enim reveriti certatim in pugna
 perseverabant, et ad extremum multi sauci recesserunt,
 secum cogitantes, etiam veris Macedonibus, si vellent vin-
 cere, opus esse fortuna Alexandri.

(XXX.) 4. Quum autem Romani duodecimo mensis Arte-
 misii die aggeres inchoassent, vix eos vigesimo nono per-
 fecerunt, septemdecim illis diebus operi sine intermissione
 impensis. Quattuor enim maximi surrexerant, et alter qui-
 dem ad Antoniam a quinta legione jactus erat contra mediam
 piscinam quæ Struthia vocatur : alius vero a duodecima
 legione inde circiter viginti cubitos distante. At decima
 legio, quæ ab his longe aberat, in operibus ad regionem
 septemtrionalem occupata erat et ad piscinam quæ Amygda-
 lon appellatur : inde vero quasi ad triginta cubitos legio de-
 cima quinta aggeres struebat ad Joannis pontificis monu-
 mentum. Jam vero machinis admotis, Joannes quidem,
 eo spatio quod inter Antoniam et aggeres interjacet suffosso,
 et cuniculis sudibus suffultis opera suspendit. Quum vero
 materiam importasset pice ac bitumine illitam, ignem immit-
 tit, et sudibus deflagratis fossa repente subsedit, cumque
 magno sonitu in eam prolapsi sunt aggeres. Ac primo qui-
 dem cum pulvere fumus ex alto excitatus est, igne ruina
 suffocato : peresa vero materia qua premebatur, flamma
 tum manifesta erumpebat. Et Romani repentino quidem

πληξίς μὲν πρὸς τὸ αἰφνίδιον, ἀθυμία δὲ πρὸς τὴν ἐπί-
νοϊαν ἐμπίπτει. Καὶ κρατήσῃσι οἰομένοις ἤδη τὸ
συμβᾶν καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἐψύξε τὴν ἐλπίδα· τὸ δὲ
ἀμύνειν ἀχρεῖον ἰδοὺς πρὸς τὸ πῦρ, καὶ εἰ σθεσθεῖη,
6 τῶν χωμάτων καταποθέντων.

ε'. Μετὰ δὲ ἡμέρας δύο καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτίθενται
χώμασιν οἱ περὶ τὸν Σίμωνα. Καὶ γὰρ δὴ προσα-
γαγόντες ταύτῃ τὰς ἐλπεδοίς οἱ Ῥωμαῖοι διέσειον ἤδη
τὸ τεῖχος. Τεφθαῖος δὲ τις ἀπὸ Γαρσίς πόλεως τῆς
10 Γαλιλαίας, καὶ Μεγάσσαρος τῶν βασιλικῶν Μαριάμ-
μης θεράπων, μεθ' ὧν Ἀδιαθηνὸς τις υἱὸς Ναθαταίου,
τούνομα κληθεὶς ἀπὸ τῆς τύχης Χαγείρας, ὅπερ σημαί-
νει χωλὸς, ἀρπάσαντες λαμπάδας, προεπήδησαν ἐπὶ
τὰς μηχανάς. Τούτων τῶν ἀνδρῶν οὔτε τολμηρότεροι
15 κατὰ τὸνδε τὸν πόλεμον ἐκ τῆς πόλεως ἐφάνησαν οὔτε
φοβερώτεροι. Καθάπερ γὰρ εἰς φίλους ἐκτρέχοντες,
οὐ πολεμίων στίφος, οὔτε ἔδεισαν οὔτε ἐμέλλησαν, οὔτε
ἀπέστησαν, ἀλλὰ διὰ μέσων ἐνθρόνοντες τῶν ἐχθρῶν
ὠρῆψαν τὰς μηχανάς. Βαλλόμενοι δὲ καὶ τοῖς ξίφεσιν
20 ἀνωθούμενοι πάντοθεν οὐ πρότερον ἐκ τοῦ κινδύνου με-
τεκινήθησαν ἢ δράξασθαι τῶν ὀργάνων τὸ πῦρ. Αἰρο-
μένης δ' ἤδη τῆς φλογὸς Ῥωμαῖοι μὲν ἀπὸ τῶν στρα-
τοπέδων συνθέοντες ἐδοθήουν, Ἰουδαῖοι δὲ ἐκ τοῦ τεί-
χους ἐκώλυον, καὶ τοῖς σθεννύειν πειρωμένοις συνεπλέ-
25 κοντο, κατὰ μὴδὲν τῶν ἰδίων φειδόμενοι σωματίων.
Καὶ οἱ μὲν εἰλκον ἐκ τοῦ πυρὸς τὰς ἐλπεδοίς, τῶν
ὡπὲρ αὐτὰς γέρρων φλεγόμενων, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι καὶ διὰ
τῆς φλογὸς ἀντελαμβάνοντο καὶ τοῦ σιδήρου ζέοντος
δρασσόμενοι τοὺς κριοὺς οὐ μεθίσαν. Διέβαινε δ' ἀπὸ
30 τούτων ἐπὶ τὰ χώματα τὸ πῦρ καὶ τοὺς ἀμύνοντας
προελάμβανεν. Ἐν τούτῳ δ' οἱ μὲν Ῥωμαῖοι κυ-
κλούμενοι τῇ φλογὶ καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν ἔργων ἀπο-
γνόντες ἀνεχώρουν ἐπὶ τὰ στρατόπεδα, Ἰουδαῖοι δὲ
προσέκειντο πλείους ἀεὶ γινόμενοι, τῶν ἐνδοθεν προ-
35 βοληθούτων, καὶ τῷ κρατεῖν τεθαρρηκότες ἀταμιεύτοις
ἐχρῶντο ταῖς ὀρμαῖς· προελθόντες δὲ μέχρι τῶν ἐρυμά-
των ἤδη συνεπλέκοντο τοῖς φρουροῖς. Τάξις δ' ἐστὶν
ἐκ διαδοχῆς ἱσταμένη πρὸ τοῦ στρατοπέδου [μετὰ τῶν
ὄπλων] καὶ δεινὸς ἐπ' αὐτῇ Ῥωμαίων νόμος, τὸν ὑπο-
40 χωρήσαντα καθ' ἣν δῆποτ' οὖν αἰτίαν θνήσκειν. Οὗτοι
τοῦ μετὰ κολάσεως τὸν μετ' ἀρετῆς θάνατον προκρίναν-
τες ἵστανται, καὶ πρὸς τὴν τούτων ἀνάγκην πολλοὶ
τῶν τραπέντων ἐπεστράφησαν αἰδούμενοι. Διαθέντες
δὲ καὶ τοὺς ὀξυβελεῖς ἐπὶ τοῦ τείχους εἶργον τὸ προ-
45 γινόμενον πλῆθος ἐκ τῆς πόλεως, οὐδὲν εἰς ἀσφάλειαν
ἢ φυλακὴν τῶν σωματίων προνοουμένους· συνεπλέ-
κοντο γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς προστυχοῦσι, καὶ ταῖς αἰ-
χμαῖς ἀφυλάκτως ἐμπίπτοντες αὐτοῖς τοῖς σώμασι τοὺς
ἐχθροὺς ἔπειον· οὔτε δ' ἔργοις αὐτοὶ πλέον ἢ τῷ θαρρεῖν
50 περιῆσαν, καὶ Ῥωμαῖοι τῇ τολμῇ πλέον εἶκον ἢ τῷ κα-
κοῦσθαι.

ς'. Παρῇν δ' ἤδη ὁ Καῖσαρ ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας, σπου-
δαιότατος, κατασκευαζόμενος τόπον ἄλλοις χώμασι·
καὶ πολλὰ τοὺς στρατιώτας φαύλλας, εἰ κρατοῦντες

casu obstupefacti erant, atque animos despondere creperunt
ex facti sollertia. Quumque se victoriam reportaturos esse jam
crederent, hoc ipsum quod accidit spem eorum in posterum
refrigeravit: frustra videbantur in igne exstinguendo la-
borare, quum illo extincto absorptos viderent aggeres.

5. Biduo autem post reliquos etiam aggeres Simon cum suis
aggreditur. Illa enim parte Romani jam productis helepoli-
bus murum concutere cœperant. Tephthæus autem quidam
ex Garsis ortus civitate Galilææ, et Megassarus ex regii-
famulis Mariamne, cum quibus Adiabenus quidam filius
Nabatei, ex fortuna cognominatus Chagiras, quæ vox
claudum denotat, raptis facibus in machinas prosiluerunt.
His viris neque audaciores quiquam eo bello ex urbe in
hostem processerunt, neque magis terribiles. Nam veluti
ad amicos, non in agmen hostium, excurrerent, non trepi-
darunt, neque cunctati sunt, neque abscesserunt, sed
per medios hostes proruentes machinas succenderunt. Im-
petiti autem missilibus, et gladiis ab omni parte repulsi,
non prius e periculo semet subduxerunt, quam ignis in-
strumenta corripere. Sublata vero flamma, concursus
quidem factus est Romanorum e castris, ut machinis sub-
veniretur: Judæi vero ex muro prohibebant, et cum iis
qui extinctum ibant manus conserebant, propriis corpori-
bus nullo modo parcentes. Et Romani quidem arietes igni
subtrahebant, quum eorum tegmina cremarentur: Judæi
vero etiam per flammam eos retinere certabant, et quamvis
fervens nacti essent ferrum, arietes non dimittebant. Ab
his autem in aggeres transibat ignis, et auxilium ferentes
præveniebat. Quumque res ita erat, Romani quidem flam-
mis circumdati, et de operibus servandis desperantes, in
castra discedebant; Judæi vero magis instabant, semper
numero gliscentes, quod ad eos in auxilium accederent
qui in urbe erant, fretique victoria effuso impetu fereban-
tur; et usque ad munimenta castrorum progressi, jam cum
custodibus ad conflictum veniebant. Est enim statio pro
castris per vices succedentium [armatorum] et acerba in
eos sanctio Romanorum, morte plectendum esse qui loco
qualibet de causa cederet. Hi supplicio capitali gloriosa
morte prælata substant, et ad horum necessitatem multi fu-
gentium cum pudore conversi sunt. Quumque scorpiones
per murum disposuissent, multitudinem a civitate adve-
nientem repellebant, nihil in corporum securitatem custo-
diamve providentem: nam quoscunque obvius haberent,
cum his congregiebantur Judæi; et in spicula incaute
irruentes ipsis corporibus inimicos feriebant: neque hi
tam illis quæ faciebant quam quæ audebant superiores
erant; et Romani plus audaciæ quam quod male tractaren-
tur cedebant.

6. Jam vero Cæsar aderat ab Antonia, quo seorsum ive-
rat, ut loca exploraret aliis aggeribus: multumque increpa-
tis militibus, quod, quum hostium muros obtinuissent, in suis

τῶν πολεμίων τευχῶν κινδυνεύουσι τοῖς ἰδίοις, καὶ πολιορκουμένων ὑπομένουσιν αὐτοὶ τύχην, ὥσπερ ἐκ δεσμωτηρίου καθ' αὐτῶν Ἰουδαίους ἀνέντες, περιήκει μετὰ τῶν ἐπιλέκτων κατὰ πλεῖρα τοῖς πολεμίοις αὐτός.

8 Οἱ δὲ κατὰ στόμα παιόμενοι καὶ πρὸς τοῦτον ἐπιστραφέντες ἐκατέρουν. Μιγείσης δὲ τῆς παρατάξεως ὁ μὲν κονιορτὸς τῶν ὀμμάτων, ἡ κραυγὴ δὲ τῶν ἀκοῶν ἐπεκράτει, καὶ οὐδετέρῳ παρῆν ἔτι τεκμήρασθαι τὸ ἐχθρὸν ἢ τὸ φίλιον. Ἰουδαίων δ' οὐ τοσοῦτον ἔτι κατ'

10 ἀλλήν ὅσον ἀπογνώσει σωτηρίας παραμενόντων, καὶ Ῥωμαίους ἐτόνωσεν αἰδῶς δόξης τε καὶ τῶν ὀπλῶν καὶ προκινδυνεύοντος Καίσαρος· ὥστε μοι δοκοῦσι τὰ τελευταῖα δι' ὑπερβολὴν θυμῶν καὶ δλον ἀρπάσαι τὸ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος, εἰ μὴ τὴν ῥοπήν τῆς παρατάξεως

15 θράσαντες ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πόλιν. Διεφθαρμένων δὲ τῶν χωμάτων Ῥωμαῖοι μὲν ἦσαν ἐν ἀθυμίαις, τὸν μακρὸν κάματος ἐπὶ μιᾷ ὥρας ἀπολέσαντες· καὶ πολλοὶ μὲν ταῖς συνήθεσι μηχαναῖς ἀπήλπιζον ἀλώσεσθαι τὴν πόλιν.

ΚΕΦ. ΙΒ'.

20 Τίτος δὲ μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐβουλευέτο. Καὶ τοῖς μὲν θερμότεροις ἐδόκει πᾶσαν προσάγοντα τὴν δύναμιν ἀποπειρᾶσθαι τοῦ τείχους βίᾳ· μέχρι μὲν γὰρ νῦν κατὰ σπᾶσματι Ἰουδαίους τῆς στρατιᾶς συμπεπλέχθαι, προσόντων δὲ ἀθρόων οὐδὲ τὴν ἐφοδὸν οἴσειν κατα-

25 λωστήσεσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν βελῶν. Τῶν δὲ ἀσφαλεστέρων οἱ μὲν καὶ τὰ χῶματα ποιεῖν πάλιν, οἱ δὲ καὶ δῖχα τοῦτων προσκαθίζεσθαι, μόνον παραφυλάττοντας τὰς τε ἐξόδους αὐτῶν καὶ τὰς εἰσκομιδὰς τῶν ἐπιτιγδείων, παρήνουν· καὶ τῷ λιμῷ καταλιπεῖν τὴν πόλιν,

30 μὴδὲ συμπλέεσθαι κατὰ χεῖρα τοῖς πολεμίοις· ἄμαχον γὰρ εἶναι τὴν ἀπόγνωσιν, οἷς εὐχὴ μὲν τῷ σιδήρῳ πεσεῖν, ἀπόκειται δὲ καὶ δῖχα τοῦτου πάθος χαλεπώτερον. Αὐτῷ δὲ τὸ μὲν ἀργεῖν καθόλου μετὰ τῶν αὐτῆς δυνάμεως οὐκ ἐδόκει πρέπον, καὶ τὸ μάχεσθαι περιττόν

35 πρὸς ἀλλήλων φθαρησομένους· βάλλεσθαι δὲ χῶματα δύσεργον ἀπέφαινε ὕλης ἀπορία, καὶ τὸ παραφυλάττειν τὰς ἐξόδους δυσεργότερον. Κυκλώσασθαι τε γὰρ τῇ στρατιᾷ τὴν πόλιν, διὰ τὸ μέγεθος καὶ δυσχωρίαν, οὐκ εὐμαρὲς εἶναι, καὶ σφαλερὸν ἄλλως πρὸς τὰς ἐπιθέσεις·

40 τῶν δὲ φανερῶν φυλαττομένων ἀφανεῖς ἐπινοεῖσθαι Ἰουδαίοις δόδους κατὰ τε ἀνάγκην καὶ δι' ἐμπειρίαν. Εἰ δέ τι λάθρα παρεισκομίζετο, τριβὴν εἶσεσθαι πλείω τῇ πολιορκίᾳ, δεδιέναι τε μὴ τὴν δόξαν τοῦ κατορθώματος αὐτῷ τὸ μῆκος ἐλαττώσῃ τοῦ χρόνου. Τούτῳ

45 μὲν γὰρ εἶναι πᾶν ἀνύσιμον, πρὸς δὲ τῆς εὐκλείας τὸ τάχος. Δεῖν μὲν γε, εἰ καὶ τῷ τάχει μετ' ἀσφαλείας βούλοιο χρήσασθαι, περιτειγέειν ὅλην τὴν πόλιν· μόνως γὰρ οὕτως ἂν πάσας ἀπογράξαι τὰς ἐξόδους, καὶ Ἰουδαίους ἢ πρὸς ἅπαντα ἀπογόντας τὴν σωτηρίαν

50 παραδῶσειν τὴν πόλιν, ἢ λιμῶντοντας χειρωθήσεσθαι βραδίως. Οὐδὲ γὰρ ἡρεμήσει αὐτὸν ἄλλως, ἀλλὰ καὶ τῶν χωμάτων ἐπιμελήσεσθαι πάλιν, χρώμενον τοῖς

periclitarentur, et velut ex carcere contra se dimissis Judæis obsessorum paterentur ipsi fortunam, ipse cum lectis militibus hostes a latere circumvenit. Illi autem quum in ora ferirentur, etiam in Titum conversi pugna perseverabant. Mixta vero acie, pulvis quidem oculos, clamor vero aures occupabat, ac neutri conjicere poterant quisnam amicus esset aut inimicus. Quum autem Judæi non tantum viribus adhuc persisterent quantum salutis desperatione, Romanos etiam fortiores reddidit gloriæ reverentia et armorum et Cæsaris ante ipsos periculum adeuntis. Itaque putaverim eos ad extremum nimia ferocitate animorum vel totam multitudinem Judæorum fuisse rapturos, nisi præventa aciei inclinatione hi in civitatem se recepissent. Labefactis autem aggeribus Romani tristes erant et auxii, qui longi laboris opus una hora perdiderant : et multi quidem machinis iis, quibus utebantur, jam captum iri civitatem desperabant.

CAP. XII. (XXXI.)

Titus autem cum ducibus deliberabat. Et fervidioribus quidem placebat ut omnibus copiis adductis moenia violentarent : adhuc enim Judæos cum exercitus quidem parte dimicasse, quando vero milites universi adessent, impetum eorum non laturos : fore enim ut telis obruti succumbant. Prudentiorum autem alii quidem aggeres alios excitandos suadebant ; alii vero et sine his assidendum, egressus eorum tantummodo observando, ac ne quid commeatus intro ferretur ; atque ita civitatem fami relinquere, neque cum hostibus manu conflare : haud enim cum desperatis posse dimicari, quibus in votis sit ferro cadere, eos autem vesine hoc manere tristiorum exitum. Ipsi autem cessare quidem prorsus tanto cum exercitu honestum non videbatur, et cum his pugnare supervacuum, qui semetipsos perdituri sint ; aggeres autem excitare in materiæ penuria opus arduum et impeditum esse ostendebat, egressusque observare adhuc difficilior. Nec enim urbem circumdari propter amplitudinem ejus et loca invia facile posse, et parum alioqui tutum impressiones facere : viis autem apertis custodiis, occultas excogitaturos Judæos ex necessitate et locorum peritia. Et si quid clam subvectum sit, diutius aliquanto protractum iri obsidionem ; metuendumque ne successus gloriam ipsi diminuat temporis longitudo. Hac enim cuncta quidem effici posse, sed ad gloriam facere celeritatem. Porroque debere, si celeritate uti velit cum securitate conjuncta, totam urbem muro circumdare : ita enim solum omnes exitus obstrui posse ; Judæosque aut desperata quoad omnia salute civitatem tradituros, aut fore ut fame laborantes facile capiantur : ipsum enim non esse temere quieturum, sed et aggeres iterum curaturum, quum infirmiores habeat qui prohibeant. Quodsi cuiquam

καλύουσιν ἀτονωτέροις. Εἰ δὲ τῷ μέγα δοκεῖ καὶ δυσήνουν τὸ ἔργον, γρῆναι σκοπεῖν ὡς οὔτε Ῥωμαίοις τι μικρὸν ἐνεργεῖν πρέπει, καὶ δίχα πόνου κατορθοῦν τι τῶν μεγάλων οὐδενὶ βράδιον ἀλλ' ἢ Θεῷ μόνῳ.

β'. Τούτοις πείσας τοὺς ἡγεμόνας διανέμειν ἐκέλευσε τὰς δυνάμεις ἐπὶ τὸ ἔργον. Ὁρμῇ δέ τις ἐμπίπτει δαιμόνιος τοῖς στρατιώταις, καὶ μερισσάμενων τὸν περίβολον οὐ μόνον τῶν ταγμάτων ἦν ἕρις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς τάξεων πρὸς ἀλλήλας· καὶ στρατιώτης μὲν δεκαδάρχην, δεκαδάρχης δὲ ἑκατοντάρχην, οὗτος δὲ ἑσπούδαζεν ἀρέσασθαι χιλιάρχον, τῶν δὲ χιλιάρχων ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας ἔτεινεν ἡ φιλοτιμία, καὶ τῶν ἡγεμόνων τὴν ἀμιλλαν ἐβράβευε Καίσαρ. Περιῶν γὰρ αὐτὸς ἐκάστης ἡμέρας πολλάκις ἐπισκοπεῖ τὸ ἔργον. Ἀρξάμενος δ' ἀπὸ τῆς Ἀσσυρίων παρεμβολῆς, καθ' ἣν αὐτὸς ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ τὴν κατωτέρω Καινόπολιν ἦγε τὸ τεῖχος, ἐνθεν διὰ τοῦ Κεδρώνος ἐπὶ τὸ Ἑλαιῶν ὄρος, εἴτα ἀνακάμπτων κατὰ μεσημβρίαν περιλαμβάνει τὸ ὄρος ἄχρι τῆς Περιστερεῶνος καλουμένης πέτρας, τὸν τε ἐξῆς λόφον δεξιέπειται τῇ κατὰ τὴν Σιλωὰμ φάραγγι, κακεῖθεν ἐκκλίνας πρὸς δύσιν εἰς τὴν τῆς Πηγῆς κατῆγε φάραγγα. Μεθ' ἣν ἀναβαίνων κατὰ τὸ Ἀνάου τοῦ ἀρχιερέως μνημεῖον, καὶ διαλαβὼν τὸ ὄρος, ἐνθα Πομπήιος ἐστρατοπεδεύσατο, πρὸς κλίμα βόρειον ἐπέστρεψε, καὶ προελθὼν μέχρι κώμης τινός (Ἑρεβίνθων οἶκος καλεῖται), καὶ μετ' ἐκείνην τὸ Ἡρώδου μνημεῖον περισχὼν κατ' ἀνατολὴν τῷ ἰδίῳ στρατοπέδῳ συνῆπτεν ὅθεν ἤρξατο. Τὸ μὲν οὖν τεῖχος ἐνὸς δέοντος τεσσαράκοντα σταδίων ἦν, ἐξωθεν δὲ αὐτῷ προσωκοδομήθη τρισκαίδεκα φρούρια· καὶ τούτων οἱ κύκλοι δέκα συνριθμοῦντο σταδίων. Τρισὶ δ' ὠκοδομήθη τὸ πᾶν ἡμέραις, ὡς τὸ μὲν ἔργον μνηῶν εἶναι ἄξιον, τὸ δὲ τάχος ἡττησθαι πίστει. Περικλείσας δὲ τῷ τείχει τὴν πόλιν, καὶ δύναιμι τοῖς φρουρίοις ἐγκαταστήσας, τὴν μὲν πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτός περιῶν αὐτὸς ἐπεσκέπτετο, τὴν δευτέραν δὲ ἐπέτρεψεν Ἀλεξάνδρῳ, τὴν τρίτην δὲ ἔλαχον οἱ τῶν ταγμάτων ἡγεμόνες. Διεκληροῦντο δ' οἱ φύλακες τοῦς ὕπνους, καὶ δι' ὅλης νυκτός περιήσαν κατὰ διαστήματα τῶν φρουρίων.

(ΑΒ'). γ'. Ἰουδαίοις δὲ μετὰ τῶν ἐξόδων ἀπεκόπη πᾶσα σωτηρίας ἐλπίς, καὶ βαθύνας ἑαυτὸν ὁ λιμὸς κατ' οἴκους καὶ γενεὰς τὸν δῆμον ἐπεδόσκετο. Καὶ τὰ μὲν τέγῃ πεπληρωτοὺς γυναῖκων καὶ βρέφων λελυμένων, οἱ στενωποὶ δὲ γερόντων νεκρῶν. Παιδὲς δὲ καὶ νεανία διαιοδῶντες ὥσπερ εἰδῶλα κατὰ τὰς ἀγορὰς ἀνελούντο, καὶ κατέπιπτον ὅπῃ τινὰ τὸ πάθος καταλαμβάνοι. Θάπτειν δὲ τοὺς προσήκοντας οὔτε ἴσχυον οἱ κάμνοντες καὶ τὸ διευτονοῦν ὥκει διὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν, καὶ τὸ κατὰ σφᾶς ἀθλόν. Πολλοὶ γοῦν τοῖς ὑπ' αὐτῶν θαπτομένοις ἐπαπέθνησκον, πολλοὶ δ' ἐπὶ τὰς θήκας, πρὶν ἐπιστῆναι τὸ χρεῶν, προῆλθον. Οὔτε δὲ θρήνος ἐν ταῖς συμφοραῖς οὔτ' ὀλοφυρμὸς ἦν, ἀλλ' ὁ λιμὸς ἤλεγχε τὰ πάθη. Ξηροῖς γὰρ τοῖς ὁμμασι καὶ σισσηρόσι τοῖς στόμασιν οἱ δυσθανατοῦντες ἐφύριον

magnum opus videatur aegreque perficiendum, eum considerare oportere, neque Romanos decere parvi aliquid efficere, et sine labore nihil e magnis perficere facile cuiquam esse nisi Deo soli.

2. Quum his dictis persuasisset ducibus, jussit eos distribuere copias ad opus perficiendum. Divinus autem quidam impetus militibus incidit; ambituque in partes diviso, non solum legiones, verum ipsi etiam in illis ordines inter se certabant: et miles quidem decurioni, decurio autem centurioni, isque tribuno placere studebat, atque tribunis cum ducibus intercedebat contentio, et ducum concertationes remunerabat Caesar: ipse enim in dies singulos circumiens saepe opus inspiciebat. Facto autem initio a castris Assyriorum, ubi ipse tendebat, ad inferiorem Canopolim murum ducebat, et hinc per Cedronem ad Olivarum montem, dein revertens a meridie montem complectitur usque ad petram quae Peristereonas vocatur, eique proximum collem, qui valli juxta Siloam imminet; quumque inde divertisset ad occasum, ad vallem Fontis descendit. Unde facto ascensu ad Anani pontificis monumentum, et monte circumdato ubi Pompeius castra posuerat, ad regionem septemtrionalem redit, progressusque ad vicum cui nomen Cicerum domus, et post illum Herodis monumentum complexus, ad orientem suis castris murum conjungit, unde eum inchoaverat. Et murus quidem undequadragesima stadiorum erat; eique foris adstructa erant castella tredecim, eorumque ambitus denis stadiis numerabatur. Totum autem opus triduo constructum erat, ut id quidem dignum mensibus videretur, celeritas vero fide careret. Muro autem circumclusa civitate et custodibus per castella collocatis, primas noctis excubias ipse obibat et explorabat, secundas vero Alexandro mandabat, tertiasque nacti sunt legionum duces. Somnum autem vigiles sortito capiebant, per totamque noctem spatia inter castella circuibant.

(XXXII.) 3. Judaeis autem cum egrediendi facultate apes quoque omnis salutis praecisa erat: et fames ingravescens per domos et familias populum depascebatur. Ac tecta quidem plena erant mulieribus et infantibus fame enectis, angiporibus vero senibus mortuis referti. Pueri autem et juvenes intumescens veluti simulacra quaedam per fora oberrabant, et ubicunque quis labe correptus fuerat, procidebat. Porro propinquorum cadavera sepelire neque valebant aegri et qui adhuc integris viribus erant, tum multitudine mortuorum, tum quod de vita sua incerti essent, absterrebantur. Plerique enim dum alios sepelirent, ipsi mortem obierunt: multi etiam, antequam fatalis hora adesset, ad loculos properarunt. Ceterum nec luctus in calamitatibus nec questus erat ullus, sed animorum affectus fames superabat. Qui autem aegre adhuc spiritum trahebant, siccis oculis et ore residentem aspiciebant eos, qui fato celerius

τοὺς φθάσαντας ἀναπαύσασθαι, βαθεῖα δὲ τὴν πόλιν περιεῖχε σιγὴ καὶ νύξ θανάτου γέμουσα, καὶ τούτων οἱ ληστὰι χαλεπώτεροι. Τυμβωρυχοῦντες γοῦν τὰς οἰκίας εὐσίων τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ κατακαλύμματα τῶν σωμάτων περισπώντες μετὰ γέλωτος ἐξήσαν, τὰς τε ἀκμάς τῶν ξιφῶν ἐδοκίμαζον ἐν τοῖς πτώμασι, καὶ τινὰς τῶν ἐρριμμένων ἐτι ζῶντας διήλαινον ἐπὶ πείρᾳ τοῦ σιδήρου. Τοὺς δὲ ἱκετεύοντας χρῆσαι σφίσι δεξιάν καὶ ξίφος τῷ λιμῷ κατέλιπον ὑπερηφανοῦντες. Καὶ τῶν ἐκπνεόντων ἕκαστος ἀτενίσας εἰς τὸν ναὸν ἀφώρᾳ τοὺς στασιαστὰς ζῶντας ἀπολιπών. Οἱ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ τοῦ δημοσίου θησαυροῦ τοὺς νεκροὺς θάπτειν ἐκέλευον, τὴν δὲ σμῆν οὐ φέροντες, ἐπειθ' ὡς οὐ διήρχουν, ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐρρίπτουν εἰς τὰς φάραγγας.

δ'. Περιὼν δὲ ταύτας ὁ Τίτος ὡς θεάσατο πεπλησμένης τῶν νεκρῶν καὶ βαθὺν ἰχθῦρα μυδώντων ὑπὸ ῥέοντα τῶν σωμάτων, ἐστέναξέ τε καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας κατεμαρτύρετο τὸν Θεὸν ὡς οὐκ εἶη τὸ ἔργον αὐτοῦ. Τὰ μὲν δὲ κατὰ τὴν πόλιν εἶχεν οὕτω. Ῥωμαῖοι δὲ, μηδενὸς ἔτι τῶν στασιαστῶν ἐκτρέχοντας (ἤδη γὰρ καὶ τούτων ἀθυμία καὶ λιμὸς ἐφῆπτετο), ἐπ' εὐθυμίας ἦσαν, σίτου τε ἀφθονίαν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἐκ τῆς Συρίας καὶ τῶν πλησίον ἐπαρχιῶν ἔχοντες. Ἰσάμενοι δὲ πολλοὶ τοῦ τείχους πλησίον, καὶ πολλὸν πλῆθος τῶν ἐδωδίκμων ἐπιδεικνύμενοι, τῷ κατὰ σφᾶς κόρῳ τὸν λιμὸν τῶν πολεμίων ἐξέκαιον. Πρὸς δὲ τὸ πάθος τῶν στασιαστῶν μηδὲν ἐνδιδόντων, ἴτιος οἰκτείρων τὰ λείψανα τοῦ δήμου καὶ σπουδάζων τὸ γοῦν περιὸν ἐξαρπάσαι, πάλιν ἤρχετο χωμάτων, χαλεπῶς αὐτῷ τῆς ὕλης ποριζομένης. Ἡ μὲν γὰρ περὶ τὴν πόλιν πᾶσα τοῖς προτέροις ἔργοις ἐκκέκοπτο, συνεφέρουν δ' ἄλλην ἀπ' ἐνενήκοντα σταδίων οἱ στρατιῶται, καὶ πρὸς μόνης ὕψουν τῆς Ἀντωνίας κατὰ μέρη τέσσαρα πολλὴ μείζονα τῶν προτέρων χώματα. Περιὼν δ' ὁ Καῖσαρ τὰ τάγματα καὶ κατεπέγνων τὸ ἔργον ἐπεδείκνυ τοῖς λησταῖς ὡς ἐν χειρὶν εἴησαν αὐτοῦ. Μόνοις δ' ἐκείνοις ἄρα κακῶν ἀπολώλει μεταμέλεια, καὶ τὰς ψυχὰς χωρίσαντες ἀπὸ τῶν σωμάτων ἀμφοτέροις ὡς ἄλλοτριόις ἐχρῶντο. Οὔτε γὰρ πάθος αὐτῶν ἡμέρου τὴν ψυχὴν, οὔτε ἀλγηδὼν ἤπτετο τοῦ σώματος, οἷ γε καὶ νεκρὸν τὸν δῆμον ὥσπερ κύνες ἐσπάραττον καὶ τὰ δεσμοτήρια τῶν ἀρρώστων ἐνεπίμπλασαν.

ΚΕΦ. ΙΓ'.

Σίμων γοῦν οὐδὲ Ματθίαν, δι' ὃν κατέσχε τὴν πόλιν, ἀθασάνιστον ἀνείλε. Βοηθοῦ παῖς ἦν οὗτος ἐκ τῶν ἀρχιερέων, ἐν τοῖς μάλιστα τῷ δήμῳ πιστὸς καὶ τίμιος, ὃς, ὑπὸ τοῖς ζηλωταῖς καχομένου τοῦ πληθους, οἷς ἤδη καὶ Ἰωάννης προσῆν, πείθει τὸν δῆμον εἰσαφίεναι τὸν Σίμωνα βοηθόν, οὐδὲν οὔτε προσυνθέμενος οὔτε προσδοχῆσας φαῦλον ἐξ αὐτοῦ. Παρελθὼν δ' ἐκείνος, ὡς ἐκράττησε τῆς πόλεως, ἐχθρὸν ἐν ἰσῷ τοῖς ἄλλοις ἡγεῖτο καὶ τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ σύμβουλον, ὡς ἂν ἐξ ἀπλό-

functi quiete fruerentur : altum vero silentium et nox feralis civitatem obsidebat. Sed his malis graves erant prædones. Effossis quippe domibus, quæ in sepulcra conversæ erant, cadavera spoliabant; et velamina corporibus detrahentes cum risu egrediebantur. Quin etiam gladiatorum mucrones in ipsis cadaveribus experiebantur, et quosdam humi jacentium adhuc spirantes ad probandam ferri aciem transfigebant. Si qui autem ipsos rogarent ut manum sibi ac ferrum commodarent, arrogantia elati fami conficiendos relinquebant. Morientium vero singuli, quum seditiosos sibi superstites relinquerent, fixis oculis templum spectabant. At hi principio quidem ex publico ærario mortuos humari jusserant, quum cadaverum foetorem ferre non possent; postea vero, quum humanis corporibus nequam sufficerent, in profundas voragine de muro ea projiciebant.

4. Has vero quum Titus circuiret, ubi oppletas cadaveribus vidit, altamque saniem putrefactis corporibus diffluentem, ingemit, sublatisque in cælum manibus Deum testatus est, facinus illud suum non esse. Atque ita quidem se res habebant in civitate. Romani vero, quum jam nemo seditiosorum excurreret (nam etiam hos tum moror famæque tangebatur), læti atque alacres erant, frumenti aliarumque rerum necessariorum copiam habentes de Syria aliisque proximis provinciis; multique juxta murum tantæ, et magnam alimentorum vim præ se ferentes, satietate sua famem hostium incedeabant. Seditiosos autem nihil ista calamitate commotis, Titus reliquias populi miseratus, et festinans saltem quantum superaret periculo eripere, iterum aggeres inchoabat, materia aggre ipsi suppeditata. Quippe universa civitatis proxima prioribus operibus succisa erat, a nonagesimo vero stadio aliam comportabant milites; et contra Antoniam solam quattuor ad partes majores prioribus aggeres erigebant. Cæsar autem, legiones circumiens atque opus urgens et accelerans, quod in manibus eos haberet latronibus palam faciebat. Illos autem solos malorum quæ perpetraverant prorsus non pœnitebat: animabusque a corporibus divulsis, utrisque velut alienis utebantur. Neque enim vel animas illorum affectio mitigabat, neque corpora dolor tangebatur, ut qui mortuos de plebe canum more dilacerabant, et ergastula invalidis replebant.

CAP. XIII. (XXXIII.)

Denique Simon ne Matthiam quidem, per quem civitatem occupaverat, sine cruciatu adhibito peremit. Boethi filius hic erat ex pontificibus, populo maxime fidelis et carus: qui, quum multitudo male acciperetur a zelotis, quibus jam Joannes accesserat, ut adiutorem Simonem reciperent populo persuadet, nulla cum eo prius habita pactione, neque mali aliquid ab eo metuens. Ingressus autem ille, postquam obtinuit civitatem, æque ac ceteros pro inimico habebat eum etiam qui pro ipso consilium dederat, quasi hoc

τητος γεγεννημενον. Ἀχθέντα δὲ τηνικαῦτα καὶ κατηγορούμενον τὰ Ῥωμαίων φρονεῖν κατακρίνει μὲν θανάτῳ, μηδὲ ἀπολογίας ἀξιώσας, σὺν τρισὶν υἱοῖς· ὁ γὰρ τέταρτος ἐβῆ διαδράς πρὸς Τίτον. Ἰκετεύοντα δ' ἀναιρεῖσθαι πρὸ τῶν τέκνων καὶ ταύτην αἰτούμενον τὴν χάριν ἀν' ὧν ἀνοίξειεν αὐτῷ τὴν πόλιν, τελευταῖον ἀνελεῖν ἐκέλευσεν. Ὁ μὲν οὖν ἐν ὧρει φονευθεῖσιν ἐναπεσφάγη τοῖς παισιν, ἀντικρυς τῶν Ῥωμαίων προαχθεῖς· οὕτω γὰρ ὁ Σίμων Ἀνάμῳ τῷ Βαμάδου προσέταξεν, ὃς ἦν ὁμότετος αὐτῷ τῶν δορυφόρων, ἐπειρωνεύμενος, εἰ τι βοηθήσουσιν αὐτῷ πρὸς οὓς ἐξελεῖν εἴλετο. Θάπτειν δὲ ἀπέπεισε τὰ σώματα. Μετὰ τούτους ἱερεύς τις Ἀνανίας υἱὸς Μασαμβάλου τῶν ἐπισήμων, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς Ἀριστεύς, γένος ἐξ Ἀμμαοῦς, καὶ σὺν τούτοις πεντεκαίδεκα τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου λαμπρῶν, ἀναίρουνται. Τὸν δὲ τοῦ Ἰωσήπου πατέρα συγκλείσαντες ἐφύλαττον, κηρύττουσι δὲ μηδὲνα τῶν κατὰ τὴν πόλιν μῆτε συνομιλεῖν μῆτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναθροῖσθαι, δέει προδοσίας, καὶ τοὺς συνολοφυρομένους πρὸ ἐξετάσεως ἀνήρουν.

(ΑΔ'.) β'. Ταῦτα ὁρῶν Ἰούδης τις υἱὸς Ἰούδου, τῶν ὑπάρχων τοῦ Σίμωνος εἷς ὢν, καὶ πεπιστευμένος ὑπ' αὐτοῦ πύργον φυλάττειν, τάχα μὲν τι καὶ οἰκτιρῶν τῶν ὁμῶς ἀπολλυμένων, τὸ δὲ πλεόν ἑαυτοῦ προνοῖα, συγκαλέσας τοὺς πιστοτάτους τῶν ὑπ' αὐτὸν δέκα, «μέχρι « τίνος ἀνθεξομεν, ἔφη, τοῖς κακοῖς; ἢ τίνας σωτηρίας « ἔχομεν ἐλπίδας πιστοὶ πονηρῷ μένοντες; οὐχ ὁ μὲν « λιμὸς ἤδη καθ' ἡμῶν, Ῥωμαῖοι δὲ παρὰ μικρὸν ἐν- « δον, Σίμων δὲ καὶ πρὸς εὐεργέτας ἀπίστος, καὶ δέος « μὲν ἤδη παρ' αὐτῷ κολάσεως, ἡ δὲ παρὰ Ῥωμαίοις « δεξιὰ βέβαιος; Φέρε, παραδόντες τὸ τεῖχος σώσωμεν « ἑαυτοὺς καὶ τὴν πόλιν. Πείσεται δ' οὐδὲν δεινὸν « Σίμων, ἐὰν ἀπεγνωκῶς ἑαυτοῦ τάχῳ δῶ δέχηται. » Τούτοις τῶν δέκα πεισθέντων, ὑπὸ τὴν ἑω τοὺς λοιποὺς τῶν ὑποτεταγμένων ἄλλον ἀλλαχόσε διέπεμψεν, ὥς μὴ φωραθῇ τι τῶν βεβουλευμένων, αὐτὸς δὲ περὶ τρίτην ὥραν ἀπὸ τοῦ πύργου τοὺς Ῥωμαίους ἐκάλει. Τῶν δὲ οἱ μὲν ὑπερφηάνουν, οἱ δ' ἠπίστανον, οἱ πολλοὶ δ' ὤκνουν ὥς μετὰ μικρὸν ἀκινδύνως ληψόμενοι τὴν πόλιν. Ἐν ὧσιν δὲ Τίτος μετὰ τῶν ὁπλιτῶν παρήει πρὸς τὸ τεῖχος, ἐβῆ γνοὺς ὁ Σίμων, καὶ μετὰ τάχους τὸν τε πύργον προκαταλαμβάνει καὶ τοὺς ἀνδρας συλλαβὼν ἐν ὧρει τῶν Ῥωμαίων ἀναιρεῖ, καὶ πρὸ τοῦ τεύχους λωδησάμενος ἔρριψε τὰ σώματα.

(ΑΕ'.) γ'. Κἀν τούτῳ περιῶν Ἰώσηπος (οὗ γὰρ ἀνίει παρακαλῶν) βάλλεται τὴν κεφαλὴν λίθῳ, καὶ παραχρῆμα πίπτει καρωθεῖς. Ἐκδρομῇ δ' ἐπὶ τῷ πτώματι τῶν Ἰουδαίων γίνεται, κἀν ἐβῆ σὺρεῖς εἰς τὴν πόλιν, εἰ μὴ ταχέως Καῖσαρ ἐπεμψε τοὺς ὑπερασπιζοντας. Μαχομένων δὲ τούτων, ὁ Ἰώσηπος μὲν αἵρεται, βραχὺ τῶν πραττομένων ἐπαίων. Οἱ στασιασταὶ δὲ, ὥς ἀνελόντες ἐν ἐπιθυμῳ μάλιστα, μετὰ χαρᾶς ἀνεβῶν. Διὰ γέλλεται δ' εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὸ καταλειπόμενον πλῆθος ἐπέσχευ ἀθυμία, πεπεισμένους οἴεσθαι τῷ ὄντι δι' ὃν

ex simplicitate fecisset. Tunc autem productum et accusatum quod Romanis studeret, morte eum damnavit, nulla semet purgandi data libertate, cum tribus filiis; quartus enim ad Titum ante profugerat. Supplicantem vero ut prius quam filii occideretur, atque hanc pro illa quod civitatem ei aperuisset gratiam postulantem, novissimum jussit interfici. Et ille quidem super cæsos in conspectu suo filios jugulabatur, in locum e regione Romanorum productus (id enim Simon in mandatis dederat Anano Bamadi filio, quierat ejus satellitum crudelissimus), cum hac cavillatione, an quid eum jுவaturi sint ad quos egredi voluisset. Corpora vero sepeliri prohibebat. Post hos pontifex quidam Ananias Masambali filius, claro genere, et scriba curiæ Aristeus ex Ammaunte ortus, et cum his alii de populo quindecim ceteris præ eminentes necantur. Josephi vero patrem conclusum ad servabant, et per præconem denunciant, ne quis in civitate vel cum eo colloqueretur, vel eum illic conveniret, prodicionis metu; et eos qui vel simul gement, nulla prius habita quæstione, de medio tollebant.

(XXXIV.) 2. Ista videns quidam Judæ filius, ex iis quos præfectos constituerat Simon, quique turrim ab eo sibi creditam custodiebat, fortasse quidem non nihil miseratus crudeliter pereuntes, magis vero quod sibi provideret, convocatis decem sub ipso fidelissimis, « quousque tandem, in- « quit, hæc mala sustinebimus? quamve salutis spem ha- « bemus improbo fidem servantes? Nonne fames quidem « jam contra nos facit, Romani vero fere intra urbem sunt, « et Simon bene de se meritis parum fidelis, metusque jam « apud eum pænæ, et apud Romanos certa fides? Eia agite, « tradito muro et nosmet servemus et civitatem. Nihil « autem grave Simon patietur, si, quum de se desperaverit, « pœnas citius dabit. » Quum dicto audientes essent hi decem, mane ceteros, quos subjectos habebat, alio alios dimittebat, ne quid eorum quæ consilio agitaverat deprehenderetur: ipse vero de turri hora tertia Romanos invocabat. Illorum autem alii quidem eum contemnebant, alii vero ei diffidebant, at plerique aliquid agere gravabantur, quasi mox capturi essent civitatem sine periculo. Quum autem Titus in eo esset ut cum armatis ad murum accederet, rem prius cognitam habebat Simon, et quam occissime turrim præoccupat, virosque comprehensos in conspectu Romanorum interficit, et e muro corpora dilaniata projicit.

(XXXV.) 3. Interim, quum circumiret Josephus (non enim hortari cessabat), caput ictus est lapide, et statim vertigine correptus cecidit. Excursus autem ad ejus casum factus est Judæorum, abreptusque in urbem fuisset, nisi ocus ei auxiliores misisset Cæsar. Illis autem pugnantibus, Josephus quidem tollitur, parum quod ageretur intelligens. Seditiosi vero, tanquam interfecto quem perimi maxime volebant, cum gaudio clamorem edebant. Divulgatur autem per urbem, et residuam multitudinem moror tenuit, vero periisse credentem, cujus fiducia profugere cogitabant.

αὐτομολεῖν ἐθάρρουν. Ἀκούσασα δ' ἡ τοῦ Ἰωσήπου μήτηρ ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τεθνάναι τὸν υἱόν, πρὸς μὲν τοὺς φύλακας ἀπὸ Ἰωταπάτων τοῦτ' ἔφη πεπεισθαι (καὶ γὰρ οὐδὲ ζῶντος ἀπολαύειν), ἰδίᾳ δ' ὀλοφυρομένη πρὸς τὰς θεραπαινίδας τοῦτον εἰληφέναι τῆς εὐτεκνίας ἔλεγε καρπὸν, τὸ μὴδὲ θάψαι τὸν υἱόν, ὅφ' οὗ ταφῆσεσθαι προσεδόχασεν. Ἀλλὰ γὰρ οὔτε ταύτην ἐπὶ πλέον ὠδύνα τὸ ψεῦδος οὔτε τοὺς ληστὰς ἔθαλπε. Ταχέως γὰρ ἐκ τῆς πληγῆς ἀνήνεγκεν ὁ Ἰώσηπος, καὶ προσελθὼν τοὺς

10 μὲν οὐκ εἰς μακρὰν ἐδόξα δίκας αὐτῷ δώσειν τοῦ τραύματος, τὸν δὲ δῆμον πάλιν ἐπὶ πίστιν προὐκαλεῖτο. Θάρσος δὲ τῷ λαῷ καὶ τοῖς στασιασταῖς ἐκπληξίς ἐμπίπτει πρὸς τὴν ὄψιν αὐτοῦ.

(ΑΓ΄.) δ'. Τῶν δὲ αὐτομόλων οἱ μὲν ὑπ' ἀνάγκης ἀπὸ τοῦ τείρους ἐπὶ ὧν ταχέως, οἱ δὲ προϊόντες ὡς ἐπὶ μάχῃ μετὰ χερμάδων, ἔπειτα πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἔφευγον. Συνεΐπετο δὲ τούτοις τύχῃ τῶν εἰς αὐτοὺς χαλεπωτέρα, καὶ τοῦ παρὰ σφίσι λιμοῦ συντονώτερον ἠύρισκον πρὸς διελθόν τὸν παρὰ Ῥωμαίοις κόρον. Παρεγίνοντο μὲν

20 γὰρ ἀπὸ τῆς ἐνδείας πεφυσημένοι, καὶ ὥσπερ ὑδρωπῶντες, ἔπειτα ἀθρόως κενοὶς ὑπερεμπιπλάμενοι τοῖς σώμασιν ἐρρήγγυντο, πλὴν τῶν δι' ἐμπειρίαν ταμειωσαμένων τὰς ὀρέξεις, καὶ κατ' ὀλίγον προσθέντων τροφὴν ἀπειθισμένῳ τῷ σώματι φέρειν. Καὶ τοὺς οὕτω δὲ

25 σοφρομένους ἑτέρα πληγὴ μετελάμβανε. Τῶν γὰρ παρὰ τοῖς Σύροις τις αὐτομόλων φωρᾷται τῶν τῆς γαστρὸς λυμάτων χρυσοῦς ἐκλέγων. Καταπίνοντες δὲ, ὡς ἔφαμεν, αὐτοὺς προήεσαν, ἐπειδὴ ἀνιχνεύων πάντας οἱ στασιασταί, καὶ πολλὸ πλῆθος ἦν ἐν τῇ πόλει χρυσοῦ.

30 δώδεκα γοῦν Ἀττικῶν ὠνεύοντο τὰ πρότερον ἰσχύοντα πέντε καὶ εἴκοσιν· ἀλλὰ τοι τῆς ἐπινοίας ἐλεγχθείσης δι' ἐνός, ἀναπύμπλαται μὲν φήμη εἰς τὰ στρατόπεδα ὡς μεστοὶ χρυσοῦ παρῇεν οἱ αὐτόμολοι, τὸ δὲ τῶν Ἀράβων πλῆθος καὶ οἱ Σύροι τοὺς ἰκέτας ἀνατέμνοντες ἠ-

35 ρεύων τὰς γαστέρας. Καὶ τούτου τοῦ πάθους οὐδὲν ἔμοιγε δοκεῖ συμβῆναι Ἰουδαίοις χαλεπώτερον· μὴ γοῦν ἀνεσχίσθησαν νυκτὶ πρὸς δισχιλίους.

ε'. Καὶ γνοὺς τὴν παρανομίαν Καῖσαρ ὀλίγου μὲν ἐδέησε τὸ ἱππικὸν περιστήσας κατακοντίσαι τοὺς αἰτίους, εἰ μὴ πολλὸ πλῆθος ἐνείχετο, καὶ τῶν ἀνηρημένων πολλαπλασίους ἦσαν οἱ κολασθῆσόμενοι. Συγκαλέσας δὲ τοὺς τε τῶν συμμάχων ἡγεμόνας καὶ τοὺς τῶν ταγμάτων (συνδιεβάλλοντο γὰρ καὶ τῶν στρατιωτῶν τινές) πρὸς ἑκατέρου· ἀγανακτῶν ἔλεγεν, εἰ τῶν μὲν

45 σὺν αὐτῷ στρατευομένων τινὲς τοιαῦτα ὀρώσι κέρδους ἔνεκεν ἀδύλου, μὴδὲ τὰ ὅπλα σφῶν αὐτῶν αἰδούμενοι πεπονημένα ἐξ ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ τοῖς δ' Ἀραβῶν καὶ τοῖς Σύροις, εἰ πρῶτον μὲν ἐν ἀλλοτρίῳ πολέμῳ τοῖς πάθεσιν αὐτεξουσίως ᾗδονται, ἔπειτα τῇ περὶ

50 φόνου ὁμότητι καὶ τῇ πρὸς Ἰουδαίους μίσει Ῥωμαίους ἐπιγράφουσι· καὶ γὰρ νῦν ἐνίοις αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν συναπολαύειν τῆς κακοδοξίας. Τούτοις μὲν οὖν διηπειλήσε θάνατον, εἰ τις εὐρεθείη πάλιν τὸ αὐτὸ τολμῶν, τοῖς δὲ ἀπὸ τῶν ταγμάτων ἐπέστελλεν ἐρευνήσοντας

Atque mater Josephi, quum in carcere accepisset filium occubuisse, custodibus quidem Jotapatensis, id se persuasissimum habere dicebat (nec enim vivo potiturum esse); secreto autem flens ancillis aiebat, hunc se fructum fecunditatis tulisse, quod sibi ne sepelire quidem filium licuisset, a quo sepeliri sperasset. Verum nec illam rumor falsus diu cruciavit, nec latrones recreavit. Nam ex vulnere cito convaleuit Josephus, progressusque clamabat, illos sibi non multo post vulneris penas daturos: atque populum cursus, ut sibi haberent fidem, hortabatur. Ejus autem ad aspectum populo crevit fiducia, et seditiosos invasit consternatio.

(XXXVI.) 4. Ceterum e transfugis alii statim de muro necessitate adacti se dejiciebant; alii velut ad pugnam cum lapidibus progredi simulantes, mox ad Romanos se recipiebant. Hos autem atrocior ea quam in urbe pertulerant fortuna consequbatur, et fame, quam domi reliquerant, velociorem ad exitium inveniebant apud Romanos satietatem. Aderant namque ex inedia inflati, et velut aqua intercuti tumefacti, deinde ciborum abunde in vacua ingerentes corpora disrumpebantur: nisi qui rerum non imperiti desideria colibuisse, paulatimque alimentum desueto corpori obtulissent. Verum et eos, qui hoc modo servarentur, alia plaga exceperit. Quidam enim e transfugis apud Syros deprehenditur e fimo ventris aureos colligens. Quippe eos, ut diximus, deglutientes prodibant, quod cunctos seditiosi perscrutarentur, et magna vis auri erat in civitate, adeo ut duodecim Atticis veniret quod antea viginti quinque valebat. Verum hac arte per unum detecta, totis quidem castris fama percrebuit, quod auro transfugæ pleni adessent; Arabum autem multi et Syri supplicum dissectorum ventres perscrutabantur. Et hac ego clade nullam credo atrociorē Judæis contigisse: una quippe nocte ad duo millia discissi sunt.

5. Et quum Cæsari cognita esset hæc iniquitas, parum aberat quin circumfuso equitatu auctores sceleris jaculis configi jussisset, nisi ingens multitudo eum colibuisse, utpote quod multo plures puniendi essent quam fuerant interempti. Convocatis autem auxiliariis et legionum du-cibus (nam et militum quidam ejusdem probri insimulati erant), utrisque iratus dicebat, an qui militum quidem suorum hæc committant lucri causa incerti, neque arma sua erubescens ex auro et argento facta? Arabibus autem et Syris, an primum quidem in alieno bello affectibus suis licenter indulgeant, dein crudelitatem in cædibus et in Judæos odia Romanis ascribant? etenim istas quosdam de militibus suis infamiae notas jam subire. His quidem mortem interminatus est, si quis in eodem postea deprehensus fuerit audaci facinore; legionibus vero mandata dedit, ut suspe-

τοὺς ὑπόπτους ἀναγαγεῖν ἐπ' αὐτόν. Κατεφρόνει δέ, ὡς ἔοικε, φιλοχρηματία πάσης κολάσεως, καὶ δεινὸς ἐμπέφυκεν ἀνθρώποις τοῦ κερδαίνειν ἔρως, οὐδὲν τε οὕτω πάθος ὡς πλεονεξία παραβάλλεται. Ἡ ταῦτα μὲν ἄλλως καὶ μέτρον ἔχει καὶ φόβοις ὑποτάσσεται, Θεὸς δὲ ἦν ὁ τοῦ λαοῦ παντὸς κατακρίνας καὶ πᾶσαν αὐτοῖς σωτηρίας ὁδὸν εἰς ἀπώλειαν ἀποστρέφων. Ὁ γοῦν μετὰ ἀπειλῆς ἀπεῖπεν ὁ Καῖσαρ λάθρα κατὰ τῶν αὐτομόλων ἐτολμάτο. Καὶ τοὺς διαδιδράσκοντας πρὶν πᾶσιν ὀφθῆναι προαπαντῶντες ἔσφαττον οἱ βάρβαροι·

περισκοπούμενοι δὲ μὴ τις ἐπίδοι Ῥωμαίων ἀνέσχιζον, καὶ τῶν σπλάγγων τὸ μακρὸν κέρδος εἶλον. Ὀλίγοις δ' ἐνηυρίσκειτο, καὶ τοὺς πολλοὺς παρανήλισκεν ἑλπίς μόνη. Τοῦτο μὲν δὴ τὸ πάθος πολλοὺς τῶν αὐτομόλων ἐπανήγαγεν.

(ΛΖ'.) ζ'. Ἰωάννης δὲ, ὡς ἐπέλιπον αἱ ἀρπαγαὶ παρὰ τοῦ δήμου, πρὸς Ἱερουσαλίαν ἐτρέπετο. Καὶ πολλὰ μὲν τῶν ἀναθημάτων κατεχώνευεν ἐκ τοῦ ναοῦ, πολλὰ δὲ τῶν πρὸς τὰς λειτουργίας ἀναγκαίων σκευῇ, κρατῆρας τε καὶ πίνακας καὶ τραπέζας. Ἀπέσχετο δ' οὐδὲ τῶν ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ πεμφθέντων ἀκροπόρων. Οἱ μὲν γὰρ Ῥωμαίων βασιλεῖς ἐτίμησάν τε καὶ προσεκώμηνον τὸ ἱερὸν αἰεὶ· τότε δ' ὁ Ἰουδαῖος καὶ τὰ τῶν ἀλλοφύλων κατέσπα· πρὸς δὲ τοὺς συνόντας ἔλεγεν ὡς δεῖ μετὰ ἀδείας καταχρησασθαι τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τοῦ θεῖου, καὶ τοὺς τῷ ναῷ στρατευομένους ἐξ αὐτοῦ τρέφεσθαι. Διὰ τοῦτο καὶ τὸν ἱερὸν οἶνον καὶ τὸ εἶλαιον, ὃ τοῖς δλοκαυτώμασιν οἱ ἱερεῖς ἐφύλαττον ἐπιχεῖν, ἐκκενώσας (ἦν δ' ἐν τῷ ἐνδοτέρῳ ἱερῷ) διένειμε τῷ πλήθει, χάκεινοι δὲ χα φρίκης πλέον τοῦ ἐν ἡλείφοντο καὶ ἐπινον ἐξ αὐτῶν. Οὐκ ἂν ὑποστυλαίμην εἰπεῖν, ἃ μοι κελεύει τὸ πάθος. Οἶμαι Ῥωμαίων βραδυνόντων ἐπὶ τοὺς ἀλιτηρίους, ἃ καταποθῆναι ἂν ὑπὸ χάσματος, ἃ κατακλυσθῆναι τῇ πόλιν, ἃ τοὺς τῆς Σοδομῆνης μεταλαβεῖν κεραυνούς· πολλὴ γὰρ τῶν ταῦτα παθόντων ἦνεγκε γενεὰν ἀθεωτέραν. Τῇ γοῦν τούτων ἀπονοίᾳ πᾶς ὁ λαὸς συναπώλετο.

ζ'. Καὶ τί δεῖ κατὰ μέρος ἐκδιηγέσθαι τὰς συμφοράς; ἀλλὰ πρὸς Τίτον ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις Μανναῖος ὁ Λαζάρου φυγὼν διὰ μιᾶς ἔλεγεν ἐκκεκομίσθαι πόλης, ἣν αὐτὸς ἐπεπίστευτο, μυριάδας ἑνδεκά νεκρῶν ἐπὶ πενταχισχίλοις ὀκτακοσίοις ὀγδοήκοντα, ἀφ' ἧς αὐτοῖς ἡμέρας παρεστρατοπεδεύσατο, τεσσαρεσκαίδεκάτῃ Ξανθικοῦ μηνὸς ἄχρι Πανέμου νομηνίας. Τοῦτο δ' ἦν πλῆθος ἀπειρον. Καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἐφεστὼς, ἀλλὰ δημοσίᾳ μισθὸν διδοὺς ἐξ ἀνάγκης ἠρίθμει. Τοὺς δὲ λοιποὺς οἱ προσήκοντες ἔθαπτον. Ταφὴ δ' ἦν τὸ προκομίσαντας ἐκ τοῦ ἀστεος ρῖψαι. Μετὰ δὲ τοῦτον διαδράντες πολλοὶ τῶν ἐπιστήμων τὰς πάσας τῶν ἀπόρων νεκρῶν ἀπήγγελλον μυριάδας ἐξηκοντα διὰ τῶν πυλῶν ἐκριφῆναι, τῶν δὲ ἄλλων ἀνεξεύρετον εἶναι τὸν ἀριθμὸν. Μηκέτι δὲ εὐτονούντων τοὺς πτωχοὺς ἐκφέρειν ἔλεγον συσσωρεύοντας εἰς τοὺς μεγίστους οἴκους τὰ πτώματα ἀποκλείειν καὶ τοῦ μὲν αἵτου τὸ μέτρον πραθῆναι τα-

ctos investigarent et ad ipsum deferrent. Verum avaritia plane contemnit omne supplicium, et lucri amor gravis hominibus innatus est, nullusque animi affectus in pericula adeo praeceps ruit ac plura habendi cupiditas. Imo vero et isti alias et modum habent et metu subjugantur: Deus autem erat qui populum universum damnaverat, et omnem ad salutem viam ei in perniciem vertebat. Quod utique, ne fieret, cum poenarum comminatione interdixit Cæsar, id occulte in profugos admittebatur. Et transfugas, priusquam omnium in conspectum venirent, jugulabant barbari obviam eis procedentes: dein circumspicientes ne quis Romanorum videret, eos discindebant, et ex visceribus quæstum nefarium trahebant. In paucis autem reperiatur, et plerique ex sola spe mactabantur. Certe quidem hoc malum multos transfugarum reduxit.

XXXVII. 6. Joannes autem, ubi rapinæ ex populo defecerunt, ad sacrilegium sese convertit. Et multa quidem e donariis in templo repositis conlabat, multaque vasa rei divinæ ministerio necessaria, crateras et lances et mensas: et ne urceolis quidem abstinuit, quos Augustus ejusque uxor miserant. Nam Romanorum quidem Imperatores templum semper honorarunt atque ornarunt: tunc autem Judæus etiam alienigenarum dona distrahebat, et ad socios dicebat, oportere sine metu uti divinis pro numine stantes, et ex templo alii qui ei militant. Propterea sacrum quoque vinum et oleum quod servabant sacerdotes ut holocaustis superfunderent, exhaustiens (erat enim in templi parte interiori), distribuebat multitudini, atque illi sine horrore ungendo et potando plus quam hin ex illis consumeabant. Nequaquam verebor palam dicere quæ dolor jubet. Equidem arbitror, si Romani sceleratis exitium inferre cessassent, futurum fuisse ut urbs aut terræ hiatu absorberetur, aut eluvione deleteretur, aut soli Sodomitici fulmina experiretur: multo enim magis impiam progeniem edidit, quam erant qui hæc perpassi sunt. Itaque simul cum istorum furore ac vesania universus populus interiiit.

7. Et quid opus est singulatim recensere clades? Man-næus Lazari filius, his diebus ad Titum transgressus, dicebat per unam portam elatos fuisse centum et quindecim mortuorum millia et octingentos octoginta, ex quo die castra prope civitatem posita essent, die decima quarta mensis Xanthici usque ad primam Panemi diem. Hæc autem erat immensa multitudo. Nec tamen ipse fuit portæ appositus, sed publicam mercedem distribuens necesse habuit mortuos numerare. Ceteros autem propinqui sepeliebant. Sepultura autem erat, elatos de urbis muro dejicere. Post hunc autem multi nobiles transfugas narrabant, mortuos egenos ad sexcenta millia universos portis ejectos esse, ceterorum vero numerum inveniri non posse. Quumque pauperibus efferendis non sufficerent, congesta in maximis ædibus cadavera inclusa esse dicebant: et frumenti quidem modium veniisse

λάντου, μετὰ ταῦτα δὲ ὥς οὐδὲ ποηλογεῖν ἔτι οἶόντε ἦν περιτειχισθείσης τῆς πόλεως, προσελθεῖν τινας εἰς τοσοῦτον ἀνάγκης, ὥστε τὰς ἀμάρας ἔρουνῶντας καὶ παλαιὸν ὄνθον βοῶν προσφέρεσθαι τὰ ἐκ τούτων σκύδαλα, καὶ τὸ μηδὲ ὄψει φορητὸν πάλαι τότε γενέσθαι τροφήν. Ταῦτα Ῥωμαῖοι μὲν ἀκούοντες ἠλέησαν, οἱ στασιασταὶ δὲ καὶ βλέποντες οὐ μετενόουν, ἀλλ' ἠνείχοντο μέχρι αὐτῶν προσελθεῖν. Πεπῆρωντο γὰρ ὑπὸ τοῦ χρεῶν, δὲ τῇ τε πόλει καὶ αὐτοῖς ἤδη παρήν.

ΛΟΓΟΣ Γ'.

- α'. Περὶ τῆς τῶν στασιαστῶν ἀπονοίας καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ θνησκόντων· καὶ ὅπως τῶν Ῥωμαίων τὰ χῶματα ἐγειράντων περικαθαρθέντα τὰ πρόστεια ἀχαριστότατα ἐφαίνοντο.
- β'. Ὅπως διετέθησαν Ῥωμαῖοι καὶ Ἰουδαῖοι τῶν χωμάτων γενομένων· καὶ ὅπως ὁρμήσαντες Ἰουδαῖοι καὶ ταῦτα καῦσαι οὐκ ἴσχυσαν.
- γ'. Ὅπως ταῖς τε ἐλποῖσι τύπτοντες Ῥωμαῖοι καὶ ὑπορύττοντες τὸ τεῖχος τῆς Ἀντωνίας κατέρριψαν, ἀναδειχθέντος δὲ ἑτέρου τεύχους, ὅπερ ἐνδοθεν οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην ἀντωκοδόμησαν, ἠνιάθησαν.
- δ'. Ὡς δεδοικότας ἀναβῆναι τοὺς στρατιώτας Τίτος δημηγορίᾳ ἀρίστη προτρέψατο αὐτούς.
- ε'. Ὅπως ἄλλοι τε καὶ Σαβίνος πρῶτος πάντων ἐκπηδήσας, τῶν Ἰουδαίων ἐτρέψατο, καὶ πολλοὺς ἀποκτείνας τελευταῖον καὶ αὐτὸς διεφθάρη.
- α'. Ὡς καὶ τὸ τρίτον τεῖχος παρελήφθη. Ἐκφράσις τοῦ περὶ τὸ ἱερὸν πολέμου Ἰουδαίων τε καὶ Ῥωμαίων.
- ζ'. Περὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ ἑκατοντάρχου, ὅπως πολλοὺς τε τῶν Ἰουδαίων ἀπέκτεινε καὶ αὐτὸς ἀπόλωτο· καὶ ὅπως τρέπονται Ῥωμαῖοι καὶ κατακλείονται εἰς τὴν Ἀντωνίαν.
- η'. Ὅπως Τίτος κατασκάψαι προστάξας τὴν Ἀντωνίαν τὸν Ἰωσήπου προτρέψατο τοὺς Ἰουδαίους αὖθις παραινέσαι.
- θ'. Ὡς μηδὲν τῶν στασιαστῶν ὠφελθέντων ἐκ τῶν λόγων Ἰωσήπου, πολλοὶ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου πρὸς τὸ αὐτομολεῖν ὁρμήσαντες ἐξῆλθον, οὓς ὁ Τίτος εἰς Γόφναν ἐξαπέστειλεν.
- ι'. Ὅπως οἱ αὐτομολήσαντες κλειστάς τοὺς Ἰουδαίους ἰκέτευον παραδούναι Καίσαρι τὴν πόλιν, ἀλλ' οὐδὲν ἤνουν, μᾶλλον δὲ καὶ φιλονεικοτέρους ἐποίησαν· ἐφ' οἷς Τίτος διὰ Ἰωσήπου διελέχθη, καὶ μὴ πειθομένων αὐτῶν πάλιν πρὸς τὸν πόλεμον ἐχώρει.
- ια'. Ὡς ἀπὸ πάσης τῆς δυνάμεως τοὺς ἀρίστους ἐκλεξάμενος Τίτος, καὶ κατὰ τοῦ ἱεροῦ αὐτοὺς διαφεῖς, αὐτὸς ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας ἐκαραδοκεῖ τὸ μέλλον.
- ιβ'. Ὅπως συμπεσόντες ἀλλήλοις πολλῶν ἐκατέρωθεν πεσόντων διελύθησαν, μηδενὸς βεβαίως νικήσαντος.
- ιγ'. Ὅπως κατὰ τοῦ ἱεροῦ χῶματα ἤγειραν.
- ιδ'. Ὡς τινῶν ἱππέων ἀπολλύντων τοὺς ἱππούς, διὰ τῆς εἰς ἓνα στρατιώτην καλᾶσεως τοὺς λοιποὺς Καίσαρ ἐσωφρόνισεν.
- ιε'. Ὅπως κατὰ τὸ Ἑλαιῶν ὄρος πολλοὶ τῶν στασιαστῶν ὁρμήσαντες ὑπεβελθεῖν ἀνεδράπησαν· ὅτε καὶ τις τῶν ἱππέων Πεδάνιος ἀρπάσας τινὰ νεανίαν φεύγοντα, τῷ Καίσαρι καθάπερ τὴν κειμήλιον προσήγαγεν.
- ισ'. Ὡς Ἰουδαῖοι τὰ προσεγγίζοντα τῷ ἱερῷ κατέπερσαν, ὥς μὴ δι' αὐτῶν Ῥωμαῖοι τοῦ ἱεροῦ ἐγκατατίθῃ γένοιτο.
- ιζ'. Περὶ τοῦ μονομαχήσαντος Ἰουδαίου κατὰ πρόκλησιν καὶ νικήσαντος, πῶς διὰ τὴν ἀλαζονείαν ἀπεκτάνθη.

talento; post autem, ubi muro circumdata civitate ne herbas quidem legere jam liceret, eo necessitatis quosdam devenisse, ut cloacas et vetusta rimantes boum stercora, retrimenta inde collecta ederent; et quod olim visu erat horribile, in escam cessisse. Quum ista quidem audirent Romani, eos miserati sunt: seditiosos autem ista etiam aspicientes non poenitebat, sed patiebantur ea usque ad ipsos progredi. Fatum enim eos caecos reddiderat, quod jam et civitati et ipsis imminerebat.

LIBER VI.

1. De seditiosorum desperatione, et hominibus fame pereuntibus; qualiterque suburbia circumcisa, post erectos a Romanis aggeres, aspectu erant ingratissima.
2. Quomodo Romani et Judæi animis affecti erant exaltatis aggeribus; quodque Judæi excursionem facta illos urere non potuerunt.
3. Quomodo Romani machinarum pulsatione, et suffossione Antoniae murum dejecerunt, alio autem muro conspecto, quem Joannes cum suis edificaverat, conturbati erant.
4. Quemadmodum Titus milites, quum murum ascendere non ausi essent, præstantissima oratione adhortatus est.
5. Qualiter et alii, et Sabinus omnium primus de muro exiliens Judæos in fugam vertit; multisque caesis tandem et ipse occiditur.
6. Quomodo et tertius murus superatus est. Descriptio pugnae inter Judæos et Romanos circa templum.
7. De Juliano centurione, quomodo Judæorum multos interfecit, et ipse peremptus est: utique fugiunt Romani et in Antoniam conclusi sunt.
8. Quomodo Titus, quum Antoniam dirui jussisset, Josephum incitavit ut Judæos iterum verbis hortaretur.
9. Quod multi de populo, quum seditiosi in melius non mutarentur verbis Josephi, transfugendi desiderio egressi sunt, quos Titus in Gophnam misit.
10. Quemadmodum transfugæ multis Judæos rogabant ut Cæsari urbem traderent; verum nihil valebant, sed potius perunaciores eos efficiebant: unde Titus, quum per Josephum eos increpasset, illique nihil obsequuti essent, rursus bello eos aggreditur.
11. Quomodo Titus, quum ex copulis universis fortissimos elegisset et ipsos contra templum dimisisset, ipse ab Antonia quid fieret exspectabat.
12. Qualiter prælio congressi sunt, et multis utrinque caesis dirempta est pugna cum dubia victoria.
13. Quomodo contra templum aggeres excitantur.
14. Ut, quum equitum nonnulli equos amisissent, unius militis poena reliquos in posterum cautiore reddidit.
15. Quomodo e regione Olivæ montis multi seditiosorum clam egredi conati prosternuntur: quodque equitum quidam Pedanius, rapto quodam juvene dum fugeret, eum ad Cæsarem tanquam munus pretiosum adducebat.
16. Ut Judæi omnia templo propinqua incenderunt, ne ex illis Romani templum in potestatem suam redigerent.
17. De Judæo qui ad singulare certamen Romanos provocaverat, victorque ex gloriolatione sua occisus est.

- ιη'. Περὶ τοῦ ἐπινοηθέντος κατὰ τῶν Ἰουδαίων δόλου, ᾧ πολλοὺς Ῥωμαίων ἐνέπρησαν.
- ιβ'. Περὶ Λόγγου τοῦ στρατιώτου Ῥωμαίων ὡς αὐτὸν ἀνέλε, καὶ περὶ τοῦ ἐπιρρίψαντος αὐτὸν συστρατιώτῃ Λουκίῳ.
- κ'. Ἐκφρασις αὐθις τῶν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ θνησκόντων.
- κα'. Περὶ Μαρίας τῆς τὸ ἴδιον τέκνον καταφαγούσης.
- κβ'. Ὅπως, τῶν χωμάτων κατὰ τοῦ ἱεροῦ ἀπαρτισθέντων, προσήγαγον τοὺς χριστοὺς· καὶ ὡς ἐπὶ κλιμάκων ἀναβάντες δεινὸν αὐθις ἔστησαν πόλεμον καὶ τέλος ἠττήθησαν Ῥωμαῖοι· ἐφ' οἷς ὀργισθεὶς Τίτος τὰς πύλας ὑφάπτειν προσέταξεν.
- κγ'. Περὶ τῶν αὐτομολησάντων τῷ Τίτῳ δορυφόρων τοῦ τυράννου Σίμωνος.
- κδ'. Ὅπως βουλὴν προτιθεὶς Τίτος πῶς δεῖ χρῆσασθαι τῷ ἱερῷ, ἄλλων ἄλλα λεγόντων, αὐτὰς οὐκ ἔρη συγχωρῆσαι τοιοῦτον ἔργον καταφλέγῃναι, καὶ οὕτως διαλύεται τὸ συνέδριον.
- κε'. Ὅπως Ἰουδαῖοι τοῖς τῶν Ῥωμαίων φύλαξιν ἐπιτίπτουσι, καὶ μελλόντων αὐτῶν τραπῆναι, φθάσας Καῖσαρ ἐπήμυνε, τρέψας τοὺς Ἰουδαίους.
- κς'. Ὅπως ὁ ναὸς ἐνεπρήσθη καὶ ἀκοντος Καίσαρος.
- κζ'. Ὅτι καὶ ἐν καιρῷ ἐπὶ τῶν Βαβυλωνίων καὶ πρότερον ὁ ναὸς ἐνεπρήσθη, κατὰ τὸνδε τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν αὐθις κατεπλέγη.
- κη'. Ὡς τοῦ ναοῦ φλεγομένου καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν Ἰουδαίων συναναιρουμένων συμμιγῆς τις ἦχος καὶ βοή τῶν τε Ῥωμαίων καὶ τῶν ἀπολωλόντων ἐγένετο.
- κθ'. Ὅπως τῶν ἱερῶν τινὲς κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐπερρίπτουν τοὺς ὀδελοὺς τοῦ ναοῦ, καὶ ὡς ἐπὶ τοῖχόν τινα ἀναβάντες αὐτοὺς εἰς τὸ πῦρ ἔβαλλον· καὶ ὡς Ῥωμαῖοι τὰ λοιπὰ λείψανα τοῦ ναοῦ πάντα καταφλέγοντες κατέκαυσαν καὶ πληθος τῶν καταφυγόντων αὐτοὶ εἰς ἑξακισχιλίου.
- λ'. Περὶ τοῦ ψευδοπροφήτου, ᾧ πιστεύσας ὁ λαὸς ἀπώλετο.
- λα'. Περὶ τῶν προγεγονότων σημείων τῆς ἀλώσεως.
- λβ'. Ὅπως Ῥωμαῖοι τὰς σημαίας ἐν τῷ ναῷ εἰσεκόμισαν, καὶ τὸν Τίτον εὐφημίας ἐτέрайρον· καὶ ὅπως ὁ χρυσὸς ἀπὸ τῆς λείας εὐθύνησεν.
- λγ'. Περὶ τοῦ παιδίου τοῦ μετὰ ἱερῶν εἰς τὸν τοῖχον ἀνατρίχοντος πῶς ἠπάτησε Ῥωμαῖους· καὶ ὅπως λιμώττοντες κατέβησαν πρὸς τὸν Τίτον οἱ ἱερεῖς, ὁ δὲ αὐτοὺς ἐκέλευσε κολάσαι.
- λδ'. Ὅπως οἱ τύραννοι τὸν Τίτον εἰς λόγους προὐκαλέσαντο, ὁ δὲ αὐτοῖς διαλαλῆθαι θαυμαστωτὰ ὤμιλησεν.
- λε'. Ὅτι μηδὲν μέτριον φρονούντων τῶν τυράννων, ἀγανακτήσας Τίτος ἐκέρχρε μὴ ἐλπίζειν αὐτοὺς ἐτι δεξιὰς τυχεῖν· ὅθεν τὴν στρατιάν ἐκέλευσε τὰ λοιπὰ καταφλέγειν.
- λς'. Περὶ τῶν προσφυγόντων Καίσαρι βασιλικῶν συγγενῶν, ὅπως τε αὐτοὺς εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν.
- λζ'. Ὡς ὀρμήσαντες οἱ στασιασταί, τοὺς ἐν τῇ βασιλικῇ οἰκίᾳ Ῥωμαίους διώξαντες, τὸ λοιπὸν πληθος τῶν καταφυγόντων τοῦ δήμου πᾶν ἐρόνευσαν, δύο τῶν Ῥωμαίων ζωγρήσαντες.
- λη'. Ὅπως πάλιν Ῥωμαῖοι, τοὺς ληστὰς τρέφμενοι, τὰ ὑπόλοιπα τῆς πόλεως κατέπλεξαν.
- λθ'. Ὅπως οἱ τύραννοι τοῖς ὑπονόμοις θαρροῦντες μέχρι παντὸς τῷ πολέμῳ προσέμενον.
- μ'. Ὡς πάλιν ὁ Καῖσαρ τὴν αὖτις πόλιν χώμασι διαλαμβάνει, καὶ ἐν καιρῷ βουλευσομένων τινῶν στασιαστῶν περὶ παραδόσεως, φθάνει μαθὼν ὁ Σίμων, οὗ καὶ ἐκόλασεν.
- μα'. Περὶ τοῦ ἱερέως τοῦ προσφυγόντος Καίσαρι, καὶ κειμήλια πολλὰ παραδόντος.
- μβ'. Ὡς, συνελευμένων τῶν χωμάτων, Ῥωμαῖοι τὰς μηχανὰς προσάγοντες, τῶν ληστῶν παραλόγως ἀποδράντων κἀν τοῖς ὑπονόμοις ὑποδύντων, ἐγκρατεῖς τῆς ὅλης πόλεως ἐγένοντο.
- μγ'. Ὡς παρελθὼν εἰς αὐτὸν Καῖσαρ, καὶ πολλὰ τῆς δυχρότητος τὴν πόλιν θαυμάσας, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀφανίσαι προσέταξε,

18. De dolo a Judæis excogitato, quo multos Romanorum exusserunt.
19. De Longo milite Romano, qualiter semetipsum interfecit; deque eo qui semet in Lucium commilitonem projecit.
20. Altera descriptio illorum qui fame perierunt.
21. De Maria quæ suum filium comederat.
22. Qualiter aggeribus contra templum erectis arietes admovebant: utque scalis ascensis acre commissum est prælium, tandemque victi sunt Romani: qua de causa Titus iratus portis ignem subijci jussit.
23. De satellitibus Simonis tyranni qui ad Titum profugerant.
24. Quod, quum proponeretur a Tito quid facturi essent de templo, alique alia dicerent, ipse dixerit se non passurum esse ejusmodi structuram flammis absumi: atque ita concilium dimisit.
25. Quomodo Judæi Romanos qui in statione erant adorantur, quumque in eo essent ut in fugam verterentur, Cæsar prius auxilio venit et Judæos fugat.
26. Quomodo templum incensum est, invito Cæsare.
27. Quod eodem mense et die deflagavit templum, quæ olim concrematum est a Babylonis.
28. Quod, quum templum flammis vastaretur et Judæi omnes cujuscunque ætatis una perirent, permixtus cum cæde editur sonitus, clamorque Romanorum et pereuntium promiscuus.
29. Quomodo sacerdotum nonnulli verbum templi in Romanos pro missilibus utebantur, et muro quodam ascenso semetipsos in ignem coniecerunt: utque Romani, igne in omnia grassantes, quicquid reliquum erat tempit incendunt, et multitudinem eo confugientium ad sex hominum millia.
30. De falso propheta, cui populus ad sui interitum fidem habuit.
31. De signis excidii præcedentibus.
32. Quomodo Romani signa in templum inferebant, et Titum acclamationibus honorabant; deque magna auri copia ex præda.
33. De puero cum sacerdotibus in templi parietem se recipiente, et quo pacto decepti Romanos: utque sacerdotes fame laborantes descenderunt ad Titum, quos ipse puniri jussit.
34. Quomodo tyranni Titum ad colloquium provocant, atque ipse cum eis sermonem habuit maxime admirandum.
35. Quod Titus, quum tyranni nihil moderati præ se ferrent, vehementer iratus edixit per præconem, ne jam fidem detraherentque sibi dari sperarent: quo facto imperavit militibus igne omnia vastare.
36. De regis consanguineis ad Cæsarem perfugientibus, utque eos Romam mittendos curavit.
37. Quomodo seditiosos ad domum regiam profecti Romanos inde pepulerunt, et reliquam multitudinem popularium qui eo confugerant occiderunt, et duos milites Romanos vivos cepunt.
38. Quomodo Romani, latronibus rursus in fugam versis, quod reliquum erat urbis incenderunt.
39. Quomodo tyranni cuniculis freti et innixi ad extremum usque belligerabant.
40. Quod Cæsar iterum superiorem urbem aggeribus occupat: quumque e seditiosis nonnulli de urbe tradenda deliberant, eos re explorata prævenit Simon et pœnis afficit.
41. De sacerdote ad Cæsarem profugiente, et res multas pretiosas ei tradente.
42. Quomodo aggeribus perfectis Romani machinas adducebant, et latronibus inexpectato fugientibus et cuniculos subeuntibus, totam urbem nacti sunt Romani.
43. Quod Cæsar urbem introgressus eamque ob firmitatem multum miratus, cetera quidem omnia deleri jussit, tres

μόνους δὲ τοὺς τρεῖς πύργους, εἰς μνήμην τῆς ἐαυτοῦ ἀρετῆς
τε καὶ ἀνδρείας, εἰσεν.
μδ'. Ὅπως Καῖσαρ τοὺς ληστρικοὺς καὶ στασιώδεις, ὑπ' ἀλ-
λήλων ἐνδεικνυμένους, ἀναιρεθῆναι προστάξας, τοὺς λοιποὺς,
οὓς μὲν εἰς τὸν θρίαμβον ἐτήρησεν, οὓς δὲ ταῖς ἐπαρχίαις
ἐδώρησато, ἄλλους δ' εἰς τὰ κατ' Αἴγυπτον ἔργα, τοὺς δὲ
πλείους διέπρασε.
με'. Περὶ ὅλου τοῦ πληθους τῶν ὑπὸ τὸν πόλεμον ἐαλωκότων
τε καὶ διαφθαρέντων.
μς'. Περὶ τῶν εἰς τοὺς ὑπονόμους καταφυγόντων.
μζ'. Ὅτι πεντάκις πρότερον ἀλώσεως τῆς πόλεως τοῦτο δευτέ-
ρον ἠρημώθη.

ΚΕΦ. Α'.

Τὰ μὲν οὖν τῶν Ἱεροσολύμων πάθη προῦκοπτε καθ'
ἡμέραν ἐπὶ τὸ χεῖρον, τῶν τε στασιαστῶν μᾶλλον πα-
ροξυνόμενων ἐν ταῖς συμφοραῖς καὶ τοῦ λιμοῦ μετὰ τὸν
δῆμον ἤδη κακείνους νεμομένου. Τό γε μὴν πληθος
τῶν σεσωρευμένων ἀνὰ τὴν πόλιν πτωμάτων ὅψει τε
φρικῶδες ἦν καὶ λοιμῶν προσέβαλλεν ὁσμὴν, πρὸς τε
τὰς ἐκδρομὰς ἐμπόδιον τοῖς μαχομένοις. Ὡς περ γὰρ διὰ
παρατάξεως φόνῳ μυρῶν γεγυμνασμένους χωροῦντας
ἔδει τὰ σώματα πατεῖν, οἱ δὲ ἐπιθαίνοντες οὔτε ἐφριτ-
τον οὔτε ἤλέουν οὔτε κληρόνα κακὴν σφῶν αὐτῶν ὑπε-
λάμβανον τὴν εἰς τοὺς κατοικομένους ὕβριν πεφυρμένοι
δ' ὁμοφύλῳ φόνῳ τὰς δεξιὰς, ἐπὶ τὸν πρὸς τοὺς ἄλλο-
φύλους πόλεμον ἐξέθεον, ὀνειδίζοντες, ἔμοιγε δοκεῖ, τὸ
θεῖον εἰς βραδύτητα τῆς ἐπ' αὐτοῖς κολάσεως· οὐ γὰρ
ἐλπίδι νίκης ὁ πόλεμος, ἥδη δὲ ἀπογνώσει σωτηρίας
ἐθραύνετο. Ῥωμαῖοι δὲ, καίτοι πολλὰ περὶ τὴν τῆς
ὕλης συγκομιδὴν ταλαιπωρούμενοι, τὰ χρώματα διήγει-
ραν μιᾷ καὶ εἰκοσι ἡμέραις, κείραντες, ὡς προέφηται,
τὴν περὶ τὸ ἄστυ ἥσαν ἐπ' ἐνενήκοντα σταδίου ἐν
20 κύκλῳ πᾶσαν. Ἦν δὲ ἐλσεινὴ καὶ τῆς γῆς ἡ θεὰ· τὰ
γὰρ πάλαι δένδρεσι καὶ παραδείσοις κεκοσμημένα τότε
πανταχόθεν ἠρήμωτο καὶ περιέκοπτο τὴν ὕλην. Οὐ-
δεῖς τε τὴν πάλαι Ἰουδαίαν καὶ τὰ περικαλλῆ προάστεια
τῆς πόλεως ἑορακῶς ἀλλόφυλος, ἔπειτα τὴν τότε βλέπων
25 ἐρημίαν, οὐκ ὠλοφύρατο καὶ κατεστέναζε τὴν μεταβο-
λὴν παρ' ὅσον γένοιτο. Πάντα γὰρ ἐλυμῆνато τὰ ση-
μεῖα τοῦ κάλλους ὁ πόλεμος, καὶ οὐκ ἂν τις ἐξαπίνης
ἐπιστὰς τῶν προσγνωκῶτων ἐγνώρισε τὸν τόπον, ἀλλὰ
παρὸν ἐζητεῖ τὴν πόλιν.
30 (Β.) β'. Ῥωμαῖοις δὲ καὶ Ἰουδαίοις τὸ τέλος τῶν χω-
μάτων ἴσην ἐνεποίει δέους ἀρχήν. Οἱ μὲν γὰρ, εἰ μὴ καὶ
ταῦτα καύσειαν, ἀλώσεσθαι τὴν πόλιν προσεδόκων,
Ῥωμαῖοι δὲ οὐκ ἂν εἴθ' αἰρήσειν κακείνων διαφθαρέν-
των. Ὅτι γὰρ ἦν ἀπορία καὶ τῶν μὲν πόνων ἥδη
35 τὸ σῶμα, τῶν δ' ἐπαλλήλων πταισμάτων αἱ ψυχαὶ τοῖς
στρατιώταις ἐλείποντο. Τὰς γε μὴν κατὰ τὴν πόλιν
συμφορὰς Ῥωμαῖοι πλέον εἶναι συνέβαινε πρὸς ἀθυρίας
ἢ τοῖς ἐν αὐτῇ. Παρὰ γὰρ τὰ τηλικαῦτα πάθη τοῖς
μαχομένοις οὐδὲν ἐχρῶντο μαλακωτέροις, ἀλλ' ἐθραύοντο

vero turres solas in suae virtutis et fortitudinis monumentum
intactas reliquit.

44. Quomodo Caesar, postquam latrones et seditiosos a se invi-
cem delatos interfici iusserat reliquos, partim in trium-
phum reservavit, partim provinciis donavit, aliosque ad
Aegyptiorum opera relegavit, majoremque eorum numerum
vendidit.

45. De tota multitudine eorum qui bello capti erant et perie-
runt.

46. De his qui in cuniculos confugerunt.

47. Quod urbs quinquies prius capta, tunc altera vice va-
stata erat.

CAP. I.

At enim Hierosolymorum calamitates quotidie ingrave-
scebant, cum et seditiosi magis irritarentur rebus adversis
pressi, et fames in populum grassata jam et ipsos depascere-
tur. Ac multitudo congestorum in civitate cadaverum et visu
horrenda erat, odoremque pestiferum emittebat, ac pu-
gnantium excursibus impedimento erat. Nam incedentes,
veluti per aciem plurima caede exercitati, conculcare corpora
necesse habebant; quique super eis graderentur neque hor-
rebant neque miserabantur, neque malum omen sibi duce-
bant contumeliam in mortuos: gentili autem caede dexteras
pollutas habentes, ad bellum cum alienigenis excurrerant,
tanquam exprobrantes Deo (ut milii videtur) supplicii sui
tarditatem: non enim spe victoriae, sed jam desperatione sa-
lutis ferociter gerebatur bellum. Romani autem, quamvis in
aggreganda materia valde laborarent, aggeres tamen intra
dies viginti et unum excitant, attonsa, ut jam ante dictum
est, omni in orbem circa civitatem regione ad nonaginta
stadia. Erat autem miserabilis etiam terrae facies: nam quae
antea arboribus et hortis ornata fuerant loca, ea tunc undi-
que deserta silvis accisis cernebantur. Nec ullus qui antea
Judæam viderat alienigena et suburbana pulcherrima civi-
tatis, quum ejus solitudinem tunc cerneret, lacrimas conti-
nere poterat, et mutationem non gemere, quæ et quanta
fuerit. Quippe omnia pulchritudinis vestigia deleverat
bellum: nec si quis subito advenisset qui locum prius no-
verat, eum cognosceret, sed præsens quaereret civitatem.

(II.) 2. Aggerum autem opus finitum Romanis pariter ac
Judæis in causa erat ut timere inciperent. Namque hi, nisi
eos quoque exurerent, captum iri civitatem putabant: Ro-
mani vero, eam haud unquam se capturos esse, si et isti
destruerentur. Materia quippe eos defecerat, et labore
quidem militibus attrita erant corpora, crebris vero adversis
casibus animis deficiebant. Porro eveniebat ut ex civitatis
calamitatibus Romani magis animos desponderent, quam
qui in ea erant. Nam per istiusmodi clades pugnatore
nihilominus segiores habebant, ipsis interim fracta spe et

πάντοτε τὰς ἐλπίδας, τῶν μὲν χωμάτων ταῖς ἐπιβου-
λαῖς, τῶν δὲ ὀργάνων στερρότητι τοῦ τεύχους, τῆς δὲ
κατὰ χεῖρα μάχης ταῖς τῶν συμπλεκόμενων τόλμαις
πλεονεκτούμενοι. Τὸ δὲ μέγιστον, στάσεώς τε καὶ
6 λιμοῦ καὶ πολέμου καὶ τοσούτων κακῶν εὐρίσκοντες
ἐπάνω τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς Ἰουδαίους ἔχοντας,
ὑπελάμβανον τῶν ἀνδρῶν ἀμάχους μὲν τὰς ὁρμὰς,
ἀνάλωτον δὲ τὴν ἐπὶ συμφοραῖς εὐθυμίαν εἶναι· τί
γὰρ ἂν μὴ ὑποστῇναι δεξιᾷ τύχῃ χρωμένους, τοὺς ὑπὸ
10 κακῶν πρὸς ἄλλην τρεπομένους; Οἱ μὲν οὖν ἔρρωμενε-
στέρας διὰ ταῦτα τῶν χωμάτων ἐποιούντο τὰς φυλα-
κάς.

γ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην κατὰ τὴν Ἀντωνίαν
ἄμα καὶ πρὸς τὸ μέλλον, εἰ καταρριφθεῖν τὸ τεῖχος,
15 ἡσυχάζοντο, καὶ πρὶν ἐπιστῆναι τοὺς κριοὺς ἐπέθεντο
τοῖς ἔργοις. Οὐ μὴν ἐκράτησάν γε τῆς ἐπιχειρήσεως,
ἀλλὰ προελθόντες μετὰ λαμπάδων, πρὶν ἐγγίσει τοῖς
χώμασι, ψυχρότεροι τῆς ἐλπίδος ὑπέστρεψαν. Πρῶ-
τον μὲν γὰρ οὐδὲ ἁπομονεῖν ἢ σκέψιν αὐτῶν ἰδοῦναι κατὰ
20 μέρος ἐκπηδῶντων καὶ διαλειμμάτων καὶ μεμελημέ-
νως μετὰ δέους, καθόλου τ' εἰπεῖν, οὐκ Ἰουδαϊκῶς. Τὰ
γὰρ ἴδια τοῦ ἔθνους ὑστέρητο ἄμα, τόλμα καὶ ὁρμή,
καὶ δρόμος ὁμοῦ πάντων, καὶ τὸ μὴδὲ πταίνοντας ἀνα-
στρέφειν. Ἀτονώτεροι δὲ ἑαυτῶν προελθόντες καὶ τοὺς
25 Ῥωμαίους ἤδρων ἔρρωμενέστερον τοῦ συνήθους παρατε-
ταγμένους. Τοῖς μὲν γε σώμασι καὶ ταῖς πανοπλίαις
ὁπτως ἐφράζοντο τὰ χωμάτα πάντοθεν ὥς τῷ πυρὶ μη-
δαμόθεν καταλιπεῖν παράδυσιν, τὴν δὲ ψυχὴν ἐτόνωσαν
ἕκαστος, μὴ μετακινήσθαι τῆς τάξεως πρὸ θανάτου.
30 Πρὸς γὰρ τῷ πάσας αὐτῶν ὑποκόπτεσθαι τὰς ἐλπί-
δας, εἰ κακῆϊνα καταφλεγείη τὰ ἔργα, δεινὴ τοὺς στρα-
τιώτας ἔλγειν αἰδῶς, εἰ πάντα κρατήσεϊαν πανουργία
μὲν ἀρετῆς, ἀπόνοια δὲ ὅπλων, πλήθος δὲ ἡμιπειρίας,
Ἰουδαῖοι δὲ Ῥωμαίων. Ἄμα δέ τι καὶ τὰ ἀρετήρια
35 συνήργει τῶν προπηδῶντων ἐφικνούμενα, καὶ πε-
σῶν τις τῷ μετ' ἑαυτὸν ἐμπόδιον ἦν, ὃ τε κίνδυνος τοῦ
πρόσω χωρεῖν ἐποιοῖ μαλαχωτέρους. Τῶν δ' ἐνδοτέρω
βέλους ὑποδραμόντων οἱ μὲν πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν τὴν
εὐταξίαν καὶ τὸ πύκνωμα τῶν πολεμίων καταπλαγέντες,
40 οἱ δὲ νυττόμενοι τοῖς ξυστοῖς ἐπαλινδρόμουν· καὶ τέλος
ἀλλήλους κακίζοντες εἰς δειλίαν ἀνεχώρουν ἀπρακτοί.
Νουμηνία Πανέμου μηνὸς ἡ ἐπιχειρήσις ἦν. Ἀναχω-
ρησάντων δὲ τῶν Ἰουδαίων προσῆγον οἱ Ῥωμαῖοι τὰς
ἐλεπολεῖς, βαλλόμενοι πέτραις τε ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας
45 καὶ πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ παντὶ τῷ χορηγούμενῳ Ἰου-
δαίοις ὑπὸ τῆς ἀνάγκης βέλει. Καίπερ γὰρ πολὺ τῷ
τείχει πεποιθότες καὶ τῶν ὀργάνων καταφρονούντες,
ὁμῶς ἐκώλυσον τοὺς Ῥωμαίους προσάγειν. Οἱ δὲ τὴν
σπουδὴν τῶν Ἰουδαίων τοῦ μὴ πληγῆναι τὴν Ἀντωνίαν
50 ὑπολαμβάνοντες γίνεσθαι δι' ἀσθένειαν τοῦ τεύχους, καὶ
σαστροῦς ἐλπίσαντες εἶναι τοὺς θεμελίου, ἀντεφίλονει-
κουν. Οὐ μὴν ὑπήκουε τὸ τυπτόμενον, ἀλλ' οἱ μὲν
συνεχῶς βαλλόμενοι καὶ πρὸς μηδένα τῶν καθύπερθεν
κινδύνων ἐνδιδόντες ἐνεργῶς παρῆχον τὰς ἐλεπολεῖς·

debilitata, quum aggeres insidiis, machinæ soliditati muri,
pugnaque manibus conserta audaciæ confligentium cede-
rent. Maxime vero, quum et seditione et fame et bello su-
periore animi fortitudinem Judæos habere experirentur,
virovum insuperabiles esse impetus et animos eorum in
calamitatibus terrore invictos arbitrabantur : quid enim
non sustineant prosperis in rebus, qui malis ad virtutem
incitarentur? Et illi quidem propterea validiores aggeri-
bus adhibebant custodias.

3. Joannes autem ejusque socii apud Antoniam simul et
futuris, si disjiceretur murus, prospiciebant, et antequam
arietes admoverentur, impetum faciebant in opera. Non
tamen illis successit conatus : sed cum facibus progressi,
priusquam aggeribus appropinquarent, spe sua frustrati
reverterunt. Nam primum ne concordare quidem videba-
tur eorum consilium, paulatim et per intervalla et cun-
ctanter nec sine metu exsilitium, atque ut summam
dicam, non Judæorum more. Simul enim illis deerant quæ
gentis sunt propria, audacia et impetus, conjunctusque
omnium cursus, et sine offensione revertere. Languidiore
vero progressi, quam solebant, etiam Romanos acie solito
validiori stantes inveniebant : qui corporibus quidem atque
armis ita undique aggeres sepsierunt, ut nusquam igni adi-
tum relinquerent; animo vero quisque eatenus confirmato
erat, ut prius moreretur quam loco cederet. Nam præ-
terquam quod omnis spes illis præcederet, si etiam ista
opera forent exusta, magno sibi pudori esse ducebant mili-
tes, si per omnia cederet aut calliditati virtus, aut arma
temeritati, aut peritia multitudini, aut Romani Judæis.
Simul autem et machinæ obsidionales pro illis faciebant,
missilia ad eos usque conjicientes qui prosiliebant, et quum
quis cecidisset, subsequunturo moram injiciebat, periculuni-
que ultra progrediendi remissiores efficiebat. Qui vero
intra teli jactum se proripuerant, alii, priusquam ad manus
ventum esset, disciplina hostium et densitate perterriti,
alii spiculis vulnerati retrocedebant : tandemque, alius alium
timiditatis arguens, re infecta revertebantur. Primo mensis
Panemi die hæc oppugnatio facta est. Judæis autem inde
digressis, Romani helepoles admovere, quamvis ab Antonia
saxis peterentur et igni et ferro, telisque omnigenis quæ
Judæis suppeditaret necessitas. Nam licet moribus mul-
tum confiderent Judæi, machinasque contemnerent, tamen
eas applicare prohibebant Romanos. Illi autem Judæorum
studium ne læderetur Antonia ex murorum infirmitate esse
arbitrantes, rati que eam fragilibus niti fundamentis, ex ad-
verso contendebant. Nec tamen quod seriebatur ictibus
cedebat : sed ipsi quidem crebris in se missilibus jactis, quum
nulli periculo desuper venienti succumberent, eo perduce-
bant helepoles ut agendi vim haberent. At quum inferiores

ὡς δ' ἦσαν ἐλάττους καὶ περιεθραύοντο ταῖς πέτραις, ἔτεροι τοὺς θυρεοὺς ὀρωρῶσαντες ὑπὲρ τῶν σωμάτων χειρὶ καὶ μοχλοῖς ὑπώρυττον τοὺς θεμελίους, καὶ τέσσαράς γε λίθους προσκατερήσαντες ἐξέεισαν. Ἀνέ-
 6 παυσε δὲ νύξ ἑκατέρους, καὶ ἐν ταύτῃ τὸ τεῖχος ὑπὸ τῶν κριῶν σεσαλευμένον, καθ' ὃ τοῖς προτέροις ἐπιβουλεύων χώμασιν ὁ Ἰωάννης ὑπώρυξεν, ἐνδόσης τῆς διώρυχος, ἐξακίνης κατερείπεται.

(Ι΄.) δ'. Τοῦτου συμβάντος παραδόξως ἑκατέροις διη-
 10 γέρθη τὰ φρονήματα. Ἰουδαίους μὲν γὰρ, οὓς ἄθυμῃν εἰκὸς ἦν τῷ παρ' ἐλπίδα γενέσθαι τὸ πτώμα καὶ μὴ προησφαλισθαι πρὸς αὐτὸ, θαρρεῖν ὡς μενούσης συνέβαινε τῆς Ἀντωνίας· Ῥωμαίων δὲ γε τὴν παρ' ἐλπίδα χαρὰν ἐπὶ τῷ καταρριφέντῃ ταχέως ἴσθαι ἑτέρου
 16 τεύχους, ὅπερ ἐνδοθεν οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην ἀντιχοδομήκεσαν. Εὐμαρεστέρα μὲν γε τῆς πρότερον ἡ προσβολὴ κατεφαίνεται· τότε γὰρ ἀναβῆναι διὰ τῶν καταρριφέντων ῥᾶον ἰδόκει, καὶ τὸ τεῖχος ἀσθενέστερόν τε πολλῷ τῆς Ἀντωνίας καὶ ταχέως τῷ πρόσκαιρον
 20 εἶναι λύειν ὑπελάμβανον. Οὐ μὴν ἐτόλμα τις ἀναβῆναι· προὔπτος γὰρ τοῖς ἀρξαμένοις ἦν ἀπώλεια.

(Δ΄.) ε'. Νομίζων δ' ὁ Τίτος ἐγείρεσθαι μάλιστα τὰς τῶν πολεμούντων προθυμίας ἐλπίδι καὶ λόγῳ, τὰς τε προτροπὰς καὶ τὰς ὑποσχέσεις πολλάκις μὲν λήθην ἐνεργάζεσθαι τῶν κινδύνων, ἔστι δ' ὅτε καὶ θανάτου καταφρόνησιν, συναγαγὼν ἐπὶ ταυτὸ τοὺς ἀλκίμους, ἐπειρᾶτο τῶν ἀνδρῶν, « ὡ συστρατιῶται, λέγων, τὸ μὲν παρακε-
 26 « λευομένοις ἀκλεῖς, ἀμειβεῖν δὲ καὶ τῷ παρακελεύοντι
 30 « φέρεῖ κατὰ γνῶσιν ἀνανδρίας. Δεῖ δ', οἶμαι, προτροπῆς « εἰς μόνον τὰ σφαλερὰ τῶν πραγμάτων, ὡς ἐκεῖνά γε « καθ' αὐτοὺς πράττειν ἀξίον. Ὡστε ἐγωγε τὸ μὲν « ὑπάρχειν χαλεπὴν τὴν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνοδὸν αὐτὸς « ὑμῖν προτίθημι· τὸ δ' ὅτι μάλιστα προσήκει μάχεσθαι
 36 « τοῖς δυσκόλοις τοὺς ἀρετῆς ἐφιμένους, καὶ ὅτι καλὸν « ἐν εὐκλείᾳ τελευτῆ, καὶ ὡς οὐκ ἀκαρπὸν ἔσται τοῖς « καταρξαμένοις τὸ γενναῖον, διέξειμι. Πρῶτον μὲν « οὖν ὑμῖν γενέσθω προτροπὴ τὸ τινὰς ἰσως ἀποτρέπον, « ἡ Ἰουδαίων μακροθυμία καὶ τὸ καρτερικὸν ἐν οἷς κα-
 40 « κοπαθοῦσιν. Αἰσχρὸν γὰρ Ῥωμαίους τε ὄντας καὶ « στρατιώτας ἑμούς, καὶ διδασκτὸν μὲν ἐν εἰρήνῃ τὸ « πολεμεῖν, ἔθιμον δ' ἐν πολέμῳ τὸ κρατεῖν ἔχοντας, « ἡττᾶσθαι κατὰ χεῖρα Ἰουδαίων ἢ κατὰ ψυχὴν, καὶ « ταῦτα πρὸς τέλος τῆς νίκης καὶ συνεργουμένους ὑπὸ
 46 « τοῦ Θεοῦ. Τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα πταίσματα τῆς « Ἰουδαίων ἐστὶν ἀπονοίας, τὰ δ' ἐκείνων πάθη ταῖς τε « ὑμετέραις ἀρεταῖς καὶ ταῖς τοῦ Θεοῦ συνεργίαις αὖξε-
 50 « ται. Στάσις γὰρ καὶ λιμὸς καὶ πολιορκία καὶ δίχα « μηχανημάτων πίπτοντα τεῖχη τί ἂν ἀλλ' ἢ Θεοῦ μὲν « εἴη μῆνις ἐκείνοις, βοήθεια δ' ἡμετέρα; Τὸ τοίνυν μὴ « μόνον ἐλαττοῦσθαι χειρόνων, ἀλλὰ καὶ τὴν θείαν συμ-
 « μαχίαν προδιδόναι, πρὸς ἡμῶν οὐκ ἂν εἴη. Πῶς δ' « οὐκ αἰσχρὸν Ἰουδαίους μὲν οἷς πολλὴν αἰσχύνην οὐ
 « φέρεῖ τὸ λείπεσθαι μαθοῦσι δουλεύειν, ὑπὲρ τοῦ μηκέτι

essent ac lapidibus comminuerentur, alii scutis super corpora concameratis fundamenta manibus et vectibus suffodiebant, atque saxa quattuor obstinato labore amoliti sunt. Nox autem praelium utrinque diremit: atque in ea murus arietibus quassatus, qua Joannes, quous prioribus aggeribus insidiaretur, eum suffoderat, subsidente cuniculo, repente corruit.

(III.) 4. Quum hoc præter opinionem accidisset, utrumque animi erigebantur. Nam Judæi quidem, quos anxios et dejectos esse verisimile erat, quod præter expectationem inciderit ruina, et adversus eam nihil præcaverint, tanquam maneret Antonia hoc casu, confidebant: Romanorum vero inopinatam lætitiā e prostrato conceptam cito restinxit muri alterius conspectus, quem post illum Joannes cum suis edificaverat. Verumtamen priori facilius oppugnatu apparebat: tunc enim et ascensus per ruinas promptior videbatur, et Antonia multo infirmiore esse murum, quodque temporarius esset, cito destrui posse existimabant. Nemo tamen eum audebat ascendere, quod primo tentantibus præsentissimum impenderet exitium.

(IV.) 5. Titus vero spe atque oratione putans alacritatem pugnantium quammaxime excitari, et adhortationes atque promissa facere ut sæpe in oblivionem veniant periculorum, atque mors ipsa interdum contemnatur, fortissimis in concionem congregatis experiebatur eos, dicens, « hortari quidem ad ea, commilitones, quæ sine periculo geri possunt, « subinde et ipsis qui monentur inglorium est, ipsumque « certe qui monet ignavia arguit. Non opus esse puto exhortatione, nisi quum res periculose sint; nam reliquas « per se quemque gerere dignum est. Quare ego ab una parte « difficilem vobis in murum esse ascensum ipse profiteor; « ab altera vero quod deceat gloriæ cupidos cum difficilibus « congregari, quodque pulchrum sit cum gloria mori, nec « infructuosum erit iis qui primi audeant forte facinus, persequor. Et primum quidem vos illud hortetur, quod « nonnullos fortasse deterreat, Judæorum patientia et in « adversis rebus constantia. Etenim Romanos meosque « milites, quibus in pace quidem bella discere, in bello vero « vincere consuetum est, a Judæis manu vel animo superari, « turpe est, idque in fine victoriæ, quumque a Deo adjuti « simus. Nostra enim infortunia Judæorum desperationi « accepta debentur: illorum autem clades vestris virtutibus, « quibus auxiliatur Deus, crescunt. Etenim seditio, fames, « obsidio, murorumque sine machinis casus, quid sit aliud « quam in illos ira Dei, nostrumque adjumentum? Igitur « non solum deterioribus inferiores videri, sed etiam divinum auxilium prodere, nobis non convenit. Quo pacto « autem non turpe videatur, Judæos quidem, quibus non « magno pudori est vinci qui servire didicerint, ne in posterum id patiantur, mortem contemnere, atque in nos

« τοῦτο πάσχειν θανάτου καταφρονεῖν, καὶ πολλάκις
 « εἰς μέσους ἡμᾶς ἐκτρέχειν, οὐκ ἐλπίδι τοῦ κρατήσῃν,
 « ἀλλὰ διὰ ψιλὴν ἐπιδείξιν ἀνδρείας· ἡμᾶς δὲ τοὺς γῆς
 « ὀλίγου δεῖν ἀπάσης καὶ θαλάσσης κρατοῦντας, οἷς καὶ
 6 « τὸ μὴ νικᾶν ὄνειδος, μηδὲ ἀπαξ εἰς τοὺς πολεμίους πα-
 « ραβάλλεσθαι, περιμένειν δὲ τὸν λιμὸν κατ' αὐτῶν καὶ
 « τὴν τύχην ἀργούς καθεζομένους μετὰ τοιούτων ὅπλων,
 « καὶ ταῦτα δι' ὀλίγου τοῦ παραδόλου τὸ πᾶν κατορ-
 « θῶσαι δυναμένους; ἀναβάντες γοῦν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν
 10 « ἔχομεν τὴν πόλιν. Καὶ γὰρ ἂν γίνηται τις ἐτι πρὸς
 « τοὺς ἔνδον, ὅπερ οὐκ οἶμαι, μάχῃ, τό γε κατὰ κορυ-
 « φῇ εἶναι καὶ ταῖς ἀναπνοαῖς ἐπικαθῆσθαι τῶν πο-
 « λεμίων ταχέως τὴν ὁλοσχερῇ νίκην ἐγγυᾶται. Καὶ
 « ἔγωγε τὸ μὲν ὑμνεῖν ἀρτι τὴν ἐν πολέμῳ τελευτήν,
 15 « καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀρειμανίους πεσοῦσιν ἀθανάσιαν πα-
 « ραλείπω, ἐπαρασαμένην δ' ἂν τοῖς ἄλλως ἔχουσι τὸν
 « κατ' εἰρήνην ἐκ νόσου θάνατον, οἷς μετὰ τοῦ σώματος
 « καὶ ἡ ψυχὴ τάφῳ κατακρίνεται. Τίς γὰρ οὐκ οἶδε
 « τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν οἷς τὰς μὲν ἐν παρτάξει ψυχὰς
 20 « σιδήρῳ τῶν σαρκῶν ἀπολυθείσας τὸ καθαρώτατον
 « στοιχεῖον αἰθρῇ ξενοδογῶν ἀστροῖς ἐγκαθιδρύει, δαί-
 « μονες δ' ἀγαθοὶ καὶ ἥρωες εὐμανεῖς ἰδίῳ ἐκγόνοις
 « ἐμφανίζονται, τὰς δὲ ἐν νοσοῦσι τοῖς σώμασι συντα-
 « κείσας, καὶ τὰ μάλιστα κηλίδων ἢ μiasμάτων ὥσι
 25 « καθαραὶ, νύξ ὑπόγειος ἀφανίζει καὶ λήθη βαθεῖα δέ-
 « χεται, λαμβανούσας ἅμα τοῦ τε βίου καὶ τῶν σωμα-
 « των, ἐτι δὲ τῆς μνήμης περιγραφῇ; Εἰ δὲ κέλωται
 « μὲν ἀνθρώποις ἀναγκαῖα τελευτὴ, κουφότερος δ' εἰς
 « αὐτὴν νόσου πάσης σιδήρος ὑπηρέτης, πῶς οὐκ ἀγεννὲς
 30 « μὴ δίδόναί ταις χρεῖαις ὃ τῶν χρεῶν ἀποδώσομεν; Καὶ
 « ταῦτα μὲν ὥς οὐ δυναμένων σωθῆναι τῶν ἐπιχειρη-
 « σάντων διεξῆλθον· ἐνεστί δὲ σώζεσθαι τοῖς ἀνδρι-
 « ζομένοις καὶ ἐκ τῶν σφαλερωτάτων. Πρῶτον μὲν
 « γὰρ τὸ καταρριφθὲν εὐεπίστατον· ἔπειτα πᾶν τὸ
 35 « οἰκοδομηθὲν εὐδιάλυτον. Ὑμεῖς τε πλείους, θαρσύν-
 « σαντες ἐπὶ τὴν πρᾶξιν, ἀλλήλοις προτροπὴ καὶ βοή-
 « θεια γίνεσθε, καὶ τοῖς πολεμίοις τὸ ὑμέτερον παρά-
 « στημα ταχέως κλάσει τὰ φρονήματα. Καὶ τάχα ἂν
 « ὑμῖν ἀναίμακτον τὸ κατόρθωμα γένοιτο μόνον καταρ-
 40 « ξαμένοις. Ἀναβαίνοντας μὲν γὰρ κωλύειν πειράσον-
 « ται κατὰ τὸ εἶδος, λαθόντας δὲ καὶ βιασαμένους ἀπαξ
 « οὐκ ἂν ὑποσταῖεν ἐτι, καὶ ὀλίγοι φθάσῃτε. Τὸν δὲ
 « καταρξάμενον αἰσχυνομένην ἂν εἰ μὴ ποιήσαιμι ζή-
 « λωτὸν ἐν ταῖς ἐπικαρπείαις, καὶ ὁ μὲν ζῶν ἄρξει τῶν
 45 « νῦν ὁμοίων, μακαριστὰ δ' ἀκολουθήσει καὶ τοῖς πεσοῦσι
 « τὰ ἀριστεῖα. »

(Ε'.) ζ'. Τοιαῦτα τοῦ Τίτου διεξιόντος τὸ μὲν ἄλλο
 πλῆθος ἔδεισε τοῦ κινδύνου τὸ μέγεθος, τῶν δ' ἐν ταῖς σπεί-
 ραις στρατευομένων Σαβίνος τοῦνομα, γένος ἀπὸ Συρίας,
 50 ἀνὴρ καὶ κατὰ χεῖρα καὶ κατὰ ψυχὴν ἄριστος ἐφάνη,
 καίτοι προῖδὼν ἂν τις αὐτὸν ἀπὸ γε τῆς σωματικῆς
 ἔξωθεν οὐ δίκαιον εἶναι στρατιώτην ἔδοξε. Μῆλας μὲν
 γὰρ ἦν τῇν χροῖαν, ἰσχνός, τὴν σάρκα πεπιλημένος,
 55 ἀλλ' ἐνώκει τις ἥρωικὴ ψυχὴ λεπτῷ σώματι καὶ πολὺ

« medios frequenter excurrere, non victoriae spe, sed ad
 « solam virtutis ostentationem : nos autem totius paene terrae
 « marisque victores, quibus etiam non vincere proho ha-
 « betur, otiosos sedentes, ne semel quidem in hostem ali-
 « quid audaciter expertos, famem ac fortunam illis adver-
 « sam cum ejusmodi armis operiri, idque quum parvo
 « discrimine totum possitis efficere? nam in Antoniam si
 « ascenderimus, habebimus civitatem. Nam etsi pugnandum
 « sit adversum intus positos, quod non arbitror, attamen in
 « verticibus esse ac respirationi hostium insidere victoriam
 « nobis integram spondet. Equidem praetermissa nunc eorum
 « laude qui in bello moriuntur, illorumque immortalitate
 « qui Martio furore cadunt, est ut illis, qui non adeo fortiter
 « animati sunt, ex morbo pacis tempore mortem imprecet,
 « quorum anima cum corpore sepulchro damnatur. Quis
 « enim virorum fortium nescit, animas in acie quidem ferro
 « corporibus solutas purissimo aetheris elemento inter astra
 « collocari; easque manes bonos ac propitios heroas po-
 « steris suis conspici; quas vero morbus corporis tabes-
 « que consumpsit, macularum licet labisque puras, sub
 « terras ire in tenebras et in profundam demergi oblivio-
 « nem, eundemque memoriae statui terminum qui sit et vitae
 « et corporis? Quod si fati necessitate mors hominibus
 « decreta est, ad eam autem omni morbo levius est ferri
 « ministerium, cui non videatur ignavum negare id in com-
 « modum aliorum, quod ut fato debitum reddituri sumus?
 « Et haec quidem, quasi servari nequeant qui hoc ipsum
 « aggrediuntur, prosequutus sum : est autem iis qui virilem
 « animum gerunt evadendi via etiam e maximis periculis.
 « Nam primum quidem quod dejectum est facile ascendi-
 « tur : deinde totum quod aedificatum est facile dissolvi
 « potest. Vosque plures, sumpta audacia ad rem aggre-
 « diendam, alii aliis incitamento estote et auxilio, vestraque
 « animi fortitudo brevi animos hostium frangat. Et for-
 « tasse vobis res sine sanguine successerit, si eam tantum
 « inceperitis. Nam ascendentes quidem ab illis prohiberi
 « verisimile est : si vero clam vel etiam per vim aliquid
 « semel egeritis, non erit ut vos sustineant, si pauci id
 « facere occupaveritis. Me autem profecto pudeat, nisi, qui
 « primus murum conscenderit, eum invidendum remunera-
 « tionibus fecero : et qui vixerit quidem, iis imperabit qui
 « nunc ipsi aequales habentur; beatissima vero etiam eos
 « sequentur praemia, qui ceciderint. »

(V.) δ. Talia quum diceret Titus, cetera quidem multi-
 tudo periculi magnitudinem pertimuit : eorum vero unus qui
 in cohortibus militarent, Sabinus nomine, Syrus natione,
 vir et animo et manu fortissimus apparuit, etiamsi qui il-
 lum intuitus virtutem habitu corporis mensus fuisset, eum
 ne justum quidem militem esse credidisset. Etenim colore
 niger erat, gracilis et densa habitudine, sed in tenui corpore
 et viribus naturalibus fortiori heroica quaedam virtus habi-

τῆς ἰδίας ἀλκῆς γεννασιτέρῳ. Πρῶτος γοῦν ἀναστὰς, « ἐπιδίδωμι σοι, Καῖσαρ, ἔφη, προθύμως ἔμψυτον, » πρῶτος ἀναβαίνει τὸ τεῖχος· καὶ εὐχομαι μὲν μου τῇ « τε ἰσχυρῇ καὶ τῇ γνώμῃ τὴν σὴν ἀκολουθῆσαι τύχην·
 5 « εἰ δὲ νημεσηθεῖν τῆς ἐπιβολῆς, ἴσθι με μὴ πταίσαντα
 « παρ' ἑλπίδας, ἀλλ' ὑπὲρ σοῦ κρίσει τὸν θάνατον
 « ἡρημένον. » Ταῦτα εἰπὼν καὶ τῇ μὲν ἀριστερᾷ χειρὶ
 τὸν θυρεὸν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς προανατείνας, τῇ δεξιᾷ δὲ
 τὸ ξίφος σπασάμενος, ἐχέει πρὸς τὸ τεῖχος, μάλιστα
 10 περὶ ὥραν τῆς ἡμέρας ἕκτην. Εἵποντο δ' αὐτῷ καὶ
 τῶν ἄλλων ἑνδεκα μόνον ζηλωταὶ τῆς ἀνδρείας γενόμε-
 νοι. Προῆγε δὲ πολὺ πάντας ὁ ἀνὴρ ὁρμῇ τινι δαιμο-
 νίῳ χρώμενος. Οἱ φρουροὶ δ' ἀπὸ τοῦ τεύχους κατη-
 κόντιζόν τε αὐτοὺς καὶ βέλεις πάντοθεν ἀπείροις ἔβαλλον,
 15 καὶ πέτρας ἑξαισίους κατεκυλίων, αἱ ἐκ τῶν μὲν ἑνδεκα
 παρέσυραν ἑνίους, ὁ δὲ Σαβίνος ἀπαντῶν τοῖς ἀριεμένοις
 καὶ καταχωννύμενος ὑπὸ τῶν βελῶν οὐ πρότερον ἐπέσχε
 τὴν ὁρμὴν ἢ γενέσθαι τε ἐπ' ἄκρῳ καὶ τρέψασθαι τοὺς
 πολεμίους. Καταπλεγέντες γὰρ αὐτοῦ τὴν τε δύναμιν
 20 οἱ Ἰουδαῖοι καὶ τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς, ἅμα δὲ καὶ
 πλείους ἀναβεηκέναι δοξάντες, ἐτράπησαν. Ἐνθα δὲ
 καταμέμψαιτ' ἂν τις ὡς φθονερὰν ἐπὶ ταῖς ἀρεταῖς τὴν
 τύχην καὶ κωλύουσιν αἰετὰ παράδοξα τῶν κατορθωμά-
 των. Ὁ γοῦν ἀνὴρ οὗτος ὅτε ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς
 25 ἐσθάλῃ, καὶ πταίσας πρὸς τινὰ πέτραν πρηνὴς ἐπ' αὐ-
 τῆς μετὰ μεγίστου φόβου κατέπεσεν. Ἐπιστραφέντες
 δ' οἱ Ἰουδαῖοι καὶ κατιδόντες μόνον τε αὐτὸν καὶ πε-
 πτωκότα πάντοθεν ἔβαλλον. Ὁ δ' εἰς γόνυ διαναστὰς,
 καὶ προκαλυψάμενος τὸν θυρεὸν, τὸ μὲν πρῶτον ἡμύ-
 30 νατο καὶ πολλοὺς τῶν πλησιασάντων ἔτρωσεν, αὖθις δ'
 ὑπὸ πλήθους τραυματίων παρήκε τὴν δεξιάν, καὶ τέλος,
 πρὶν ἀποδοῦναι τὴν ψυχὴν, κατεχώσθη τοῖς βέλεσιν,
 ἀνὴρ ἀξίος μὲν ἀμείνوني χρῆσθαι δι' ἀνδρείαν τύχῃ,
 πεσὼν δὲ τῆς ἐπιβολῆς ἀναλόγως. Τῶν δ' ἄλλων τρεῖς
 35 μὲν τοὺς ἥδη πρὸς τοὺς ἄκρους ὄντας συντρίψαντες ἀπέ-
 κτειναν τοῖς λίθοις, οἱ δ' ὀκτώ τραυματῖαι κατασπυρέντες
 ἀνεκομίσθησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. Ταῦτα μὲν οὖν
 τρίτῃ Πανέμου μηνὸς ἐπράχθη.
 (Γ'). Μετὰ δὲ ἡμέρας δύο τῶν προκοιτούντων τινὲς
 40 ἐπὶ τοῖς χώμασι φυλάκων εἴκοσι συνελθόντες προσκα-
 λούνται μὲν τὸν τοῦ πέμπτου τάγματος σημαιοφόρον καὶ
 δύο τινὰς τῶν ἐν ταῖς ἱλαῖς ἱππέων καὶ σαλπικτὴν ἓνα,
 κατὰ δ' ὥραν τῆς νυκτὸς ἐνάτην προβαίνουσι μὲν ἡσυχῇ
 διὰ τῶν ἐρειπίων ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, ἀποσφάζαντες δὲ
 45 τοὺς πρῶτους τῶν φρουρῶν κοιμωμένους κρατοῦσι τοῦ
 τεύχους καὶ τῇ σαλπικτῇ σημαίνειν ἐκέλευσαν. Πρὸς
 δ' τῶν μὲν ἄλλων φυλάκων ἑξανάστασις τε αἰφνίδιος ἦν
 καὶ φυγὴ, πρὶν τινα τὸ πλῆθος ἐπιθεῖν τῶν ἐπιβεηκό-
 των· ὁ τε γὰρ φόβος καὶ ἡ σάλπιγξ φαντασίαν αὐτοῖς
 50 τοῦ πλῆθους ἀναβεηκέναι πολεμίων παρεῖχε. Καῖσαρ
 δὲ τοῦ σημείου κατακούσας ἐξοπλίζει τὴν τε δύναμιν
 διὰ τάχους καὶ μετὰ τῶν ἡγεμόνων πρῶτος ἀναβαίνει
 τοὺς ἐπιλέκτους ἔχων. Καταφευγόντων δ' Ἰουδαίων
 εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ αὐτοὶ διὰ τῆς διώρυχος εἰσέπιπτον, ἥν

tabat. Quum primus itaque surrexisset, « dedo me, in-
 « quit, tibi alacri animo, Caesar, et ante omnes in murum
 « ascendo : atque opto quidem ut vires ac voluntatem meam
 « sequatur fortuna tua. Quodsi invideatur mihi hoc faci-
 « nus audax, scito me non præter spem, si res aliter ces-
 « serit, sed quod sic decreverim, pro te moriturum. » His
 dictis, et scuto læva manu capiti prætenso, strictoque dex-
 tera gladio, hora fere diei sexta murum petebat. Eumque
 ex ceteris sequebantur, qui soli ejus virtutem æmulati sunt,
 viri undecim. Ille autem omnes multo antecedeat, impulsu
 quodam divino incitatus. At vigiles e muro jaculis eos pete-
 bant, et tela undique innumera jaciebant, insuper et saxa
 ingentia devolvebant, quibus aliquot ex undecim dejecti
 sunt : Sabinus autem missilibus occurrens, telisque pæne
 obrutus, non prius destitit ab impetu, quam in summum
 murum evasisset et hostes fugasset. Nam Judæi, tam viri-
 bus illius attoniti quam animi fortitudine, simulque plures
 ascendisse rati, in fugam versi sunt. Hic est quod fortuna
 incusetur, ut quæ virtutibus invideat, semperque præclaris
 obstat facinoribus. Siquidem hic vir, quum quod aggressus
 est superasset, lapsus est, saxoque cuidam impactus ma-
 ximo cum sonitu pronus in eum decidit. Quo factum est
 ut Judæi conversi, ubi solum et jacentem videre, undique
 eum peterent. Ille autem genu nixus et scuto protectus,
 primo quidem semet defendit, multosque ad ipsum acce-
 dentes sauciavit; postea vero vulnerum multitudine dex-
 tram laxavit, et ad extremum, priusquam animam redde-
 ret, telis est obrutus : vir sane ob fortitudinem dignus meliori
 fortuna, haud secus tamen ac pro cæpti facinoris difficul-
 tate cecidit. E ceteris autem tres, qui jam ad summum
 evaserant, lapidibus obtritos occiderunt, octo vero saucii
 detracti et in castra relati sunt. Hæc tertio die mensis
 Panemi gesta sunt.

(VI.) 7. Biduo autem post viginti de numero custodum
 per aggeres excubantium congregati signiferum legionis
 quintæ et duos quosdam ex ala equitum atque unum
 tubicinem ad se vocant : hora autem noctis nona tacite per
 ruinas ad Antoniam progrediuntur : occisisque primis cu-
 stodibus qui obdormierant, murum occupant, et tubicinem
 signum dari jusserunt. Quo ceteri quidem vigiles subito
 exsuscitantur, fugiuntque priusquam numerum eorum qui
 ascenderunt discernere potuerant : nam et timor et tuba
 faciebant ut magna hostium multitudo ascendisse crederetur.
 Caesar autem signo audito exercitum propere armari
 jubet, et cum ducibus primus, lectorum manu comitatus,
 ascendit. Quum autem Judæi ad templum confugerent,
 ipsi quoque per cuniculum, quem Joannes ad aggeres Ro-

δ' Ἰωάννης ἐπὶ τὰ χῶματα τῶν Ῥωμαίων ὑπώρυξε. Καὶ διαστάντες ἀπ' ἀμφοτέρων οἱ στασιασταὶ τῶν ταγμάτων, τοῦ τε Ἰωάννου καὶ τοῦ Σίμωνος, εἶργον αὐτοὺς, οὐδεμίαν οὔτε ἰσχύος οὔτε προθυμίας ἑλλείποντες ὑπερ-
 5 βολήν· πέρας γὰρ ἀλώσεως ὑπελάμβανον τὸ Ῥωμαίους παρελθεῖν εἰς τὸ ἅγιον, ὃ δὴ χἀκείνοι, τοῦ κρατεῖν ἀρχήν. Συρρήγνυται δὲ περὶ τὰς εἰσόδους μάχη καρτερὰ, τῶν μὲν καταλαβέσθαι καὶ τὸ ἱερὸν εἰσβιαζομένων, τῶν δὲ Ἰουδαίων ἐξωθούντων αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν.
 10 Καὶ τὰ βέλη μὲν ἦν ἀμφοτέροις ἄχρηστα καὶ τὰ δόρατα, σπασάμενοι δὲ τὰ ξίφη συνεπλέκοντο, καὶ περὶ τὴν συμβολὴν ἀκριτον ἦν ὑποτέρωθεν ἕκαστοι μάχοντο, πεφυρμένων μὲν τῶν ἀνδρῶν καὶ περὶ τὴν στενοχωρίαν διηλλαγμένων, τῆς δὲ βοῆς ἀσπμάντου προσπιπτούσης
 15 διὰ τὸ μέγεθος. Φόνος τε ἦν ἑκατέρωθεν πολλὸς καὶ τῶν πεσόντων τὰ τε σώματα καὶ τὰς πανοπλίας πατοῦντες ἔθραυον οἱ μαχόμενοι. Ἄει δ' ἐφ' ὑπότερον βρῖσκει βέπων ὁ πόλεμος, παρακλίσεις μὲν ἦν τῶν πλεονεκτούντων, οἰμωγαὶ δὲ τῶν τρεπομένων· οὔτε δ' αἱ φυ-
 20 γαὶ τόπον εἶχον οὔ' αἱ διωξεις, ἀλλ' ἀγχώμαλοι ῥοπαὶ καὶ μετακλίσεις μεμιγμένης ἐγίνοντο τῆς παρατάξεως. Τοῖς δ' ἐμπροσθεν γινομένοις ἢ τοῦ κτείνειν ἢ τοῦ θνήσκειν ἀνάγκη παρῆν, οὐκ οὔσης ἀναφυγῆς· οἱ γὰρ κατὰ νότου πρόσω βιαζόμενοι τοὺς σφετέρους παρ' ἀμφοῖν
 25 οὐδὲ τῇ μάχῃ μεταίχμιον κατέλιπον. Πλεονεκτούντων δὲ τῶν Ἰουδαίων τοῖς θυμῶσι τὴν Ῥωμαίων ἐμπειρίαν, καὶ κλινομένης καθ' ἅπαν ἡδὴ τῆς παρατάξεως (ἀπὸ γὰρ ἐνάτης νυκτὸς ὥρας εἰς ἐβδόμην τῆς ἡμέρας ἐπολέμουν), οἱ μὲν ἀθρόοι καὶ τὸν τῆς ἀλώσεως κίνδυνον
 30 ἔχοντες ἀνδρείας ἐφόδιον, Ῥωμαῖοι δὲ μέρει τῆς δυνάμεως (οὕτω γὰρ ἐπαναθεδῆκει τὰ τάγματα, χἀκείνοις ἐπανείχον οἱ μαχόμενοι), τότε κρατεῖν τῆς Ἀντωνίας ἀποχρῆν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐδόκει.
 (Ζ'.) ἦ'. Ἰουλιανὸς δὲ τις ἑκατοντάρχης τῶν ἀπὸ τῆς
 35 Βιθυνίας, οὐκ ἄσχημος ὢν ἀνὴρ, ὃν ἐγὼ κατ' ἐκείνον ἱστορήσα τὸν πόλεμον ὅπλων τε ἐμπειρίᾳ καὶ ἀλῇ σώματος καὶ ψυχῆς παραστήματι πάντων ἀριστος, ὁρῶν τοὺς Ῥωμαίους ἐνδιδόντας ἡδὴ καὶ κακῶς ἀμυνομένους (παρείστηκει δὲ Τίτῳ κατὰ τὴν Ἀντωνίαν)
 40 προπηδᾷ, καὶ νικῶντας ἡδὴ τοὺς Ἰουδαίους τρέπεται μόνος μέχρι τῆς τοῦ ἐνδοτέρω ἱεροῦ γωνίας. Ἐφευγε δὲ τὸ πλῆθος ἄθρου, οὔτε τὴν ἰσχὺν οὔτε τὴν τόλμην ἀνθρωπίνην ὑπολαμβάνοντες. Ὁ δὲ διὰ μέσων τῶν σκεδαννυμένων ἄλλοτε ἄλλῃ διαφττων ἐφόρευε τοὺς κα-
 45 ταλαμβανομένους, καὶ τῆς ὀψεως ἐκείνης οὐδὲν οὔτε τῷ Καίσαρι θαυμασιώτερον οὔτε τοῖς ἄλλοις παρέστη φρικωδέστερον. Ἐδιώκετο δ' ἄρα καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης, ἣν ἀμήχανον διαφυγεῖν θνητὸν ὄντα. Τὰ γὰρ ὑποδήματα πεπαρμένα πυκνοῖς καὶ ὀξέσιν ἥλοις
 50 ἔχων, ὥσπερ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ἕκαστος, καὶ κατὰ λίθοστρώτου τρέχων ὑπολισθάνει, πεσὼν δ' ὑπτίος μετὰ μεγίστου τῆς πανοπλίας ἤχου τοὺς φεύγοντας ἐπιστρέφει. Καὶ τῶν μὲν ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας Ῥωμαίων ἡρθῇ βοή περὶ ἀνδρῶν δεισάντων, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι περι-

manorum excavarat, irruerant. Discretique ab utroque agmine seditiosi, tam Joannis quam Simonis, arcebant eos, summa vi atque alacritate repugnantes: siquidem excidii finem putabant locum sanctum penetrasse Romanos, quod et illi pro victoriae principio habebant. Ad ipsum autem aditum acris committitur pugna, his quidem templum vi occupare nitentibus, Judæis vero Antoniam versus eos repellentibus. Et sagittæ quidem et hastæ utrisque inutiles erant, strictis autem gladiis congregiebantur, et in ipso conflictu discerni non poterat ex qua parte quisque pugnaret, permixtis quidem viris et propter angustias permutatis, incerto vero clamore propter ejus magnitudinem ad aures accidente. Ac multa utrinque cædes erat, et cadentium cadavera simul et arma conculcantes frangebant pugnatore. Semper autem, ad utram partem vergeus prælium gravius esset, se invicem adhortabantur superantes, cedentesque ejulatus edebant; et neque fugæ locus erat neque persecutioni, sed incerto modo nunc inclinabant, nunc se reflectebant, acie mixta confusaque. Qui vero inter primos steterant, necesse habebant ut alios interficerent aut ipsi morerentur, quod refugere non daretur: nam posteriores utriusque partis suos in frontem urgebant, nullumque dimicantibus spatium intermedium relinquabant. Quum autem Judæorum animi Romanorum peritiam vincerent, jamque omnino tota acies inclinaret (a nona enim hora noctis ad septimam diei usque pugnabant), hi quidem simul omnes, etiam excidii periculum pro incitamento ad virtutem habentes, Romani vero cum parte exercitus (nondum enim ascenderant legiones, illisque spes pugnantium nitebatur), tunc satis esse videbatur in presens Antoniam occupare.

(VII.) 8. Julianus vero quidam centurio ex Bithynia, vir non ignobilis, inter eos quos in illo bello cognovi et armorum peritia et corporis viribus et animi fortitudine omnium præstantissimus, ubi Romanos jam cedere et male semet defendere conspexit (nam Tito apud Antoniam adstabat), prosiliebat, et Judæos, quum victores essent, solus in fugam vertit usque ad interioris templi angulum. Fugiebat autem universa multitudo, neque vim ejus neque audaciam hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios alio disjecit, ipse quosprehendit interficiebat: illoque spectaculo nihil aut Cæsari magis admirabile visum est, aut ceteris magis horribile. Verum et ipsum profecto fata persequerantur, quæ mortalis nemo vitare potest. Nam calceis crebros clavos et acntos, ut et ceteri milites, infixos habens, et in solo lapidibus strato currens prolabitur: quumque resupinus caderet, maximo cum armorum sonitu, fugientes in se convertit. Et Romanorum quidem clamor ex Antonia sublatus est, salutis ejus metuentium: Judæi vero multi simul hastis et gladiis eum undique ferie-

στάντες αὐτὸν ἀθρόοι τοῖς τε ξυστοῖς καὶ ταῖς ῥομφαίαις πάντοθεν ἔπαιον. Ὁ δὲ πολὺν μὲν τῷ θυρεῷ σίδηρον ἐξεδέχετο, πολλάκις δ' ἀναστῆναι πειράσας, ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν τυπτόντων ἀνετράπη, καὶ κείμενος δ' ὁμοῦς ἐνυττε τῷ ξίφει πολλούς. Οὐδὲ γὰρ ἀνῆρέθη ταχέως, τῷ τε κράνει καὶ τῷ θώρακι πεφραγμένος πάντα τὰ καίρια πρὸς σφαγὴν, καὶ τὸν αὐχένα συνέλκων, μέχρι κοπτομένων αὐτῷ τῶν ἄλλων μελῶν καὶ μηδενὸς προσαμῦναι τολμῶντος ἐνέδωκε. Δεινὸν δὲ πάθος εἰσῆλθε Καῖσαρ ἀνδρὸς οὕτως ἐναρέτου καὶ ἐν ᾧ τοσούτων βορευομένου· καὶ αὐτὸν μὲν ὁ τόπος διέκλειε τοῦ βοηθεῖν θέλοντα, τοὺς δυναμένους δὲ κατὰ πληξιν. Ἰουλιανὸς μὲν οὖν πολλὰ δυσθανάτησας καὶ τῶν κτεινάντων ὀλίγους ἀπληγας καταλιπὼν μόλις ἀποσφάττεται, μέγιστον οὐ παρὰ Ῥωμαίοις καὶ Καίσαρι μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις κλέος καταλιπὼν. Ἰουδαῖοι δὲ καὶ τὸν νεκρὸν ἀρπασάμενοι πάλιν τοὺς Ῥωμαίους τρέπονται, καὶ κατακλείουσιν εἰς τὴν Ἀντωνίαν. Ἡγωνίσαντο δ' ἐξ αὐτῶν ἐπισήμως κατὰ ταύτην τὴν μάχην Ἀλεξᾶς μὲν τις καὶ Γυφθαῖος τοῦ Ἰωάννου τάγματος, ἐκ δὲ τῶν περὶ Σίμωνα Μαλαχίας τε καὶ ὁ τοῦ Μίρτωνος Ἰούδας, καὶ Σωσᾶ υἱὸς Ἰάκωβος τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμῶν, τῶν δὲ ζηλωτῶν ἀδελφοὶ οὗο, παῖδες Ἀρί, Σίμων τε καὶ Ἰούδης.

ΚΕΦ. Β'.

Καῖσαρ δὲ τοῖς μὲν σὺν αὐτῷ στρατιώταις κατασκάπτειν προσέταξε τοὺς θεμελίους τῆς Ἀντωνίας, καὶ τῇ δυνάμει πάσῃ βαθίαν τὴν ἀνοδὸν εὐτρεπίζει· αὐτὸς δὲ τὸν Ἰώσηπον παραστησάμενος (ἐπέπυστο γὰρ ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, Πανέμου δ' ἦν ἑπτακαιδεκάτη, τὸν ἐνδελεχισμὸν καλούμενον, ἀνδρῶν ἀπορία διαλελοιπέναι τῷ Θεῷ, καὶ τὸν δῆμον ἐπὶ τούτῳ δεινῶς ἀθυμεῖν) λέγειν τῷ Ἰωάννῃ πάλιν ἐκέλευσεν ἃ καὶ πρότερον, « ὥς εἰ καὶ τις αὐτὸν ἔρωσ κακὸς ἔχοι τοῦ μάχεσθαι, « προελθόντι μεθ' ὧν βούλειτα πολεμεῖν ἐξείη, δίχα » τοῦ συναπολέσθαι τῇ τε πόλιν καὶ τὸν ναὸν αὐτῷ, « μηκέτι μέντοι μιαινέιν τὸ ἅγιον, μηδὲ εἰς τὸν Θεὸν « πλημμελεῖν. Παρεῖναι δ' αὐτῷ τὰς ἐπιλελοιπιῖας « θυσίας ἐκτελεῖν, δι' ὧν ἂν ἐπιλέξηται Ἰουδαίων. » Καὶ ὁ Ἰώσηπος, ὥς ἂν εἰ μὴ τῷ Ἰωάννῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς, ἐν ἐπηκόῳ στάς, τὰ τε τοῦ Καίσαρος διηγγεῖλεν Ἑβραϊζῶν, καὶ πολλὰ προσηντιβόλει « φεῖ- « σασθαι τῆς πατρίδος, καὶ διασκεδάσαι τοῦ ναοῦ γενο- « μένον ἥδη τὸ πῦρ, τοὺς τε ἑναγισμοὺς ἀποδοῦναι τῷ « Θεῷ. » Πρὸς ταῦτα τοῦ δήμου μὲν ἦν κατῆφεια καὶ σιγῇ, πολλὰ δ' ὁ τύραννος λοιδορηθεὶς τε τῷ Ἰωσήπῳ καὶ καταρασάμενος τὸ τελευταῖον προσέθηκεν « ὥς « οὐκ ἂν ποτε δέισαιεν ἄλλωσιν, Θεοῦ γὰρ ὑπάρχειν τὴν « πόλιν. » Καὶ ὁ Ἰώσηπος πρὸς ταῦτα ἀνέκραγε, « πάνυ γοῦν καθαρὰν τῷ Θεῷ τετήρηκας αὐτήν, ἀμείν- « τον δὲ μένει τὸ ἅγιον· εἰς δὲ ἐλπίζεις σύμμαχον « οὐδὲν ἡσέθησας τὰς δὲ ἐθιμοὺς θυσίας ἀπολαμβάνει. « Κἂν μὲν σοὺ τις ἀφέλῃται τὴν καθ' ἡμέραν τροφήν,

bant. Ille autem multam quidem ferri vim scuto excipiebat; saepe vero conatus semel erigere, percutientium multitudine prosternebatur: at jacens tamen multos gladio vulnerabat. Nec enim cito peremptus est, galea et thorace per omnia tectus ubi plagam letalem acciperet, contractaque cervice, donec concisis aliis ejus membris, et nemine ei succurrere audente, morti succubuit. Ingentem autem dolorem capiebat Caesar ex viro tantae fortitudinis etiam in conspectu tot virorum occiso: et ipsum quidem locuscludebat auxilium ferre cupientem; alios autem, quum possent, metus impediabat. Et Julianus quidem diu cum morte luctatus, relicisque paucis interfectorum suorum quos non percusserit, aegre perimitur; magna sui gloria non apud Romanos tantum et Caesarem, verum apud hostes quoque relicta. Judaei vero etiam rapti mortui cadavere Romanos iterum in fugam vertunt et in Antoniam concludunt. Insigniter autem in eo praelio decertarunt Alexas quidam et Gypthaeus ex agmine Joannis, ex parte vero Simonis Malachias et Mertonis filius Judas, et Soae filius Jacobus, dux Idumaeorum; zelotarum vero fratres duo, Ari filii, Simon et Judae.

CAP. II. (VII.)

Caesar autem militibus qui cum ipso quidem erant imperavit ut Antoniae fundamenta diruerent, facilemque ascensum toti exercitui dare curarent: ipse vero, quum Josephum ad se vocasset (nam audiverat eo die, qui erat mensis Panemi decimus septimus, iuge sacrificium, ut vocabatur, virorum penuria Deo defuisse, idque populum valde dolere), Joanni dicere iterum praecipit quae et ante mandaverat: « quod, si quis etiam eum pugnandi pravus amor teneret, « cum qua vellet multitudine ad bellum progrediretur, dum « modo non una cum ipso et civitas interiret simul et tem- « plum: sanctum certe locum violare desineret, neve in « Deum nefas admitteret. Ipsi autem licere sacra intermis- « sa celebrare per Judaeos quos delecturus esset. » Atque Josephus, quasi non soli Joanni, sed etiam pluribus, quum constitisset unde exaudiri posset, quaeque in mandatis dederat Caesar Hebraice nunciavit, multisque etiam ab se additis eos precabatur, « ut patriae parcerent, ignemque jam « templum attingentem depellerent, Deoque vota redderent consueta. » Ad haec moestitia tenebatur populus et silentio. Tyrannus autem, quum multa Josepho convicia dixisset et maledicta, postremo addidit, « nunquam excidium esse me- « tuendum, nupote quod Dei civitas esset. » Atque Josephus ad ista exclamavit, « valde quippe Deo puram conservasti, « et sacrarium manet incontaminatum; nec in eum, cuius « speras auxilium, aliquid sceleris admisiisti, sed is sacra « solemnina consequitur. Et siquidem tibi, o aceleratissime, « quisquam quotidianum auferat cibum, eum pro hoste

« ἀσπένεσθε, τοῦτον ἡγήσῃ πολέμιον, αὐτὸν δὲ, ὃν τῆς
 « αἰωνίου θρησκείας ἐστέρησας Θεὸν, ἐλπίζεις σύμμα-
 « χον ἔχειν ἐν τῷ πολέμῳ; καὶ Ῥωμαῖοις τὰς ἀμαρτίας
 « ἀνατίθης, οἱ μέχρι νῦν κήδονται τῶν ἡμετέρων νό-
 5 « μων, καὶ τὰς ὑπὸ σοῦ διακοπιέας θυσίας ἀποδίδουσαι
 « τῷ Θεῷ βιάζονται; Τίς οὐκ ἂν στενάξει καὶ κατολο-
 « φύραιο τῆς παραδόξου μεταβολῆς τὴν πόλιν, εἰ γε
 « ἀλλόφυλοι μὲν καὶ πολέμιοι τὴν σὴν ἀσέβειαν ἐπα-
 « νορθοῦνται, σὺ δὲ ὁ Ἰουδαῖος, ὁ τοῖς νόμοις ἐντραφεὶς,
 10 « κακέκων πρὸς αὐτοὺς γίνῃ χαλεπωτέρως; Ἄλλ', ὦ
 « Ἰωάννη, καὶ μετανοῆσαι μὲν ἐκ κακῶν οὐκ αἰσχρὸν
 « ἐν ἐσχατοῖς, καὶ καλὸν ὑπόδειγμα βουλομένῳ σώζειν
 « τὴν πατρίδα σοι πρόκειται, βασιλεὺς Ἰουδαίων Ἰε-
 « ρωνίας, ὃς ποτε στρατεύσαντι τῷ Βαβυλωνίῳ δι'
 15 « αὐτὸν ἐκὼν ἐξέστη πρὶν ἄλῃναι τῆς πόλεως, καὶ
 « μετὰ γενεᾶς αἰχμαλωσίαν ὑπέμεινεν ἑβελούσιον, ὑπὲρ
 « τοῦ μὴ παραδοῦναι ταῦτα πολεμίοις τὰ ἅγια, καὶ
 « τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ περιδεῖν φλεγόμενον. Διὰ τοῦτο
 20 « μνῆι καὶ μνήμῃ θέουσα δι' αἰῶνος ἀεὶ νέα τοῖς ἐπιγι-
 « νομένοις παραδίδωσιν ἀθάνατον. Καλὸν, ὦ Ἰωάννη,
 « ὑπόδειγμα, καὶ προτὴ κίνδυνος. Ἐγὼ δὲ σοι καὶ
 « τὴν ἀπὸ Ῥωμαίων συγγνώμην ἐγγυῶμαι. Μέμνησο
 « δὲ ὡς ἑμόφυλος ὢν παραινῶ καὶ Ἰουδαῖος ὢν ἐπαγ-
 25 « γέλλομαι· καὶ χρὴ σκοπεῖν τίς ὁ συμβουλευίων καὶ
 « πόθεν. Μὴ γὰρ ἐγὼ γέ ποτε γενομένην ζῶν οὕτως
 « αἰχμαλωτός, ἵνα παύσωμαι τοῦ γένους, ἢ τῶν πα-
 « τριῶν ἐπιλάθωμαι. Πάλιν ἀγανακτεῖς καὶ κέκρα-
 « γας μοι λαιδορούμενος, ἀξίῳ γε καὶ χαλεπωτέρων,
 30 « ὃς ἀντικρὺς εἰμαρμένης τι παραινῶ, καὶ τοὺς ὑπὸ
 « τοῦ Θεοῦ βιάζομαι κατακρίτους σώζειν. Τίς οὐκ οἶδε
 « τὰς τῶν παλαιῶν προφητῶν ἀναγραφὰς καὶ τὸν ἐπιρ-
 « ρέποντα τῇ τλήμονι πόλει χρησμὸν ἤδη ἐνεστῶτα;
 « Τότε γὰρ ἄλυσιν αὐτῆς προείπον, ὅταν ἑμοφύλου τις
 35 « ἄρξῃ φόνου. Τῶν ἡμετέρων δὲ πτωμάτων οὐχ ἢ
 « πόλις, καὶ τὸ ἱερὸν δὲ πᾶν πεπλήρωται; Θεὸς ἄρα,
 « Θεὸς αὐτὸς ἐπάγει μετὰ Ῥωμαίων καθάρσιον αὐτῶν
 « πῦρ, καὶ τὴν τοσούτων μισαμάτων γέμουσαν πόλιν
 « ἀναρπάξει. »
 40 « (Θ.) β'. Ταῦτα λέγων ὁ Ἰωσήπος μετ' ὄδυρμόν καὶ
 « δακρύων λυγρῶ τὴν φωνὴν ἀνεκόπη. Καὶ Ῥωμαῖοι
 « μὲν ὥκτειράν τε τοῦ πάθους καὶ τῆς προαιρέσεως αὐτὸν
 « ἐθαύμασαν· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην παρωζύοντο μάλ-
 45 « λον ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους, ἐπιθυμοῦντες ἐγκρατεῖς κά-
 « λειν γενέσθαι. Τῶν γε μὴν εὐγενῶν πολλοὺς ἐκίνη-
 « σεν ὁ λόγος. Καὶ τινὲς μὲν ὀρωδοῦντες τὰς φυλακάς
 « τῶν στασιαστῶν κατὰ χώραν ἕμενον, ἀπώλειαν μέντοι
 « σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως κατεγνώκεσαν. Εἰσι
 « δ' οἱ, καιροφυλακήσαντες ἄδειαν ἀναχωρήσεως, πρὸς
 50 « τοὺς Ῥωμαίους κατέφυγον. Ὡς ἦσαν ἀρχιερεῖς μὲν
 « Ἰωσήπος τε καὶ Ἰησοῦς, υἱοὶ δ' ἀρχιερέων, τρεῖς μὲν
 « Ἰσμαήλου τοῦ καρατομηθέντος ἐν Κυρήνῃ καὶ τοῦ
 « Ματθίου τέσσαρες, καὶ εἰς ἑτέρου Ματθίου παῖς, δια-
 « δρὰς μετὰ τὴν πατρὸς ἀπώλειαν, ὃν δὲ τοῦ Ἰωῤῥά Σίμων

« habebis; ipsum vero Deum, quem perpetuo cultu pri-
 « vasti, in bello tibi auxilio speras futurum? et Romanis
 « tua peccata imputas, qui hucusque legibus nostris curam
 « adhibent, et quæ ipse interdixisti sacra, Deo ut reddan-
 « tur vi contendunt? Quis non gerneret et urbem ob ino-
 « pinatam mutationem desleret, quod alienigenæ quidem
 « hostesque impietatem tuam emendatum eant; tu vero
 « Judæus, inter leges educatus, eis etiam quam illi infestior
 « sis? Atqui, Joannes, ut malorum te peniteat non turpe
 « est in extremis, bonumque tibi exemplum civitatem
 « servare cupienti propositum est in Jechonia rege Judeo-
 « rum : qui, quum olim Babylonius propter ipsum cum
 « exercitu venisset, sponte ea, priusquam caperetur, ex-
 « cessit, et cum cognatione sua voluntariam captivitatem
 « sustinuit, ne sancta hæc hostibus proderet, Deique
 « domum ardentem videret. Ob hoc sacra omnium Ju-
 « dæorum commemoratione celebratur, eumque memoria
 « per sæcula transmissa semper nova immortalē posteris
 « tradidit. Bonum, o Joannes, exemplar, etiamsi immineat
 « periculum. Ego autem veniam tibi a Romanis quoque
 « spondeo. At memento quod popularis qui sum te mo-
 « neam, Judæusque ista promittam : et spectari oportet
 « quis sit auctor et unde. Absit enim unquam me ita ca-
 « ptivum vivere, ut genus in memoria tenere desinam,
 « aut eorum quæ e patria mea sint obliviscar. Rursum in-
 « dignaris et vociferaris, mihi que maledicis, qui etiam
 « acerbiora mereor, qui adversus fata te hortor et suadeam,
 « Delique sententia condemnatos servare contendam. Quis
 « ignorat scripta veterum prophetarum, et oraculum quod
 « miseræ civitati jam præsens imminet? Tunc enim ejus
 « excidium prædixere, quando aliquis e popularibus eadem
 « patrare incipiet. Vestris autem cadaveribus nonne civi-
 « tas et templum omne repletum est? Deus profecto, Deus
 « ipse cum Romanis ignem ei lustrationis infert, totque
 « scelerum plenam civitatem e sedibus evellit. »

(IX.) 2. Hæc Josepho cum fletu et lacrimis prosequente,
 singultibus vox ejus interrupta est. Et Romani quidem mi-
 serati sunt et ipsum ob ea quæ passus est, et admirati eorum
 ergo quæ facere destinavit : Joannes autem ejusque socii
 magis contra Romanos irritabantur, illum quoque capere
 cupientes. Ceterum nobilium plurimos commoverat oratio.
 Et nonnulli quidem, seditiosorum custodias formidantes,
 cum sociis suis manebant, quamvis certi de suo pariter et
 civilis exitio. Erant autem qui, capto securæ disces-
 sionis tempore, ad Romanos confugere. In quibus erant
 Josephus et Jesus pontifices, filii vero pontificum, tres
 quidem Ismaeli, cui apud Cyrenen fuerat caput abscis-
 sum, et Matthiæ quattuor, alterius vero Matthiæ unus,
 qui post interitum patris aufugerat, quem Simon Gioræ cum

ἀπέκτεινε, σὺν τρισὶν υἱοῖς, ὡς προεῖρηται. Πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων εὐγενῶν τοῖς ἀρχιερεῦσι συμμετέβαλλοντο. Καῖσαρ δ' αὐτοὺς τὰ τε ἄλλα φιλοφρόνως ἐδέξατο, καὶ γινώσκων ἀλλοφύλοις ἤθεσιν ἀηδὴ τὴν διατριβὴν ἔχειν, ἀπέπεμψεν αὐτοὺς εἰς Ἰόφραν, τέως ἐκεῖ παραινῶν μένειν· ἀποδώσειν γὰρ ἐκάστῳ τὰς κτήσεις κατὰ σχολὴν ἀπὸ τοῦ πολέμου γεγόμενος. Οἱ μὲν οὖν εἰς τὸ δοθὲν πολίχνιον μετὰ πάσης ἀσφαλείας ἀνεχώρουν ἄσμενοι· μὴ φαινόμενων δ' αὐτῶν διεφύμισαν οἱ στασιασταὶ πάλιν ὡς ἀποσφαγεῖεν ὑπὸ Ῥωμαίων οἱ αὐτομόλοι, δηλονότι τοὺς λοιποὺς ἀποτρέποντες τῷ φόβῳ διαδιδράσκειν. Ἦνυστο δ' ὡς καὶ πρότερον αὐτοῖς τὸ πανούργημα πρὸς καιρὸν· ἐπεσχέθησαν γὰρ ὑπὸ τοῦ δέους αὐτομολεῖν.

16 (Ι'). γ'. Αὐθὺς δ', ὡς ἀνακαλέσας τοὺς ἄνδρας ἀπὸ τῆς Γόφρας Τίτος ἐκέλευσε μετὰ τοῦ Ἰωσήπου περιελθόντας τὸ τεῖχος ὀφθῆναι τῷ δήμῳ, πλείστοι πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἐφευγον. Γινόμενοι δ' ἄθροοι καὶ πρὸ τῶν Ῥωμαίων ἰστάμενοι μετ' οἰμωγῆς καὶ θαυμάσιον ἰκέτευον τοὺς στασιαστάς, τὸ μὲν πρῶτον ὅλη τοὺς Ῥωμαίους δεῖξασθαι τῇ πόλει, καὶ τὴν πατρίδα σῶσαι πάλιν, εἰ δὲ μὴ, τοῦ τε ἱεροῦ πάντως ὑπεξελεθεῖν καὶ ῥύσασθαι τὸν ναὸν αὐτοῖς· αὐτὰρ ἂν τολμήσαι Ῥωμαίους μὴ μετὰ μεγίστης ἀνάγκης καταφλέξει τὰ ἅγια. Τούτοις μᾶλλον ἀντεφιλονέικουν, καὶ πολλὰ βλάβη τῷ αὐτομόλῳ ἀντικραγότες, ἐπὶ τῶν ἱερῶν πυλῶν τοὺς τε δρυβελεῖς καὶ καταπέλτας καὶ λιθοβολοὺς μηχανὰς διέστησαν, ὡς τὸ κύκλῳ μὲν ἱερὸν ἀπὸ πλῆθους νεκρῶν προσεοικέναι πολυανδρίῳ, τὸν δὲ ναὸν αὐτὸν φρουρεῖν. Τοῖς δ' ἁγίοις καὶ ἀβάτοις μετὰ τῶν δπλων εἰσπεπλημένων, θερμὰς ἔτι τὰς χεῖρας ἐξ ὁμοφύλων ἔχοντες φόνων· καὶ προὔκοσαν εἰς τοσοῦτον παρανομίας, ὥστε ἦν ἂν εἰκός ἀγανάκτησιν γενέσθαι Ἰουδαίων, εἰ Ῥωμαῖοι ταῦτα ἐξυθρίζοιεν εἰς αὐτοὺς, 35 ταύτην εἶναι παρὰ Ῥωμαίων τότε πρὸς Ἰουδαίους ἀσεβοῦντας εἰς τὰ ἴδια. Τῶν μὲν γε στρατιωτῶν οὐκ ἔστιν ὅστις οὐ μετὰ φρίκης εἰς τὸν ναὸν ἀφώρῃ καὶ προσεκύνει, τοὺς τε ληστὰς ἡύχετο, πρὶν ἀνηκέστου πάθους, μετανοῆσαι.

40 δ'. Καῖσαρ δ' ὑπερπαθήσας πάλιν ἐξωνείδιζε τοὺς περὶ τὸν Ἰωάννην λέγων, « ἄρ' οὐχ ὑμεῖς, ὦ μιαιώτατοι, τὸν δρύφακτον τοῦτον προῦβάλεσθε τῶν ἁγίων; » οὐχ ὑμεῖς δὲ τὰς ἐν αὐτῷ στήλας διεστήσατε, γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ ἡμετέροις κεχαραγμέναις, 45 « μὴδὲνα τὸ γέιστον ὑπερβαίνειν παραγγέλλει; οὐχ ἡμεῖς δὲ τοὺς ὑπερβάντας ὑμῖν ἀναιρεῖν ἐπετρέψαμεν, » καὶ Ῥωμαίων τις ἤ; Τί οὖν νῦν, ἀλιτῆριοι, καὶ νεκροὺς ἐν αὐτῷ καταπατεῖτε; τί δὲ τὸν ναὸν αἵματι ξένῳ καὶ ἐγγωρίῳ φύρετε; Μαρτύρομαι θεοὺς ἐγὼ 50 « πατρίους, καὶ εἰ τις ἐφώρῃ ποτὲ τόνδε τὸν χώρον » (νῦν μὲν γὰρ οὐκ οἶμαι), μαρτύρομαι δὲ καὶ στρατιάν ἐμὴν, καὶ τοὺς παρ' ἐμοὶ Ἰουδαίους, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς, ὡς οὐκ ἐγὼ ταῦθ' ὑμᾶς ἀναγκάζω μαινεῖν· « καὶ ἀλλάξετε τῆς παρατάξεως τὸν τόπον, οὔτε προσ-

tribus filiis, ut supra dictum est, interemerat. Multi autem ex aliis quoque nobilibus una cum pontificibus migrabant ad Romanos : eosque Cæsar cetera humaniter excepit, sciensque inter alienigenarum mores haud jucunde illos victuros esse, in Gophnam dimisit, eis interim illic manere suadens, ut qui possessiones singulis redditurus esset, quando bello confecto frueretur otio. Et illi quidem in oppidum sibi concessum cum omni securitate læti discedebant. Quum autem illi non comparerent, seditiosi iterum divulgant, transfugas a Romanis occisos esse, scilicet ut metu reliquos a fuga deterrent. Et paulisper, ut antea, hæc calliditas eis profuit : nam metus eos impedivit quominus transfugerent.

(X.) 3. Rursus autem, postquam eos Titus revocatos a Gophna cum Josepho muros obire et populo in conspectum dari jusserat, plurimi ad Romanos fugiebant. Frequentes vero congregati et ante Romanos stantes, cum ejulatu et lacrimis seditiosos supplicabant, primo quidem ut Romanos in omnem civitatem reciperent, patriamque iterum servarent : sin vero hoc displiceret, saltem de fano exirent, templumque ipsi servarent : non enim ausuros nisi in maxima necessitate Romanos ignem sanctis immittere. His autem illi magis adversabantur ; quumque multa in transfugas vociferati essent maledicta, supra sacras portas scorpiones et catapultas et balistas disposuerunt : adeo ut omne circa fanum spatium mortuorum multitudine cæmeterio, templum vero ipsum castello simile videretur. In loca autem sancta et inaccessa cum armis et manibus adhuc gentili cæde calentibus insilliebant ; et eo iniquitatis processerunt, ut quam ad indignationem Judæos adduci verisimile erat, si hanc Romani in ipsos injuriam admisissent, ea tunc in Judæos propria sacra temerantes uterentur Romani. Nemo sane erat ex militibus qui non cum horrore templum aspiceret atque adoraret, optaretque ut latrones, antequam insanabile malum pateretur, resipiscerent.

4. Cæsar autem, quum admodum doleret vicem eorum, iterum Joannem ejusque socios his verbis increpabat : « nonne vos, o sceleratissimi, hunc cancellum locis sanctis » objecistis ? nonne vos columnas ad certa intervalla in eo » statuistis, literis Græcis ac nostris inscriptas, quibus » edicitur ne septa quidem cuiquam licere transgredi ? nonne » nos eos qui transiissent, quamvis Romanus quis esset, » vobis necare permisimus ? Quid igitur in eo etiam mor- » tuos nunc consultat, o nocentissimi ? cur autem tem- » plum et externo et gentili sanguine contaminatis ? Testor » ego patrios deos, et si quis olim hunc locum respexit » (nunc enim neminem ad eum respicere arbitror), itemque » testor et exercitum meum, et Judæos qui apud me » sunt, et vosmetipsos, quod non ego vos ad hæc violanda » compellam : et si locum aciei mutaveritis, neque accedet

« ελεύσεται τις Ῥωμαίων τοῖς ἀγίοις οὔτε ἐνυδρίσει.
« Τηρήσω δὲ τὸν ναὸν ὑμῖν καὶ μὴ θέλουσι. »

(ΙΑ.) ε'. Ταῦτα τοῦ Ἰωσήπου διαγγέλλοντος ἐκ τοῦ
Καίσαρος οἱ λησταὶ καὶ ὁ τύραννος οὐκ ἀπ' εὐνοίας,
ἀλλὰ κατὰ δειλίαν γίνεσθαι τὰς παρακλήσεις δοκοῦντες,
ὑπερηφάνουν. Τίτος δὲ, ὡς οὔτε οἰκτον ἑαυτῶν τοὺς
ἀνδρας οὔτε φειδῶ τινὰ τοῦ ναοῦ ποιουμένους ἑώρα,
πάλιν πρὸς πολέμον ἄκων ἐχώρει. Πᾶσαν μὲν οὖν
τὴν δύναμιν ἐπάγειν αὐτοῖς οὐχ ὄνόντες ἦν, μὴ χωρὺς
10 μέγαν τῷ τόπῳ, τριάκοντα δ' ἐπιλέξας ἀφ' ἑκάστης
ἐκατονταρχίας τοὺς ἀρίστους, καὶ τοῖς χιλιάρχοις ἀνὰ
χιλίους παραδοὺς, τούτων δ' ἐπιτάξας ἡγεμόνα Κερεά-
λιον, ἐπιθέσθαι προσέταξε ταῖς φυλακαῖς περὶ ὧραν τῆς
νυκτὸς ἐνάτην. Ὦντα δὲ καὶ αὐτὸν ἐν τοῖς ὅπλοις
15 καὶ συγκαταβαίνειν παρεσκευασμένον οἱ τε φίλοι διὰ
τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου κατέσχον, καὶ τὰ παρὰ τῶν
ἡγεμόνων λεγόμενα· « πλέον γὰρ αὐτὸν ἀνύσειν ἔφασαν
« ἐπὶ τῆς Ἀντωνίας καθεζόμενον καὶ τὴν μάχην ἀγω-
« νοθετοῦντα τοῖς στρατιώταις ἢ εἰ καταβάς προκιν-
20 « δυνεύοι· πάντας γὰρ ὀρῶντος Καίσαρος ἀγαθοὺς
« πολεμιστὰς ἴσασθαι. » Τούτοις πειθεῖς ὁ Καῖσαρ,
« δι' ἐν τούτῳ τοῖς στρατιώταις ὑπομένειν' εἰπὼν, ἵνα
« κρίνῃ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν, καὶ μήτε τῶν ἀγαθῶν τις
« ἀγέραςτος μήτε τῶν ἐναντίων ἀτιμώρητος διαλά-
25 « θῃ, γένηται δ' αὐτόπτης καὶ μάρτυς ἀπάντων, ὃ καὶ
« τοῦ κολάζειν καὶ τοῦ τιμᾶν κύριος, » τοὺς μὲν ἐπὶ
τὴν πρᾶξιν ἐπεμπε καθ' ἣν ὧραν καὶ προεῖρηται,
προελθὼν δ' αὐτὸς εἰς τὸ κάτοπτον ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας
ἐκαρπαδόκει τὸ μέλλον.

30 (ΙΒ.) ζ'. Οὐ μὴν οἱ γε πεμφθέντες τοὺς φύλακας
ἥυρον κοιμωμένους ὡς ἤλπισαν, ἀλλ' ἀναπηδῆσαι μετὰ
κραυγῆς εὐθέως συνεπλέκοντο. Πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐκ-
κοιτούτων βοήν ἐνδοθεν οἱ λοιποὶ κατὰ στίφος ἐξέθεον.
Τῶν μὲν δὴ πρώτων τὰς ὁρμάς ἐξεδέχοντο Ῥωμαῖοι,
35 περιέπιπτον δ' οἱ μετ' ἐκείνους τῷ σφετέρῳ τάγματι,
καὶ πολλοὶ τοῖς οἰκείοις ὡς πολεμίοις ἐχρῶντο. Τὴν
μὲν γὰρ διὰ βοῆς ἐπίγνωνσιν ἡ κραυγὴ συγχυθεῖσα παρ'
ἀμφοῖν, τὴν δὲ δι' ὁμμάτων ἡ νύξ ἕκαστον ἀφείλετο,
καὶ τυφλώττειν ἄλλως οὐς μὲν οἱ θυμοὶ παρεσκευάζον,
40 οὓς δὲ οἱ φόβοι. Διὰ τοῦτο τὸν προστυχόντα πλήττειν
ἦν ἄκριτον. Ῥωμαίους μὲν οὖν συνησπικίοντας καὶ
κατὰ συντάξεις προπηδῶντας ἤττον ἐβλαπτεν ἄγνοια·
καὶ γὰρ ἦν παρ' ἑκάστῳ μνήμη τοῦ συνθήματος·
Ἰουδαῖοι δ' αἰεὶ σκεδανύμενοι, καὶ τὰς τε προσβολὰς
45 καὶ τὰς ὑποχωρήσεις ἀνέδην ποιοῦμενοι, πολλάκις φαν-
τασίαν παρεῖχον ἀλλήλοις πολεμίων· τὸν ὑποστρέφοντα
γὰρ ἕκαστος οἰκείον διὰ σκότους ὡς ἐπὶ ὧραν Ῥωμαῖον
ἐξεδέχετο. Πλείους γοῦν ὑπὸ τῶν ἰδίων ἢ τῶν πολε-
μίων ἐτρώθησαν, ἕως ἡμέρας γενομένης ὀψει τὸ λοιπὸν
50 ἡ μάχῃ διεκρίνετο· καὶ κατὰ φάλαγγα διαστάντες τοῖς
τε βέλεσιν εὐτάκτως ἐχρῶντο καὶ ταῖς ἀμύναις. Οὐδέ-
τεροι δὲ οὗτ' εἶκον οὗτ' ἐκοπίων, ἀλλ' οἱ μὲν, ὡς ἐφορῶντος
Καίσαρος, κατ' ἀνδρα καὶ κατὰ συντάξεις ἤριζον ἀλ-
λήλοις, καὶ προκοπῆς ἕκαστος ἐκείνην αὐτῷ τὴν ἡμέ-

« ad sancta quisquam Romanorum, neque contumeliam
« eis faciet. Vobis autem etiam invitis templum servabo. »

(XI.) 5. Hæc Josepho illis renunciantē mandato Cæsaris,
latrones ac tyrannus non ex benevolentia, sed timidine
adhortationes proficisci existimantes, superbia effereban-
tur. Titus autem, quum illos neque suas fortunas miserari
neque templo parcere videret, invitus bellum repetebat.
Et copias quidem universas, quod locus eas non caperet,
illis admove non poterat : tricenis autem optimorum ex
unaquaque centuria delectis, et tribunis per millenos attri-
butis, hisque duce præposito Cereali, circa noctis horam
nonam custodes aggredi jussit. Quum autem ipse quoque in
armis esset, simulque ad descensum semet paravisset, pro-
pter periculi magnitudinem eum amici cohibebant, atque illa
quæ a ducibus dicta erant : « plus enim ipsum effecturum,
« aiebant, ad Antoniam sedentem, pugnamque assignantem
« militibus, quam si descenderet periculaque pro ipsis se
« objiceret : quippe omnes in conspectu Cæsaris strenuos
« fore bellatores. » Istis obsequutus Cæsar, quum ad mili-
tes dixisset « ob hoc solum se manere, ut de eorum virtute
« judicaret, et neque fortis quisquam præmio careret,
« neque ignavus pœnam evaderet, sed omnium spectator
« ipse esset et testis, penes quem ulciscendi et remunerandi
« arbitrium, » illos quidem ad rem aggrediendam, hora
quæ supra memorata est, dimisit, ipse vero ad speculam
ex Antonia progressus, quid fieret exspectabat.

(XII.) 6. Verum hi qui missi fuerant non uti sperant
somnia oppressos invenerunt custodes, sed cum clamore insi-
lientibus statim ad manus ventum est. Ceteri autem excubi-
torum clamoribus excitati ex ædibus se turmatim proprieabant.
Primorum quidem impetum excipiebant Romani : et qui
illos sequerentur, in agmen proprium incidebant, multique
suis velut hostibus utebantur. Nam voce quidem suorum
agnitionem confusus utriusque partis clamor, oculis vero
quominus discernerentur nox omnino impediēbat : ac præ-
terea quibusdam cæcitate iniciebat furor, aliis timor.
Idcirco obvium quemque sine discrimine feriebat. Et
Romanis quidem, scutorum conjunctione septis et per
globos prosilientibus, ignoratio minus nocebat ; tesserae
enim suæ quisque meminērat. Judæi vero semper disiecti,
et tam impetus quam recessus temere facientes, sibi invicem
hostium speciem sæpe ingerebant ; nam revertentem suum
quisque per tenebras quasi Romanum aggredientem exci-
piebat. Qua re factum ut plures a suis quam ab hostibus
sauciarentur, donec orto die visu deinceps pugna discerno-
retur, et in acie ex adverso stantes bono ordine hostes telis
peterent atque propulsarent. Neutri vero cedebant, neque
labore fatigabantur. Sed Romani quidem et sigillatim et
multi simul utpote in conspectu Cæsaris strenue concerta-
bant : illumque diem sibi quisque promotiōis initium fore

ραν ἀρξεν ὑπελάμβανεν, εἰ γενναίως ἀγωνίσαιτο·
 Ἰουδαίοις δ' ἐβράβευε τὰς τόλμας ὅ τε περὶ σφῶν αὐτῶν
 καὶ τοῦ ἱεροῦ φόβος καὶ ὁ τύραννος ἐφεστὼς καὶ τοὺς
 μὲν παρακαλῶν, τοὺς δὲ μαστιγῶν καὶ διεγείρων ἀπει-
 6 λαῖς. Συνέβαινε δὲ τὸ μὲν πλείστον σταδιαίαν εἶναι
 τὴν μάχην, ἐν ὀλίγῳ δὲ καὶ ταχέως ἀντιστρέφειν
 τὰς ῥοπὰς· οὐδέτεροι γὰρ οὔτε φυγῆς οὔτε διώξεως
 μήκος εἶχον. Ἀεὶ δὲ πρὸς τὸ συμβαῖνον οἰκείος ἀπὸ
 τῆς Ἀντωνίας ὁ θόρυβος ἦν, θαρρεῖν δὲ καὶ κρατοῦσι
 10 τοῖς σφετέρους ἐπεβῶν καὶ μένιν τρεπομένοις· ἦν δ'
 ὥσπερ τι πολέμου θέατρον· οὐδὲν γὰρ οὔτε Τίτον
 οὔτε τοὺς περὶ αὐτὸν ἐλάνθανε τῶν κατὰ τὴν μάχην.
 Τὸ δὲ πέρας, ἀρξάμενος τῆς νυκτὸς ἐνάτης ὥρας, ὑπὲρ
 πέμπτην τῆς ἡμέρας διελύθησαν, ἀπ' οὗπερ ἤρξαντο
 15 τόπου τῆς συμβολῆς, μηδέτεροι βεβαίως κλίναντες τοὺς
 ἐτέρους, ἀλλὰ τὴν νίκην μέσῃ ἐν ἀγχωμάλῳ τῇ πα-
 ρατάξει καταλαμβάνοντες. Καὶ Ῥωμαίων μὲν ἐπιστήμους
 ἠγωνίσαντο πολλοὶ, Ἰουδαίων δ' ἐκ μὲν τῶν περὶ Σί-
 μωνα Ἰούδας ὁ τοῦ Μέρτωνος καὶ Σίμων ὁ τοῦ Ἰωσίου,
 21 τῶν δὲ Ἰδουμαίων Ἰάκωβος καὶ Σίμων, Καθλαῖ μὲν
 οὗτος παῖς, Σωσθὶ δὲ ὁ Ἰάκωβος, τῶν δὲ μετὰ Ἰωάννου
 Γυρθαῖος καὶ Ἀλεξᾶς, τῶν δὲ ζηλωτῶν Σίμων υἱὸς
 Ἀρί.

(ΙΓ'.) Ζ'. Ἐν τούτῳ δ' ἡ λοιπὴ τῶν Ῥωμαίων δύναμις,
 26 ἡμέραις ἑπτὰ καταστρεφάμενη τοὺς τῆς Ἀντωνίας θε-
 μελίους, μέχρι τοῦ ἱεροῦ πλατεῖαν ἀνοδὸν ἡντρεπίσαντο.
 Πλησιάζαντα δὲ τῷ πρώτῳ περιβόλῳ τὰ τάγματα κα-
 τήρχετο χωμάτων, τὸ μὲν ἀντικρυς τῆς τοῦ εἰσω ἱεροῦ
 γωνίας, ἧτις ἦν κατ' ἀρκτον καὶ δύσιν, τὸ δὲ κατὰ τὴν
 30 βόρειον ἐξέδραν, ἣ μεταξὺ τῶν δύο πυλῶν ἦν, τῶν δὲ
 λοιπῶν δύο θάτερον μὲν κατὰ τὴν ἐσπέριον στοὰν τοῦ
 ἐξωθεν ἱεροῦ, τὸ δὲ ἕτερον ἐξω κατὰ τὴν βόρειον. Προ-
 κύπτε μέντοι μετὰ πολλοῦ καμάτου καὶ ταλαιπωρίας αὐ-
 τοὶ τὰ ἔργα, καὶ τὴν ὕλην ἀπ' ἑκατὸν σταδίων συγκομί-
 36 ζουσιν. Ἐκ ακοῦντο δ' ἐσθ' ὅπη καὶ κατ' ἐπιβουλὰς αὐτοί,
 διὰ περισυρίαν τοῦ κρατεῖν ὄντας ἀδεέστεροι, καὶ δι'
 ἀπόγνωσιν ἤδη σωτηρίας χρώμενοι τολμηροτέροις τοῖς
 Ἰουδαίοις. (ΙΔ'.) Τῶν γὰρ ἱππέων τινές, ὅποτε προελ-
 θοῖεν ἐπὶ ξυλείαν ἣ χόρτου συλλογὴν, τὸν τῆς κομιδῆς
 40 χρόνον, ἀνέσαν βόσκασθαι τοὺς ἱπποὺς ἀποχαλινούντες,
 οὓς οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ στίφος ἐκπηδῶντες ἤρπαζον. Καὶ
 τούτου συνεχῶς γινόμενου, νομίσας Καῖσαρ, ὅπερ ἦν,
 ἀμελεία τῶν σφετέρων πλέον ἢ τῇ Ἰουδαίων ἀνδρεία
 γίνεσθαι τὰς ἀρπαγὰς, ἔγνω σκυθρωπότερον τοὺς λοι-
 45 ποὺς πρὸς φυλακὴν τῶν ἱππῶν ἐπιστρέψαι· καὶ κελεύ-
 σας ἀπαχθῆναι τὴν ἐπὶ θανάτῳ τῶν ἀπολεσάντων
 στρατιωτῶν ἕνα, φόβῳ τοῖς ἄλλοις ἐτήρησε τοὺς ἱπποὺς.
 Οὐκέτι γὰρ εἶων νέμεσθαι, καθάπερ δὲ συμπεφυ-
 51 κότες αὐτοὶς ἐπὶ τὰς χρεῖας ἐξήγεσαν. Οἱ μὲν οὖν
 προσεπολέμουν τῷ ἱερῷ καὶ τὰ χώματα διήγει-
 ρον.

(ΙΕ'.) ἦ'. Μετὰ δὲ μίαν ἡμέραν αὐτῶν τῆς ἀνόδου
 πολλοὶ τῶν στασιαστῶν, οἳ ἀρπαγαὶ τε ἐπέλιπον ἤδη καὶ
 ὁ λιμὸς ἤπειγε, συνελθόντες ταῖς κατὰ τὸ Ἑλαιῶν ὁρὸς

putabat, si fortiter dimicasset : Judæis autem ministrabat
 audaciam et proprium cujusque periculum, et quod templo
 metuerent, quodque tyrannus instaret, alios quidem obae-
 crans, alios vero verberans et minis incitans. Verum
 accidebat ut maxima ex parte stataria esset pugna, atque
 in exiguo spatio et celeriter huc illic inclinaret acies :
 neutra enim pars prolixum fugiendi vel persequendi spa-
 tium habebat. Semper autem, prout res eveniebat, ex
 Antonia tumultus erat, ad suos clamantium, si superarent,
 ut bono animo essent, sin vero fugerent, ut fugam siste-
 rent : eratque veluti quoddam belli theatrum; nec enim
 vel Titum vel eos qui cum eo erant, quicquam latebat
 eorum quæ in pugna gerebantur. Postremo, nona noctis
 hora cepto prælio, non nisi post quintam diei horam di-
 remptum est, quum neutri eo loco unde pugnam iniere certa
 fuga cessissent, verum mediam in ancipiti acie victoriam
 reliquissent. Et Romanorum quidem plurimi egregie di-
 micabant : Judæorum vero, ex parte Simonis, Judas Mer-
 tonia filius, et Simon Josiæ; ex Idumæis, Jacobus et Simon,
 hic Cathlæ filius, Jacobus autem Sosæ; atque ex Joannis
 factione, Gypthæus et Alexas; et ex zelotis, Simon filius
 Ari.

(XIII.) 7. Interea autem reliqua Romanorum manus,
 septem diebus Antoniae fundamentis eversis, latum ad tem-
 plum ascensum muniverunt. Et legiones quum primo muro
 appropinquassent, aggeres moliri cæperunt : unum quidem
 contra interioris templi angulum, qui ad septemtrionem
 orientemque spectabat; alterum vero ad exedram septem-
 trionalem, quæ inter duas portas erat; reliquorum vero duo-
 rum unum contra porticum occidentalem templi exterioris,
 alterum vero contra septemtrionalem. Verumtamen opera
 illis procedebant magno cum labore et gravi difficultate,
 materiemque a centesimo usque stadio comportarunt. In-
 terdum autem insidias ipsi lædebantur, utpote minus canti
 quod insidiatores facile superare se posse putarint, atque
 Judæos propter desperationem salutis audaciores haberent.
 (XIV.) Nonnulli enim equitum, quoties ad lignum sive fe-
 num colligendum exiissent, interea dum id facerent, equos
 suos frenis exutos pasci sinebant, quos Judæi per cuneos
 erumpentes rapiebant. Itaque quum id crebro fieret, Cæsar
 ratus, id quod verum erat, negligentia suorum magis quam
 Judæorum fortitudine rapinas contingere, tristi animad-
 versione ceteros ad equorum custodiam revocare statuit;
 unoque militum qui equum perdiderat morte damnato, eo
 metu equos suos ceteris conservavit. Nunquam enim eos
 posthac ad pascendum dimittebant, sed tanquam natura
 his connexi ad necessaria egrediebantur. Et illi quidem
 templum oppugnabant et aggeres erigebant.

(XV.) 8. Altera vero die post eorum ascensum multi se-
 ditiosorum, quos rapinae jam defecerant et fames urgebat,
 congregati in præsidia Romanorum juxta Olivarum mou-

Ῥωμαίων φυλακαῖς ἐπιτίθενται, περί ὧραν ἑνδεκάτην τῆς ἡμέρας, οἰόμενοι πρῶτον μὲν ἀδοκήτων, ἔπειτα πρὸς θεραπείας ἤδη τοῦ σώματος ὄντων, βραδίως διεκπείσιν. Προαισθόμενοι δὲ τὴν ἐφοδὸν αὐτῶν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ταχέως ἐκ τῶν πλησίον φρουρίων συνδραμόντες, εἴργον ὑπερπηδᾶν καὶ διακόπτειν τὸ περιτείχισμα βιαζομένων. Γενομένης δὲ καρτερᾶς τῆς συμβολῆς ἄλλα τε πολλὰ παρ' ἑκατέρων γενναίως ἐπράχθη (Ῥωμαίων μὲν μετὰ τῆς ἰσχύος ἐμπειρίᾳ τοῦ πολεμεῖν χρωμένων, Ἰουδαίων δ' ἀπειδέσι ταῖς ὁρμαῖς καὶ τοῖς θυμοῖς ἀκατασχετοῖς· ἑστρατίζει δὲ τῶν μὲν αἰδώς, τῶν δ' ἀνάγκη· τότε γὰρ ἐξαφίνει Ἰουδαίους, ὥσπερ ἄρχουσιν ἐνειλημμένους, Ῥωμαίοις αἰσχιστον ἐδόκει· κακῆνοι μίαν ἐλπίδα σωτηρίας εἶχον, εἰ βιασάμενοι ῥῆξιαν τὸ τεῖχος)· καὶ τῶν ἀπὸ σπείρας τις ἱππέων, Πεδάνιος τοῦνομα, τρεπομένων ἤδη τῶν Ἰουδαίων καὶ κατὰ τῆς φάραγγος συνωθουμένων, ῥόθιον ἐκ πλαγίου παρελθὼν τὸν ἵππον, ἀρπάζει τινὰ φεύγοντα τῶν πολεμίων, νεανίαν, στίβαρόν τε ἄλλως τὸ σῶμα καὶ καθωπλισμένον, δραξάμενος ἐκ τοῦ σφυροῦ. Τοσοῦτον μὲν ἑαυτὸν ἐκ τρέχοντος ἐπέκλινε τοῦ ἵππου, τοσοῦτον δ' ἐπεδείξατο τῆς τε δεξιᾶς τὸν τόνον καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος, ἔτι δ' ἐμπειρίας ἱππικῆς. Ὁ μὲν οὖν ὥσπερ τὴν καίμῃον ἀρπασάμενος ἤκε φέρων Καίσαρι τὸν αἰχμάλωτον. Τίτος δὲ τὸν μὲν λαβόντα τῆς δυνάμεως θαυμάσας, τὸν δὲ ληφθέντα τῆς περὶ τὸ τεῖχος ἐπιχειρήσεως κολάσαι καλεῦσας, αὐτὸς ἐν ταῖς περὶ τὸ ἱερὸν διαμάχαις ἦν καὶ τὰ χῶματα κατήπειγεν.

(ΙΖ.) θ'. Ἐνφ' Ἰουδαῖοι κακούμενοι ταῖς συμβολαῖς, αἰετ' ὀλίγον κορυφουμένου τοῦ πολέμου καὶ τῷ ναῶ προσέρποντος, καθάπερ σηπομένου σώματος, ἀπέκοπτον τὰ προειλημμένα μέλη, φθάνοντες τὴν εἰς τὸ πρόσω νομήν. Τῆς γὰρ βορείου καὶ κατὰ δύσιν στοᾶς τὸ συνεχές πρὸς τὴν Ἀντωνίαν ἐμπρήσαντες, ἔπειτα ἀπέρρηξαν ὅσον πήχεις εἴκοσι, ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἀρξάμενοι κατεῖν τὰ ἅγια. Μετὰ δ' ἡμέρας δύο, τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ προειρημένου μηνός, τὴν πλησίον στοᾶν ὑποπιμπρᾶσι Ῥωμαῖοι, καὶ μέχρι πεντεκαίδεκα πηγῶν προκόψαντες τοῦ πυρός, ἀποκόπτουσιν ὁμοίως Ἰουδαῖοι τὴν ὄροφν, μήτε καθ' ἅπαν ἐξιστάμενοι τῶν ἔργων καὶ τὸ πρὸς τὴν Ἀντωνίαν συναφές αὐτῶν διαίρουντες, καὶ παρὸν κωλύειν ὑποπιμπράντας. Οἱ δὲ πρὸς τὴν ἐμβολὴν τοῦ πυρός ἡρεμήσαντες τὴν νομήν ἐμέτρησαν αὐτῷ σφίσι χρησίμως. Περὶ μὲν δὴ τὸ ἱερὸν οὐ διέλιπον αἱ συμβολαί, συνεχῆς δ' ἦν κατὰ μέρος ἐκθεόντων ἐπ' ἀλλήλους ὁ πόλεμος.

(ΙΖ.) ι'. Τῶν Ἰουδαίων δὲ τις κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἀνὴρ τὸ τε σῶμα βραχύς καὶ τὴν ὄψιν εὐκαταφρόνητος, γένους τε ἔνεκα καὶ τῶν ἄλλων ἀσημος (Ἰωνάθης ἐκαλεῖτο) προελθὼν κατὰ τὸ τοῦ ἀρχιερέως Ἰωάννου μνημαῖον, ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ὑπερηφάνως ἐφθέγγετο καὶ τὸν ἀριστον αὐτῶν εἰς μονομαχίαν προῦκαλεῖτο. Τῶν δὲ ταύτῃ παρατεταγμένων οἱ πολλοί

tem, circa undecimam diei horam, impetam faciunt, sperantes primo quidem inopinatos, deinde corporis curandi causa quiescentes facile perrupturos esse. Verum Romani quum illorum eruptionem praesensissent, concursumque fecissent ex propinquis custodiis, obstabant eis murum transcendere et vi perumpere conantibus. Acri autem pugna conserta, et alia multa fortiter utrinque gesta sunt quum Romani quidem praeter fortitudinem etiam bellandi peritia, Judaei vero immoderato impetu et effrenatis animis uterentur: illos autem pudor quidem urgebat, hos vero necessitas: tunc enim dimittere Judaeos, velut reti comprehensos, Romanis turpissimum videbatur; et illi unam spem salutis, si murum perumpere possent, habebant; et quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Judaeis jam in fugam versis atque in vallem coactis, equo a latere incitato praetervectus, corripit unum ex hostibus fugientem, juvenem, et alias corpore validum et armis undique septum, talo comprehensum. Tantum quippe se inclinavit equo currente, tantumque dextra vim et reliqui corporis, itemque equestris peritiae ostendit. Et ille quidem, tanquam pretiosi aliquid rapuisset, captivum secum adducens ad Caesarem venit. Titus autem vires illius, qui eum ceperat, admiratus, et captivo, quia murum aggressus est, supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, atque aggeribus erigendis instabat.

(XVI.) 9. Interim Judaei in conflictibus pessumdati, paulatim semper ascendente bello et in templum serpente, sicuti in corpore putrescente, membra in quae jam invaserat abscindebant, priusquam ulterius grassaretur. Nam quum porticus partem quae a septemtrione et occasu conjuncta erat Antoniae incendissent, postea ad viginti cubitos abruerunt, suis manibus sacra adyta urere aggressi. Biduo autem post, vicesimo et quarto mensis praedicti die, vicinam porticum incenderunt Romani; flammaque ad cubitos quindecim progressa, Judaei similiter tectum abscindunt: et ab operibus eam minime avertentes, quicquid inter ipsos erat et Antoniam, diruunt, etiam quum liceret eis incendium prohibere. Illi autem, quum primum ignis injiceretur, otiosi, ejus cursum pro sua utilitate metiebantur. Ac circa templum acie configere non desinebant, sed frequens erat singulorum contra se invicem excurrentium pugna.

(XVII.) 10. Iisdem autem diebus quidam ex Judaeis vir et corpore brevis et vultu despicabilis, tamque genere quam rebus aliis ignobilis, Jonathas nomine, progressus ad Joannis pontificis monumentum, quum alia multa superbe ad Romanos proloquutus est, tum quem fortissimum haberent ad singulare certamen provocavit. At eorum qui in acie ex adverso instructa steter, multi quidem designa-

μὲν ὑπερῆφάνουν, ἦσαν δ' οἱ κατὰ τὸ εἰκὸς ἐδεδοίκεσαν· ἤπτετό γε μὴν τιῶν καὶ λογισμὸς οὐκ ἀσύνητος, θανατῶντι μὴ συμπλέκεσθαι· τοὺς γὰρ ἀπεγνωκότας τὴν σωτηρίαν τὰ τ' ἄλλα καὶ τὰς ὁρμὰς ἀταμειύτους
 6 ἔχειν καὶ τὸ θεῖον ἀδυσώπητον· τό τε παραβάλλεσθαι πρὸς οὐς καὶ τὸ νικᾶν οὐ μέγα καὶ μετ' αἰσχύνῃς τὸ λειψθῆναι σφαλερὸν, οὐκ ἀνδρείας, ἀλλὰ θρασύτητος εἶναι. Μηδενὸς δ' ἐπὶ πολὺ προϊόντος, καὶ τοῦ Ἰουδαίου πολλὰ κατακερτομοῦντος αὐτοὺς εἰς δειλίαν (ἀλα-
 10 ζῶν γάρ τις ἦν αὐτὸς σφόδρα καὶ τῶν Ῥωμαίων ὑπερ-ῆφανος) Πούδης τις ὄνομα, τῶν ἐκ Ἰλῆς ἱππέων, βδελυξάμενος αὐτοῦ τὰ τε ῥήματα καὶ τὸ αὐθαδὲς (εἰκὸς δὲ καὶ πρὸς τὴν βραχύτητα τοῦ σώματος αὐτὸν ἀπερισκέπτως ἐπαρθῆναι) προπηδᾷ· καὶ τὰ μὲν ἄλλα
 15 περιτὴν συμβαλὼν, προεδόθη δ' ὑπὸ τῆς τύχης. Πεσόντα γὰρ αὐτὸν ὁ Ἰωνάθης ἀποσφάττει προσδραμών, ἔπειτα ἐπιθὰς τῷ νεκρῷ τὸ τε ξίφος ἡμαγμένον ἀνέσσει καὶ τῇ λαίῃ τὸν θυρεὸν, ἐπηλάλαξε τε τῇ στρατιῇ πολλὰ, καὶ πρὸς τὸν πεσόντα κομπάζων, καὶ τοὺς
 20 ὁρῶντας Ῥωμαίους ἐπισκώπτων, ἕως αὐτὸν ἀνασκιρτῶντα καὶ ματαίῳντα Πρίσκος τις ἑκατοντάρχης τοξεύσας διήλασε βέλει. Πρὸς δ' τῶν τε Ἰουδαίων καὶ τῶν Ῥωμαίων κραυγῇ συνεξήρθη διάφορος. Ὁ δὲ δινθῆεις ἐκ τῶν ἀληγδόων ἐπὶ τὸ σῶμα τοῦ πολεμίου
 25 κατέπεσαν, ὡκυτάτην ἀποφθίνας ἐν πολέμῳ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀλόγως εὐτυχοῦσι νέμεσιν.

ΚΕΦ. Γ'

Οἱ δ' ἀνὰ τὸ ἱερὸν στασιασταὶ φανερώς τ' οὐκ ἀνέ-
 σαν τοὺς ἐπὶ τῶν χωμάτων στρατιώτας ἀμυνόμενοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ τοῦ προειρημένου μηνὸς ἐ-
 30 βδόμῃ καὶ εἰκάδι ὁδὸν ἐνσκευάζονται. Τῆς ἐσπερίου στοᾶς τὸ μεταξὺ τῶν δοκῶν καὶ τῆς ὑπ' αὐταῖς ὀροφῆς ὕλης ἀναπιμπλᾷσιν αὐτῆς, πρὸς δὲ ἀσφάλτου τε καὶ πύσσης, ἔπειτα ὡς καταπονούμενοι δῆθεν ὑπεχώρουν. Πρὸς δ' τῶν μὲν ἀσκέπτων πολλοὶ ταῖς ὁρμαῖς φερόμενοι
 35 προσέκειντο τοῖς ὑποχωροῦσιν, ἐπὶ τε τὴν στοᾶν ἐπὶ δῶν προσθέμενοι κλίμακας· οἱ δὲ συνετώτεροι, τὴν ἀλογον τροπὴν τῶν Ἰουδαίων ὑπονόησαντες, ἔμενον. Κατε-
 πλήσθη μέντοι τῶν ἀναπηδησάντων ἡ στοᾶ, κὰν τούτῳ οἱ Ἰουδαῖοι πᾶσαν ὑποπιμπρᾷσιν αὐτήν. Αἰρομένης
 40 δ' αἰφνιδίως πάντοθεν τῆς φλογός, τοὺς τε ἔξω τοῦ κινδύνου Ῥωμαίους ἐκπληξίς ἐπέσχε δεινὴ καὶ τοὺς περισχεθέντας ἀμηχανία. Κυκλούμενοι δ' ὑπὸ τῆς φλογός, οἱ μὲν εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω κατεκρήμνιζον ἑαυτοὺς, οἱ δ' εἰς τοὺς πολεμίους· πολλοὶ δ' ἐλπιδὶ σω-
 45 τηρίας εἰς τοὺς σφετέρους καταπηδῶντες ἐκλῶντο τὰ μέλη, πλείστον δ' ἔθθανε τὰς ὁρμὰς τὸ πῦρ, καὶ τινες τὴν φλόγα σιδήρῳ. Περιεῖχε δ' εὐθέως καὶ τοὺς ἄλλους φθειρομένους τὸ πῦρ ἐπὶ πλείστον ἐκπερόμενον. Καί-
 50 σαρα δὲ, καίπερ χαλεπαίνοντα τοῖς ἀπολλυμένοις, ἐπειδὴ δίχα παραγγέλλματος ἀναβεδήκεσαν, ὁμοῦ οἶκτος εἰσῆει τῶν ἀνδρῶν, καὶ μηδενὸς προσμαύνειν δυνάμενον. Τοῦτο γοῦν παραμύθιον ἦν τοῖς φθειρο-

bantur; erant autem inter eos (ut verisimile) etiam qui timerent: ceterum quosdam non inconsulta movebat ratio, cum mortis cupido non esse conflegendum: nam qui de salute desperassent, eos præter alia temerario impetu ferri, Deumque non respicere: et cum his in discrimen venire, quos neque vincere magnum sit, et vinci cum dehonestamento periculosum, non fortitudinis, sed audaciæ videri. Quum autem diu nemo procederet, multaque Judæus eorum timiditati illuderet, ut qui in se valde arrogans esset et Romanorum contemptor, Pudeus quidam nomine, ex ala equitum, et verba illius et insolentiam detestatus, fortasse autem etiam corporis brevitatem inconsiderate sublatus, prosiliit; et cetera quidem superior erat in conflictu, sed a fortuna proditus erat. Ipsum enim Jonathas quum cecidisset accurrens interficit; deinde pede supra mortuum posito, et gladium cruentum quatiebat, lævaque scutum, atque multis acclamavit exercitui, et cæso insultans, et Romanis spectantibus obrectans, donec eum tripudiantem et vana jactantem Priscus quidam centurio sagitta transfixit. Quo facto et Judæorum et Romanorum clamor diversus excitatus est. Ille autem, vertigine ex dolore correptus, in corpus hostis decedit; ostenditque in bello velocissimam ultionem sequi immerito fortunatos.

CAP. III. (XVIII.)

Seditiosi autem qui in templo erant, et aperte milites in aggere versantes quotidie propulsare non cessabant, et vicesimo die prædicti mensis huiusmodi dolum commoliuntur. Occidentalis porticus spatium, quod inter culmen et trabes erat vacuum, ligno arido, itemque sulphure ac bitumine replevere: deinde, tanquam scilicet labore defatigati, cedebant. Quare multi quidem improvisi impetu concitati instabant fugientibus, et in porticum ascendere admotis scalis nitebantur: at prudentiores, illam sine causa fugam Judæorum suspectam habentes, locis suis manebant. Verumtamen iis qui ascenderant repleta est porticus: et tunc Judæi ipsam totam succendunt. Quum autem undique subito flamma excitaretur, et Romanos qui extra periculum steterunt ingens stupor invasit, et eos quos incendium ceperat occupavit desperatio. Qui vero flammis circumdati erant, alii semetipsos retrorsum in urbem præcipitabant, alii vero in hostes; multique spe salutis in suos desilientes membra frangebant: plurimos, dum effugere conantur, præveniebat incendium: nonnullique ferro flammam antevertiebant. Statim vero et eos, qui alias neci darentur, ignis comprehendebat, longe lateque pervagatus. Cæsam vero, licet morientibus succensentem, quod injussi porticum ascenderant, misericordia tamen eorum tetigit, quum et nemo opem ferre posset. Hoc erat tamen solatiu

μένους, τὸ βλέπειν ὑπὲρ οὗ τις ἡφείε τὴν ψυχὴν δυνάμενον· βῶν τε γὰρ αὐτοῖς καὶ προσιδὼν καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπαμύνειν παρακαλῶν δῆλος ἦν. Τὰς δὲ φωνὰς ἑκαστος καὶ τὴν διάθεσιν, ὥσπερ
 5 τὴν λαμπρὸν ἀποφέρων ἐντάφιον, εὐθύμως ἀπέθνησκεν. Ἐνιοὶ γὰρ μὴν ἐπὶ τὸν τοῖχον τῆς στοᾶς ὄντα πλατύν ἀναχωρήσαντες ἐκ μὲν τοῦ πυρὸς διεσώθησαν, ὑπὸ δὲ τῶν Ἰουδαίων περισχεθέντες ἐπὶ πολὺ μὲν ἀντέσχον διατιτρωσόμενοι, τέλος δὲ πάντες ἔπεσον,
 10 (ΙΘ'). β'. καὶ τελευταῖον τις αὐτῶν νεανίας, ὄνοματι Λόγγος, ὅλον ἐπικοσμήσας τὸ πάθος, καὶ κατ' ἀνδρα μνήμης ἀξίων ὄντων πάντων τῶν ἀπολωλότων ἄριστος φανείς, ὃν οἱ μὲν Ἰουδαῖοι τῆς τε ἀλκῆς ἀγάμενοι, καὶ ἄλλως ἀνελεῖν ἀσθενούντες καταβῆναι πρὸς
 15 αὐτοὺς ἐπὶ δεξιᾷ παρεκάλουν, ὃ δὲ ἀδελφὸς Κορνήλιος ἐκ θατέρου, μὴ καταισχῦναι τὸ σφέτερον κλέος καὶ τὴν Ῥωμαίων στρατιάν. Τούτῳ πεισθεὶς καὶ διαράμενος φανερόν ἑκατέρους τοῖς τάγμασι τὸ ξίφος ἑαυτὸν ἀναιρεῖ. Τῶν δὲ τῷ πυρὶ περισχεθέντων Σερτώριος
 20 τις πανουργία διασώζεται. Προσκαλεσάμενος γὰρ τινα τῶν συστρατιωτῶν Λούκιον, ὃ συνεσκήνει, μεγάλη τῇ φωνῇ, « κληρονόμον, ἔφη, καταλείπω σε τῶν ἐμαυτοῦ κτημάτων, εἰ προσελθὼν με δέξαιο. » Τοῦ δὲ ἐτοιμῶς προσδραμόντος, ὃ μὲν ἐπ' αὐτὸν κατενεχθεὶς
 25 ἔχρυσεν, ὃ δὲ δεξιόμενος ὑπὸ τοῦ βάρους τῷ λιθοστρώτῳ προσαραχθεὶς παραχρῆμα θνήσκει. Τοῦτο τὸ πάθος πρὸς καιρὸν μὲν Ῥωμαῖοις ἐνεποίησεν ἀθυμίαν, πρὸς δὲ τὸ μέλλον θύμης κατεσκεύασε φυλακτικωτέρους, καὶ πρὸς τὰς τῶν Ἰουδαίων ἐνέδρας ὠφέλησεν, ἐν αἷς τὰ
 30 πολλὰ δι' ἀγνοίαν τῶν τόπων καὶ τὸ ἦθος τῶν ἀνδρῶν ἐδράποντο. Κατεκρή δὲ ἡ στοὰ μέχρι τοῦ Ἰωάννου πύργου, ὃν ἐκεῖνος ἐν τῷ πρὸς Σίμωνα πολέμῳ κατασκεύασεν ὑπὲρ τὰς ἐξαγούσας ὑπὲρ τὸν ξυστὸν πύλας· τὸ δὲ λοιπὸν ἐπὶ διεφθαρμένοις ἤδη Ἰουδαῖοι τοῖς ἀνα-
 35 βῶσιν ἀπέκοψαν. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ καὶ Ῥωμαῖοι τὴν βόρειον στοὰν ἐνέπρυσαν μέχρι τῆς ἀνατολικῆς ὁλῆς, ὣν ἡ συνάπτουσα γωνία τῆς Κεδρῶνος καλουμένης φάραγος ὑπερδεδόμητο, παρ' ὃ καὶ φοβερόν ἦν τὸ βάθος. Καὶ τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερὸν ἐν τούτοις ἦν.
 40 (Κ'). γ'. Τῶν δ' ὑπὸ τοῦ λιμοῦ φθειρομένων κατὰ τὴν πόλιν ἀπειρον μὲν ἐπιπτε τὸ πλῆθος, ἀδιήγητα δὲ συνέβαινε τὰ πάθη. Καθ' ἑκάστην γὰρ οἰκίαν εἰ που τροφῆς παραφανείη σκιά, πόλεμος ἦν, καὶ διὰ χειρῶν ἐχώρου οἱ φιλιταὶ πρὸς ἀλλήλους, ἐξαρχαζόντες τὰ
 45 ταλαίπωρα τῆς ψυχῆς ἐφόδια. Πίστις δ' ἀπορίας οὐδὲ τοῖς θηήκουσιν ἦν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκπνέοντας οἱ λησταὶ διηρεύων, μὴ τις ὑπὸ κόλπον ἔχων τροφὴν σκῆπτοιο τὸν θάνατον αὐτῷ. Οἱ δ' ἐπ' ἐνδείας κεχηγνότες ὥσπερ λυσσῶντες κύνες ἐσφάλλοντο, καὶ παρεφέροντο ταῖς τε
 50 θύραις ἐνσειόμενοι μεθύοντων τρόπον καὶ ἐπ' ἀμνησσίας εἰς τοὺς αὐτοὺς οἴκους εἰσπρόδυντες δις ἢ τρίς ὥρα μιᾷ. Πάντα δ' ἐπ' ὀδόντας ἦγεν ἡ ἀνάγκη, καὶ τὰ μηδὲ τοῖς ῥυπαρωτάτοις τῶν ἀλόγων ζώων πρόσφορα συλλέγοντες ἐσθίειν ὑπέφερον. Ζωστήρων γοῦν καὶ

pereuntibus, ipsum dolentem cernere, pro quo vitam quisque prodigebat : nam palam erat quod iis acclamaret et prosiliret, comitesque suos obsecraret pro virili quemque sua auxilium ferre. Has voces et dolorem Caesaris, veluti splendidas exsequias, quisque reportans, hilari animo moriebatur. Ceterum nonnulli, qui in partem porticus latiore se receperant, ex igni quidem evaserunt, a Judæis vero circumdati diu quidem saucii restiterunt ; tandem vero universi cecidere,

(XIX.) (2) et postremo ex illis juvenis, nomine Longus, qui toti huic calamitati ornamento fuit, et quamvis sigillatim digni sint memoria qui periere, omnium tamen fortissimum se ostendit : quem Judæi quidem, et fortitudinem ejus admirantes et quia alioqui interficere eum non poterant, ad ipsos fide sua data descendere hortabantur ; frater vero ejus Corneius, qui ex altera parte stabat, ne gloriam suam Romanamque militiam dehonestaret, orabat. Huic dicto audiens, sublatoque altius gladio, ut ab utraque parte cerneretur, semetipsum occidit. Eorum autem, qui ab igne circumdati erant, Sertorius quidam calliditate servatus est. Appellato enim clara voce Lucio quodam commilitone et contubernali suo, « hæredem te, inquit, relinquo totius patrimonii mei, « si propius accedens me exceperis. » Quum autem is prompto animo accurrisset, ille quidem, qui se in eum projecerat, vitam servavit ; qui vero eum exceperat, pondere alius pavimento continuo moritur. Hoc ipsum quod accidit paulisper quidem Romanis mœstitiam inferebat ; in posterum tamen cautiores effecit, et adversus Judæorum insidias nonnihil contulit, quibus plerumque ex locorum ignoratione hominumque ingenio lædebantur. Verum porticus exusta est ad turrim usque Joannis, quam ille, quum bellum adversus Simonem gereret, ædificaverat super portas quæ ultra Xystum ducerent : reliquum vero Judæi, postquam consumpti fuerant qui ascenderant, absiderunt. Sequenti autem die Romani quoque porticum septemtrionalem ad orientalem usque totam incenderunt, quarum angulus utraque connectens super vallem quæ Cedronis appellatur ædificata erat, ubi et horribilis erat ejus profunditas. Et circa templum quidem ita se res habebant.

(XX.) 3. Eorum autem qui per civitatem fame perierunt infinita quidem cecidit multitudo : calamitates vero quas passi sunt enarrari non possunt. Per singulas quippe domos, sicubi vel umbra apparuisset cibi, bellum gerebatur, et amicissimi quique inter se dimicabant, sibi invicem misera vitæ subsidia eripientes. Nec mors ipsa fidem penuriae faciebat, sed eos etiam qui extremum spiritum exhalabant, perscrutabantur latrones, ne quis forte cibum in sinu abditum gerens se mori simularet. Ipsi autem præ inedia hiantes huc illuc, tanquam rabidi canes, vagi atque incerti ferebantur, et foribus illisi instar ebriorum et præ consilii inopia in easdem domos bis terve unius horæ spatii irrucebant. Porro omnia necessitas mandere cogebat : atque etiam quæ ne sordidissimis quidem animalium ratione carentium usui sunt, ea colligentes comedere sustinebant. Immo nec cin-

ὑποδημάτων τὸ τελευταῖον οὐκ ἀπέσχοντο, καὶ τὰ δέρματα τῶν θυρεῶν ἀποδέροντες ἑμασῶντο. Τροφή δ' ἦν καὶ χόρτου τισὶ παλαιῶν σπαράγματα· τὰς γὰρ Ἰνας ἔνιοι συλλέγοντες ἐλάχιστον σταθμὸν ἐπώλουν Ἀττικῶν τεσσάρων. Καὶ τί δεῖ τὴν ἐπ' ἀψύχοις ἀναιδεῖαν τοῦ λιμοῦ λέγειν; εἴμι γὰρ αὐτοῦ δηλώσω ἐργον ὅσον μῆτε παρ' Ἑλλήσι μῆτε παρὰ βαρβάρους ἱστώρηται, φρικτὸν μὲν εἰπεῖν, ἀπιστον δ' ἀκοῦσαι. Καὶ ἐγὼ δὲ μὴ δοῦμαι τερατεύεσθαι τοῖς αὐθις ἀνθρώποις, κἂν
10 παρέλιπον τὴν συμφορὰν ἡδέως, εἰ μὴ τῶν κατ' ἑμαυτὸν εἶχον ἀπαίρους μάρτυρας. Ἄλλως τε καὶ ψυχρὰν ἂν κατεθέμην τῇ πατρίδι χάριν, καθυφέμενος τὸν λόγον ὃ πτόνονθε τὰ ἔργα.

(ΚΑ'). δ'. Γυνή τις τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην κατοικούντων, Μαρία τοῦνομα, πατὴρς Ἑλεαζάρου, κόμης Βηθεζώβ (σημαίνει δὲ τοῦτο οἶκος ὑσσώπου), διὰ γένος καὶ πλούτου ἐπίσημος, μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καταφυγοῦσα συνεπολιορκεῖτο. Ταύτης τὴν μὲν ἄλλην κτῆσιν οἱ τύραννοι διήρπασαν, ὅσῃν ἐκ τῆς
20 Περαιᾶς ἀνασκαυσαμένη μετήνεγκεν εἰς τὴν πόλιν, τὰ δὲ λείψανα τῶν κειμηλίων κἂν εἰ τι τροφῆς ἐπινοηθείη, καθ' ἡμέραν εἰσπληθύνοντες ἥρπαζον οἱ δορυφόροι. Δεινὴ δὴ τὸ γύναιον ἀγανάκτησις εἰσῆι, καὶ πολλάκις λοιδοροῦσα καὶ καταρωμένη τοὺς ἥρπαγας ἐφ' ἑαυτὴν ἠρέθιζεν. Ὡς δ' οὕτε παροξυνόμενος τις οὗτ' ἐλεῶν αὐτὴν ἀνῆρει, καὶ τὸ μὲν εὐρεῖν τι σιτίον ἄλλοις ἐκοίτα, πανταχόθεν δ' ἄπορον ἦν ἡδὲ καὶ τὸ εὐρεῖν, ὁ λιμὸς δὲ διὰ σπλάγγων καὶ μυελῶν ἐχώρει, καὶ τοῦ λιμοῦ μέλλον ἐξέκειον οἱ θυμοὶ, σύμβουλον λαβοῦσα
30 τὴν ὀργὴν μετὰ τῆς ἀνάγκης ἐπὶ τὴν φύσιν ἐχώρει, καὶ τὸ τέκνον (ἦν δ' αὐτῇ παῖς ὑπομάστιος) ἥρπασαμένη, « βρέφος, εἶπεν, ἄθλιον, ἐν πολέμῳ καὶ λιμῷ « καὶ στάσει, τίني σε τηρήσω; Τὰ μὲν παρὰ Ῥωμαίοις « δουλεία, κἂν ζήσωμεν ἐπ' αὐτοῖς· φθάνει δὲ καὶ
40 « τὴν δουλείαν ὁ λιμὸς, οἱ στασιασταὶ δ' ἀμφοτέρων « χαλεπώτεροι. Ἰθὺ γένου μοι τροφή, καὶ τοῖς στασιασταῖς ἐρινὺς καὶ τῷ βίῳ μῦθος, ὁ μόνος ἐλλείπων « ταῖς Ἰουδαίων συμφοραῖς. » Καὶ ταῦθ' ἔμα λέγουσα κτείνει τὸν υἱόν, ἔπειτ' ὀπτήσασα τὸ μὲν ἡμισυ κατεσθίει, τὸ δὲ λοιπὸν κατακαλύψασα ἐφύλαττεν. Εὐθέως δ' οἱ στασιασταὶ παρῆσαν, καὶ τῆς ἀθελίτου κνίσσης σπάσαντες ἠπελοῦν, εἰ μὴ δείξειε τὸ παρασκαυασθὲν, ἀποσφάζειν αὐτὴν εὐθέως. Ἡ δὲ καὶ μοῖραν αὐτοῖς εἰπούσα καλὴν τετηρηκέναι, τὰ λείψανα τοῦ τέκνου δι-
50 κάλυψε. Τοὺς δὲ εὐθέως φρίκη καὶ φρενῶν ἔκστασις ἦρει καὶ παρὰ τὴν ὄψιν ἐπεπήγεσαν. Ἡ δὲ, « ἐμὸν, « ἔφη, τοῦτο τὸ τέκνον γνήσιον, καὶ τὸ ἔργον ἐμόν. Φάγετε, καὶ γὰρ ἐγὼ βέβρωκα, μὴ γένησθε μῆτε μαλα- « κώτεροι γυναϊκὸς μῆτε συμπαθέστεροι μητρός. Εἰ δ' « ὑμεῖς εὐσεβεῖς καὶ τὴν ἐμὴν ἀποστρέφεσθε θυσίαν, « ἐγὼ μὲν ἡμισυ βέβρωκα, καὶ τὸ λοιπὸν δ' ἐμοὶ « μεινάτω. » Μετὰ ταῦτα οἱ μὲν τρέμοντες ἐξῆσαν, πρὸς ἐν τούτῳ δειλοὶ, καὶ μόλις ταύτης τῆς τροφῆς τῇ μητρὶ παραχωρήσαντες. Ἀνεπλήσθη δ' εὐθέως δλη

cingulis nec calceamentis denique abstinerunt, atque ipsa scutorum coria avulsa dentibus conficiebant. Quin etiam nonnullis vetusta foeni praesemina esui fuere: quidam enim festucas colligentes, levissimum pondus quattuor drachmis Atticis venundabant. Et quid opus est impudentiam famis ex rebus inanimatis ostendere? nam facinus dicturus sum, quale nec apud Graecos nec barbaros memoratur, et quod dictu quidem horrendum, auditu vero incredibile videbitur. Atque libens hanc calamitatem ipse praeterissem, ne posteris portenta loqui existimer, nisi ex nostrae aetatis hominibus testes haberem innumeros. Ceterum et frigidam patriae referrem gratiam, si quae mala re ipsa perpessa est oratione dissimulare.

(XXI.) 4. Mulier ex his qui trans Jordanem habitant, Maria nomine, patre Eleazaro, ex vico Bethesob (significat autem id hyssopi domum), genere atque opibus illustris, quum Hierosolyma perfugisset una cum reliqua multitudo obsessa tenebatur. Hujus ceteras quidem facultates, quas illa e regione ultra amnem collectas in urbem advexerat, tyranni diripuerant, reliquias vero rerum pretiosarum, et si quid alimenti conquiri poterat, irruentes quotidie satellites auferebant. Itaque gravis indignatio mulieri incessit: ac saepenumero conviciis et imprecationibus praedones in semetipsam irritabat. Quum autem nemo aut ira incensus aut ex misericordia ipsam interficeret, caederetque ipsam aliis quidem cibum parare, nec vero jam parandi modus ullus superesset, sed fames per viscera ac medullas grassaretur, fameque ipsa gravius etiam ira exanderet, in consilium adhibita indignatione itemque necessitate, contra naturam ibat, quumque filium arripuisset (erat autem ipsi puer adhuc lactens), « infans, inquit, miselle, bello et fame et seditione « gliscentibus, cui te servavero? Apud Romanos quidem, « tametsi vivere detur, servitus nos manet: verum et « servitutem praevenit fames, et factiosius utraque acerbior res sunt. Agedum, esto mihi cibus, et seditiosis furia, « atque vitae fabula, quae sola deest cladibus Iudaeorum. » Simul ac ista diceret filium jugulat: coctum deinde ipsa quidem dimidium comedit, adoportum vero reliquum servabat. Confestim vero seditiosos aderant, et nefario odore naribus hausto, eam se statim necaturos minabantur, nisi quod parasset in conspectum daret. Illa autem, quum bonam ipsa partem se reservasse dixisset, reliquias filii sui detexit. Atque horror continuo stuporque eos invasit, stabantque spectaculo attoniti. Tum illa, « meus, inquit, « vere est filius, meumque hoc facinus. Edite, nam et « ipsa comedi: nolite fieri femina molliores, aut matre « misericordiores. Quodsi religiosi estis, et ab esu victi- « nae meae abhorretis, ego quidem dimidium consumpsi, « reliquum perinde mihi maneat. » Post haec illi quidem tremantes abcessere, ad hoc unum pavidi et hoc genere alimenti aegre matri relicto. Mox autem eo scelere universa

τοὺ μύσους ἡ πόλις καὶ πρὸ ὁμμάτων ἕκαστος τὸ πάθος λαμβάνων, ὥς παρ' αὐτῷ καινοτομηθὲν ἔφριττεν. Σπουδὴ δὲ τῶν λιματοῦντων ἐπὶ τὸν θάνατον ἦν, καὶ μακαρισμός τῶν φθασάντων, πρὶν ἀκούσαι καὶ θεάσασθαι κακὰ τηλικαῦτα.

ε'. Ταχέως δὲ καὶ Ῥωμαίοις διηγγέλθη τὸ πάθος. Τῶν δὲ οἱ μὲν ἠπίσταντο, οἱ δὲ ἔκτειραν, τοὺς δὲ πολλοὺς εἰς μῖσος τοῦ ἔθνους σφοδρότερον συνέδη προελθεῖν. Καίσαρ δ' ἀπελογεῖτο καὶ περὶ τούτου τῷ Θεῷ, φάσκων
10 « παρὰ μὲν αὐτοῦ Ἰουδαίοις εἰρήνην καὶ αὐτονομίαν προτείνεσθαι καὶ πάντων ἀμνηστίαν τῶν τετολημμένων, τοὺς δὲ ἀντὶ μὲν ὁμοθυμίας στάσιν, ἀντὶ δὲ εἰρήνης πόλεμον, πρὸ κόρου δὲ καὶ εὐθηνίας λιμὸν αἰρουμένους, ἰδίας δὲ χερσὶν ἀρξαμένους καίειν τὸ συντηρούμενον
15 ὥφ' ἡμῶν ἱερὸν, αὐτοὺς εἶναι καὶ τοιαύτης τροφῆς ἀξίους. Καλύψειν μέντοι τὸ τῆς τεκνοφαγίας μύσος αὐτῇ τῇ τῆς πατρίδος πτώματι, καὶ οὐ καταλείψειν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ἡλίω καθορᾶν πόλιν, ἐν ᾗ μητέρες οὕτω τρέφονται. Προσῆκαι μέντοι πρὸ μητέρων πατρᾶς
20 τὴν τοιαύτην τροφήν, οἱ καὶ μετὰ τηλικαῦτα πάθη μένουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις. » Ταῦθ' ἅμα διεξιὼν ἐνενόει καὶ τὴν ἀπόγνωσιν τῶν ἀνδρῶν · οὐ γὰρ ἂν ἔτι σωφρονῆσαι τοὺς πάντα προπεπονθότας ἐφ' οἷς εἰκὸς ἦν μεταβάλλεσθαι μὴ παθοῦσιν.

ΚΕΦ. Δ'.

25 Ἦδη δὲ τῶν δύο ταγματῶν συντετελεκότων τὰ χῶματα Λώου μηνὸς ὀγδόη, προσάγειν ἐκέλευσε τοὺς κριοὺς κατὰ τὴν ἐσπέριον ἐξέδραν τοῦ ἔσωθεν ἱεροῦ. Πρὸ δὲ τούτων ἐξ ἡμέραις ἀδιαλείπτως ἡ στεροτάτη πασῶν ἐλέπολις τύπτουσα τὸν τοῦτον οὐδὲν ἤνυσεν.
30 ἀλλὰ καὶ ταύτης καὶ τῶν ἄλλων τὸ μέγεθος καὶ ἡ ἀρμονία τῶν λίθων ἦν ἀμείνων. Τῆς δὲ βορείου πύλης ὑπώρυκτον ἔτεροι τοὺς θεμελίους, καὶ πολλὰ ταλαιπωρήσαντες τοὺς ἔμπροσθεν λίθους ἐξεκύλισαν. Ἀνέχετο δ' ὑπὸ τῶν ἐνδοτέρω καὶ διέμενε ἡ πύλη, μέχρι τὰς διὰ
35 τῶν ὀργάνων καὶ τῶν μοχλῶν ἐπιχειρήσεις ἀπογνόντες κλίμακας ταῖς στοαῖς προσέφερον. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κωλύσαι μὲν οὐκ ἔφθασαν, ἀναβάσαι δὲ συμπεσόντες ἐμάχοντο, καὶ τοὺς μὲν ἀνωθοῦντες εἰς τοῦπίσω κατεκρήμνιζον, τοὺς δ' ὑπαντιάζοντες ἀνήρουν. Πολλοὺς δὲ τῶν κλιμάκων
40 ἀποβαίνοντας, πρὶν φράζεσθαι τοῖς θυρεοῖς, παίοντες ταῖς ῥομφαίαις ἔφθانون· ἑνίας δὲ γεμούσας ὀπλιτῶν κλίμακας παρακλίνοντες ἀνωθεν κατέσειον. Ἦν δ' οὐκ ὀλίγος καὶ αὐτῶν φόνος. Οἱ δ' ἀνενέγκαντες τὰς σημαίας περὶ αὐτῶν ἐπολέμουν, δεινὴν ἡγούμενοι καὶ
45 πρὸς αἰσχύνης τούτων τὴν ἀρπαγὴν. Τέλος δὲ καὶ τῶν σημαῖων οἱ Ἰουδαῖοι κρατοῦσι καὶ τοὺς ἀναβάντας διαφθείρουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς τὸ τῶν ἀπολωλότων πάθος ὁρῶντες ἀνεχώρουν. Τῶν μὲν οὖν Ῥωμαίων ἀπρακτος οὐδεὶς ἀπέθανε, τῶν δὲ στασιαστῶν, οἱ κατὰ
50 τὰς προτέρας μάχας ἡγωνίσαντο γενναίως καὶ τότε, καὶ Ἐλεάζαρος ὁ ἀδελφιδεὺς τοῦ τυράννου Σίμωνος. Ὁ δὲ Καίσαρ, ὥς ἴωρα τὴν ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις ἱεροῖς φεῖδω

civitas repleta est : et quisque facinus illud ante oculos proponens, ac si a scipso perpetratum esset, horrebat. Exinde cuncti, quos fames premebat, ad mortem properabant, et beatos illos prædicabant, qui antequam tantas calamitates aut oculis aut auditu accepissent, e vita excesserant.

5. Cito autem Romanis etiam nunciata est facti immanitas, eorumque alii fidem non habebant, alii miserabantur, multisque accidit in vehementius gentis odium ferri. Verum Cæsar hac de re semet Deo excusabat, dicens « ab ipso quidem Judæis oblatam esse pacem, et suis legibus vivendi arbitrium, et omnium quæ commiserint oblivionem : qui vero pro concordia seditionem, pro pæce bellum, et pro satietate atque abundantia famem optarint, et suis manibus templum a nobis conservatum incendere creperint, ipsos etiam hujusmodi alimentum commeritos esse. Verumtamen liberorum esus piaculum ipsa patriæ ruina operturum esse, neque soli relicturum ut in terrarum orbe civitatem inspiciat, in qua matres sic vescerentur. Ceterum patribus ante matres hujusmodi cibum deberi, qui et post tanta mala nolint arma deponere. » Simul ac ista diceret secum etiam reputabat hominum desperationem : nec enim amplius sanam mentem recepturos, qui cuncta jam perpassi sint ; quæ si non passi fuissent, sententiam mutaturos esse verisimile erat.

CAP. IV. (XXII.)

Octavo autem die Loi mensis, quum duæ legiones aggeres perfecissent, exedrae orientali templi exterioris arietes admoventi jussit. Ante hos vero helepollis, omnium firmissima, sex diebus parietem sine intermissione pulsans, nihil profecerat : verum et hac et ceteris validior erat murus magnitudine et structura lapidum. Septemtrionalis autem portæ alii fundamenta suffodiebant : multumque fatigati exteriores tantum lapides vellere potuere. Ab interioribus autem portæ sustinebantur, tamque diu mansere, donec, instrumentorum et vectium moliminibus desperatis, scalas porticibus applicuere. Judæi vero id prohibere non festinabant, sed cum iis qui ascenderant congressi dimicabant : et alios quidem retro depellentes præcipitabant ; alios vero obviam eis procedentes trucidabant ; multosque de scalis descendentes, priusquam se scutis obtegerent, ferientes gladiis præveniebant ; nonnullas etiam scalas armatorum plenas in latius declinantes desuper excutiebant. Sed non parva etiam ipsorum facta est cædes. Quin et signiferi pro signis dimicabant, rapinam eorum haud ferendam esse sibi dedecori fore existimantes. Postremo tamen Judæi et signis potiuntur, et eos qui ascenderant interficiunt ; ceteri vero, clade intereuntium perterriti, discedebant. Et Romanorum quidem nemo non aliquo edito facinore cecidit : e seditionis vero qui prioribus præliis, etiam tunc strenue pugnarunt, et præterea Eleazarus, fratris Simonis tyranni filius. Cæsar autem, quum

πρὸς βλάβης τοῖς στρατιώταις γινομένην καὶ φόνου, τὰς πύλας προσέταξεν ὑφάπτειν.

(ΚΓ΄.) β΄. Ἐν δὲ τούτῳ πρὸς αὐτὸν αὐτομολοῦσιν Ἀνανός τε ὁ ἀπ' Ἀμμανοῦς, τῶν Σίμωνος δορυφόρων ὁ φονικώτατος, καὶ Ἀρχέλαος υἱὸς Μαγαδάτου, συγγνώμην ἐλπίσαντες, ἐπειδὴ κρατούντων Ἰουδαίων ἀπεχώρουν. Τίτος δὲ καὶ τοῦτο πανούργημα προῦβάλλετο τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὴν ἄλλην περὶ τοὺς Ἰουδαίους ὁμότητα πεπυσμένος ὤρμητο κτείνειν ἑκατέρους, « ὅπ' ἀνάγκης ἵχθαι λέγων αὐτοὺς, οὐκ ἐκ προαιρέσεως παρῆναι, καὶ σωτηρίας οὐκ ἀξίους εἶναι τοὺς φλεγόμενης ἤδη δι' αὐτοὺς τῆς πατρίδος ἐξαλλομένους. » Ἐκράτει δ' ὁμῶς τοῦ θύμου ἡ πίστις, καὶ ἀφίησι τοὺς ἀνδρας, οὐ μὴν ἐν ἴσῃ μοίρᾳ κατέτασσε τοῖς ἄλλοις. Ἦδη δὲ ταῖς πύλαις οἱ στρατιῶται προσῆγον τὸ πῦρ, καὶ περιτρησκόμενος ὁ ἄργυρος διεδίδου ταχέως εἰς τὴν ξυλείαν τὰς φλόγας, ἐνθεν ἀθρόως ἐκπερόμεναι τῶν στοῶν ἐπελαμβάνοντο. Τοῖς δ' Ἰουδαίοις ὁρῶσι τὸ πῦρ ἐν κύκλῳ μετὰ τῶν σωμάτων παρείθησαν αἱ ψυχαί, καὶ διὰ τὴν καταπληξιν ἀμύνειν μὲν ἡ σθενύειν ὤρμησεν οὐδεὶς, αὐτοὶ δ' ἐστῶτες ἀφείρων. Οὐ μὴν πρὸς τὸ δαπανώμενον ἀθυμοῦντες εἰς γοῦν τὸ λοιπὸν ἐσωφρόνουν, ἀλλ' ὥς ἤδη καὶ τοῦ ναοῦ καιομένου τοὺς θυμοὺς ἐπὶ Ῥωμαῖους ἐθῆγον. Ἐκεῖνιν μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νυκτὰ τὸ πῦρ ἐπεκράτει· κατὰ μέρος γάρ, οὐχ ὁμοῦ πάντοθεν ἴσχυσαν ὑφάψαι τὰς στοάς.

(ΚΔ΄.) γ΄. Τῇ δ' ἐπιοῦσῃ Τίτος μέρει τῆς δυνάμεως σθενύειν τε καὶ παρὰ τὰς πύλας ὁδοποιεῖν εἰς εὐμαρστέραν τῶν ταγμάτων ἀνοδὸν κελύσας αὐτὸς συνῆγε τοὺς ἡγεμόνας. Καὶ συνελθόντων ἐξ τῶν κορυφαιστάων, Τιβερίου τε Ἀλεξάνδρου τοῦ πάντων τῶν στρατευμάτων ἐπάρχοντος, καὶ Σέξτου Κερεάλιου τὸ πέμπτον ἄγοντος τάγμα, καὶ Λαρκίου Λεπίδου τὸ δέκατον, καὶ Τίτου Φρυγίου τὸ πεντεκαίδεκατον, πρὸς οἷς Φρόντων ἦν Λιτέρνιος, στρατοπεδάρχης τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας δύο ταγμάτων, καὶ Μάρκος Ἀντωνῖος Ἰουλιανὸς, ὁ τῆς Ἰουδαίας ἐπιτρόπος, καὶ μετὰ τούτους ἐπιτρόπων καὶ χιλιάρχων ἀθροισθέντων, βουλὴν περὶ τοῦ ναοῦ προὔτειν. Τοῖς μὲν οὖν ἐδόκει χρῆσθαι τῷ τοῦ πολέμου νόμῳ· μὴ γὰρ ἂν ποτε Ἰουδαίους παύσασθαι νειωτέρηζοντας τοῦ ναοῦ μένοντος, ἐφ' ὃν οἱ πανταχόθεν συλλέγονται. Τινὲς δὲ παρήνουν, « εἰ μὲν καταλίποιν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ μηδεὶς ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὄπλα θείῃ, σώζειν· εἰ δὲ πολεμοῖεν ἐπιβάντες, καταφλέγειν· φρουρίων γάρ, οὐκέτι ναὸν εἶναι. Καὶ τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι τῶν ἀναγκασάντων τὴν ἀσέβειαν, οὐκ αὐτῶν. » Ὁ δὲ Τίτος, « οὐδ' ἂν εἰ ἐπιβάντες ἐπ' αὐτοῦ πολεμοῖεν Ἰουδαῖοι, ἔφη, ἀντὶ τῶν ἀνδρῶν ἀμύνεσθαι τὰ ἄψυχα, οὐδὲ καταφλέξειν ποτὲ τηλικούτον ἔργον. Ῥωμαίων γὰρ ἔσεσθαι τὴν βλάβην ὥσπερ καὶ κόσμον τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ μένοντος. » Θαρρύντες δ' ἤδη προσετίθεντο τῇ γνώμῃ Φρόντων τε καὶ Ἀλέξανδρος καὶ Κερεάλιος. Τότε μὲν οὖν διαλύει τὸ συνέδριον, καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις διαναπαῦσαι κελύσας τοῖς ἡγεμόσιν, ὅπως ἔρρω-

vidisset se alieno templo parcere cum militum damno et nece, ignem portis subijci jussit.

(XXIII.) 2. Interea vero ad eum perfugiunt Ananus Ammauntinus, e Simonis satellitibus credis avidissimus, cumque eo Archelaus filius Magadati, idcirco sperantes veniam, quod Judæos victores reliquerant. Titus autem et hac in re viros calliditatis insimulabat, reliquaque in Judæos crudelitate audita, ad utrumque interficiendum ferebatur, dicens « eos necessitate ductos, non sua voluntate adesse, minimeque salute esse dignos qui ex patria propter ipsos flagrante se proripiant. » Verumtamen iræ prævalebat fides data, virosque dimittit, sed non eo loco habendos, quo ceteros. Jam vero portis milites ignem admoverant, argentumque liquefactum flammis cito transitum aperuit in ligni materiam; unde continue delatæ porticus corripuere. Judæi autem, circumcirca igne conspecto, et animis et corporibus defecerunt, et propter perturbationem defendere aut extinguere conatus est nemo; obstupidi vero stantes spectabant. Non tamen, quum male ipsos haberet quod absumberetur, reliquo cavebant; sed tanquam jam conflagraret templum, animos acuebant in Romanos. Et illo quidem die ac nocte sequuta ignis grassatus est: nam per partes, non simul omnes porticus incendere valuerunt.

(XXIV.) 3. Postridie autem Titus, parte copiarum extinguere incendium jussa, viamque ad portas parare, ut legiones expeditius ascenderent, ipse duces advocandos curabat. Quumque sex e primariis convenissent, Tiberius Alexander totius militiæ præfectus, et Sextus Cerealis quintæ legionis dux, et Larcius Lepidus decimæ, et Titus Frugi quintædecimæ; cum quibus erat etiam Liternius Fronto præfectus duarum legionum Alexandrinarum, et Marcus Antonius Julianus procurator Judææ, congregatisque præterea procuratoribus et tribunis, cum illis de templo deliberabat. Atque nonnulli quidem censebant belli jure utendum; nunquam enim Judæos res novas moliri desituros esse templum inane, quo omnes ubicunque essent se reciperent. Quidam vero monebant, « si templum relinquerent Judæi, neque armis pro eo quisquam certaret, conservandum esse; sin vero eo consensu bellarent, comburendum: jam enim castellum, et non amplius templum esse; et deinceps piaculum non ipsos, sed qui id fieri coegerint, commissuros. » Titus vero dicebat, « etsi Judæi eo consensu bellarent, se tamen loco virorum res inanimatas non ullurum esse, neque unquam tantum opus crematurum: Romanis enim in damnum cessurum, sicut ornamentum quoque fore imperii si maneret. » Jam certi quid vellet, ad ejus accedunt sententiam, Fronto et Alexander et Cerealis. Et tunc quidem consilium dimisit: jussisque ducibus ut ceteras copias interquiescere facerent, ut iis in procinctu validioribus ute-

μενέστερον ἐν τῇ παρατάξει χρῆσαιντο, τοῖς ἀπὸ τῶν σπειρῶν ἐπιλέκτοις ὁδοποιεῖν διὰ τῶν ἐρειπίων προσέταξε καὶ τὸ πῦρ σθενύνειν·

(ΚΕ΄.) δ'. Κατ' ἐκείνην μὲν δὴ τὴν ἡμέραν Ἰουδαίων 5 κάματος τε καὶ κατάπληξις ἐκράτησε τὰς ὁρμὰς· τῇ δ' ἐπιούσῃ συλλεξάμενοί τε τὴν ἰσχὺν καὶ ἀναθαρσύναντες ἐπεκθέουσι διὰ τῆς ἀνατολικῆς πύλης τοὺς φύλαξιν τοῦ ἔξωθεν ἱεροῦ περὶ δευτέραν ὥραν. Οἱ δὲ καρτερῶς μὲν ἐδέξαντο αὐτῶν τὴν ἐμβολὴν, καὶ φραζάμενοι τοῖς 10 θυρεοῖς κατὰ μέτωπον ὥσπερ τεῖχος ἐπύκνωσαν τὴν φάλαγγα, ὅγῃ δὲ ἦσαν οὐκ ἐπὶ πολὺ συμμένοντες, πλῆθει τε τῶν ἐκτρεχόντων καὶ θυμοῖς ἡττώμενοι. Φθόσας δὲ τῆς παρατάξεως τὴν ῥοπὴν Καῖσαρ (καθεώρα γὰρ ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας) ἐπήμυνε μετὰ τῶν 15 ἐπιλέκτων ἵππων. Ἰουδαῖοι δὲ τὴν ἐφοδὸν οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλὰ τῶν πρώτων πεσόντων ἐτράπησαν οἱ πολλοί. Καὶ ὑποχωροῦσι μὲν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιστροφόμενοι προσέκειντο, μεταβαλλομένων δ' ἀνεφευγον πάλιν, ὥς περὶ πέμπτην τῆς ἡμέρας ὥραν οἱ μὲν βιασθέντες 20 εἰς τὸ ἔνδον συνεκλείσθησαν ἱερὸν,

(ΚΣ΄.) ε'. Τίτος δ' ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀντωνίαν, διεγνοῦναι τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὑπὸ τὴν ἑω μετὰ πάσης ἐμβαλεῖν τῆς δυνάμεως καὶ τὸν ναὸν περικατασχεῖν. Τοῦ 25 δὲ ἄρκα καταψήφιστο μὲν τὸ πῦρ ὁ Θεὸς πάλαι, παρῇν δ' ἡ ἐμπαρμένη χρόνων περίοδος, ἡμέρᾳ δεκάτῃ Λόιου μηνός, καθ' ἣν καὶ τὸ πρότερον ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως ἐνεπρήσθη. Λαμβάνουσι δ' αἱ φλόγες ἐκ τῶν οἰκείων τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αἰτίαν. Ὑποχωρήσαντος γὰρ τοῦ Τίτου πρὸς ὀλίγον λωφίσαντες οἱ στασια- 30 σται πάλιν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιτίθενται, καὶ τῶν τοῦ ναοῦ φρουρῶν γίνεται συμβολὴ πρὸς τοὺς σθενύντας τὸ πῦρ τοῦ ἔξωθεν ἱεροῦ· οἱ τρεψάμενοι τοὺς Ἰουδαίους μέχρι τοῦ ναοῦ παρήλθον. Ἐνθα δὴ τῶν στρατιωτῶν τις, οὔτε παράγγελμα περιμείνας οὔτε ἐπὶ τηλικούτῳ δέσας 35 ἐγχειρήματι, δαιμονίῳ ὁρμῇ τινι χρώμενος ἀρπάζει μὲν ἐκ τῆς φλεγομένης ὕλης, ἀνακουφισθεὶς δ' ὑπὸ στρατιώτου, τὸ πῦρ ἐνίησι θυρίδι χρυσεῇ, καθ' ἣν εἰς τοὺς περὶ τὸν ναὸν οἴκους εἰσιτὸν ἦν ἐκ τοῦ βορείου κλίματος. Αἰρομένης δὲ τῆς φλογὸς Ἰουδαίων μὲν ἐγείρεται κραυ- 40 γὴ τοῦ πάθους ἀξία, καὶ πρὸς τὴν ἄμυναν συνέθεον, οὔτε τοῦ ζῆν ἔτι φειδῶ λαμβάνοντες οὔτε ταμειεύμενοι τὴν ἰσχὺν, δι' ὃ καὶ φυλακτικοὶ πρότερον ἦσαν οἰχομένους.

ς'. Δραμῶν δέ τις ἀγγέλλει Τίτῳ, κακῆϊνος (ἔτυχε 45 δὲ κατὰ σκηνὴν ἀναπαυόμενος ἐκ τῆς μάχης) ὥς εἶχεν ἀναπηδήσας, ἔθεε πρὸς τὸν ναὸν εἰρῆων τὸ πῦρ· κατόπιν δὲ οἱ τε ἡγεμόνες εἴποντο πάντες καὶ πτοηθέντα τούτοις ἠκολούθει τὰ τάγματα. Βοῇ δ' ἦν καὶ θόρυβος, ἅτε τηλικαύτης δυνάμεως ἀτάκτως κεκίνημένης. Ὁ 50 μὲν οὖν Καῖσαρ τῇ τε βοῇ καὶ τῇ δεξιᾷ διεσήμαινε τοῖς μαχομένοις τὸ πῦρ σθενύνειν· οὔτε δὲ βοῶντος ἤκουον, μεῖζονι κραυγῇ τὰς ἀκοάς προκατελημμένοι, καὶ τῷ νεύματι τῆς χειρὸς οὐ προσεῖχον, οἱ μὲν τῷ πολεμεῖν, οἱ δὲ ὀργῇ περισπώμενοι. Τῶν δὲ ταγμάτων εἰσθεόν-

JOSEPHUS. II.

rentur, lectis ex cohortibus imperavit ut per ruinas viam sternerent et ignem restinguerent.

(XXV.) 4. Et illo quidem die Judæos labor et consternatio ab impetu continuit : postridie vero collectis viribus et recepta fiducia, per orientalem portam contra templi exterioris custodes excursionem faciunt, circa horam secundam. Illi autem fortiter quidem illorum impressionem exceperunt, et consertis clypeis a fronte muri ad instar constiparunt phalangem : certum tamen erat eos non diu duraturos, quod et multitudine excurrentium et animis vincerentur. Caesar autem, priusquam verteretur acies (nam pugnam ex Antonia prospectabat), cum lectis equitibus auxilio venit. Impetum vero ejus non sustinuerunt Judæi : sed primis interfectis, plerique in fugam se conjiciunt. Quumque Romani quidem se subducerent, iterum conversi instabant ; et quum illi se retorsissent, rursus refugiebant, donec, circa horam dici quintam, Judæi quidem vi coacti se in templum interius concluderunt,

(XXVI.) 5. Titus autem discessit in Antoniam, decreto postridie mane cum omni exercitu impressionem facere, templumque circumsedere. Sed id plane Dei sententia jam dudum igni damnaverat : evolutisque temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus quintus Loi mensis, quo etiam prius a rege Babyloniorum fuerat incensum. Ab ipsis autem Judæis principium sumpsit causamque habuit id incendium. Nam regresso Tito, seditiosi, quum paulisper quievissent, denuo Romanos invaserunt, custodumque templi cum ignem exterioris fani restinguentibus pugna committitur, qui, Judæis in fugam versis, usque ad templum penetrarunt. Quo tempore miles quidam torre correpto, non exspectato cujusquam mandato, neque tantum facinus veritus, divino quodam impetu fretus ex ardente materia aliquid rapit, et a milite sublevatus, ignem per fenestram auream injicit, unde ad cellas circa templum ædificatas de septemtrionali regione aditus erat. Flamma igitur excitata Judæorum oritur clamor, calamitatis magnitudini par, et ad defensionem concurrebant : neque jam vitæ amplius parcendum rati, neque viribus temperandum, eo pereunte ad quod servandum antea intenti erant.

6. Quidam autem accurrit et Tito rem nunciat : et ille (forte enim in tentorio quiescebat e prælio) prosiliens quantum potuit cursum maturabat ad templum, prohibetur incendium : a tergo autem et duces sequebantur omnes, illosque attônita comitabantur agmina. Clamor autem erat ac tumultus ut in tanto exercitu sine ordine concitato. Et Cæsar quidem et voce et manu pugnantibus significabat, ut incendium restinguerent : sed neque vox ejus audiebatur, quod aures eorum major clamor occupaverat, nec manus nutum observabant, partim pugnae ardore, partim ira distracti. Legionum vero introcurrentium impetum neque

των οὔτε παραίνεσις οὔτε ἀπειλὴ κατέειπε τὰς ὁρμὰς, ἀλλὰ θυμὸς ἀπάντων ἐστρατήγει· καὶ περὶ τὰς εἰσόδους συνωθούμενοι, πολλοὶ μὲν ὑπ' ἀλλήλων κατεπατόντο, πολλοὶ δὲ θερμοῖς ἔτι καὶ τυφομένοις τοῖς ἔρειπίοις τῶν στοῶν ἐμπέτοντες ἡττωμένων συμφοραῖς ἐχρῶντο. Πλησίον δὲ τοῦ ναοῦ γινόμενοι τῶν μὲν τοῦ Καίσαρος παραγγελεμάτων προσεποιούντο μὴδὲ κατακούειν, τοῖς πρὸ αὐτῶν δὲ τὸ πῦρ ἐνέειναι παρεκελεύοντο. Τῶν δὲ στασιαστῶν ἀμηχανία μὲν ἦν ἤδη τοῦ βοηθεῖν, 10 φόνος δὲ πανταχοῦ καὶ τροπὴ. Τὸ δὲ πλεόν ἀπὸ τοῦ δήμου λαὸς ἀσθενὴς καὶ ἀνοπλος ὅπου καταληφθεὶς τις ἀπεσφάττετο, καὶ περὶ μὲν τὸν βωμὸν πλῆθος ἐσωρεύετο νεκρῶν, κατὰ δὲ τῶν τοῦ βωμοῦ βάθρων αἵμα τε ἔρρει πολὺ καὶ τὰ τῶν ἀνω φονευομένων σώματα 15 κατωλίσθανε.

Ζ'. Καίσαρ δὲ, ὡς οὔτε τὰς ὁρμὰς ἐνθουσιῶντων τῶν στρατιωτῶν κατασχέιν οἷόσπερ ἦν καὶ τὸ πῦρ ἐπεκράτει, παρελθὼν μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐνδον ἐθεάσατο τοῦ ναοῦ τὸ ἅγιον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, πολὺ μὲν τῆς παρὰ 20 τοῖς ἀλλοφύλοις φήμης ἀμείνω, τοῦ δὲ κόμπου καὶ τῆς παρὰ τοῖς οἰκείοις δόξης οὐκ ἐλάττω. Τῆς φλογὸς δ' οὐδέπω διικνουμένης οὐδαμῶθεν εἴσω, τοὺς δὲ περὶ τὸν ναὸν οἴκους νεμομένης, νομίσας, ὅπερ ἦν, ἔτι σώζεσθαι τὸ ἔργον δύνασθαι, προπηδᾷ, καὶ αὐτὸς τε παρακαλεῖν τοὺς στρατιώτας ἐπειράτω τὸ πῦρ σθεννύειν καὶ 25 Λιβεράλιον ἐκατοντάρχην τῶν περὶ αὐτὸν λογχοφόρων ξύλοις παύοντα τοὺς ἀπειθοῦντας ἐκέλευσεν εἰργεῖν. Τῶν δὲ καὶ τὴν πρὸς Καίσαρα αἰδῶ καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ καλύοντος φόβον ἐνίκων οἱ θυμοὶ καὶ τὸ πρὸς Ἰουδαίου μῖσος καὶ πολεμικὴ τις ὁρμὴ λαβροτέρα· τοὺς δὲ πολλοὺς ἐνήγην ἀρπαγῆς ἐλπίς, δόξαν τε ἔχοντας ὡς τάνδον ἅπαντα χρημάτων μεστὰ εἶη καὶ τὰ περίε δρῶντας χρυσοῦ πεποιημένα. Φθάειν δὲ τις καὶ τῶν εἴσω παραληλυθόντων, ἐκπηθόσαντος τοῦ Καίσαρος πρὸς 35 ἐποχὴν τῶν στρατιωτῶν, πῦρ εἰς τοὺς στοφείας ἐμβαλὼν τῆς πύλης ἐν σκότῳ, ἐξαπίνης τ' ἐνδοθεν ἐφανείσης φλογὸς οἱ τε ἡγεμόνες μετὰ τοῦ Καίσαρος ἀνεχώρουν καὶ τοὺς ἔξωθεν οὐδεὶς ὁράπειν ἐκώλυνε. Ὁ μὲν οὖν ναὸς οὕτως ἀκοντος Καίσαρος ἐμπέπρται.

40 (ΚΖ'). η'. Πολλὰ δ' ἂν τις ἐπολοφυράμενος ἔργῳ πάντων ὧν ὤψει καὶ ἀκοῇ παρειλήφαμεν θαυμασιωτάτῳ κατασκευῆς τε ἔνεκα καὶ μεγέθους, ἔτι τε τῆς καθ' ἕκαστον πολυτελείας καὶ τῆς περὶ τὰ ἅγια δόξης, μεγίστην λάβοι παραμυθίαν τὴν εἰμαρμένην, ἀφυκτον οὔσαν ὥσπερ 45 ἐμψύχοις, οὕτω καὶ ἔργοις καὶ τόποις. Θαυμάσαι δ' ἂν τις ἐν αὐτῇ τῆς περιόδου τὴν ἀκρίθειαν. Καὶ μῆνα γοῦν, ὡς ἔφην, καὶ ἡμέραν ἐπετήρησε τὴν αὐτὴν, ἐν ᾗ πρότερον ὑπὸ Βαβυλωνίων ἐ ναὸς ἐνεπρήσθη. Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς πρώτης αὐτοῦ κτίσεως, ἣν κατεβάλετο Σολομὸν δὲ βασιλεὺς, μέχρι τῆς νῦν ἀναιρέσεως, ἣ γέγονεν 50 ἔτει δευτέρῳ τῆς Οὐρσασσιανοῦ ἡγεμονίας, ἔτη συνάγεται χίλια ἑκατὸν τριάκοντα, πρὸς δὲ μῆνες ἑπτὰ καὶ πεντεκαίδεκα ἡμέραι· ἀπὸ δὲ τῆς ὑστερον, ἣν ἔτει δευτέρῳ Κύρου βασιλεύοντος ἐποιήσατο Ἀγγαῖος, ἔτη

admonitio neque interminatio continebat; sed quo furor duceret, omnes ferebantur: atque ad ipsos introitus coartati, multi quidem sese invicem conculcabant, multi vero, in ardentibus adhuc et fumantes porticum ruinas incidentes, eandem cum victis calamitatem subibant. Quum vero templo appropinquarent, Titi mandata se audire dissimulabant, et præcedentem quisque ut ignem injiceret hortabatur. Seditionis autem jam subveniendi quidem nulla spes erat, sed fuga et cædes omnia occupabat. Plures vero e plebe, populus imbellis et inermis, ubicunque deprehensi erant, interficiebantur: et circa altare quidem ingens mortuorum numerus congregabatur; per gradus vero templi et sanguis multus profluebat, et eorum corpora qui supra ceciderunt delabebantur.

7. Cæsar autem, quum impetum militum, furore quodam irruentium, reprimere non posset, atque incendium augeretur, cum ducibus ingressus, intro sacrarium templi, et quicquid in eo erat, conspexit, multo quidem fama apud alienigenas meliora, jactatione vero et opinione domestica non minora. Quum autem flamma nondum ex ulla parte ad interiora penetrasset, sed ædes, quæ in templi circuitu erant, depasceret, ratus, id quod erat, opus adhuc conservari posse, prosilit, et ipse operam dabat ut milites ad restinguendum incendium hortaretur: et Liberalem centurionem ex stipatoribus suis fuste contumaces coercere jussit. At illorum erga Titum reverentiam metumque a prohibente incussum superabat iracundia, et Judæorum odium, et belli impetus quidam vehementior: multos vero rapinæ spes incitabat, existimantes et intus omnia pecunia referta esse, videntes in circuitu vel cuncta ex auro facta. Quidam autem miles ex his qui intraverant, quum Cæsar ad inhibendos milites cucurrisset, ignem jam portæ cardinibus in tenebris subjecerat, subitoque flamma intus emicante, et duces cum Cæsare recedebant, et eos qui extra erant nemo succendere prohibebat. Et templum quidem hoc modo exurit, invito Cæsare.

(XXVII.) 8. Sed quamvis hoc multum quis despondendum putet, ut opus omnium quæ vidimus et audivimus maxime admirabile, tam ob structuram quam magnitudinem, itemque ob magnificentiam in singulis, et existimationem quæ de Sanctis habebatur, maximum tamen inde capiet solatium, quod fatum ut animantibus, ita operibus locisque sit ineluctabile. Est autem ut mirari quis possit in eo accuratam circumacti temporis rationem. Nam eundem, ut dictum est, mensem et diem servavit, quo prius templum a Babylonis exustum fuerat. Et a prima quidem structione templi, quam Solomon rex inchoaverat, usque ad excidium, quod secundo Imperii Vespasiani anno accidit, colliguntur anni mille centum et triginta, itemque menses septem, et dies quindecim: a posteriore autem, quam anno secundo Cyri regis Aggæus fecerat, usque ad excidium sub Vespas-

μέχρι τῆς ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ ἀλώσεως, τριάκοντα ἐν-
νέα πρὸς ἐξακοσίους καὶ ἡμέραι τεσσαράκοντα πέντε.

ΚΕΦ. Ε'.

Καιομένου δὲ τοῦ ναοῦ τῶν μὲν προσπιπτόντων ἦν
ἀρπαγὴ, φόνος δὲ τῶν καταλαμβανομένων μυρίος· οὔτε
5 δ' ἡλικίας ἦν ἔλεος οὔτ' ἐντροπὴ σεμνότητος, ἀλλὰ καὶ
παιδία καὶ γέροντες καὶ βέβηλοι καὶ ἱερεῖς ὁμοίως ἀνη-
ροῦντο, καὶ πᾶν γένος ἐπέτῃρει περισχῶν ὁ πόλεμος,
δομοῦ τοὺς τε ἱκετεύοντας καὶ τοὺς ἀμυνομένους. Συνή-
χει δ' ἡ φλόξ ἐπὶ πλείστον ἐκφερομένη τοῖς τῶν πι-
10 πτόντων στεναγμοῖς, καὶ διὰ μὲν τὸ ὕψος τοῦ λόφου καὶ
τὸ τοῦ φλεγομένου μέγεθος ἔργου πᾶσαν ἂν τις εἶδοξε
καίεσθαι τὴν πόλιν, τῆς δὲ βοῆς ἐκείνης οὐδὲν ἐπινοη-
θῆναι δύναται· ἂν ἡ μείζων ἢ φοβερώτερον. Τῶν τε
γὰρ Ῥωμαϊκῶν ταγματικῶν ἀλαλαγμοὶ ἦν συμφορέ-
15 ων καὶ τῶν στασιαστῶν πυρὶ καὶ σιδήρῳ κεκυκλωμέ-
νων κραυγὴ, τοῦ τε ἀπολειφθέντος ἀνω λαοῦ τροπὴ τε
μετ' ἐκπλήξεως εἰς τοὺς πολεμίους καὶ πρὸς τὸ πάθος
οἰμωγαί· συνεβόα δὲ τοῖς ἐπὶ τοῦ λόφου τὸ κατὰ τὴν
πόλιν πλῆθος (ἥδη δὲ πολλοὶ τῶν λιμῶν μαραινόμενοι
20 καὶ μεμυκότες, ὡς εἶδον τὸ τοῦ ναοῦ πῦρ, εἰς ὄδυρους
πάλιν καὶ κραυγὴν ἠυτόνησαν· συνήχει δ' ἡ τε Πε-
ραία καὶ τὰ περίεξ ὄρη, βαρυτέραν ποιοῦντα τὴν ὁρμήν.
Ἦν δὲ τοῦ θορύβου τὰ πάθη φοβερώτερα. Τὸν μὲν γε
τοῦ ἱεροῦ λόφον ἐκ ριζῶν ἂν τις εἶδοξε βράττεσθαι, πάν-
25 τοθεν τοῦ πυρὸς καταγέμοντα, θαυμάσιον δὲ τὸ αἷμα
τοῦ πυρὸς εἶναι καὶ τῶν φονευόντων πλείους τοὺς φο-
νευομένους. Οὐδαμοῦ γὰρ ἡ γῆ διαφαίνεται τῶν νεκρῶν,
ἀλλὰ σωροῖς ἐπεμβαίνοντες οἱ στρατιῶται σωμάτων
ἐπὶ τοὺς διαφεύγοντας ἔθεν. Τὸ μὲν οὖν ληστρικὸν
30 πλῆθος ὡσάμενοι τοὺς Ῥωμαίους μόλις εἰς τὸ ἔξω διεκ-
πίπτουσιν ἱερὸν ἀκείθεν εἰς τὴν πόλιν, τοῦ δημοτικοῦ δὲ
τὸ λειφθὲν ἐπὶ τὴν ἔξω στοὰν κατέρυγε. (ΚΘ'). Τῶν
δ' ἱερέων τινὲς τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοὺς τὸ ὄβε-
λους καὶ τὰς εἶδρας αὐτῶν μολίδδου πεποιημένας ἀνα-
35 σπῶντες εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἠφέσαν, αὐτοὶ δ' ὡς οὔτ'
ἡνυόν τι καὶ τὸ πῦρ ἐπ' αὐτοὺς ἀνερρήγνυτο, ἐπὶ τὸν
τοῖχον ἀναχωρήσαντες, ὄντα ὀκτάπηχυν τὸ εὖρος, ἔμε-
νον. Δύο γε μὴν τῶν ἐπιστῆμων, παρὸν σωθῆναι πρὸς
Ῥωμαίους μεταστᾶσιν, ἡ διακαρτερεῖν· πρὸς τὴν μετὰ
40 τῶν ἄλλων τύχην, ἐαυτοὺς ἔρριψαν εἰς τὸ πῦρ, καὶ τῶ
ναῷ συγκατεφλέγησαν, Μήτρος τε υἱὸς Βελγᾶ καὶ Ἰώ-
σηπος Δαλαίου.

β'. Ῥωμαῖοι δὲ μάταιον τὴν ἐπὶ τοῖς περίεξ φειδῶ
κρίναντες τοῦ ναοῦ φλεγομένου πάντα συνεπίπρασαν,
45 τὰ τε λείψανα τῶν στοῶν καὶ τὰς πύλας, πλὴν δύο,
τῆς μὲν ἐκ τῶν ἀνοτολικῶν, τῆς δὲ ἐκ μεσημβρίας, καὶ
ταύτας ὕστερον κατέσκαψαν. Ἐκαίον δὲ καὶ τὰ γα-
ζοφυλάκια, ἐν οἷς ἄπειρον μὲν χρημάτων πλῆθος, ἄπει-
ροι δ' ἐσθῆτες καὶ ἄλλα κειμήλια, συναλόντι δ' εἰπεῖν,
50 πᾶς ὁ Ἰουδαίων σεσῶρευτο πλοῦτος, ἀνεσχευασμένων
ἐκεῖ τῶν οἰκῶν τῶν εὐπόρων. Ἦσαν δὲ καὶ ἐπὶ τὴν λοι-
πὴν στοὰν τοῦ ἔξωθεν ἱεροῦ· καταφεύγει δ' ἐπ' αὐτὴν

siano, anni sexcenti undequadraginta et dies quadraginta
quinque.

CAP. V. (XXVIII.)

Templo autem ardente, obvia quidem quæque rapie-
bantur, et caedes erat infinita deprehensorum : nec ætati
ulla erat miseratio, nec gravitatis reverentia ; sed et pueri
et senes, et profani et sacerdotes similiter interficiebantur ;
atque omne genus hominum belli calamitas complexa per-
sequebatur, etiam supplices pariter ac semet defendentes.
Atque flamma longe lateque pervagata cum gemitibus oc-
cumbentium concrepabat : et ex altitudine quidem collis,
ardentisque operis magnitudine, totam quis conflagrare cre-
deret civitatem : illo autem clamore nihil majus aut horri-
bilibus excogitari potest. Nam et legionum Romanarum simul
moventium læta erat conclamatio, et seditiosorum igne et
ferro circumdatorum ululatus, populusque in superioribus
relictus fugabatur in hostes cum consternatione, et ob ca-
lamitatem luctum edebat et lamentationem : illisque qui in
colle erant clamore resonabat multitudo in urbe (jam vero
multi fame languidi et ore compresso, postquam ignem
templi videbant, in questus iterum et ejulatus vires recepe-
runt) ; hisque resonabatur ex Peræa et montibus in circuitu,
unde impetus augebatur. (Hoc tamen tumultu clades erant
acerbiore. Nam collem quidem, cui templum impositum,
radicitus quis exuri putaret, ut qui ignis undique plenus
erat : et sanguinem igne largiorem esse, pluresque interfecto-
ribus interfectos. Nusquam enim solum præ cadaveribus
videri potuit : sed milites gradientes super acervos cæsorū
fugientes persequebantur. Et latronum quidem multitudo,
perruptis Romanorum agminibus, vix in templum exterius
evasit, atque inde in urbem : reliquæ vero popularis turbæ
in exteriorem porticum confugerunt. (XXIX.) At sacer-
dotum nonnulli, primum quidem templi verubus, item-
que sedibus suis, quæ ex plumbo factæ erant, avulsis, in
Romanos pro missilibus utebantur : deinde quum nihil profi-
cerent, ignisque in eos erumperet, in parietem octo cubitos
latum secedentes, ibi manebant. Ceterum duo ex insignibus,
quum ad Romanos transeundo servari possent, aut illic per-
manere ejusdem cum aliis fortunæ participes, in ignem in-
silierunt, et una cum templo conflagrarunt, Meirus filius
Belgæ et Josephus Dalæi.

2. Tum Romani circumpositis ædificiis frustra parci exi-
stimantes, ipso templo ardente, omnia simul incenderunt,
et quicquid ex porticibus reliquum erat, ipsasque portas,
præter duas, unam ex parte orientali, alteram ex meridia-
na, quas tamen postea diruerunt. Etiam gazophylacia
comburebant, in quibus infinita pecuniæ vis, infinitæ
etiam vestes, et alia ornamenta, atque, ut breviter dicam,
omnis Judæorum congesta erat opulentia, a divitibus illic
domibus exstructis. Tandem autem ventum est in eam quæ
restabat porticum exterioris templi, quo confugerant ex

ἀπὸ τοῦ δήμου γυναῖκα καὶ παῖδια καὶ σύμμικτος ὄχλος
 πλεῖστος εἰς ἐξακισχίλιους. Πρὶν δὲ Καίσαρα κρίναι
 τι περὶ αὐτῶν ἢ κελεύσαι τοὺς ἡγεμόνας, φερόμενοι
 τοῖς θυμοῖς οἱ στρατιῶται τὴν στοὰν ὑφάπτουσι. Καὶ
 6 συνέβη τοὺς μὲν ῥιπτοῦντας αὐτοὺς ἐκ τῆς φλογὸς δια-
 φθαρῆναι, τοὺς δ' ἐν αὐτῇ. Περιεσώθη δ' ἐκ τοσούτων
 οὐδεὶς. (Α'.) Τοῦτοις αἰτίοις τῆς ἀπωλείας ψευδοπροφή-
 της τις κατέστη, κατ' ἐκείνην κηρύξας τὴν ἡμέραν τοῖς
 ἐπὶ τῆς πόλεως ὡς ὁ Θεὸς ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀναβῆναι κελεύει,
 10 δεξομένους τὰ σημεῖα τῆς σωτηρίας. Πολλοὶ δ' ἦσαν
 ἐγκάθετοι παρὰ τῶν τυράννων τότε πρὸς τὸν δῆμον
 προφῆται, προσμένειν τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ βοήθειαν κα-
 ταγγέλλοντες, ὡς ἤττον αὐτομολοῖεν, καὶ τοὺς ἐπάνω
 δέους καὶ φυλακῆς γινομένους ἐλπίς παρακρατοῖη.
 15 Πείθεται δὲ ταχέως ἄνθρωπος ἐν συμφοραῖς. Ὅταν
 δὲ δὴ καὶ τῶν κατεχόντων δεινῶν ἀπαλλαγὴν ὁ ἐξα-
 πατῶν ὑπογράφῃ, τότε ὁ πάσῃων ὁλος γίνεται τῆς ἐλ-
 πίδος.

(ΑΑ'.) γ'. Τὸν γοῦν ἄθλιον δῆμον οἱ μὲν ἀκατεῶνες καὶ
 20 καταψευδόμενοι τοῦ Θεοῦ τηνικαῦτα παρέπειθον, τοῖς δὲ
 ἐναργέσι καὶ προσημαίνουσι τὴν μέλλουσαν ἐρημίαν τέ-
 ρασιν οὔτε προσεῖχον οὔτε ἐπίστευον, ἀλλ' ὡς ἐμδεβρον-
 τημένοι καὶ μήτε δμματα μήτε ψυχὴν ἔχοντες τῶν τοῦ
 Θεοῦ κηρυγμάτων παρήκουσαν, τοῦτο μὲν ὅτε ὑπὲρ τὴν
 25 πόλιν ἄστρον ἔστη ῥομφαία παραπλήσιον καὶ παρατεί-
 νας ἐπ' ἐνιαυτὸν κομήτης, τοῦτο δὲ ἡνίκα πρὸ τῆς ἀπο-
 στάσεως καὶ τοῦ πρὸς τὸν πόλεμον κινήματος, ἀθροισμέ-
 νου τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν τῶν Ἀζύμων εορτὴν (ὁ γδοῖ δ' ἦν
 Ξανθικοῦ μηνός), κατὰ νυκτὸς ἐνάτην ὥραν, τοσοῦτον
 30 φῶς περιελαμψε τὸν βωμὸν καὶ τὸν ναὸν ὡς δοκεῖν ἡμέ-
 ραν εἶναι λαμπρὰν, καὶ τοῦτο παρέτεινεν ἔφ' ἡμίσειαν
 ὥραν· οἱ τοῖς μὲν ἀπείροις ἀγαθὸν ἐδόκει, τοῖς δ' ἱερογραμ-
 ματεῦσι πρὸς τῶν ἀποθεθιχότων εὐθὺς ἐκρίθη. Καὶ
 κατὰ τὴν αὐτὴν εορτὴν βούς μὲν ἀχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀρ-
 35 χιερώς πρὸς τὴν θυσίαν ἔτεκεν ἄρνα ἐν τῷ ἱερῷ μέσῳ,
 ἡ δὲ ἀνατολικὴ πύλη τοῦ ἐνδοτέρῳ, χαλκῇ μὲν οὔσα
 καὶ στιβαρωτάτῃ, κλειομένη δὲ περὶ δελτὴν μόλις ὑπ'
 ἀνδρῶν εἰκοσι, καὶ μοχλοῖς μὲν ἐπεριδομένη σιδηροδέ-
 τοις, καταπῆγας δ' ἔχουσα βαθυτάτους εἰς τὸν οὐδὸν
 40 ὄντα διηνεκαῦς λίθου καθιεμένους, ὥφθη κατὰ νυκτὸς
 ὥραν ἕκτην αὐτομάτως ἡνεωγμένη. Δραμόντες δ' οἱ
 τοῦ ἱεροῦ φύλακες ἡγγεῖλαν τῷ στρατηγῷ, κάκεινος
 ἀναβὰς μόλις αὐτὴν ἰσχυσε κλείσαι. Πάλιν τοῦτο τοῖς
 μὲν ἰδιώταις κάλλιστον ἐδόκει τέρας· ἀνοίξαι γὰρ τὸν
 45 Θεὸν αὐτοῖς τὴν τῶν ἀγαθῶν πύλην· οἱ λόγιοι δὲ λυο-
 μένην αὐτομάτως τοῦ ναοῦ τὴν ἀσφάλειαν ἐνενόουν καὶ
 πολεμίοις δῶρον ἀνοίγεσθαι τὴν πύλην, δηλωτικὸν τ'
 ἐρημίας ἀπέφαινον ἐν ἑαυτοῖς τὸ σημεῖον. Μετὰ δὲ τὴν
 εορτὴν ἡμέραις ὕστερον οὐ πολλαῖς, μιᾷ καὶ εἰκάδι Ἀρ-
 50 τεμισίου μηνός, φάσμα τι δαιμόνιον ὥφθη μεῖζον πί-
 στως. Τερατεία δ' ἂν ἔδοξεν, οἶμαι, τὸ ρηθησόμενον,
 εἰ μὴ καὶ παρὰ τοῖς θεασαμένοις ἰστόρητο καὶ τὰ ἐπα-
 κολουθήσαντα πάθη τῶν σημείων ἦν ἄξια. Πρὸ γὰρ
 ἡλίου δύσεως ὥφθη μετέωρα περὶ πᾶσαν τὴν χώραν

populo mulierculæ et pueri et plurima multitudo promiscua,
 ad sex hominum millia. Sed priusquam de his Cæsar quic-
 quam decerneret, aut ducibus imperaret, ira incitati milites
 porticum succendunt. Qua re fiebat ut nonnulli quidem sese
 e flammis præcipitantes perierint, alii vero in ipsis. Ex tanto
 autem numero servatus est nemo. (XXX.) His causa inte-
 ritus erat falsus propheta quidam, qui illo tempore prædica-
 verat populo in civitate, « jubere Deum eos in templum
 ascendere, signa salutis accepturos. » Multi autem a tyrannis
 subornati erant ad populum prophetæ, denunciante esse
 auxilium a Deo expectandum, ut populus minus transfo-
 geret, et eos, qui supra metum erant et custodes, spes
 retineret. Cito autem in adversis homini persuaderetur : quod-
 si etiam a malis prementibus liberationem polliceatur qui
 fallit, tunc qui patitur totus spei plenus evadit.

(XXXI.) 3. Miserandam igitur plebem seductores seque a
 Deo missos mentientes tum suadendo decipiebant : evidenti-
 bus autem prodigiis et futuram solitudinem prænunciantibus
 neque advertabant animos neque credebant, sed tanquam
 attoniti oculisque et mente capti præconia Dei insuper ha-
 bebant : primum quum supra civitatem stetit sidus simile
 gladio, et anni spatio ardere perseverabat cometes ; deinde
 quum ante defectionem primosque belli motus, populo ad
 festum diem Azymorum congregato, die octavo mensis Xan-
 thici, hora noctis nona, tanta lux circa altare templumque
 circumfusa est, ut dies clarus esse videretur, atque hoc
 horæ dimidiæ spatio duravit ; quod ab imperitis quidem
 pro bono omine habebatur, sed sacrarum scribæ ea quæ post
 hæc evenerunt portendi statim judicarunt. In eadem quoque
 solemnitate vacca, quum a pontifice ad sacrificium adduce-
 retur, agnum in medio templo enixa est. Sed et janua in-
 terioris sacrarii orienti obversa, quæ tota ærea et immensi
 ponderis erat, et quæ sub vespere vix ab hominibus viginti
 claudabatur, et vectibus quidem ferro munitis sustentata
 erat, pessulos vero altissime in saxeum limen ex uno per-
 petuo lapide demissos habebat, visa est nocte circa horam
 sextam sponte patefacta. Quod templi custodes, quum ad
 prætorem cucurrissent, ei indicarunt : ille vero, ubi
 ascenderat, ægre eam claudere potuit. Id quoque rudibus
 quidem et indoctis signum videbatur optimum ; Deum scilicet
 illis bonorum portam aperuisse : docti vero et eruditi
 securitatem templi ultro abiisse secum reputabant, et por-
 tam hostibus gratis patefactam, solitudinemque illo ostento
 signari inter se pronuntiabant. Paucis deinde post festivitatem
 diebus, vicesimo primo mensis Artemisii die, prodigium
 quoddam spectrum apparuit fidem omnem superans.
 Ac profecto id quod dicturus sum fabula, ut opinor, esse
 videretur, nisi ab iis qui illud spectarunt, proditum esset,
 et subsequente clades ejusmodi signis haudquaquam impares
 exstitissent. Etenim ante solis occasum per universam re-
 gionem currus in aere sublimes ferri, et armatur phalanges

ἄρματα καὶ φάλαγγες ἐνοπλοὶ διάττουσαι τῶν νεφῶν καὶ κυκλούμεναι τὰς πόλεις. Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν, ἡ Πεντηκοστὴ καλεῖται, νύκτωρ οἱ ἱερεῖς παρελθόντες εἰς τὸ ἔνδον ἱερὸν, ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος ἦν πρὸς τὰς λειτουργίας, πρῶτον μὲν κινήσεως ἀντιλαβέσθαι ἔφασαν καὶ κτύπου, μετὰ δὲ ταῦτα φωνῆς ἀθρόας, « μεταβαίνωμεν ἐντεῦθεν. » Τὸ δὲ τούτων φοβερώτερον· Ἰησοῦς γάρ τις υἱὸς Ἀνάνου τῶν ἰδιωτῶν ἀγροῖκος, πρὸ τεσσάρων ἐτῶν τοῦ πολέμου, τὰ μάλιστα τῆς πόλεως εἰρηνευομένης καὶ εὐθυνοῦσης, ἔλθων εἰς τὴν ἑορτὴν, ἐν ᾗ σκηνοποιεῖσθαι πάντας ἔθος τῷ Θεῷ κατὰ τὸ ἱερὸν, ἐξαπίνης ἀναβοᾶν ἤρξατο, « φωνὴ ἀπ' ἀνατολῆς, φωνὴ ἀπὸ δύσεως, » φωνὴ ἀπὸ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, φωνὴ ἐπὶ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ναὸν, φωνὴ ἐπὶ νυμφίους καὶ νύμφας, « φωνὴ ἐπὶ τὸν λαὸν πάντα. » Τοῦτο μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ κατὰ πάντας τοὺς στενωποὺς περιῆει κεκραγώς. Τῶν δ' ἐπισήμων τινὲς δημοτῶν, ἀγανακτήσαντες πρὸς τὸ κακόφημον, συλλαμβάνουσι τὸν ἄνθρωπον καὶ πολλὰς αἰκίζονται πληγαῖς. Ὁ δ' οὐδ' ὑπὲρ αὐτοῦ ρηγεζάμενος οὐτ' ἰδίᾳ πρὸς τοὺς παῖοντας ἄς καὶ πρότερον φωνὰς βοῶν διετέλει. Νομίσαντες δ' οἱ ἄρχοντες, ὅτι ἦν, δαμονιώτερον εἶναι τὸ κίνημα τοῦ ἀνδρός, ἀνάγουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν παρὰ Ῥωμαίοις ἑπαρχον, ἐνθα μάλιστα μέχρις ὁστέων ξαινόμενος οὐδ' ἰκέτευσεν οὐτ' ἐδάκρυσεν· ἀλλ' ὡς ἐνῆν μάλιστα τὴν φωνὴν ὀλοφυρτικῶς παρεγκλίνων πρὸς ἐκάστην ἀπεκρίνατο πληγὴν, « αἰαὶ Ἱεροσολύμοις. » Τοῦ δὲ Ἀλβίνου διερωτῶντος (οὗτος γὰρ ἑπαρχος ἦν) τίς εἴη καὶ πόθεν καὶ διὰ τί ταῦτα φθέγγοιτο, πρὸς ταῦτα μὲν οὐδ' ὁτιοῦν ἀπεκρίνατο· τὸν δ' ἐπὶ τῇ πόλει θρήνον εἶρων οὐ διέλειπε, μέχρι καταγνοῦς μανίαν δ' Ἀλβίνος ἀπέλυσεν αὐτόν. Ὁ δὲ τὸν μέχρι τοῦ πολέμου χρόνον οὕτε προσήει τιτὴ τῶν πολιτῶν οὐτ' ὥφθη λαῶν, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ὥσπερ εὐχὴν μεμελετηκώς, « αἰαὶ Ἱεροσολύμοις » ἐθρῆνει· οὕτε δὲ τιτὴ τῶν τυπτόντων αὐτὸν ἡμέρας καθ' ἡμέραν οὕτε τοὺς τροφῆς μεταδιδόντας ὑλόλοι. Μία δὲ πρὸς πάντας ἦν ἡ σκυθρωπὴ κληδὼν ἀπόκρισις· μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἑορταῖς ἐκεκράγει, καὶ τοῦτ' ἐφ' ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνας πέντε εἶρων, οὐτ' ἡμβλύθη τὴν φωνὴν οὕτε ἔκαμεν, μέχρις οὗ κατὰ τὴν πολιορκίαν ἔργα τὰς κληδόνας ἰδὼν ἀνεπαύσατο. Περιὼν γὰρ ἐπὶ τοῦ τείχους « αἰαὶ πάλιν τῇ πόλει καὶ τῷ λαῷ καὶ τῷ ναῷ » διαπρύσιον ἐβόα. Ὡς δὲ τελευταῖον προσέθηκεν « αἰαὶ δὲ καὶ μοι », λιθοὺς ἐκ τοῦ πετροδόλου σχασθεὶς καὶ πλήξας αὐτόν, παραχρῆμα κτείνει· φθειγόμενος δ' ἔτι τὰς κληδόνας ἐκαίνας τὴν ψυχὴν ἀφῆκεν.

δ'. Ταῦτά τις ἐννοῶν εὐρήσει τὸν μὲν Θεὸν ἀνθρώπων κηδόμενον, καὶ παντοίως προσημαίνοντα τῷ σφετέρῳ γένει τὰ σωτήρια, τοὺς δ' ὑπ' ἀνοίας καὶ κακῶν αὐθαιρέτων ἀπολλυμένους, ὅπου γε Ἰουδαῖοι καὶ τὸ ἱερὸν μετὰ τὴν καθαίρεσιν τῆς Ἀντανίας τετραγώνον ἐποίησαν, ἀναγεγραμμένον ἐν τοῖς λογίοις ἔχοντες ἀλώσεσθαι τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν, ἐπειδὴ τὸ ἱερὸν γένηται τετραγώνον. Τὸ δὲ ἑπῆραν αὐτοὺς μάλιστα πρὸς τὸν πό-

per nubes discurrere, urbesque circumvallare sunt visæ. Festo autem die qui Pentecoste appellatur, sacerdotes noctu templum ingressi ad obeunda ex more ministeria, primum quidem motum ac strepitum se exaudisse dixerunt, tum deinde vocem quasi confertæ multitudinis simul clamantis, « migremus hinc. » Quod vero his omnibus terribilius est, Jesus quidam Anani filius, vir plebeus et rusticus, quadriennio priusquam bellum esset exortum, pacata maxime civitate et rerum omnium copia abundante, quum ad festum venisset quo tabernacula in honorem Dei juxta templum defigi ab omnibus mos est, repente exclamare cœpit : « vox « ab oriente, vox ab occasu, vox a quattuor ventis; vox in « Hierosolyma et in templum, vox in sponso et in sponsas, « vox in universum populum. » Idque noctu et interdium clamitans omnes civitatis vicos circuibat. Nonnulli vero ex primoribus populi, diritatem omnis ægre ferentes, hominem corripiunt, multisque verberibus afficiunt. At ille nec pro se quicquam loquutus, nec eos qui ipsum verberabant privatim deprecatus, eadem quæ prius verba inclamare non destitit. Proinde magistratus Judæorum rati, id quod erat, diviniorem esse hominis motum, eum ad præsidem Romanum adducunt; apud quem ad ossium usque denudationem laniatus, nec preces nec lacrimas ullas effudit, sed, quantum maxime poterat flebill ac lugubri modo vocem inflectens, ad singula verbera clamabat, « vae vae Hierosolymis. » Albino autem interroganti (is enim tum procurator erat) quis esset et unde et cur ista diceret, ad ea nihil omnino respondit : non prius autem urbem lamentari desinebat, donec Albinus hominem absolvit, furere ratus. Ille vero ad belli usque tempus neque quenquam civium adibat, neque loqui visus est : sed quotidie, velut precationem quandam meditatus, « vae vae Hierosolymis » lamentabatur : neque cuiquam imprecatus est, quum in dies singulos vapularet, vero neque cibum impartienti bene dicebat : una autem ejus responsio ad omnes erat triste illud præsagium. At maxime in festivitibus vociferabatur; idque quum annos septem et quinque menses fecisset, neque voce rancus erat factus, neque delassabatur, donec obsidionis tempore rata fieri videns auguria quievit. Nam in moenibus obambulans, iterum « vae vae civitati et templo et populo » voce alta clamabat. Ubi autem ad extremum adjecit « vae etiam mihi », lapide ex ballista excusso ictus statim occubuit; animamque, dum adhuc ista omina loqueretur, dimisit.

4. Hæc si quis reputet, profecto inveniet Deo quidem curæ esse homines, modisque omnibus eum præmonstrare quæ sint eorum generi salutaria; ipsos vero sua dementia malisque voluntariis interire : aiquidem Judæi etiam post Anteniam dirutam templum quadratum fecerunt, quum in oraculis scriptum haberent, « fore ut capiatur urbs et templum, ubi templum quadratam formam acceperit. » Sed quod maxime eos ad bellum excitaverat, vaticinium erat

λεμον ἦν χρησμός ἀμφίβολος ὁμοίως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἡ-
ρημένος γραμμασιν, ὡς κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον ἀπὸ
τῆς χώρας τις αὐτῶν ἀρξεί τῆς οἰκουμένης. Τοῦτο οἱ
μὲν ὡς οἰκτεῖον ἐξέλαβον καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ἐπλα-
6 νήθησαν περὶ τὴν κρίσιν. Ἐδήλου δ' ἄρα τὴν Οὐε-
σπασιανοῦ τὸ λόγιον ἡγεμονίαν, ἀποδειχθέντος ἐπὶ Ἰου-
δαίας αὐτοκράτορος. Ἀλλὰ γὰρ οὐ δυνατόν ἀνθρώποις
τὸ χρεῶν διαφυγεῖν οὐδὲ προσωμένους. Οἱ δὲ καὶ τῶν
σημείων ἃ μὲν ἔκριναν πρὸς ἡδονήν, ἃ δ' ἐξουθένη-
11 σαν, μέγχις οὐ τῇ τε ἀλώσει τῆς πατρίδος καὶ τῇ σφῶν
αὐτῶν ὀλέθρῳ διηλέγχθησαν τὴν ἀνοσίαν.

ΚΕΦ. Γ'.

Ῥωμαῖοι δὲ τῶν μὲν στασιαστῶν καταπεφυγόντων
εἰς τὴν πόλιν, καιομένου δὲ αὐτοῦ τε τοῦ ναοῦ καὶ τῶν
περίε ἀπάντων, κομίσαντες τὰς σημαίας εἰς τὸ ἱερὸν
15 καὶ θέμενοι τῆς ἀνατολικῆς πύλης ἀντικρὺς, ἔθυσάν τε
αὐταῖς αὐτόθι καὶ τὸν Τίτον μετὰ μεγίστων εὐφημιῶν
ἀπέφηναν αὐτοκράτορα. Ταῖς δὲ ἀρπαγαῖς οὕτως ἐνε-
πλήσθησαν οἱ στρατιώται πάντες, ὥστε κατὰ τὴν Συρίαν
πρὸς ἡμῖς τῆς πάλαι τιμῆς τὸν σταθμὸν τοῦ χρυσοῦ
20 πιπράσκεισθαι. (ΛΓ'.) Τῶν δὲ ἀνὰ τὸν τοῖχον τοῦ ναοῦ
ἱερέων διακαρτερούντων, παῖς διψήσας ἰκέτευε τοὺς
φύλακας τῶν Ῥωμαίων δοῦναι δεξιὰν αὐτῷ, καὶ τὸ δί-
ψος ἐξωμολογεῖτο. Τῶν δὲ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἀνάγ-
κης οἶκτον λαβόντων καὶ δόντων δεξιὰς καταβάς αὐτός
26 τε πίνει καὶ δ φέρων ἦκεν ἀγγεῖον πλήσας ὕδατος ὥχε-
το φεύγων ἄνω πρὸς τοὺς σφετέρους. Τῶν δὲ φυλάκων
καταλαβεῖν μὲν οὐδεὶς ἔσχυσε, πρὸς δὲ τὴν ἀπιστίαν
ἐβλασφήμουν. Κάκεϊνος οὐδὲν ἔφη παραβεδνηκεῖναι τῶν
συνθηκῶν· λαβεῖν γὰρ δεξιὰν οὐ τοῦ μένειν παρ' αὐ-
30 τοῖς, ἀλλὰ τοῦ καταβῆναι μόνον καὶ λαβεῖν ὕδωρ,
ἅπερ ἀμώτερά πεποιηκώς πιστὸς ἔδοξεν εἶναι. Τὸ μὲν
δὲ πανούργημα διὰ τὴν ἡλικίαν μάλιστα τοῦ παιδὸς
ἀπεθαύμαζον οἱ πλανηθέντες. Πέμπτη δ' ἡμέρα λι-
μῶττοντες οἱ ἱερεῖς καταβαίνουσι, καὶ πρὸς Τίτον ἀνα-
35 χθέντες ὑπὸ τῶν φυλάκων, ἰκέτευον τυχεῖν σωτηρίας. Ὁ
δὲ τὸν μὲν τῆς συγγνώμης καιρὸν αὐτοῖς παρωχηκεῖναι
φῆσας, οἶχεσθαι δὲ δι' ὃν εὐλόγως ἂν αὐτοὺς ἔσωζε,
πρέπειν δὲ τοῖς ἱερεῦσι τῷ ναῷ συναπολέσθαι, κελεύει
κολάσαι τοὺς ἀνδρας.

40 (ΛΔ'.) β'. Οἱ δὲ περὶ τοὺς τυράννους ὡς τῷ τε πολέμῳ
πανταχόθεν ἐκρατοῦντο καὶ περιτετεγισμένοις διαφυ-
γεῖν οὐδαμόθεν ἦν, προσκαλοῦνται τὸν Τίτον εἰς λόγους.
Ὁ δὲ διὰ τὸ φιλόανθρωπον φύσει τὸ γοῦν ἄστυ περισώ-
σαι προαιρούμενος, καὶ τῶν φίλων ἀναγόντων (ἡδὴ γὰρ
45 μετριάξιν τοὺς ληστὰς ὑπελάμβανον), ἵσταται κατὰ τὸ
πρὸς ὅσιν μέρος τοῦ ἔξωθεν ἱεροῦ. Ταύτη γὰρ ὑπὲρ
τὸν ξυστὸν ἦσαν πύλαι καὶ γέφυρα συνάπτουσα τῷ ἱερῷ
τὴν ἄνω πόλιν· αὕτη τότε μέση τῶν τυράννων ἦν καὶ
τοῦ Καίσαρος. Τὸ δὲ πλῆθος ἐκατέρους βύζην ἐφειστή-
51 κει, Ἰουδαῖοι μὲν περὶ Σίμωνα καὶ Ἰωάννην μετέωροι
συγγνώμης ἐλπίδι, Ῥωμαῖοι δὲ Καίσαρι, παραδοκού-

ambiguum in sacris libris repertum, « illis circiter tem-
poribus quendam ex ipsorum finibus orbis terrarum impe-
rio potiturum. » Id enim illi quidem quasi sibi proprium
acceperunt, multique sapientes interpretatione decepti sunt.
Significabat nempe oraculum Vespasiani principatum, qui
in Judæa declaratus est Imperator. Sed enim homines fatum
vitare non possunt, etiamsi præviderint. At vero hi signo-
rum quædam pro sua libidine interpretati sunt, atque alia
pro nihilo habuerunt, donec et patriæ excidium ipsorum-
que exitium eorum redarguebant dementiam.

CAP. VI. (XXXII.)

Romani autem, quum seditiosi quidem in urbem confugia-
sent, templum vero et quæ circa templum arderent omnia,
signis in templum illatis positisque contra portam orienta-
lem, et illis ibi sacrificarunt, et Titum cum maximis accla-
mationibus imperatorem designarunt. Usque autem adeo
rapinis impleti erant milites universi, ut in Syria pondus auri
dimidio minoris quam olim venderetur. (XXXIII.) At quum
sacerdotes, qui templi murum conscenderant, illic perdura-
rent, puer siti maceratus custodibus Romanis supplicabat
ut dextra sibi daretur, sitique se laborare fatebatur. Ubi
autem illi, tam ætatis quam necessitatis miserti, ei dextram
dederunt, is post descensum et ipse bibit, et, lagena quam
secum attulerat aqua repleta, fuga se ad suos proripiebat.
Custodum autem nemo quidem eum assequi valuit, ejus
vero perfidiæ maledicebant. Ille autem nihil se contra quam
esset pactum fecisse, dicebat: dextram enim sibi datam,
non ut apud ipsos remaneret, sed ut tantum descenderet
et aquam acciperet: quæ ambo quum fecerit, in fide mansisse
visus est. Astutiam quidem propter ætatem pueri admodum,
qui decepti fuerant, mirabantur. Quinta vero die sacerdotes
fame confecti descendunt, et a custodibus ad Titum perdu-
cti ut sibi parceretur supplicabant. Ille autem, veniæ
tempus illis præterisse, fatus, periisse vero id cuius eos
gratia merito conservasset, et decere sacerdotes cum templo
interire, duci homines ad supplicium jubet.

(XXXIV.) 2. At tyranni et qui cum illis erant, quoniam
bello undique tenebantur, et circumdati nusquam effugere po-
terant, Titum ad colloquium provocant. Ille autem, quod
natura factus esset ad humanitatem, adeoque urbem certe
servare cuperet, amicis præterea suadentibus (latrones enim
jam moderatiores esse arbitrabantur), in parte occidua tem-
pli exterioris consistit. Hic enim super Xystum erant portæ,
et pons qui civitatem superiorem templo jungebat: isque
tunc inter tyrannos et Cæsarem interjectus erat. Multi au-
tem utrinque densi adstabant: Judæi quidem circa Simo-
nem et Joannem, spe veniæ suspensi; Romani vero ad Cæ-
sarem, expectantes qualiter eos exciperet. Quum autem

5 τας αὐτῶν τὴν ἀξίωσιν. Παραγγέλλας δὲ τοῖς στρατιώ-
 ταις ἴτιος θυμοῦ τε καὶ βελῶν μένειν ἐγκρατεῖς καὶ τὸν
 ἐρμηνέα παραστησάμενος, ἔπερ ἦν τεκμήριον τοῦ κρα-
 τεῖν, πρῶτος ἤρξατο λέγειν. « Ἄρα γε ἤδη κακώρεσθε
 10 « τῶν τῆς πατρίδος κακῶν, ἄνδρες, οἱ μῆτε τῆς ἡμετέ-
 ρας δυνάμεως μῆτε τῆς αὐτῶν ἀσθενείας ἐννοιοιαν λα-
 « βόντες, δρμῇ δὲ ἀσκέπτῳ καὶ μανίᾳ τόν τε δῆμον καὶ
 « τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν ἀπολωλεκότες, ἀπολούμενοι
 « δὲ καὶ αὐτοὶ δικαίως, οἱ πρῶτον μὲν ἀφ' οὗ Πομ-
 15 « πῆιος εἶδεν ὑμᾶς κατὰ κράτος, οὐκ ἐπαύσασθε νεω-
 « τεροποιίας, ἔπειτα καὶ φανερόν ἐξηνέγκατε πρὸς Ῥω-
 « μαίων πόλεμον; ἄρα γε πληθεῖς πεποιθότες; καὶ μὴν
 « ἐλάχιστον ὑμῖν μέρος ἀντήρξατε τοῦ Ῥωμαίων στρα-
 « τωτικοῦ. Πίστει τοιγαροῦν συμμαχῶν; καὶ τί τῶν
 20 « ἔξω τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας ἔθνῶν ἐμαλλεν αἰρῆσε-
 « σθαι Ἰουδαίους πρὸ Ῥωμαίων; Ἄλλ' ἀλκῇ σωμάτων;
 « καὶ μὴν ἴστε Γερμανοὺς δουλεύοντας ἡμῖν. Ὁχυρό-
 « τητι δὲ τειχῶν; καὶ τί μείζον ὠκεανοῦ τεῖχους κώ-
 « λυμα, ὃν περιβεβλημένοι Βρεττανοὶ τὰ Ῥωμαίων
 25 « ὄπλα προσκυνοῦσι; Καρτερία ψυχῆς καὶ πανουργία
 « στρατηγῶν; ἀλλὰ μὴν ᾗδετε καὶ Καρχηδονίους ἀλόν-
 « τας. Τοιγαροῦν ὑμᾶς ἐπήγειρε κατὰ Ῥωμαίων ἡ
 « Ῥωμαίων φιλανθρωπία; οἱ πρῶτον μὲν ὑμῖν τὴν τε
 « χώραν ἔδομεν νέμεσθαι καὶ βασιλεῖς δημοφίλους ἐπε-
 30 « στήσαμεν, ἔπειτα τοὺς πατέριους νόμους ἐτηρήσαμεν,
 « καὶ ζῆν οὐ μόνον καθ' ἑαυτοὺς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς
 « ἄλλους ἐπετρέψαμεν ὡς ἐβούλεσθε· τὸ δὲ μέγιστον,
 « δασμολογεῖν τε ὑμῖν ἐπὶ τῷ Θεῷ καὶ ἀναθήματα
 « συλλέγειν ἐπετρέψαμεν, καὶ τοὺς ταῦτα φέροντας οὔτε
 35 « ἐνουθετήσαμεν οὔτε ἐκωλύσαμεν, ἐν' ἡμῶν γέννησθε
 « πλουσιώτεροι πολέμιοι, καὶ παρασκευάσθητε τοῖς
 « ἡμετέροις χρήμασι καθ' ἡμῶν. Ἐπειτα τηλικούτων
 « ἀγαθῶν ἀπολαύοντες ἐπὶ τοὺς παρασχόντας ἡνέγκατε
 « τὸν κόρον, καὶ δίκην τῶν ἀτιθασεύτων ἑρπετῶν τοῖς
 40 « σαίνουσι τὸν ἰὸν ἐναφήκατε. Ἔστω γοῦν, κατεφρο-
 « νήσατε τῆς Νέρωνος βαθυμίας καὶ καθάπερ ῥήγματα
 « ἢ σπάσματα τὸν ἄλλον χρόνον κακοήθως ἡρεμοῦντες
 « ἐν τῇ μείζονι νόσῳ διεφάνητε, καὶ πρὸς ἐλπίδας
 « ἀναιδεῖς καὶ ἀμέτρους ἐξετείνατε τὰς ἐπιθυμίας. Ἦ-
 45 « κεν ὁ πατὴρ οὐμὸς εἰς τὴν χώραν, οὐ τιμωρησόμενος
 « ὑμᾶς τῶν κατὰ Κέστιον, ἀλλὰ νουθετήσων. Δέον
 « γοῦν, εἴπερ ἐπ' ἀναστάσει τοῦ ἔθνους παρῆν, ἐπὶ τὴν
 « ῥίζαν ὑμῶν δραμεῖν, καὶ ταύτην ἐκπορθεῖν τὴν πόλιν
 « εὐθέως, ὃ δὲ Γαλιλαίαν ἐδόξου καὶ τὰ περίεξ, ἐπιδι-
 50 « δοὺς ὑμῖν χρόνον εἰς μεταμέλειαν. Ἄλλ' ὑμῖν ἀσθένεια
 « τὸ φιλάνθρωπον ἐδόκει, καὶ τῆς ἡμετέρας πραότητος
 « τὴν τολμᾶν ἐπετρέψατε. Νέρωνος οἰχομένου τοῦθ'
 « ἔπερ ἐχρῆν τοὺς πονηροτάτους ἐποιήσατε, ταῖς ἐμφυ-
 « λίοις ἡμῶν ταραχαῖς ἐπεθαρρήσατε, καὶ χωρισθέν-
 55 « των εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐμοῦ τε καὶ τοῦ πατρὸς, εἰς
 « παρασκευὰς τοῦ πολέμου κατεχρήσασθε τοῖς καιροῖς·
 « καὶ οὐκ ᾗδέσθητε ταρασσεῖν αὐτοκράτορας γεγεννημέ-
 « νους, οὐκ καὶ στρατηγούς φιλανθρώπους ἐπειράσατε.
 « Προσφυγούσης γοῦν ἡμῖν τῆς ἡγεμονίας, καὶ τῶν

Titus militibus edixisset, ut et iracundiam et sagittas con-
 tinerent, et interpretem sibi adjunxisset, primus (quod
 victoris indicium) dicere instituit. « Jamne saturati estis
 « patriæ malis, o viri, quibus neque virtutis nostræ neque
 « infirmitatis vestræ in mentem venit, sed inconsulto im-
 « petu ac furore perdidistis populum et civitatem simul ac
 « templum, ipsi quoque juste perituri, qui primum quidem,
 « postquam vos Pompeius debellaverat, novas res moliri
 « non destitistis, ac deinde bellum apertum Romanis intuli-
 « stis? num multitudine freti? Atqui minima exercitus Ro-
 « mani pars vobis restitit. Igiturne auxiliatoribus confisi?
 « Quænam vero gens extra nostrum imperium Judæis præ-
 « Romanis succurrere eligeret? An corporum robori et vi-
 « ribus? Atqui scitis nobis servire Germanos. An murorum
 « firmitati? Et quis magis quam Oceanus obsistit murus,
 « quo septi Britanni arma Romanorum adorant? An patien-
 « tiæ animi et astutiæ ducum? Atqui etiam Carthaginenses
 « captos esse novistis. Itaque vos contra Romanos ipsorum
 « excitavit humanitas; qui primum vobis et terram dedimus
 « possidendam, regesque gentiles imposuimus, deinde leges
 « servavimus patrias, et vivere vos non solum inter vos,
 « sed cum aliis etiam vestra voluntate concessimus: quod-
 « que maximum est, tributum exigere Dei nomine ac do-
 « naria colligere permisimus; eaque offerentes neque mo-
 « nuimus neque prohibuimus, ut hostes nobis efficeremini
 « ditiores, nostraque pecunia vosmet adversus nos compa-
 « raretis. Deinde, tantis bonis cumulati, satietatem in eos
 « qui hæc vobis præstiterant convertistis, et immitium in-
 « star serpentium in blandientes virus evomistis. Esto igi-
 « tur, Neronis sorordiam contempsistis, et, tanquam mem-
 « bra disrupta aut convulsa, alio tempore maligne quiescen-
 « tes, quum gravior ingrueret morbus, vosmet ostendistis,
 « et ad spes improbas etiam cupiditates immodicas explica-
 « stis. Veniebat pater meus in hanc regionem, non ut ob
 « ea quæ in Cestium admisistis pœnas exigeret, sed vos
 « commonefaceret. Itaque quum deberet, si evertendæ na-
 « tionis causa venisset, ipsam radicem petere, atque hanc
 « statim delere civitatem, ille Galilæam et circa eam loca
 « vastare maluit, ut vobis pœnitentiam agendi daret oppor-
 « tunitatem. Verum hæc ejus humanitas vobis infirmitas
 « videbatur, et ex nostra lenitate vobis crevit audacia. Ne-
 « rone e vita excedente, fecistis quod nequissimorum erat,
 « ex turbis nostris civilibus animos sumpseistis; meque ac
 « patre meo digressis in Ægyptum, tempus illud captastis
 « ad bellicos apparatus faciendos; neque vos puduit pertur-
 « bare principes declaratos, quos etiam duces humanissi-
 « mos fueratis experti. Itaque quum ad nos devolveretur
 « imperium, et omnes quidem in eo passim quiescerent,

« μὲν κατὰ ταύτην ἡρεμοῦντων πάντων, πρεσβευμέ-
 « νων δὲ καὶ συνηδομένων τῶν ἔξωθεν ἔθνων, πάλιν οἱ
 « Ἰουδαῖοι πολέμιοι· καὶ πρεσβεῖται μὲν ὑμῶν πρὸς τοὺς
 « ὑπὲρ Εὐφράτην ἐπὶ νεωτερισμῶν, περίβολοι δὲ τειχῶν
 « ἀνοικοδομούμενοι καινοί, στάσεις δὲ καὶ τυράννων
 « φιλονεικίαι, καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, μόνα τοῖς οὕτω
 « πονηροῖς πρέποντα. Ἦκον ἐπὶ τὴν πόλιν ἐγὼ, παρὰ
 « τοῦ πατρὸς ἀκοντος λαβὼν σκυθρωπὰ παραγγέλματα·
 « τὸν δῆμον ἀκούσας εἰρηνικὰ φρονεῖν ᾔσθη. Ὑμᾶς
 « παύσασθαι πρὸ πολέμου παρακάλουν, μέχρι πολλοῦ
 « πολεμοῦντων ἐφειδόμεν, δεξιὰς αὐτομόλοις δέδωκα,
 « καταφυγοῦσι πίστιν ἐτήρησα, πολλοὺς αἰχμαλώτους
 « ἡλέησα, τοὺς ἐπείγοντας βασανίσας ἐκώλυσα, τείχε-
 « σιν ὑμετέροις μηχανὰς ἄκων προσήγαγον, αἶψα φο-
 « βῶντας τοὺς στρατιώτας ἐφ' ὑμῖν κατέσχον, καθ' ἑκά-
 « στην νίκην ὡς ἡττώμενος ὑμᾶς εἰς εἰρήνην προῦκα-
 « λεσάμην. Τοῦ ἱεροῦ πλησίον γενόμενος πάλιν ἐκὼν
 « ἐξελαθόμην τῶν τοῦ πολέμου νόμων· φείσασθαι δὲ
 « παρακάλουν τῶν ἰδίων ὑμᾶς ἁγίων, καὶ σῶσαι τὸν
 « ναὸν ἑαυτοῖς, διδοὺς ἀδειὰν τε ἐξόδου καὶ πίστιν σω-
 « τηρίας, εἰ δ' ἐδοῦλεσθε, καὶ μάχης καιρὸν ἐν ἄλλῳ
 « τόπῳ. Πάντων ὑπερίδετε, καὶ τὸν ναὸν ἰδίαις χερσὶν
 « ἐνεπρήσατε· ἔπειτα, μιαρῶτατοι, προκαλεῖσθέ με
 « πρὸς λόγους νῦν; ἵνα τί σῶσθε τοιοῦτον οἶον ἀπόλω-
 « λεν; οἷας ὑμᾶς αὐτοὺς ἀξιούτε μετὰ τὸν ναὸν σωτη-
 « ρίας; Ἀλλὰ καὶ νῦν μετὰ τῶν ὅπλων ἐστήκατε, καὶ
 « οὐδ' ἐν ἐσχάτοις ὑποκρίνεσθε γοῦν ἰκέτας. Ὡ ταλαί-
 « πωροι, τίني πεποιθότες; οὐ νεκρὸς μὲν ὑμῶν ὁ δῆμος,
 « οἴγεται δὲ ὁ ναὸς, ὑπ' ἐμοὶ δὲ ἡ πόλις, ἐν χερσὶ δὲ
 « ταῖς ἐμαῖς ἔχετε τὰς ψυχὰς, εἴθ' ὑπολαμβάνετε δόξαν
 « ἀνδρείας τὸ δυσθανατᾶν; Οὐ μὴν ἐγὼ φιλονεικήσω πρὸς
 « τὴν ἀπόνοιαν ὑμῶν· ῥίψαι δὲ τὰ ὅπλα καὶ παρα-
 « δοῦναι τὰ σώματα χαρίζομαι τὸ ζῆν, ὥσπερ ἐν οἰκίᾳ
 « πρῶτος δεσπότης, τὰ μὲν ἀνήκεστα κολάσας, τὰ δὲ
 « λοιπὰ σώζων ἑαυτῷ. »

(ΑΕ'). γ'. Πρὸς δὲ ταῦτα ἀποκρίνονται δεξιὰν μὲν μὴ
 δύνασθαι παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ὁμιλομέναι γὰρ μηδέποτε
 τοῦτο ποιήσιν· ἐξόδον δ' ἤτοῦντο διὰ τοῦ περιτειχι-
 σματος μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων· ἀπελεύσεσθαι γὰρ
 « εἰς τὴν ἔρημον καὶ καταλείψειν αὐτοὶ τὴν πόλιν. Πρὸς
 « ταῦτα ἀγανακτήσας Τίτος, εἰ τύχην ἐαλωκότων ἔχον-
 « τες αἰρέσεις αὐτῷ προτείνουσιν νενικηκότων, κηρύξαι
 « μὲν ἐκέλευσεν εἰς αὐτοὺς μήτε αὐτομολεῖν ἔτι, μήτε
 « δεξιὰν ἐλπίζειν (φείσεσθαι γὰρ οὐδενός), ἀλλὰ ἀπάσῃ
 « δυνάμει μάχεσθαι, καὶ σώζειν ἑαυτοὺς ὅπως ἂν δύ-
 « ναιντο· πάντα γὰρ αὐτὸς ἤδη πράξειν πολέμου νό-
 « μῳ. Τοῖς δὲ στρατιώταις ἐμπιπράναι καὶ διαρπά-
 « ζειν ἐκέλευσε τὴν πόλιν. Οἱ δ' ἐκείνην μὲν ἐπέσχον
 « τὴν ἡμέραν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ τό τε ἀρχεῖον καὶ τὴν
 « Ἀκραν καὶ τὸ βουλευτήριον καὶ τὸν Ὀφλᾶν καλούμενον
 « ὑπῆψαν, καὶ προῦκοψε τὸ πῦρ μέχρι τῶν Ἑλένης βα-
 « σιλειῶν, ἃ δὴ κατὰ μέσσην τὴν Ἀκραν ἦν. Ἐκαίοντο
 « οἱ τε στενωποὶ καὶ αἱ οἰκίαι νεκρῶν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ
 « διεσθαρμένων πλήρεις.

« legatos autem mitterent gratularenturque exterarum natio-
 « nes, iterum hostes se ostendunt Judaei : et legationes
 « quidem a vobis ad Transeuphratenses novarum rerum
 « gratia missae, murorum autem novi ambitus extructi;
 « seditio etiam excitata, tyrannorumque contentio, et bel-
 « lum intestinum, quae sola hujusmodi populum scelera-
 « tum decent. Ego ad civitatem veniebam, cum tristi-
 « bus ab invito patre mandatis : cognitoque populum paci
 « studere, laetabar. Ante bellum rogabam vos ab eo desiste-
 « re, diu pugnantis parcebam, transfugis dextram dedi,
 « quumque ad me se recepissent fidem servavi, multosque
 « captivos miseratus sum, cruciatibus bellum urgentes
 « coercui, muris vestris machinas invitae admovebam,
 « semper caedis vestrae cupidos milites continebam; quoties
 « vincebam, toties vos ad pacem tanquam victus provocavi.
 « Quum prope ad templum accessissem, ultro iterum legis
 « belli obliviscebar; et parcere vos propriis sanctis orabam,
 « templumque vobismet conservare, data exeundi copia et
 « fide salutis, et, si velletis, pugnandi etiam opportunitatem
 « alio in loco. Omnia insuper habuistis, et templum mani-
 « bus vestris incendistis : deinde, sceleratissimi, nunc me
 « ad colloquium provocatis? quidnam ut conservetis, tale
 « quale periit? Qua vosmet salute dignos esse judicatis post
 « templum excisum? Quin nunc etiam armati statis, nec in
 « extremis supplices esse vel simulatis. O miseri, qua fidu-
 « cia? nonne populus vester exstinctus est, periit templum,
 « mihi subdita est civitas, in mea potestate sunt animae
 « vestrae, et tamen fortitudinis esse gloriam arbitramini,
 « mori velle? Verum non ego contendam cum pertinacia
 « vestra : sed projectis armis, traditisque corporibus, vitam
 « vobis indulgeo, ut in domo mitis dominus, qui de insana-
 « bilibus sumpto supplicio, cetera mihimet servo. »

(XXXV.) 3. Ad haec autem illi respondent dextram ab eo
 se minime posse accipere, jurasse enim sese id nunquam
 facturos : egrediendi vero per munitiones, qua murum se-
 pserat, cum conjugibus ac liberis facultatem petebant : ito-
 ros quippe in solitudinem ipsique urbem relicturos. Quam
 ob rem Titus vehementer iratus, si in sorte captorum con-
 stituti victorum ipsi condiciones ponerent, declarari quidem
 his jussit voce praecous ne quis amplius transfugeret, aut
 spem dextrae haberet (se enim parsurum esse nemini), cun-
 ctis itaque viribus dimicarent, et quantum possent saluti
 suae consulerent : jam enim se omnia jure belli gesturum.
 Milites autem urbem incendere ac diripere jussit. Atqui
 illi eo quidem die nihil agebant; postridie vero archivum,
 et Acram, et curiam, et locum qui vocatur Ophla succende-
 runt; et progrediebatur ignis usque ad Helenae regiam,
 quae in media erat Acra. Incensi autem sunt angiportus et
 domus fame enectorum plenae.

(ΑΓ΄.) δ'. Κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν οἱ τε Ἰζάτου βασιλέως υἱοὶ καὶ ἀδελφοί, πρὸς οἷς πολλοὶ τῶν ἐπισήμων δημοτῶν ἐκεῖ συνελθόντες, ἰκέτευσαν Καίσαρα δοῦναι δεξιὰν αὐτοῖς. Ὁ δὲ, καίτοι πρὸς πάντας τοὺς ὑπολοίπους διωρισμένος, οὐκ ἠλλαξε τὸ ἦθος, δέχεται δὲ τοὺς ἀνδρας. Καὶ τότε μὲν ἐν φρουρᾷ πάντας εἶχε, τοὺς δὲ τοῦ βασιλέως παῖδας καὶ συγγενεῖς δῆσας ὑστερον εἰς Ῥώμην ἀνήγαγε, πιστὴν δμῆρων παρέχοντας.

ΚΕΦ. Ζ'.

Οἱ στασιασταὶ δ' ἐπὶ τὴν βασιλικὴν ὁρμήσαντες αὐλὴν, εἰς ἣν δι' ὀχυρότητα πολλοὶ τὰς κτήσεις ἀπέθεντο, τοὺς τε Ῥωμαίους ἀπ' αὐτῆς τρέπονται, καὶ τὸ συνηθροισμένον αὐτοῖσι τοῦ δήμου πᾶν φονεύσαντες, ὄντας εἰς ὀκτακισχιλίους καὶ τετρακοσίους, τὰ χρήματα διήρπασαν. Ἐξώγησαν δὲ καὶ Ῥωμαίων δύο, τὸν μὲν ἰππεῖα, τὸν δὲ πεζόν. Καὶ τὸν μὲν πεζὸν ἀποσφάζαντες εὐθείως ἔσυραν περὶ τὴν πόλιν, ὥσπερ ἐν ἐνὶ σώματι πάντας Ῥωμαίους ἀμυνόμενοι, ὃ δὲ ἰππεὺς, ὠφέλιμόν τι αὐτοῖς πρὸς σωτηρίαν υποθήσεσθαι λέγων, ἀνάγεται πρὸς Σίμωνα· παρ' ᾧ μηδὲν εἰπεῖν ἔχων Ἀρσάλα τινὶ τῶν ἡγεμόνων παραδίδοται κολασθησόμενος. Ὁ δ' αὐτοῦ ὀπίσω τῷ χεῖρι δῆσας καὶ ταινίᾳ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀντικρὺ τῶν Ῥωμαίων προήγαγεν ὡς καρατομήσων· φθάνει δ' ἐκείνος εἰς τοὺς Ῥωμαίους διαφυγών, ἐν ὅσῳ τὸ ξίφος ἐσπάσατο ὁ Ἰουδαῖος. Τοῦτον διαφυγόντα ἐκ τῶν πολεμίων ἀνελεῖν μὲν οὐχ ὑπέμεινε Τίτος, ἀνάξιον δὲ Ῥωμαίων εἶναι στρατιωτὴν κρίνας, ὅτι ζῶν ἐλήφθη, τὰ τε δπλα ἀφείλετο καὶ τοῦ τάγματος ἐξέβαλεν, ἅπερ ἦν αἰσχυρομένῳ θανάτου χαλεπώτερα.

(ΑΗ΄.) β'. Τῇ δ' ἐξῆς Ῥωμαῖοι τρεψάμενοι τοὺς λεηστὰς ἐκ τῆς κάτω πόλεως τὰ μέχρι τοῦ Σιλωὰμ πάντα ἐνέπρησαν. Καὶ τοῦ μὲν ἄστεος ἥδοντο δαπανωμένοι, τῶν δὲ ἀρπαγῶν διημάρτανον, ἐπειθεῖν οἱ στασιασταὶ προκενοῦντες ἀνεχώρουν εἰς τὴν ἄνω πόλιν. Ἦν γὰρ αὐτοῖς μετάνοια μὲν οὐδεμία τῶν κακῶν, ἀλαζονεία δ' ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς. Καιομένην γοῦν ἀφορῶντες τὴν πόλιν ἱεροῖς τοῖς προσώποις εὐθυμοὶ τὴν τελευταίην προσδέχεσθαι ἔλεγον, πεφονευμένου μὲν τοῦ δήμου, κεκαμμένου δὲ τοῦ ναοῦ, φλεγόμενου δὲ τοῦ ἄστεος, μηδὲν καταλιπόντες τοῖς πολεμίοις. Οὐ μὴν ὁ γε Ἰώσηπος ἐν ἐσχάτοις ἰκετεύων αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν λειψάνων τῆς πόλεως ἔκαμνε, ἀλλὰ πολλὰ μὲν πρὸς τὴν ὠμότητα καὶ τὴν ἀσέβειαν εἰπὼν, πολλὰ δὲ συμβουλεύσας πρὸς σωτηρίαν, οὐδὲν τοῦ χλευασθῆναι πλέον ἀπηνέγκαστο. Ἐπεὶ δ' οὔτε παραδοῦναι διὰ τὸν θρόνον ἑαυτοὺς ὑπέμεινον οὔτε πολεμεῖν ἐξ Ἰσού Ῥωμαῖοις ἐθ' οἷοιτε ἦσαν, ὥσπερ εἰρκτῇ περιελημμένοι, τὸ τε τοῦ φονεύειν ἔθος ἐκίνει τὰς δεξιὰς, σκιδνάμενοι κατὰ τὰ ἐμπροσθεν τῆς πόλεως, τοῖς ῥεπιτοῖς ὑπελόχων τοὺς αὐτομολεῖν ὠρμημένους. Ἡλίσκοντο δὲ πολλοὶ, καὶ πάντας ἀποσφάττοντες (ὑπὸ γὰρ ἐνδείας οὐδὲ φυγεῖν ἰσχυον) ἐρρίπτουν αὐτῶν κυσὶ τοὺς νεκρούς. Ἐδόκει δὲ πᾶς τρόπος

(XXXVI.) 4. Eandem circa diem Izatæ regis et filii et fratres cumque his multi nobiles indigenæ illic congregati, supplicarunt Cæsari ut dextram sibi darent. Ille vero, quamvis omnibus qui supererant valde iratus, a moribus suis non recessit, sed eos suscipit. Et tunc quidem omnes in custodia habebat: regis autem filios et propinquos postea victos Romam perduxit, obsidum fidem præstituros.

CAP. VII. (XXXVII.)

Seditiosi autem, facto in regiam impetu, ubi ob loci munitionem multi facultates suas deposuerant, et Romanos inde pellunt, et cætu plebis ibi congregatæ, ad octo millia et quadringentos, omni interfecto, pecuniam diripuerunt. Vivos autem duos Romanos ceperunt, unum equitem, alterum peditem. Et peditem quidem trucidatum statim per omnem traxere civitatem, quasi in uno corpore omnes Romanos ulciscerentur. Eques vero, se aliquid illis quod salutis foret suggesturum dicens, ad Simonem deducitur: cui quum nihil haberet quod diceret, Ardalæ cuidam e duobus traditur puniendus. Qui quum eum, revinctis post tergum manibus, oculisque fascia obstrictis, in conspectum Romanorum veluti caput cæsurus produxisset; is, dum gladium Judæus educeret, occupat fugam mature ad Romanos. Hunc ab hostibus elapsam occidere quidem non sustinuit Titus, militem vero esse ratus Romanis indignum, quia vivus fuerat captus, armis ablatis eum agmine pepulit; quæ res viro pudenti morte gravior.

(XXXVIII.) 2. Postridie autem Romani latronibus ex inferiore urbe profligatis, ad Siloam usque omnia incendere. Et urbem quidem flammis absumi gaudebant, rapinis vero excidebant, quoniam seditiosi, exhaustis prius omnibus, in superiorem civitatem se receperant. Illos enim malorum minime pœnitebat, sed arroganter adeo se gerebant, ac si res bene cecidissent. Itaque quum urbem ardere viderent, hilari vultu mortem se exspectare dicebant, ut qui perempto populo, incenso templo, conflagrante urbe, nihil hostibus reliquerint. Non tamen Josephus in extremis cessabat eos obsecrare pro reliquiis civitatis, sed multa quidem in eorum crudelitatem atque impietatem loquutus, multis vero pro salute eos adhortatus, nihil amplius quam ut irrideretur assequutus est. Quoniam vero neque Romanis se dedere propter jusjurandum volebant, neque pugnare cum Romanis ex æquo jam poterant, arcta quippe obsidione circumdati, cædibusque insuper assuetis familiare erat dextras movere, ante urbem dispersi in ruinis transfugere cupientibus insidiabantur. Multos autem capiebant, omnesque interficientes (nam propter inedium fugere non valebant), illorum cadavera canibus projiciebant. Omne autem pereundi genus fame levius videbatur: adeo

ἀπωλείας τοῦ λιμοῦ κουφότερος, ὥστε καὶ Ῥωμαῖοις ἀπηλικότες ἦδη τὸν ἔλεον θμως προσέφευγον, καὶ φονεύουσι τοῖς στασιασταῖς ἐκόντες ἐνέπιπτον, τόπος τε ἐπὶ τῆς πόλεως οὐδεὶς γυμνὸς ἦν, ἀλλὰ ἅπας λιμοῦ νεκρὸν εἶχεν ἢ στάσεως [καὶ πεπλήρωτο νεκρῶν ἢ διὰ στάσιν ἢ διὰ λιμὸν ἀπολωλότων].

(ΛΘ΄.) γ'. Ἐθαλπε δὲ τοὺς τε τυράννους καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς ληστρικὸν ἑλπίς ἐσχάτη περὶ τῶν ὑπονόμων, εἰς οὓς καταφεύγοντες οὐ προσεδόκων ἐρευνηθῆσθαι· μετὰ δὲ τὴν παντελῆ τῆς πόλεως ἄλωσιν ἀναξυζάντων τῶν Ῥωμαίων προελθόντες ἀποδράσασθαι ἐπεχείρουν. Τὸ δ' ἦν ἄρα θνείρος αὐτοῖς· οὔτε γὰρ τὸν Θεὸν οὔτε Ῥωμαίους λήσαιν ἐμελλον. Τηνικαῦτά γε μὴν τοῖς ὑπογείοις πεποιοῦτες αὐτοὶ πλείονα τῶν Ῥωμαίων ἐνεπιπρασαν· καὶ τοὺς ἐκ τῶν καιομένων καταφεύγοντας εἰς τὰς διώρυχας ἐκτεινόν τε ἀνέδην καὶ ἐσύλων, κὰν εἴ τινας εὐροῖεν τροφὴν ἀρπάζοντες, αἵματι πεφυρμένην κατέπινον. Ἦν δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς ἀρπαγαῖς ἤδη πόλεμος αὐτοῖς· δοκοῦσι δ' ἂν μοι μὴ φθασθέντες ὑπὸ τῆς ἁλώσεως δι' ὑπερβολὴν ὀμότητος γεύσασθαι καὶ τῶν νεκρῶν.

ΚΕΦ. Η'

Καῖσαρ δὲ, ὡς ἀμύχανον ἦν ἐξελεῖν δίχα χωμάτων τὴν ἄνω πόλιν περικύρηνμον οὔσαν, διανέμει τοῖς ἔργοις τὴν δύναμιν Ἀώου μηνὸς εἰκάδι. Χαλεπὴ δ' ἦν τῆς ὕλης ἡ κομιδὴ, πάντων, ὡς ἔφην, τῶν περὶ τὴν πόλιν ἐφ' ἑκατὸν σταδίων ἐφύλωνμένων εἰς τὰ πρότερον χωμάτα. Τῶν μὲν οὖν τεσσάρων ταγμάτων ἡγείρετο τὰ ἔργα κατὰ τὸ πρὸς δύσιν κλίμα τῆς πόλεως, ἀντικρυς τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, τὸ δὲ συμμαχικὸν πλῆθος καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος κατὰ τὸν ζυστὸν [εἰς οὐ] καὶ τὴν γέφυραν καὶ τὸν Σίμωνος πύργον, ὃν ὠκοδόμησε πρὸς Ἰωάννην πολεμῶν ἑαυτῷ φρούριον.

β'. Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας οἱ τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμόνες κρύφα συνελθόντες ἐβουλεύσαντο περὶ παραδόσεως σφῶν αὐτῶν, καὶ πέμψαντες ἄνδρας πέντε πρὸς Τίτον ἰκέτευον δοῦναι δεξιὰν αὐτοῖς. Ὁ δὲ καὶ τοὺς τυράννους ἐνδύσειν ἐλπίσας, ἀποσπασθέντων τῶν Ἰδουμαίων, οἱ πολὺ τοῦ πολέμου μέρος ἦσαν, βραδέως μὲν, ἀλλ' οὖν κατανεύει τε σωτηρίαν αὐτοῖς καὶ τοὺς ἄνδρας ἀνέπεμψε. Παρασκευαζομένων δ' ἀποχωρεῖν αἰσθάνεται Σίμων, καὶ πέντε μὲν τοὺς ἀπελθόντας πρὸς Τίτον εὐθέως ἀναιρεῖ, τοὺς δ' ἡγεμόνας, ὧν ἐπιστημώτατος ἦν ὁ τοῦ Σωσῆ Ἰάκωβος, συλλαβὼν ἐργυροῖ· τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἰδουμαίων ἀμύχανον διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἡγεμόνων οὐκ ἀφύλακτον εἶχε, καὶ τὸ τεῖχος φρουραῖς ἐπιμελεστέρας διελάμβανεν. Οὐ μὴν ἀντέχειν οἱ φρουροὶ πρὸς τὰς αὐτομαλίας ἰσχυον, ἀλλὰ καίτοι πλείστων φονευόμενων, πολὺ πλείους οἱ διαφεύγοντες ἦσαν. Ἐδύχοντο δὲ Ῥωμαῖοι πάντας, τοῦ τε Τίτου διὰ πρᾶττητα τῶν προτέρων ἀμελήσαντος παραγγελμάτων, καὶ αὐτοὶ κόρῃ τοῦ κτείνειν ἀπεχόμενοι καὶ κέρδους ἐλπίδι. Τοὺς γὰρ δημοτικὸς κατα-

ut ad Romanos, licet jam desperata misericordia, tamen fugerent; atque in seditiosos, a caede non cessantes, sponte inciderent. Nullusque in urbe locus erat vacuus, sed omnis aut fame aut seditione peremptus habebat [et cadaveribus eorum oppletus erat, qui aut seditione aut alimentorum penuria perierunt].

(XXXIX.) 3. Tyrannos autem factionemque latronum, qui cum illis erant, fovebat spes ultima cuniculorum: in quos si confugerent, se non indagatum iri putabant, sed peracto excidio, post Romanorum digressum prodire et aufugere cogitabant. Id autem plane illis erat somnium: nec enim vel Deum vel Romanos fuerant latituri. Porro tunc subterraneis freti, plura quam Romani concrenabant: et qui ex incendiis fugientes in fossas descenderant, eos passim necabant et spoliabant; atque cibum sicubi reperissent inter rapinas, sanguine concretum devorabant. Inter ipsos autem de rapinis jam bellum gerebatur: eosque putaverim, nisi excidio praeventos, nimia crudelitate etiam mortuorum corpora fuisse degustaturos.

CAP. VIII. (XL.)

Cæsar autem, quum urbe superior, in loco præcipiti sita, sine aggeribus capi non posset, copiis opus distribuit vicesimo die mensis Loi. Erat autem materiæ advectionis difficilis, omnibus, ut dictum est, circa civitatem ad stadium usque centesimum in aggerum priorum exstructionem detonsis. Et quattuor quidem legionum opera in parte civitatis occidentali ex adverso aulæ regiæ erigebantur: auxiliarium vero manus et cetera multitudo Xystum versus occupabatur, ac pontem, et Simonis turrim, quam cum Joanne bellum gerens pro castello sibi edificaverat.

2. Iis diebus Idumæorum duces, clam congregati, consilium de sui traditione iniierunt; virisque quinque ad Titum missis, ut dextram sibi daret, supplices petebant. Ille vero, tyrannos, Idumæis avulsis qui belli pars magna erant, pertinaciam abjecturos sperans, tarde quidem, verumtamen illis incolunitatem promittit, virosque remisit. Dum autem discessum pararent, rem intelligit Simon, et quinque quidem, qui ad Titum perrexerant, statim occidit, duces vero, quorum nobilissimus erat Jacobus Soas filius, correptos in carcerem compingit: Idumæorum autem multitudinem, quod privati essent ducibus, consilii inopem, observari jubet, et moenia præsidii accuratioribus muniebat. Non tamen custodes transfugientibus ob stare valebant; sed quamvis plurimi necarentur, multo plures erant qui diffugerent. Omnes autem suscipiebantur a Romanis, et quod Titus lenitate sua præcepta priora insuper habuerat, et ipsi satietate lucrique spe caede abstinebant. Nam solis plebeis relictis, ceteram multitudi-

λιπόντες μόνους τὸν ἄλλον ὄχλον ἐπώλουν σὺν γυναῖξιν καὶ τέκνοις, ἐλαχίστης τιμῆς ἕκαστον, πλήθει τε τῶν πιπρασκαμένων καὶ ὀλιγότητι τῶν ὠνούμενων. Καίπερ δὲ προκηρύξας μηδὲνα μόνον αὐτομολεῖν, ὅπως καὶ τὰς γενεὰς ἐξαγάγοιεν, ὅμως καὶ τούτους ἐδέχετο· ἐπέστησε μὲντοι τοὺς διακρινοῦντας ἀπ' αὐτῶν, εἰ τις εἴη κολάσεως ἄξιος. Καὶ τῶν μὲν ἀπεμποληθέντων ἀπειρον τὸ πλῆθος ἦν, οἱ δημοτικοὶ δὲ διεσώθησαν ὑπὲρ τετρακισμυρίους, ὅς διαφῆκε Καῖσαρ, ἥ φίλον ἦν
10 ἑκάστω.

(ΜΑ΄.) γ'. Ἐν δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις καὶ τῶν ἱερέων τῆς Θεοδοῦθι παῖς, Ἰησοῦς ὄνομα, λαβὼν περὶ σωτηρίας ὁρκους παρὰ Καίσαρος ἐφ' ᾧ παραδώσει τινὰ τῶν ἱερῶν κειμηλίων, ἔξεισι, καὶ παραδίδωσιν ἀπὸ τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ λυχνίας δύο ταῖς κατὰ τὸν ναὸν κειμέναις παραπλησίας, τραπέζας τε καὶ κρατῆρας καὶ φιάλας, πάνθ' ὀλόχρυσα καὶ στιβαρώτατα· παραδίδωσι δὲ καὶ τὰ καταπετάσματα καὶ τὰ ἐνδύματα τῶν ἀρχιερέων σὺν τοῖς λίθοις, καὶ πολλὰ τῶν πρὸς τὰς ἱερουργίας σκευῶν ἄλλα. Συλληφθεὶς δὲ καὶ ὁ γαζοφύλαξ τοῦ ἱεροῦ Φινεὺς ὄνομα τοὺς τε χιτῶνας καὶ τὰς ζώνας ἐπέδειξε τῶν ἱερέων, πορφύραν τε πολλὴν καὶ κόκκον, ἃ πρὸς τὰς χρεῖας ἀπέκιντο τοῦ καταπετάσματος, σὺν οἷς κιννάμωμον τε πολὺ καὶ κασσίαν καὶ πλῆθος ἑτέρων
20 ἀρωμάτων, ἃ συμμίσγοντες ἔθymiων δσημέριαι τῷ Θεῷ. Παραδόνθ' ὑπ' αὐτοῦ πολλὰ καὶ τῶν ἄλλων κειμηλίων, κόσμος θ' ἱερὸς οὐκ ὀλίγος, ἅπερ αὐτῷ βίᾳ ληφθέντι τὴν τῶν αὐτομολῶν συγγνώμην ἔδωκε.

(ΜΒ΄.) δ'. Συντετελεσμένων δ' ἤδη καὶ τῶν χωμάτων
30 ἐξδόμῃ Γορπιαίου μηνὸς ἐν ὀκτωκαιδεκα ἡμέραις Ῥωμαῖοι μὲν προσήγον τὰς μηχανάς, τῶν δὲ στασιαστῶν οἱ μὲν, ἀπειρνωκότες ἤδη τὴν πόλιν, ἀνεχώρουν τοῦ τείλους εἰς τὴν Ἀκραν, οἱ δ' ἐγκατεδύνοντο τοῖς ὑπονόμοις, πολλοὶ δὲ διαστάντες ἤμυνοντο τοὺς προσάγοντας
35 τὰς ἐλεπόλεις. Ἐκράτουν δὲ καὶ τοῦτων Ῥωμαῖοι πλήθει τε καὶ βίᾳ καὶ, τὸ μέγιστον, εὐθυμοῦντες ἀθύμων ἤδη καὶ παρειμένων. Ὡς δὲ περιεργάγῃ μέρος τι τοῦ τείλους, καὶ τινες τῶν πύργων τυπτόμενοι τοῖς κριοῖς ἐνέδοσαν, φυγὴ μὲν ἦν εὐθὺς τῶν ἀμυνομένων,
40 δέος δὲ καὶ τοῖς τυράννοις ἐμπίπτει σφοδρότερον τῆς ἀνάγκης· πρὶν γὰρ ὑπερβῆναι τοὺς πολεμίους, ἐνάρκων τε καὶ μετέωροι πρὸς φυγὴν ἦσαν. Ἦν δ' ἰδεῖν τοὺς πάλαι σοβαροὺς καὶ τοῖς ἀσεβήμασιν ἀλαζόνας τότε ταπεινοὺς καὶ τρέμαντας, ὡς ἔλειπὴν εἶναι καίπερ
45 ἐν πονηροτάτοις τὴν μεταβολήν. Ὀρμησαν μὲν οὖν ἐπὶ τὸ περιτείχισμα δραμόντες ὥσασθαί τε τοὺς φρουροὺς καὶ διακόψαντες ἐξελθεῖν· ὡς δὲ τοὺς μὲν πάλαι πιστοὺς ἑώρων οὐδαμοῦ (διέφυγον γὰρ ὅπη τινὶ συνεβούλευσεν ἡ ἀνάγκη), προθέοντες δὲ οἱ μὲν δλον ἀνατε-
50 τράφθαι τὸ πρὸς δύσιν τεῖχος ἡγγέλλον, οἱ δ' ἐμβεδιληκῆναι τοὺς Ῥωμαίους, οἱ δ' ἤδη πλησίον εἶναι ζητούντας αὐτοὺς, ἕτεροι δὲ καὶ ἀρορᾶν ἐπὶ τῶν πύργων πολεμίους ὄλεγον, πλάζοντος τὰς δυνεῖς τοῦ δέους, ἐπὶ στόμα πεσόντες, ἀνώμωζαν τὴν ἑαυτῶν φρενοβλάβειαν, καὶ

nem cum uxoribus et liberis, minimo quemque pretio vendebant, ob mancipiorum magnum numerum et emptorum paucitatem. Quamquam autem voce præconis edixerat ne quis solus transfugeret, ut familias suas secum educerent, tamen hos quoque recipiebat, appositis qui ab illis separarent quotquot pœna digni viderentur. Et eorum quidem qui venditi sunt infinita erat multitudo; e plebeis vero ultra quadraginta millia sunt conservati, quos Cæsar, prout gratum unicuique erat, dimisit.

(XLI.) 3. In iisdem diebus quidam a sacerdotibus, Thebuti filius, nomine Jesua, jurejurando pacta sibi met a Cæsare incolumitate, ea lege ut de sacris instrumentis quædam traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo, his quæ posita erant in templo similia, mensæque et crateras et phialas, omnia ex solido auro et gravissimo facta; tradit etiam aulæ, et pontificias vestes cum lapidibus, et multa alia vasa sacro ministerio comparata tradit. Sed sacri quoque thesauri custos, nomine Phineas, comprehensus tunicas et cingula sacerdotum ostendit, multamque purpuram et coccum, quæ in aulæ adhibenda servabantur: cum quibus et multum cinnamomi erat, et cassia, et aromatum aliorum vis ingens, quæ commiscentes Deo quotidie adolebant. Traditæ sunt etiam ab eo multæ aliæ res pretiosæ, et sacra ornamenta non pauca, quæ ipsi vi capto veniam transfugis datam conciliabant.

(XLII.) 4. Jam vero die septimo mensis Gorpiaei aggeribus intra octodecim dies confectis, Romani machinas admovebant: seditiosorum autem alii, qui tum de civitate desperaverant, muris relictis in Acræm recedebant; alii se in cuniculos abdebant, multi denique ordine dispositi eos arcebant qui helepoles adducebant. Hos vero multitudine ac vi superabant Romani, quodque maximum erat, læti mæstos atque jam debiles. Cum autem muri pars quædam abrupta esset, nonnullæque turres arietibus pulsatæ cessassent, statim quidem propugnatores diffugiebant, tyrannisque etiam metus incessit vehementior quam pro necessitate: nam priusquam transilirent hostes, torpore tenebantur et ad fugiendum suspensi erant. Cernere autem erat paullo ante superbos et impiis facinoribus gloriantes, ita tunc dejectos et tremebundos, ut miseranda esset, quamquam in nequissimis, tanta mutatio. Et conati quidem sunt in munitiones excursibus custodes pellere, illisque perruptis evadere: quum autem eos, quorum fideli opera prius usi fuerant, nusquam viderent (nam dispersi erant quo quenquam fugere suadebat necessitas), et præcursorum alii totum ab occidente murum subversum esse nunciarent, alii Romanos ingressos esse, alii jam in propinquo esse qui ipsos quærerent, alique se videre hostes in turribus affirmarent, faciente metu ut errarent oculi, in faciem prolapsi vecordiam suam deplorarunt, ac veluti si succisi essent

καθ' ὅσον ὑποκεκομμένοι τὰ νεῦρα τῆς φυγῆς ἠπόρουν. Ἐνθα δὲ μάλιστα ἂν τις καταμάθοι τὴν τε τοῦ Θεοῦ δύναμιν ἐπὶ τοῖς ἀνοσίοις καὶ τὴν Ῥωμαίων τύχην. Οἱ μὲν γὰρ τύραννοι τῆς ἀσφαλείας ἐγύμνωσαν ἑαυτοὺς
 5 καὶ τῶν πύργων κατέβησαν ἔκοντες, ἐφ' ὧν βία μὲν οὐδέποτε ἄλῳναι, μόνω δ' ἐδύναντο λιμῶ. Ῥωμαῖοι δὲ τοσαῦτα περὶ τοῖς ἀσθενεστέροις τείχεσι καμώντες παρέλαβον τύχην τὰ μὴ δυνατὰ τοῖς ὀργάνοις· παντὸς γὰρ ἰσχυρότεροι μηχανήματος ἦσαν οἱ τρεῖς πύργοι,
 10 περὶ ὧν ἀνωτέρω δεδηλώκαμεν.

ε'. Καταλιπόντες δὲ τούτους, μάλλον δ' ἐπὶ τοῦ Θεοῦ καταβληθέντες ἀπ' αὐτῶν, παραχρῆμα μὲν εἰς τὴν ὑπὸ Σιλωὰμ φάραγγα καταφεύγουσιν. Αὐθις δ' ὀλίγον ἀνακύψαντες ἐκ τοῦ δόους ὥρμησαν ἐπὶ τὸ τῆδε
 15 περιτείχισμα. Χρησάμενοι δὲ ταῖς τόλμαις ἀγενεστέροις τῆς ἀνάγκης (κατεάγγυσαν γὰρ ἡδὴ τὴν ἰσχυρὰν αὐτῶν δέει καὶ ταῖς συμφοραῖς), ὑπὸ τῶν φρουρῶν ἀνωθοῦνται, καὶ σχεδασθέντες ἀπ' ἀλλήλων κατέδυσαν εἰς τοὺς ὑπονόμους. Ῥωμαῖοι δὲ τῶν τειχῶν κρατή-
 20 σαντες τὰς τε σημαῖας ἐστήσαν ἐπὶ τῶν πύργων καὶ μετὰ κρότου καὶ χαρᾶς ἐπαίνιζον ἐπὶ τῇ νίκῃ, πολλὴ τῆς ἀρχῆς κουφότερον τοῦ πολέμου τὸ τέλος ἡύρηκότες. Ἀναιμωτὶ γοῦν τοῦ τελευταίου τείχους ἐπιβάντες ἠπί-
 25 ρητο. Εἰσχυθέντες δὲ τοῖς στενωποῖς ξιφῆρεις τοὺς τε καταλαμβανομένους ἐφόνεον ἀνέδην καὶ τῶν συμ-
 φυγόντων τὰς οἰκίας αὐτάνδρους ὑπεέμπρασαν. Πολλὰ δὲ κεραίζοντες, ὅπως ἐνδον παρέλθοιεν ἐφ' ἄρ-
 30 παγὴν, γενεὰς θλας νεκρῶν κατελάμβανον, καὶ τὰ διω-
 μάτια πλήρη τῶν τοῦ λίμου πτωμάτων. Ἐπειτα πρὸς τὴν ὄψιν πεφρικότες κεναῖς χερσὶν ἐξήσαν. Οὐ μὴν οἰκτείροντες τοὺς οὕτως ἀπολωλότας ταυτὸ καὶ πρὸς τοὺς ζῶντας ἐπασχον, ἀλλὰ τὸν ἐντυγχάνοντα διελάνοντες ἀπέφραξαν μὲν τοὺς στενωποὺς νεκροῖς,
 35 αἵματι δ' ὅλην τὴν πόλιν κατέκλυσαν, ὥς πολλὰ τῶν φλεγομένων σεβασθῆναι τῷ φόνῳ. Καὶ οἱ μὲν κτείνον-
 τες ἐπαύσαντο πρὸς ἐσπέραν, ἐν δὲ τῇ νυκτὶ τὸ πῦρ ἐπεκράτει. Φλεγόμενοι δ' ἐπ' ἀνέτειλεν Ἱεροσολύμοις ἡμέρα Γορπιαίου μηνὸς ὀγδόη, πόλει τοσαύταις χρι-
 40 σαμένη συμφοραῖς κατὰ τὴν πολιορκίαν, ὅσοις ἀπὸ τῆς κτίσεως ἀγαθοῖς κεχρημένη πάντως ἂν ἐπίφθορος ἔδο-
 ξεν, οὐ μὴν ἀξία κατ' ἄλλο τι τῶν τηλικούτων ἀτυχη-
 μάτων ἢ τὸ γενεὰν τοιαύτην ἐνεγκεῖν ὑφ' ἧς ἀνετράπη.

ΚΕΦ. Θ'.

Παρελθὼν δὲ τίτος εἶσω τὰ τ' ἄλλα τῆς δχυρότητος
 45 τὴν πόλιν καὶ τῶν πύργων ἀπεθαύμασεν, οὐς οἱ τύραν-
 νοι κατὰ φρενοβλάβειαν ἀπέλιπον. Κατιδὼν γοῦν τό τε ναστὸν αὐτῶν ὕψος καὶ τὸ μέγεθος ἐκάστης πέτρας, τὴν τε ἀκρίβειαν τῆς ἀρμονίας, καὶ ὅσοι μὲν εὖρος, ἡλίκαι δὲ ἦσαν τὴν ἀνάτασιν, « σὺν Θεῷ γ' ἐπολεμήσαμεν,
 50 « ἐφ' ἣν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ τῶνδε τῶν ἐρυμάτων Ἰουδαίου
 « καθελὼν, ἐπεὶ χεῖρες τε ἀνθρώπων ἢ μηχαναὶ τί πρὸς
 « τούτους τοὺς πύργους δύνανται; » Τότε μὲν οὖν πολλὰ

nervi, fugere non poterant. Inde igitur maxime quis et Dei potentiam in sceleratos intelligat, et fortunam Romanorum. Nam tyranni quidem securitate semetipsos exuerunt, atque ultro e turribus descenderunt, in quibus vi quidem nunquam, sola vero fame expugnari poterant: Romani autem, qui adeo circa moenia infirmiora laboraverant, fortuna ea ceperunt, adversus quæ nihil valebant organa; omnibus enim machinis validiores erant tres illæ turres, de quibus supra memoravimus.

5. His itaque relictis, aut magis ex illis Dei voluntate dejecti, confestim in vallem infra Siloam confugerunt. Verum quum paululum ad se ex metu rediissent, munitionem illic structam petiere. Usi autem audacia minus virili quam necessitas postulabat (jam enim vires eorum metus et calamitas fregerat), repulsi sunt a custodibus, et per diversa disjecti cuniculos snbierunt. At Romani muris potiti, et signa in turribus posuere, et victoriam cum plausu et lætitia celebrabant, quod bellum multo levius sub finem quam sub initium invenerant. Itaque quum citra sanguinem in murum extremum ascendissent, supra quam cuique credibile est videbatur, neminemque sibi adversum videntes, præter morem quo se verterent dubitabant. In angustias autem vicorum strictis gladiis effusi deprehensos ad satietatem usque trucidabant; domosque totas, cum omnibus qui eo confugerant, incenderunt. Multas vero vastantes, quum prædæ causa eas penetrassent, integras defunctorum familias et tecta plena mortuis, quos fames confecerat, offendebant. Dein quum ista intuerentur, horrescentes vacuis manibus egressi sunt. Non tamen eo modo peremptos miserantes, idem etiam circa vivos patiebantur: sed unumquemque obvium transfigentes, angustias vicorum cadaveribus obstruxerunt, et totam civitatem sanguine obruerunt, ut pleraque incensorum sanguine cæсорum exstinguerentur. Et occidentes quidem ad vesperam desierunt, nocte vero ignis prævalebat. Ardentibus autem Hierosolymis illuxit dies Gorpiaei mensis octavus, urbi tot calamitates quum obsideretur expertæ, quot bonis si floruisse ex quo fuerat condita, plane invidenda ipsa esset; non tamen alia causa infelicitatibus digna, quam quod talem progeniem edidit, a qua subversa est.

CAP. IX. (XLIII.)

Ubi autem intraverat Titus, inter alia miratus est urbem ob firma opera et turres, quas per vecordiam tyranni deseruerant. Considerans igitur solidam earum altitudinem et singulorum lapidum magnitudinem, et exactissimam coagmentationem, tum qua latitudine essent, qua longitudine, « Deo, inquit, favente bellavimus, Deus est qui Ju-
 « dæos ex istis munimentis detraxit; nam humanæ manus
 « et machinæ quid contra tales turres valeant? » Et tunc

τοιαῦτα διελέχθη πρὸς τοὺς φίλους, τοὺς δὲ τῶν τυράννων δεσμιώτας οὐ κατελήφθησαν ἐν τοῖς φρουρίοις ἀνῆκεν. Αὐθις δὲ τὴν ἄλλην ἀφανίζων πόλιν καὶ τὰ τεῖχη κατασκάπτων τοὺς τοὺς πύργους κατέλιπε μνημεῖον εἶναι τῆς αὐτοῦ τύχης, ἥ συστρατιώτιδι χρυσάμενος ἐκράτησε τῶν ἄλλων μὴ δυναμένων.

(ΜΔ'). β'. Ἐπεὶ δ' οἱ στρατιῶται μὲν ἔκαμνον ἤδη φονεύοντες, πολλὸν δ' ἔτι πλῆθος τῶν περιόντων ἀνεφαίνετο, κελεύει Καῖσαρ μόνους μὲν τοὺς ἐνόπλους καὶ χεῖρας ἀντιστάντας κτείνειν, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ζωγρεῖν. Οἱ δὲ μετὰ τῶν παρηγγελμένων τό τε γηραιὸν καὶ τοὺς ἀσθενεῖς ἀνήρουν, τὸ δ' ἀκμαῖον καὶ χρήσιμον εἰς τὸ ἱερὸν συναλέσαντες ἐγκατέκλεισαν τῷ τῶν γυναικῶν περιτειχίσματι· καὶ φρουρὸν μὲν ἐπέστησε Καῖσαρ ἓνα τῶν ἀπελευθέρων, Φρόνωνα δὲ τῶν φίλων, ἐπικρινούντα τὴν ἀζίαν ἐκάστην τύχην. Ὁ δὲ τοὺς μὲν στασιώδεις καὶ ληστογόνους πάντας ὑπ' ἀλλήλων ἐνδεικνυμένους ἀπέκτεινε, τῶν δὲ νέων τοὺς ὑψηλοτάτους καὶ καλοὺς ἐπιλέξας ἐθήρει τῷ θριάμβῳ. Τοῦ δὲ λοιποῦ πλῆθους τοὺς ὑπὲρ ἑπτακαίδεκα ἔτη δῆσας ἐπέμψεν εἰς τὰ κατ' Αἴγυπτον ἔργα, πλείστους δ' εἰς τὰς ἐπαρχίας διεδωρήσατο Τίτος, φθαρησομένους ἐν τοῖς θεάτροις σιδήρῳ καὶ θηρίοις. Οἱ δ' ἐντὸς ἑπτακαίδεκα ἐτῶν ἐπράθησαν. Ἐφθάρησαν δ' αὐτῶν ἐν αἷς διεκρίνεν ὁ Φρόνων ἡμέρας ὑπ' ἐνδείας χίλιοι πρὸς τοὺς μυριάδας, οἱ μὲν ὑπὸ μίσους τῶν φυλάκων μὴ μεταλαμβάνοντες τροφῆς, οἱ δ' οὐ προσείμενοι διδομένην. Πρὸς δὲ τὸ πλῆθος ἦν ἐνδεία καὶ σίτου.

(ΜΕ'). γ'. Τῶν μὲν οὖν αἰχμαλώτων πάντων, ὅσα καθ' ὅλον ἐλήφθη τὸν πόλεμον, ἀριθμὸς ἐννέα μυριάδες καὶ ἑπτακισχίλιοι συνήχθη, τῶν δ' ἀπολομένων κατὰ πᾶσαν τὴν πολιορκίαν μυριάδες ἑκατὸν καὶ δέκα. Τούτων τὸ πλεόν ὁμόφυλον μὲν, ἀλλ' οὐκ ἐπιχώριον. Ἀπὸ γὰρ τῆς χώρας ὅλης ἐπὶ τὴν τῶν Ἀζύμων ἐορτὴν συνεληλυθότες ἐξαπίνης τῷ πολέμῳ περιεσχέθησαν, ὥστε τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς τὴν στενοχωρίαν γενέσθαι λοιμῶδη φθορὰν, αὐθις δὲ καὶ λιμὸν ὠκυτερον. Ὅτι δ' ἐχώρει τοσοῦτους ἡ πόλις ὅλην ἐκ τῶν ἐπὶ Κεστίου συναριθμηθέντων, δς τὴν ἀκμὴν τῆς πόλεως διαδηλῶσαι Νέρωνι βουλόμενος καταφρονοῦντι τοῦ ἔθνους παρεκάλεσε τοὺς ἀρχιερεῖς, εἰ πως δυνατόν εἴη τὴν πληθὺν ἐξαριθμῆσθαι. Οἱ δ' ἐνστάσης τῆς ἐορτῆς (Πάσχα καλεῖται) καθ' ἣν θύουσι μὲν ἀπὸ τῆς ἐνάτης ὥρας μέχρι ἐνδεκάτης, ὥστερ δὲ φρατρία περὶ ἐκάστην γίνεται θυσίαν, οὐκ ἔλασσον ἀνδρῶν δέκα (μόνον γὰρ οὐκ ἔστι δαίνυσθαι, πολλοὶ δὲ καὶ σὺν εἰκοσιν ἀθροίζονται), τῶν μὲν θυμάτων εἰκοσι πέντε μυριάδας ἡρίθμησαν, πρὸς δὲ ἑξακισχίλια καὶ πεντακόσια. Γίνονται δ' ἀνδρῶν, ἦ' ἐκάστου δέκα δαιτυμόνας θῶμεν, μυριάδες ἐβδομήκοντα καὶ διακόσιαι, καθαρῶν ἀπάντων καὶ ἀγίων· οὔτε γὰρ λεπροῖς οὔτε γονορροίοις οὔτε γυναιξὶν ἐπ' ἐμμήνοις οὔτε τοῖς ἄλλως μεμιασμένοις ἐξῆν τῆσδε τῆς θυσίας μεταλαμβάνειν, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἀλλοφύλοις, ὅσοι κατὰ θρησκείαν παρήσαν.

quidem multa ejusmodi quum amicis collocutus est : victos vero a tyrannis in castellis relictos solvit. Quum autem rursus ac urbem reliquam delendam se converteret et moenia destrueret, eas turres monumentum reliquit fortunæ suæ, qua commilitante iis potitus est quæ expugnari non poterant.

(XLIV.) 2. Quandoquidem autem milites cædibus quidem defatigati erant, ingens vero multitudo superesse visa est, eos solos qui in armis essent manibusque resisterent occidi jubet Cæsar, reliquam vero multitudinem vivam capi. Illi autem, cum his, quos interficere jussi erant, etiam senes ac debiles trucidabant; at ætate florentes ac usui idoneos, in templum compulsos, in destinatum mulieribus ambitum incluserunt : et custodem quidem his apposuit Cæsar unum ex libertis, Frontonem vero ex amicis, qui fortunam quam quisque meritus esset decerneret. Ille vero seditiosos omnes atque latrones, mutuo indicio damnatos, occidit : juvenes autem lectos, qui proceritate et forma cæteris præstarent, triumpho servabat. Ex reliqua autem multitudine annis septemdecim majores victos ad metalla exercenda in Ægyptum misit; plurimos etiam per provincias distribuit Titus, in theatris ferro et bestiis consumendos. Quicumque vero infra septem decimum annum erant, venditi sunt. Iis autem diebus, dum a Frontone secernebantur, ex inedia perierunt undecim millia, partim ex custodem in illos odio nihil habentes quod comedant, partim accipere recusantes quod datum erat. Præ multitudine autem era frumenti etiam penuria.

(XLV.) 3. Et captivorum quidem omnium, qui totius belli tempore capti sunt, numerus erat ad nonaginta septem millia : totius autem obsidionis tempore undecies centena millia perierunt. Horum major pars ejusdem quidem gentis erat, non vero ejusdem regionis. Nam qui e tota regione ad Azymorum festum convenerant, derепente bello circumdati erant : adeo ut primo quidem ex loci angustia in illos invaderet pestis, ac deinde citius fames. Quod autem tantam multitudinem caperet civitas, manifestum ex illis qui sub Cestio fuerant enumerati : is enim integræ ætatis viros in civitate Neroni, gentem contemnenti, significare cupiens, a pontificibus petiit ut, si quo modo possent, multitudinem numerarent. Illi autem, quum festum adesset (Pascha vocatur) in quo a nona quidem hora usque ad undecimam hostias mactant, ut vero sodalitas circa unamquamque victimam habebatur, ex hominibus nunquam paucioribus decem (solum enim epulari non licet, sed sæpe etiam viginti conveniunt), hostiarum quidem ducenta et quinquaginta sex millia et quingentas numeravere. Virorum autem erant purorum et mundorum, ut denos epulatores singulis victimis demus, vicies septies centena millia : nec enim leprosis, nec quibus genitura flueret, nec menstruis mulieribus, neque alio modo inquinatis licebat de sacris istis participare, sed ne alienigenis quidem, qui religionis ergo eo venerant.

(ΜΓ΄.) δ'. Πολὺ δὲ τοῦτο πλῆθος ἐξῆθεν συλλέγεται· τότε γὰρ μὴν ὥσπερ εἰς εἰρκτὴν ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης πᾶν συνεκλείσθη τὸ ἔθνος, καὶ ναστὴν ὁ πόλεμος τὴν πόλιν ἀνδρῶν ἐκυκλώσατο. Πᾶσαν γοῦν ἀνθρωπίνην καὶ δαιμόνιον φθορὰν ὑπερβάλλει τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων. Ἐπὶ γοῦν τῶν φανερῶν οὐς μὲν ἀνείλον, οὐς δ' ἤχημαλῶνίσαντο Ῥωμαίοις, οὐς δ' ἐν τοῖς ὑπονόμοις ἀνηρεύων, καὶ τοῦδαφος ἀναρρηγνύντες ὅσοις μὲν ἐνετύχανον ἔκτεινον. Ἡύρεθσαν δὲ κακεῖ νεκροὶ πλείους 10 δισχιλίων, οἱ μὲν ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, οἱ δ' ὑπ' ἀλλήλων, τὸ πλεόν δ' ὑπὸ τοῦ λιμοῦ διεφθαρμένοι. Δεινὴ δ' ὑπήντα τοῖς ἐπεισπίπτουσιν ὁδμὴ τῶν σωματών, ὥς πολλοὺς μὲν ἀναχωρεῖν εὐθέως, τοὺς δὲ ὑπὸ πλεονεξίας εἰσδύεσθαι, νεκροὺς σεσωρευμένους ἐμπατοῦντας.

16 Πολλὰ γὰρ τῶν κειμηλίων ἐν ταῖς διώρυξιν ἠύρισκετο, καὶ πᾶσαν θεμιτὴν τὴν δόδον ἐποίει τὸ κέρδος. Ἀνήγοντο δὲ καὶ δεσφῶνται πολλοὶ τῶν τυράννων· οὐδὲ γὰρ ἐν ἐσχάτοις ἐπαύσαντο τῆς ὀμότητος. Ἀπετίσατό γε μὴν ὁ Θεὸς ἀμφοτέρους ἀξίως. Καὶ Ἰωάννης μὲν 20 λιμώττων μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐν τοῖς ὑπονόμοις, ἦν πολλαῖς ὑπερηφάνησε δεξιὰν παρὰ Ῥωμαίων λαθεῖν ἰκέτευσεν, Σίμων δὲ πολλὰ διαμαχέσας πρὸς τὴν ἀνάγκην, ὥς διὰ τῶν ἐξῆς δηλώσομεν, ἑαυτὸν παραδίδωσιν. Ἐφυλάχθη δ' ὁ μὲν τῷ θριάμβῳ σφάγιον, ὁ δ' 25 Ἰωάννης δεσμοῖς αἰώνιοις. Ῥωμαῖοι δὲ τὰς τε ἐσχάτας τοῦ ἁστέος ἐνέπρησαν καὶ τὰ τεῖχη κατέσκαψαν.

ΚΕΦ. Ι΄.

Ἐάλω μὲν οὕτως Ἱεροσόλυμα ἔτει δευτέρῳ τῆς Οὐεσπασιανοῦ ἡγεμονίας, Γορπιαίου μηνὸς ὀγδόῃ. Ἀλούσα 20 δὲ καὶ πρότερον πεντάκις τοῦτο δεύτερον ἡρημώθη. Ἀσωχάιος μὲν γὰρ ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς καὶ μετ' αὐτὸν Ἀντίοχος, ἔπειτα Πομπήιος, καὶ ἐπὶ τούτοις σὺν Ἡρώδῃ Σόστριος ἐλόντες ἐτήρησαν τὴν πόλιν· πρὶν δὲ τούτων ὁ τῶν Βαβυλωνίων βασιλεὺς κρατήσας ἡρήμωσεν 25 αὐτὴν μετὰ ἑτῆ τῆς κτίσεως χίλια τετρακόσια ἐξήκοντα ὀκτὼ καὶ μῆνας ἕξ. Ὁ δὲ πρῶτος κτίσας ἦν Χαναναίων δυνάστης, ὁ τῇ πατρίφ' γλώσσῃ κληθεὶς βασιλεὺς δίκαιος· ἦν γὰρ δὴ τοιοῦτος· διὰ τοῦτο ἱεράσατό τε τῷ Θεῷ πρῶτος καὶ τὸ ἱερὸν πρῶτος δειμάμενος Ἱερο- 40 σόλυμα τὴν πόλιν προσηγόρευσε, Σόλυμα καλουμένην πρότερον. Τὸν μὲν δὴ τῶν Χαναναίων λαὸν ἐκβαλὼν ὁ τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς Δαυίδης κατοικίζει τὸν ἴδιον, καὶ μετ' αὐτὸν ἔτεσι τετρακοσίοις ἐβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ, μηνὸν ἕξ, ὑπὸ Βαβυλωνίων κατασκάπτεται. 45 Ἀπὸ δὲ Δαυίδου τοῦ βασιλέως, ὃς πρῶτος αὐτῆς ἐβασίλευσεν Ἰουδαίος μέχρι τῆς ὑπὸ Τίτου γενομένης κατασκαφῆς, ἑτῆ χίλια καὶ ἑκατὸν ἐβδομήκοντα ἐννέα. Ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης κτίσεως ἑτῆ μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀλώσεως δισχίλια ἑκατὸν, ἐβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ. 50 Ἀλλὰ γὰρ οὐδ' ἡ ἀρχαιότης οὐδ' ὁ βαθὺς πλοῦτος οὕτε τὸ διαπεφοιτηκὸς ὅλης τῆς οἰκουμένης ἔθνος οὐδ' ἡ μέγιστος δόξα τῆς θρησκείας ἤρασε τί πρὸς ἀπώλειαν αὐτῆς.

(XLVI.) 4. Ingens autem haec multitudo aliis e locis congregata erat : verum tunc quasi in carcerem tota gens falo conclusa erat, et urbem viris refertam circumvallaverat bellum. Itaque omnem humanam et a Deo immissam pestem superat numerus peremptorum. Nam ex manifestis alios quidem occidere, alios vero cepere Romani, alios etiam in cuniculis indagabant, perruptoque solo obvios quosque trucidarunt. Sed et ibi mortuorum ultra duo millia sunt reperti, quorum alii quidem manu sua, alii vero mutuis vulneribus, pluresque fame perempti erant. Teter autem cadaverum foetor introeuntibus occurrebat, ut statim quidem multi recederent, alii vero praee avaritia subirent, mortuorum cumulos calcantes. Nam in iis cavernis multae res pretiosae reperiebantur, atque omnis lucri captandi via honesta habebatur. Multi etiam educebantur et dimittebantur, quos tyranni captivos tenebant : non enim hi vel in extremis aliquid de crudelitate remiserunt. Ceterum utrumque prout meruerunt ultus est Deus. Et Joannes quidem, cum fratribus in cavernis esuriens, dextram, quam saepe despexerat, a Romanis supplex petiit : Simon vero, multa vi cum necessitate luctatus, sicut infra declarabimus, semet tradidit. Servatus est alter quidem triumpho in caedem, Joannes autem vinculis sempiternis. Romani vero extremas urbis partes incenderunt, et moenia funditus everterunt.

CAP. X. (XLVII.)

Ita capta sunt Hierosolyma secundo anno principatus Vespasiani, Gorpiaei mensis die octavo. Quinque autem prius capta, tunc altera vice vastata erant. Nam Aegyptiorum quidem rex Asochaeus, et post eum Antiochus, deinde Pompeius, et post hos cum Herode Sossius captam urbem servare : ante hos vero rex Babyloniorum expugnatam ad vastitatem redegit, post annos ab illius conditu mille quadringentos sexaginta octo atque menses sex. Primus autem conditor ejus erat Chananæorum dynasta, qui patria lingua appellatus est Rex justus : nam erat profecto talis ; proptereaque primus sacerdos erat Deo, quoniam templum primus aedificasset, civitatem Hierosolyma appellavit, quae antea Solyma vocabatur. Ac Judæorum quidem rex David, populo Chananæorum inde ejecto, suo eam incolendam dedit : atque anno post ipsum quadringentesimo sexagesimo septimo cum sex mensibus a Babylonis eversa est. A rege autem Davide, qui primus Judæorum in ea regnavit, usque ad eversionem a Tito factam, anni mille centum septuaginta et novem. A primo autem illius conditu usque ad extremum excidium, anni bis mille centum et septuaginta septem. Sed enim neque antiquitas, neque profundae divitiae, neque gentis fama per universum terrarum orbem diffusa, neque magna religionis gloria quidquam juvit quo-

Γοιούτων μὲν δὴ τὸ τέλος τῆς Ἱεροσολύμων πολιορκίας.

ΛΟΓΟΣ Ζ.

- α'. Ὅπως, πάντων Ἰουδαίων φονευθέντων ἢ καὶ ληφθέντων, τὰ μὲν ἄλλα Ῥωμαῖοι κατέσκαψαν, κατέλιπον δὲ πύργους τέ τινας καὶ μοῖραν τοῦ τείχους πρὸς ἐπίδειξιν τοῦ προτέρου κάλλους τοῖς μετ' ἑπειτα.
- β'. Δημηγορία Τίτου Καίσαρος πρὸς τοὺς στρατιώτας, ὑπερπαινούντος αὐτούς.
- γ'. Ὅπως ἀξίως ἑκαστον αὐτῶν ἐτίμησεν, ἄθλα καὶ γέρα διανείμας αὐτοῖς.
- δ'. Ὅπως διαθεῖς καλῶς τοῖς τάγμασιν εἰς Καيسάρειαν ἀρικνεῖται, κάκει τὴν πᾶσαν τοῦ πολέμου λείαν ἐναπέθετο.
- ε'. Περὶ Οὐεσπασιανοῦ Καίσαρος, ὅπως ἀπ' Ἀλεξανδρείας τὴν ἐπὶ Ῥώμην πορείαν ἐποιήσατο.
- ς'. Ὅπως Τίτος εἰς τὴν Φιλίππου καταβὰς Καيسάρειαν καὶ θεωρίας ἐπιτελῶν πολλοὺς τῶν αἰχμαλώτων ἐν αὐταῖς ἀπέκτεινεν.
- ζ'. Περὶ Σίμωνος τοῦ τυράννου, ὅπως ἐάλω καὶ εἰς τὸν θρίαμβον Ῥώμης ἐντρίχη.
- η'. Ὅπως Τίτος τὴν γενέθλιον ἡμέραν τάδε φεῦ καὶ πατρός ἄγων πολλοὺς τῶν Ἰουδαίων ἀνάλωσεν.
- θ'. Περὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ κινδυνουσάντων Ἰουδαίων, ἀπὸ τῆς τοῦ Ἰουδαίου Ἀντιόχου παραβάσεως τε καὶ ἀσεβείας.
- ι'. Ὅπως ἀπεδόξαντο οἱ ἐν ταῖς ἄλλαις τε πόλεσι καὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ τὴν Οὐεσπασιανόν.
- ια'. Ὅπως ἀποστάντες Γερμανοὶ Ῥωμαίων αὖθις ὑπετάγησαν.
- ιβ'. Ὅπως οἱ Σαρμάται καταδραμόντες Μυσίαν δίκην τε ἔδοσαν καὶ ἡναγκάσθησαν πολλοὺς καταλιπόντας εἰς τὰ ἴδια ὑποστρέψαι.
- ιγ'. Ὅπως ἀπὸ Βηρυτοῦ Τίτος ὑποστρέφων πολλοὺς Ἰουδαίους ἐν ταῖς θεωρίαις ἀνέρει' ἐν ᾧ περὶ τοῦ λεγομένου Σαββατικοῦ ποταμοῦ παράδοξον.
- ιδ'. Ὅπως Ἀντιοχείς κατὰ Ἰουδαίων προσελθόντες Τίτῳ παρεκάλοντο.
- ιε'. Ὡς ἐπαναστρέφων εἰς Ἱεροσόλυμα Τίτος ἔκτειρε τῆς ἐρημίας τὴν πόλιν' καὶ εἰς Ἀλεξανδρείαν παραγενόμενος ἐκείθεν εἰς Ῥώμην κατέπλευσεν.
- ισ'. Ὅπως εἰς Ἰταλίαν κατέπλευσε καὶ ὡς ἐδέχθη τε καὶ ἐπόμπησεν, τῶν δύο Καيسάρων ὁμοῦ θριαμβουσάντων.
- ις'. Ἐκφρασις τοῦ θριάμβου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ λαφύρων, ὅσα τε καὶ ὅποια ἦσαν.
- ιη'. Περὶ τῆς ἀναιρέσεως τοῦ τυράννου Σίμωνος ἐν τῷ θριάμβῳ γεγονυίας.
- ιθ'. Ὡς μετὰ τὸν θρίαμβον τέμνος εἰρήνης Οὐεσπασιανὸς κατὰ σκευάσας, ἐν αὐτῷ πάντα τὰ τοῦ πολέμου ἀνέθηκε λάφυρα.
- κ'. Ὅπως Βάσσος εἰς Ἰουδαίαν ἀφικόμενος, καὶ τὸ φρούριον τὸ ἐν Ἡρωδείῳ προσαναγόμενος, ἐπεχείρησε καὶ τὸ ἐν Μαχαίρουντι παραστήσασθαι.
- κα'. Περὶ τῆς θέσεως Μαχαίρουντος.
- κβ'. Περὶ τοῦ ἐν τοῖς βασιλείοις Μαχαίρουντος φυέντος πηγᾶνου.
- κγ'. Περὶ τῆς ἐτέρας βοτάνης παράδοξον.
- κδ'. Περὶ τῶν αὐτοῖσι θερμῶν ὑδάτων.
- κε'. Ὅπως Βάσσος τύχῃ τινὶ παραδόξῳ διὰ τὴν Ἑλεάζρου κατάγχεσιν ὀχυρωράτην οὖσαν τὴν πόλιν βραδίως παρέλαβεν.
- κς'. Ὅπως καὶ τοὺς συμφυγόντας ἐπὶ τὸν Ἰάρδην καλούμενον δρυῖν καταπολεμήσας, πάντας ἀπέκτεινεν.
- κζ'. Ὅπως Καίσαρ ἐπιστείλε Βάσσην καὶ Λιθερίην τὴν γῆν Ἰουδαίαν πᾶσαν ἀποδόσθαι καὶ τοὺς ἀπανταχοῦ Ἰουδαίους φόρον ταλεῖν εἰς τὸ Καπιτώλιον δύο δραχμὰς ἑκαστον, ὥσπερ πρότερον εἰς τὸν ναὸν συνετέλουν.

minus periret. Talis igitur erat finis obsidionis Hierosolymorum.

LIBER VII.

1. Quomodo, Judæis omnibus occisis aut etiam captis, cetera quidem Romani diruerunt, turre vero nonnullas et muri partem reliquerunt, ut seris posteris ostenderetur prior urbis pulchritudo.
2. Titi Cæsaris ad milites oratio, qua ipsos miris laudibus extollit.
3. Quomodo eorum singulos pro merito cohonestavit præmiis et muneribus.
4. Quomodo legionibus bene remuneratis Cæsaream venit, et illic omnes belli manubias reposuit.
5. De Vespasiano Cæsare, quomodo ab Alexandria profectus Romam iter fecit.
6. Quomodo Titus, quum Cæsaream Philippi descendisset et spectacula celebraret, magnam captivorum multitudinem in illis interfecit.
7. De Simone tyranno, quo modo captus et triumpho Romæ agendo servatus erat.
8. Quomodo Titus, quum diem natalem fratris patrisque celebraret, multos Judæorum consumpsit.
9. De Judæis in periculum apud Antiochiam adductis ex Judæi Antiochi iniqua legum violatione.
10. Qualiter Vespasianus exceptus erat in aliis civitatibus et Romæ præcipue.
11. Quomodo Germani, quum a Romanis defectionem fecissent, iterum subjugantur.
12. Quomodo Sarmatæ ob excursionem in Mysiam factam penas dederunt, et coacti sunt, multis trucidatis, domum refugere.
13. Quomodo Titus, dum Beryto reverteretur, Judæorum multos in spectaculis interficiendos dabat: itemque mirandum quiddam de fluvio qui Sabbaticus dicitur.
14. Quomodo Antiocheni, Tito supplicantes contra Judæos, repulsam passi sunt.
15. Quod Titus Hierosolyma revertens urbem desolatam miseratus est; quumque Alexandriam pervenisset, inde Romam versus navigavit.
16. Qualiter, navigatione in Italiam peracta, exceptus erat et cum pompa deductus, duobus Cæsaribus una triumphantibus.
17. Descriptio triumphi et spoliis in eo, quæque et qualia erant.
18. De interfectione Simonis tyranni in triumpho.
19. Quod in templo pacis, post triumphum a Vespasiano constructio, ab ipso omnia in eo reposita sunt belli spolia.
20. Quomodo Bassus, quum in Judæam venisset, et castellum Herodeum deditione cepisset, ad Machæruntem etiam castellum expugnandum aggressus est.
21. De situ Machæruntis.
22. De ruta in Machæruntis regia proveniente.
23. De altera planta, et mira de illa.
24. De aquis illic loci calidis.
25. Qualiter Bassus, propter Eleazarum casu quodam mirabili captum, urbem validissimam ad deditionem redegit.
26. Quomodo etiam eos, qui ad saltum Jarden vocatum confugerant, bello appetens, omnes interfecit.
27. Quomodo Bassus et Liberius a Cæsare omnem Judæorum terram vendere jussi sunt; et Judæis ubicunque degentibus tributum indicere, ut quotannis binas quisque dracmas in Capitolium inferat, quemadmodum prius in templum conferebant.

- κη'. Περὶ Ἀντιόχου τοῦ Κομμαγενῶν βασιλέως, ὅς αὐτοφωρᾷ περιέπεσεν.
- κβ'. Περὶ τῶν Ἀλανῶν ὅποσα Μήδοις τε καὶ Ἀρμένιοις κακὰ διεπράξαντο.
- λ'. Περὶ Μασάδας καὶ τῆς ὀχυρότητος αὐτῆς, καὶ τῶν αὐτὴν κατασχόντων σικαρίων· ἐν ᾧ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ληστῶν καὶ τυράννων τῆς πόλεως Ἱεροσολύμων ἐπανάληψις.
- λα'. Ὅπως Σίλβας εἰς τὴν πολιορκίαν Μασάδας ἐπάπετο, ἔνθα καὶ σχηματογραφία τῆς αὐτῆς πόλεως.
- λβ'. Περὶ τῶν ἔνδον ἀποκειμένων ὀπλῶν τε καὶ τροφῶν, ἀπὸ τῶν Ἡρώδου τοῦ βασιλέως χρόνων, ὅτε, διὰ τὴν πρὸς Κλεοπάτραν διαφορὰν, ἐνταῦθα ταῦτα ἀποτίθεικε φοβούμενος Ἀντωνίων.
- λγ'. Ὅπως ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμὼν ἐκπολιορκήσας Μασάδαν καὶ τὸ τεῖχος πυρὶ διαφθείρας, μεθ' ἡμέραν ἐπιχειρεῖν τοῖς πολέμοις ἐγνωκώς, τὰς φυλακὰς νύκτωρ ἐπιμελέστερον ἐποιήσατο.
- λδ'. Ὅπως Ἐλεάζαρος ὁ τῶν σικαρίων ἀρχὼν τοὺς ὑφ' αὐτὸν πάντας δημηγορίας πιθανωτάτως παρέπεισεν ἑαυτοῦς παγ γενῇ καταχρησασθαι.
- λε'. Ὅπως οἱ κατὰ τὸ φρούριον πεισθέντες τοῖς λόγοις Ἐλεάζαρου, πλὴν δύο γυναικῶν καὶ παιδίων πέντε, πάντες ἑαυτοὺς ἀπέσφαξαν.
- λς'. Ὅτι Ῥωμαῖοι καὶ Σίλβας, προσδοκῶντες πόνον πολλῷ τὴν πόλιν κρατῆσαι, ἀμαχητὶ ταύτην παρέλαβον.
- λς'. Ὅπως καὶ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῶν σικαρίων συμφογόντων πολλοὶ μὲν ἐκινδύνευσαν, κατελύθη δὲ διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως Ὀνίου κτισθεὶς πάλαι ναὸς ἐκέισε.
- λη'. Ὅπως καὶ τοὺς ἐν Κυρήνῃ Ἰουδαίους Ἰωνάθης τις, τῶν σικαρίων εἰς, τὴν τέχνην ὑφάντης, ἀνέπεισε στασιάσαι, καὶ πολλοὶ ἐκ τούτου ἀπώλοντο.
- λθ'. Ὅπως, ὑποθήκαις τοῦ ἡγεμόνος Κατύλλου, παρὰ Ἰωνάθου ἐσυκοφαντήθη μετὰ τῶν ἄλλων καὶ Ἰώσηπος ὁ συγγραφεὺς.
- μ'. Ὡς Οὐσπασιανοῦ τάληθες εὐρόντος, Ἰωνάθης μὲν πυρὶ παρεδόθη, Κάτυλλος δὲ διαφυγὼν, ὕστερον θετλάτοις πληγαῖς, διότι ἀδίκως τοὺς συκοφαντηθέντας ἀπέκτεινε, τὴν ψυχὴν ἀπέρρηξεν.

ΚΕΦ. Α'.

Ἐπεὶ δὲ οὔτε φονεύειν οὔτε διαρπάζειν εἶχεν ἡ στρατιά, πάντων τοῖς θυμοῖς ἐπιλιπόντων (οὐ γὰρ δὴ γε φειδοὶ τινὸς ἐμελλον ἀφῆξεσθαι δρᾶν ἔχοντες), κελεύει Καῖσαρ ἥδη τὴν τε πόλιν ἅπασαν καὶ τὸν νεῶν κατασκάπτειν, πύργους μὲν ὅσοι τῶν ἄλλων ὑπερανεστήκεισαν καταλιπόντας, Φασάηλον, Ἰππικὸν, Μαριάμμην, τεῖχος δ' ὅσον ἦν ἐξ ἐσπέρας τὴν πόλιν περιέχον, τοῦτο μὲν, ὅπως εἴη τοῖς ὑπολειφθεομένοις φρουροῖς στρατόπεδον· τοὺς πύργους δὲ, ἵνα τοῖς ἔπειτα σημαίνωσιν ὅσας πόλεως καὶ τίνα τρόπον ὀχυρᾶς οὕτως ἐκράτησεν ἡ Ῥωμαίων ἀνδραγαθία. Τὸν δ' ἄλλον ἅπαντα τῆς πόλεως περίβολον οὕτως ἐξωμάλισαν οἱ κατασκάπτοντες ὥς μηδὲ πώποτε οἰκηθῆναι πρίσιν ἂν ἔτι παρασχεῖν τοῖς προσελθοῦσι. Τοῦτο μὲν οὖν τέλος ἐκ τῆς τῶν νεωτε-
 15 ρισάντων ἀνοίας Ἱεροσολύμοις ἐγένετο, λαμπρᾷ τε πόλει καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις διαδοθηθείσῃ.

(Β'). β'. Καῖσαρ δὲ φυλακὴν μὲν αὐτοῖσι καταλιπεῖν ἐγνω τῶν ταγματῶν τὸ δέκατον, καὶ τινὰς ἱλας ἱππέων καὶ λόγους πεζῶν. Πάντα δὲ ἥδη τὰ τοῦ πολέμου διωκῆ-
 20 ῶς ἐπαίνεσαι τε σύμπασαν ἐπόθει τὴν στρατιάν ἐπὶ

28. De Antiocho rege Commagenorum, qualem in calamitatem incidit.
29. De Alanis, quæ et quanta Medis et Armenis mala intulerunt.
30. De Masada, ejusque munitione, et scitaris qui eam occupaverant; itemque resumptio narrationis de illis scitaris et tyrannis urbis Hierosolymorum.
31. Quomodo Silva ad oppugnationem Masadæ conversus est; ubi etiam illius urbis descriptio est.
32. De armorum et victus apparatu intus reposito ab Herodis regis temporibus, quando, ob inimicitias Cleopatrar, illic ista reposuit propter metum Antonii.
33. Quomodo Romanorum dux Masada expugnata, muroque igne assumpto, decreto hostes prima luce aggredi, nocte vigillas accuratiores fecit.
34. Quomodo Eleazarus, scitariorum princeps, omnes qui ipsi suberant orationibus ad persuadendum accommodatissimis eo adduxit, ut semet cum familiis suis interficerent.
35. Quomodo il qui in castello erant, verbis Eleazari persuasi, omnes, præter duas mulieres et quinque pueros, sibi mortem conscivere.
36. Quod Romani et Silva, exspectantes multo cum labore urbe potiri, sine pugna eam ceperunt.
37. Quomodo apud Alexandriam multi scitariorum, qui eo confugerant, discrimen adierunt: proptereaque templum illic olim exstructum ab Onia pontifice, destructum erat.
38. Quomodo etiam Cyrenenses Judæos Jonathas quidam, unus e scitaris, arte textor, ad turbas ciendas commovit, unde et multi perierunt.
39. Quomodo a Jonatha, prout ei suggesserat præses Catullus, falso inter alios accusatus erat scriptor Josephus.
40. Quod veritate a Vespasiano deprehensa, Jonathas quidem vivus exustus est, Catullus vero evasit, et postea ex plagis a Deo lumbis, quod falso delatos injuste peremerat, vitam abrupit.

CAP. I.

Postquam vero neque quos occiderent, neque quod raperent, habebat exercitus, quod iratis animis omnia deerant (neque enim ut alicui parceretur, si esset quod agerent, abstinuissent), jubet eos Cæsar totam funditus jam evertere civitatem et templum, relictis quidem turribus quæ præter alias eminebant, Phasælo, Hippico, Mariamne; eaque tantummodo muri parte, quæ civitatem ab occidente cingeret: illam quidem, ut castra essent militibus illic præsidii causa relinquendis; turres autem, ut posteris indicarent, qualem civitatem et qualiter munitam Romanorum virtus obtinuerat. Totum vero reliquum civitatis ambitum ita solo æquavere qui eum diruebant, ut ne unquam quidem habitatum fuisse fidem amplius faceret eo accedentibus. Et hic quidem, ex illorum dementia qui res novas moliti sunt, finis erat Hierosolymorum, splendidæ civitatis, summæque apud omnes homines celebritatis.

(II.) 2. Cæsar autem præsidio quidem illic statuit relinquere decimam legionem, nonnullasque alas equitum et peditum cohortes. Quumque jam omnes belli partes administrasset, gestiebat et universum laudare exercitum ob res præclare

τοῖς κατωρθωμένοις καὶ τὰ προσήκοντα γέρα τοῖς ἀρι-
στεύουσιν ἀποδοῦναι. Ποιηθέντος οὖν αὐτῷ μεγάλου
κατὰ μέσσην τὴν πρότερον παρεμβολὴν βήματος, κα-
ταστάς ἐπὶ τούτῳ μετὰ τῶν ἡγεμονικωτάτων εἰς ἐπή-
5 κουν ἀπάσῃ τῇ στρατιᾷ ἔλεγε χάριν μὲν πολλὴν ἔχειν
αὐτοῖς τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, ἣ χρώμενοι διατελοῦσιν.
Ἐπῆνεν δὲ τῆς ἐν παντὶ πολέμῳ πειθαρχίας, ἣν ἐν
πολλοῖς καὶ μεγάλοις κινδύνοις ἅμα τῇ κατὰ σφᾶς ἀν-
δρεία παρίσχον, τῇ μὲν πατρίδι καὶ δι' αὐτῶν τὸ κράτος
10 αὔξοντες, φανερόν δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις καθιστάντες ὅτι
μήτε πλῆθος πολεμίων μήτε χωρίων ὀχυρότητες, ἣ με-
γέθη πόλεων, ἣ τῶν ἀντιτεταγμένων ἀλόγιστοι τὸλμαι
καὶ θηριώδεις ἀγριότητες δύναιεν· ἂν ποτε τὴν Ῥωμαίων
ἀρετὴν διαφυγεῖν, κὰν εἰς πολλά τινας τὴν τύχην εὐ-
15 ρωνται συναγωνιζομένην. Καλὸν μὲν οὖν ἔφη καὶ τῷ
πολέμῳ τέλος αὐτοὺς ἐπιθεῖναι, πολλῷ χρόνῳ γενομένου.
Μηδὲ γὰρ εὐχασθῆναι τι τούτων ἀμεινον, ὅς· εἰς αὐτὸν
καθίσταντο. Τούτου δὲ κάλλιον αὐτοῖς καὶ λαμπρότε-
ρον ὑπάρχειν, ὅτι τοὺς ἡγησομένους καὶ τῆς Ῥωμαίων
20 ἀρχῆς ἐπιτροπεύουστας, αὐτῶν χειροτονησάντων εἰς
τὴν πατρίδα προπεμφάντων, ἄσμενοι πάντες προσέιν-
ται, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῶν ἐγνωσμένοις ἐμμένουσι, χάριν
ἔχοντες τοῖς ἐλομένοις. Θαυμάζειν μὲν οὖν ἔφη πάν-
τας καὶ ἀγαπᾶν, εἰδὼς ὅτι τοῦ δυνατοῦ τὴν προθυμίαν
26 οὐδεὶς ἔσχε βραδυτέραν. Τοῖς μέντοι διαπρεπέστερον
ἀγωνισαμένοις ὑπὸ βρώμης πλείονος, καὶ τὸν μὲν αὐτῶν
βίον ἀριστείαις κεκοσμηκόσι, τὴν δ' αὐτοῦ στρατιὰν
ἐπιφανεστέραν διὰ τῶν κατορθωμάτων πεποικίσαν,
ἔφη τὰ γέρα καὶ τὰς τιμὰς εὐθύς ἀποδώσειν, καὶ μηδένα
30 τῶν πλείον πονεῖν ἑτέρου θελησάντων τῆς δικαίας ἀμοι-
βῆς ἀμαρτῆσεσθαι. Πλείστην γὰρ αὐτῷ τούτου γε-
νήσεσθαι τὴν ἐπιμύθειαν, ἐπεὶ καὶ μᾶλλον ἐθέλειν τὰς
ἀρετὰς τιμᾶν τῶν συστρατευομένων ἢ κολάζειν τοὺς
ἀμαρτάνοντας.

35 (Ι΄.) γ'. Εὐθέως οὖν ἐκέλευσεν ἀναγινώσκειν τοῖς ἐπὶ
τούτῳ τεταγμένοις ὅσοι τι λαμπρόν ἦσαν ἐν πολέμῳ
κατωρθώκοτες. Καὶ κατ' ὄνομα καλῶν ἐπῆνεν τε πα-
ριόντας, ὡς ἂν ὑπερευφραίνόμενος τις ἐπ' οἰκείους κα-
τορθώμασι, καὶ στεφάνους ἐπιτίθει χρυσοῦς, περιαυχενία
40 τε χρυσοῦ, καὶ δόρατα μακρὰ χρυσοῦ, καὶ σημαίας ἐδίδου
πεποιημένας ἐξ ἀργύρου, καὶ τὴν ἐκάστου τάξιν ἥλλατ-
τεν εἰς τὸ κρεῖττον. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λαφύρων
ἀργυρον καὶ χρυσὸν ἐσθῆτάς τε καὶ τῆς ἄλλης αὐτοῖς
λείας ἀσφιλῶς ἀπένειμε. Πάντων δὲ τετιμημένων
45 ὅπως ἂν αὐτὸς ἕκαστον ἠξίωσεν, τῇ συμπάσῃ στρατιᾷ
ποιησάμενος εὐχὰς, ἐπὶ πολλῇ κατέβαιναν εὐφημία,
τρέπεται τε πρὸς θυσίας ἐπινοήσας, καὶ πολλοῦ βωῶν
πλήθους τοῖς βωμοῖς παρεστηκότος, καταθύσας ἅπαν-
τας, τῇ στρατιᾷ διαδίδωσιν εἰς εὐωχίαν. Αὐτὸς δὲ τοῖς
50 ἐν τέλει τρεῖς ἡμέρας συνεορτάσας, τὴν μὲν ἄλλην στρα-
τιὰν διαφίρσιν, ἣ καλῶς εἶπεν ἐκάστους ἀπέναι, (Δ΄.) τῷ
δεκάτῳ δὲ τάγματι τὴν τῶν Ἱεροσολύμων ἐπέτρεψε φυ-
λακὴν, οὐκέτ' αὐτοὺς ὑπὸ τὸν Εὐφράτην ἀποστείλας,
ἐνθα πρότερον ἦσαν. Μεμνημένος δὲ τοῦ δωδεκάτου

gestas, et debita viris fortibus præmia persolvere. Facto igitur ipsi in medio priorum castrorum magno tribunali, quum in eo constitisset cum ducum eminentissimis, ut ab omni exercitu posset audiri, dicebat magnam quidem illis se gratiam habere quod benevolentiam erga ipsum præstare perseverarint. Laudabat autem eos quod ipsi per omne belli tempus obtemperarint, idque in multis magnisque periculis cum egregia fortitudine, patriæ quidem etiam per se amplificantes imperium, omnibus vero hominibus abunde testatum facientes, neque hostium multitudinem, neque regionum munimenta, neque civitatum magnitudinem, neque adversantium audaciam temerariam et barbaram immanitatem posse unquam Romanorum vires effugere, quamvis in multis nonnulli fortunam opulentem habuerint. Et pulchrum quidem esse aiebat, illos etiam bello finem imponere, quod tam diu duraverit. Nec enim optasse eos his quicquam melius, quum id ingrederentur. Hoc autem pulchrius atque præclarius illis accidisse, quod duces et administratores imperii Romani, ab illis creatos et in patriam præmissos, libenter omnes suscipiant; quodque ab illis decretum fuerit æquissimo animo ferant, gratiam illis habentes qui sibi imperaturos elegerint. Et mirari quidem se aiebat eos omnes atque diligere, ut qui norit nemini, quum primum res fieri poterit, ad aggrediendum defuisse alacritatem. Ceterum illos, qui pro majore vi clarius dimicassent, vitamque suam factis egregiis condecorassent, et rebus præclare gestis militiam suam nobiliorem fecissent, pronuntiabat se et præmia et honores confestim redditurum; nec ullum eorum, qui plus alio laborare voluisset, justam remunerationem non consequuturum. Maximæ enim hanc rem sibi curæ fore, ut qui magis vellet virtutes commilitonum honore prosequi, quam delinquentes penis afficere.

(III.) 3. Confestim ergo jussit eos quibus datum erat id negotii, indicare quinam in bello præclari aliquid gesserint. Ac nominatim eos appellans, et præsentibus collaudabat, ut qui ex propriis bene feliciterque gestis valde lætaretur, et coronas eis aureas imponebat, atque torquibus aureis, et hastis longis aureis, signisque ex argento factis eos dona-
bat, et uniuscujusque ordinem mutabat in melius. Quin ex manubiis et aurum et argentum, etiam vestes, et ex reliqua præda largiter eis distribuit. Omnibus autem ita honoratis, prout ipse unumquemque meritum esse judica-
vit, universo exercitui fausta omnia precatum cum multis et lætis acclamationibus descendebat, seque ad sacra pro victoria facienda convertit: quumque magna boum multitudo ad aras adstillet, omnibus mactatis, exercitui eos dividit ad epulas. Ipse vero per triduum cum illis in convivio ver-
satus, reliquum exercitum, quo quemque ire conveniret, dimittit: (IV.) decimæ autem legioni Hierosolymorum custo-
diam concessit, neque ad Euphratem, ubi pridem fuerat, eam remisit. Duodecimam vero legionem, memor quod

τάγματος, ὅτι Κεστίου στρατηγοῦντος ἐνέδωκαν τοῖς Ἰουδαίοις, τῆς μὲν Συρίας αὐτὸ παντάπασιν ἐξήλασεν (ἦν γὰρ τὸ παλαιὸν ἐν Ῥαφαναΐαις), εἰς δὲ τὴν Μελιτηνὴν καλουμένην ἀπέστειλε (παρὰ τὸν Εὐφράτην ἐν 6 μεθορίοις τῆς Ἀρμενίας ἔστι καὶ Καππαδοκίας). Δύο δ' ἤξιωσεν αὐτῶν μέχρι τῆς εἰς Αἴγυπτον ἀφίξεως, τὸ πέμπτον καὶ τὸ πεντεκαιδέκατον, παραμένειν. Καὶ καταβάς ἅμα τῷ στρατῷ πρὸς τὴν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ Καισαρείαν εἰς, ταύτην τό τε πλῆθος τῶν λαφύρων ἀπέ- 10 θετο, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους προσέταξεν ἐν αὐτῇ φυλάττεσθαι· τὸν γὰρ εἰς τὴν Ἰταλίαν πλοῦν δ' χειμῶν ἐκώλυε.

ΚΕΦ. Β'.

Καθ' ὃν δὲ καιρὸν Τίτος Καῖσαρ τοῖς Ἱεροσολύμοις πολιορκῶν προσήδρευεν, ἐν τούτῳ νεὸς φορτίδος Οὐε- 15 σπασιανὸς ἐπιβὰς ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς Ῥόδον διέβηεν. Ἐντεῦθεν δὲ πλέων ἐπὶ τριηρῶν καὶ πάσας τὰς ἐν τῷ παράπλῳ πόλεις ἐπελθὼν, εὐκταίως αὐτὸν δεχομένης, ἀπὸ τῆς Ἰωνίας εἰς τὴν Ἑλλάδα περαιού- 20 ται, κἀκεῖθεν ἀπὸ Κερκύρας ἐπ' ἄκραν Ἰαπυγίαν, θθεν ἤδη κατὰ γῆν ἐποιεῖτο τὴν πορείαν. (Γ'.) Τίτος δ' ἀπὸ τῆς ἐπὶ θαλάττῃ Καισαρείας ἀναεῖξας εἰς τὴν Φιλίππου καλουμένην Καισαρείαν ἦκει, συχνὸν τ' ἐν αὐτῇ χρόνον ἐπέμενε, παντοίας θεωρίας ἐπιτελῶν· καὶ πολλοὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐνταῦθα διεφθάρησαν, οἱ μὲν θη- 25 ρίοις παραβληθέντες, οἱ δὲ κατὰ πληθὺν ἀλλήλοις ἀναγκάζομενοι χρήσασθαι πολέμοις. Ἐνταῦθα καὶ τὴν Σίμωνος τοῦ Γιώρα σύλληψιν ἐπύθετο, τοῦτον γενομένην τὸν τρόπον. (Ζ'.) Σίμων οὗτος, Ἱεροσολύμων πολιορκουμένων, ἐπὶ τῆς ἀνω πόλεως ὢν, ἐπαι τῶν τεϊ- 30 χῶν ἐντός ἡ Ῥωμαίων στρατιὰ γενομένη πᾶσαν ἐπόρθει τὴν πόλιν, τότε τῶν φίλων τοὺς πιστοτάτους παραλαβὼν, καὶ σὺν αὐτοῖς λιθοτόμους τε καὶ τὸν πρὸς τὴν ἐργασίαν ἐπιτῆδειον τούτοις σίδηρον, τροφήν τε διαρκεῖν εἰς πολλὰς ἡμέρας δυναμένην, σὺν ἐκείνοις 35 ἅπασι καθίσιν αὐτὸν εἰς τινα τῶν ἀφανῶν ὑπονόμων· καὶ μέχρι μὲν ἦν τὸ παλαιὸν ὄρυγμα, προῦχώρουν δι' αὐτοῦ, τῆς στερεᾶς δὲ γῆς ὑπαντώσης, ταύτην ὑπενόμευον, ἐλπίδι τοῦ πορρωτέρω δυνήσεσθαι προελθόντες, ἐν ἀσφαλεῖ ποιησάμενοι τὴν ἀνάδυσιν, ἀποσώζεσθαι. 40 Ψευδῇ δὲ τὴν ἐλπίδα διήλεγχεν ἡ πείρα τῶν ἔργων. Ὀλίγον τε γὰρ μόλις προῦβαινον οἱ μεταλλεύοντες, ἡ τε τροφή, καίτοι ταμειουμένοις, ἐμελλεν ἐπιλείψειν. Τότε δὴ τοίνυν, ὡς δι' ἐκπλήξεως ἀπατῆσαι τοὺς Ῥω- 45 μαίους δυνησάμενος, λευκοὺς ἐνδιδύσκειται χιτωνίσκους, καὶ πορφυρᾶν ἐμπερονησάμενος χλανίδα, κατ' αὐτὸν ἐκείνον τὸν τόπον ἐν ᾧ τὸ ἱερὸν ἦν πρόσθεν ἐκ γῆς ἀνεφάνη. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον τοῖς ἰδοῦσι θάμβος προσέ- 50 πεσε, καὶ κατὰ χώραν ἔμενον, ἔπειτα δ' ἐγγυτέρω προσελθόντες ὅστις ἔστιν ἤροντο. Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐδόηλου Σίμων αὐτοῖς, καλεῖν δὲ τὸν ἡγεμόνα προσέτα- 55 τεν. Καὶ ταχέως πρὸς αὐτὸν ὁραμόντων ἦκε Τερέντιος Ῥούφος· οὗτος γὰρ ἀρχὸν τῆς στρατιᾶς καταλέ-

Cestio duce Judæis cesserat, totam quidem Syria pepulit (erat enim olim apud Raphanæas), ad Melitenen autem quæ vocatur misit, ad Euphraten in confinio Armæniæ et Cappadociæ sitam. Duas vero secum permanere vole- 60 bat, donec ad Ægyptum perveniret, quintam et decimam quintam. Quumque ad Cæsaream maritimam cum exercitu descendisset, in ea et manubiarum vim reposuit, captivos- que ibi adservari præcipit: nam ad Italiam navigare hie- 65 mis tempus prohibebat.

CAP. II. (V.)

Quo autem tempore Hierosolyma obsidere perseverabat Titus Cæsar, eo Vespasianus, navi oneraria conscensa, Alexandria Rhodum trajiciebat. Hinc autem vectus trire- 70 mibus, quum omnes quas subternavigavit urbes invisisset, ipsum cum votis excipientes, in Græciam ex Ionia transit, atque inde Corcyra solvens appulit promontiorum Iapygium, unde jam terra iter agebat. (VI.) Titus autem, ex Cæsarea maritima profectus, in Cæsaream venit quæ Philippi vocatur; et diutius in ea commorabatur, omne genus 75 spectacula exhibens: multique illic captivi consumpti sunt, alii quidem bestiis objecti, alii vero catervatim inter se depugnare coacti. Hic loci Simonem etiam Gioræ filium hoc modo comprehensum esse accepit. (VII.) Simon iste, quum Hierosolyma obsiderentur, in superiore urbe degens, posi- 80 quam Romanorum exercitus mœnia intrarat et urbem omnem devastaverat, tunc assumptis amicorum fidissimis, unaque lapicidis et ferro eorum operi idoneo, et alimentis quæ multis diebus sufficere possent, cum istis omnibus in quandam cavernam obscuram se demisit; et quoad vetus fossa pateret, per eam quidem progrediebantur: quum autem terra firma occurrisset, illam excavabant, sperantes posse 85 ulterius progressos tuto loco emergere, atque ita servari. Sed vanam hanc spem arguebat operis experimentum. Vix enim paululum fossores processerant, jamque alimenta, quamvis parce his uterentur, eos defectura esse videbantur. Tunc igitur, quasi Romanis stuporem incutiendo posset eos fallere, candida indutus tunica et chlamyde purpurea infibula- 90 tus, eo in loco e terra emersit ubi templum dudum fuerat. Ac primum obstupere, qui eum viderunt, in locisque suis manebant: deinde propius accesserunt, interrogantes quis esset. Et id quidem Simon illis non indicabat, ducem au- 95 tem vocari iubebat. Quumque ad eum e vestigio cucurrissent, veniebat Terentius Rufus; namque is exercitui præfectus relictus erat. Ac postquam ab eo omnia quæ vera essent

λειπτο. Πυθόμενος δὲ παρ' αὐτοῦ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, τὸν μὲν ἐφύλαττε δεδεμένον, Καίσαρι δὲ ὅπως εἴη συνελκνόμενος ἐδῆλου. Σίμωνα μὲν οὖν εἰς δίκην τῆς κατὰ τῶν πολιτῶν ὁμότητος, ὣν πικρῶς αὐτὸς ἐτυράννησεν, ὑπὸ τοῖς μάλιστα μισοῦσι πολεμίοις ἐποίησεν ὁ Θεὸς, οὐ βίᾳ γενόμενον αὐτοῖς ὑποχείριον, ἀλλ' αὐτὸν ἐκουσίως εἰς τὴν τιμωρίαν παραβάλλοντα, δι' ὃ πολλοὺς αὐτὸς ὡμῶς ἀπέκτεινε, ψευδεῖς αἰτίας ἐπιφέρων τῆς πρὸς Ῥωμαίους μεταβολῆς. Οὐ γὰρ διαφεύγει πονηρία Θεοῦ χόλον, οὐδὲ ἀσθενὴς ἡ δίκη, χρόνῳ δὲ μέττεισι τοὺς εἰς αὐτὴν παρανομήσαντας, καὶ χεῖρῳ τὴν τιμωρίαν ἐπιφέρει τοῖς πονηροῖς, οἳ καὶ προσεδόκησαν αὐτῆς ἀπηλλάχθαι, μὴ παραυτίκα κολασθέντες. Ἐγὼ τοῦτο καὶ Σίμων εἰς τὰς Ῥωμαίων ὁργὰς ἐμπεσών. Ἡ δὲ ἐκεῖνον γῆθεν ἀνοδος πολὺ καὶ τῶν ἄλλων στασιαστῶν πλῆθος ὑπ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐν τοῖς ὑπὸ νόμοις φωραθῆναι παρεσκεύασε. Καίσαρι δὲ εἰς τὴν παράλιον ἐπανελθόντι Καيسάρειαν Σίμων προσήχθη δεδεμένος, κάκεινον μὲν εἰς δὴ ἐπιτελεῖν ἐν Ῥώμῃ παρεσκευάζτο θρίαμβον, προσέταξε φυλάττειν.

ΚΕΦ. Γ'.

Διατρίβων δ' αὐτόθι τὴν τᾶδελεφῶ γενέθλιον ἡμέραν ἐπιφανῶς ἐύρταζε, πολὺ καὶ τῆς τῶν Ἰουδαίων κολάσεως εἰς τὴν ἐκεῖνον τιμὴν ἀνατιθείς. Ὁ γὰρ ἀριθμὸς τῶν ἐν ταῖς πρὸς τὰ θηρία μάχαις καὶ τῶν καταπιπραμένων ἐν ταῖς ἀλληλοκτονίαις ἀναιρουμένων πεντακοσίου ἐπὶ τοῖς διασχίλοις ὑπερέβαλε. Πάντα μὲντοι Ῥωμαίοις ἐδόκει ταῦτα μυρίαις αὐτῶν ἀπολλυμένων τρόποις ἐλάττων κολασεῖς εἶναι. Μετὰ τοῦτο Καίσαρ εἰς Βηρυτὸν ἦκεν (ἡ δὲ ἔστιν ἐν τῇ Φοινίκῃ πόλις, Ῥωμαίων ἀποικος), κἀνταῦθα χρονιωτέραν ἐποίησατο τὴν ἐπιδημίαν, πλείονι χρώμενος τῇ λαμπρότητι περὶ τὴν τοῦ πατρὸς ἡμέραν γενέθλιον ἐν ταῖς τῶν θεωριῶν πολυτελείαις καὶ κατὰ τὴν ἄλλην ἐπίνοιαν τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων. Τὸ δὲ τῶν αἰχμαλώτων πλῆθος τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς πρόσθεν ἀπώλυτο.

(Θ'). β'. Γενέσθαι δὲ συνέβη περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον καὶ τοῖς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῶν Ἰουδαίων ὑπολειπομένοις ἐγκλήματα καὶ κίνδυνον ὀλέθρου, τῆς πόλεως ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀντιοχέων ἐκταραχθείσης, διὰ τε τὰς ἐν τῷ παρόντι διαβολὰς αὐτοῖς ἐπενεχθείσας καὶ διὰ τὰ προὔπηργμένα χρόνῳ πρόσθεν οὐ πολλῶ. Περὶ ὧν ἀναγκαῖόν ἐστι διὰ συντόμων προειπεῖν, ἵνα καὶ τῶν μετὰ ταῦτα πραχθέντων εὐπαρακολούθητον ποιήσωμαι τὴν διήγησιν.

γ'. Τὸ γὰρ Ἰουδαίων γένος πολὺ μὲν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην παρέσπαρται τοῖς ἐπιχωρίοις, πλείστον δὲ τῇ Συρίᾳ κατὰ τὴν γειννίασιν ἀναμειγμένον, ἐξαιρέτως δ' ἐπὶ τῆς Ἀντιοχείας ἦν πολὺ, διὰ τὸ τῆς πόλεως μέγεθος, μάλιστα δ' αὐτοῖς ἀδεᾶ τὴν ἐκεῖ κατοικῆσιν οἱ μετ' Ἀντίοχον βασιλεῖς παρέσχον. Ἀντίοχος μὲν γὰρ ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς Ἱεροσόλυμα πορθήσας τὸν νεῶν ἐσύλησεν, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν τὴν βασιλείαν παραλαβόντες τῶν ἀναθημάτων ὅσα χαλκᾷ πεποίητο πάντα

acceperat, ipsum quidem viuctum adservabat; Cæsari vero quemadmodum esset comprehensus significabat. Et Simonem quidem in ultionem crudelitatis erga cives, quibus sese amarum tyrannum præbuerat, infensissimis hostibus Deus in manum tradidit, non vi subactum, sed ipso se conjiciente sponte sua in pœnam, propterea quod multos ipse crudeliter interfecerat, falsas criminationes intendens defectionis ad Romanos. Neque enim potest iram Dei effugere nequitia, neque infirma fieri potest justitia: sed tandem ulciscitur sui temeratores, et gravius supplicium sumit de malis, quod se ab eo liberatos crediderint, quando non illico pœnas dederunt. Id etiam Simon didicit, postquam in iras Romanorum incidit. Illius autem ex terra emersio in causa fuit, ut ceterorum etiam seditiosorum magna turba iisdem diebus in cuniculis inveniretur. Ad Cæsarem autem Cæsaream maritimam reversum Simon vincitus adductus est: et illum quidem triumpho, quem Romæ agere parabat, servari jussit.

CAP. III. (VIII.)

Ibi autem moratus fratris sui natalem diem splendide celebrabat, magnam partem Judæorum morte mulctandorum ejus honori attribuens. Numerus enim eorum qui cum bestiis depugnarunt, quique ignibus cremati sunt, et inter se digladiantes periere, supra duo millia erat et quingentos. Ista tamen omnia Romanis videbantur, licet illi mille modis consumerentur, pœna levior. Postea Cæsar Berytum veniebat (hæc autem in Phœnice est urbs, Romanorum colonia), atque illic diutius demoratus est, majori adhibito splendore dum patris diem natalem celebrat, tam spectaculorum magnificentia, quam sumptibus aliis alium in modum excogitatis. Captivorum autem multitudo similiter ac antea cecidit.

(IX.) 2. Accidit autem per idem tempus, ut Judæi qui apud Antiochiam reliqui erant, accusationes subirent et interitus periculum, concitata in eos Antiochensium civitate tam propter criminationes eis in præsentia intentas, quam propter ea quæ fuerant non multo ante commissa. De quibus necesse habeo paucis præfari, ut eorum quæ postea gesta sunt narrationem faciam intellectu faciliorem.

3. Nam multum quidem Judaicæ gentis per totum terrarum orbem indigenis erat interspersum; maxima autem pars Syriæ propter vicinitatem erat immista, et præcipue apud Antiochiam multi ex illis versabantur, ob urbis amplitudinem, maximeque propter liberam ibi habitandi facultatem ab Antiochi successoribus impetratam. Nam Antiochus quidem dictus Epiphanes, vastatis Hierosolymis, templum spoliavit: qui vero post eum regnum assequuti sunt, quicquid geneum in donariis reperiretur, Judæis

τοῖς ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰουδαίοις ἀπέδωσαν, εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν ἀναθέντες, καὶ συνεχώρησαν αὐτοῖς ἐξ Ἰσού τῆς πόλεως τοῖς Ἑλλήσι μετέχειν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν μετὰ ταῦτα βασιλείων αὐτοῖς προσφε-
 5 ρομένων εἰς τε τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν καὶ τῇ κατασκευῇ καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῶν ἀναθημάτων τὸ ἱερὸν ἐξελάμπρυναν, αἱ τε προσαγόμενοι ταῖς θρησκείαις πολὺ πλῆθος Ἑλλήνων, κάκεινους τρόπῳ τινὶ μοῖραν αὐτῶν πεποιήντο. Καθ' ὃν δὲ καιρὸν ὁ πόλεμος ἀνεκεί-
 10 ρυκτο, νεωστὶ δ' εἰς τὴν Συρίαν Οὐεσπασιανὸς κατεπεπλευκει, τὸ δὲ κατὰ τῶν Ἰουδαίων παρὰ πᾶσιν ἤκηαζε μῖσος, τότε δὴ τις Ἀντίοχος εἰς ἐξ αὐτῶν τὰ μάλιστα διὰ τὸν πατέρα τιμώμενος (ἦν γὰρ ἀρχὼν τῶν ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰουδαίων), τοῦ δήμου τῶν Ἀντιοχείων
 15 ἐκκλησιάζοντος, εἰς τὸ θέατρον παρελθὼν, τὸν τε πατέρα τὸν ἑαυτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους ἐνεδείκνυτο κατηγορῶν, ὅτι νυκτὶ μὲν καταπῆρσαι τὴν πόλιν ἄψαν διεγνώκεισαν, καὶ παρεδίδου ξένους Ἰουδαίους τινὰς ὡς κεκοινωνηκότας τῶν βεβουλευμένων. Ταῦτα δ'
 20 ἀκούων ὁ δῆμος τὴν ὀργὴν οὐ κατεῖχεν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοὺς παρεδόδοντας πῦρ εὐθὺς ἐκέλευον κομίζειν, καὶ παραχρῆμα πάντες ἐπὶ τοῦ θεάτρου κατεφλέγησαν. Ἐπὶ δὲ τὸ πλῆθος ὠρμηγὸν τῶν Ἰουδαίων, ἐν τῷ τά-
 25 χιον ἐκείνους τιμωρίᾳ περιβαλεῖν τὴν αὐτῶν πατρίδα σώζειν νομίζοντες. Ἀντίοχος δὲ προσεπέτεινε τὴν ὀργὴν, περὶ μὲν τῆς αὐτοῦ μεταβολῆς, καὶ τοῦ μαισιχέναι τὰ τῶν Ἰουδαίων ἔθνη, τεκμήριον ἐμπαρέχειν οἰόμενος τὸ ἐπιθύειν, ὥσπερ νόμος ἐστὶ τοῖς Ἑλλήσιν· ἐκέλευε δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ταυτὸ ποιεῖν ἀναγκάζειν.
 30 φανεροὺς γὰρ γενήσεσθαι τῷ μὴ θέλειν τοὺς ἐπιθεβουλεύκοτας. Χρωμένων δὲ τῇ πείρᾳ τῶν Ἀντιοχείων ὀλίγοι μὲν ἐπέμειναν, οἱ δὲ μὴ βουλθόντες ἀνηρέθησαν. Ἀντίοχος δὲ, στρατιώτας παρὰ τοῦ Ῥωμαίων ἡγεμόνος λαβὼν, χαλεπὸς ἐφειστέχει τοῖς αὐτοῦ πολί-
 35 ταῖς, ἀργεῖν τὴν ἐβδόμην οὐκ ἐπιτρέπων, ἀλλὰ βιαζόμενος πάντα πράττειν ὅσα δὴ καὶ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις· οὕτω τε τὴν ἀνάγκην ἰσχυρὰν ἐποίησεν ὡς μὴ μόνον ἐπ' Ἀντιοχείας καταλυθῆναι τὴν ἐβδομάδα ἀργεῖν ἡμέραν, ἀλλ' ἐκεῖθεν ἀρξαμένου τοῦ πράγματος,
 40 κὰν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ὁμοίως βραχὺν τινα χρόνον.
 δ'. Τοιοῦτων δὲ τοῖς ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰουδαίοις τῶν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κακῶν γεγενημένων, δευτέρα πάλιν συμφορὰ προσέπεσε, περὶ ἧς ἀφηγεῖσθαι ἐπιχειρήσαντες καὶ ταῦτα διεξήλθομεν. Ἐπεὶ γὰρ συνέβη
 45 καταπρησθῆναι τὴν τετράγωνον ἀγορὰν, ἀρχεῖά τε καὶ γραμματοφυλάκιον καὶ τὰς βασιλικὰς, μόλις τε τὸ πῦρ ἐκωλύθη μετὰ πολλῆς βίας ἐπὶ πᾶσαν τὴν πόλιν περιφερόμενον, ταύτην Ἀντίοχος τὴν πρᾶξιν Ἰουδαίων κατηγόρει, καὶ τοὺς Ἀντιοχείς, εἰ καὶ μὴ πρότερον εἶχον
 50 πρὸς αὐτοὺς ἀπεχθούς, τάχιστα τῇ διαβολῇ παρὰ τὴν ἐκ τοῦ συμβεβηκότος παραχρῆν ὑπαχθέντας πολὺ μᾶλλον ἐκ τῶν προὔπηγμένων τοῖς ἐπ' αὐτοῦ λεγομένοις πιστεύειν παρεσκεύασεν, ὡς μόνον οὐκ ἐπ' αὐτοὺς τὸ πῦρ ἐνιέμενον ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἑορακότας, καὶ καθά-

Antiochiam degentibus reddidere, in eorum synagoga reponendum : et eis concesserunt ut ex aequo cum Graecis participes urbis essent. A regibus etiam qui eos deinceps exceperunt eodem modo tractati, et in magnam multitudinem excreverunt, et apparatu donariorumque magnificentia illustratum dederunt templum et multis subinde Graecis ad suam religionem perductis, etiam illos quodammodo sui partem fecere. Ceterum quo tempore bellum fuerat indictum, et recens in Syriam appulerat Vespasianus, atque omnes Judaeorum flagrabant odio, tunc unus eorum Antiochus quidam, cui praecipue patris causa plurimum deferebatur (erat enim Judaeorum princeps apud Antiochiam), quum Antiocheniensium populus in concionem congregatus esset, in theatrum progressus et patrem suum et alios deferebat, insimulans eos quod una nocte totam urbem incendere statuissent : et peregrinos quosdam Judaeos, ut ejus consilii conscios, tradidit. Quum autem ista audiret populus, iram cohibere non poterant : sed in eos quidem qui traditi fuerant ignem statim afferri jussuerunt, confestimque omnes in theatro exusti erant. In multitudinem vero Judaeorum irruere properabant, eos si celeriter ulți essent, patriam suam servatam iri existimantes. Verum Antiochus iracundiam magis adhuc accendebat, suae quidem voluntatis mutatae argumentum, quodque Judaeorum mores odisset, exhibere se credens, at more Graeco immolaret; imperabatque ut ceteros etiam idem facere cogereat : quippe insidiatores recusando fore manifestos. Ejus rei quum Antiocheni periculum fecissent, pauci quidem consenserunt; qui vero renuerunt interfecti sunt. Antiochus autem, acceptis a Romanorum praeside militibus, atrociter instabat suis civibus, otium diei septimi eos agere non permittens, sed omnia cogens facere quae reliquis diebus facere solebant : tamque validam illis afferebat necessitatem, ut non Antiochiae duntaxat septimi diei feriae abrogarentur, sed ab ea facto rei initio, in aliis similiter urbibus ad breve tempus.

4. Judaeis autem apud Antiochiam eo tempore mala hujuscemodi perperis altera denuo calamitas accessit : de qua quum narrationem facere instituissemus, haec quoque persequenti sumus. Quoniam enim accidit ut quadratum urbis forum, praetoriaque et tablina cremarentur, itemque basilicae, vixque inhiheretur ignis quin urbem universam magna cum vi peragraret; hujus facti Antiochus Judaeos accusabat; et Antiochenos, si his infesti jam ante non fuissent, recenti tamen ex incendii tumultu facile calumnia perpulisset, multo magis ex anteaclis fidem dictis suis habere induxisset, quasi tantum non conspexissent ignem illis injectum a Judaeis, et tanquam furore correpti magno cum im-

περ ἔμμανεῖς γεγεννημένοι μετὰ πολλοῦ τινος ὁστροῦ πάντες ἐπὶ τοὺς διαβεβλημένους ὤρμητο. Μόλις δ' αὐτῶν ἐδυνήθη τὰς δρμᾶς ἐπισχεῖν Κνέος Κολλήγας τις, πρεσβευτῆς, ἀξίων ἐπιτρέψαι Καίσαρι δηλωθῆναι περὶ τῶν γεγόντων. Τὸν γὰρ ἡγεμονεύοντα τῆς Συρίας Καισέννιον Παῖτον ἤδη μὲν Οὐεσπασιανὸς ἐξαπεστάλκει, συνέβαινε δὲ παρῆναι μηδέπω. Ποιούμενος δ' ἐπιμελήτην ζήτησιν ὁ Κολλήγας ἐξηῦρε τὴν ἀλήθειαν, καὶ τῶν μὲν τὴν αἰτίαν ὑπ' Ἀντιόχου λαβόντων Ἰουδαίων οὐδεὶς οὐδ' ἐκοινώνησεν, ἅπαν δὲ τοῦργον ἔπραξαν ἄνθρωποι τινες ἀλιτῆριοι, διὰ χρεῶν ἀνάγκας, νομίζοντες, εἰ τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ δημόσια καταπρήσειαν γράμματα, τῆς ἀπαιτήσεως ἀπαλλαγὴν ἔξειν. Ἰουδαῖοι μὲν οὖν ἐπὶ μετεώροις ταῖς αἰτίαις τὸ μέλλον ἔτι καταδοκῶντες ἐν φόβοις χαλεποῖς ἐπεσάλευον.

ΚΕΦ. Δ'.

Τίτος δὲ Καίσαρ τῆς περὶ τοῦ πατρὸς ἀγγελίας αὐτῶν κομισθείσης, ὅτι πάσαις μὲν ποθεινὰς ταῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλεσιν ἐπῆλθε, μάλιστα δ' ἡ Ῥώμη μετὰ πολλῆς αὐτὸν ἐδέξατο προθυμίας καὶ λαμπρότητος, εἰς πολλὴν χαρὰν καὶ θυμῆδιαν ἐτράπετο, τῶν περὶ αὐτοῦ φροντῖδων ὡς ἥδιστον ἦν ἀπηλλαγμένος. Οὐεσπασιανὸν γὰρ ἔτι μὲν καὶ μακρὰν ἀπόντα πάντες οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἄνθρωποι ταῖς γνώμαις περιεῖπον ὡς ἥκοντα, τὴν προσδοκίαν ἐκ τοῦ πάνυ θέλιν ἀφίξιν αὐτοῦ νομίζοντες, καὶ πάσης ἀνάγκης ἐλευθέραν τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχοντες εὐνοίαν. Τῇ τε γὰρ βουλῇ κατὰ μνήμην τῶν γεγεννημένων ἐν ταῖς τῶν ἡγεμόνων μεταβολαῖς συμφορῶν εὐκταῖον ἦν ἀπολαβεῖν ἡγεμόνα γῆρως σεμνότητι καὶ πράξεων ἀκμῇ πολεμικῶν κεκοσμημένον, ὃ τὴν ὑπεροχὴν πρὸς μόνην ἡγίσταντο τὴν ἀρχομένην σωτηρίαν ἐσομένην, καὶ μὴ ὁ δῆμος ὑπὸ τῶν ἐμφυλίων κακῶν τετραχυμένος ἔτι μάλλον ἐλθεῖν αὐτὸν ἐσπευδε, τότε δὲ βεβαίως μὲν ἀπαλλαγῆσθαι τῶν συμφορῶν ὑπολαμβάνων, ἀπολήψεσθαι δὲ τὴν ἀδειαν μετὰ τῆς εὐετηρίας πεπιστευκῶς. Ἐξαιρέτως δὲ τὸ στρατιωτικὸν εἰς αὐτὸν ἀφώρρα· μάλιστα γὰρ οὗτοι τῶν κατωρθωμένων αὐτῷ πολέμων ἐγίνωσκον τὸ μέγεθος. Τῆς ἀπειρίας δὲ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων καὶ τῆς ἀνανδρίας πεπειραμένοι πολλῆς μὲν αἰσχύνης αὐτοὺς ἐπέθυμουν ἀπηλλάχθαι, τὸν μόνον δὲ καὶ σῴζειν αὐτοὺς καὶ κοσμεῖν δυνάμενον ἀπολαβεῖν ἠύχοντο. Τοιαύτης δ' εὐνοίας ἐξ ἀπάντων ὑπαρχούσης τοῖς μὲν κατὰ τὰς ἀξιώσεις προὔχουσι τῶν ἀνδρῶν οὐκέτ' ἀνεκτὸν ἦν ἀναμένειν, ἀλλὰ πορρωτάτω τῆς Ῥώμης αὐτῷ προεντυχεῖν ἐσπευδον. Οὐ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων τις ἠνείχετο τῆς ἐντεύξεως τὴν ἀναβολὴν, ἀλλ' οὕτως ἐξεχέοντο πάντες ἄθροοι, καὶ πᾶσιν εὐπωρότερον καὶ ῥῆον ἐδόκει τοῦ μένειν τὸ ἀπιέναι, ὥς καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν τότε πρῶτον ἐν ἑαυτῇ λαβεῖν ὀλιγανθρωπίας αἰσθῆσιν ἠδεῖαν· ἦσαν γὰρ ἐλάττους τῶν ἀπύοντων οἱ μένοντες. Ἐπεὶ δὲ προσῶν ἡγγέλλετο καὶ τὴν ἡμερότητα τῆς ἐντεύξεως αὐτοῦ τὴν πρὸς ἐκάστους ἐδήλουν οἱ προσελθόντες, ἅπαν

petu omnes in accusatos irruerant. Vix autem motus eorum reprimere potuit Cneus quidam Collega, legatus, postulans permissi ut ad Caesarem de rebus gestis referretur. Praesidem namque Syriae Caesennium Paetum jam quidem Vespasianus ad eam miserat, accidit autem ut nondum adesset. Re vero diligenter inquisita Collega reperiebat veritatem, et eorum quidem Judaeorum quos Antiochus accusaverat neminem conscium fuisse, omnis autem facinoris auctores exstitisse homines quosdam improbos ob aeris alieni necessitatem, ratos, si curias et publica tablina incendissent, fore neminem a quo appellarentur. Et Judaei quidem, ex suspensis criminationibus futura adhuc expectantes, magno timore fluctuabant.

CAP. IV. (X.)

Titus autem Caesar, de patre sibi allato nuncio, quod universis quidem Italiae civitatibus gratus optatusque venisset, maxime vero quod Roma multa cum alacritate et splendore eum suscepisset, magna laetitia animique voluptate perfunditur, curis de eo quam suavissime liberatus. Vespasianum enim, etiam quum longe abesset, omnes per Italiam homines, tanquam venientem, animo complectebantur, expectationem ex vehementi desiderio pro adventu habentes, nullaque necessitate adacti suam erga ipsum benevolentiam praestantes. Nam et senatus, memor calamitatum quas ex principum mutatione acceperat, expebat Imperatorem suscipere senectutis gravitate bellicorumque gestorum maturitate decoratum, cujus eminentiam solummodo in salutem fore subditis noverat. Atque populus, malis intestinis attritus, magis adhuc studebat ejus adventui: tunc fore existimans ut a calamitatibus quidem pro certo liberaretur, securitatem vero cum opulentia recepturum esse persuasus. At praecipue milites ad eum respiciebant, ut qui maxime bellorum ab eo praecclare gestorum magnitudinem cognoverant. Imperitiam vero aliorum ducum atque ignaviam experti, magna quidem se turpitudine liberari expebant; eum vero, qui se et servare et cohonestare solus posset, recipere precabantur. Quum autem tanta benevolentia eum prosequerentur omnes, viris quidem dignitatis eminentioris non amplius tolerandum erat eum exspectare, sed longissime a Roma prius se obviam ei dare properabant. Ac ne reliquorum quidem quicquam moras ejus conveniendi ferebat; sed ita simul omnes effundebantur, et universis expeditius et facilius ire quam manere videbatur, ut etiam urbs ipsa tunc primum experiretur jucundam in se hominum infrequentiam: nam qui manebant, pauciores erant abeuntibus. Ubi autem eum appropinquare nunciabatur, et humanum mansuetumque ejus cum singulis congressum indicabant ii qui praecesserant, omnis jam reliqua multitudo cum conjugibus ac li-

ἤδη τὸ λοιπὸν πλῆθος ἅμα γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐπὶ ταῖς παρόδοις ἐξεδέχοντο, καὶ καθ' οὓς γένοιτο παριὼν πρὸς τὴν ἡδονὴν τῆς θέας καὶ τὸ μελίσχιον αὐτοῦ τῆς ὀψευς παντοίας ἠφρίσαν φωνὰς, τὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα καὶ μόνον ἄξιον ἡγεμόνα τῆς Ῥώμης ἀποκαλοῦντες. Ἄπαντα δ' ἡ πόλις ὡς νέως ἦν στεφανωμάτων καὶ θυμιαμάτων ἀνάπλευς. Μόλις δ' ὑπὸ πλῆθους τῶν περὶ αὐτὸν ἱσταμένων δυνηθεὶς εἰς τὸ βασιλεῖον ἐλθεῖν, αὐτὸς μὲν τοῖς ἔνδον θεοῖς θυσίας τῆς ἀφίξεως χαριστηρίους ἐπέ-
 10 τέλει, τρέπεται δὲ τὰ πλῆθη πρὸς εὐωχίαν καὶ κατὰ φυλὰς καὶ γένη καὶ γειτονίας ποιούμενοι τὰς ἐστιάσεις ἡϋχοντο τῷ Θεῷ σπένδοντες αὐτὸν τ' ἐπὶ πλεῖστον χρόνον Οὐεσπασιανὸν ἐπιμεῖναι τῇ Ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ, καὶ παισὶν αὐτοῦ τὸ ἐξ ἐκείνων ἀεὶ γινομένους
 15 φυλαχθῆναι τὸ κράτος ἀκαταγώνιστον. Ἡ μὲν οὖν Ῥωμαίων πόλις οὕτως Οὐεσπασιανὸν ἐκδεξαμένη προθύμως εὐθὺς εἰς πολλὴν εὐδαιμονίαν ἐπεδίδου.

(ΙΑ.) β'. Πρὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων, ἐν οἷς Οὐεσπασιανὸς μὲν περὶ Ἀλεξάνδρειαν ἦν, Γίτος δὲ τῇ τῶν Ἱερο-
 20 σολύμων προσήδρευε πολιορκία, πολὺ μέρος Γερμανῶν ἐκινήθη πρὸς ἀπόστασιν, οἷς καὶ Γαλατῶν οἱ πλησίον συμφρονήσαντες κοινῇ μεγάλας ἐλπίδας αὐτοῖς συνέθεσαν, ὡς καὶ τῆς Ῥωμαίων ἀπαλλαχόμενοι δεσποτείας. Ἐπῆρε δ' αὐτοὺς Γερμανοὺς ἀφασθαι τῆς ἀποστάσεως
 25 καὶ τὸν πόλεμον ἐξεργεῖν πρῶτον μὲν ἡ φύσις, οὕσα λογισμῶν ἔρημος ἀγαθῶν καὶ μετὰ μικρᾶς ἐλπίδος ἐτοίμως ῥιψοκίνδυνος, ἔπειτα δὲ καὶ μῖσος τὸ πρὸς τοὺς κρατοῦντας, ἐπεὶ μόνοις Ἰασσι Ῥωμαίοις τὸ γένος αὐτῶν δουλεύειν βεβαιομένον. Οὐ μὴν ἀλλὰ μάλιστα
 30 γε πάντων ὁ καιρὸς αὐτοῖς θάρσος ἐνεποίησεν. Ὅρωντες γὰρ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ταῖς συνεχέσι τῶν αὐτοκρατόρων ἀλλαγαῖς ἐν ἑαυτῇ ταταραγμένην, πᾶν τε μέρος τῆς ὑπ' αὐτοῖς οἰκουμένης πυθόμενοι μετέωρον εἶναι καὶ κραδαίνεσθαι, τοῦτον σφίσιν αὐτοῖς ἄριστον ὑπὸ τῆς
 35 ἐκείνων κακοπραγίας καὶ στάσεως καιρὸν ᾤκησαν παρὰδεδοσθαι. Ἐνῆγον δὲ τὸ βούλευμα καὶ ταῦταις αὐτοῖς ταῖς ἐλπίσιν ἐτύφουν Κλασσικὸς τις καὶ Οὐίτελλιος τῶν παρ' αὐτοῖς ὄντες ἡγεμόνων, οἱ δὴλον μὲν ὡς ἐκ μακροῦ ταύτης ἐφίεντο τῆς νεωτεροποιίας, ὑπὸ
 40 τοῦ καιροῦ δὲ θαρσῆσαι προαχθέντες τὴν αὐτῶν γνώμην ἐξέφηναν. Ἐμελλον δὲ προθύμως διακειμένοις τὴν πείραν τοῖς πλῆθεσι προσφέρειν. Πολλοὺ δὲ μέρους ἤδη τῶν Γερμανῶν τὴν ἀπόστασιν ἀνωμολογηχότος καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ἂν δίχα φρονησάντων, ὥσπερ ἐκ δαιμονίου
 45 προνοίας Οὐεσπασιανὸς πέμπει γράμματα Πητιλίῳ Κερεαλίῳ τῷ πρότερον ἡγεμόνι Γερμανίας γενομένῳ, τὴν ὑπατον διδούς τιμὴν, καὶ κελεύων ἀρξοντα Βρεττανίας ἀπείναι. Πορευόμενος οὖν ἐκεῖνος ὅποι προσετέτακτο καὶ τὰ περὶ τὴν ἀπόστασιν τῶν Γερμανῶν
 50 πυθόμενος ἤδη συνειλεγμένους αὐτοῖς ἐπιπεσὼν καὶ παραταξάμενος, πολὺ τε πλῆθος αὐτῶν ἀνείρεϊ κατὰ τὴν μάχην, καὶ τῆς ἀνοίας παυσμαμένους ἠνάγκασε σωφρονεῖν. Ἐμελλον δὲ, κακείνου μὴ θάττον εἰς τοὺς τόπους παραβαλόντος, δίκην οὐκ εἰς μακρὰν ὑφείξει. Ἦνίκα

beris ad viam eum excipiebant; et ad quos in transitu advenisset, isti ad jucundum illius intuitum et blandum ejus aspectum omne genus voces ediderunt, benefactorem, et servatorem, solumque qui Romæ imperet dignum appellantes. Tota vero civitas templi instar erat sertis atque odoribus plena. Quum autem vix per circumstantem multitudinem in palatium venire potuisset, ipse quidem diis penatibus adventus sui gratulatoria sacra celebrabat. Vertunt autem se ad epulas turbæ, perque tribus et cognationes et vicinias convivia agitantes, cum libationibus Deum precabantur, ut et ipsi Vespasiano, functo longissima statione mortali, imperium conservaretur; utque filiis ejus eorumque posteris nullis viribus expugnabilis maneret principatus. Et urbs quidem Romana, quum Vespasianum tanta alacritate excepisset, statim in magnam felicitatem proficiebat.

(XI.) 2. Jam vero ante hæc tempora, quibus Vespasianus apud Alexandriam erat, Titus vero Hierosolymorum obsidioni incumbabat, magna pars Germanorum ad defectionem incitata est: quibuscum etiam Gallorum proximi una conspirantes, magnam in commune spem illis afferebant, fore ut Romanorum dominatu liberarentur. Ipsos autem Germanos ad defectionem molendam bellumque inferendum extulit natura quidem primo, bonis consiliis vacua, et parva cum spe ad periclitandum projecta; deinde vero et odium adversus dominantes, quoniam solis sciunt gentem suam vi coactam servire Romanis. Verumtamen maxime omnium tempus eis fiduciam dedit. Nam quum viderent Romanorum imperium ex crebris Imperatorum mutationibus intestina seditione turbatum, omnemque his subditam orbis terrarum partem pendere ac nutare inaudirent, hoc sibi optimum tempus ex illorum rehus adversis atque discordiis oblatum esse putaverunt. Hujus autem consilii auctores erant et hujusmodi spe eos efferebant Classicus quidam et Vitellius, principes inter illos; quos olim quidem hoc rerum novarum desiderio teneri manifestum erat, ea opportunitate autem ad audendum inducti, animi sententiam palam fecerunt: jamque multitudinis alacritate gestientis periculum facturi erant. Verum quum magna pars Germanorum ad defectionem consensisset, et ceteri ab illis non dissensissent, Vespasianus, quasi divina providentia, ad Petilium Cerealem, qui prius Germaniam imperio rexerat, literas mittit, quibus eum consulem declaravit, jussitque ad Britannias administrandas proficisci. Igitur dum ille quo jussus erat abire pararet, audita rebellionem Germanorum, eos jam congregatos acie instructa adortus est, et magnum illorum numerum in pugna interfecit, et eos ad sobrietatem deposita amentia compulsi. Sed etiamsi ille ad ea loca non citius pervenisset, tamen haud multo post supplicia erant luituri. Nam ut primum defectionis

γὰρ πρῶτον ἡ περὶ τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν ἀγγελία τῇ Ῥώμῃ προσέπεσε, Δομετιανὸς Καῖσαρ πυθόμενος, οὐχ ὡς ἄν ἕτερος ἐν τούτῳ τῆς ἡλικίας (νέος γὰρ ἦν ἐτι παντάπασιν) τηλικούτον ἀρασθαι μέγθος πραγμάτων ὠκνησεν, ἔχων δὲ πατρίθεν ἔμφυτον τὴν ἀνδραγαθίαν, καὶ τελειοτέραν τὴν ἀσκήσιν τῆς ἡλικίας πεπονημένος; ἐπὶ τοὺς βαρβάρους εὐθὺς ἤλαυνεν. Οἱ δὲ πρὸς τὴν φήμην τῆς ἐφόδου καταπεσόντες ἐπ' αὐτῷ σφᾶς αὐτοὺς ἐποίησαντο μετὰ φόβου, κέρδος εὐράμενοι τὸ χωρὶς συμφορῶν ὑπὸ τὸν αὐτὸν πάλιν ζυγὸν ὑπαρχθῆναι. Πᾶσιν οὖν ἐπιθείς τοῖς περὶ τὴν Γαλατίαν τάξιν τὴν προσήκουσαν Δομετιανός, ὡς μὴδ' αὐθις ἂν ποτε ῥαδίως ἐτι τὰ κεῖ παραχθῆναι, λαμπρὸς καὶ περίθλεπτος ἐπὶ κρείττοσι μὲν τῆς ἡλικίας, πρέπουσι δὲ τῷ πατρὶ κατορθώμασιν, εἰς τὴν Ῥώμην ἀνέζευσεν.

(IB'). γ'. Τῇ δὲ προειρημένῃ Γερμανῶν ἀποστάσει κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ Σκυθικὸν τόλμημα πρὸς Ῥωμαίους συνέδραμεν. Οἱ γὰρ καλούμενοι Σκυθῶν Σαρμάται, πολὺ πλῆθος ὄντες, ἀδελφοὶ μὲν τὸν Ἰστρον ἐπεριώθησαν εἰς τὴν Μυσίαν, ἔπειτα δὲ πολλῇ βίᾳ καὶ χαλεποὶ διὰ τὸ παντάπασιν ἀνέλπιστον τῆς ἐφόδου προσπεσόντες, πολλοὺς μὲν τῶν ἐπὶ τὴν φρουρὰς Ῥωμαίων ἀναγούσιν, καὶ τὸν πρεσβυτὴν τὸν ὑπατικὸν Φοντήιον Ἀγρίππαν ὑπαντίσσαντα καρτερῶς μαχόμενον κτείνουσι, τὴν δ' ὑποκειμένην χώραν ἅπασαν κατέτρεχον, ἀγοντες καὶ φέροντες ὅτι περιπέσοιν. Οὐεσπασιανὸς δὲ τὰ γεγενημένα καὶ τὴν πόρθησιν τῆς Μυσίας πυθόμενος Ῥούδριον Γάλλον ἐκπέμπει δίκην ἐπιθήσοντα τοῖς Σαρμάταις, ὑφ' οὗ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἐν ταῖς μάχαις ἀπέθανον, τὸ δὲ περισσὸν μετὰ δέους εἰς τὴν οἰκίαν διέφυγε. Τούτῳ δὲ τῷ πολέμῳ τέλος ἐπιθείς ὁ στρατηγὸς καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἀσφαλείας προύνομησέ. Πλείοσι γὰρ καὶ μεῖζοσι φυλακαῖς τὸν τόπον διέλαβεν, ὡς εἶναι τοῖς βαρβάροις τὴν διάβασιν τελέως ἀδύνατον. Ὁ μὲν οὖν περὶ τὴν Μυσίαν πόλεμος ταχεῖαν οὕτως ἔλαβε τὴν χρίσιν.

ΚΕΦ. Ε'.

Τίτος δὲ Καῖσαρ χρόνον μὲν τινα διέτριψεν ἐν Βηρυτῷ, καθὰ προειρήκαμεν· ἐκείθεν δ' ἀναζεύξας, καὶ δι' ὧν ἦει πόλεων τῆς Συρίας, ἐν πάσαις θεωρίας τε συντελῶν πολυτελεῖς καὶ τῶν Ἰουδαίων τοῖς αἰχμαλώτοις εἰς ἐπίδειξιν τῆς ἐαυτῶν ἀπωλείας ἀποχρόμενος, θεᾶται κατὰ τὴν πορείαν ποταμοῦ φύσιν ἀξίαν ἱστορηθῆναι. Πρὶν γὰρ μέσος Ἀρχαίας τῆς Ἀγρίππα βασιλείας καὶ Ῥαφαναίας, ἔχει δὲ θαυμαστὴν ιδιότητα. Πολλὺς γὰρ ὧν ὅτε ῥεῖ καὶ κατὰ τὴν φορὰν οὐ σχολαῖος, ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων ἐξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ξηρὸν παραδίδωσιν ὄρεον τὸν τόπον. Ἐῖθ' ὥσπερ οὐδεμιᾶς γενομένης μεταβολῆς ὁμοίος κατὰ τὴν ἐβδόμην ἐκδίδωσι, καὶ ταύτην αἰὲ τὴν τάξιν ἀκριβῶς τετήρηται διαφυλάττων· ὅθεν δὴ καὶ Σαββατικὸν αὐτὸν κεκλήχασιν, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τῶν Ἰουδαίων ἐβδόμης οὕτως ὀνομάσαντες.

eorum nuncium acceperant Romæ, Domitianus Cæsar, hoc audito, non sicut alter illa in ætate (nam adolescentulus admodum erat) rem tantæ magnitudinis aggredi dubitabat : sed a patre habens ingenitam fortitudinem, et supra ætatem exercitatus, illico in barbaros expeditionem faciebat. Illi vero, ad rumorem de incursu consternati, præ metu se submiserunt, lucrum nacti, quod sine clade pristino jugo subjicerentur. Omnibus itaque circa Galliam ita ut oportuit a Domitiano ordinatis, ut non facile unquam res illic iterum turbarentur, clarus atque insignis, rebus quidem præclare gestis ætatem superantibus, patris vero gloriæ convenientibus, Romam reversus est.

(XII.) 3. Simul autem eisdem diebus cum supradicta Germanorum defectione fama Scythici ausus ad Romanos perlata est. Nam qui e Scythia appellantur Sarmatæ, magna multitudine, clam quidem Istrum transgressi sunt in Mysiam; deinde vero quum et vi magna, et graves ob insperatum omnino adventum, Romanos adorti essent, multos eorum, quos in præsidii offenderunt, et consularum legatum Fonteium Agrippam, qui his obviam iverat, fortiter pugnantem occidunt; et in subjectam regionem omnem incursus fecerunt, omnia populates in quæ inciderint. Vespasianus autem, quum ea quæ facta erant et Mysiæ vastationem accepisset, Rubrium Gallum mittit de Sarmatis pœnas sumpturum : a quo multi quidem eorum in præliis ceciderunt, qui vero salvi evaserunt, timore percussam domum se recipiebant. Huic autem bello quum finem imposuisset exercitus dux, etiam securitati in posterum prospexit : nam pluribus et majoribus præsidii loca circumdedit, ut barbari nullo plane modo Istrum transgredi possent. Et bellum quidem Mysianum ita celeriter finitum est.

CAP. V. (XIII.)

Titus vero Cæsar aliquamdiu quidem Beryti commoratus est, ut jam ante diximus : inde autem reversus, et per omnes quas obiret Syriæ civitates, et magnificentissima edens spectacula, et Judæorum captivis in exitu illorum indicium abutens, conspicit in itinere fluvium, cujus natura digna est quæ memoretur. Labitur is medius inter Arcam regni Agrippæ urbem et Raphanæas; mirabilem autem proprietatem habet. Nam quum sit copiosus quando fluit, nec in lapsu segnis, postea totus a fontibus deficiens per sex dierum spatium siccum alveum oculis spectandum præbet. Deinde, ac si nullam mutationem passus fuisset, die septimo sibi similis finit : atque hunc ordinem exacte semper servari observatum est; unde sane et Sabbaticum eum appellant, a sacra apud Judæos die septima ita nominantes.

(ΙΔ'.) β'. Ὁ δὲ τῶν Ἀντιοχείων δῆμος, ἐπὶ πλησίον
 ὄντα Τίτον ἐπυνθάνοντο, μένειν μὲν ἐντὸς τειχῶν ἐπὶ
 χαρᾶς οὐχ ὑπέμενον, ἐσπευδον δ' ἐπὶ τὴν ὑπάντησιν,
 καὶ τριάκοντα σταδίων ἐπὶ πλέον προῆλθον, οὐκ ἄνδρες
 μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναῖων πλῆθος ἅμα παισὶ, τῆς πόλεως
 ἐκχεόμενοι. Καπειδῆπερ ἐθεάσαντο προσιόντα, παρὰ
 τὴν ὁδὸν ἐκατέρωθεν παρακαταστάντας, τὰς τε δεξιὰς
 προὔτεινον προσαγορεύοντες, καὶ παντοίοις ἐπιφημί-
 σμασι χρώμενοι συνυπέστρεφον. Συνεχρὶς δ' ἦν αὐτῶν
 10 παρὰ πάσας ἅμα τὰς εὐφημίας δέσεις ἐκβαλεῖν τῆς
 πόλεως τοὺς Ἰουδαίους. Τίτος μὲν οὖν οὐδὲν ἐνέδωκε
 πρὸς ταύτην τὴν δέσιν, ἀλλ' ἥσυχῃ τῶν λεγομένων
 ἐπήκουεν. Ἐπ' ἀδήλῳ δὲ τῷ τί φρονεῖ καὶ τί ποιήσει
 πολὺς καὶ χαλεπὸς τοῖς Ἰουδαίοις ὁ φόβος ἦν. Οὐδὲ
 15 γὰρ ἐπέμενεν ἐν Ἀντιοχείᾳ Τίτος, ἀλλ' εὐθὺς ἐπὶ τὸ
 Ζεῦγμα τὸ κατὰ τὸν Εὐφράτην συνέτεινε τὴν πορείαν
 ἐνθα δὴ καὶ παρὰ τοῦ Παρθῶν βασιλέως Βολογέσου
 πρὸς αὐτὸν ἦγον στέφανον χρυσοῦν ἐπὶ τῇ κατὰ τῶν
 Ἰουδαίων νίκῃ κομίζοντες. Ὅν δεξάμενος εἰστία τοὺς
 20 βασιλικούς, κάκειθεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐπανάρχεται.
 Τῆς δὲ βουλῆς καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἀντιοχείων πολλὰς
 ποιησαμένων δέσεις ἐλθεῖν εἰς τὸ θέατρον αὐτῶν, ἐν ᾧ
 πᾶν τὸ πλῆθος ἡθροισμένον ἐξεδέχετο, φιλανθρωπικῶς
 ὑπήκουσε. Πάλιν δ' αὐτῶν σφόδρα λιπαρῶς ἐγκαιμέ-
 25 νων καὶ συνεχρὶς δεομένων ἐξελάσαι τῆς πόλεως τοὺς
 Ἰουδαίους, εὐστοχον ἐποίησατο τὴν ἀπόκρισιν, εἰπὼν,
 « ἀλλ' ἢ γε πατρὶς αὐτῶν εἰς ἣν ἐκβαλεῖν ἐχρῆν ἂν τοὺς
 « Ἰουδαίους ἀνήρηται, καὶ δέξαιτ' ἂν οὐδεὶς αὐτοὺς ἔτι
 « τόπος. » Ἐπὶ δευτέραν οὖν Ἀντιοχείς τρέπονται
 30 δέσεις τῆς προτέρας ἀμαρτόντες. Τὰς γὰρ χαλεκὰς
 ἤξιον δέλους ἀνελεῖν αὐτῶν, ἐν αἷς γέγραπται τὰ δικαιώ-
 ματα τῶν Ἰουδαίων. Οὐ μὴν οὐδὲ τοῦτο Τίτος ἐπέ-
 νευσεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἑάσας πάντα κατὰ χώραν τοῖς ἐπ'
 Ἀντιοχείας Ἰουδαίοις ὡς πρότερον ἔχειν, εἰς Αἴγυπτον
 35 ἀπηλλάττετο. (ΙΕ'.) Καὶ κατὰ τὴν πορείαν τοῖς Ἱερο-
 σολύμοις προσελθὼν καὶ τὴν λυπρὰν ἐρημίαν βλεπομέ-
 νην ἀντιθεὶς τῇ ποτὶ τῆς πόλεως λαμπρότητι, καὶ τὸ
 μέγεθος τῶν ἐρρηγμένων κατασκευασμάτων, καὶ τὸ πά-
 λαι κάλλος εἰς μνήμην βαλλόμενος, ὥκτειρε τῆς πόλεως
 40 τὸν ὄλεθρον, οὐχ ὥσπερ ἄλλος ἂν τις αὐτῶν δεῖ τιηλι-
 καύτην οὔσαν καὶ τοσαύτην εἶλε κατὰ κράτος, ἀλλὰ
 πολλάκις ἐπαρώμενος τοῖς αἰτίοις τῆς ἀποστάσεως ὑπάρ-
 ξασι, καὶ ταύτην ἐπὶ τῇ πόλει τὴν τιμωρίαν γενέσθαι
 παρασκευάσας, οὕτως ἐκδηλὸς ἦν οὐκ ἂν ἐβελήσας ἐκ
 45 τῆς συμφορᾶς τῶν κολασθέντων γενέσθαι τῆς ἀρετῆς
 αὐτοῦ τὴν ἐπιφάνειαν. Τοῦ δὲ πολλοῦ πλούτου τῆς
 πόλεως ἔτι καὶ τοῖς ῥερίπιοις οὐκ ὀλίγον μέρος ἀνηυρί-
 σκετο· τὰ μὲν γὰρ πολλὰ ἀνέσκαπτον οἱ Ῥωμαῖοι,
 τὰ πλείω δ' ἐκ μνηύσεως τῶν αἰχμαλώτων ἀνηροῦντο,
 50 χρυσὸν τε καὶ ἄργυρον καὶ τὰ τῆς ἄλλης τιμωτάτα κα-
 τασκευῆς, ἅπερ οἱ κεκτημένοι πρὸς τὰς ἀδήλους τοῦ
 πολέμου τύχας κατὰ γῆς ἀποτεθησαυρίκεσαν.
 γ'. Τίτος δὲ τὴν προκειμένην ποιούμενος πορείαν ἐπ'
 Αἴγυπτον, καὶ τὴν ἐρημον ἤ τάχιστα διανύσας, ἤκεν

(XIV.) 2. Antiochensium autem populus, audito Titum
 appropinquare, manere intra moenia præ gaudio non
 sustinebant, et obviam ei egredi properabant, et ad
 stadium usque tricesimum et amplius progressi sunt, non
 modo viri, sed etiam feminarum multitudo cum liberis, ex
 urbe effusi. Et quum appropinquantem vidissent, ex utro-
 que viæ latere stantes et dextras inter salutandem tende-
 bant, variisque ominibus eum excipientes cum ipso rever-
 tebantur. Omnibus autem acclamationibus continuo mistæ
 erant preces de Judæis urbe pellendis. Et Titus quidem
 huic precationi nihil indulsit, sed tacite quæ dicebantur
 audiebat. Judæi autem, incerti quid sentiret, quidve fa-
 cturus esset, magno et tristi metu tenebantur. Neque
 enim commoratus est Antiochiæ Titus, sed e vestigio ad
 Zeugma, oppidum ad Euphraten situm, iter contendit:
 ubi missi quidam a Vologeso rege Parthorum ad eum ve-
 niebant cum aurea corona, victoriam Judaicam ei gratu-
 lantes. Qua accepta, convivio regis adhibebat, atque inde
 Antiochiam regreditur. Senatu autem et populo Antiocheno
 multis precibus eum obsecrantibus, ut in ipsorum theatrum
 veniret, ubi omnis eum multitudo congregata exspectabat,
 humanissime illis obsequutus est. Rursus autem iisdem
 vehementer admodum instantibus et crebro postulantis
 ut Judæos urbe pelleret, dextre illis respondit, dicens,
 « at patria illorum, quo revertendum Judæis esset, eversa
 « est, neque ullus locus est in quo recipiantur. » Ad alteram
 itaque petitionem convertuntur Antiocheni, priore frustrati.
 Rogabant enim ut æneas tabulas, quibus jura Judaica in-
 scripta erant, ipse tolleret. Verum ne id quidem Titus eis
 concessit, sed Judæos Antiochenos omnia quæ prius ha-
 buerant in regione tenere passus, ad Ægyptum discedebat.
 (XV.) Quumque in itinere Hierosolyma venisset, tristemque
 solitudinem cum antiquæ civitatis splendore compararet,
 disjectorumque operum magnitudinem et veterem pulchri-
 tudinem in memoriam revocaret, miseratus est excidium
 civitatis, non sicut alius fecisset cum exsultatione, quod
 talem ac tantam vi expugnasset; verum aliquoties impre-
 catus defectionis auctoribus, quique in causa fuerant ut
 huiusmodi pœna urbi infligeretur, ita palam testatus est
 se nequaquam velle virtutem suam ex punitorum calamitate
 clarescere. Ingentis autem urbis opulentia magna adhuc
 pars etiam in ruinis reperiebatur: nam multa quidem Ro-
 mani effodiebant, plura vero ex captivorum indicio aufere-
 bantur, aurum atque argentum, aliaque instrumenta pre-
 tiosissima, quæ possessores ob incertam belli fortunam
 terræ mandarant.

3. Titus vero propositum iter ad Ægyptum faciens,
 emensaque velociter solitudine, Alexandriam perveniebat:

εἰς Ἀλεξάνδρειαν· καὶ πλεῖν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας διεγνώ-
 κως, δυοῖν αὐτῷ ταγματῶν συνηκολουθηκότων, ἐκάτερον
 ὅθεν περ ἀφίκετο πάλιν ἀπέστειλεν, εἰς μὲν τὴν Μυσίαν
 τὸ πέμπτον, εἰς Παννονίαν δὲ τὸ πεντεκαίδεκατον. Τῶν
 αἰχμαλώτων δὲ τοὺς μὲν ἡγεμόνας Σίμωνα καὶ Ἰωάν-
 νην, τὸν τε ἄλλον ἀριθμὸν ἑπτακοσίους ἀνδρας ἐπιλέξας
 μεγέθει τε καὶ κάλλει σωμάτων ὑπερβάλλοντας, προσέ-
 ταξεν εἰς τὴν Ἰταλίαν αὐτίκα μάλα κομίζεσθαι, βουλό-
 μενος αὐτοὺς ἐν τῷ θριάμβῳ παραγαγεῖν. (IC.) Τοῦ
 10 πλοῦ δ' αὐτῷ κατὰ νοῦν ἀνυσθέντος, ὁμοίως μὲν ἡ Ῥώμη
 περὶ τὴν ὑποδογὴν εἶχε καὶ τὰς ὑπαντήσεις, ὥσπερ
 ἐπὶ τοῦ πατρός. Λαμπρότατον δ' ἦν Τίτῳ καὶ αὐτὸς ὁ
 πατήρ ὑπαντῶν καὶ δεχόμενος. Τῷ δὲ πλήθει τῶν πο-
 λιτῶν δαιμόνιον τινα τὴν χαρὰν παρείχε τὸ βλέπειν αὐ-
 15 τοὺς ἤδη τοὺς τρεῖς ἐν ταυτῷ γεγονότας. Οὐ πολλῶν
 δ' ἡμερῶν διελθουσῶν, ἓνα καὶ κοινὸν ἐγνώσαν τὸν ἐπὶ
 τοῖς κατωρθωμένοις ποιήσασθαι θρίαμβον, καίπερ ἑκα-
 τέρω τῆς βουλῆς ἴδιον ψηφισαμένης. Προδιασφα-
 20 θείσης δὲ τῆς ἡμέρας, ἐφ' ἧς ἐμελλεν ἡ πομπὴ γενή-
 σασθαι τῶν ἐπινικίων, οὐδεὶς οἰκοὶ καταλείπειτο τῆς
 ἀμέτρου πληθύος ἐν τῇ πόλει· πάντες δ' ὅπῃ καὶ
 στήναι μόνον ἦν οἶον προεληλυθότες, τοὺς τόπους κατε-
 λήφσαν, ὅσον τοῖς ὀφθησομένοις μόνον εἰς παράδοον
 ἀναγκαίαν καταλιπόντες.
 25 ὁ. Τοῦ δὲ στρατιωτικοῦ παντὸς ἔτι νύκτωρ κατὰ
 λόχους καὶ τάξεις ὑπὸ τοῖς ἡγεμόσι προεξωδευκότες
 καὶ περὶ θύρας ὄντος, οὐ τῶν ἀνω βασιλείων, ἀλλὰ
 πλησίον τοῦ τῆς Ἰσίδος ἱεροῦ (ἐκεῖ γὰρ ἀνεπαύοντο
 τῆς νυκτὸς ἐκείνης οἱ αὐτοκράτορες), περὶ αὐτὴν ἀρχομέ-
 30 νην ἤδη τὴν βω παρίασιν Οὐεσπασιανὸς καὶ Τίτος δάφνη
 μὲν ἐστεφανωμένοι, πορφυρᾶς δ' ἐσθῆτας πατρίους ἀμ-
 περόμενοι, καὶ παρίασιν εἰς τοὺς Ὀκταουίας περιπά-
 τούς. Ἐνταῦθα γὰρ ἦ τε βουλὴ καὶ τὰ τέλη τῶν ἀρ-
 χόντων οἱ τε ἀπὸ τῶν τιμημάτων ἱππεῖς τὴν ἀφίξιν
 35 αὐτῶν ἀνέμενον. Πεποίητο δὲ βῆμα πρὸ τῶν στοῶν,
 δίφρων αὐτοῖς ἐλεφαντίνων ἐπ' αὐτοῦ κειμένων, ἐφ' οὓς
 παρελθόντες ἐκαθέσθησαν, καὶ τὸ στρατιωτικὸν εὐθέως
 ἐπηυφήμει, πολλὰς αὐτοῖς τῆς ἀρετῆς μαρτυρίας ἀπο-
 δίδοντες ἅπαντες. Κάκεινοι χωρὶς ὀπλων ἦσαν ἐν ἐ-
 40 σθῆσι σιρικαῖς, ἐστεφανωμένοι δάφναις. Δεξιόμενος δ'
 αὐτῶν τὴν εὐφημίαν Οὐεσπασιανὸς, ἔτι βουλομένων
 λέγειν, τὸ τῆς σιγῆς ἐποίησατο σύμβολον. Καὶ πολλῆς
 ἐκ πάντων ἡσυχίας γενομένης ἀναστὰς, καὶ τῷ περι-
 βλήματι τὸ πλέον τῆς κεφαλῆς μέρος ἐπικαλυψάμενος,
 45 εὐχὰς ἐποίησατο τὰς νενομισμένας· ὁμοίως δὲ καὶ Τίτος
 ἠΐσατο. Μετὰ δὲ τὰς εὐχὰς εἰς κοινὸν ἅπασιν Οὐε-
 σπασιανὸς βραχέα διαλεχθεὶς τοὺς μὲν στρατιώτας
 ἀπέλυσεν ἐπὶ τὸ νενομισμένον ἄριστον αὐτοῖς ὑπὸ τῶν
 αὐτοκρατόρων εὐτρεπισθέν· πρὸς δὲ τὴν πύλιν αὐτὸς
 50 ἀνεχώρει τὴν ἀπὸ τοῦ πέμπεσθαι δι' αὐτῆς αἰεὶ τοὺς
 θριάμβους τῆς προσηγορίας ἀπ' αὐτῶν τετυχαίαν. Ἐν-
 ταῦθα τροφῆς προαπογεύονται καὶ τὰς θριαμβικὰς
 ἐσθῆτας ἀμφιασάμενοι τοῖς τε παριδρυμένοις τῇ πύλῃ
 ὄσαντες θεοῖς ἐπεμπον τὸν θρίαμβον, διὰ τῶν θεάτρων

decretoque in Italiam navigare, ex duabus legionibus, quæ
 illum comitabantur, utramque unde venerant remisit,
 quintam quidem in Mysiam, decimam vero quintam in
 Pannoniam. Captivorum autem duces, Simonem et Joan-
 nem, et alios numero ad septingentos viros, quos pro-
 ceritate et elegancia corporum præstantes elegerat, sta-
 tim in Italiam transportari jussit, eo animo ut illos in
 triumphum duceret. (XVI.) Peracta vero ut volebat naviga-
 tione, similiter Roma eum suscipere gestiebat, eique ob-
 viam ire studebat, ac patri. Tito autem maximum in splen-
 dorem cedebat, quod pater ei obviam veniret ipse eumque
 susciperet. Civium vero multitudini divinam quandam
 lætitiā afferebat, quod jam videret tres ipsos in unum
 locum convenisse. Non multis autem diebus post, unum
 et communem triumphum agere ob res prospere gestas sta-
 tuerunt, quamvis utrique senatus proprium decreverat.
 Quumque ante declarata esset dies, qua processura erat
 pompa victoriæ, nemo ex infinita civium multitudine domi
 remansit: sed omnes quum exissent, spatium ubi tan-
 tum stare possent occupaverant, loco duntaxat, quantus
 spectandis sufficeret, ad transitum necessarium relicto.

4. Quum autem milites omnes, dum adhuc nox esset, per
 turmas atque ordines progressi fuissent sub ductoribus
 suis, et circa januas constitissent, non palatii superioris,
 sed prope Isidis templum (ibi enim imperatores nocte illa
 quiescebant), quum jam primo diluesceret, foras prodeunt
 Vespasianus et Titus, lauro quidem coronati, amicti vero
 patria veste purpurea, et ad Octaviæ ambulacra progre-
 diuntur. Illic enim senatus et primores magistratum,
 virique census equestris adventum illorum expectabant.
 Tribunal autem ante porticus factum erat, sellæque ebur-
 neæ illis in eo positæ, quibus ascensis consederunt, et
 milites statim acclamabant, multa virtutis testimonia illis
 universim reddentes. Atque illi inermes erant veste serica
 induti, et laureis coronati. Vespasianus autem, ubi illo-
 rum acclamationes acceperat, quum adhuc dicere vellent,
 silentii signum dedit. Magnaque omnium quiete facta sur-
 rexit, et amictu majorem capitis partem adoperitus, preces
 solemnes adhibuit; itidemque Titus precatus est. Fini-
 tis autem precibus Vespasianus, in commune omnes paucis
 alloquutus, milites ad prandium more debitum, illis ab
 imperatoribus apparatus, dimisit: ipse vero ad portam
 regrediebatur, quæ ex eo, quod per illam semper trium-
 phorum pompa ducitur, nomen accepit. Ibi cibum prius
 gustabant, et triumphalibus vestibus amicti, diisque ad
 portam collocatis cæsa hostia, per theatra transeuntes

διεξελαύνοντες, ὥπως εἴη τοῖς πλήθεσιν ἡ θεὰ ῥάων.

(ΙΖ'.) ε'. Ἀμήχανον δὲ κατὰ τὴν ἀξίαν εἰπεῖν τῶν
 θαυμάτων ἐκείνων τὸ πλῆθος καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν
 ἐν ἅπασιν οἷς ἂν τις ἐπινοήσκειεν, ἢ τεχνῶν ἔργοις, ἢ
 5 πλούτου μέρεισιν, ἢ φύσεως σπανιότησι. Σχεδὸν γὰρ
 ὅσα τοῖς πώποτ' ἀνθρώποις εὐδαιμονήσασιν ἐκτίθη
 κατὰ μέρος, ἅλλα παρ' ἄλλοις θαυμαστά καὶ πολυ-
 τελῆ, ταῦτ' ἐπὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀθρόα τῆς Ῥω-
 μαίων ἡγεμονίας ἐδείξε τὸ μέγεθος. Ἀργύρου γὰρ καὶ
 10 χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ἐν παντοῖαις ἰδέαις κατασκευα-
 σμάτων ἦν ὄρν, οὐχ ὥσπερ ἐν πομπῇ κομιζόμενον,
 πλῆθος, ἀλλ' ὥς ἂν εἴποι τις βέοντα ποταμόν. Καὶ
 τὰ μὲν ἐκ πορφύρας ὑφάσματα τῆς σπανιωτάτης φερό-
 μενα, τὰ δ' εἰς ἀκριβῆ ζωγραφίαν πεποικιλμένα τῇ
 15 Βαβυλωνίων τέχνῃ· λίθοι τε διαφανεῖς, οἱ μὲν χρυ-
 σοῖς ἐμπεπλεγμένοι στεφάνοις, οἱ δὲ κατ' ἄλλας ποιή-
 σεις, τοσούτοι παρηνέχθησαν, ὥστε μαθεῖν ὅτι μάτην
 εἶναι τι τούτων σπάνιον ὑπελήφμεν. Ἐφέρετο δὲ
 20 καὶ θεῶν ἀγάλματα, τῶν παρ' αὐτοῖς μεγέθεσι θαυ-
 μαστά, καὶ κατὰ τὴν τέχνην οὐ παρέργως πεποιημένα·
 καὶ τούτων οὐδὲν ὅ τι μὴ τῆς ὕλης τῆς πολυτελοῦς. Ζώων
 τε πολλὰ φύσεις παρήγοντο, κόσμον οἰκεῖον ἁπάντων
 περικειμένων. Ἦν δὲ καὶ τὸ κομίζον ἕκαστα τούτων
 ἀνθρώπων πλῆθος ἀλουργαῖς ἐσθῆσι καὶ διαχρύσοις
 25 κεκοσμημένον, οἷτ' εἰς αὐτὸ τὸ πομπεύειν διακρινέντες
 ἐξαίρετον ἔχον καὶ καταπληκτικὴν περὶ αὐτοῦ τοῦ
 κόσμου τὴν πολυτέλειαν. Ἐπὶ τούτοις οὐδὲ τῶν αἰ-
 χμαλῶτων ἦν ἰδεῖν ὄχλον ἀκόσμητον· ἀλλ' ἡ τῶν ἐσθή-
 των ποικιλία, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς τὴν ἀπὸ τῆς κακώ-
 30 σεως τῶν σωμάτων ἀηδὶαν ἐκλεπτε τῆς ὀφειας. Θαῦμα
 δὲ ἐν τοῖς μάλιστα παρῆχεν ἡ τῶν φερομένων πηγμά-
 των κατασκευή· καὶ γὰρ διὰ μέγεθος ἦν δεῖσαι τῷ βα-
 βαίῳ τῆς φορᾶς ἀπαντήσαντα. Τριώροφα γὰρ αὐτῶν
 πολλὰ καὶ τετρώροφα πεποίητο, καὶ τῇ πολυτελείᾳ
 35 τῇ περὶ τὴν κατασκευὴν ἦν ἡσθῆναι μετ' ἐκπλήξεως.
 Καὶ γὰρ ὑφάσματα πολλοῖς διάχρυσα περιεβέβλητο,
 καὶ χρυσὸς καὶ ἐλέφας οὐκ ἀποίητος πᾶσι περιεπετῆγει.
 Διὰ πολλῶν δὲ μιμημάτων ὁ πόλεμος ἄλλως εἰς ἄλλα
 μεμερισμένος ἐναργεστάτην ὄψιν ἑαυτοῦ παρῆχεν.
 40 Ἦν γὰρ ὄρν χώραν μὲν εὐδαίμονα δηουμένην, ὅλας
 δὲ φάλαγγας κτεινομένας πολεμίων, καὶ τοὺς μὲν φεύ-
 γοντας, τοὺς δ' εἰς αἰχμαλωσίαν ἀγομένους, τεῖχη δὲ
 ὑπερβάλλοντα μεγέθει μηχαναῖς ἐρειπόμενα, καὶ φρου-
 ρίων ἀλίσκομένας ὀχυρότητας, καὶ πόλεων πολυανθρώ-
 45 πων περιδούλους κατ' ἄκρας ἐχομένους, καὶ στρατιὰν
 ἐνδον τειχῶν εἰσχεομένην, καὶ πάντα φόνου πληθύοντα
 τόπον, καὶ τῶν ἀδυνάτων χεῖρας ἀνταρῆν ἱεσίας,
 πῦρ τε ἐνέμενον ἱεροῖς καὶ κατασκαφᾶς οἰκῶν ἐπὶ τοῖς
 δεσπόταις, καὶ μετὰ πολλὴν ἐρημίαν καὶ κατῆφειαν
 50 ποταμούς βέοντας οὐκ ἐπὶ γῆν γεωργουμένην, οὐδὲ
 ποτὸν ἀνθρώποις ἢ βοσκήμασιν, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτι παν-
 ταχόθεν φλεγομένης. Ταῦτα γὰρ Ἰουδαῖοι πεισομέ-
 νους αὐτοὺς τῷ πολέμῳ παρέδωκαν. Ἡ τέχνη δὲ καὶ
 τῶν κατασκευασμάτων ἡ μεγαλουργία τοῖς οὐκ εἰδόσι

triumphum agebant, ut multitudini faciliior esset aspectus.

(XVII.) 5. Fieri autem nequit ut pro dignitate enarretur
 spectaculorum illorum multitudo, et magnificentia in omni-
 bus quibus aliquis animum intenderit, sive artium operibus,
 sive divitiarum partibus, sive naturæ raritatibus. Nam
 omnia fere quæ ab hominibus unquam beatissimis præcipua
 possessa erant, alia apud alios mirabilia atque magnifica,
 ista universa illo die Romani imperii magnitudinem ostend-
 derunt. Nam et argenti et auri et eboris in omni operum
 specie cernere erat non copiam quales in pompa gestari so-
 let, sed, ut ita dixerim, continuum flumen. Et partim
 quidem vestes ex purpura rarissima textas portabant, par-
 tim vero in accuratissimas picturas arte Babyloniorum va-
 riatas; gemmæ etiam, aliæ quidem aureis coronis insertæ,
 aliæ vero aliis operibus incluse, in medium tam magno nu-
 mero prælatæ erant, ut discere liceret, frustra nos earum
 aliquid rarum esse existimasse. Etiam deorum simulacra
 ferebantur, magnitudine apud ipsos mirabilia, et arte eximia
 elaborata: horumque nihil nisi quod ex pretiosa materia.
 Insuper animalia diversæ naturæ traducebantur, omnia orna-
 mentis sibi propriis induta. Erant autem etiam qui singula
 portarent homines multi purpureis vestibus atque inauratis
 ornati; quique ad pompam fuerant destinati, insignem et ad-
 mirabilem ornamentorum magnificentiam gerebant. Præter-
 ea ne captivorum quidem turbam cernere erat inornatam:
 sed vestium varietas ejusque pulchritudo natam ex fatiga-
 tione corporum deformitatem oculis subtrahebat. Maxima
 autem admirationi erat ferculorum quæ portabantur ap-
 paratus: nam et propter magnitudinem de gestationis fir-
 mitate metuebat quicumque occurrerit. Multa quippe in
 tertium tabulatum quartumque surrexerunt: et magnifi-
 centia fabricæ delectationem simul afferebat et stuporem
 incutiebat. Nam et in multis amictus erat auratæ vestis,
 et argentum atque ebur factum omnibus affixum erat.
 Multis autem ad imitationem factis bellum, aliter in alia
 divisum, sese in conspectum manifestissimum dedit. Erat
 enim cernere, vastari quidem beatissimam terram, totas
 vero interfici acies hostium, et alios fugere, alios captivos
 duci, murosque magnitudine insignes machinis dirui, et
 castellorum munimina excindi, et populosarum civitatum
 mœnia in summis jugis superari, exercitumque intra mu-
 ros infundi, et loca omnia cædis plena, eosque qui manibus
 resistere non poterant ad preces conversos, atque ignem
 templis inmissum, ædiumque super dominos eversionem;
 et post nullam tristemque desolationem fluvios non in
 arva culta decurrentes, neque ad hominum vel pecorum
 potum, sed per terram adhuc undique ardentem. Hæc
 enim passuros se Judæi in bellum dederunt. Ars vero
 operumque magnificentia, quæ tunc facta erant nescienti-
 bus, haud secus ac si præsentibus fuissent, ostendebant.

τὰ γινόμενα τότε ἐδείκνυσεν ὡς παροῦσι. Ἐτάκτο δ' ἐφ' ἐκάστῳ τῶν πηγμάτων ὁ τῆς ἀλίσκομένης πόλεως στρατηγός, ὃν τρόπον ἐλήφθη. Πολλοὶ δὲ καὶ νῆες εἵποντο. Λάφυρα δὲ τὰ μὲν ἄλλα χύδην ἐφέρετο·
 5 διέπρεπε δὲ πάντων τὰ ἐγκαταληφθέντα τῷ ἐν Ἱερο-
 σολύμοις ἱερῷ, χρυσῇ τε τράπεζᾳ τὴν ὅλην πολυτά-
 λαντος, καὶ λυχνία χρυσοῦ μὲν ὁμοίως πεποιημένη·
 τὸ δὲ ἔργον ἐξήλλακτο τῆς κατὰ τὴν ἡμετέραν χρῆσιν
 10 συνηθείας. Ὁ μὲν γὰρ μέσος ἦν κίων ἐκ τῆς βάσεως
 πεπληγώς, λαπτοὶ δ' ἀπ' αὐτοῦ μεμῆκνυτο καυλίσκοι,
 τριαίνης σχήματι παραπλησίαν τὴν θέσιν ἔχοντες,
 λύχον ἕκαστος αὐτῶν ἐπ' ἄκρων κεχαλκευμένους·
 ἐπτά δ' ἦσαν οὗτοι, τῆς παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἑβδομά-
 15 δος τὴν τιμὴν ἐμφανίζοντες. Ὁ τε νόμος ὁ τῶν Ἰου-
 δαίων ἐπὶ τούτοις ἐφέρετο τῶν λαφύρων τελευταίους.
 Ἐπὶ τούτοις παρήσαν πολλοὶ, νίκης ἀγάλματα κομι-
 ζοντες· ἐξ ἐλέφαντος δ' ἦν πάντων καὶ χρυσοῦ ἡ κα-
 τασκευή. Μεθ' αὐτὸν Οὐεσπασιανὸς ἤλαυνε πρῶτος, καὶ
 20 Τίτος, Δομετιανὸς δὲ παρίππευεν, αὐτὸς τε
 διαπρεπῶς κεκοσμημένος καὶ τὸν ἵππον παρέχων θείας
 ἀξιοῦ.

(ΙΗ'.) ς'. Ἦν δὲ τῆς πομπῆς τὸ τέλος ἐπὶ τὸν νεῶν τοῦ
 Καπετωλίου Διός, ἐφ' ὃν ἐλθόντες ἔστησαν. Ἦν γὰρ
 25 παλαιὸν πάτριον περιμένειν, μέχρις ἂν τὸν τοῦ στρα-
 τηγοῦ τῶν πολεμίων θάνατον ἀπαγγεῖλῃ τις. Σίμων
 οὗτος ἦν ὁ Γιώρα, τότε πεπομπευκὼς ἐν τοῖς αἰχμα-
 λώτοις, βρόχῳ δὲ περιδληθεὶς εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς
 ἐσύρετο τόπον, αἰκίζομένων αὐτὸν ἅμα τῶν ἀγόντων.
 Νόμος δ' ἐστὶ Ῥωμαίοις ἐκεί τκτείνειν τοὺς ἐπὶ κακουρ-
 30 γία θάνατον κατεγρωσμένους. Ἐπεὶ δ' ἀπηγγέθη
 τέλος ἔχων καὶ πάντες ἠυφρήσαν, ἤρχοντο τῶν θυ-
 σιῶν, ἃς ἐπὶ ταῖς νομιζομέναις καλλιερέσαντες εὐχαῖς
 ἀπήσαν εἰς τὸ βασίλειον. Καὶ τοὺς μὲν αὐτοὶ πρὸς
 εὐωχίαν ὑπεδέγοντο, τοῖς δ' ἄλλοις ἅπασιν εὐπρετεῖς
 35 κατὰ τὸ οἰκεῖον αἱ τῆς ἐστίασεως ἦσαν παρασκευαί.
 Ταύτην γὰρ τὴν ἡμέραν ἡ Ῥωμαίων πόλις ἐώρταzen,
 ἐπινίκιον μὲν τῆς κατὰ τῶν πολεμίων στρατείας, πέρας
 δὲ τῆς τῶν ἐμφυλίων κακῶν, ἀρχὴν δὲ τῶν ὑπὲρ τῆς
 εὐδαιμονίας ἐλπίδων.

40 (ΙΘ'.) ζ'. Μετὰ δὲ τοὺς θριάμβους καὶ τὴν βεβαιωτάτην
 τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας κατάστασιν Οὐεσπασιανὸς
 ἔγνω τέμενος Εἰρήνης κατασκευάσαι, ταχὺ δὲ δὴ μάλα
 καὶ πάσης ἀνθρωπίνης κρεῖττον ἐπινοίας ἐτετελείωτο.
 Τῇ γὰρ ἐκ τοῦ πλούτου χορηγία δαιμονίῳ χρυσάμενος,
 45 ἔτι καὶ τοῖς ἔκπαλαι κατωρθωμένοις, γραφῆς τε καὶ
 πλαστικῆς ἔργοις αὐτὸ κατεκόσμησε. Πάντα γὰρ εἰς
 ἐκείνων τὸν νεῶν συνήχθη καὶ κατετέθη, δι' ὧν τὴν θείαν
 ἀνθρωποι πρότερον περὶ πᾶσαν ἐπλανώντο τὴν οἰκου-
 50 μένην, ὡς ἄλλο παρ' ἄλλοις ἦν καίμενον ἰδεῖν ποθοῦν-
 τες. Ἀνέθηκε δ' ἐνταῦθα καὶ τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῶν
 Ἰουδαίων χρυσᾷ κατασκευάσματα, σεμνυνόμενος ἐπ'
 αὐτοῖς. Τὸν δὲ νόμον αὐτῶν καὶ τὰ πορφυρᾷ τοῦ
 σηκοῦ καταπετάσματα προσέταξεν ἐν τοῖς βασιλείοις
 ἀποθεμένους φυλάττειν.

Erat autem per singula fercula captæ civitatis dux, quo
 modo captus erat, collocatus. Etiam naves multæ seque-
 bantur. Spolia vero alia quidem passim ferebantur: omnia
 autem supereminabant quæ in templo erant Hierosolymi-
 tano deprehensa; mensa aurea quæ pondere plura talenta
 æquabat, et lychnuchus ex auro similiter constructus, sed
 opere diverso a nostri usus consuetudine. Nam medius
 quidem stipes basi impactus surgebat, et tenues ab eo rami
 producebantur, ad fuscinae similitudinem positi, in quorum
 singulorum apice lychnus erat fabricatus: erant autem
 isti septem, numeri septenarii honorem apud Judæos in-
 dicantes. Post hæc lex etiam Judæorum, ultimum spo-
 liorum, portabatur. Deinde transibant multi victoriæ si-
 mulacra gestantes; omnia ex auro et ex ebore facta. Post
 hæc proxime equo vehebatur Vespasianus, et sequebatur
 Titus; Domitianus autem cum illis equitabat, et ipse splen-
 dide vestitus, et equo conspicuus admodum speciosus.

(XVIII.) 6. Finis autem pompæ erat ad templum Jovis Capi-
 tolini, quo quum pervenissent constitere. Erat enim vetus
 mos patrius illic manere paulisper, donec ducis hostium mors
 ab aliquo nunciaretur. Is autem erat Simon Gioræ filius,
 hinc inter captivos in pompa traductus; laqueo vero cir-
 cumdatus in locum foro imminens trahebatur, simul
 virgis mulcatus ab iis qui eum ducebant. Lex autem Ro-
 manis est ut ibi necentur ob maleficia morte damnati.
 Postquam autem eum vitæ finem habere nunciatum est, et
 læte acclamarant universi, ex eo cœperunt sacra facere;
 quumque adhibitis precibus solemnibus liassent, in palatium
 recesserunt. Et alios quidem epulis ipsi exceperunt; aliis
 autem omnibus domi instructi erant lautis conviviis appa-
 ratus. Hunc enim diem celebrabat urbs Romana victoriæ
 ergo in expeditione contra hostes reportatæ, finisque
 malorum civilium, bonæque spei initæ de felicitate.

(XIX.) 7. Post triumphos vero et firmam imperii Romani
 constitutionem Vespasianus statuit Paci templum ædificare:
 fecitque cito admodum; et pulchrius meliusque omni opi-
 nione perfecit. Magnis enim opibus largiter in hanc rem
 usus, et priscorum etiam præclara omnia adhibens, pictu-
 ris et statu is pulcherrimis illud adornavit. Omnia enim in
 hoc templum collata et disposita erant, quorum visendorum
 studio homines antea per totum terrarum orbem vagaban-
 tur, quo modo aliud apud alios se haberet, videre cupien-
 tes. Posuit autem hic etiam illa e Judæorum templo vasa
 et instrumenta aurea, de iis se efferens. Legem vero
 eorum, et vela tabernaculi purpurea, in palatio reposita
 servari præcepit.

ΚΕΦ. Ζ΄.

CAP. VI. (XX.)

Εἰς δὲ τὴν Ἰουδαίαν πρεσβυτέρης Λουκίλιος Βάσσος
ἐκπεμφθεὶς καὶ τὴν στρατιάν παρὰ Κεραλίου Οὐτέλ-
λιανοῦ παραλαβὼν τὸ μὲν ἐν τῷ Ἡρωδεῖω φρούριον
προσηγάγετο μετὰ τῶν ἔχόντων· μετὰ ταῦτα δὲ πᾶν
5 ὅσον ἦν στρατιωτικὸν συναγαγὼν (πολὺ δ' ἦν κατὰ
μέρη διηρημένον) καὶ τῶν ταγματῶν τὸ δέκατον, ἔγνω
στρατεῦν ἐπὶ Μαχαιροῦντα. Πᾶν γὰρ ἦν ἀναγ-
καῖον ἐξαιρεθῆναι τὸ φρούριον, μὴ διὰ τὴν ὀχυρότητα
πολλοὺς εἰς ἀπόστασιν ἐπαγᾶνται· καὶ γὰρ τοῖς
10 κατέχουσι βεβαίαν ἐλπίδα σωτηρίας καὶ τοῖς ἐπιούσιν
δκνον καὶ δέος ἢ τοῦ χωρίου φύσις ἦν παρασχεῖν ἱκανω-
τάτη. (ΚΑ΄.) Αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ τετειγισμένον πετρώδης
ὄχθος ἐστίν, εἰς μήκιστον ὕψος ἐγηγεμένως, ὥς εἶναι
καὶ διὰ τοῦτο δυσχείρωτος. Μεμηχάνηται δ' ὑπὸ τῆς
15 φύσεως εἶναι μὴδὲ προστίτος· φάραγι γὰρ πάντοθεν
ἀνυποπτὸν ἐχούσαις τὸ βάθος περιτετάφρευται, μὴτε
περαθῆναι βραδίως δυναμέναις, καὶ χωσθῆναι παντά-
πασιν ἀμηχάνοις. Ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας περι-
τέμνουσα παρατείνει σταδίους ἐξήκοντα, πέρας αὐ-
20 τῆς τὴν Ἀσφαλτίτιν ποιουμένη λίμνην (κατὰ τοῦτο
δὲ πη καὶ αὐτὸς ὁ Μαχαιροῦς τὴν ὑψηλοτάτην ἔχει
κορυφὴν ὑπερανίσχουσαν)· αἱ δὲ ἀπὸ τῆς ἀρκτου καὶ
μεσημβρίας φάραγγες μεγεθεὶ μὲν ἀπολείπονται τῆς
προειρημένης, ὁμοίως δ' εἰσὶν ἀμηχάνοι πρὸς ἐπιχεί-
25 ρησιν. Τῆς δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν φάραγγος τὸ μὲν
βάθος οὐκ ἔλαττον ἑκατὸν εὐρίσκεται πηχῶν, τέρμα
δὲ γίνεται πρὸς ὄρος ἀπαντικρὺ κείμενον Μαχαιροῦν-
τος.

β΄. Ταύτην τοῦ τόπου κατιδὼν τὴν φύσιν βασιλεὺς
30 Ἰουδαίων Ἀλέξανδρος πρῶτος ἐπ' αὐτοῦ τειγίζει φρού-
ριον, ὃ μετὰ ταῦτα Γαβίνιος Ἀριστοβούλου πολεμῶν
καθεῖλεν. Ἡρώδης δὲ βασιλεύοντι παντὸς ἔδοξε
μᾶλλον ἐπιμελείας ἄξιον εἶναι καὶ κατασκευῆς ὀχυ-
ρωτάτης, μάλιστα καὶ διὰ τὴν τῶν Ἀράβων γεινίανσιν·
35 κεῖται γὰρ ἐν ἐπικαίρῳ πρὸς τὴν ἐκείνων γῆν ἀποβλέ-
πων. Μέγαν μὲν οὖν τόπον τείχεσι καὶ πύργοις πε-
ριβαλὼν πόλιν ἐνταῦθα κατώκισεν, ἐξ ἧς ἀνοδος εἰς
αὐτὴν ἔφερε τὴν ἀκρῶρειαν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ
αὐτὴν ἄνω τὴν κορυφὴν τείχος ἰδεύματο καὶ πύργους
40 ἐπὶ ταῖς γωνίαις ἑκατὸν ἐξήκοντα πηχῶν ἀνέστησε.
Μέσον δὲ τοῦ περιόλου βασιλεῖον ὠκοδομήσατο, μεγέ-
θει τε καὶ κάλλει τῶν οἰκίσεων πολυτελές, πολλὰς δὲ
καὶ δεξαμενὰς εἰς ὑποδοχὴν ὕδατος καὶ χορηγίαν ἄφθο-
νον, ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῶν τόπων κατεσκεύαζεν,
45 ὥσπερ πρὸς τὴν φύσιν ἀμιλληθεὶς, ἐν' αὐτὸς τὸ κατ'
ἐκείνην τοῦ τόπου δυσάλωτον ὑπερβάλλεται ταῖς χειρο-
ποίητοις ὀχυρώσεσιν· ἔτι τε γὰρ καὶ βελῶν πλῆθος καὶ
μηχανημάτων ἐγκατέθετο καὶ πᾶν ἐπενόησεν ἐτοιμάσα-
σθαι τὸ παρασχεῖν δυνάμενον τοῖς ἐνοικοῦσι μηκίστης
50 πολιορκίας καταπρόντησιν.

(ΚΒ΄.) γ΄. Ἐπεφύκει δ' ἐν τοῖς βασιλείοις καὶ πῆγα-
νον ἄξιον τοῦ μεγέθους θαυμάσαι· συκῆς γὰρ οὐδεμιᾶς

In Judæam vero legatus missus Lucilius Bassus cum
exercitu quem a Cereali Vitelliano acceperat, castellum
quidem Herodeum cum præsidio deditione capiebat : post
autem, copiis omnibus militaribus collectis (multas enim
in partes divisæ erant), interque eas legione decima, statuit
exercitum educere contra Machæruntem. Quippe omnino
necesse erat excindi castellum, ne multis ob firmitatem
ad defectionem moveret : nam et salutis spem certam illud
tenentibus, et aggredientibus cunctationem atque formidi-
nem ex natura loci maxime afferre poterat. (XXI.) Nam
quod muro cingitur, saxosus est collis in maximam altitu-
dinem evectus, adeo ut difficulter admodum capi potuerit.
Quin et a natura ita paratum erat, ut nullus in id pateret
accessus ; utpote vallibus quasi fossis undique cinctum in
quarum altitudinem oculi penetrare non poterant, neque fa-
cile transeundis, nulloque modo terræ aggestione complendis.
Nam ea quæ ab occidente secat vallis per sexaginta stadia
diffunditur, lacum Asphaltiten sibi limitem faciens (et hac
parte ipse Machærus altissimum verticem habet superemi-
nentem) : a septentrione autem et meridie valles magnitu-
dine quidem a prædicta superantur, similiter vero sunt
inexpugnabiles. Ejus autem quæ ab oriente est vallis pro-
funditas quidem non minor centum cubitis invenitur : ter-
minatur vero monte ex adverso Machæruntis posito.

2. Alexander rex Judæorum, conspecta loci natura,
primus in eo castellum munivit ; quod postea Gabinus,
bellum gerens contra Aristobulum, demolitus est. Herodi
autem regnanti visum est omni loco dignius, cui adhibe-
retur cura et constructio validissima, maximeque propter
Arabum vicinitatem : nam commode situm erat, illorum
terram prospectans. Et magno quidem loco quum murum
circumdedisset et turres, urbem illic condidit, unde in
arcem ipsam patebat ascensus. Verumtamen et circa ipsam
verticem superædificavit murum, turresque in angulis centum
sexagenorum cubitorum erexit. In medio autem ambitu
regiam exstruxit, conspicuam magnitudine et pulchritudine
conclavium : insuper et multas cisternas, in locis maxime
idoneis ad aquam excipiendam abundeque suppeditandam,
paravit, certamine ab ipso veluti cum natura inito, ut
quod illa situ loci inexpugnabile fecerat, ipse manu structis
munitionibus superaret. Insuper enim et sagittarum mul-
titudinem et machinarum reposuit, animumque adjecit ad
ea omnia paranda, quibus incolæ faceret contemptui ha-
bere longissimam obsidionem.

(XXII.) 3. In ipsa quoque regia olim fuerat ruta mirandæ
magnitudinis : a nulla enim firu vel altitudine vel crassitu-

ὕψους καὶ πάχους ἀπαλείπετο. Λόγος δ' ἦν ἀπὸ τῶν Ἑρώδου χρόνων αὐτὸ διαρκῆσαι, καὶ ἐπὶ πλείστον ἰσως ἔμεινεν· ἐξεκόπη δ' ὑπὸ τῶν παραλαβόντων τὸν τόπον Ἰουδαίων. (ΚΓ'). Τῆς φάραγγος δὲ τῆς κατὰ τὴν
 5 ἄρκτον περιεχοῦσης τὴν πόλιν Βαάρας ὀνομάζεται τις τόπος, φύει τε ῥίζαν ὀμωνύμως λεγομένην αὐτῇ. Αὕτη φλογὶ μὲν τὴν χροῖαν ἔοικε, περὶ δὲ τὰς ἑσπέρας σέλας ἀπαστρέπτουσα τοῖς ἐπιούσι καὶ βουλομένοις λαθεῖν αὐτὴν οὐκ ἔστιν εὐχέρως, ἀλλ' ὑποφεύγει, καὶ
 10 οὐ πρότερον ἴσταιται πρὶν ἂν τις οὖρον γυναικὸς ἢ τὸ ἔμμηνον αἷμα χέῃ κατ' αὐτῆς· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τότε τοῖς ἀψαμένοις πρόδηλός ἐστι θάνατος, εἰ μὴ τύχοι τις αὐτὴν ἐκείνην ἐπενεγάμενος τὴν ῥίζαν ἐκ τῆς χειρὸς ἀπηρτημένην. Ἀλίσκεται δὲ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον ἀκινδύνως, ὅς ἐστι τοιοῦτος. Κύκλῳ πᾶσαν αὐτὴν
 15 περιούρυσσουσιν, ὥς εἶναι τὸ κρυπτόμενον τῆς ῥίζης βραχύτατον, εἴτ' ἐξ αὐτῆς ἀποδοῦσι κύνα, κακείνου τῷ δῆσαντι συνακολουθεῖν ὁρμήσαντος, ἡ μὲν ἀνασπᾶται ῥαδίως, θνήσκει δ' εὐθὺς ὁ κύων, ὥσπερ ἀντιδοεῖς
 20 τοῦ μέλλοντος τὴν βοτάνην ἀναιρήσεσθαι. Φόβος γάρ οὐδεὶς τοῖς μετὰ ταῦτα λαμβάνουσιν. Ἔστι δὲ μετὰ τοσοῦτων κινδύνων διὰ μίαν ἰσλὺν περισπούδαστος· τὰ γὰρ καλούμενα δαιμόνια (ταῦτα δὲ πονηρῶν ἐστὶν ἀνθρώπων πνεύματα) τοῖς ζῶσιν εἰσδύμενα καὶ κτείνοντα τοὺς βοηθείας μὴ τυγχάνοντας, αὕτη ταχέως
 25 ἐξελαύνει, καὶ προσερχομένη μόνον τοῖς νοσοῦσι. Ῥέουσι δὲ καὶ θερμῶν ὑδάτων πηγαὶ κατὰ τὸν τόπον πολὺ τὴν γεῦσιν ἀλλήλων διαφέρουσαι. Πικραὶ μὲν γὰρ αὐτῶν τινὲς εἰσιν, αἱ δὲ γλυκύτητος οὐδὲν ἀπολείπουσι.
 30 Πολλὰ δὲ καὶ ψυχρῶν ὑδάτων ἀναδόσεις οὐ μόνον ἐν τῷ χθαμαλωτέρῳ τὰς πηγὰς παραλλήλους ἔχουσιν, ἀλλ' ὥς ἂν καὶ μᾶλλον τις θαυμάσει· σπήλαιον γάρ τι πλησίον ὁρᾶται κοιλότητι μὲν οὐ βαθύ, τῇ πέτρᾳ δὲ προύχουσῃ σκεπόμενον· ταύτης ἀνωθεν ὥσανεῖ μα-
 35 στοὶ δύο ἀνέγρυσιν, ἀλλήλων ὀλίγω διεστώτες, καὶ ψυχροτάτην μὲν ἄτερος πηγὴν, ἄτερος δὲ θερμοτάτην ἐκδίδωσιν· αἱ μισγόμεναι ποιοῦσι λουτρὸν ἡδιστον παιωνίον τε νοσημάτων, πολλῶν δὲ μάλιστα νεύρων ἄκεσιν. Ἐχει δ' ὁ τόπος καὶ θεῖου καὶ στυπτηρίας
 40 μέταλλα.

(ΚΕ'). δ'. Βάσσος δὲ πάντῃ περισχεφάμενος τὸ χωρίον ἔγνω ποιῆσθαι τὴν πρόσδοον, χωνῶν τὴν φάραγγα τὴν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς· καὶ τῶν ἔργων εἶχετο, σπουδῇ ποιοῦμενος ἢ τάχος ἐξῆραι τὰ χώματα, καὶ δι-
 45 αὐτῶν ῥαδίαν ποιῆσαι τὴν πολιορκίαν. Οἱ δ' ἐνδον ἀπειλημένοι τῶν Ἰουδαίων, αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν ξένων διακριθέντες, ἐκείνους μὲν ἠνάγκασαν, ὅχλον ἄλλως εἶναι νομίζοντες, ἐν τῇ κάτω πόλει παραμένειν καὶ τοὺς κινδύνους προσκδέχεσθαι, τὸ δ' ἄνω
 50 φρούριον αὐτοὶ καταλαβόντες εἶχον, καὶ διὰ τὴν ἰσλὺν τῆς ὀχυρότητος καὶ προνοῖα τῆς σωτηρίας αὐτῶν· τεύξεσθαι γὰρ ἀρέσεως ὑπελάμβανον, εἰ τὸ χωρίον Ῥωμαίοις ἐγχειρίσειαν. Πείρα δὲ πρότερον ἰδοῦλοντο τὰς ὑπὲρ τοῦ διαφεύγεσθαι τὴν πολιορκίαν ἐλπίδας

dine superabatur. Ferebant etiam eam ab Herodis durasse temporibus, et longissimo forsitan tempore mansisset; sed a Judæis, qui locum illum occuparant, excisa erat. (XXIII.) Vallis autem, qua civitas a septemtrione cingitur, locus quidam Baaras appellatur, gignitque radicem ejusdem nominis. Illa colore flammæ assimilari visa est, circa vesperam vero jubar quoddam ejaculari. Accedentibus eamque evellere cupientibus captu haud facilis est, sed refugit, nec prius se sistit, quam quis urinam mulieris aut sanguinem menstruum affuderit: ac tuu. iis qui eam attigerint indubia mors imminet, nisi quis forte illam ipsam radicem ferat de manu suspensam. Capitur etiam alio modo sine periculo, qui talis est. Undique eam circumfodiunt, ut radicis quam minimum terra tegatur: deinde canem ei alligant, qui quum eum, a quo ligatus est, comitari cupit, illa quidem facile evellitur, canis vero continuo moritur, tanquam vice ejus a quo herba tollenda erat traditus. Accipientibus vero eam post nihil est metus. Expetitur autem propter unam virtutem tantis periculis. Nam quæ dæmonia vocantur (hæc autem malorum hominum spiritus sunt) et viventes intrant, eosque necant quibus nihil auxilii præsto est, ipsa statim, si modo ægrotantibus admoveatur, abigit. Flunt autem ex eo loco aquarum quoque calidarum fontes, multum inter se sapore diversi. Nam alii quidem amari sunt, alii vero nihil dulcedinis desiderant. Multæ etiam frigidarum aquarum eruptiones non modo in humilioribus locis non longe a se invicem fiunt, sed, quod amplius quis miretur, in proximo quædam spelunca cernitur, non quidem magnæ profunditatis, saxo autem prominente tecta: super hoc duæ quasi mammæ eminent inter se paululum distantes; et ex altera quidem frigidissimus fons scaturit, altera vero calidissimum fundit: qui mixti lavacrum suavissimum præbent, morbis curandis, omnium vero maxime nervis roborandis idoneum. Habet etiam locus hic et sulphuris et aluminis metalla.

(XXV.) δ. Bassus autem, castellum undique contemplatus, accessum parare statuit, vallem orientalem terra aggesta complens: operique se admovebat, properans quam celerime aggeres erigere, perque eos faciem ad oppugnationem viam sternere. Judæi autem qui intus erant obsessi, quum se a peregrinis separassent, illos quidem inane vulgus esse existimantes, in urbe inferiore manere coegerunt ac pericula priores excipere; superius autem castellum ipsi occupatum tenebant, et propter munitionis firmitatem, et ut saluti suæ consularent: impetraturos enim se veniam opinabantur, si castellum Romanis traderent. Periculo autem facto prius volebant spem arguere, quam de obsidione decli-

ἐλέγξει. Διὰ τοῦτο καὶ προθύμως ἐποιοῦντο τὰς ἐξόδους ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, καὶ τοῖς τυχοῦσι συμπλεκόμενοι πολλοὶ μὲν ἔθνησκον, πολλοὺς δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀνέβρουν. Ἀεὶ δὲ τοῦ κρατεῖν ὁ καιρὸς ἐβράβευεν ἑκατέροις τὸ πλεόν, τοῖς μὲν Ἰουδαίοις, εἰ πρὸς ἀφυλακτοτέρους προσέπεισιν, τοῖς δὲ ἐπὶ τῶν χωμάτων προῖδομένοις, εἰ τὴν ἐκδρομὴν αὐτῶν δέχοιντο πεπραγμένως. Ἄλλ' οὐκ ἐν τούτοις ἐμελλε γενήσεσθαι τὸ πέρας τῆς πολιορκίας. Ἔργον δὲ τι πραχθὲν ἐκ συντυχίας παράλογον τῆς παραδόσεως τοῦ φρουρίου τὴν ἀνάγκην ἐπέστησε τοῖς Ἰουδαίοις. Ἦν ἐν τοῖς πολιορκουμένοις νεανίας τολμησαί τε θρασὺς καὶ κατὰ χεῖρα δραστήριος, Ἐλεάζαρος ὄνομα. Ἐγεγόνει δ' οὗτος ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς ἐπιφανής, τοὺς πολλοὺς ἐξίεναι καὶ κωλύειν τὴν χώσιν παρακαλῶν καὶ κατὰ τὰς μάχας πολλὰ καὶ δεινὰ τοὺς Ῥωμαίους διατιθεῖς, τοῖς δὲ σὺν αὐτῷ τολμῶσιν ἐπεκτρέχειν βῆδιαν μὲν τὴν προσβολὴν τιθέμενος, ἀκίνδυνον δὲ παρέχων τὴν ἀναχώρησιν τῷ τελευταίῳ ἀπίνειν. Καὶ δὴ ποτε τῆς μάχης διακριθείσης καὶ γεγονούας ἀμφοτέρων ἀναχωρήσεως αὐτὸς, ἄτε δὴ περιφρονῶν καὶ νομίζων οὐκ ἂν εἴ τι τῶν πολεμίων οὐδένα τότε μάχης ἀρξείν, μείνας τῶν πυλῶν ἔξω, τοῖς ἐπὶ τοῦ τείχους διελάλει, καὶ πᾶς πρὸς ἐκείνους τὴν διάνοιαν ἦν. Ὅρᾳ δὲ τὸν καιρὸν τοῦ Ῥωμαικοῦ τις στρατοπέδου Ῥούφος, γένος Αἰγύπτιος· καὶ μηδενὸς ἂν προσδοκῆσαντος ἐξαίφνης ἐπιδραμὼν, σὺν αὐτοῖς ἀράμενος αὐτὸν τοῖς ὅπλοις, ἥως κατεῖχε τοὺς ἀπὸ τῶν τεινῶν ἰδόντας ἐκπληξίς, φθάνει τὸν ἄνδρα μεταθεὶς πρὸς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον. Τοῦ δὲ στρατηγοῦ κελεύσαντος γυμνὸν διαλαβεῖν αὐτὸν, καὶ καταστήσαντας εἰς τὸ φανερώτατον τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀποβλέπουσι· μάστιξιν αἰκίζεσθαι, σφόδρα τοὺς Ἰουδαίους τὸ περὶ τὸν νεανίαν πάθος συνέχεν, ἀθρόα τε ἡ πόλις ἀνῳμωξε καὶ θρήνος ἦν μείζων ἢ καθ' ἑνὸς ἀνδρὸς συμφοράν. Τούτω συνιδὼν ὁ Βάσσος κατὰ τῶν πολεμίων ἀρχὴν ἐποίησατο στρατηγήματος, καὶ βουληθείς αὐτῶν ἐπιτείνειν τὸ περιαλγές, ἵνα βιασθῶσιν ἀντὶ τῆς σωτηρίας ἀνδρὸς ποιήσασθαι τοῦ φρουρίου παράδοσιν, τῆς ἐλπίδος οὐ διήμαρτεν. Ὁ μὲν γὰρ προσέταξε καταπηγνύειν σταυρὸν, ὡς αὐτίκα κρεμῶν τὸν Ἐλεάζαρον. Τοῖς δ' ἀπὸ τοῦ φρουρίου τοῦτε θαυμάσιοις ὁδύνῃ τε πλείων προσέπεισε καὶ διωλύγιον ἀνῳμωζον, οὐκ ἀνασχετὸν εἶναι τὸ πάθος βοῶντες. Ἐνταῦθα δὴ τοίνυν Ἐλεάζαρος ἰκέτευεν αὐτοὺς μὴτ' αὐτὸν περιδεῖν ὑπομείναντα θανάτων τὸν οἰκτιστὸν καὶ σφίσιν αὐτοῖς τὴν σωτηρίαν παρασχέειν τῇ Ῥωμαίων εἰξάντας ἰσχύϊ καὶ τύχῃ, μετὰ πάντας ἤδη χειρωμένους. Οἱ δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐκείνου λόγους κατακλῶμενοι, καὶ πολλῶν ἔνδον ὑπὲρ αὐτοῦ δεομένων (ἦν γὰρ ἐκ μεγάλης καὶ σφόδρα πολυανθρώπου συγγενείας) παρὰ τὴν αὐτῶν φύσιν εἰς οἶκτον ἐνέδωκαν· καὶ τινὰς ἐξαποστείλαντες κατὰ τάχος διελέγοντο ποιεῖσθαι τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου, ἀξιοῦντες ἵνα ἀδεῖς ἀπαλλάτῳνται, κομισάμενοι τὸν Ἐλεάζαρον. Δεξαμένων δὲ

nanda habere possent. Ideoque alacri animo quotidianas eruptiones fecerunt; et, cum obviis congressi, multi quidem perierunt, Romanorumque multos occiderunt. Semper autem utrisque plus victoriae ex tempore tribuebatur, Judæis quidem quum minus cautos et imparatos adorirentur, in aggeribus autem positis, si provisum excursum eorum bene septi armis exciperent. Sed non is futurus erat obsidionis finis. Res autem quædam fortuita inopinatam castelli tradendi necessitatem imposuit Judæis. Erat inter obsessos juvenis, audacia ferox, et manu strenuus, nomine Eleazarus. Is autem fuerat in excursionibus conspicuus, plurimosque ut exirent et aggeris exstructionem prohiberent hortari solebat, et in præliis multas gravesque Romanis clades inferebat: quin et iis qui cum ipso excursionem facere audebant, primam impressionem facilem, et viam receptui tutam reddebat, novissimis recedendo. Aliquando autem prælio dirempto et utrinque discessionem facta, ille, tanquam despiciens omnes, et existimans neminem tunc hostium ad prælium lacessiturum esse, extra portas remansit, et in muro stantes alloquebatur, omni cogitatione in illos defixus. Hanc autem opportunitatem animadvertit Rufus quidam Romanus miles, genere Ægyptius; et, quum nemo exspectaret, subito accurrens illum cum ipsis armis sublatus, dum hoc viso stantes in muros stupor teneret, celeriter hominem in castra Romanorum transfert. Quem quum dux comprehensum nudari præcepisset, et planissime conspectui civium expositum flagis cædi jussisset, vehementer Judæos confudit casus adolescentis, et universa civitas ingemuit, majorque erat lamentatio quam pro unius viri calamitate. Quod ubi Bassus animadvertit, adversus hostes cepit strategema adhibere, quumque vellet eorum miserationem ita augere, ut pro salute viri cogerentur castelli traditionem facere, de spe non decedit. Nam crucem defigi jussit, quasi Eleazarum statim in ea suspensurus. Quo conspecto, ii qui in castello erant, magis doluerunt, maximis suspiriis editis, non ferendam esse calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos rogabat, ne ipsum mortem miserissimam subire sinerent, et suæ ipsorum salutis consulentes Romanorum viribus et fortunæ cederent, omnibus jam subactis. Illi autem, Et Elezari verbis fracti et multorum in castello pro eo deprecantium precibus (erat enim ex magna et populosa familia), præter indolem suam misericordiæ cesserunt: et quibusdam statim missis illos alloquebantur, se velle castelli deditionem facere, si accepto Eleazaro salvis discedere liceret. Quam conditionem ubi Romani et dux

τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ στρατηγοῦ ταῦτα, τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ κάτω πόλει τὴν γεγενημένην ἰδίᾳ τοῖς Ἰουδαίοις πυθόμενοι σύμβασιν αὐτοὶ κατὰ νύκτα λαθόντες ἔγνωσαν ἀποδρᾶναι. Τὰς πύλας δ' αὐτῶν ἀνοιξάντων
 5 παρὰ τῶν τὴν ὁμολογίαν πεποιημένων πρὸς τὸν Βάσσον ἤκε μήνυσις, εἴτ' οὖν τῆς σωτηρίας αὐτοῖς φθονησάντων εἴτε καὶ διὰ δέος μὴ τὴν αἰτίαν αὐτοὶ λάβωσι τῆς ἐκείνων ἀποδράσεως. Οἱ μὲν οὖν ἀνδρείοτάτοι τῶν ἐξιόντων ἐφθασαν διεκπαίσασθαι καὶ διέφυγον· τῶν
 10 δ' ἐνδον καταληφθέντων ἄνδρες μὲν ἀνῆρέθησαν ἐπὶ τοῖς χιλίοις ἑπτακόσιοι, γύναια δὲ καὶ παῖδες ἡδραποδίσθησαν. Τὰς δὲ πρὸς τοὺς παραδόντας τὸ φρούριον ὁμολογίας οἰόμενος δεῖν ὁ Βάσσος διαφυλάττειν αὐτοὺς τ' ἀφίσει καὶ τὸν Ἐλεάζαρον ἀπέδωκεν.

15 (ΚΖ'). ε'. Ταῦτα δὲ διοικησάμενος ἡλείγετο τὴν στρατιάν ἄγων ἐπὶ τὸν προσαγορευόμενον Ἰάρδην δρυμόν· πολλοὶ γὰρ εἰς αὐτὸν ἡγγέλθησαν ἡθροῦσθαι τῶν κατὰ τὰς πολιορκίας πρότερον ἐκ τε Ἱεροσολύμων καὶ Μαχαιρῶντος ἀποδράντων. Ἐλθὼν οὖν ἐπὶ τὸν τόπον καὶ
 20 γνοὺς τὴν ἀγγελίαν οὐκ ἐψευσμένῃν, πρῶτον μὲν τοῖς ἱππεύσιν ἅπαν κυκλοῦται τὸ χωρίον, ὅπως τοῖς διεκπαίσεσθαι τολμῶσι τῶν Ἰουδαίων ἄπορος ἢ φυγὴ γίνηται διὰ τοὺς ἱππέας, τοὺς δὲ πεζοὺς ἐκέλευσε δενδροτομεῖν τὴν ὕλην, εἰς ἣν καταπεφύγεσαν. Καθίστανται
 25 δὲ διὰ τοῦτο πρὸς ἀνάγκην οἱ Ἰουδαῖοι τοῦ δρᾶν τι γενναῖον, ὥς ἐκ τοῦ παραβόλους ἀγωνισάμενοι τάχα ἂν καὶ διαφυγόντες. Ἀθρόοι δὲ καὶ κατὰ βοῆς ῥέξαντες, ἐνέπιπτον τοῖς κεκυκλωμένοις. Οἱ δ' αὐτοὺς ἐδέχοντο καρτερῶς καὶ πολλῇ τῶν μὲν ἀπονοία, τῶν δὲ φιλονει-
 30 κία· χρωμένων, χρόνος μὲν οὐκ ὀλίγος διὰ τοῦτο τῇ μάχῃ προὔθη, τέλος δ' αὐτῆς οὐχ ὅμοιον ἀπέβη τοῖς ἀγωνισαμένοις. Ῥωμαίων μὲν γὰρ δώδεκα τοὺς πάντας συνέβη πεσεῖν, ὀλίγους τε τραπῆναι, τῶν Ἰουδαίων δ' ἐκ τῆς μάχης ταύτης οὐδεὶς διέφυγεν, ἀλλ'
 35 ὄντες οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων πάντες ἀπέθανον, καὶ στρατηγὸς αὐτῶν Ἰούδας ὁ τοῦ Ἀρίπαις, περὶ οὗ πρότερον εἰρήκαμεν, ὅτι τάξεως ἡγούμενός τις ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ τινὰς διαδὺς τῶν ὑπονόμων ἔλαθεν ἀποδράς.

40 (ΚΖ'). ς'. Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐπέστειλε Καῖσαρ Βάσσῳ καὶ Λιβερίῳ Μαξιμῳ (οὗτος δ' ἦν ἐπίτροπος), κελύων πᾶσαν γῆν ἀποδόσθαι τῶν Ἰουδαίων. Οὐ γὰρ κατόπισεν ἐκεῖ πόλιν, ἰδίαν αὐτῷ τὴν χώραν φυλάττων· ὀκτακοσίοις δὲ μόνους ἀπὸ τῆς στρατιᾶς δια-
 45 φειμένοις χωρίον ἔδωκεν εἰς κατοίκησιν, ὃ καλεῖται μὲν Ἀμμαοῦς, ἀπέχει δὲ τῶν Ἱεροσολύμων σταδίου τριάκοντα. Φόρον δὲ τοῖς ὀπουδήποτι οὖσιν Ἰουδαίοις ἐπέβαλε, δύο δραχμὰς ἕκαστον κελύσας ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὸ Καπετώλιον φέρειν, ὥσπερ πρότερον εἰς τὸν
 50 ἐν Ἱεροσολύμοις νεὺν συνετέλουν. Καὶ τὰ μὲν Ἰουδαίων τότε τοιαύτην εἶχε κατάστασις.

acceperant, qui inferiorem urbem magno numero tenebant, audita Judæorum privata pactione, ipsi clam nocte fugam capessere statuerunt. Quum autem illi portas aperuissent, ab iis qui cum Basso pepigerant, ad Bassum veniebat rei indicium, sive quod illis inviderint, sive quod metuerint ne, si illi aufugerent, ipsi crimen sustinerent. Et fortissimi quidem exeuntium viam sibi facere occupant et evaserunt : ex iis vero qui intus relictī erant, occisi sunt ad mille et septingentos, mulierculæ vero et pueri in servitium ducti. Sponsiones vero cum his factas, qui castellum dedere promiserant, Bassus servandas ratus, et ipsos dimittit et Eleazarum reddidit.

(XXVI.) 5. His autem administratis, in saltum qui Jarden appellatur, exercitum ducere properabat; multi enim illic congregati esse nunciabantur, qui pridem tempore obsidionum ex Hierosolymis et Machæronte profugerant. Ergo quum ad locum venisset, neque falsum fuisse nuncium comperisset, primo locum equitibus undique circumdat, ut Judæi, si qui perrumpere auderent, propter equites fugiendi copiam non haberent : pedites vero silvam succidere jussit, in quam confugerant. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt Judæi fortiter aliquid agendi, velut ex audaci certamine fortasse fugam et salutem reperirent. Itaque conferti, et cum clamore impetu facto, in eos, a quibus cincti fuerant, irruunt. Illi autem fortiter eos excipiebant; multaue his quidem audacia, illis vero contentione usis, non parum quidem temporis in pugna tractum est, sed eventus ejus adversis partibus non ex æquo respondit. Nam ex Romanis quidem duodecim tantum contigit occumbere, et non multos vulnerari : Judæorum vero ex illo prælio nullus evasit, quumque non essent infra tria millia, omnes perierunt, eorumque dux Judas Ari filius, de quo supra diximus quod ordinis cujusdam ductor in Hierosolymorum obsidione, quum quosdam cuniculos subiisset, clam effugerit.

(XXVII.) 6. Eodem vero tempore Cæsar ad Bassum et Libe-rium Maximum scripsit (is enim procurator erat) jubens ut omnem Judæorum terram venderent. Non enim civitatem in ea condidit, proprium servans sibi eorum agrum; sed octingentis duntaxat emeritis locum incolendum dedit, qui vocatur quidem Ammaus, distat autem ab Hierosolymis stadiis triginta. Tributum vero Judæis ubicunque degen- tibus indixit, et quotannis binas quemque drachmas in Capitolium inferre jussit, quemadmodum in templum Hierosolymitanum prius conferebant. Et res quidem Judæorum illo tempore hunc statum habebant.

ΚΕΦ. Ζ'.

CAP. VII. (XXVIII.)

Ἦδη δ' ἔτος τέταρτον Οὐεσπασιανοῦ διέποντος τὴν ἡγεμονίαν συνέθη τὸν βασιλέα τῆς Κομμαγενῆς Ἀντίοχον μεγάλας συμφοραῖς πανοικεσία περιπεσεῖν, ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας. Καισέννιος Παῖτος, ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν τότε καθεστηκώς, εἶτ' οὖν ἀληθεύων εἶτε καὶ διὰ τὴν πρὸς Ἀντίοχον ἐχθραν (οὐ σφόδρα γὰρ τὸ σαφές ἡλέγχθη), γράμματα πρὸς Καίσαρα διεπέμψατο, λέγων « τὸν Ἀντίοχον μετὰ τοῦ παιδὸς Ἐπιφανοῦς διεγνωχέναι Ῥωμαίων ἀρίστασθαι, συνθήκας πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Πάρθων πεποιημένον· δεῖν οὖν προκαταλαβεῖν αὐτοὺς, μὴ φθάσαντες τῶν πραγμάτων ἀρξασθαι πᾶσαν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν πολέμῳ συνταράξωσιν. » Ἐμελλε δὲ Καίσαρ τοιοῦτου μηνύματος αὐτῷ προσπεσόντος μὴ περιορᾶν· καὶ γὰρ ἡ γειννίασις τῶν βασιλέων ἐποίει τὸ πρᾶγμα μείζωνος ἄξιον προνοίας. Τὰ γὰρ Σαμόσατα, τῆς Κομμαγενῆς μεγίστη πόλις, κεῖται παρὰ τὸν Εὐφράτην, ὥστ' εἶναι τοῖς Πάρθοις, εἴ τι τοιοῦτον διενενοήντο, ῥάστην μὲν τὴν διάδασιν, βεβαίαν δὲ τὴν ὑποδοχὴν. Πιστευθεὶς οὖν ὁ Παῖτος καὶ λαβὼν ἐξουσίαν πράττειν ἃ δοκεῖ συμφέρειν, οὐκ ἐμελλησεν, ἐξαίφνης δὲ τῶν περὶ τὸν Ἀντίοχον οὐδὲν προσδοκόντων εἰς τὴν Κομμαγενὴν ἐνέβαλε, τῶν μὲν ταγμάτων ἄγων τὸ ἔκτον, καὶ πρὸς τούτῳ λόχους καὶ τινὰς ὤας ἱππέων. Συνεμάχουν δὲ καὶ βασιλεῖς αὐτῷ, τῆς μὲν Χαλκιδικῆς λεγομένης Ἀριστοβούλος, τῆς Ἑμέσης δὲ καλουμένης Σόμιος. Ἦν δ' αὐτοῖς τὰ περὶ τὴν ἐισβολὴν ἀναναγώνιστα· τῶν γὰρ κατὰ τὴν χώραν οὐδεὶς ἤθελε χεῖρας ἀνταίρειν. Ἀντίοχος δὲ, τῆς ἀγγελίας ἀδοκήτως προσπεσούσης, πολέμου μὲν οὐδ' ἐπίνοιαν πρὸς Ῥωμαίους ἔσπασεν, ἔγωγε δὲ πᾶσαν τὴν βασιλείαν ὡς εἶχεν ἐπὶ στήματος καταλιπὼν μετὰ γυναῖκος καὶ τέκνων ὑπεξελθεῖν, οὕτως ἂν οἰόμενος καθαρὸν Ῥωμαίοις ἑαυτὸν ἀποδείξει τῆς ἐπεννηγεμένης αἰτίας. Καὶ προελθὼν ἀπὸ τῆς πόλεως ἑκατὸν σταδίους πρὸς τοὺς εἰκοσιν εἰς τὸ πεδῖον, ἐν αὐτῷ καταυλίζεται.

β'. Παῖτος δ' ἐπὶ μὲν τὰ Σαμόσατα τοὺς καταληφόμενους ἀποστέλλει, καὶ δι' ἐκείνων εἶχε τὴν πόλιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπ' Ἀντίοχον ἐποιεῖτο τὴν ὁρμὴν. Οὐ μὴν ὁ βασιλεὺς οὐδ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης προήχθη πρᾶξαι τι πρὸς Ῥωμαίους πολεμικὸν, ἀλλὰ τὴν αὐτοῦ τύχην ὁδουρόμενος ὃ τι δέοι παθεῖν ὑπέμενε· νέοις δὲ καὶ πολέμων ἐμπείροις καὶ ῥώμῃ σωματῶν διαφέρουσιν οὐ ῥάδιον ἦ τοῖς παισὶν αὐτοῦ τὴν συμφορὰν ἀμαχεῖ καρτερεῖν. Τρέπονται οὖν πρὸς ἄλκην Ἐπιφανὴς τε καὶ Καλλίνικος. Σφοδρὰς δὲ τῆς μάχης καὶ παρ' ἄλλην τὴν ἡμέραν γενομένης αὐτοὶ τὴν ἀνδρείαν διαπρεπῆ παρέσχον, καὶ μηδὲν ἑλαττωθεῖσιν τῇ σφετέρᾳ δυνάμει, ἑστέρας διελύθησαν. Ἀντίοχος δ' οὐδ' ἐπὶ τῇ μάχῃ τοῦτον κατωρηκὴν τὸν τρόπον μένειν ἀνεκτὸν ἔδοκει· λαβὼν δὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς θυγατέρας μετ' ἐκείνων ἐποιεῖτο φυγὴν εἰς Κιλικίαν,

Jam vero quarto anno imperii Vespasiani, accidit ut Antiochus rex Commagenes in maximas clades cum tota domo incideret, ex causa hujusmodi. Cæsennius Pætus, tunc Syriæ præses constitutus, sive vera dicens, sive propter inimicitias inter ipsum et Antiochum (nam liquido res non constabat), literas ad Cæsarem misit, indicans « Antiochum cum filio Epiplane decrevisse a Romanis defectionem facere, pactione inita cum rege Parthorum: proptereaque oportere illos ante capere, ne, si priores novas res adorti essent, totum Romanorum imperium bello perturbarent. » Non erat autem Cæsar hujusmodi nuncium ad se perlatum neglecturus: nam vicinitas regum faciebat ut negotium majori cura dignum haberetur. Quippe Samosata, Commagenes maxima civitas, ad Euphraten sita est, adeoque Parthis, si quid ejusmodi cogitaverint, facillimus erat transitus et tutum receptaculum. Fide igitur habita Pæto, ac potestate ipsi facta agendi quod expedire videretur, nihil hic cunctatus est, verum derepente, Antiocho suisque nihil tale exspectantibus, ingressus est Commagenem, ex legionibus quidem sextam ducens, et insuper quasdam cohortes alasque equitum. Præterea auxilio ei erant reges Chalcidicæ quidem dictæ, Aristobalus, Emesæ vero Sohemus nomine. Introitus autem illis erat sine certamine: nam indigenarum nemo volebat lacertos contra movere. Antiochus autem, insperato accepto nuncio, de bello quidem adversus Romanos nequirit animum ad cogitandum inducere: decrevit autem, toto regno in eo quo erat statu relicto, cum conjuge ac liberis egredi, hoc facto se Romanis purum a suspitione criminis sibi illati probaturum esse ratus. Quumque ex urbe egressus esset centum et viginti stadiis in planitiem, illic tabernaculum posuit.

2. Pætus autem de suis aliquot ad Samosata quidem occupanda mittit, et per eos civitatem tenebat: ipse vero cum aliis copiis Antiochum versus contendebat. Non tamen rex vel ipsa necessitate adductus est adversus Romanos aliquid bellicum gerere; sed de fortuna sua querens quicquid oporteret pati sustinuit: filiis autem ejus, adolescentibus bellicque peritis, et corporis robore præstantibus, haud facile erat sine pugna calamitatem perferre. Itaque ad dimicandum se conferebant Epiphanes et Callinicus. Vehementi autem pugna et per totum diem habita, ipsi se fortitudine conspicuos præstabant; nullaue parte suarum copiarum imminuta, nocte appetente diremptum est prælium. Antiocho vero neque pugna hoc modo finita ferendum videbatur ut maneret; sed assumpta conjuge cum filiabus eam comitantibus in Ciliciam fugit. Atque

καὶ τοῦτο πράξας τὰ φρονήματα τῶν οἰκείων στρατιω-
τῶν κατέκλεισεν. Ὡς γὰρ ἀπεγνωσμένης ὑπ' αὐτοῦ
τῆς βασιλείας ἀπέστησαν καὶ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους
μετεβάλοντο, καὶ πάντων πρόδηλος ἦν ἀπόγνωσις.
6 Πρὶν οὖν τελῶς ἐρημωθῆναι τῶν συμμάχων, τοῖς
περὶ τὸν Ἐπιφανῆ σώζειν αὐτοὺς ἐκ τῶν πολεμίων ἦν
ἀναγκαῖον. Καὶ γίνονται δέκα σύμπαντες ἱππεῖς οἱ
μετ' αὐτοῦ τὸν Εὐφράτην διαβάντες, ἔνθεν ἤδη μετ'
ἀδείας πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Πάρθων Βολογέσσην κο-
10 μισθέντες οὐχ ὡς φυγάδες ὑπερηφανήθησαν, ἀλλ' ὡς
ἔτι τὴν παλαιὰν ἔχοντες εὐδαιμονίαν πάσης τιμῆς
ἠξιώθησαν.

γ'. Ἀντιόχῳ δ' εἰς Ταρσὸν ἀφικνέμενῳ τῆς Κιλικίας
ἐκατοντάρχην Παῖτος ἐπιτέμψας, δεδεμένον αὐτὸν εἰς
15 Ῥώμην ἀπέστειλεν. Οὐσεπσιανὸς δ' οὐχ ὑπέμεινεν
οὕτω πρὸς αὐτὸν ἀναχθῆναι τὸν βασιλέα, τῆς παλαιᾶς
ἀξίῳ φιλίας μᾶλλον αἰδοῦ λαβεῖν ἢ διὰ τὴν τοῦ πολέ-
μου πρόφασιν ἀπαραίτητον ὄργην διαφυλάττειν. Κε-
λεύει δὴ καθ' ὁδὸν ἐκ' ὄντος αὐτοῦ τῶν δεσμῶν ἀφαιρε-
20 θῆναι καὶ παρέντα τὴν εἰς Ῥώμην ἀφίξιν τὸ νῦν ἐν
Λακεδαίμονι διάγειν, δίδωσί τε μεγάλας αὐτῷ προσό-
δους χρημάτων, ὅπως μὴ μόνον ἀφθονον, ἀλλὰ καὶ
βασιλικὴν ἔχοι τὴν διαίταν. Ταῦτα τοῖς περὶ τὸν
Ἐπιφανῆ πυθόμενοις, πρότερον σφόδρα περὶ τοῦ πα-
25 τρὸς δεδίοσιν, ἀνέβησαν αἱ ψυχαὶ μεγάλης καὶ δυσ-
διαθέτου φροντίδος. Ἐλπίς δὲ καὶ αὐτοῖς τῶν παρὰ
Καίσαρος διαλλαγῶν ἐγένετο, Βολογέσου περὶ αὐτῶν
ἐπιστελλαντος· οὐδὲ γὰρ εὐδαιμονοῦντες ἑπόμενον ἔξω
τῆς Ῥωμαίων ζῆν ἡγεμονίας. Δόντος δὲ Καίσαρος
30 ἡμέρῳ αὐτοῖς τὴν ἀδειαν εἰς Ῥώμην παρεγένοντο,
τοῦ τε πατρὸς ὡς αὐτοὺς ἐκ τῆς Λακεδαίμονος εὐθὺς
ἐλθόντος, πάσης ἀξιούμενοι τιμῆς κατέμενον ἐνταῦθα.

(ΚΘ'.) δ'. Τὸ δὲ τῶν Ἀλανῶν ἔθνος, ὅτι μὲν εἰσι Σκύ-
θαι περὶ τὸν Τάναϊν καὶ τὴν Μαυρίτιν λίμνην κατοικοῦν-
35 τες πρότερον δῆπου δεδηλώκαμεν, κατὰ τοῦτους δὲ τοὺς
χρόνους διανοηθέντες εἰς τὴν Μηδίαν, καὶ προσωτέρω
ταύτης ἔτι καθ' ἀρπαγὴν ἐμβαλεῖν, τῷ βασιλεῖ τῶν
Ὑρκανῶν διαλέγονται. Τῆς παρόδου γὰρ οὗτος δε-
σπότης ἐστίν, ἣν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος πύλαις σιδη-
40 ραῖς κλειστὴν ἐποίησε. Κακείνου τὴν εἰσοδὸν αὐτοῖς
παρασχόντος, ἀθρόοι καὶ μηδὲν προῦποπτεύσας τοῖς
Μηδοῖς ἐπιπεσόντες, χώραν πολυάνθρωπον καὶ παν-
τοίων ἀνάμεστον βοσκημάτων διήρπαζον, μηδενὸς αὐ-
τοῖς τολμῶντος ἀνθίστασθαι. Καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς τῆς
45 χώρας Πάκορος ὑπὸ δέους εἰς τὰς δυσχωρίας ἀναφυγὼν
τῶν μὲν ἄλλων ἀπάντων παρακεχωρήκει, μόλις δὲ παρ'
αὐτῶν ἐρρύσατο τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰς παλλακὰς αἰ-
χμαλώτους γενομένας ἑκατὸν δούς τάλαντα. Μετὰ
πολλῆς οὖν βραδείας ἀμαχεῖ ποιοῦμενοι τὰς ἀρπαγὰς
50 μέχρι τῆς Ἀρμενίας προήλθον πᾶντα λεηλατοῦντες.
Τηριδάτης δ' αὐτῆς ἐβασίλευεν, ὃς ὑπαντίσας αὐτοῖς
καὶ ποιησάμενος μάχην παρὰ μικρὸν ἦλθεν ἐπ' αὐτῆς
ζῶδες ἀλῶναι τῆς παρατάξεως. Βρόχον γὰρ αὐτῷ τις
πόρρωθεν περιβαλὼν ἐμελλεν ἐπισπάσειν, εἰ μὴ τῷ

hoc facto militum suorum animos fregit. Nam veluti de-
sperato ab illo regno defecere, et Romanis se dederunt,
atque ab omnibus palam desperatum erat. Itaque prius
quam penitus destituerentur auxiliis, Epiphani cum suis
servare se ex hostibus erat necessarium. Atque omnes
erant equites numero decem, qui cum eo Euphratem
transgressi, atque inde sine metu profecti ad Vologesen
regem Parthorum, non quasi profugi despectui habebantur,
sed, haud secus ac si pristinam felicitatem adhuc retinerent,
omni honore digni censebantur.

3. Antiochum vero ipsum, ubi Tarsum Ciliciæ venerat,
misso centurione Pætus vinclum Romam mittendum cu-
ravit. Vespasianus autem ita regem ad se deduci non
est passus, ad veterem amicitiam potius respectum habere
æquum censens, quam belli occasione inexorabilem iracun-
diam servare. Itaque jubet ei iter agenti auferri vincula,
intermissaque interim protectione ad Romam, in præsens
apud Lacedæmonem degere: magnos etiam ei pecuniæ
reditus dat, ut victus non modo largus ei suppedicaretur,
sed et regius. Ubi Epiphanes et qui cum eo erant ista ac-
ceperant, qui patri ante valde metuebant, liberati erant
magna et difficili mentis anxietate et sollicitudine. Insuper
et spem conceperunt redeundi in gratiam cum Cæsare,
quum Vologeses de illis literas scripsisset: nec enim, quam-
vis feliciter agerent, extra Romanum imperium vivere
sustinebant. Quumque Cæsar illis humaniter securitatem
dedisset, Romam se contulerunt; patreque ad eos ex La-
cedæmone statim advecto, omni honore excepti illic mane-
bant.

(XXIX.) 4. Alanorum autem gens, quos Scythas esse juxta
flumen Tanaim et paludem Mæotidem sedes habentes, jam
(opinamur) ante memoravimus, his vero temporibus molien-
tes in Mediam et ulterius etiam prædandi causa penetrare,
cum rege Hyrcanorum colloquuntur. Is enim est transitus
illius dominus, quem rex Alexander portis ferreis munive-
rat. Quumque is aditum istis aperuisset, confertim Medos,
nihil tale suspicantes, adorti, regionem virorum plenam et
omne genus pecore abundantem diripiebant, nemine illis
audente resistere. Etenim Pacorus qui isti regioni impe-
rabat, in loca difficiliora præ metu se recipiens, ceteris
quidem omnibus cesserat; vix autem ab illis conjugem ac
concubinas suas captas, datis centum talentis redemit.
Magna ergo facilitate et sine pugna rapinas exercentes,
usque ad Armeniam vastantes omnia processere. Ejus au-
tem Teridates rex erat, qui quum illis obviam ivisset pu-
gnamque commisisset, parum aberat quin vivus in illo con-
flictu caperetur. Procul enim quidam laqueo circumdatum
tracturus erat, nisi celeriter gladio abscidisset funem, et

ξίρει θάπτον ἑαίνους τὸν τόνον κόψας ἔφθη διαφυγεῖν. Οἱ δὲ, καὶ διὰ τὴν μάχην ἐτι μάλλον ἀγριωθέντες, τὴν μὲν χώραν ἐλυμήναντο, πολλὸν δὲ πλῆθος ἀνθρώπων καὶ τῆς ἄλλης λείας ἀγοντες ἐξ ἀμφοῖν τῶν βασιλείων, 6 πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκομισθῆσαν.

ΚΕΦ. Η'.

Ἐπὶ δὲ τῆς Ἰουδαίας Βάσσου τελευτήσαντος Φλαυῖος Σίλβας διαδέχεται τὴν ἡγεμονίαν· καὶ τὴν μὲν ἄλλην ἅπασαν ὥρῃν τῷ πολέμῳ χειρωμένην, ἐν δὲ μόνον ἐτι φρούριον ἀφεστηκός, ἐστράτευσεν ἐπὶ τοῦτο, 10 πᾶσαν τὴν ἐν τοῖς τόποις δύναμιν συναγαγών. Καλεῖται δὲ τὸ μὲν φρούριον Μασάδα, προεστῆται δὲ τῶν κατειληφθέντων αὐτὸ σικαρίων δυνατὸς ἀνὴρ Ἑλεάζαρος, ἀπόγονος Ἰούδα τοῦ πείσαντος Ἰουδαίων οὐκ ὀλίγους, ὡς πρότερον δεδηλώκαμεν, μὴ ποιεῖσθαι τὰς ἀπογρα- 15 φὰς, ὅτε Κυρήνιος τιμητὴς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπέμψθη. Τότε γὰρ οἱ σικαριοὶ συνέστησαν ἐπὶ τοὺς ὑπακούειν Ῥωμαίων θέλοντας, καὶ πάντα τρόπον ὡς πολεμίοις προσεφέροντο, τὰς μὲν κτήσεις ἀρπάζοντες καὶ περιελαύνοντες, ταῖς δ' οἰκήσεσιν αὐτῶν πῦρ ἐνιέντες. Οὐ- 20 δὲν γὰρ ἀλλοφύλων αὐτοὺς ἔρασκον διαφέρειν, οὕτως ἀγεννῶς τὴν περιμάχητον Ἰουδαίαν ἐλευθερίαν προεμένους, καὶ δουλείαν αἰρεῖσθαι τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἀνωμολογηκότας. Ἦν δ' ἄρα τοῦτο πρόφασις εἰς πα- 25 ρακάλυμμα τῆς ὁμότητος καὶ τῆς πλεονεξίας ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον· σαφὲς δὲ διὰ τῶν ἔργων ἐποίησαν. Οἱ μὲν γὰρ αὐτοῖς τῆς ἀποστάσεως ἐκοινώνησαν καὶ τοῦ πρὸς Ῥωμαίους συνήραντο πολέμου, τὰ παρ' ἐκείνων δὲ τολμήματα χεῖρω πρὸς αὐτοὺς ἐγένετο. Κατὰ τῶν ψεύδεσθαι πάλιν τὴν πρόφασιν ἐξελεγχόμενοι μάλλον 30 ἐκάκουον τοὺς τὴν πονηρίαν αὐτῶν διὰ τῆς δικαιολογίας ὀνειδίζοντας. Ἐγένετο γὰρ πως ὁ χρόνος ἐκεῖνος παντοδαπῆς ἐν τοῖς Ἰουδαίοις πονηρίας πολυφόρος, ὡς μηδὲν κακίας ἔργον ἀπρακτον παραλιπεῖν, μηδ' εἴ τις ἐπινοῖα διαπλάττειν ἐβελήσειεν ἔχειν ἂν τι καινότερον 35 ἐξευρεῖν. Οὕτως ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ πάντες ἐνόσησαν, καὶ πρὸς ὑπερβάλλειν ἀλλήλων· ἐν τε ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν ἀσεβείαις καὶ ταῖς εἰς τοὺς πλησίον ἀδικίαις ἐφιλονέκησαν, οἱ μὲν δυνατοὶ τὰ πλῆθος κακοῦντες, οἱ πολλοὶ δὲ τοὺς δυνατοὺς ἀπολλύναι σπεύδοντες. Ἦν γὰρ 40 ἐκεῖνοι μὲν ἐπιθυμία τοῦ τυραννεῖν, τοῖς δὲ τοῦ βιάζεσθαι καὶ τὰ τῶν εὐπόρων διαρπάζειν. Πρῶτοι μὲν οὖν οἱ σικαριοὶ τῆς παρνομίας καὶ τῆς πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἤρξαντο ὁμότητος, μήτε λόγον ἀρρητον εἰς ὕβριν μήτ' ἔργον ἀπαίραστον εἰς ὀλεθρον τῶν ἐπιδου- 45 λευθέντων παραλείποντες. Ἀλλὰ καὶ τούτους Ἰωάννης ἀπέδειξεν αὐτοῦ μετριωτέρους. Οὐ γὰρ μόνον ἀνῆρει πάντας, ὅσοι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα συνεβούλευον, καθάπερ ἐχθίοις μάλιστα δὴ τῶν πολιτῶν τοῖς τοιοῦτοις προσπαρόμενος, ἀλλὰ καὶ κοινῇ τὴν πα- 50 τρίδα μυρίων ἐνέπλησε κακῶν, ὅποια πράξειν ἐμελλεν ἄνθρωπος ἥδη καὶ τὸν Θεὸν ἀσεβεῖν τετολημῆκώς. Τράπεζάν τε γὰρ ἀθεσμον παρετίθετο καὶ τὴν νενομισμένην

fugere occupasset. Illi autem, pugna multo magis efferrati, terram quidem depopulati sunt, magnam vero hominum multitudinem et aliam abigentes prædam ex utroque regno, iterum domum suam se receperunt.

CAP. VIII. (XXX.)

Defuncto autem Basso in Judæa, Flavius Silva præfecturam suscipit: et ceteram quidem terram omnem bello subactam videns, unum vero adhuc castellum in defectione persistere, universis istorum locorum copiis collectis, eas in illud eduxit. Castellum autem appellatur quidem Masada, ei vero præerat vir potens sicariorum, a quibus occupatum fuerat, Eleazarus, e posteris Judæ, qui Judæorum non paucis persuaserat, ut ante diximus, ne censum agi sinerent, quando Quirinius censor in Judæam missus est. Tunc enim sicarii conspirarunt in eos qui Romanis dicto audientes esse volebant, omnique modo his quasi hostibus utebantur, diripiendo et abigendo eorum bona, atque ignem domibus eorum injiciendo. Nihil enim illos ab alienigenis differre dicebant, qui libertatem a Judæis magnopere expetendam ita degeneres prodiderint, professique sint se malle Romanis in servitutem se tradere. Erat autem hoc plane prætextus, ac dicebatur ab iis ut crudelitatem atque avaritiam suam tegerent: id quod rebus ipsis palam fecerunt. Nam isti quidem et defectionis cum illis socii erant, et belli adversus Romanos participes; facinora vero horum in illos fiebant pejora. Quumque rursus convicti essent mendacii ob prætextum suum, multo magis eos male tractabant, qui nequitiam ipsis justa sui defensione exprobrabant. Erat enim quodammodo illud tempus omne genus sceleris apud Judæos fecundissimum, ut nullum malitiæ negotium infectum relinqueretur; neque si quis cogitatione aliquid sibi fingere voluisset, novi quidpiam invenire potuerit. Ita et privatim et communiter omnes vitio laborarunt, et exsuperare alius alium tam impie in Deum quam iniquitate in proximos certarunt, potentes quidem multitudinem male tractando, multitudo vero ad potentium interitum properando. Illis enim erat dominandi quidem cupiditas; his vero, vim faciendi bonaque locupletum diripiendi. Et primo quidem sicarii iniquitatis auctores erant et crudelitatis in proximos, neque verbum ullum, quod non dixerint ad injuriam, neque facinus, quod non tentarint ad exitium eorum quibus insidiarentur, prætermittentes. Verum et hos Joannes semet moderatiores esse ostendit. Non solum enim omnes interficiebat, qui justa et utilia suadebant, tanquam inimicissimos maxime cives ejusmodi impetens; sed et patriam communiter malis innumeris cumulavit, qualiter facturus erat homo qui Deum quoque jam ausus esset præ impietate contemnere. Nam et mensa nefaria vescebatur, et a consueta et patria puritate discessit, ut jam sit minime mirum quod vitæ man-

καὶ πᾶτριον ἐξεδήγησεν ἀγνείαν, ἵνα ἥ μηχανὴ θαυμα-
 στὸν εἰ τὴν πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητα καὶ κοινωνίαν
 οὐκ ἐτήρησεν ὁ τῆς πρὸς Θεὸν ἀσεβείας οὕτω καταμα-
 νείας. Πάλιν τοίνυν ὁ Γιώρα Σίμων τί κακὸν οὐκ ἔδρα-
 5 σεν; ἡ ποίας ὕβρεως ἐλευθέρων ἀπέσχετο σωμάτων, οἱ
 τοῦτον ἀνέδειξαν τύραννον; ποία δὲ αὐτοὺς φίλια, ποία
 δὲ συγγένεια πρὸς τοὺς ἐφ' ἐκάστης ἡμέρας φόνους οὐχ
 θρασυτέρους ἐποίησε; τὸ μὲν γὰρ τοὺς ἀλλοτρίους κα-
 κῶς ποιεῖν ἀγεννοῦς ἔργον εἶναι πονηρίας ὑπελάμβανον,
 10 λαμπρὰν δὲ φέρειν ἐπίδειξιν ἡγοῦντο τὴν ἐν τοῖς οἰκειο-
 τάτοις ὁμότητι. Παρημιλλήσατο δὲ καὶ τὴν τούτων
 ἀπόνοιαν ἡ τῶν Ἰδουμαίων μανία. Ἐκεῖνοι γὰρ οἱ
 μιαιώτατοι τοὺς ἀρχιερέας κατασφάζαντες, ὅπως μὴ δὲ
 μέρος τι τῆς πρὸς τὸν Θεὸν εὐσεβείας διαφυλάττηται,
 15 πᾶν ὅσον ἦν λείψανον ἐτι πολιτικοῦ σχήματος ἐξέκο-
 ψαν, καὶ τὴν τελευτάτην εἰσάγαγον διὰ πάντων ἀνο-
 μίαν, ἐν ᾗ τὸ τῶν ζηλωτῶν κληθέντων γένος ἡκμαζεν,
 οἱ τὴν προσηγορίαν τοῖς ἔργοις ἐπηλήθευσαν. Πᾶν
 γὰρ κακίας ἔργον ἐξεμιμήσαντο, μὴδ' εἰ τι πρότερον
 20 προὔπαρξεν ἡ μνήμη παραδέδωκεν αὐτοὶ παραλιπόν-
 τες ἀχλὺ λωτον· καίτοι τὴν προσηγορίαν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν
 ἐπ' ἀγαθῶν ζηλουμένων ἐπέθεσαν, ἡ κατειρυνεόμενοι
 τῶν ἀδικουμένων, διὰ τὴν αὐτῶν θηριώδη φύσιν, ἡ
 τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἀγαθὰ νομίζοντες. Τοιγαροῦν
 25 προσήκον ἕκαστοι τὸ τέλος ἤρουντο, τοῦ Θεοῦ τὴν ἀξίαν
 ἐπὶ πᾶσιν αὐτοῖς τιμωρίαν βραβεύσαντος. Ὅσας γὰρ
 ἀνθρώπου δύναται φύσις κολάσεις ὑπομείναι, πᾶσαι
 κατέσκηψαν εἰς αὐτοὺς, μέχρι καὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ βίου
 τελευτῆς, ἣν ὑπέμειναν ἐν πολυτρόποις αἰκίαις ἀποθα-
 30 νόντες. Οὐ μὴν ἀλλὰ φαίη τις ἂν αὐτοὺς ἐλάττω πα-
 θεῖν ὧν ἔδρασαν· τὸ γὰρ δικαίως ἐπ' αὐτῶν οὐ προσῆν.
 Τοὺς δὲ ταῖς ἐκείνων ὁμότησι περιπεσόντας οὐ τοῦ
 παρόντος ἀν εἴη καιροῦ κατὰ τὴν ἀξίαν ὀδυρεσθαι. Πά-
 35 λιν οὖν ἐπ' ἀνέμει πρὸς τὸ καταλειπόμενον μέρος τῆς
 διηγήσεως.

(ΑΑ'). β'. Ἐπὶ γὰρ τὸν Ἑλεάζαρον καὶ τοὺς κατέχον-
 τας σὺν αὐτῷ τὴν Μασάδαν σικαρίους ὁ τῶν Ῥωμαίων
 στρατηγὸς ἦκε τὰς δυνάμεις ἄγων. Καὶ τῆς μὲν χώ-
 40 ρας ἀπάσης εὐθὺς ἐκράτει, φρουρὰς ἐν τοῖς ἐπικαιροτά-
 τοις αὐτῆς μέρεσιν ἐγκαταστήσας, τείχος δὲ περιέβαλε
 κύκλῳ περὶ πᾶν τὸ φρουρίον, ὅπως μὴδενὶ τῶν πολιορ-
 κουμένων ἡ ῥάδιον διαφυγεῖν, καὶ διανέμει τοὺς φυλά-
 ξοντας. Αὐτὸς δὲ καταστρατοπεδεύει τόπον, ὡς μὲν
 πρὸς τὴν πολιορκίαν ἐπιτηδεύοντα ἐκλαβῶν, καθ' ὃν
 45 αἱ τοῦ φρουρίου πέτραι τῷ πλησίον ὄρει συνήγγιζον,
 ἄλλως δὲ πρὸς ἀφθονίαν τῶν ἐπιτηδεύων δύσκολον. Οὐ
 γὰρ ἡ τροφή μόνον πόρρωθεν ἐκομίζετο καὶ σὺν μεγάλῃ
 ταλαιπωρίᾳ τῶν ἐπὶ τούτῳ τεταγμένων Ἰουδαίων,
 ἀλλὰ καὶ τὸ ποτὸν ἦν ἀγώγιμον εἰς τὸ στρατόπεδον, τοῦ
 50 τόπου μηδεμίαν ἐγγὺς πηγὴν ἀναδιδόντος. Ταῦτ' οὖν
 προοικονομησάμενος ὁ Σίλβας ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἐτρά-
 πετο, πολλῆς ἐπιτεχνήσεως καὶ ταλαιπωρίας δεομένην,
 διὰ τὴν ὀχυρότητα τοῦ φρουρίου τοιούδε τὴν φύσιν ὑπάρ-
 χοντος.

suetioris et communitatis cum hominibus officia non ser-
 varit, qui perdit adeo deperit impietatem in Deum. Rur-
 sus Simon Gioræ filius quid mali non commisit? quæve
 corporum liberorum ab injuria temperavit, qui eum crea-
 vere tyrannum? quæ vero eos amicitia, quæve cognatio ad
 quotidianas cædes non ferociores effecit? nam alienos qui-
 dem male tractare timidæ nequitiae opus esse arbitrabantur,
 gloriosam vero ostentationem esse crudelitatem in familia-
 rissimos existimabant. Horum autem furoris æmuli etiam
 Idumæi exstiterunt. Illi enim sceleratissimi quum pontifices
 jugulassent, ne qua pars conservaretur pietatis in Deum,
 totum, quod ex civitatis facie supererat, abscidere, sum-
 mamque per omnia iniquitatem induxerunt: in qua illud
 hominum genus excellebant, qui zelotæ appellati erant,
 qui nomen factis verum probaverunt. Omne enim malitia:
 facinus æmulati sunt, nullo quod ipsi non initando expres-
 serunt relicto, quodcunque ante commissum esse memoria:
 proditum erat: quamvis nomen sibi ex bonorum æmula-
 tione indidissent, in eo aut cavillati quos læserant propter
 efferam sui naturam, aut malorum maxima pro bonis ha-
 beri volentes. Itaque debitum vitæ finem singuli invenere,
 Deo illis omnibus quam commeruerunt pœnam tribuente.
 Quæcunque enim supplicia ferre valet natura humana, ea
 omnia in eos inciderunt usquedum mortem oppeterent,
 quam inter multiplices cruciatus obierunt. Verumtamen di-
 xerit forsitan aliquis, minora eos quam pro factis perpassos
 esse: haud enim erat ut merita pœna afficerentur. Illos
 autem, in quibus suam illi exercebant crudelitatem, non
 esset hujus temporis digne lamentari. Rursum igitur ad
 eam narrationis partem redeo, quod mihi restat.

(XXXI.) 2. Veniebat enim dux Romanorum contra Eleaza-
 rum exercitum ducens et sicarios qui cum eo Masadam tene-
 bant. Et regione quidem omni statim potitus, præsidia in
 locis ejus opportunissimis collocavit: Castellum autem muro
 circumdedit, ne quis obsessorum facile inde aufugeret, et
 distribuere custodes instituit. Ipse vero castris locum oc-
 cupat, ad obsidionem quidem maxime idoneum quem
 delegerat qua parte castelli rupes monti proximo conjunge-
 bantur, ceterum difficilem ad necessariorum copiam sup-
 peditandam. Non solum enim commeatus e longinquo
 advehebatur et cum labore Judæorum maximo, quibus id
 negotii datum erat: verum etiam potus in castra duceba-
 tur, loco nullum fontem suppeditante. Itaque quum hæc
 prius disposuisset Silva, ad obsidionem se convertebat,
 quæ multam sollicitæ et ardui laboris postulabat, propter
 firmitatem castelli, cujus natura hujusmodi est.

γ'. Πέτραν οὐκ ὀλίγην τῇ περιόδῳ καὶ μῆκος ὑψηλὴν πανταχόθεν περιεράσασθαι βαθεῖαι φάραγγες κάτωθεν ἐξ ἀοράτου τέρματος, κρημνιώδεις, καὶ πάσῃ βάσει ζώων ἀπρόσιτοι, πλὴν ὅσον κατὰ δύο τόπους τῆς πέ-
 6 τρας, εἰς ἀνοδὸν οὐκ εὐμαρῇ παρεικούσης. Ἔστι δὲ τῶν ὁδῶν ἡ μὲν ἀπὸ τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς δύσεως ἡ ῥαὸν πορευθῆναι. Καλοῦσι δὲ τὴν ἐτέραν ὄριν, τῇ στενότητι προσεικάσαντες καὶ τοῖς συνεχέσιν ἐλιγμοῖς· κλᾶται
 10 γὰρ περὶ τὰς τῶν κρημνῶν ἐξοχάς, καὶ πολλάκις εἰς αὐτὴν ἀναστρέφουσα καὶ κατὰ μικρὸν αὐθις ἐκυηκνομένη μόλις ψαύει τοῦ πρόσω. Δεῖ δὲ παραλλάξ τὸν δι' αὐτῆς βαδίζοντα τὸν ἕτερον τοῖν ποδοῖν ἐρεῖδασθαι. Ἔστι δὲ πρόδηλος ὁλεθρὸς· ἐκατέρωθεν γὰρ βάθος
 15 κρημνῶν ὑποκέχνη, τῇ φοβερότητι πᾶσαν εὐτολμίαν ἐκπλήξαι δυνάμενον. Διὰ τοιαύτης οὖν ἐλθόντι σταδίων τριάκοντα κορυφῇ τὸ λοιπὸν ἐστίν, οὐκ εἰς ὄψιν τέρμα συνηγμένη, ἀλλ' ὥστ' εἶναι κατ' ἄκρας ἐπίπεδος. Ἐπὶ ταύτῃ πρῶτος μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὠκοδομήσατο
 20 φρούριον Ἰωνάθης, καὶ προσηγόρευσε Μασάδαν. Ὑστερον δ' Ἡρώδης τῷ βασιλεῖ διὰ πολλῆς ἐγένετο σπουδῆς ἡ τοῦ χωρίου κατασκευή. Τεῖχος τε γὰρ ἤγειρε περὶ πάντα τὸν κύκλον τῆς κορυφῆς ἑπτὰ σταδίων ὄντα, λευκοῦ μὲν λίθου πεποιημένον, ὕψος δὲ δώ-
 25 δεκα, καὶ πλάτος ὅκτω πήχεις ἔχον, τριάκοντα δ' αὐτῷ καὶ ἑπτὰ πύργου πεντηκονταπήχεις ἀνεστήκεσαν, ἐξ ὧν ἦν εἰς οἰκήματα διελθεῖν περὶ πᾶν τὸ τεῖχος ἔνδον ὠκοδομημένα. Τὴν γὰρ κορυφὴν πῖονα καὶ πεδίου παντὸς οὖσαν μαλακωτέραν ἀνῆκεν εἰς γεωργίαν ὁ βα-
 30 σιλεὺς, ἵν' εἰ ποτε τῆς ἔξω τροφῆς ἀπορία γένοιτο, μὴδὲ ταύτῃ κάμωιεν οἱ τὴν αὐτῶν σωτηρίαν τῷ φρουρίῳ πεπιστευκότες. Καὶ βασιλεῖον δὲ κατεσκεύασεν ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἀνάβασιν, ὑποκάτω μὲν τῶν τῆς ἄκρας τευχῶν, πρὸς δὲ τὴν ἄρκτον ἐγκλίτων.
 35 Τοῦ δὲ βασιλείου τὸ τεῖχος ἦν ὕψει μέγα καὶ καρτερὸν, πύργους ἔχον ἐξηκονταπήχεις ἐγγωνίους τέτταρας. Ἡ τε τῶν οἰκημάτων ἔνδον καὶ στοῶν καὶ βαλανείων κατασκευὴ παντοία καὶ πολυτελής ἦν, κίωνων μὲν ἀπανταχοῦ μονολίθων ὑφιστηκόντων, τοίχων δὲ καὶ τῶν
 40 ἐν τοῖς οἰκήμασιν ἐδαφῶν λίθου στρώσει πεποικιλμένων. Πρὸς ἕκαστον δὲ τῶν οἰκουμένων τόπων ἄνω τε καὶ περὶ τὸ βασιλεῖον, καὶ πρὸ τοῦ τεύχους πολλοὺς καὶ μεγάλους ἐτετμήκει λάκκους ἐν ταῖς πέτραις, φυλακτῆρας ὕδατων, μηχανώμενος εἶναι χορηγίαν ὅση τῶν
 45 ἐκ πηγῶν ἐστὶ χωρήμενοις. Ὅρυκτῇ δ' ὁδὸς ἐκ τοῦ βασιλείου πρὸς ἄκραν τὴν κορυφὴν ἀνεφέρετο, τοῖς ἔξωθεν ἀφανής. Οὐ μὴν οὐδὲ ταῖς φανεραῖς ὁδοῖς ἦν οἶοντε χρῆσασθαι ῥαδίως πολεμίους. Ἡ μὲν γὰρ ἐψά διὰ τὴν φύσιν, ὡς προείπομεν, ἐστὶν ἄβατος, τὴν δ'
 50 ἀπὸ τῆς ἐσπέρας μεγάλῳ κατὰ τὸ στενότετον πύργῳ διετείχεσαν, ἀπέχοντι τῆς ἄκρας πήχεων οὐκ ἑλαττον διάστημα χιλίων, ὃν οὔτε παρελθεῖν δυνατόν ἦν οὔτε ῥᾶδιον ἐλεῖν. Δυσέξοδος δὲ καὶ τοῖς μετ' ἀδείας βαδίζουσιν ἐπεποίητο. Οὕτω μὲν οὖν πρὸς τὰς τῶν πολε-

3. Petram ambitu non exiguam, et longitudine excel-
 sam, undique circumdant valles adeo profundæ ut illarum terminus conspici nequeat, præruptæ et omnium animalium gressibus inaccessæ, nisi quod locis duobus petra in ascen-
 sum non facilem cedit. Est autem via quidem una a lacu Asphaltite ad solis ortum, altera vero ab occidente, qua minori cum negotio inceditur. Vocatur autem prior colu-
 ber, ex angustia crebrisque flexibus capta similitudine : circa enim præcipitiūm eminentias fractura est, et sæpe in se revertens paulatimque rursum producta vix tangit id quod ulterius est. Oportet autem alternos figat pedes qui hac via graditur. Est autem lapso certa perniciēs : nam alta præcipitia utrinque dehiscunt, quæ horrore quemvis vel audacissimum terrere possunt. Per ejusmodi viam quum quis triginta stadiis ascenderit, quod restat vertex est, non in finem acutum desinens, sed in summitate planitiem habens. Super hoc primus quidem Jonathas pontifex castellum ædificavit et appellavit Masadam. Post autem Herodi regi magno studio fuit locum structuris occupare. Nam et murum circa omnem verticis ambitum erexit, per stadia septem, e candido quidem lapide exstructum, altum vero duodecim latumque octo cubitos; et triginta septem turres quinquagenorum cubitorum in eo stabant; ex quibus aditus erant in ædes circa omnem murum intus ædificatas. Nam verticem, utpote fecundum et omni planitie molliorem, culturæ dedit rex, ut, si quando alimenti externi esset inopia, ne hac quidem laborarent qui salutem suam castello crediderint. Etiam regiam illic ædificavit, ab occidentalis partis ascensu, intra mœnia quidem arcis positam, ad septemtrionem vero vergentem. Regiæ autem murus erat magnæ celsitudinis et validus, quattuor turres sexagenorum cubitorum in angulis habens. Conclavium etiam intus et porticum, itemque balnearum varia erat et sumptuosa constructio, columnis quidem e singularibus saxis undique suppositis, parietibus autem soloque in conclavibus variis lapidibus strato. Ad singula vero habitacula, et in summo et circa regiam et ante murum, multos magnosque puteos scopulis exscidit ad aquam conservandam, machinatus tantum aquæ suppeditandum, quantum haberent qui fontibus utuntur. Via autem fossa e regia in verticem summum ducebat, forinsecus non apparens. Sed nec manifestæ viæ facile usui erant hostibus. Nam orientalis quidem, naturâ, ut supra memoravimus, est inaccessa; occidentalem vero magna in angustia posita turri intersepsit, non minore mille cubitorum spatio ab arce distante, quæ neque transiri potuit, neque facile capi. Insuper et iis qui sine metu incederent exitu erat difficilis. Atque ita quidem

μίων ἐφόδους φυσίε τε καὶ χειροποιήτως τὸ φρούριον ὠχύρωτο.

(ΑΒ'). δ'. Τῶν δ' ἔνδον ἀποκειμένων παρασκευῶν ἔτι μᾶλλον ἂν τις ἐθαύμασε τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν διαμονήν. Σίτος τε γὰρ ἀπέχετο πολλὸς καὶ πολλὴν χρόνον ἄρχειν ἱκανώτατος, οἶνός τε πολλὸς ἦν καὶ ἑλαιον· ἔτι δὲ παντοῖος δσπρίων καρπὸς καὶ φοῖνικες ἐσεσώρευντο. Πάντα δ' ἡῦρεν ὁ Ἐλεάζαρος τοῦ φρουρίου μετὰ τῶν σικαρίων ἐγκρατὴς δόλῳ γενόμενος ἀκμαῖα καὶ μηδὲν τῶν νεωστὶ κειμένων ἀποδέοντα, καίτοι σχεδὸν ἀπὸ τῆς παρασκευῆς εἰς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἄλωσιν ἑκατὸν ἦν χρόνος ἐτῶν. Ἀλλὰ καὶ Ῥωμαῖοι τοὺς περιλειφθέντας τῶν καρπῶν ἡδρον ἀδιαφθόρους. Αἴτιον δ' οὐκ ἂν ἀμάρτοι τις ὑπολαμβάνων εἶναι τὸν αἆρα τῆς διαμονῆς, ὕψει τῶν περὶ τὴν ἀκραν πάσης ὄντα γεώδους καὶ θολερᾶς ἀμύγῃ κράσεως. Ἡυρέθη δὲ καὶ παντοίων πληθὸς δπλων ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποτεθησαυρισμένον, ὡς ἀνδράσιν ἄρχειν μυρίοις, ἀργότες σίδηρος καὶ χαλκός, ἔτι δὲ καὶ μοδιβδος, ἅτε δὴ τῆς παρασκευῆς ἐπὶ μεγάλας αἰτίας γενομένης. Λέγεται γὰρ αὐτῷ τὸν Ἡρώδην τοῦτο τὸ φρούριον εἰς ἀποφυγὴν ἐτοιμάζειν, διπλοῦν ὑφορώμενον κίνδυνον, τὸν μὲν παρὰ τοῦ πληθὸς τῶν Ἰουδαίων, μὴ καταλύσαντες ἐκείνον τοὺς πρὸ αὐτοῦ βασιλέας ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καταγάγῃσι, τὸν μείζων δὲ καὶ χαλεπώτερον ἐκ τῆς βασιλευσύνης Αἰγύπτου Κλεοπάτρας. Αὕτη γὰρ τὴν αὐτῆς γνώμην οὐκ ἐπέειχεν, ἀλλὰ πολλάκις Ἀντωνίῳ λόγους προσέφερε, τὸν μὲν Ἡρώδην ἀνελεῖν ἀξιούσα, χάρισασθαι δ' αὐτῇ τὴν βασιλείαν τῶν Ἰουδαίων δεομένη. Καὶ μᾶλλον ἂν τις ἐθαύμασεν ὅτι μηδέπω τοῖς προτάγμασιν Ἀντωνίου ὑπακχόει, κακῶς ὑπὸ τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος δεδουλωμένος, οὐχ ὅτι περὶ τοῦ μὴ χάρισασθαι προσεδόκησε. Διὰ τοιούτους μὲν φόβους Ἡρώδης Μασάδαν κατασκευασάμενος ἐμελλε Ῥωμαίοις ἀπολείψειν ἔργον τοῦ πρὸς Ἰουδαίους πολέμου τελευταῖον.

(ΑΓ'). ε'. Ἐπεὶ γὰρ ἔξωθεν ἤδη περιτετεῖχκει πάντα τὸν τόπον ὁ τῶν Ῥωμαίων, ὡς προείπομεν, ἡγεμῶν, καὶ τοῦ μὴ τίνα ἀποδρᾶναι πρόνοιαν ἐπεποιήτο τὴν ἀκριβεστάτην, ἐνεγείρει τῇ πολιορκίᾳ, μόνον εὐρὼν ἓνα τόπον ἐπιβολῇ χωματίων δέξασθαι δυνάμενον. Μετὰ γὰρ τὸν διατειχίζοντα πύργον τὴν ἀπὸ τῆς δύσεως δδὸν ἀγούσαν εἰς τὸ βασιλεῖον καὶ τὴν ἀκρόρειαν, ἣν τις ἐξοχὴ πέτρας εὐμεγέθης τῇ πλάτει καὶ πολλὴ προκύπτουσα, τοῦ δ' ὕψους τῆς Μασάδας τριακοσίους πῆχεις ὑποκάτω. Λευκὴν δὲ αὐτὴν ὀνόμαζον. Ἐπὶ ταύτην οὖν ἀναβὰς καὶ κατασχὼν αὐτὴν ὁ Σίλβας ἐκέλευσε τὸν στρατὸν χοῦν ἐπιφέρειν. Τῶν δὲ προθύμως καὶ μετὰ πολλῆς χειρὸς ἐργαζομένων, στερεὸν εἰς διακοσίους πῆχεις ὑψώθη τὸ γῶμα, οὐ μὴν οὐτε βέβαιον οὔτε αὐταρκές ἐδόκει τοῦτο τὸ μέτρον εἶναι τοῖς μηχανήμασιν εἰς ἐπιβάθραν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ βῆμα λίθων μεγάλων συνηρμοσμένων ἐποιήθη, πενητήκοντα πηχῶν εὐρὸς τε καὶ ὕψος. Ἦν δὲ τῶν ἄλλων τε μηχανημάτων ἡ κατασκευὴ παραπλησίᾳ τοῖς ὑπὸ μὲν Οὐεσπασιανοῦ πρὸ-

adversus hostiles impetus natura pariter ac manuum opera munitum erat castellum.

(XXXII.) 4. Intus autem repositi apparatus magis adhuc miranda erat copia luculenta et diuturnitas. Nam et frumenti multum erat reconditum et quod in longum tempus sufficeret; vinumque multum erat et oleum, etiam cuiusque leguminis fructus, et palmulae coacervatae. Universa autem reperiebat Eleazarus, cum sicariis castello per dolum potitus, matura, nihilque recens depositis deteriora: quam fere ex quo parata erant ad excidium a Romanis illatum centum annorum tempus agebatur. Quin etiam Romani fructuum reliquias incorruptas offendere. Si quis autem causam hujus diuturnitatis auram esse existimet, non erraverit, quod arcis altitudine ab omni terrena ac saeculenta mixtura sit remota. Insuper et omne genus armorum vis ingens inventa est, a rege recondita, quae decem virorum millibus sufficerent, ferrumque infectum, et aes, praetereaque plumbum: scilicet ut magnis de causis factum crederes apparatus. Aiunt enim Herodem id ipsum castellum sibi ad refugium paravisse, duplex periculum suspicantem: unum quidem a Iudaeorum populo, ne se deposito illos qui antea reges fuerant ad principatum reduceret; alterum vero majus et atrocius a Cleopatra regina Aegypti. Illa enim voluntatem suam non celabat, sed cum Antonio saepe verba faciebat, postulans ut Herodes interficeretur, sibi regnum Iudaeorum donari obsecrans. Et magis quis miraretur, quod nunquam ejus imperio paruerit Antonius, male ipsi prae amore mancipatus, quam non donaturum esse exspectaret. Propter hujusmodi quidem timores quum Herodes exstruxisset Masadam, ea re fiebat ut Romanis id bello contra Iudaeos opus extremum relinqueret.

(XXXIII.) 5. Quum enim Silva dux Romanorum foris jam locum omnem muro circumdedisset, sicut supra diximus, et ne quis effugeret diligentiam et curam maximam adhibuisset, oppugnationi manum admovebat, uno tantum loco reperto qui aggerem excitari sineret. Nam post eam turrin, quae iter ab occidente, quod ad regiam summumque verticem duceret, praecludebat, erat quaedam saxi eminentia bene magna latitudine et multum prominens, celsitudine autem Masadae trecentis cubitis inferior. Illam vero Leucen appellabant. Hanc igitur Silva ubi ascendit et occupavit, milites terram aggerere jussit. Illis autem alacri animo et magna manu operantibus, solidus ad cubitos ducentos erectus est agger, non tamen spatii modus aut satis firmus aut sufficiens ascensus machinis videbatur; sed super eum tribunal, constructis saxis ingentibus, factum est, altum itemque latum cubitis quinquaginta. Erat autem et ceterarum machinarum fabrica illis assimilis, quas primo quidem Vespasianus, postea

τερων, μετὰ ταῦτα δ' ὑπὸ Τίτου πρὸς τὰς πολιορκίας ἐπινοηθεῖσι, καὶ πύργος ἐξηκοντάπηγος συνετελέσθη, σιδήρῳ καταπεφραγμένος ἅπας, ἐξ οὗ πολλοὶ δρυβέλεσι καὶ πετροβολοῖς βάλλοντες οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους μαχομένους ταχέως ἀνέστειλαν καὶ προκύπτειν ἐκώλυσαν. Ἐν ταυτῷ δὲ καὶ κρίθον ὁ Σίλβας μέγαν κατασκευασάμενος, συνεχεῖς ποιεῖσθαι κελεύσας τῷ τείχει τὰς ἐμβολὰς, μόλις μὲν, ἀλλ' οὖν ἀναρρήξας τι μέρος αὐτοῦ, κατήρειψε. Φθάνουσι δ' οἱ σικάριοι
 10 ταχέως ἐνδοθεν οἰκοδομησάμενοι τείχος ἕτερον, δ μηδ' ὑπὸ τῶν μηχανημάτων ἐμελλεν θμοῖόν τι πείσεσθαι. Μαλακὸν γάρ αὐτὸ καὶ τὴν σφοδρότητα τῆς ἐμβολῆς ὑπεκλύειν δυνάμενον τοιῷδε τρόπῳ κατεσκεύασαν. Δοκοὺς μεγάλας ἐπὶ μῆκος προσεχεῖς ἀλλήλαις κατὰ
 15 τὴν τομὴν συνέθεσαν. Δύο δ' ἦσαν στίχοι παράλληλοι τοσοῦτον διεστώτες ὅσον εἶναι πλάτος τείχους, καὶ μέσον ἀμφοῖν τὸν χῶν ἐνεφόρου. Ὅπως δὲ μὴ ὑφουμένου τοῦ χώματος ἡ γῆ διαφείτο, πάλιν ἐτέραις δοκοῖς ἐπικαρσαῖας τὰς κατὰ μῆκος κειμένας διέδεον. Ἦν οὖν
 20 ἐκείνοις μὲν οἰκοδομῆα τὸ ἔργον παραπλήσιον. Τῶν μηχανημάτων δ' αἱ πληγαὶ φερόμεναι πρὸς εἰκὸς ἐξελύοντο, καὶ τῷ σάλῳ συνιζάνον ἐποίουν αὐτὸ στεριφώτερον. Τοῦτο συνιδὼν ὁ Σίλβας πυρὶ μάλλον αἰρήσειν ἐνόμιε τὸ τείχος, καὶ τοῖς στρατιώταις προσέταττε
 25 λαμπάδας αἰθόμενας ἀθρόους εἰσακοντίζειν. Τὸ δ', οἷα δὴ ξύλων τὸ πλέον παπονημένον, ταχὺ τοῦ πυρὸς ἀντελάβετο, καὶ τῇ χαυνότητι πυρωθὲν διὰ βάθους φλόγα πολλὴν ἐξεπύρσευσεν. Ἀρχομένου μὲν οὖν ἐτι τοῦ πυρὸς βορρᾶς ἐμπνέων τοῖς Ῥωμαίοις φοβερὸς ἦν· ἀνω-
 30 θεν γὰρ ἀποστρέφον ἐπ' ἐκείνους ἤλαυνε τὴν φλόγα. Καὶ σχεδὸν ἦδη τῶν μηχανημάτων ὡς συμφλεγισμένων, ἀπεγνώκασαν. Ἐπειτα δ' αἰφνίδιον νότος μεταβαλὼν καθάπερ ἐκ δαιμονίου προνοίας, καὶ πολλὸς ἐναντίος πνεύσας, τῷ τείχει φέρων αὐτὴν προσέβαλε, καὶ
 35 πᾶν ἦδη διὰ βάθους ἐφλέγετο. Ῥωμαῖοι μὲν οὖν τῇ παρὰ τοῦ Θεοῦ συμμαχίᾳ κεχηρημένοι χαίροντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἀπληλάττοντο, μεθ' ἡμέραν ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις διεγνωκότες, καὶ τὰς φυλακὰς νύκτωρ ἐπιμελεστέρας ἐποίησαντο, μὴ τινες αὐτῶν λάθωσιν
 41 ἀποδράντες.

(ΑΔ.) ζ'. Οὐ μὴν οὐτ' αὐτὸς Ἐλεάζαρος ἐν νῷ δρασμὸν ἔλαβεν οὐτ' ἄλλω τινὶ τοῦτο ποιεῖν ἐμελλεν ἐπιτρέψειν. Ὅρῳν δὲ τὸ μὲν τείχος ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀνακαϊόμενον, ἄλ-
 45 λον δ' οὐδένα σωτηρίας τρόπον οὐδ' ἄλλῃς ἐπινοαῖς, ἀ δὲ ἐμελλον Ῥωμαῖοι δράσειν αὐτοὺς καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας αὐτῶν, εἰ κρατήσεσαν, ὑπ' ὀφθαλμοῦς αὐτῷ τιθέμενος, θάνατον κατὰ πάντων ἐβουλεύσατο. Καὶ τοῦτο κρίνας ἐκ τῶν παρόντων ἄριστον, τοὺς ἀνδρωδεστάτους τῶν ἐταίρων συναγαγών, τοιοῦτοις ἐπὶ τὴν πρᾶξιν λόγοις
 50 παρεκάλει. « Πάλαι διεγνωκότες ἡμᾶς, ἄνδρες ἀγα-
 « θοί, μήτε Ῥωμαίοις μήτ' ἄλλω τινὶ δουλεύειν ἢ Θεῷ
 « (μόνος γὰρ οὗτος ἀληθὴς ἐστὶ καὶ δίκαιος ἀνθρώπων
 « δεσπότης), ἦκε νῦν καιρὸς ἐπαληθεῦσαι κελεύων τὸ
 « φρόνημα τοῖς ἔργοις. Πρὸς δὲ αὐτοὺς μὴ καταισχύ-

vero Titus ad oppida oppugnanda excogitavit: et turris sexa-
 ginta cubitorum effecta est, tota ferro munita, unde Romani
 multis scorpionibus et ballistis cito eos repulere qui e muro
 pugnabant, et capita exserere prohibuerunt. Simul autem
 ingenti etiam ariete fabricato, Silva crebro murum pulsari
 jubet: ac vix quidem illum, sed parte tamen ejus per-
 fracto, evertit. Occupant autem sicarii alium intus mu-
 rum idque celeriter aedificare, qui nihil simile a machinis
 passurus erat. Illum enim ut mollis esset et ictuum impe-
 tum vehementem posset laxare, in hunc modum construxerunt.
 Trabes ingentes perpetuas in longitudinem, alias
 aliis qua sectae erant conjungebant. Bini autem ordines
 erant paribus intervallis distantes inter se tantum, quanta
 esset muri latitudo; inque medium spatium terram ingere-
 bant. Ne vero crescente cumulo terra deflueret, aliis trans-
 versis trabibus priores in longitudinem positas revincie-
 bant. Erat ergo istiusmodi opus aedificio non abaimile.
 Machinarum vero ictus ei quod cedebat illati debili-
 tabantur, et ex concussione desidente materia firmiorem
 reddebant fabricam. Quum hoc animadvertisset Silva, igne
 facilius murum captum iri existimavit, militibusque prae-
 cepit ut crebras faces ardentes jacularentur. Tum murus,
 quippe magna ex parte ligneus, ignem cito concepit, et
 usque ad imum sui laxitate accensus magnam flammam
 edidit. Et principio quidem quum ignis erumperet, boreas
 spirans Romanis erat horribilis: superne enim se deflectens
 flammam in eos ferebat; adeo ut fere desperarint, quasi
 jam conflagraturae essent machinae. Postea vero flatu dere-
 pente mutato veluti divina providentia, auster excitatus
 multa vi flammam ad murum rejecit, jamque totus a sum-
 mo ad imum ardebat. Et Romani quidem Dei usi auxilio
 ad castra laeti revertuntur, eo animo ut hostes postridie
 aggredirentur: et nocte vigilias cura majori agebant, ne qui
 eorum clam aufugerent.

(XXXIV.) 6. Verumtamen neque ipse Eleazarus de fuga
 cogitabat, neque alii cuiquam permissurus erat ut fuga eva-
 deret. Murum autem igne consumptum videns, alium vero
 nullum salutis modum neque virtutis excogitans, sed iis
 quae Romani in liberosque ipsos et conjuges facturi essent,
 si vicissent, ante oculos positus, de morte omnium delibe-
 ravit. Idque ex praesentibus potissimum ratus, validioris
 animi sociis congregatis hujusmodi verbis ad facinus eos
 incitabat. « Quum olim nos statuerimus, viri fortes, neque
 « Romanis neque cuiquam alii nisi Deo servire (is enim solus
 « est verus et justus hominum dominus), nunc tempus adest
 « quod factis animi magnitudinem probare jubeat. In quo
 « ne nosmet dehonestemus, antea servitutem non sine pe-

« νωμεν, πρότερον μηδὲ δουλείαν ἀκίνδυνον ὑπομεί-
 « ναντες, νυνὶ δὲ μετὰ δουλείας ἐλόμενοι τιμωρίας
 « ἀνηκέστους, εἰ ζῶντες ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐσόμεθα. Πρῶ-
 « τοί τε γὰρ πάντων ἀπέστημεν καὶ πολεμοῦμεν αὐτοῖς
 5 « τελευταῖοι. Νομίζω δὲ καὶ παρὰ Θεοῦ ταύτην ἡμῖν
 « δεδόσθαι χάριν, τοῦ δύνασθαι καλῶς καὶ ἐλευθέρως
 « ἀποθανεῖν, ὅπερ ἄλλοις οὐκ ἐγένετο παρ' ἐλπίδα
 « κρατηθεῖσιν. Ἡμῖν δὲ πρόδηλος μὲν ἔστιν ἡ γενη-
 « σομένη μεθ' ἡμέραν ἄλωσις, ἐλευθέρα δ' ἡ τοῦ γε-
 10 « νάτου θανάτου μετὰ τῶν φιλάτων αἵρεσις. Οὐτε
 « γὰρ τοῦτο ἀποκωλύειν οἱ πολέμιοι δύνανται πάντως
 « εὐχόμενοι ζῶντας ἡμᾶς παραλαβεῖν οὐδ' ἡμεῖς ἐκεί-
 « νους ἐτι νικᾶν μαχόμενοι. Ἐδεῖ μὲν γὰρ εὐθύς ἴσως
 « ἐξ ἀρχῆς, ὅτε τῆς ἐλευθερίας ἡμῖν ἀντιποιεῖσθαι θελή-
 15 « σαις πάντα καὶ παρ' ἀλλήλων ἀπέβαινε χαλεπὰ καὶ
 « παρὰ τῶν πολέμιων χεῖρω, τῆς τοῦ Θεοῦ γνώμης
 « στοχάζεσθαι, καὶ γινώσκειν ὅτι τὸ πάλαι φίλον αὐτῷ
 « φίλον Ἰουδαίων ἀπώλειαν κατέγνωστο. Μένων γὰρ
 « εὐμενῆς ἢ μετρίως γοῦν ἡμῖν ἀπηχθημένος, οὐκ ἂν
 20 « τοσοῦτον μὲν ἀνθρώπων περιεῖδεν θλεθρον, προή-
 « κατο δὲ τὴν ἱερωτάτην αὐτοῦ πόλιν πυρὶ καὶ κατα-
 « σκαφαῖς πολεμίων. Ἡμεῖς δ' ἄρα καὶ μόνοι τοῦ
 « παντὸς Ἰουδαίου γένους ἠλπίσαμεν περιέσεσθαι τὴν
 « ἐλευθερίαν φυλάττοντες, ὥσπερ ἀναμάρτητοι πρὸς τὸν
 25 « Θεὸν γενόμενοι, καὶ μηδεμιᾶς μετασχόντες παρανο-
 « μίας, οἱ καὶ τοὺς ἄλλους ἐδιδάξαμεν; Τοιγαροῦν ὁρᾶτε
 « πῶς ἡμᾶς ἐλέγχει μάταια προσδοκῆσαντας, κρείττονα
 « τῶν ἐλπίδων τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀνάγκην ἐπαγαγών.
 « Οὐτε γὰρ ἡμᾶς ἡ τοῦ φρουρίου φύσις ἀνάλωτος οὔσα
 30 « πρὸς σωτηρίαν ὠφέληκεν, ἀλλὰ καὶ τροφῆς ἀφθονίαν
 « καὶ πλῆθος ὅπλων, καὶ τὴν ἄλλην ἔχοντες παρασκευὴν
 « περιτεύουσιν, ὑπ' αὐτοῦ περιφανῶς τοῦ Θεοῦ τὴν
 « ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἀφρημέθα. Τὸ γὰρ πῦρ εἰς
 « τοὺς πολεμίους φερόμενον οὐκ αὐτομάτως ἐπὶ τὸ κα-
 35 « τασκευασθὲν τεῖχος ὑπ' ἡμῶν ἀνέστρεψεν, ἀλλ' ἔστι
 « ταῦτα χόλος πολλῶν ἀδικημάτων, ἃ μανέντες εἰς τοὺς
 « δημοφύλους ἐτολμήσαμεν, ὑπὲρ ὧν μὴ τοῖς ἐχθίστοις
 « Ῥωμαίοις δίκας, ἀλλὰ τῷ Θεῷ δι' ἡμῶν αὐτῶν
 « ὑπόσχωμεν. Αὗται δ' εἰσὶν ἐκείνων μετριώτεροι.
 40 « Ὁνησκέωσαν γὰρ γυναῖκες ἀνδρίστοι, καὶ παῖδες
 « δουλείας ἀπείρατοι, μετὰ δ' αὐτοὺς ἡμεῖς εὐγενῇ χά-
 « ριν ἀλλήλοις παράσχωμεν, καλὸν ἐντάφιον τὴν ἐλευ-
 « θερίαν φυλάττοντες. Πρότερον δὲ καὶ τὰ χρήματα
 « καὶ τὸ φρούριον πυρὶ διαφθεῖρωμεν. Λυπηθήσονται
 45 « γὰρ Ῥωμαῖοι, σαφῶς οἶδα, μήτε τῶν ἡμετέρων σω-
 « μάτων κρατήσοντες καὶ τοῦ κέρδους ἀμαρτόντες.
 « Τὰς τροφὰς μόνας ἐάσωμεν· αὗται γὰρ ἡμῖν τεθνη-
 « κότες μαρτυρήσουσιν ὅτι μὴ δι' ἑνδεῖαν ἐκρατήθημεν,
 « ἀλλ' ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς διέγνωμεν, θάνατον ἐλόμενοι
 50 « πρὸ δουλείας. »

Ζ'. Ταῦτα Ἐλεάζαρος ἔλεγεν, οὐ μὴν κατ' αὐτὸ
 ταῖς γνώμαις προσέπιπτε τῶν παρόντων. Ἄλλ' οἱ μὲν
 ἔσπευδον ὑπακούειν, καὶ μόνον οὐχ ἡδονῆς ἐνεπίμπλαν-
 το, καλὸν εἶναι τὸν θάνατον νομίζοντες· τοὺς δ' αὐτῶν

« riculo passi, nunc vero cum servitute intolerabiles pœnas
 « subituri, si vivi in Romanorum potestatem redigamur.
 « Nam et omnium primi defecimus, et novissimi adversus
 « eos bellum gerimus. Quin et hanc nobis a Deo gratiam
 « datam existimo, ut bene ac libere possimus mori, quod
 « aliis non contigit præter spem superatis. Nobis autem
 « pro certo quidem prima luce futurum est excidium : at
 « libera est strenuæ mortis optio una cum carissimis. Nec
 « enim prohibere id hostes possunt, quibus omnino in votis
 « est nos vivos abducere; neque nos illos jam valemus pu-
 « gnando superare. Nam fortasse quidem ab initio statim
 « (quando libertatem defendere cupientibus omnia et a nobis
 « ipsis acerba et pejora ab hostibus eveniebant) de Dei vo-
 « luntate conjecisse oportebat, et scivisse quod cara ei
 « quondam Judæorum gens damnata esset ad interitum.
 « Nam manens propitius, vel saltem nobis leviter infen-
 « sus, nunquam tot hominum perniciem insuper ha-
 « buisset, urbenque sibi sacratissimam tradidisset hosti-
 « bus, ut incendio periret et funditus dirueretur. Nos au-
 « tem soli scilicet ex omni Judæorum genere superstites
 « fore speravimus etiam libertate servata, quasi in Deum
 « omnino non deliquissemus, nulliusque culpæ participes
 « fuisset, qui et aliis idem suadere operam dedimus?
 « Itaque videtis quemadmodum nos vana expectasse redar-
 « guit Deus, nobis mala ferendi patiendique necessitatem,
 « spe nostra potentiores, inferens. Nec enim nobis castelli
 « quanquam inexpugnabilis natura quicquam profruit ad sa-
 « lutem; sed et alimentorum copiam et armorum multitudi-
 « nem, ceterique habentes apparatus abundantiam, ab ipso
 « Deo manifeste salutis spe exuimur. Quippe ignis, qui
 « ferebatur in hostes, non sponte sua in murum a nobis
 « exstructum revertebatur; sed hæc ab ira Dei in nos excitata
 « sunt ob multas injurias, quas furore capti contra gentiles
 « ausi sumus; pro quibus pœnas quaeso non Romanis ini-
 « micissimis, sed per nosmet ipsos Deo solvamus. Hæc
 « vero illis moderatiores sunt. Moriantur enim conjuges
 « ab injuria vacuæ, liberique servitutis expertes : post illos
 « ætem in nosmet generosum beneficium mutuo confera-
 « mus, servata libertate, unde pulchram habebimus sepul-
 « turam. Prius tamen et pecuniam et castellum igne exu-
 « ramus. Morebunt enim Romani, certe scio, si corpora
 « nostra non occupaverint, et spe prædæ exciderint. Ali-
 « menta sola relinquamus : hæc enim nobis erunt testi-
 « monio mortuis, quod non penuria edomiti sumus, sed,
 « ut ab initio statueramus, mortem servitio prætulimus. »

7. Hæc dicebat Eleazarus, non tamen omnes qui ade-
 rant super ea re mente consentiebant. Sed alii quidem ei
 obedire properabant, et propemodum voluptate compleban-
 tur, pulchram esse mortem existimantes. Qui vero mol-

μαλκωντέρους γυναικῶν καὶ γενεᾶς οἴκος εἰσθεῖ πάν-
 τως δὲ καὶ τῆς ἑαυτῶν προδότηλου τελευτῆς εἰς ἀλλήλους
 ἀποβλέποντες τοῖς δακρύοις τὸ μὴ βουλόμενον τῆς γνώ-
 μης ἐσθῆμαιον. Τοὺτους ἰδὼν Ἐλεάζαρος ἀποδειλιῶν-
 6 τας, καὶ πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ βουλευμάτος τὰς ψυχὰς
 ὑποκλωμένους, ἔδεισε μὴ ποτε καὶ τοὺς ἐρρωμένους τῶν
 λόγων ἀκούσαντας αὐτοὶ συνεκθλύνωσι ποτινῶμενοι
 καὶ δακρύοντες. Οὐκ οὖν ἀνῆκε τὴν παρακλέουσιν,
 ἀλλ' ἑαυτὸν ἐπεγείρας καὶ πολλοῦ λήμματος πλήρης
 10 γενόμενος, λαμπροτέροις ἐνεχειρεῖ λόγοις, περὶ ψυχῆς
 ἀθανασίας, μέγα τε σχετλιάσας καὶ τοῖς δακρύουσιν ἀτε-
 νὰς ἐμβλέψας, « ἡ πλείστον, εἶπεν, ἐλεύσθην, νομί-
 « ζων ἀνδράσιν ἀγαθοῖς τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγώ-
 « νων συναίρεσθαι, ζῆν καλῶς ἢ τεθνάναι διεγνωκό-
 15 « σιν. Ὑμεῖς δ' ἦτε τῶν τυχόντων οὐδὲν εἰς ἀρετὴν
 « οὐδ' εἰς εὐτολμίαν διαφέροντες, οἳ γε καὶ τὸν ἐπὶ με-
 « γίστῳ ἀπαλλαγῇ κακῶν φοβέσθε θάνατον, δέον ὑπὲρ
 « τούτου μήτε μελλῆσαι μήτε σύμβουλον ἀναμεῖναι.
 « Πάλαι γὰρ εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης αἰσθήσεως παιδεύον-
 20 « τες ἡμᾶς οἱ πατέροι καὶ θεοὶ λόγοι διετέλουν, ἔργοις
 « τε καὶ φρονήμασι τῶν ἡμετέρων προγόνων αὐτοὺς
 « βεβαιούντων, ὅτι συμφορά τὸ ζῆν ἐστὶν ἀνθρώποις,
 « οὐχὶ θάνατος. Οὗτος μὲν γὰρ ἐλευθερίαν διδούς ψυ-
 « χὰς εἰς τὸν οἰκεῖον καὶ καθαρὸν ἀφίξει τόπον ἀπαλ-
 25 « λασσεσθαι, πάσης συμφορᾶς ἀπαθείς ἐσομένης. Ἐως
 « δ' εἰσὶν ἐν σώματι θνητῷ δεδεμέναι, καὶ τῶν τούτου
 « κακῶν συναναπίμπλυνται, τὰ ληθέστατα οὐκ εἰπείν, τεθνῆ-
 « κασι κοινωνία γὰρ θεῶν πρὸς θνητὸν ἀπρεπὴς ἐστὶ.
 « Μέγα μὲν οὖν δύναται ψυχὴ καὶ σῶματι συνδεδεμέ-
 30 « νη· ποιεῖ γὰρ αὐτῆς ὄργανον αἰσθάνομενον ἀοράτως
 « αὐτὸ κινῶσα, καὶ θνητῆς φύσεως περαιτέρω προά-
 « γουσα ταῖς πράξεσιν. Οὐ μὲν ἄλλ' ἐπειδὴν ἀπολυ-
 « θεῖσα τοῦ καθελκοντος αὐτὴν βάρους ἐπὶ γῆν καὶ
 « προσκρμαμένον, χῶρον ἀπολάβῃ τὸν οἰκεῖον, τότε
 35 « δὴ μακαρίας ἰσχύος καὶ πανταχόθεν ἀκωλύτου μετέ-
 « χει δυνάμειος, ἀόρατος μένουσα τοῖς ἀνθρωπίνους
 « ὀμμασιν, ὥσπερ αὐτὸς ὁ Θεός. Οὐδὲ γὰρ ἕως ἐστὶν
 « ἐν σώματι θεωρεῖται· πρόσσεισι γὰρ ἀφανῶς, καὶ μὴ
 « βλέπομένη πάλιν ἀπαλλάττεται, μίαν μὲν αὕτη φύ-
 40 « σιν ἔχουσα τὴν ἀφθαρτον, αἰτία δὲ σώματι γινομένη
 « μεταβολῆς. Ὅτου γὰρ ἂν ψυχὴ προσάψῃται, τοῦτο ζῆ
 « καὶ τέθνηκεν, ὅτου δ' ἂν ἀπαλλαγῇ, μαρνανθὲν ἀποθνή-
 « σκει· τοσοῦτον περίεστιν αὕτῃ ἀθανασίας. Ὅπνους
 « δὲ τεκμήριον ὑμῖν ἔστω τῶν λόγων ἐναργέστατον, ἐν
 45 « ᾧ ψυχὰι, τοῦ σώματος αὐτὰς μὴ περισπῶντος, ἡδί-
 « στην μὲν ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἐφ' ἑαυτῶν γενόμεναι,
 « Θεῶ δ' ὁμιλοῦσαι κατὰ συγγένειαν πάντῃ μὲν ἐπι-
 « φοιτῶσι, πολλὰ δὲ τῶν ἐσομένων προεσπίζουσι. Τί
 « δὲ δεῖ δεδιέναι θάνατον τὴν ἐν ὕπνῳ γινομένην ἀνά-
 50 « παυσιν ἀγαπῶντας; πῶς δὲ οὐκ ἀνόητόν ἐστι τὴν ἐν
 « τῷ ζῆν ἐλευθερίαν διώκοντα τῆς αἰδοῦ φθονεῖν ἑαυ-
 « τῷ; Ἐδεῖ μὲν οὖν ἡμᾶς οἰκοθὲν πεπαιδευμένους ἀλ-
 « λῶς εἶναι παράδειγμα τῆς πρὸς θάνατον ἐτοιμότητος.
 « Οὐ μὲν ἄλλ' εἰ καὶ τῆς παρὰ τῶν ἀλλοφύλων δεόμεθα

liores erant, conjugum et familiarum misericordia teneban-
 tur; quumque plane suus cuique interitus ob oculos versaretur,
 alius alium intuentes lacrimis indicabant, se nolle
 istiusmodi consilium sequi. Hos ubi Eleazarus pavitare
 animadvertit animisque frangi ex rei deliberatæ magnitu-
 dine, pertimuit ne etiam eos qui fortiter quæ dixerat audi-
 verant, hi simul effeminarent obsecrantes et lacriman-
 tes. Itaque ab exhortatione non desistit, sed quum semet
 erexisset multoque repletus spiritu, clariorem de animæ
 immortalitate exorsus est orationem, magnaue usus
 exclamatione et oculis attentis flentes aspiens, « certe,
 « inquit, plurimum deceptus eram, qui putarim viris forti-
 « bus in certamine pro libertate succurrere, quibus hone-
 « ste vivere aut mori decretum est. Vos autem profecto ne
 « cuilibet quidem homini vel audacia vel virtute præstatis,
 « qui etiam mala maxima effugituri mortem timetis; quum
 « oporteret vos super ea re neque cunctari neque exspe-
 « ctare monitorem. Olim enim et a prima statim rerum
 « notitia constanter nos docuerunt patrii ac sacri sermones,
 « majorum quoque nostrorum factis et animis eos confir-
 « mantibus, quod vivere hominibus, non mori in calami-
 « tatem cedit. Nam mors quidem animabus dans liberta-
 « tem, in proprium purumque locum eas discedere permit-
 « tit, ubi futuræ sunt ab omni malo immunes. Quamdiu
 « autem mortali corpori vincitæ sunt, simulque malis ejus
 « opplentur, verissime dicantur mortuæ, utpote quod parum
 « deceat divinum cum mortali sociari. Esto quidem mul-
 « tum posse animam etiam corpori conjunctam, quippe
 « suum facit instrumentum, sensu præditum, dum ipsa
 « non visa in eo motum ciel, atque actionibus ultra morta-
 « lem naturam provehit. Verumtamen quum pondere eam
 « in terram deprimente eique appenso liberata, proprium
 « locum receperit, tunc vim beatam et undique liberam
 « sortitur potestatem, humanorum oculorum, ut ipse Deus,
 « aciem effugiens. Nec enim, quamdiu in corpore est, con-
 « spicitur: ut quæ nemini apparens accedat, neque rursus
 « quum recedit cuiquam aspectabilis est, unam quidem na-
 « turam ipsa habens mutationis expertem, corpori autem
 « in causa quod in eo mutationes fiant. Nam quodcumque
 « anima attigerit, hoc vivit atque viget; unde vero digressa
 « fuerit, id ipsum flaccescit et moritur: adeo in se abunde
 « habet immortalitatis. Eorum autem quæ dico pro indi-
 « cio sit manifestissimo somnus, in quo animæ in se colle-
 « ctæ, nusquam eas distrahente corpore, jucundissimam
 « quidem agunt quietem, cum Deo vero conversantes ex
 « naturæ cognatione loca omnia peragrant, et multa futura
 « prædicunt. Quorsum igitur mortem formidaremus, quum
 « quietem in somno diligamus? quomodo non amentia sit
 « vivendi libertatem affectantibus, sibi eam invidere perpe-
 « tuam? Ergo oportebat nos, domesticis institutis imbutos,
 « aliis præire voluntate ad moriendum prompta. Attamen
 « si fidem etiam ab alienigenis faciendam desideremus, nos-

« πίστεως, βλέψωμεν εἰς Ἰνδοὺς τοὺς σοφίαν ἀσχεῖν
 « ὑπισχνουμένους. Ἐκεῖνοί τε γὰρ ὄντες ἄνδρες ἀγαθοὶ
 « τὸν μὲν τοῦ ζῆν χρόνον ὥσπερ ἀναγκαίαν τινὰ τῇ
 « φύσει λειτουργίαν ἀκούσιως ὑπομένουσι, σπεύδουσι δὲ
 « τὰς ψυχὰς ἀπολῦσαι τῶν σωμάτων, καὶ μηδενὸς αὐ-
 « τοὺς κατεπείγοντος κακοῦ, μηδὲ ἐξελαύνοντος, πόθῳ
 « τῆς θανάτου διαίτης προλίσσουσι μὲν τοῖς ἄλλοις ὅτι
 « μέλλουσιν ἀπέναι, καὶ ἔστιν ὁ κωλύσων οὐδεὶς· ἀλλὰ
 « πάντες αὐτοὺς εὐδαιμονίζοντες, πρὸς τοὺς οἰκείους
 « ἕκαστοι διδόασιν ἐπιστολάς. Οὕτω βεβαίαν καὶ ἄλ-
 « θεοτάτην ταῖς ψυχαῖς τὴν μετ' ἁλλήλων εἶναι δία-
 « ταν πεπιστεύκασιν. Οἱ δὲ, ἐπειδὴν ἐπακούσῃσι τῶν
 « ἐντεταλμένων αὐτοῖς, πυρὶ τὸ σῶμα παραδόντες,
 « ὅπως δὴ καὶ καθαρωτάτην ἀποκρίνωσι τοῦ σώματος
 « τὴν ψυχὴν, ὑμνούμενοι τελευτῶσι. Ἐρῶν γὰρ ἐκεί-
 « νους εἰς τὸν θάνατον οἱ φίλτατοι προπέμπουσιν ἢ τῶν
 « ἄλλων ἀνθρώπων ἕκαστος τοὺς πολίτας εἰς μὴκιστην
 « ἀποδημίαν· καὶ σφᾶς μὲν αὐτοὺς δακρύουσιν, ἐκείνους
 « δὲ μακαρίζουσιν, ἥδη τὴν ἀθάνατον τάξιν ἀπολαμβά-
 « νοντας. Ἄρ' οὖν οὐκ αἰδούμεθα χεῖρον Ἰνδῶν φρο-
 « νοῦντες, καὶ διὰ τῆς ἑαυτῶν ἀτολμίας τοὺς πατρίους
 « νόμους, οἱ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰς ζῆλον ἤκουσιν, αἰσχροῦς
 « ὑβρίζοντες; ἀλλ' εἰ γε καὶ τοὺς ἐναντίους ἐξ ἀρχῆς
 « λόγους ἐπαιδευθήμεν, ὥς ἄρα μέγιστον ἀγαθὸν ἀνθρώ-
 « ποις ἐστὶ τὸ ζῆν, συμφορὰ δ' ὁ θάνατος, ὁ γοῦν καιρὸς
 « ἡμᾶς παρακαλεῖ φέρειν εὐκαρδίως αὐτὸν, Θεοῦ γνῶ-
 « μη καὶ κατ' ἀνάγκας τελευτήσαντας. Πάλαι γάρ,
 « ὡς εἶπες, κατὰ τοῦ κοινοῦ παντὸς Ἰουδαίων γένους
 « ταύτην ἔθετο τὴν ψῆφον ὁ Θεός, ὥστ' ἡμᾶς τοῦ ζῆν
 « ἀπηλλάχθαι μὴ μέλλοντας αὐτῷ χρεῖσθαι κατὰ τρό-
 « πον. Μὴ γὰρ αὐτοῖς ὑμῖν ἀνάπτετε τὰς αἰτίας,
 « μηδὲ χρίζεσθε τοῖς Ῥωμαίοις, ὅτι πάντας ἡμᾶς ὁ
 « πρὸς αὐτοὺς πόλεμος διέφθειρεν. Οὐ γὰρ ἐκείνων
 « ἰσχὺί ταῦτα συμβέβηκεν, ἀλλὰ κρείττων αἰτία γενο-
 « μένη τὸ δοκεῖν ἐκείνους νικᾶν παρέσχηκεν. Ποίοις
 « γὰρ ὅπλοις Ῥωμαῖον τεθνήκασιν οἱ Καισάρειαν Ἰου-
 « δαῖοι κατοικοῦντες, ἀλλὰ οὐδὲ μελλήσοντας αὐτοὺς
 « ἐκείνων ἀφίστασθαι, μεταξὺ δὲ τὴν ἐξδύμην ἐορτά-
 « ζοντας, τὸ πλῆθος τῶν Καισαρέων ἐπιδραμόν, μηδὲ
 « χεῖρας ἀνταίρωντας ἅμα γυναῖξί καὶ τέκνοις κατέσφα-
 « ξαν, οὐδὲ αὐτοὺς Ῥωμαίους ἐντραπέντες, οἱ μόνους
 « ὡς ἡμᾶς ἡγοῦντο πολεμίους τοὺς ἀφροσυνήτους; Ἀλλὰ
 « φῆσει τις ὅτι Καισαρεῦσιν ἦν αἰεὶ διαφορὰ πρὸς τοὺς
 « παρ' αὐτοῖς, καὶ τοῦ καιροῦ λαβόμενοι τὸ παλαιὸν
 « μῖσος ἀπεπλήρωσαν. Τί οὖν τοὺς ἐν Σκυθοπόλει
 « φῶμεν; ἡμῖν γὰρ ἐκεῖνοι διὰ τοὺς Ἑλλήνας πολεμεῖν
 « ἐτόλμησαν, ἀλλ' οὐ μετὰ τῶν συγγενῶν ἡμῶν Ῥω-
 « μαίους ἀμύνεσθαι. Πολλοὶ τοίνυν ὤνυσεν αὐτοὺς ἢ πρὸς
 « ἐκείνους εὖνοια καὶ πίστις, ὑπ' αὐτῶν μέντοι πανοι-
 « κισία πικρῶς κατεφρονεῦθησαν, ταύτην τῆς συμμα-
 « χίας ἀμοιβὴν ἀπολαβόντες. Ἄ γὰρ ἐκείνους ὑπ'
 « ἡμῶν ἐκώλυσαν, ταῦθ' ὑπέμειναν ὡς αὐτοὶ δρᾶσαι
 « θελήσαντες. Μακρὸν ἂν εἴη νῦν ἰδίᾳ περὶ ἐκάστων
 « λέγειν. Ἴστε γὰρ ὅτι τῶν ἐν Συρίᾳ πόλεων οὐκ

« met convertamus ad sapientiae professores inter Indos.
 « Illi enim viri boni vivendi quidem tempus, quasi neces-
 « sarium quoddam naturae ministerium, inviti obeunt :
 « festinant autem animas corporum vinculis expedire; nul-
 « loque eos urgente aut exagitante malo, vitae immortalis
 « cupiditate aliis quidem se hinc discessuros esse praedi-
 « cunt, nec est qui prohibeat quisquam; sed omnes beatos
 « eos appellantes, ad familiares suos singuli aliquid in man-
 « datis dant. Ita certam verissimamque animabus esse
 « inter se consuetudinem credunt. Ipsi autem mandatis
 « acceptis igni tradunt corpora, ut ab omni mortali concre-
 « tione purissimae segregentur animae, atque ita magna cum
 « laude moriuntur. Facilius enim ad mortem eos amicus-
 « simi prosequuntur quam aliorum hominum quisquam suos
 « cives in longissimam peregrinationem ituros : et se qui-
 « dem ipsos deslent, illos vero beatos praedicant, ut in
 « immortalium ordinem jam receptos. Non ergo nos pude-
 « bit, si ab Indis sapientia superemur, propriaque ignavi
 « leges patrias, quae omnibus hominibus aemulandae ve-
 « nerunt, turpiter dedecoremus? Verum esto quod contra-
 « riis institutis educati fuerimus, ut vitam summum esse
 « bonum crederemus, mortem vero calamitatem : attamen
 « tempus nos adhortatur eam bono animo ferre, ut qui Dei
 « voluntate et ex necessitate moriamur. Olim enim,
 « ut verisimile est, contra Judaeorum genus in universum
 « hoc decretum tulit Deus, ut mortem oppeteremus, qui
 « eo non eramus usuri propitio. Nam haud fas est
 « vobismetipsis causas adscribere, neque Romanis cou-
 « cedere, quod nos omnes absumpserit bellum contra
 « illos gestum. Non enim ex viribus illorum ista acci-
 « derunt : sed causa fortior interveniens illis praestitit
 « ut vincere viderentur. Quibus enim Romanorum armis
 « perempti erant, qui Caesaream incolebant Judaei, quos
 « tamen ne defecturos quidem ab illis, dum vero diem
 « septimum celebrarent, aggressa Caesareensium multitudo,
 « non repugnantes cum conjugibus ac liberis mactaverunt,
 « neque ipsos reveriti Romanos, qui sicuti nos eos tantum-
 « modo hostes judicabant qui defecerant? Sed dicet aliquis
 « Caesareensibus semper cum Judaeis apud ipsos fuisse
 « discordiam, captatoque opportuno tempore vetus odium
 « exsaturasse. Quid ergo de Scythopolitanis dicemus?
 « nobiscum enim illi propter Graecos bellum gerere ausi
 « sunt, ac non cum consanguineis nostris Romanos ulcisci.
 « Multum vero his profuit sua erga illos benevolentia ac
 « fides : siquidem ab istis cum totis familiis acerbè truci-
 « di sunt, pro auxilio suo hanc gratiam consequuti. Nam
 « quae illos a vobis pati prohibuerunt, haec passi sunt, velut
 « ea ipsi committere voluissent. Longum foret, si velim
 « nunc separatim de singulis dicere. Nostis enim quod
 « Syriae civitatum nulla est quae non Judaeos in ipsa habi-

ἄστιν ἥτις τοὺς παρ' αὐτῇ κατοικοῦντας Ἰουδαίους
 οὐκ ἀνήρκεον, ἡμῖν πλέον ἢ Ῥωμαῖοι ὄντας πολεμίους,
 ὅπου γε Δαμασκηνοὶ μὴ δὲ πρόσθεν εὐλογον πλάσαι
 δυνήσονται, φόνου μισρωτάτων τὴν αὐτῶν πόλιν ἐνέ-
 5 πλησαν, ὀκτακισχιλίου πρὸς τοὺς μυρίους Ἰουδαίους
 ἔμα γυναιξὶ καὶ γενεαῖς ἀποσφάζαντες. Τὸ δὲ ἐν
 Αἰγύπτῳ πλῆθος τῶν μετ' αἰκίας ἀνηρημένων ἐξου
 μυριάδας ὑπερβαλεῖν ἐπυνθανόμεθα. Κάκεινοι μὲν
 ἴσως ἐπ' ἀλλοτρίας γῆς οὐδὲν ἀντίπαλον εὐράμενοι
 10 τοὺς πολεμίους οὕτως ἀπέθανον, τοῖς δ' ἐπὶ τῆς οἰκίας
 τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἀραμμένοι ἀπασὶ τε
 ἐλπίδα νίκης ἐχούρας παρασχεῖν δυναμένοι οὐκ ὑπῆρ-
 ξα· καὶ γὰρ ὅπλα καὶ τεῖχη καὶ φρουρῶν δυσάλωτοι
 κατασκευαὶ καὶ φρόνημα πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθε-
 15 ρίας κινδύνους ἀτρεστον πάντας πρὸς τὴν ἀπόστασιν
 ἐπέρρωσεν. Ἀλλὰ ταῦτα πρὸς βραχὺν χρόνον ἀρκέ-
 σαντα καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἡμᾶς ἐπάραντα, μειζόνων
 ἀρχῇ κακῶν ἐφάνη. Πάντα γὰρ ἥλω καὶ πάντα
 τοὺς πολεμίους ὑπέπεσεν, ὥσπερ εἰς τὴν ἐκείνων εὐ-
 20 κλεστέραν νίκην, οὐκ εἰς τὴν τῶν παρασκευασαμέ-
 νων σωτηρίαν εὐτρεπισθέντα. Καὶ τοὺς μὲν ἐν ταῖς
 μάχαις ἀποθνήσκοντας εὐδαιμονίζειν προσῆκεν (ἀμυ-
 νομενοι γὰρ καὶ τὴν ἐλευθερίαν οὐ προέμενοι τεθνή-
 κασι), τὸ δὲ πλῆθος τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις γενομένων τίς
 25 οὐκ ἂν ἐλεήσειεν; ἡ τίς οὐκ ἂν ἐπαιχθεῖ πρὸ τοῦ ταύ-
 τα παθεῖν ἐκείνοις ἀποθανεῖν; ὧν οἱ μὲν στρεβλού-
 μενοι καὶ πυρὶ καὶ μάστιγι αἰκιζόμενοι τεθνήκασιν,
 οἱ δ' ἀπὸ θηρίων ἡμιβρωτοὶ πρὸς δευτέραν αὐτοῖς
 τροφὴν ζῶντες ἐφυλάχθησαν, γέλωτα καὶ παιδιὰν τοῖς
 30 πολεμίους παρασχόντες. Ἐκείνων μὲν οὖν ἀθλιωτά-
 τους ὑποληπτέον τοὺς ἐτι ζῶντας, οἱ πολλάκις εὐχό-
 μενοι τὸν θάνατον λαβεῖν οὐκ ἔχουσι. Ποῦ δ' ἡ
 μεγάλη πόλις ἡ τοῦ παντὸς Ἰουδαίων γένους μητρό-
 πολις, ἡ τοσοῦτοις μὲν ἐρμυνη τειχῶν περιβόλος,
 35 τοσαύτα δ' αὐτῆς φρούρια καὶ μεγέθη πύργων πρόβε-
 βλημένη, μόλις δὲ χωροῦσα τὰς εἰς τὸν πόλεμον
 παρασκευάς, τοσαύτας δὲ μυριάδας ἀνδρῶν ἔχουσα
 τῶν ὑπὲρ αὐτῆς μαχομένων; ποῦ γέγονεν ἡμῖν ἡ τὸν
 Θεὸν ἔχειν οἰκιστὴν παπιστευμένη; Πρόρριζος ἐκ βά-
 40 θρων ἀνῆρπασται, καὶ μόνον αὐτῆς μνημεῖον ὑπολέ-
 λειπται τὸ τῶν ἀνηρηκῶτων αὐτὴν στρατόπεδον, ἐτι
 τοῖς λευφάνοις ἐποικοῦν. Πρεσβῦται δὲ δύστηνοι τῇ
 σποδῷ τοῦ τεμένους παρακάθονται, καὶ γυναῖκες
 ὀλίγαι πρὸς ὕβριν αἰσχίστην ὑπὸ τῶν πολεμίων τετη-
 45 ρημέναι. Ταῦτα τίς ἐν νῷ βαλλόμενος ἡμῶν καρτε-
 ρήσει τὸν ἥλιον ὄραν, καὶ δύνῃται ζῆν ἀκινδύνως; τίς
 οὕτω τῆς πατρίδος ἐχθρὸς, ἡ τίς οὕτως ἀνανδρὸς καὶ
 φιλόψυχος, ὥς μὴ καὶ περὶ τοῦ μέχρι νῦν ζῆσαι με-
 50 τανοεῖν; Ἀλλ' εἴθε πάντες ἐτεθνήκειμεν, πρὶν τὴν ἱερὰν
 ἐκείνην πόλιν γερεῖν ἰδεῖν κατασκαπτομένην πολεμίων,
 πρὶν τὸν ναὸν τὸν ἅγιον οὕτως ἀνοσίως ἐξορρωγμένον.
 Ἐπεὶ δὲ ἡμᾶς οὐκ ἀγεννῆς ἐλπίς ἐβουκόλησεν ὡς τάχα
 που δυνήσεσθαι πολεμίους ὑπὲρ αὐτῆς ἀμύνεσθαι,
 προῦδῃ δὲ γέγονε νῦν, καὶ μόνους ἡμᾶς ἐπὶ τῆς

«tantes occiderit, nobis quam Romani magis inimicos :
 «siquidem Damasceni, quum ne causam quidem probabilem
 «fingere potuissent, civitatem suam cæde maxime nefaria
 «oppleverunt, octodecim Judæorum millibus cum conju-
 «gibus ac familiis trucidatis. Eorum autem multitudinem
 «qui in Ægypto cum cruciatibus perempti sunt, sexa-
 «ginta fere millium numerum excedere accipiebamus. Et
 «isti quidem fortasse in aliena terra, ubi nihil inve-
 «nerant quod hostibus sui in auxilium objicerent, ita
 «mortem obierunt : qui vero sua in terra bellum
 «contra Romanos susceperunt, et omnibus firmæ victo-
 «riæ spem præbere poterant, his non licuit : nam et
 «arma et muri et castellorum structuræ inexpugnabiles,
 «atque indeterriti spiritus ad pericula pro libertate subeun-
 «da, cunctos ad defectionem fortius animarunt. Verum
 «ista quum ad breve tempus valuissent, nosque ad spem
 «excitassent, majorum malorum visa sunt principium.
 «Omnia enim capta erant, omniaque hostibus succubue-
 «runt, quasi ut victoriam illis nobiliorem redderent, non
 «in salutem eorum a quibus exstructa erant apparatus
 «fuisse. Et in proelio quidem morientes beatos prædi-
 «cari oportet (se quippe defendentes, nec prodita li-
 «bertate, interlere) : eorum vero multitudinis qui a Roma-
 «nis subjugati erant quis non misereatur? quisve non, an-
 «tequam eadem patiatur ac illi, mori properet? quorum
 «quidam torti tamque igne quam verberibus cruciati perie-
 «re; alii vero semesi a bestiis, ut illis in victum iterum
 «objicerentur, vivi servati erant, ad risum lusumque fa-
 «ciendum hostibus. Et illorum quidem miserrimi habendi
 «sunt qui adhuc vivunt, quibus mori non accidit, quod
 «illis sæpe optatur. Ubi est autem illa magna civi-
 «tas, gentis Judæorum universæ metropolis, tantis qui-
 «dem murorum septis munita, tot vero in incensibus ca-
 «stella et magnas turres in propugnacula habens, bellicue
 «apparatum vix capiens, et tot hominum myriadas pro
 «ipsa pugnantium complectens? quid de ea factum est,
 «quam Deum inhabitare credidimus? Radicatus ex funda-
 «mentis evulsa est, id solum ejus monumentum relictum,
 «castra scilicet illorum a quibus excisa est jam reliquiis
 «ejus imposita. Senes vero infelices templi cineribus assi-
 «dent, et paucæ mulieres ad turpissimam injuriam ab
 «hostibus reservatæ. Hæc secum reputans quis nostrum
 «solem aspicere sustinebit, etiam si vivere sine periculo
 «possit? quis inimicus adeo patriæ, quis tam imbellis, aut
 «parcus animæ, ut eum non poeniteat vel luctusque vixisse?
 «Atqui utinam omnes fuissetus mortui, priusquam illam
 «sacram civitatem hostium manibus excindi videremus,
 «priusquam templum tanta impietate funditus erui! Sed
 «quoniam spes non ignobilis nos lactavit, quod forte potue-
 «rimus pro ea hostes ulcisci, ea autem nunc evanuit, et nos

« ἀνάγκης καταλλοίπε, σπεύσωμεν καλῶς ἀποθανεῖν·
 « ἐλεήσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖ-
 « κας, ὥς ἡμῖν ἔξεστι παρ' ἡμῶν αὐτῶν λαβεῖν τὸν
 « ἔλεον. Ἐπὶ μὲν γὰρ θάνατον ἐγεννήθημεν, καὶ τοὺς
 « ἐξ αὐτῶν ἐγεννήσαμεν, καὶ τοῦτον οὐδὲ τοῖς εὐδαιμο-
 « νοῦσιν ἔστι διαφυγεῖν· ὕβρις δὲ καὶ δουλεία καὶ τὸ
 « βλέπειν γυναῖκας εἰς αἰσχύνην ἀγομένας μετὰ τέκνων
 « οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις κακὸν ἐκ φύσεως ἀναγκαῖον, ἀλλὰ
 « ταῦτα διὰ τὴν αὐτῶν δειλίαν ὑπομένουσιν οἱ παρὼν
 « πρὸ αὐτῶν ἀποθανεῖν μὴ θαλήσαντες. Ἡμεῖς δ' ἐπ'
 « ἀνδρείᾳ μέγα φρονούντες Ῥωμαῖον ἀπέστημεν, καὶ
 « τὰ τελευταῖα νῦν ἐπὶ σωτηρίᾳ προκαλουμένων ἡμᾶς
 « οὐχ ὑπηρεύσαμεν. Τίνι τοίνυν οὐκ ἔστιν ὁ θυμὸς
 « αὐτῶν πρόδηλος, εἰ ζώντων ἡμῶν κρατήσουσιν;
 « 13 Ἀθλοῖοι μὲν οἱ νέοι τῆς ῥώμης τῶν σωμάτων εἰς πολλὰς
 « αἰκίας ἀρκέσοντες, ἀθλοῖοι δ' οἱ παρηθηχότες, φέρειν
 « τῆς ἡλικίας τὰς συμφορὰς οὐ δύναμέντῃς. Ὁψεται
 « τις γυναῖκα πρὸς βίαν ἀγομένην, φωνῆς ἐπακούσεται
 « τέκνον, πατέρα βοῶντος χεῖρας δεδεμένον· ἀλλ' ὥς
 « 20 εἰσὶν ἐλεύθερα καὶ ξίφος ἔχουσι, καλὴν ὑπουργίαν
 « ἡμῖν ὑπουργησάτωσαν. Ἀδούλωτοι μὲν ὑπὸ τῶν
 « πολεμίων ἀποθάνωμεν, ἐλεύθεροι δὲ μετὰ τέκνων καὶ
 « γυναικῶν τοῦ ζῆν συνεξέλθωμεν. Ταῦθ' ἡμᾶς οἱ
 « νόμοι κελεύουσι, ταῦθ' ἡμᾶς γυναῖκες καὶ παῖδες
 « 25 ἱκετεύουσι. Τούτων τὴν ἀνάγκην Θεὸς ἀπέσταλκε,
 « τούτων Ῥωμαῖοι τάναντία θέλουσι, καὶ μὴ τις ἡμῶν
 « πρὸ τῆς ἁλώσεως ἀποθάνει δεδοίκασι. Σπεύσωμεν
 « οὖν ἀντὶ τῆς ἐλπίζουσας αὐτοῖς καθ' ἡμῶν ἀπολαύ-
 « σεως ἐκπληξῆν τοῦ θανάτου καὶ θαῦμα τῆς τολμῆς
 « 30 καταλιπεῖν. »

ΚΕΦ. Θ.

Ἔτι γε βουλόμενον αὐτὸν παρακαλεῖν πάντες ὑπα-
 τέμοντο, καὶ πρὸς τὴν πρᾶξιν ἠπειγόντο, ἀνεπιγέτου
 τινὸς ὁρμῆς πεπληρωμένοι, καὶ δαιμονῶντες ἀπήσαν,
 ἄλλος πρὸ ἄλλου φθάσαι γλιγόμενος, καὶ ταύτην ἐπί-
 « 35 δεῖξιν εἶναι τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς εὐβουλίας νομίζοντες,
 « τὸ μὴ τις ἐν ὑστάτοις γενόμενος ὀφθῆναι· τοσοῦτος
 « αὐτοῖς γυναικῶν καὶ παιδῶν καὶ τῆς αὐτῶν σφαγῆς
 « ἔρωσ ἐνέπεσεν. Καὶ μὴν οὐδ' ὥσπερ ἂν τις ᾤθη τῇ
 « πρᾶξει προσιόντες ἡμιγλύνθησαν, ἀλλ' ἀτενῆ τὴν γνώ-
 « 40 μιν διεφύλαξαν, ὅταν ἔσχον τῶν λόγων ἀκροώμενοι,
 « τοῦ μὲν οἰκείου καὶ φιλοστόργου πάθους ἅπασι παρα-
 « μένοντος, τοῦ λογιζομένου δ' ὡς τὰ κράτιστα βεβουλεύ-
 « οτός τοῖς φιλτάτοις ἐπικρατοῦντος. Ὁμοῦ γὰρ ἡ-
 « σπάζοντο γυναῖκας περιπτυσσόμενοι καὶ τέκνα προσηγ-
 « 45 καλίζοντο, τοῖς ὑστάτοις φιλήμασιν ἐμφορήμενοι καὶ
 « δακρύοντες, ὁμοῦ δὲ, καθάπερ ἄλλοτρίαις χερσὶν ὑπουρ-
 « γούμενοι, συνετελούν τὸ βούλευμα, τὴν ἐπίνοιαν ὄν
 « πέσσοντα κακῶν ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενόμενοι παρα-
 « 50 μύθιον τῆς ἐν τῷ κτείνειν ἀνάγκης ἔχοντες. Καὶ πέ-
 « ρας οὐδεὶς τῆλικούτου τολμήματος ἤττων ἠδρέθη, πάν-
 « τες δὲ διὰ τῶν οἰκειοτάτων διεξῆλθον. Ἀθλοῖοι τῆς ἀνάγ-
 « κης, οἷς αὐτοχειρὶ γυναῖκας τὰς αὐτῶν καὶ τέκνα

« solos subdidit necessitati, pulchre mori festinemus : nos-
 « trimet ipsi misereamur et conjugum et liberorum, dum no-
 « bis licet nobismetipsis misericordiam adhibere. Ad mortem
 « namque et ipsi geniti sumus, et ii quos ex nobis genuimus,
 « eamque fugere ne fortunati quidem possunt : injuria vero
 « et servitus et videre conjuges ad turpitudinem duci cum
 « liberis, non est malum hominibus ex naturæ necessitate
 « profectum, sed ista præ timiditate sua perferunt qui
 « ante eos mori quum licuit nolere. Nos autem animi for-
 « titudine valde elati a Romanis defecimus, et postremo
 « nunc illis ad salutem hortantibus non parvimus. Cui
 « igitur non manifesta est illorum ira, si nos vivos subju-
 « gare putuerint? Miserandi quidem adolescentes erunt,
 « quorum corporis vires ad multos sufficient cruciatus :
 « miserandi autem provectiores, quorum ætas calamitates
 « ferre non poterit. Videbit alius conjugem ad vim patien-
 « dam abductam; alius manibus revinctis vocem filii pa-
 « trem implorantis exaudiet : sed dum liberæ sunt et gla-
 « dios habent, pulchrum ministerium nobis præbeant. Ex-
 « pertes quidem servitutis hostium moriamur; in libertate
 « vero una cum liberis et conjugibus vita decedamus. Hæc
 « nobis leges præcipiunt, hæc a nobis conjuges ac liberi
 « deprecantur. Horum necessitatem Deus injecit, his con-
 « traria Romani volunt, et ne quis nostrum ante excidium
 « pereat metuunt. Festinemus igitur eis, pro sperata po-
 « tiundi nostri voluptate, stuporem ex morte et admira-
 « tionem relinquere ex audacia. »

CAP. IX. (XXXV.)

Ipsam, quum in adhortatione pergere vellet, omnes inter-
 pellabant, et effrenato quodam impetu pleni ad rem agen-
 dam festinabant, daemonioque afflati abierunt, alius alium
 prævenire cupiens, hoc fortitudinis rectique consilii argu-
 mentum esse apertum existimantes, ne quis inter extremos
 conspiceretur : tantos eos et conjugum et liberorum et pro-
 priæ cædis amor invasit. Sed nec (id quod aliquis putaverit)
 retundebatur eorum impetus quum ad facinus accederent,
 sed eam fixam in animis servavere sententiam, quam, quum
 dicta perciperent, habuerunt : proprio quidem et naturali
 afflatu cunctis permanente, cogitatione vero ista, quod
 optime liberis consulissent, prævalente. Simul enim cum
 amplexibus uxores salutabant, et liberos ulnis suis excipie-
 bant, oculis extremis cum fletu inhærentes : simulque, tan-
 quam manibus alienis iussa peragentes, volentes eos confi-
 gebant : malorum, quæ subditi hostibus passuri fuerunt,
 cogitationem habentes pro solatio necessitatis qua ad cædem
 adigebantur. Denique nemo inventus est qui tam immane
 facinus patrare non audebat; cuncti autem conjunctione
 mos transfixere. Miseri, quibus id necesse erat, quibus-
 que uxores suas atque liberos manibus suis occidere, ma-

κτείναι κακῶν ἔδοξεν εἶναι τὸ κουφότατον. Οὗτοι δὲ
τοίνυν τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ὁδὸν οὐκέτι φέρον-
τες καὶ τοὺς ἀνηρημένους νομίζοντες ἀδικεῖν, καὶ βρά-
χυν αὐτοῖς ἐτι χρόνον ἐπιζήσωσι, ταχὺ μὲν τὴν κτῆσιν
6 ἵπασαν εἰς ταῦτ' ὠρευσάντες, πῦρ εἰς αὐτὴν ἐνέβα-
λον, κλήρω δ' ἐξ αὐτῶν ἐλόμενοι δέκα τοὺς ἀπάντων
σφαγεῖς ἑσομένους, καὶ γυναῖκες αὐτὸν καὶ παῖ-
κεῖνοις παραστρώσας καὶ τὰς χεῖρας περιβαλὼν πα-
ρεῖχον ἐτοίμους τὰς σφαγὰς τοῖς τὴν δύστηνον ὑπουργίαν
10 ἐκτελοῦσιν. Οἱ δὲ ἀτρέστως πάντα φονεύσαντες τὸν
αὐτὸν ἐπ' ἀλλήλους τοῦ κλήρου νόμον ὥρισαν, ἵν' ὁ λο-
χὸν τοὺς ἐννέα κτεῖνας ἑαυτὸν ἐπὶ πᾶσιν ἀνέλῃ. Πάν-
τες οὕτως ἐθάρρουν ἑαυτοῖς μήτ' εἰς τὸ δρᾶν μήτ' εἰς
τὸ παθεῖν ἄλλος ἄλλου διαφέρειν. Καὶ τέλος οἱ μὲν
16 τὰς σφαγὰς ὑπέθεσαν, ὁ δ' εἰς καὶ τελευταῖος τὸ πλῆ-
θος τῶν κειμένων περιθρήσας, μή πού τις ἐτι ἐν πολλῷ
φόνῳ τῆς αὐτοῦ λείπεται χειρὸς δεόμενος, ὥς ἔγνω
πάντας ἀνηρημένους, πῦρ μὲν τοῖς βασιλείοις ἐνήσιν,
ἀθρόα δὲ τῇ χειρὶ δι' αὐτοῦ πᾶν ἑλάσας τὸ ξίφος πλῆ-
20 σίον τῶν οἰκείων κατέπεσε. Καὶ οἱ μὲν ἐτεθνήκεσαν
ὑπειληφότες οὐδὲν ἔχον ψυχὴν ὑποχείριον ἐξ αὐτῶν
Ῥωμαῖοι καταλιπεῖν, ἔλαθε δὲ γυνὴ πρεσβυτικὴ καὶ
συγγενὴς ἑτέρα τις Ἑλεαζάρου, φρονήσει καὶ παιδείᾳ
πλεῖστον γυναικῶν διαφέρουσα, καὶ πέντε παιδιὰ τοῖς
25 ὑπονόμοις, οἱ ποτὸν ἦγον ὕδωρ διὰ γῆς, ἐγκατακρυβή-
ναι, τῶν ἄλλων πρὸς τῇ σφαγῇ τὰς διανοίας ἐγόντων,
οἱ τὸν ἀριθμὸν ἦσαν ἐξήκοντα πρὸς τοῖς ἐννακοσίοις,
γυναικῶν ἅμα καὶ παῖδων αὐτοῖς συναριθμουμένων.
Καὶ τὸ πάθος ἐπράχθη πεντεκαίδεκάτῃ Ξανθικοῦ
30 μηνός.

(ΛΖ'). β'. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μάχην ἐτι προσδοκῶντες
ὑπὸ τὴν ἐν διασκευασάμενοι, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν χωμάτων
ἐφόδους ταῖς ἐπιβάθραις γεφυρώσαντες, προσβολὴν
ἐποίουν. Βλέποντες δ' οὐδένα τῶν πολεμίων, ἀλλὰ
35 δεινὴν πανταγῶθεν ἐρημίαν, καὶ πῦρ ἐνδον καὶ σιωπὴν,
ἀπόρως εἶχον τὸ γεγονός συμβαλεῖν· καὶ τέλος ὡς εἰς
ἄφρονες βολῆς ἠλαλᾶσαν, εἰ τινα τῶν ἐνδον προκαλέσαιντο.
Τῆς δὲ βοῆς αἰσθησις γίνεται τοῖς γυναῖκοις, καὶ τῶν
ὑπονόμων ἀναδῦσαι τὸ πραχθὲν, ὡς εἶχε, πρὸς τοὺς
40 Ῥωμαίους ἐμύησον, πάντα τῆς ἑτέρας ὡς ἐλέχθη τε
καὶ τίνα τρόπον ἐπράχθη σαφῶς ἐκδιηγουμένης. Οὐ
μὴν βράδιος αὐτῇ προσεῖχον τῷ μεγέθει τοῦ τολμήμα-
τος ἀπιστοῦντες, ἐπεχείρουν τε τὸ πῦρ σβεννύναι, καὶ
ταχέως δὸν δι' αὐτοῦ τεμόντες τῶν βασιλείων ἐντὸς
46 ἐγένοντο. Καὶ τῷ πλήθει τῶν πεφονευμένων ἐπιτυ-
χόντες, οὐχ ὡς ἐπὶ πολεμίοις ἥσθησαν, τὴν δὲ γενναί-
τητα τοῦ βουλευμάτος καὶ τὴν ἐν τοσούτοις ἀτρεπτον
ἐπὶ τῶν ἔργων ἐθαύμασαν τοῦ θανάτου καταφρόνησιν.

ΚΕΦ. Ι'.

Τοιαύτης δὲ τῆς ἀλώσεως γενομένης ἐπὶ μὲν τοῦ
50 φρουρίου καταλείπει φυλακὴν ὁ στρατηγός, αὐτὸς δὲ
μετὰ τῆς δυνάμεως ἀπῆλθεν εἰς Καισάρειαν. Οὐδὲ
γὰρ ὑπελείπετό τις τῶν κατὰ τὴν χώραν πολεμίων,

lorum videbatur esse levissimum. Isti igitur dolorem ex
iis quæ perpetrarunt non jam ferentes, et interfectos læsos
existimantes, si vel brevissimum tempus eis forent super-
stites, statim quidem, quum opes universas congessissent,
ignem eis injiciunt; et decem viris sorte delectis a quibus
omnes maclarentur, quum singuli se juxta conjuges ac libe-
ros humi jacentes prostravissent, eosque complexibus te-
nuissent, sine mora jugulum dabant illis, qui miserum mi-
nisterium obibant. Isti autem, intrepide cunctis occisis,
eandem sortis legem alii erga alios statuerunt, ut, cui id
sorte evenerat, novem sociis interfectis semet super omnes
occideret. Ita omnes sibi confidebant, ut neque in audendo
neque in sustinendo facinore alius alii præstaret. Et ad
extremum ceteri quidem jugula supposuerunt, unus vero
isque novissimus, multitudine jacentium circumspecta, ne
quis forte in multa cæde superesset qui suæ manus egeret,
ut intellexit omnes occisos, regiam incendit, valida vero
manu adacto per totum corpus ense, prope suos occidit. Et
illi quidem perierunt, nihil credentes animam habens ex nu-
mero suo Romanis subditum reliquisse: latuit autem una
mulier grandæva et alia quædam Eleazari cognata, doctrina
et sapientia plerisque mulierum præstans, et quinque pueri
in cuniculis, qui aquam sub terra potui ducebant, abditii,
quum alii cædibus occupatas mentes haberent, qui erant
noningenti numero et sexaginta cum mulieribus simul ac
pueris. Atque hæc calamitas accidit quinto decimo die
Xanthici mensis.

(XXXVI.) 2. Romani autem adhuc pugnam exspectantes,
mane sub armis stantes, et ab aggeribus scalarum pontibus
junctis, impetum faciebant. Quum autem hostium nemi-
nem cernerent, sed circumquaque magnam solitudinem,
ignemque intus et silentium, illos quid factum esset conji-
cere fugiebat; tandemque ululatum, velut ad impulsum
arietis, dederunt, si quem forte intus provocarent. Clamo-
rem autem senserunt mulierculæ, atque, e cuniculis emer-
sæ, factum Romanis ut erat indicarunt, altera earum qua-
liter omnia dicta fuerint et quomodo gesta narrante manifeste.
Non tamen facile illi auscultabant, ausus magnitudini pa-
rum credentes, ignemque extinguere conabantur, et per
hunc secta via cito regiam ingressi sunt. Quumque in cæ-
sorum multitudinem incidissent, non ut de hostibus gau-
dio gestiebant, sed generosum virorum consilium inque tot
numero, qui intrepidum facinus patrarent, mortis contem-
ptum sunt admirati.

CAP. X. (XXXVII.)

Facto autem ad hunc modum excidio, in castello quidem
præsidium dux relinquit, ipse vero cum exercitu Cæsaream
profectus est. Nec enim quisquam supererat in illa regione
hostium, sed jam tota ex bello longo fuerat subversa,

ἀλλ' ἤδη πᾶσα ὅα μακροῦ τοῦ πολέμου κατέστραπτο, πολλοῖς καὶ τῶν ἀπωτάτω κατοικούντων αἰσθῆσιν καὶ κίνδυνον παραχῆς παρασχόντας. Ἐτι δὲ καὶ περὶ Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ μετὰ ταῦτα συνέβη πολλοὺς Ἰουδαίων ἀποθάνειν. Τοῖς γὰρ ἐκ τῆς στάσεως τῶν σικαρίων ἔχει διαφυγεῖν δυνηθεῖσιν οὐκ ἀπέχρητὸ σῶζεσθαι, πάλιν δὲ καινότεροις ἐνεγείρουσι πράγμασι καὶ πολλοὺς τῶν ὑποδεξαμένων ἐπειθον τῆς ἐλευθερίας ἀντιποιεῖσθαι, καὶ Ῥωμαίους μὲν μηδὲν κρείττους αὐτῶν ὑπολαμβάνειν, Θεὸν δὲ μόνον ἡγεῖσθαι δεσπότην. Ἐπεὶ δ' αὐτοῖς τῶν οὐκ ἀφανῶν τινες Ἰουδαίων ἀντέβαινον, τοὺς μὲν ἀπέσφαξαν, τοῖς δ' ἄλλοις ἐνέκειντο πρὸς τὴν ἀπόστασιν παρακαλοῦντες. Ὅρωντες δ' αὐτῶν τὴν ἀπόνοιαν οἱ πρωτεύοντες τῆς γερουσίας οὐκέτ' ἀσφαλὲς αὐτοῖς ἐνόμιζον περιορᾶν, ἀλλὰ πάντας ἀθροίσαντες εἰς ἐκκλησίαν τοὺς Ἰουδαίους ἤλεγχον τὴν ἀπόνοιαν τῶν σικαρίων, πάντων αἰτίους ἀποφαίνοντες ἐκείνους τῶν κακῶν. « καὶ νῦν ἔφασαν αὐτοὺς, ἐπεὶ πεφευγότες τῆς σωτηρίας ἐλπὶδα βεβαίαν ἔχουσι (γνωσθέντας γὰρ ὑπὸ Ῥωμαίων εὐθὺς ἀπολεῖσθαι), τῆς αὐτοῖς προσηκούσης συμφορᾶς ἀναπιμπλάναι τοὺς μηδενὸς τῶν ἀμαρτημάτων μετασχόντας. » Φυλάττειν τοίνυν τὸν ἐξ αὐτῶν ὄλεθρον τὸ πλῆθος παρεκάλουν, καὶ περὶ αὐτῶν πρὸς Ῥωμαίους ἀπολογησάσθαι τῇ τούτων παραδόσει. Συνιδόντες οὖν τοῦ κινδύνου τὸ μέγεθος ἐπίσθησαν τοῖς λεγομένοις, καὶ μετὰ πολλῆς ὀρυγῆς ἐπὶ τοὺς σικαρίους ἄζαντες συνήρπαζον αὐτούς. Τῶν δ' ἐξακόσιοι μὲν εὐθὺς ἐάλωσαν, ὅσοι δ' εἰς τὴν Αἰγύπτου καὶ τὰς ἐκεῖ Θήβας διέφυγον, οὐκ εἰς μακρὰν συλληφθέντες ἐπανήχθησαν. Ἐφ' ὧν οὐκ ἔστιν ὅς οὐ τὴν καρτερίαν καὶ τὴν εἴτε ἀπόνοιαν εἴτε τῆς γνώμης ἰσχύϊν χρῆναι λέγειν οὐ κατεπλάγη. Πάσης γὰρ ἐπ' αὐτοὺς βασάνου καὶ λύμης τῶν σωμάτων ἐπινοήσεως, ἔφ' ἐν τούτῳ μόνον, ὅπως αὐτῶν Καίσαρα δεσπότην ὁμολογήσωσιν, οὐδεὶς ἐνέδωκεν, οὐδ' ἐμέλλησεν εἰπεῖν, ἀλλὰ πάντες ὑπερτέραν τῆς ἀνάγκης τὴν αὐτῶν γνώμην διεφύλαξαν, ὥσπερ ἀναισθητοῖς σώμασι, χαιρούσῃ μονονουχί τῇ ψυχῇ τὰς βασάνους καὶ τὸ πῦρ δεχόμενοι. Μάλιστα δ' ἡ τῶν παιδῶν ἡλικία τοὺς θεωμένους ἐξέπληξεν· οὐδὲ γὰρ ἐκείνων τις ἐξενικήθη Καίσαρα δεσπότην ἐξονομάσαι. Τοσούτον ἄρα τῆς τῶν σωμάτων ἀσθενείας ἡ τῆς τόλμης ἰσχύς ἐπεκράτει.

β'. Λούπος τότε διώκει τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ περὶ τοῦ κινήματος τούτου Καίσαρι κατὰ τάχος ἐπέστειλεν. Ὁ δὲ τῶν Ἰουδαίων τὴν ἀκατάπαυστον ὑπορώμενος νευτεροποιᾷ, καὶ δέσας μὴ πάλιν εἰς ἐν ἄθροον συλλεγῶσι καὶ τινὰς αὐτοῖς συνεπισπᾶσθαι, προσέταξε τῷ Λούπῳ τὸν ἐν τῇ Ὀνίου καλούμενῃ νεῶν καθελὼν τῶν Ἰουδαίων. Ἡ δὲ ἔστιν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ διὰ τοιαύτην αἰτίαν ὠκίσθη τε καὶ τὴν ἐπὶ κλήσιν ἔλαθεν. Ὀνίας Σίμωνος υἱός, εἰς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀρχιερέων, φεύγων Ἀντίοχον τὸν Συρίας βασιλέα πολεμῶντα τοῖς Ἰουδαίοις, ἦκεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Καὶ

quod in causa erat ut multos, etiam loca procul remotas incolentes, perturbatio attingeret ac periculum. Præterea etiam Alexandria in Ægypto postea accidit ut multi Judæorum caderentur. Istos enim ex sicariorum factione, qui illic effugium assequi potuerunt, non satis erat in tuto esse; verum iterum novas res moliebantur, et multis hospitum suorum persuadebant ut se in libertatem assererent, et Romanos quidem nihil ipsis meliores putarent, Deum vero pro solo domino haberent. Quum autem Judæorum quidam non ignobiles iis adversarentur, eos quidem occiderunt, ceteris vero instabant ad defectionem eos stimulantes. Illorum autem vecordiam et amentiam quum viderent senatus primores, haud amplius sibi tutum esse arbitrabantur rem negligere; sed, Judæis omnibus ad concionem vocatis, sicariorum temeritatem arguebant, illos omnium maiorem causam esse demonstrantes: « et nunc, aiebant, illos, quoniam ne quum fugissent quidem certam spem salutis habere videantur (a Romanis etenim cognitos statim perituros esse), sibi debita calamitate replere eos qui nullius fuissent delicti participes. » Populum itaque hortabantur ut exitium ab illis caverent, atque semet illorum traditione Romanis excusarent. Intellecta igitur periculi magnitudine dictis paruerunt, multoque impetu in sicarios facto eos corripiebant. Illorumque sexcenti statim capti sunt; quotquot vero in Ægyptum Thebasque illius regionis effugerant, non multo post comprehensi reductique sunt: quorum non est qui animi durtiam, sive desperatio sive voluntatis pertinacia sit dicenda, non obstupuerit. Nam omni genere tormentorum et corporis vexatione in eos excogitata ob hoc solummodo, ut Cæsarem dominum agnoscerent, nemo cessit, neque id dicere velle visus est; sed omnes animos necessitate superiores conservarunt, ut qui corporibus sensu carentibus, animabus tantum non lætitiis gestientibus cruciatus ignemque susciperent. Maxime autem puerorum ætas spectatores obstupescit: nam ne ab illorum quidem ullo exprimi potuit ut Cæsarem dominum appellarent. Usque adeo corporum infirmitati prævalebat audaciæ vis.

2. Lupus tunc Alexandriam administrabat, et hunc motum illico per literas Cæsari significavit. Ille autem Judæos a rebus novis moliendis nunquam cessaturos esse suspicans, veritusque ne rursus in unum congregarentur et quosdam sibi adiungerent, præcepit Lupo ut templum Judæorum, in ea regione exstructum quæ Oniæ regio dicitur, demolitum iret. Est autem illa in Ægypto, et ex huiusmodi causa condita est nomenque habuit. Onias Simonis filius, unus e pontificibus Hierosolymitanis, fugiens Antiochum regem Syriæ cum Judæis bellum gerentem, Alexandriam venit. Quumque eum humaniter excepiisset

δεξαμένου Πτολεμαίου φιλοφρόνως αὐτὸν, διὰ τὴν πρὸς Ἀντίοχον ἀπέχθειαν, ἐφη σύμμαχον αὐτῷ ποιήσιν τὸ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος, εἰ πεισθεῖη τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις. Ποιήσιν δὲ τὰ δυνατὰ τοῦ βασιλέως ὁμολογήσαντος ἤξιώσεν ἐπιτρέπειν αὐτῷ νεῶν τέ που τῆς Αἰγύπτου κατασκευάσασθαι καὶ τοῖς πατρίοις ἔθεσι θεραπεύειν τὸν Θεόν· οὕτω γὰρ Ἀντίχῳ μὲν ἐτι μᾶλλον ἐκπολεμώσεσθαι τοὺς Ἰουδαίους, τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεῶν πεπορθηκότι, πρὸς αὐτὸν δ' εὐνοϊκωτέρως ἔξειν καὶ πολλοὺς ἐπ' ἀδείᾳ τῆς εὐσεβείας ὡς αὐτὸν συλλεγήσεσθαι.

γ'. Πεισθεὶς Πτολεμαῖος τοῖς λεγομένοις δίδωσιν αὐτῷ χώραν ἑκατὸν ἐπὶ τοῖς ὀγδοήκοντα σταδίοις ἀπέχουσαν Μέμφεως. Νομὸς δ' οὗτος Ἡλιοπολίτης καλεῖται, ἐνθα φρούριον κατασκευασάμενος Ὀνίας τὸν μὲν ναὸν οὐχ ὁμοίον ὠκοδόμησε τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀλλὰ πύργῳ παραπλήσιον, λίθων μεγάλων εἰς ἐξήκοντα πήχεις ἀνεστηκῶτα, τοῦ βωμοῦ δὲ τὴν κατασκευὴν πρὸς τὸν οἶκον ἐξεμιμήσατο καὶ τοῖς ἀναθήμασιν ὁμοίως ἐκόσμησε, χωρὶς τῆς περὶ τὴν λυχνίαν κατασκευῆς. Οὐ γὰρ ἐποίησε λυχνίαν, αὐτὸν δὲ χαλκευσάμενος τὸν λυχνον χρυσοῦν ἐπιφαίνοντα σέλας χρυστῆς ἀλύσεως ἐξεκρέμασε. Τὸ δὲ τέμενος πᾶν ὁπτῇ πλὴν ὧν περιετετέλιχτο, πύλας ἔχον λιθίνας. Ἀνῆκε δὲ καὶ χώραν πολλήν ὁ βασιλεὺς εἰς χρημάτων πρόσδοτον, ὅπως εἴη καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀφθονία, καὶ τῷ Θεῷ πολλὰ τὰ πρὸς τὴν εὐσεβείαν. Οὐ μὴν Ὀνίας ἐξ ὑγιούς γνώμης ταῦτα ἐπραττεν, ἀλλ' ἦν αὐτῷ φιλονεικία πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους ὀργὴν τῆς φυγῆς ἀπομνημονεύοντι· καὶ τοῦτο τὸ ἱερὸν ἐνόμιζε κατασκευάσας εἰς αὐτὸ περισπάσειν ἀπ' ἐκείνων τὸ πλῆθος. Ἐγγόνει δὲ τις καὶ παλαιὰ πρόρρησις ἔτεσι που πρόσθεν ἑξακοσίους Ἡσαΐας ὄνομα τῷ προαγορεύσαντι τοῦδε τοῦ ναοῦ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ γεννησομένην ὑπ' ἀνδρὸς Ἰουδαίου κατασκευήν. Τὸ μὲν οὖν ἱερὸν οὕτως ἐπεποίητο.

δ'. Λούπος δ' ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἡγεμὼν, τὰ παρὰ Καῖσαρος λαβὼν γράμματα καὶ παραγενόμενος εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ τινα τῶν ἀναθημάτων ἐκφορήσας, τὸν ναὸν ἀπέκλεισε. Λούπου δὲ μετὰ βραχὺ τελευτήσαντος Παυλίνος διαδεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν οὕτε τῶν ἀναθημάτων οὐδὲν κατέλιπε (πολλὰ γὰρ διηπειλήσε τοῖς ἱερεῦσιν, εἰ μὴ πάντα προκομίσειαν) οὕτε προσίεναι τῷ τεμένει τοὺς θρησκείῃν βουλομένους ἀφήκεν, ἀλλ' ἀποκλείσας τὰς πύλας ἀπόσιτον αὐτὸ παντελῶς ἐποίησεν, ὥς μὴδ' ἴχνος ἐτι τῆς εἰς τὸν Θεὸν θεραπείας ἐν τῷ τόπῳ καταλιπεῖν. Χρόνος ἦν εἰς τὴν ἀπόκλεισιν τοῦ ναοῦ γεγονώς ἀπὸ τῆς κατασκευῆς ἑτη τρία καὶ τισσάρακοντα καὶ τριακόσια.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

Ἡψατο δὲ καὶ τῶν περὶ Κυρήνην πόλεων ἡ τῶν σικαρίων ἀπόνοια καθάπερ νόσος. Διαπεσὼν γὰρ εἰς αὐτὴν Ἰωνάθης, πονηρότατος ἄνθρωπος καὶ τὴν τέχνην

Ptolemæus, propter suas cum Antiocho inimicitias, aiebat se illi in societatem adjuncturum esse Judæorum gentem, si dictis suis obtemperare vellet. Rege autem affirmante, se omnia quæ fieri possunt facturum esse, rogavit ille ut sibi permitteret in aliqua Ægypti parte templum ædificare, et more patrio Deum colere: ita enim fore ut Judæi ad bellum acrius excitarentur contra Antiochum, qui templum apud Hierosolyma vastaverat, et propensiore in ipsum animo essent, adeoque multos ex religionis libertate, ad se colligeret.

3. Quibus verbis inductus Ptolemæus ei regionem concedit centum et octoginta stadiis a Memphi distantem. Illa autem erat in præfectura quæ dicitur Heliopolitana, ubi Onias, castello exstructo, templum quidem dispar Hierosolymitano ædificavit, sed turri quidem non dissimile, saxis ingentibus ad sexaginta cubitos erectum: fecit autem ut aræ fabrica Hierosolymitanam referret, et douariis similiter exornavit, præterquam quod lychnuchum non ita fabricavit. Lychnuchum enim non fecit, sed quum ipsum lychnum anreum fabrefecisset, jubaris luce radiantem, de aurea catena suspendit. Totum vero circa templum spatium cocto latere circumdedit, saxeas portas habens. Sed et rex ei permisit magnum agri modum ad pecuniæ reditus, ut sacerdotibus esset copia et Deo multa suppeditarentur ad cultum ipsius necessaria. Non tamen Onias sana voluntate hæc faciebat: sed erat ei, propter fugæ memorem iracundiam, contentio cum Judæis Hierosolyma habitantibus; atque hoc templo ædificato, arbitrabatur ad id multitudinem se esse allecturum. Atque olim fuerat prædictio quædam ante annos sexcentos, vate cui nomen Esaias prædicente hujus templi futuram in Ægypto constructionem a viro Judæo. Et templum quidem ita fuerat exstructum.

4. Lupus autem præses Alexandriæ, quum literas ab Imperatore accepisset et ad templum advenisset, nonnullis donariis ablatis templum clausit. Verum, Lupo non multo post mortuo, Paulinus, qui ei successit in imperio, neque donariorum quicquam reliquit (vehementer enim sacerdotibus comminatus est nisi omnia protulissent) neque Deum colere volentibus permisit ad templum adire; sed clausis foribus ipsum omnino inaccessum fecit, ut ne vestigium quidem cultus divini in loco superesset. Fluxerant a templi conditu usque ad tempus quo clausum erat, anni trecenti quadraginta tres.

CAP. XI. (XXXVIII.)

Dementia vero et furor sicariorum, veluti morbi contagium, Cyrenen quoque urbesque circa eam invasit. Nam quum Jonathas, vir improbissimus et arte textor, eo evasisset,

ὤφάντης, οὐκ ολίγους τῶν ἀπόρων ἀνέπεισε προσέχειν αὐτῷ, καὶ προήγαγεν εἰς τὴν ἔρημον, σημεῖα καὶ φάσματα δεῖξιν ὑπισχνούμενος. Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἐλάνθανε ταῦτα διαπραττόμενος καὶ φανακίζων, οἱ δὲ τοῖς ἀξιώμασι προύχοντες τῶν ἐπὶ τῆς Κυρήνης Ἰουδαίων τὴν ἔξοδον αὐτοῦ καὶ παρασκευὴν τῇ τῆς Πενταπόλεως Λιβύης ἡγεμόνι Κατύλλῳ προσαγγέλλουσιν. Ὁ δ' ἱππέας τε καὶ πεζοὺς ἀποστείλας βραδίως ἐκράτησεν ἀνόπλων. Καὶ τὸ βλὴν πλέον ἐν χερσὶν ἀπώλετο, τινὲς δὲ καὶ ζωγρηθέντες ἀνήχθησαν πρὸς τὸν Κάτυλλον. (ΛΘ'.) Ὁ δ' ἡγεμὼν τοῦ βουλευμάτος Ἰωνάθης τότε μὲν διέφυγε, πολλῆς δὲ καὶ λιβαν ἐπιμελοῦς ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώραν ζητήσεως γινομένης, ἤλω· καὶ πρὸς τὸν ἡγεμόνα ἀναχθεὶς ἑαυτῷ μὲν ἐμυχανᾶτο τῆς τιμωρίας ἀπαλλαγὴν, τῷ Κατύλλῳ δὲ ἔδωκεν ἀπορμὴν ἀδικημάτων. Ὁ μὲν γὰρ τοὺς πλουσιωτάτους τῶν Ἰουδαίων ὤλεγε καταψευδόμενος, διδασκάλους αὐτῷ τοῦ βουλευμάτος γεγονέναι.

β'. Προθύμως δὲ τὰς διβολὰς ἐκείνος ἐξεδέχετο, καὶ τῷ πράγματι πολλὸν ὄγκον περιετίθει, μεγάλην προστραγῶδῶν, ἵνα δὴ δόξει καὶ αὐτὸς Ἰουδαίων τινα πολέμων καταρωθῶκεναι. Τὸ δὲ δὴ τούτου χαλεπώτερον, πρὸς γὰρ τῷ πιστεύειν βραδίως ἔτι καὶ διδάσκαλος ἦν τῶν σικαρίων τῆς ψευδολογίας. Κελεύσας γοῦν αὐτὸν ὀνομάσαι τινὰ τῶν Ἰουδαίων Ἀλέξανδρον, ὃν παλαί προσκεκρουκῶς φανερόν ἐξηγνόχει τὸ μῖσος, τὴν τε γυναῖκα τὴν ἐκείνου Βερενίκην ταῖς αἰτίαις συνεμπλέξας, τούτους μὲν πρῶτον ἀνείλεν, ἐπὶ δ' αὐτοὺς ἅπαντας τοὺς εὐπορίᾳ χρημάτων διαφέροντας ὁμοῦ τριγυλίου ἐφόνευσεν ἄνδρας. Καὶ ταῦτα πράττειν ἐνόμιζεν ἀσφαλῶς, ὅτι τὰς οὐσίας αὐτῶν εἰς τὰς τοῦ Καίσαρος προσόδους ἀνελάμβανεν.

γ'. Ὅπως δὲ μὴδ' ἀλλαγῷ τινες τῶν Ἰουδαίων ἐλθέωσιν αὐτοῦ τὴν ἀδικίαν, πορρωτέρω τὸ ψεῦδος ἐξέτεινε, καὶ πείθει τὸν Ἰωνάθην καὶ τινὰς τῶν αἰσὶν ἐκείνων συνεληγμένων, νεωτερισμοῦ κατηγορίαν ἐπιφέρειν τοῖς ἐν Ἀλεξανδρίᾳ τε καὶ Ῥώμῃ τῶν Ἰουδαίων δοκιμωτάτοις. Τούτων εἰς τῶν ἐξ ἐπιβουλῆς αἰτιαθέντων ἦν Ἰώσηπος ὁ ταῦτα συγγραψάμενος. Οὐ μὴν κατ' ἐλπίδα τῷ Κατύλλῳ τὸ σκευώρημα προσχώρησεν. Ἦκε μὲν γὰρ εἰς τὴν Ῥώμην τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην ἄγων δεδεμένους, καὶ πέρας ὤρετο τῆς ἐξετάσεως εἶναι τὴν ἐπ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ γενομένην ψευδολογίαν. Οὐσπασαιανὸς δὲ, τὸ πρᾶγμα ὑποπτεύσας, ἀναζητεῖ τὴν ἀλήθειαν, καὶ γνοὺς ἄδικον τὴν αἰτίαν τοῖς ἀνδράσιν ἐπενηνεγμένην, τοὺς μὲν ἀφίησι τῶν ἐγκλημάτων Τίτου σπουδάσαντος, δίκην δ' ἐπέθηκεν Ἰωνάθῃ τὴν προσήκουσαν. Ζῶν γὰρ κατεκαύθη, πρότερον αἰκισθείς.

δ'. Κατύλλῳ δὲ τότε μὲν ὑπῆρξε, διὰ τὴν πραότητα αὐτοκρατόρων, μὴδὲν πλέον ὑπομεῖναι καταγνώσεως. Οὐκ εἰς μακρὰν δὲ νόσῳ καταληφθεὶς πολυτρόπως καὶ δυσάτῳ χαλεπῶς ἀπαλλάττεται, οὐ τὸ σῶμα μόνον κολαζόμενος, ἀλλ' ἦν ἡ τῆς ψυχῆς αὐτῷ

pauperum et indigentium non paucis, ut ipsi se adjuherent, persuasit, et in desertum eduxit, promittens se signa ipsis et apparitiones ostensurum. Et ceteros quidem hæc agendo atque fallendo latebat : qui vero inter Judæos Cyrenenses dignitate præstabant, ejus protectionem et apparatus Catullo Pentapolitanæ Libyæ præsidii annunciant. Ille autem, equitibus et peditibus missis, inermes facile superavit : et major quidem pars manibus interiit, nonnulli autem vivi capti ad Catullum perducti sunt. (XXXIX.) Auctor autem consilii Jonathas tunc quidem effugit ; multum vero ac diligenter per omnem quæsitus regionem, captus est ; adductusque ad Catullum, sibi quidem id confecit ut supplicium effugeret, Catullo autem ansam ad maleficia præbuit. Ille enim Judæorum locupletissimos falso insinuians, auctores sibi hujus consilii illos exstittisse dicebat.

2. Catullus autem calumnias istas alacriter amplectebatur, remque valde cumulabat et adaugebat, tragicis etiam verbis multum exaggerans, ut scilicet ipse bellum aliquod Judaicum confecisse videretur. Et, quod hoc atrocius est, præter eam credulitatem, sicarios eandem calumniam edocebat. Denique quum hoc ei jussisset, ut Judæum quendam Alexandrum nominaret (cum quo, olim ei infensus, apertas exercuerat similitates), et uxorem ejus Berenicen criminationibus implicuisset, hos quidem primo occidit ; deinde omnes pecuniarum copia pollentes ad tria virorum millia simul trucidavit. Et hæc secure facere arbitrabatur, quod eorum patrimonia redditibus Cæsaris adjungeret.

3. Ne vero vel alibi degentium quisquam Judæorum ejus iniquitatem redargueret, etiam longius mendacium propagavit : ac Jonathæ, nonnullisque aliis qui cum eo comprehensi fuerant, persuadet ut novarum rerum accusationem inferrent probatissimis Judæorum apud Alexandriam Romanque degentium. Horum autem, qui insidiosè delati sunt, unus erat Josephus qui hæc scripsit. Non tamen Catullo ita ut speraverat cessit machinatio. Nam Romam quidem venit, Jonatham ceterosque vinctos ducens ; finemque arbitrabatur quæstionis esse calumniam apud ipsum ac per ipsum conflam. Vespasianus autem, rem suspicatus, in veritatem inquisivit : compertoque injustam hominibus illatam accusationem, illos quidem Titi studio criminibus sibi objectis solvit ; poenam vero, quam commiserat, in Jonatham statuit. Vivus enim combustus est, verberibus ante mulcatus.

4. Catullo autem tunc quidem ob lenitatem Imperatorum contigit ut nihil amplius reprehensionis experiretur. Verum non multo post, multiplici morbo et insanabili correptus, ægre vita discedit, non corpore tantum cruciatus, sed graviore animi morbo affectus. Terroribus enim exagita-

νόσος βαρυτέρα. Δείμασι γὰρ ἐξεταράττετο καὶ συν-
εχῶς ἀνεβόα βλέπειν εἰδῶλα τῶν ὑπ' αὐτοῦ πεφονευ-
μένων ἐφεστηκότα· καὶ κατέχειν ἑαυτὸν οὐ δυνάμενος
ἐξήλλετο τῆς εὐνῆς ὡς βασάνων αὐτῷ καὶ πυρὸς προσ-
5 φερομένων. Τοῦ δὲ κακοῦ πολλὴν ἔειπεν τὴν ἐπίδοσιν
λαμβάνοντος, καὶ τῶν ἐντέρων αὐτῷ κατὰ διάβρωσιν
ἐκπεσόντων, οὕτως ἀπέθανεν, οὐδενὸς ἦττον ἑτέρου τῆς
προνοίας τοῦ Θεοῦ τεκμήριον γενόμενος ὅτι τοῖς πονη-
ροῖς δίκην ἐπιτίθησιν.

10 ε'. Ἐνταῦθα τῆς ἱστορίας ἡμῖν τὸ πέρας ἐστίν, ἣν
ἐπηγγειλάμεθα μετὰ πάσης ἀκριθείας παραδώσειν τοῖς
βουλομένοις μαθεῖν τίνα τρόπον οὗτος ὁ πόλεμος Ῥω-
μαίοις πρὸς Ἰουδαίους ἐπολεμήθη. Καὶ πῶς μὲν ἡρ-
μήνευται τοῖς ἀναγνωσομένοις κρίνειν ἀπολελείφθω,
15 περὶ τῆς ἀληθείας δ' οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι θαρρῶν λέγειν
ὅτι μόνης ταύτης παρὰ πᾶσαν τὴν γραφὴν ἐστοχασά-
μην.

batur et crebro clamabat, se videre umbras eorum quos
peremerat sibi obversari : quumque se ipsum continere non
potuisset, lecto exsilliebat, tanquam tormenta ei adhibita
essent et ignis. Malo autem continuo valde ingravescente,
ejusque intestinis per corrosionem defluentibus, ita mortem
occubuit, non minus illustre quam alius quisquam divinæ
in puniendis scelestis providentiæ exemplum factus.

5. Hic nobis est finis historiæ, quam cum omni diligen-
tia nos tradituros polliciti sumus scire cupientibus quem-
admodum hoc bellum a Romanis cum Judæis gestum fuerit.
Et qualis sit quidem dictio, lectorum esto judicium : de
veritate autem confidenter dicere non cunctabor, hanc solam
per omnia quæ scripsi mihi fuisse propositam.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX

NOMINUM ET RERUM.

(A. J. Antiquitates Judaicae. — B. J. Bellum Judaicum. — C. A. Contra Apionem. — V. J. Vita Josephi. — M. De Maccabæis.)

A.

- Aaron**, Moysis frater, A. J. II, 15, 2. Pontifex maximus constituitur Dei jussu, III, 8, 1. Ejus filii quatuor, *ibid.* Pontificatus ei a Deo bis confirmatur, IV, 4, 2 sq. Moritur in Arabia, 4, 7. Cf. XX, 11.
- Abaneth**, zona sacerdotum, A. J. III, 7, 2.
- Abaris** (*Abarim*), mons Palæst., A. J. IV, 8, 49.
- Abarus**, Aseri f., A. J. II, 7, 4.
- Abassarus**, Persa, Syriæ et Phœnicie præfectus, A. J. XI, 1, 3; 4, 4; 6.
- Abba**, mensis apud Judæos, qui Atheniensibus est Hecatombræon, A. J. IV, 4, 7.
- Abbarus**, judex apud Tyrios, C. A. I, 21.
- Abdagases**, Parthorum dux, A. J. XVIII, 9, 4.
- Abdastratus**, Tyriorum rex, C. A. I, 18.
- Abdeelus**, Ismaeli f., A. J. I, 12, 4.
- Abdemon**, Tyrius, A. J. VIII, 5, 3.
- Abdemonus**, Tyrius, C. A. I, 17, 18.
- Abdenago**. V. Azarias.
- Abdon**, e tribu Ephraimide, Eloni in imperio apud Judæos succedit, A. J. V, 7, 15.
- Abela**, urbs Palæst., A. J. VIII, 13, 7.
- Abellana**, urbs Palæst., A. J. VIII, 12, 4.
- Abelmachea**, urbs Palæst., a Joabo obsidetur, A. J. VII, 11, 8.
- Abelus**, Adami f., a Cai fratre interficitur, A. J. I, 2, 1.
- Abenerus**, Neri f., Sauli dux, A. J. VI, 6, 6. Ejus opera Jebosthus post Sauli mortem rex constituitur, VII, 1, 3. A Jebostho offensus ad Davidem deficit, I, 4. A Joabo interficitur, I, 5.
- Abennerigus**, Spasinæ Castri rex, Samachonem filiam Izatæ nuptum dat, A. J. XX, 2, 1.
- Abesace**, Davidis concubina, A. J. VII, 14, 3; VIII, 1, 2.
- Abesalomus**, Davidis ex Machana f., A. J. VII, 1, 4. Ob fratris cædem in exilium pellitur, postea a patre revocatur, 8, 1 sqq. Populi benevolentiam captat et patrem regno ejicere annititur, 9, 1 sqq. Ejus exercitus funditur, ipse in arbore suspensus a Joabo interficitur, 10, 2. Ejus cæsaries pulcherrima, 8, 5.
- Abesarus**, urbs Palæst., A. J. VI, 13, 8.
- Abesæus**, Davidis nepos, Joabi frater, A. J. VII, 1, 3; cf. 10, 1; 11, 2. Idumæos vincit, 5, 4. Davidi vitam servat, 12, 1. Vir magnæ fortitudinis, 12, 4.
- Abia**, Samueli f. rempublicam ipsius curæ a patre commissam pessime administrat, A. J. VI, 3, 2.
- Abia**, Roboami f. ex Machana, A. J. VII, 8, 5. VIII, 10, 1. Patri succedit, VIII, 10, 4. Ab Hieroboamo bello lacesitur; ante prælium omnes Judæos, amicos et hostes, alloquitur, 11, 2. Hieroboamum fundit fugatque, 11, 3. Non multo post moritur, *ibid.*
- Abia**, uxor Achazæ regis, A. J. IX, 12, 3.
- Abias**, Arabum rex, inita cum Adiabenorum primoribus societate, contra Stazem, eorum regem expeditionem fecit, A. J. XX, 4, 1. Vincitur; semet ipsum interficit, *ibid.*
- Abiatharus**, Abimelech f., A. J. VI, 12, 8. Pontifex constituitur a Davide, VII, 5, 4; cf. VII, 9, 2; 9, 7. Cum Adonia facit, qui regnum affectat, 14, 4. A Solomone pontificatu privatur, VIII, 1, 3.
- Abibalus**, Tyriorum rex, A. J. VIII, 5, 3. C. A. I, 17; 18.
- Abida**, Asani Judæorum regis uxor, A. J. VIII, 12, 6.
- Abiezeres**, Phineesis f., pontificatum obtinet post patris mortem, A. J. V, 11, 5.
- Abigæa**, Nabali uxor, Davidem in maritum ira incensum placat; post mariti mortem Davidi nubit, A. J. VI, 13, 7 sqq. VII, 10, 1.
- Abila**, urbs Perææ, A. J. IV, 8, 1; V, 1, 1; XII, 3, 3. A Romanis capitur, B. J. IV, 7, 6.
- Abila Lysaniæ**, urbs Syriæ, prius ad Lysaniæ dynastiam pertinebat, a Claudio Cæsare Agrippæ M. tribuitur, A. J. XIX, 5, 1.
- Abilamarodachus**, Nabuchodonosori f., Babyloniorum rex, A. J. X, 11, 2.
- Abimaelus**, Juctæ f., A. J. I, 6, 4.
- Abimelechus**, Gararorum rex, Sarram, Abrami uxorem, corrumpere cupiens, a Deo poena afficitur, A. J. I, 12, 1. Abramo agrorum suorum partem cedit, *ibid.* Jacobum Gararis benigne excipit, sed mox ei inimicus redditur, 18, 2. Amicitiam cum eo renovat, 18, 3.
- Abimelechus**, Gedeonis f., fratribus præter Joathamum omnibus occisis, tyrannidem occupat, A. J. V, 7, 1. Joatham auctore, Sicimis expellitur, 7, 3. Sicima redit omnesque incolas cædit, 7, 4. Thebas expugnat; frusto molæ ictus perit, 7, 5.
- Abimelechus**, pontifex, a Saulo cum tota sua familia occiditur, A. J. VI, 12, 1; 12, 4.
- Abinadabus**, sub Solomone regionis maritimæ præfectus, A. J. VIII, 2, 3.
- Abiramus**, Moysis adversarius, A. J. IV, 2, 2; 3, 1; cf. M. 3.
- Abisæus**, Saruise Davidis sororis f., A. J. VI, 13, 9.
- Abitaala**, Davidis uxor, A. J. VII, 1, 4.
- Abius**, Aaronis f., A. J. III, 8, 1; 8, 7.
- Abramus**, Tharri f., Sarram Aranis filiam uxorem ducit; cum patre ex Chaldæa in Mesopotamiam migrat, A. J.

- 1, 5, 5. Hoc factum est mille viginti annis ante templum exstructum, VIII, 3. 1. Ex Mesopotamia in Chananaeam contendit; Lotum, fratris f., adoptat, I, 7, 1. Abrami sententia de Deo deque universo, *ibid.* Fame Chananaeam premente, in Egyptum migrat, 8, 1. Cf. *B. J. V*, 9, 4. Egyptios arithmetica et astronomia instituit, *A. J. I*, 8, 2. In Chananaeam reversus, loca montibus adjacentia occupat; Chabrone domicilium collocat, 8, 3. Sodomitis opitulans, Assyrios praelio vincit, 10, 1 sqq. Ex Agara ancilla Ismaelum procreat, 10, 4. Dei jussu se ipsum et suos circumcidit, 10, 5. Dei angeli ei nuntiant, Sarram ei filium pariturum esse, 11, 1. Gerara proficiscitur; Abimelechus ei agrorum suorum partem cedit, 12, 1. Isaacus ex Sarra ei nascitur, 12, 2. Agaram cum Ismaelo domo sua expellit, 12, 3. Isaacum pro victima Deo offert, Deus ei parit, 13, 1 sqq. Sarra mortua Chaturam in matrimonium ducit, ex qua sex filios procreat, 14 et 15. Moritur, 17.
- Abrami domus*, vicus regionis Damascenae, *A. J. I*, 7, 2.
- Abasolomus*, Mattathiae pater, *A. J. XIII*, 5, 7.
- Abasolomus*, Aristobuli avunculus, a Pompeio capitur, *A. J. XIV*, 4, 4.
- Abasolomus*, Manahemi sectator, *B. J. II*, 17, 9.
- Abuma*, urbs Palaest., *A. J. X*, 5, 2.
- Accaron* (Acaron), urbs Palaest., una ex quinque civitatibus potentioribus Palaestinorum, *A. J. VI*, 1, 2. Cf. *V*, 1, 22; *V*, 2, 4; *V*, 3, 1; *VI*, 2, 3; *IX*, 2, 1, *XIII*, 4, 4.
- Ace*, urbs Phoenic., postea Ptolemais vocata, *A. J. IX*, 14, 2.
- Acencheres I*, Egypti rex, *C. A. I*, 15.
- Acencheres II*, Egypti rex, *C. A. I*, 15.
- Acenchres*, Egypti regina, *C. A. I*, 15.
- Achabarorum petra* (*Achabare*), in Galil. superiori, munitur, *B. J. II*, 20, 6. *V. J. 37*.
- Achabus*, Amarini f., Israelitarum rex, *A. J. VIII*, 12, 5. Iezabelam, Tyriorum regis fillam uxorem ducit, ejusque deos colit, 13, 1. Ab Elia vate reprehenditur, 13, 5. Occiso Nabotho iterum ab Elia reprehensus facinora sua expiare studet, 13, 8. Bis ab Adado, Syriae rege, bello pelitus superior discedit, 14, 1. Adado vitam concedit, 14, 4. Cum Josaphato, Judaeae rege, Adadam aggressus vincitur et occiditur, 15, 3 sqq. Septuaginta ejus liberi Jehu jussu interficiuntur, *IX*, 5.
- Achaia*, regio Graeciae, *B. J. I*, 26, 4; *III*, 1, 3.
- Achamon*, praetor urbanus sub Achabo rege, *A. J. VIII*, 15, 4.
- Acharus*, Zebediae f., praedae Deo consecratae partem surripit, *A. J. V*, 1, 10 sqq. Furto oblecto occiditur, 1, 15.
- Achazes*, Judaeorum rex, Jothami f., a Syris et Israelitis cladibus afficitur, *A. J. IX*, 12, 1. Cum Assyriis societatem init contra Israelitas, 12, 3. Syrorum et Assyriorum deos colit; regnat sedecim annos, *ibid.*
- Achemæus*, pater Iessami, *A. J. VII*, 12, 4.
- Achiabus*, Herodis M. consobrinus, Alexandrae consilium regnum occupandi regi prodit, *A. J. XV*, 7, 8. Herodem prohibet ne manus sibi inferat, *XVII*, 7; cf. *B. J. I*, 33, 7. Romanos adjuvat in Judaeis seditiosis coercendis post mortem Herodis, *A. J. XVII*, 10, 4; 10, 10. *B. J. II*, 4, 1; 5, 3.
- Achiala*, Amasiae regis uxor, Oziae mater, *A. J. IX*, 10, 2.
- Achias*, pontifex, *A. J. VI*, 6, 2.
- Achias*, vates, Hieroboamo regnum vaticinatur, *A. J. VIII*, 7, 7. Alterum ejus de Hieroboami stirpe et de tota Israelitarum gente vaticinium, *VIII*, 11, 1. Cf. *X*, 4, 4.
- Achiba*, Ezechie uxore, Manassae mater, *A. J. X*, 3, 1.
- Achilaus*, Davidis actuarius, *A. J. VII*, 11, 8.
- Achilus*, Josaphati pater, *A. J. VII*, 5, 4.
- Achima*, Davidis uxor, *A. J. VI*, 13, 10.
- Achimanus*, Berzelai f., *A. J. VII*, 11, 4.
- Achimas*, Sadoci f., pontifex, *A. J. VII*, 9, 2; 10, 4; *X*, 8, 6.
- Achimelechus*, pontifex, v. *Abimelechus*.
- Achina*, Davidis uxor, *A. J. VII*, 1, 4.
- Achinadabus*, sub Solomone Galilaeam administrat, *A. J. VIII*, 2, 3.
- Achitobus*, Arophael f., pontifex, *A. J. VI*, 6, 2; *VIII*, 1, 3.
- Achitophelus*, cum Abesalomo seditionem movet contra Davidem, *A. J. VII*, 9, 2 sqq. Abesalomo suadet ut Davidem interimat, 9, 6. De Abesalomi successu desperans semet ipsum interficit, 9, 8.
- Achontius*, Hierosolymita nobilis, *A. J. XI*, 5, 4.
- Achrathus*, eunuchus, *A. J. XI*, 6, 7.
- Acme*, Liviae Augusti conjuga serva ab Antipatro sollicitatur ad struendas Salomae Herodis sorori insidias, *A. J. XVII*, 5, 7. *B. J. I*, 32, 6. Ejus ad Herodem literae, *ibid.* Ab Augusto morte mulctatur, *A. J. 7. B. J. 33*, 7.
- Acmon*, Palaestinus ex genere gigantum, *A. J. VII*, 12, 1.
- Acra*, pars Hierosolymorum urbis, describitur, *B. J. V*, 4, 1. A Romanis capitur et incenditur, *VI*, 6, 3. Cf. *I*, 1, 5.
- Acraballa* (*Acrabatte*), urbs Judaeae, *B. J. III*, 3, 5.
- Acrabatena toparchia*, una ex undecim Judaeae topp., *A. J. XII*, 8, 1. *B. J. II*, 20, 4; *III*, 3, 5; *IV*, 9, 3. A Vespasiano capitur, *B. J. IV*, 9, 9.
- Actipus*. V. *Arce*.
- Actium*, urbs Graeciae, *B. J. I*, 20, 1. Actiaca pugna, *A. J. XV*, 5, 1 sqq.; 6, 1.
- Acusilaus*, Argivus, quando vixerit, *C. A. I*, 2. Multa apud Hesiodum castigat, 1, 3. Laudatur, *A. J. I*, 3, 9.
- Ada*, Lamechi uxor, *A. J. I*, 2, 2.
- Ada*, Helonis fil., Esavi uxor, *A. J. I*, 18, 4.
- Adadus*, Damasci et Syriae rex, a Davide vincitur, *A. J. VII*, 5, 2. Ejus posteri per decem aetates regnarunt, idem omnes nomen habentes, *ibid.*
- Adadus*, Damasci et Syriae rex societate inita cum triginta duobus regibus, expeditionem facit contra Achabum, Israelitarum regem, *A. J. VIII*, 14, 1. Clade afficitur, 14, 2. Israelitis iterum adortus iterum vincitur; Achabus ei vitam concedit, 14, 3 sq. Postea ab Achabo bello petitus superior discedit, 15, 5 sq. Joramum adoritur, Samariam obsidet; ejus exercitus a Deo terrore percussus fugit, *IX*, 4, 4 sq. Ab Azaelo occiditur, 4, 6. Post mortem tamquam deus colitur, *ibid.* Cf. *VII*, 5, 2.
- Adadus*, Syriae rex, bello lacessitur a Joaso, *A. J. IX*, 8, 7.
- Adæus*, Syriae praef. sub Xerxe I, *A. J. XI*, 5, 6.
- Adamus*, a Deo ex limo creatur, *A. J. I*, 1, 2. Quot annos ante templum exstructum creatus sit, *A. J. VIII*, 3, 1. Quid nomen significet, *I*, 1, 2. Paradiso expellitur, 1, 4. Ejus liberi, 2, 3. Quot annos vixerit, 3, 3.
- Adar*, ultimus anni mensis apud Judaeos, Macedonibus Dystrus appellatur, *A. J. IV*, 8, 49; *XI*, 6, 2; 12, 4, 7; *XII*, 10, 5.
- Adasa*, vicus Judaeae, *B. J. I*, 1, 6. Triginta stadiis a Bethoro distat, *A. J. XII*, 10, 5.
- Addida*, (*Adida*), oppidum Judaeae, *A. J. XIII*, 6, 4; 15, 2. A Vespasiano occupatur, *B. J. IV*, 9, 1.
- Aderus*, Idumaeus, in Idumaeorum internecione fuga elapsus ad Pharaonem Egypti regem confugit, *A. J. VIII*, 7, 6. Syriae partem occupat et Judaeam infestat, *ibid.*
- Adiabene*, regio Assyriae, *A. J. XX*, 2, 3. *B. J. II*, 16, 4.

- Adiabonorum rex Monobazus et post eum Izates, A. J. XX, 2. 1. sqq.
- Adonias, Davidis filius quartus, A. J. VII, 1, 4. Regnum affectat, 14, 4. Solomo ei ignoscit, 14, 6. Abisacen in matrimonium petit, VIII, 1, 2. A Banaja Solomonis jussu occiditur, 1, 3.
- Adonibezecus, Bezecenor rex, a Judæis vincitur, A. J. V, 2, 2.
- Adora, urbs Idumææ, ab Hyrcano capitur, A. J. XIII, 9, 1. Cf. XIII, 6, 4; 15, 4.
- Adoraim, urbs Judææ, a Roboamo condita, A. J. VIII, 10, 1.
- Adoramus, Thæni f., A. J. VII, 5, 4. Tributis exigendis a Solomone præfectus, VIII, 2, 9.
- Adoreus, urbs Judææ, B. J. I, 8, 4.
- Adramelechus, Senacheribi Assyriæ regis f., ob patris cædem in exsilium pellitur, A. J. X, 1, 5.
- Adrazarus, rex Sophenes, a Davide vincitur, A. J. VII, 5. 1. Cf. VIII, 7, 6.
- Adria, sive mare Adriaticum, V. J. 3.
- Adytum tabernaculi describitur, A. J. III, 6, 4. Adytum templi Hierosol. A. J. VIII, 3, 3.
- Adullana, urbs Judææ, A. J. VI, 12, 3.
- Æbutus, campi magni præf. expeditionem facit contra Josephum Fl., V. J. 24.
- Ægæ, urbs Macedon., A. J. XI, 8, 1.
- Ægitha, Davidis uxor, A. J. VII, 14, 4.
- Ægla, Davidis uxor, A. J. VII, 1, 4.
- Ægyptus, Ægyptii. Ægyptus a Judæis Mestre vocatur, A. J. I, 5, 2. Unde nomen habeat, C. A. I, 15. Omni ex parte locorum natura bene munita est, B. J. IV, 10, 5. Incolarum numerus, B. J. II, 16, 4. Romæ frumentum suppeditat, B. J. IV, 10, 5. — Ægyptii ab Abramo arithmetica et astronomia instituuntur, A. J. I, 8, 3. Omnes Ægypti reges a Minæo usque ad eum qui Solomonis socer fuit, Pharaothæ dicti sunt; cur? A. J. VIII, 6, 2. Per septem annos abundantie totidemque sterilitatis Ægyptus a Josepho prudenter administratur, A. J. 6, 1 sq. Exteri undique in eam confluent ad frumentum coemendum, *ibid.* Jacobus cum tota sua progenie in Ægyptum migrat, 7, 1 sqq. Fame in Ægypto grassante, omnes agri a rege coemuntur, postea ea conditione incolis redduntur, ut quinta pars frugum regi solvatur, 7, 7. Israelitæ inhumaniter ab Ægyptiis tractantur, 9. Hycsos Ægyptum occupant, C. A. I, 14. A. Tuthmosi expelluntur, C. A. I, 15. Enumerantur reges, qui post Tuthmosin regnarunt, *ibid.* Ægyptus infestatur ab Æthiopibus; Moyses eos repellit, A. J. II, 10. Decem plagis affligitur, quod Israelitis venia recusatur in patriam redeundi, A. J. II, 14. Israelitæ, duce Moysæ, ex Ægypto discedunt; Ægypti qui eos persequuntur, maris Rubri fluctibus obruti pereunt, 15, 3 sqq. Sub rege Soa Ægyptii societatem jungunt cum Israelitis contra Assyrios, A. J. IX, 13, 1. A Senacheribo bello petuntur, X, 1. Expeditionem faciunt in Asiam sub Nechaone totamque Syriam sibi subjiciunt, X, 5. A Nabuchodonosoro inde repelluntur, 6. A Babyloniis identidem funduntur, 7, 3; 9, 5. A Cambyse Persarum rege subiguntur XI, 2, 2. Ægyptus a Ptolemæo Lagi f. occupatur, XII, 1. V. *Ptolemæos*. — Ægyptii antiquissimis jam temporibus res suas literis venerant, C. A. I, 6. Quando in Græcorum notitiam venerint, I, 12. Judæis semper infensi, I, 13; cf. I, 24. Pudenda circumcidunt secundum Herodotum, I, 22. Ægyptios nemini unquam serviisse contendit Apion, Josephus contra, eos nunquam fuisse liberos, II, 11.
- Ægyptus. Cf. *Sethosis*.
- Ælana, Arabiæ urbs, ad mare Rubrum sita, A. J. VIII, 6, 4.
- Ælius Gallus, Ægypti præfectus, A. J. XV, 9, 3.
- Æmilia, Romæ tribus, A. J. XIV, 10, 19.
- Æmilius secundus, magister equitum, B. J. II, 19, 17.
- Æmilius, Regulus, conspirationis in Caligulam socius, A. J. XIX, 1, 3. sqq.
- Æneas, Antipatri f., ab Hyrcano Romam mittitur legatus, A. J. XIV, 10, 22.
- Æneas, V. *Aretas*.
- Æoles, a Judæis Elysæi vocantur, A. J. I, 6, 1.
- Ærines, Gadis f., A. J. II, 7, 4.
- Æsopia (?), tribus Romæ, A. J. XIV, 10, 19.
- Æsopus, Alexandræ servus, A. J. XV, 3, 2.
- Æta, Judææ castellum, A. J. V, 8, 8.
- Æthiopia, Ægypto contermina, A. J. II, 10, 1. Æthiopes a semet ipsis et omnibus Asiæ populis Chusæi appellantur, A. J. I, 6, 2. Ægyptiis bellum inferunt; a Moysæ repelluntur, II, 10. A Romanis subiguntur, B. J. II, 16, 4. Æthiopes pudenda circumcidunt, C. A. I, 22. Hic mos ex Ægypto ad eos pervenit, A. J. VIII, 10, 3.
- Æzelus, Juctæ f., A. J. I, 6, 4.
- Africa, ab Apha, Abrami f., denominata, A. J. I, 15.
- Agaba, urbs Palæst., A. J. XIII, 16, 5.
- Agagus, rex Amalecitarum, in horum internecone solus a Saulo servatur, sed Samueli hortatu interficitur, A. J. VI, 7, 2 sqq.
- Agalla, urbs Arabiæ, A. J. XIV, 1, 4.
- Agara, ancilla, Abramo parit Ismaelum, A. J. I, 10, 4.
- Agatharchides Cnidius scripsit de rebus gestis successorum Alexandri M., A. J. XII, 1. Refert Hierosol. a Ptolem. Lagi capta esse, *ibid.* Judæorum irrisor, C. A. I, 22.
- Agathocles, archon Athen., A. J. XIV, 8, 5.
- Agesilaus, Spartanorum rex, B. J. II, 16, 4.
- Aggæus, templum Hierosol. sub Cyri regno reedificat, B. J. VI, 4, 8.
- Aggæus, vates, A. J. XI, 4, 6; 4, 7.
- Aggitha, Davidis uxor, A. J. VII, 1, 4.
- Agrippa (Marcus) consul, A. J. XIV, 16, 4. Ab Augusto in Asiam mittitur; Herodes eum adit Mitylenæ, A. J. XV, 10, 2. Denuo in Asiam missus in Judæam venit, ubi magnifice ab Herode excipitur, XVI, 2, 1. Expeditionem in Bosporum facit, 2, 2. Intercedente Herode Judæis in Ionia habitantibus immunitatem confirmat multaque beneficia etiam in alias civitates confert, 2, 3 sqq. cf. XII, 3, 2. Romam redit, 3, 3. Ejus rescripta ad Ephesios et Cyrenæos de Judæis, 6, 4 sq.
- Agrippa Magnus, Aristobuli f., Herodis M. nepos, B. J. I, 28, 1. Cypron, Phasaeli fil., uxorem ducit; ejus liberi, A. J. XVIII, 5, 4. Romæ degens magna liberalitate ad inopiam redigitur, 6, 1. Post reditum in Judæam ab Antipa sustentatur, 6, 2. Deinde ad Flaccum, Syr. præf., se confert; Flaccus ab eo alienatur Aristobuli opera, 6, 3. Ab omnibus desertus in Italiam rursus tendit, *ibid.* Antomæ et Casi amicitiam sibi conciliat, 6, 4. Ab Eutycho accusatus, a Tiberio in carcerem conjicitur, 6, 5 sq. Germani cujusdam de eo prædictio, 6, 7. Tiberio mortuo a Caio imperatore vinculis solvitur et Philippi tetrarchiæ rex constituitur, 6, 10. B. J. II, 9, 6. In Judæam redit, A. J. XVIII, 6, 11. Herodem apud Caium accusat, 7, 2. B. J. II, 9, 6. Herode in exsilium acto, ejus tetrarchiam et opes a Caio accipit, *ibid.* Caio Claudio ad imperium evecto operam suam præstat, A. J. XIX, 4, 1 sqq. B. J. II, 11, 1 sqq. Claudius Agrippæ regno addit Judæam, Samariam, Libanum et Abilam urbem, A. J. 5, 1. B. J. II, 11, 5. In Judæam redit; catenam auream a Caio olim acceptam in templi thesauro deponit, A. J. 6, 1.

- Ejus in Hierosolymitanos liberalitas, 6, 3. Hierosolyma munitiora reddere cepit; sed a Claudio in hac re pergere vetatur, *A. J.* 7, 2. *B. J.* 11, 6. Comparatur cum Herode M., *A. J.* 7, 3. Ejus in Berytios munificentia, 7, 5. Tiberiade plures reges splendide excipit; hoc Marso, Syriæ præf., suspectum est, 8, 1. Moritur Cæsareæ post regnum septem annorum, 8, 2, ejus progenies, 9, 1.
- Agrippa**, Agrippæ M. ex Cypro f., *A. J.* XVIII, 5, 4. Romæ educatur, XIX, 9, 2. Eo tempore quo pater moritur adolescentulus admodum, ad regnum suscipiendum nondum idoneus, *ibid.* Pro Judæis apud Claudium intercedit, XX, 1, 1, 6, 3. Post Herodis avunculi mortem Chalcidis regnum obtinet, 5, 2. Claudius ei Philippi tetrarchiam tribuit, Chalcidem vero rursus adimit, *A. J.* 7, 1. *B. J.* II, 12, 8. Nero ejus regno addit Perææ et Galilææ partem, *A. J.* 8, 4. *B. J.* 13, 2. Hierosolymitis se invisum reddit, *A. J.* 8, 11. A Judæis apud Neronem accusatur, *ibid.* Cæsaream Philippi Neroniadem appellat, Berytum ornamentis auget, *A. J.* 9, 4. Magna in externos liberalitate offendit Judæos, *ibid.* Præscriptionibus suis de Levitis patria instituta violat, 9, 5. Alexandriam proficiscitur Alexandro Ægypti procuratori congratulatum, *B. J.* II, 15, 1. Hierosolyma reversus concionem habet apud populum, qua a bello adversus Romanos eum dehortatur, 16, 3 sqq. A Hierosolymitis contumelia affectus in regnum suum discedit, 17, 1. Optimatibus Hieros. exercitum auxilio mittit contra seditiosos, 17, 4. Legatione Hierosolyma missa iterum a bello Judæos dehortatur, 19, 3. Vespasiano auxilium mittit, III, 4, 2. Cæsareæ Philippi Vespasianum laute excipit, 9, 7. Gamalam septem menses obsederat ante Vespasiani adventum, IV, 1, 1. A funditore lapide percutitur, 43. Post Neronis mortem Romanum proficiscitur novum imperatorem salutatum, 9, 2. A Tyriis apud Vespasianum accusatur, *V. J.* 74. — Justus historicus Agrippæ ab epistolis est, *V. J.* 65. Agrippæ literæ ad Flavium Josephum, *ibid.* Cf. *C. A.* 1, 9.
- Agrippa**, Herodis amicus, *A. J.* XV, 9, 3; 10, 3. *B. J.* I, 20, 4; 21, 1.
- Agrippa**, Aristobuli f. ex Salome, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Agrippa**, Felicia Judææ procuratoris f. ex Drusilla, *A. J.* XX, 7, 2.
- Agrippa**, Flav. Josephi f., *V. J.* 1, 76.
- Agrippeum**, oecus in regia Herodis, *B. J.* I, 21, 1.
- Agrippias**, V. Anthedon.
- Agrippina**, primum Domitii Aenobarbi, deinde Claudii Cæsaris uxor, *A. J.* XX, 8, 1. Claudium veneno interficit, ipsa a Nerone fil. interficitur, 8, 2.
- Agrippinus**, Demetrii ex Mariamne f., *A. J.* XX, 7, 3.
- Ahion**, urbs Palæst., *A. J.* VIII, 12, 4.
- Aicamus**, pater Godoliæ, *A. J.* X, 9, 1.
- Ailath**, urbs Arabiæ prope mare Rubrum sita, ab Arsace capitur, *A. J.* IX, 12, 1.
- Aina**, urbs Judææ, a Jesu Naveni oppugnatur et capitur, *A. J.* V, 1, 12 sqq.
- Alani**, Scytharum gens, ubi sedes habeant, *B. J.* VIII, 7, 4. In Mediam et Armeniam irrumpunt sub regno Vespasiani, *ibid.*
- Albani**, populus Asiæ; Tiberius iis persuadere studet, ut Parthis bellum inferant, *A. J.* XVIII, 4, 4.
- Albinus**, Judææ procurator constituitur a Nerone, *A. J.* XX, 9, 1. Latrones debellat, 9, 2. Sed et ipse civium bona diripit et totam Judæarum gentem omni modo vexat, *B. J.* II, 14, 1. Ante discessum Judæarum gratiam sibi conciliare studet, *A. J.* 9, 5.
- Alcimus**, vocatus etiam Jacimus, ab Antiocho Eupat. pontifex constituitur, *A. J.* XII, 9, 7. Judam Maccab. apud Demetrium criminatur, 10, 1. Cum Juda de principatu contendit, 10, 3. A Demetrio auxilium petit contra Judam, 10, 3 et 4. Moritur, 10, 6.
- Alcyon**, medicus, *A. J.* XIX, 1, 20.
- Alexander Jannæus**, Hyrcani f., ab Aristobulo fratre in vincula conjicitur, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Post fratris mortem, ab Alexandra (Salome) vinculis solvitur et rex constituitur, *A. J.* 12, 1. *B. J.* 4, 1. Ptolemaidem obsidet; metuens Ptolemæum Lathyr. obsidionem solvit, *A. J.* 12, 2 sqq. *B. J.* 4, 2. Cum Cleopatra Ægypti regina societatem jungit contra Ptolemæum, *A. J.* 12, 4. A Ptolemæo vincitur, 12, 5. Multas urbes in potestatem suam redigit; Gazæorum magnam stragem edit, *A. J.* 13, 3. *B. J.* 4, 2. Cladem accipit ab Obedæ rege Arabiæ; Judæi contra eum seditionem movent, *A. J.* 13, 5. *B. J.* 4, 3 sq. A Demetrio Eucæro superatur, *A. J.* 14, 1. *B. J.* 4, 4 sq. Crudelissimum se præbet in Judæos iterum seditionem moventes, *A. J.* 14, 2. *B. J.* 4, 6. Ob crudelitatem Thracidas appellatur, *A. J.* 14, 2. Fossam ducit murumque erigit inde a Chabarzaba usque ad Jopicum mare, ut Antiochum Dionysum Judææ finibus arceat, *A. J.* 15, 1. *B. J.* 4, 7. Ab Areta vincitur, *A. J.* 15, 2. *B. J.* 4, 8. Essam, Gaulaniam, Seleuciam, Antiochi vallem et Gamalam sibi subjicit, *A. J.* 15, 3. *B. J.* 4, 8. Ejus mora, *A. J.* 15, 5.
- Alexander**, Aristobuli Judæarum regis f., quum pater a Pompeio captus Romanum abduceretur, fuga evadit, *A. J.* XIV, 4, 4. Judæam Romanis eripere conatur, *A. J.* XIV, 5, 2. *B. J.* I, 8, 4. A Gabinio vincitur, *ibid.* Regnum occupat; sed iterum victus a Gabinio regno dejicitur, *A. J.* 6, 2 sq. *B. J.* 8, 7. Jussu Pompeii a Scipione interficitur, *A. J.* 7, 4. *B. J.* 9, 2.
- Alexander**, Herodis M. f., juvenis a patre Romanum mittitur, *A. J.* XV, 10, 1. In patriam eum reversum Salome et Pheroras apud Herodem calumniantur; Glaphyram Archelai Cappadocum regis filiam uxorem ducit, *A. J.* XVI, 1, 2; 3, 2. Antipater Herodis odium in Alexandrum ejusque fratrem Aristobulum incendere studet, *A. J.* 4, 1. *B. J.* I, 23, 1 sq. Alexander eum Aristobulo apud Cæsarem Octav. a patre accusatus, se suumque fratrem præclare defendit, *A. J.* 4, 1 sqq. *B. J.* 23, 3. Cæsar Alexandrum et Aristobulum in gratiam cum patre reducit, *A. J.* 4, 4. *B. J.* 23, 3. Pheroras eum contra patrem irritare studet, *A. J.* 7, 4. Alexander patris eunuchos pecunia corrumpit, *A. J.* 8, 1. *B. J.* 24, 7. Conjurat in patrem factæ suspectus in vincula conjicitur; Archelai regis opera patri reconciliatur, *A. J.* 8, 2 sqq. *B. J.* 24, 8; 25, 1 sqq. Ab Eurycle patri denuo suspectus redditur, *A. J.* 10, 1. *B. J.* 26, 1. sq. Quæstio in eum habetur, *A. J.* 10, 2 sqq. *B. J.* 26, 2 sqq. Cum Aristobulo fratre in carcerem conjicitur, *A. J.* 10, 5. *B. J.* 26, 4. A patre accusatur in concilio Beryti habito; capitis condemnatur, *A. J.* 11, 2 sq. *B. J.* 27, 2. Sebastæ strangulatur, *A. J.* 11, 6. *B. J.* 27, 6. Si quid criminis ei dari possit, *A. J.* 11, 7. Ejus liberis prospicit Herodes, *A. J.* XVII, 1, 2. *B. J.* I, 28, 2. Cf. *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Alexander**, Alexandri f. ex Glaphyra, Herodis M. nepos, *B. J.* I, 28, 1; *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Alexander Lysimachus**, Alabarcha Alexandriæ, Agrippæ regi pecuniam mutuo dat, *A. J.* XVIII, 6, 3. Philonis frater, 8, 1. Antoniæ procurator; a Caio Cæsare in vincula conjicitur, a Claudio dimittitur, XIX, 5, 1.
- Alexander**, Judæus Cyrenensis a Catullo e medio tollitur, *B. J.* VII, 11, 12.
- Alexander**, Dorothei f., *A. J.* XII, 8, 5.
- Alexander**, Iasonis f., *A. J.* XII, 8, 5.
- Alexander**, latro, *B. J.* II, 12, 4.

- Alexander*, Phasaeli f. ex Salampsione, Herodis M. nepos, A. J. XVIII, 5, 4.
- Alexander*, Theodori f., A. J. XIV, 10, 10; 10, 12.
- Alexander Magnus*, Philippo patri in regno succedit, A. J. XI, 8, 1. In Asiam ei trajicienti mare Pamphylum cedit viamque patefacit, A. J. II, 16, 5. Darium ad Granicum vincit, Asiam minorem sibi subicit, A. J. XI, 8, 1; 8, 3. Syria occupata, in Phœniciam expeditionem facit; Tyrum et Gazam obsidet; Judæis deditionem detrectantibus iratus est, 8, 3. Sanaballetæ permittit ut templum in monte Garizin extruat, 8, 4. Hierosolyma contendit; ejus somnium, 8, 4 sq. Judæi ei obvium eunt supplices; templum adit, 8, 5. Judæis privilegia concedit, *ibid.* Samaritæ eadem ab eo petunt, 8, 6. In Ægyptum discedit, *ibid.* Alexandriæ partem Judæis assignat, C. A. II, 4. Babylonem Bel templum instaurat, C. A. I, 22. Quando mortuus sit, *ibid.* Alexandro defuncto, ejus imperium dividitur, A. J. XI, 8, 7. Alexandri epistolæ, C. A. II, 4. Alexandri arma Elymaide servata, A. J. XII, 9, 1.
- Alexander Balas*, Antiochi Epiphanis f., Syriæ regnum occupare moliens Jonatham Judæorum principem sibi conciliare studet, A. J. XIII, 2, 1 sq. Demetrium prælio vincit, 2, 4. Ptolemæi Philomet. filiam ducit uxorem, 4, 1. Ptolemæo per Ammonium insidias struit, 4, 6. Ptolemæus affinitatem cum Alexandro dirimit, 5, 7. Antiochia ejectus Ciliciam petit, *ibid.* A Ptolemæo et Demetrio Nicatore superatur, 5, 8; In Arabia interficitur, *ibid.*
- Alexander Zebina*, a Ptolemæo Physc. Syriæ rex constituitur; mox vero ab Antiocho Grypo devictus occumbit, A. J. XIII, 9, 3.
- Alexander*, Tigranis Armeniæ regis f., Jotapen Antiochi Commagenæ regis filiam uxorem ducit, A. J. XVIII, 5, 4. Eleusæ (?) insulæ rex factus est a Vespasiano, *ibid.*
- Alexander*, M. Antonii amicus, A. J. XV, 6, 7; B. J. I, 20, 3.
- Alexander Polyhistor*, quid referat de Abrami filiis, A. J. I, 15.
- Alexander*, Ægypti præfectus, v. *Tiberius*.
- Alexandra*, (a Judæis Salome vocata), Aristobuli uxor, post mariti mortem Alexandrum Jannæum vinculis solvit et regem constituit, A. J. XIII, 16, 1. B. J. I, 4, 1.
- Alexandra*, Alexandri Jannæi uxor, post mariti mortem regnum administrat, A. J. XII, 16, 1; B. J. I, 5, 1. Pharisæis omnia permittit gerenda, A. J. 16, 2; B. J. 5, 2 sq. Pharisæorum consilio multos Judæos trucidari jubet, *ibid.* Ad Tigranem Syriam invadentem legatos mittit, A. J. 16, 4. B. J. 5, 3. Aristobulus fil. contra eam seditionem movet; moritur, A. J. 16, 5 sq. B. J. 5, 4.
- Alexandra*, Hyrcani f., Alexandri Aristobuli regis filii conjux, Aristobulo filio per Cleopatram ab Antonio pontificatum petit, A. J. XV, 2, 5. Herodes eam sibi conciliare studet, 2, 7. In Ægyptum fugere conatur, 3, 2. Filii necem Cleopatæ per literas significat, 3, 5. Ab Herode in custodiam datur, 3, 9. Hyrcanum contra Herodem incitat, 6, 2. Mariannæ capite damnatæ conviciatur, 7, 5. Herode absente arcem et templum in suam potestatem redigere conatur; quam ob rem ab Herode interficitur, 7, 8.
- Alexandra*, Aristobuli regis fil., primum Philippionis, deinde ejus patris Ptolemæi Mennæi conjux, A. J. XIV, 7, 4; B. J. I, 9, 2.
- Alexandra*, Phasaeli filia, Herodis M. neptis nubit Timio Cyprio, B. J. XVIII, 3, 4.
- Alexandra*, urbs Ægypti. Ejus ambitus et opulentia, B. J. II, 16, 4. Portus describitur, B. J. IV, 10, 5. — *Judæi Alexandrini*. Alexander iis urbis partem assignat eosque æquo cum Græcis jure esse vult, B. J. II, 18, 7; C. A. II, 4 sqq. Suum habent ethnarcham, A. J. XIV, 7, 2. A primis Ptolemæis itemque a Julio Cæsare magno in honore babentur, C. A. II, 4; B. J. II, 18, 7. A Ptolemæo Physc. et a Cleopatra crudeliter tractantur, C. A. II, 5. Religionem patriam semper servarunt, C. A. II, 6. Contentio inter Judæos et Samaritas oritur, A. J. XIII, 3, 4. — Lite orta inter Græcos et Judæos regnante Caligula, utrique legatos ad eum mittunt, A. J. XVIII, 8, 1. Nova inter eos dissensio sub Claudio; Claudius Judæis jura confirmat, quæ antea iis concessa fuerant, A. J. XIX, 5, 2. Initio belli Judaici magnus Judæorum numerus cæditur, B. J. II, 18, 7 sq. Sub finem belli Jud. multi sicarii Judæa ejecti Alexandriae seditionem movent, mox a Judæis Alexandrinis magistratibus traduntur, B. J. VII, 10, 1.
- Alexandrina palus*, B. J. III, 10, 8.
- Alexandrium*, castellum Judææ, A. J. XIII, 16, 3. B. J. I, 6, 5. In montis vertice situm, A. J. XIV, 1, 4. A Gabinio funditus diruitur, A. J. XIV, 5, 4; B. J. I, 8, 5. A Pherora instauratur, A. J. XIV, 15, 4; B. J. I, 16, 3.
- Alexas*, Herodis M. amicus, ejus sororem Salomen uxorem ducit, A. J. XVII, 1, 1; B. J. I, 28, 6. Ab Herode jubetur Judæorum primores in hippodromo inclusos occidere; mandatum non exsequitur, A. J. XVII, 6, 5; 8, 2. B. J. I, 33, 6; 33, 8.
- Alexis*, vir fortissimus, B. J. VI, 1, 8; 2, 6.
- Alexias Selcias*. Cypron Antipatri filiam uxorem ducit, A. J. XVIII, 5, 4.
- Alibama*, Eseebeonis filia, Esavi uxor, A. J. I, 18, 4.
- Atisphragmuthosis*, Ægypti rex, C. A. I, 14.
- Aliturus*, mimus, magna in gratia apud Neronem, V. J. 2.
- Alpes*, montes, B. J. II, 16, 4.
- Alurus*, vicus Judææ, B. J. IV, 9, 6.
- Amadathes*, Amanis pater, A. J. XI, 6, 5.
- Amalecitis*, populus Arabiæ Petr., Gobolitidem et Petrem incolunt, A. J. III, 2, 1. cf. II, 1, 2. Omnes populos finitimos ad bellum Judæis inferendum concitant, A. J. III, 2, 1. A Judæis vincuntur, 2, 2 sqq. Moyses paulo ante mortem Judæis imperat, ut penas sumant de Amalecitis, IV, 8, 44. Amalecitis a Madianitis in auxilium vocantur contra Judæos, V, 6, 1. A Saulo ad interfectionem delentur, VI, 7. Palæstinam invadunt magnamque prædam faciunt, Davides eos persequitur prædamque recuperat, VI, 14, 6. Ab Amasia Judæorum rege debellantur, IX, 9, 1.
- Amalecitis*, regio Arabiæ Petr., ab Amalecitis habitata, A. J. II, 1, 2.
- Amalecus*, Eliphazæ f., Amalecitis nomen dedit, A. J. II, 1, 2.
- Amanes*, genere Amalecita, magna in gratia est apud Artaxerxem, Persarum regem, A. J. 6, 5. Judæis infensus a rege impetrat ut omnes interimi jubeat, 6, 6. Mardocheum, quem cruci affigere apud se constituerat honorare cogitur, 6, 10. Ab Esther apud regem accusatur, 6, 11. Morte mulctatur, *ibid.*
- Amanus*, puer nobilis. Adado regi serviens, A. J. VIII, 15, 4.
- Amanus*, mons Ciliciæ, A. J. I, 6, 1; 6, 2.
- Amarci* filii Joannem, Mattathiæ f., interficiunt, A. J. XIII, 1, 2.
- Amarames*, pater Moyses, A. J. II, 9, 3. Visionem habet ante Moysis nativitatem, *ibid.*
- Amaranus*, Peræus, a Fado in exilium agitur, A. J. XX, 1, 1.
- Amaraspis*, Assyriorum dux, A. J. I, 9.

- Amarinus*, Israelitarum rex, duodecim annos regnavit, *A. J.* VIII, 12, 5.
- Amasias*, Joasi f., Judæorum rex, initio regni sui justitiæ exercendæ admodum studiosus, *A. J.* IX, 9, 1. Amalecitas, Idumæos et Gabalitas debellat, *ibid.* Amalecitarum deos colit, 9, 2. Joaso Israelitarum regi bellum infert, ab eo vincitur, 9, 3. Regnavit quatuordecim annos, *ibid.*
- Amasias*, sacerdos, *A. J.* IX, 1, 1.
- Amasias*, Achazæ regis f., *A. J.* IX, 12, 1.
- Amasias*, prætor urbanus, sub regno Josuæ, *A. J.* X, 4, 1.
- Amatha*. V. *Amathus*.
- Amathe* (sive *Amathine*) urbs Phœnic. ab Amathio condita, *A. J.* I, 6, 2. Cf. III, 14, 2; V, 1, 22; VII, 5, 4; VIII, 6, 3.
- Amathine*. V. *Amathe*.
- Amathitis*, regio Phœnic. circa Amathen urbem, *A. J.* XIII, 5, 10.
- Amathius*, Chanaani f., Amathen Phœniciæ urbem condidit, *A. J.* I, 6, 2.
- Amathus*, castellum Perææ, *A. J.* IX, 10, 1. Vocatur etiam *Amatha* et *Betharamathum*, *A. J.* XVII, 10, 6. *B. J.* II, 4, 2. Cf. *A. J.* X, 5, 2. Theodorus, Zenonis f., ibi thesauros suos condit, *B. J.* I, 4, 3. Ab Alexandro Jannæo castellum capitur et diruitur, *A. J.* XIII, 13, 3 sqq. Gabinius ibi synedrum constituit, *A. J.* XIV, 5, 4. *B. J.* I, 8, 5.
- M. Ambivius*, Judææ procurator, *A. J.* XVIII, 2, 2.
- Amenophis*, tres hujus nominis Ægypti reges, *C. A.* I, 15. Manetho supponit quantum quem fingit Judæos una cum leprosis Ægypto expulisse, 26 sqq.
- Amessa*, Jethranæ f., Abesalomi exercitus dux, *A. J.* VII, 10, 1. Davidi reconciliatus ab eo toti Judæorum exercitui præficitur loco Joabi, 11, 1. A Joabo interficitur, 11, 6 sq; cf. 15, 1.
- Amesses*, Ægypti regina, *C. A.* I, 15.
- Aminadabus*, Davidis frater, *A. J.* VI, 8, 1.
- Aminadabus*, Sauli f., in prælio cum Philistæis commisso cadit, *A. J.* VI, 14, 1.
- Aminadabus*, sacerdos, in cujus domo arca viginti annos servata est, *A. J.* VI, 1, 4; VII, 4, 2.
- Amitala*, Josiæ uxor, Joachazi mater, *A. J.* X, 5, 2.
- Ammanitæ*, pop. Palest. nomen habent ab Ammano, *A. J.* I, 11, 5. Judæam invadunt, fugantur a Jephthe, V, 7, 7 sqq. Judæis trans Jordanem habitantibus bellum inferunt, mox vero a Sano profligantur, VI, 5, 1 sqq. A Josaphato et Hieroboamo II debellantur, IX, 10, 3. Ab Ozia tributum iis imperatur, 11, 2.
- Ammanitis*, Ammanitarum terra, *A. J.* IV, 5, 3.
- Ammanus*, Loti f., Ammanitis nomen dedit, *A. J.* I, 11, 5.
- Ammata*, oppidum Palest., *A. J.* VII, 1, 3.
- Ammaus*, V. *Emmaus*.
- Ammonius*, jubente Ptolemæo Philometore Alexandro Balæ insidias struit, *A. J.* XIII, 4, 6.
- Amnon* (*Amnus*), Davidis f., *A. J.* VII, 1, 4; 3, 3. Thamarum sororem stuprat, 8, 1. Ab Abesalomo fratre occiditur, 9, 2 sqq.
- Amoritæ*, regio Palest., a Judæis occupatur, *A. J.* IV, 5. Gadis et Rubeli tribubus dimidiæque Manassitidi assignatur, 7, 3.
- Amorrhæi*, pop. Palest. nomen habent ab Amorrhæo, *A. J.* I, 6, 2. A Judæis superantur, IV, 5.
- Amorrhæus*, Chanaani f., *A. J.* I, 6, 2.
- Amydalon*, piscina Hierosol. urbis, *B. J.* V, 11, 4.
- Amyrus*, Pharesi f., *A. J.* II, 7, 4.
- Anacharis*, Assyriorum dux, *A. J.* X, 1, 1.
- Anacharsis*, Scythia e Græcia in patriam reversus occiditur, *C. A.* II, 37.
- Ananias*, homo ignobilis, ab Herode M. pontifex constituitur, *A. J.* XV, 2, 4. Pontificatus ei abrogatur, 3, 1. Restituitur, 3, 3.
- Ananias*, (Sedrachus), Judæus a Nabuchodonosoro liberaliter educatur, *A. J.* X, 10, 1. In flammis conjectus, mirum in modum servatur, *A. J.* 10, 5. M. 16.
- Ananias*, a Judæis ad Darium mittitur legatus, *A. J.* XI, 4, 8.
- Ananias*, Judæus, Oniæ f., a Cleopatra Ægyptiorum dux constituitur, *A. J.* XIII, 10, 4; 13, 1; 13, 2.
- Ananias*, mercator Judæus, Izatem Adiabænorum regem religione Judaica instituit, *A. J.* XX, 2, 3.
- Ananias*, Nebedæi f., pontifex, *A. J.* XX, 5, 2. Vincitur Romam mittitur a Quadrato; *A. J.* XX, 6, 2. *B. J.* II, 12, 6. Ob liberalitatem magno in honore apud Judæos, *A. J.* XX, 9, 2. Ejus domus incenditur, ipse a latronibus interficitur, *B. J.* II, 17, 6; 17, 9.
- Ananias*, Sadduci f., *B. J.* II, 17, 10.
- Ananias*, Phariseus, a Simonis et Anani factione cum tribus aliis Judæis in Galil. mittitur; ut Flav. Josepho præfecturam adimant, *V. J.* 39—53. Cf. *B. J.* II, 21, 7. Cum collegis Josepho necem machinatur, *V. J.* 53 sqq. Ejus indeoles, 56. A Josepho captus Hierosolyma mittitur, 61; 64.
- Ananias*; duo hujus nominis zelotæ, *B. J.* IV, 4, 1.
- Ananias*, Masambali f., pontifex, a Simone Gioræ interficitur, *B. J.* V, 13, 1.
- Anani monumentum*, Hierosol., *B. J.* V, 12, 2.
- Ananus*, Sethi f., pontifex creatur a Quirino, *A. J.* XVIII, 2, 1. A Valerio Grato pontificatu privatur, 2, 2. Omnes ejus filii pontificatu functi sunt, XX, 9, 1.
- Ananus*, Ananiæ pontif. f., vincitur cum patre Romam mittitur, *A. J.* XX, 6, 2. *B. J.* II, 12, 6.
- Ananus*, Anani f., pontifex, homo ferox, Jacobum Jesu Christi fratrem lapidari jubet, *A. J.* XX, 9, 1. A Judæis apud Albinum accusatur; pontificatum amittit, *ibid.*
- Ananus*, pontifex, initio belli Jud. cum Josepho Gorionis Hierosol. urbi præficitur, *B. J.* II, 20, 3. Muros instaurat; 20, 1. A Joanne Levi pecunia corruptus. Flav. Josepho Galilææ præfecturam abrogat, *V. J.* 38 sq. Populum hortatur, ut contra zelotas arma ferat, *B. J.* IV, 3, 9 sqq. Populi dux zelotas vincit, 3, 12. A Joanne Levi proditionis accusatur, 3, 14. Solumæis a zelotis in auxilium vocatis portas claudit; 4, 3. Ab Idumæis interficitur, 5, 2. Ejus elogium, *ibid.*
- Ananus*, Jonathas f., Hierosol. Romanis prodere molitur, *B. J.* II, 19, 5.
- Ananus*, Bamadi f., Simonis Gioræ satelles, *B. J.* V, 13, 1; VI, 4, 2.
- Anatkoth*, oppid. Judææ, Hieremiæ patria, *A. J.* X, 7, 3.
- Anaxagoras*, Clazomenius ab Atheniensibus accusatur, *C. A.* II, 37. In placitis suis de Dei natura Moysem habet ducem, II, 16.
- Anchus* Gittensium rex, Davidem benigne excipit, *A. J.* VI, 12, 2; 13, 10.
- Ancyra*, urbs Asiæ, *A. J.* XVI, 6, 2.
- Andreas*, Ptolemæi Philad. satellitum præfectus, *A. J.* XII, 2, 2; cf. *C. A.* II, 4.
- Andromachus* magna fuit auctoritate apud Herodem M.; conjunctionis suspectus honoribus privatur, *A. J.* XVI, 8, 3.
- Andromedæ* vinculorum vestigia prope Jopen, *B. J.* III, 9, 3.
- Andronicus*, Messalami f., *A. J.* XIII, 3, 4.

Anilæus. V. *Asinæus*.

Anna, Eleanæ uxor, mater Samueli, *A. J.* V, 10, 2 sq.

Anna, urbs Palæst., a Judæis expugnatur, *A. J.* V, 1, 15.

Annæus, Taricheata, *B. J.* II, 21, 3.

Annibæus, Peræus, seditionis auctor supplicio afficitur, *A. J.* XX, 1, 1.

Annitæ, gens Chanan., initio feliciter res gerunt contra Judæos Chananæam invadentes; deinde vero ab iis superantur omnesque interimuntur, *A. J.* V, 1, 12—16.

Annius (*Lucius*) tribun. milit. Gerasa capit, *B. J.* IV, 9, 1.

Annus Jubilæus, *A. J.* III, 12, 3. Cf. *Jobelus*.

Annus Magnus, *A. J.* I, 3, 9.

Annus Sabbaticus, *A. J.* III, 12, 3; XIV, 16, 2; XV, 1, 1.

Anocha, urbs a Cai condita, *A. J.* I, 2, 2.

Anochus, Cais f., *A. J.* I, 2, 2.

Anochus, Jaredis f., *A. J.* I, 3, 4.

Anochus, Madianis f., *A. J.* I, 15.

Anochus, Rubelli f., *A. J.* II, 7, 4.

Antæus, ab Hercule bello lacessitur, *A. J.* I, 15.

Anthedon, urbs Judææ, ab Alexandro Jann. vi capitur, *A. J.* XIII, 3, 4. *B. J.* I, 4, 2. A Gabinio instauratur, *A. J.* XIV, 5, 3. *B. J.* I, 8, 4. Ab Augusto tribuitur Herodi M., a quo Agrippias appellatur, *A. J.* XV, 7, 3. *B. J.* I, 21, 8; cf. *A. J.* XIII, 3, 4. Initio belli Jud. a Judæis funditus evertitur, *B. J.* II, 18, 1.

Antejus, a Caio Cæsare in exilium agitur et postea interficitur, *A. J.* XIX, 1, 15.

Antejus, Antei f., a Caii Cæsaris satellitibus interficitur, *A. J.* XIX, 1, 15.

Antigonus, post mortem Alexandri Asia potitur, *A. J.* XII, 1, 1. Ejus classis a Ptolemæo fugatur, 2, 10.

Antigonus, Hyrcani f., cum Aristobulo fratre Samariam obsidet, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. A fratre regni socius constituitur, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. A fratre occiditur, *A. J.* 11, 2. *B. J.* 3, 2.

Antigonus, Aristobuli Judæorum regis f., cum patre captus Romam abducitur, *A. J.* XIV, 4, 4. Roma cum patre elapsus a Gabinio iterum capitur, sed mox in patriam dimittitur, *A. J.* XIV, 6, 1. *B. J.* I, 8, 6. Hyrcanum et Antipatrum apud Cæsarem accusat, *A. J.* 8, 3. *B. J.* 10, 3. Adjunctis sibi Ptolemæo Mennæi et Marione, regnum occupare molitur, sed ab Herode vincitur et ex Judæa expellitur, *A. J.* 12, 1. *B. J.* 12, 2 sq. A Parthis in Judæam reducit et rex declaratur, *A. J.* 13, 3 sqq. *B. J.* 13, 1 sqq. Phasaelus et Hyrcanus victi ei traduntur, Hyrcano aures abscidit, *A. J.* 13, 10. *B. J.* 13, 9. Masadam castellum obsidet, *A. J.* 14, 6. *B. J.* 15, 1. Ventidium et Silonem Romanorum duces pecunia corrumpit, *ibid.* Herodem copias contra ipsum ducentem Hierosolymis repellit, *A. J.* 15, 2. *B. J.* 15, 5. Josephum, Herodis fratrem, superat, *A. J.* 15, 10. *B. J.* 17, 1. Pappus, quem contra Herodem in Samariam mittit, vincitur, *A. J.* 15, 12. *B. J.* 17, 5 sq. Herodi et Sosio Hierosolyma oppugnantibus fortiter resistit, urbe expugnata Sosio se dedit, *A. J.* 16, 1 sqq. *B. J.* 18, 1 sqq. Vincitur ducitur ad Antonium, *A. J.* 16, 4. Antiochiæ securi percutitur ab Antonio, *A. J.* XV, 1, 2. *B. J.* I, 18, 3.

Antiochi vallis, locus Palæst., *A. J.* XIII, 15, 3. *B. J.* I, 4, 8.

Antiochia, metropolis Syriæ a Seleuco Nica. condita, *C. A.* II, 4. Cf. *A. J.* XII, 9, 7; 10, 2; XIII, 4, 3; 4, 9; 5, 8. Cognominata *Epidaphnes* (ad Daphnen) *A. J.* XVII, 2, 1. Platearum una ab Herode M. porticibus ornata est, *A. J.* XVI, 5, 4. *B. J.* I, 21, 11. — Judæi Antiocheni civitate donati, *A. J.* XII, 3, 1. Antiocheni Alexandrum Balam urbe ejiciunt, Ptolemæo Philomet. diadema offerunt, *A. J.* XIII, 4, 7. Demetrium Nicator. in regia obsi-

dent; a Jonathæ Maccab. militibus funduntur, 5, 3. M. Antonius Antiochenis imperat, ut Judæis restituant, quæ eis eripuissent, *A. J.* XIV, 12, 6. Antiocheni parcuti Judæis initio belli Jud., *B. J.* II, 18, 5. Judæi ab Antiocho quodam accusati ab Antiochenis misere vexantur, *B. J.* VII, 3, 3 sq. Antiocheni Titum post Hierosolymorum expugnationem laute excipiunt, 5, 2. Frustra ab eo petunt, ut Judæos urbe expellat, aut saltem jura iis concessa aboleat, *ibid.*

Antiochia Mygdonia, urbs Mesopotamiæ, a Macedonibus condita (? *A. Macedonibus solummodo nomen urbis mutatum est, quæ prius Nisibis vocabatur*), *A. J.* XX, 3, 4.

Antiochus II, Deus, Syriæ rex, Judæos in Syria habitantes civitate donat, *A. J.* XII, 3, 2.

Antiochus III, Magnus, Syriæ rex, Judæam occupat et Judæorum erga se studium remuneratur, *A. J.* XII, 3, 3. Ejus ad Ptolemæum literæ, *ibid.* Coloniam Judæorum in Lydiam et Phrygiam transferre constituit, 3, 4. Ejus hac de re literæ ad Zeuxidem, *ibid.* Cleopatram filiam Ptolemæo Epiph. nuptum locat eique Coelesyriam, Judæam, Samariam et Phœniciam pro dote dat, 4, 1.

Antiochus IV, Epiphanes, rex Syriæ, Seleuci Philop. frater, *A. J.* XII, 4, 11. Hierosolymis pontifices ex arbitrio suo constituit, 5, 1. Antiochus expeditionem facit in Ægyptum, sed Romanorum jussu revertitur, 5, 2. Hierosolyma capit, templum spoliatur, Judæos cogit patrium cultum patriosque mores relinquere, 5, 4. Cf. *C. A.* II, 7. *B. J.* I, 1, 1 sqq. M. 4. sq; 18. Samaritanæ sponte sibi obediens habet, *A. J.* 5, 5. Maccabæi ejus mandata contemnunt, 6. Apollonii et Seronis exercitus a Juda Maccabæo vincuntur, 7, 1. Antiochus in Persidem se confert ad tributa colligenda; Lysiam relinquit qui Judæos ad obsequium reducat, 7, 2. Lysias exercitus funditur, 7, 3 sqq. Elymaidem obsidet, repellitur, 9, 1. Moritur, *ibid.*

Antiochus V, Eupator, Syriæ rex, a Lysia educatur, *A. J.* XII, 7, 2. Post mortem patris a Lysia rex declaratur, 9, 2. Expeditionem facit contra Judam Maccabæum, 9, 4. Cf. *B. J.* I, 1, 5. Philippo regnum occupare moliente, frædus init cum Judæis, *A. J.* 9, 7. Philippum devincit et occidit, *ibid.* A Demetrio comprehensus interficitur, 10, 1.

Antiochus VI, Eutheus, Alexandri Balæ, Syriæ regis, fil., a patre puer relictus, educatur a Malcho, *A. J.* XIII, 5, 1. Malchus eum Diodoto tradit, *ibid.* Demetrio Nica. superato, rex fit admodum adolescentulus, 5, 3. Cum Jonathæ Judæorum principe societatem jungit, 5, 4. A Diodoro occiditur, 7, 1.

Antiochus VII, Soter, (*Sidetes*) Demetrii Nicatoris frater, a Cleopatra Demetrii uxore, Seleuciam arcessitur, ut Syriæ regnum suscipiat et conjugio cum ipsa se jungat, *A. J.* XIII, 7, 1. Diodoto bellum infert, 7, 2. Ejus indoles, 7, 3. Cendebæus Antiochi dux a Simone Judæorum principe vincitur, *ibid.* Judæam invadit, Hierosolyma obsidet; a Judæis *Pius* cognominatur, 8, 2. Acceptis obsidibus magnæque pecuniæ vi cum Hyrcano societatem init, 8, 3. In expeditione contra Parthos suscepta moritur, 8, 4. Cf. *B. J.* I, 2, 2, 5.

Antiochus VIII, Grypus, (*Aspendius*) Demetrii Nica. f., devicto Alexandro Zebina, Syriæ regnum adipiscitur, *A. J.* XIII, 9, 3. Cum Antiocho Cyziceno fratre de regno certat, 10, 1. Ab Heracleone interficitur, 13, 4. Cf. *B. J.* I, 2, 7.

Antiochus IX, Cysicenus, Antiochi Soteris ex Cleopatra f., cum Antiocho Grypo fratre de Syriæ regno certat, *A. J.* XIII, 10, 1. Samaritis contra Hyrcanum opem ferens vin-

- citur, 10, 2. sq. A Seleuco Epiphane vincitur et occiditur, 13, 4.
- Antiochus X, Eusebes**, Antiochi Cyziceni, Syriae regis, fil. et successor, *A. J.* XII, 13, 4. Seleucum Epiphanen Syria expellit; Laodicea Galadenorum reginae opem ferens in praelio cadit, *ibid.*
- Antiochus XI**, Antiochi Grypi Syriae regis f., post fratrem Seleucum Epiph. regnum suscipit, *A. J.* XIII, 13, 4. Antiochum Pium adortus vitam simul et exercitum perdit, *ibid.*
- Antiochus XII**, Antiochi Grypi f., post Demetrii Eucæri fratris mortem Damasco potitur, *A. J.* XIII, 15, 1. Cum Philippo fratre bellum gerit; Judæam invadit; in expeditione contra Arabes facta occumbit, *ibid.* Cf. *B. J.* 1, 4, 7.
- Antiochus**, rex Commagenæ, a Marco Antonio Samosatis oppugnatur, *A. J.* XIV, 15, 9. *B. J.* 1, 16, 7.
- Antiochus**, rex Commagenæ, post cuius mortem scditio orta est inter proceres et plebeios, *A. J.* XVIII, 2, 5.
- Antiochus**, rex Commagenæ a Caio Cæsare regno privatur, a Claudio id recuperat, *A. J.* XIX, 5, 1. Ad Agrippam venit, 8, 1. Ejus filius Epiphanes, 9, 1. Ejus filia Jotape Alexandro Tigranis f. nubit, *A. J.* XVIII, 5, 4. Vespasiano auxilium mittit contra Judæos, *B. J.* III, 4, 2. Omnium regum qui Romanis parebant felicissimus, *B. J.* V, 11, 3. Sed sub vitæ finem, a Pæto apud Vespasianum accusatus regno expellitur, VII, 7, 1 sq. Vespasianus humanissimum erga eum se præbet eumque omni honore Romæ excipit, 7, 3.
- Antiochus Epiphanes**, Antiochi Commagenæ regis f., Tito Hierosol. obsidenti opem fert, *B. J.* V, 11, 3. Fortitudinis præclarum dat specimen, *ibid.* Strenue pugnat contra Pætum; patre a Pæto regno expulso ad Vologesen Parthorum regem confugit, VII, 7, 1 sq. Romam se confert cum patre ubi honorifice a Vespasiano excipitur, 7, 2. Cf. *A. J.* XIX, 9, 1. XX, 7, 1.
- Antiochus**, Judæus Antiochenis populares suos in magnum periculum adducit, *B. J.* VII, 3, 3 sq.
- Antiochus**, rerum Sicularum scriptor, *C. A.* I, 3.
- Antipas Herodes**, Herodis M. fil. ex Malthace Samaritana, *A. J.* XVII, 1, 3. *B. J.* I, 28, 4. Herodes in testamento suo eum regem designat, mox vero mutato testamento eum tetrarcham Galilææ et Perææ constituit, et Archelao regnum dat, *A. J.* 6, 1; 8, 1. *B. J.* 32, 7; 33, 7. Romam se confert cum fratre de regno disceptaturus, *A. J.* 9, 4 sqq. *B. J.* II, 2, 3 sqq. Augustus ei Galilææ et Perææ ditionem confirmat, *A. J.* 11, 4. *B. J.* 6, 3. Plures condit urbes in sua tetrarchia, *A. J.* XVIII, 2, 1; 2, 3. *B. J.* II, 9, 1. Vitellium Syriae præfectum sibi infensum reddit, *A. J.* 4, 5. Herodiadis fratris conjugis amore captus, uxorem suam, Aretæ regis Arabiæ fil., repudiat; inde bellum oritur cum Aretæ; Antipas clade afficitur, *A. J.* 5, 1. Joannem Baptistam interfici jubet, 5, 2. Herodiadi nubit, 5, 4. Agrippæ victum suppeditat, mox eum offendit, 6, 2. Agrippa regnum adepto et ipse instigante uxore regiam dignitatem a Caligula petit, *A. J.* 7, 1 sq. *B. J.* 9, 6. Ab Agrippa apud Caligulam accusatus cum uxore in exsilium mittitur Lugdunum; ejus tetrarchia et opes Agrippæ tribuuntur, *ibid.* Moritur, *B. J.* 9, 6.
- Antipas**, Agrippæ regis cognatus, legatus ad eum mittitur ab Hierosolymitanis, *B. J.* II, 17, 4.
- Antipas**, Judæus nobilis, a zelotis necatur, *B. J.* IV, 3, 4.
- Antipater**, prius Antipas dictus, Idomæus Hyrcanum eo perducit, ut regnum sibi vindicare conetur, *A. J.* XIV, 1, 3. *B. J.* I, 6, 2. Aretæ auxilium ei comparat, *A. J.* 1, 4. *B. J.* 6, 2. Ab Hyrcano ad Pompeium mittitur, *A. J.* 3, 2. A Scauro ad Aretam legatus auctoritate est; ejus uxor et liberi *A. J.* 7, 3. *B. J.* 8, 9. Cæsari in Ægypto bellum gerenti auxilium fert, *A. J.* 8, 1 sq. *B. J.* 9, 3 sq. Ab Antigono accusatus coram Cæsare se defendit, *A. J.* 8, 3. *B. J.* 10, 1 sq. Totius Judææ procurator a Cæsare declaratur, *A. J.* 8, 5. *B. J.* 10, 3. Urbis mœnia reficit et tumultus compescit, *A. J.* 9, 1. *B. J.* 10, 4. Phasaëum filium Hierosolymis, Herodem filium Galilææ præficit, *A. J.* 9, 2. *B. J.* 10, 4. In Judæorum primariorum invidiam incurrit, *A. J.* 9, 3 sq. *B. J.* 10, 6. Herodem filium prohibet ne Hyrcano bellum inferat, *A. J.* 9, 5. *B. J.* 10, 9. J. Cæsaris ducibus subsidium mittit contra Bassum Cæcilium, Sexti Cæsaris interfectorem, *A. J.* 11, 1. *B. J.* 10, 10. Cassio obsequutus magnam pecuniarum vim in Judæa exigit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* 11, 2. A Malicho ex insidiis interficitur, *A. J.* 11, 4. *B. J.* 11, 4.
- Antipater**, Herodis M. filius ex Doride, Alexandro et Aristobulo fratribus insidias struit; ab Herode ad honores evehitur Romanque mittitur ut Octaviani gratiam sibi conciliet, *A. J.* XVI, 3, 3. *B. J.* 1, 23, 1 sq. Literis Roma ad patrem missis eum in fratres irritare studet, *A. J.* 4, 1. Fratribus Octaviani opera in gratiam cum patre restituit, lætitiâ simulat, *A. J.* 4, 5. Herodes in templo populo declarat, Antipatrum primum post se regnaturum esse, deinde Alexandrum et Aristobulum, *A. J.* 4, 6. *B. J.* 23, 5. Antipater fratribus insidians pergit captatque Herodis gratiam, *A. J.* 7, 2; 8, 1. *B. J.* 24; 1 sq; 24, 8. Eurycle Lacedæmonio utitur ad fratres calumniandos, *A. J.* 10, 1. *B. J.* 26, 2. Alexandro et Aristobulo sublati cum patre regnat; patris necem machinatur, *A. J.* XVII, 1, 1. Ejus odium in fratrum liberos, *A. J.* 1, 2. *B. J.* 28, 1. Aristobuli filia ei spondetur, *ibid.* Cum Pherora amicitiam facit, *A. J.* 2, 4. *B. J.* 29, 1. A patre vetitus cum Pherora habere commercium Romanam proficiscitur; Syllæum apud Augustum accusat, *A. J.* 3, 1 sq. *B. J.* 59, 2 sq. Insidias, quas Antipater patri straxit, deteguntur, *A. J.* 4, 1 sq. *B. J.* 30, 1 sqq. Roma in patriam reversus in judicium adducitur; a patre et Nicolao Damasceno accusatur; se defendere studet, *A. J.* 5, 1 sqq. *B. J.* 31, 5 sqq. In vincula conjicitur, *A. J.* 5, 7. *B. J.* 32, 5. In carcere patris jussu interficitur *A. J.* 7. *B. J.* 33, 7.
- Antipater**, Jasonis fil., a Jonatha Romam mittitur legatus, *A. J.* XIII, 5, 8.
- Antipater Samaritanus**, Antipatri Herodis M. filii procurator, *A. J.* XVII, 4, 2. *B. J.* I, 30, 5.
- Antipater**, Phasaëi fil. ex Salampsione Herodis M. filia, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Antipater**, Salomæ Herodis M. sororis f., homo inprimis disertus, Archelaum regem apud Augustum accusat, *A. J.* XVII, 9, 5. *B. J.* II, 2, 5. Cypron Herodis M. fil. uxorem ducit, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Antipatris**, urbs Judææ, ab Herode M. in Antipatri patris memoriam condita, *A. J.* XVI, 5, 2. *B. J.* I, 21, 9; cf. *B. J.* I, 4, 7; II, 19, 1; 19, 9; IV, 8, 1. V. *Capharsaba* et *Chaborzaba*.
- Antiphilus**, Antipatri Herodis M. f. amicus, *A. J.* XVII, 4, 2. *B. J.* I, 30, 5. Cf. *A. J.* XVII, 5, 7. *B. J.* I, 32, 6.
- Antonia**, Drusi uxor, Germanici et Claudii mater, magna apud Tiberium auctoritate valet; ejus benevolentia erga Agrippam, *A. J.* XVIII, 6, 1; 6, 4 sq. Sejani in Tiberium conspirationem detegit, 6, 6.
- Antonia**; Claudii Cæsaris ex Petina fil., *A. J.* XX, 8, 1.
- Antonia**, arx Hierosolymorum, prope templum sita, olim

- Baris dicta, ab Herode M. illo nomine in honorem M. Antonii appellata est, *A. J. XV, 11, 4*. In ea stola pontificalis custodiebatur, *ibid.* Antoniae accurata descriptio, *B. J. V, 5, 8*. Cf. *A. J. XIII, 11, 2*; *XV, 9, 4*; *XVIII, 4, 3*. *B. J. I, 3, 3*; *5, 4*; *21, 1*; *11, 15, 6*; *16, 5*; *17, 7*.
M. Antonius fortiter pugnat in proelio cum Alexandro, Aristob. f., commisso, *A. J. XIV, 5, 3*. *B. J. I, 8, 3*. Post J. Caesaris mortem consul amicitiae foedus cum Judaeis facit, *A. J. 10, 9*. Victis Cassio et Bruto in Asiam venit; ibi et aliorum populorum et Judaeorum legationes ei occurrunt, *A. J. 12, 2*. *B. J. 12, 4*. Judaeis restituit quae Cassius iis eripuerat; ejus hac de re literae ad Tyrios aliosque populos, *A. J. 62, 3* sqq. Cleopatram deperit; Herodem et Phasaelum accusatos absolvit et tetrarchas constituit, *A. J. 13, B. J. 12, 5*. Herodem qui ipsum supplex adit Romae honorifice excipit, *A. J. 14, 3*. *B. J. 14, 3*. Antonii et Caesaris Augusti consilio Herodes a senatu rex Judaeae creatur, *A. J. 14, 4*. *B. J. 14, 4*. Athenis memoratur, *A. J. 15, 5*. *B. J. 16, 4*. Samosata obsidet; urbe ab Antiocho tradita, Sossium Syriam praeficit, Herodi subsidia mittit, et ipse in Aegyptum proficiscitur, *A. J. 15, 8* sq. *B. J. 16, 7*. Antigonum securi percuti jubet, *A. J. XV, 1, 2*. Herodem necie Aristobuli accusatum ad causam dicendam evocat; ab Herode muneribus placatur, *A. J. XV, 3, 5*; *3, 8*. Cleopatrae Judaeae et Arabiae partem tribuit eique in omnibus rebus gratificatur, *A. J. 4, 1*. *B. J. I, 18, 4* sq. Armeniam subjugat, Artabazem cum ejus filiis et satrapis Cleopatrae dono dat, *A. J. 4, 3*. *B. J. 18, 5*. Herodem jubet Arabibus bellum inferre, *A. J. 5, 1*. *B. J. 19, 1*. Ab Octaviano in pugna Actiaca vincitur, *A. J. 6, 1*. *B. J. 20, 1*.
C. Antonius, consul Roman., *A. J. XIV, 4, 3*.
L. Antonius, praepositor Roman., *A. J. XIV, 10, 17*.
J. Antonii, procons. Romani, pro Judaeis rescriptum ad Ephesios, *A. J. XVI, 6, 7*.
Antonius, praesidii Romani Ascalonis urbis praef., Judaeos bis vincit, *B. J. III, 2, 1* sqq.
Antonius Sili, tribun. milit., *B. J. III, 10, 3*.
Antonius, centurio Roman., *B. J. III, 7, 35*.
Antonius Primus, Moesiae praef., cum Vespasiano faciens Caecinnae legionem superat, *B. J. IV, 11, 2* sq. Vitellianos vincit Romae, *11, 3*.
M. Antonius Julianus, Judaeae procurator, *B. J. VI, 4, 3*.
Anuath Barceos, vicus Palaest., *A. J. III, 3, 5*.
Anubis, deus apud Aegyptios, *A. J. XVIII, 2, 4*.
Apachnas, Aegypti rex, *C. A. I, 14*.
Apame, Rabezaci Thaumasiae f., *A. J. XI, 3, 5*.
Apamea, urbs Syriae, ab Antiocho Sotere obsidetur, *A. J. XIII, 7, 2*. A Pompeio funditus evertitur, *A. J. XIV, 3, 2*. Apameni parcent Judaeis initio belli Jud., *B. J. II, 18, 5*. Cf. *XIV, 11, 1*. *B. J. I, 10, 10*.
Apelles, Antiochi Epiphaniae dux, interficitur a Mattathia, *A. J. XII, 6, 2*.
Apheca, urbs Judaeae, *A. J. V, 11, 1*; *VIII, 14, 4*.
Apheci turris in Samaria, *B. J. II, 19, 1*.
Apheras, Abrami f. ex Chatura secundum Alexandrum Polyhistorum, *A. J. I, 15*.
Apherima, urbs Palaest., *A. J. XIII, 4, 9*.
Aphra, urbs Judaeae ab Aphaera Abrami f. condita, *A. J. I, 15*.
Aphranades, Semae f., Chaldaeorum princeps, *A. J. I, 6, 4*.
Aphtha, vicus Judaeae, *B. J. IV, 3, 8*.
Apion, grammaticus natus est Oasi, Aegypti urbe, sed ipse contendit se esse Alexandrinum, *C. A. II, 3*. Qualis homo sit, *C. A. II, 1*. A Graecis Alexandrinis legatus mittitur ad Caium Caesarem, *A. J. XVIII, 8, 1*. Libellum scripsit contra Judaeos, *C. A. II, 1*. Ejus de Judaeis figurae a Josepho refutantur, *C. A. II, 2-14*. Alexandriam beatam praedicat, quod ipsum tanto ingenio praeditum pro cive habeat, *II, 12*. Ejus mors, *II, 13*.
Apobaterion, locus Armeniae, ubi Noeus ex arca egressus est, *A. J. I, 3, 5*.
Apollinis templum, ab Augusto Romae splendide exstructum, *A. J. XVII, 11, 1*. *B. J. II, 6, 1*.
Apollodorus laudatur, *C. A. II, 7*.
Apollodotus, Gazaeorum dux a Lysimacho fratre occiditur, *A. J. XIII, 13, 1*.
Apollonia, urbs Palaest., *A. J. XIII, 15, 4*. *B. J. I, 8, 4*.
Apollonius, Samariae praef. sub Antiocho Epiphane, *A. J. XII, 5, 5*. A Juda Maccab. vincitur et occiditur, *7, 1*. (Cf. *M. 4*, ubi Apollonio adtribuuntur, quae alias de Heliodoro narrantur).
Apollonius Daus, sub Alexandro Bala Coelestriae praef., a Jonatha Maccab. vincitur, *A. J. XIII, 4, 3* sqq.
Apollonius, Alexandri f., ab Hyrcano legatus mittitur ad Romanos, *A. J. XIII, 3, 2*; *XIV, 10, 22*.
Apollonius Molo Moysen omnesque Judaeos conviciis insectatur, *C. A. II, 2; 7; 14; 33; 36*. Morum Persicorum imitator, *II, 37*.
Aponius, senator Roman., *A. J. XIX, 4, 5*.
Apophis, rex Aegypti, *C. A. I, 14*.
Apsanes, Judaeorum dux, *A. J. V, 7, 13*.
Aquilas, unus ex Caligulae interfectores, *A. J. XIX, 1, 14*.
Ara templi Hierosol. describitur, *B. J. V, 5, 6*. *C. A. I, 22*.
Ara suffitus in tabernaculo posita describitur, *A. J. III, 6, 8*.
Arabes, a Madianitis in auxilium vocantur contra Judaeos, *A. J. V, 6, 1*. Josaphato tributum pendunt, *VIII, 15, 2*. Ab Herode M. vincuntur, *XIV, 5, 1* sqq. *B. J. I, 19, 1* sqq. — Arabes liberos circumcidunt ad annum decimum tertium provectos; hujus moris origo, *A. J. I, 12, 3*. Arabicae mulieres veneficii peritissimae, *A. J. XVII, 4, 1*.
Arabia Judaeae confinis, *A. J. XIV, 1, 4*. Arabia Felix, ab Abrami filiis occupata, *A. J. I, 15*.
Aradius, Chanaani f., *A. J. I, 6, 2*.
Aradus, insula Phoenic. ab Aradio denominata, *A. J. 6, 2*. Urbs in insula exstructa, *A. J. XIII, 13, 4*. — Aradii a M. Antonio jubentur Judaeis reddere quae iis eripuerant, *A. J. XIV, 12, 6*.
Aradus, Benjaminis f., *A. J. II, 7, 4*.
Aramaei, (Syri) ab Aramo, Semae f., originem trahunt *A. J. I, 6, 4*.
Aramatha, (Ramatha Arimanus), urbs Galaaditidis a Syris Israelitis eripitur; Achabus frustra eam recipere studet, *A. J. VIII, 15, 3* sqq. A Joramo Achab f. capitur, *IX, 16, 1*. Cf. *IV, 7, 4*.
Aramus, Semae f., *A. J. I, 6, 4*.
Aranes, Tharri f., pater Loti, *A. J. I, 6, 5*.
Araseu, templum Assyriorum, *A. J. X, 1, 5*.
Arases, rex Syriae et Damasci, Hierosolyma frustra obsidet, Ailath, urbem Judaeae, capit, *A. J. IX, 12, 1*. A Thelaphalassare, Assyriorum rege, vincitur et occiditur, *12, 3*.
Arbela, vicus Galil., *A. J. XIV, 15, 4*. *B. J. I, 16, 2*. *V. J. 60*. Cf. *A. J. XII, 11, 1*, ubi urbs dicitur.
Arbelorum spelunca, in Galil. infer. munitur a Josepho, *V. J. 37*.
Arca Noei, describitur, *A. J. I, 3, 2*. In montem Armeniae delata est, *C. A. I, 19*. Ejus reliquiae in Armenia servantur, *A. J. I, 3, 5*.
Arca sacra, hebraice Eron dicta, describitur *A. J. III, 6, 5*. In Palaestinarum potestatem venit, *V, 11, 2*; cf. *B. J. V, 3, 4*. Palaestinis multorum malorum causa est, *A. J. VI, 1, 1* sqq. Ad Judaeos remittitur, *1, 3*. Cariathiarinam transfertur, ubi viginti annos manet, *1, 4*. Jussu Davidis Hierosolyma deportatur, *VII, 4, 2*.

- Arce*, urbs in Libano sita, ab Aruceo condita, *A. J.* 1, 6, 2.
- Arce*, urbs Arabiae, postea Petra dicta, *A. J.* IV, 4, 7.
- Arce* (*Arcosa*, *Actipus*), urbs Phoeniciae, *A. J.* V, 1, 23; VIII, 2, 3. *B. J.* 5, 1.
- Arcades*, de vetustate sua gloriantur, *C. A.* I, 4.
- Archelais*, vicus Iudaeae ab Archelao ethnarcha exstructus, *A. J.* XVII, 13, 1. A Salome Iuliae (Liviae) Augusti uxori legatur, *A. J.* XVIII, 2, 2. *B. J.* II, 9, 1.
- Archelaus*, Cappadocum rex, filiam suam Glaphyram Alexandro, Herodis filio, nuptum dat, *A. J.* XVI, 1, 2. Herodem, Roma in Iudaeam redeuntem cum filiis, comiter excipit in insula Eleusa, *A. J.* 4, 6. *B. J.* I, 23, 4. Alexandrum generum suum et Pheroram Herodi astute reconciliat, *A. J.* 3, 6. *B. J.* 25, 1 sqq. Lis inter Archelaum et Titium Syriae praefectum ab Herode componitur, *A. J.* 8, 6. Eurycles Lacedaemonius pecuniam ei extorquet, *A. J.* 10, 1. *B. J.* 26, 4. Archelaus accusatur, quod Alexandro genero contra patrem conjurationem facienti auxilium promiserit, *A. J.* 10, 7. Ad consilium Berytense, in quo de Alexandro et Aristobulo iudicium habetur, non admittitur, *B. J.* 27, 2.
- Archelaus*, Herodis fil. ex Malthace Samaritana, *A. J.* XVII, 1, 3. *B. J.* I, 28, 4. Archelaus ejusque frater Philippus educantur Romae; Antipater eos apud patrem calumniatur, *A. J.* 4, 3. *B. J.* 31, 1. Herodes in testamento suo eum declarat regem, *A. J.* 8, 1. *B. J.* 33, 7.) Post Herodis mortem Archelao acclamatur ut regi, *A. J.* 8, 2. *B. J.* 33, 9. Splendidas exsequias Herodi solvit, *A. J.* 33, 9. Populo promissa dat, 8, 4. *B. J.* II, 1, 1. Populus seditionem contra eum movet; seditiosorum tria millia occiduntur, *A. J.* XVII, 9, 1 sqq. *B. J.* II, 1, 2 sq. Romam proficiscitur, ut regnum sibi ab Augusto confirmetur, *A. J.* 9, 3. *B. J.* 2, 1. Ab Antipa et Antipatro, Salomae filio, apud Augustum accusatur, *A. J.* 9, 4 sqq. *B. J.* 2, 3. sqq. Iudeorum legati conqueruntur de Archelao apud Augustum, *A. J.* 11, 2. *B. J.* 6, 2. Augustus eum ethnarcham facit, dimidiam Herodis regni partem ei tribuens, alteram vero dimidiam inter ejus fratres Antipam et Philippum dividens, *A. J.* 11, 4, *B. J.* Archelaus Archelaidem urbem exstruit; Glaphyram quae Alexandri fuerat uxor in matrimonium ducit, *A. J.* 12, 1. *B. J.* 7, 3. A fratribus et Iudeorum primoribus iterum accusatus apud Caesarem, ab eo Viennam relegatur, *A. J.* 12, 2. *B. J.* 7, 3. Somnium ominosum habet antequam in exilium mittatur, *A. J.* 13, 3. *B. J.* 7, 3.
- Archelaus*, Berenices Egypti reginae maritus, *A. J.* XIV, 6, 2.
- Archelaus*, Archelai ethnarchae procurator, *A. J.* XVII, 13, 2.
- Archelaus* (*Julius*) Chelciae sive Helciae f., Mariamnem Agrippae M. fil. uxorem ducit, *A. J.* XIX, 9, 1. XX, 7, 1. Ab uxore repudiatur, 7, 3. Cf. *C. A.* I, 9.
- Archelaus*, Magadati f., Simonis Gior. sectator, ad Romanos transfugit, *B. J.* VI, 4, 2.
- Ardalas*, unus e seditiosorum Hierosol. ducibus, *B. J.* VII, 7, 1.
- Areceme*, urbs Arabiae, Graecis Petra vocata, *A. J.* VII, 7, 1.
- Aremmantus*, Babyloniorum dux, *A. J.* X, 8, 2.
- Aretas*, rex Arabiae, a Damascenis contra Ptolemaeum Mennae auxilio vocatur, *A. J.* XIII, 15, 2. Gazaeis promittit auxilium contra Alexandrum Jann., *A. J.* XIII, 13, 3. Iudaeam invadit, Alexandrum Jann. vincit, *A. J.* XIII, 15, 2. *B. J.* I, 4, 8. Hyrcano opitulatur contra Aristobulum, *A. J.* XIV, 14. *B. J.* I, 6, 2. Hierosolyma cum Hyrcano obsidet, sed a Scauro obsidionem solvere cogitur; ad Papyronem ab Aristobulo vincitur, 2, 1 sqq. *B. J.* 6, 3. A Scauro bello petitur; cum eo paciscitur, *A. J.* 5, 1. *B. J.* 8, 1.
- Aretas Petraeus*, mortuo Obeda, regnum Arabiae occupat; prius Aeneas appellatus erat, *A. J.* XVI, 9, 4. Regnum ei confirmat Augustus, 10, 9. Syllaum multorum criminum apud Augustum accusat, *A. J.* XVII, 3, 2. *B. J.* I, 29, 3. Romanis suppetias fert contra Iudeos seditiosos, *A. J.* XVII, 10, 9. *B. J.* II, 5, 1. Ejus filia, Herodis Antipae uxor, a marito repudiatur; Aretas Herodi bellum infert eumque clade afficit, *A. J.* XVIII, 5, 1. Vitellius Syriae praefectus bellum parat contra Aretam jussu Tiberii; sed de Tiberii morte certior factus ab expeditione desistit. *A. J.* 5, 2 sq.
- Arethusa*, urbs Syriae, Iudeis a Pompeio erepta, *A. J.* XIV, 4, 4. *B. J.* I, 7, 7.
- Areus*, rex Lacedaemoniorum legatos mittit ad Iudeos, *A. J.* XII, 4, 10. Ejus ad Oniam pontif. literae, *ibid.*
- Argos*, *Argivi*, *C. A.* I, 16.
- Aria* (*Ariana*), regio Asiae, *A. J.* I, 6, 4.
- Ardei* (*Arithae*), pop. Phoeniciae, *A. J.* V, 1, 23.
- Ariela*, Gadis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Aries Romanus* describitur, *B. J.* III, 7, 19.
- Arimanus* (?), urbs Galaaditidis; quae alias *Aramatha* sive *Ramatha* dicitur, *A. J.* IV, 7, 4.
- Arion* Josephi Tobiae procurator, *A. J.* XII, 4, 7.
- Ariochus*, Babylonius, *A. J.* X, 10, 3.
- Aristeus* Ptolemaeo Philad. suadet ut Iudeos in Aegyptum captivos abductos manu mittat, *A. J.* XII, 2, 2 sqq.
- Aristeas* Ptolemaei Philad. satellitum praefectus, *C. A.* II, 4.
- Aristeus*, Iudeus nobilis a Simone Gior. interficitur, *B. J.* V; 13, 1.
- Aristo* Silam interficit, *A. J.* XIX, 8, 3.
- Aristobulus*, Hyrcani f., cum Antigono fratre Samaritam obsidet, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset regnum, *A. J.* 11, 3. *B. J.* 3, 6.
- Aristobulus*, Alexandri Jannae f., post patris mortem ad rempublicam gerendam ab Alexandra matre non admittitur, *A. J.* XIII, 10, 2. *B. J.* I, 2, 7. Post patris mortem principatum in regnum commutat, Antigoni fratre regni socium constituit, ceteros fratres in vincula conjicit, matrem necat, *A. J.* XIII, 11, 1. *B. J.* I, 3, 1. Antigoni fratrem, quem sibi insidarii putat, occidit, *A. J.* 11, 2. *B. J.* I, 3, 2 sq. Penitentia cruciatus moritur, quum unum annum tenuisset

- B. J.* 8, 6. A Cæsare vinculis liberatur et cum duabus legionibus Judæam mittitur; mox vero a Pompeianis veneno perimitur, *A. J.* 7, 4. *B. J.* 9, 1. Ejus corpus postea ab Antonio in Judæam mittitur, *ibid.*
- Aristobulus*, Alexandri ex Alexandra filia Hyrcani f., puer pulcherrimus, *A. J.* XV, 2, 5 sq. Ab Herode pontifex constituitur, 3, 1. Populi in eum benevolentia, 3, 3. Ab Herode e medio tollitur, *ibid.*
- Aristobulus*, Herodis M. fil., juvenis a patre Romam mittitur; *A. J.* XV, 10, 1. In patriam eum reversum Salome et Pheroras apud Herodem calumniantur, Berenicen, Salomæ filiam, uxorem ducit, *A. J.* XVI, 1, 2, 3, 2. Antipater Herodis odium in eum incendere studet, *A. J.* 3, 3; 4, 1. *B. J.* I, 23, 1 sq. Herodes cum Aristobulo ejusque fratre Alexandro in Italiam profectus, eos apud Cæsarem Octav. accusat, sed Cæsare intercedente cum iis in gratiam redit, *A. J.* 4, 1 sqq. *B. J.* 23, 3 sq. Berenice mariti secreta Salomæ prodit, *A. J.* 7, 3. Aristobulus iterum conjunctionis suspectus in carcerem conjicitur, *A. J.* 10, 5. *B. J.* 26, 4. A patre accusatur in concilio Beryti habito; capitis condemnatur, *A. J.* 11, 2 sq. *B. J.* 27, 2. Sebastæ strangulatur, *A. J.* 11, 6. *B. J.* 27, 6. Si quid criminis ei dari possit, *A. J.* 11, 7. Ejus liberis prospicit Herodes, *A. J.* XVII, 1, 2. *B. J.* I, 28, 2. Cf. *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Aristobulus*, Aristobuli filius, Herodis M. nepos, Jotapen Sampaigerami filiam uxorem ducit, *A. J.* XVIII, 5, 4. Ejus cum Agrippa fratre inimicitiae, *A. J.* XVIII, 6, 3. Pro Judæis deprecatur apud Petronium, *A. J.* 8, 4. Moritur, *B. J.* II, 11, 6.
- Aristobulus*, Herodis Agrippæ M. fratris f. ex Mariamne, *A. J.* XX, 5, 2. *B. J.* II, 11, 6. Armeniæ minoris præfecturam a Nerone accipit, *A. J.* XX, 8, 4. Ejus uxor Salomæ Herodis filia ex Herodiade, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Aristobulus*, rex Chalcidicæ, *B. J.* VII, 7, 1.
- Aristobulus*, Amyntæ f., ab Hyrcano ad Romanos mittitur legatus, *A. J.* XIV, 10, 22.
- Aristocratia* a Moyse commendatur, *A. J.* IV, 8, 17.
- Aristophanes* Judæorum mentionem facit, *C. A.* I, 23.
- Aristoteles* de Judæis testimonium, *C. A.* I, 22.
- Artuchus* (?), Assyriorum dux, *A. J.* I, 9.
- Arius*, centurio Roman., *A. J.* XVII, 10, 7. *B. J.* II, 4, 3; 5, 1.
- Armais* a Sethosi fratre Ægypti procurator constitutus regnum affectat, *C. A.* I, 15. Cf. *Danaus*.
- Armais*, Ægypti rex, *C. A.* I, 15.
- Armatha* (*Rhamatha*, *Ramatho*, *Aramatho*) urbs Judææ quadraginta stadiis ab Hierosolymis distans, *A. J.* VIII, 12, 3. A Basane capitur; *ibid.* Samuelli patria, V, 10, 2. Cf. VI, 4, 1; 9, 4; 13, 5.
- Armenia*. Regni conditor Ulus, Arami f., *A. J.* I, 6, 4. Vonones, Parthia expulsus, regnum apud Armenios affectat; jussu Tiberii conatu desistit; regnum traditur Orodi Artabani, Parthorum regis, filio, *A. J.* XVIII, 2, 4. Alexandri, Herodis M. filii posterius regnum adipiscuntur in Armenia majori; Aristobuli, Alexandri fratris, posterius in Armenia minori, *B. J.* II, 11, 6; 13, 2. *A. J.* XVIII, 5, 4. Cf. XX, 8, 4. Armenia magna vastatur ab Alanis, *B. J.* VII, 7, 4. — In Armenia servantur Noei arcæ reliquiae, *A. J.* I, 3, 5.
- Armesses*, Ægypti rex, *C. A.* I, 15.
- Arno*, fluv. ex Arabiæ montibus ortus in lacum Asphal. influit, *A. J.* IV, 5, 1.
- Arophæus*, Maræothi f., *A. J.* VIII, 1, 3.
- Arpha*, vicus Judææ, *B. J.* III, 3, 5.
- Arphaxades*, Semæ f., Chanaanæorum princeps, *A. J.* I, 6, 4.
- Arruntius* (Euaristus) Caii Cæsaris interitum in theatro proclamatur, *A. J.* XIX, 1, 18.
- P. Arruntius*, *A. J.* XIX, 1, 14.
- Arsaces*, Parthorum rex, Demetrium Nicat. clade afficit; eum vivum capit, *A. J.* XIII, 5, 11. Antiochum Soterem superat, Demetrium in libertatem restituit, 8, 4.
- Arsacidarum* genus regnum tenet apud Parthos, *A. J.* XVIII, 2, 4.
- Arsamus*, castellum Arabiæ, *A. J.* XX, 4, 1.
- Arsinoe*, Ptolemæi Philad. uxor, *A. J.* XII, 2, 5.
- Arsinoe*, soror Cleopatæ Ægypti reginæ, ab hac interficitur, *A. J.* XIV, 4, 1.
- Artabanus III.* rex Mediæ, victo Vonone, regnum obtinet apud Parthos; Orodi filio regnum Armeniæ tradit, *A. J.* XVIII, 2, 4. Bello petitur a Scythis; insidiæ ei struunt cognati et amici a Vitellio corrupti; Daharum et Sacarum opera inimicos debellat regnumque suum firmat, 4, 4. Amicitiam init cum Tiberio, 4, 5. Cum Asinæo et Anilæo amicitiam init, *A. J.* XVIII, 9, 3 sqq. Izates, Adiabæ rex fratres ad eum mittit, *A. J.* XX, 2, 3. Regno pulsus ad Izatem confugit, 3, 1. Regnum ei restituitur, 3, 2. Izati Armeniæ partem tribuit, 3, 3. Moritur, 3, 4.
- Artabaxes*, rex Armeniæ, ab Antonio victus mittitur in Ægyptum, *A. J.* XV, 4, 3. *B. J.* I, 19, 5.
- Artaxerxes I.* rex Persarum, Xerxis fil., a Persis Cyrus appellatus, centum viginti satrapas in regno suo constituit; Vasten conjugem repudiat, *A. J.* XI, 6, 1. Estherem in matrimonium ducit, 6, 2. Bagathous et Theodestes contra eum conjunctionem faciunt, 6, 4. Amani veniam dat Judæorum gentem extinguendi, 6, 5 sqq. Esthere pro Judæis intercedente, Amanis edictum rescindit, 6, 9 sqq. Amanem jubet cruci affigi, 6, 12. Mardochæum honoribus cumulat, 6, 13.
- Artaxias*, Artabazis, Parthorum regis f., quum pater in captivitatem abductus esset, regno potitur; postea regno dejicitur a Romanis, *A. J.* XV, 4, 3. *B. J.* I, 19, 5.
- Artemon*, prytanis Ephesiorum, *B. J.* XIV, 10, 12.
- Arucai*, pop. Phœnic., *A. J.* V, 1, 22.
- Aruceus*, Chanaani f., *A. J.* I, 6, 2.
- Aruru*, locus Judææ, *A. J.* VI, 12, 4.
- Arus*, vicus Judææ, *A. J.* XVII, 10, 9. *B. J.* II, 5, 1.
- Asabelus*, Benjaminis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Aselus*, Davidis nepos, ab Abenero in prælio occiditur, *A. J.* VIII, 1, 3.
- Asanus*, Abiæ Judææ regis f., patri in regno succedit, *A. J.* VIII, 11, 3. Vir probus atque pius, 12, 1. A Zaræo Æthiopie rege bello petitur, *ibid.* Æthiopes vincit, 12, 2. Basane ipsius regnum infestante, auxilium petit a Damascenorum rege; Basanes repellitur, 11, 4. Gabam et Maspham urbes condit, *ibid.*
- Asamon*, mons Galil., *B. J.* II, 18, 11.
- Asamoncel*, quamdiu principatum apud Judæos tenuerint, *A. J.* XIV, 16, 4.
- Asaphi* filii, *A. J.* XI, 4, 2.
- Ascalon*, urbs Judææ, erat olim una ex quinque Philistæorum civitatibus primariis, *A. J.* VI, 1, 2. Judæ tribui assignatur, V, 1, 22. Ascalonitæ quum arcem sacram in urbem recepissent, multis malis vexantur, VI, 1, 2. Herodis M. in Ascalonitis liberalitas, *B. J.* I, 21, 11. Regia Ascalonia ab Augusto Salomæ, Herodis M. sorori datur, *A. J.* XVII, 11, 5. *B. J.* II, 6, 3. Ascalon bello Jud. flammis vastatur, *B. J.* II, 18, 1; 18, 5. — Cf. *A. J.* V, 2, 4; 3, 1; XII, 4, 5; 5, 5; 5, 10. XIV, 18, 3. *B. J.* III, 2, 1 sqq.
- Aschanaxi*, (Rhegini) ab Aschanaxo nomen duxerunt, *A. J.* I, 6, 1.

Aschanaxus, Gomari f., Aschanaxorum (Rbeginorum princeps, A. J. I, 6, 1.
Aschanes, eunuchus, A. J. X, 10, 2.
Asenetha, Josephi uxor, A. J. II, 6, 1.
Asennæus, Chanaani f., A. J. I, 6, 2.
Aserus, Jacobi ex Zelpha ancilla f., A. J. I, 19, 8. Ejus liberi septem, II, 7, 4. Aseri tribus, quamnam Palest. partem obtinuerit, V, 1, 22.
Aserymus, Tyriorum rex, C. A. I, 18.
Asinæus et Anilæus fratres, Judæi Babylonii; eorum gesta et infelix exitus, A. J. XVIII, 9.
Asinius; ejus de Hyrcano testimonium a Strabone adducitur, A. J. XIV, 8, 3.
C. Asinius Pollio, consul Roman., A. J. XIV, 14, 5.
Asochæus, rex Egypti, B. J. VI, 10.
Asochis, oppidum Galil., a Ptolem. Lathyr. expugnatur, A. J. XIII, 12, 4. Cf. B. J. I, 4, 2. V. J. 41; 68.
Asophos, urbs Galil., A. J. XIII, 12, 5.
Asor, campus Galil., A. J. XII, 5, 7.
Asorus, urbs Galil. ad lacum Semechonitidem, A. J. V, 5, 1; 5, 4. Cf. VIII, 6, 1.
Asprenas, senator Roman. A. J. XIX, 1, 3; 1, 15.
Asphaltites lacus, in Judæa, describitur, B. J. IV, 8, 4. Callirrhoen fontem et Arnonem fluvium recipit, A. J. IV, 5, 1; XVII, 6, 5. B. J. I, 33, 5. Secat eum Jordanes, B. J. III, 10, 7. Cf. A. J. I, 9; IX, 10, 1.
Asphar, lacus Judææ, B. J. XIII, 1, 2.
Assarachoddas, Assyriorum rex, Senacheribi successor, A. J. X, 1, 5.
Assaron, Rubeli f., A. J. II, 7, 4.
Assaron, mensura apud Judæos, A. J. III, 6, 6. VIII, 3, 8.
Assis, Egyptiorum rex, C. A. I, 14.
Assuras, Semæ f., Assyris nomen dedit, A. J. I, 6, 4.
Assuris, Dadanis f., A. J. I, 15.
Assyrii, nomen habent ab Assura, Semæ f., A. J. I, 6, 4. Secundum Alexandrum Polyhist. a Suri, Abrami f., I, 15. Assyrii Asiæ imperio potiuntur; Sodomitis tributum imperant; Syriam vastant; gigantum sobolem extinguunt, A. J. I, 9. Sub regno Chusarthi Judæos sibi subjiciunt; ab Hothnielo repelluntur, A. J. IX, 3, 2 sq. Sub Phullo Israelitis bellum inferunt, A. J. 18, 11, 1. Theglaphalassare regnante. Israelitarum regni magnam partem occupant, *ibid.* Syros et Damascenos subigunt, Samariam invadunt, multosque Israelitas captivos abducunt 12, 3. Sub Salmanasare Israelitarum regnum evertunt eosque in terras peregrinas transferunt, 14, 1. Syriam et Phœniciam invadunt, 14, 2. Contra Judæos et Egyptios expeditionem faciunt sub regno Senacheribi, X, 1. Assyriorum imperium a Medis et Babyloniis eversum X, 2, 2; 5, 1.
Assyriorum castra, locus Hierosol. urbis, B. J. V, 7, 3, 12, 2.
Astabari, pop. Arab., A. J. I, 6, 2.
Astabora, fluv. Æthiopie, A. J. II, 10, 2.
Astapus, fluv. Æthiopie, A. J. II, 10, 2.
Astartus, Syriorum rex, C. A. I, 18.
Astartæ templum a Hiram, Syriorum rege, exstructum, A. J. VIII, 5, 3. C. A. I, 1, 18.
Astyages, pater Darii, A. J. X, 11, 4.
Asyla, quænam a Moyse homicidis constituta sint, A. J. IV, 6, 4.
Athenienses, Xerxem devicerunt, B. J. II, 16, 4. A Romanis subacti sunt, *ibid.* Hyrcanum Judæorum principem magno in honore habuerunt, A. J. XIV, 8, 5. Herodis M. in eos liberalitas, B. J. I, 21, 11. — Athenienses, bonis legibus instructi, in iis observandis parum constantes

sunt, C. A. II, 16. Severa pœna eos afficiunt, qui nova de diis docent; deos peregrinos non admittunt, C. A. II, 37.
Athenion, Ptolem. Everget. amicus, A. J. XII, 4, 1 sqq.
Athenion, Cleopatæ Egypti reg. dux Herodi M. insidias struit, A. J. XV, 5, 1. B. J. I, 19, 2.
Athone, urbs Arab. A. J. XIV, 1, 4.
Athronges, (Athrongens) pastor, post Herodis M. mortem regnum affectat; cum fratribus Romanis et militibus regis bellum infert; a Grato et Ptolemæo et ipse et fratres devincuntur, A. J. XVII, 10, 7. B. J. II, 4, 2.
Atratinus, Romanus, pro Herode M. verba facit in senatu, A. J. XIV, 14, 4. B. J. I, 14, 4.
Atthidum, scriptores sæpe inter se dissentiunt, C. A. I, 3.
Avaris, urbs Egypti, C. A. I, 14. A leprosis occupatur, I, 26.
Auctores, qui apud Josephum laudantur, hi sunt: Acusilaus, Agatharchides, Alexander Polyhistor, Anaxagoras, Apion, Apollodorus, Apollonius Molo, Aristophanes, Aristoteles, Asinius; Atthidum scriptores; Berosus, Cadmus, Callias, Castor, Chæremon, Chærilus, Clearchus, Cleodemus, Conon, Demetrius Phalereus, Diogenes, Diocles, Dios, Ephorus, Euemerus, Eupolemus, Hecæatus, Hellanicus, Hermippus, Hermogenes, Herodotus, Hesiodus, Hestæus, Hieronymus, Homerus, Justus, Livius, Lysimachus, Malchus, Manetho, Megasthenes, Menedemus, Mnaseas, Mochus, Nicolaus, Pherecydes, Phylistus, Philo, Philostephanus, Philostratus, Plato, Polybius, Polycrates, Posidonius, Protagoras, Pythagoras, Socrates, Stoici, Strabo, Thales, Theodectes, Theodotus, Theophilus, Theophrastus, Theopompus, Thucydides, Timæus, Timagenes, Tripolitici auctor, Zopyrion.
Auyis, Gadis f., A. J. II, 7, 4.
Auranitis, regis Palest., a Cesare Augusto Herodi M. datur, A. J. XV, 10, 1. B. J. I, 20, 4. Pars est tetrarchie Philippi, A. J. XVII, 11, 4. B. J. II, 6, 3.
Aurea terra, in India, olim Sophira dicta, A. J. VIII, 6, 4; 7, 1.
Ausa, urbs Libyæ ab Ithobalo condita, A. J. VIII, 13, 2.
Azioramus, Isi fil., pontif. maximus, A. J. X, 8, 6.
Aza, mons Palest. A. J. XII, 11, 2.
Azabon, Gadis f., A. J. II, 7, 4.
Azaelus; Elias a Deo jubetur eum Syrorum regem constituere, A. J. VIII, 13, 7. Azaelus Adadum regem Syriæ occidit, regnum occupat, IX, 4, 6. Israelitis aggressus regionem Transjordanianam necnon terram Galaaditicam et Balanæam occupat, 8, 1. Judæam invadit, Gittam evertit, ab obsidione Hierosolymorum magna vi pecuniæ avertitur, 8, 4. Ioazo Israelitarum regi bellum infert multasque urbes ei eripit, 8, 5. Moritur, 8, 7.
Azarias, Achimæ f., pontif. max., A. J. X, 8, 6.
Azarias, (Abdenachus) Judæus, e genere Sedeziæ Babylonem abductus, a Nabuchodonosoro liberaliter educatur, A. J. X, 10, 1 sqq. In flammis conjectus nigrum in modum servatur, A. J., 10, 5. M. 16.
Azarias, vates, A. J. VIII, 12, 2.
Azarias, Judæorum dux sub Juda Macab., Gorgiam Jaminæ prief. adortus vincitur, B. J. XII, 8, 2; 8, 6.
Azavus, Nachoræ f., A. J. I, 6, 5.
Azeca, urbs Judææ, A. J. VI, 9, 1; VIII, 10, 1.
Azermotes, Juctæ f., A. J. I, 6, 4.
Azicus, Emesorum rex, Drusillam Agrippæ M. fil. ducit uxorem, A. J. XX, 7, 1. Ab uxore repudiatur, 7, 2. Moritur, 8, 4.
Azotus, urbs Judææ, olim Philistæorum civitas, A. J. VI, 1, 2. Azotii quum arcam sacram in urbe servarent, multis

malis vexantur, VI, 1, 1. Azotus a Jonatha Maccab. incenditur, XIII, 4, 4. A Pompeio Judæis erepta Syriæ provinc. adjicitur, XIV, 4, 4. A Gabinio restauratur, XIV, 5, 3. *B. J. I*, 8, 4. Ab Herode M. Salomæ tribuitur, *A. J. XVII*, 8, 1. A Vespasiano capitur, *B. J. IV*, 3, 2. Cf. *A. J. V*, 1, 22; 2, 4; XII, 7, 4; 8, 6. *B. J. I*, 7, 7. *Azora*, urbs Galil. a Theglaphlassarē capta, *A. J. IX*, 11, 1. *Azymorum festum*; ejus origo, *A. J. II*, 15, 1. *B. J. IV*, 7, 2. Quando et quomodo celebrandum sit, *A. J. III*, 11, 5. *B. J. VI*, 9, 3. Post Solomonis tempora diu iſtermisum, ab Ezecia renovatur, *A. J. IX*, 13, 2 sqq. Cf. *X*, 4, 5.

B.

Baal, Tyriorum deus, *A. J. IX*, 6, 6. Ejus cultus ab Israëlitis receptus, *ibid.*
Baal, Tyriorum rex, *C. A. I*, 21.
Baalis, Ammanitarum rex, *A. J. X*, 9, 2; 9, 5.
Baalus, planta mirabilis, *B. J. VII*, 6, 3.
Baaras, vallis Galil. *B. J. VII*, 6, 3.
Babre filii, Antigono opitulantur contra Herodem M.; quum Antigonus victus esset, clam a Costobaro servantur; ab Herode deprehensi necantur, *A. J. XV*, 7, 10.
Babel, vox hebr., quid significet, *A. J. I*, 4, 3.
Babylon, urbs Ægypti, olim Letopolis, *A. J. II*, 15, 1.
Babylon, urbs Chaldææ, unde nomen habeat, *A. J. I*, 4, 3. Eam a Semirami conditam esse contendunt historici Græci, *C. A. I*, 20. A Nabuchodonosoro splendide instauratur et munitur, *A. J. X*, 11, 1. *C. A. I*, 19. A Cyro capitur, *C. A. I*, 19. *A. J. X*, 11, 4. — Turris Babylonia, *B. J. I*, 4, 3.
Babylonia, *Babylonii*. Reges Babyloniæ secundum Berosum, *C. A. I*, 19. q. Babylonii societatem cum Judæis ineunt sub regno Baladæ, *A. J. X*, 2, 2. Judæam invadunt et Manasse regem in captivitatem abducunt, 3, 2. Sub Nabuchodonosoro Syriam et Judæam occupant, 6, 1 sqq. Cf. *Nabuchodonosorus*. Quinam fuerint post Nabuch. Babyloniæ reges, 11, 2. Babyloniorum imperium evertitur a Cyro et Dario, 11, 4. Babylonia Parthis subjecta, XVIII, 9. — Judæi in Babylonia et Mesopotamia habitantes Nearda potissimum et Nisibin urbes tenent, ibique ærarium commune habent, XVIII, 9, 1. A Babylonis valde vexati Seleuciam migrant, ubi mox magna ex parte a Græcis et Syris cæduntur, 9, 8 sqq. Qui reliqui sunt, primum Ctasiphontem se recipiunt, deinde vero Nearda et Nisibin redeunt, 9, 9.
Baca, vicus Galil., *B. J. III*, 3, 1.
Bachares, Benjaminis f., *A. J. II*, 7, 4.
Bachides, ab Antiocho Epiph. Hierosolymis præfectus, in Judæos sacvit, *B. J. I*, 1, 2. A Mattathia Asamonæi f. interficitur, 1, 3.
Bachides a Demetrio contra Judam Maccab. missus, huic frustra insidias struit, multos vero Judæos cædit, *A. J. XII*, 10, 2. Judam vincit prope vicum Bethzetho, 11. Bellum gerit cum Jonatha Maccab., XIII, 1. Pacem cum eo componit, 1, 6.
Bactriani originem trahunt a Gathero Arami f., *A. J. I*, 6, 4. Cf. XX, 4, 2.
Bachures, vicus Judææ prope Hierosolyma, *A. J. VII*, 9, 7.
Badacrus, Judæorum dux, *A. J. IX*, 6, 3.
Badesorus, Tyriorum rex, *C. A. I*, 18.
Bæon, rex Ægypti, *C. A. I*, 14.
Bagathous cum Theodeste conjurationem facit contra Artaxerxem Persarum regem, *A. J. XI*, 6, 4; 6, 10.
Bagoas, ennuclus, *A. J. XVII*, 2, 4.

Bagoses, Artaxerxis dux templum Hierosol. polluit, *A. J. XI*, 7, 1.
Bajæ, oppidum Campaniæ, thermis celebre, ab imperatoribus splendidissimis ornamentis auctum, *A. J. XVIII*, 7, 1.
Balacus, Moabitarum rex, artibus et fallaciis Judæos a suis et Medianitarum finibus arcere studet, *A. J. IV*, 6, 1 sqq.
Baladas, Babyloniorum rex, societatem init cum Ezecia, *A. J. X*, 2, 2.
Balamus vates a Madianitis et Moabitis accitus, ut Judæis diras imprecetur, iis benedicit, urgente Dei spiritu, *A. J. IV*, 6, 2 sqq. Ejus asina, 6, 3. Balaco regi suadet ut puellas formosas in Judæorum castra mittat, 6, 6.
Balanea, urbs Syriæ; Herodis M. in Balaneotas liberalitas, *B. J. I*, 21, 12.
Balatorus, Tyriorum rex, *C. A. I*, 21.
Baleni, Sodomitarum tribus, *A. J. I*, 9.
Baleth, urbs Judææ a Solomone condita, *A. J. VIII*, 6, 1.
Balla, Jacobi concubina, *A. J. I*, 19, 8.
Ballas, Sodomitarum rex, *A. J. I*, 9.
Baltasarus, rex Babyloniæ, a Babylonis Nabonidelus appellatus, *A. J. X*, 11, 2. Ejus visionem interpretatur Danielus, 11, 2 sq. A Cyro regno dejicitur, 11, 4.
Baltasarus, *V. Danielus*.
Banacates, sub Solomone provinciæ maritimæ præfectus, *A. J. VIII*, 2, 3.
Banajas, Joadæ f., Davidis satellitum præfectus, *A. J. VII*, 5, 4; 11, 8. Vir magnæ fortitudinis, 12, 4. Davidi fidem servat, quum Adonias regnum affectaret, 14, 4. Jussu Solomonis regis Adoniam interimit, VIII, 1, 3. Joabo occiso, a Solomone toti exercitui præficitur, 1, 4.
Banajas, Achili f., sub Solomone campi magni præfectus, *A. J. VIII*, 2, 3.
Banoathas, Jebosthum accidit, a Davide morte mulctatur, *A. J. VII*, 2, 1.
Banus, eremita, Flav. Josephi præceptor, *V. J. 2*.
Barachias, Israëlita, magnæ apud populum auctoritatis, *A. J. IX*, 12, 2.
Baracus, una cum Debora Judæos a Chananæis subjugatos liberat, quadraginta annos deinde apud Judæos imperium tenet, *A. J. V*, 5.
Bardanes, Parthorum rex, Artabani III f.; bellum cum Romanis gerere molitur; contra Izatem, Adiabenorum regem expeditionem facit, *A. J. 3*, 4. A Parthis e medio tollitur, *ibid.*
Baris, Aseri f., *A. J. II*, 7, 4.
Baris, mons Armeniæ, *A. J. I*, 3, 6.
Baris, arx Hierosolymorum, ab Herode Antonia appellata est, *A. J. XV*, 11, 4. Cf. *Antonia*.
Barnabazus conjurationem contra Artaxerxem factam detegit, *A. J. XI*, 6, 4.
Barsas, Sodomitarum rex, *A. J. I*, 9.
Barsube, urbs Judææ, *A. J. VI*, 3, 2.
Baruchus, Hieremæ scribe et discipulus, *A. J. X*, 6, 2; 9, 1.
Barzapharnes, Parthorum satrapa, cum Pacoro Syriam occupat; deinde Judæam invadit Antigonum in regno collocaturus, *A. J. XIV*, 13, 3 sqq. *B. J. I*, 13, 1 sqq.
Basanes, Macheli f., interempto Nadabo, Israelitarum regem se facit; totam Hieroboami stirpem delet, *A. J. VIII*, 11, 4.
Basara, urbs Galil., *V. J. 14*.
Basca, urbs Palæst., *A. J. XIII*, 6, 5.
Baselus, torrens Palæst., *A. J. VI*, 14, 6.
Basemmatha, Ismaeli fil., Esavi uxor, *A. J. I*, 18, 19.

- Basima**, Solomonis fil., Achinadabi uxor, *A. J.* VIII, 2, 3.
- Bassus**, *V. Ventidius*.
- Bassus** (*Cæcilius*) Sextum Cæsarem in Syria ex insidiis interficit, *A. J.* XIV, 11, 1. *B. J.* I, 10, 10. Cum Cassio facit ejusque opera Murco reconciliatur, *A. J.* 11, 2. *B. J.* 11, 1.
- Bassus** (*Lucilius*) legatus in Judæam missus Machærum-tem castellum capit, *B. J.* VII, 6, 1 sqq. Judæos, qui Hierosolymis, et Machærunte profugerant, in Jarde silva cædit, 6, 6. Moritur, 8, 1.
- Batanea** (*Bataneas* *A. J.* IV, 7, 5), regio Palæst., a Syris occupatur, *A. J.* IX, 8, 1. Herodi M. tribuitur ab Augusto, *A. J.* XV, 10, 1 sqq. *B. J.* I, 20, 4. Zamaris in Batanæam vocatur ad reprimenda Trachonitarum latrocinia, *A. J.* XVII, 2, 1. Batanæa pars est Philippi tetrarchiæ, *A. J.* XVII, 8, 1; 11, 4. *B. J.* II, 6, 3.
- Bathuelus**, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.
- Batus**, mensura apud Judæos, *A. J.* VIII, 2, 9.
- Bathyllus**, Antipatri Herodis M. filii libertus, *A. J.* XVII, 4, 3. *B. J.* I, 31, 1.
- Bathyra**, urbs Batanæa a Tamari condita, vivente Herode omnium rerum immunitate fruitur lætaque capit incrementa; ab Agrippa M. ejusque filio valde vexatur, *A. J.* XVII, 2, 2.
- Bauxus**, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.
- Bebemeses**, Gazæ urbis præf., *A. J.* XI, 8, 3.
- Bedriacum**, oppidum Italiæ, *B. J.* IV, 9, 7.
- Beersabe** (*Beethsabe*), Uriæ uxor, a Davide ad adulterium pellicitur, *A. J.* VII, 7, 1. Davidi nubit, 7, 2. Mater Solomonis, 7, 4. A Davide petit ut Solomoni f. regnum tradat, 15, 4. A Solomone petit ut Abisacen Adoniæ in matrimonium det, VIII, 1, 2.
- Beethsabe**, *V. Beersabe*.
- Belæus** (*Belus*), fluv. Phœnicie, *B. J.* II, 10, 2.
- Beleazarus**, Tyriorum rex, *C. A.* II, 18.
- Belus**, Tyriorum deus, *A. J.* VIII, 13, 1. Beli templum, quod Babylone erat ab Alexandro M. restauratum, *C. A.* I, 22. Cf. *A. J.* X, 11, 1.
- Belsemus**, Persa, *A. J.* XI, 2, 1.
- Belsephon**, urbs Ægypti ad mare Rubrum sita, *A. J.* II, 15, 1.
- Belsephon**, urbs Judææ, *A. J.* VII, 8, 2.
- Bemeselis**, urbs Judææ, *B. J.* I, 4, 6.
- Benjamin**, Jacobi f. ex Rachel, *A. J.* I, 21, 3. Cum fratribus in Ægyptum profisciscitur; furti accusatur, II, 6, 5 sqq. Ejus decem filii, 7, 4.
- Benjaminis tribus**, quamnam Palæst. partem sortita sit, *A. J.* V, 1, 22. Benjaminitæ Chananæis parant; eorum exemplum ceteræ tribus sequuntur, 2, 5. Benjaminitæ ob stuprum Levitæ uxori inflicto a ceteris Israelitis bello lacescunt; cæduntur omnes exceptis sexcentis qui fuga evadunt, 2, 10 sq. Sexcenti illi Benjaminitæ in patriam revocantur atque in integrum restituuntur, 2, 12.
- Berenice**, Agrippæ M. fil. ex Cypro, *A. J.* XVIII, 5, 4. *B. J.* II, 11, 6. Spondetur Marco Alexandri Alabarchæ f., post ejus mortem nuptum datur Herodi Agrippæ fratri, *A. J.* XIX, 5, 1. Post Herodis obitum nubit Polemoni, regi Ciliciæ, XX, 7, 3. Polemonem deserit, *ibid.* Floro pro Hierosolymitanis supplicat, *B. J.* II, 15, 1. Cestio scribit de Flori immanitate, 16, 1. Ejus regia incenditur, 17, 6. Cf. *V. J.* 11; 24; 65.
- Berenice**, Salomæ f., Aristobuli Herodis M. filii uxor, *A. J.* XVI, 1, 2. Mariti secreta matri prodit, 7, 3. Post Aristobuli mortem Theudioni Doridis Herodis uxoris fratri nubit, *A. J.* XVII, 1, 1. *B. J.* I, 28, 1. Amicitia ei intercedit cum Antonia Drusi uxore, *A. J.* XVIII, 6, 1; 6, 3.
- Berenice**, Julii Archelai ex Mariamne filia, *A. J.* XX, 7, 1.
- Berenice**, Alexandri, Judæi Cyrenensis uxor, *B. J.* VII, 11, 2.
- Berenice**, urbs Arabiæ ad mare Rubrum sita, olim Gasion-gabel appellata, *A. J.* VIII, 6, 4.
- Berenicianus**, Herodis Agrippæ M. fratris f. ex Berenice, *A. J.* XX, 5, 2. *B. J.* II, 11, 6.
- Beræa**, urbs Syriæ, *A. J.* XII, 9, 7; XIII, 14, 3.
- Berosus**, Chaldæus, rerum Chaldaicarum scriptor, *C. A.* I, 19. Ejus fides, 1, 20. Laudantur quæ refert de diluvio, *A. J.* I, 3, 6. De primorum hominum longævitate, 3, 9. De Abramo, 7, 2. De Senacheribo, X, 1, 4. De Balada; 2, 2. De Nabuchodonosoro et Nabopalassare, *A. J.* X, 11, 1. *C. A.* I, 19 sq. De Noei arca, *C. A.* I, 19.
- Berotha**, oppidum Galil. superior., *A. J.* V, 1, 18.
- Bersabee** (*Bersabe*, *Bersobe*), *B. J.* III, 3, 1. Munitur a Flav. Josepho, *B. J.* II, 20, 6. *V. J.* 37.
- Bersubæ**, puteus in regione Geraræ, *A. J.* I, 12, 1.
- Bersubæ**, urbs Judææ, in tribu Judæ prope Idumææ fines, *A. J.* VIII, 13, 7.
- Berytus**, urbs Phœnicie, *B. J.* I, 21, 11. Herodis M. in Berytenses liberalitas, *ibid.* Herodes in hac urbe judicium habet de filiis suis Alexandro et Aristobulo, *A. J.* XVI, 11, 2. *B. J.* I, 27, 2. Berytenses Q. Varo Syriæ præfecto auxilium ferunt contra Judæos seditiosos, *A. J.* XVII, 10, 9. *B. J.* II, 5, 1. Agrippa M. Berytensibus theatrum et amphitheatrum exædificat, *A. J.* XIX, 7, 5. Berytus splendidis ornamentis auctetur ab Agrippa jun. XX, 9, 4. Titus post expugnata Hierosol. spectacula ibi edit, *B. J.* VII, 3, 1.
- Berzelæus**, Galadita, *A. J.* VII, 9, 8; 11, 4.
- Besara** (*Basara*), urbs Galil. viginti stadiis a Gaba distans, *V. J.* 24.
- Beseleelus**, Uri f., architectus, tabernaculum exstruxit, *A. J.* III, 6, 1; 8, 4.
- Besimoth**, oppidum Perææ, a Romanis capitur, *B. J.* IV, 7, 6.
- Besira**, urbs Judææ, viginti stadiis a Chebrone dissita, *A. J.* VII, 1, 5.
- Belaris**, vicus Idumææ, a Vespasiano capitur, *B. J.* IV, 8, 1.
- Bethchora** (*Betachora*), urbs Judææ a Solomone condita, *A. J.* VIII, 6, 1.
- Bethalage**, vicus Palæst., ubi Jonathas a Bachide oppugnatur, *A. J.* XIII, 1, 5.
- Betharamathum**, urbs Perææ inferioris, *B. J.* II, 4, 2. Vide *Amathus*.
- Betharamphtha**, urbs Palæst., ab Herode Antipa munitur et Julias (Livia) appellatur in honorem uxoris Augusti, *A. J.* XVIII, 2, 1. *B. J.* II, 9, 1.
- Bethel** (*Bethela*, *Bethele*, *Bethella*) urbs Judææ, unde nomen habeat, *A. J.* I, 19, 3; 21, 2. Ab Ephraimitis capitur, V, 2, 6; 2, 9. Hieroboamus in ea delubrum exstruit ad vitulas aureas colendas, VIII, 8, 4; 11, 3. A Bachide munitur, XIII, 1, 3. A Vespasiano capitur, *B. J.* IV, 9, 8.
- Bethennabris**, vicus Perææ, *B. J.* IV, 7, 4.
- Bethezob**, vicus Palæst., *B. J.* 3, 4.
- Bethleem** (*Bethlema*, *Bethlema*, *Bethleme*) urbs Judææ, V, 2, 8; 7, 13; 9, 2; VI, 8, 1; VII, 1, 3; VIII, 10, 1.
- Bethleptephorum**, toparchia ad Judæam pertinens, *B. J.* IV, 8, 1.
- Bethmaus**, vicus Galil., *V. J.* 12.
- Bethoma**, urbs Judææ, *A. J.* XIII, 14, 2,

Bethoron, Bethora, (inferior), urbs Samariæ, *A. J. V*, 1, 17; *XII*, 7, 1; 10, 5; *XIII*, 1, 3. *B. J.* 12, 2; 19, 1; 19, 8.
Bethsaida, urbs Galilææ, a Philippo amplificatur et Julius appellatur in honorem Cæsaris Augusti filii, *A. J. XVIII*, 2, 1.
Bethsame, vicus Judææ, in tribu Judæ, *A. J. VI*, 1, 3; 1, 4.
Bethsana, Bethsan, Bethsa, urbs Samariæ postea Scythopolis dicta, *A. J. V*, 1, 22; *VI*, 14, 3; *XII*, 8, 5; *XIII*, 6, 1. *V. Scythopolis*.
Bethsemera (?), locus Judææ, *A. J. IX*, 9, 1.
Bethso, locus Hierosol. urbis, *B. J. V*, 4, 2.
Bethsetho, vicus Judææ, *A. J. XII*, 11, 1.
Bethsura, Bethsur, urbs Judææ, *A. J. VIII*, 10, 1; *XII*, 7, 5; 8, 3; 9, 4; 9, 5; *XIII*, 5, 6. *B. J.* 1, 1, 6.
Bethzacharia, locus Judææ, *A. J. XII*, 9, 4. *B. J. I*, 1, 5.
Bellæa, urbs Adrazari regis Sophenes, a Davide capta, *A. J. VII*, 5, 4.
Bezeca, urbs Palæst., *A. J. V*, 2, 2.
Bezedel, vicus Palæst., *B. J. III*, 2, 3.
Bezetha (sive *Cænopolis*, urbs nova), pars Hierosolymorum, *B. J. II*, 15, 5; 19, 4; *V*, 4, 2; 5, 8.
Bithynt, pop. Asiæ, *B. J. II*, 16, 4.
Bitumen, quod e lacu Asphaltite provenit, describitur, *B. J. IV*, 8, 4.
Boaz, nomen columnæ templi Hierosol., *A. J. VIII*, 3, 4.
Boazus, Naamin et Rutham hospitio excipit, *A. J. V*, 9, 2. Rutham uxorem ducit ex eaque procreat Obedem, qui Davidis avus est, 9, 3 sqq.
Bobelon, Darii Persarum regis dux, *A. J. XI*, 4, 8.
Bocchoris, Ægyptiorum rex, *C. A. I*, 34.
Boccias, Josephi f., *A. J. VIII*, 1, 3.
Boccus, Abiezere f., pontif. max., *A. J. V*, 11, 5.
Bæotus, archon Deliorum, *A. J. XIV*, 10, 14.
Bolosor, Benjaminis f., *A. J. II*, 7, 4.
Borcæus, ab Agrippa jun. rege legatus mittitur ad Judæos seditiosos, *B. J. II*, 19, 3.
Borsippus, urbs Chaldeæ, *C. A. I*, 20.
Boscethi, urbs Judææ, *A. J. X*, 4, 1.
Bosora, Bosor, urbs Galaadit., *A. J. 8*, 3.
Bosporus Thracius, *A. J. XVI*, 3, 2.
Bosporani, pop. Asiæ, *B. J. II*, 16, 4.
Botrys, urbs Phœnicie, *A. J. VIII*, 13, 2.
Bonis aureæ templum in Syria prope Daphnen, *B. J. IV*, 1, 1.
Britanni a Romanis subacti, *B. J. II*, 16, 4.
Britannicus, Claudii Cæsaris fil. ex Messalina a Nerone e medio tollitur, *A. J. XX*, 8, 1 sq.
Brizellum, oppidum Italiæ, *B. J. IV*, 9, 9.
Brochus, senator Rom. *A. J. XIX*, 3, 4.
Brundisium, urbs Italiæ, *A. J. XIV*, 14, 3. *B. J.* 1, 14, 3.
Brutus J. Cæsarem interficit, *A. J. XIV*, 11, 2. *B. J. I*, 11, 1.
Bubastis; Dianæ Bubastis templum in Ægypto prope Leonopolin, *A. J. XIII*, 3, 1; 3, 2.
Bubastita, fluv. Ægypti, *C. A. I*, 14.
Ruccinæ a Moysæ inventæ forma, *A. J. III*, 12, 6.
Burrus, præfectus militiæ, Neronem in castris prætorianis imperatorem declarat, *A. J. XX*, 8, 2. Neroni persuadet ut Judæis Cæsarensibus jus civitatis adimat, 8, 9.
Ryblus, urbs Phœnicie, *B. J. I*, 21, 11.
Rysantium, urbs Thraciæ, *A. J. XVI*, 2, 2.

C.

Coathus, Levi f., *A. J. II*, 7, 4.
Cabrothaba, locus deserti, unde nomen habeat, *A. J. III*, 13, 1.
Cadmus, Milesius quando vixerit, *C. A. I*, 2.
Cæcinna, Vitellii dux cum Valente Othonem vincit, *B. J. IV*, 9, 9. Ad Vespasiani partes transit, *II*, 2 sq.
Cæna (Nova), locus Palæst. in Ziphenorum terra, *A. J. VII*, 13, 2.
Cænopolis sive urbs Nova, pars Hierosolymorum, *B. J. II*, 19, 4, *V*, 8, 1; 12, 2. *V. Bezetha*.
J. Cæsar, Roma potitus Aristobulum regem Judææ vinculis solvit et cum duabus legionibus in Syriam mittit, *A. J. XIV*, 7, 4. *B. J. I*, 8, 1. In Ægypto bellum gerens ab Antipatro et Mithridate adjuvatur, *A. J. 8*, 1 sq. *B. J. 9*, 3. In Syriam profectus magnum honorem habet Antipatro, *A. J. 8*, 3. *B. J. 9*, 5. Hyrcano pontificatum confirmat, Antipatrum totius Judææ procuratorem constituit, *A. J. 8*, 5. *B. J. 10*, 3. Decreta quæ in Judæorum gratiam fecit, *A. J. 10*, 1 sqq. In Affricam proficiscitur cum Scipione et Catone bellum gesturus, *ibid.* A Bruto et Cassio interficitur, *A. J. 11*, 1. *B. J. 11*, 1.
Cæsar Octavianus, victis Bruto et Cassio ad Philippum in Italiam proficiscitur, *B. J. I*, 12, 4. Cf. *A. J. XIV*, 12, 2. Ejus in Herodem benevolentia, *A. J. 14*, 4. *B. J. 14*, 4. Antonium vincit in pugna Actiaca, *A. J. XV*, 6, 1. *B. J. I*, 20, 1. Herodi regnum confirmat, *A. J. 6*, 6 sq. *B. J. 20*, 2. In Ægyptum proficiscens honorifice excipitur ab Herode apud Ptolemaidem magnisque ab eo donatur muneribus, *A. J. 6*, 7. *B. J. 20*, 3. Ægyptum in suam ditionem redigit; Herodi eam Judææ partem restituit, quam Antonius Cleopatæ dederat, pluresque insuper urbes ejus regno addit, *A. J. 7*, 3. Herodes duo templa ei consecrat, alterum Cæsareæ, alterum prope Panium, *A. J. XV*, 9, 6; 10, 3. *B. J. I*, 21, 7. In Syriam profectus Herodem a Zenodoro et Gadarenis accusatum absolvit eique Trachonem, Batanæam, Auranitidem et Zenodori tetrarchiam tribuit, *A. J. 10*, 1 sqq. *B. J. 20*, 4. Alexandrum et Aristobulum in gratiam reducit cum Herode eorum patre, *A. J. XVI*, 4, 4. *B. J. I*, 23, 3. Ejus edictum de Judæorum juribus servandis, *A. J. 6*, 1 sqq. Herodi a Syllæo accusato offensum est, *A. J. 9*, 3 sq. Herode criminibus purgato a Nicolao Damasceno, Syllaum capitis damnat; Aretæ regnum Arabiæ confirmat, *A. J. 10*, 8 sq. Herodi potestatem facit de filiis, conjurationis accusatis, pro arbitrio statuendi, *A. J. 11*, 1; *XVII*, 7, 1. *B. J. I*, 27, 1; 33, 1. Herodes magnam pecunia vim Cæsari legat omniaque quæ in testamento suo constituit, ei relinquit confirmanda, *A. J. XVII*, 6, 1; 8, 1. *B. J. 32*, 7; 33, 8. Archelaus et Antipas, Herodis filii, coram Cæsare de regno disceptant, *A. J. 9*, 4 sqq. *B. J. 11*, 2, 2 sqq. Judæorum legati Archelaum apud Cæsarem accusant, *A. J. 11*, 2 sqq. *B. J. 6*, 2 sqq. Cæsar Archelaum facit ethnarcham eique dimidiam Herodis regni partem tribuit, alteram vero dimidiam inter Archelai fratres, Antipam et Philippum dividit; cetera, paucis exceptis, Herodis testamentum confirmat, *A. J. 11*, 4 sq. *B. J. 6*, 3. Pseudalexandri fraudem detegit, *A. J. 12*, 2. *B. J. 7*, 2. Archelaum iterum a fratribus et Judæorum primoribus accusatum Viennam relegat ejusque ethnarchiam in provinciæ formam redigit, *A. J. 13*, 3; 13, 5. *B. J. 7*, 3. Moritur ætatis anno septuagesimo septimo, *A. J. XVIII*, 2, 2. *B. J. II*, 9, 1.
Cæsarea maritima, urbs Palæst., olim Stratonis turris appellata, ab Herode M. splendide exadificatur portuque tutissimo ornatur, *A. J. XV*, 8, 5; 9, 6. *B. J. I*, 21, 5; cf. *A. J. XIII*, 11, 2. *B. J. I*, 2, 5. Cæsarenses ob mor-

- tem Agrippæ M. immodice exsultant, quare Clandius iis offensus est, *A. J. XIX*, 9, 1 sq. Inter Judæos et Syros qui urbem incolunt rixa; Felix Judææ procurator turbas reprimit, *A. J. XX*, 8, 7. *B. J. II*, 13, 7. Judæi Cæsarienses Felicem apud Neronem accusant, *A. J. 8*, 9. Nero iis civitatem adimit, *ibid.* Novum certamen inter Græcos et Judæos, *B. J. 14*, 4 sq. Judæi cum legum libro in Nabata secedunt, 5. Judæi fere omnes cæduntur a Gracis, 18, 1. Cæsarienses libenter excipiunt Vespasianum; Josephi Flavii supplicium ab eo petunt, *B. J. III*, 9, 1. Titus, expugnatis Hierosolymis Cæsareæ spectacula edit, VII, 3, 1.
- Cæsarea Philippi*, urbs Palæst. ad Jordanis fontes sita, a Philippo ita appellata est; prius dicebatur Paneas, *A. J. XVIII*, 2, 1. *B. J. II*, 9, 1. III, 9, 7. Ab Agrippa jun. amplificatur et Neronias appellatur, *A. J. XX*, 9, 4. Titus splendida spectacula in ea edit, *B. J. VII*, 2, 1.
- Cæsareum*, oecus in regia Herodis M., *B. J. I*, 21, 1.
- Cæsennius Pætus*, Syriæ præfectus, *A. J. VIII*, 3, 4. Antiochum, regem Commagenes apud Vespasianum accusat et deinde regno expellit, VIII, 7, 1 sq.
- Cæsonia*, Caji Cæsaris uxor; diversæ de ea sententiæ, *A. J. XIX*, 2, 4. Fortiter moritur, *ibid.*
- Cais*, Adami f., Abelum fratrem interficit, *A. J. I*, 2, 1. Naidem condit; voluptatibus indulget; Anocham condit et mœnibus circumdat, 2, 2. Ejus progenies pessima, *ibid.*
- Caïaphas*. V. Josephus.
- Cainas*, Enosi f., *A. J. I*, 3, 4.
- Cajus*, Agrippæ f., ex Julia, ab Augusto adoptatur, *A. J. XVII*, 9, 3. *B. J. II*, 2, 4.
- Cajus*, tribun. milit. Roman., Quinct. Vari amicus, *B. J. II*, 5, 1.
- Cajus Cæsar Caligula*, Germanici f. apud populum ob patris virtutem gratiofus, *A. J. XVIII*, 6, 8. Ejus amicitiam sibi conciliat Agrippa, 6, 4 sqq. Cajus a Tiberio constituitur imperii successor, 6, 8 sq. Agrippam Philippi tetrarchiæ facit regem, *A. J. 6*, 10. *B. J. II*, 9, 5. Antipam ejusque uxorem in exilium agit; Agrippæ Antipæ tetrarchiam tribuit, *A. J. 7*, 2. *B. J. 9*, 6. Cajus primis imperii annis res bene gerit, *ibid.* Odium concipit in Judæos, *A. J. 8*, 1. Petronium Syriæ præfectum constituit eumque jubet ipsius statuum in Judæorum templo erigere, *A. J. 8*, 2. *B. J. 10*, 1. Rogatu Agrippæ hoc mandatum revocat, *A. J. 8*, 7. sq. Ejus sævitia et insania, *A. J. XIX*, 1, 1 sq. Conspiratur in eum, 1, 3 sqq. Trucidatur, 1, 14. Populi post facinus perturbatio, 1, 16. Mox ejus uxor quoque et filia occiduntur, 2, 4. De Caji ingenio et moribus, 2, 5.
- Calani* philosophi apud Indos appellantur, *C. A. I*, 22.
- Callias* (?) Salomæ, Herodis M. sororis, filiam ducit uxorem, *A. J. XVII*, 1, 1.
- Callias*, rerum Sicularum scriptor, *C. A. I*, 3.
- Callistus*, Caligulæ libertus, ad summam potestatem evehitur; conspirationis in Caligulam particeps est, *A. J. XIX*, 1, 10.
- Callimander*, Syrorum dux, *A. J. XIII*, 10, 2.
- Callinicus*, Antiochi Commagenorum regis f., *B. J. VII*, 7, 2.
- Calliphon*, Crotoniates, Pythagoræ discipulus, *C. A. I*, 22.
- Callirrhoe*, fons calidus prope lacum Asphaltiten situs, aquarum salubritate celebris, *A. J. XVII*, 6, 5. *B. J. I*, 33, 5.
- Cambyses*, Persarum rex, Cyri fil., Hierosolymorum instaurationem prohibet, *A. J. XI*, 2, 1 et 2. Saham urbem
- Æthiop.* ex sororis nomine appellat Meroen, II, 10, 2. *Ægyptum* subigit; inde reversus diem obit supremum apud Damascus IX, 2, 2. Cf. II, 15, 1.
- Camithus*, pater Simonis pontificis, *A. J. XVIII*, 2, 2.
- Camon*, urbs Galaadit., *A. J. V*, 7, 6.
- Campania*, regio Ital., *A. J. XVIII*, 7, 2; XIX, 1, 1.
- Campus Magnus*, qui a vico Ginnabri usque ad lacum Asphaltiten pertinet, describitur, *B. J. IV*, 8, 2. Cf. *A. J. V*, 1, 22; XII, 8, 5; XV, 8, 5; XX, 6, 1. Alius Campus Magnus in confiniis Galilææ et Samariæ est, *B. J. III*, 4, 1; II, 12, 3. *A. J. VIII*, 2, 3.
- Campus Regius*, in Palæst., *A. J. I*, 10, 2.
- Cana*, vicus Galil., *V. J. 16*. *B. J. I*, 17, 5. *A. J. XIII*, 15, 1.
- Cana*, vicus Judææ, *B. J. I*, 4, 7.
- Canatha* (*Cana*), oppidum Coelesyriæ, *A. J. XV*, 5, 1. *B. J. I*, 19, 2.
- Candelabrum sacrum* describitur, *A. J. III*, 6, 7.
- Cantabri*, pop. Hispaniæ, *B. J. II*, 16, 4.
- Canthera*. V. Simon.
- Capellus*, (Julius) Tiberiensis, factionis dux, *V. J. 9*; 12; 13; 57.
- Capharabis*, oppidum Judææ, a Romanis capitur, *B. J. IV*, 9, 9.
- Capharnaum*, fons Galil., *B. J. III*, 10, 8.
- Capharsaba*, campus Palæst., in quo Herodes Antipatridem urbem exstruxit, *A. J. XVI*, 5, 2. (Prius in eodem loco alia urbs fuisse videtur, quæ *Capharsaba* sive *Charbazaba* appellata erat, cf. *A. J. XIII*, 15, 1).
- Capharsalama*, vicus Judææ, *A. J. XII*, 10, 4.
- Caphartoba*, vicus Idumææ, a Vespasiano capitur, *B. J. IV*, 8, 1.
- Caphareccho*, vicus Galil., munitur, *B. J. II*, 20, 6. *V. J. 37*.
- Caphettra*, oppidum Judææ, a Romanis capitur, *B. J. IV*, 9, 9.
- Capito*, centurio Roman., *B. J. II*, 14, 7.
- Capitolium*, Jovis templum, in Roma urbe, *A. J. XIX*, 1, 1. *B. J. IV*, 11, 4; VII, 5, 6.
- Cappadoces*, olim Mosocheni dicti a Mosoche, *A. J. I*, 6, 1. Cf. XVI, 3, 2; 8, 6; 10, 1. Romanis tributum pendunt, *B. J. II*, 16, 4.
- Cappadocia*. Ejus rex Archelaus, *A. J. XVI*, 1, 2; 2, 2. Cf. *B. J. IV*, 11, 1; VII, 1, 3.
- Capræ*, insula maris Tyrrheni, in qua Tiberius Cæsar domicilium habuit, *A. J. XVIII*, 6, 4, sq.
- Careas*, pater Joannis, *A. J. X*, 9, 2.
- Caria*, regio Asiæ, ab Alexandro M. occupatur, *A. J. XI*, 8, 1.
- Carliathiarima*, urbs Judææ, *A. J. VI*, 1, 4. Arca sacra ibi viginti annos servata est, *ibid.* Cf. VII, 4, 2.
- Carmelus promontorium*, in litore Phœnicie, *B. J. II*, 10, 2.
- Carmelus mons*, olim ad Galilæam pertinens, postea in Tyriorum ditione, *B. J. III*, 3, 1. Cf. V, 1, 22; VIII, 13, 5.
- Carnain*, τὸ τέμενος ἐν Καρναῖν, fanum Syriæ, *A. J. XII*, 8, 4.
- Carra* (sive *Chara*, *Charra*), urbs Mesopotamiæ, *A. J. XX*, 2, 2. Regio circa Carras, anomia feracissima, in ditione regis Adiabænorum, *ibid.* Ostenduntur ibi arcæ Noei reliquæ, *ibid.* Cf. I, 16, 1; 19, 4; 5, 5.
- Carthaginenses*, a Romanis subacti, *B. J. II*, 16, 4; VI, 6, 2.
- Carthago*, a Tyriis condita, *C. A. I*, 17; 18. Quando?, *C. A. II*, 2.
- Carus*, Herodis M. pusio, *A. J. XVII*, 2, 4.

Casius; Jovis Casii templum in Ægypto, *B. J.* IV, 11, 5.
Caspiae portæ, *A. J.* XVIII, 4, 4.
Cassander, post mortem Alexandri M. Macedoniam occupat, *A. J.* XII, 1, 1.
Cassius, Parthos a Syriæ finibus arcere studet; in Judæa seditionem a Pitholao motam reprimat, *A. J.* XIV, 7, 3. *B. J.* 1, 8, 9. Cassius, interfecto Casare in Syriam venit, Bassum et Murcum sibi conciliat, *A. J.* XIV, 11, 2. *B. J.* 1, 11, 1. Judæam vexat, *A. J.* 11, 2. *B. J.* 11, 1 sq. Herodi suadet ut Antipatri patris mortem ulciscatur; Laodiceam capit, *A. J.* 11, 6. *B. J.* 11, 6 sq. In multis Asiæ civitatibus constituit tyrannos, *A. J.* XIV, 12, 1. *B. J.* 1, 12, 2. Ad Philippos clade affectus se interficit, *A. J.* 12, 2. *B. J.* 12, 4.
Cassius Longinus, Syriæ præfectus, Judæis imperat ut stolum pontificalem in arce reponant, *A. J.* XV, 11, 4. Cf. XX, 1, 1. Cum exercitu Hierosolyma venit Cuspido auxiliaturus, XX, 1, 1.
Castor, chronographus, laudatur, *C. A.* II, 7.
Castor, Judæus versutissimus, Romanis insidias struit. *B. J.* V, 7, 4.
Castra Judæorum describuntur *A. J.* III, 12, 5. Romanorum, *B. J.* III, 5, 1 sqq.
Castra Dei, locus Palest. *A. J.* I, 20, 1.
Castra (Παρεμβολαί), urbs Palest. Transjord. pulcherrima et munitissima, *A. J.* VIII, 9, 8; 10, 1; 11, 4, 15, 1.
Castrare homines aut animalia Judæis vetitum, *A. J.* IV, 8, 40.
Catullus, Libyæ Pentapolitane præfectus, Judæorum Cyrenensium locupletissimos a Jonathæ falso accusatos diripit, *B. J.* VII, 11, 1 sq. Jonathæ persuadet ut etiam Judæos Alexandr. et Rom. insimulet, 11, 3. Ejus scelera a Deo puniuntur, 11, 4.
Cedarus, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.
Cedasa (*Cedesa*), urbs Galil., homicidarum asylum, *A. J.* V, 1, 24; cf. 1, 18. Olim in Tyriorum potestate fuit, *A. J.* XIII, 5, 6; 5, 7. *B. J.* II, 18, 1.
Cedmas, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.
Cedron torrens prope Hierosol., *A. J.* VIII, 1, 5.
Cedron, vallis quæ Hierosol. urbem a monte Olivarum separat, *B. J.* V, 2, 4; 4, 2; 6, 1; VI, 3, 2.
Celadus, Cæsaris Augusti libertus, *A. J.* XVII, 12, 2. *B. J.* 11, 7, 2.
Celenderis, urbs Ciliciæ, *A. J.* XVII, 5, 1. *B. J.* I, 31, 3.
Celer, tribunus militum, *A. J.* XX, 6, 2 sq. *B. J.* II, 12, 7.
Cellica legio, *A. J.* XIX, 1, 15.
Cendebeus, Antiochi Soteris dux a Simone Maccab. vincitur, *A. J.* XIII, 7, 3. *B. J.* I, 2, 2.
Cenedæus, Monobazi Adiabenorum regis propinquus, *B. J.* II, 19, 2.
Cenezus, Eliphazæ f., *A. J.* II, 1, 2.
Cenezus, Hothnieli pater, *A. J.* V, 3, 3.
Cepharnome, vicus Galil., *V. J.* 72.
Cepheritæ, gens Chanan., *A. J.* V, 1, 36.
Cerastes, pater Pausaniæ, *A. J.* XI, 8, 1.
Cercalis, (*Sextus*) a Vespasiano contra Samaritas mittitur, *B. J.* III, 7, 32; 7, 34. Solumnam superiorem in Romanorum potestatem redigit, *B. J.* IV, 9, 9. Templum aggredditur, VI, 2, 5. Quintæ legionis dux, 4, 3. Cf. *V. J.* 75.
Cerealis (*Petilius*) a Vespasiano mittitur ad Britanniam administrandam; Germanorum seditionem comprimit, *B. J.* VII, 4, 2.
Cesabæus, Ili f., *A. J.* VII, 12, 4.

Cestius Gallus, Syriæ præses, Hierosolyma venit, *B. J.* II, 14, 3. Non satisfacit Judæorum querelis contra Florum, *ibid.* Neapolitanum mittit ad Judæorum animos explorandos, 16, 1. Cum magno exercitu contra Judæos proficiscitur; Zabulonem et Jopen urbes capit et incendit, 18, 9 sq. Gallum in Galilæam mittit, 18, 11. Cum Judæis prope Bethharon conflictatur, 19, 1 sq. Hierosolyma usque progressus Bezetham capit, superiorem irrito conatu oppugnat, 19, 4 sq. Obsidionem solvit, 19, 6. Cum exercitu se recipiens, a Judæis pressus impedimenta multosque milites amittit, 19, 7 sq. Legatos mittit ad Neronem qui inchoati belli culpam in Florum vertant, 20, 1. Sepphoritis qui in fide erga Romanos permanserant, auxilium mittit contra seditiosos, *V. J.* 71; cf. 69.
Chabalon, *Chabulon*, regio Galil., *A. J.* VIII, 5, 3. *C. A.* I, 17. (*B. J.* III, 3, 12.)
Chabarzaba, urbs Judææ, ab Herode M. amplificata et Antipatris appellata est, *A. J.* XIII, 15, 1. Cf. *Capharsaba* et Antipatris.
Chabolo, vicus Galil., *V. J.*
Chabulon. V. *Chabalon*.
Chabrothaba, urbs Arabiæ, *A. J.* III, 13.
Chareas (*Cassius*) prætorianorum tribunus, a Cajo Casare offensus, conjurationem contra eum facit cum Regulo et Minuciano, *A. J.* XIX, 1, 3 sqq. Cæsari plagam infligit non mortiferam, 1, 14. Lupum jubet Cæsaris uxorem et filiam e medio tollere, 2, 4. Patriam in libertatem restituere vult, 4, 4. Supplicio afficitur a Claudio, 4, 5.
Chæremón, historiæ Ægyptiæ auctor, laudatur, *C. A.* I, 32 sq.
Chagiras, Adiabenus fortitudine conspicuus, *B. J.* V, 11, 5.
Chalamas, Syrorum rex, Ammanitis auxilium fert contra Judæos, *A. J.* VII, 6, 3.
Chalceus, Emaonis f., vir sapientia præclarus, *A. J.* VIII, 2, 5.
Chalcidica, regio Syriæ, *B. J.* VIII, 7.
Chalcis urbs Syriæ sub monte Libano sita; ejus tyrannus Ptolemæus Mennæi f., *A. J.* XIV, 7, 4; cf. 3, 2. Herodes Agrippæ M. frater regnum hujus urbis obtinet a Claudio, *A. J.* XIX, 5, 1. *B. J.* II, 11, 5.
Chaldæi originem trahunt ab Aphraxade Semæ f., *A. J.* I, 6, 4. Seditionem movent contra Abramum, 7, 1. Cf. X, 3, 2. Chaldæi antiquissimis jam temporibus res suas literis mandabant, *C. A.* I, 6. Chaldæorum scripta in plerisque rebus cum Judæorum libris sacris consentiunt, *C. A.* I, 19.
Chalebus a Moyse in Chananæam mittitur, *A. J.* III, 14, 4; cf. V, 2, 3.
Chamas, Noei f., centum annos ante diluvium natus, *A. J.* I, 1, 1. Noeum inebriatum et nudatum fratribus per ludibrium monstrat; punitur, 6, 3. Chamæ filii quas terras occupaverunt, 6, 2.
Chanaanus, Semæ f., Chananææ nomen dedit, *A. J.* I, 6, 2.
Chananæa nomen habet a Chanan, Chamæ f., *A. J.* I, 6, 2. Ejus fines; IX, 10, 11. — Abramus in ea sedem figit, I, 7, 1. Occupatur a Judæis post reditum ex Ægypto, V, 1 sqq.
Chananæi Judæis ex Ægypto redeuntibus cladem inferunt, *A. J.* IV, 1. Moyses eos exstingui jubet, IV, 8, 44. Chananæi a Judæis subjiciuntur, V, 1 sqq. Chananæis qui in Libano habitant Solomon tributum imperat, VIII, 6, 3.
Chapsæus, Judæ pater, *A. J.* XIII, 5, 7.
Chara sive *Charra*. V. *Carræ*.
Charax. V. (*Spasinæ*) *Charax*.

- Charchamesa* (*Circesium*?), urbs Mesopotamiæ ad Euphratem, *A. J. X*, 6, 1.
- Chares*, Gamalensis, Gamalensium contra Romanos dux, *B. J. IV*, 1, 4. A seditione occiditur, *V. J. 35*; 37; cf. *B. J. 1*, 9.
- Charmis*, Rubeli fr., *A. J. II*, 7, 4.
- Chastus*, mensis nonus apud Judæos, *A. J. XI*, 5, 4.
- Chasphoma*, urbs Galaadit., *A. J. XII*, 8, 3.
- Chatura*, Abrami uxor, *A. J. I*, 15.
- Chazadus*, Nachoræ f., *A. J. I*, 6, 5.
- Chabron Chabron*, urbs Judææ, quando condita sit, *A. J. I*, 8, 3. *B. J. IV*, 9, 7, Abramus in ea sedem figit, *B. J. IV*, 9, 7. Inter urbes sacras numeratur ex Jesu decreto *A. J. V*, 1, 24; 2, 3. Davides initio regni sui in ea domicilium habet, *A. J. VII*, 1, 2. A Romanis capitur, *B. J. IV*, 9, 9. Cf. *A. J. I*, 21, 3; 22, 1; *III*, 14, 2; *VIII*, 10, 1; *XII*, 8, 6.
- Chelbes*, Judex apud Tyrios, *C. A. I*, 21.
- Chelcias*, Judæus, a Cleopatra Ægyptiorum dux constituitur, *A. J. XIII*, 10, 4; 13, 1.
- Chellion*, Elimechi f., *A. J. V*, 9, 1.
- Chephthorimus*, Mestraiini f., *A. J. I*, 6, 2.
- Cherubes* auro efficti in templi Hierosol. adyto, *A. J. VIII*, 3, 3; cf. *III*, 6, 6.
- Chetæmus*, Mestraiini f., *A. J. I*, 6, 2.
- Chethomene*, tunica sacerdotalis, describitur, *A. J. III*, 7, 2.
- Chethim*; ita insulæ omnes et pleraque loca maritima a Judæis appellantur, *A. J. I*, 6, 1.
- Chethima* (*Cyprus*), insula a Chethimo denominata, *A. J. I*, 6, 1.
- Chethimus*, Jovani f., Chethimam insulam occupat, *A. J. I*, 6, 1.
- Chettæus*, Chanaani f., *A. J. I*, 6, 2.
- Chidonts area*, locus Judææ, *A. J. VII*, 4, 2.
- Chiramus*, Uriæ f., architectus, *A. J. VIII*, 3, 4.
- Chius*, insula, *A. J. XVI*, 2, 2. Cbii muneribus donantur ab Herode M., *ibid.*
- Chodollamorus*, Assyriorum dux, *A. J. I*, 9.
- Chodatus*, Ismaeli f., *A. J. I*, 12, 4.
- Charrili* poetæ de Judæis testimonium, *C. A. I*, 22.
- Chosbia*, Zambriæ uxor, *A. J. IV*, 6, 10.
- Christianorum secta* a Jesu Christo denominata, *A. J. XVIII*, 3, 3.
- Christus*, *V. Jesus*.
- Chusæi* (Æthiopes) a Chuso nomen habent, *A. J. I*, 6, 2.
- Chusarthes*, Assyriorum rex, Judæos subigit, *A. J. V*, 3, 2 sq.
- Chusi*, Davidis amicus, *A. J. VII*, 9, 2 sqq.
- Chusus*, Chamæ f., Chusæorum princeps, *A. J. I*, 6, 2.
- Chutha*, regio Persidis, *A. J. IX*, 14, 3.
- Chuthari* a Salmanasare ex Chutha in Samariam transferuntur, *A. J. IX*, 14, 1; 14, 3. A Græcis Samaritæ vocantur, 14, 3. Cf. *X*, 9, 5; *XI*, 2, 1; 4, 3. *V. Samaria*.
- Chuthus*, fluv. Persidis, *A. J. IX*, 14, 1.
- Chuthus*, locus Persidis, *A. J. IX*, 14, 1.
- Cicero* (M. T.), consul, *A. J. XIV*, 4, 3.
- Cicerum domus*, vicus prope Hierosolyma, *B. J. V*, 12, 2.
- Cilicia* olim Tharsus appellata a Tharso Cilicum principe, *A. J. I*, 6, 1. Cf. *IX*, 10, 2; *XII*, 13, 4. *B. J. I*, 7, 7.
- Cilices*, Alexandri Jannæi mercenarii, *A. J. XIII*, 13, 4. *B. J. I*, 4, 3.
- Cilicum vallis*, oppidum in Moabitarum finibus, *A. J. XIII*, 15, 4.
- Cilla*, oppidum Judææ, *A. J. VI*, 13, 1. Davides Cillanis opem fert contra Philistæos, *ibid.*
- Cinchares*, uummus apud Judæos, *A. J. III*, 6, 7.
- Cinnamus*, post Artabani fugam regnum apud Parthos suscipit; mox Artabano regnum restituit, *A. J. XX*, 3, 2.
- Cinyras*, fabula de Cinyra representatur a pantomimis, *A. J. XIX*, 1, 13.
- Circenses ludi*, In iis moris est populo, quidquid desiderat, ab imperatore postulare, et imperatori postulata concedere, *A. J. XIX*, 1, 4.
- Circumcisio*, ab Abramo instituitur Dei jussu, *A. J. I*, 10, 5. Ithuræi adiguntur ad eam recipiendam, *XIII*, 11, 3. Arabum liberi tertio decimo ætatis anno circumciduntur, *I*, 12, 2. Circumcisio secundum Herodotum inde ab antiquissimis temporibus usitata fuit apud Colchos, Æthiopes et Ægyptios; Phœnices et Syri Palæstini (i. e. Judæi) eam a Ægyptiis receperunt, *A. J. VIII*, 10, 3. *C. A. I*, 22. Cf. *V. J. 23*.
- Cittium*, urbs Cyprî insul.; nominis origo, *A. J. I*, 6, 1. — *Cittæi* (?) ab Elulæo Tyriorum rege, ad obsequium reducuntur, *A. J. IX*, 14, 2.
- Claudius* (*Tiberius*), apud Cajum accusator a Pollice, servo suo, *A. J. XIX*, 1, 2. Post Caligulæ interitum a magna militum parte imperator creatur, dum senatus antiquæ reipublicæ restaurationem decernit, *A. J. 2*, 1 sqq. *B. J. II*, 11. Palatio extrahitur, ad imperium rapitur, *A. J. 3*, 1 sqq. consilio Agrippæ regis utitur, 4, 1. Mitem se præbet erga senatum, 4, 5. Chæream et Lupum supplicii affici jubet, *ibid.* Agrippæ regno Judæam, Samariam, Libanum et Abilam urbem addit; ejus fratri Herodi Chalcididis regnum tribuit; Antiocho Ciliciæ partem et Commagenam dat, *A. J. 5*, 1. *B. J. 11*, 5. Ejus edictum de Judæis, *A. J. 5*, 2. Agrippam vetat Hierosolyma redire munitiora, *A. J. 7*, 2. Post Agrippæ mortem Cuspium Fadum Judææ procuratorem facit, *A. J. 9*, 2. Judæis permittit ut stolam pontificalem in templo custodiant, *A. J. XX*, 1, 1 sq. Herodem Agrippæ fratrem templi et sacre pecuniæ curatorem facit, 1, 3. *Litem inter Judæos et Samaritas discernit*, reos punit, 6, 3. Agrippæ juniori Philippi tetrarchiam et Abilam tribuit, *A. J. 7*, 1. *B. J. 12*, 8. Ejus uxores et liberi, *A. J. 8*, 1. Ab Agrippina veneno interficitur, 8, 2.
- Classicus*, Germanorum princeps, seditionem movet contra Romanos; mox vincitur, *B. J. VII*, 4, 2.
- Clearchus* Peripateticus; ejus de Judæis testimonium (in libro de Somno), *C. A. I*, 22.
- Cleanthus*, pictor, *C. A. II*, 12.
- Clemens*, præfectus prætorii sub Caligula, *A. J. XIX*, 1, 6.
- Cleodemus*, (qui etiam Malchus dicitur), vates et rerum Judaicarum scriptor, *A. J. I*, 15. Ejus testimonium de Abrami filiis, *ibid.*
- Cleopatra*, Antiochi M. filia, Ptolemæi Epiph. uxor, *A. J. XII*, 4, 1.
- Cleopatra*, Ptolemæi Philometoris uxor, *C. A. II*, 5.
- Cleopatra*, Ptolemæi Philomet. filia Alexandro Balæ, postea Demetrio Nicat. nuptum datur, *A. J. XIII*, 4, 1; 4, 7. Demetrio ab Arsace capto, Antiocho ejus fratri nubit, 7, 1. Demetrium ad ipsam confugientem non recipit, 9, 3. Antiochi Grypi et Antiochi Cyziceni mater, 10, 1.
- Cleopatra*, Ptolem. Physconis uxor, Ptolem. Lathyrum, filium suum, regno deturbat, *A. J. XIII*, 10, 2. Chelciam et Ananiam Judæos exercitus duces constituit, 10, 4. Ab Alexandro Jannæo arcessitur in Judæam contra Ptolemæum Lath. 12, 4. Oppugnat Ptolemæum in urbe

- Ptolemaide, 13, 1. Capta Ptolemaide cum Alexandro Jan. societatem init, 13, 2.
- Cleopatra*, regina Ægypti in Cilicia obvia fit Antonio, qui ejus amore incenditur, *A. J.* XIV, 13, 1. *B. J.* I, 12, 5. Herodem patria profugum honorifice excipit et in Ægypto detinere studet, *A. J.* 14, 2. *B. J.* 14, 2. Instigante Alexandria Herodem apud Antonium necis Aristobuli accusat, *A. J.* XV, 3, 5. Ejus avaritia, fratrem et sororem interficit, Lysoniæ necem machinatur; Arabiæ et Judææ partem ab Antonio impetrat, *A. J.* XV, 4, 1. *B. J.* I, 18, 4. Herodem ad stuprum sollicitat; ille vero eam necare molitur, *A. J.* 4, 2. Antonius ei Artabazem, Armeniæ regem cum filiis et satrapis dono dat, *A. J.* 4, 3. *B. J.* 18, 5. Suadente Cleopatra Antonius Herodem jubet Arabibus bellum inferre, *A. J.* 5, 1. *B. J.* 19, 1. Cf. *B. J.* VII, 8, 4. Ejus mores perversi, *C. A.* II, 5.
- Cleopatra*, Herodis M. uxor Herodis et Philippi mater, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* I, 28, 4.
- Cleopatra*, Gessii Flori uxor, *A. J.* XX, 11, 1.
- Cleopatra*, Syriæ regina, V. Selene.
- Climax Tyriorum*, mons Phœniciæ, *B. J.* II, 10, 2.
- Clitus*, Tiberienses ad seditionem incitat; a Flav. Josepho pena afficitur, *V. J.* 34.
- Cluvius*, senator Roman., *A. J.* XIX, 1, 13.
- Coban*, hebr. dicuntur qui voto deo se consecrant, *A. J.* IV, 4, 4.
- Cobolitis*, regio Idumææ, *A. J.* II, 1, 2.
- Cœlesyria*, a Nabuchodonosoro occupatur, *A. J.* X, 9, 7. Antiocho M. eripitur a Ptolemæo Epiph.; mox vero ab Antiocho recuperatur, XII, 3, 3. Ptolemæus Epiph., quum Cleopatram Antiochi fil. uxorem duceret, Cœlesyriam pro dote accipit, 4, 1.
- Colchi*, pop. Asiæ, pudenda circumcidunt, *C. A.* I, 22. Cf. *B. J.* II, 16, 4.
- Collega (Cneus)*, Antiochenorum turbas comprimit, *B. J.* VII, 3, 4.
- Collina*, tribus Romæ urbis, *A. J.* XIV, 8, 5; 10, 9.
- Commagene*, regio Syriæ. Post Antiochi Commagenorum regis mortem contentio oritur inter nobiles et plebejos de regni forma, *A. J.* XVIII, 2, 5. Cf. XIX, 5, 1.
- Compsi*, Compsi f., Tiberiensis, *V. J.* 9.
- Connubium*; quid Moyses de eo sanciverit, *A. J.* IV, 8, 23.
- Canon Judæorum* in scriptis suis meminit, *A. J.* I, 23.
- Copentius*, Judææ procurator, *A. J.* XVIII, 1, 1; 2, 1. *B. J.* II, 8, 1.
- Cophene*, fluv. Indiæ, *A. J.* I, 6, 4.
- Coptus*, urbs Ægypti, *B. J.* IV, 10, 5.
- Corban*, Judæorum sacramentum, *C. A.* I, 22.
- Corbanas*, Judæorum sacer thesaurus, *B. J.* II, 9, 4.
- Corcyra*, insula, *B. J.* VII, 2, 1.
- Cordyæi* montes in Armenia, *A. J.* I, 3, 6.
- Corduba*, urbs Hispaniæ, *A. J.* XIX, 1, 3.
- Coreæ*, *Corea*, urbs Judææ, *A. J.* XIV, 3, 4. *B. J.* I, 6, 5; IV, 8, 1.
- Cores*, seditionem movet contra Moysen, *A. J.* IV, 2. Igne a deo in terram immisso consumitur, 3, 4.
- Coreus*, Esavi f., *A. J.* II, 1, 2.
- Corinthus*, Arabs, a Syllæo sollicitatur ad Herodem M. interficiendum, *A. J.* XVII, 3, 2. *B. J.* I, 29, 3.
- Cornelius Faustus*, *A. J.* IV, 4, 4.
- Cornelius*, Longi frater, *B. J.* VI, 3, 2.
- Corræa*, locus Judææ, *A. J.* VI, 2, 2.
- Corus*, mensura frumenti, *A. J.* XV, 9, 2. III, 15, 3.
- Cos*, insula maris Æg., pecunia ibi a Cleopatra et Judæis deposita, *A. J.* XIV, 7, 2. C. Fannii, consul. Ro. an., ad Coos literæ, 10, 15. Herodis M. in Coos liberalitas, *B. J.* I, 21, 11. Cf. *A. J.* XVI, 2, 2.
- Costobarus*, Idumæus, Salomes maritus, principatum apud Idumæos obtinere studet; Herodes, a matre et sorore exoratus ei ignoscit, *A. J.* XV, 7, 9. Dissidium inter Costobarum et Salomen; Costobarus a Salome apud Herodem accusatur ab eoque interficitur, 7, 10; cf. 7, 8.
- Costobarus*, Agrippæ jun. regis cognatus, *A. J.* XX, 9, 8, Ad Agrippam ab Hierosolymitis legatus mittitur, *B. J.* II, 17, 17, 4. Ad Romanos transit, *B. J.* 21, 1.
- Cotylas*, V. Zeno.
- Colys*, rex Armeniæ minoris ad Agrippam M. venit, *A. J.* XIX, 8, 1.
- Coze*, deus Idumæorum, *A. J.* XV, 7, 9.
- Crassus*, expeditionem contra Parthos parans, templum Hierosol. spoliat, *A. J.* XIV, 7, 1. *B. J.* I, 8, 8. Cum toto suo exercitu perit, *A. J.* 7, 3. *B. J.* 8, 8.
- Cratippus*, prytanis Pergamenorum, *A. J.* XIV, 10, 22.
- Cremona*, urbs Italiæ, *B. J.* IV, 11, 3.
- Creta*, insula. Cretenses moribus docent, non præceptis, *C. A.* II, 16. Judæi Cretenses a Pseudalexandro decipiuntur, *A. J.* XVII, 12, 1 sq. *B. J.* II, 7.
- Crispus*, Compsi f., sub Agrippa M. præfectus Tiberiadis, *V. J.* 9.
- Crispus*, Agrippæ jun. regis satelles, *V. J.* 68 sq.
- Cresus*, omnium sermone ob pietatem celebratus, *C. A.* II, 11.
- Crustumina*, Romæ tribus, *A. J.* XIV, 10, 13; 10, 19.
- Ctesiphon*, urbs Assyriæ, *A. J.* XVIII, 2, 4. Reges Parthorum in ea hiemem agunt, *A. J.* XVIII, 8, 9. Judæi Babylonii Seleucia pulsi in ea sedem figunt, *ibid.*
- Cumanus*, Judææ procurator, Judæorum seditionem reprimat, *A. J.* XX, 5, 3. *B. J.* II, 12, 1. Stephani necem ulciscitur, *A. J.* 5, 4. *B. J.* 12, 2. Lite orta inter Galilæos et Samaritas, ab his pecunia corrumpitur; Judæos Galilæis auxiliantes fundit, *A. J.* 6, 1. *B. J.* 12, 3 sq. A Judæis apud Quadratum accusatur, *A. J.* 6, 3, *B. J.* 12, 5. A Claudio Cæsare in exilium agitur, *A. J.* 6, 3. *B. J.* 12, 7.
- Cuspius Fadus*, post Agrippæ regis mortem Judææ procurator, *A. J.* XIX, 9, 2. In Judæos Peræos animadvertit qui Philadelphensibus arma intulissent, XX, 1, 1. Judæis imperat, ut stolam pontificalem in arce repellant, 1, 2. Cf. XV, 11, 4. Theudam præstigiatores supplicio afficit, XX, 5, 1.
- Cyanet scopuli*, *A. J.* XVI, 2, 2.
- Cydisa*, urbs Palæst., a Theglaphassare capta, *A. J.* IX, 11, 1.
- Cydyssa*, vicus Tyriorum, *B. J.* IV, 2, 3.
- Cymbala* ærea a Davide confecta, *A. J.* VII, 12, 3.
- Cypros*, Antipatri uxor, Herodis M. mater, *A. J.* XV, 6, 5.
- Cypros*, Herodis M. filia ex Mariamne, Antipatro Salomæ Herodis M. sororis filio nubit; ejus liberi, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Cypros*, Herodis M. filia, nuptum datur filio Pheroræ tetrarchæ, *A. J.* XVI, 7, 6. *B. J.* I, 24, 5.
- Cypros*, Antipatri filia ex Cypro, Alexiæ Selciæ uxor, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Cypros*, Alexæ Selciæ filia ex Cypro, *A. J.* XVIII, 5, 4.
- Cypros*, Phasaelli filia ex Salampsione Herodis M. filia, nubit Agrippæ Aristobuli filio, *A. J.* XVIII, 5, 4; 6, 2 sq. Ejus liberi, *ibid.* Cf. *B. J.* II, 11, 6.
- Cypros*, castellum prope Hierichuntum, *A. J.* XVI, 5, 2. *B. J.* I, 21, 4. Judæi seditiosi, interfecto præsidio, munimenta solo æquant, *A. J.* II, 18, 6.

Cyprus insula, *A. J.* XVII, 12, 2. *B. J.* II, 7, 2.
Cyrene, urbs Libyæ; quatuor ibi civium classes, quarum una Judæos comprehendit, *A. J.* XIV, 7, 2. Agrippa ad Cyrenæos literæ de Judæis, *A. J.* XVI, 6, 5. Cf. *B. J.* II, 16, 4. Judæi Cyrenenses a Jonatha sicario ad seditionem stimulantur; eorum locupletissimi a Jonatha falso accusati, a Catullo Libyæ præf. diripiuntur, *B. J.* VII, 11, 1 sqq.
Cyrus, Persarum rex, quando regnum susceperit, *C. A.* I, 12. Cum Dario Babyloniorum imperium evertit, *A. J.* X, 11, 4. Judæis permittit in patriam redire et templum ædificare, XI, 1, 1 sqq. Ejus literæ hac de re ad Syriæ satrapas, 1, 3. In expeditione contra Massagetæ suscepta vitam finit, 2, 1. — Cf. *C. A.* I, 20 sq. *B. J.* V, 9, 4.
Cyrus, rex Persarum, a Græcis Artaxerxes appellatus, *A. J.* XI, 6, 1. Cf. *Artaxerxes* 1.
Cyzicus, urbs ad Hellespontum, *A. J.* XIII, 10, 1.

D.

Dabaritta, Galil. vicus, *V. J.* 62. *B. J.* II, 21, 3. Juvenes Dabaritteni Ptolemæi Agrippæ procuratoris uxorem spoliant, *V. J.* 26.
Dacti, a Romanis debellantur, *B. J.* II, 16, 4. Cf. *A. J.* XVIII, 1, 5 (XX, 4, 2, ?).
Dadanæ, Sui f., *A. J.* I, 15, 1.
Dæstus, mensis, *B. J.* III, 7, 33.
Dagon, castell. Judææ prope Hierichuntem, *A. J.* XIII, 8, 1.
Dagon, Philistæorum deus; ejus simulacrum ante arcam sacram prosternitur, *A. J.* VI, 1, 1. *B. J.* V, 9, 4.
Dahæ, pop. Asiæ, *A. J.* XVIII, 4, 4; (XX, 4, 2, ?)
Dalila, Samsonis concubina, *A. J.* V, 8, 11. Samsonem inimicis prodit, *ibid.*
Dalmatæ, sub Romanorum imperio sæpe insurrexerunt, *B. J.* II, 16, 4.
Damascus, urbs Syriæ, ab Uso condita *A. J.* I, 6, 4. Damascene inter Palestinam et Cœlesyriam media, *ibid.*
Damasci rex Adadus, 5, 2. Damascus ab Assyriis capitur; Damasceni in Mediam superiorem transferuntur, IX, 12, 3. Damascus ab Alexandro M. expugnatur, XI, 8, 3. Damasceni Aretam Mennæi fil. regem Cœlesyriæ constituunt, *B. J.* I, 4, 8. Damascus capitur a Romanis, *A. J.* XIV, 2, 3. Damascenorum cum Sidoniis contentio, *A. J.* XVIII, 6, 3. Herodis M. in Damascenos liberalitas, *B. J.* I, 21, 11. Omnes Judæi in urbe degentes trucidantur initio belli Jud., *B. J.* II, 20, 1; VII 8, 7. *V. J.* 6.
Dan, Jacobi fil., *A. J.* I, 19, 8; II, 7, 4. — Danitica tribus quam Palest. partem sortita sit, V, 1, 22. Danitæ a Chananæis pressi in montana se recipiunt, coloniam deducunt ad Jordanis fontes, ubi Danam condunt, V, 3, 1.
Dan sive Dana, urbs Galil. ad fontes Jordanis sita, a Danitis condita, *A. J.* V, 3, 1. Hierochoamus delubrum in ea exstruit, VIII, 8, 4; 12, 4.
Danaus, Sethosis Egypti regis frater, ab Egyptiis Armais sive Hermæus appellatur, *C. A.* I, 15; I, 26. Primus Argivorum rex, I, 16.
Danielus, Davidis f., *A. J.* VII, 1, 4.
Danielus, propheta (a Nabuchodonosoro Baltasarus appellatus), liberaliter Babylone educatur, *A. J.* X, 10, 1. Ejus vivendi ratio et sapientia, 10, 2. Nabuchodonosoro regi somnia interpretatur et valde ab eo honoratur, 10, 4 sqq. Baltasaro regi explicat literas a Deo scriptas, 11, 3. Honoribus cumulatur a Baltasaro, 11, 4. Capta Babylone

Darius eum in Mediam abducit et mox satrapen constituit, *ibid.* Ceteri satrapæ contra eum conspirant, 11, 5. Leonibus objectus miraculo servatur, 11, 6. Cf. *M.* 16. Turrim Ecbatanis ædificat; ejus visa, *A. J.* 11, 7. Danieli liber Alexandro Magno Hierosolymis monstratur, *A. J.* XI, 8, 5.
Danus, bicipitis Jordanis fons alter, *A. J.* I, 10, 1.
Daphne, Antiochiæ Syriæ urbis suburbanum, *A. J.* XIV, 13, 1; 15, 11; XVII, 2, 1. *B. J.* I, 12, 5; 17, 3.
Daphne, regio Palest., prope Semechonitidem lacum sita, describitur, *B. J.* IV, 1, 1.
Dardanus, Emaonis f., vir sapientia præcellens, *A. J.* VIII, 2, 5.
Darius (alio nomine a Græcis appellatus), Medorum rex, Astyagis fil., cum Cyro Babyloniorum imperium evertit, *A. J.* X, 11, 2; 11, 4. Danielum magno in honore habet, 11, 7.
Darius I, *Hystaspis* fil., sublatis magis regnum apud Persas obtinet, *A. J.* XI, 3, 1. Ante regnum susceptum voverat se Hierosolyma instauraturum esse, 3, 1 et 7. Instigante Zorobabelo votum persolvit, 3, 8. Samaritis imperat ut in Judæorum sacra tributa conferant, 4, 9. Cf. *C. A.* I, 21.
Darius III, Persarum rex, ab Alexandro M. ad Granicum vincitur, *A. J.* XI, 8, 1; 8, 3. Iterum victus fugit, 8, 3.
Darius, Artabani Parthorum regis fil., a patre Tiberio ob ses datur, *A. J.* XVIII, 4, 5.
Darius, Agrippæ jun. dux, *B. J.* II, 17, 4.
Dasia, V. Saira.
Dassion, Tarichæata nobilis, *V. J.* 26.
Dathamnes, seditionem movet contra Moysem, *A. J.* IV, 2, 2; 3, 1. Cum tota sua familia terræ hiatu absorbetur, 3, 3. Cf. *M.* 3.
Dathema, castell. Palest., *A. J.* XII, 8, 1.
Davidæ, Jessæi filius, a Samuele inungitur, *A. J.* VI, 8, 1. Apud Saulum quem demonibus liberat, magno in honore habetur, 8, 2. Goliathum gigantem interficit, 9. Saulus ei invidet ob res præclare gestas insidiasque struit; Davidæ periculo elapsus, Michalam Sauli filiam in matrimonium accipit, 10. Saulo iterum insidias parante, Ionathæ studio Michaleque uxoris artibus servatur, 11. Amicitiaæ foedus inter Jonatham et Davidem ictum, 11, 8. Sauli insidias evitaturus in urbem Noabam ad Achimelechum fuga se recipit; inde Gittam fugit, ubi insaniam simulando e periculo evadit; deinde aliquantum temporis in spelunca prope urbem Adullam moratus ad Moabiturum regem se confert, 12. Cillanis opem ferens cædit Palestinos, 13, 1. Deinde apud Ziphenos sedem figit; Zipheni Saulum hac de re certiores faciunt; Saulus frustra eum cum exercitu persequitur, 13, 2. Saulo parit, copiam nactus eum tollendi, 13, 4. Injuriam a Nabalo sibi illatam ulcisci molientem placat Abigæa, Nabali uxor, 13, 6 et 7. Nabalo mortuo Abigæam in matrimonium ducit, 13, 8. Saulo iterum eum persequitur, Davidæ iterum Saulo parit, data sibi eum perdendi potestate, 13, 9. Ac ad Anchum Gittæ regem se confert et Secellam vicum ad habitandum ab eo accipit, 13, 10. Ancho auxilium contra Judæos se laturum pollicetur, 14, 1. Proceres Palesti-norum nolunt eum in ipsorum acie pugnare, 14, 5. Davidæ Amalecitas qui ipso absente Secellam devastarant uxoresque captivas abduxerant, persequitur et fundit; prædam recipit suisque ex æquo dividit, 14, 6. Saulo mortuo, a Judæ tribu rex creatur sedemque figit Chelbrone, VII, 1, 2; cf. 3, 2. Reliquæ tribus quam Jehosthum, Sauli filium, regem constituerint, bellum civile inter Judæos conflatur, 1, 3 sqq. Abennerus, a Jebostho offensus, ad Davidem deficit, 1, 4. Jehostho occiso, ab omnibus

tribubus rex creatur, 2, 2. Hierosolyma expugnata in eaque urbe regiam suam constituit; foedus init cum Hiram Tyriorum rege, qui ligna cedrina et artifices, qui regiam extruant, ei mittit, 3, Cf. *B. J.* VI, 10, 2. Victis Palaestinis, qui bellum ei intulerant, arcam Dei Hierosolyma transfert; templum ei extruere volenti deus per Nathanam vatem nunciat, hanc curam filio, qui post eum regnatus sit, relinquendam esse, 4. Palaestinos iterum praelio devincit magnamque eorum terrae partem in suam ditionem redigit; Moabitibus annuum tributum imperat; Adrazarum, regem Sophenes, et Adadum Damasci Syriacque regem superat; Idumaeam sibi subijcit; cum Thæno, rege Amathes, foedus init, 5. Benignum se praebet erga Jonathanem filium, 5, 5. Ab Ammanitarum rege injuria affectus, bellum eis infert eosque per Joabum sibi subijcit 6 et 7. Cum Beersabe Uriæ uxore consuetudinem habet, utque delictum occultetur, ejus marito mortem afferri jubet, 7, 1 sqq. Ammonem filium ab Abesalomo interfectum luget, 8, 3. Abesalomo reconciliatur, 8, 4 sqq. Seditione contra ipsum ab Abesalomo concitata, trans Jordanem cum amicis fugit, 9, 2 sqq. Chusi consilio redit, 9, 7. Abesalomi exercitus funditur, 10, 2. Davidis Abesalomi mortem deploret, 10, 5. Ab omnibus tribubus in regnum restituitur, 11, 2. Novam contra eum seditionem movet Sabæus: hic vero mox ab incolis Abelmacheæ urbis, in quam fuga se recipit, interimitur, 11, 6 sqq. Rem praeclare gerit contra Palaestinos, 12, 1 Bellis et periculis perfunctus odas hymnosque componit, 12, 3. Populum numerari jubet; quam ob rem luit supplicium; deo jubente extruit aram in area Oronnae, 13. Congerit materiam ad dei templum extruendum, 14, 1 sqq. Adonia regnum affectante, Solomonem regem declarat, 14, 4 sqq. Sacerdotes et Levitas in classes dividit iisque munera assignat, 14, 7, sqq. Reliquum populum in cohortes distribuit 14, 8. Ad Solomonem et populum verba facit de templo extruendo, 14, 9 sqq. Moriens Solomoni praecepta dat, 15; 1. Moritur; ejus virtutes, 15, 2. Ejus sepultura et monumentum, 15, 3. Regnavit Chebrone, solius Judæe tribus imperium habens, septem annos et sex menses, Hierosolymis, totius Judæe rex, annos triginta tres, 15, 2. — Davidis octo viros spectatae fortitudinis circa se habere solebat, VII, 12, 4. Ejus uxores et liberi, VII, 1, 4; 3, 3. Ministeria ab eo instituta, VII, 5, 4; 11, 8. Organa musica ab eo confecta, VII, 12, 3.

Debora, vates, una cum Baraco Judæos a Chanaanæis subjugatos servitute liberat, *A. J.* V, 5.

Decapolis, regio Palaest., *B. J.* III, 9, 7. *V. J.* 65; 74.

Declas, Juctæ f., *A. J.* I, 6, 4.

Delium, urbs Syriæ, *A. J.* XIV, 3, 3.

Dellius, M. Antonii amicus, ab eo cum mandatis mittitur ad Ventidium et Silonem, *A. J.* XIV, 15, 1. *B. J.* I, 15, 3. Mariannen et Aristobulum, Alexandri liberos, Antiocho commendat, *A. J.* XV, 2, 5.

Delos, insula; Deliorum decretum pro Judæis, *A. J.* XIV, 10, 11.

Delta, regio Ægypti; multi Judæi in ea habitant, *B. J.* II, 18, 8.

Demænetus, Ptolemæensibus suadet, ne Ptolemæum Lathyrum auxilio vocent, *A. J.* XIII, 12, 3.

Demetrius I, Seleuci fil., Roma profugus regnum occupat apud Syros, Antiochum Eupat. occidit, *A. J.* XII, 10, 1. Bacidem, deinde Nicanorem mittit contra Judæos, 10, 2 sqq. Nicanore clade affecto et caeso, iterum Bacidem in Judæam mittit, qui Judæos devincit, 11. Bacidem contra Jonathanem Maccab. mittit, XIII, 1, 5. Cum Jonathan pax componitur, 1, 6. Alexandro Bala regnum occupare moliente, Jonathanem sibi conciliare studet, 2, 1

sqq. In praelio cum Alexandro commisso cadit, 2, 4.

Demetrius II. *Nicator*, Demetrii, Syriæ regis fil., Alexandrum regno dejecturus ex Creta in Ciliciam se confert, *A. J.* XIII, 4, 3. Ptolemæi Philomet. filiam ducit; ab Antiochensibus rex declaratur, 4, 7. Alexandrum fundit fugatque, 4, 8. Judææ immunitatem concedit, 4, 9. Militum in eum odium, *ibid.* Antiochenses Demetrio infensi eum in regia obsident, 5, 3. Jonathanem fidem fallit, quare hic ad Antiochum, Alexandri fil., deficit, 5, 3 et 4. Ejus duces a Jonathan vincuntur, 5, 6 et 10. Parthis bellum infert; amisso toto exercitu ab Arsace vivus capitur, 5, 11. Ex captivitate liberatus, regnum recuperat, 8, 4. Militibus invisus est, regno dejicitur ab Alexandro Zebina; Tyri diem obit, 9, 3.

Demetrius III. *Eucærus*, Antiochi Grypi f., a Ptolemæo Lathyro rex Damasci constituitur, *A. J.* XIII, 13, 4. A Judæis contra Alexandrum Jannæum arcessitur, Alexandrum vincit, 13, 5; 14, 1 sq. Cum Philippo fratre bellum gerit; a Mithridate, Philippi socio captus in Parthiam abducitur, ubi moritur, 14, 3. Cf. *B. J.* I, 4 sq.

Demetrius Phalereus, regis bibliothecis Alexandriae a Ptolemæo Philad. praefectus, *A. J.* XII, 2, 1. Regi suadet ut libros sacros Judæorum in linguam Græcam vertendos curet, *A. J.* XII, 2, 1; 2, 3. *C. A.* II, 4. Vir doctrina eminentissimus, *C. A.* II, 4. Judæorum antiquitatem testatur, *C. A.* I, 23.

Demetrius, Judæus, Andromachi f., *A. J.* XVI, 8, 3.

Demetrius, Gadarensis, Pompeji libertus, *A. J.* XIV, 4, 4.

Demetrius, Alexandriae Alabarcha, Mariamnem, Agrippæ M. fil., uxorem ducit, *A. J.* XX, 7, 3.

Demoteles, Lacedæmonius, *A. J.* XIII, 5, 8.

Diagoras, Melius, mysteriorum derisor, *C. A.* II, 37.

Dianæ, templum in Elymaide urbe, *A. J.* XII, 9, 4. *Dianæ* agrestis templum in Ægypto prope Leontopolin, XIII, 3, 2.

Dicæarchia (*Puteoli*), urbs Ital., *A. J.* XVII, 12, 1. *B. J.* II, 7, 1. *V. J.* 2.

Q. Didius, Syriæ præf., *A. J.* XIV, 6, 7. *B. J.* I, 20, 2.

Dido, Pygmalionis soror, Carthaginem condidit, *C. A.* 1, 18.

Didorus, Hercules f., *A. J.* I, 15.

Diglath (*Tigris*), fluv. Asiæ, *A. J.* I, 1, 3.

Diluvium, quando acciderit, *A. J.* VIII, 3, 1.

Dina, Jacobi filia ex Lia, *A. J.* I, 19, 8. A Sicheme stupratur, 21, 1.

Dioclerus, sub Solomone toparchiæ Bethlemiticæ præf., *A. J.* VIII, 2, 3.

Diocles in libro de rebus Persicis meminit Nabuchodonosori, *A. J.* X, 11, 1.

Diodorus, Iasonis f., Romam mittitur legatus ab Hyrcano, *A. J.* XIII, 9, 2.

Diodotus, Tryphon cognominatus, Malcho persuadet ut Antiochum sibi tradat, *A. J.* XIII, 5, 1. Superato Demetrio Nicator. Antiochum constituit regem, 5, 3. Jonathanem, Judæorum principem, dolo capit et occidit, 6, 1 sqq. Antiochum interficit, a militibus rex creatur; mox vero in militum odium incurrit, 7, 1. In urbe Dora ab Antiocho Sotere oppugnatur; Apameæ occiditur, 7, 2.

Diogenes, Pharissæorum consilio interficitur, *A. J.* XIII, 16, 2. Cf. *B. J.* I, 5, 3.

Dionysia, festum Athen., *A. J.* XIV, 8, 5.

Dionysius, Tripolis tyrannus, *A. J.* XIV, 3, 2.

Dionysius, Dionysii f., Atheniensis, *A. J.* XIV, 8, 5.

Dionysius, Asclepiadis f. Atheniensis, *A. J.* XIV, 8, 5.

Diophantus, Herodis M. notarius, ob literas suppositas capitis damnatur, *A. J.* XVI, 10, 4. *B. J.* I, 26, 3.

Diaspolis, urbs Arabiae, *A. J.* XV, 5, 2 (*B. J.* I, 6, 4, ?)
Dium, urbs Syriae, ab Alexandro Jannæo capitur, *A. J.* XIII, 15, 3. A Pompeio Judæis eripitur, XIV, 4, 2.
Dium, urbs Macedoniae, *A. J.* XI, 8, 5.
Dius, Phœnicum historiae auctor, laudatur, *A. J.* VIII, 5, 3. *C. A.* I, 17.
Dodias, Eleazari pater, *A. J.* VII, 12, 4.
Dæcus, Sauli servus, *A. J.* VI, 12, 1; 12, 4.
P. Dolabella, consul, amicitiae fœdus cum Judæis facit, *A. J.* XIV, 10, 9. Ejus ad Ephesios literæ 10, 12.
Dolesus, Gadarensium dignitate princeps, a seditiosis interficitur, *B. J.* IV, 7, 3.
Domitia, Domitiani uxor, Flav. Josephum magno in honore habuit, *V. J.* 76.
Domitianus, Vespasiani f., cum Sabino Romæ adversus Vitellium pugnat, *B. J.* IV, 11, 4. Vitellio victo et occiso, imperium administrat, usque dum pater Romam veniat, *ibid.* Contra Germanos et Gallos rebelles mittitur, VII, 4, 2. Ejus ingenium, *ibid.* Flavium Josephum magno in honore habet, *V. J.* 76.
Domitius Aenobarbus, Agrippinæ conjux, Neronis pater, *A. J.* XX, 8, 1.
C. Domitius Calvinus, consul, *A. J.* XIV, 14, 5.
Domitius Sabinus, tribunus militum, *B. J.* III, 7, 34; V, 8, 4.
Dora, urbs Phœniciae maritima juxta Carmelum montem sita, *C. A.* II, 9. Urbem hujus nominis in Idumæa fuisse Apion fingit, *ibid.* Ora maritima inter Jopen et Doram describitur, *B. J.* I, 21, 5. Dora obsidetur ab Antiocho Sotere, *A. J.* XIII, 7, 2. Urbis tyrannus Zoilus, XIII, 12, 2; 12, 4. A Pompeio Judæis eripitur, XIV, 4, 4. A Gabiniis restauratur, 5, 3. Cf. *A. J.* V, 1, 22; XIX, 6, 3. *B. J.* I, 2, 2; 7, 7. *V. J.* 8.
Doris, Herodis M. uxor, *A. J.* XIV, 12, 1. Antipatri mater, *A. J.* XVI, 3, 3. *B. J.* I, 23, 1. Magna apud Herodem auctoritate esse copit, *A. J.* 7, 2. *B. J.* 24, 2. Antipatri insidiis detecta, Doris regia ejicitur, *A. J.* XVII, 4, 2. *B. J.* I, 30, 4.
Dorotheus, Ptolemæi Philad. procurator, *A. J.* XII, 2, 11.
Dortus, Judæus nobilis, rebus novis studet, supplicio afficitur, *A. J.* XX, 6, 2.
Dositheus, Judæus, Ægyptiorum dux, *C. A.* II, 5.
Dositheus, Judæus nobilis; ejus perfidia in Hyrcanum, *A. J.* XV, 6, 2. Rerum novarum studii a Salome accusatus ab Herode occiditur, 7, 8 sq.
Dothaim, urbs Samariæ, *A. J.* IX, 4, 3.
Draconis leges literis consignatæ, *C. A.* I, 4.
Drusilla, Agrippæ M. filia ex Cypro, *A. J.* XVIII, 5, 4. *B. J.* II, 11, 6. Epiphani Antiochi Commagenorum regis fil. a patre despondetur, *A. J.* XIX, 9, 1. Epiphane nuptias recusante, Azico Emesorum regi in matrimonium collocatur, XX, 7, 1. Repudiato Azico, Felici Judææ procuratori nubit, 7, 2.
Drusus, turris ad portum Cæsareensem sita, a Druso Cæsaris Oct. privigno denominata, *A. J.* XV, 9, 6. *B. J.* I, 21, 6.
Drusus, Cæsaris Octaviani privignus, juvenis obiit, *A. J.* XV, 9, 6.
Drusus, Tiberii Cæsaris fil., *A. J.* XVIII, 6, 1; 6, 8.
Drusus, Agrippæ M. f. ex Cypro, puer mortem obiit, *A. J.* XVIII, 5, 4.
Drymi (*Drymus*), locus Phœniciae prope Carmelum montem situs, *A. J.* XIV, 13, 3. *B. J.* I, 13, 2.

E.

Ebalus, Juctæ f., *A. J.* I, 6, 4.
Eban, Davidis f., *A. J.* VII, 3, 3.

Ebidas, Madianis f., *A. J.* I, 15.
Ebutius, decurio Roman. *B. J.* III, 7, 3. Cadii, IV, 1, 5.
Ecbatana, urbs Mediæ, *A. J.* X, 11, 6; XI, 4, 6.
Ecbatana, urbs Batanææ, *V. J.* 11.
Ecdippa (Ecdippon?), oppidum Phœniciae, *B. J.* I, 13, 4.
Echarampsaris, Babyloniorum dux, *A. J.* X, 18, 2.
Enibalus, judex apud Tyrios, *C. A.* I, 21.
Ednæus, Judæorum dux, *A. J.* VIII, 15, 2.
Egleon, Moabitarum rex, Judæos sibi subjicit; ab Ehude vincitur et occiditur, *A. J.* V, 4, 1.
Ehudes, Judæos a Moabitis subjugatos in libertatem vindicat, *A. J.* V, 4, 1 sqq. Principatum deinde octoginta annos apud Judæos tenet, 4, 3.
Eiræi, Juctæ f., *A. J.* I, 6, 4.
Elamæi, (Persæ) originem trahunt ab Elamo, *A. J.* I, 6, 4.
Elamus, Semæ f., Elamæocum (Persarum) princeps, *A. J.* I, 6, 4.
Elanus, Basanis Israelitarum regis fil., patri succedit; insidiis Zamaris perit, *A. J.* VIII, 12, 4.
Elca, Judæorum dux, *A. J.* IX, 12, 1.
Elcane, Levita, Samueli pater, *A. J.* V, 10, 2.
Elcias, Sallumi f., pontifex maximus, *A. J.* X, 8, 6.
Eldas, Madianis f., *A. J.* I, 15.
Eleazarus, Moysis f. e Sapphoro, *A. J.* II, 13, 1.
Eleazarus, Aaronis f., post patris mortem pontificatum obtinet, *A. J.* III, 8, 1. IV 4, 7. V, 1, 29. In Eleazari familia pontificatus manet usque ad Ozin; transit deinde in Ithamari familiam; sub Solomone vero Eleazari posterum recuperant, V, 11, 5.
Eleazarus, Dodias fil., fortitudine præcellens, *A. J.* VII, 12, 4.
Eleazarus, pontifex, *A. J.* XII, 12, 4. Ptolemæi Philad. ad eum literæ, *ibid.* Eleazari responsum, 2, 5. Septuaginta duos legis Jud. interpretes ad Ptolem. mittit, 2, 6. Dona accipit a Ptolem., 2, 14. Moritur, 4, 1. Cf. *B. J.* pr. 3.
Eleazarus, Mattathiae f., Auran cognominatus, *A. J.* XIII, 6, 1. In prælio cum Antiocho Eup. commisso cadit, 9, 4. Cf. *B. J.* I, 4, 5.
Eleazarus, Phariseus conviciatur Hrycano, *A. J.* XIII, 10, 5 et 6.
Eleazarus, sacerdos, quum patriam legem violare nollet, ab Antiocho Epiphane crudelissimo supplicio afficitur, M. 5 sqq.
Eleazarus, sacerdos, thesauri custos, Crasso trabem auream tradit, *A. J.* XIV, 7, 1.
Eleazarus, Joazari frater, pontificatum obtinet ab Archelao ethnarcha, mox vero eo rursus privatur, *A. J.* XVII, 13, 1.
Eleazarus, Anani fil., pontifex, *A. J.* XVIII, 2, 2.
Eleazarus, gigas, ab Artabano Parthorum rege Tiberio dono datur, *A. J.* XVIII, 4, 5.
Eleazarus, Peræus, a Cuspido Fado in exilium agitur, *A. J.* XX, 1, 1.
Eleazarus, Judæus, Izati regi circumcisionem commendat, *A. J.* XX, 2, 4.
Eleazarus, Dinaei f., latro, *A. J.* XX, 6, 1. *B. J.* II, 12, 4.
Eleazarus, Ananiae f., templi præfectus, juvenis audacissimus, Judæis persuadet ut sacrificia pro Cæsare offerri solita rejiciant, *B. J.* II, 17, 2. Seditiosorum dux contra optimates et Romanos, 17, 5. Manahemi factionem superat, 17, 9. A populo mittitur cum Jesu Sapphiæ ad Idumæam administrandam, 20, 4.
Eleazarus, Simonis fil., tyrannidem affectat, *B. J.* II, 20, 3. Inter zelotas plurimum valet, IV, 4, 1. A Joanne cum multis aliis zelotis secedit et interius templi septum

- occupat, crebris pugnis cum Joanne dimicat, V, 1, 2. Joannes Eleazari factionem opprimit ipseque templi septum occupat, 3, 1. Joanni cum sectatoribus suis se rursus adjungit, 6, 1.
- Eleazarus*, Jairi f., sectator Manahemi, B. J. II, 17, 9.
- Eleazarus*, Samææ f., Judæus fortitudine insignis, B. J. III, 7, 21.
- Eleazarus*, Simonis Gorionis socius, B. J. IV, 9, 5.
- Eleazarus*, Gioræ f., Simonis frater, strenue se gerit contra Romanos, B. J. VI, 4, 1.
- Eleazarus*, Machæeruntis castelli strenuus defensor contra Romanos, B. J. VII, 6, 4. A Romanis captus efficit ut Machæeruntii se dedant, *ibid.*
- Eleazarus*, sicariorum qui Masadam occupatam tenent dux, B. J. VII, 7, 1. Masada obsidione pressa a Romanis socios hortatur ut se invicem interficiant, 8, 6 sqq., 9, 1.
- Eleazarus*, Josephi historici aequalis, daemones ejiciens peritus, A. J. VIII, 2, 5.
- Elei*, Herodis M. in eos liberalitas, A. J. VI, 5, 4. B. J. I, 21, 12. Cf. C. A. II, 37.
- Eleon*, decem annos principatum tenet apud Judæos, A. J. V, 7, 14.
- Elephantine*, urbs Ægypti, B. J. 10, 5.
- Eleusa*, insula prope Ciliciam, postea Sebaste dicta, A. J. XVI, 4, 6; 10, 7. B. J. I, 23, 4.
- Eleusinia*, Græcorum festum, A. J. XIV, 8, 5.
- Eleutheri*, ordo militum in Parthorum exercitu, A. J. XIV, 13, 5. B. J. I, 13, 3.
- Eleutherus*, fluv. Phœnicis, A. J. XIII, 4, 5; 5, 10; XV, 4, 1. B. J. I, 18, 5.
- Eli*, pontifex, post Samsonis obitum Judæis præest, A. J. V, 9, 1. Ejus filii nequissime se gerunt; Deus filiorum cladem ei prædicit, 10, 1. Filiis casis et arca a Palæstina raptâ, dolore moritur, 11, 3; 11, 5.
- Elias*, vates, Thesbonæ natus, Achabo siccitatem prædicit; hospitio excipitur a vidua Sareptana, A. J. VIII, 13, 2. Ejus filium in vitam reducit, 13, 3. Achabum increpat quod peregrinorum deos colat; ceteris vatibus fidem non esse habendam ostendit, 13, 5. Ejus jussu falsi vates cremantur, 13, 6. Deus cum eo loquitur, 13, 7. Elias Eliæum sibi socium adjungit, *ibid.* Achabo novum quod commisit flagitium exprobrat, 13, 9. Ejus de Achabo vaticinium, *ibid.* Hoc vaticinium eventu confirmatur, 15, 6. Ochoziæ regis mortem prædicit, IX, 2, 1. Ex hominum conspectu sublatus est, 2, 2. Ejus de Joram vaticinium, 5, 2.
- Eliabaz*, Isamachi f., architectus, tabernaculum exstruit, A. J. III, 6, 1; 8, 4.
- Eliacias*, pontifex, A. J. X, 4, 1. sq.
- Eliacimus*, Ezechiæ regis procurator, A. J. X, 1, 1.
- Eliacimus*, V. Joacimus.
- Eliasibus*, Joacimi f., pontifex, A. J. XI, 5, 6.
- Elien*, Davidis f., A. J. VII, 3, 3.
- Elimelechus*, e tribu Judæ cum filiis in terram Moabiticam migrat, A. J. V, 9, 1.
- Eliönæus*, Simonis Cantheræ f., pontifex constituitur ab Agrippa, A. J. XIX, 8, 1.
- Eliphale*, Davidis f., A. J. VII, 3, 3.
- Elipharzes*, Esavi f., A. J. II, 1, 2.
- Eli*, locus Arab., A. J. III, 1, 3.
- Elissæus*, a Deo Eliæ vatis successor constituitur; Eliæ se adjungit socium, A. J. VIII, 13, 7. Josaphato et Joram bellum contra Moabitas parantibus victoriam vaticinatur, IX, 3, 1. Cum Joram rege Samariam se confert, 4, 1. Miracula ab eo edita, 4, 2. sqq. Ejus de Azael, Syriæ rege, vaticinium, 4, 6. Discipulum mittit Aramatham, qui Jehum sacro oleo inungat, 6, 1. A Joaso rege magnopere honoratur; ejus laudes, 8, 6. Hierichuntinorum hospitio utens, fonti cuidam prope eorum urbem sito mirandam vim tribuit, B. J. IV, 8, 3.
- Elissæus* sacerdos, A. J. XII, 2, 11.
- Elmodadus*, Juctæ f., A. J. I, 6, 4.
- Elom*, urbs Judææ, A. J. VIII, 10, 1.
- Elona*, Zabulonis f., A. J. II, 7, 4.
- Elpis*, Herodis M. uxor, mater Salomæ, A. J. XVII, 2, 3. B. J. I, 28, 4.
- Elthemus*, Arabum dux, B. J. I, 19, 5.
- Elulæus* (Pyas), Tyrionum rex, Cittæos ad obedientiam redigit, bellum gerit cum Assyriis, A. J. IX, 14, 2.
- Elymais*, urbs Asiæ cum templo Dianæ opulentissimo, A. J. XII, 9, 1. Ab Antiocho Epiph. frustra obsidetur, *ibid.*
- Elysæi* (Æoles), ab Elysa originem trahunt, A. J. I, 6, 1.
- Elysas*, Jovani f., Elysæorum (Æolum) princeps, A. J. I, 6, 1.
- Emalsema*, uxor Manassæ, mater Amosi, A. J. X, 3, 2.
- Emaonis filii*, viri sapientia conspicui, A. J. VIII, 2, 5.
- Emesa*, urbs Syriæ, B. J. VII, 7, 1. Emesorum reges, A. J. XVIII, 5, 4; XIX, 8, 1; XX, 7, 1; 8, 4.
- Emian*, zona sacerdotalis, A. J. III, 7, 2.
- Emma*, urbs Palæst., A. J. VI, 13, 6.
- Emmaus*, (Emaus, Ammaus), urbs Judææ, caput toparchiæ, B. J. III, 3, 3. A Bachide munitur, A. J. XIII, 1, 3. Incolæ a Cassio in servitutem rediguntur, A. J. XIV, 11, 2. B. J. I, 11, 2. Emmaus a Quinct. Varo incendiatur, A. J. XVII, 10, 9. B. J. II, 5, 1. Militibus Romanis emeritis incolenda datur a Vespasiano, B. J. VII, 6, 6. Cf. A. J. 7, 3. B. J. IV, 8, 1.
- Emmaus*, (Ammaus), vicus Galil., prope Tiberiadem, thermis celebris, A. J. XVIII, 2, 3. Unde nomen habeat, B. J. IV, 1, 3.
- Emmorus*, Sicimitarum rex, interficitur a Simyone et Levi, A. J. I, 21, 1.
- Emnus*, Davidis f., A. J. VII, 3, 3.
- Enodorus*, urbs Galil., A. J. VI, 14, 2.
- Enemimus*, Mestrami f., A. J. I, 6, 2.
- Engaddi* (Engadda, Engaddæ), oppidum Judææ ad lacum Asphaltiten, trecentis stadiis ab Hierosolymis distans, A. J. IX, 1, 2. Toparchia Judææ, B. J. III, 3, 5. Diripitur a sicariis, B. J. IV, 7, 2. Solitudo prope urbem, A. J. VI, 13, 1; 13, 4.
- Entachim*, tribus, B. J. IV, 3, 8.
- Ennaphen*, Davidis f., A. J. VII, 3, 3.
- Ennerus*, Abrami commilito, A. J. I, 10, 2.
- Enochus*, qui ante diluvium vixit, ex hominum conspectu a Deo sublatus est, A. J. IX, 2, 2.
- Enosus*, Sethi f., A. J. I, 3, 4.
- Epaphroditus*, Fl. Josephi historici amicus, A. J. I, pr. 2. C. A. II, 41. Josephus ei librum de Antiquitatibus Jud. dedicat, A. J. I, pr. 2. C. A. I, 1. V. J. 76.
- Ephas*, Madianis f., A. J. I, 15.
- Ephesus*, urbs Ionie, A. J. XVI, 2, 2. Dolabellæ litteræ ad Ephesios, XIV, 10, 12. Ephesiorum decretum de Judæis, 10, 25. Agrippæ et Julii Antonii ad eos rescripta de servandis Judæorum juribus, XVI, 6, 5; 6, 7.
- Ephodes*, tunica superior pontif. max. describitur, A. J. III, 7, 5.
- Ephorus*, historicus accuratissimus, C. A. I, 2. A Timæo sæpe mendacii arguitur, 1, 3. Laudantur quæ dicit de primorum hominum longævitate, A. J. I, 3, 9.
- Ephraim*, urbs Judææ, a Vespasiano capitur, B. J. IV, 9, 9.
- Ephraïmes*, Josephi fil. ex Asenetha, A. J. II, 6, 1. Josephi loco inter Judæorum principes refertur, II, 8, 1; III,

- 12, 6. Ephraimae tribus quam partem Palaestinae sortita sit, V, 1, 22. — Ephraimitae Bethela capiunt, V, 2, 6. Bellum molientes contra ceteros Iudaeos a Gedeone placantur, V, 6, 6. Arma ferunt contra Jephthen, ab eo vero clade afficiuntur, V, 7, 11.
- Ephraïmes*, Chebronensis, A. J. I, 14.
- Ephran*, urbs Palaest., Gedeonis patria, A. J. V, 6, 5.
- Ephratanus ager*, in Palaestina, A. J. I, 21, 3.
- Ephron*, urbs Palaest., a Iuda Maccab. expugnatur, A. J. XII, 8, 5.
- Epicrates*, Syrorum dux, A. J. XIII, 10, 3.
- Epicurei*, erroris arguuntur, A. J. XIII, 10, 3.
- Epiphania*, urbs Phoeniciae, a Iudaeis Amathe vocata, A. J. I, 6, 2.
- Epomis*, vestimentum Graecorum, cum Ephode tunica pontificali, comparatur, A. J. VIII, 7, 5.
- Erebinthorum*, (Cicerum) domus, vicus Iudaeae, B. J. V, 12, 2.
- Erica*, procurator Achazae regis, A. J. IX, 12, 1.
- Erædes*, Gadis f., A. J. II, 7, 4.
- Eroge*, vicus Iudaeae prope Hierosol., A. J. IX, 10, 3.
- Eron*, nomen hebr. arcæ sacrae, A. J. III, 6, 5.
- Esaias*, vates, A. J. IX, 3, 3. Ejus vaticinia de Assyriis, de Cyro et de Oniae templo, X, 1, 3; XI, 1, 1. B. J. VII, 10, 3. Ejus elogium, A. J. X, 2, 2.
- Esavus*, Isaci fil. ex Rebecca, unde nomen habeat, A. J. I, 18, 1. Ejus uxores, 18, 4; 18, 9. Preces quas Isacus pro Esavo facit, fraudulenter in se convertit Jacobus, 18, 5 sqq. Esavus cum Jacobo in gratiam redit, 1, 20. Post patris obitum Idumaeam obtinet; Edomus cognominatus est, II, 1. Ejus progenies, II, 2.
- Escholes*, Abrami commilito, A. J. I, 10, 2.
- Escon*, puteus prope Gerara, A. J. I, 18, 2.
- Esdras*, sacerdos Iudaeorum Babylone degentium, Xerxis regis amicus, A. J. XI, 5, 1. Xerxis ad eum literae, *ibid.* Cum aliis Iudaeis Hierosolyma migrat, 5, 2. Iudaeis interdicit connubium cum mulieribus peregrinis, 5, 3 sqq. Moysis leges populo recitat, 5, 5.
- Esbeo*, Chanaanæus, A. J. I, 18, 4.
- Esermoth*, locus Arab., A. J. III, 13, 1.
- Esroneus*, Pharesi f., A. J. II, 7, 4.
- Essa*, urbs Syriac, ab Alexandro Jannæo capta, A. J. XIII, 15, 3.
- Essæi*. V. *Esseni*.
- Essebon* (Essebonitis), castellum Perææ, A. J. XV, 8, 5. XIII, 15, 4; XII, 4, 11.
- Essenes*, pars vestimentum pontif. maximi splendidis lapidibus ornata, A. J. III, 7, 5. Cur a Graecis λόγιον (oraculum) appelletur, 8, 9. Quando lapides fulgorem emittere cessaverint, *ibid.*
- Esseni* (Essæi), Iudaeorum secta. Eorum placita et instituta, B. J. II, 8. A. J. XIII, 5, 9. XVIII, 1, 5. Omnia a fato pendere putant, A. J. XIII, 5, 9. A voluptatibus abhorrent; vitam cælibem agunt, B. J. II, 8, 2. Divitias contemnuunt; honorum communionem habent, 8, 3 sq. Magna sunt pietate; modeste vivunt, 8, 5. Animi affectus coercent; fidem servant; non jurant, 8, 6. Si quis in eorum sectam recipi velit, probationem trium annorum subire debet, 8, 7. Qui in peccatis gravioribus deprehenduntur, excluduntur, 8, 8. Legislatorem maxime venerantur; ætate provecioribus honorem habent, 8, 9. In quatuor classes distribuuntur; medicinae studiosi et longævi sunt, 8, 10. Animam esse immortalem credunt, 8, 11. Vaticinantur, 8, 12. Est peculiaris quidam Essenorum ordo, qui matrimonium permittit, 8, 13. Esseni magno in honore fuerunt apud Herodem M. A. J. XV, 10, 5. Simili vitæ instituto utuntur ac Pythagorei. *ibid.*
- Essenorum porta*, Hierosol., B. J. V, 4.
- Esther*, pulcritudine omnibus puellis præstans, ab Artaxerxe rege in matrimonium ducitur, A. J. XI, 6, 2. Urge Mardocheo patruo, Iudaeorum, quos Amanes perdere molitur, patrocinium suscipit, 6, 7 sqq. Regem adit, 6, 9. Amanem accusat, 6, 11. A rege impetrat ut Amanis in Iudaeos edictum rescindatur, 6, 12.
- Etame*, urbs Iudaeae a Roboamo condita, A. J. VIII, 10, 1.
- Ethæus*, Davidis amicus, A. J. VII, 10, 1.
- Etham*, locus prope Hierosol., A. J. VIII, 7, 3.
- Ethanus*, vir sapientissimus, A. J. VIII, 2, 5.
- Eucæus*, Chanaani f., A. J. I, 6, 2.
- Euaratus*, Cous, Alexandri Herodis filii amicus, B. J. I, 26, 5. A. J. XVI, 10, 2.
- Eucei* (?); Hiram Tyrionum regis contra eos expeditio, A. J. VIII, 5, 3.
- Eucles*, Menandri f., A. J. XIV, 8, 5.
- Eudæus*, Chanaani f., A. J. I, 6, 2.
- Euhemerus*, Iudaeorum meminit, C. A. I, 23.
- Euodus*, Tiberii Caesaris libertus, A. J. XVIII, 6, 9.
- Eupolemus*, Joannis f., a Iuda Maccab. Romam mittitur legatus, A. J. XII, 10, 6.
- Eupolemus*, Iudaeorum antiquitatem testatur, C. A. I, 23.
- Euphrates*, fluv. Asiae, Iudaeis dicitur Phora, A. J. I, 1. 3. Cf. X, 6, 2.
- Europa*, a Japhethae filiis occupata, A. J. I, 6, 1.
- Eurycles*, Lacedæmonius, Herodis et Antipatri hospitio utens Hierosolymis, Alexandrum Herodis fil. calumniatur; ab Herode et Archelao muneribus donatur; postea ob multa facinora patria expellitur, A. J. XVI, 10. 1. B. J. I, 26, 1 sqq.
- Eutyclus*, Agrippæ M. libertus, eum apud Tiberium Caesarem accusat, A. J. XVIII, 6, 5 sqq.
- Eutyclus*, Caii Caesaris stabulis præfectus, A. J. XIX, 4, 4.
- Eva*, ex Adami costa facta, A. J. I, 1, 2. Adamum ad peccatum sollicitat; cum Adamo paradiso expellitur, 1, 4.
- Evilæti*, (Gætuli) nomen habent ab Evila, A. J. I, 6, 2.
- Evilas*, Chusi f., Evilæorum princeps, A. J. I, 6, 2.
- Evilates*, Juctæ f., A. J. I, 6, 4.
- Evilmaraduchus*, rex Babyloniae, C. A. I, 20.
- Expiationis dies* (ἡμέρα ἐξλασμού) quomodo celebrandus sit, A. J. III, 10, 4.
- Ezechias*, latronum dux ab Herode M. supplicio afficitur, A. J. XIV, 9, 2. B. J. I, 10, 5. Pater Iudæ, qui regnum affectavit, A. J. XVII, 10, 5. B. J. II, 4, 1.
- Ezechias*, Ananiae pontif. frater, B. J. II, 17, 8.
- Ezechias*, Chobari f., B. J. V, 1, 2.
- Ezecias*, Iudaeorum rex, Achazæ fil., A. J. IX, 12, 3. Vir justus et pius, 13, 1. Templum lustrat; ad Azymorum festum celebrandum etiam Israelitis invitat, 13, 2. Palaestinis bellum infert; Assyriis tributum solvere recusat, 13, 3. A Sanecheribo bello petitur, Hierosolyma obsidentur, sed peste in Assyriorum exercitu grassante, obsidio solvitur, X, 1. Deus ei vitam prorogat, 2, 1. Societatem jungit cum Balada Babyloniorum rege, 2, 2. Moritur post regnum annorum viginti novem, 3, 1.
- Ezecias*, pontifex vir sapientissimus, cum Ptolemæo Lagi in Ægyptum se confert, C. A. I, 22.

F.

Fabatus, Caesaris Augusti in Arabia procurator, a Syllo accusatur, B. J. I, 29, 3. A. J. XVII, 3, 2.

Fabius, Damasci præfectus, A. J. XIV, 11, 1. B. J. I,

- 12, 1. Antigonum Judææ regnum affectantem adjuvat, A. J. 12, 1. B. J. 12, 2.
- Fabius**, centurio Roman. fortitudine conspicuus, A. J. XIV, 4, 4. B. J. I, 7, 4.
- Fadus**, V. Cuspius.
- Favntus**, Marci f., prætor Roman., A. J. XIII, 9, 2.
- Fannius**, (C.) consul Roman. Ejus rescriptum ad Coos, A. J. XIV, 10, 5.
- Faustus**, Cornelius, Sullæ f., fortitudine excellit in Hierosol. expugnatione, B. J. I, 7, 4; 7, 6. A. J. XIV, 4, 4.
- Felix**, a Claudio Cæsare Judææ procurator constituitur, A. J. XX, 7, 1. B. J. II, 12, 8. Drusillam Agrippæ M. filiam uxorem ducit, A. J. 7, 2. Jonathan pontif. per insidias e medio tollit, A. J. 8, 5, B. J. 13, 3. Latrones et impostores castigat, A. J. 8, 5 sqq. B. J. 13, 3 sqq. Cæsareæ reprimat tumultus, A. J. 8, 7. B. J. 13, 7. A Judæis Cæsariensibus apud Neronem accusatur; intercedente Pallante fratre absoluitur, A. J. 8, 9.
- Felix** (?) seditionem movet Hierosolymis, superatur a Phasaelo, A. J. XIV, 11, 8. B. J. I, 12, 1.
- Fenus** exercere Judæis non licet, A. J. IV, 8, 25.
- Festa** Judæorum a Moyse constituta, A. J. IV, 8, 7. — Cf. *Sabbata*, *Expiationis dies*, *Scenopegia*, *Azymorum*, *Pascha*, *Pentecoste*.
- Festus** (Porcius) a Nerone Judææ præfectus, latrones opprimit, A. J. XX, 8, 9. B. J. II, 14, 1. Moritur, A. J. 9, 1.
- Filiarius** jus hereditarium a Moyse definitum, A. J. IV, 7, 5.
- Flaccus**, Syriæ præfectus Agrippam benigne excipit; ab eo abalienatur per Aristobulum, A. J. XVIII, 6, 2 sq.
- Flavius Silva**, Judææ præfectus sub regno Vespasiani, Masadam capit, B. J. VII, 8, 1 sqq.
- Florus** (Gessius) procurator Judææ constituitur a Nerone, A. J. XX, 11, 1. B. J. II, 14, 2. Homo pessimus, belli Judaici auctor, *ibid.* Cf. A. J. XVIII, 1, 6. Frustra apud Cestium Gallium accusatur, B. J. 14, 3. Litem inter Judæos et Græcos Cæsarienses componere recusat, 14, 4 sq. Judæos, qui querelas ad ipsum deferunt, in vincula conjicit, 14, 5. Sacrum thesaurum diripit; Hierosolymitanos ad seditionem adigit, 14, 6. Magnam Hierosolymitanorum cladem edit, 14, 7 sqq. Denuo in eos sævit, 15, 1 sqq. Optimatibus Hierosol. contra seditiosos auxilium mittere recusat, 17, 4, id agit ut bellum cum Judæis trahatur, 19, 4. A Cestio apud Neronem accusatur, 20, 1.
- Fonteji Agrippæ**, legati consularis, cædes, B. J. VII, 4, 3.
- Fortunatus**, Agrippæ M. libertus, A. J. XVIII, 7, 2.
- Fronto** (Æternus), tribun. milit. Roman., B. J. VI, 4, 3; 9, 2.
- Fullonis monumentum**, prope Hierosol., B. J. V, 4, 2.
- Fulvia**, femina nobilis, ad religionem Judaicam amplectendam perducta pecunia emungitur, A. J. XVIII, 3, 5.
- Fures**, Novam legem de iis fert Herodes M., A. J. XVI, 1, 1.
- Furius**, centurio, in Hierosolymorum obsidione fortitudine conspicuus, A. J. XIV, 4, 4. B. J. I, 7, 4.

G.

- Gaales**, Sicimitis auxilium fert contra Abimelechum, A. J. V, 7, 3.
- Gamus**, Nachoræ f., A. J. I, 6, 3.
- Gaba**, urbs Judææ in tribu Benjaminis, A. J. V, 2, 8; VI, 8, 1; VIII, 12, 4. — Gabænorum culpa bellum oritur inter Beniamitas et ceteros Judæos, A. J. V, 2, 8. sqq.

- Gaba**, urbs Galil., urbs equitum dicta, ab Herode M. colonia equestri aucta, B. J. III, 3, 1. Cf. A. J. XV, 8, 5. V. J. 24.
- Gabala**, urbs Syriæ, A. J. XIII, 15, 4. Gabalitæ ab Amasia debellantur, A. J. IX, 9, 1.
- Gabaon**, urbs Judææ, quadraginta stadiis ab Hierosol. distans, A. J. VII, 11, 7. Cf. VI, 6, 2; VII, 1, 3. B. J. II, 19, 1; 19, 7. — Gabaonitæ cum Jesu fraudulenter paciscuntur; pro fraude pœnam luunt, A. J. V, 1, 16. Gabaonitæ, in quos Saulus crudelissime sævierat, vindicantur, VII, 12, 1.
- Gabara** (Gabaroth), urbs Galil., V. J. 10; 25; 45; 47.
- Gabares**, Galaaditidis et Gaulanitidis præfectus sub Solomone, A. J. VIII, 2, 3.
- Gabatha**, **Gabatha**, **Gabathona** (?), urbs Philistæorum V, 1, 29; VIII, 12, 4; 12, 5; XIII, 1, 4.
- Gabatha**, **Gabathsaula**, urbs Judææ, Sauli patria, A. J. VI, 4, 6. B. J. V, 2, 1.
- Gabinus**, a Pompeio Hierosolyma missus, ab urbe excluditur, A. J. XIV, 4, 1. Scauro in Syria administranda succedit, A. J. 5, 2. B. J. 8, 2. Alexandrum Aristob. fil. prælio superat, *ibid.* Multas Palæstinæ urbes instaurat, A. J. 5, 3. B. J. 8, 4. Quinque synedria in Judæa instituit rerumque administrationem optimatibus tradit, A. J. 5, 4. B. J. 8, 5. Aristobulum regnum recuperare adnitentem vincit, A. J. 6, 1. B. J. 8, 6. Ptolemæum Aul. in Egyptum reducit, A. J. 6, 2. B. J. 8, 7. Alexandrum iterum vincit, A. J. 6, 3. B. J. 8, 7. Nabatæos fundit, Mithradatem et Orsanem, Parthorum perfugas, clam dimittit, A. J. 6, 4. B. J. 8, 7. Romam redit, *ibid.*
- Gadara**, metropolis Perææ, B. J. IV, 7, 3. Sexaginta stadiis distat a Tiberiade, V. J. 65. Ab Alexandro Jannæo expugnatur, A. J. XIII, 13, 3. A Pompeio instauratur, A. J. XIV, 4, 4. B. J. I, 7, 7. Synedrium ibi constituitur a Gabinio, A. J. XIV, 5, 4. B. J. I, 8, 5. Ab Augusto Herodi M. tribuitur, A. J. XV, 7, 3. Post Herodis obitum Syriæ provinciæ adjicitur, A. J. XVII, 11, 4. B. J. II, 6, 3. Urbs capitur et incenditur a Vespasiano, incolæ cæduntur, B. J. III, 7, 1. — Dicitur civitas græcica, A. J. XVII, 11, 4; vicus (?) Galaaditidis, A. J. XIII, 13, 5. — **Gadaren** Herodem M. apud Augustum accusant, A. J. XV, 10, 2. sq. Initio belli Jud. serviunt in Judæos qui in urbe habitant, B. J. II, 18, 5. Contentio oritur inter Romanorum fautores et seditiosos, B. J. IV, 7, 3. Vespasianus a Gadarenis in urbem recipitur, *ibid.* Seditiosi a Placido funduntur, 7, 4 sq. — Ceterum cf. A. J. XII, 3, 3; 7, 4. B. J. I, 4, 2; II, 18, 1; III, 3, 1. V. J. 10.
- Gadara**, pro Gazara, A. J. V, 1, 22.
- Gades** (Gadas), Jacobi f. ex Zelpha, A. J. I, 19, 8; II, 7, 4.
- Gades** (Gadira), urbs Hispaniæ, A. J. I, 6, 1. B. J. II, 16, 4.
- Gadiaz**, Judæus nobilis, ab Herode M. interficitur, A. J. XV, 7, 8.
- Gadus**, vates, A. J. VII, 13, 2.
- Gætuli**, olim Evilæi dicti, A. J. I, 6, 2.
- Galaaditis** (Galaditis, Galadena, regio Palæstinæ trans Jordanem sita, a Galade colli denominata, A. J. I, 19, 11. A Judæis occupatur, IV, 5, 3. Galadeni ab Ammanitis pressi ceteros Judæos in auxilium vocant; Saulus hostes profligat, VI, 5, 1. sqq. Galaaditis occupatur ab Azælo Syriæ rege, IX, 8, 1. Subigitur a Theglaphassare, IX, 11, 1. Alexander Jann. eam in potestatem suam redigit, B. J. I, 4, 3. Galadenorum (?) regina Laodice bellum gerit cum Parthis, A. J. XIII, 13, 4. Cf. A. J. VIII, 13, 2; 15, 13. B. J. II, 3, 3.
- Galades**, collis Galaaditidis, A. J. I, 19, 11.

Galatæ, Galatia. V. *Galli, Gallia*.

Galba, Imperator; Tiberii Cæsaris de eo prædictio, *A. J.* XVIII, 6, 9. Neroni succedit; interficitur, *B. J.* IV, 9, 2; 9, 9.

Golbaath, locus Palæst., *A. J.* VI, 11, 5.

Galgala, oppidum Judææ prope Hierichuntem, ubi Jesus Chananæam invadens castra posuit, *A. J.* V, 1, 11; 1, 16 sqq. Unde nomen habeat, *ibid.* Cf. VI, 4, 2; 5, 4; 6, 1; 6, 2; 7, 5; VII, 11, 4 sq.

Galilæa, regio sive toparchia Palæstinæ, *A. J.* XIII, 2, 3. Galilæa superior et inferior describitur, *B. J.* III, 3, 1 sq. Incolarum indoles, *ibid.* — Galilæa a Theglaphalasare subigitur, *A. J.* IX, 11, 1. Antipæ, Herodis M. f., Galilææ et Perææ tetrarcha constituitur, *A. J.* XVII, 8, 1; 11, 4, *B. J.* II, 6, 3. Is inter Galilæos et Samaritas sub Claudii imperio, *A. J.* XX, 6. *B. J.* II, 15, 5 sq. Initio belli Jud. Flavius Josephus utrique Galilææ præficitur; urbes ab eo muniuntur. *B. J.* II, 20, 4 sqq. *V. J.* 7 sqq. Galilæi Josepho valde faverent, *V. J.* 41, 49.

Galli (*Galatæ*) a Romanis subacti, *B. J.* II, 16, 4. Galli, qui proxime Germaniam habitant, sub Vespasiani imperio cum Germanis rebellant; mox ad obsequium rediguntur. *B. J.* VII, 4, 2. Galli Herodis M. mercenarii, *A. J.* XVII, 8, 3. *B. J.* I, 33, 9.

Gallia (*Galatia*) locorum natura bene munita, *B. J.* II, 16, 4.

Gallicanus, tribun. milit. Roman., *B. J.* III, 8; 1.

Gallus. V. *Cestius*.

C. Gallus, consul Roman., *A. J.* XIV, 16, 4.

Gallus, legionis dux a Cestio in Galilæam mittitur, *B. J.* II, 18, 11.

Gallus, centurio Roman., fortitudine eminet, *B. J.* IV, 1, 5.

Gamala, urbs Gaulanitidis inferioris, unde nomen habeat; ejus situs, *B. J.* IV, 1, 1. Ab Alexandro Jann. capitur, *A. J.* XIII, 15, 3. A Gabinio instauratur, *B. J.* I, 8, 4. De agro Gamalitico contentio oritur inter Aretam regem Arabiæ et Herodem Antipam, *A. J.* XVIII, 5, 1. Gamalenses initio belli Jud. in fide manent erga Agrippam et Romanos, *V. J.* 11. Postea ab eis desciscunt, *V. J.* 37. *B. J.* IV, 1, 1 sq. Vespasianus urbem capit et diruit, in celas cædit, 1, 3 sqq. — Cf. *A. J.* XVIII, 1, 1. *B. J.* I, 4, 8. II, 20, 6.

Ganges, fluv. Asiæ, a Judæis vocatur Plisou, *A. J.* I, 1, 3.

Garesime, vicus Galil., *V. J.* 71.

Garis, urbs Galil. *B. J.* III, 6, 3.

Garizin (*Garizim, Garizæus mons*), mons Samariæ, *A. J.* IV, 8, 44; V, 1, 19; XII, 1, 1; XIII, 3, 4. *B. J.* I, 2, 6. Templum in eo a Sanaballetæ exstruitur, *A. J.* XI, 8, 2. Templum deletur, *A. J.* XIII, 9, 1.

Garsis, urbs Galil. *B. J.* V, 11, 5.

Gastongabel, urbs Arab. Petr., *A. J.* VIII, 6, 4.

Galtherus, Arami f., Bactrianorum princeps, *A. J.* I, 6, 4.

Gaulana, urbs Bataneadis, ab Alexandro Jann. capitur, *A. J.* XIII, 15, 3. Cf. *B. J.* I, 4, 4; 4, 8. *A. J.* IV, 7, 4.

Gaulanitidis (*Gaulonitis*), regio Palæst., a Judæis occupatur, *A. J.* IV, 5, 3. Dividitur in superiorem et inferiorem, quarum illa Gaulana appellatur, *B. J.* IV, 1, 1. — Cf. *A. J.* VIII, 2, 3; XIII, 15, 4. *B. J.* II, 20, 6; III, 3, 1; 3, 5; 10, 10. *V. J.* 37.

Gaza, urbs Judææ in tribu Judæ, *A. J.* V, 1, 22. Ad mare sita, *A. J.* XIII, 2, 2. *B. J.* I, 7, 7. Olim una ex Palæstinorum quinque urbibus primariis, VI, 1, 2. — Samson urbis portas evellit, *A. J.* V, 8, 10. Ab Ezecia capitur, *A. J.* IX, 13, 3. Ab Alexandro M. post longam obsidionem expugnatur, *A. J.* XI, 8, 3 sq. Ab Alexandro Jannæo ca-

pitur et diruitur, *A. J.* XIII, 13, 3. *B. J.* I, 4, 2. Judæis a Pompeio eripitur, *A. J.* XIV, 4, 4. A Gabinio instauratur, *A. J.* XIV, 5, 3. Herodi M. tribuitur ab Augusto, *A. J.* XV, 7, 3. Post Herodis obitum Syriæ provinciæ ab Augusto adjicitur, *A. J.* XVII, 11, 4. *B. J.* II, 6, 3. Urbs græcæ appellatur, *ibid.* Initio belli Jud. funditus evertitur, *B. J.* II, 18, 1. — Cf. *A. J.* V, 2, 4; XIII, 5, 5.

Gazara, urbs Samariæ, olim in Palæstinorum ditione, *A. J.* VIII, 6, 1. A Pharaone diruitur, a Solomone instauratur, *ibid.* Munitur a Bachide, XIII, 1, 3. Cf. *A. J.* VII, 4, 1; 12, 1; XIII, 9, 2. *B. J.* I, 2, 2. Appellatur *Gadara* *A. J.* V, 1, 22.

Gedeon, Joasi f., Judæos a Moabitibus subjugatos servitute liberat; quadraginta annos imperium tenet apud Judæos; *A. J.* V, 6.

Gelboe, mons Samariæ, *A. J.* VI, 14, 2.

Gelmon, urbs Palæst., *A. J.* A. J. VII, 9, 8 sq.

Geman (*Ginæa* ?), vicus in campo Magno situs, *B. J.* II, 12, 3.

Gemellus, magna auctoritate est apud Herodem M; conjurationis suspectus honoribus privatur, *A. J.* XVI, 8, 3. *Gennath*, porta Hierosol. urbis, *B. J.* V, 4, 2.

Gennesar, lacus Galil., describitur, *B. J.* III, 10, 7. Cf. II, 20, 6. *A. J.* V, 1, 22; XIII, 5, 4; XVIII, 2, 1.

Gennesar, regio circa lacum ejusdem nominis, fertilitate et amenitate excellens, *B. J.* III, 10, 8.

Gennesaritis lacus, *A. J.* V, 1, 22; XIII, 2; 3. V. *Gennesar*.

Geon, ita Nilus appellatur a Judæis, *A. J.* I, 1, 3.

Gerara, urbs Judææ, *A. J.* I, 12, 1; 18, 1. VIII, 12, 2.

Geras, pater Eludis, *A. J.* V, 4, 2.

Geras, pater Semei, *A. J.* VII, 9, 4.

Gerasa, urbs Galaaditidis, *B. J.* I, 4, 8; II, 18, 1. Geraseni parant Judæis in urbe habitantibus initio belli Jud. *B. J.* II, 18, 5. Urbs a Romanis capitur, IV, 9, 1. — Gerasenorum montes, *A. J.* XIII, 15, 5.

Gerastratus, judex apud Tyrios, *C. A.* I, 21.

Geraus, Benjaminis f., *A. J.* II, 7, 4.

Gergesæus, Chanaani f., *A. J.* I, 6, 2.

Germant a Romanis subjugati, *B. J.* II, 16, 4. Germani, Classico et Vitellio ducibus contra Romanos rebellant, a Petilio Cereali ad obedientiam rediguntur, *B. J.* VII, 4, 2. Germani, Herodis M. mercenarii, *A. J.* XVII, 8, 3. *B. J.* I, 33, 9. Germani, Caii Cæsaris satellites, ejus necem ulciscuntur, *A. J.* XIX, 1, 15.

Germanicus, Drusi f., ex senatus-consulto mittitur ad res Orientis componendas, *A. J.* XVIII, 2, 5. A Pisone e medio tollitur, *ibid.* Apud populum gratiosissimus fuit, *A. J.* XVIII, 6, 8. Cf. XIX, 1, 5. *C. A.*

Gersomes, Levi f., *A. J.* II, 7, 4.

Gersus, Moysis f., *A. J.* II, 13, 1.

Gessirorum rex Tholomæus, *A. J.* VII, 1, 4.

Gessius. V. *Florus*.

Getta. V. *Gitta*.

Gethraamas, Davidis f., *A. J.* VII, 1, 4.

Gethsura (*Gessura*), oppidum Judææ, *A. J.* VII, 8, 3.

Gibaltus, mons Samariæ, *A. J.* IV, 8, 44; V, 1, 19.

Gigantum vallis, prope Hierosol., *A. J.* VII, 4, 1.

Gihon, fons, prope Hierosol., *A. J.* VII, 14, 5.

Ginnabris, vicus Judææ, *B. J.* IV, 8, 2.

Ginæa, vicus in confiniis Samariæ et Magni campi situs, *A. J.* XX, 6, 1. Cf. *B. J.* II, 12, 3, III, 3, 4.

Gischala, urbs Galil.; a populis vicinis diruta, a Joanne Levi f. instauratur et munitur, *V. J.* 10. Cf. *B. J.* II, 20, 6; 21, 2. Gischaleni a Joanne Levi contra Romanos concitantur, *B. J.* IV, 2, 1. Quam Joannes fuga Hierosolyma se recepisset, Tito se dedunt, 2, 2 sqq.

- Gision**, septem templi, *A. J.* VIII, 3, 8.
- Gitta** (*Getta*), urbs Judææ; olim fuit una ex quinque. Palæstinorum civitatibus potentioribus, *A. J.* VI, 1, 2; 12, 2; XIII, 14, 10. Danitis tribuitur, *A. J.* V, 1, 22. Ab Azælo evertitur, IX, 8, 4. Ab Hieroboame capitur, IX, 10, 3. Ab Ezecia occupatur, IX, 13, 3. Cf. VI, 2, 3. 9, 1; 9, 5.
- Githa**, castellum Idumææ, *A. J.* XIV, 15, 10. *B. J.* I, 17, 2.
- Glaphyra**, Archelai Cappadocum regis filia, nubit Alexandro Herodis filio, *A. J.* XVI, 1, 2. Simultatem exercet cum Salome, *A. J.* 7, 2. *B. J.* I, 24, 2 sq. Ejus superbia, *ibid.*. Interrogatur de marito, conjurationis in patrem factæ accusato, *A. J.* 10, 7. Post Alexandri mortem ad patrem cum dote remittitur, *A. J.* XVII, 1, 1. *B. J.* I, 28, 1. Ejus liberi, *A. J.* 1, 2. *B. J.* 28, 2. Jubæ Libyæ regi nubit; post ejus decessum in Cappadociam domum redit; mox vero in matrimonium collocatur Archelæo ethnarchæ primi mariti fratri; somnio ominoso perturbatur; moritur, *A. J.* 13, 1; 13, 4. *B. J.* II, 7, 4.
- Gobolitis** (*Gabalene*), regio Arabiæ, ab Amalecitis habitata, *A. J.* II, 1, 2; III, 2, 1.
- Godolias**, Judæis in Judæa a Nabuchodonosoro relictis præficitur, *A. J.* X, 9, 1. Bene iis consulit, 9, 2. Ab Ismaelo interficitur, 9, 4.
- Goliathus**, Philistæus, gigas, Judæos ad certamen singulare provocat; a Davide interficitur, *A. J.* VI, 9, 1 sqq.
- Gomarenses** (*Galatae*, *Galli*) a Gomaro originem trahunt, *A. J.* I, 6, 1.
- Gomarus**, Japhethæ f., Gomarensium princeps, *A. J.* I, 6, 1.
- Gophna**, urbs Judææ, a Cassio capitur, *A. J.* XIV, 11, 2. *B. J.* I, 11, 2. Cf. *B. J.* V, 2, 1; VI, 2, 2. — Gophnitica toparchia, *B. J.* II, 20, 4; III, 3, 5; IV, 9, 9.
- Gorgias**, a Lysia Antiochi Epiph. procuratore contra Judam Maccab. missus vincitur, *A. J.* XII, 7, 4.
- Gorion**, Josephi f., Hierosolymitas in zelotas concitat, *B. J.* IV, 3, 9. A zelotis interficitur, IV, 6, 1.
- Gorion**, Nicodemi f., *B. J.* II, 17, 10.
- Gotarzes**, Artabani III Parthorum regis fil., post Bardanem fratrem regnum suscipit, *A. J.* XX, 3, 4. Necatur, *ibid.*
- Gothamus**, Eliphazæ f., *A. J.* II, 1, 2.
- Gotholia**, Achab regis filia, Jorami uxor, *A. J.* VIII, 15, 3. Ochozia a Jehu necato, totam Davidis stirpem extinguere studet, unius tamen ex Ochoziæ filiis, Joasus a Joado servatur, IX, 7, 1. Septem annos regnum tenet, 7, 2. Joaso, quem Joadus, assentiente populo regem creavit, imperium eripere studet; Joadi jussu necatur, 7, 3.
- Græcanicæ** urbes in Palæstina, *Gaza* *Gadara* et *Hippos*, *A. J.* XVII, 11, 4.
- Græci**, a Jovano, Japhethæ f., originem trahunt, *A. J.* I, 6, 1. Gentibus devictis nova dant nomina, 4, 4. Ab Egyptiis arithmetica et astronomia instituti sunt, 8, 3. Literas a Phœnicibus acceperunt, *C. A.* I, 2. Ante bellum Trojanum literarum usus iis ignotus erat, *ibid.*. Res gestas in tabulas publicas referre diu neglexerunt, 4. Judæa admodum sero in eorum notitiam venit, 12. Græci religiosissimi, *C. A.* II, 11. Antiquissimis temporibus non legibus, sed sententiis parum definitis et regum jussis regabantur, 15. Græcorum leges cum iis, quas Moyses posuit, comparantur, 16. Quæ de diis statuunt absurda esse demonstratur, 33; 34. Pictores et sculptores diis formam quamlibet attribuunt; poetæ novos plane deos fingunt; oratores deos peregrinos plebiscitis in civitatem adsciunt, 35. Cf. *Athenienses*, *Lacedæmonii*.
- Granicus**, fluv. Asiæ, *A. J.* XI, 8, 1.
- Grapte**, Izatis Adiabænorum regis consanguinea, regiam exstruxit Hierosolymis, *B. J.* IV, 9, 11.
- Gratus**, Judæorum dux, Romanos adjuvat in Judæis seditionis coercendis, *A. J.* XVII, 10, 3; 10, 6 sq; 10, 9. *B. J.* II, 3, 4; 4, 2 sq; 5, 2.
- Gratus**, prætorianus, *A. J.* XIX, 3, 1.
- Gunis**, Nephthalis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Gyphæus**, Judæus fortitudine præclarus, *B. J.* VI, 1, 3; 2, 6.
- H.
- Halicarnassensium** de Judæis decretum, *A. J.* XIV, 10, 23.
- Hannibal**, Carthaginis decus, *B. J.* II, 16, 4.
- Heberus**, Salæ f., Hebræis nomen dedit, *A. J.* I, 6, 4.
- Hebræi**. V. *Judæi*.
- Hebron**. V. *Chebron*.
- Hecataeus Milesius**, primorum hominum longævitate testatur, *A. J.* I, 3, 9.
- Hecataeus Abderita**, Alexandri M. et Ptolemæi Lagi æqualis, librum de Judæis scripsit, *C. A.* I, 22. Scripsit librum de Abramo, *A. J.* I, 7, 2. Laudatur, *A. J.* I, 7, 2. *C. A.* I, 22; I, 23; II, 4.
- Hecatonotomachi**, milites Alexandri Jannæi in prima acie positi, *A. J.* XIII, 12, 5.
- Helcias Magnus**, pro Judæis apud Petronium deprecatur, *A. J.* XVIII, 8, 4.
- Helcias**, Agrippæ regis amicus, equitum magister, Silam interficiendum curat, *A. J.* XIX, 8, 3.
- Heleias**, sacri ærarii custos, a Judæis Romam mittitur ad Agrippam apud Nerone accusandum, *A. J.* XX, 8, 11. Obses a Nerone retinetur, *ibid.*
- Helena**, Monobazi Adiabænorum regis soror et uxor, *A. J.* XX, 2, 1. Izatis mater, *ibid.*. Cum Izate f. religionem Judaicam amplectitur, 2, 3 sq. Hierosolyma proficiscitur, ubi egenis cibos distribuit, 2, 5. Moritur; in pyramide non procul ab Hierosolymis sepelitur, 4, 3.
- Helene monumentum**, prope Hierosolyma, *B. J.* V, 2, 2; 4, 2.
- Helene regia**, in Hierosol. urbe, *B. J.* V, 6, 1.
- Heliopolis**, urbs Syriæ, *A. J.* XIV, 3, 2.
- Heliopolis**, urbs Egypti, *A. J.* II, 7, 6. *C. A.* II, 2. — Præfectura Heliopolitana, *A. J.* XII, 9, 7; XIII, 3, 1; 3, 2. *B. J.* I, 1, 1. Sacerdotes Heliopolitani, *A. J.* II, 6, 1.
- Hellanicus**, historicus, ab Acusilao in genealogiæ rationibus dissentit; mendacii arguitur ab Ephoro, *C. A.* I, 3. Quid de diluvio tradat, *A. J.* I, 3, 9.
- Hellespontus**, *A. J.* XI, 8, 2; XII, 1, 1.
- Helo**, Chananeus, *A. J.* I, 18, 14.
- Hentochi**, pop. Asiæ, *B. J.* II, 16, 4.
- Heracleon**, Antiochum Grypum interficit, *A. J.* XIII, 3, 4.
- Heracleopolis**, urbs Egypti, *B. J.* IV, 11, 5.
- Hercules**, cum Antæo bellum gerens, Apheræ et Iaphræ auxilio utitur; Apheræ filiam uxorem ducit, *A. J.* I, 15. Herculis templum Tyri exstructum a Hiramo, *A. J.* VIII, 6, 3. *C. A.* I, 18.
- Herculis columnæ**, *B. J.* II, 16, 4.
- Herennius Capito**, Jannæi procurator, *A. J.* XVIII, 6, 3; 6, 4.
- Hermæus**. V. *Danaus*.
- Hermippus**, quid de Pythagora referat, *C. A.* I, 22.
- Hermogenes**, in libris suis Judæorum meminit, *C. A.* I, 23.
- Herodes**, Antipatri Idumæi f., *A. J.* XIV, 7, 4. *B. J.* I, 8, 9. Galilææ a patre præficitur, *A. J.* 9, 2. *B. J.* 10, 4. Ezechiam aliosque latrones supplicio afficit, *A. J.* 9, 2.

B. J. 10, 5. Ob eorum cædem ab Hyrcano in iudicium vocatur; intercedente Sexto Cæsare absolvitur, *A. J.* 9, 3 sqq. *B. J.* 10, 6 sq. A Sexto Cæsare Coeleſyriæ præſicitur; ne Hyrcano bellum inferat prohibent Antipater pater et Phasaelus frater, *A. J.* 9, 5. *B. J.* 10, 9. Maximam init gratiam apud Cassium; ab eo Syriæ præſicitur, *A. J.* 11, 2 sqq., *B. J.* 11, 2. sqq. Patris mortem ulciscens Malichum interficit, *A. J.* 11, 4 sqq. *B. J.* 11, 5 sqq. Antigonum ejusque socium Marionem vincit, a Hierosolymitanis honorifice excipitur, *A. J.* 12, 1. *B. J.* 12, 3. Apud M. Antonium ab inimicis accusatus, eum pecunia sibi conciliat, *A. J.* 12, 2. *B. J.* 12, 4. Iterum accusatus iterum absolvitur, tetrarcha constituitur, *A. J.* 13, 1. *B. J.* 12, 5. Insidias Parthorum evitaturus contendit in Arabiam, *A. J.* 13, 6 sq. *B. J.* 13, 7 sqq.; 14, 1. A Malcho, Arabiæ rege rejectus, in Ægyptum iter convertit, *A. J.* 14, 1 sq. *B. J.* 14, 1 sq. Cleopatra eum honorifice excipit et in Ægypto detinere studet, *A. J.* 14, 2. *B. J.* 14, 2. Rhodum appellitur; inde Romam se confert, ubi supplex Antonium adit, *A. J.* 14, 3. *B. J.* 14, 3. Antonii et Augusti consilio a senatu rex Judææ creatur, *A. J.* 14, 4. *B. J.* 14, 4. Roma reversus copias ducit adversus Antigonum, Joppen capit suosque e Masada recipit, *A. J.* 15, 1. *B. J.* 15, 3 sq. Hierosolyma frustra oppugnat, Philonis auxilio ab Antigono corrupti destitutus, *A. J.* 15, 2 sq. *B. J.* 15, 5 sq. Josepho fratre in Idumæam misso, in Galilæam contendit, Sepphoriam capit et latrones debellat, *A. J.* 15, 4 sq. *B. J.* 16, 1 sqq. In Samariam proficiscitur cum Antigono dimicaturus, sed mox in Galilæam redit rebellesque devincit, *A. J.* 15, 6. *B. J.* 16, 5. Machæras Herodi a Ventidio auxilio missus mala fide agit, *A. J.* 15, 7. *B. J.* 16, 6. Ad Antonium qui Samosata oppugnat proficiscens multos barbaros fundit fugatque, *A. J.* 15, 8. *B. J.* 16, 7. Ab Antonio subsidia impetrat, *A. J.* 15, 9. Galilæos, qui ab ipso defecerant, vincit; magno periculo mirum in modum liberatur, *A. J.* 15, 10 sq. *B. J.* 17, 3 sq. Pappum superat hostesque in domos compulso conficit, *A. J.* 15, 2. *B. J.* 17, 6. Iterum e magno discrimine evadit, *A. J.* 15, 13. *B. J.* 17, 7. Ad Hierosolyma castra facit, Mariamnen, Alexandri filiam, uxorem ducit, *A. J.* 15, 14. *B. J.* 17, 9. Cum Sosio Hierosolyma expugnat, *A. J.* 16, 1 sqq. *B. J.* 18, 1 sqq. Antonio persuadet ut Antigonum e medio tollat, *A. J.* 16, 4. Herodes regno suscepto, amicos Antigoni interficit, *A. J.* XV, 1, 1. Hyrcanum in Judæam reversum honorifice excipit, *A. J.* 2, 3 sq. Ananelo Judæo ignobili pontificatum dat, id quod graviter fert Alexandra, 2, 4 sq. Alexandram ejusque filium Aristobulum sibi conciliare studet, 2, 7. Aristobulum pontificem constituit, mox vero e medio tollit, *A. J.* 3, 1 sqq. *B. J.* 22, 2. Hujus criminis a Cleopatra apud Antonium accusatus, ab eo ad causam dicendam evocatur; Antonium muneribus placat, *A. J.* 3, 5 sqq. Josephum avunculum in suspicionem adulterii cum Marianne commissi adductum necari jubet, *A. J.* 3, 5 et 6; 3, 9. Cf. *B. J.* 22, 4. Cleopatram necare molitur, *A. J.* XV, 4, 2. *A. J.* I, 18, 5. Jussu Antonii Arabibus bellum infert, multisque præliis factis tandem victoriam reportat. Arabes eum pro patrono suo habent, *A. J.* 5, 1 sqq. *B. J.* 19, 1 sqq. Post pugnam Actiacam Hyrcanum interficit, deinde Octavianum in Rhodo insula adit, a quo regnum ei confirmatur, *A. J.* 6, 1 sqq. *B. J.* 20, 1 sqq.; 22, 1. Octavianum in Ægyptum proficiscentem apud Ptolemaidem splendide excipit magnisque muneribus donat, *A. J.* 6, 7. *B. J.* 20, 3. Mariannem uxorem iterum in adulterii suspicionem vocatam necari jubet, *A. J.* 7, 1 sqq. Octavianus Herodi restituit eam Judææ partem, quam Antonius Cleopatra

dederat, aliasque insuper urbes ejus regno addit, *A. J.* 7, 3. Herodes uxoris nece perturbatus in gravem incidit morbum *A. J.* 7, 7. Alexandram, Costoborum, Lysimachum aliosque amicos occidit, *A. J.* 7, 8 sqq. A patris moribus recedit, ludos instituit quinquennales, theatrum Hierosolymis ædificat et magnifica exhibet spectacula, *A. J.* 8, 1. *B. J.* 21, 8. Decem viri contra eum conjurant, 8, 3 sqq. Cæsaream et Sebasten exædificat, 8, 5. Populum fame laborantem sublevat ejusque gratiam sibi conciliat, 9, 1 sq. Simonis filiam uxorem ducit; Herodium castellum et Cæsaream urbem extruit, 9, 3 sqq. Filios Romam mittit; Zenodori latrocinia reprimat; a Zenodoro et Gadarenis apud Augustum accusatus absolvitur; Trachonitide, Batanaea, Auranitide, et Zenodori tetrarchia donatur, *A. J.* XV, 10, 1 sqq. *B. J.* I, 20, 4. Judæos majore in dies servitute premit, *A. J.* 10, 4. Essenos in honore habet, 10, 5. Novum templum sumtuosissimum extruit, *A. J.* 11, 1 sqq. Novam legem fert de furibus, *A. J.* XVI, 1, 1. Romam proficiscitur filiosque suos inde in patriam reducit; filiis uxores dat, 1, 2. Agrippam in Judæam venientem splendide excipit, 2, 1. Agrippam in Bosphorum expeditionem facientem comitatur, 2, 2. Herode intercessore, Agrippa et in alios multa beneficia confert et Judæis in Ionia habitantibus immunitatem confirmat, 2, 2 sqq. Hierosolyma reversus populo in concionem convocato exponit, quæ in itinere gesserit, eique quartam tributorum partem remittit, 2, 5. Pheroras, Salome et Antipater ejus odium incendunt in filios et Mariannem creatos, Alexandrum et Aristobulum, *A. J.* XVI, 3, 1 sqq. *B. J.* I, 23, 1. Antipatrum, filium e Doride creatum, ad honores evehit et Romam mittit ad Cæsarem, *A. J.* 3, 3. *B. J.* 23, 2. In Italiam profectus cum Alexandro et Aristobulo filiis, hos apud Cæsarem accusat, *A. J.* 4, 1 sqq. *B. J.* 23, 3. Cæsare auctore, cum filiis in gratiam redit, *A. J.* 4, 4. *B. J.* 23, 2. Hierosolyma reversus populo in templo narrat, quæ in Italia egerit, declaratque filios suos post se regnatos esse primum Antipatrum, deinde Alexandrum et Aristobulum, *B. J.* 23, 4 sq. *A. J.* 4, 6. Ad inaugurandam Cæsaream urbem, certamina musica et gymnica instituit, quæ quinquennalia facit, *A. J.* 5, 1. Antipatridem, Cyprum et Phasaelidem urbes condit, *A. J.* 5, 2. *B. J.* 21, 9. Herodis liberalitas in externos, *A. J.* 5, 3. *B. J.* 21, 11 sq. Ejus ingenium varium, *A. J.* 5, 4. Davidis sepulcrum spoliat, *A. J.* 7, 1. Cf. VII, 15, 3. Turbæ domestica; Salome, Antipater et Pheroras multis artificibus Herodis animum ab Alexandro et Aristobulo, ejus filiis, abalienare student, *A. J.* 7, 2 sqq. *B. J.* 24, 1 sqq. Salomen sororem cum Syllæo Arabe matrimonium inire ob religionum diversitatem non permittit, *A. J.* 7, 6. *B. J.* 24, 6. Alexandrum filium in suspicionem insidiarum ipsi structurarum vocatum in vincula conjicit; multis delationibus ita perturbatur ut omnes fere aulicos et amicos, etiam fidissimos, suspectos habeat, in eosque sæviat, *A. J.* 8, 1 sqq. *B. J.* I, 24, 7. Archelaus Alexandrum Herodi reconciliat, *A. J.* 8, 6. *B. J.* 25, 1 sqq. Herodes Archelaum, muneribus auctum, Antiochiam usque deducit, et lites inter eum et Titium, Syriæ præfectum, componit, *A. J.* 8, 6. *B. J.* 25, 6. Latrones Trachoniticos, a Syllæo in Arabiam receptos, ad supplicium ab eo depascit, *A. J.* 9, 1. Expeditione in Arabiam facta, latrones et Arabes cædit, 9, 2. A Syllæo apud Cæsarem Octav. accusatur, 9, 3. Frustra legatos mittit ad Cæsarem qui causam suam defendant, 9, 4. Alexandrum et Aristobulum filios iterum conjurationis accusatos in vincula conjicit, *A. J.* 10, 1 sqq. *B. J.* 26, 1 sqq. Nicolaus Damascenus, Romam missus legatus, Herodem

crimnibus falso ei objectis apud Caesarem purgat, *A. J.* 10, 8. A Caesare potestatem obtinet de filiis conjurationis suspectis pro arbitrio statuendi, *A. J.* 11, 1. *B. J.* 27, 1. In concilio Beryti habito filios accusat; hi capite damnantur, *A. J.* 11, 2 sqq. *B. J.* 27, 2 sqq. Filios strangulari jubet, *A. J.* 11, 6. *B. J.* 27, 6. De ejus immanitate, *A. J.* 11, 7. Cum Antipatro res Judææ administrat, *A. J.* XVII, 1, 1. Ejus progenies; nepotum sponsalia curat, *A. J.* 1, 2 sqq. *B. J.* 1, 28, 2 sqq. Zamari ejusque comitibus sedem tribuit in Batanæa ad Trachonitarum latrocinia reprimenda, *A. J.* 2, 1 sqq. Phariseorum nocentissimos, omnesque ex sua familia, qui cum Phariseis faciunt, interficit, *A. J.* 3, 1; 3, 3. *B. J.* 28, 2; 28, 4. Insidias ab Antipatro sibi structas defegit, *A. J.* 4, 1 sqq. *B. J.* 29, 1 sqq. Mariamnen uxorem repudiat, Simoni pontificatum abrogat, *A. J.* 4, 2. *B. J.* 28, 3. Antipatrum coram Vara Syriæ præfecto accusat, criminis convictum in vincula conjicit, *A. J.* 5, 1 sqq. *B. J.* 31, 5 sqq.; 32, 1 sqq. Morbo correptus testamentum facit, quo Antipam regem constituit, *A. J.* 6, 1. *B. J.* 32, 7. Judas Sariphaei et Matthias Margalothi seditionem contra eum movent; vivi cremantur, *A. J.* 6, 2 sqq. *B. J.* 33, 2 sqq. Ejus morbus qualis fuerit, *A. J.* 6, 5. *B. J.* 23, 5. Instante morte crudelissimus est, *A. J.* 6, 5. *B. J.* 33, 5. de Herode Josephi judicium, *A. J.* 6, 6; 8, 1. *B. J.* 33, 8. Manus sibi inferre conatur; Antipatrum fil. interfici jubet, *A. J.* 1. *B. J.* 33, 7. Mutato testamento Archelaum regem, Philippum vero et Antipam tetrarchas constituit; moritur; splendidas ei exsequias solvit Archelaus, *A. J.* 8, 1 sqq. *B. J.* 33, 7 sq. Regnavit triginta septem annos postquam a Romanis rex creatus est, *A. J.* 8, 1. *B. J.* 33, 8. Ejus testamentum ex plerisque rebus confirmatur ab Augusto, *A. J.* 11, 5. *B. J.* 6, 3.

Herodes, Herodis M. fil. ex Mariamne Simonis filia, *B. J.* 1, 28, 4. *A. J.* XVII, 1, 3. Herodes M. in testamento statuit, ut Herodes filius post Antipatri mortem regnum suscipiat, *A. J.* 3, 2. *B. J.* 29, 2. Repudiata ab Herode M. Mariamne, ex ejus testamento expungitur, *A. J.* 4, 3. *B. J.* 30, 7. Herodiladem Aristobuli fil. uxorem ducit, *A. J.* XVIII, 5, 1. Herodias ei repudium mittit, *A. J.* 5, 1; 5, 4.

Herodes, Herodis M. fil. ex Cleopatra, Philippi frater, *A. J.* XVII, 1, 3. *B. J.* 1, 28, 4.

Herodes, Aristobuli fil. ex Berenice, Herodis M. nepos, *B. J.* 1, 28, 1. Mariamnen, Josephi filiam ex Olympiade, uxorem ducit, *A. J.* XVIII, 5, 4. Postea matrimonium init cum Berenice Agrippæ fratris f., *A. J.* XIX, 5, 1. *B. J.* 11, 11, 6. A Claudio Caesare regnum Chalcidis obtinet, *A. J.* 5, 1. *B. J.* 11, 5. Silam interficiendum curat, *A. J.* 8, 3. A Claudio templi et sacræ pecuniæ curator constituitur, jusque impetrat pontifices creandi, *A. J.* XX, 1, 3. Moritur; ejus liberi, *A. J.* 5, 2. *B. J.* 11, 6.

Herodes, Aristobuli fil. ex Salome, *A. J.* XVIII, 5, 4.

Herodes, Phasaeli f. ex Salampsione Herodis M. filia, *A. J.* XVIII, 5, 4.

Herodes, Miari f., Tiberiensis, *V. J.* 9.

Herodes, Gamali f., Tiberiensis, *V. J.* 9.

Herodes, V. Antipas.

Herodis monumentum, prope Hierosol., *B. J.* V, 12, 2.

Herodias, Aristobuli filia ex Berenice, Herodis M. neptis, *B. J.* 1, 28, 1. Herodi Herodis M. ex Mariamne filio nubit, *A. J.* XVIII, 5, 1. Marito repudium mittit; nubit Herodi Antipæ tetrarchæ, *A. J.* 5, 1; 5, 4. Pro Agrippa fratre ad inopiam redacto apud Herodem intercedit, 6, 2. Agrippa regnum adepto, maritum instigat ut et ipse regiam dignitatem a Caligula petat; a Caligula cum marito in ex-

silium mittitur Lugdunum, *A. J.* 7, 1 sq. *B. J.* 11, 9, 6. Moritur, *B. J.* 9, 6.

Herodium (Herodia), castellum Judææ sexaginta stadiis ab Hierosolymis dissitum, ab Herode M. in memoriam victoriæ ex Antigonianis reportatæ exstructum, *A. J.* XV, 9, 4. Ejus descriptio, *ibid.* Cf. XIV, 13, 9. *B. J.* 1, 13, 8; 21, 10. Toparchiæ caput, *B. J.* III, 3, 5. A Romanis post expugnationem Hierosolymorum capitur, *B. J.* VII, 6, 1.

Herodium, castellum Arabiæ ab Herode M. exstructum, *B. J.* 1, 21, 10.

Herodotus Halicarnassensis, ab omnibus fere historicis sæpe mendacii arguitur, *C. A.* 1, 3. A Manethone reprehenditur, *C. A.* 1, 14. Romanorum nullam facit mentionem, *C. A.* 1, 12. Ejus de Judæis testimonium, *C. A.* 1, 22. Errat in iis quæ de Sesostri refert, *A. J.* VIII, 10, 2 sq. Laudatur de Pharaohis Egypti regibus, *A. J.* VIII, 6, 2; de Senacheribo, *A. J.* X, 1, 4; de circumcisione, *A. J.* VIII, 10, 3; *C. A.* II, 13.

Heroum urbs, in Egypto, *A. J.* II, 7, 5.

Hesiodus, poeta, in multis rebus ab Acusilao castigatur, *C. A.* 1, 3. Laudatur de veterum longavitate, *A. J.* 1, 3, 9.

Hesticus, historicus de primorum hominum longævitate, *A. J.* 1, 3, 9; de Sennare campo Babyloniar, 4, 3.

Hierasa, mater Oziae regis, *A. J.* IX, 11, 2.

Hieremias, propheta; dñiam in Josiæ mortem componit; mala Hierosolymis eventura literis mandat, *A. J.* X, 5, 1. Accusatur; mox absolvitur; vaticinia in templo recitat, 6, 2. Urbis excidium iterum atque iterum prædicit, 7, 2 sqq. In carcerem, deinde in fossam coeno oppletam conjicitur, 7, 4, et 5. Liberatus regi suadet ut Babylonis se subiciat, 7, 6. Post urbis excidium a Babylonis magno in honore habetur, 9, 1. Judæis qui in patria relictis sunt suadet ne in Egyptum discedant, 9, 6.

Hieremmon; ejus filii lebothum Judæorum regem interficiunt, *A. J.* VII, 2, 1.

Hierichus, urbs Judææ, ejus situs, *B. J.* IV, 8, 2. Magna regionis circa urbem fertilitas et amœnitas; fons quidam fertilitatis causa, *B. J.* IV, 8, 3. Cf. *A. J.* XV, 4, 2; IX, 12, 2. *B. J.* I, 6, 6. — Hierichus caput toparchiæ, *B. J.* III, 3, 5. — Capitur a Judæis ejusque incolæ caduntur, *A. J.* V, 1, 5—10. Synedrium ibi constituitur a Gabinio, *A. J.* XIV, 5, 4. *B. J.* 1, 8, 5. Post defectionem a Romanis Josephus Simonis f. urbi præficitur, *B. J.* II, 20, 4. A Romanis capitur, *B. J.* IV, 8, 2; 9, 1.

Hieroboamus I, Nabataei fil., a Solomone muris extruendis præficitur; deinde tribus Josephi præfectus constituitur, *A. J.* VIII, 7, 7. Achiz vaticinio motus res novas molitur; in Egyptum ad Susacum se confert, 7, 8. Post Solomonis mortem revocatur, 8, 1. A decem tribubus rex creatur, 8, 3. Regiam extruit in Sicimorum urbe; vitulas aureas facit ad easque colendas populum adhortatur 8, 4. Jadon vates Dei iram ei denunciat, 8, 5. Vates Bethelensis ei persuadet, Jadonem esse deceptorem, 9, 1. In majorem indies delabitur impletatem, *ibid.* Abiam bello lacessit, sed cladem accipit, 11, 2. Moritur postquam regnavit annos viginti duos, 11, 4. Tota ejus stirps ad internectionem deletur a Basane, 11, 4.

Hieroboamus II, rex Israelitarum, Joasi f., *A. J.* IX, 8, 7. Legum contemptor, 10, 1. Regni fines dilatat, *ibid.* Regnat annos quadraginta, 10, 3.

Hieronymus, Egyptius, Antigoni regis amicus, Syriæ præfectus, Alexandri successorum historiam scripsit, *C. A.* 1, 23. Judæorum non meminit, *ibid.* Antiquitates Phœ-

Hyoecyamus, planta, describitur, *A. J.* III, 7, 6.
Hyppocrates, ejus de Hyrcano testimonium, *A. J.* XIV, 8, 3.
Hyrcania (Hyrcanum), castellum Palaestina. a Gabinio diruitur, *A. J.* XIV, 5, 4. *B. J.* I, 8, 5. Cf. *A. J.* XIII, 16, 3. *B. J.* I, 8, 2; I, 19, 1.
Hyrcania, regio Asiae, ejus claustra et portae ferreae, *B. J.* VII, 7, 4.
Hyrcanus, (Joannes) Maccab., Simonis fil., insidias Ptolemæi effugit; principatu potitur, *A. J.* XIII, 8, 1. Ab Antiocho Sotere Hierosolymis oppugnatur, 8, 2. Pacem redimit, 8, 3. Davidis sepulcrum depeculatur; mercenariis utitur; Antiochi in expeditione contra Parthos socius est, 8, 4; cf. VII, 15, 3. Mortuo Antiocho Syriam invadit; templum Garizitanum delet, XIII, 9, 1. Cum Romanis societatem init, 9, 2. Duobus Antiochis de Syria regno inter se certantibus, pace fruitur, 10, 1. Samariam obsidet et funditus delet, 10, 2 sqq. Cum Deo colloquitur, 10, 3. A Phariseis ad Sadducæorum sectam transit, 10, 5 et 6. Ejus mors et elogium, 10, 7.
Hyrcanus, Alexandri Jannæi f., post patris mortem ab Alexandra matre pontifex constituitur, *A. J.* XIII, 16, 1 et 2. Ejus indoles, *ibid.* et XIV, 1, 3. Matre mortua cum Aristobulo fratre de regno certat; facta reconciliatione patri regnum concedit, *A. J.* XIV, 1, 2. *B. J.* I, 6, 1. Instigante Antipatro, regnum sibi vindicare conatur, cum Aretæ copiis fratrem proelio vincit et Hierosolyma obsidet, *A. J.* I, 3 sqq.; 2, 1 sq. *B. J.* 6, 2 sq. A Scauro jubetur obsidione desistere; ad Papyronem a fratre superatur, *A. J.* 2, 3. *B. J.* 6, 3. Causam suam coram Pompejo defendit, *A. J.* 3, 2. *B. J.* 6, 4. Pompejus ei favet, *A. J.* 3, 4. *B. J.* 6, 4. Pompejus pontificatum ei restituit, *A. J.* 4, 4. *B. J.* 7, 6. Cum Antipatro Cæsari in Ægypto bellum gerenti auxilium fert, *A. J.* 8, 3. Pontificatus a Cæsare ei confirmatur, *A. J.* 8, 5. *B. J.* 10, 3. Ab Atheniensibus magno honore afficitur, *A. J.* 8, 5. Antipatro ejusque filiis rerum administrationem relinquit, *A. J.* 9, 1 sq. *B. J.* 10, 4. Antipatri ejusque filiorum inimicis obsequutus, Herodem ob latronum cædem in judicium vocat, intercedente vero Sexto Cæsare absolvit, *A. J.* 9, 3, sqq. *B. J.* 10, 6 sq. Decreta a Romanis in Hyrcani gratiam facta, *A. J.* 10, 2 sqq. Malichum mortis periculo liberat, *A. J.* 11, 2. Malichum eum principatu deturbare molitur, sed ab Herode occiditur, *A. J.* 11, 6. *B. J.* 11, 7 sq. Legationem mittit ad M. Antonium; Antonius ei restituit, quæ Cassius ei eripuerat, *A. J.* 12, 2 sqq. Parthi, ab Antigono regnum affectante acciti, Hyrcano insidias struunt, *A. J.* 13, 5 sq. *B. J.* 13, 4 sq. Vincitur traditur Antigono, qui ei aures abscidit, *A. J.* 13, 10. *B. J.* 13, 9. Captivus in Parthiam abducitur *A. J.* XV, 2, 1. *B. J.* I, 13, 11. A Phraate, Parthorum rege, e vinculis dimissus Babylone degit, ubi magna apud Judæos gaudet auctoritate, *A. J.* XV, 2, 2. In Judæam reversus honorifice excipitur ab Herode, 2, 3 sq. Ab Herode interficitur, *A. J.* XV, 6, 1 sqq. *B. J.* I, 22, 1. Ejus indoles et varia fortuna, *A. J.* 6, 4.
Hyrcanus, Josephi fil. ex Solymii filia, *A. J.* XII, 4, 6. Ejus indoles, *ibid.* A patre ad Ptolemæum Epiph. mittitur ut ei gratuletur, 4, 7. Ptolemæi gratiam largitione sibi conciliat, 4, 9. Cum fratribus congressus, eorum duos interficit; trans Jordanem se confert, *ibid.* Post patris mortem bellum gerit cum fratribus, 4, 11. Arabes infestat et castellum validissimum trans Jordanem ædificat; mortem sibi consciscit, *ibid.*
Hyrcanus, Herodis Agrippæ M. fratris f. ex Berenice, *A. J.* XX, 5, 2. *B. J.* II, 11, 6.
Hyrcanus, Flav. Josephi f. *V. J.* I; 76.

I. J.

Jabata, urbs Palaest., *A. J.* X, 3, 2.
Jabes, Sellumi pater, *A. J.* IX, 11, 1.
Jabinus, rex Chanaanæorum, Judæos sibi subjecit durissimoque dominatu premit, *A. J.* V, 5.
Jabisus (*Jabissus*, *Jabissa*), urbs Galaaditidis, *A. J.* VI, 14, 8. Jabiseni quum recusassent contra Benjamitas cum ceteris tribubus pugnare, caduntur, V, 2, 11. Jabiseni Sauli ejusque filiorum corpora a Palaëstinis in cruces sublata auferunt et sepellunt, VI, 14, 8.
Jacimus, Zamaris f., dux Bathyræorum, vir fortitudine insignis, *A. J.* XVII, 2, 3.
Jacimus, V. *Alcimus*.
Jachinus, Symeonis filius, *A. J.* II, 7, 4.
Jacobus, Isaci fil. ex Rebecca, *A. J.* I, 18, 1. Patris preces pro Esavo in se fraudulentè convertit, 18, 6. A matre Charras mittitur, ut iras Esavi evitet et Labani filiam uxorem ducat, 19, 1. Labano bis septem annos servit; post prius septennium Liam, post alterum Rachelam in matrimonium accipit, 19, 2 sqq. Ejus liberi ex uxoribus et concubinis suscepti, 19, 8. A Labano clam discedit cum uxoribus et parte gregum, 19, 9. Cum Labano, qui fugientes persequutus est, reconciliationem et fœdus facit, 19, 10 sq. In patriam reversus cum Esavo in gratiam redit; cum angelo divino certamen init, quare Israel appellatur, 20. Deorum simulacra, quæ Rachelæ ex Mesopotamia secum abstulerat, prope Sicima in terra occultat, 21, 2. Post Isaci mortem, Jacobus Chanaanæam obtinet, Esavus Idumæarum, II, 1, 1. Summa gaudet felicitate, Josephum præ ceteris liberis amat, 2, 1. Josephum, a fratribus venditum, a feris laceratum esse putans dolore opprimitur, 3, 4. Filios, excepto uno Beniamine, in Ægyptum mittit ad frumentum coemendum, 6, 2. Jussu Josephi Beniaminem quoque in Ægyptum mittit, 6, 5. Quum audiisset Josephum in Ægypto vivere, cum tota sua familia eo migrat, 7, 1 sqq. Pharaotes ei Heliopolin concedit ad habitandum, 7, 6. Moritur in Ægypto, sepelitur Chebrone, 8, 1.
Jacobus, Judæ Galilæi f., cruci suffigitur, *A. J.* XX, 5, 2.
Jacobus, Jesu Christi frater lapidatur, auctore Anano pontifice, *A. J.* XX, 9, 1.
Jacobus, Sosæ f., Idumæorum dux qui Zelotis Hierosol. contra optimates auxilio veniunt, *B. J.* IV, 4, 2. Simoni Gioræ f. patriam prodit, 9, 6. Hierosolymis a Simonis Gior. partibus stat, V, 6, 1. A Simonè in vincula conjicitur, VI, 8, 2. Cf. VI, 1, 8; 2, 6.
Jacobus, Flav. Josephi satelles; *V. J.* 18.
Jaddus, Joannis fil., pontifex, *A. J.* XI, 7, 2; 8, 7.
Jadon, vates, Hieroboamo Dei iram denunciatur, *A. J.* VIII, 8, 5. A leone interimitur, quod Dei præceptum neglexit, 9, 1.
Jaires, Galadennus, triginta annos apud Judæos principatum tenet, *A. J.* V, 7, 6.
Jale, mulier Cenetis, Sisarem interficit, *A. J.* V, 5, 4.
Jalelus, Zabulonis f., *A. J.* II, 7, 4.
Jalus, Moysis nepos, *A. J.* VII, 14, 10.
Jamblichus, Libani dynastia, *A. J.* XIV, 8, 1. *B. J.* I, 9, 3.
Jaminus, Symeonis f., *A. J.* II, 7, 4.
Jamnia, urbs Judææ, olim in Palaëstinorum ditione, *A. J.* IX, 10, 3. A Pompeio Judæis eripitur, *A. J.* XIV, 4, 4. A Gabinio instauratur, *B. J.* I, 8, 4. Ab Herode M. datur Salomæ, *A. J.* XVII, 8, 1. Salome eam Juliae (Liviae) Augusti uxori legat, *A. J.* XVIII, 2, 2. *B. J.*

- II, 9, 1. A. Vespasiano capitur, *B. J. IV*, 3, 2; 8, 1. Cf. *A. J. V*, 1, 22; XII, 7, 4; XIII, 6, 6. *B. J. I*, 2, 2; 7, 7.
- Jamnith*, (Jamnia), vicus Galil., *B. J. II*, 20, 6.
- Jamuelus*, Symeonis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Janias*, rex *Ægypti*, *C. A. I*, 14.
- Jannæus*. V. *Alexander*.
- Jannæus*, Levi f., Taricheata nobilis, *V. J. 26*.
- Jaodus*, Symeonis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Japha*, oppidum Galil., a Josepho munitur, *B. J. II*, 20, 6. *V. J. 37*; 52. A. Tito capitur, incolæ cæduntur, *B. J. III*, 7, 31.
- Japhethas*, Noei f., *A. J. I*, 4, 1. Ejus septem filii quas terras occupaverint, 5, 1.
- Japhra*, secundum Alexandrum Polyhistorum Abram f. ex Chatura; cum Apha fratre Aphram urbem condit, Herculi cum Libya et Antæo bellum gerenti auxilium fert, *A. J. I*, 15.
- Japygium promontorium*, *B. J. VII*, 2, 1.
- Jar*, mensis secundus apud Judæos, *A. J. VII*, 3, 1.
- Jarda*, vicus Judææ, *B. J. III*, 3, 5.
- Jardes*, silva Palæst., *B. J. VII*, 6, 5.
- Jaredes*, Anochi f., *A. J. I*, 2, 2.
- Jaredes*, Malacli f., *A. J. I*, 3, 4.
- Jason*, Eleazar f., a Juda Maccab. Romam mittitur legatus, *A. J. XII*, 10, 6.
- Jason*. V. *Jesus*, *Simonis f.*
- Jasubus*, Isacharis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Jaus*, Esavi f., *A. J. I*, 1, 2.
- Jazares*, Abram f., *A. J. I*, 15.
- Jazielus*, vates, *A. J. IX*, 1, 2.
- Jazorus*, urbs Ammanitarum, a Juda Maccab. expugnatur, *A. J. XII*, 8, 1.
- Iberi*, a Judæis olim Thobeli vocati, originem trahunt a Thobelo, Japheti f., *A. J. I*, 6, 1. Tiberius Iberis persuadere studet, ut Parthis bellum inferant, *A. J. XVIII*, 4, 4.
- Ide*, liberta, Mundum perducit ad Paulinam in Isidis templo stuprandam; cruci affigitur, *A. J. XVIII*, 3, 4.
- Idumæa*, *Idumæi*. Idumæa unde nomen habeat, *A. J. II*, 1, 1. Idumæi Judæos ex *Ægypto* redeuntes a finibus suis arcent, *A. J. IV*, 4, 4. A Davide devicti tributum pendere coguntur, VII, 5, 4. Joram Israelitarum regi opem ferunt contra Moabitas, IX, 3, 1. Ab Amasia, Judæorum rege debellantur, IX, 9, 1. Ab Hyrcano coguntur Judæorum mores legesque recipere, *A. J. XV*, 7, 9; XIII, 9, 1. Idumæorum agri devastantur a Trachonitis, *A. J. XVI*, 9, 3. Post Herodis M. mortem Idumææ ad Archelai ethnarchiam pertinet, quæ præter eam Judæam et Samariam comprehendit, *A. J. XVI*, 11, 4. *B. J. II*, 6, 3. Idumæa toparchia Judææ, *B. J. III*, 3, 5. Jesus et Eleazarus initio belli Jud. Idumææ præficiuntur, *B. J. II*, 20, 4. Idumæi a zelotis in auxilium vocati, Hierosolyma occupant magnamque cum illis civium stragem edunt, *B. J. IV*, 4 et 5. Compertis zelotarum sceleratis consiliis domum redeunt, 5, 5; 6, 1. Idumæa a Vespasiano occupatur, 8, 1. *Simon*, Gioræ f., Idumæam vastat, *B. J. IV*, 9, 4 sqq. Qui Simonem effugiunt, Hierosolyma se recipiunt; ibi cum zelotis confligunt, 9, 10. Postea a Simonis Gior. partibus stant, V, 6, 1. Maxima Hierosolymorum parte a Romanis jam expugnata, ad Titum perferunt, VI, 8, 2. Idumæorum perversitas, VII, 8, 1. Eorum numen Coze, *A. J. XV*, 7, 9.
- Idumas*, Ismaeli f., *A. J. I*, 12, 4.
- Jebbar*, Davidis fil., *A. J. VII*, 3, 3.
- Jebosthus*, Sauli filius, post patris mortem, Abeneri opera rex constituitur ab omnibus Judæis, excepta Judæ tribu, *A. J. VII*, 1, 3. Abenerus ab eo desciscit, 1, 4. Interfici-
tur, 2, 1.
- Jebusæi*, gens Chananæa, Hierosolyma incolebant, usque
dum a Davide ejicerentur, *A. J. VII*, 3, 1.
- Jebusæus*, Chanaani filius, *A. J. I*, 5, 2.
- Jechonias*. V. *Joachimus*.
- Jedis*, uxor Amosi, mater Josiæ, *A. J. X*, 4, 1.
- Jeglomus*, Esavi f., *A. J. II*, 1, 2.
- Jehus*, vates, *A. J. VIII*, 12, 3; 13, 7.
- Jehus*, Israelitarum rex. Elias a Deo jubetur eum Israelitarum regem constituere, *A. J. VIII*, 13, 7. Joram rege in Aramathæ oppugnatione vulnerato, Elisæus unum e discipulis suis mittit qui Jehum sacro oleo inungat, IX, 6, 1. Ab exercitus ducibus rex declaratur, 6, 2. Jesraelam profectus Joram, et Ochoziam Judææ regem interficit, 6, 3. Jezabelam et totam Achabi stirpem interimit, 6, 4 sqq. Omnes Baalis sacerdotes e medio tollit, Baalisque cultum abolet, sed vitularum adorationem permittit, 6, 6. Azaelus, Syrorum rex, regionem Transjordaniam ei eripit; Jehus regnat septem viginti annos, 8, 1.
- Jeldaphas*, Nachoræ f., *A. J. I*, 6, 5.
- Jenæ*, Davidis fil., *A. J. VII*, 3, 3.
- Jephthes*, dux Judæorum, Ammanitas profligat, *A. J. V*, 7, 8. sqq. Filium Deo consecrat, 7, 10. Ephraimitas magna clade afficit, *A. J. V*, 7, 11. Sex annos apud Judæos imperium tenet, *ibid.*
- Jerasa*, Ozîæ regis mater, *A. J. IX*, 11, 2.
- Jeremias*, vates. V. Hieremias.
- Jeremias*, Galilæorum dux, *V. J. 72*.
- Jericho*. V. *Hierichus*.
- Jeroboamus*. V. *Hieroboamus*.
- Jes*, Benjaminis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Jeselus*, Nephthalis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Jesraela*, urbs Samarîæ, *A. J. VIII*, 13, 6; IX, 6, 4.
- Jessæmus*, Achmæi fil., robore et fortitudine conspicuus, *A. J. VII*, 12, 4.
- Jessæus*, Obedis fil., Davidis pater, *A. J. V*, 9, 4; VI, 8, 1.
- Jesus*, Naveni f., Judæorum dux in bello cum Annaleitis gesto, *A. J. III*, 2, 3. Judæos contra Moysen rebellantes alloquitur, 14, 4. Moyses Jesum successorem suum declarat, IV, 7, 3. Jesus vaticinatur, vivente adhuc Moysæ, 8, 46. Post Moysis mortem Judæorum summus dux Jordanem transgressus Hierichuntem capit, *A. J. V*, 1, 1—12; cf. *B. J. IV*, 8, 3. Infelicius deinde res gerit contra Annitas; exercitum sacrilegio pollutum lustrare a Deo jubetur; quo facto Annam expugnat, *A. J. V*, 1, 13—16. Gabaonitis parcit, 1, 16. Hierosolymitanos aliasque gentes Chananæas prosternit, 1, 17 sq. Sacrum tabernaculum collocat in loco prope Siluntum oppidum; in Garizin et Gibalo montibus benedictiones a Moysæ præscriptas facit, 1, 19. Chananæam dimetiendam curat; singulis eam Judæorum tribubus distribuit, 1, 20—25. Legatos mittit ad tribus Transjordanenses, quas patrios ritus violasse putat, 1, 26. Moritur; sepelitur in urbe Thamna, 1, 29.
- Jesus*, Sauli f., *A. J. VI*, 6, 6.
- Jesus*, Josedece f., pontifex, *A. J. XI*, 3, 10; 4, 2; 4, 7.
- Jesus*, Judæ fil., pontificatum appetit, a fratre Joanne in templo occiditur, *A. J. XI*, 7, 1.
- Jesus* (etiam *Jason* appellatus), Simonis f., ab Antiocho Epiph. pontifex creatur, *A. J. XII*, 5, 1. Pontificatu ab eodem Antiocho privatur; litigat cum fratre, *ibid.* Cf. *V. J. 4*.
- Jesus*, Phabetis f., pontifex; pontificatus ei abrogatur ab Herode M., *A. J. XV*, 9, 3.

- Jesus Christus*, vir sapiens, si virum eum appellare fas est; multos habet discipulos; cruci affigitur; tertio die post mortem apparet redivivus, *A. J. XVIII*, 3, 3. Ejus frater Jacobus lapidatur, *XX*, 9, 1.
- Jesus*, Damnai fil., ab Agrippa jun. pontifex constituitur, *A. J. XX*, 9, 1. Pontificatum amittit, 9, 4.
- Jesus*, Gamalielis fil., pontifex constituitur ab Agrippa jun., *A. J. XX*, 9, 4. Pontificatum amittit, 9, 7.
- Jesus*, Sapphiæ f., pontifex a Hierosolymitis Idumææ præficitur, *B. J. II*, 20, 4.
- Jesus*, Sapphiæ f., Tiberiensis, factionis ex nautis et pauperibus conflatae dux, *V. J. 12*; cf. 9. Herodis tetrarchæ palatium incendit, 12. Summus Tiberiadis magistratus, Tiberienses contra Josephum Galilææ præf. concitat, *V. J. 27. B. J. II*, 21, 3. Cum Jonatha ejusque collegis, a Simonis factione in Galil. missis, Josepho insidias struit, *V. J. 53* sqq.
- Jesus*, pontifex, Idumæos Hierosolyma obsidentes alloquitur, *B. J. 4*, 3. Ejus elogium, *ibid.*
- Jesus*, Gamalæ f., pontifex populum contra Zelotas excitat, *B. J. IV*, 3, 9; cf. *V. J. 38*.
- Jesus*, latronum princeps Flav. Josepho insidias struit, *V. J. 22*. Seditiosorum Tiberiadis dux urbem contra Romanos defendit, *B. J. III*, 9, 7. Tiberiade Romanis tradita ab incolis, Tarichæas cum sociis suis se confert, *ibid.* Romanos aggredditur, 10, 1. Tarichæis a Romanis captis, fuga evadit, 10, 5.
- Jesus*, unus e Gamalitarum primoribus, a seditiosis interficitur, *V. J. 37*.
- Jesus* pontifex Hierosolymis ad Titum profugit, *B. J. VI*, 1, 2.
- Jesus*, Thebuti f., sacerdos ad Titum transfugit, *B. J. VI*, 8, 3.
- Jesus*, Anani f., homo rusticus Hierosolymorum excidium prædicit, *B. J. VI*, 5, 3.
- Jetharsas*, Amessæ pater, *A. J. VII*, 10, 1.
- Jeturus*, Ismaeli f., *A. J. I*, 12, 4.
- Jezabela*, Jihobali, Tyriorum regis; filia, Achabi uxor, maritum perducit ad Tyriorum deos colendos, *A. J. VIII*, 13, 1. In vates sævit, 4. Nabuthum interfici jubet, 13, 8. Jehu jussu interimitur, *IX*, 6, 4.
- Jezanias*, Judæorum dux, *A. J. X*, 9, 3.
- Jezuchielus* propheta duos libros de malis Hierosolymis eventuris scripsit, *A. J. X*, 5, 1. Babylonem captivus abducitur, 6, 3. Babylone literas mittit Hierosolyma de clade Judæis imminente, 7, 2. Ab Hieremia in vaticiniis dissentit, *ibid.*
- Ilum*, urbs Asiæ minoris; Herodes M. Illos reducit in gratiam cum Agrippa, *A. J. XVI*, 2, 2.
- Ilus*, Cesabæi pater, *A. J. VII*, 12, 4.
- Illyrii*, a Romanis subacti, *B. J. II*, 16, 4.
- Indales*, Parthorum dux, ab Antiocho Sotere superatur, *A. J. XIII*, 8, 4.
- India*, *A. J. I*, 6, 3. Oceanus Indicus, *I*, 6, 4. De rebus Indicis scripsit Philostratus, *X*, 11, 1.
- Joabus*, Davidis ex sorore nepos, Jebosthi exercitum vincit, *A. J. VII*, 1, 2. Abenerum interficit, 1, 5. Hierosolymorum arcem expugnat, 3, 1. Toti exercitui a Davide præficitur, 5, 4. Feliciter rem gerit contra Ammanitas, 6 sq. Abesalomum Davidi reconciliat, 8, 4 sqq. Abesalomus, qui regnum affectat, exercitum fundit, ipsum interimit, 10, 2. Amessam qui ipsius loco dux factus est, occidit, expeditionem facit contra Sabæum, 11, 6 sq. Denuo toti exercitui præficitur, 11, 8. Populi censum habet, 13, 1. Adoniam qui regnum appetit adjuvat, 14, 4. Solomonis jussu interficitur, *VIII*, 1, 4.
- Joachazus*, rex Judæorum, Josiæ fil., a Nechaone captivus Ægyptum abducitur; regnum traditur ejus fratri, Eliacimo, *A. J. X*, 5, 2. In Ægypto moritur, *ibid.*
- Joachebeda*, Amaramæ uxor, Moysis mater, *A. J. II*, 9, 4. Moyses ab Ægypti regis filia receptus matri enutriendus datur, 9, 5.
- Joachimus* (Jechonias) Judæorum rex, regnum accipit a Nabuchodonosoro, *A. J. X*, 6, 3. Ab eodem non multo post captivus Babylonem abducitur, 7, 1. E vinculis solvitur ab Abilamarodacho, *X*, 11, 2.
- Joachus*, Ezechiæ regi a commentariis, *A. J. X*, 1, 2.
- Joacimus*, Josiæ fil., a Nechaone rex Judææ constituitur; ante regnum susceptum Eliacimus vocabatur, *A. J. X*, 5, 2. Nabuchodonosoro tributum pendit, 6, 1. Hierosolymis a Nabuchodonosoro captis, occiditur, 6, 2 et 3. Regnavit undecim annos, 6, 3.
- Joacimus*, Jesu fil., summus pontifex, sub regno Xerxis I, *A. J. XI*, 5, 1.
- Joadas*, pater Banasæ, *A. J. VII*, 5, 4.
- Joadus*, (*Jodaus*), pontifex, Joasum Ochoziæ regis filium servat, *A. J. IX*, 7, 1. Joasum regem creat, 7, 2. Gotholiam, Joasi matrem, necari jubet, 7, 3. Regem jurejurando adstringit, ut verum Deum colat legesque Mosai- cas observet; Baalis ædem a Joram constructam diruit, 7, 4. Templo instaurando magnam navat operam, 8, 2. Vir justitia et probitate insignis, 8, 3.
- Joedrus*, Nomici f., Judæus nobilis, *B. J. II*, 21, 7.
- Joannes*, Judæorum dux, *A. J. VIII*, 15, 2.
- Joannes*, Careæ f., Judæorum a Babylonis in Judæa relictorum dux, *A. J. X*, 9, 2. Ismaelum qui Godoliam interfecit persequitur, 9, 5. Judæos in Ægyptum ducit, 9, 6.
- Joannes*, fil. Eliasibi, *A. J. X*, 5, 4.
- Joannes*, Judæ fil., pontifex Jesum fratrem in templo occidit, *A. J. XI*, 7, 1.
- Joannes Hyrcanus*, *V. Hyrcanus*.
- Joannes*, Mattathias fil., Gaddes vocatus, *A. J. XII*, 6, 1. A Jonatha fratre ad Nabatæos missus ab Amaræi filiis occiditur, *XIII*, 1, 2.
- Joannes*, Baptista, vir bonus, Judæos ad virtutis studium impellit; ab Herode Antipa necatur, *A. J. XVIII*, 5, 2.
- Joannes*, Judæus Casariensis, a Floro in vincula conjicitur, *B. J. II*, 14, 5 sq.
- Joannes*, Essæus Thamæs præfectus, *B. J. II*, 20, 4. In prælio cadit, *B. J. III*, 2, 1 sqq.
- Joannes*, Ananias f., Acrabatænæ et Gophniticæ toparchiæ præfectus, *B. J. II*, 20, 4.
- Joannes*, Damæ filius vocatus, Zelota ferocissimus, *B. J. IV*, 3, 5.
- Joannes*, Sosæ f., Idumæorum dux, *B. J. IV*, 4, 2; *V*, 6, 5; 8, 2.
- Joannes*, Levi f., Gischalis oriundus, homo dolosissimus et nequissimus, *B. J. II*, 21, 1. *IV*, 2, 1. Gischalenos hortatur ne a Romanis deficiant, *V. J. 10*. Gischala a populis vicinis diruta instaurat et mœnibus firmat, *V. J. 10. B. J. II*, 20, 6; 21, 2. Rebus novis studet, *V. J. 13*. Ejus astutia in facienda pecunia, *V. J. 13. B. J. II*, 21, 2. Josepho Flavio Galilææ præf. insidias struit, *V. J. 16* sqq. *B. J. II*, 21, 6 sqq. Tiberienses et Sepphoritas stimulat, ut seditionem moveant contra Josephum, *V. J. 25*. Frustra id agit, ut Josepho præfectura adimatur et in ipsum conferatur, *V. J. 38—66*. Josephus plerosque ejus sectatores in suas partes pertrahit, *V. J. 66*. Gischalenos contra Romanos concitat, *B. J. IV*, 2, 1. Tito urbem obsidente ejusque deditionem postulante, Joannes unius diei moram faciens, nocte Hierosolyma fugit, 2, 2. sqq; 3, 1. Ibi cum optimatibus et moderatis se facere simulans, eorum secreta Zelotis prodit, 3, 13. Ad Zelo-

tas legatus missus de pace componenda, eos magis etiam contra optimates irritat, 3, 14. Tyrannidem affectans, factionem sibi facit ex Zelotarum nequissimis, 7, 1. Ab Idumæis, qui in urbem confugerant, superatus in templum pellitur; plurimi Zelotæ ad ejus partes se conferunt, 9, 11. Simo Gorionis in urbem recipitur ad Joannem et Zelotas opprimendos, *ibid.* Acris pugna inter Simonem et Joannem, 9, 12. Eleazarus cum multis aliis Zelotis a Joanne desciscit, et interius templi septum occupat, V, 1, 2. Crebris pugnis dimicat cum Eleazaro et Simone, 1, 3. Materiam sacram ad instrumenta bellica conficienda adhibet, 1, 5. Eleazari factionem opprimit, interius templi septum occupat, 3, 1. Quot sectatores habuerit, 6, 1. Romanis machinas muris admoventibus cum Simone pacem facit, 6, 4. Aggeres a Romanis ad Antoniam erectos destruit, 11, 4. Templum spoliat, 13, 6. Romanos Antoniam oppugnantibus frustra aggreditur, VI, 1, 3. Flavio Josepho ad deditionem hortanti conviciatur, 2, 1; 2, 3. Templo a Romanis incenso, in urbem superiore confugit, 6, 1. Joannes et Simon a Tito petunt ut Judæis liceat cum liberis et uxoribus in desertum exire; repulsam ferunt, 6, 2 sqq. Romanis superiorem urbem oppugnantibus, metu perterritus fugit cum Simone, 8, 4. In caverna latitans a Romanis capitur; vinculis perpetuis damnatur, 9, 4. Ejus indoles, VII, 8, 1. Joannis pontif. monumentum in Hierosolym. urbe, *B. J.* V, 6, 1.

Joasus, Gedeonis fil., *A. J.* V, 6, 2.

Joasus, Ochozias Judææ regis fil., Gotholia matre totam Davidis stirpem delere conante, servatur a Joado, *A. J.* IX, 7, 1. In templo educatur, *ibid.* Septimo vitæ anno a Joado rex creatur, assentiente populo, 7, 2. Quamdiu Joasus vixit, Joasus legum erat observantissimus cultusque Dei studiosissimus, 7, 5. Templum instaurandum curat, 8, 2. Joado; mortuo Dei cultum negligit; Zachariam vatem, Joadi fil., interfici jubet, 8, 3. Azaelum magna pecuniâ vi ab Hierosolymorum obsidione avertit; regnat annos quadraginta, 8, 4.

Joasus, Israelitarum rex, filius Joazi, vir bonus, Elisæum vatem magno in honore habet, *A. J.* IX, 8, 6. Expeditione facta contra Syros recuperat omnes urbes, quas pater amiserat, 8, 7. Amasiam Judæorum regem devinct et captis Hierosolymis, murorum partem diruit, 9, 3.

Joathames, Gedeonis f., Sicimitas contra Abimelechum concitat, *A. J.* V, 7, 1 sqq.

Joathes, Josias regis a commentariis, *A. J.* X, 4, 1.

Joazarus, Boethi f., pontifex creatur ab Herode, *A. J.* XVII, 6, 4. Pontificatu ab Archelao privatur, 13, 1. Populo suadet ut honorum censum a Romanis agi sinat, XVIII, 1, 1; cf. 2, 1.

Joasus, Jehu Israelitarum regis f., patris successor, *A. J.* IX, 8, 1. Ab Azaelo bello premitur multasque urbes amittit; regnat annos seplemdecim, 8, 5.

Jobabus, Juctæ f., *A. J.* I, 6, 4.

Jobelus, Lamechi f., *A. J.* I, 2, 2.

Jobelus, annus Jubilæus, quinquagesimo quoque anno celebrandus, *A. J.* III, 12, 13.

Jochabes, Phinasis f., *A. J.* V, 11, 4.

Jodamus, tribus Leviticæ princeps, *A. J.* VII, 2, 2.

Joelus, Samueli f., in republica administranda nequissimum se præbet, *A. J.* VI, 3, 2.

Jomnes, Aseri f., *A. J.* II, 7, 4.

Jonadabus, Jehu regis amicus, *A. J.* IX, 6, 6.

Jonas, vates, a nautis in mare dejectus miraculose servatur; Niniven adfectus Dei jussu vaticinium de hac urbe proclamat, *A. J.* 10, 2.

Jonathas, Saûli fil., Palæstinorum præsidium solus cum

armigero aggreditur et fugat, *A. J.* VI, 6, 2. Saulus eum morti devovet, sed populus pro eo deprecatur, 7, 4. Davidem Saulo reconciliat, 11, 2. Amicitias foedus cum Davide init ejusque saluti prospicit, 11, 8 sqq. In prælio cum Palæstinis commisso cadit, 14, 1.

Jonathas, Abiathari f., *A. J.* VII, 9, 2.

Jonathas, Samæ fil., Ammonis amicus, *A. J.* VII, 8, 3; 12, 2.

Jonathas, Apphus cognominatus, filius Mattathie, *A. J.* XII, 6, 1. Cum Juda fratre gentes finitimas debellat, 8, 2 sqq. Mortuo Juda, principatum suscipit, XIII, 1, 1. Proelium committit cum Bachide Syrorum duce in Jordanis paludibus, 1, 3. Joannem fratrem a Nabatæis interfectum ulciscitur, 1, 4. A Bachide in urbe Bethalaga frustra obsidetur, 10, 5. Cum Bachide pacem componit, 1, 6. Demetrius et Alexander Balas ejus gratiam certatim sibi conciliare student, 2. Hierosolyma instaurat, 2, 1. Ab Alexandro pontifex creatur, 2, 2; 2, 3. Ab Alexandro valde honoratur, 4, 2. Ab Apollonio Dao in pugnam provocatur, 4, 3. Eum fundit fugatque, 4, 4. Arcem Hierosolymorum oppugnat; a Demetrio Nicatore Judææ immunitatem impetrat, 4, 9. Demetrio opem fert contra Antiochenes, 5, 3. A Demetrio deficit ad Antiochum Enthium, 5, 4. Phœnicie et Cœlesyriæ urbes in Antiochi potestatem redigit, 5, 5. Demetrii duces bis vincit, 5, 7; 5, 10. Cum Romanis et Lacedæmonis amicitiam renovat, 5, 8. Hierosolyma munit, 5, 10. A Diodoto capitur et occiditur, 6, 2; 6, 5. Ejus monumentum, 6, 5. Cf. *B. J.* I, 2, 1.

Jonathas, Absalomi f., *A. J.* XIII, 6, 3.

Jonathas, Onias f., Jud. ab Hyrcano Romam mittitur legatus, *A. J.* XIV, 10, 10.

Jonathas, Anani fil., pontifex creatur a Vitellio, *A. J.* XVIII, 4, 3.

Jonathas pontifex a Felice, Judææ procur., e medio tollitur, *A. J.* XX, 8, 5.

Jonathas, Phariseus, cum tribus aliis Judæis a Simonis et Anani factione in Galilæam mittitur ut Josepho præfecturam adimat; Galilæi hoc fieri non sinunt, V. J. 39—53. Tiberiadem in potestatem suam redigere studet et Josepho necem machinatur, V. J. 53—60. A Josepho capitur et Hierosolyma mittitur, 61—64.

Jonathas, Sisennæ f., V. J. 38.

Jonathas Judæus Romanos ad singulare certamen provocat; Pudentem vincit; a Prisco sagitta transtigitur, *B. J.* VI, 2, 10.

Jonathas, sicarius Judæos Cyrenenses ad seditionem stimulat; a Catullo captus Judæorum locupletissimos falso accusat, *B. J.* VII, 11, 1 sq. Calumniarum falsitate detecta, Romæ vivus crematur, 11, 3. Cf. V. J. 76.

Ionia, regio Asiæ min., nomen habet a Jovano Japhethæ f., *A. J.* I, 6, 1. Judæis in Ionia habitantibus Agrippa immunitatem confirmat, *A. J.* XVI, 2, 3 sqq.

Jope (*Joppe*,) urbs Judææ maritima cum portu, *A. J.* XI, 4, 1. *B. J.* I, 4, 7; 7, 7. Ejus situs, *B. J.* III, 9, 3. A Pompejo Judæis eripitur, *A. J.* XIV, 4, 4. A Julio Cæsare redditur, XIV, 10, 6. Capitur ab Herode M. in bello cum Antigono gesto, *A. J.* XIV, 15, 1. *B. J.* I, 15, 4. Ab Augusto Herodi M. dono datur, *A. J.* XV, 7, 3. Post Herodis M. mortem in Archelai ethnarchæ ditio est; Archelao regno dejecto Syriæ adjicitur, *A. J.* XVII, 11, 4, 13, 5. *B. J.* II, 6, 3; 8, 1. Initio belli Jud. a Cestio diripitur et incenditur, *B. J.* II, 18, 10. Instauratur a Judæis seditionis, qui piraticam faciunt, *B. J.* III, 9, 2. Denuo capitur et diruitur a Romanis, *ibid.* Cf. *A. J.* IX, 10, 1; XIII, 4, 4; 5, 10; 6, 3; 6, 6; 8, 3; 9, 2. *B. J.* I, 2, 2.

- Joramus**, Josaphati Hierosolymorum regis f., Gotholiam Achabi regis filiam uxorem ducit, *A. J.* VIII, 15, 3. Rex crudelis atque impius; Idumæi et qui regionem Labianam incolunt ab eo deficiunt, IX, 5, 1. Idolorum cultui addictus, 5, 2. Arabes et Palæstini Judæam invadunt et in regis domum sæviunt; Joramus post mortem regis exsequiis dignus non habetur, 5, 3.
- Joramus**, Achabi Israelitarum regis, fil. Ochoziæ fratri succedit, *A. J.* IX, 3, 1. Cum Josaphato et Idumæorum rege Moabitis debellat, 3, 1 et 2. Cum Syris bellum gerit fausto successu, 4. Post Adadi mortem Syris adimit Aramatham, 6, 1. A Jehu interficitur, 6, 3.
- Joramus**, Azariæ f., pontifex maximus, *A. J.* X, 8, 6.
- Jordanes**, fluv. Palæstinæ; Jordanes major et minor, *B. J.* IV, 1, 1. Verus ejus fons in Phiala lacu, non in Panco monte, *B. J.* III, 10, 7. Cf. de fonte *A. J.* V, 3, 1; VIII, 8, 4; I, 10, 1; V, 1, 22. *B. J.* I, 21, 3; IV, 1, 1. Ejus cursus describitur, *B. J.* III, 10, 7; cf. III, 3, 1 sqq. Jordanis paludes (Ὠχ), *A. J.* XIII, 1, 3; 1, 5.
- Josabetha**, Ochoziæ regis soror, Joadi uxor, *A. J.* IX, 7, 1.
- Josadocus**, pontifex maximus, Babylonem captivus abducitur, *A. J.* X, 8, 6.
- Josaphatus**, Achili f., *A. J.* VII, 5, 4.
- Josaphatus**, fil. Asani, Judæorum regis ex Abida, patri succedit, *A. J.* VIII, 12, 6. Rex bonus et pius, populum hortatur ut Moyses leges observet, *A. J.* VIII, 15, 1 sqq. Affinitatem cum Achabo jungit cum eoque expeditionem facit contra Syros, 15, 3 sqq. Cladem accipit, 15, 5. Judices in oppidis constituit, IX, 1, 1. Bellum cum Moabit et Ammanitis fausto successu gerit, 1, 2 sqq. Classem mittit in Pontum et Thraciæ emporia, hæc vero naufragium facit, 1, 4. Cum Joram et Idumæorum rege expeditionem facit contra Moabitis per Idumææ desertæ eosque vincit, 3, 1 et 2. Moritur, regni anno vigesimo quinto, 3, 2.
- Josephus**, Jacobi filius natu minimus, in fratrum invidiam incurrit, *A. J.* II, 2. A fratribus in puteum conjicitur, deinde mercatoribus Ismaeliticis venditur, 3. A Petephre, viro Ægyptio emitur et liberaliter educatur, 4, 1. Petephre uxorem quæ ipsum ad concubitus pellicere studet, repudiatur; contumeliose abea accusatus in carcerem conjicitur, 4, 2sq. Post biennium a carcere liberatur; Pharaothæ regis visiones de bobus et spicis magna sapientia interpretatur, 5, 1 sqq. Rei frumentariæ curandæ præficatur, 5, 7. Psouthomphanecus a rege cognominatur; honoribus cumulatur, 6, 1. Asemetham uxorem ducit; ejus liberi, *ibid.* Fratres in Ægyptum missos ad frumentum coemendum agnoscit eorumque animos variis modis pertentat, 6, 2sq. Fratribus se aperit, 6, 10. Patrem fratresque invitat, ut sedem figant in Ægypto, 6, 10; 7, 1 sqq. Fame Ægyptum premente, omnes agros pro rege coemit; postea tamen eos incolis reddit ea conditione ut quinta frugum pars regi solvatur, 7, 7. Patrem mortuum splendide effert Chebrone; fratribus magnas possessiones in Ægypto largitur, 8, 1. Moritur; ejus ossa postea in Chananæam transferuntur, 8, 2. Josephi indoles, *ibid.* Quid Chæremone de Josepho tradat, *C. A.* I, 32.
- Josephus**, Tobiae fil., Oniam patrum objurgat quod tributa Ptolemæo Euerg. solvat, *A. J.* XII, 4, 2. Judæorum legatus ad Ptolem. venit, 4, 3. Vectigalia Judææ terrarumque adjacentium licitatione emit, 4, 4. Vectigalia severissime exigit, 4, 5. Ejus divitiæ et liberi, 4, 6. Hyrcanum fil. ad Ptolemæum Epiph. mittit, 4, 7. Moritur, 4, 10.
- Josephus**, Zachariæ f. contra Judææ mandatum Gorgiam aggressus clade afficitur, *A. J.* XII, 8, 2; 8, 6.
- Josephus**, Mennæi f., ab Hyrcano ad M. Antonium mittitur legatus, *A. J.* XIV, 12, 3.
- Josephus**, Antipatri f., Herodi fratri patria profugo in Idumæa obviam sit, *A. J.* XIV, 7, 4; 13, 9. *B. J.* I, 13, 8. In castello Masada ab Antigono oppugnatur, *A. J.* XIV, 14, 6. *B. J.* I, 15, 1. A fratre in Idumæam mittitur, *A. J.* 15, 4. *B. J.* 16, 1. Ab Herode ad Antonium proficiscente in Judæa cum Machæra relinquitur; contra fratris jussum prælium cum Antigono committens vincitur et cadit, *A. J.* 15, 7; 15, 10. *B. J.* 17, 1 sq.
- Josephus**, Herodis M. avunculus, secretum de Mariamne mandatum quod Herodes ipsi dedit, prodit, *A. J.* XV, 1, 5 sq. In suspicionem adulterii cum Mariamne commissi adductus ab Herode necatur, *A. J.* 1, 9. *B. J.* 1, 22, 4 sq.
- Josephus**, Herodis M. quæstor, Herodes ei Mariamnes uxoris custodiam credit, *A. J.* XI, 6, 5.
- Josephus**, Joseph, Herodis fratris, fil., Olympiadem Herodis filiam uxorem ducit, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* I, 28, 4. Quinct. Varum adjuvat in coercendis Judæis seditionis, *A. J.* XVII, 10, 9. *B. J.* II, 5, 2.
- Josephus**, Ellemi fil., in unum diem pontifex creatur, *A. J.* XVII, 6, 4.
- Josephus**, qui etiam Caiaphas appellatur, pontifex creatur a Valerio Grato, *A. J.* XVIII, 2, 2. Pontificatu privatur a Vitellio, *A. J.* XVIII, 4, 3.
- Josephus Cabi**, Simonis fil., ab Agrippa jun. pontifex creatur, *A. J.* XX, 8, 11. Pontificatum amittit, 9, 1.
- Josephus**, Cami sive Chamydi f., pontifex constituitur ab Herode Chalcidis dynasta, *A. J.* XX, 1, 3. Pontificatus ei abrogatur, *A. J.* XX, 5, 2.
- Josephus**, Gorionis f., a populo urbi præficatur, *B. J.* II, 20, 3.
- Josephus**, Simonis f., Hierichunti præficatur, *B. J.* II, 20, 4.
- Josephus**, Gamalensium contra Romanos dux, *B. J.* IV, 1, 4. Cadit, 1, 9. Cf. *V. J.* 37.
- Josephus**, pontifex, Hierosolymis profugit ad Romanos, *B. J.* VI, 2, 2.
- Josephus**, Dalzei f., sacerdos in flammis templi incensi mortem quærit, *B. J.* VI, 5, 1.
- Josephus**, Matthiæ f., Flav. Josephi avus, *V. J.* 1.
- Josephus (Flavius)**, Matthiæ f., nobilissimo genere ortus primo anno regni Caii Caesaris natus, *V. J.* 1. *A. J.* XVI, 7, 1. Adolescentulus adhuc sapientia excellit; perulstratis Phariseorum, Sadduceorum et Essenorum sectis, Bani institutione utitur; deinde Phariseorum sectæ se addicit, *V. J.* 2. Romam proficiscens naufragium facit; apud Poppæam pro sacerdotibus captivis intercedit, et valde ab ea honoratur, 3. Judæos a seditione contra Romanos moventes dehortatur; proditiōis se suspectum reddit, 4 sq. Post Cestii cladem, utrique Galilææ cum duobus sociis præficatur, *V. J.* 7; 12, *B. J.* II, 20, 4. Tiberiade Herodis tetrarchæ palatium dirui jubet, *V. J.* 12. Gischala venit Joannem rerum novarum studiosum observaturus, 13. Collegas dimittit; urbes munitionibus firmat; a latronibus pacem redimit, *V. J.* 14; cf. 37 *B. J.* II, 20, 6. Galilæos disciplina militari instituit, *B. J.* 20, 7. Josephi moderatio et continentia, *V. J.* 15. Galilæorum benevolentiam sibi conciliat, *V. J.* 16. *B. J.* II, 20, 5. Tiberienses a Joanne ad seditionem stimulos alloquitur; e manibus Joannis sibi insidiantis elapsus, Tarichæas se confert, *V. J.* 17 sqq. *B. J.* 21, 6. Sepphoritæ ei insidias struunt, *V. J.* 21 sq. Expeditionem facit contra Æbutium, *V. J.* 24. In suspicionem proditiōis vocatus apud Tarichæas et Tiberienses, magnum subito discrimen; stratagemate salutem quærit, *V. J.* 26, sqq.

- B. J. II, 21, 3 sqq.* Tiberienses et Tarichæatas defectionem molientes, alio stratagemate ad obedientiam redigunt, *V. J. 31 sqq. B. J. II, 21, 8 sqq.* Gamalitis, qui ab Agrippa rege defecerant, auxilium mittit, *V. J. 37.* Simonis Gamal. et Amani factio Joannis Levi artibus eo perducitur ut Josepho præfecturam abroget, *V. J. 38 sqq. B. J. II, 21, 7.* Josephus Galilæorum precibus motus in præfectura manet et exercitum cogit, simulans sibi bellum gerendum esse cum Placido, *V. J. 42 sqq.* Insidias a legatis factionis Simonis et Joanne Levi sibi structas irritas reddit, 44 sqq. Præclarum Galilæorum de Josepho testimonium, 50. Legatos Hierosolyma mittit, qui ipsius inimicos apud populum accusent, 52. Jonathas ejusque socii cum Tiberiensibus Josepho necem machinantur; vix e vitæ periculo evadit, 53 sqq. Galilææ præfectura a primoribus Hierosol. ei confirmatur, 60. Jonatham et Ananiam, novas insidias parantes capit, 62. Tiberiadem expugnat, 62. sqq. Joannis Levi militum perosque ad suas partes pertrahit, 66. Sepphorin in potestatem suam redigit, 67. Tiberiensium saluti consulit, 68. Quum Sepphoritæ Romanos in urbem suam recepissent, Josephus eam iterum oppugnat; sed re infecta discedit, 71. Cum Agrippæ exercitu prælio congregitur 72 sqq. Sepphoritas denuo frustra aggreditur, *B. J. III, 4, 1.* Quum Vespasianus in Galilæam venisset, Josephus a suis desertus Tiberiadem confugit, *B. J. III, 6, 3.* De belli successu desperat, sed omni vi patriam defendere statuit, *B. J. 7, 2.* Jopata se confert, *B. J. 7, 3.* In hac urbe a Romanis obsessus fortiter resistit multaue contra eos stratagemata adhibet, *B. J. 7, 4 — 35.* Urbe a Romanis capta in specu delitescit; a muliere proditur, *B. J. 8, 1. sqq.* Ad Vespasianum adducitur; Titi erga eum clementia, 8, 8. Vespasiano imperium vaticinatur, 8, 9. Cæsarienses postulant ut de eo supplicium sumatur, *B. J. 9, 1.* Hierosolymitani eum lugent ut mortuum, mox vero de ejus captivitate certiores facti ei maledicunt, 9, 5 sqq. Vinculis solvitur, *B. J. IV, 10, 7. V. J. 75.* Hierosolymitanos a Tito obsessos ad deditionem hortatur, *B. J. V, 9, 3 sqq.* Lapide percutitur a seditiosis, 13, 8. Josephi mater eum ut mortuum luget, *ibid.* Iterum ad deditionem hortatur, VI, 2, 1 sqq.; 7, 2. Post Hierosolym. expugnationem multos captivos liberat, *V. J. 75.* A Tito prædia accipit in Judæa, Romam profectus a Vespasiano multis muneribus donatur magnoque in honore apud eum est, *ibid.* A Jonatha quodam falso conjurationis apud Vespas. accusatur, *B. J. VII, 11, 3. V. J. 76.* Defuncto Vespasiano a Tito et post ejus mortem a Domitiano valde honoratur, *V. J. 76.* Ejus uxores et liberi, *V. J. 75, 76, 1.* — Agrippæ regis ad Josephum epistolæ, *V. J. 65.* — Josephus in literis Hebraicis et Græcis versatissimus, *A. J. XX, 11, 2.* Sed non assequutus est exquisitam linguæ Græcæ pronuntiationem, *ibid.* Judæorum res gestas Romæ literis mandavit, *C. A. I, 9.* Sibi proposuit sine ira ac studio res narrare, *A. J. VIII, 2, 8. XVI, 7, 1; XX, 8, 3. V. J. 65. C. A. I, 9 sqq.* — Historiam belli Jud. ante Antiquitates scripsit, *A. J. I, pr. 1.* Vespasiani, Titi et Agrippæ testimonia de veritate historiæ belli Jud. a Josepho conscriptæ, *V. J. 70. C. A. I, 9.* — Quo consilio Antiquitates Jud. scripserit, *A. J. I, pr. 1 sqq. XX, 11, 12.* Judæorum libros sacros in Antiquitatibus græce reddidit, *A. J. X, 10, 6.* Quando hoc opus ad finem perduxerit, *A. J. XX, 11, 2.* — Quid sibi proposuerit in scribendo libro de antiquitate Judæorum contra Apionem, *C. A. I, 1.* — Promittit librum de Deo ejusque substantia et alium de legibus, *A. J. XX, 11, 2; cf. A. J. III, 5, 6; 8, 10; IV, 8, 4. C. A. I, 9.*
- Josias*, rex Judæorum, Amosi fil., *A. J. X, 4, 1.* Ejus pietas, *ibid.* Sacros libros Moysis in templo repertos publice recitandos curat, 4, 2 et 3. Idolorum cultum seditus delet, 4, 4 et 5. Nechaonem, regem Ægypti, prohibere conatur ab expeditione per ipsius fines faciendâ; in prælio cum eo commisso sagitta ictus moritur, 5, 1. Regnavit annos triginta et unum, *ibid.*
- Josua*, V. Jesus Naveni f.
- Josua*, Siaz f., pontifex creatur ab Archelao ethnarcha, *A. J. XVIII, 13, 1.*
- Josubacus*, Abrami f., *A. J. I, 15.*
- Jotapata*, urbs Galil. Ejus situs describitur, *B. J. III, 7, 7.* A Josepho munitur, II, 20, 6. A Placido frustra oppugnatur, *B. J. III, 6, 1.* A Vespasiano obsidetur; Jotapateni duce Flavio Josepho, diu fortiter resistunt; tandem urbs capitur et deletur, 7, 4 sqq. Urbis situs, 7, 7.
- Jotape*, Sampsigerami Emesorum regis filia Aristobulo Aristobuli filio nubit, *A. J. XVIII, 5, 4.*
- Jotape*, Aristobuli filia ex Jotape, *A. J. XVIII, 5, 4.*
- Jotape*, Antiochi Commagenorum regis f., Alexandro Tigranis filio nubit, *A. J. XVIII, 4, 5.*
- Jothamus*, Boccia f., *A. J. XVIII, 1, 3.*
- Jothamus*, rex Judæorum, Ozia fil., vivo adhuc patre regnum suscipit, *A. J. IX, 10, 4.* Rempublicam optime gerit, Ammanitis tributum imperat, II, 2. Regnat annos quadraginta et unum, 12, 1.
- Jothamus*, Jueli f., pontifex maximus, *A. J. X, 8, 6.*
- Jothorus*, Madianita, Moysis soror; ejus posteris terra tribuitur in Palæstina, *A. J. V, 2, 3.*
- Jovanus*, Japhethas f., *A. J. I, 6, 1.* Ab eo Græci originem trahunt, *ibid.*
- Jozarus*, pontifex constituitur ab Herode M. in locum Matthiæ, *A. J. XVII, 6, 4.*
- Jozarus*, Flav. Josephi collega in administranda Galilæa, *V. J. 7.*
- Jozarus*, sacerdos, cum tribus aliis Judæis a Simonis et Anani factione contra Flav. Josephum, Galilææ præf. missus, multas ei struit insidias, *V. J. 39 sqq.*
- Ipa* (?) urbs Palæst., *A. J. VIII, 10, 1.*
- Iraes*, Juctæ f., *A. J. I, 6, 4.*
- Irenæus*, Herodis Antipæ procurator, vir eloquentissimus, *A. J. XVII, 9, 4. B. J. II, 2, 3.*
- Isaacus*, (Isacus) Abrami f. ex Sarra, circumciditur, *A. J. I, 12, 2.* A patre Deo offertur pro victima, sed Deus ei parcit, 13. Rebecca Bathueli fil. ducit uxorem, 16. Ex ea procreat Esavum et Jacobum, 18, 1. Dei jussu Gadara se confert, 18, 2 sqq. Pro Esavo preces facere volens fallitur a Jacobo, 18, 4 sqq. Moritur Chebrone, 22.
- Isamachus*, pater Eliabi, *A. J. III, 6, 1.*
- Isana*, urbs Palæst., *A. J. VIII, 11, 3.*
- Isanæ*, vicus Palæst., *A. J. XIV, 15, 12.*
- Isara*, urbs Palæst., *A. J. VIII, 15, 4.*
- Isidis* sacra fodantur, *A. J. XVIII, 3, 4.* Tiberii jussu laidis sacerdotes cruci affiguntur ejusque templum evertitur, *ibid.* Cf. *C. A. I, 32.*
- Ismaelus*, Abrami f. ex Agara, *A. J. I, 10, 4.* Cum matre Abrami domo expellitur; dei angelus ejus saluti prospicit, 12, 3. Mulierem Ægyptiam ducit uxorem, ex qua duodecim liberos suscipit, 12, 4.
- Ismaelus*, Judæus ex stirpe regia quum Hierosolyma a Babylonis obsiderentur, ad Baalem Ammanitarum regem confugit, *A. J. X, 9, 2.* Godoliam omnesque Masphatenses interimit, 9, 4.
- Ismaelus*, Phabi fil., pontifex, *A. J. XVIII, 2, 2; XX, 8, 8. B. J. VI, 2, 2.* Ab Hierosolymorum proceribus Romam mittitur, ut Agrippam regem apud Neronem accuset, *A. J. XX, 8, 11.* A Nerone obses retinetur, *ibid.*
- Israëla*, V. *Jesraëla.*

Israelitæ. V. *Judæi*.
Israelus. V. *Jacobus*.
Issacharis, Jacobi ex Lia f., A. J. I, 19, 8. Ejus filii quatuor, II, 7, 4. Issacharis tribus quamnam Palæstinæ partem sortita sit, V, 1, 22.
Issares, Nephthalis f., A. J. II, 7, 4.
Ister, fluv. Germaniæ, B. J. II, 16, 4; VII, 4, 3.
Istobus, Ammanitis opem fert contra Judæos, A. J. VII, 6, 1.
Isuis, Aseri f., A. J. II, 7, 4.
Isus, Aseri f., A. J. II, 7, 4.
Isus, Jorami f., pontifex maximus, A. J. X, 8, 6.
Itabyrium, mons Galil., describitur, B. J. IV, 1, 8. A Flavio Josepho munitur, II, 20, 6. V. J. 37. Cf. A. J. V, 1, 22; XIII, 15, 4.
Ithamarus, Aaronis f., A. J. XIII, 8, 1. Sub regno Solomonis dignitas sacerdotalis ab ejus familia ad Phineesis stirpem transit, A. J. VIII, 1, 3; cf. VIII, 14, 7.
Ithobalus, Tyriorum et Sidoniorum rex, A. J. VIII, 13, 1. Quid Menander de eo referat, 13, 2. Cf. IX, 6, 6. C. A. I, 18; 21.
Ituræa, regio Palæstin. Ituræi ab Aristobulo Judæorum rege debellantur, A. J. XIII, 11, 3. Ab eodem circumcisionem admittere coguntur, *ibid*.
Jubalus, Lamechi f., A. J. I, 2, 2.
Judas, rex Libyæ, Glaphyram Achelai regis Cappadociæ filiam in matrimonium ducit, A. J. XVII, 13, 4. B. J. II, 7, 6.
Jubileus annus. V. *Jobelus*.
Juctas, Heheri f., A. J. I, 6, 4.
Jucundus, Herodis satelles, se ab Alexandro ad Herodem interficiendum conductum esse fatetur, A. J. XVI, 10, 3.
Judææ, gens Æthiopica, originem trahunt a Judada, A. J. I, 6, 2.
Judadas, Regmi f., Judææ principis, A. J. I, 6, 2.
Judæa, *Judæi*. Judæa (i. e. tota terra Israelitica) describitur, B. J. III, 3, 1 sqq. A. J. V, 1 sqq. Olim Chananaea vocata, A. J. I, 6, 2. Judææ propriæ fines et natura, B. J. III, 3, 4 sq. In undecim toparchias dividitur, *ibid*. — Judæi ab initio Hebræi appellati ab Hebero Salæ f., A. J. I, 6, 4. Israelitæ ab Israelo (Jacobo), A. J. I, 20, 2. Judæi hoc nomine ab eo inde tempore vocabantur, quo et captivitate in patriam redierunt, quia tribus Judæ prima in eam pervenit, A. J. XI, 5, 7. — Abramus Judæorum gentis auctor et Mesopotania in Chananaeam migrat eamque occupat, A. J. I, 7 sqq. V. *Abramus*, *Isaacus*, *Jacobus*. Judæi, fame in Palæstina grassante, a Josepho invitati in Ægyptum commigrant, ubi præfectura Heliopolitana iis tribuitur incolenda, A. J. II, 7, 1 sqq. Num iidem qui apud Ægyptios Hycsos vocantur? C. A. I, 14. Judæi a leprosis in Ægyptum accitos esse ibique crudelissime in populum sævisse, tradit Manetho, C. A. I, 26 sqq. Judæi ab Ægyptiis inhumaniter tractantur variisque laboribus atteruntur, A. J. II, 9, 1 sqq.; 13, 4 sqq. Lysimachus refert, Judæos sub Bochori, Ægyptiorum rege, lepra et scabie afflictos partim in mare dejectos, partim in deserta deportatos esse, C. A. I, 34 sq. Ex Ægypto discedunt duce Moyse, A. J. II, 15 sq. cf. *Moyse*. Exodi tempus definitur, A. J. VIII, 3, 1. Apionis de exodo sententia, C. A. II, 2. Judæi seditionem movent contra Moysem, A. J. III, 1, 1 sqq. Amalecitas devincunt; ad Sinam montem perveniunt, 2, 1 sqq. In cohortes distribuuntur, 4, 1. Decem præcepta a Deo accipiunt, 5. Ad tabernaculum extruendum viriliter contribunt, 8, 2. Moyse iis leges dat, 8, 10, quarum nonnullas recensentur 9—13. A Moyse ad Chananaeam fines ducti, seditionem contra eum movent, 13—15. Moyse iis renuntiat, Deum contra eos ira-

tum, factorum ut quadraginta annos in deserto morentur, eorum vero liberis Chananaeam traditurum esse, 15, 1. sqq. Invito Moyse Chananaeos aggressi clade afficiuntur, IV, 1. Core instigante, iterum contra Moysem et Aaronem seditionem movent, et nonnisi magnis a Deo miraculis editis conquiescunt, 2, 3 et 4. Ab Idumæorum finibus prohibiti, a Moyse per desertum ducuntur, 4. Sichonem et Ogen Amorrhæorum reges prælio devincunt, 5. Ex juvenibus multi a puellis Madianiticis corrumpuntur et ad leges violandas perducuntur: hi aut gladio perimuntur aut peste pereunt, 6. Madianitas fugant eorumque terram occupant, 7, 1. Paulo ante mortem Moyse iis librum tradit leges et reipublicæ ordinationem continentem, 8, 3. Jesu duce Jordanem, per quem Deus viam aperit, transgressi, Hierichuntem capiunt omnesque incolas occidunt, excepta Rachaba, quæ bene de iis meruerat A. J. V, 1, 1—12. Infelicit res gerunt contra Annitas, quum Acharus Deum sacrilegio offendi- set; a Jesu lustrati, Annam evertunt, 1, 13—16. Totam fere Chananaeam occupant, exceptis urbibus firmiter munitis; terram tributum distribuunt, 1, 17—29. Post mortem Jesu usque ad Saulum regem *judices* plus quam quingentos annos rempublicam gerunt, A. J. XI, 4, 8. Judæi leges patrias violantes, magnas experiuntur calamitates, ortoque bello inter Benjaminitas et ceteros Judæos, tota Benjaminis tribus præter viros sexcentos perimitur, A. J. V, 2. Subjugantur ab Assyriis, a Hothnielo liberantur, 3. A Moabitibus in servitutem redacti liberantur ab Ehude, 4. A Chananaeis deinde subacti, in libertatem vindicantur a Baraco et Debora, 5. A Madianitis duro imperio pressos liberat Gedeon, 6. Cum Ammanitis et Palæstinis bella gerunt varia fortuna, 7 sqq. Arca in Palæstinorum potestatem venit 11, 2. Palæstinos vincunt, duce Samuele, VI, 2. Samueli filiis malese gerentibus in principatu, regem petunt, 3, 1 sqq. Saulus rex designatur a Samuele, 4, 1. Regnante Saulo Palæstinos, Amalecitas, Moabitas aliasque gentes finitimas devincunt, VI, 6 sqq. post Sauli mortem a Judæ tribu Davides, a reliquis tribubus Jebosthus rex creatur: exardescit bellum civile, VII, 1, 2 sqq. Jebostho occiso, Davides ab omnibus tribubus rex constituitur, 2, 4. Hierosolyma, quæ Jebusæi, gens Chananaea, incolebant, expugnant, annis quingentis quindecim postquam Jesus cum Chananaeis bellum gerere coepit, 3; 1 sqq. Davide regnante, Palæstinos identidem vincunt magnamque eorum terræ partem in suam dititionem redigunt; Moabitis annum tributum imperant; Idumæam sibi subjiciunt; Syriam occupant, 5. Fame premuntur; paulo post pestilentia vexantur, 12 et 13. Davides populi censum habet: reperiuntur nongenta millia hominum qui arma ferre possint, Benjaminitis et Levitis non numeratis, 13, 1. In cohortes a Davide distribuuntur, 14, 8. Regnante Solomone neque bellis neque turbis distracti operam in agris colendis ponunt, VIII, 2, 3. Arcam in templum transferunt, 4, 1 sqq. Post Solomonis mortem Judæ et Benjaminis tribus Roboamum, ceteras tribus Hieroboamum regem constituunt; itaque Judæa in duo regna dividitur, A. J. VIII, 8, 2 sqq. Ab hoc inde tempore Judæi a patria religione discedere cœperunt, quæ omnium eorum malorum causa exstitit, 8, 4. Vide nomina regum Judæ: *Roboamus*, *Asanus*, *Josaphatus*, *Joramus*, *Ochozias*, *Gotholia*, *Joasus*, *Amasias*, *Ozias*, *Jothamus*, *Achases*, *Ezecias*, *Manasses*, *Amosus*, *Josias*, *Joachazus*, *Joachimus*, *Joachimus*, *Sedecias*. — Reges Israelis: *Hieroboamus*, *Nadabus*, *Basanes*, *Elanus*, *Zamares*, *Amarinus*, *Thamnceus*, *Achabus*, II, *Ochozias*, *Joramus*, *Jehus*, *Joazus*, *Hieroboamus Zacharias*, *Sellumus*, *Manæmus*, *Phaceas*, *Pha-*

ceas, Oseas. Regnum Israelis a Salmanassare Assyriorum rege exstinguitur, Israelitæ in Mediam et Persiam transferuntur: in eorum locum substituantur Chuthæi, *A. J. IX, 14, 1.* Regnum Judæ evertitur a Nabuchodonosoro; Judæi melioris sortis cum ipso rege Sedecia in Babyloniam captivi abducuntur, *X, 8.* Pauperes in Judæa relicti circa Maspham urbem sedes figunt iisque Godolias præficuntur; post Godolæ interitum in Ægyptum migrant, inde vero et ipsi a Nabuchodonosoro in Babyloniam abducuntur, *9.* A Cyro Persarum rege veniam impetrant redeundi in patriam, *XI, 1, 1 sqq.* Multi in Babylonia remanent, *1, 3.* Urhem et templum instaurare cœperunt, sed Cyro mortuo, a Cambyse prohibentur ne hac in re pergant, *2, 1 et 2.* Darius, instigante Zorobabelo, in urbe temploque instaurandis magnam ponit operam, *3, 7 sqq.* Quinam Babylone cum Zorobabelo Hierosolyma redierint, *3, 10.* Samaritæ templi ædificationem impedire student, sed frustra, *4, 3. sqq.* Templo absoluto solemne Pascha celebratur, *4, 8.* Optimates rempublicam gerunt, *ibid.* Sub regno Xerxis Esdras connubium cum mulieribus peregrinis abolet, *5, 3 sqq.* A gentibus finitimis urbis mœnia diruuntur, quæ Neemias reficit, *5, 6 sqq.* Sub regno Artaxerxis I, Amane totam Judæorum gentem extinguere moliente, Mardochei et Estheris opera servantur; in hujus rei memoriam dies Phuræos celebrant, *6, 5 sqq.* Adversarios ulciscendi ab Artaxerxe veniam impetrant, *6, 13.* Alexandro M. se subijciunt ab eoque privilegia impetrant, *8, 4. sqq.* Ptolemæus Lagi urbem capit multosque Judæos in Ægyptum deportat; contentiones inter Judæos et Samaritas, *XII, 1.* Qui in Ægyptum deportati sunt captivi manumittuntur a Ptolemæo Philadelpho, *2, 2 sqq.* Antiochus Magnus, occupata Judæa, Judæorum erga se studium remuneratur, *3, 3.* Ptolemæus Epiph. Judæam dotis nomine ab Antiocho M. accipit, *4, 1.* Ab Antiocho Epiphane coguntur patrium cultum patriosque mores relinquere, *5.* 4. Maccabæi regis mandata contemnunt magnamque manum circa se colligunt, *6.* Sub Juda Macab. Judæi libertatem suam contra Syriæ reges egregie defendunt, *7 — 11.* Fœdus cum Romanis ineunt, *10, 6.* Sub Jonatha Syrorum reges Judæorum gratiam sibi conciliare student, *XIII, 2, sqq.* Fœdus cum Romanis renovatur, *5, 8; 7, 3; 9, 2.* Simone principatum tenente, Judæi magna fruuntur felicitate, gentesque finitimas debellant, *6, 6.* Judæorum res admodum secundæ ac florentes sub Hyrcano, *10, 1.* Aristobulus, Hyrcani fil. principatum in regnum commutat, *A. J. II, 1. B. J. I, 3, 1.* Contra Alexandrum Jannæum, qui Aristobulo succedit, sæpius seditionem movent, *A. J. I, 5; 14. B. J. 4, 3 sqq.* Regni fines sub Alexandro Jannæo, *A. J. 15, 3.* Post Alexandri mortem regnum suscipit Alexandra, ejus uxor; hæc omnia Phariseis gerenda permittit, qui magna sunt apud populum auctoritate, *A. J. 16, 1 sq. B. J. 5, 3.* Aristobulus et Hyrcanus, Alexandri filii, de regno disceptantes, causam suam ad Pompejum deferunt, *A. J. XIV, 1 sqq. B. J. I, 6, 1 sqq.* Pompejus, captis Hierosolymis, regiam dignitatem abolet, Judæis tributum imponit multasque eorum urbes Syriæ provinciæ attribuit, *A. J. 4, B. J. 7.* Gabinus quinque synedria constituit populumque in totidem partes dividit; Judæi reguntur ab optimatibus, *A. J. XIV, 5, 4. B. J. I, 8, 5.* Cæsari in Ægypto bellum gerenti auxilium ferunt, *A. J. 8, B. J. 9, 3 sqq.* Decreta in Judæorum gratiam facta a Romanis aliisque populis, *A. J. 10.* Valde vexantur a Cassio, *A. J. 11, 2 sq. B. J. 11, 1 sq.* M. Antonius iis restituit quæ Cassius iis eripuerat, *A. J. 12, 2 sqq.* Longa de regno contentio inter Herodem M. et Antigonom Aristob. filium, *A. J. 13 sqq. B. J. 12 sqq.* An-

tigono superato Herodes regnum suscipit, *A. J. XV, 1.* Jussu Antonii Herodes Judææ partem Cleopatraz cedit, *A. J. XV, 4, 1. B. J. I, 18, 5.* Judæa magno terræ motu vastatur, *A. J. 5, 2. B. J. 19, 3.* Herodes ab Octaviano eam Judææ partem recuperat quam jussu Antonii Cleopatraz dederat, *A. J. XV, 7, 3.* Trachonitis, Batanæa, Auranitis et Zenodori tetrachia Herodis regno ab Octaviano adduntur, *A. J. XV, 10, 1 sqq. B. J. I, 20, 4.* Post Herodis mortem, Archelao et Antipa Romæ de regno disceptantibus, Judæa plena est turbarum; seditiones compe-scuntur a Quinct. Varo, Syriæ præfecto, *A. J. XVII, 10. B. J. II, 3 sqq.* Judæi legatos mittunt ad Cæsarem Octav., qui ab eo petant, ut regum dominatu ipsos liberet, *A. J. 11, 2. B. J. 6, 2.* Cæsar Octav. Archelaum constituit ethnarcham eique Judæam, Samariam et Idumæam tribuit, Philippum vero et Antipam tetrarchas facit, huic Peræam et Galilæam, illi Batanæam Auranitidem, Trachonitidem et Zenodori terræ partem assignans, *A. J. 11, 4. B. J. 6, 3.* Archelao regno dejecto, Cæsar ejus ethnarchiam Syriæ provinciæ adjicit, *A. J. 13, 5. B. J. 8, 1.* Tiberius, post Philippi mortem ejus tetrarchiam Syriæ adjicit, *A. J. XVIII, 4, 6.* Caius vero Caligula Agrippam Aristobuli fil. Philippi tetrarchiæ regem facit, *A. J. XVIII, 6, 10. B. J. II, 9, 5.* Judæi nolunt Caligulæ statuam in dei templo erigere, *A. J. XVIII, 8, 2 sqq.* Claudius Cæsar Agrippæ regno addit Judæam, Samariam, Libanum montem et Abilam urbem, *A. J. XIX, 5, 1. B. J. II, 11, 5.* Claudius Judæis per totum imperium Romanum permittit, ut moribus suis atque institutis utantur, *A. J. 5, 2.* Post Agrippæ mortem Cuspius Fadus mittitur, qui totius Judææ res administret, *A. J. 9, 2.* Lis inter Samaritas et Galilæos quibus Judæi auxiliantur, *A. J. XX, 6. B. J. II, 12, 3.* Claudius Agrippæ, Agrippæ M. fil., Philippi tetrarchiam tribuit, *A. J. 7, 1. B. J. 12, 8.* Nero ejus regno addit partem Galilææ et Perææ, *A. J. 8, 4. B. J. 13, 2.* Tota Judæa tum temporis latronum, impostorum et hominum seditionum plena, *A. J. 8, 5 sqq. B. J. 13, 2 sqq.* Flori procuratoris sævitia Judæos ad defectionem a Romanis adigit; belli Judaici initium, *B. J. II, 14 sqq.* Judæorum ubique gentium calamitates et caedes, *18.* Cestius Gallus Syriæ præfectus ad reprimendam seditionem in Judæam venit, sed post acceptam apud Bethoron cladem et irritam urbem et templi obsidionem se recipit, *19.* Judæi tum urbis et provinciarum præfectos bellicque duces constituunt, *20, 3 sq.* Vespasianus cum exercitu a Nerone mittitur contra Judæos, *B. J. III, 1, 2 sq.* Vespasianus Galilæam occupat, *III, 2—10, IV, 1.* Intestina dissidia et seditiones in Judæa, *IV, 3, 2.* Hierosolymis zelotæ in cives sæviunt, *4 et 5.* Peræa, Idumæa magnaque pars Judææ a Romanis subiguntur, *7—9.* Quum Vespasianus imperator creatus esset, ejus fil. Titus bellum cum Judæis persequitur, *11, 5.* Hierosolyma post longam obsidionem a Tito capiuntur et funditus evertuntur, *V, 1—VII, 1.* *V. Hierosolyma, Titus.* Vespasianus omnem Judææ terram vendi jubet et Judæis, ubicunque degant, tributum indicit, *6, 6.* Machærus, Herodium, et Masada castella a Romanis capiuntur; finis belli Judaici, *6, 1 sqq.; 8, 1—10, 1.* — Admirabilis inter Judæos de rebus summis consensio, *C. A. II, 19.* Dei quæ sit natura ex Judæorum sententia, *C. A. II, 16; 22.* Eorum libri sacri viginti duo, *C. A. I, 8.* — Judæorum leges omnium optime, *C. A. II, 38, 41.* Earum indoles, *II, 14; 16 sqq.; 41.* Severiores sunt quam quæ apud alios populos valent, *II, 32.* Multi eas imitati sunt, *II, 39.* Judæi legibus accuratissime instituuntur, *II, 18.* Omnia pati malunt quam quidquam contra leges facere, *I, 22.* — Magistratus sapientem in qualibet Judæorum urbe, quorum duo e tribu

Levitica, *A. J.* IV, 8, 4. — Judæorum temperantia, fortitudo, sapientia, *C. A.* I, 22. Apud Judæos illiberalis est aliarum gentium linguas ediscere, *A. J.* XX, 11, 2. Circumcisio ab Abramo instituta, *A. J.* I, 10, 5; cf. VIII, 10, 3. De Judæorum juramentis Apionis mendacia, *C. A.* II, 10. — Judæi admodum sero in Græcorum notitiam venerunt, *C. A.* I, 12. Græcorum de iis testimonia, I, 22. Cur odio sint Ægyptiis, I, 24. Judæi per totum orbem terrarum dispersi sunt, *A. J.* XIV, 7, 2. *B. J.* II, 16, 4. Cf. *Alexandria, Antiochia, Babylonia, Creta, Cyrene, Damascus, Ionia, Melos, Roma, Syria.*

Judaicum bellum, quando initium cepit; ejus causæ, *B. J.* H, 14 sqq. Cf. *Judæa, Hierosolyma, Vespasianus, Titus.*

Judas, Jacobi ex Lia f. A. J. I, 19, 8. Fratribus consilium dat ut Josephum vendant, II, 3, 3. Jacobi filiorum vehementissimus et audacissimus, 6, 5; cf. 6, 8. Ejus filii tres, 7, 4. — Judæ tribus quamnam Judææ partem sortita sit, V, 1, 22. Post Sauli mortem Davidem creat regem, qua re bellum civile conflatur, VII, 1, 2 sqq. Tribulium numerus sub regno Davidis, VII, 13, 1.

Judas, Aminadabi f., A. J. XI, 4, 2.

Judas, pontifex, A. J. XI, 7, 1.

Judas Maccabæus, Mattathie fil., patre defuncto, rerum administrationem suscipit, *A. J.* XII, 6, 4. Apollonium, deinde Seronem vincit, 7, 1. Exercitum a Lysia contra ipsum missum fundit, 7, 3 et 1. Lysiam cum magno exercitu advenientem propulsat, 7, 5. Hierosolyma contendit, templum lustrat et instaurat, suetasque hostias offert, 7, 6. Luminum festum instituit, 7, 7. Gentes finitimas subigit, 8. Arcem Hierosolymorum oppugnat, 6, 3. Cum Antiocho Eupatore congregitur; Hierosolyma se recipit, 9, 4 et 5. Cum Antiocho pacem componit, 9, 6. Barchides a Demetrio missus ei insidias struit, 10, 2. Cum Alcimo pontifice de principatu contendit, 10, 3. A Nicauore victus Hierosolyma fugit, 10, 4. Nicanorem superat, 10, 5. Pontificatum obit, 10, 6. Cum Romanis societatem jungit, *ibid.* In prælio cum Barchide commisso cadit, 11, 2. — Cf. *B. J.* I, 1, 4 sqq.

Judas, Essæus, vates; ejus vaticinium de Antigoni morte, *A. J.* XIII, 11, 2. *B. J.* I, 3, 5.

Judas, Chapsæi f., A. J. XIII, 5, 7.

Judas, Ezechie latronis fil., post Herodis M. mortem multa latrocinia exercet, quin etiam regnum affectat, *B. J.* II, 4, 1. *A. J.* XVII, 10, 5.

Judas, Sariphaei fil., legum interpres præstantissimus, juventutem concitat in Herodem M., aquilamque auream templi porta dejici jubet, *A. J.* XVII, 6, 2 sq. *B. J.* I, 33, 3. Vivus crematur, *A. J.* 6, 4. *B. J.* 33, 4.

Judas, Gallilæus (Gaulanitis) Judæos hortatur ut a Romanis deficiant, *A. J.* XVIII, 1, 1. *B. J.* 8, 1. Novæ philosophorum sectæ princeps est, quæ in plerisque rebus cum Phariseis consentit, sed in eo ab iis difert, quod ante omnia libertatem esse tuendam statuit, *A. J.* I, 1, 1, 6. *B. J.* 8, 6.

Judas, Jonathæ f., Judæus nobilis, *B. J.* II, 21, 7.

Judas, Chelciæ f., Eleazari socius, *B. J.* V, 1, 2.

Judas, Judæ f., unus e seditionum Hieros. præfectis ob proditionem a Simone necatur, *B. J.* V, 13, 2.

Judas, Ari f., Judæus fortitudine excellens, *B. J.* VI, 1, 8; VII, 6, 5.

Judas, Mertonis f., Judæus, fortiter se gerit contra Romanos, *B. J.* VI, 1, 8; 2, 5.

Judas, Flav. Josephi collega in administranda Galilæa, V. J. 7.

Judices, etiam *μόναρχοι* dicti, plus quingentis annis apud

Judæos imperium tenebant, *A. J.* XI, 4, 8. Cf. IV, 8, 14. Judices apud Tyrios, *C. A.* I, 21.

Juelus, Sudeæ fil., summus pontifex, *A. J.* X, 8, 6.

Julia (Livia) Cæsaris Augusti uxor Herodi M. multa dona mittit, *A. J.* XVI, 5, 1. Salomæ Herodis sorori suadet ut fratri obsequia nubat Alexæ, *A. J.* XVII, 1, 1. *B. J.* I, 28, 6. Herodes magnam pecuniæ vim ei legat, *A. J.* XVII, 6, 1; 8, 1. *B. J.* 32, 7; 33, 8. Salome ei Jamniam, Phaselidem et Archelaidem legat, *A. J.* XVIII, 2, 2. *B. J.* II, 9, 1.

Julia, Caligulæ soror, M. Minuciani uxor, A. J. XIX, 4, 3.

Julianus, Bithynius, vir fortissimus, B. J. VI, 1, 8.

Julias (Livias), urbs Perææ ab Herode Antipa ita vocata in honorem Julæ Augusti uxoris; prius dicebatur Betharamphtha, *A. J.* XVIII, 2, 1. *B. J.* II, 9, 1. A Nerone Agrippæ juniore datur, *A. J.* XX, 8, 4. A Romanis capitur, *B. J.* IV, 7, 6.

Julias, urbs Galil. ad lacum Genezareth, a Philippo ita appellata in honorem Julæ Augusti filiæ; prius dicebatur Bethsaida, *A. J.* XVIII, 2, 1. *B. J.* II, 9, 1; III, 10, 7. *V. J.* 71.

Julius, leg. Roman. dux, A. J. XV, 3, 7.

Juno Argiva, B. J. I, 21, 7.

Jupiter Enyalios, A. J. I, 4, 3. Jovis Hellenii templum in monte Garizin, *A. J.* XII, 5, 5. Jovis Casii templum in Ægypto, *B. J.* IV, 11, 5. Jovis Victoris et Jovis Capitolini templa in Roma urbe, *A. J.* XIX, 4, 3. *B. J.* VII, 5, 6. — Jupiter Olympius, opus Phidie, *A. J.* XIX, 1, 1. *B. J.* I, 21, 7.

Justus, Pisti f., Tiberiensis, rebus novis studet; ejus indoles atque ingenium, *V. J.* 9; 70. Contra Fl. Josephum Galil. præf. Tiberienses concitat, 17. Cf. 37. Ad Agrippam regem transit, 75. A Decapolitanis apud Vespasianum accusatus, ab hoc capitis damnatur; ab Agrippa vero, intercedente ejus sorore Berenice, servatur, 65; 74. Postea ab Agrippa propter maleficia varia identidem in vincula conjicitur et in exsilium agitur, 65. Scripsit historiam belli in Galilæa gesti mendaciorum plenam, 65. Quando eam ediderit, *ibid.*

Justus, Flav. Josephi f., V. J. I, 1; 76.

Iycæi a Hiram Tyriorum rege subjecti, *A. J.* VIII, 5, 3.

Izaræ, fons Palest., A. J. 15, 6.

Izari (?) urbs (Jesraela), A. J. VIII, 13, 6.

Izates, Monobazi Adiabænorum regis ex Helena fil., ad Abennigerum mittitur, cujus filiam uxorem ducit, *A. J.* XX, 2, 1. Patri succedit, 2, 2. Religionem Judaicam amplectitur, 2, 3 sq. Hierosolymitanos fame laborantes subleat, 2, 5. Artabanum Parthorum regem, regno pulsum benigne excipit; apud Parthos pro eo intercedit, 3, 1 sq. Ab Artabano magnis honoribus afficitur et regionem circa Nisibin dono accipit, 3, 3. Bardanes, Artabani successor, contra Itazem expeditionem facit, 3, 4. Regni primores, seditionem moventes, eorumque socium, regem Arabiam, cædit, 4, 1. A Vologese, Parthorum rege, bello petitur; Dei providentia servatur, 4, 2 sq. Moritur, successorem relinquens Monobazum fratrem, 4, 3. Sepelitur in pyramide prope Hierosolyma, *ibid.* Cf. *B. J.* VI, 6, 4.

L.

Labanus, Bathueli f., A. J. I, 6, 2; 16, 2. Jacobo Rebecam ipsius filiam in matrimonium petenti septem annorum servitutem imponit; septennio elapso fraudulenter Liam pro Rebecca substituit; post alterum septennium servitutis Rebecam ei nuptum dat, 19, 7. Jacobum cum

- uxoribus et parte gregum discedentem persequitur; Deo intercedente fœdus facit cum Jacobo, 19, 9 sqq.
- Labatha*, urbs Palæst., A. J. VII, 5, 5.
- Labimus*, Mestrami f., A. J. I, 6, 2.
- Labina*, regio Palæst., A. J. IX, 5, 1.
- Laborosoarchodus*, rex Babylonie, C. A. I, 20.
- Labosordachus*, rex Babylonie, A. J. X, 11, 2.
- Lacedæmonii* Judæorum cognati, A. J. XII, 4, 10 sq.; XIII, 5, 8. Amicitiam faciunt cum Judæis, *ibid.* Herodis M. in eos liberalitas. A Romanis subiguntur, B. J. II, 16, 4. — Lacedæmonii moribus docent non præceptis, C. A. II, 10. Peregrinos in rempublicam non admittunt, II, 36. Nuptias negligunt, II, 37. Cum libertate etiam leges interierunt, II, 31.
- Lachis*, urbs Judææ, A. J. VIII, 10, 1.
- Lachisa*, urbs Judææ, A. J. IX, 9, 3.
- Lamechus*, Mathusalæ f., A. J. I, 2, 2; 3, 4.
- Laodice*, Galadenorum regina bellum cum Parthis gerit, A. J. XIII, 13, 4.
- Laodicea* maritima, urbs Syriæ; Herodis M. in Laodicenses liberalitas, B. J. I, 21, 11.
- Laodicenses*, a Romanis jubentur Judæos in ipsorum civitate habitantes benigne tractare, A. J. XIV, 10, 20.
- Larcus Lepidus*, decimæ legionis Rom. dux, B. J. VI, 4, 3.
- Lasthenes*, Cretensis, Demetrii amicus, A. J. XIII, 4, 3; 4, 9.
- Latopolis*, urbs Egypti, A. J. II, 15, 1.
- Latismus*, Dadanis f., A. J. I, 15.
- Lebana*, urbs Judææ, A. J. X, 5, 2.
- Lemba*, urbs Moabitum, A. J. XIII, 15, 4.
- Lemonia*, Romæ tribus, A. J. XIV, 10, 10.
- L. Lentulus*, consul Rom.; ejus de Judæis Ephesis decretum, A. J. XIV, 10, 13; 10, 16.
- Leontopolis*, urbs Egypti, A. J. XIII, 3, 1.
- Lepidus*, Minuciani amicus, a Caligula occiditur, A. J. XIX, 1, 3; 1, 8.
- Lesbus*, insula, A. J. XVI, 2, 2.
- Leuce*, saxum prope Masadam, castellum Judææ, A. J. VII, 8, 5.
- Levias*, Judæus nobilis, a Zelotis necatur, B. J. IV, 3, 4.
- Leri*, Jacobi ex Lia f., A. J. I, 19, 8. Cum Simyone fratre Dinam sororem a Sicheme stupratam ulciscitur, 21, 1. Ejus filii tres, II, 7, 4. — Levitæ, Judæorum tribus, Dei ministerio consecrati, militia immunes sunt; quadraginta octo urbes cum agris possident, et frugum decumam a populo accipiunt, A. J. IV, 4, 3; cf. III, 11, 1; 12, 4; IV, 8, 8; 22; V, 1, 24. Bini in singulis urbibus magistratus e tribu Levitica eligendi, IV, 8, 14. Davides Levitas in classes distribuit iisque munera assignat, VII, 14, 7; cf. 12, 2.) Hieroboamo in regno suo vitularum cultum præscribente, Levitæ inde in Judæam migrant, VIII, 10, 1. Agrippa jun. iis, qui cantores sunt, permittit stolam lineam gestare, XX, 9, 8.
- Lex Judaica*, a septuaginta Judæis in linguam Græcam vertitur, A. J. XII, 2. Post expugnata Hierosolyma in triumpho portatur; deinde in palatio imperatoris reponitur, B. J. VII, 5, 7. — Cf. *Mosaicæ leges*.
- Lia*, Libani filia, patris fraude cum Jacobo matrimonio jungitur, A. J. I, 19, 7. Ejus liberi, 19, 8.
- Libanus*, mons Syriæ, A. J. III, 14, 1; V, 1, 22; 3, 1; VIII, 2, 3; 6, 3; XIII, 16, 5; XIX, 5, 1. B. J. I, 17, 3; III, 3, 5. V. J. 11.
- Liberalis*, centurio Rom., B. J. VI, 4, 7.
- Liberius Maximus*, Judææ procurator, B. J. VII, 6, 6.
- Libya*, nomen habet a Libye Mestrami f., A. J. I, 6, 2.
- Occupatur ab Ophre, I, 15. — Libya Pentapoliiana, B. J. VII, 11, 1.
- Libyes*, a Judæis Phuti vocantur, A. J. I, 6, 2.
- Liternius Fronto*, legionum Alexandrinarum dux, B. J. VI, 4, 3; 9, 2.
- Livia*, V. Julia.
- Livias*, urbs Arabiæ, A. J. XIV, 1, 4.
- T. Livius*, de rebus a Pompejo gestis, A. J. XIV, 4, 3.
- Lollius*, cum Metello Damascum capit, A. J. XIV, 2, 3. B. J. I, 6, 2.
- Longinus*, tribunus militum, B. J. II, 19, 7.
- Longinus*, eques Rom., fortitudine conspicuus, B. J. V, 7, 3; VI, 3, 2.
- Lotus*, Aranæ f., ab Abramo adoptatur, A. J. I, 7, 1. Cum Abramo in Egyptum proficiscitur; inde in Chananeam reversus, plantitem ad Jordanem fluvium habitat, 8. Ab Assyriis in captivitatem abducitur, 9. Ab Abramo liberatur, 10, 2. De Sodomorum excidio a Deo præmonitus, inde discedit, 11, 4. Ejus uxor in statuam salinam convertitur, *ibid.* Cum filiabus concumbit, 11, 5.
- Lucius*, miles Roman., B. J. VI, 3, 2.
- Lucullus*, bellum gerit cum Mithridate, Armeniam depopulatur, A. J. XIII, 16, 4.
- Ludas*, Semæ f., Ludorum (Lydorum) auctor, A. J. I, 6, 4.
- Ludi*, V. Lydi.
- Ludi*, quinquennales ab Herode M. in honorem Cæsaris Octavi. instituti, A. J. XV, 8, 1. B. J. I, 21, 8. Ludi Palatini Romæ in Palatio celebrantur in honorem Cæsaris Augusti, A. J. XIX, 1, 11. sq.
- Ludimus* (*Ludimus*), Mestrami f., A. J. I, 6, 2.
- Lugdunum*, urbs Galliæ; Herodes Antipas a Caligula eo relegatur, A. J. XVIII, 7, 2. B. J. II, 9, 6.
- Luminum festum*, A. J. XII, 7, 7. Ejus origo, *ibid.*
- Luomes*, Dadanis f., A. J. I, 15.
- Lupus* (*Julius*) tribunus militum Caligulæ uxorem et filium interficit, A. J. XIX, 2, 4. Supplicio afficitur, 4, 5.
- Lupus*, Alexandria præfectus, Oniæ templum claudit, B. J. VII, 5, 2; 8, 4.
- Lychnuchus* sacer describitur, A. J. III, 6, 7.
- Lycii*, pop. Asiæ min.; Herodis M. in eos liberalitas, B. J. I, 21, 11. Cf. II, 16, 4.
- Lycurgus*, Lacedæmoniorum legislator, C. A. II, 15; 31.
- Lydi*, olim Ludi dicti, a Luda Semæ f., originem habent, A. J. I, 6, 4. Rebus novis student sub Antiocho M., XII, 4, 3.
- Lydia*, occupatur ab Alexandro M., A. J. XI, 8, 1.
- Lydda* (Diospolis), urbs Judææ, toparchiæ caput, B. J. III, 3, 5. Incolæ a Cassio in servitutem rediguntur, A. J. XIV, 11, 2. B. J. I, 11, 2. Urbs a Vespasiano capitur, B. J. IV, 8, 1. Cf. A. J. XIV, 10, 6; 15, 3; XX, 6, 2. B. J. I, 15, 6; II, 12, 6.
- Lysanias*, Ptolemæi Mennæi f., post patris obitum Chalcidis tyrannus, cum Antigono Aristobuli f. societatem init, A. J. XIV, 13, 3. B. J. I, 13, 1. Cleopatrate insidiis necatur, A. J. XV, 4, 1. Lysanias tetrarchia a Zenodoro conducitur, A. J. XV, 10, 1. B. J. I, 20, 4.
- Lystas*, Antiochi Epiph. procurator, A. J. XII, 7, 2. Executus, quem contra Judam Maccab. mittit, funditur, 7, 3 et 4. ipse magno cum exercitu eum aggressus propulsatur, 7, 5. Antiochum Eupatorem declarat regem, 9, 3. Cum Antiocho Eupat. expeditionem facit contra Judæos, 9, 4 sq. Cum Judæis pacem componit, 9, 7. A Demetrio interficitur, 10, 1. Cf. XX, 11.
- Lystas*, Syriæ castellum, a Pompeio expugnatur, A. J. XIV, 3, 2.

Lysimachus, post mortem Alexandri M. Thraciam obtinet, *A. J.* XII, 1, 1.
Lysimachus, Apollodoti frater, Gazam urbem Alexandro Jannæo prodit, *A. J.* XIII, 13, 3.
Lysimachus, Pausaniæ f., ab Hyrcano Romam mittitur legatus, *A. J.* XIV, 10, 10; 12, 3.
Lysimachus, Judæus nobilis, ab Herode M. interficitur, *A. J.* XV, 7, 8.
Lysimachus, historicus, Judæorum detractor, laudatur, *C. A.* I, 34; 35; II, 2; 14.
Lyssa, urbs Arabiæ, *A. J.* XIV, 1, 4.

M.

Maathas, Baalis sacerdos, *A. J.* IX, 7, 4.
Mabortha. V. *Neapolis*.
Maccabæi, Judæorum principes; eorum historia, *A. J.* XII, 6.
Maccabæi, dicuntur etiam septem fratres, ab Antiocho Epiph. ad mortem cruciati; quod leges patrias violare nolebant, Maccabæis animi fortitudine similes, *M.* 8 sqq.
Maceda, (Maccchida) locus Palæst., *A. J.* V, 1, 17.
Macedonia, post mortem Alexandri M. a Cassandro occupatur, *A. J.* XII, 1, 1.
Macedones, Persarum imperium evertunt, *A. J.* XI, 8.
Macedones a Romanis devicti, *B. J.* II, 16, 4.
Macedones, Epiphanis Commageni milites, Macedonum more armati, *B. J.* V, 11, 3.
Machæras, Romanorum dux, a Ventidio Herodi auxilio missus mala fide agit, *A. J.* XIV, 15, 7. *B. J.* I, 16, 6.
Machærus, castellum in confinio Palæstinæ et Arabiæ situm, *A. J.* XVIII, 5, 1. *B. J.* I, 8, 1. Ejus situs describitur *B. J.* VII, 6, 1. Primus locum munivit Alexander Judæorum rex, munitiones amplificavit Herodes, 6, 2. A Gabinio diruitur, *A. J.* XIV, 5, 4. *B. J.* I, 8, 5. Capitur a Judæis seditiosis, *B. J.* II, 18, 6. Capitur a Romanis post Hierosol. expugnationem, *B. J.* 6, 3 sqq. Cf. III, 3, 3.
Machama, Tholomæi Geesirorum regis filia, Davidis uxor, *A. J.* VII, 1, 4.
Machana, Roboam uxor, *A. J.* VIII, 10, 1.
Machas, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.
Machirus, regionis Galaditidis princeps, *A. J.* VII, 9, 8. cf. 5, 5.
Machma, urbs Palæst., *A. J.* VI, 6, 1. XIII, 1, 6.
Machon, urbs Palæst., *A. J.* VII, 5, 3.
Macro, militum prætorianorum sub Tiberio præfectus, *A. J.* XVIII, 6, 6; 7, 7.
Macrones, pop. Ponti, *C. A.* I, 22.
Madæi, Græcis Medi dicuntur, *A. J.* I, 6, 1.
Madanes, Abrami f., *A. J.* I, 15.
Mades, Japhethæ f., Madæorum (Medorum) auctor, *A. J.* I, 6, 1.
Madiana, urbs Arab., *A. J.* II, 11, 1.
Madianes, Abrami f., *A. J.* I, 15.
Madianitæ, pop. Arab., Judæos ex Ægypto redeuntes a finibus suis arcere student, *A. J.* IV, 6. Devinuntur et cæduntur a Judæis, 7, 1. Vincuntur a Gedeone, V, 6.
Mæcia, tribus Romæ, *A. J.* XIV, 10, 10.
Mæolis palus, *B. J.* VII, 7, 4.
Magedo (*Nageddo*, *Megiddo*), urbs Samar. in tribu Manasse, a Solomone condita, *A. J.* VIII, 6, 1; IX, 6, 3.
Magnus Campus. V. *Campus*.
Magogæ, (Scythæ) a Magoge originem trahunt, *A. J.* I, 6, 1.
Magoges, Japhethæ f., Magogorum princeps, *A. J.* I, 6, 1.

Malachias, Judæus, fortiter se gerit contra Romanos, *B. J.* VI, 1, 8.
Malacrus, Cainæ f., *A. J.* I, 3, 4.
Malatha, castellum Idumææ, *A. J.* XVIII, 6, 2.
Malchus, Arabs, Antiochum Alexandri Balæ fil. educat; eum Diodoto tradit, *A. J.* XIII, 5, 1.
Malchus (*Malichus*), rex Arabiæ, Herodi patria protugo, quamquam beneficiis ab eo affectus, auxilium ferre recusat; cujus rei mox eum poenitet, *A. J.* XIV, 14, 1 sq. *B. J.* I, 14, 1 sq. Cf. *A. J.* XV, 6, 2.
Malchus, Arabs, Vespasiano mittit auxilium contra Judæos, *B. J.* III, 4, 2.
Malchus. Cf. *Cleodemus*.
Maliathe (?) (*Maniathe*), urbs Perææ, *A. J.* V, 7, 10.
Malichus, unus ex Judæorum primoribus, ab Hyrcano mortis periculo eripitur, *A. J.* XIV, 5, 2; 11, 2. *B. J.* I, 8, 3; 11, 2. Antipatrum ex insidiis interficit, *A. J.* 11, 2 sq. *B. J.* 11, 3 sq. Principatum affectat; ab Herode, Antipatri f., occiditur, *A. J.* 11, 5. *B. J.* 11, 7 sq.
Malla, sive *Malle*, urbs Palæst., *A. J.* XII, 8, 3.
Malton, Elimelech f., *A. J.* V, 9, 1.
Malthace, Herodis M. uxor, *A. J.* XVII, 10, 1. *B. J.* I, 28, 4.
Mambre, ilex Abrami, *A. J.* I, 11, 2.
Mambres, Abrami commilito, *A. J.* I, 10, 1.
Manachase, vestimentum sacerdotum, *A. J.* III, 7, 2.
Manæmus, Israelitarum rex, Plullo, Assyriorum regi, expeditionem contra ipsum facienti, missis mille talentis persuadet ut recedat, *A. J.* IX, 11, 1. Regnavit decem annos, *ibid.*
Manæmus, Essenus ab Herode M. in honore habetur, *A. J.* XV, 10, 6.
Manæmus, (Manaimus), Judæ Galilæi fil., seditiosorum Hierosol. dux, *B. J.* II, 17, 8. Tyrannidem affectat; interficitur, 17, 9. *V. J.* 5.
Manalis, (quæ vox *Castra* significat), Jebosthi, Judæorum regis, regia, *A. J.* VII, 1, 3.
Manasses, Josephi f., ex Asemetha, *A. J.* II, 6, 1. Cum Ephraïmo fratre inter Judæorum principes refertur, II, 8, 1; III, 12, 4. Manasse tribus quamnam Palæstinæ partem sortita sit, IV, 7, 3; V, 1, 22.
Manasses, Judæorum rex, Ezechiæ fil., initio regni sui impius et crudelis, *A. J.* X, 3, 1. A Babylonis, qui Judæam invadunt, in captivitatem abducitur; postea in regnum suum remittitur et optime rempublicam gerit, 3, 2.
Manasses, Jaddi frater, Sanaballetæ filiam ducit uxorem, *A. J.* XI, 7, 2. Id quod indigne fert populus, 8, 1. Templi in monte Garizin a Sanaball. exstructi pontifex constituitur, 8, 4.
Manasses, pontifex, *A. J.* XII, 4, 1.
Manasses, initio belli Jud. Perææ præficitur, *B. J.* II, 20, 4.
Mandra, locus Palæst., *A. J.* X, 9, 5.
Manetho, genere Ægyptius, historiæ Ægyptiacæ scriptor, *C. A.* I, 14. Laudatur, *C. A.* I, 14; 26—32; II, 2. *A. J.* I, 3, 9. De ejus fide, *C. A.* I, 31; 33.
Maniathe. V. *Maliathe*.
L. Manlius, *A. J.* XIII, 9, 2.
Manna, de cælo demittitur, *A. J.* III, 1, 6. Quid vox significet, *ibid.*
Mannæus, Lazari f., *B. J.* V, 13, 7.
Manoches, Samsonis pater, *A. J.* V, 8, 2.
Maon, regio Palæst., *A. J.* VI, 13, 2.
Mar, locus Arabiæ, *A. J.* III, 1, 1.
Maræothus, Jothami f., *A. J.* VIII, 1, 3.
Mararius, Levi f., *A. J.* II, 7, 4.

- C. Marcellus*, consul Rom., *A. J.* XIV, 10, 13.
Marcellus, procurator Judææ, *A. J.* XVIII, 4, 2.
Marcus, Alexandri Lysimachi, Alabarchæ, f., *A. J.* XIX, 5, 1.
Mardocheus, Judæorum dux, *A. J.* XI, 3, 10; 4, 8.
Mardocheus, unus ex Judæorum Babylone degentium primoribus, patruus Estheris, *A. J.* XI, 6, 2. Conjuratorem in Artaxerxem regem detegit, 6, 4. In odium incurrit Amanis, qui omnes Judæos perdere constituit, 6, 5. Estherem perducit ut Judæorum patrocinium suscipiat, 6, 7. Amanes eum honorare cogitur, 6, 10. Amane supplicio affecto, muneribus et honoribus cumulatur, 6, 12, et 13.
Maresa. V. *Marissa*.
Maria, femina nobilis, fame urgente filium suum comedit, *B. J.* VI, 3, 4.
Mariamne (Mariamne), Moysis soror, Ori (Uronis?) uxor, *A. J.* III, 2, 4; IV, 4, 6; cf. II, 9, 4.
Mariamne, Alexandri ex Alexandra filia, Herodi M. in matrimonium collocatur, *A. J.* XIV, 12, 1; 15, 14. *B. J.* I, 11, 5; 17, 8. Formæ venustate insignis, *A. J.* XV, 2, 5 sq. Secretum de Mariamne mandatum, quod Herodes dedit Josepho avunculo suo, 3, 5 sq. In suspicionem adulterii venit, 3, 9. Iterum in adulterii suspicionem vocata necatur, 7, 1 sqq. Ejus indoles, 7, 4.
Mariamne, Simonis pontificis filia, Herodis M. uxor, *A. J.* XV, 9, 3. XVII, 1, 3. *B. J.* I, 28, 4. Ejus liberi, *ibid.* Ab Herode repudiatur, *A. J.* XVII, 4, 2. *B. J.* I, 30, 7.
Mariamne, Aristobuli filia ex Berenice, Herodis M. neptis, *B. J.* I, 28, 1.
Mariamne, Agrippæ M. filia ex Cyprio, *A. J.* XVIII, 5, 4. *B. J.* II, 11, 6. Nubit Archelao Chelcæ fil., *A. J.* XIX, 9, 1; XX, 7, 1. Repudiatur Archelao matrimonium init cum Demetrio Alexandrino, 7, 3.
Mariamne, Josephi filia ex Olympiade, Herodi Aristobuli filio nubit, *A. J.* XVIII, 5, 4.
Mariamne, Archelai ethnarchæ uxor, ab eo repudiatur, *A. J.* XVII, 13, 4. *B. J.* II, 7, 4.
Mariamne, turris Hierosolymorum urbis, ab Herode exstructa, describitur, *B. J.* V, 4, 3. Cf. II, 17, 8. Post urbem expugnatam servatur, VII, 1, 1.
Marion, Tyrriorum tyrannus Antigono regnum Judææ occupare molienti auxilio est, ab Herode vincitur, *A. J.* XIV, 12, 1. *B. J.* I, 12, 2.
Marista, urbs Judææ in tribu Judæ, *A. J.* VIII, 12, 1. Ab Hyrcano capitur, *A. J.* XIII, 9, 1. A Pompejo Judæis eripitur, XIV, 4, 4. A Gabinio instauratur, XIV, 5, 3. A Parthis evertitur, XIV, 13, 9. *B. J.* I, 13, 9. Cf. *A. J.* VIII, 10, 1; XII, 8, 6; XIV, 1, 4. *B. J.* I, 7, 7.
Marmaridæ, pop. Africæ, a Romanis subacti, *B. J.* II, 16, 4.
Marsuane, mensis anni secundus apud Judæos, *A. J.* I, 3, 3.
Marsus, Syriæ præfectus, succedit Petronio, *A. J.* XIX, 6, 4. Ejus inimicitia cum Agrippa rege, 7, 1; 8, 1.
Marsyas Agrippæ M. libertus, *A. J.* XVIII, 6, 3.
Maruelus, Jaredis f., *A. J.* I, 2, 2.
Marullus Judææ procurator constituitur a Caio Caligula, *A. J.* XVIII, 6, 10.
Masada, castellum Judææ; ejus situs et munimenta describuntur, *B. J.* VII, 8, 3 sq. Cf. 13, 7; 12, 1. Castellum a Jonatha pontifice exstructum, ab Herode M. amplificatum et munitius redditum est, *B. J.* VII, 8, 3. A sicariis occupatur, *B. J.* IV, 7, 2. Iis se adjungit Simon Gioræ f., IV, 9, 3. Romani, reliqua Judæa jam subacta, Masadam obsident, *B. J.* VII, 8, 1; 8, 5 sqq. Sicarii ne in Romanorum manus incidant, Eleazari hortatu primum uxores et liberos, deinde se invicem interficiunt, 9, 1.
Masmas, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.
Masnaemphthes, tiara sacerdotum, *A. J.* III, 7, 3.
Maspha, urbs Palæst., ab Asano condita, *A. J.* VIII, 12, 4.
Masphate (Masphace), urbs Palæst., *A. J.* V, 7, 9; VI, 2, 1; 4, 3; X, 9, 2 sqq.
Massabazanes, vestimentum sacerdotum, *A. J.* III, 7, 1.
Massagetæ, pop. Asiæ, Cyri contra eos expeditio, *A. J.* XI, 2, 1.
Massamas, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.
Masses, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.
Mastheron angustia, in Judæa, *A. J.* VI, 13, 4.
Matgenus, Tyrriorum rex, *C. A.* I, 18.
Mathusalas, Marueli f., *A. J.* I, 2, 2.
Mathusalas, Anochi f., *A. J.* I, 3, 4.
Mattathias, Joannis f., Maccabæorum pater, *A. J.* XII, 7, 1. Antiochi Epiph. mandata contemnit; in desertum se confert magnamque ubi Judæorum manum circa se colligit, 7, 2. Ante mortem filios ad legem defendendam adhortatur, 7, 3. Cf. *B. J.* I, 1, 3.
Mattathias, Absalomi f., *A. J.* XIII, 5, 7.
Matthias, Theophili f., pontifex constituitur ab Herode, *A. J.* XVII, 4, 2. Mox pontificatum amittit, 6, 4.
Matthias, Margalothi (Margali) fil., legum interpres præstantissimus, juventutem concitat in Herodem M., *A. J.* XVII, 6, 2. *B. J.* I, 33, 3. Vivus crematur, *A. J.* 6, 4. *B. J.* 33, 4.
Matthias, Anani f., pontifex creatur ab Agrippa, *A. J.* XIX, 6, 4. Pontificatus ei abrogatur, 8, 2.
Matthias, Theophili fil., pontifex creatur ab Agrippa jun., *A. J.* XX, 9, 7.
Matthias, pontifex ab Hierosolymitis mittitur ad Simonem Gior. in urbem arcessendum, *B. J.* IV, 9, 11. A Simone postea necatur, V, 13, 1. Ejus elogium, *ibid.* Cf. VI, 2, 2.
Matthias, Simonis Pselli f., Fl. Josephi atavus, *V. J.* I.
Matthias, cognominatus Gibbosus, Matthiæ f., Fl. Josephi abavus, *V. J.* I.
Matthias, Josephi f., Flavii Josephi pater, *V. J.* I, 40. Ejus elogium, 2. Hierosolymis a seditiosis in custodia tenetur, *B. J.* V, 13, 1.
Mauri, pop. Africæ, a Romanis subacti, *B. J.* II, 16, 4.
Maxilla, locus Palæst., unde nomen habeat, *A. J.* V, 8, 9.
Mazaca, urbs Cappadociæ, *A. J.* I, 6, 1.
Medaba, urbs Palæst., olim in Moabitarum ditione, *A. J.* XIII, 15, 4. Cf. XIII, 1, 2; 9, 1; XIV, 1, 4. *B. J.* I, 2, 6.
Medæi. V. *Medi*.
Medi, a Judæis Medæi vocati, uomen habent a Mede, Japhethæ f., *A. J.* I, 6, 1. Cum Persis Babyloniorum imperium evertunt, X, 11, 4.
Media vastatur ab Alanis, *B. J.* VII, 7, 4. In Mediam superiorem Damasceni a Theglaphalassare transferuntur, *A. J.* IX, 12, 13.
Meer, tunica talaris pontificis maximi, *A. J.* III, 7, 4.
Megassarus, Judæus fortissimus, *B. J.* V, 11, 5.
Megasthenes, rerum Indicarum scriptor de Nabuchodonosoro, *A. J.* X, 11, 1. *C. A.* I, 20.
Meirus, Belgæ f., sacerdos, in flammis templi incensi præcipit, *B. J.* VI, 5, 1.

- Melamboreas*, (Boreas niger) ventus vehementissimus, *B. J.* III, 9, 3.
- Melas* ab Archelao, rege Cappadociae, legatus mittitur ad Herodēm M., *A. J.* XVI, 10, 6.
- Melcha*, Aranis filia, Nachorē uxor, *A. J.* I, 6, 5.
- Melchisedecus*, Solymorum (Hierosolymorum) urbis rex, Abramum benigne excipit, *A. J.* I, 10, 2. Solyma condidit (?) ibique templum exstruxit, *B. J.* VI, 10.
- Melchisus*, Sauli f., *A. J.* VI, 6, 6. In praelio cum Palaestinis commisso cadit, 14, 1.
- Melitene*, regio in confinio Armeniae et Cappadociae sita, *B. J.* VII, 1, 3.
- Melus insula*; Judaei Melii a Pseudalexandro decipiuntur, *A. J.* XVII, 12. *B. J.* II, 7.
- Memmius Regulus* a Caligula jubetur Jovem Olympium Romam transferre, *A. J.* XIX, 1, 1.
- Memnon*, Orestidae f., sacerdos Halicarn., *A. J.* XIV, 10, 23.
- Memnonis monumentum* in Phoenicia ad Belum fluv. situm, *B. J.* II, 10, 2.
- Memphibostus*, Jonathae f., magno in honore habetur apud Davidem, *A. J.* VII, 5, 5. Cf. 9, 3; 11, 3; 12, 1.
- Memphis*, urbs Egypti, *A. J.* XII, 4, 3; 5, 3. *B. J.* IV, 9, 7; VII, 10, 3. *C. A.* I, 14.
- Menander* Ephesus Graecorum et barbarorum res gestas scripsit, *C. A.* I, 18. Quid tradat de Tyriorum regibus, *ibid.* Cf. *A. J.* VIII, 5, 3; 13, 2; IX, 14, 2.
- Mende*, urbs Palaest., X, 5, 1.
- Mendesus nomos*, in Egypto, *B. J.* IV, 11, 5.
- Menedemus*, philosophus, de Dei providentia, *A. J.* XII, 2, 12.
- Menenia*, Romae tribus, *A. J.* XIV, 10, 10.
- Menelaus*. V. *Onias*.
- Menophilus*, prytanis Ephesiorum, *A. J.* XIV, 10, 25.
- Mensa sacra* tabernaculi describitur, *A. J.* III, 6, 6.
- Mephramuthostis*, rex Egypti, *C. A.* I, 15.
- Mephres*, rex Egypti, *C. A.* I, 15.
- Merbalus*, Tyriorum rex, *C. A.* I, 21.
- Meroba*, Sauli filia, *A. J.* VI, 6, 6.
- Meroe*, metropolis Aethiopiae, ita denominata est a sorore Cambysis; prius Saba vocata erat, *A. J.* II, 10, 2.
- Meroth*, vicus Galil., munitur, *B. J.* II, 20, 6; III, 3, 1. V. *J.* 37.
- Mesanaei* originem trahunt a Mesa, *A. J.* I, 6, 4.
- Mesas*, Arami f., Mesanaeorum princeps, *A. J.* I, 6, 4.
- Mesopotamia*, regio Asiae, *A. J.* I, 7, 1. VII, 6, 1; XIII, 5, 10. Judaei Mesopotamii Nisibin potissimum urbem habitant; magna eorum editur caedes, *A. J.* XVIII, 9, 1 sqq.
- Messala* Herodis causam defendit in senatu Romano, *A. J.* XIV, 14, 4. *B. J.* I, 14, 4.
- Messalina*, Claudii Caesaris uxor, ab eo interficitur, *A. J.* XX, 8, 1.
- Messenēs*, Amenophis Egypti regis f., *C. A.* I, 32.
- Mestrai* (Egyptii) et *Mestre* (Egyptus) nomen habent a Mestrimo, *A. J.* I, 6, 2.
- Mestraitmus*, Chamae f., Mestraeorum (Egyptiorum) princeps, *A. J.* I, 6, 2. Ejus octo filii quasnam terras occupaverint, *ibid.*
- Q. Metellus Creticus*, consul, *A. J.* XIV, 1, 2. Cum Lollio Damascum capit, *A. J.* XIV, 2, 5. *B. J.* I, 6, 2.
- Metilius*, praesidii Romani in urbe Hierosol. praefectus seditionis se dedit, *B. J.* II, 17, 10.
- Mia*, vicus Peraeae, *A. J.* XX, 1, 1.
- Micha*, Memphibostli fil., *A. J.* VII, 5, 5.
- Michaeas*, vates, Achabo regi praedicat cum ab hoste inter-
- fectum iri, *A. J.* VIII, 14, 5. Ejus vaticinium eventu confirmatur, 15, 6.
- Michala*, Sauli filia, Davidis amore capitur, *A. J.* VI, 10, 2. Davidi nuptum datur, 10, 3. Mariti salutem consulit, 11, 4. Postea Pheltiae a Saulo locatur, 13, 8. Abeneri opera Davidi restituitur, VII, 1, 4. Ejus liberi, 4, 3.
- Milesii*; P. Servilii proconsulis ad eos rescriptum de Judaeis, *A. J.* XIV, 10, 21.
- Milesius*, ab Antiocho Dionysio Damasci praefectus constitutus urbem tradit Philippo, *A. J.* XIII, 15, 1.
- Minæus*, rex Egypti, *A. J.* VIII, 6, 2.
- Minos* leges suas oraculo Delphico attribuit, *C. A.* II, 16.
- Minucianus* (Annius), conspirationis in Caligulam socius, *A. J.* XIX, 1, 3 sqq.; 4, 3.
- Minucianus* (Marcus), Caligulae sororis maritus, post Caligulae mortem rerum potiundi cupidus, *A. J.* XIX, 4, 3.
- Minyas*, locus Armeniae, *A. J.* I, 3, 6.
- Misaches*. V. *Misaelus*.
- Misaelus* (a Babylonis Misaches appellatus), Judaeus genere regio ortus, Babylonem abductus liberaliter a Nabuchodonosoro educatur, *A. J.* X, 10, 1. Cum duobus cognatis in flammis conjicitur quod Nabuchodonosori simulacrum adorare recusant: illasi per flammam ambulant, 10, 5. M. 16.
- Misan*, Moabitarum rex, Joramo tributum pendere recusans, ab Israelitis et Judaeis bello petitur et vincitur, *A. J.* IX, 3, 1.
- Misenum* et *Puteoli*, oppida Campaniae maritima a Caligula ponte juncta, *A. J.* XIX, 1, 1.
- Mithradates Sinaces*, Parthorum dux, Philippi Syriae regis socius, Demetrium Eucærum in captivitatem abducit, *A. J.* XIII, 14, 3.
- Mithradates*, rex Ponti, a Pharnace filio interficitur, *A. J.* XIV, 3, 4.
- Mithradates*, Parthus, ad Gabinium confugit, clam ab eo dimittitur, *A. J.* XIV, 6, 4. *B. J.* I, 8, 7.
- Mithridates Pergamenus* Caesari in Egypto bellum gerenti auxilium fert, *A. J.* XIV, 8, 1 sq. *B. J.* I, 9, 3 sq.
- Mithradates*, Parthus nobilis, Artabani gener, bellum gerit cum Anileo, *A. J.* XVIII, 9, 6 sqq.
- Mitylene*, urbs Lesbi insul., *A. J.* XVI, 2, 2.
- Mnaseas*, historicus laudatur, *A. J.* I, 3, 6. *C. A.* I, 23.
- Moabus*, Loti f., Moabitarum princeps, *A. J.* I, 11, 5.
- Moabita*, pop. Arabiae, originem trahunt a Moabo, *A. J.* I, 11, 5. Judaeos sibi subiciunt; sed mox profligantur ab Ehude, *A. J.* V, 4. A Davide devicti annum tributum pendere coguntur, VII, 5, 1. Moabita cum Ammanitis et magno Arabum exercitu Josaphatum bello petunt, sed ipsi se invicem occidunt, *A. J.* IX, 1, 2 sqq. Israelitis tributum pendere recusantes, a Joramo, Josaphato et Idumaeorum rege debellantur, 3, 1 sqq.
- Moabitis*, Moabitarum terra, *A. J.* IV, 5, 1. V. 9, 1. *B. J.* IV, 8, 2.
- Mochus*, historicus testatur veterum longævitatē, *A. J.* I, 3, 9.
- Modim* (Modein, Modim), vicus Judaeae, *A. J.* XII, 6, 1; 11, 2; XIII, 6, 5. *B. J.* I, 1, 3.
- Modius* (Æquiculus) Agrippae jun. regis procurator, V. *J.* 11. Gamalum obseidet, 24; 36.
- Mæsia*, *B. J.* IV, 10, 6; 11, 3; VII, 4, 3.
- Molo*. V. *Apollonius*.
- Momphitis*, Benjaminis f., *A. J.* II, 7, 4.

Monobazus Bazarus, Adiabenorum rex Helenam sororem ducit uxorem, ex qua Izaten suscipit, *A. J. XX*, 2, 1. Moritur, 2, 2.

Monobazus, Monobazi regis f. ex Helena, *A. J. XX*, 2, 1. Post patris obitum regnum administrat usque ad fratris adventum, 2, 2. Religionem Judaicam amplectitur, 4, 1. Post Itazis fratris mortem, ipse regnum suscipit, 4, 3.

Monobazus, Monobazi jun. regis propinquus, *B. J. II*, 19, 2.

Monobazi regia, in Hierosol. urbe, *B. J. V*, 6, 1.

Mopsuestia, urbs Ciliciæ, *A. J. XIII*, 13, 4. Mopsuestenses Seleucum Epiphanem concremant, *ibid.*

Morius mons, in Judæa, *A. J. I*, 13, 1.

Mosocheni (*Cappadoces*) originem trahunt a Mosochæ, *A. J. I*, 6, 1.

Nosaches, Japhethas f., Mosochenorum (*Cappadocum*) princeps, *A. J. I*, 6, 1.

Mosaicæ leges. V. *Moses*.

Mosollamus, sagittarius celeberrimus, *C. A. I*, 22.

Moses, Amaram ex Joachebela f., divinum de eo vaticinium, *A. J. II*, 9, 3. In Nilo exponitur, 9, 4. A Thermuti regis filia reperitur et servatur; matri enutriendus datur, 9, 5. Puer venustate et ingenio præcellens, 9, 6. A Thermuti adoptatur, 9, 7. Rem præclare gerit contra Æthiopes; Tharbin, Æthiopum regis filiam, uxorem ducit, 10. Insidias quæ ipsi struuntur evitaturus in Arabiam se confert, 11, 1. Ragueli filiam in matrimonium accipit, 11, 2. A Deo jubetur Judæos servitute liberare, 12. In Ægyptum reversus Dei mandatum regi declarat et miraculis edendis confirmat, 13. Rege Moysem deridente, Ægyptus magnis calamitatibus affligitur, 14. Judæi veniam impetrant in patriam redeundi, mare Rubrum duce Moyse transgrediuntur; Ægypti, qui eos persequuntur fluctibus delentur, 15 sq. Ad Sinam montem iter convertit Moses; Judæos ciborum inopia laborantes consolatur; aquam amaram potabilem reddit aliaque miracula edit, III, 1, 1 sqq. Amalecitas prælio devincit; tertio mense postquam ex Ægypto discessit ad Sinam montem pervenit, 3, 1 sqq. Populum in cohortes distribuit, 4. Cum Deo in monte colloquitur; leges ab eo acceptas promulgat, tabernaculum conficiendum curat, 5. In Aaronem fratrem sacerdotum confert, 8, 3. Tabernaculum lustrat primumque in eo sacrificium facit, 8, 5 sqq. Leges fert de sacrificiis, de festis deque aliis rebus, 9—13. Judæis de Chanaanæa occupanda desperantibus ex oraculo renuntiat, quadraginta annos eos in deserto permanuros esse, 14 sq. Plures ex Judæorum proceribus seditionem movent contra Moysem; a Deo exstinguuntur, IV, 2 sqq. Moyses Amorrhæos devincit, 5. Judæos ad leges violandas proclives ad sanitatem reducit, 6. Jesum designat successorem, 7, 2. Gadis et Rubeli tribubus dimidiaque Manassitidi Amoritin assignat, 7, 3. Tradit Judæis librum qui leges continet, 8, 3. Chanaanæorum gentem jubet exstingui multisque præceptis populi salutem consulit, 8, 44—48. Nube in celum auferitur, 48. Vixit annos centum et viginti, 49. Virtutibus et ingenio omnes mortales superavit, *ibid.* Legumlatorum antiquissimus, *C. A. II*, 15. Magna ejus de Judæis merita, II, 16. Scripsit primos quinque libros Scripturæ sacræ, *C. A. I*, 8. Quenam Manetho, Chæremion et Apion de eo tradant, *C. A. I*, 26; 31; 32; II, 2.

Mosaicæ leges, De sacrificiis, *A. J. III*, 9; de festis, III, 10; IV, 8, 7; de purificatione, III, 11; de incestu, de sacerdotum connubio et de jobelo, 12, de iis qui Deo maledicant, IV, 8, 7; de frugum decuma pro sacrificiis solvenda, 8, 8; de scortis, 8, 9; de diis alienis, 8, 10; de vestimentis, 11, de legibus recitandis, 12; de gratiarum

actione, 13; de magistratibus et iudicibus, 14; de testibus, 15; de placulis pro cæsis instituendis, 8, 16, de regum potestate, 17; de agrorum terminis, 18; de arborum frugibus, 19; de terræ seminatione et aratione, 20; de spiciis pauperibus concedendis, de viatoribus, 21; de decuma tertia viduis et orphanis concedenda; de frugum primitiis sacerdotibus dandis, 22; de connubio, 23; de liberis qui parentibus non obediant, 24; de fenore, 25; de pignoribus, 26; de furtis, 27; de servis, 28; de rebus in via repertis, 29; de percussoribus, 33; de pharmacis; de talione, 35; de bubus petulcis, 36; de puteis, 37; de depositis, 38; de liberis quorum parentes crimina commiserint, 39; de spadonibus, 40; de bello, 41 sqq. Cf. *C. A. II*, 17—31.

Muchæus, Persa, *A. J. XI*, 6, 1.

Mucianus, Syriæ præfectus, *B. J. IV*, 1, 5. Vespasianum hortatur ut imperium suscipiat, 10, 5; 10, 6. A Vespasiano cum exercitu mittitur contra Vitellium, 11, 1. Cf. *A. J. XII*, 3, 1.

Muliebres turres, in Hierosol. urbe, *B. J. V*, 2, 2.

Mundus, (Decius) Paulinam Saturnini uxorem in Isidis templo stuprat; a Tiberio in exilium pellitur, *A. J. XVIII*, 3, 4.

Murcus (*Marcus*?), Syriæ prætor post Sextum Cæsarem; cum Cassio facit post J. Cæsaris interitum, *A. J. XIV*, 11, 1 sqq. *B. J. I*, 10, 10; 11, 1 sqq.

Musca, Accaronensium dea, *A. J. IX*, 2, 1.

Mygdonia. V. *Antiochia*.

Myrrha, filia Cinyræ, *A. J. XIX*, 1, 13.

Mytgonus, Tyriorum judex, *A. C. I*, 21.

N.

Naamas, Lamechi filia, *A. J. I*, 2, 2.

Naamis, Elimelech uxore, cum marito in terram Moabiticam migrat; post mariti filiorumque mortem una cum Rutha nuru in Judæam redit, *A. J. V*, 9, 1. A Boazo hospitio excipitur; filiam Boazo nuptum dat, 9, 2 sqq.

Naases, rex Ammanitarum; ejus expeditio in Judæos, *A. J. VI*, 5; 1 sqq., A Saulo vincitur, 3. Cum Davide ei amicitia intercedit, VII, 6, 1.

Naba, urbs Palaest., sacerdotum sedes, a Saulo funditus evertitur, *A. J. VI*, 12, 1; 13, 6 et 7.

Nabadus, Aaronis f., victimas in aram afferens flammis comburitur, *A. J. III*, 8, 1, 8, 7.

Nabæoths, Ismaeli f., *A. J. I*, 12, 4.

Nabalus, Ziphenus ex urbe Emma, Davidi injuriam infert. Davides eam ulcisci molens ab Abigæa Nabali uxore placatur, *A. J. VI*, 13, 6 et 7. Ejus mors, 8.

Naballo, urbs Arab., *A. J. XIV*, 1, 4.

Nabatæi, pop. Arab., *A. J. XII*, 8, 3; XIII, 1, 2; 5, 10, XIV, 2, 3; 3, 4.

Nabatena, regio inde ab Enphrate usque ad mare Rubrum pertinens, ab Ismaeli filiis occupatur, *A. J. I*, 12, 4.

Nabla, instrumentum musicum a Davide inventum, *A. J. VII*, 12, 3; VIII, 3, 8.

Naboandelus, rex Babyloniarum, *A. J. X*, 11, 2. Cf. *Baltasarus*.

Nabonidus, Babyloniorum rex, a Cyro victus et regno depulsus est, *C. A. I*, 20.

Nabopalassarus, Chaldæorum rex, regnavit annos undetriginta, *C. A. I*, 19.

Nabosaris, Babyloniorum dux, *A. J. X*, 8, 2.

Nabuchodonosorus, rex Babyloniorum, Nechaonem, regem Ægypti, prælio vincit, Joacimo, regi Judææ, tributum imperat, *A. J. X*, 6, 1. Hierosolyma capit multosque populi primores captivos abducit, 6, 3. Joachimum, mox

- vero Sedeciam Judæorum constituit regem, 6, 3; 7, 1. *Ægyptios* prælio vincit atque Syria expellit, 7, 3. Quum Judæi ad *Ægyptios* defecissent, Hierosolyma solo æquat, Magnamque Judæorum multitudinem cum rege eorum Sedecia in captivitatem abducit, 8. *Cœlesyriam* occupat, Ammanitis et Moabitibus bellum infert, *Ægyptios* debellat, Judæos qui in *Ægyptum* migraverant, Babylonem abducit, 9, 7. Judæorum pueros nobiliores liberaliter institui jubet, 10, 1. Danielus ei somnia explicat, 10, 4 et 6. Statuum auream adorari jubet, 10, 5. Potestate regia deposita in solitudine vitam degit; post septennium regnum recipit, 10, 6. Moritur post regnum annorum quadraginta trium, 11, 1. Quænam Berosus, Megasthenes aliique historici de eo referant, *ibid.* Cf. C. A. I, 19 sq.
- Nabuthus*, Jezabelæ, Achabi uxoris, insidiis interimitur, A. J. VIII, 13, 8.
- Nabuzardan*es, Babyloniorum dux, A. J. X, 8, 5; 9, 1 et 2.
- Nacebus*, Arabum dux, in prælio cum Herode M. commisso cadit, A. J. XVI, 9, 2.
- Nachores*, Serugi f., A. J. I, 6, 4.
- Nachores*, Tharri f., Abrami frater, A. J. I, 6, 5; 16, 1.
- Nadab*us, Hieroboami fil., patri succedit; post regnum duorum annorum Basanis insidiis interit, A. J. VIII, 11, 4.
- Naëman*es (*Naaman*es), Benjaminis f., A. J. II, 7, 4.
- Nais*, vicus Judææ, B. J. IV, 9, 4 sq.
- Naphæsus*, Ismaeli f., A. J. I, 12, 4.
- Nahum*us, vates; ejus vaticinium de Assyriis, A. J. IX, 11, 3.
- Narbata*, regio Palæst., 60 stadiis a Cæsarea distans, B. J. II, 14, 5. Narbatena toparchia, II, 18, 10.
- Nasamon*es, pop. Africæ, a Romanis subjugati, B. J. II, 16, 4.
- Nathan*, Davidis fil., A. J. VII, 3, 3.
- Nathanaël*us, Davidis frater, A. J. VI, 8, 1.
- Nathanas*, vates, a Davide consulitur de templo extruendo, A. J. VII, 4, 4. Davidem reprehendit quod Beersabem ad adulterium pellexerit, 7, 3. Davidi nuntiat, Adoniam regnum affectare, 14, 6.
- Nazaræi*, (*Naziræi*), appellantur qui voto concepto Deo se consancant, comam nutrientes et vino abstinentes, A. J. IV, 4, 4; cf. XIX, 6, 1.
- Neapolis*, (*Sicima*) urbs Samaritæ, ab indigenis vocatur *Mabortha*, B. J. IV, 8, 1.
- Neapolitanus*, centurio Rom., a Cestio Syriæ præside mittitur ad Judæorum animos explorandos, B. J. II, 16, 4. Cf. V. J. 24.
- Nearda*, vicus Palæst., A. J. XVII, 13, 1.
- Nearda*, urbs Babylonis, A. J. XVIII, 9, 1; 9, 9.
- Nebrodes*, Chamæ nepos, vir audax, homines a Dei timore abducere studet, A. J. I, 4, 2. Ejus consilio turris Babylonis extruitur, 4, 3.
- Nechao*, rex *Ægypti*, expeditionem facit in Asiam per Judææ fines, A. J. X, 5, 1. Eliacimum Judæorum constituit regem, Joachazum secum abducit captivum, 5, 2. Omnis Syria in ejus ditione est; a Nabuchodonosoro vincitur, 6, 1.
- Necropolis*, pars Alexandriæ urbis *Ægypti*, C. A. II, 4.
- Nedem*us, Mestrami f., A. J. I, 6, 2.
- Neemias*, Xerxis regis pincerna, ab eo veniam impetrat Hierosolymorum mœnia restaurandi, A. J. XI, 5, 6. Ejus industria mœnia reficiuntur, 5, 8. Ejus elogium, *ibid.*
- Nemessus*, pater Jehu, A. J. IX, 6, 1.
- Nephanus*, vir magnæ fortitudinis, A. J. VII, 12, 2.
- Nephtalis*, Jacobi ex Balla f., A. J. I, 19, 8. Ejus filii quatuor, II, 7, 4. Nephtalis tribui quænam Palæstinae pars ei obtigerit, A. J. V, 1, 22.
- Nergelearius*, rex Babylonis, A. J. X, 8, 2.
- Nerias*, Uriæ f., pontifex maximus, A. J. X, 8, 6.
- Neriglissorus*, rex Babylonis, C. A. I, 20.
- Nero* (*Domitius*), Domitii Aenobarbi fil. ex Agrippina, Claudii fil. adoptivus, declaratur imperator, A. J. XX, 8, 2. B. J. II, 12, 8. Ejus facinora crudelissima, *ibid.* Qui Neronis historiam conscripserunt, multa mentiti sunt, B. J. 8, 3. Agrippæ juniiori Galilææ et Persæ partem tribuit, A. J. 8, 4. B. J. 13, 2. Judæis Cæsarensibus civitatem adimit, A. J. 8, 9. Judæi Agrippam regem apud eum accusant, A. J. 8, 11. Vespasianum in Judæam mittit, B. J. III, 1, 1 sq. Semet ipsum interficit, B. J. IV, 9, 2.
- Neronias*, hoc nomine ab Agrippa jun. appellata est Cæsarea Philippi, urbs Palæst., A. J. XX, 9, 4.
- Nerus*, Sauli patruus, A. J. VI, 6, 6.
- Nerus*, pater Baruchi, A. J. X, 9, 1.
- Netiras*, Galilæus fortitudine excellens, B. J. III, 7, 21.
- Nicanor*, Antiochi Epiph. procurator, A. J. XII, 5, 5. Contra Judam Maccab. missus vincitur, 7, 3.
- Nicanor*, Ptolemæi Philad. procurator, A. J. XII, 2, 11.
- Nicanor*, Demetrii regis amicus, ab eo contra Judam mittitur, A. J. XII, 10, 4. Judam vincit, postea vero ab eo vincitur et occiditur, 10, 4 et 5.
- Nicanor*, tribun. milit. Rom., Flavii Josephi amicus, B. J. III, 8, 2 sqq.
- Nicanor*, Titi amicus, vulneratur, B. J. V, 6, 2.
- Nicaso*, Sanaballetæ filia, Manassæ uxor, A. J. XI, 7, 2; 8, 2.
- Nicaulis*, *Ægypti* regina, A. J. VIII, 6, 2. Ad Solomonem venit, 6, 5.
- Nicolaus Damascenus*, historicus Herodis M. temporibus floruit hujusque amicus erat, A. J. XVI, 7, 1. Judæorum causam, qui in Ionia habitant, coram Agrippa defendit, A. J. XVI, 2, 3 sq. Coram Augusto Herodem criminibus ei objectis purgat, XVI, 10, 8. Herodi dicit quid Romæ sentiant de ejus filiis, 11, 3. Ejus oratio contra Antipatrum Herodis filium, A. J. XVII, 5, 4 sq. B. J. I, 32, 3. Herodis M. convictor quotidianus, A. J. 5, 4. Archelaum Herodis M. filium apud Augustum contra Antipatrum defendit, A. J. XVII, 9, 6. B. J. II, 2, 6 sq. Archelaum iterum defendit contra Judæorum legatos, A. J. 11, 3. B. J. 6, 2. In narrandis Herodis rebus gestis huic gratificari studet, facinora manifesto injusta aut tacens aut excusans, egregie vero facta nimium extollens, XVI, 7, 1. Laudatur, de Judæorum templo, C. A. II, 7. De diluvio, I, 3, 6. De veterum longævitæ, 3, 9. De Abramo, 7, 2. De Adado rege Damasci, VII, 5, 2. De Marco Agrippa, XII, 3, 2. De Antiochi Soteris expeditione contra Parthos, XIII, 8, 4. De Ptolemæi Lathyri in Judæos crudelitate, A. J. XIII, 12, 6. De Antipatro Idumæo, XIV, 1, 2. De rebus a Pompejo gestis, 4, 3. De Gabinii expeditionibus contra Judæos, 6, 4. Non memorat, Herodem M. Davidis sepulcrum spoliassæ, A. J. XVI, 7, 1.
- Nicon*, Romanorum quædam helepolis, a Judæis ita vocata, B. J. V, 7, 2.
- Nicopolis*, urbs Epiri, Herodis M. in Nicopolitanos liberalitas, A. J. XVI, 5, 3. B. J. I, 21, 11.
- Nicopolis*, urbs *Ægypti*, B. J. IV, 11, 5.
- Niger*, Peraita, in prælio apud Bethoron fortitudine eminet, B. J. II, 19, 2. Idumææ præfectus, 20, 4. Judæorum in expeditione contra Ascalonitas dux, B. J. III, 2, 1 sqq. A zelotis interficitur, IV, 6, 1.
- Niglissarus*, rex Babylonis, A. J. X, 11, 2.

Nilus, fluv. Ægypti, a Judæis appellatur Geon, A. J. I, 1, 3. Sabam urbem circumfluit, II, 10, 1. Navigatur usque ad Elephantinen urbem, B. J. IV, 10, 5. Cf. III, 10, 8.

Ninive, urbs Assyriæ, A. J. IX, 10, 2.

Ninus, rex Assyriæ, A. J. IX, 10, 2.

Ninus, urbs Assyriæ ab Assura condita, A. J. I, 6, 4.

Niphates, mons Armeniæ, A. J. XVIII, 2, 4.

Nisan, mensis primus apud Judæos, A. J. I, 3, 5; II, 14, 16; XI, 4, 8.

Nisibis, urbs Mesopotamiæ munitissima, A. J. XVIII, 9, 1. Judæorum eam regionem incolentium in hac urbe ærarium, *ibid.* Cf. 9, 9. Regio circa Nisibin ab Artabano Parthorum rege datur Izati Adiabænorum regi, XX, 3, 2. A Macedonibus urbs appellata est Antiochia Mygdonia, *ibid.*

Noarus, (Varus), Agrippæ jun. regis procurator, rebus novis studet; in Judæos sævit, V. J. II. B. J. II, 18, 6.

Noema, Lamechi filia, A. J. I, 2, 2.

Noeus, Lamechi f., diluvio a Deo in terram immisso solus cum matre, filiis eorumque conjugibus servatur, 3, 1 sq. Ejus arca describitur, 3, 2. In monte Armeniæ ex arca egreditur, 3, 5. Vivit annos nongentos et quinquaginta, 3, 9. — Noe filii de montibus in planitiem, quæ Sennaar vocatur, descendunt, 4, 1. — Chamæ posteros Noeus execratus est, I, 5, 3. Noe posteri per totum orbem terrarum dispersi, I, 4, 4. —

C. *Norbani Flacci* rescriptum pro Judæis ad Sardanios, A. J. XVI, 6, 6. Caesaris Octav. ad eum de Judæis literæ, 6, 3.

Norbanus, Romanus nobilitate clarus, a Caji Caesaris satellitibus occiditur, A. J. XIX, 1, 15.

Nosta, mater Joachimi regis, A. J. X, 6, 3.

Numenius, a Jonatha Maccab. Romam mittitur legatus, A. J. XIII, 5, 8. Cf. XIV, 8, 5.

Numidæ, pop. Africæ, a Romanis subacti, B. J. II, 16, 4.

Nymphidius, Neronis libertus, homo nequissimus, B. J. IV, 9, 1.

O.

Oasis, urbs Ægypti, C. A. II, 3.

Obedamus, sacerdos, in cujus ædibus Davides arcam deposuit, antequam eam Hierosolyma deportaret, A. J. VII, 4, 2.

Obedas, Arabum rex, Alexandrum Jannæum prælio devincit, A. J. XIII, 13, 5. Cf. B. J. I, 4, 4.

Obedas, vates, A. J. IX, 12, 2.

Obedes, Boazi ex Rutha filius, quid nomen significet, A. J. V, 9, 4. Procreat Jessæum, cujus filius est Davides, *ibid.*

Obedias, vatum amicus ac defensor, A. J. VIII, 13, 4.

Obimes, Hieroboami fil., A. J. VIII, 11, 1.

Obodas, rex Arabiæ, homo segnis et tardus, A. J. XVI, 7, 6; 9, 4. B. J. I, 24, 6.

Ochozias, Achabi Israelitarum regis f., patri succedit, A. J. VIII, 15, 6. Ægrotus deam Accaronensem consulit; vir improbus, IX, 2, 1. Moritur, 2, 2.

Ochozias, Jorami Judæorum regis f., post patris mortem regnum suscipit, A. J. IX, 5, 3. A Jehu interficitur postquam unum tantum annum regnavit, 6, 3.

Octavia, Claudii Caesaris ex Messalina fil., Neroni nuptum datur, A. J. XX, 8, 1. A Nerone interficitur, 8, 2.

Octaviæ porticus in Roma urbe, B. J. VII, 5, 4.

Odeas, Neris f., pontifex maximus, A. J. X, 8, 6.

Odolla, urbs Judææ, A. J. VIII, 10, 1.

Oeus, Madianitarum rex, A. J. IV, 7, 1.

Oges, Galadenæ et Gaulanitidis rex, a Judæis devincitur, A. J. IV, 5, 3. Ejus cubile describitur, *ibid.*

Ogyges, quercetum non procul a Chebrone situm, A. J. I, 10, 4.

Olda vates, uxor Sallumi, A. J. X, 4, 2.

Olivarum mons, e regione Hierosolymorum situs, A. J. XX, 8. B. J., 6. II, 13, 5; V, 2, 3; VI, 2, 8.

Olsa (Orsa,) Elani regis procurator, A. J. VIII, 12, 4.

Olympias, Herodis M. filia ex Malthace Samaritana, Josephi uxor, A. J. XVII, 2, 3. B. J. I, 28, 4.

Olympici ludi, splendide instaurati ab Herode M., A. J. XVI, 5, 3; XVIII, 5, 4. B. J. I, 21, 12.

Olympus, Herodis M. amicus, cum literis ab eo mittitur ad Augustum, A. J. XVI, 10, 9. B. J. I, 27, 1.

Omanus, Eliphazæ f., A. J. II, 1, 2.

Onias, Jaddi fil., pontifex, A. J. XI, 8, 7; XII, 2, 2.

Onias, Simonis Justifil., pontifex, A. J. XI, 8, 7; XII, 2, 4.

Onias, Simonis Justifil., pontifex, A. J. XII, 4, 1. Ptolemæo Euerg. tributum solvere recusat, *ibid.* A Josepho Tobia filio apud Ptolemæum accusatur, 4, 2 sqq. Moritur, 4, 10.

Onias, Simonis fil., pontifex, A. J. XII, 4, 10. Arei Lacedæmonii ad eum literæ, *ibid.*

Onias, Simonis filius natu minimus, qui et *Menelaus* appellatur, pontifex constituitur ab Antiocho Epiph., XII, 5, 1. Lis oritur inter Oniam ejusque fratrem Jesum; populus in duas partes dividitur; Onias ad Antiochum confugit, *ibid.* Interficitur ab Antiocho Eupat., 9, 7. Cf. B. J. I, 1, 1.

Onias, Oniæ fil., infans a patre relinquitur, A. J. XII, 5, 1. Quum Onias patruus ab Antioch. Eupat. interfectus in ejusque locum Alcimus pontifex creatus esset, ad Ptolemæum Philomet., Ægypti regem, confugit; templum Hierosolymitano simile in Ægypto exstruit, 9, 7. Ejus hac de re literæ ad Ptolemæum; Ptolemæi responsum, XIII, 3, 1 sqq. Ejus filii, 10, 4. Cf. B. J. I, 1, 1; VII, 9, 2 sq. A. J. XX, 11.

Onias, vir justus et pius, a Hierosolymitis lapidibus obruitur, A. J. XIV, 2, 1.

Onias, Judæus, Ægyptiorum dux, C. A. II, 5.

Oniæ terra, in Ægypto, A. J. XIV, 8, 1. B. J. I, 9, 4.

Ophellius, Phasaeli amicus, A. J. XIV, 13, 5. B. J. I, 13, 5.

Ophires, Juctæ filius, A. J. I, 5, 4.

Ophla, locus Hierosol. urbis, B. J. II, 17, 9; V, 4, 2; 6, 1; VI, 6, 3.

Ophnis, (Hophnis) Eli pontif. filius, homo nequissimus, A. J. V, 10, 1. In prælio cum Palæstinis commisso cadit, 11, 2.

Orebus, Madianitarum rex a Gedeone victus, A. J. V, 6, 5.

Orestarum gens, A. J. XI, 8, 1.

Orodes, Phraatis IV Parthorum regis e Thermusa fil., post fratris obitum regnum obtinet; mox vero a Parthorum primoribus interimitur, A. J. XVIII, 2, 4.

Orodes, Artabani III, regis Parthorum fil., regnum Armeniæ obtinet, A. J. XVIII, 2, 4.

Oronna, Jebusæus, Davidis amicus, A. J. VII, 3, 3; 13, 9.

Orononæ, urbs Arab. in Moabiturum finibus, A. J. XIII, 15, 4; XIV, 1, 4.

Orpha, mulier Moabitica, Chellioni nubit, A. J. V, 9, 1.

Orsanæ, Parthus nobilis, ad Gabinium confugit, A. J. XIV, 6, 4. B. J. I, 8, 7.

Orus, rex Ægypti, C. A. I, 15; 26; 28.

Orus, Mariammæ Moysis sororis maritus, A. J. III, 2, 1.

- Oryba*, urbs Arabiae, *A. J.* XIV, 1, 4.
Osarsiphus, pontifex Heliopolitanus: quid Manetho de eo tradat; *C. A.* I, 26.
Oseas, occiso Phacee Israelitarum rege, regnum usurpat; Salmanasari tributum pendit, *A. J.* IX, 13, 1. Societatem init cum Soa rege Aegypti contra Salmanasarem; hic vero Samariam expugnat, Oseam in captivitatem abducit, Israelitarum regnum exstinguit, eosque in Mediam et Persidem transfert, 14, 1.
Ostracine, urbs Aegypti, *B. J.* IV, 11, 5.
Otho, imperator bellum gerit adversus Vitellium; se ipsum interficit, *B. J.* IV, 9, 2; 9, 9.
Ozas, pontifex, mortis supplicium luit, quod manus arcæ admovit, *A. J.* VII, 4, 2.
Ozias, Iudaeorum rex, Amasiae fil. *A. J.* IX, 9, 3. Natura bonus ac magnanimus, sollers atque industrius; Palaestinis Gittam et Jamniam eripit, Arabes aggreditur, Ammanitis tributum imperat, omnemque terram usque ad Aegypti fines in suam potestatem redigit; rempublicam optime regit, 10, 3. Rebus secundis elatus sacerdotum munera sibi arrogat, quare lepra correptus, exul extra urbem misere moritur, 10, 4. Regnum tenuit annos quinquaginta duos, *ibid.*
Ozis, Bocci filius, post patris mortem pontificatum obtinuit, *A. J.* V, 11, 5.
- P.**
- Pacis templum*, a Vespasiano Romæ exstructum, *B. J.* VII, 5, 7.
Pacorus, Aradis Parthorum regis f. Syriam occupat; ab Antigono regnum Judææ affectante accitus Hierosolyma adit, Hyrcanum et Phasaelum in vincula conjici jubet, Herode fuga elapso urbem diripit et Antigonom declarat regem, *A. J.* XIV, 13. *B. J.* I, 13. In prælio cum Romanis commissio occumbit, *A. J.* 15, 7. *B. J.* 16, 6.
Pacorus, Artabani Parthorum regis fil., a Vologese fratre Mediam accipit, *A. J.* XX, 3, 4. Ab Alanis bello petitur, *B. J.* VII, 7, 4.
Palæstina, a Græcis ita vocatur. Philistæorum terra, *A. J.* I, 6, 2; et omnis Iudaeorum terra, *C. A.* I, 22.
Palæstini sive *Philistæi* nomen habent a Philisto, Me-straimi filio, *A. J.* I, 6, 2. Aegyptiis finitimi, II, 15, 2. Præcipuæ eorum urbes: Gitta, Accaron, Ascalon, Gaza et Azotus, VI, 1, 2; 13, 10. Palæstini a Chanaanais in exilium vocantur contra Judæos ex Aegypto redeuntes, V, 1, 18. A Judæis fugantur, *ibid.* Judæos prælio superant et tributa ab iis exigunt per annos quadraginta, V, 8, 1. A Samsone profligantur, V, 8, 8. Judæos clade afficiunt, arcem sacram rapiunt, V, 11, 1 sqq. Arcem ad Judæos remittunt, VI, 1, 2. Judæam iterum invadunt, a Samuele funduntur, 2, 2 sqq. A Saulo devincuntur, 6, 9. Irruptionem faciunt in Cillanorum agros, a Davide repelluntur, 13, 4. Denuo bellum inferunt Judæis, Saulum regem ejusque filios cædunt, 14, 1 sqq. Palæstini identidem a Davide vincuntur, magnaue eorum terræ pars in ejus ditionem redigitur, VII, 5. Sub Davidis regni finem iterum profligati Judæos bello lacerare desinunt, 12, 2. Josaphato regi Hierosolymorum tributum pendunt, VIII, 15, 2. Hieroboamus II iis Gittam et Jamniam urbes eripit, IX, 10, 3. Ab Ezecia debellantur, 13, 3.
Palætyrus, urbs Phœnicie, *A. J.* IX, 14, 2.
Pallas, Herodis M. uxor, Phasaeli mater, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* I, 28, 4.
Pallas, Antoniae servus, *A. J.* XVIII, 6, 6.
Pullas, Felicis Judææ procuratoris frater, *A. J.* XX, 7, 1. *B. J.* II, 12, 8. Magno in honore apud Neronem est, *A. J.* 8, 9.
Palmyra, (a Judæis Thadamora vocata), urbs Syriæ, a Solomone conditur, *A. J.* VIII, 6, 1.
Pamphylia, *A. J.* XI, 8, 1; XIV, 14, 3. — Pamphylium mare, II, 16, 5.
Panathenæa, festum Atheniensium, *A. J.* XIV, 8, 5.
Paneas, regio Palæst. circa fontes Jordanis, ab Herode M. tribuitur Philippo filio, *A. J.* XVII, 8, 1; cf. XV, 10, 3.
Paneas, urbs Paneadis regionis, a Philippo renovatur et Cæsarea appellatur, *A. J.* XVIII, 2, 1. *B. J.* II, 9, 1.
Panium, locus Paneadis, ubi Jordanis principium esse putatur, *A. J.* XV, 10, 3. *B. J.* III, 10, 7; I, 21, 3.
Pannychis, Herodis M. concubina; ab hoc Archelao regi dono datur, *B. J.* I, 25, 6.
Pannonia, *B. J.* IV, 10, 6; VII, 5, 3.
Paphlagonia, *A. J.* XVI, 2, 2. Paphlagonæ a Judæis Riphathæi vocati, a Riphathe originem trahunt, *A. J.* I, 6, 1.
Papinius, tribunus milit. Rom., *A. J.* XIX, 1, 6.
Papiria, Romæ tribus, *A. J.* XIV, 10, 10.
Pappus, ab Antigono contra Herodem in Samariam missus vincitur et in prælio occumbit, *A. J.* XIV, 15, 12 sq. *B. J.* I, 17, 5 sq.
Papyron, Arabiae urbs, *A. J.* XIV, 2, 3.
Paradisus Adami et Evæ describitur, *A. J.* I, 1, 3.
Paradisus pensilis, a Nabuchodonosoro Babylone factus, *C. A.* I, 19.
Parmenio, Alexandri dux, *A. J.* XI, 8, 5.
Paros; C. Julii rescriptum ad Parios de Judæis, *A. J.* XIV, 10, 8.
Parthenius, fluv. Asiae, *C. A.* I, 22.
Parthi, natura infidi sunt, *A. J.* XVIII, 2, 4. Nobilibus moris est gladios gestare, *ibid.* Deorum simulacra secum portant quum peregre eunt, XVIII, 9, 5. — Demetrii Nicatoris contra eos expeditio, XIII, 5, 11. Bellum cum Antiocho Sotere, 8, 4. Bellum cum Laodice Galadenorum regina, 13, 4. Crassum profligant; Cassius eos a Syriæ finibus arcere studet, XIV, 7, 3. Parthi, Pacoro et Barzapharne ducibus, Syriam occupant, Antigonom in Judæam reducant, *A. J.* XIV, 13. *B. J.* I, 13. A Ventidio, Romanorum duce, devicti e Syria expelluntur, *A. J.* 15, 7. *B. J.* 16, 6. Phraates, Parthorum rex, Phraatacis filii insidiis interimitur; Phraataces ejusque frater Orodes a nobilibus occiduntur; Vonones qui post Orodem rex creatur regno mox rursus dejicitur; regnum deinde traditur Artabano, Mediæ regi, *A. J.* XVIII, 2, 4. Parthi bello petuntur a Scythiis, *A. J.* 4, 4. Eorum regi Artabano insidiæ struantur a Vitellio, Syriæ præfecto, *ibid.* Artabanus, postquam regnum sibi stabilivit, amicitiam init cum Tiberio, 4, 5. Parthorum reges post Artabanum, XX, 3 sq.
Pascha, festum Iudaeorum; ejus origo, *A. J.* II, 14, 6; XVII, 9, 3. *B. J.* II, 1, 3. Quando et quomodo celebrandum sit, *A. J.* III, 10, 5.
Pastophoria, pars templi Hierosol., *B. J.* IV, 9, 12.
Patroctus, Chærææ f., Jud., ab Hyrcano Romam mittitur legatus, *A. J.* XIV, 10, 10.
Paulina, Saturnini uxor, a Mundo in Isidis templo stupratur, *A. J.* XVIII, 3, 4.
Paulinus, tribun. milit. Rom., *B. J.* III, 8, 1.
Paulinus, Alexandriae præfectus, ex Oniæ templo donaria aufert, et cultum divinum in eo fieri vetat, *B. J.* VII, 10, 4.
Pausanias, Cerastæ filius, Philippum Macedonum regem occidit, *A. J.* XI, 8, 1; XIX, 1, 13.
Pedanius, legatus Roman., *B. J.* I, 27, 2.

- Pedanius*, miles Roman. fortitudine conspicuus, *B. J.* VI, 2, 8.
- Pella*, urbs Syriæ, *A. J.* XIV, 3, 2.
- Pella*, urbs Palæstinæ, in confiniis Perææ ad septemtrionem, *B. J.* III, 3, 3. Ab Alexandro Jannæo capitur et diruitur, *A. J.* XIII, 15, 4. A Pompeio Judæis eripitur, XIV, 4, 4. Toparchia Judææ, *B. J.* III, 3, 5. Cf. *B. J.* I, 4, 8; 6, 5; 7, 6; II, 18, 1.
- Pelusium*, urbs Ægypti, a Senacheribo obsidetur, *A. J.* X, 1, 4. Capitur ab Antipatro et Mithridate, *A. J.* XIV, 8, 1. *B. J.* I, 9, 4. Cf. *B. J.* IV, 10, 5.
- Pentapolis*, regio Libyæ, *B. J.* VII, 11, 1.
- Pentecoste* (*Asartha*), Judæorum festum, quando et quomodo celebrandum sit, *A. J.* III, 10, 6. *B. J.* II, 3, 1.
- Peræa*, regio Palæstinæ, describitur, *B. J.* III, 3, 3. Peræa Antipæ Herodis tetrarchiæ pars fuit, *A. J.* XVII, 8, 1; 11, 4. *B. J.* II, 6, 3. Initio belli Jud. Peræa ab Hierosolymitis præfectorum Manassæ, *B. J.* II, 20, 4. A Romanis occupatur, IV, 7, 3 sqq. — Cf. *A. J.* XIII, 4, 9.
- Pergamenorum* decretum de Judæis, *A. J.* XIV, 10, 22.
- Pergamum*, urbs Mysiæ; Herodis M. in Pergameno liberalitas, *B. J.* I, 21, 11.
- Peristæon*, petra prope Hierosolyma, *B. J.* V, 12, 2.
- Persia*, *Persæ*. Israelitæ a Salmansare in Persiam et Mediā transferuntur, *A. J.* IX, 14, 1. — Persæ originem trahunt ab Elamo, Semæ filio, *A. J.* I, 6, 4. Persæ Babyloniorum imperium evertunt sub Cyro, *A. J.* X, 11, 4. Sub Cambyse Ægyptum sibi subjiciunt, XI, 2, 2. Persarum regnum sub Artaxerxe I ab India usque ad Æthiopiam pertinet, et administratur a centum viginti satrapis, 6, 1. Ab Alexandro M. vincuntur, 8, 1; 8, 3. Persarum mores, *C. A.* II, 37.
- Petephres*, Ægyptius, Pharaothæ regis coquis præfectus, Josephum emit et liberaliter educat, *A. J.* II, 4, 1. Ejus uxor Josephum ad concubitum pellicere studet, 4, 2 sqq. Petephres Josephum ab uxore accusatum in carcerem conjicit, 4, 5; cf. 5, 4.
- Petephres*, sacerdos Heliopolitanus, cujus filiam Josephus, Jacobi f., uxorem ducit, *A. J.* II, 6, 1.
- Petina*, Claudii Cæsaris uxor, *A. J.* XX, 8, 1.
- Petra*; ita Græci vocatur metropolis Arabiæ, quæ indigenis dicitur *Areceme*, sive *Arce*, *A. J.* IV, 7, 1; 4, 7. Cf. *A. J.* XIV, 1, 4. *B. J.* I, 6, 2; 13, 8.
- Petra*, Amalecitarum urbs, *A. J.* III, 2, 1.
- Petronius*, Ægypti præfectus, Herodi M. frumentum suppeditat, *A. J.* XV, 9, 2.
- Petronius*, Syriæ præfectus constituitur a Caligula cum mandato ut ipsius statuam in Judæorum templo erigat, *A. J.* XVIII, 8, 2 sqq. *B. J.* II, 10, 1 sqq. Judæorum supplicationibus commotus statuæ dedicationem differt, *A. J.* 8, 5. *B. J.* 10, 5. Mira Dei providentia servatur, *A. J.* 8, 8 sq. Ejus contra Dorienses edictum, *A. J.* XIX, 6, 3.
- Petrus*, Berenices Agrippæ M. matris libertus, *A. J.* XVIII, 6, 3.
- Phabus*, pater Ismaeli pontificis, *A. J.* XVIII, 2, 2.
- Phaceas*, Manaemi f., Israelitarum rex, a Phaceas tribuno occiditur post regnum duorum annorum, *A. J.* IX, 11, 1.
- Phaceas*, occiso Phaceas Israelitarum rege, regnum usurpat; a Theglaphalassare bello premitur, *A. J.* IX, 11, 1. Judæis cladem affert, 12, 1. Ab Osea occiditur post regnum viginti annorum, 13, 1.
- Phædra*, Herodis M. uxor, mater Roxanæ, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* I, 28, 4.
- Phalaus*, vir ditissimus e tribu Rubeli, *A. J.* IV, 2, 2.
- Phalecus*, Heberi f., *A. J.* I, 6, 4.
- Phallion*, Antipatri frater in prælio apud Papyronem commisso cadit, *B. J.* I, 6, 3. *A. J.* XIV, 2, 3.
- Phallus*, Rubeli f., *A. J.* II, 7, 4.
- Phalna*, Davidis f., *A. J.* VII, 3, 3.
- Phanasus*, pontificum ultimus, *A. J.* XX, 10.
- Phannias*, Samueli fil., sorte pontifex creatur a zelotibus, *B. J.* IV, 3, 8.
- Phanuel*, locus Palæst., ubi Jacobus certamen inicit cum angelo, *A. J.* I, 20, 2. Postea in eodem loco urbs ejusdem nominis condita est, in qua regiam ædificavit Hieroboamus, *A. J.* VIII, 8, 4.
- Phara*, vallis Judææ, *B. J.* IV, 9, 4.
- Pharanx* (Vallis) locus non procul a Geraris urbe, *A. J.* I, 18, 2.
- Pharanx*, locus in Chananææ confiniis, *A. J.* III, 14, 1.
- Pharaotes* sive *Pharao*; ita omnes Ægypti reges inde a Minæo usque ad eum qui Solomonis socer fuit appellati sunt, *A. J.* VIII, 6, 2. Quid vox significet, *ibid.*
- Pharaotes*, rex Ægypti, Sarram Abrami uxorem concipiscit; a Deo punitur, *A. J.* I, 8, 1.
- Pharaotes*, rex Ægypti, Josephum Jacobi filium rei frumentariæ curandæ præficit, *A. J.* II, 5, 7. Josephum honoribus cumulat, 6, 1. Jacobi familiæ Heliopolin habitandam tribuit, 7, 6. Quintam frugum partem ab Ægyptiis exigit, 7, 7.
- Pharaotes*, rex Ægypti, Israelitis veniam in patriam redeundi dare recusat; quare Ægyptus calamitatibus affigitur, *A. J.* II, 14. Israelitas ex Ægypto fugientes persequens cum toto exercitu in mari Rubro perit, 16.
- Pharaotes*, rex Ægypti (hujus nominis ultimus), filium Solomonis nuptum dat, *A. J.* VIII, 2, 1. Gazara urbem expugnat eamque Solomoni tribuit, 6, 1; cf. 6, 2.
- Pharathon*, urbs Judææ a Bachide munitur, *A. J.* XIII, 1, 3; cf. V, 7, 15.
- Pharesus*, Judæ f., *A. J.* II, 7, 4. Ejus filii duo, *ibid.*
- Pharisæi*, Judæorum secta. Eorum placita et instituta. Credunt, et fatum et voluntatem humanam ad ea quæ agimus valere; animam esse immortalem; bonorum animas in alia corpora transire, malorum æterno supplicio affici. Modeste vivunt; ætate provectoribus honorem habent. *A. J.* XIII, 5, 9; XVIII, 1, 3. *B. J.* II, 8, 14. In poenis irrogandis clementes sunt; multa tradunt quæ a patribus accepta, sed in Moysis lege non scripta sunt; graves habent contentiones cum Sadducæis, *A. J.* XIII, 10, 6. Magna sunt apud populum auctoritate, *A. J.* XIII, 16, 5. Regibus audacter resistunt; Herodes M. eorum nocentissimos interfici jubet, *A. J.* XVII, 2, 4. Proxime accedunt ad sectam Stoicam, *V. J.* 2.
- Pharmuthi*, mensis apud Ægyptios, *A. J.* II, 14, 6.
- Pharnaces*, Mithridatis Ponti regis f., patrem interficit, *A. J.* XIV, 3, 4.
- Pharus*, insula prope Alexandriam, *B. J.* IV, 10, 5.
- Phasaëlis*, urbs Palæst. ab Herode in Phasaëli fratris memoriam exstructa, *A. J.* XVI, 5, 2. *B. J.* I, 21, 9. Eam Herodes M. Salomæ sorori tribuit, *A. J.* XVII, 8, 1. A Salome Juliæ (Liviæ) Augusti uxori legatur, *A. J.* XVIII, 2, 2. *B. J.* II, 9, 1. Phasaëlis, Antipatri Idumæi f., *A. J.* XIV, 7, 4. *B. J.* I, 8, 9. Hierosolymorum præfectus a patre constituitur; Hierosolymitarum gratiam sibi conciliat, *A. J.* 9, 2. *B. J.* 10, 4. Herodem prohibet ne Hyrcano bellum inferat, *A. J.* 9, 5. *B. J.* 10, 9. Felicem superat, *A. J.* 11, 7. *B. J.* 12, 1. Parthi ab Antigono acciti ei insidias struunt, *A. J.* 13, 5. *B. J.* 13, 4. In vincula conjicitur, *A. J.* 13, 6. *B. J.* 13, 5. Ipse sibi mortem dat ne contumeliose ab Antigono tractetur, *A. J.* 13, 10. *B. J.* 13, 10.
- Phasaëlis*, Herodis M. fil. ex Pallade, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* I, 28, 4.
- Phasaëlis*, Phasaëli Herodis M. fratris fil., Salampsionem

- Herodis M. ex Mariamne filiam uxorem ducit, *A. J.* XVI, 9, 3; XVIII, 5, 4. Ejus progenies, XVIII, 5, 4.
- Phasaëlus*, Pheroræ filius, Herodis filiam ex Mariamne uxorem ducit, *A. J.* XVII, 1, 3; cf. XVI, 7, 6. *B. J.* 1, 24, 5; 28, 6.
- Phasaëlus*, arcis Hierosolymitanæ turris excelsissima, ab Herode M. in Phasaëli fratris memoriam exstructa, *A. J.* XVI, 5, 2; XVII, 10, 2. *B. J.* I, 21, 9; II, 3, 2; II, 17, 8. Post expugnata Hierosolyma, a Romanis servatur, *B. J.* VII, 1, 1.
- Pheldas*, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.
- Pheles*, Tyrionum rex, *C. A.* 1, 18.
- Pheltias*, Lisi fil., Michalam, Sauli filiam, quæ Davidis uxor fuerat, in matrimonium accipit, *A. J.* VI, 13, 8. Eam Davidi reddere cogitur, VII, 1, 4.
- Phenanna*, nxor Elcanæ, *A. J.* V, 10, 2.
- Pherecydes*, Syrius, unde hauserit suam doctrinam, *C. A.* 1, 2.
- Pheroras*, Antipatri fil., Herodis frater natu minimus Alexandrum castellum restaurat, *A. J.* XIV, 15, 4. *B. J.* I, 16, 3. Cf. *A. J.* XIV, 7, 3. *B. J.* I, 8, 9. Herodes ei tetrarchiam ab Augusto impetrat, *A. J.* XV, 10, 3. Apud Herodem calumniatur ejus filios Alexandrum et Aristobulum, *A. J.* XVI, 1, 2; 3, 2. In Herodis odium incurrit, quod servæ amore captus filias regis repudiat, *A. J.* 7, 3. *B. J.* I, 24, 5. Alexandro suspicionem injicit, Herodem ejus patrem Glaphyræ amore flagrare; qua re magis adhuc Herodis in ipsum odium incendit, *A. J.* 7, 4. Ab Alexandro accusatur, quod conjurationis in Herodem factæ socius sit, *A. J.* 8, 5. *B. J.* 25, 1. Archelaus rex Pheroram Herodi reconciliat, *A. J.* 8, 6. *B. J.* 25, 3 sqq. In concilio Beryti habito Alexandrum et Aristobulum capitis condemnat, *B. J.* 27, 2. Amicitiam init cum Antipatro, *A. J.* XVII, 2, 4. *B. J.* I, 29, 1. Uxori obnoxius est, *ibid.* Cum Herode denuo ei intercedit inimicitia, quod uxorem repudiare recusat, *A. J.* 3, 1. *B. J.* 29, 2. Jusu Herodis in tetrarchiam suam discedit, *A. J.* 3, 2. *B. J.* 29, 4. Morbo laborans Herodi reconciliatur; insidiarum Herodi structarum eum pœnitet; moritur, *A. J.* 3, 3; 4, 2. *B. J.* 29, 4; 30, 6.
- Pheroræ uxor*, infimo loco nata, Herodi invisa, *A. J.* XVI, 7, 3. Cum socru, sorore et Antipatri matre secreta habet conventicula, quæ a Pherora quoque et Antipatro frequentantur, *A. J.* XVII, 2, 4. *B. J.* I, 29, 1. Phariseis favet, *ibid.* Herodes frustra suadet Pheroræ ut eam repudiet, *A. J.* 3, 1. *B. J.* 29, 4. Accusatur quod maritum veneno interfecerit, *A. J.* 4, 1. *B. J.* 30, 1. De tecto se præcipitat, sed non læditur, *A. J.* 4, 2. *B. J.* 30, 5. Ejus confessio de insidiis ab Antipatro et Pherora Herodi paratis, *ibid.*
- Phethrostimus*, Mestrami f., *A. J.* I, 6, 2.
- Phiala*, lacus Palæst., in quo Jordanis fluv. fons est, *B. J.* III, 10, 7.
- Phichola*, vicus Judææ, *A. J.* XII, 4, 2.
- Phicolus*, Abimelech dux, *A. J.* I, 18, 3.
- Phideas*, Axlorami f., pontifex maximus, *A. J.* X, 8, 6.
- Phidias*, Atheniensis, Jovem Olympium fecit, *A. J.* XIX, 1, 1.
- Philadelphene*, regio circa Philadelphiam urbem, *B. J.* III, 3, 3.
- Philadelphtia* (*Rabatha*, *Rabbath Ammon*), urbs Palæstin., in confinio Perææ et Arabiæ, *B. J.* III, 3, 3. Zeno Colylas urbis tyrannus, *A. J.* XIII, 8, 1. Lis inter Philadelphenos et Judæos Perææ, *A. J.* XX, 1, 1. Initio belli Jud. a Judæis devastatur, *B. J.* II, 18, 1.
- Philippi*, urbs Macedoniæ, *A. J.* XV, 12, 3.
- Philippio*, Ptolemæi Mennasi f., Alexandram Aristobuli filiam uxorem ducit; a patre occiditur, *A. J.* XIV, 7, 4. *B. J.* I, 9, 2.
- Philippus*, rex Macedoniæ, a Pausania interfectus, *A. J.* XI, 8, 1. *A. J.* XIX, 1, 13.
- Philippus*, ab Antiocho Epiph. moriente regni curator constituitur, *A. J.* XII, 9, 2. Regnum affectat; ab Antiocho Eupatore occiditur, 9, 7.
- Philippus*, Antiochi Grypi f., post Antiochi XI fratris mortem, Syriæ partis regnum suscipit, *A. J.* XIII, 13, 4. Devicto Demetrio Eucæro fratre totius Syriæ regnum adipiscitur, 14, 3. Cum Antiocho Dionyso fratre bellum gerit, qui Damasco potitus est, 15, 1.
- Philippus*, Herodis M. fil. ex Cleopatra, *A. J.* XVII, 1, 3. *B. J.* I, 28, 4. Philippus ejusque frater Archelaus educantur Romæ; eos apud patrem calumniatur Antipater, *A. J.* 4, 3. *B. J.* 31, 1. Herodes in testamento suo eum Gaulonitidis, Trachonitidis, Batanææ et Peniadis tetrarcham constituit, *A. J.* 8, 1. *B. J.* 33, 7 sqq. Archelaus Romam proficiscens Philippo regi curam committit, *A. J.* 9, 3. Suadente Varo et ipse Romam se confert, *A. J.* 11, 1. *B. J.* II, 6, 1. Augustus Philippi tetrarchiam ita describit ut Trachonitidem, Batanæam, Auranitidem et partem Zenodori terræ comprehendat, *A. J.* 11, 4. *B. J.* 6, 3. Philippus plures condit urbes in sua tetrarchia, *A. J.* XVIII, 2, 1. *B. J.* II, 9, 1. Moritur; ejus elogium, *A. J.* 4, 6. Ejus tetrarchiam Tiberius Syriæ adjicit, *ibid.* Salomen Herodis fratris filiam uxorem habuit, *A. J.* XVIII, 5, 4. Verum Jordanis fontem primus reperit, *B. J.* III, 10, 7.
- Philippus*, Jacimi f., Agrippæ jun. regis dux, *A. J.* XVII, 2, 3. Ab Agrippa optimatibus Hierosolymitanis contra seditiosos auxilio mittitur, *B. J.* II, 17, 4. Post cladem a seditiosis acceptam fuga salutem quaerit, *B. J.* II, 20, 1, *V. J.* 11. Ejus literæ ad Agrippam a Noaro interceptuntur; cum Judæis a Noaro Ecbatanis expulsis Gamalam castellum occupat, *V. J.* 11. Ad Agrippam redit, *V. J.* 36. A Tyris falso accusatur apud Vespasianum, 74.
- Philippus*, Galilæus, vir fortissimus, *B. J.* III, 7, 21.
- Phillistæi*, *V. Palæstini*.
- Philistus*, rerum Sicularum scriptor, *C. A.* 1, 3.
- Philo senior*, Judæorum antiquitatem testatur, *C. A.* 1, 23.
- Philo Alexandrinus* a Judæis Alexandrinis legatus mittitur ad Cæsarem Caligulam, *A. J.* XVIII, 8, 1.
- Philostephanus*, Ptolemæi Lathyri dux, *A. J.* 12, 5.
- Philostratus*, rerum Indicarum et Phœniclarum scriptor, de Nabuchodonosoro, *A. J.* X, 11, 1. De Tyri obsidione, *C. A.* 1, 20.
- Phineas*, Clusothi f., Idumæorum dux, *B. J.* IV, 4, 2.
- Phineas*, sacri thesauri custos, *B. J.* VI, 8, 3.
- Phineases*, Eleazar f., Moysis ex fratre nepos, Zambriam et Chosbiam legum contemtores interficit, *A. J.* IV, 6, 12. Madianitas prælio devincit, 7, 1. Legatus mittitur ad tribus Transjordanias, *V.* 1, 26. Pontifex maximus fit post patris mortem, 1, 29. Pontificatus postea ex Phineasæ familia transit ad Ithamari stirpem, 11, 5. Sub regno Solomonis pontificatus ad Phineasæ familiam rediit, VIII, 1, 3.
- Phineases*, Eli filius, nequissime se gerit, *A. J.* V, 10, 1. Pontifex a patre constituitur; in prælio cum Palæstinis commisso cadit, 11, 2. Ejus filius Jochabæ, 11, 4.
- Phison*, ita Ganges fluv. a Judæis appellatur, *A. J.* I, 1, 3.
- Phæbus*, ab Agrippa rege ad Judæos seditiosos legatus missus occiditur, *B. J.* II, 19, 3.
- Phœnicia*, *Phœnices*, Phœnices antiquissimis jam temporibus literis ad res graviore consignant utebantur,

- C. A. I, 6.* Cum Græcis commercium habebant, *C. A. I, 12.* Græcos literarum usum docuerunt; *C. A. I, 2.* Ab Ægyptiis circumcisionem acceperunt, *C. A. I, 22.* Phœnices Judæis infensi, *C. A. I, 13.* Phœnices ab Assyriis bello premuntur, sub rege Elulæo, *A. J. IX, 14, 2.* Cf. *C. A. I, 19.* Phœniciam invadit Alexander M., *XI, 8, 3.* Phœniciam Ptolemæus Epiph. pro dote accipit ab Antiocho M., *XII, 4, 1.* Cf. *Sidon et Tyrus.*
- Phora*, ita a Judæis Euphrates fluv. vocatur, *A. J. I, 1, 3.*
- Phraates IV*, rex Parthorum, Hyrcanum a Pacoro captum e vinculis dimittit, *A. J. XV, 2, 2.* sq. Thermusam ancillam uxorem ducit; a Phraatace filio interficitur, *XVIII, 2, 4.*
- Phraataces*, Phraatis IV Parthorum regis ex Thermusa fil., patrē e medio sublato regnum occupat, adjuvante matre; mox vero e regno pellitur, *XVIII, 2, 4.*
- Phritiphas*, Ægyptius, sacrorum scriba sub Amenophi, *C. A. I, 32.*
- Phruræi dies*, festum apud Judæos; ejus origo, *A. J. XI, 6, 13.*
- Phryges*, (a Judæis Thygrammæi vocati) originem trahunt a Thygramme, Gomari filio, *A. J. I, 6, 1.* Rebus novis student sub Antiocho Magno, *XII, 3, 4.*
- Phullus*, Assyriorum rex, Israelitis bellum infert, *A. J. IX, 11, 1.*
- Phutes*, Chamæ f., Phutorum princeps, *A. J. I, 6, 2.*
- Phuti*, pop. Africæ, originem habent a Phate.
- Phutus*, fluv. Mauritanie, *A. J. I, 6, 2.*
- Phylistinus*, Mestrami f., Palæstinorum (Phylistæorum) auctor, *A. J. I, 6, 2.*
- Phyle*, regio Africæ, *A. J. I, 6, 2.*
- Pilatius*, (Pontius) Judææ præses constituitur a Tiberio, *A. J. XVIII, 2, 2.* *B. J. II, 9, 2.* Judaicas leges abolere studens imperatoris imagines in urbem Hierosolymorum infert; orto inde tumultu imagines submovet, *A. J. 3, 1.* *B. J. 9, 2, sq.* Aquæductum construere moliens Judæorum concitat seditionem magnamque eorum stragem edit, *A. J. 3, 2.* *B. J. 9, 4.* Jesum Christum cruci affligi jubet, *A. J. 3, 3.* Samaritanos seditiosos fundit fugatque, *A. J. 4, 1.* A Samaritanis apud Vitellium Syriæ præfectum accusatur; a Vitellio Romam mittitur, ut Tiberio eorum quæ egerit rationem reddat, *A. J. 4, 2.*
- Pisidæ*, Alexandri Jannæi mercenarii, *A. J. XIII, 13, 5.* *B. J. I, 4, 3.*
- Piso (Marcus)* Pompeji legatus, *A. J. XIV, 4, 2;* cf. *10, 14.*
- Piso*, Germanicus veneno interficit, *A. J. XVIII, 2, 5.*
- Piso*, Romæ præfectus, *A. J. XVIII, 6, 5;* *6, 10.*
- Pistus*, Tiberiensis, Justi historici pater, *V. J. 9, 37.*
- Pitholaus*, Judæorum dux, cum Hyrcano et Romanis facit, *A. J. XIV, 5, 2.* *B. J. I, 8, 3.* Ad Aristobulum deficit, *A. J. 6, 1.* Antipatri hortatu a Cassio interficitur, *A. J. 7, 3.* *B. J. 8, 9.*
- Placidus*, tribunus militum, Sepphoritis a Vespasiano auxilio mittitur, *B. J. III, 4, 1.* Galilæam devastat; Jotapata frustra oppugnat, *6, 1.* Iterum Jotapata mittitur a Vespas., *B. J. 7, 3;* *7, 34.* Judæos, qui Itabyrium montem occupaverunt, devincit; *IV, 1, 8.* Gadarensium perfugas fundit pluresque Perææ urbes et vicos subigit, *8, 4.*
- Platana*, vicus Phœnicie, *A. J. XVI, 11, 2.* *B. J. I, 27, 2.*
- Plato* philosophus omnium ore celebratur; ejus leges tamen a multis vituperantur, *C. A. II, 31.* In placitis suis de Dei natura Moysem sequitur, *II, 16.* Poetas in republica non esse tolerandos censet, *II, 36.*
- Plinthine*, urbs Ægypti, *B. J. IV, 10, 5.*
- Polemon*, rex Ciliciæ, Berenicen Agrippæ M. fil. uxorem ducit, *A. J. XX, 7, 5.* Ab uxore repudiatur, *ibid.*
- Polemon*, rex Ponti, *A. J. XIX, 8, 1.*
- Politia*, tribus Romæ urbis, *A. J. XIV, 10, 10.*
- Pollio*, Pharissæus, magno in honore apud Herodem M., *A. J. XV, 1, 1;* *10, 4.*
- Pollio*, Romanus, Herodis M. amicus, *A. J. 10, 1.*
- Pollux*, Claudii servus, hunc apud Tiberium Cæsarem accusat, *A. J. XIX, 1, 2.*
- Polybius Megalopolitanus*, de Antiocho Magno, *A. J. XII 3, 3.* De Antiocho Epiphane, *A. J. XII, 9, 1.* *C. A. II, 7.*
- Polycrates*, historicus, Lacedæmonios insectatur, *C. A. I, 24.*
- Pompedius*, senator Roman., conjurationis in Cæsarem Caligulam particeps, *A. J. XIX, 1, 5.*
- Pompejus*. Quum esset Damasci, legati ad eum veniunt ex tota Syria, Ægypto et Judæa, *A. J. XIV, 3, 1.* Aristobulus et Hyrcanus de Judææ regno certantes coram Pompejo causam suam defendunt, *A. J. XIV, 3, 2.* *B. J. I, 6, 4.* Pompejus adversus Aristobulum exercitum ducit, *A. J. 3, 4.* *B. J. 6, 5.* Aristobulum in vincula conjicit, *A. J. 4, 1.* *B. J. 7, 1.* Aristobuli factionem in templo Hierosolymorum oppugnat, templum capit, *A. J. 4, 2.* *B. J. 7, 2.* sq. Templi penetrale ingreditur. Hyrcano pontificatum reddit, Hierosolymis vectigalia imponit, multas urbes a Judæis expugnatas in libertatem restituit, *A. J. 4, 4.* *B. J. 7, 6.* Scauro Cœlesyriam tradit; Aristobulum ejusque liberos captivos Romam abducit, *A. J. 4, 5.* *B. J. 7, 7.* Cum senatu in Epirum fugit, Alexandrum, Aristobuli fil. interfici jubet, *A. J. 7, 4.* *B. J. 9, 1.*
- Q Pomponius*, consul Rom., *A. J. XIX, 4, 5.* *B. J. II, 11, 1.*
- Ponti* rex Polemon, *A. J. XIX, 8, 1.*
- Pontifex Maximus* Judæorum vocatur Ananabeches, *A. J. III, 7, 1.* Pontificum numerus a primo usque ad ultimum, pontificatus brevis historia, *A. J. XX, 10;* cf. *V, 11, 5;* *X, 8, 6;* *XV, 3, 1;* *XX, 1, 3.* *B. J. IV, 3, 6.* sq. Pontificum officia, *C. A. II, 23.* Quibusnam diebus in templum ascendant, *B. J. V, 4, 7.* Eorum ornatus describitur, *A. J. III, 7, 1.* sq. *B. J. V, 5, 7.* Virginem uxorem ducere debent, *A. J. III, 12, 2.* Dissidium inter pontifices et sacerdotes sub Neronis imperio, *A. J. XX, 9, 8.*
- Poplas*, Archelai Herodis filii amicus, cum eo Romam proficiscitur, *B. J. II, 2, 1.*
- Poppæa*, Neronis uxor, pro Judæis deprecatur apud maritum, *A. J. XX, 8, 11.* Cleopatras Flori uxoris amica, *11, 1.* Ejus in Flavium Josephum benevolentia, *V. J. 3.*
- Posidonius*, Judæos insectatur, *C. A. II, 7.*
- Priscus*, centurio Roman., *B. J. VI, 2, 10.*
- Prophetæ*, qui Moysi successerunt res sua arte gestas literis mandarunt, *C. A. I, 8.*
- Protagoras*, placitis suis de diis in periculum adductus, Athenis profugit, *C. A. II, 37.*
- Psephina*, turris Hierosol., describitur, *B. J. V, 4, 3.* Cf. *2, 2, 4, 2.* sq.
- Pseudalexander*, juvenis quidam Judæus, Sidone educatus, simulat se esse Alexandrum Herodis M. fil., quem hic interfici jusserat; Judæis in Creta, Melo et Romæ imponit, ejus fraus ab Augusto detegitur; inter remiges ablegatur, *A. J. XVII, 12, 1.* sq. *B. J. II, 7, 1.* sq.
- Psothomphanecus*; ita Josephus Jacobi f. appellatus est a Pharaothe, *A. J. II, 6, 1.*
- Ptolemæus I Lagi*, Hierosolyma capit multosque Judæos in Ægyptum transfert, *A. J. XII, 1, 1.* *C. A. I, 22.* Judæos Cyrenem et in alias Libyæ partes mittit, *C. A. II, 4.* Demetrium Poliorceten prælio devincit, *C. A. I, 22.*
- Ptolemæus II. Philadelphus*, rex Ægypti, Judæos a

- Ptolem. Lagi in Ægyptum deportatos manumittit, *A. J.* XII, 2, 2 sqq. Demetrii Phalerei consilio legem Judaicam in linguam Græcam vertendam curare constituit, 2, 1; 2, 3. Ejus ad Eleazarum pontificem hac de re literæ, 2, 4. Splendida donaria mittit Hierosolyma, 2, 7—9. Septuaginta duos interpretes ab Eleazaro missos benigne excipit comiterque cum iis colloquitur, 2, 10 sqq. Interpretatione legis absoluta, interpretes laudibus donisque ornat, 2, 14. Cf. *C. A.* II, 4. *A. J.* I, pr. 3.
- Ptolemæus III, Euergetes*, rex Ægypti, totam Syriam occupat, *C. A.* II, 5. Quum Onias, pontifex maxim., tributa pro Judæis solvere recusasset, Josepho cuidam ea exigenda mandat eidemque vectigalia Phœniciae et Syriæ addicit, *A. J.* XII, 4, 1 sqq.
- Ptolemæus IV, Philopator*, rex Ægypti, bellum gerit cum Antiocho M., *A. J.* XII, 3, 3; 4, 1.
- Ptolemæus V, Epiphanes*, rex Ægypti, Antiochum vincit, Cœlen Syriam et Judæam occupat, mox inde repellit, *A. J.* XII, 3, 3. Antiochi filiam Cleopatram ducit, Cœlesyriam, Judæam, Samariam et Phœniciam pro dote accipit, 4, 1. Gratulator ei de filii natalitate Hyrcanus, Josephi fil., 4, 7 sqq.
- Ptolemæus VI, Philometor*, rex Ægypti, Epiphanis fil. *A. J.* XII, 4, 11. Bello petitur ab Antiocho Epiphane qui Romanorum jussu in Syriam redit, 5, 2. Onias permittit in Ægypto templum exstruere ad similitudinem Hierosolymitani, XIII, 3, 2. Litem Judæorum et Samaritarum Alexandriæ dirimit, 3, 3. Alexandro Balæ filiam nuptum dat, 4, 1. Alexander per Ammonium ei insidias struit, 4, 6. Filiam Alexandro ereptam Demetrio Nicat. in matrimonium dat, 4, 7. Syriæ regnum ab Antiochensibus sibi oblatum Romanorum metu non accipit, *ibid.* Cum Demetrio Alexandrum vincit; in prælio vulneratus non multo post moritur, 4, 8. Cf. *C. A.* II, 5.
- Ptolemæus VII, Physcon*, rex Ægypti, Epiphanis fil. *A. J.* XII, 4, 11. Alexandrum Zebinam Syriæ constituit regem, XIII, 9, 3. Cleopatram sororem e regno ejicere conatur; Judæos crudelissime trahit, *C. A.* II, 5.
- Ptolemæus VIII, Lathyrus*, rex Ægypti, a matre regno deturbatus, *A. J.* XIII, 10, 2. Invita matre Antiocho Cyziceno contra Samaritas auxilium fert, *ibid.* A Ptolemaidensibus contra Alexandrum Jannæum arcessitur, 12, 2. Alexandrum fundit fugatque, 12, 2. Ejus in Judæos crudelitas, 12, 6. In urbe Ptolemaide a Cleopatra matre oppugnatur; repente in Ægyptum properat, regnum arripuit, 13, 1. Conatu excidit, 13, 2. Demetrium Eucærum Damasci constituit regem, 13, 4. Cf. *B. J.* I, 4, 1.
- Ptolemæus XII, Auletes*, rex Ægypti, ab Ægyptiis regno pellitur, a Gabinio restituitur, *A. J.* XIV, 6, 2. *B. J.* I, 8, 7.
- Ptolemæus Mennæi*, Chalcidis tyrannus, Damascum inlestat, *A. J.* XIII, 15, 2; 16, 1. Ejus terram invadit Pompejus, XIV, 2, 2. Aristobuli liberos recipit; interfecto Philippione filio, ejus uxorem Alexandram in matrimonium ducit, 7, 4. *B. J.* I, 9, 2. Antigonum inducit ut Judææ regnum occupare moliretur, *A. J.* XIV, 12, 1.
- Ptolemæus*, Jamblichi Libani dynastæ f., cum patre Julio Cæsari in Ægypto bellum gerenti auxilium fert, *A. J.* XIV, 8, 1. *B. J.* I, 9, 3.
- Ptolemæus*, Simonis Judæorum principis gener, socerum interficit *A. J.* XIII, 7, 4. Uxorem quoque Simonis duosque filios occidit; ad Zenonem se recipit, 8, 1. Cf. *B. J.* I, 2, 3 sq.
- Ptolemæus*, Dorymenis fil., a Syria contra Judam Maccab. missus funditur, *A. J.* XII, 7, 3.
- Ptolemæus*, Rhodius, Herodis M. amicus, *A. J.* XIV, 14, 3. *B. J.* I, 14, 3.
- Ptolemæus*, ab Herode Gallilææ præfectus, a Galilæis interficitur, *A. J.* XIV, 15, 6. *B. J.* I, 16, 5.
- Ptolemæus*, regis Herodis procurator, *A. J.* XVI, 7, 2 et 3. *B. J.* I, 24, 2. Ab Alexandro apud Herodem accusatur, *A. J.* XVI, 8, 3. Post Herodis mortem, ejus testamentum in populi concione recitat, *A. J.* XVII, 8, 2. *B. J.* I, 33, 8. Cum Archelao Romam proficiscitur, *A. J.* XVII, 9, 3. *B. J.* II, 2, 1.
- Ptolemæus*, Nicolai Damasceni frater, Antipæ amicus, *A. J.* XVII, 9, 4. *B. J.* II, 2, 3.
- Ptolemæus*, Agrippæ jun. regis procurator, *B. J.* II, 21, 3. *V. J.* 26.
- Ptolemæis* (Ace, *A. J.* IX, 14, 2), urbs Phœniciae, obsidetur ab Alexandro Jannæo qui metu Ptolemæi Lathyræ obsidionem solvit, *A. J.* XIV, 12, 2 sq. Capitur a Cleopatra Ægypti regina, 13, 1 sq. Pacorum Parthum, Antigono opem ferentem, Ptolemaidenses in urbem admittunt, *A. J.* XIV, 13, 3. *B. J.* I, 13, 1. Herodis M. in Ptolemaidenses liberalitas, *B. J.* I, 21, 11. — Urbis situs describitur, *B. J.* II, 10, 2. — Cf. *A. J.* XII, 8, 3; XIII, 2, 1; 4, 1; 4, 9; 6, 2. *B. J.* I, 5, 3; II, 18, 1.
- Pudens*, Romanus, a Jonatha Judæo in singulari certamine superatur, *B. J.* VI, 2, 10.
- Purificatio*, quomodo ex Moysis lege instituenda sit, *A. J.* III, 11.
- Putei bituminis*, vallis olim Palæstinæ a Sodomitis habitata, in cujus loco exstitit lacus Asphaltites, *A. J.* I, 9.
- Puteoli* (*Dicæarchia*), urbs Italiæ, *A. J.* XVIII, 6, 4. *V. J.* 2. Cum Miseno oppido ponte jungitur a Caligula, *A. J.* XIX, 1, 1.
- Pygmalion*, Tyrionum rex, *C. A.* I, 18.
- Pyramides* tres non procul ab Hierosolymis ab Helena Adiabænorum regina constructæ, *A. J.* XX, 4, 3.
- Pythagoras*, Ægyptiorum discipulus, *C. A.* I, 2. In placitis suis de Dei natura Moysem sequitur, II, 16. Nihil scriptum reliquit; ejus de Judæis testimonium a Hermippo servatum est, I, 22. Multa Judæorum instituta in philosophiam suam transtulit, *ibid.*
- Pythium* templum ab Herode M. reffectum, *A. J.* XVI, 5, 3. *B. J.* I, 21, 11.

Q.

Quadratus V. Ummidius.

Quintilia, Pompeii amica, ejus fortitudo, *A. J.* XIX, 1, 5.

Quirina, tribus Romæ, *A. J.* XIV, 8, 5.

Quirinus, vir consularis, censum agit in Syria et Judæa, *A. J.* XVII, 13, 5; XVIII, 1, 1; 2, 1. *B. J.* II, 8, 1.

R.

Raazarus, latronum dux, *A. J.* VIII, 7, 6.

Rabatha (*Rabath Ammon*, *Philadelphia*) Ammanitarum urbs a Judæis capitur, *A. J.* VII, 7, 5. Cf. VII, 6, 2; 6, 3; IV, 5, 3.

Rabæzacus Thaumasius, pater Apamæ, *A. J.* XI, 3, 5.

C. Rabilius, consul; ejus pro Judæis edictum, *A. J.* XIV, 10, 20.

Rachaba, mulier Hierichuntina, Judæos in capienda Hierichunte adjuvat, *A. J.* V, 1, 2; 1, 7.

Rachela, Labani filia, puella formosissima, a Jacobo in matrimonium petitur, *A. J.* I, 19, 5. Jacobus eam in matrimonium accipit post servitutem bis septem annorum, 19, 7. Rachela astute Ballam ancillam cum marito concubare facit, 19, 8. Cum marito clam a patre discedit, deorum simulacra secum auferens, 19, 9 sqq. Moritur, 21, 2.

- Raelus*, Davidis frater, *A. J.* VI, 8, 1.
Ræsphea, Sibathi filia, Sauli concubina, *A. J.* VII, 1, 4.
Raia, castellum Arab., *A. J.* XVI, 9, 3.
Ragaba, castellum Palæst., *A. J.* XIII, 15, 5.
Ragavus, Phaleci f., *A. J.* I, 6, 4.
Ragmus, Chusi f., *A. J.* I, 6, 2.
Ragmæi originem trahunt a Ragmo, *A. J.* I, 6, 2.
Raguelus, Esavi f., *A. J.* II, 1, 2.
Raguelus, Madianæ urbis sacerdos, Moysem adoptat eique Sapphoram filiam in matrimonium dat, *A. J.* II, 11, 2; cf. III, 4.
Ramatha. V. *Armatha et Aramatha*.
Ramatho. V. *Armatha*.
Rameses, rex Egypti, *C. A. I.*, 15, 26; 32.
Rampses, rex Egypti, *C. A. I.*, 26.
Raphanæ, urbs Syriæ, *B. J.* VII, 1, 3; 5, 1.
Raphia, urbs Judææ maritima, ab Alexandro Jannæo capitur, *A. J.* XIII, 13, 3. *B. J.* I, 4, 2. A Gabinio instauratur, *A. J.* XIV, 5, 3. *B. J.* I, 8, 4. Cf. *B. J.* IV, 11, 5.
Raphidin, locus Arab., *A. J.* III, 1, 7.
Raphon, urbs Syriæ, *A. J.* XII, 8, 4.
Rapsaces, Assyriorum dux, Hierosolyma obsidet, *A. J.* X, 1, 1.
Ratholis, rex Egypti, *C. A. I.*, 15.
Rathymus, Cambysi Persarum regi a commentariis, *A. J.* XI, 2, 1.
Rebecca, Bathuelli filia, *A. J.* I, 6, 5. Ejus indoles, 15, 2.
Nubit Isaac, 15, 3. Parit Esavum et Jacobum, 18, 1. Isaaci preces pro Esavo in Jacobum convertit, 18, 4.
Reblatha, urbs Syriæ, *A. J.* X, 8, 2; 8, 5.
Recemus, Madianitarum rex, *A. J.* IV, 7, 1.
Regmus, *Regmæi*, V. *Ragmus*, *Ragmæi*.
Regulus. V. *Memmius*, *Emilius*.
Renga, urbs Palæstinorum, *A. J.* VI, 14, 1.
Ressa. V. *Thressa*.
Rhegini, a Judæis Aschanaxi vocati, pro auctore habent Aschanaxem, Gomari filium, *A. J.* I, 6, 1.
Rhenus, fluv. German., *B. J.* II, 16, 4.
Rhinocorura sive *Rhinocolura*, urbs Judææ prope fines Egypti, *A. J.* XIII, 15, 4; XIV, 14, 2. *B. J.* I, 14, 2; IV, 11, 5.
Rhiphatæi (Paphlagonæ) originem trahunt a Rhiphate, *A. J.* I, 6, 1.
Rhiphates, Gomari f., Rhiphatæorum (Paphlagonum) princeps, *A. J.* I, 6, 1.
Rhoa, rupes in deserto Arabiæ, *A. J.* V, 2, 12.
Rhodus, insula, bello Cassiano vexatur, *A. J.* XIV, 14, 3. *B. J.* I, 14, 3. Herodis M. in Rhodios liberalitas, *B. J.* I, 21, 11.
Robees, Madianitarum rex, *A. J.* IV, 7, 1.
Roboamus, Solomonis f., Abesalomi filiam ducit uxorem, *A. J.* VII, 8, 5. Patri succedit, VIII, 8, 1. Decem tribus ab eo desciscunt, duæ tantum Judæ tribus et Benjaminica fidem præstant, 8, 2 sqq. Oppida condit munitque; sacerdotes et Levitæ e regno Israelis ad eum confugiunt, 10, 1. Flagitiis Deum irritat; bello petitur a Susaco, rege Egypti, 10, 2 sqq. Moritur post regnum septendecim annorum, 10, 4.
Roma, urbs Italiæ; templum Apollinis in ea exstruitur ab Augusto, *A. J.* XVII, 11, 1. *B. J.* II, 6, 1. Isis templum evertitur a Tiberio, *A. J.* XVIII, 8, 4. Pacis templum a Vespasiano edificatur, *B. J.* VII, 5, 7. Octaviæ porticus sive ambulacra, *B. J.* VII, 5, 4. Collis Palatinus omnium primus habitatus, *A. J.* XIX, 3, 2. Ludi Circenses, *A. J.* XIX, 1, 4. Ludi Palatini, *A. J.* XIX, 1, 3. Triumphus descriptio quem Vespasianus et Titus Romæ agunt, *B. J.* VII, 5, 4 sqq.—Judæi qui Romæ habitant decipiuntur a Pseudalexandro, *A. J.* XVII, 12. *B. J.* II, 7. A Tiberio Roma expelluntur, *A. J.* XVIII, 3, 5.—Romæ statua ab Herode M. in urbe Cæsarea erecta, *A. J.* XV, 9, 6. *B. J.* I, 21, 7.
Romani, eorum in rebus bellicis exercitationes, *B. J.* III, 5, 1. Castra metandi ratio, 5, 1 sqq. Exercitus ordo in itineribus, 5, 5. Consulto omnia in bello gerunt, 5, 6. Disciplina severissima, 5, 7; V, 11, 5.—Romani diu Græci ignoti, *C. A. I.*, 12. Antiochum Epiphanem jubent ex Egypto discedere, *A. J.* XII, 5, 2. Fœdus ineunt cum Juda Maccabæo, *A. J.* XII, 10, 6; cum Jonatha, XIII, 5, 8; cum Simone, XIII, 7, 3; cum Hyrcano, XIII, 9, 2; XIV, 8, 5. Romanorum pro Judæis decreta, XIV, 10, 2 sqq. Imperium Romanum extollitur, *B. J.* II, 16, 4. Ceterum cf. *Judæa*, *Hierosolyma*, *Pompejus*, *Gabinus*, *J. Cæsar*, *Antonius* et nomina imperatorum.
Rometas, pater Phaceæ regis, *A. J.* IX, 11, 1.
Rooboth, puteus Palæstinæ, *A. J.* I, 18, 2.
Ros, Benjaminis f., *A. J.* II, 7, 4.
Rozane, Herodis M. filia ex Phædra, *A. J.* XVII, 2, 3. *B. J.* 28, 4.
Rubelus, Jacobi f. ex Lia, *A. J.* I, 19, 8. Pro Josepho apud fratres intercedit, II, 3, 1 sqq. Ejus filii quatuor, II, 7, 4. Rubeli tribus quamnam Palæstinæ partem sortita sit, IV, 7, 3.
Rubrius Gallus Sarmatas vincit, *B. J.* VII, 4, 3.
Rubrum mare, *A. J.* I, 1, 3; 12, 4; II, 15, 8; 16, 4.
Rufus, Judæorum dux Romanos adjuvat in Judæis seditiosis coercendis, *A. J.* XVII, 10, 3; 10, 9. *B. J.* II, 3, 4; 5, 2.
Rufus (Annius), Judææ procurator, *A. J.* XVIII, 2, 2.
Rufus, miles Roman., *B. J.* VII, 6, 4.
Ruma, Nachoræ concubina, *A. J.* I, 6, 5.
Ruma, vicus Galil., *B. J.* III, 7, 21.
Rutha, mulier Moabitica, Malloni Elimelech filio nubit; post mortem mariti cum Naami socru in Judæam migrat, *A. J.* V, 9, 1. Boazo nubit eique parit Obedem qui Davidis avus est, 9, 2 sqq.
Ryddā, urbs Arabiæ, *A. J.* XIV, 1, 4.

S.

- Saab*, vicus Galil., *B. J.* III, 7, 21.
Saba, urbs Æthiopiæ, *A. J.* II, 10, 2. A Cambyse Meroe appellata est, *ibid.*
Sabacathas (Sabactes), Chusi f., Sabacathenorum princeps, *A. J.* I, 6, 2.
Sabacatheni, a Sabacatha, Chusi f., nomen habent. *A. J.* I, 6, 2.
Sabæi, nomen habent a Saba, Chusi filio, *A. J.* I, 6, 2.
Sabæus, Bachoriæ f., seditionem movet contra Davidem, *A. J.* VII, 11, 6. Abelmachæe obsidione premitur a Joabo; urbis incolæ caput ejus abecissum Joabo tradunt, 11, 7 sq.
Sabas, Chusi f., Sabæis nomen dedit, *A. J.* I, 6, 2.
Sabas, Regmi f., Sabæorum princeps, *A. J.* I, 6, 2.
Sabathanes, Sui f., *A. J.* I, 15.
Sabathas, Chusi f., Sabathenis (Astabaris) nomen dedit, *A. J.* I, 6, 2.
Sabatheni (Græcis Astabari dicti), nomen habent a Sabatha, *A. J.* I, 6, 2.
Sabathes, Davidis actuarius, *A. J.* VII, 11, 8.
Sabatina, tribus Romæ, *A. J.* XIV, 10, 13; 10, 19.
Sabbæus, Samarita, *A. J.* XIII, 3, 4.
Sabbaticus, fluv. Syriæ, unde nomen habeat, *B. J.* VII, 5, 1.

- Sabbatum*, septimus hebdomatis dies, quomodo celebrandum sit, *A. J. I*, 1, 1; *III*, 10, 1. Sabbato Judæis non licet arma capere, aut de pace tractare aut iter facere, *A. J. XIII*, 8, 4. *B. J. IV*, 2, 5; *I*, 7, 3. *V. J. 32*. Apionis de vocis origine sententia, *C. A. II*, 2.
- Sabbion*, Alexandræ consilium in Ægyptum fugiendi Herodi prodit, *A. J. XV*, 3, 2.
- Sabecus*, Syrorum dux, *A. J. VII*, 6, 3.
- Sabeus*, Juctæ f., *A. J. I*, 6, 4.
- Sabinus*, Augusti in Syria procurator, Hierosolyma se confert ad Herodis pecunias custodiendas, obnitente Varo, *A. J. XVII*, 9, 3. *B. J. II*, 2, 2. Judæis se reddit odiosum; in Hierosolymorum arce obsidetur; Varum in auxilium vocat, *A. J. 10*, 1 sqq. *B. J. 3*, 1 sqq. Non audens in Vari conspectum venire clam urbe aufugit, *A. J. 10*, 10. *B. J. 5*, 2.
- Sabinus*, tribunus militum, unus e Caligulæ interfectoriis, *A. J. XIX*, 1, 7 sq.; 1, 14. Patriam in libertatem restituere vult, 4, 4. Sibi ipsi manus infert, 4, 6.
- Sabinus*, Vespasiani frater, a Vitellio deficiens Capitolium occupat; mox superatur et interficitur, *B. J. IV*, 11, 4.
- Sabinus*, Cæli Caesaris satellitum dux, *A. J. XIX*, 1, 15.
- Sabinus*, Syrus, vir fortissimus, *B. J. VI*, 1, 6.
- Sabuchades*, eunuchus, *A. J. XI*, 6, 11.
- Sacæ*, populus Asiæ, *A. J. XVIII*, 4, 4. Parthiam populantur, *A. J. XX*, 4, 2.
- Saccharum* (hyoscyamus) planta describitur, *A. J. III*, 7, 6.
- Sacerdotes Judæorum*, eorum reditus a Moyse constituti, *A. J. IV*, 4, 4. cf. *III*, 9, 4. Sacerdotum tribus quatuor, *C. A. II*, 8. Familiæ sacerdotales viginti quatuor sub regno Davidis, *A. J. VII*, 14, 7. Sacerdotum officia, *A. J. VII*, 14, 7; *C. A. II*, 8; 13. Ornatus, *B. J. V*, 5, 7. *A. J. III*, 7, 1 sqq. Quid de eorum connubio sancitum sit, *A. J. III*, 12. *C. A. I*, 7. Dissidium inter sacerdotes et pontifices, *A. J. XX*, 8, 8; 9, 2.
- Sacrificia*, singulis diebus festis instituenda describuntur, *A. J. III*, 9 sq. Cf. *C. A. II*, 23.
- Sacrosanctum*, templi Hierosolym. describitur, *B. J. V*, 5, 4 sqq.
- Sadducæi*, Judæorum secta, contendunt, fatum omnino non esse, sed omnia a nostro pendere arbitrio; animam interire cum corpore. Negant esse quidquam præter legem servandum. Hanc sectam pauci sequuntur, sed dignitate primi, *A. J. XIII*, 5, 9; 10, 6. *XVIII*, 1, 4. *B. J. II*, 8, 14. Cum Phariseis graves habent contentiones, *A. J. XIII*, 10, 6. Præ ceteris Judæis in judiciis immites, *A. J. XX*, 9, 1.
- Sadducus*, Phariseus cum Juda Galilæo Judæos contra Romanos concitat, *A. J. XVIII*, 1, 1.
- Sadocus*, pontifex maximus sub regno Davidis, *A. J. VII*, 2, 2; 5, 4; 9, 2; 9, 7; 11, 1; 11, 4; *VIII*, 1, 4; cf. *X*, 8, 6.
- Sadraces*, Samaritarum dux, *A. J. XI*, 4, 9.
- Saira* urbs Palæst. ab Esavo Dasia (Villosa) appellata, *A. J. I*, 20, 3; cf. *II*, 1, 4.
- Saites*, nomus, in Ægypto, *C. A. I*, 14.
- Salampsio*, Herodis M. ex Mariamne filia, Phasaelo Phasaeli Herodis M. fratris filio nubit, *A. J. XVIII*, 5, 4. Cf. *XVI*, 7, 4. Ejus liberi, *XVIII*, 5, 4.
- Salamon*. V. *Solomon*.
- Salas*, Arphaxadis f., *A. J. I*, 6, 4.
- Salas*, Judæ f., *A. J. II*, 7, 4.
- Salathielus*, pater Zorobabeli, *A. J. XI*, 3, 10.
- Salatis*, rex Ægypti, *C. A. I*, 14.
- Salephus*, Juctæ f., *A. J. I*, 6, 4.
- Sallis*, oppidum Idumææ, *B. J. III*, 2, 2.
- Sallumus*, Judæus nobilis, maritus Oldæ vatis, *A. J. X*, 4, 2.
- Sallumus*, pontifex maximus, *A. J. X*, 8, 6.
- Salmana*, Madianitarum dux, *A. J. V*, 6, 5.
- Salmanasares*, Assyriorum rex, Israelitis tributum imperat, *A. J. IX*, 13, 1. Samariam expugnat, Oseam regem captivum abducit, Israelitarum regnum exstinguit, 14, 1. Syriam et Phoeniciam invadit, *IX*, 14, 2.
- Salome*, Herodis M. soror, Josephi uxor, maritum suum adulterii apud fratrem accusat, *A. J. XV*, 3, 9. Cf. *XIV*, 7, 3. *B. J. I*, 8, 9. Post Josephi necem ab Herode in matrimonium collocatur Costobaro Idumæo, 7, 9. Costobaro repudium mittit eumque accusat quod rebus novis studeat, 7, 10. Apud Herodem calumniatur ejus filios Aristobulum et Alexandrum, *A. J. XVI*, 1, 2; 3, 2. Berenicen filiam, Aristobuli uxorem, eo perducit, ut secreta mariti sibi prodant, 7, 3. Calumnias in regem confinxisse dicitur, 7, 5. Syllæ amore capitur, ab eoque mox petitur in matrimonium; sed Herodes nuptias non permittit ob religionum diversitatem, 7, 6. Aristobulum Herodi odiosum reddit, 10, 5. In concilio Beryti habito Alexandrum et Aristobulum capitibus condemnat, *B. J. 27*, 29. Alexæ ab Herode nuptum datur, *A. J. XVII*, 1, 1. *B. J. I*, 28, 6. Uxoris Pheroræ allarumque mulierum cum ea conversantium consilia Herodi aperit, *A. J. 2*, 4. *B. J. 29*, 1. Antipater ei insidias struit, *A. J. 5*, 7. *A. J. 32*, 6. Salome ejusque conjux Alexas ab Herode jubentur Judæorum primores in hippodromo inclusos occidere; mandatum crudelissimum non exsequuntur, *V. J. XVII*, 6, 5; 8, 2. *B. J. I*, 33, 6; 33, 8. Herodes testamento ei donat Jamniam, Azotum Phasaëlidem urbes magnamque pecuniæ vim, *A. J. 8*, 1. Romam proficiscitur ad Archelaum apud Augustum accusandum, *A. J. XVII*, 9, 3. *B. J. II*, 2, 2. Augustus ei regiam Ascaloniam tribuit; quantus fuerit ejus reditus annuus, *A. J. 11*, 5. *B. J. 6*, 3. Moritur; Julis Jamniam Phasaëlidem et Archelaïdem relinquit, *A. J. XVIII*, 2, 2. *B. J. II*, 9, 1.
- Salome*, Herodis filia ex Herodiade, Philippi tetrarchæ uxor, *A. J. XVIII*, 5, 4. Post Philippi mortem Aristobulo nubit, *ibid.*
- Salome*, Herodis M. filia ex Elpide, *A. J. XVII*, 2, 3. *B. J. I*, 28, 4.
- Salome*. V. *Alexandra*.
- Samacho*, Abennigeri Spasinæ Castri regis fil., Izatæ Adiabonorum regis uxor, *A. J. XX*, 2, 1.
- Samæa*, urbs Palæstinæ, *B. J. I*, 2, 6. Dicitur Samega, *A. J. VIII*, 9, 1.
- Samæas*, vates, *A. J. VIII*, 10, 3.
- Samatus*, Davidis frater, *A. J. VI*, 8, 1.
- Samaræus*, Chanaani filius, *A. J. I*, 6, 2.
- Samaria*, regio Palæstinæ, describitur, *B. J. III*, 3, 4. Post Israelis regni excidium, Chuthæi e Chutha, Persiæ provincia, in Samariam a Salmanasare transferuntur, *A. J. IX*, 14, 3. Samaritæ sive Chuthæi, Judæis infesti templi Hierosolymitani extructionem impedire student, *XI*, 4, 3 sqq. Alexandrum Magnum libenter excipiunt; 8, 9. Templum in monte Garizin exstruunt Hierosolymit. simile, *ibid.* Ptolemæus Epiplanes Samariam dotis nomine accipit ab Antiocho Magno, *XII*, 4, 1. Judæos multis modis vexant Samaritæ, *ibid.* Mores Græcorum amplexi, templum in monte Garizin Jovi Hellenio consecrant, 5, 5. Samaria post mortem Herodæ cum Judea et Idumæa ad Archelai ethnarchiam pertinet; Augustus quartam vectigalium partem Samariæ condonat, *A. J. XVII*, 11, 4. *B. J. II*, 6, 3. Archelao regno dejecto Samaria Syriæ provinciæ adjicitur, *A. J. 13*, 5. *B. J. 8*, 1. Samaritæ seditionem movent contra Pontium Pilatum;

- a Pilato funduntur, *A. J. XVIII*, 4, 1. Pilatum apud Vitellium Syriae praefectum accusant, 4, 2. Lis inter Samaritas et Galilaeos quibus Judaei auxiliantur, *A. J. XX*, 6. *B. J. II*, 12, 5 sq. Belli Judaici tempore Samaritae qui in montem Garizin confluerant caduntur a Romanis, *B. J. III*, 7, 32. Samaritae, prout Judaeorum res secundae aut adversae sunt, profitentur aut negant se esse Judaeos, *A. J. XI*, 8, 6. — Samaritae qui Alexandriam incolunt litem habent cum Judaeis ejusdem urbis sub Ptolemæo Philometore, *A. J. XIII*, 3, 4.
- Samaria**, urbs Palaest., quae a Judaeis vocatur Semareon, ab Amarino, Israelitarum rege condita est, *A. J. VIII*, 12, 5. Ab Adado oppugnatur, 14, 1; iterum sub Joramo, IX, 4, 4. Ab Hyrcano funditus deleta, XIII, 10, 3. Judaea a Pompeio erepta, *A. J. XIV*, 4, 4. A Gabinio instaurata, *A. J. XIV*, 5, 3. *B. J. I*, 8, 4. Herodi M. datur ab Octaviano, *A. J. XV*, 7, 3. Ab Herode M. splendide exadificata et munita appellatur Sebaste, *A. J. XV*, 8, 5. *B. J. I*, 21, 1.
- Samaronus**, Isacharis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Samas**, Davidis frater, *A. J. VII*, 8, 3.
- Sambabas**, praefectus Samaritae sub regno Darii, *A. J. XI*, 4, 8.
- Sameas**, Phariseus, Pollionis discipulus, *A. J. XV*, 1, 1. Ejus oratio contra Herodem, *A. J. XIV*, 9, 4. Herodes, postquam regnum suscepit, eum magno in honore habet, *A. J. XV*, 1, 1. Herodi iurjurandum fidei dare recusat, *A. J. XV*, 10, 4.
- Samega**, urbs Palaestinae, *A. J. VIII*, 9, 1. Cf. *Samæa*.
- Samos**, insula, *A. J. XVI*, 2, 2. Herodis M. in Samios liberalitas, *B. J. I*, 21, 11.
- Samosata**, metropolis Commagene, *B. J. VII*, 7, 1. Obsidetur et capitur a Marco Antonio, *A. J. XIV*, 5, 8 sq. *B. J. I*, 16, 7.
- Sampho**, vicus Samaritae munitissimus, ab Arabibus Quinct. Varo auxilio missis diripitur et concrematur, *A. J. XVII*, 10, 9. *B. J. II*, 5, 1.
- Sampsigeramus**, Emesorum rex; ejus filia, Jotape Aristobulo Herodis M. nepoti nubit, *A. J. XVIII*, 5, 4. Ad Agrippam M. venit, XIX, 8, 1.
- Samson**, Manoche f., unde nomen habeat, *A. J. V*, 8, 4. Virginem Palaistinam in matrimonium petit; leonem strangulat, 5. Inter epulas nuptiales aenigma proponit; uxorem deserit, quod prodidit aenigmatis solutionem, 6. Palaestinos segetes incendit, 7. Aetam habitat; Palaestinis victus traditur, sed asini maxilla arrepta multos eorum cecidit, ceteros in fugam convertit, 8. Deus ei sitiienti fontem emittit e petra, 9. Portas Gazae urbis evellit, 10. A moribus patriis discedit; Dalila, Samsonis concubina, hostibus prodit, ejus robur in caesarie situm esse; Samson, caesarie abscissa oculisque effossis in carcerem conjicitur, 11. Robore recuperato domum Palaestinis repletam subvertit, sed et ipse ruinae involvitur, 12. Imperium tenuit annos viginti, *ibid.*
- Samuelus**, Alcanæ Levitae filius ex Anna; a matre divino ministerio consecratur, antequam natus est, *A. J. V*, 10, 2. Quid nomen significet, 3. Duodecimo anno prophetae partes agit; Deus eum alloquitur, Judaeos a Palaestinis oppressos adhortatur, ut libertatem armis vindicent, VI, 2, 1. Palaestinos fundit et regionem quam Judaeis eriperant, recuperat, 2, 2 sqq. Bis quotannis jus dicit in urbibus, 3, 1. Annis defectus reipublicae administrandae curam filiis tradit, Joelo et Abiae, qui nequissimos se gerunt, 2. Judaei regem ab eo petunt; concione convocata regii dominatus mala iis exponit, 3, 3 sqq. Sanlum quem Deus regem constituit, hospitio excipit et sacro oleo inungit, 4, 1 sqq. Sortitione facta, Saulo regnum obtingit, 4, 4 sqq. Quae eventura sint populo recitat, 4, 6. Saulo iratus, Davidem inungit, 7, 1 sqq; 8. Moritur, 13, 5. Cf. VI, 14, 2.
- Sanaballetes**, natione Chuteus, Samaritae satrapa sub Dario III, filiam Manassae Judaeo in matrimonium dat, *A. J. XI*, 7, 2. Manassae divortium molienti promittit pontificatum, 8, 2. Ad Alexandrum M. deficit; templum aedificat in monte Garizin ejusque pontificem constituit Manassen, 8, 4. Ejus exercitus cum Alexandro in Aegyptum proficiscitur, 8, 9.
- Sanagarus**, Anathi f., breve tempus principatum tenet apud Judaeos, *A. J. V*, 4, 3.
- Sanctum Sanctorum** templi Hierosol. describitur, *B. J. V*, 5, 5. Cf. *A. J. III*, 6, 4.
- Sapha**, locus Judaeae non procul ab Hierosol., *A. J. XI*, 8, 5.
- Saphan**, scriba Josiae regis, *A. J. X*, 4, 1.
- Saphata**, vallis Judaeae, *A. J. VIII*, 12, 2.
- Saphates**, Galilaeae praefectus sub Solomone, *A. J. VIII*, 2, 3.
- Saphatias**, Davidis f., *A. J. VII*, 1, 4.
- Saphatus**, pater Elisaei, *A. J. VIII*, 13, 7.
- Saphonia**, Gadis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Sapphora**, V. *Sepphora*.
- Sappinas** (*Sappinius*), Herodis M. amicus, *A. J. XIV*, 4, 3. *B. J. I*, 14, 3. Cf. *A. J. XVI*, 8, 3.
- Sara**, Aseri f., *A. J. II*, 7, 4.
- Sara**, urbs Judaeae, *A. J. VI*, 12, 4.
- Sarabazanes**, Persa, *A. J. XI*, 4, 4.
- Saradus**, Zabulonis f., *A. J. II*, 7, 4.
- Saraim**, urbs Judaeae, *A. J. VIII*, 10, 1.
- Saramalla** (*Samaralla*), Syrus locupletissimus, *A. J. XIV*, 13, 5. *B. J. I*, 13, 5. Ab Herode M. ad Phraatem mittitur legatus, *A. J. XV*, 2, 3.
- Sarasa**, urbs Palaest., *A. J. V*, 8, 12.
- Sarasarus**, Senacheribi Assyriorum regis fil., ob patris caedem in exilium pellitur, *A. J. X*, 1, 5.
- Sardes**, urbs Lydiae; L. Antonii et Norbani Flacci ad Sardanios rescripta de Judaeorum juribus servandis, *A. J. XIV*, 10, 17; XVI, 6, 6. Sardaniorum de Judaeis decretum, XIV, 10, 23.
- Sareas**, pontifex maximus, a Nabuchodonosoro occisus, *A. J. X*, 8, 5.
- Sareas**, dux Judaeorum qui post Hierosolymorum excidium in Judaea relictus sunt, *A. J. X*, 9, 2.
- Sarephtha**, urbs Phoeniciae, *A. J. VIII*, 13, 2.
- Sariphaeus**, Judae legum interpretis pater, *A. J. XVII*, 6, 2. *B. J. III*, 3, 3.
- Sarmatae**, Scytharum gens, irruptionem faciunt in Mesiam; a Rubrio Gallo repelluntur, *B. J. VII*, 4, 3.
- Sarra**, Arane filia, Abrami uxor, *A. J. I*, 6, 5. Pharaotes rex Aegypti ejus amore capitur, I, 8, 1; cf. *B. J. V*, 9, 4. Sarra Isaacum parit; Abramo persuadet ut Agaram cum Ismaelo domo expellat, 12, 2 sqq. Moritur; sepeclitur Chebrone, 14.
- Saruia**, Davidis soror, *A. J. VI*, 13, 9.
- Saturninus**, Syriae praefectus pro Herode agit cum Syllaeo, *A. J. XVI*, 9, 1. In concilio Beryti habito moderatam fert sententiam de Alexandro, Herodis filio, conjurationis in patrem accusato, *A. J. II*, 3. *B. J. I*, 27, 2. Antipater eum sibi conciliare studet, *A. J. XVII*, 1, 1. *B. J. I*, 28, 1. Zamari Judaeo Babylonio Valatham, locum in Syria situm ad habitandum dat, *A. J. 2*, 1. Ejus successor Quinctilius Varus, *A. J. 5*, 2.
- Saturninus**, Tiberii amicus, maritus Fulviae, *A. J. XVIII*, 3, 5.
- Saturninus** (*Cn. Sentius*), post Caligulae interitum sensui suadet ut antiquam reipublicae formam restituat, *A. J. XIX*, 2, 2.

- Saulus*, Symeonis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Savlus*, Cisi filius, patris asinas quærens venit ad Samuelum, cui Deus aperit illum se Judæorum regem constituisse, *A. J.* VI, 4, 1. Samuelus sacro oleo eum perfundit et prædicit, quæ ei in patriam redeunti eventura sint, 2. Sorte ei regnum obtingit, 5. A multis contemptus, *ibid.* Victis Ammanitis magnam assequitur gloriam; nova inauguratione regnum ei confirmatur, 5, 2 sqq. Palæstinos aliasque gentes finitimas subigit, 6. Amalecitas ad internecionem cædit, parcit tamen Agago eorum regi, qua re Deum offendit, 7. Palæstinos iterum fundit, Goliatho a Davide interfecto, 9. Davidi invidet ob res præclare gestas eique insidias struit, 10 et 11. Abimelechum, qui Davidem receperat, totamque ejus stirpem occidi jubet, 12, 5. Frustra Davidem persequitur; Davides bis ei parcit, 13, 4 sqq. A Palæstinis bello laceratus antequam pugnam ineat, ventriloquam de ejus exitu consulit, 14, 2 sqq. In prælio cum Palæstinis commisso egregie pugnat; Judæis in fugam versis, filisque suis cæsis, ne vivus in hostium potestatem veniat, Amalecitam jubet sibi mortem afferre, 14, 7. Sauli filiorumque ejus corpora a Palæstinis crucibus affiguntur: Jabisseni vero ea auferunt et sepeliunt, *A. J.* VI, 14, 8.
- Saulus*, Agrippæ regis cognatus, *A. J.* XX, 9, 4. A Hierosolymitis legatus mittitur ad Agrippam, *B. J.* II, 17, 4. Ad Cestium transit a quo ad Neronem legatus mittitur, 20, 1.
- Saulus*, Judæus Scythopolitanus, cum tota sua familia a Simone filio interimitur, *B. J.* II, 18, 4.
- Scala Tyriorum* (Κάτωξ Τυρίων), mons Phœnicie non procul a Ptolemaide, *A. J.* XIII, 5, 4. *B. J.* II, 10, 2.
- Scaurus*, a Pompeio in Syriam mittitur; inde in Judæam profectus Aristobulo optulatur contra Hyrcanum, *A. J.* XIV, 2, 3. *B. J.* I, 6, 3. Pompejus ei Cœlesyriam tradit administrandam, *A. J.* 4, 5. *B. J.* 7, 7. Expeditionem facit in Arabiam, *A. J.* 5, 1. *B. J.* 8, 1.
- Scenæ*, locus Palæst., *A. J.* I, 21, 1.
- Scenopegia*, (ἡ τοπρὴ τῶν σκηνῶν), festum Judæorum; ejus origo, quando et quomodo celebrandum sit, *A. J.* III, 10, 5. Leges in hoc festo recitandæ sunt, IV, 8, 12. Splendide celebratur in templi inauguratione, VIII, 4, 5.
- Scipio*, Alexandrum Aristoboli fil. jussu Pompeii occidit, *A. J.* XIV, 7, 4. *B. J.* I, 9, 2.
- Scopas*, Ptolemæi Epiphanis dux Judæam et Cœlesyriam occupat; mox ab Antiocho M. victus recedit, *A. J.* XII, 3, 3.
- Scopus*, locus Judææ prope Hierosolyma, *B. J.* II, 19, 4; 19, 7; V, 2, 3.
- Scythæ* (*Magogæ*,) originem trahunt a Magoge, Japhethæ f., *A. J.* I, 6, 1. Anacharsin occiderunt quod Græcorum mores amplexus erat, *C. A.* II, 37. Parthos bello petunt, *A. J.* XVIII, 4, 4. Cf. *Sarmatæ*, *Alani*.
- Scythopolis*, urbs Palæstinæ, in confinio Galilææ a meridie sita, *B. J.* III, 3, 1. Viginti stadiis a Tiberiade distat, *V. J.* 65. Maxima urbs Decapoleos, *B. J.* III, 9, 7. Ad Cœlesyriam pertinere dicitur, *A. J.* XIII, 13, 2. — Olim Bethsana vocabatur, *A. J.* V, 1, 22; VI, 14, 3; XII, 8, 5. — Ab Epicrate Judæis proditur, XIII, 10, 3. Judæis a Pompejo eripitur, XIV, 4, 4. A Gabinio instauratur, *A. J.* XIV, 5, 3. *B. J.* I, 8, 4. Initio belli Jud. Judæi qui urbem incolunt a Syris cæduntur, *B. J.* II, 18, 3 sq. *V. J.* 6. — Cf. *B. J.* I, 2, 7; IV, 1, 8. *A. J.* XII, 4, 5; XIII, 15, 4; XIV, 3, 4. *V. J.* 65.
- Sebaste*, urbs Palæst., olim Samaria dicta, exædificatur et munitur ab Herode M. *A. J.* XV, 8, 5. *B. J.* I, 21, 1. Post Herodis mortem in Archelai ethnarchæ ditione est; Archelao regno dejecto cum tota Samaria Syriæ adjicitur, *A. J.* XVII, 11, 4; 13, 5. *B. J.* II, 6, 3; 8, 1. Sebasteni ob mortem Agrippæ M. immodice exsultant, quare Claudius iis offensus est, *A. J.* XIX, 9, 1 sq. — Initio belli Jud. Sebaste a Judæis flammis vastatur, *B. J.* II, 18, 1. — Cf. *Samaria*.
- Sebastenorum* turma in Romanorum exercitu, *A. J.* XIX, 9, 1 sq. XX, 6, 1. *B. J.* II, 12, 5.
- Sebaste*, insula prope Ciliciam, prius Eleusa dicta, *A. J.* XVI, 4, 6. *B. J.* I, 23, 4.
- Sebastus*, Cæsareæ urbis portus, in honorem Augusti ita vocatus, *A. J.* XVII, 5, 1. *B. J.* I, 31, 3.
- Sebee*, urbs Galaaditidis, *A. J.* V, 7, 12.
- Sebonitis* (*Essebonitis*) regio Palæst., a Judæis vastatur, *B. J.* II, 18, 1.
- Secella*, *Secela*. V. *Sicella*.
- Sedecias*, vates, *A. J.* VIII, 15, 4.
- Sedecias*, Joachimi patruus a Nabuchodonosoro Judæorum rex constituitur, *A. J.* X, 7, 1. A Babylonis ad Ægyptos deficit, 7, 3. Captis Hierosolymis, oculis privatus et catenis vinctus a Nabuchod. Babylonem abducitur, 8, 1 sqq. Usque ad mortem in carcere conclusus tenetur, 8, 7. Cf. *B. J.* V, 9, 4.
- Sedrachæ*, cf. *Ananias*.
- Sejanus*, militum prætorianorum præfectus, conjurationis in Tiberium convictus occiditur, *A. J.* XVIII, 6, 6.
- Selamin*, vicus Galil., *B. J.* II, 20, 6. *V. J.* 37.
- Selene*, etiam Cleopatra vocata, Syriæ regina, a Tigra rege Armeniæ bello laceratur, *A. J.* XIII, 16, 4.
- Seleucia*, urbs Syriæ, *A. J.* XIII, 7, 1.
- Seleucia*, urbs Babylonis, a Seleuco Nicatore condita. Judæi Babylonii in eam commigrant, sed a Græcis et Syris magna ex parte cæduntur, *A. J.* XVIII, 9, 8.
- Seleucia*, urbs Gaulanitis superioris, ad Semechonitidem lacum sita, *B. J.* IV, 1, 1. Ab Alexandro Jannæo capitur, *A. J.* XII, 15, 3. A Flavio Josepho munitur, *B. J.* II, 20, 6. *V. J.* 37. Initio belli Jud. incolæ ab Agrippa et Romanis steterunt, *B. J.* IV, 1, 1.
- Seleucus I Nicator*, rex Syriæ, Babylone potitur, *A. J.* XII, 1, 1. Judæos in Syriæ urbibus habitantes civitate donat, *A. J.* XII, 3, 1. *C. A.* II, 4. Antiochiam et Seleuciam condit, *C. A.* II, 4. *A. J.* XVIII, 9, 8.
- Seleucus IV, Philopator*, rex Syriæ Antiochi M. f., *A. J.* XII, 1, 10. Judæis pecuniam largitur in sacrificiorum usum, M. 4. (In textu legitur *Nicanor* pro *Philopator*). Moritur, *A. J.* XII, 1, 11.
- Seleucus VI, Epiphanes*, Antiochi Grypi, Syriæ regis f., patri in regno succedit, *A. J.* XIII, 13, 4. Ab Antiocho Pio Syria expellitur, a Mopsuensibus crematur, *ibid.*
- Sella*, Samechi uxor, *A. J.* I, 2, 2.
- Sellimus*, Nephthalis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Sellumus*, Israelitarum rex, regnat triginta dies, *A. J.* IX, 11, 1.
- Semaron mons*, in Palæst., *A. J.* VIII, 11, 2.
- Semareon*, urbs Samariæ Græciæ Samaria vocata, *A. J.* VIII, 12, 5. Cf. *Samaria*.
- Semarus* vendit Amarino montem quem hic exstructa Samaria (*Semareone*) occupat, *A. J.* VIII, 12, 5.
- Semas*, Noë f., *A. J.* I, 4, 1. Quasnam terras ejus filii occupaverint, *A. J.* I, 6, 4.
- Semechonitis* (*Samachonitis*) locus in Galil.; ejus situs et ambitus, *B. J.* IV, 1, 1. Jordanes eum secatur, *B. J.* III, 10, 7.
- Semegarus*, Babyloniorum dux, *A. J.* X, 8, 2.
- Semei*, Gersæ f., maledicit Davidi, *A. J.* VII, 9, 4. Davides ei ignoscit, 11, 2. Interficetur jussu Solomonis, VIII, 1, 5.
- Semeis*, præfectus tribus Benjam. sub Solomone, *A. J.* VIII, 2, 3.

Semelius, scriba Cambysis Persarum regis, A. J. XI, 2, 1.
C. Sempronius, senator Roman., A. J. XIII, 9, 2.
Senabares, Sodomitarum, rex, A. J. I, 9.
Senachoribus, Assyriorum rex, expeditionem facit contra Judæos et Egyptios; Hierosolyma et Pelusium obsidet, A. J. X, 1, 1 sqq. Re infecta in regnum suum redit, filiorum insidiis perit, 1, 4 sq. Quænam Herodotus et Berosus de eo tradant, 1, 4.
Sennaar, campus Babylonie, A. J. I, 4, 1; 4, 3.
Sennabris, locus Galil., B. J. III, 9, 7.
Seph, castellum Galil., B. J. II, 20, 6.
Sepphoris (*Sapphara*, *Semphora*, *Samphora*) urbs Galil.; ejus situs describitur, V. J. 65. In ea synedrium instituitur a Gabinio, A. J. XIV, 5, 3. B. J. I, 8, 5. Ab Herode capitur, A. J. XIV, 15, 4. B. J. I, 16, 2. Ab Arabibus Quinct. Varo auxilio missis incenditur ejusque incolæ venduntur, A. J. XVII, 10, 9. B. J. II, 5, 1. A Philippo munitur et amplificatur ita ut princeps Galilææ urbs sit, A. J. XVIII, 2, 1. Denno munitur ab incolis, B. J. II, 20, 6. Sepphoritæ initio belli Jud. propter fidem erga Romanos servatam a Galilæis vexantur; Flav. Josephus eos tnetur, V. J. 8. Josepho insidias struunt, 22. A Joanne Levi frustra stimulantur ut ipsi se addicant, 25. Cestium Gallum, Syriæ præf., invitant ut ipsorum urbem in fidem recipiat; quod quum Josephus audisset, eam expugnat et diripit, V. J. 67. Sepphoritæ milites Romanos a Cestio missos in urbem recipiunt; Josephus eam iterum oppugnat, sed frustra, 71. Cf. B. J. II, 18, 11. Vespasianum libenter excipiunt, B. J. III, 2, 4; 4, 1.
Septuaginta duo Judæi ad Ptolemæum Philad. ab Eleazaro mittuntur ut Legem Jud. Græce reddant, A. J. XII, 2, 5 et 6. A. Ptolem. benigne excipiuntur, 2, 11. Eorum vivendi ratio, 2, 12. Legis interpretatio diebus septuaginta duobus absolvitur, 2, 12. Donis cumulati dimittuntur, 2, 14.
Serebæus, Judæorum dux, A. J. XI, 3, 10.
Sergia, tribus Romæ, A. J. XIV, 10, 10.
Seron, Antiochi Epiph. dux, a Juda Maccab vincitur, A. J. XII, 7, 1.
Serritæ, Palæstinis finitimi, A. J. VI, 13, 10.
Sertorius, miles Roman. callidissimus, B. J. VI, 3, 2.
Serugus, Ragavi f., A. J. I, 6, 4.
Servi testes esse nequeunt apud Judæos, A. J. IV, 8, 15.
P. Servilius Galba, proconsul; ejus rescriptum ad Milesios, A. J. XIV, 10, 21.
Servilius, Gabinii in Syria legatus, A. J. XIV, 6, 1. B. J. I, 8, 6.
Sesostris, rex Egypti; multa de eo narrantur fabulosa, C. A. II, 11.
Sethon (etiam Egyptus vocatus), rex Egypti, C. A. I, 26. Hermæum (Danaum) fratrem Egypto expellit, *ibid.*
Sethosis, rex Egypti, expeditionem facit contra Assyrios et Medos, C. A. I, 15.
Sethus, Adami f., virtute præclarus; ejus filii pii et sapientes, observationes astronomicas duabus columnis inscribunt, A. J. I, 2, 3.
Sextus Cæsar, J. Cæsaris cognatus, Syriæ procurator, A. J. XIV, 9, 2. B. J. I, 10, 5. Eo intercedente Herodes, ab Hyrcano in judicium vocatus, absolvitur, A. J. 9, 4. B. J. 10, 7. A Basso Cæcilio interficitur, A. J. 11, 1. B. J. 10, 10.
Sidas, Sauli libertus, A. J. VII, 5, 5; 9, 3.
Sicarii, latrones a sica qua utuntur appellati, in Judæa

grassantur, A. J. XX, 8, 10. B. J. II, 13, 3. A Festo funduntur, *ibid.* Ab Albino debellantur, sed mox resumpta fiducia totam Judæam infestant, A. J. 9, 2 sq. Masadam castellum occupant; inde in regionem vicinum excursus faciunt, B. J. IV, 7, 2. Qui Masadam tenent se invicem interficiunt ne in Romanorum potestatem veniant, B. J. VII, 7 et 9. Reliqui, ex Judæa pulsi, in Egypto Judæos ad defectionem adducere frustra conantur, B. J. VIII, 10, 1. Eorum unus, Jonathan Judæos Cyrenenses ad seditionem stimulat, 11, 1. Sicariorum perversitas, 8, 1.
Sicella (*Secella*, *Secela*), vicus in Palæstinorum terra, ab Ancho Davidi tribuitur, A. J. VI, 13, 10. Ab Amalecitis vastatur, 14, 5. Cf. VI, 14, 6; VII, 1, 1; 1, 2.
Sichemes, Emmosi Sicimitarum regis f., Dinam Jacobi filiam stuprat; a Symeone et Levi trucidatur cum eoque tota regis familia, A. J. I, 21, 1.
Sicho, Moabitidis et Amoritidis rex a Moyse prælio devincitur, A. J. IV, 5.
Sicima (*Sicimum*, *Neapolis*), urbs Samariæ sub monte Garizin sita, A. J. V, 7, 2. Ab indigenis Mabortha vocatur, B. J. IV, 8, 1. Urbs sacra, homicidarum asylum, A. J. V, 1, 24. Regiam in ea exstruxit Hieroboamus, VIII, 8, 4. Alexandri Magni temporibus Samariæ caput, XI, 8, 6. Sicimitæ a Symeone et Levi Jacobi filiis propter Dinæ stuprum interficiuntur, A. J. I, 21, 1. Cæduntur ab Abimelecho tyranno, V, 7, 4. Saulus cum Amalecitis bellum gerens parit Sicimitis, VI, 7, 3. Sicimitæ Sidonios se esse profitentur, XII, 5, 5. Cf. A. J. I, 21, 1; IV, 8, 44; V, 1, 19; XII, 5, 5; XIII, 9, 1. B. J. I, 4, 4.
Siclus, nummus apud Judæos, A. J. III, 8, 2.
Sidon, urbs Pheniciæ, a Sidonio condita, A. J. I, 6, 2. A Tyriis deficit, IX, 14, 2. Sidonii jussu Cyri et postea Darii Judæis ligna cedrina mittunt ad templum Hierosol. instaurandum, XI, 4, 1; 4, 6. Sidon capitur ab Alexandro M., XI, 8, 3. J. Cæsar pro Judæis rescriptum ad Sidonios, XIV, 10, 2; cf. 10, 6. M. Antonius Sidoniam imperat ut Judæis restituant quæ eis eriperant, XIV, 12, 6. Sidonii Pacorum Parthum in urbem admittunt, XIV, 13, 3. B. J. I, 13, 1. Lda inter Sidonios et Damascenos, A. J. XVIII, 6, 3. Herodis M. in Sidonios liberalitas, B. J. I, 21, 11. Sidonii parcent Judæis in ipsorum urbe habitantibus initio belli Jud., B. J. II, 18, 5.
Sidontus, Chanaani f., Sidonem urbem condidit, A. J. I, 6, 2.
Sidonius, (*Sigo*) vicus Galil. munitur a Flav. Josepho, B. J. II, 20, 6. V. J. 37.
Silanus, Syriæ præfectus, A. J. XVIII, 2, 4.
Silas, Agrippæ M. amicus, A. J. XVIII, 6, 7. Agrippæ in adversis socius, A. J. XIX, 7, 1. Agrippam sibi alienat, *ibid.* Ab Aristone interficitur jussu Herodis et Helciæ, 8, 3.
Silas Babylonius, vir fortissimus, B. J. II, 19, 2. 9. In prælio cadit, B. J. III, 2, 1 sqq.
Silas, præfectus Tiberiadis, V. J. 17.
Silas Judæus, Lysiadis tyrannus, A. J. XIV, 3, 2.
Silbonitis (*Sibonitis*, *Sebonitis*) regio Palæstinæ, B. J. III, 3, 2. (B. J. II, 18, 1, p)
Silo, Romanorum dux, a Ventidio in Judæa relictus, pecunia corrumpitur ab Antigono, A. J. XIV, 14, 6. B. J. I, 15, 2. Perfidiöse agit in Herodem, A. J. 15, 3. B. J. 15, 6. Ex Judæa discedit auxilium laturus Ventidio contra Parthos, A. J. 15, 5. B. J. 16, 4.
Silo, urbs Samariæ, tabernaculum ibi positum erat ante templum exstructum, A. J. V, 1, 19; 2, 9. Cf. V, 10, 2; 11, 3; VIII, 7, 7; 11, 1.
Siloa (*Siloam*), fons Hierosol., B. J. II, 16, 2. V, 4, 1; 4, 2; 6, 1; 12, 2.

- Silva Libani*, nomen domus in qua Solomon thesauros suos asservabat, *A. J.* VIII, 7, 2.
- Simon Justus*, pontifex maximus, *A. J.* XII, 2, 4.
- Simon*, Simonis Justi nepos, pontifex maximus, *A. J.* XII, 4, 10.
- Simon*, *Matthes* vocatus, *Mattathiae* fil., *A. J.* XII, 6, 1. Prudentia præcellens, 6, 3. Judæos in Galilæa defendit, 8, 2. *Jonathæ* patris adjutor in bello cum Syris, XIII, 1. Ab *Antiocho Euth.* omnis regionis a *Scala Tyriorum* usque ad *Egyptum* constituitur præfectus, 5, 4. *Jonath.* mortuo, Judæorum dux et pontifex, 6, 3; 6, 6. Judæorum immunitatem impetrat; Hierosolymorum arcem diruit; ethnarcha appellatur, 6, 6. Cum *Antiocho Sot.* amicitiam jungit, 7, 2. Mox vero ab *Antiocho* bello petitus, ejus ducem *Cendebeum* prælio devincit, 7, 3. Societatem init cum Romanis, *ibid.* A genero suo *Ptolemæo* interficitur, 7, 4. Cf. *B. J.* I, 2, sq.
- Simon*, *Dosithei* f., ab *Hyrcono* Romam mittitur legatus, *A. J.* XIII, 9, 2.
- Simon*, *Boethi* f., pontifex fit; ejus filiam *Herodes M.* uxorem ducit, *A. J.* XV, 9, 3. Pontificatu privatur, *A. J.* XVII, 4, 2.
- Simon*, *Herodis M.* servus, post domini mortem regnum affectat; a *Grato* interficitur, *A. J.* XVII, 10, 5. *B. J.* II, 4, 2.
- Simon*, *Esæus*, *Archelao* ethnarchæ somnium interpretatur, *A. J.* XVII, 13, 3. *B. J.* II, 7, 3.
- Simon*, *Camithi* fil., pontifex, *A. J.* XVIII, 2, 2.
- Simon Cantheras*, pontifex creatur ab *Agrippa*, *A. J.* XIX, 6, 2. Pontificatus ei abrogatur, 6, 4. Cf. XX, 1, 3.
- Simon* quidam Hierosolymitanus *Agrippam M.* apud populum calumniatur, *A. J.* XIX, 7, 5.
- Simon*, Judæ Galilæi f., cruci suffigitur, *A. J.* XX, 5, 2.
- Simon*, Judæus Cyprius, magus, *A. J.* XX, 7, 2.
- Simon*, *Gioræ* f., in prælio apud *Bethoron* commisso fortitudine eminet, *B. J.* II, 19, 2. In *Acrobatenæ* rapinas facit; inde pulsus *Masadam* occupat, deinde *Idumæam* populatur; magnam improborum manum cogit, *B. J.* II, 21, 2. IV, 9, 3 sq. Cum zelotis pugnam committit, 9, 5. *Idumæam* a *Jacobo* ipsi proditam occupat et vastat, 9, 5 sqq. Zelotæ ejus uxorem rapiunt quam mox reddere coguntur, 9, 8. Iterum *Idumæam* depopulatur, 9, 10. In Hierosol. urbem a populo recipitur, 9, 11. Acris pugna inter *Simonem* qui superiorem urbem in potestate habet, et *Joannem*, zelotarum ducem, qui templum tenet, 9, 12; V, 1, 3. Quot sectatores habuerit, 6, 1. Fortiter rem gerit contra Romanos, 6, 3. Societatem init cum *Joanne* contra Romanos, 6, 4. Aggeres a Romanis ad *Joannis* monumentum erectos destruit, 11, 5, sqq. *Matthiam* pontificem multosque viros nobiles interficit, 13, 1. Judam ejusque socios prodicionem molientes supplicio afficit, 13, 2. Templo a Romanis expugnato, ipse et *Joannes* colloquium habent cum *Tito*; ejus fidei se committere recusant, 6, 2 sqq. Urbem superiorem male defendit, 8, 1 sqq. Urbe a Romanis expugnata, cum amicis et lapidibus nonnullis in cavernam se demittit, viam subterraneam ad fugam patefacturus, VII, 2, 1. A Romanis captus triumpho servatur, *ibid.* *Simonis* supplicium, 5, 6. Ejus indoles, 8, 1.
- Simon*, *Ananiæ* f., *B. J.* II, 17, 4.
- Simon*, *Sauli* f., Judæus Scythopolitanus crudelissime in familiam suam sevit, *B. J.* II, 18, 4.
- Siméon*, *Gamalielis* f., populum contra zelotas excitat, *B. J.* IV, 3, 9. Cum *Joanne Levi* contra *Flav. Josephum* machinatur, *V. J.* 38 sq. Ejus ingenium, *ibid.*
- Simon*, *Cathlæ* f., *Idumæorum* dux qui zelotis auxilio veniunt, *B. J.* IV, 4, 2. Ejus ad *Jesu* orationem responsio, 4, 4. Hierosolymis a *Simonis Gior.* partibus stat, *B. J.* V, 6, 1. Fortiter se gerit contra Romanos, *B. J.* VI, 2, 6.
- Simon*, *Ezronis* f., *Eleazari* socius, *B. J.* V, 1, 2.
- Simon*, *Ari* f., zelotarum dux, *B. J.* V, 6, 1. Fortiter pugnat contra Romanos, VI, 1, 8; 2, 6.
- Simon*, *Josias* f., Judæus fortitudine excellens, *B. J.* VI, 2, 6.
- Simon Psellus*, *Flavii Josephi* atavus, *V. J.* 1.
- Simon*, *Gabarenorum* princeps, *V. J.* 25.
- Simon*, *Josephi Flavii* satelles, *V. J.* 28.
- Simon*, *Levi* f., *Gischalensis*, *V. J.* 38.
- Simon*, *Jonathæ* f., a *Simonis* et *Anani* factione contra *Josephum*, Galilææ præf. missus, multas ei struit insidias, *V. J.* 39 sqq. A *Josepho* capitur, 63 sq. Cf. *B. J.* II, 21, 7.
- Simontias*, vicus Galil., *V. J.* 24.
- Simonides*, *Flavii Josephi* f., *V. J.* 76.
- Sina*, mons Arabiæ (*Sinæus* mons), describitur, *A. J.* II, 12, 1; III, 5, 1. Deum in eo habitare credebatur; *Moyse* in eo colloquium habet eum Deo, *ibid.* Cf. III, 2, 5.
- Sinæus*, *Chanaani*, f., *A. J.* I, 6, 2.
- Sinope*, urbs Ponti, *A. J.* XVI, 2, 2.
- Siphar*, *Ammanitidis* dynasta, *A. J.* VII, 9, 8.
- Siris* (*Sirias*?) regio, in qua *Sethi* filii monumentum posuerunt, *A. J.* I, 2, 3.
- Sisa*, *Davidis* scriba, *A. J.* VII, 5, 4.
- Sisares*, *Chanaeorum* dux, a *Jala* occiditur, *A. J.* V, 5, 4.
- Sisenna*, *Gabinii* in Syria legatus, *A. J.* XIV, 6, 1. *B. J.* I, 8, 6.
- Sisines*, Syriæ et Phœniciæ præf. sub regno *Darii*, *A. J.* XI, 4, 4.
- Sitenna*, puteus Palest., *A. J.* I, 18, 2.
- Soa*, *Ægypti* rex eum *Israelitis* contra *Assyrios* societatem init, *A. J.* IX, 14, 1.
- Soarus*, *Symeonis* f., *A. J.* II, 7, 4.
- Soba*, locus in *Damascenorum* terra, *A. J.* I, 10, 1.
- Sobacchis* Chettæus, vir fortissimus, *A. J.* VII, 12, 2.
- Sobnæus* ab *Ezecia* rege ad *Assyrios* legatus mittitur, *A. J.* X, 1, 2.
- Socho*, vicus Judææ, *A. J.* VIII, 10, 1; VI, 9, 1.
- Socrates* philosophus, sapientia præcellens, *C. A.* II, 12. Cur capitis damnatus sit, II, 37.
- Sodoma*, urbs Palest., a Deo funditus deleta, *A. J.* I, 11; cf. 8, 3. — *Sodomitica* regio ad lacum *Asphaltiten* tota exusta est; olim beata fuit et multis oppidis distincta, *B. J.* IV, 8, 4.
- Sodomitarum* quinque civitates olim florentissimæ; ab *Assyris* subactæ tributum pendunt; in summam morum pravitatem delapsæ a Deo evertuntur, *A. J.* I, 9; I, 11.
- Soemus* *Ituræus*; *Herodes M.* ad *Octavianum* proficiscens ei custodiam *Mariamnes* uxoris suæ credit cum secreto quodam mandato, *A. J.* XV, 6, 5. *Soemus* ad *Herodis* mandatum enuncians adducitur, 7, 1. Commerci cum *Mariamne* habiti accusatus ab *Herode* interficitur, 7, 4.
- Soemus*, Arabs, a *Syllæo* interficitur, *A. J.* XVII, 3, 2. *B. J.* I, 29, 3.
- Soemus*, rex *Emesæ* et *Libani* tetrarcha, *A. J.* XX, 8, 4. *V. J.* 11. Romanis auxilium fert contra *Judæos* seditiosos, *B. J.* II, 18, 9; III, 4, 2; VII, 7, 1.
- Sogane*, urbs *Gaulanitis* superioris, *B. J.* IV, 1, 1. *V. J.* 37, cf. 10. *B. J.* II, 20, 6.

Sogane, vicus Galil. viginti stadiis a Gabaris distans, V. J. 51.

Solomon Davidis ex Beersabe filius, A. J. VII, 3, 3; 7, 4. Adonia regnum affectante, a patre rex declaratur oleoque inungitur, 15, 5 sqq. Davides verba ad eum facit de templo extruendo, 15, 9. Davides moriens ei praecepta dat, 16, 1. Post patris mortem, ad regnum firmandum, Adoniam, Joabum et Semei interimi jubet, VIII, 1, 2 sqq. Pharaothæ, Ægyptiorum regis, filiam ducit uxorem; a Deo ipsi copiam dante quidquid velit poscendi, sapientiam petit, 2, 1. Litem duarum meretricium dirimit, 2, 2. Regni administrationem ordinat, 2, 3. Ejus divitiæ, 2, 4. Insignis ejus sapientia; quænam scripta reliquerit, 2, 5. Ejus literæ ad Hiramum, Tyriorum regem datæ, 2, 6. Ligna cædenda curat reliquamque materiam congerit ad templum Dei extruendum, 2, 9. Templum ædificat, quod septennio absolvitur, 3. Arcam in templum transferebam curat, 4, 1. Regiam ædificat, 5, 1 sqq. Hiram pro iis quæ ad templi regięque extructionem contulerat, frumentum mittit decemque urbes Galilææ offert, 5, 3. Enigmata a Hiram missa solvit, *ibid.* cf. C. A. I, 17. Hierosolyma munit multasque urbes condit, 6, 1. Chanaanæis, qui in monte Libano habitant, tributum imperat, 6, 3. Classem ædificat, quam in Indiam mittit, 6, 4. Ægypti reginam ad se venientem laute excipit, 6, 5 sqq. Magnam auri vim possidet, 7, 1 sqq. Munera exquisita ei mittuntur a multis regibus, 7, 3. A patriis moribus ac institutis sub vitæ finem desciscit, mulieres alienigenas in matrimonio ducens earumque deos colens, quam ob rem Deus ei penas minatur, 7, 5. Hieroboamus seditionem contra eum movet, 7, 8. Solomon moritur post regnum octoginta annorum, *ibid.*

Solon Atheniensium legislator, C. A. II, 15.

Solyma. V. *Hierosolyma*.

Solymit montes in Palæstina, C. A. I, 22.

Solymus Josephi Tobia frater, A. J. XII, 4, 6.

Somorrion (? *Gomorra*), B. J. IV, 8, 2.

Sophaces, pop. Africæ, nomen habent a Sophone Didori filio, A. J. I, 15.

Sopharus, Eliphazæ f., A. J. II, 1, 2.

Sophas, Ragueli f., a zelotis necatur, B. J. IV, 3, 4.

Sophene, regio Armeniæ, A. J. VII, 5, 1; VIII, 7, 6.

Sophtira, regio Indiæ, postea *terra Aurea* dicta, A. J. VIII, 6, 4.

Sophon, Dictori f., Sophacum princeps, A. J. I, 15.

Sophonias, pontifex maximus, a Nabuchodonosoro occiditur, A. J. X, 8, 5.

Sosibius, Tarentinus, Ptolemæi Philad. satellitum præfectus, A. J. XII, 2, 2.

Sosipater, Philippi f., Jud.; ab Hyrcano ad Romanos mittitur legatus, A. J. XIV, 10, 22.

Sostus ab Antonio Syriæ præficitur, A. J. XIV, 15, 9. B. J. I, 17, 2. Cum Herode Hierosolyma expugnat et Antigonom vincit ducit ad Antonium, A. J. 16, 1 sqq., B. J. 18, 1 sqq.; V, 9, 4; VI, 10.

Spartani neque agros colunt neque artes exercent; omne studium in corpore firmando ponunt, C. A. I, 31. Cum Jonatha Maccabæo societatem ineunt, A. J. XIII, 5, 8.

Spasinæ Charax, urbs Susianæ, A. J. I, 6, 4; XX, 2, 1; 2, 3.

Spinorum vallis, prope Hierosolyma sita, B. J. V, 2, 1.

Stellatina, Romæ tribus, A. J. XIV, 10, 10.

Stephanus, Claudii Cæsaris servus, A. J. XX, 5, 4. B. J. II, 12, 2.

Stæcheus, Agrippæ M. libertus, A. J. XVIII, 6, 7.

Stoici philosophi in placitis suis de Dei natura cum Moyse consentiunt, C. A. II, 16.

Stola pontificalis primum in templo asservabatur, Hyrcanus vero pontifex, hujus nominis primus, in arce, quæ postea Antonia appellata est, eam deposuit, A. J. XVIII, 4, 3. In arce deinde remansit, usque dum Tiberius, rogatu Vitelli, eam sacerdotibus in templo custodiendam permetteret, A. J. XV, 11, 4. XVIII, 4, 3. Post mortem Agrippæ regis in arce reposita est: sed Claudius, precibus Agrippæ junioris obsecutus, Judæis denuo veniam dedit in templo eam asservandi, A. J. XX, 1, 1 sqq. Tribus festis solemnibus et jejunii die pontifex maximus eam induere solebat, A. J. XVIII, 4, 3.

Strabo Cappadox laudatur de Judæis Ægyptiis, A. J. XIII, 10, 4. De Aristobulo rege, 11, 3. De Ptolemæi Lathyri in Judæas crudelitate, 12, 6. De vite aurea ab Aristobulo Pompejo dono data, XIV, 3, 1. De rebus a Pompejo gestis, A. J. XIV, 4, 3. De Gabinii expeditionibus contra Judæos, 6, 4. De pecunia a Cleopatra et Judæis in insula Co deposita, 7, 2. Judæos per totum terrarum orbem dispersos esse dicit, *ibid.* De Hyrcani et Antipatri expeditione in Ægyptum, 8, 3. De Antigono Aristobuli regis filio, XV, 1, 2. De templo Hierosol. ab Antiocho Epiph. spoliato, C. A. II, 7.

Stratonis turris, urbs Samariæ, quæ ab Herode M. Cæsarea appellata est, A. J. XV, 8, 5. Ejus tyrannus Zoilus, XIII, 12, 2; 12, 4. Judeis a Pompejo eripitur, XIV, 4, 4. Herodi M. datur ab Augusto, XV, 7, 3. Cf. XIII, 11, 2. B. J. I, 3, 4 sqq.

Strato, Bercæ Syriæ tyrannus, A. J. XIII, 14, 3.

Strato, Theodoti f., ab Hyrcano ad Romanos legatus mittitur, A. J. XIV, 10, 22.

Stratonice, Demetrii Macedoniæ regis uxor, marito derelicto in Syriam se confert; rebus novis ibi studens perit, C. A. I, 22.

Struthia, piscina Hierosol., B. J. V, 11, 4.

Suba Ammanitis opem fert contra Judæos, A. J. VII, 6, 1.

Sudeas, Phidææ f., pontifex maximus, A. J. X, 8, 6.

Suna, urbs Palæst., A. J. VI, 14, 2.

Sumis, Gadis f., A. J. II, 7, 4.

Suris, secundum Alexandrum Polyhistorum Abrami filius, qui Assyriæ nomen dederit, A. J. I, 15.

Sures, Madianitarum rex, A. J. IV, 6, 10; 7, 1.

Susa, Davidis scriba, A. J. VII, 4, 8.

Susa, Persiæ metropolis, A. J. X, 11, 7; XI, 6, 1; 6, 2; 6, 7.

Susæus, rex Ægypti Roboamum Judææ regem bello accessit, Hierosolyma capit templumque spoliatur, A. J. VIII, 10, 3; cf. VII, 5, 3.

Suus, Abrami f., A. J. I, 15.

Sycaminus, oppidum Phœnicæ, A. J. XIII, 12, 3.

Sychemes. V. *Sichemes*.

Syene, urbs Ægypti, B. J. IV, 10, 5.

Sylla, Agrippæ jun. dux, contra Flav. Josephum Galilææ præfectum mittitur, quem vincit, A. J. 71 sqq.

Syllæus Arabs, Obodæ regis procurator, Salomen ipsius amore captam, in matrimonium petit; Herodes, Salomæ frater, nuptias non permittit ob religionum diversitatem, A. J. XVI, 7, 6. B. J. I, 24, 6. Latrones Trachone expulsos in Arabiam recipit, Herodi eos tradere recusat, A. J. 9, 1. Herodem apud Augustum accusat, 9, 3. Ipse a Nicolao, Herodis legato, in crimen vocatur et ab Augusto capitis damnatur, 9, 8 sq. Statuitur, ut supplicio afficiatur, postquam æs alienum solverit damnumque, quod dederit, restituerit, *ibid.* Nihil eorum, quæ Augustus

imperavit, facit; novorum etiam criminum ab Areta et Antipatro apud Augustum accusatur, *A. J.* XVII, 3, 2. *B. J.* I, 29, 3.

Symeon, Jacobi f. ex Lia, *A. J.* I, 19, 8. Cum Levi fratre Dinam sororem a Sicheme stupratam ulciscitur, 21, 1. A Josepho obesa in *Aegypto* retinetur, II, 6, 4. Ejus filii sex, II, 7, 4. Symeonis tribui quænam Palæstinæ pars obtigerit, V, 1, 22.

Synoborus, Sodomitarum rex, *A. J.* I, 9, 1.

Synedria quinque a Gabinio in Judæa instituta, *A. J.* XIV, 5, 4. *B. J.* I, 8, 5.

Syria, *Syri*. *Syri* sive *Aramæi* originem trahunt ab *Aramæo*, *Arani* filio, *A. J.* I, 6, 4. *Syri* sub regno *Adadi* contra *Israelitas* expeditionem faciunt, sed profligantur, *A. J.* VIII, 14, 1 sqq. Ab *Israelitis* postea bello lacerati vincunt, 15, 5. Denuo *Israelitis* arma inferunt, *Samaritaniam* obsident; a Deo in fugam conjiciuntur, IX, 4, 4 sq. *Azaelus*, occiso *Adado* regnum occupat, 4, 6. *Adadus* et *Azaelus* *Josephi* adhuc temporibus tamquam dii a *Syris* colebantur, *ibid.* *Aramatha* *Syris* eripitur a *Joramo*, 6, 1. *Azaelus* *Palæstinæ* partem *Transjordanianam* in suam potestatem redigit, 8, 1. *Joaso* multas magnasque urbes eripit; *Judeam* invadit, 8, 4 sq. *Adadus* *Azaeli* successor amittit quæ hic in *Palæstina* occupaverat, 8, 7. *Syri* debellantur ab *Hieroboamo* II, 10, 1. Sub regno *Arsacis* *Judæis* bellum inferunt, 12, 1. A *Theglaphalassare* *Assyriorum* rege subiguntur, 12, 3. *Syria* occupatur a *Nechaone* *Egyptiorum* rege; mox vero *Egyptii* *Babylonis* cedunt, X, 6, 1. Cf. *C. A.* I, 19. *Alexander* *Syriam* invadit, *A. J.* XI, 8, 3. Regnum ad *Seleucidam* transit; *Seleucus* *Nicator* XII, 1, 1; 3, 1. *Antiochus* *Deus*, 3, 2. *Antiochus* M., 3, 3; 3, 4; 4, 1. *Seleucus* *Philopator*, XII, 4, 10. *Antiochus* *Epiphanes*, 4, 11. *Antiochus* *Eupator* *Philippum* regnum occupare molientem devincit, 9, 7. *Demetrius*, *Seleuci* fil.; *Antiochum* *Eupat.* occidit et ipse regnum suscipit, 10, 1. *Demetrius* ab *Alexandro* *Bala* regno dejicitur, XIII, 2. *Demetrius* *Nicator*, *Demetrii* f., ab *Antiochensibus* rex declaratur, *Alexandrum* fundit fugatque, 4, 8. *Demetrius* *Nicator* in *Antiochensium* odium incurrit, superatur a *Diodoto*, qui *Antiocho* *Entheo* puero, *Alexandri* *Balæ* filio, diademam imponit, 5, 3. *Antiochus* *Entheus* mox occiditur a *Diodoto*, ad quem regnum transit, 7, 1. Superato *Diodoto* regnum suscipit *Antiochus* *Soter*, *Demetrii* *Nicator* frater, 7, 2. Post hujus mortem *Demetrius* *Nicator* regnum recuperat, 8, 4. Militibus invisus regnum denuo perdit, *Alexander* *Zebina* a *Ptolemæo* *Physcone* *Syriæ* rex constituitur, 9, 3. *Alexander* *Zebina* ab *Antiocho* *Grypo* devictus occumbit, 9, 3. *Antiochus* *Grypus* et *Antiochus* *Cyzicenus*, fratres ex matre de regno inter se certant, 10, 1. *Antiochus* *Grypus* ab *Heracleone* interficitur, *Antiochus* *Cyzicenus* a *Seleuco* *Epiphane* vincitur et occiditur, 13, 4. Inter *Antiochi* *Grypi* et *Antiochi* *Cyziceni* posteros diu de regno disceptatur, *ibid.* *Tigranes*, *Armeniarum* rex, *Syriam* invadit, 16, 4. *Romani* *Syriam* in suam potestatem redigunt, XIV, 2, 3. A *Parthis* infestatur, quos *Cassius* repellere studet, 7, 3. Similitates inter *Syros* et *Judæos* initio belli *Judaici*, *B. J.* II, 18. — *Syri* qui *Thermodontem* et *Parthenium* fluvios accolunt, circumcisionem a *Colchis* acceperunt; *Syri* qui in *Palæstina* habitant (*Judæi*) ab *Egyptiis* eam didicerunt, auctore *Herodoto*, *C. A.* I, 22.

Syrius, rex *Mesopotamiæ*, *A. J.* VII, 6, 1.

Syrtes *Africæ*, *B. J.* II, 16, 4.

T.

Tabæus, *Nachoræ* f., *A. J.* I, 6, 5.

Tabernaculum, a *Moyse* exstructum describitur, *A. J.*

III, 6 sqq. *Deus* in eo habitare dignatur, 8, 5.

Tabernaculorum festum. V. *Scenopegia*.

Tanais, fluv. *Scythiæ*, *B. J.* VII, 7, 4.

Tangana, præfectus *Samarie* sub regno *Darii*, *A. J.* XI, 4, 8.

Tanis, urbs *Aegypti*, *B. J.* IV, 11, 5.

Tarentum, urbs *Italiæ*, *A. J.* XVII, 5, 1.

Tarichææ (*Taricheæ*), urbs *Galilææ*, triginta stadiis e *Tiberiade* distans, V. J. 32. Urbis situs describitur, *B. J.* III, 10, 1. A *Cassio* expugnatur, *A. J.* XIV, 7, 3. A *Nerone* *Agrippæ* jun. tribuitur, XX, 8, 4. Munitur a *Josepho*, *Galilææ* præfecto, *B. J.* II, 20, 6. *Tarichæatæ* seditionem movent contra *Josephum*, V. J. 27 sqq. *B. J.* II, 21, 3 sqq. Ad *Agrippam* regem transire molientes ad obsequium rediguntur a *Josepho*, V. J. 32 sqq. A *Romanis* funduntur, *B. J.* III, 10, 3. Dissensio inter indigenas et advenas, 10, 4. Urbs capitur a *Tito*, 10, 5. Seditiosorum alii occiduntur, alii ad *Neronem* mittuntur, alii venduntur, 10, 10.

Tarsus, metropolis *Ciliciæ*, *A. J.* I, 6, 1; cf. IX, 10, 2. *B. J.* VII, 7, 3.

Taurus, mons *Asiæ*, *A. J.* XI, 8, 3. *B. J.* II, 16, 4.

Tavaus, *Nachoræ* f., *A. J.* I, 6, 5.

Telithon, urbs *Arabie* in *Moabitum* finibus, *A. J.* XIII, 5, 4.

Templum Hierosolymitanum a *Solomone* exstructum describitur, *A. J.* VIII, 3; cf. *C. A.* I, 17; II, 2. Quid *Moyse* de eo præscripserit, *A. J.* IV, 8, 5. Diruitur a *Nabuchodonosoro*, *A. J.* X, 8, 5. *C. A.* I, 19; 21. Novi templi fundamenta jaciuntur sub *Cyro*, *A. J.* XI, 2, 1. Absolvitur sub *Dario*, *A. J.* XI, 4, 7. *C. A.* I, 21. *Pompejus* templum expugnat ejusque penetrale ingreditur, *A. J.* XIV, 4, 4. *B. J.* I, 7, 6. Templum sumtuosissime instauratur ab *Herode* M., *A. J.* XV, 11, 1 sqq. Hujus templi accurata descriptio, *B. J.* V, 5; cf. *C. A.* II, 8 sq.; 1, 22. Porticus igne delentur, *A. J.* XVII, 10, 2. *Populus* ab *Agrippa* jun. petit, ut porticum orientalem instaret, *A. J.* XX, 9, 7. Templum irritum conatu oppugnatur a *Cestio*, *Syriæ* præfecto, *B. J.* II, 19, 5. *Zelotæ* a populo victi in templum confugiunt, *B. J.* IV, 3, 11 sq. *Zelotarum* factionum altera duce *Eleazaro* templi septum, altera duce *Joanne* porticus tenet, V, 1, 2. *Eleazari* factio a *Joanne* opprimitur, 3, 1. Templum spoliatur a *Joanne*, 13, 6. *Romani*, capta *Antonia* templum aggrediuntur, VI, 2, 6 sqq. Porticus exteriores partim a *Judæis* partim a *Romanis* incenduntur, 2, 9. Muro septi interioris frustra arietibus pulsato, ejus partis ignis admoveatur, quo mox etiam porticus interiores corripuntur, 4, 1 sq. *Tito* imperatore invito, sacrosanctum a milite quodam *Rom.* incenditur, 4, 3 sqq. Templum incensum est secundo anno regni *Vespasiani* eodem mense eodemque mensis die quo prius a *Babylonis* deletum erat, 4, 8. Templum funditus evertitur, VII, 1, 1.

Templum in monte Garizin prope *Scima* urbem exstructum *Alexandri* M. temporibus, *A. J.* XI, 8, 4. Postea *Jovi* *Hellenio* consecratur, *A. J.* XII, 5, 5. Ab *Hyrcano* deletur, XIII, 8, 4.

Templum Heliopolitanum ad *Hierosolym.* similitudinem ab *Onia* exstructum describitur, *B. J.* VII, 9, 2 sq. Clauditur sub regno *Vespasiani*, 9, 4. Cf. *A. J.* XIII, 3.

Tephtæus, *Galilæus* vir fortissimus, *B. J.* V, 11, 5.

Terentina, *Romæ* tribus, *A. J.* XIV, 10, 10; 10, 13; 10, 19.

Terentius Rufus exercitus post expugnata *Hierosol.* a *Tito* in *Judæa* relictus dux, *B. J.* VII, 2, 1.

- Tero*, miles, Alexandrum et Aristobulum, Herodis filios, capite damnatos Cæsareæ publice defendit, *A. J.* XVI, 11, 4. *B. J.* I, 27, 4. A Tryphone accusatus lapidatur, *A. J.* 11, 6. *B. J.* 27, 6.
- Tethmosis*, rex Ægypti, *C. A.* I, 26.
- Thabnæus*, *V. Thamnæus*.
- Thadadus*, Assyriorum dux, *A. J.* I, 9.
- Thadamora*, urbs Syriæ a Solomone condita, Græcis Palmyra dicta, *A. J.* VIII, 6, 1.
- Tharnus*, rex Amathæ, cum Davide fœdus init, *A. J.* VII, 5, 4.
- Thales*, unde hauserit suam doctrinam, *C. A.* I, 2.
- Thallus*, Tiberii libertus, *A. J.* XVIII, 6, 4.
- Thamara*, Davidis filia, *A. J.* VII, 3, 3. Ab Amnone stupratur, 8, 1.
- Thamara*, Abesalomi filia, Roboami uxor, *A. J.* VII, 10, 3.
- Thamna*, urbs Judææ, olim in Palæstinorum ditione, *A. J.* V, 1, 29; 8, 5. Caput toparchiæ, *B. J.* III, 3, 5. Incolæ in servitutem redeuntur a Cassio, *A. J.* XIV, 11, 12. *B. J.* I, 11, 2. Toparchiæ Thamniticæ initio belli Jud. præficitur Joannes Essæus, II, 20, 4. Occupatur a Vespasiano, *B. J.* IV, 8, 1.
- Thamnæus*, post mortem Elani, ab Israelitarum parte rex creatur, sed mox interimitur, *A. J.* VIII, 12, 5.
- Thamnata*, urbs Judææ, a Bachide munitur, *A. J.* XIII, 1, 3.
- Thannus* cum Banaotha fratre Jeboethum, Judæorum regem, interficit; a Davide morte mulctatur, *A. J.* VII, 2, 1.
- Thaphine*, Aderi Idumæi uxor, *A. J.* VIII, 7, 6.
- Thapsa*, urbs Palæst., a Manæmo expugnatur, *A. J.* IX, 11, 1.
- Tharabasa*, urbs Arabiæ, *A. J.* XIV, 1, 4.
- Tharata*, Assyriorum dux, *A. J.* X, 1, 1.
- Tharbis*, regis Æthiopie filia, nubit Moysi, *A. J.* II, 10; 2.
- Tharrus*, Nachoræ f., Abrami pater, ex Chaldæa in Mesopotamiam migrat, *A. J.* I, 6, 5.
- Tharsa*, urbs Palæst., *A. J.* VIII, 12, 3; IX, 11, 1.
- Tharsices*, rex Æthiopie, *A. J.* X, 1, 4.
- Tharsus*, ita olim Cilicia appellabatur, *A. J.* I, 6, 1. Tharsenses (Cilices) originem trahunt a Tharso Jovani filio, *ibid.*
- Tharsus*, Jovani f., Cilicum gentis auctor, *A. J.* I, 6, 1.
- Thaumastus*, primum Caji Caligulæ servus, deinde Agrippæ M., a quo manumittitur et valde honoratur, *A. J.* XVIII, 6, 6.
- Thebæ*, urbs Palæst., *A. J.* V, 7, 5; VII, 7, 2.
- Thebæ*, urbs Ægypti, *B. J.* VII, 10, 1.
- Thebani*, Græci, pæderastiæ dediti, *C. A.* II, 37.
- Thecoa* (Thecoe), urbs Judææ in tribu Judæ, *A. J.* VIII, 10, 1; IX, 1, 3. *B. J.* IV, 9, 5. *V. J.* 75.
- Theglaphalassar*, Assyriorum rex, magnam Israelitarum regni partem occupat, *A. J.* IX, 11, 1. Inita cum Achaze societate, Symos et Damascenos subigit, Israelitarum multos captivos abducit, 12, 3.
- Thella*, vicus Galil., *B. J.* III, 3, 1.
- Themanus*, Ismaeli f., *A. J.* I, 12, 4.
- Themanus*, Eliphazæ f., *A. J.* II, 1, 2.
- Theodectes*, poeta tragicus, *A. J.* XII, 2, 13.
- Theodestes*, Persa, cum Bagathoo conjurationem facit contra Artaxerxem I., *A. J.* XI, 6, 4; 6, 10.
- Theodorus*, Zenonis Philadelphie tyranni filius Alexandro Jannæo cladem affert, *A. J.* XIII, 13, 3. *B. J.* I, 4, 2. Postea iterum bello laceratus ab Alexandro, fuga se subducit ejusque castellum Amathus diruitur, *A. J.* 13, 5. *B. J.* 4, 3.
- Theodosius*, Samarita, *A. J.* XIII, 3, 4.
- Theodosius*, Theodori f., Suniensis, *A. J.* XIV, 8, 5.
- Theophilus*, Matthiæ pontificis pater, *A. J.* XVII, 4, 2.
- Theophilus*, Anani fil., pontifex creatur a Vitellio, *A. J.* XVIII, 5, 3. Theophilus Pontificatu privatur ab Agrippa, *A. J.* XIX, 6, 2.
- Theophilus* in libris suis Judæorum mentionem facit, *C. A.* I, 23.
- Theophrastus* laudatur de Tyrriorum legibus, *C. A.* I, 22.
- Theopompus*, historicus, de libris sacris Judæorum scribere volens mente perturbatur, *A. J.* XII, 2, 13. Athenienses calumniatur, *C. A.* I, 24. Tripoliticum non scripsit, *ibid.*
- Thermodon*, fluv. Asiæ, *C. A.* I, 22.
- Thermus* a Romanis legatus mittitur ad Ægyptios, *C. A.* II, 5.
- Thermusa*, primum concubina deinde uxor Phraatis IV regis Parthorum; Phraatacem filium adjuvat in struendis Phraati insidiis, *A. J.* XVIII, 2, 4.
- Thesbona*, urbs Galaaditidis, *A. J.* VIII, 13, 2.
- Theudas*, præstigiator, Judæos decipit; supplicio afficitur, *A. J.* XX, 5, 1.
- Theudion*, Doridis Herodis M. uxoris frater, Berenicen Salomæ filiam in matrimonium ducit, *A. J.* XVII, 1, 1. *B. J.* I, 28, 1. Cum Antipatro, sororis filio, Herodis necem machinatur, *A. J.* 4, 2. *B. J.* 30, 5.
- Thiras*, Japhethæ f., Thirium (Thracum) princeps, *A. J.* I, 6, 1.
- Thires*, Græcis Thracæ dicti, originem habent a Thira, *A. J.* I, 6, 1.
- Thisri*, mensis apud Judæos, *A. J.* VIII, 4, 1.
- Thmasis*, rex Ægypti, *C. A.* I, 15.
- Thmuis*, urbs Ægypti, *B. J.* IV, 11, 5.
- Thobeli*, postea Iberi dicti, originem habent a Thobela, *A. J.* I, 6, 1.
- Thobelus*, Japhethæ f., Thobelorum princeps, *A. J.* I, 6, 1.
- Thobelus*, Lamechi f., primus opificum ærarium excogitavit, *A. J.* I, 2, 2.
- Tholomæus*, Gessiorum rex, *A. J.* VII, 1, 4.
- Tholomæus*, latronum dux, *A. J.* XX, 1, 1.
- Thracæ*; ita a Græcis Thires appellantur, *A. J.* I, 6, 1. A Romanis subacti, *B. J.* II, 16, 4. Thracæ Herodis M. mercenarii, *A. J.* XVII, 8, 3. *B. J.* I, 33, 9.
- Thraciæ* emporia; Josaphatus Judæorum rex classem ad ea mittit, *A. J.* IX, 1, 4.
- Thressa*, (Reassa, Resa) castellum Idumææ (Judææ?), *A. J.* XIV, 13, 9; 15, 2. *B. J.* I, 13, 8; 15, 4.
- Thucydides*, historicus ex nonnullorum sententia multis in rebus falsa refert, *C. A.* I, 3. Romanorum non facit mentionem, I, 12.
- Thulas*, Isacharis f., *A. J.* II, 7, 4.
- Thummosis*, rex Ægypti, *C. A.* I, 14. (*Vocatur Tethmosis*, I, 15).
- Thygrammæi*, Græcis Phryges dicti, originem habent a Thygramme, *A. J.* I, 6, 1.
- Thygrammes*, Gomari f., Thygrammæorum princeps, *A. J.* I, 6, 1.
- Tiberias*, urbs Palæst., in optima Galilææ parte sita ad lacum Genesareth, ab Antipa in honorem Tiberii exstructa et immunitate donata est, *A. J.* XVIII, 2, 3. *B. J.* II, 9, 1. Cf. de urbis situ *V. J.* 65. A Nerone Agrippæ juniore tribuitur, *A. J.* XX, 8, 4. A Fl. Josepho munitur, *B. J.* II, 20, 6. Tres in urbe factiones initio belli Judaici, *V.*

J. 9. Herodis tetrarchæ palatium diruitur, *V. J. 12.* Tiberienses rerum novarum semper appetentes et seditio-nibus gaudentes, 17; cf. 65; 70. A Joanne, Levi f., sti-mulantur ut seditionem moveant contra Josephum Galil-ææ præf., *V. J. 17* sq.; 25 sqq. *B. J. II, 21, 6* sqq. Ad Agrippam regem transire moliantur; ad obedientiam red-iguntur Josephi stratagemate, *V. J. 32.* sqq. *B. J. 21, 8* sqq. A Jonatha ejusque collegis instigati, iterum rebellant contra Josephum, *V. J. 53* sqq. Tiberias a Josepho expu-gnatur, 63. Josephus impedit ne Tiberias a Galilæis diri-piatur, 68 sqq. Tiberienses pacem et amicitiam petunt a Romanis, *B. J. III, 9, 7* sqq.

Tiberius Nero, Augusto in regno succedit; Valerium Gra-tum Judææ procuratorem facit, *A. J. XVIII, 2, 2.* *B. J. II, 9, 1.* Isidus sacerdotes in crucem agit ejusque templum evertit, *A. J. 3, 4.* Judæos Roma expellit, *A. J. 3, 5.* Cum Artabano, Parthorum rege, amicitiam init, *A. J. 4, 4* sq. Post Philippi mortem, ejus tetrarchiam Syriæ adjicit, *A. J. 4, 6.* Vitellio Syriæ præfecto scribit ut Aretæ regi Arabiæ bellum inferat, 5, 1. Magna apud eum au-ctoritate valet Antonia, Claudii mater, 6, 4 sqq. Agrippam, Aristobuli f., benigne excipit, *ibid.* Agrippam ab Eutycho accusatum in vincula conjicit, 6, 5 sqq. Tiberii in rebus agendis tarditas et cunctatio, 6, 5. Capto augurio Caium constituit successorem, Tiberii Gemello nepote ab imperio excluso, 6, 8 sq. Tiberii mors; magna populi lætitia, 6, 10.

Tiberius Gemellus, Drusi fil., Tiberii Caesaris nepos, im-perii successione excluditur, *A. J. XVIII, 6, 4; 6, 8* sq. A Caio Caligula e medio tollitur, 6, 9.

Tiberius Alexander, Alexandri Alabarchæ f., Judææ pro-curator, *A. J. XX, 5, 2* *B. J. II, 11, 6.* Alexandriæ præ-fectus, *B. J. II, 18, 7.* Ad Vespasiani partes se confert, *IV, 10, 6.* Exercitus Alexandrini dux cum Tito expedi-tionem facit adversus Hierosolyma, *V, 1, 6.* Ornamenta addit templo Hierosol., 5, 4. 12, 2. Totius Titi exercitus dux, *VI, 4, 3.*

Tigellinus, Neronis libertus, homo nequissimus, *B. J. IV, 9, 2.*

Tigranes, rex Armeniæ, Syriam invadit; Judæi ad eum legatos mittunt; Lucullo, Armeniam depopulante, ex Sy-ria discedit, *A. J. XIII, 16, 4.* Cf. *B. J. I, 5, 3.*

Tigranes, Artabazis Parthorum regis f. a Romanis in regno collocatur, *A. J. IV, 4, 3.* *B. J. I, 19, 5.*

Tigranes, Alexandri Herodis M. filii f. ex Glaphyra regnum Armeniæ obtinet, *A. J. XVIII, 5, 4.* *B. J. I, 1, 28, 1.*

Tigranes, Alexandri Herodis M. nepotis f. a Nerone rex Armeniæ creatur, *A. J. XVIII, 5, 4.*

Tigris, fluv. Asiæ, a Judæis *Diglath* vocatur, *A. J. I, 1, 3.*

Timæus (*Timaus*), rex Ægypti, *C. A. I, 14.*

Timæus, historicus, in rebus Siculis ab Antiocho, Philisto et Callia dissentit, *C. A. I, 3.* Ephorum sæpe mendacii arguit, *ibid.* Calumniandi cupidus est, *I, 24.*

Timagenes, historicus, laudatur, de templo Hierosol. ab Antiocho Epiph. spoliato, *C. A. II, 7.* De Aristobulo Ju-dæorum rege, *A. J. XIII, 11, 3.* De clade quam Alexan-dro Jannæo intulit Ptolemæus Lathyrus, 12, 5.

Timidius, Pompeium apud Caium Cæsarem accusat, *A. J. XIX, 1, 5.*

Timius, Cyprius; vir nobilis Alexandram Phasaeli filiam ex Galaspione uxorem ducit, *A. J. XVIII, 5, 4.*

Timotheus, Ammanitarum dux vincitur a Juda Maccab., *A. J. XVII, 8, 1* sqq.

Tirathana, vicus Samariæ, *A. J. XVIII, 4, 1; 4, 2.*

Tiridates, rex Armeniæ Magnæ ab Alanis bello petitur, *B. J. VII, 7, 4.*

Titanum vallis prope Hierosolyma, *A. J. VII, 4, 1.*

Titus, Syriæ præfectus, *A. J. XVI, 8, 6.*

Titus (*Flavius Vespasianus*), Vespasiani f., a patre Alexandriam mittitur, ut duas inde legiones contra Ju-dæos ducat, *B. J. III, 1, 2.* Magnis itineribus Ptolemai-dem contendit, 4, 2. Cum patre Jotapata obsidet, 7, 4 sqq. Ejus pietas in patrem, 7, 22. Japham expugnat, 7, 31. Primus muros Jotapatorum ascendit, 7, 34. Ejus in Flavium Josephum captivum clementia, 8, 8 sq. Ad-versus Tiberiadem mittitur, *B. J. 9, 7.* Tarichæatas prælio devincit, in quo fortitudine eminet; eorum urbem capit, 10, 1 sqq. Ad Mucianum in Syriam mittitur, *B. J. IV, 1, 5.* Inde reversus Gamalam cum patre obsi-det, 1, 10. Contra Gischala exercitum movet, 2, 1. Gis-chalenos ad deditionem hortatur, 2, 2. Joanne, seditio-sorum duce, fuga elapso, a Gischalenis benigne excipi-tur, 2, 4 sq. Cæsaream se confert, 3, 2. Post Neronis mortem a patre ad Galbam mittitur, sed audita ejus morte Cæsaream revertitur, 9, 2. Cum patre Alexandriam proficiscitur; inde a patre qui in Italiam ad imperium susci-piendum discedit, ad Hierosolyma expugnanda mittitur, 11, 5. Ejus exercitus describitur, *V, 1, 6; 2, 1.* Hieroso-lyma explorans in periculum incidit; egregia ejus forti-tudo, 2, 2. Castra metatur juxta montem Olivarum, 2, 3. Romanos a Judæis repulos fortitudine sua et periculo eripit, 2, 5. Romanos incaute in Judæorum insidias la-psos reprehendit, 3, 3 sq. Machinas muris admovet, 6, 2 sqq. Primum murum expugnat, 7, 2 sqq. Secundum mu-rum capit et Novam urbem occupat; inde statim a Judæis repulsus quarto die post ea rursus potitur, 8, 1 sq. Remissa in breve tempus obsidione, exercitum lustrat, 9, 1. Flavio Josepho mandat, ut Hierosolymitanos ad deditionem hortetur, 9, 3. Quatuor aggeres prope Antoniam et Joan-nis monumentum erigit, 9, 2; 11, 4. His aggeribus a Ju-dæis destructis, totam urbem muro circumdat novoque aggeres jacit, 11, 4 sqq.; 12, 1 sqq. Judæos qui aggeres aggrediuntur, repellit, *VI, 1, 3.* Antoniam capit, 1, 4 sqq. Judæos per Josephum iterum ad deditionem hortatur, 2, 1 sqq. Templum aggreditur, 2, 6. sqq.; 4, 1. Ipso invito sacrosanctum incenditur; frustra ignem extinguere co-natur, 4, 3 sqq. Templo occupato a militibus salutatur imperator, 6, 1. Cum seditiosorum ducibus colloquium habet: his ejus fidei se committere recusantibus, urbem perdere decernit, 6, 2. Urbem inferiorem incendi jubet, 6, 3. Urbem superiorem capit, omniaque ferro et flamma vastat, 8, 1 sqq. Quid de captivis decreverit, 9, 9, 2. Urbe funditus eversa, exercitus gratias agit et præmia distri-buit, *VII, 1, 1* sqq. Cæsareæ Philippi splendida specta-cula exhibet, 2, 1. In Cæsarea maritima fratris, Beryti patris diem natalem celebrat, 3, 1. Per Syriam iter fa-ciens, magnificentissima in urbibus spectacula edit, 5, 1. Ab Antiochenis laute excipitur; Vologeses Parthorum rex coronam auream ei mittit, 5, 2. Cf. *A. J. XII, 3, 1.* Per Judæam deinde Alexandriam proficiscitur, unde Roman navigat, *B. J. 5, 2* sq. Cum patre de Judæa subacta triumphat, 5, 4 sqq. — Titi testimonium de Josephi in historia scribenda veritate, *V. J. 70. C. A. I, 3.* Josephum magno in honore habet, *V. J. 76.*

Titus Frugi, quintæ decimæ legionis Rom. dux, *B. J. VI, 4, 3.*

Tityi; Hiram Tyriorum regis contra eos expeditio, *C. A. I, 18.*

Tobizæ filii Menelai pontificis partes sequuntur; cum Mene-lao ad Antiochum Epiphanen confugiunt, *A. J. XII, 5, 1; cf. 4, 2. B. J. I, 1, 1.*

Tochoa, urbs Judææ, a Bachiide munitur, *A. J. I, 3.*

Toparchiæ Judææ, *B. J. III, 3, 5.*

Trachonitis (Trachon), regio Palæst. ab Augusto Herodi M. datur, *A. J.* XV, 10, 1 sqq. *B. J.* I, 20, 4. Trachonitæ, Herode in Italiam profecto, rebellant, sed mox ab Herodis ducibus subiguntur, *A. J.* XVI, 4, 6. Latrones Trachonitici a Syllæo in Arabiam recipiuntur, 9, 1. Herodi infensi Idumæorum agros populantur, 9, 3. Batanæis contra Trachonitis præsidio sunt Zamaris ejusque posteri, *A. J.* XVII, 2, 1 sqq. Trachonitis ab Herode Philippo tribuitur, *A. J.* XVII, 8, 1; cf. XVII, 11, 4. *B. J.* II, 6, 8.

Trajanus, legionis præfectus a Vespasiano mittitur ad Japham expugnandam; adscito Tito urbem capit, *B. J.* III, 7, 31. Tito auxilio mittitur contra Tarichæatas, 10, 3.

Tralles, urbs Carie, *A. J.* XIV, 10, 21.

Trebellius Maximus, senator Roman., *A. J.* XIX, 2, 3.

Tripolis, urbs Phœnicie, *A. J.* XII, 10, 1; XIII, 10, 3. Herodis M. in Tripolitanos liberalitas, *B. J.* I, 21, 11.

Tripolitici auctor (non est Theopompus) Thebanos calumniatur, *C. A.* I, 24.

Troglodytica terra, ad sinum Arabicum occupatur ab Abrami posteris, *A. J.* I, 15. Cf. II, 11, 2.

Tryphon, V. Diodotus.

Tryphon, Ptolemæi Epiph. jocularator, *A. J.* XII, 4, 9.

Tryphon, Herodis M. tonsor, Teronem accusat; ipse cum Terone a populo lapidatur, *A. J.* XVI, 11, 5 sq. *B. J.* I, 27, 5 sq.

Tunicæ manuleatæ et ad talos usque demissæ apud Judæos a virginibus antiquitus gestatæ, *A. J.* VII, 8, 1.

Tusculanum, villa Tiberii, *A. J.* XVIII, 6, 6.

Typhonis urbs, *Avaris*, in Ægypto, *C. A.* I, 26.

Tyrannus Priscus tribun. milit., *B. J.* II, 19, 4.

Tyrannus, Herodis satelles, se ab Alexandro ad Herodem interficiendum conductum esse fatetur, *A. J.* XVI, 10, 3.

Tyropseorum vallis superiorem Hierosol. partem ab inferiori separat, *B. J.* V, 4, 1.

Tyrrhent, pop. Italiæ, *C. A.* II, 4.

Tyrus, castellum in confiniis Judææ et Arabiæ ab Hyrcano exstructum, *A. J.* XII, 4, 11.

Tyris, *Tyrit*; Tyriorum reges et judices enumerantur, *C. A.* I, 18; 1, 21. Tyrii Carthaginem condunt, *C. A.* I, 67. Tyrii Salmanaasari ipsorum urbem obsidenti fortiter resistunt, *A. J.* IX, 14, 2. Oppugnantur a Nabuchodonosoro, *C. A.* I, 21. Ab Alexandro Tyrus expugnatur, XI, 8, 3 sq. Cassius Marionem Tyriorum constituit tyrannum, *A. J.* XIV, 12, 1. *B. J.* I, 12, 2. M. Antonii ad eos literæ, quibus Judæis restituere jubentur, quæ eis eripuerant, *A. J.* XIV, 12, 3 sq. Tyrii Pacorum Parthum Antigono Aristobuli filio opem ferentem, in urbem non admittunt, *A. J.* XIV, 13, 3. *B. J.* I, 13, 1. Herodis M. in eos liberalitas, *B. J.* I, 21, 11. Initio belli Jud. sæviunt in Judæos qui urbem incolunt, *B. J.* II, 18, 5. Cum aliis populis Giechalenos adoriuntur eorumque urbem incendunt, *V. J.* 74. — Tyrii antiquissimis jam temporibus res gestas literis consignabant, *C. A.* I, 17. Judæis infensi sunt, I, 13. Eorum lex de juramentis, I, 22.

U.

Uatha (? *Gaulanitis*), regio Palæst., pars Zenodori tetrarchiæ, ab Augusto Herodis M. regno additur, *A. J.* XV, 10, 3.

Ulus, Arami f., *A. J.* I, 6, 4.

Ummidius Quadratus, Syriæ præfectus, Judæos seditiosos punit; item inter Samaritanos et Judæos ad Claudium Cæsarem remittit, *A. J.* XX, 6, 2. *B. J.* II, 12, 5 sq.

Ure Chaldæorum, urbs in Chaldæorum finibus, *A. J.* I, 6, 5.

Ures, Madianitarum rex, *A. J.* IV, 7, 1.

Ures, tribus Ephraimiticæ præfectus sub Solomone, *A. J.* VIII, 2, 3.

Urias, Beersabes maritus, instigante Davide in vitæ discrimen adductus mortem occumbit, *A. J.* VII, 7.

Urias, Jothami f., pontifex maximus, *A. J.* X, 8, 6.

Urus, pater Beseleeli architecti, *A. J.* III, 6, 1.

Usts, Dani f., *A. J.* II, 7, 4.

Usus, Arami f., *A. J.* I, 6, 4.

Uzus, Nachoræ f., *A. J.* I, 6, 5.

V.

Valatha, locus in Syria situs, a Saturnino, Syriæ præfecto, Zamari datur ad habitandum, *A. J.* XVII, 2, 1.

Valens, Vitellii dux cum Cæcinna Othonem vincit, *B. J.* IV, 9, 9.

Valerianus, decurio, *B. J.* III, 9, 7.

L. Valerius, prætor Rom., *A. J.* XIV, 8, 5.

Valerius Gratus, Judææ procurator, *A. J.* XVIII, 2, 2.

Valerius Asiaticus, vir consularis, *A. J.* XIX, 1, 14; 1, 20; 4, 3.

Vallis gratiarum (Κολλὰς εὐλογίας) locus in Palæst., ubi Josaphatus pro victoria e Moabitibus reportata gratias egit, *A. J.* IX, 1, 3.

Varro, Syriæ præfectus, Zenodori latrocinia reprimat, *B. J.* I, 20, 4. *A. J.* XV, 10, 1.

Varus (Quintilius), Syriæ præfectus, Herodis M. rogatu Hierosolyma venit, ut ei de Antipatro filio judicium habenti adsit, *A. J.* XVII, 5, 2 sqq. *B. J.* I, 31, 5 sqq. Sabino Hierosolyma ad custodiendas Herodis pecunias proficisci molienti adversatur, *A. J.* XVII, 9, 3. *B. J.* II, 2, 2. Hierosolymis seditionem compescit, *A. J.* 10, 1. Nova seditione in Judæa orta, Sabino succurrit; in seditionis auctores animadvertit, *A. J.* 10, 9 sq. *B. J.* 5, 1 sqq.

Vaste, Artaxerxis I uxor, repudiatur, *A. J.* XI, 6, 1.

Vatinius, senator Rom., *A. J.* XIX, 1, 13.

Ventidius, Romanorum dux, in Syriam mittitur ut Parthos ab ejus finibus arceat; in Judæam profectus, Josepho auxilium laturus, ab Antigono pecunia corrumpitur, *A. J.* XIV, 14, 6. *B. J.* I, 15, 2. Parthos prælio devincit, Machæram Herodi auxilio mittit, *A. J.* 15, 7. *B. J.* 16, 6.

Verantius, senator Rom., *A. J.* XIX, 3, 4.

Vespasianus (Titus Flavius) a Nerone contra Judæos rebelles mittitur, *B. J.* III, 1, 2 sq. Quenam ante bellum Judaicum gesserit, *ibid.* A. Sepphoritis benigne excipitur, 2, 4. Titus ex Ægypto copias ducit ad Vespasianum; totius exercitus magnitudo, *B. J.* 4, 2. Exercitum ducit in Galileam, 6, 2. Capta Gadarensium civitate Jotapata proficiscitur, et post longam obsidionem urbem a transfuga proditam capit, 7, 1 sqq. Leviter vulneratur, 7, 22. Flavius Josephus ei imperium vaticinatur, 8, 8 sq. Joppen evertit, 9, 2 sqq. Ab Agrippa laute excipitur Cæsareæ Philippi, 9, 7. Tiberiadem occupat, 9, 8. Tarichæatas debellat, 10, 1 sqq. Gamalam capit et diruit, IV, 1, 1 sqq. Ejus in urbis obsidione periculum, 1, 5. Cæsaream reddit, militibus requiem concessurus, 2, 1. Jamniam et Azotum capit, 3, 2. Cum ducibus deliberat de obsidendis Hierosolymis, 6, 2. Multi Judæi ad eum confugiunt, 6, 3. Gadara totamque Peræam in potestatem suam redigit, 7, 3 sqq. Quum accepisset motus cieri in Gallia a Vindice, ad bellum Jud. conficiendum properat, 8, 1. Idumæam et magnam Judææ partem subigit, Hierosolyma circumquaque cingit, 8, 1 sqq. Accepto nuntio de Neronis morte

expeditionem contra Hierosolyma differt; Titum Romam mittit novum imperatorem salutatum, 9, 2. Novum impetum in Judæam facit, 9, 9. Vespasianus a militibus suis imperator declaratur; agere iis cedit, 10, 2 sqq. Mucianus Syriæ et Alexander Egypti præfectus, itemque Mœsiæ et Pannoniæ legiones ad ejus partes se conferunt, 10, 5 sq. Josephum vinculis solvit, 10, 7. Mucianum in Italiam mittit contra Vitellium, 11, 1. Alexandriam proficiscitur, ubi Vitellianorum clades ei nuntiatur; Titum mittit ad Hierosolyma expugnanda, 11, 5. Romam proficiscitur, VII, 2, 1. In Italia omnium votis excipitur, 4, 1. Domitianum fil. mittit ad Germanorum seditionem comprimendam et Rubrum Gallum ad Sarmatas ex Mœsia repellendos, 4, 2 sq. Cum Tito filio triumphum agit, 5, 4 sqq. Pacis templum exstruit Romæ, 5, 7. Omnem Judæorum terram vendi jubet, 6, 6. Ejus erga Antiochum Commagenes regem humanitas, 7, 3. Oniæ templum in Egypto dirui jubet, 10, 2. Jonatham scicarium morte damnat, 11, 3. — Vespasiani testimonium de Josephi historici fide, V. J. 65. C. A. 1, 9. Ejus commentarii laudantur, V. J. 65. Flavius Josephum magnis muneribus donat, 76.

Veturia, Romæ tribus, A. J. XIV, 10, 13; 10, 19.

Vienna, urbs Galliæ, A. J. XVII, 13, 2. B. J. II, 7, 3.

Vindex rebus novis studet in Gallia, B. J. IV, 8, 1.

Vinicius (Marcus), Caji Caesaris sororis maritus, A. J. XIV, 1, 14.

Vitellius, Syriæ præfectus, a Judæis honorifice excipitur Hierosolymis; Tiberio persuadet ut Judæis stolam pontificalem reddat, A. J. XV, 11, 4; XVIII, 4, 3. Insidias struit Artabano, Parthorum regi, XVIII, 4, 4. Postquam Artabanus regnum stabilivit, Vitellius jussu Tiberii cum eo amicitiam facit, 4, 5. Herodi Antipæ infensus est, *ibid.* A Tiberio jubetur Aretæ regi Arabiæ bellum inferre; de Tiberii morte certior factus, ab expeditione desistit, 5, 2 sqq.

Vitellius Proculus, centurio Rom., A. J. XIX, 6, 3.

Vitellius a legionibus Germanicis imperator declaratur, Othonem vincit, B. J. IV, 9, 2; 9, 9; 10, 1. Vitelliani vincuntur apud Cremonam et Romæ ab Antonio Primo, Vespasiani duce, 11, 2 sqq. Vitellius trucidatur, 11, 4.

Vitellius rebus novis studet in Germania sub regno Vespasiani, B. J. VII, 4, 2.

Vologeses, Artabani III Parthorum regis fil., Gotarai fratri in regno succedit, A. J. XX, 3, 4. Itazem bello petit, 4, 1. Dahis et Sacis seditionem moventibus, infecta re discedit, 4, 2. Tito Hierosolymorum expugnatori coronam auream mittit, B. J. VII, 5, 2. Pro Antiocho, rege Commagenes, apud Vespasianum intercedit, 7, 3.

Volumanius, Syriæ præfectus pro Herode agit cum Syllæo, A. J. XVI, 9, 1. Ab Herode cum literis mittitur ad Augustum, A. J. 10, 7; 10, 9. B. J. I, 27, 1. In concilio Beryti habito Alexandrum et Aristobulum Herodis filios capitis condemnat, A. J. 11, 3, B. J. 27, 3.

Vonones, Phraatis IV Parthorum regis fil., a patre obses mittitur Romam; post Orodii decessum regnum obtinet, mox vero a populo contemnitur, A. J. XVIII, 2, 4. Cum Artabano a Parthis ad regnum suscipiendum accessito prælio congregitur et vincitur; fuga in Armeniam delapsus ibi regnum occupare conatur; jussu Tiberii a conatu desistit; Silano Syriæ præsidi se dedit; *ibid.*

X.

Xaloth, vicus Galil., B. J. III, 3, 1.

Xerxes, Persarum rex, Darii fil. Judæos magna benevolentia prosequitur, A. J. XI, 5, 1 sqq. Ejus literæ ad

Esdras, 5, 1. Neemiæ pincernæ suo veniam dat Hierosolymorum mœnia restaurandi, 5, 6. Cf. B. J. II, 16, 4.

Xylophoria Judæorum festum in quo ligna ad templi aram comportantur, A. J. II, 17, 6.

Xystus Hierosolymorum urbis, prope regium situs, B. J. V, 4, 2. VI, 3, 2; 6, 2.

Z.

Zabadias a Josaphata Judæorum rege summus judex constituitur, A. J. XI, 1, 1.

Zabelus, Arabum dynasta, A. J. XIII, 4, 8.

Zabidus, Idumæus, C. A. II, 9.

Zabuda, mater Joacimi, A. J. X, 5, 2.

Zabulon, Jacobi f. ex Lia, A. J. I, 19, 8. Ejus filii tres, II, 7, 4. — Zabulonis tribus quamnam Palæstinæ partem obtinuerit, V, 1, 22.

Zabulon, urbs Galil., admirandæ pulcritudinis, a Cestio diripitur et incenditur, B. J. II, 18, 9.

Zacharias, Joadi f., vates a Joaso interficitur, A. J. IX, 8, 3.

Zacharias (Azarias), Hieroboami II fil., Israelitarum rex, A. J. IX, 10, 3. Sex menses regnat, 11, 1.

Zacharias, vates, A. J. XI, 4, 5; 4, 7.

Zacharias, Phaleci f., zelota, B. J. IV, 4, 1.

Zacharias, Baruchi f., Judæus nobilis, a zelotis in judicium vocatur; a judicibus absolvitur, tamen ab illis interficitur, B. J. IV, 5, 4.

Zacharis (Zacharias), Israelitarum dux, A. J. IX, 12, 1.

Zaleucus, Locrensiū legislator, C. A. II, 15.

Zamares, Elano Israelitarum rege occiso, regnum occupat; totam Basanis stirpem interimit; de salute sua desperans se ipsum interficit, A. J. VIII, 12, 5.

Zamaris, Judæus Babylonius cum quingentis equitibus sedem figit in Syria, ubi Saturninus Valatham ei ad habitandum dat, A. J. XVII, 2, 1. Ab Herode M. in Balanæam accessit ad Trachonitarum latrocinia reprimenda, in eaque Bathyrā cōdit, 2, 1; 1, 2. Ejus liberi, 2, 3.

Zambranes, Abrami f., A. J. I, 15.

Zambrias, legum Mossicarum contemtor, a Phineese interficitur, A. J. IV, 6, 10 sqq.

Zara, urbs in Moabitarum finibus, A. J. XIII, 15, 4.

Zaræus, Ethiopiæ rex, Asanum Judæorum regem bello petit, A. J. VIII, 12, 1. Clade afficitur, 12, 2.

Zaras, Judæ f., A. J. II, 7, 4.

Zaraza, uxor Amanis, A. J. XI, 6, 10.

Zebes, Madianitarum dux, A. J. V, 6, 5.

Zebulus Abimelechum adjuvat in opprimendis Sicimitis, A. J. V, 7, 4.

Zebus, Madianitarum rex, a Gedeone vincitur, A. J. V, 6, 5.

Zelotæ, latrones undique conflati, in Hierosolymorum urbem irrepunt, B. J. IV, 3, 3. Multos civitatis procures in vincula conjiciunt et indicta causa necant, Pontificem sorte creant, 3, 7 sq. Acris pugna inter zelotas et populum committitur; zelotæ in templum confugiunt, 3, 11 sqq. Idumæos in auxilium vocant cum iisque magnam civium stragem edunt, 4 et 5. Post Idumæorum discesum denuo in cives sæviunt, 6, 1; 6, 3. Joanne, qui magna inter ipsos auctoritate fuerat, tyrannidem affectante, in duas partes discedunt, quæ se invicem armis laceant, 7, 1. Ab Idumæis, qui in urbem confugerant, pressi rursus coalescunt, 9, 11. Denuo in duas factiones scinduntur, quarum altera, duce Joanne, exteriorem templi ambitum et porticus, altera, duce Eleazaro, inte-

- rius templi septum tenet, V, 1, 2. Acris inter duas factiones contentio, *ibid.* Eleazari factio ab Joanne opprimitur, 3, 1. Eorum perversitas, VII, 8, 1.
- Zelpha*, Lia ancilla, ex qua Jacobus procreat Gadem et Aserum, A. J. I, 19, 8.
- Zeno*, philosophus, C. A. II, 12.
- Zeno*, Cotylas cognominatus, Philadelphias tyrannus, A. J. XIII, 8, 1. B. J. I, 2, 4.
- Zenodorus* (*Zeno* B. J. II, 6, 3), Lysanias tetrarchiam conducit; in Trachonitide latrocinia exercet, quæ ab Herode M. reprimuntur, A. J. XV, 10, 1. Herodem apud Augustum frustra accusat, 10, 2. Zenodoro mortuo, ejus tetrarchia, inter Trachonitidem et Galilæam sita, Herodi ab Augusto traditur, 10, 3. Cf. B. J. I, 20, 4. Pars hujus tetrarchiæ postea Philippo Herodis filio tribuitur, A. J. XVII, 11, 4. B. J. II, 6, 3.
- Zephyrium*, promontorium Ciliciæ, B. J. I, 23, 4.
- Zeugma*, urbs Asiæ ad Euphratem sita, B. J. VII, 6, 2.
- Zeuxis*, Antiochi M. amicus, A. J. XII, 3, 4.
- Zipha*, urbs Judææ in tribu Judæ, A. J. VIII, 10, 1. —
- Ziphens*, Ziphenorum ager, A. J. VI, 13, 2, Zipheni Saulo nuntiant Davidem in ipsorum terra delitescere, *ibid.*
- Zizus*, Arabum dux, Philippo auxilium fert contra Demetrium Eucærum, A. J. XIII, 14, 3.
- Zoara*, (*Zoor*), urbs Arabiæ prope lacum Asphaltiten sita, B. J. IV, 8, 4. Cf. A. J. I, 11, 4; XIV, 1, 4.
- Zodmielus*, Judææ, A. J. XI, 4, 2.
- Zoilus*, Stratonis turris et Doræ tyrannus, ab Aristobulo bello lacessitur, A. J. XIII, 12, 2; 12, 4.
- Zoor*. V. *Zoara*.
- Zopyrion*, historicus, Judæorum meminit, C. A. I, 23.
- Zorobabelus* problematis explicatione Darii regis gratiam sibi conciliat, A. J. XI, 5, 2 sqq. A Dario petit ut Hierosolyma instauret, 3, 7. Magnam Judæorum multitudinem in Judæam reducit, 8, 9 sqq. Cf. 4, 4; 4, 8.